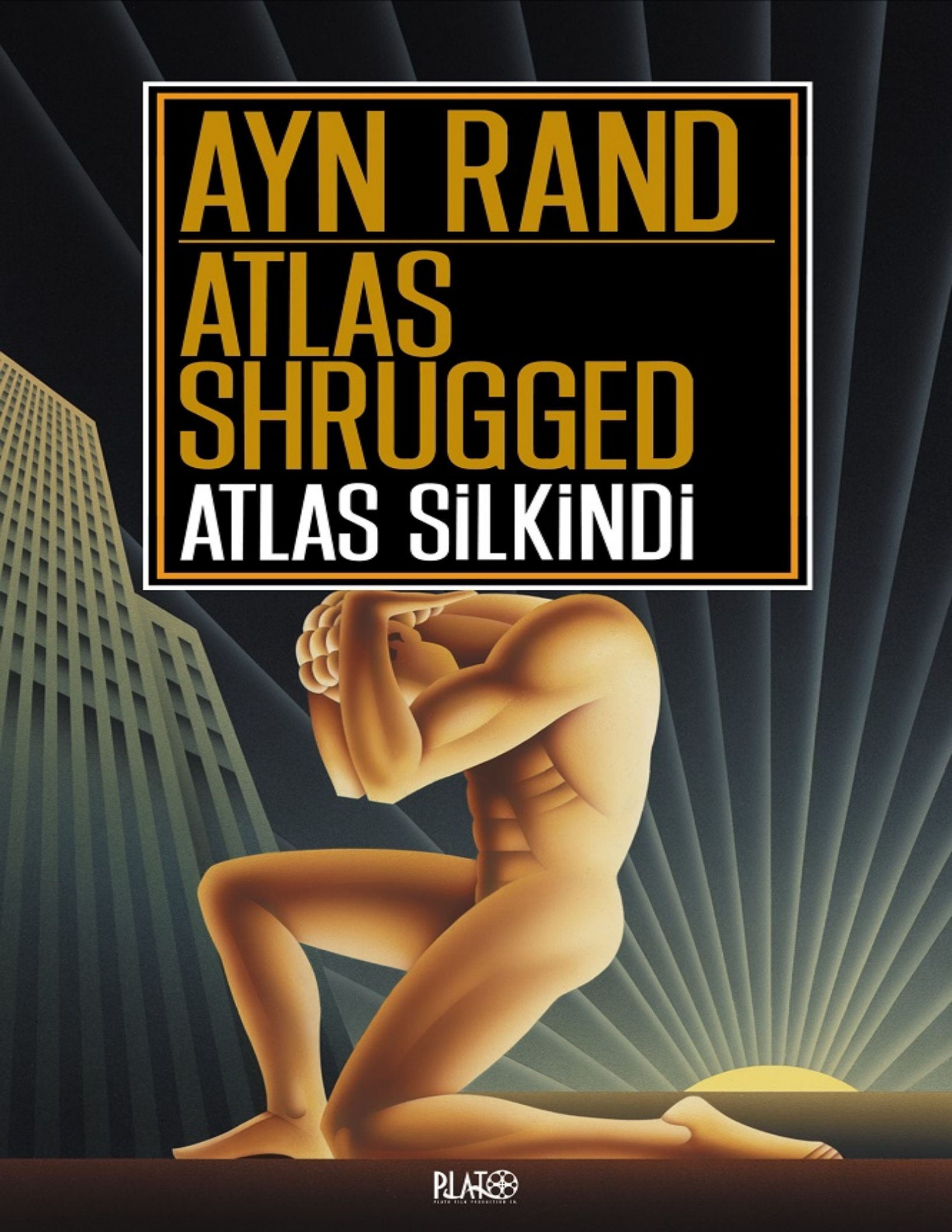
AYN RAND

ATLAS SHRUGGED

ATLAS SİLKİNDİ

ÖNSÖZ

Pek çok insanın onun yaratıcılığı sayesinde hayatını sürdürebildiği yaratıcı sınıf bir gün çalışmaktan vazgeçerse ne olur?

Atlas Silkindi Ayn Rand'ın felsefesinin bütün unsurlarıyla ve en mükemmel şekilde ortaya serildiği felsefi bir romandır.

Rand'ın felsefesinin en önemli ve kurucu unsuru bireyciliktir. Rand, bireyin temel ve esas beşeri varlık olduğuna inanır. Ona göre, birey, akıl sahibi bir varlıktır ve hiçbir kollektivite uğruna feda edilemeyecek, kurban edilemeyecek bir değerdir. Akıl sadece insanın sahip olduğu bir hazinedir ve insanın varlık mücadelesindeki en önemli aracıdır. Akla uygun davranmak insanın tabiatının gereğidir. Ancak, insanlar arasında aklını "gerektiği gibi" kullananlar azınlıktadır. Yani, bütün insanlar değil sadece aklını kullananlar, yani kendi çıkarı için çalışan, işini iyi yapan, hiçbir zaman "biz" demeyen benciller yaratıcı olabilirler, keşfederler, icat ederler, geliştirirler; geriye kalan "biz"ciler ise bu azınlığın, yani yapıp edenlerin yarattığı şeyleri tüketirler, hatta bazen sömürürler...İnsanlar çoğu zaman farkında değildir ama, modern, medeni toplumlar bu yaratıcı azınlık sayesinde sefaletten kurtulur, zenginleşir, özgürleşir...Yaratıcı insanların engellenmesi bütün insanların engellenmesi ve dolayısıyla sefaletin ve barbarlığın yayılması anlamına gelir. Ve insanlık tarihi yaratıcı insanların engellenip onların, onlara rağmen başarmasının tarihidir.

Bir an gözlerinizi kapatın bir azınlığa (ki yaratıcı insanlar, iş adamları oldukça dar bir azınlığı teşkil eder) bu şekilde bir

muamele yapılacak olsa kopacak feryadı hayal edin. Örneğin, bir filmde; kadınları, eşcinselleri, etnik veya dinî bir azınlığı aşağılayıcı diyaloglar, sahneler olsaydı, vakit kaybetmeden film “ihbar” edilir, filmin kurgusu yeniden gözden geçirilir, ardından “affedilemez” mahiyetteki bu hata için özür dilenir, dahası film vizyondan kaldırılırdı. Peki ya iş adamları, para kazananlar ve kâr amacı güdenler? Bunlar aleyhine yapılacak her şey mübahtır, zira onlar affedilemez bir suç işlemekte, her geçen dakika büyük bir günah ile yaşamaktadırlar, çünkü onlar BENCİLdirler.

İnsanlığı modern/hür/müreffeh bir dünyaya doğru getiren; çok uzak değil, günümüzden yalnızca birkaç asır geriye gittiğimizde karşılaşacağımız fakirlik, sefalet ve kölelik ile bugünün dünyasındaki zenginlik ve hürriyet arasında muazzam bir farkın oluşmasını sağlayan dinamiklere baktığımızda sürecin temel bir düstur üzerinde yol aldığını kolayca keşfedebiliriz: Bu, gönüllü ilişkiler ağı olarak tanımlayabileceğimiz “piyasa” (ekonomisinin) yaygınlaşması, yani bireyin kendi öz-çıkarlarının peşinde koşması önündeki engellerin bertaraf edilmesidir. Bunun pratikteki manası, mevcut kaynakları fakirler arasında dağıtmaktansa, müteşebbislerin kendi çıkarlarının gereklerini takip ederken daha fazlasının üretilmesini mümkün kılmaları, böylece mevcut sınırlı kaynaklarla binlerce insanın ihtiyaçlarının temin edilmesidir. Şüphesiz, sürecin bu şekilde, yani çoğunluğun refahının artmasını sağlayacak biçimde ilerlemesi ve böyle davranmanın bireyler için ahlaki bir ödev haline gelmesi, yaratıcı bireylerin hemcinslerine daha büyük yararlar sağladıklarını kavradıklarından ve bu durumdan duydukları memnuniyetten değil, bu şekilde davranan grup ve toplumlar diğerlerinden daha fazla refaha kavuştukları için gelişmiştir.

İnsanların diğer insanların yararına olacak şeyler yapmaları için o insanları tanımaları ve sevmeleri gerekmez. Adam Smith'in *Milletlerin Zenginliği* adlı eserindeki şu meşhur sözleri anlatmak istediklerimizi açık bir şekilde izah ediyor:

> *Akşam yemeğimizi soframızda bulmamız kasap biracı veya fırıncının cömertliğinden değil, onların kendi menfaatlerine saygılarından ötürüdür...Biz de onların insanlığına değil, öz-sevgilerine hitap ederiz-...Sermaye ve emek harcayan her birey ne kamu menfaatini destekleme niyetindedir, ne de ona ne kadar destek olduğunu bilir. Adeta görünmez bir el vasıtasıyla, kendi menfaati peşinde koşmakla, toplumun da menfaatine destek olmuş olur.*

***

Değerli insanları, yaratıcı bireyleri, iş adamlarını her parçası kendilerine ait ürünleri üretmekten, sahip oldukları şeyleri, çalışkanlıklarını, zekalarını ve egolarını kendilerinin en çok yararına ait olduklarını düşündükleri şekilde kullanmaktan alıkoymak, insanlığın en kutsal haklarının açık bir ihlalinden başka bir şey olmadığı gibi, insanoğluna yapılacak en büyük kötülüktür...Buna rağmen, bugün dünyanın pek çok yerinde hukuka ve düşüncelere hakim olan eğilim tam ters istikamettedir. Yani, açık veya örtülü bir şekilde, *yetenekli olanın ahlaki görevinin yetenekli olmayana hizmet etmek ve kendini herhangi birinin ihtiyaçları için feda etmek olduğunu öne sürerek, aklı ödüllerinden mahrum bırakmayı talep etmek* hâlâ baskın bir eğilim...Oysa, rasyonel bir beyin zorlama altında çalışmaz, bilgisini ve bu yoldaki eylemlerini hiç kimsenin refahına kurban edemez. Yetenekli olanın ahlaki görevi yetenekli olmayana hizmet etmek ve kendini herhangi birinin ihtiyaçları için feda etmek değildir. Bundan şüphe duyuluyorsa, bu tip insanların varlığına

müsaade edilmeyen ülkelerin yarattıkları “eser”e, buralardaki yaşama standartlarına göz atılabilir.

Pek çok insanın onun yaratıcılığı sayesinde hayatını sürdürebildiği yaratıcı sınıf bir gün çalışmaktan vazgeçerse ne olur?

Turgay CİNER
Kasım 2005, İstanbul

YAZARIN ÖNSÖZÜ

“Benim hayatım, romanlarımdaki karakterlerin yaşamı gibidir,” diyor Ayn Rand. “Bir tek cümleden, '*Ben ciddiyim*' cümlesinden oluşmaktadır. Ben her zaman kitaplarımda sunduğum felsefeye göre yaşadım. Yarattığım kahramanlar için nasıl iyi sonuç verdiyse, benim için de iyi sonuç verdi.

Yazar olmaya dokuz yaşında karar verdim, yaptığım her şey o amaçla entegre oldu. Ben kendi seçimimle ve inancımla Amerikalıyım. Avrupa’da doğdum, ama Amerika’ya geldim; çünkü bu ülke benim ahlâkî koşullarıma dayanan bir ülkeydi; ayrıca, insanın yazmakta tümüyle özgür olabileceği tek ülkeydi. Avrupa’da bir üniversiteden mezun olduktan sonra, buraya tek başıma geldim.

Zor bir mücadele verdim, geçici işlerde çalışarak hayatımı kazandım, sonunda yazılarımı finansal başarı çizgisine ulaştırabildim. Bana hiç kimse yardım etmedi, ben de hiçbir zaman birilerinin bana yardım etmek gibi bir *görevi* olduğunu varsaymadım.

Üniversite’de ana konum olarak tarihi, özel ilgi alanım olarak da felsefeyi seçmiştim. Birincisini insanlığın geçmişiyle ilgili gerçek bilgileri edinmek için, gelecekteki yazılarım açısından seçmiştim; İkincisini ise, değerlerin objektif bir tanımını yapabilmek için almıştım. Sonunda, birincisinin öğrenilebilecek bir şey olduğunu, ama ikincisinin benim tarafımdan yapılması gerektiğini anladım. Bugün inandığım felsefeye, hatırlayabildiğim kadarıyla her zaman bağlıydım.

Yıllar içinde çok şeyler öğrendim; ayrıntılarla, belirli konularla, tanımlarla ve uygulamalarla ilgili bilgilerimi

geliştirdim. Daha da geliştirmekte kararlıyım, ama temel noktaları hiçbir zaman değiştirmek zorunda kalmadım. Benim felsefemin esası, insanın kahraman bir varlık olduğu, hayattaki manevi amacının kendi mutluluğu olduğu, en soylu faaliyetinin üretici başarıları olduğu, sahip olduğu tek absolünün de kendi mantığı olduğu yolundadır. Kabullenebileceğim tek felsefî derinlik, Aristo'ya dayanır. Gerçi onun felsefesinin pek çok bölümüne şiddetli itirazlarım var; ama mantık kanunlarını ve insanın bilgi edinme yollarını tanımlayışı o kadar büyük bir başarıdır ki, bununla karşılaştırıldığında hataları önemsiz kalmaktadır. Ona olan saygımın ifadesini, *Atlas Shrugged*'ın üç ayrı bölümünün başlıklarında bulacaksınız.

Bir başka minnetimi de bu romanın ithaf sayfasında ifade ettim. Bir erkekte ne gibi karakter değerleri aradığımı biliyordum. Böyle bir adamla karşılaştım ve yirmisekiz yıldır da evliyiz. Adı Frank O'Connor.

The Fountainhead'i keşfetmiş olan, oradaki fikirlerin daha geniş uygulamalarına ilişkin bana sayısız sorular soran tüm okurlarıma, o sorularına bu romanla cevap vermekte olduğumu, *The Fountainhead*'ın aslında *Atlas Shrugged*'ın uvertürü olduğunu söylemek isterim.

Umarım hiç kimse bana, bu yazdığım türde insanların var olmadığını söylemez. Bu kitabın yazılmış ve yayınlanmış olması, onların gerçekten var olduğu yolundaki kanıtımdır.

Ayn RAND
1957

BU KİTAP KİME SATAR?

Benim işim satıcılık. Ayn Rand'ın kitabına da bu açıdan bakmak istiyorum. Yani bu kitapta teklif edilen bakış açısı satar mı? Ne kadar satar? Alırsa kim alır? Bir süpermarket düşünün. Raflarında deterjan, şampuan, pirincin yanında paketlenmiş fikirler de satılıyor: Şimdi böyle bir markette Ayn Rand'ın fikirlerine ne kadar raf yeri ayrılırdı. Beni bu ilgilendiriyor.

Biz pazara yeni bir mal çıkarırken, "konsept test" diye bir şey yaparız bazen. Malın veya hizmetin fikrini -ben "teklifi" demeyi daha çok seviyorum- teklifini bir kağıda yazar, değişik müşteri tipleriyle o "konsept"i sınarız. İnsanlar bir açıkoturum yöneticisinin idaresinde bir saat, bir buçuk saat o "teklifle ilgili atar tutarlar. Bu tarz açıkoturumlar istatistiki bir değer taşımaz. Ama "konsept"inizin insanlarla "rezonans"a geçip geçmediğini hissetmenize yarar. Bu "rezonans" meselesi önemli. Satıcılıkla ilgili görüş, bu işin eninde sonunda bir beyin yıkama, bir tekrar meselesi olduğunu söyler. Oysa iyi satıcılar -buna iyi fikir satıcıları da dahil- satışın aslında bir tahrik, bir rezonans meselesi olduğunu çok iyi bilirler. Müzikten ödünç aldığımız "rezonans" kavramıyla devam edelim:

Diyapazonu titretir, müşteriye değdirirsiniz. O titreşim, müşteride devam ederse, ne ala! Diyapazonu kafasına vura vura sevdiririm derseniz olmaz. Burada önemli olan, karşınızdaki insanı iyi, çok iyi tanımaktır. Çünkü sizin (ne) söylediğiniz -bu durumda (ne) çaldığınız- tamamen karşı tarafın (ne) anladığı kadardır. Müşterinizin, karşınızdaki insanın tabiatını, huyunu suyunu, zevkini ne kadar iyi

bilirseniz, seçeceğiniz frekansı o kadar iyi bulursunuz. Nitekim satıcılıkta, şahıs zamirleri “ben, sen, o” diye değil, “sen, ben, o” diye dizilir. Yani her zaman, önce karşınızdaki insanı iyi tanımaya bakacaksınız. Bu da biz satıcıları ister istemez insan sarrafı yapar.

Bana Ayn Rand’ın kitabıyla ilgili önsöz yazma cesaretini veren de, insan bilimleriyle amatörce ilgilenen birisi olmam değil, bu insan sarraflığında iyi kötü bir iddia sahibi olmam.

Bu iddianın bir kısmı sezgisel bilgiye, tecrübeye dayanıyorsa, bir kısmı da meraklı okumalara dayanıyor. Özellikle de insan tabiatının sınırlarını araştıran okumalara...Genetik, evrimci psikoloji, nörolinguistik, sosyobiyoloji, yeni Darwinizm vb...

Bunları okuyunca şunu fark ettim. Ütopik bakış açısı, neredeyse son yüzyıldır insan tabiatının sınırlarıyla spekülasyonu, araştırmayı, denemeyi fena halde sindirmiş. Şu insanın doğarken “boş bir kağıt” olduğu fikri ütopyacıların çok işine gelmiş. Boş bir kağıdız ya, isteyen istediği toplum mühendisliği Zihni Sinir projesini gerçekleştirebilir. (“En güzel şiirler boş kağıtlara yazılır” diye buyurmuş Mao)

Ütopyacılar herkesi şunlarla korkutmuş:

İnsanlar doğuştan farklıysa, baskıcı ayrımcılık kendini haklı çıkarabilir.

İnsanlar tabiatın(ın) esiriyse, hayatın “yüksek” bir anlamı, amacı yok demektir.

Ya insan tabiatının şuurları, zaman içinde değişen sabitleri varsa?

Ütopyacıların bu fikre en yakın durdukları yer, şu “soylu yaban” konseptidir. “insanoğlu bir zamanlar kelebekler kadar

hür, melekler kadar iyiymiş; sonra bozulmuş" konsepti yani...Son yirmi, otuz yılın bilgisi bize böyle bir dönemin hiç yaşanmadığını gösteriyor. Bozulmuş bir iyi insan tabiatından bahsetmek mümkün değilse, iflah olmaz bir tabiattan bahsetmek mümkün mü peki? Ütopyacıların tam zıddı bir grup var: İnsanın varoluşunu bir trajediden ibaret görenler. Onlara göre, insan insanın kurdudur. O kadar! Bir de kinaye, istihzaseverler var. Anglo-saksonların "ironi" dediği şeyi...Onlar ne iyimser, ne kötümserler. İnsan tabiatı bazen iyi bazen kötü demekle yetiniyorlar.

İnsan tabiatıyla ilgili bu değişik inanışların yol açtığı bir arada yaşama biçimlerine bakınca, insan biraz şaşırıyor doğrusu. "Boş kağıtçılar" en büyük baskı rejimlerini kurmuşlar. Milyonlarca insan "proje"lerinin kurbanı olmuş.

"İnsan, insanın kurdudur" diyenler en özgürlükçü, en çok sayıda insanın en rahat yaşadığı yerleri kurmuşlar.

"Ne iyi he kötü"cülerin kurdukları bir düzen yok. Bu bakış açısının insanı harekete geçirici bir yanı yok belli ki...Olsa olsa, insanların hallerine kıs kıs gülen "kinik"ler çıkar buradan.

Ukalalığı bırakalım, Ayn Rand'a dönelim.

Bir kere, Ayn Rand korkusuz bir kadın. Ütopyacıların ilkel adalet fikri ve onun baskısı altında kalmamış. Ona göre, insanlar ikiye ayrılıyor: Asıl harekete geçirenler. Esas oğlanlar, kızlar yani (prime movers). Bir de ikinci el yaşayanlar var (second-handers). Bunlar da figüranlar.

Elinizdeki kitabın fikrini Ayn Rand günlüğüne şöyle yazmış: "Bu kitabı yazmaktaki amacım, dünyanın harekete geçiricilere ne kadar çok ihtiyacı olduğunu ve onlara ne kadar kötü davrandığını göstermek. Bunun için de kitabı şu varsayım üzerine kurdum: Dünyayı değiştirenler olmasa, işi

bıraksa dünya ne olurdu? Romanın konusu; dünyadaki üretenler, değiştirenler, kafasızların iktidarına karşı greve gidince olanlar.” Zaten kitabın adı “Grev” olacakmış. Kocası “*Atlas Shrugged*’ı önermiş.

Kitabın konsepti belli oldu. Şimdi bunu okura yapılmış bir teklif gibi, bir ilan gibi yazmayı deneyelim! Şöyle bir şey olabilir mi?

Dünyayı değiştirenlerden inisiniz?
Sizi hırs ve bencillikle mi suçluyorlar?
Suçlamalara cevap vermekte zorlanıyor musunuz?
Bu kitapta sizin gibileri savunan bütün fikirler var!
Okuyun.

Vicdanınızı rahatlatın. Kendinizi daha iyi savunun. Bu teklifi sınamanın iki yolu var. Birincisi, insan tabiatıyla ilgili son otuz yılda cesaretle yazılanlara bakmak. İkincisi, başta dediğim gibi, değişik okur tipleriyle “derinlemesine mülakat” yöntemiyle bu teklifi tartışmak.

Biz şimdilik birinci yola, çok kısa bir şekilde başvuralım. Zira, ikinci yol zaman alır. Bir de doğru dürüst yapabilir miyiz, şüphelerim var. Zira böyle bir teklifi teknik olarak iki değişik okur grubuyla da sınamak gerekir: Harekete geçirenler, figüranlar. Figüranları bulmakta zorlanmayız. Hepimiz öyleyiz. Ama “harekete geçirenler”i bulsanız da, bir odada toplamanız ve konuyu tartışmanız neredeyse imkansız gibi. Çünkü onlar en azından hep meşguldürler. Zamanları yoktur. (Benim tanıdıklarımın hepsi öyle.) O yüzden biz en iyisi, elimizdeki bilgiye dönelim.

Yani insanlar geçekten Ayn Rand’ın dediği gibi hiyerarşi içinde mi yaşıyorlar? Eğer öyleyse söyledikleri okurla

“rezonans”a geçecektir. “Harekete geçirenler” de, “figüranlar” da kitapta kendilerini bulacaktır İyi satıcının en önemli özelliği, ısrarla vurguladığım gibi, konuştuğu zaman birilerinin içinden “tam da beni anlatıyor, hayret!” demesidir.

“Elimizdeki bilgi” derken, neyi kastettiğimi biraz açayım. Ayn Rand, bu kitabı İkinci Dünya Savaşı sırasında Amerika’da yazmış. Ondan yaklaşık otuz yıl sonra, yine Amerika’da birileri “sosyobiyoloji” diye yeni bir düşünce alanı açtılar. Darwin’in takipçisi diyebileceğimiz bu insanlar, onun kadar mahçup değillerdi. Darwin, evrimin sırrını çözmüş, bunu hayvanlarla anlatmıştı. Keşfinin insan hakkındaki radikal sonuçlarına fazla girmemişti. (Girdiği kadarıyla da biraz yanıldığı söyleniyor.)

“Sosyobiyolog”lar insanın da bir hayvan olduğu varsayınımdan hareketle, hayvan toplumlarıyla insan toplumları arasındaki benzerlik ve farkları inceleyerek insan tabiatı hakkında felsefî spekülasyondan ziyade, bilgi elde etmeye çalıştılar. Hâlâ da çalışıyorlar. Tahmin edebileceğiniz gibi, ütopyacı-eşitlikçi bakış açısının hâlâ büyük baskısı altındadırlar. Halbuki ben ütopyacıların yerinde olsam, şöyle düşünürdüm: Onlar bize insan tabiatının sınırları hakkında somut bilgi versin, biz modelimizi daha iyi kuralım. Ama sanırım onların derdi bu değil. Onlar kontrol ve bir örnekleştirme kavramlarını seviyorlar.

Oysa tabiatta ikisinden de eser yok. Tabiatta, insanınki de dahil, ne var peki? Ayn Rand’ın iddia ettiği gibi, birileri geride durmak, diğerleri de öne çıkmak için mi doğuyorlar?

Tavuklara bakarsanız, durum öyle. Tavukları uzun süre izlerseniz, bir tavuğun şunu akıl edecek kadar zeki olduğunu düşünebilirsiniz: “O şişman tavuk beni döver. Niye kavga edeyim. Ondan bana kalan arpayla idare ederim daha iyi. En

azından canımdan olmam...” Tavuk bunu nasıl akıl eder derseniz, haklısınız. Edemez. Ama tabiat eder. Ediyor. Burada “tabiat” derken doğal seçimin yönlendirici mantığını kastediyorum. Organizma -yani tavuk- ona dostunu, düşmanını fark ettirecek korkunun geniyle donandığı için, bu seçici korku, onu hayatta bırakıyor.

Şimdi biz tavuk muyuz, diye bana kızmayın. Evet, hepimiz biraz tavuğuz. Bunu kabul edelim. Ayrıca, hiyerarşi, kendi soyağacımızda da, hele en yakın akrabalarımız şempanze ve gorillerin hayatında da kendini gösteriyor. Eğer başka gezegenden bir zoologu buraya getirsek, soyağacımızı göstersek, en yakın akrabalarımızın hiyerarşik düzende yaşadığını göstersek, bizim de öyle olduğumuz sonucunu çıkartırdı herhalde...Hele bir de ona yeni antropoloji-sosyobiyoloji-psikoloji bilgisinin her insan topluluğunda, hatta daha yürümeye bile başlamamış insan yavruları arasında bile, hiyerarşi bulduğunu söylesek, konuyu kapanmış sayardı. Üstelik konunun insan ve hayvanlardaki biyokimyasal paralellikler kısmına bile girmeden...Biz tavuk mavuk değiliz; ama “bunları yazanlar vahşi kapitalizm savunucusu alçaklar” diyecektir bir Second Hander...Onlar öyle değil. Zaten bilgiye bakılırsa, insan tabiatı da öyle değil. Ne şempanzelerde ne insanlarda bu hiyerarşi işi tavuklardaki kadar basit değil. Kimin kime ne zaman taviz verdiği, boyun eğdiği, karşınızdakinin o sırada kim olduğuna bağlı. Çünkü şempanzelerde ve insanlarda, tavuklarda olmayan bir şey var: “Karşılıklı fedakarlık”. “Karşılıklı fedakarlık” içinde yaşamak, dayanışma demektir. İnsanlar da, goriller de birbirlerine zor zamanlarda destek olurlar. Yalnız dikkat! Bu dayanışmanın amacı, türün (veya grubun) diğer gruplara üstün gelmesini sağlayacak ortak çıkar içindir. Grubun ortak

çıkarı için. İşte insanın evrimdeki başarısı, hayvanlar aleminde pek az görülen bu ikili stratejiyi uygulamış olması: “Statü hiyerarşisi” ve “karşılıklı fedakarlık”. Şampuan gibi yani. İkisi bir arada...Bu ikisini birleştiren katalizör, statünün bir “doğal” kaynak olması. Eğer statü sizi daha fazla yemeğe ve sekse götürüyorsa, statü itibarının peşinde koşmak son derece akılcı. İki hayvan arasında, yemek değiş-tokuşu yapmakla, statü arttırıcı “karşılıklı fedakarlık” yapmak arasında bir fark yok. Fedakârlık, birinin kazancı, diğerinin kaybı değilse, yani sıfır toplamlı bir oyun değilse, Darwin’in büyük fikri “doğal seçim”e göre, bu davranış yerindedir. Aksi takdirde, yani sıfır toplamlı bir oyunsa, türün diğer türlere karşı gücünü arttırıcı etkisi olmaz. Tabiat bu davranışı ödüllendirmez.

Ne diyor bu adam be, dediğinizi duyar gibi oluyorum. Benim saçmaladığımı düşünmek yerine, 70’lerden bu yana giderek artan bu insan ve hayvan tabiatı bilgisine kendiniz başvursanız, inanın hem çok şaşırır hem de çok düşünürsünüz. (Beni şaşırtan ise, buralarda okuyan, yazan, düşünen insanların bu konulara hiç merak salmaması. Bunun birinci nedeni, oldum olası Anglo-sakson dünyasına, fikrine, bilgisine uzak kalışımız. İkincisi, -belki de birincinin doğal sonucu- fakirlik ekonomisini ilkel eşitlik fikriyle çözmeye çalışanların buradaki düşünce iklimine hakim olması.)

Sonuç olarak, insan tabiatının şuurlarıyla ilgili yeni bilginin bir yarısı Ayn Rand’ı doğruluyor: İnsanlar (ve hayvanlar)ın bazıları “harekete geçirenler” (dominant), diğerleri de “ikinci elden yaşayanlar” (resesif). İkinciler açısından, bu Darwin’ci anlamda son derece akıllı bir ayakta kalma stratejisi.

O zaman bu konsept kime satar, kime satmaz?

Ayn Rand'ın fikrini, "dünyayı değiştirenler" veya değiştirmeye çabalayanlar hemen alır. Onlarla tamamen "rezonans" içinde. Konsepti okur okumaz, "beni anlatıyor" diyecekler. İkinciler açısından konsept sorunlu. Bir kere, yeni bilgiye göre, figüranlar, esas oğlandan, kızdan artakalanla yetinmeyi neredeyse sinsice bir uyanıklıkla benimsemiş durumdalar. Yani Ayn Rand'ın kafasında büyüttüğü tehdit, insan tabiatında mevcut gözükmüyor. Konsepti onlarla "rezonans"a geçecek şekilde nasıl yazabiliriz? Şöyle mi?

Dünyayı değiştirenlerin (güçlülerin) gücünü ellerinden almak mı istiyorsunuz?

Onları cezalandırmak mı istiyorsunuz!

Bu kitapta neden haklı olmadığınızı savunan bütün fikirler var!

Okuyun.

Öfkenizi yatıştırın.

E, biraz acayip bir teklif değil mi?

Bence bu "konsept" İkinci El yaşayanlara satmaz. Bir insana neden haklı olmadığını anlattığımız zaman, "cognitive dissonance" olur. Bildiğiyle duyduğu çelişir. İnsanlar öyle şeyleri duymak istemezler. Ayrıca, Darwin'e ve arkasından gelenlere bakılırsa, onlar bunu kendilerine söylemese de, tabiatın sesi, kulakların duymadığı bir frekansta, onlara birkaç milyon yıldır şunu fısıldamaktadır:

"Ne kavga edicen? O çalışsın. Büyük parçayı alsın. O büyük parçanın kırıntıları sana yeter...Ayrıca sen ona, daha büyük bir parçayı koparsın diye, öbürlerine karşı yardım etmiştin...Sırf bu yüzden sana daha büyük bir parça bile bırakabilir..."

Biraz La Fontaine masalı gibi oldu; ama insan tabiatının sınırları itibariyle son bilgi bu. Kitabın kime satacağı da belli.

İnsanlar kitap almadan önce önsöz okumazlar. Hatta aldıktan sonra bile çoğunlukla okumazlar. Siz bu önsözü buraya kadar okuduğunuza göre, okumaya çok meraklı bir "Prime Mover"sınız.

Size iyi okumalar.

"Sen necisin?" derseniz, ben galiba kinayeciyim.

Kinayeci keraneci.

Serdar ERENER
Amatör insan tabiatı araştırmacısı, reklamcı
İstanbul, 2003

BÖLÜM

I

İTİRAZSIZ

I

TEMA

“John Galt kim ki?”

Işık azalıyor, Eddie Willers serserinin yüzünü pek de iyi göremiyordu. Serseri çok rahat bir sesle söylemişti bu sözü. İfadesiz bir sesle söylemişti. Ama sokağın karşı ucundaki mehtap gözlerine sarı pırıltılar düşürmüş, o gözler alaycı ve sakin bir ifadeyle dosdoğru Eddie’ye bakmıştı...sanki soru onun içindeki nedensiz tedirginliğe soruluyormuş gibi.

Eddie Willers gergin bir sesle, “Bunu niye söylüyorsun?” diye sordu.

Serseri kapının kenarına dayandı, arkasındaki kırık cam gökyüzünün metalik sarısını yansıttı.

“Seni niye rahatsız ediyor?” diye sordu.

Eddie Willers, sert bir üslupla “Etmiyor,” dedi.

Hemen elini cebine attı. Serseri onu durdurmuş, on sent istemişti. Ondan sonra da konuşmayı kesmemişti. Sanki vakit geçirmek, bir sonraki dakikanın sorunlarını ertelemek istiyormuş gibi. Bugünlerde sokakta on sent isteme olaylarına öyle sık rastlanıyordu ki, açıklama dinlemeye gerek bile yoktu. Zaten Eddie’nin de, bu serserinin özel dertlerini dinlemeye niyeti yoktu.

Suratı olmayan gölgeye on senti uzatarak, “Git al kahveni,” dedi.

“Sağ olun, bayım.” İlgilenmeyen bir ses. Surat bir an için öne eğildi. Rüzgar yanığı, yorgunluk çizgileriyle dolu, alaycı bir teslimiyet ifadesi. Bakışları zekiceydi.

Eddie Willers yürürken, günün bu saatlerinde neden hep böyle sebepsiz yere tedirgin ve ürktüğünü merak ediyordu. Hayır, dedi, ürkmek değil bu, korkacak hiçbir şey yok. Yalnızca kocaman, yaygınlaşmış bir beklenti var, ama bunun kaynağı ya da içeriği yok. Alışmıştı bu duyguya. Yine de, bir açıklama bulamıyordu. Oysa serseri, Eddie'nin neler hissettiğini biliyormuş gibi konuşmuştu. Böyle hissetmesi gerektiğini biliyormuş, üstelik bunun sebebini de biliyormuş gibi.

Eddie Willers disiplinli bir hareketle omuzlarını dikleştirdi. Vazgeçmeliyim bundan, diye düşündü. Hayallere kapılıyordu. Bu duygu baştan beri mi vardı? Otuziki yaşına gelmişti. Eski günleri düşünmeye çalıştı. Hayır, yoktu eskiden böyle bir duygu. Ne zaman başladığını hatırlayamıyordu. Birdenbire başlıyordu o duygu. Rastgele aralıklarla. Artık daha da sıklaşmaya başlamıştı. Alaca karanlık, diye düşündü. Nefret ediyorum alaca karanlıktan.

Bulutlar ve tam önlerindeki gökdelen silüetleri kahverengine dönüşmekteydi. Eskimiş bir yağlıboya tablo gibi. Rengi solmaya yüz tutmuş bir şaheser gibi. Doruklardan aşağıya duvarlar boyunca uzun çizgiler hâlinde kir sızıp duruyordu. Bu kulelerden birinin yan tarafında, hareketsiz bir yıldırımı hatırlatan bir çatlak vardı. Damların tepesiyle gökyüzünü kesip ayıran zikzaklı, yarım bir mızrak gibi bir çizgi oluşmaktaydı. Bir yanı hâlâ gurubun parıltısını yansıtıyordu. Diğer yanından altın boyalar çoktan soyulmuştu. Rengi ateşin yansıması gibi kırmızı ve sakindi. Yanmakta olan bir ateş değil, ölmekte olan bir ateş...Canlandırmak için yapılacak hiçbir şeyin olmadığı bir ateş.

Hayır, diye düşündü Eddie Willers. Gökyüzünün görünüşünde kaygılanacak hiçbir şey yoktu. Yine her zamanki gibi görünüyordu.

Yürürken kendine, ofise dönmekte geç kaldığını hatırlatıyordu. Dönünce yapması gereken görev hoşuna gitmiyordu, ama bunun yapılması şarttı. Bu yüzden oyalanmaya çalışmadı. Daha hızlı yürümek için kendini zorladı.

Bir köşeyi döndü. İki binanın karanlık siluetleri arasında, gökyüzünde asılı duran dev takvim, kapı aralığından görünüyormuşçasına ortaya çıktı.

New York belediye başkanının geçen yıl bir binanın tepesine diktirdiği takvimdi. Vatandaşların gökdelene baktıklarında, hem haftanın gününü hem de günün saatini bilmeleri için takmıştı onu oraya. Kentin tepesinde, havada asılı duran, beyaz bir dikdörtgen. Sokaklarda yürüyen insanlara tarihi gösterip duruyordu. Bu akşam güneş batarken de, 2 Eylül diyordu.

Eddie Willers gözlerini kaçırdı. O takvimin görünüşünden hiçbir zaman hoşlanmamıştı. Tanımlayamadığı, anlatamadığı bir biçimde tedirgin ediyordu onu takvim. O duygu da içindeki tedirginlikle ilişkili gibiydi. Aynı nitelikte bir duyguydu o da.

Takvimin önerdiği şeyi ifade eden bir atasözü ya da bir cümlenin var olduğu aklına geldi birden. Ama ne olduğunu hatırlayamadı. Zihninde boş bir çerçeve gibi asılı kalan cümleyi yakalamaya çalışarak yürüyordu. O çerçeveyi dolduramadığı gibi, fırlatıp atamadı da. Dönüp arkasına baktı. Beyaz dikdörtgen hâlâ damların tepesinde asılıydı. Sarsılmaz bir kesinlikle sözünü söylüyordu: 2 Eylül.

Eddie Willers gözlerini sokağa indirdi, kahverengi taş evlerden birinin önündeki işporta arabasında satılan sebzeler arasında, altın rengi havuçları, taze yeşil soğanları gördü. Açık bir pencereden temiz beyaz bir tül perde dalgalanıyordu. Usta bir şoför yönetimindeki bir otobüsün köşeyi dönüşüne baktı. Bir anda nedense içine bir güven dolduğunu düşündü. Ardından da, acaba neden bu tür şeylerin açıkta, yukarıdaki boşluğa karşı korumasız bırakılmaması gerektiğini düşünüyorum diye meraklandı.

Beşinci Cadde'ye vardığında, gözlerini önünden geçtiği vitrinlerden ayıramıyordu. İhtiyaç duyduğu, almak istediği hiçbir şey yoktu aslında; ama sergilenen mallara bakmak hoşuna gidiyordu. İnsanların yaptığı, insanların kullandığı mallar olsun da, ne olursa olsun. Varlıklı bir sokağın görünümü zevk veriyordu ona. Bu muhitte kepenk indirmiş, karanlık ve boş dükkânların toplamı, tüm dükkanların, dörtte biri kadar bile yoktu.

O anda aklına neden meşe ağacının geldiğini bilemiyordu. Ama gelmişti. Meşe ağacını, Taggart Malikânesinde geçen çocukluğunu düşünmekteydi. Çocukluğunun büyük bölümünü Taggartların çocuklarıyla birlikte geçirmişti. Şimdi de onların yanında çalışıyordu. Babasıyla büyükbabası da, onların babasının ve büyükbabasının yanında çalışmıştı zaten.

Ulu meşe ağacı, Hudson nehrine bakan bir tepenin üzerindeydi. Eddie Willers yedi yaşındayken buraya gelip, o ağaca bakmayı çok severdi. Yüzyıllardır oradaydı o ağaç. Her zaman da orada olacağını düşünürdü. Kökleri yamaca, parmaklarını toprağa daldırmış bir yumruk gibi sarılmıştı. Bir dev gelip onu tepesinden yakalasa, herhâlde havaya kaldıramaz, onunla birlikte tepenin tümünü, hattâ dünyanın tümünü kaldırmak zorunda kalır, diye düşünürdü. Sicimin

ucundaki top gibi. Meşe ağacının yanında kendini her zaman güvende hissederdi. Hiçbir şeyin değiştiremeyeceği, tehdit edemeyeceği bir varlıktı o. Eddie'nin gözündeki en büyük güç simgesiydi.

Bir gece meşe ağacına yıldırım düştü. Eddie onu ertesi sabah gördü. Ortadan yarılmış, devrilmişti. Gövdesinin içine baktığında, kara bir tünelin içine bakmakta olduğunu sandı. Gövde yalnızca boş bir kabuktu. Yüreği çok önceden çürüyüp gitmişti. Hiçbir şey yoktu içinde. Yalnızca, ufacık bir rüzgârın esmesiyle kıpırdayan ince bir toz tabakası, o kadar. Yaşam gücü yok olmuştu. Geride bıraktığı beden, onsuz ayakta kalmayı başaramamıştı.

Yıllar sonra, çocukları şoktan korumak gerektiğini, ölümle, acıyla ya da korkuyla ilk karşılaşmanın onlar için çok ciddi olduğunu duymuştu. Ama bu tür şeyler onda hiç yara izi bırakmış değildi. O asıl şoku, sessizce durup ağaç gövdesinin deliğinden içeri bakarken yaşamıştı. Dev bir ihanetti bu...Korkunçluğu da, neye ihanet edildiğinin anlaşılamamasıydı. Kendisine değil, onu biliyordu. Güvenine de değil. Başka bir şey. Bir süre orada durmuş, hiç ses çıkarmamış, sonra dönüp eve yürümüştü. Ne o sırada, ne de daha sonra, hiç kimseye söz etmemişti bu olaydan.

Eddie Willers köşeye vardığında, trafik ışığını değiştiren mekanizmanın gıcırtılı sesini duyunca başını iki yana salladı. Kendi kendine kızıyordu. Bu gece meşe ağacını hatırlaması için hiçbir neden yoktu. Artık hiçbir anlam ifade etmiyordu ona meşe ağacı. Yalnızca belli belirsiz bir hüzün belki, o kadar. Ta içinde bir anlığına hissedilen, sonra hemen yok olan bir damlacık acı. Pencere camında, aşağıya doğru soru işareti çizerek akan bir yağmur damlası gibi.

Çocukluğuyla bağlantılı hiçbir hüznün varlığına razı değildi. Anılarını çok seviyordu. Hatırladığı günlerin tümü, sabit ve parlak güneş ışıklarıyla dolu gibi geliyordu ona. O ışıklardan bazılarının bugüne bile uzanabildiğine inanıyordu. Işın gibi değil de, daha çok noktalar hâlinde spot ışıkları gibi: İşine, yapayalnız oturduğu apartman dairesine, varlığının o sessiz, düz akışına bir anlık pırıltı katan spotlar.

On yaşındayken geçirdiği bir yaz gününü düşündü. O gün ormandaki bir açıklıkta, çocukluğunun en değerli arkadaşı, ona büyüyünce ne yapacaklarını anlatmıştı. Kelimeler sert ve pırıl pırıldı. Güneş ışığının kendisi gibi. Eddie hayranlık ve şaşkınlık içinde dinlemişti. Eddie'ye ne yapmak istediği sorulduğunda, hemen, "Doğru olanı," diye cevap vermiş, sonra da eklemişti: "Hank'a bir şey yapmak gerek...Yani, ikimiz birlikte öyle bir şey yapmalıyız." "Ne?" diye sormuştu kız. Eddie, "Bilmiyorum," demişti. "İşte onu bulmamız gerek. Yalnız senin anlattıkların yetmez. Yani yalnızca iş hayatına girmek, hayatımızı kazanmak yetmez. Savaşlar kazanmak ya da insanları yangından kurtarmak, dağlara tırmanmak gibi bir şey yapmak gerek." "Neden?" diye sormuştu kız. Eddie cevap vermişti: "Papaz geçen pazar günü, her zaman içimizdeki en iyi şeye uzanmamız gerektiğini söylemişti. Bizim içimizdeki en iyi şey nedir sence?" "Bilmiyorum." "Bulmamız gerek." Kız cevap vermemişti. Gözleri ötelere, tren yolunun ilerisine doğru bakıyordu.

Eddie Willers gülümsedi. "Doğru olanı," sözünü bundan yirmiiki yıl önce söylemişti. O günden beri de bu ilkeye, zorluk çekmeden, her zaman uymuştu. öteki sorular zihninde soluklaşmış gitmişti aslında. Onları soramayacak kadar meşguldü çünkü. Ama insanın doğru olanı yapması gerektiğini hâlâ en açık gerçek olarak görüyordu. İnsanların

nasıl olup da başka türlü davranmak isteyebileceğini hiç anlayamıyordu, ama öyle davranabildiklerini öğrenmişti. Eddie'ye durum hâlâ çok basit, öte yandan çok anlaşılmaz görünmekteydi. Her şeyin doğru olması gerektiğini anlamak kolaydı, ama doğru olmayışını anlamak mümkün değildi. Doğru olmadığının farkındaydı. Köşeyi dönüp Taggart Transcontinental'ın dev binasına ilerlerken kafasında bu vardı.

Bina o sokağın en yüksek ve en gururlu yapısıydı. Eddie Willers onu gördüğünde her zaman gülümserdi. Komşu binalardan farklı olarak, upuzun çizgiler hâlinde dizilmiş pencereleri hiç ara vermezdi. Dik çizgileri gökyüzüne dalarken, aşınmış köşeler, kenarlar göremezdiniz. Yıllar boyunca, el sürülmeden öylece durmuş gibiydi. Eddie Willers içinden, her zaman da duracak, diye düşündü.

Taggart Binası'na ne zaman girse, içi rahatlar, bir güven duygusu hissederdi. Burası bir güç ve ustalık yeriydi. Hollerinin tabanları mermerden yapılmış gibiydi. Aydınlatma sisteminin buzlu camlı dikdörtgenleri, som ışık dilimleriydi. Camların gerisinde, kızlar sırayla daktilolarının başında oturur, tuşlara vurup dururken, hızlı giden trenlerin tekerlekleri gibi sesler çıkarırdı. Ara sıra da bunun hafif bir yankısıymış gibi, duvarlarda belli belirsiz bir titreşim hissedilir, bu etki, binanın altındaki koca terminalin tünellerinden gelirdi. Trenler nice kuşaklardan beri buradan kalkıp koca kıtayı aşar, sonra dönüp gelir, yine burada dururdu. Taggart Transcontinental, diye düşündü Eddie. Bir Okyanustan Bir Okyanusa. Çocukluğunun sloganıydı bu. Kutsal kitabın her emrinden daha pırıl pırıl, daha kutsaldı. Okyanustan Okyanusa, ebediyen, diye aklından geçirdi Eddie Willers. Binanın ortasındaki kusursuz koridorlarda ilerlerken şirkete sadakatini yeniden hissediyordu. Şu anda Taggart

Transcontinental'ın Başkanı James Taggart'ın odasına gitmekteydi.

James Taggart masasında oturuyordu. Ellisine yaklaşmış biri havasındaydı. Sanki ilk gençlik yaşlarından yaşlılığa sıçramış, arada gençlik diye bir şey yaşamamış gibiydi. Küçük küstah bir ağzı, kel kafasına yapışan seyrek, ince telli saçları vardı. Vücudunun duruşunda, ince uzun yapısına meydan okuyan bir sarkıklık göze çarpıyordu. Soylu, özgüvenli bir zerafete göre yaratılmışken, hımbıllığı seçmiş biri gibi. Yüzü beyaz, elleri yumuşaktı. Gözleri de solgun, perdeli gibiydi. Bakışları yavaş hareket ediyor, hiçbir zaman tam olarak odaklanamıyor, her şeyin üzerinden kayarken, sanki o şeyin varlığından hoşlanmıyormuş gibi bir duygu yaratıyordu. İnatçı, tükenmiş bir hâli vardı. Otuz-dokuz yaşındaydı.

Kapının açıldığını duyunca başını tedirgin olmuş gibi kaldırdı.

"Beni rahatsız etme, beni rahatsız etme, beni rahatsız etme," dedi.

Eddie Willers masaya doğru ilerledi.

Sesini yükseltmeksizin, "Bu önemli, Jim," dedi.

"Pekâlâ, pekâlâ, neymiş?"

Eddie Willers odanın duvarındaki haritaya baktı. Camın ardında renkleri solmuştu haritanın. İçinden, acaba kaç yıl boyunca, kaç Taggart başkanı oturdu bunun önünde, diye merak etti. Taggart Transcontinental Demiryolları, New York'tan San Francisco'ya. kadar tüm ülkeyi ağ gibi ören kırmızı çizgileriyle, kan dolaşımı sistemini andırıyordu. Sanki bir aşamada kanlar çoğalıp ana damarı çatlatmış, rastgele dal budak salıp ülkenin her yanını kaplamış gibi. Kırmızı çizgilerden biri, Cheyenne, Wyoming'den ayrılıp bükülüyor,

El Paso, Teksas'a doğru iniyordu; Taggart Transcontinental'ın Rio Norte Hattı. Son zamanlarda yeni bir çizgi eklenmiş, kırmızı hat El Paso'yu geçip güneye doğru uzatılmıştı. Bakışları o noktaya varınca Eddie Willers aceleyle başını çevirdi.

Yeniden James Taggart'a bakıp, "Konu Rio Norte Hattı," dedi. Taggart'ın bakışının, masanın köşesine doğru kayışını izledi. "Bir kaza daha oldu."

"Demiryolu kazaları her gün oluyor. Bunun için beni rahatsız etmek zorunda mısın?"

"Ne demek istediğimi biliyorsun, Jim. Rio Norte'nın işi bitti. Hat mahvolmuş durumda. Hem de tamamen."

"Yeni ray döşetiyoruz."

Eddie Willers bu cevabı hiç duymamış gibi devam etti. "O hat bitmiş. Orada tren işletmeye çalışmanın yararı yok. İnsanlar trenleri kullanmaktan vazgeçiyor.

"Görebildiğim kadarıyla bu ülkede, bazı hatlarını zararına çalıştırmayan hiçbir şirket yok. Bir tek biz değiliz. Bu ulusal bir durum...geçici bir ulusal durum."

Eddie durmuş, sessizce ona bakıyordu. Taggart'ın Eddie Willers'da hoşlanmadığı şey, dosdoğru insanların gözüne bakma huyuydu. Eddie'nin gözleri mavi, iri, soru soran gözlerdi. Sarı saçları, kare bir yüzü vardı. O inanılmaz dikkati ve apaçık, şaşırmış gibi ifadesi olmasa, pek de dikkat çekecek bir yüz değildi.

Taggart, "Ne istiyorsun?" diye terslendi.

"Sana bilmen gereken bir şeyi söylemeye geldim, çünkü birinin sana söylemesi şarttı."

"Bir kaza daha olduğunu mu?"

"Rio Norte Hattı'nı gözden çıkaramayacağımızı."

James Taggart başını pek seyrek kaldırırdı. İnsanlara baktığı zaman, genellikle göz kapaklarını kaldırır, kel alnının altından, yukarıya doğru bakardı.

“Kim gözden çıkarıyormuş Rio Norte Hattı’nı?” diye sordu. “Gözden çıkarmak hiçbir zaman söz konusu değil. Öyle söylemenden rahatsız oluyorum. Çok rahatsız oluyorum.”

“Ama altı aydır bir tek tarife saatine bile uyamadık. Hiçbir seferi, iri ya da ufak bir arıza çıkarmaksızın yapamadık. Ürünlerini her zaman taşıdığımız müşterilerimizi birer birer kaybediyoruz. Daha ne kadar dayanabiliriz?”

“Sen kötümserin tekisin, Eddie. İnanan yok. Kuruluşun moralini bozan da bu.”

“Yani Rio Norte Hattı konusunda hiçbir şey yapılmayacak mı diyorsun?” “Öyle bir şey söylemedim. Yeni raylar gelir gelmez...”

“Jim, yeni ray falan olmayacak.” Taggart’ın göz kapaklarının yavaşça kalkışına baktı. “Şimdi Associated Çelik’in ofisinden geliyorum. Orren Boyle’la konuştum.”

“Ne dedi?”

“Bir buçuk saat konuştu, ama bana bir tek açık cevap bile vermedi.” “Onu ne diye rahatsız ettin? Sanıyorum ilk ray siparişinin teslim tarihi önümüzdeki aydan önce değil.”

“Daha evvel de üç ay önceydi”

“Tahmin edilemeyen aksamalar. Hepsi Orren’in kontrolü dışında.”

“Daha evvel de altı ay önce teslim edilecekti. Jim, Associated Çelik’in o rayları teslim etmesini onüç aydan beri bekliyoruz.”

“Ne yapmamı istiyorsun? Orren Boyle’un şirketini ben yönetemem ya!” “Daha bekleyemeyeceğimizi anlamanı

istiyorum.”

Taggart yarı alaycı, yarı temkinli bir sesle yavaşça, “Kız kardeşim ne dedi?” diye sordu.

“O yarından önce dönmeyecek”

“E, ne yapmamı istiyorsun?”

“O senin kararın.”

“Eh, daha başka her ne söyleyeceksen, duymak istemediğim tek şey Rearden Çelik.”

Eddie hemen cevap vermedi, ama sonra alçak sesle, “Pekâlâ, Jim,” dedi. “Ondan bahsetmeyeceğim ”

“Orren benim arkadaşım.” Cevabı duymuyordu. “Senin bu davranışına bozuluyorum. Orren Boyle o rayları, mümkün olan en kısa zamanda teslim edecektir. O teslim etmediği müddetçe de, hiç kimse bizi suçlayamaz.”

“Jim! Sen neden söz ediyorsun? Rio Norte Hattı’nın silinmekte olduğunu görmüyor musun? Birileri bizi suçlasın ya da suçlamasın!”

“İnsanlar buna katlanırdı...mecbur olsaydılar, katlanırlardı...Phoenix-Durango ortaya çıkmasaydı.” Eddie’nin yüzünün gerildiğini gördü. “Phoenix-Durango ortaya çıkana kadar hiç kimse Rio Norte Hattı’ndan şikâyet etmiyordu.”

“Phoenix-Durango harika bir iş yapıyor.”

“Phoenix-Durango diye bir zibidi şirketin kalkıp Taggart Transcontinental’la rekabet ettiğini düşünebiliyor musun! Daha on yıl önce, yerel bir süt hattından başka bir şey değildi.”

“Ama şimdi Arizona, New Mexico ve Colorado nakliye trafiğinin çoğu ellerinde.” Taggart cevap vermedi. “Jim, şu anda Colorado’yu kaybedemeyiz. O bizim son umudumuz. Herkesin son umudu. Kendimizi toparlamazsak, o eyaletteki

her büyük müşteriyi Phoenix-Durango kapacak. Wyatt Petrol kuyularını kaybettik bile.”

“Neden herkes Wyatt Petrol kuyularından söz edip duruyor, hiç anlayamıyorum.”

“Çünkü Ellis Wyatt bir tür mucize adamdır ve...”

“Allah kahretsin Ellis Wyatt’ı!”

O petrol kuyularının şu haritadaki kan damarlarıyla ortak bir yanı yok mu, diye düşündü Eddie birdenbire. Taggart Transcontinental'ın o kırmızı çizgilerinin yıllar önce fırlayıp ülkeyi kaplayış biçimi de, şimdi geriye bakınca inanılmaz gözükmüyor muydu? Petrol kuyularının kara sıvıyı durmadan fışkırttığı, Phoenix-Durango'nun taşımaya yetişemediği bir hızla kıtanın petrolle kaplandığını görür gibi oldu. O petrol alanı, Colorado dağlarında bir kayalıktan ibaretti, çoktan tükendiği sanılıp terk edilmişti. Ellis Wyatt’ın babası ömrünün son yıllarında, kurumakta olan petrol kuyularından gelen azıcık parayla kıt kanaat yaşamıştı. Oysa şimdi, sanki birisi dağın bağrına adrenalin enjekte etmiş gibi, kalp yeniden atmaya başlamış, kara kan bir kere daha kayaların arasından fışkırmıştı. Kan, evet, diye düşündü Eddie Willers. Çünkü kanın görevi beslemek, hayat vermekti. Wyatt’ın yaptığı da oydu. Bomboş toprakları bir şokla yeniden hayata döndürmüştü. Değerini kimsenin fark edemediği o yerde yeni kasabalar doğmuş, yeni santraller açılmış, yeni fabrikalar kurulmuştu. Yeni fabrikalar, dedi Eddie içinden. Eski dev sanayilerin taşıttığı maldan gelen nakliye geliri her yıl yavaş yavaş düşerken. Tüm petrol alanları birbiri ardından pompalarını durdurduğu sırada, yepyeni ve zengin bir petrol alanı. Herkesin sığırlardan ve pancarlardan başka bir şey üretmez sandığı bir eyalet, yepyeni bir sanayi eyaleti olmuştu. Bir tek adam yapmıştı bunların hepsini. Üstelik de sekiz yılda

yapmıştı. Eddie Willers bu olayı, çocukken okul kitaplarında okuyup hiçbir zaman tam anlamıyla inanamadığı ülkenin eski günlerine ilişkin Öykülere benzetiyordu. Keşke Ellis Wyatt'ı tanıyabilseydim, diye düşündü. Hakkında çok şey söyleniyordu ama aslında onunla tanışmış pek az kişi vardı. New York'a seyrek geliyordu. Otuzyedi yaşında olduğu, pek sinirli, pek çabuk öfkelenen biri olduğu söylenmekteydi. Tükenmiş petrol kuyularını diriltmenin bir yolunu keşfetmiş, işe koyulup onları diriltmeye başlamıştı.

"Ellis Wyatt açgözlü piçin teki, tek derdi de para," dedi James Taggart. "Hayatta para kazanmaktan daha önemli şeylerin de olduğuna inanıyorum ben."

"Sen neden söz ediyorsun, Jim? Bunun bizim konumuzla ne ilgisi..."

"Hem bize kalleşlik etti. Biz yıllarca Wyatt Petrol bölgesine hizmet verdik. Yeterli düzeyde hizmet verdik. Yaşlı Wyatt'ın zamanında, her hafta bir tanker tren yolluyorduk."

"Bugün yaşlı Wyatt'ın zamanı değil, Jim. Phoenix-Durango oraya günde iki tanker tren koydu...üstelik de seferlerini zamanında tamamlıyorlar."

"Eğer bize kendisiyle birlikte büyümemiz için zaman tanısaydı..."

"Onun ziyan edecek zamanı yok."

"Ne bekliyor yani? Tüm öbür müşterileri feda edip, bütün ülkenin ihtiyaçlarını bir yana bırakacak ve, tüm trenlerimizi ona mı verecektik?"

"Yo, hayır. Hiçbir şey beklemiyor. Yalnızca Phoenix-Durango'yla çalışıyor, o kadar."

"Bence o gaddar, zararlı bir serseri. Herkesin gereğinden fazla değer verdiği sorumsuz bir zıpçıktı." James Taggart'ın cansız sesinde birdenbire bu kadar yoğun bir duygu patlaması

sezmek şaşırtıcıydı. “Onun o petrol kuyularının da yararlı bir başarı olduğundan o kadar emin değilim. Bana sanki tüm ülkenin ekonomisini rayından çıkardı gibi geliyor. Hiç kimse Colorado’nun bir sanayi eyaleti olmasını beklemiyordu. Her dakika her şey değişip durursa, güvene, plânlı bir büyümeye nasıl kavuşuruz?”

“Ulu Tanrım, Jim! O aslında...”

“Evet, biliyorum, biliyorum, para kazanıyor. Ama bence bir insanın toplumdaki değerini ölçmek için kullanılabilecek kriter o olamaz. Petrole gelince...eğer Phoenix-Durango olmasa, sürünerek bize gelirdi, tüm diğer müşterilerle birlikte sırasını beklerdi, payına düşen nakliyeden fazlasını da talep edemezdi. O tür yıkıcı rekabetle karşı karşıya gelmiş olmamız bizim suçumuz değil. Kimse bizi suçlayamaz.”

Eddie Willers göğsünde ve şakaklarında hissettiği basıncın, gösterdiği çabadan kaynaklandığını düşündü. Durumu açık seçik olarak ortaya koymak istemişti. Öyle açık seçik olmalıydı ki, Taggart’ın bunu idrak etmesini hiçbir şey engelleyemesin...Anlamamış olması, ancak kendisinin anlatamamasıyla mümkündü. Çok büyük çaba göstermişti, ama yeniliyordu. Daha önceki tartışmalarında olduğu gibi. Neyi nasıl söylerse söylesin, hiçbir zaman ortak bir konu üzerinde konuşuyormuş gibi olamıyorlardı.

“Jim, sen ne diyorsun? Bizi kimsenin suçlamamasının önemi var mı...o hat parça parça olurken!?”

James Taggart gülümsedi. İncecik bir gülümsemeydi. Eğleniyor gibi, ama soğuktu. “Dokunaklı, Eddie,” dedi. “Senin Taggart Transcontinental'a bu adanmışlığın dokunaklı. Dikkat etmezsen tam anlamıyla feodal serflere döneceksin.”

“Zaten öyleyim, Jim.”

“Ama sorabilir miyim, bu konuları benimle konuşmak senin görevin mi?”

“Hayır, değil.”

“O hâlde, farklı konularla ilgilenen departmanlarımız olduğunu neden öğrenmiyorsun? Bütün bunları neden bu konularla ilgili olan kişiye söylemiyorsun? Neden başını kız kardeşimin omzuna dayayıp ona ağlamıyorsun?”

“Bak, Jim, seninle konuşmak bana düşmez, bunu biliyorum. Ama neler olduğunu hiç anlayamıyorum. Danışmanların sana neler söylüyor, olan biteni niçin anlatmıyorlar, onu da bilemiyorum. O yüzden, kendim söylemek istedim.”

“Çocukluktan gelen arkadaşlığımız bence de önemli, Eddie. Ama acaba bu sana, canının istediği zaman, hiç haber vermeden buraya dalma hakkı verir mi? Mevkiini düşününce, benim Taggart Transcontinental'in başkanı olduğumu hatırlaman gerekmez mi?”

Bu lâf boşa gitti. Eddie Willers ona yine her zamanki gibi bakıyordu. İncinmiş değildi. Daha çok, şaşırmıştı benziyordu. Sormadan edemedi: “Yani Rio Norte Hattı konusunda bir şey yapmaya niyetin yok mu?”

“Öyle bir şey söylemedim. Hem de hiç söylemedim.” Taggart haritaya, El Paso’nun güneyindeki kırmızı çizgiye bakıyordu. “San Sebastian Madenleri üretime başlayıp Meksika hattımız para getirdikten sonra...”

“O konuya hiç girmeyelim, Jim.”

Taggart döndü. Eddie’nin sesindeki alışılmamış öfke tonu onu şaşırtmıştı. “Ne oldu ki?”

“Ne olduğunu biliyorsun. Kız kardeşin dedi ki...”

“Kız kardeşimin Allah belasını versin!”

Eddie Willers kıpırdamadı. Cevap da vermedi. Öylece durup dosdoğru karşıya bakmayı sürdürdü. Ama James'i görmüyordu. Odadaki hiçbir şeyi görmüyordu.

Bir an sonra selam verdi, odadan çıktı.

Dış odada James Taggart'ın özel yardımcıları ışıkları söndürüyor, artık çıkmaya hazırlanıyordu. Ama şefleri olan Pop Harper hâlâ masasında, önündeki daktiloyu onarmakla meşguldü. Şirketteki herkesin izlenimi, Pop Harper'ın o köşede doğduğu ve oradan hiç ayrılmaya niyeti olmadığı yolundaydı. James Taggart'ın babasının zamanında da aynı görevde çalışmıştı.

Eddie Willers başkanın odasından çıkarken Pop Harper ona bir göz attı. Bilge, yavaş bir bakıştı. Eddie'nin binanın bu taraflarını ziyaret etmesinin hayra alâmet olmadığının farkında olduğunu belli eden bir bakıştı. Bu ziyaretten bir sonuç çıkmadığını bildiğini, ama hiç aldırmadığını da belli eden bir bakıştı. Sinizmle dolu bir kayıtsızlık ifadesi...Eddie aynı ifadeyi sokağın köşesindeki serserinin yüzünde de görmüştü.

"Hey, Eddie, yün fanila nerede bulurum, söyleyebilir misin?" diye sordu. "Kenti köşe bucak aradım, hiçbir yerde yok."

Eddie durdu. "Bilmiyorum," dedi. "Neden bana soruyorsun?"

"Herkese soruyorum. Belki bir bilen çıkar."

Eddie o boş ifadeli sıska yüze, ak saçlara tedirgin bakışlarla baktı.

"Soğuk bu bina," dedi Pop Harper. "Bu kış daha da soğuk olacak."

Eddie parmağıyla daktilodan çıkarılıp masaya dağıtılmış parçaları göstererek, "Ne yapıyorsun sen?" diye sordu.

“Yine bozuldu lanet olası şey. Tamire yollamaya gerek yok. Geçen sefer üç ayda zor tamir ettiler. Kendim toparlayayım dedim. Ama artık uzun süre dayanmaz herhalde.” Yumruğu klavyenin üzerine iniverdi. “Sen çöp bidonunu boylamaya hazırsın, dostum. Günlerin sayılı.”

Eddie irkildi. Hatırlamaya çalıştığı cümle buydu işte. Günlerin sayılı. Ama bu sefer de bunu niçin hatırlamaya çalıştığını unutmuştu.

“Yararı yok, Eddie,” dedi Pop Harper.

“Neyin yararı yok?”

“Hiçbir şeyin. Her şeyin.”

“Neyin var. Pop?”

“Yeni daktilo talebi doldurmayacağım. Yeniler tenekeden, eskileri gittiğinde, daktilo kullanmanın da sonu gelecek. Bu sabah metroda kaza vardı. Frenleri tutmamış. Evine git artık, Eddie. Radyoyu aç, güzel bir müzik dinle. Unut, arkadaş. Senin sorunun, hiçbir zaman bir hobiye sahip olmayışın. Oturduğum binada biri yine merdivenin ampulünü aşırmış. Göğsümde bir sancı var. Sabah öksürük hapı alamadım, çünkü köşedeki eczane geçen hafta iflas etti. Teksas Batı Demiryolu da geçen ay iflas etti. Queensborough Köprüsü’nü dün geçici onarım için kapadılar. Öff, ne yararı var? John Galt kim?”

***

Trende, pencerenin yanında oturuyordu. Başını arkaya atmış, tek bacağını karşısındaki boş koltuğa uzatmıştı. Hareketin hızından pencerenin çerçevesi titriyor, camın arkasında bomboş bir karanlık yatıyor, arada sırada ışık noktaları cama çizgi çizer gibi kayıyordu.

İnce, sımsıkı, dikiş çizgisi dümdüz bir çorabın heykelleştirdiği bacağında, tabanı belirgin kavisli ayağında ve yüksek topuklu ayakkabısında görünen kadınsı zarafete bakılınca, bu tozlu trende bulunması için sebep yokmuş gibi bir hâli vardı. Bu zarafet diğer nitelikleriyle de tutarsızdı. Pahalı eskimiş deve tüyü, mantosu, zarif, sinirli vücuduna rastgele sarılmıştı. Mantonun yakası kalkmış, geniş kenarlı şapkasına değmekteydi. Kumral saçları omuzlarına kadar iniyordu. Yüzü keskin düzlemlerden oluşmuş gibi, ağzının biçimi belirgin, dudakları hiç esnekliği olmayan bir hesaplılıkla kapalıydı. Ellerini mantosunun ceplerine sokmuştu. Hareketsizliğe itirazı varmış gibi, gepgergin oturuyordu. Tavrı dişilikten çok uzaktı. Vücudunun farkında değilmiş, bunun bir kadın vücudu olduğundan habersizmiş gibiydi.

Oturduğu yerde müziği dinliyordu. Bir zafer senfonisi. Notalar yukarı doğru çıkıştaydı. Bir yükselişi ifade ederken, kendileri de yükseliyordu. Yukarı doğru hareketin esası ve formuydular. İnsan hareketlerinin hepsini kapsıyor gibiydiler, buna düşüncelerin yükselişi de dahildi. Güneş patlaması gibi bir müzikti. Saklandığı yerden fırlıyor, açılıp yayılıyordu. Serbest kalmanın özgürlüğüne, amaçlılığın gerilimine sahipti. Her şeyi tertemiz ediyor, geriye yalnızca engelsiz bir çabanın neşesini bırakıyordu. Seslerin arasında belli belirsiz bir yankı vardı, müzik nereden kurtulup çıktıysa, orayı yalnızca o yankı biraz ifade ediyordu, ama bunu da gülerek, şaşırarak yapıyor, içinde hiç çirkinlik ve acı olmayan, olmasına da asla gerek bulunmayan bir biçimde ifade ediyordu. Dev bir kurtuluşun şarkısıydı bu.

İçinden, yalnızca birkaç dakikalığına -bu devam ettiği sürece- tamamen teslim olmakta bir sakınca yok. Her şeyi

unutmak, yalnızca hissetmek için kendine izin ver. Haydi, dedi içinden. Bırak kontrolleri...hepsi bu.

Zihninin bir köşesinde, müziğin altında bir yerde, tren tekerlerinin sesini duydu. Dengeli bir ritim tutturmuşlardı. Her dört vuruştan biri vurguluydu. Sanki bilinçli bir şekilde belirlenmiş bir amacı ifade ediyordu. Kendini rahat bırakabilirdi, çünkü tekerlerin sesini duyabiliyordu. Senfoniyi dinlerken, işte tekerlerin bu yüzden durmaksızın dönmesi gerek ve gittikleri yer de orası, diye içinden geçirdi.

Bu senfonin daha önce hiç dinlememişti, ama Richard Halley'nin bestesi olduğunu biliyordu. O şiddeti, o şahane yoğunluğu hissedebiliyordu. Temanın üslûbunu da tanıyordu. Duru, karmaşık bir melodiydi...hem de artık kimsenin melodi yazmadığı bir zamanda...Vagonun tavanına bakarak öylece oturuyor, ama tavanı görmüyordu. Nerede olduğunu bile unutmuştu. Tam bir senfoni orkestrasını mı dinliyor, yoksa yalnızca temayı mı, onun bile farkında değildi. Belki de orkestrasyonu kendi kafasının içinde duyuyordu.

Richard Halley'nin tüm eserlerinde bu temanın öncü yankılarının bulunduğunu düşündü. Upuzun mücadelelerle dolu yıllardan geçip orta yaşa geldiğinde kazandığı şöhret, onu sarsmış, devirip nakavt etmişti. Senfoniyi dinlerken, işte bu herhalde onun tüm mücadelelerinin amacı olmalı, diye geçirdi içinden. Bestecinin eserlerindeki yarı imalı girişimleri, bunu vadeden müzik cümleciklerini, başlayıp da buna ulaşamayan melodi kırıklarını düşündü. Richard Halley bunu bestelediğinde kendisi...Birden doğrulup dimdik oturdu. *Ne zaman* bestelemişti bunu Richard Halley?

Tam o anda, nerede olduğunu hatırladı, müzik sesinin nereden geldiğini ilk defa olarak merak etti.

Birkaç adım ötede, vagonun uç tarafında bir görevli, havalandırmanın kontrollerini ayarlıyordu. Sarışın bir gençti. Bir yandan da senfoniyi ıslıkla çalıyordu. Birdenbire anladı. Bu genç o parçayı bir süredir ıslıkla çalmaktaydı. Kendi duyduğu da ondan ibaretti.

Bir süre inanmaz bakışlarla baktı genç adama. Sonunda sesini çıkarmayı başardı, sordu: “Islıkla çaldığınız şey nedir, lütfen söyler misiniz?”

Delikanlı döndü. Karşısında apaçık, doğrudan bir bakış, hevesli bir gülümseme vardı. Bir dostla bir sırrı paylaşıyormuş gibiydi Hoş bir yüzdü bu yüz. Çizgileri gergin ve sağlamdı. İnsanların yüzünde görmeye alıştığı, biçim sorumluluğundan kaçınıyormuş gibi görünen o gevşek kaslarla ilgisi bile yoktu. Gülümseyerek, “Halley Konçertosu,” dedi.

“Hangisi?”

“Beş numara.”

Bir dakikanın sessiz geçmesine izin verdi, sonra yavaşça, büyük bir dikkatle konuştu. “Richard Halley yalnızca dört konçerto besteledi.”

Delikanlının gülümsemesi kayboldu. Sanki sarsılarak gerçek dünyaya dönmek zorunda kalmıştı. Tıpkı kendisine de birkaç dakika önce olduğu gibi. Bir kepenk kapanmış gibi. Karşısında ifadesiz, kişiliksiz, kayıtsız, boş bir çehre kalmıştı.

“Evet, tabii,” dedi. “Yanıldım. Bir hatâ yaptım.”

“Neydi o müzik o zaman?”

“Bir yerlerde duyduğum bir şey.”

“Ne ama?”

“Bilmiyorum.”

“Nerede duydun?”

“Hatırlamıyorum.”

Çaresizlik içinde durakladı. Delikanlı ilgisini kaybetmiş gibi arkasını dönmekteydi.

“Halley temalarına benziyordu,” dedi genç kadın. “Ama onun bestelediği her notayı bilirim. Bunu hiçbir zaman bestelemedi.”

Hâla hiçbir ifade yoktu o yüzde. Delikanlı dikkatini gizleyerek sordu: “Richard Halley müziğini sever misiniz?”

“Evet. Çok severim.”

Genç adam bir an düşündü. Sanki tereddüt içindeydi. Sonra arkasını döndü. O çalışırken, kaslarının ustalıklı hareketleri seyredilmeye değerdi. Sessizce çalışıyordu.

İki gecedir uyumadığı aklına geldi genç kadının. Ama kendine uyuma izni de veremezdi. Düşüneceği pek çok sorun vardı, ve pek fazla zamanı da yoktu. Tren New York’a sabahın erken saatinde varacaktı. Zamana çok ihtiyacı vardı, ama yine de, keşke tren daha hızlı gitse, diyordu. Oysa bu Taggart Comet treniydi. Ülkenin en hızlı treniydi.

Düşünmeye çalıştı, ama müzik zihninin kenarına takılıp kalmıştı. Durmadan onu duyuyordu. Akorlarıyla. Durdurulamayan bir şeyin adımları gibi...Başını öfkeyle iki yana salladı, şapkasını tutup fırlattı, bir sigara yaktı.

Uyumayayım, diye düşündü. Yarın geceye kadar dayanabilirdi...Trenin tekerlekleri vurgulu bir ritimle çatırdıyordu. Bu sese öyle alışkındı ki, bilinçli olarak duymadığı hâlde ses onun içinde bir tür huzur duygusu yaratıyordu...Sigarasını söndürdüğü anda bir tane daha yakmaya ihtiyacı olduğunu hissetti, ama biraz beklemeye karar verdi. Birkaç dakika. Sonra yakardı...

Uyuyakalmıştı. Birden sarsılarak uyandı. Bir terslik olduğunu biliyordu. Tersliğin ne olduğunu anlamadan önce hissetmişti bunu: Tekerlekler durmuştu. Vagon, mavimsi gece

ışıklarının altında hareketsiz ve sessiz, öylece duruyordu. Kolundaki saate baktı. Durmak için bir neden yoktu. Pencereden baktı...tren, boş tarlaların ortasındaydı.

Koridorun karşı tarafında, birinin koltuğunda kıpırdadığını duydu, “Ne zamandır duruyoruz?” diye seslendi ona.

Bir erkek sesi, “Yaklaşık bir saat,” diye karşılık verdi.

Adamın şaşkın bakışları arasında kapıya doğru koşmaya başladı.

Dışarıda soğuk bir rüzgâr esiyordu. Bomboş bir gökyüzünün altına bomboş topraklar serilmişti. Karanlıkta yaban otlarının hışırtısı duyuluyordu. Tâ ilerde, lokomotifin orada, birkaç erkeğin dikilmekte ve çene çalmakta olduklarını gördü. Tepelerinde bir kırmızı sinyal lambası asılıydı.

Hızlı adımlarla onlara doğru yürüdü, hareketsiz tekerleklerin hizasını geçti. Adamlar ona, yaklaşırken dikkat etmedi. Kırmızı ışığın altında tren görevlileriyle birkaç yolcu vardı. Konuşmayı da kesmişlerdi. Miskin bir kayıtsızlık içinde bekliyormuş gibi bir hâlleri vardı.

“Ne oldu?” diye sordu.

Makinist döndü. Şaşkındı. Sorulan sorunun tonu emir gibiydi; herhangi bir yolcudan beklenebilecek bir soruya benzemiyordu.

Genç kadın orada, elleri ceplerinde, mantosunun yakası kalkık, rüzgâr saçlarını yüzüne savururken öylece duruyordu.

Makinist parmağıyla göstererek, “Kırmızı ışık, bayan,” dedi.

“Işık ne zamandır kırmızı?”

“Bir saattir.”

“Ana güzergâhtan ayrıldık, değil mi?”

“Evet, öyle.”

“Neden?”

“Bilmiyorum.”

Kondüktör konuştu. “Bence bizi yoldan saptırmalarına gerek yoktu. O makas doğru çalışmıyordu, bu ise, hiç çalışmıyor.” Parmağıyla kırmızı ışığı göstermekteydi. “Bence sinyal hiç değişmeyecek. Bence bozulmuş bu.”

“O hâlde ne yapıyorsunuz?”

“Değişmesini bekliyoruz.”

Onun şaşkın öfkesi karşısında, ateşçi kıkırdadı, “Geçen hafta Atlantik Güney ekspresi makasta yan yola sapıp iki saat bekledi,” dedi. “Birinin yaptığı hatâ.”

“Bu Taggart Comet,” dedi genç kadın öfkeyle. “Comet hiçbir zaman geç kalmamıştır.”

Makinist, “Koca ülkede geç kalmamış bir tek bu kaldı,” diye mırıldandı. Ateşçi, “Her şeyin bir ilk defası vardır,” diye ekledi.

Yolculardan biri, “Siz demiryolları hakkında hiçbir şey bilmiyorsunuz, bayan,” dedi “Bu ülkede hiçbir sinyal sistemi, hiçbir makas görevlisi beş para etmez.”

O dönmedi, adama bakmadı, dosdoğru makiniste lâf söyledi “Sinyalin bozuk olduğunu biliyorsan, niyetin ne o zaman?”

Makinist bu otoriter sesten hoşlanmamıştı. Bu kadının ses tonunun nasıl bu kadar doğal olabildiğini de anlamıyordu. Gencecik bir kıza benziyordu. Yaşının otuza varmış olduğunu yalnız ağzıyla gözleri belli etmekteydi Koyu gri gözleri dosdoğru bakıyor, insanı tedirgin ediyordu. Delici bakışları vardı. Bakışlar içinden geçtiği yerlerdeki önemsiz şeyleri ayırıp atıyor, önemlilerini fark ediyordu. Bu yüz biraz da tanıdık geliyordu makiniste. Ama nerede görmüş olduğunu hatırlayamıyordu.

“Bayan, ben risk almak istemem,” dedi.

Ateşçi, “Görevimiz emir beklemek, onu demek istiyor,” diye açıkladı. “Sizin göreviniz bu treni yürütmek.”

“Kırmızı ışığı geçerek değil ama. Işık dur diyorsa, durmak zorundayız.” Yolcu tekrar konuştu. “Kırmızı ışık, tehlike demek, bayan.”

Makinist, “Risk almayız,” dedi “Bundan kim sorumluysa, biz hareket ettiğimiz anda suçu bizim üstümüze atar. O hâlde biri bize yürüyün deyinceye kadar bekleriz.”

“Ya hiç kimse öyle bir şey demezse?”

“Er geç biri çıkar.”

“Ne kadar beklemek niyetindesiniz?”

Makinist omuz silkti. “John Galt kim?”

Ateşçi, kendini yine açıklama yapmak zorunda hissetti. “Yani demek istiyor ki...kimsenin cevap veremeyeceği soruları sormakta yarar yok.”

Genç kadın kırmızı ışığa, sonra karanlıklara doğru uzanan raylara baktı. “Bir sonraki sinyale kadar dikkatli ilerleyin,” dedi. “O sinyal düzgünse, ana hattâ çıkın. Sonra açık gördüğünüz ilk ofisin önünde durun.”

“Öyle mi? Kim diyor?”

“Ben diyorum.”

“Siz kimsiniz?”

Çok kısa bir sessizlik oldu. Beklemediği bu soruya şaşırmıştı. Ama makinist de onun yüzüne daha bir dikkatle bakmaya başlamıştı. O cevap vermeye hazır olduğunda, adam sesli bir soluk saldı: “Ulu Tanrım!” dedi.

Genç kadın cevap verirken, sesi küçümseyici değildi. Yalnızca bu soruyla pek sık karşılaşmamış birinin sesine benziyordu.

“Dagny Taggart.”

Ateşçi, “Vay canına..." diyecek oldu, sonra hepsi sessizleştiler.

Dagny aynı otoriter sesle konuşmayı sürdürdü. “Ana hatta çıkın, sonra ilk açık ofiste treni durdurup beni bekleyin.”

“Baş üstüne, Bayan Taggart.”

“Bu kaybedilen zamanı telâfi etmeniz gerekecek. Gece sabaha kadar vaktiniz var. Comet tarifeye uygun varmalı.”

“Baş üstüne, Bayan Taggart.”

Tam uzaklaşmak üzere dönüyordu ki, makinist sordu: “Bir şey sorarlarsa sorumluluğu alıyor musunuz, Bayan Taggart?”

“Alıyorum.”

Dönüp vagonuna doğru yürürken kondüktör de peşindeydi. Şaşkınlık içinde geveliyordu. “Ama...gündüz vagonunda bir tek koltuk, Bayan Taggart? Ama neden? Niçin bize haber vermediniz?”

Dagny'nin yüzünde rahat bir gülümseme belirdi. “Resmiyete vaktim yoktu. Chicago'dan çıkarken kendi vagonumu 22 numaraya eklemişlerdi, ama Cleveland’da indim...22 de rötar yapıyordu, o yüzden vagonun gitmesine izin verdim. Ardından Comet geldi, ben de bindim.Yataklıda yer kalmamıştı.”

Kondüktör başını iki yana salladı. “Ağabeyiniz...asla koltukta gitmezdi.” Dagny güldü. “Hayır, gitmezdi,” dedi.

Lokomotifin yanında duran adamlar, onu seyretmekteydiler. Genç ateşçi de aralarındaydı. Parmağıyla uzaklaşan kadını göstererek, “Kim bu?” diye sordu.

Makinist, ‘Taggart Transcontinental'i yöneten kişi o,” dedi. Sesindeki saygı samimiydi. “İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı.”

Tren sarsılır, düdüğün sesi tarlalar üzerinde uzaklaşıp ölürken, o yine pencerenin yanındaki yerine oturmuş, bir

sigara yakıyordu. Ülkenin her yanı böyle çatlıyor, parçalanıyor, diye düşündü. Her yerde, her an böyle şeyler olabilir. Ama içinde korku ya da kaygı yoktu. Duygulara zamanı kalmamıştı.

Bu da çözülmesi şart olan diğer sorunların arasında bir başka sorundu. Ohio Bölümü şefinin işe yaramaz biri olduğunu, James Taggart'ın da arkadaşı olduğunu zaten biliyordu. Daha önce onu atmakta direnmeyişi, yerine koyacak iyi birini bulamamış olmasındandı. İyi eleman bulmanın bu kadar zor olması şaşılacak şeydi. Ama yine de, onu atmak gerek, diye düşündü. Yerine Owen Kellogg'u getirirdi. Kellogg genç bir makinistti. New York'taki Taggart Terminali yöneticisinin yardımcılarından biri olarak harika iş çıkarıyordu. Aslında o terminali yöneten, Owen Kellogg'du. Onun çalışmalarını zaman zaman seyretmiş, her seferinde de ne kadar işinin ehli olduğunu, şansı zayıf bir ocakta elmas arayan girişimci gibi nasıl ince zekâ pırıltıları sergilediğini görmüştü. Henüz bölümün şefliğine yükseltilemeyecek kadar gençti aslında. Dagny ona bir yıl daha tanımayı çok isterdi. Ama artık beklemeye vakit kalmamıştı. Döner dönmez onunla konuşmak zorundaydı.

Pencerenin dışında belli belirsiz gözüken arazi geriye doğru daha hızlı kaymaya başlamış, gri bir nehir gibi görünüyordu. Zihninde çözmeye çalıştığı kuru problemlerin arasında, bir şeyler hissetmeye de zaman bulmuş olduğunu fark etti...Eylemin o katı, somut, zevk veren etkisi.

***

Comet'in Taggart Terminali tünellerine ıslıklı bir hışırtısıyla dalışı sırasında Dagny doğrulup dik oturdu. Tren burada yeraltına girerken her seferinde bu hevesi, bu umudu, bu gizli heyecanı hissederdi. Sanki normal varoluş, biçimsiz

şeylerin kötü basılmış bir fotoğrafıydı da, bu duygu, keskin fırça darbeleriyle yapılmış, tertemiz, önemli, yapılmaya değer bir tabloydu.

Tünellerin içinde ilerlerken pencereden dışarıya baktı. Çıplak beton duvarlar, boru ve tel demetleri, kırmızı yeşil ışıkların belirlediği kara deliklere doğru akan raylar. Başka hiçbir şey yoktu. Bu görünümü hiçbir şey sulandırmıyordu. Böyle olunca da, buradaki o çırılçıplak amacı ve onu başaran zekâyı hayranlıkla seyretmek mümkündü. Tepelerinde yükselen Taggart Binası'nı düşündü. Gökyüzüne yükselen bina, dedi kendi kendine. Buraları o binanın kökleriydi. Toprağın içine sokulmuş, içleri oyuk kökler, koca kenti besliyordu.

Tren durup o indiğinde, topuklarının altında beton platformu hissetti, kendini hafif, diri, eyleme hazır buldu. Hızlı hızlı yürümeye koyuldu. Sanki adımlarının hızı, hissettiği şeyleri biçimlendirecekmiş gibi. Bir yandan ıslık çalmakta olduğunu biraz sonra fark etti...Çaldığı şey Halley'nin Beşinci Konçertosu'ydu.

Birinin kendisine bakmakta olduğunu hissedip döndü. Genç tren görevlisi kenarda durmuş, gergin bakışlarla onu izliyordu.

James Taggart'ın masasının karşısındaki koltuğun koluna ilişmişti. Mantosunun önü açılmış, içinden yolculukta giydiği buruşmuş tayyörü görünüyordu. Eddie Willers odanın karşı tarafında oturuyor, ikide bir not alıyordu. Unvanı, İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısının Özel Asistanı'ydı, başlıca işi de, her türlü zaman kaybına karşı Dagny'nin "koruması" olmaktı. Bu tür görüşmelerde onun da bulunması talimatını vermişti, çünkü böylelikle, sonradan ona bir şeyler anlatma yükünden kurtuluyordu. James Taggart masasında

oturmaktaydı. Kafasını omuzlarının arasına çekip saklamış gibiydi.

Dagny, “Rio Norte Hattı bir baştan bir başa koskoca bir enkaz,” dedi. “Sandığımdan çok daha kötü durumda. Ama onu kurtaracağız.”

James Taggart, “Tabii,” diye karşılık verdi.

“Raylardan bazıları kurtarılabilir durumda. Bunlar pek fazla değil, çok da uzun süre dayanabileceklerini zannetmiyorum. Yeni rayları, dağlık kesimlere döşemekle ise başlayacağız. İlk önce Colorado. Yeni raylar iki aya kadar geliyor.”

“Öyle mi? Orren Boyle sana...”

“Rayları, Rearden Çelik’e ısmarladım.”

Eddie Willers’dan yükselen o saklanmaya çalışılmış, boğulur gibi ses, alkış ve tezahürat isteğinin açığa çıkışıydı.

James Taggart hemen cevap vermedi. Sonunda, “Dagny, neden doğru dürüst koltuğa oturmuyorsun?” diye sordu. Sesinde gizli bir inat vardı. “Hiç kimse iş toplantılarını bu biçimde yapmaz.”

“Ben yaparım.”

Dagny bekliyordu. James Taggart onun gözlerine bakmamaya çalışarak konuştu. “Rayları Rearden Çelik’e *ısmarladım* mı dedin?”

“Dün gece. Ona Cleveland’dan telefon açtım.”

“Ama Yönetim Kurulu böyle bir yetki vermedi. Ben de vermedim. Bana danışmadın.”

Dagny uzanıp telefon kulaklığını masanın üzerinden aldı, ona uzattı. “Rearden’ı ara, siparişi iptal et,” dedi.

James Taggart koltuğunda geri çekildi. “Öyle bir şey söylemedim,” dedi öfkeyle. “Hem de hiç söylemedim.”

“Yani sipariş geçerli mi?”

“Öyle de söylemedim.”

Dagny döndü. “Eddie, Rearden Çelik’le imzalanacak anlaşmayı hazırlasınlar,” dedi. “Jim imzalayacak.” Cebinden buruşuk bir not kâğıdı çıkardı, Eddie’ye fırlattı. “Rakamlar ve şartlar burada yazılı.”

Taggart, “Ama Yönetim Kurulu...” diye başlayacak oldu.

“Yönetim Kurulu’nun bu işle hiç ilgisi yok. Onlar sana ray alman için onüç ay önce yetki verdiler. Nereden alacağın seni ilgilendirir.”

“Bence Yönetim Kurulu’na böyle bir konuda fikrini ifade etme fırsatı vermeden bu tür bir karar vermek doğru değil. Hem sorumluluk neden bana yıkılıyor, onu da anlamıyorum.”

“Sorumluluğu ben alıyorum.”

“Ya masrafların şimdiye kadarki..”

“Rearden'ın fiyatı, Associated Çelik’ten ucuz.”

“Peki, ya Orren Boyle ne olacak?”

“O anlaşmayı iptal ettim. İptal etme hakkımız altı ay önce doğmuştu.”

“Ne zaman yaptın bunu?”

“Dün.”

“Ama onaylamam için beni aramadı.”

“Aramayacak.”

Taggart gözlerini masasının üzerinden ayırmadan oturuyordu. Dagny onun Rearden’le iş görmek zorunda kalmaktan niçin hoşlanmadığını merak etti, gösterdiği direnişin neden bu kadar garip, kaçamaklı bir niteliği olduğunu da merak etti. Rearden Çelik on yıl boyunca Taggart Transcontinental’a mal veren şirketlerin en başta geleni olmuştu. Yani Rearden fırınları açıldığından beri...Dagny ile James’in babaları Taggart’ın başkanıyken. On yıl boyunca rayların çoğu Rearden Çelik’ten gelmişti. Ülkede

ısmarlanan şeyi vaktinde ve şartnameye uygun teslim edebilen firmaların sayısı çok fazla değildi. Rearden Çelik onlardan biriydi. Dagny içinden, eğer deli olsaydım, ağabeyimin Rearden'la iş yapmak istemeyişini, onun işini harika yapışına yorardım, diye geçirdi. Ama böyle bir sonuca varmak istemiyordu, çünkü bir insanın bu tür bir şey hissedilebileceğine inanamıyordu.

"Haksızlık," dedi James Taggart.

"Nedir haksızlık?"

"İşlerimizi hep Rearden'a vermemiz. Bence başka birine de şans tanımamız gerekir. Rearden'ın bize ihtiyacı yok; zaten yeterince büyük. Daha küçük adamların büyüyüp gelişmesine yardım etmeliyiz. Yoksa tekelleri teşvik ediyor oluruz." "Zırvalama, Jim."

"Neden hep Rearden'dan almak zorunda kalıyoruz?"

"Çünkü her zaman alabiliyoruz."

"Henry Rearden'dan hoşlanmıyorum."

"Ben hoşlanıyorum. Ama bunun ne önemi var? Hoşlan ya da hoşlanma. Bize ray lâzım, verebilecek tek kişi de o."

"İnsanî unsur çok önemli. Sende insani unsurla ilgili hiçbir duygu yok." "Hayır, yok."

"Rearden'a bu kadar büyük bir çelik ray siparişi verirsek..."

"Çelik olmayacak. Rearden Metal raylar olacak"

Karşısındaki küçük düşüren tepkiler göstermekten her zaman kaçınırdı, ama Taggart'ın yüzündeki ifadeyi görünce kuralını bozdu, patlayarak gülmeye başladı.

Rearden Metal yeni bir alaşımdı. Rearden tarafından, on yıllık bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkarılmıştı. Rearden onu daha yeni piyasaya sürmekteydi. Hiçbir sipariş alamamış, hiçbir müşteri bulamamıştı.

Taggart, Dagny'nin kahkaha sonrasında o ciddi ses tonunda konuşmaya başlamayı nasıl geçebildiğini anlayamıyordu. Sesi buz gibi ve sertti. "Boş ver, Jim. Ne diyeceğini biliyorum. Daha önce hiç kimse kullanmadı. Hiç kimse Rearden Metal'i onaylamıyor. Hiç kimse ilgi duymuyor. Hiç kimse istemiyor. Ama bizim raylarımız yine de Rearden Metal'den olacak."

"Ama..." dedi Taggart, "ama...onu daha önce hiç kimse kullanmadı!" Dagny'nin öfkeden konuşamaz hâlde olduğunu görünce, Jim'in içinde bir tatmin duygusu belirdi. Duyguları gözlemlemekten hoşlanırdı. Duygular karşıdaki kişinin bilinmeyen kişiliğinin karanlığına asılmış kırmızı ampuller gibiydi ve duyarlı noktaları işaretlerdi. Ama bir insan, herhangi bir metal alaşımı konusunda nasıl duygulanabilirdi, o duygular ne anlama gelirdi...işte bunları Jim anlayamıyordu, o nedenle de keşfini kullanamıyor, bundan yararlanamıyordu.

"En yüksek metalürji yetkililerinin görüş birliği içinde yaptıkları açıklamalara göre, Rearden Metal konusunda kuşkular var, diyorlar ki..."

"Kes artık, Jim."

"E, sen kimin fikrine danıştın?"

"Ben kimsenin fikrine danışmam."

"Neye dayanarak hareket ettin?"

"Mantığa."

"Kimin mantığına dayandın?"

"Benimkine."

"Ama bu konuda kime danışan?"

"Hiç kimseye."

"Peki, Rearden Metal hakkında ne biliyorsun?"

"Piyasaya çıkmış en harika şey olduğunu."

"Neden?"

“Çünkü çelikten sert, çelikten ucuz ve bildiğimiz her metalden daha dayanıklı.”

“Ama böyle olduğunu kim söylüyor?”

“Jim, ben üniversitede mühendislik okudum. Bir şeyi görünce, gerçekten görürüm.”

“Ne gördün?”

“Rearden’ın formülünü ve bana gösterdiği test sonuçlarını.”

“Eh, işe yarayan bir şey olsaydı, birileri onu kullanırdı, oysa hiç kimse kullanmadı.” Dagny’nin yüzündeki öfke parlamasını gördü, ürkek bir sesle devam etti. “İyi olduğunu nereden bilebilirsin? Nasıl emin olabilirsin? Nasıl karar verebilirsin?”

“Böyle şeylere biri karar verir, Jim. Kim olacak o?”

“Biz neden ilk olmak zorunda kalalım, onu anlayamıyorum. Hiç anlayamıyorum.”

“Rio Norte Hattı’nı kurtarmak istiyor musun, istemiyor musun?” Taggart cevap vermedi. “Eğer rantabl olsa, hattın her karışını hurdaya çıkarır, yeni baştan Rearden Metal’le yapardım. Her yanı değiştirilme ihtiyacında. Hiçbir parçası fazla uzun dayanmaz. Ama paramız yetmez. Önce şu düştüğümüz çukurdan kurtulmalıyız. Kurtulmak istiyor musun, istemiyor musun?”

“Hâlâ ülkenin en iyi demiryoluyuz. Ötekilerin durumu çok daha kötü.”

“O hâlde çukurda kalmamızı mı istiyorsun?”

“Öyle söylemedim! Neden her şeyi böyle basitleştiriyorsun? Ayrıca para için kaygılanıyorsan, parayı neden Rio Norte Hattı’nda ziyan etmek istediğini de anlamıyorum, çünkü Phoenix-Durango o bölgelerdeki tüm işimizi bizden kaptı. Yatırımımızı mahvedecek bir rakibe

karşı savunmasız olduğumuz bir yere neden para harcayalım ki?”

“Çünkü Phoenix-Durango mükemmel bir demiryolu, ama ben Rio Norte’yi ondan da iyi yapmak niyetindeyim. Çünkü gerekirse Phoenix-Durango’yu ezeceğim...ama gerekmeyecek, çünkü Colorado’da iki demiryolunun da servetler kazanmasına yetecek kadar iş var. Ellis Wyatt’a yakın bir yere hat çekmek için tüm sistemi ipotek bile edebilirim.”

“Ellis Wyatt’ı dinlemekten usandım.”

Dagny’nin gözlerinin kendisine dönüşünden, sonra bir an sabit durup bakışından hoşlanmamıştı.

“Ben harekete geçmek için acele etmemizi gerektirecek bir sebep göremiyorum,” dedi. Sesi gücenmiş gibi çıkıyordu. “Taggart Transcontinental’ın şimdiki durumunda seni bu kadar telaşlandıracak ne görüyorsun?”

“Senin politikalarının sonuçlarını, Jim.”

“Hangi politikalar?”

“Associated Çelik'le onüç aylık tecrübe bunlardan biri. Meksika faciası da ikincisi.”

James Taggart aceleyle, “Associated Çelik anlaşmasını Yönetim Kurulu onayladı,” dedi. “San Sebastian Hattı’nı inşa etmemiz de Yönetim Kurulu kararıyla oldu. Hem ona neden facia dediğini de anlamıyorum.”

“Çünkü Meksika Hükümeti senin hattını kamulaştırmak üzere.”

“Yalan bu!” Sesi hemen hemen bir çığlıktı. “Hain dedikodulardan başka bir şey değil o. İşin içinde olanlardan edindiğim bilgiler..

“Korktuğunu belli etme, Jim,” dedi Dagny tiksintiyle.

Taggart cevap vermedi.

Dagny, “Şimdi paniğe kapılmaktan bir fayda gelmez,” dedi. ‘Tek yapabileceğimiz, darbeyi yumuşatmaya çalışmak. Kötü bir darbe olacak. Kırk milyon dolarlık bir zarar söz konusu ve bunun ardından kolay kolay toparlanamayacağımız ortada. Ama Taggart Transcontinental geçmişte öyle kötü koşullara dayandı ki! Buna da dayanmasını sağlayacağım.”

“Kesinlikle reddediyorum. Bir an için bile olsa, San Sebastian Hattı’nın kamulaştırılması ihtimalini düşünmeyi kesinlikle reddediyorum!”

“Peki. Düşünme.”

Dagny sessiz kaldı. James Taggart savunmaya geçerek, “Ellis Wyatt’a bir şans vermeye neden bu kadar heveslisin, onu da anlamıyorum,” dedi. “Oysa hiç fırsat verilmemiş bir yoksul ülkeye gelişme şansı tanımayı reddediyorsun.”

“Ellis Wyatt kimseden kendisine bir şans vermelerini istemiyor. Ben de insanlara şans vermek için işkadını olmadım. Ben burada bir demiryolu işletiyorum.”

“Bu çok dar bir bakış açısı, gibi geliyor bana. Koskoca bir millete yardım edecek yerde, neden bir tek adama yardım edelim, anlayamıyorum.”

“Benim amacım ona ya da buna yardım etmek değil. Ben para kazanmak istiyorum.”

“Bu hiç de pratik bir tutum değil. Kâr uğruna bencilce hareket etmek geçmişte kaldı artık. Çoktan görüş birliği sağlamış olan yaklaşıma göre, herhangi bir iş girişimi ancak toplumun çıkarlarını, kendi girişiminin çıkarlarından önde görürse...”

“Asıl konudan kaçınmak için daha ne kadar konuşacaksın, Jim?”

“Hangi konu?”

“Rearden Metal siparişi.”

Taggart cevap vermedi. Sessizce oturup kız kardeşini inceledi. İncecik bedeni yorgunluktan çökmek üzereydi, ama omuzlarının düz çizgisi o bedeni dik tutuyordu. Omuzları dik tutansa, bilinçli bir irade çabasıydı. Dagny'nin yüzünden pek az insan hoşlanırdı. Fazla soğuk bir yüzdü. Gözleri çok yoğun bakışlıydı. Yumuşak bakışların çekiciliği ondan pek uzaktı. Koltuğun kolundan sarkan düzgün bacakları James Taggart'ı rahatsız etti, bundan sonraki yorumlarını bozdu.

Dagny hâlâ sessizdi. James Taggart sormak zorunda kaldı: "Bunu böyle telefonla ısmarlamaya bir anda mı karar verdin?"

"Altı ay önce karar vermiştim. Hank Rearden'ın üretime geçmeye hazır olmasını bekliyordum."

"Ondan *Hank* Rearden diye söz etme. Çok bayağı."

"Herkes öyle söz ediyor ondan. Konuyu değiştirme."

"Ona neden dün akşam telefon ettin?"

"Daha önce ulaşamadım."

"Neden biraz beklemedin? New York'a döndüğünde."

"Çünkü Rio Norte Hattı'nı görmüştüm."

"Eh, benim bunu düşünmek için zamana ihtiyacım var. Konuyu Yönetim Kurulu'na götürmem gerek, en iyi danışmanlara...

"Zaman yok."

"Bir fikir geliştirmeme fırsat tanımadın."

"Senin fikrin umurumda değil. Seninle tartışacak değilim. Yönetim Kurulunla da, profesörlerinle de. Bir seçim yapman gerek, onu da şimdi yapmak zorundasın. Evet mi, hayır mı?"

"Bu asla kabul edilemeyecek, kibirli, temkinsiz bir..."

"Evet mi, hayır mı?"

"İşte senin de sorunun bu. Her şeyi 'Evet' ya da 'Hayır' hâline dönüştürüyorsun. Hiçbir şey asla böylesine kesin

değildir. Hiçbir şey mutlak değildir.” “Metal raylar kesindir. Onları alıp almayacağımız da kesindir.”

Dagny bekledi. James Taggart cevap vermedi.

“Evet?” diye sordu Dagny.

“Sorumluluğu sen alıyor musun?”

“Alıyorum”

“Devam et öyleyse,” dedi, ardından hemen ekledi. “Ama riski senin. İptal etmiyorum, ama Yönetim Kurulu’na söyleyeceklerim konusunda da bir taahhüde girmiyorum.”

“Ne istersen onu söyle.”

Dagny gitmek üzere ayağa kalktı. James Taggart masanın üzerinden uzandı. Görüşmeyi bu kadar kesin sonlandırmakta isteksizdi.

“Herhalde farkındasındır, bu işin üstesinden gelmek için uzun bir süreç gerekiyor. ” dedi. Kelimelerinde hemen hemen umut vardı. “O kadar da basit değil.”

“Tabii,” dedi Dagny. “Sana ayrıntılı bir rapor yollarım. Eddie onu hazırlar, sen de okumazsın. Eddie uygulamana yardımcı olur. Ben bu gece Philadelphia’ya, Rearden’ı görmeye gidiyorum. Onunla yapacağımız çok iş var.” Sonra ekledi. “Bu kadar basit işte, Jim.”

Kapıya doğru dönüyordu ki, James Taggart’ın sesi yine duyuldu. Söylediği sözler konuyla şaşılacak kadar ilgisizdi. “Sana göre hava hoş, çünkü sen şanslısın. Başkaları böyle yapamaz.”

“Nasıl yapamaz?”

“Başkaları insandır. Duyguludur. Tüm hayatlarını metallere, motorlara adayamazlar. Sen şanslısın...senin hiçbir zaman duyguların olmadı. Hiçbir zaman hiçbir şey hissetmedin.”

Dagny ona bakarken, kara gözlerindeki ifade yavaşça şaşkınlıktan sakinliğe dönüştü, sonra bıkkınlığı andıran garip bir ifadeye geçti, ama bu sonuncusunda, şu anı ilgilendiren dayanma gücünden çok daha fazlası okunuyordu.

Alçak sesle, “Evet, Jim,” dedi. “Herhalde hiçbir zaman hiçbir şey hissetmedim.”

Eddie Willers onun peşi sıra çıktı. Dagny kente döndüğünde, Eddie dünyanın netleştiğini, basitleştiğini, yüzleşmesi kolay bir hâle geldiğini hissederdi...Şekilsiz ürküntü anlarını unuturdu o dönünce. Dagny’nin kadın olduğu hâlde, koskoca bir demiryolu şirketinin işletmeden sorumlu başkan yardımcısı olmasını doğal bulan tek kişi Eddie’ydi. Dagny ona bir gün demiryolunu kendisinin yöneteceğini söylediğinde, ikisi de daha on yaşındaydılar. Bu onu bugün nasıl şaşırtmıyorsa, o gün ormandaki meydanda da şaşırtmamıştı.

Dagny’nin çalışma odasına gidi. Onu masasına oturmuş, kendisinin bıraktığı notlara bakar gördüğünde, arabasına binip motoru çalıştırdığı, tekerlerin dönmeye hazır olduğu anda hissettiği duyguları hissetti.

Tam odadan çıkacakken, söylemeyi unuttuğu bir şey geldi aklına. ‘Terminalden Owen Kellogg seninle görüşmek için benden randevu istemişti,” dedi.

Dagny şaşkınlıkla başını kaldırdı. “Bu çok komik. Ben de onu çağırtacaktım. Hemen gelsin, görmek istiyorum onu...Eddie,” dedi birdenbire. “İşlere başlamadan önce söyle de Ayers Müzik Yayın Şirketinden Ayers’ı bağlasınlar bana.”

Eddie inanamamış gibi bir sesle, “Müzik Yayın Şirketi mi?” dedi.

“Evet. Ona sormak istediğim bir şey var.”

Bay Ayers'ın nazik heveslerle dolu sesi nasıl bir yardımda bulunabileceğini sorduğunda, Dagny, "Lütfen söyler misiniz, Richard Halley yeni bir piyano konçertosu besteledi mi? Beşinci Konçerto!" diye sordu.

"*Beşinci* bir konçerto mu, Bayan Taggart? Yo, hayır, kesinlikle bestelemedi."

"Emin misiniz?"

"Evet eminim, Bayan Taggart. Sekiz yıldır hiçbir şey yazmıyor."

"Kendisi sağ mı?"

"Evet, yani, emin değilim aslında...sosyal hayattan tümüyle çekildi...ama ölseydi eminim duyardım."

"Bir şey yazmış olsa, bilir miydiniz?"

"Elbette. İlk bilen biz olurduk. Tüm eserlerini biz yayınlıyoruz. Ama artık bestelemez oldu."

"Anlıyorum. Teşekkür ederim."

Owen Kellogg odasına girdiğinde, Dagny ona tatmin olmuş bir ifadeyle baktı. Görünüşünü doğru hatırlayabildiği için memnundu bir kere. Genç adamın yüzünde, trendeki görevlide gördüğü ifadenin aynısı vardı; Dagny'nin birlikte iş görebileceği birinin yüzüydü.

"Oturun, Bay Kellogg," dedi, ama delikanlı masanın karşısında ayakta durmayı sürdürdü.

"Bir gün işimi değiştirmeye karar verirsem size haber vermemi istemiştiniz, Bayan Taggart," dedi. "Ben de size haber vermeye geldim. Ben işten çıkıyorum."

Dagny'nin en beklemediği şey buydu. Bir an sessiz kaldı, ondan sonra alçak sesle, "Neden?" diye sordu.

"Kişisel bir nedenle."

"Burada çalışmaktan memnun değil miydiniz?"

"Memnundum."

“Daha iyi bir teklif mi aldınız?”

“Hayır.”

“Hangi demiryolu şirketine gidiyorsunuz?”

“Hiçbir demiryolu şirketine gitmiyorum, Bayan Taggart.”

“Öyleyse ne tür bir işe gireceksiniz?”

“Henüz ona karar vermedim.”

Dagny onu incelerken hafif bir tedirginlik hissetmekteydi. Genç adamın yüzünde hiçbir düşmanlık yoktu, gözleri dosdoğru Dagny’ye bakıyor, sorulara açık ve net cevaplar veriyordu, saklayacak ya da gösterecek bir şeyi olmayan biri gibi konuşuyordu, yüzü terbiyeli ve boş ifadeliydi.

“O hâlde neden ayrılmak isteyesiniz?”

“Özel bir neden.”

“Hasta mısınız? Bir sağlık sorunu mu?”

“Hayır.”

“Kentten mi ayrılıyorsunuz?”

“Hayır.”

“Miras kaldı da, o yüzden çalışmamaya mı karar verdiniz?”

“Hayır.”

“Hayatınızı kazanmak için yine çalışacak mısınız?”

“Evet.”

“Ama Taggart Transcontinental’da çalışmak istemiyorsunuz, öyle mi?” “Hayır.”

“Bu durumda, herhalde size bu kararı verdirecek bir şey oldu. Nedir o?” “Hiçbir şey, Bayan Taggart.”

“Keşke bana söyleseniz. Bilmek isteyişimin bir sebebi var.”

“Söylesem inanacak mısınız, Bayan Taggart?”

“Evet.”

“Kararım üzerinde, buradaki işimle ilgili hiç kimsenin, hiçbir konunun ya da olayın etkisi olmadı.”

“Taggart Transcontinental'la ilgili belirli bir şikâyetiniz yok mu?”

“Yok.”

“O hâlde benim teklifimi duyunca kararınızı yeniden düşünmek isteyebilirsiniz.”

“Üzgünüm, Bayan Taggart. Yapamam.”

“Aklımdan geçeni size söylememe izin verir misiniz?”

“Evet. İstiyorsanız.”

“Size yeni bir görev teklif etmeye, daha siz buraya gelmeden önce karar vermiştim desem, bana inanır mısınız? Bunu bilmenizi istiyorum.”

“Sizin sözünüze her zaman inanırım, Bayan Taggart.”

“Ohio Bölümünün Şefliği. İstiyorsanız sizindir.”

Genç adamın yüzü hiçbir tepki vermedi. Sanki bu sözlerin onun gözündeki önemi, demiryolu lâfını ömründe duymamış bir vahşinin gözündeki önemi kadardı.

“İstemiyorum, Bayan Taggart.”

Dagny bir an sonra, gepgergin bir sesle, “Kendi talebinizi kendiniz yazın, Bay Kellogg,” dedi. “Fiyatınızı belirleyin. Kalmanızı istiyorum. Başka bir demiryolunun size teklif edeceği her şeyi ben de verebilirim.”

“Başka bir demiryolunda çalışacak değilim.”

“İşinizi çok sevdiğinizi sanıyordum.”

Genç adamda ilk defa bir heyecan belirtisi hissedildi. Gözleri birazcık irileşmiş, cevap verirken sesine garip, ama sessiz bir vurgu gelmişti. “Seviyorum.”

“O hâlde söyleyin bana, sizi tutabilmek için ne söylemem gerekiyor?”

Bu sözler ağzından öyle istemeden fırlamış, samimiyeti öylesine belli sözlerdi ki, delikanlı, bir an, sanki sözler kendisine ulaşmış gibi göründü.

“Belki de buraya gelip size ayrılacağımı söylemekle haksızlık ediyorum, Bayan Taggart. Söylememi isteyişinizin, size karşı teklif yapma fırsatı tanımam için olduğunu biliyorum. Gelişim belki pazarlığa açık olduğum izlenimi verdi. Ama değilim. Geldim, çünkü ben...size verdiğim sözü tutmak istedim.”

Sesindeki o küçücük duraklama, Dagny’ye, ilgisinin ve teklifinin bu delikanlı için taşıdığı anlamı göstermeye yetmişti. Genç adamın verdiği karar, belli ki kolay bir karar değildi.

“Kellogg, sana teklif edebileceğim hiçbir şey yok mu?”

“Yok, Bayan Taggart. Hiçbir şey yok.”

Çıkmak üzere döndü. Dagny ömründe ilk defa kendini çaresiz ve yenik hissetmekteydi.

“"Neden?” diye sordu, ama bu soru karşısındaki gence yönelik değildi. Genç adam durdu. Omuz silkti, hafifçe gülümsedi...Bir an için hayata dönmüştü. Bu gülümseme, Dagny’nin ömründe gördüğü en garip gülümsemeydi. İçinde neşe, kalp kırıklığı, sonsuz acılar vardı. Sonunda cevap verdi: “John Galt kim?”

II

ZİNCİR

Birkaç ışıkla başladı. Taggart treni Philadelphia'ya yaklaşırken ilk önce karanlığın içinde birkaç seyrek ışık göründü. Bomboş ovada, amaçsız gibi görünüyordu ışıklar. Ama amaçsız olamayacak kadar da güçlüydüler. Yolcular onları ilgisiz bakışlarla seyretti.

Derken bir yapının siyah silueti ortaya çıktı. Karanlık gökyüzünün önünde zor fark ediliyordu. Ardından raylara yakın kocaman, karanlık bir bina. Duvarlarındaki koca camlarda trenin ışıkları çizgiler çiziyordu.

Karşıdan gelen bir marşandiz manzarayı sakladı, pencereleri bir gürültüyle doldurdu. Derken yolcular, yassı vagonların üzerinden gökteki belli belirsiz, kızılımsı ışığın altında, uzaklardaki binaları gördüler. Işık düzensiz spazmlar hâlinde hareket ediyordu. Binalar soluk alıp veriyormuş gibi.

Marşandiz kaybolduğunda, buharlara sarınmış keskin kenarlı binalar belirdi. Birkaç güçlü ışık buharları deliyor, kendini göstermeyi başarıyordu. Buharlar da gökyüzü gibi kızıldı.

Bundan sonra ortaya çıkan şey, binaya benzemiyordu. Kareler oluşturan kafes gibi çizgiler, aralarında camlar, sonra vinçler, makineler...hepsi somut, birleştirici bir turuncu alevin içinde...

Yolcular kilometrelerce uzanan bir kente benzeyen manzaranın, insansız faaliyetlerle dolu karmaşıklığını kavrayamamışlardı. Onlar sıkışık gökdelenlere benzeyen kuleleri, havada asılı gibi köprüleri, somut duvarlardan

birdenbire fışkıran ateşleri görüyorlardı. Gecenin içinde hareket hâlinde olan ışıltılı silindirlere bakıyorlardı; o silindirler akkor hâlindeki metaldi.

Raylara çok yakın bir ofis binası göründü. Damındaki kocaman neon tabela, tren geçerken vagonların içini aydınlattı. Tabelada, REARDEN ÇELİK yazıyordu.

Ekonomi profesörü olan bir yolcu, yanımdakine yorumda bulunuyordu: “Sanayi çağımızın dev kolektif başarılarının yanında, bireyin ne önemi kalır?” Gazeteci olan bir başkası da, ilerde sütununda kullanmak üzere notlar almaktaydı: “Hank Rearden her dokunduğu şeye kendi adını kazıyan tür adamlardan. Buradan hareketle, Hank Rearden'ın karakteri hakkında kendi düşüncenizi geliştirebilirsiniz.”

Tren karanlıklara doğru hızla ilerlerken, uzun bir binanın ardından gökyüzüne kırmızı bir soluk fışkırdı. Yolcular hiç dikkat etmediler. Yeni bir parti çelik dökülmesi, onlara dikkatin yöneltilmesi gerektiğinin öğretildiği konular arasında değildi.

O parti, Rearden Metal’in aldığı ilk siparişin başlangıcını simgeliyordu.

Fabrikanın içindeki fırının başında duran insanlar, ilk parti sıvı metalin akışını seyretmekteydi. Boşalmakta olan daracık akmanın rengi, gün ışığının katıksız beyazı gibiydi. Kara buharlar kıvrılarak yükseliyor, içlerinde haşin kırmızı renkler görünüyordu. Fıskiyeler dolusu kıvılcım, atan nabızlar gibi fışkırdı. Sanki patlayan damarlardan çıkıyorlardı. Hava parçalanıyor gibiydi. Orada olmayan öfkeli alevleri yansıtıyor, kızıl benekler dönüp duruyor, insan yapısı kaplara sığmayacaklarını ilan ediyormuş gibi, sütunları, kirişleri, köprüleri, vinçleri yutmaya yelteniyorlarmış gibi davranıyorlardı. Ama aslında sıvı metal hiç de şiddete

eğilimli değildi. Uzun beyaz bir kıvrımdı o. Saten dokusundaydı. Dostça gülümsemesiyle ortalığı aydınlatıyormuş gibiydi. Kil ağızdan uslu uslu akıyor, iki yanında onu iki gevrek sınır tutuyor, sonunda altı metreden aşağıya dökülüp iki yüz ton alan bir hazneye doluyordu. Akıntının üzerinde yıldızlar dolaşıyor, o düzgün akıştan yükseldiklerinde dantel gibi zarif, çocukların pırıltılı oyuncakları kadar masum görünüyorlardı, Beyaz satenin aslında kaynamakta olduğunu anlamak için, ona çok yakından ve dikkatle bakmak gerekiyordu. Zaman zaman fışkırmalar oluyor, yere dökülüyordu. Metaldi o fışkıranlar. Yere çarparken soğuyor, birden alevlere boğuluyorlardı.

İki yüz ton metal, çelikten daha sert olacaktı. Şu anda sıvı hâlde ve dört bin derece sıcaklığındaydı. Bu hâliyle içinde bulunduğu binanın her duvarını, ona yakın adamların her birini yok etme gücüne sahipti. Ama yolculuğunun her santiminde, basıncının her kilosu ve içindeki her molekülün içeriği kontrol altındaydı, on yıl boyunca onunla uğraşan bilinci ona egemendi. Kızıl ışıltı çevrenin karanlığında dolanıyor, uzak bir köşede duran adamın yüzüne vuruyordu. Adam bir sütuna dayanmış, seyretmekteydi. Işıla, bir an gözlerine yansıdı. Gözlerinin rengi ve niteliği, açık mavi buz gibiydi. Sonra ışıla, metal sütunun kara dokusuna yükseldi, adamın kül sarısı saçlarının üzerinden geçti, geri döndü, trençkotunun kemerinde, ellerini soktuğu ceplerinde dolaştı. İnce uzun bir adamdı. Çevresindekilere göre hep fazla uzun olmuştu. Yüzü keskin hatlı, elmacık kemikleri çıkıktı. Yüzündeki çizgiler yaşlılıkla gelen türden değildi. Hep vardı o çizgiler onda. O yüzden, yirmi yaşındayken yaşlı görünmüştü, şimdi kırk beşine gelince de genç görünüyordu. Kendini bildi bileli ona hep yüzünün çirkin olduğu

söylenmişti, çünkü teslim olmayan, zalim izlenimi yaratan bir şey vardı yüzünde...ifadesiz olduğu için. Şimdi metale bakarken de ifadesizdi. Hank Rearden'di bu adam.

Metal, içine dolduğu haznenin üst kenarına kadar yükseldi, sonra da küstah bir rahatlıkla taşmaya başladı. Derken göz kamaştıran beyaz akış, pırıl pırıl bir kahverengine dönüştü, daha sonra da kapkara sarkıtlar hâline geldi, dökülmeye başladı. Cüruf; yoğun, kahverengi tepeler hâlinde kabuklanıyordu. Dünyanın yüzeyini andırmaya başlamıştı. Kabuk kalınlaşırken birkaç krater açıldı, içerde beyaz sıvının hâlâ kaynamakta olduğu gözüktü.

Bir vincin yukarıdaki koluna monte edilmiş olan kabininin içindeki, bir adam yaklaştı, tek elinin hareketiyle bir levyeyi çekti, zincirler ucunda çelik kancalar indi, hazneyi iki kulpundan yakaladı, bir kova süt kaldırıyormuş gibi kolaylıkla kaldırdı...iki yüz ton metal, dolmayı bekleyen kalıplara doğru uçmaya başladı.

Hank Rearden arkasına yaslandı, gözlerini yumdu. Vincin uğultusunun, kendi dayandığı sütunda meydana getirdiği titreşimi hissediyordu. İş oldu artık, diye düşündü.

İşçilerden biri onu gördü, yüzünde anlayış dolu bir gülümseme belirdi. Büyük bir kutlamaya, ortaklık ediyor gibi. Uzun boylu, sarışın adamın bu gece neden burada bulunmasının sebebini biliyordu. Rearden da ona gülümsedi. Alabildiği tek selam, o işçinin gülümsemesi olmuştu. Sonra yola koyuldu. Yine ifadesiz yüzlü birine dönüşmüştü.

Tek eli cebinde, yürüyordu. Parmakları bir bileziğin çevresine sarılmıştı. Bilezik Rearden Metal'dendi. Zincir biçimindeydi. Ara sıra parmakları kıpırdıyor, bileziğin dokusunu tekrar tekrar hissetmeye çalışıyordu. On yıl

sürmüştü o bileziğin yapılması. On yıl çok uzun zaman, diye düşündü.

Yol karanlıktı. İki yanında ağaçlar vardı. Başını kaldırınca, yıldızlara karşı birkaç yaprak gördü. Yapraklar kurumuş, bükülmüştü. Düşmeye hazırdılar. Uzaklarda, kırsal bölgeye saçılmış duran evlerin pencerelerinde ışıklar vardı, ama ışıklar bile yolun ıssızlığına engel olamıyordu.

Sadece mutlu olduğu zamanlar kentini yalnız hissederdi. İkide bir dönüyor, arkaya, fabrika üzerindeki kızıl göklere bakıyordu.

Geçmiş on yıl değildi düşündüğü. Onlardan geriye kalan, bu gece artık adını koyamadığı bir duygudan ibaretti. Ama sessiz, ciddi bir duyguydu. Bir şeylerin toplamıydı o duygu. Nelerin toplamı olduğunu saymak artık gerekmiyordu. Ama hatırlanmayan parçalar da orada, o duygunun içindeydi...

- Araştırma laboratuarında ya da fabrikada, alevli fırınların karşısında geçen bitmez geceler vardı onların arasında...

- Atölyede ya da evinde, formüllerle doldurduğu, sonra öfkeyle yırtıp attığı sayfalarca yazının arasında geçen geceler vardı...

- Umutsuz bir savaşa katılacak askerleri saptar gibi birer birer seçtiği küçük bilim kadrosunun, tüm fikirleri tükettikleri hâlde, hâlâ ondan bir emir bekledikleri günler vardı. “Bay Rearden, bu yapılamaz...”

- Yeni bir fikrin doğuşuyla yarıda kesilen yemekler, o fikrin hemen izlenmesi, denenmesi, testlerden geçirilmesi, aylarca üstünde çalışılması, sonra yeni bir başarısızlık olarak fırlatılıp atılması...

- Konferanslardan, anlaşmalardan, ülkenin en iyi çelik fabrikasını işletme sorumluluğundan, yasak bir aşk

yaşıyormuş gibi suçluluk duyarak çalınan dakikalar...

- On yıl boyunca değişmeden sarılınan tek bir düşünce...yaptığı, gördüğü her şeyin altında o düşünce yatıyordu. Kentin binalarına bakarken de, tren yolundaki raylara bakarken de, uzaklardaki çiftlik evinin penceresindeki ışığa bakarken de, ziyafette bir meyveyi kesmekte olan güzel hanımın zarif ellerine bakarken de, aklı hep, çeliğin yaptığından fazlasını yapabilecek bir metal alaşımındaydı...çelik, demire ne yaptıysa, çeliğe aynı şeyi yapacak olan o metalde...

Bir umudu ya da bir numuneyi fırlatıp atarken kendine yönelik eleştirileri, yorulduğunu asla kabul etmeyişi, duygular için zaman ayırmayışı, kendini zorlayıp, “yeterince iyi değil...hâlâ yeterince iyi değil...” çınlamalarının işkencesi arasında devam edebilmek için tek gücünün bunun yapılabileceğine olan inancı olması...

- Sonra başardığı gün...ve adı Rearden Metal olan şeyin ortaya çıkışı...

*bütün bunlar, Hank Rearden’ın içinde eriyip füzyon yapan beyaz ısının girdileriydi...ellerindeki alaşım bir garipti...sakın bir duyguydu...karanlıkta içinden geçtiği kırsal bölgeye bakıp gülümsemesine yol açıyor, mutluluğun neden acı verdiğini merak ettiriyordu.

Bir süre sonra, sürekli geçmişi düşünmekte olduğunun farkına vardı. O geçmişin bazı günleri önüne serilmişti, yeniden görülmek istiyorlarmış gibi, istemiyordu onlara bakmayı. Anıları gereksiz bir naz gibi görür, onlardan hoşlanmazdı. Ama sonra anladı...Bu gece onları düşünmesi, cebindeki metali onurlandırmak içindi. İşte o zaman, dönüp o anılara bakma iznini verdi kendine.

Kaya çıkıntısının üzerinde durduğu, terin şakağından boynuna doğru iplik gibi aktığı günü gördü. Ondört yaşındaydı. Minnesota demir madenlerinde çalışmaya başladığı gündü. Göğsündeki yakıcı acıya rağmen nasıl soluk alınacağını öğrenmeye çalışıyordu. Kendine küfürler yağdırıyordu, çünkü hiç yorulmayacağına dair karar vermişti. Bir süre sonra yine işine döndü. Acının durmak için yeterli bir neden olmadığına karar verdi.

Ofisinin penceresinde durup madene baktığı günü gördü. O sabah satın almıştı madeni. Otuz yaşındaydı. Arada geçen yıllarda olup bitenlerin önemi yoktu. Acının önemi olmadığı gibi. Madenlerde, dökümhanelerde, kuzeydeki çelik fabrikalarında çalışmış, kendine seçtiği amaca doğru ilerlemişti. O işlerden tek hatırladığı, çevresindeki insanların hiçbir zaman ne yapacaklarını bilmedikleriydi. Oysa kendisi her zaman ne yapması gerektiğini bilmişti. Bu kadar çok sayıda demir madeninin niçin kapanmakta olduğunu merak edişini hatırladı. İşte şu madenler de, kendisi gelip satın almadan önce, kapanmak üzereydi. Uzaklardaki raf gibi kayalara baktı. İşçiler yolun ucundaki giriş kapısına yeni tabelayı asmaktaydılar: Rearden Madeni.

Aynı ofiste, bir gece masasının üzerine serilmiş hâlini gördü. Vakit çok geç olmuş, elemanların hiçbiri kalmamıştı. Kimse görmeden orada öylece yatabilirdi. Yorgundu.Kendi vücuduyla bir mücadeleye girmiş gibiydi. Yılların getirdiği, o hiç kabullenmediği yorgunluk, yetişmişti peşinden. Onu yakalamış, masasının üzerine sermişti. Hiçbir şey hissetmiyordu. Tek hissettiği, kıpırdamak istemediğiydi. Hissedecek gücü kalmamıştı. Acı çekecek gücü bile yoktu.İçinde yakılabilecek ne varsa, hepsini yakmıştı. Öyle çok şeyi başlatmak için öyle çok kıvılcım saçmıştı ki! Acaba

biri de bana bir kıvılcım verir mi, diye düşünüyordu...tükenmişken, kendini bir daha doğrulamayacak gibi hissederken. Kendine bir soru sordu...kim başlatmıştı, kim yola çıkarmıştı, kim ilerletmişti onu? O zaman kafasını kaldırdı. Yavaşça, ömrünün en büyük çabasıyla, bedenini de doğrulttu, dik oturdu, tek eli masaya dayalı, kolu titrer durumda buldu kendini. O soruyu bir daha asla sormadı.

Bir tepede durup, eskiden çelik fabrikası olan yapının enkazına baktığı günü gördü. Kapatılmıştı. Pes etmişlerdi. Kendisi orayı bir önceki gece satın almıştı. Kuvvetli bir rüzgâr esiyordu. Bulutların arasından gri bir ışık sızıyordu. O ışıkta, vinçlerin üstündeki kızıl kahve pasları ölü bir kan gibi görmüştü...Parlak yeşil, capcanlı yaban otları, yıkık duvarların dibindeki cam kırıklarının üzerinde bitmiş gibiydi. Uzaktaki giriş kapısında, insanların kara siluetlerini görüyordu. Bir zamanlar varlıklı bir kasaba olan bu yerde yaşayan işsizlerdi bunlar. Orada duruyor, kendisinin kapıya bıraktığı pırıl pırıl otomobile bakıyorlardı. Tepede duran adam acaba herkesin sözünü ettiği Hank Rearden mi, acaba madenin yeniden açılacağı söylentileri doğru mu, diye merak etmekteydiler. Gazetelerden biri, “Pennsylvania’da çelik üretimi besbelli ki, sona ermiştir,” diye yazıyordu. “Uzmanlar, Henry Rearden’ın girişiminin de umutsuz olduğu konusunda görüş birliği içinde. Sansasyonel Henry Rearden'ın sansasyonel sonuna yakında tanık olabiliriz.”

Bunlar on yıl öncenin olaylarıydı. Bu gece yüzünde hissettiği soğuk rüzgâr da o gecenin rüzgârını hatırlatıyordu. Arkaya bakmak üzere döndü. Fabrikanın üzerindeki kızıllık gökyüzünde soluk alıp veriyordu...Bu da, gün doğumu kadar hayat verici bir şeydi.

Onun durakları olmuştu bunlar. Bir ekspresin durmadan geçtiği ara istasyonlar gibi. O durakların arasındaki yıllardan hiçbir şeyi net olarak hatırlamıyordu. Yıllar bulanıktı. Hızlı giden aracın penceresinden görülüyormuş gibi.

Ne olmuşsa, ne acılar ve zorluklar yaşanmışsa, hepsine değdi, diye düşündü...çünkü o acılar onu bugüne getirmişti. Bugün Rearden Metal'in ilk kazanı dökülmüştü. Taggart Transcontinental'in rayları olacaktı o dökülen.

Cebindeki bileziğe dokundu. İlk dökülen metalden yaptırmıştı onu. Karısı için.

Bileziğe değdiğinde, "karım" dediği zaman düşündüğü şeyin bir soyut kavram olduğunu fark etti. Evli olduğu kadını düşünerek söylememişti onu. Bir pişmanlık saplandı içine. Keşke bileziği yapmasaydı...Ardından kendine o pişmanlıktan ötürü sitem etti.

Başını iki yana salladı. Şimdi eski kuşkuların zamanı değildi. Bu gece herkesin her kusurunu bağışlayabilirmiş gibi hissediyordu, çünkü mutluluk, arınmanın en güçlü maddesiydi. Her canlı varlığın bu gece onun iyiliğini istediğinden emindi. Birilerine rastlamak istiyordu. İlk yabancının karşısında, savunmasız ve apaçık durmak, "Bak bana," demek istiyordu. "İnsanlar bir mutluluk sahnesi görmeye...benim bir zamanlar olduğum kadar aç," diyordu kendi kendine. Çok anlamsız ve çok gereksiz gözüken o gri ıstıraplardan bir anlık bir sıyrılma. İnsanların neden mutsuz olması gerektiğini hiçbir zaman anlayabilmiş değildi.

Karanlık yol belli belirsiz bir yokuşa dönüşmüş, tepeye tırmanmıştı. Durup arkasını döndü. Kırmızılık batıya doğru ince bir şerit hâlinde uzanmaktaydı. Onun yukarısında, kilometrelerce uzaktan görünen neon harfler vardı. Gökyüzünün karanlığına yazılmış yazı: REARDEN ÇELİK.

Dimdik durdu. Yargılamanın sonucunu bekler gibi. Bu karanlık gecede, ülkedeki başka ışıklı yazıların da parlamakta olduğunu düşündü: Rearden Cevher - Rearden Kömür - Rearden Kireç. Geride bıraktığı günleri düşündü. Keşke hepsinin tepesine bir ışık daha yakmak mümkün olsaydı: Rearden Hayat.

Hızla döndü ve yürümeyi sürdürdü. Eve yaklaşırken adımlarının yavaşladığını fark ediyor, keyfinin azalmakta olduğunu hissediyordu. Evine girmekte belli belirsiz bir isteksizlik duyuyor, oysa böyle bir şey hissetmek istemiyordu. Hayır, diye düşündü. Bu gece olmaz. Bu gece anlayacaklar. Ama bilemiyordu. Neyi anlamalarını istediğini hiçbir zaman tanımlayamıyordu.

Eve yaklaştığında salonun penceresinde ışıklar gördü. Ev bir tepenin üzerindeydi. Karşısında kocaman, bembeyaz yükseliyordu. Çıplak bir hâli vardı. Birkaç yarı kolonyel sütun, isteksiz bir süsleme gibi görünüyordu. Göstermeye değmeyecek bir çıplaklığın neşesiz görünümüne sahipti.

Salona girdiğinde karısının kendisini fark edip etmediğinden emin olamadı. Şöminenin yanına oturmuş, konuşuyordu. Kolunun kavisi, ağzından çıkan sözleri zarafetle vurgulamasına, hareket halindeydi. Sesinde hafif bir duraklama duyunca, kendisini fark ettiğini düşündü, ama karısı başını kaldırmamıştı, cümlesine düzgün biçimde devam ediyordu, o yüzden emin olamadı.

“Ama kültürlü erkekler, sırf maddesel zekâdan sıkılır,” demekteydi. "O da, su tesisatı konusunda heyecanlanmayı reddediyor.”

Sonra başını çevirdi, uzun odanın karşı ucunda, gölgeler arasında durmakta olan Rearden’a baktı, kolları zarafetle iki

yana açıldı, iki yanında iki kuğunun boynu varmış gibi göründü.

“Ah, sevgilim,” dedi pırıl pırıl, eğlenen bir sesle. “Eve gelmek için biraz fazla erken değil mi? Süpürülecek cüruf, cilalanacak çubuk falan yok muydu?”

Hepsi ona döndüler; annesi, kardeşi Philip ve eski dostları Paul Larkin.

“Üzgünüm,” diye cevap verdi. “Geç kaldığımın farkındayım.”

Annesi, “Üzgünüm deme,” dedi. “Telefon edebilirdin.” Rearden ona bakarken bir şeyler hatırlamak için kendini zorluyordu. “Akşam yemeğine burada olacağına söz vermiştin.”

“Ah, evet, vermiştim. Üzgünüm. Ama bugün fabrikada döküm yap...” Birden sustu. Eve gelip söylemek istediği şeyi söylemesini neyin engellediğini bilmiyordu. “Yani...unuttum,” demekle yetindi.

Philip, “Annem de onu demek istiyor,” dedi.

Karısı neşeyle, “Bırakın kendini toplasın, henüz tam anlamıyla burada değil, hâlâ fabrikada,” dedi. “Paltonu çıkar, Henry.”

Paul Larkin evcil köpeklerin bakışıyla bakıyordu yüzüne. Rearden, “Merhaba, Paul,” dedi. “Ne zaman geldin?”

“New York’tan beş otuzbeşe atlayıp geldim.” Larkin kendisine yöneltilen dikkatten ötürü minnetle gülümsüyordu.

“Sorun mu var?”

“Bugünlerde sorunu olmayan mı var?” Larkin’in gülümsemesi bu sözün felsefî niteliğini vurgulamak istermiş gibi hazinleşti. “Ama, yo, özel bir sorun yok. Bir uğrayıp seni göreyim dedim.”

Karısı güldü. “Onu hayal kırıklığına uğrattın, Paul.” Rearden’a döndü. “Bu aşağılık kompleksi mi, yoksa üstünlük kompleksi mi, Henry? Kimsenin seni sırf kendin olduğun için görmek isteyeceğine inanmıyor musun? Yoksa senin yardımın olmadan kimse idare edemez mi sanıyorsun?”

Öfkeli bir inkârı hemen haykırmak istedi, ama karısı tatlı tatlı gülümsüyor, bunun yalnızca bir şaka olduğunu anlatmaya çalışıyormuş gibi davranıyordu. Ciddi olmayan sohbetlere katılmakta her zaman zorlanırdı Rearden. O yüzden, cevap vermedi. Durmuş, karısına bakıyor, hiçbir zaman anlayamadığı şeyleri merak edip duruyordu.

Lillian Rearden genelde güzel bir kadın olarak tanınırdı, Uzun boylu ve zarifti. Ampiyesmanlı ya da ampir tarzı giysiler ona çok yakışır, o da sık sık bu tür şeyler giyerdi. Güzel profili, günün modası “cameo”lar gibiydi. Tertemiz, gururlu hatlara, açık kumral, dalgalı saçlara sahipti. Saçlarını klasik bir basitlik içinde tarar, böylelikle emperyal bir güzellik yansıtmayı başarırdı. Ama yüzünü döndüğünde, insanlar küçük bir hayal kırıldığı yaşarlardı. Yüzü güzel değildi. Gözleriydi kusurlu olan. Soluk gözlerdi. Ne tam gri, ne tam kahverengi. İfadesiz ve cansız gözler. Rearden sık sık merak ederdi. Her zaman bu kadar neşeli olduğuna göre, yüzü neden neşeli olmuyordu acaba?

Onun inceleyici bakışlarına karşılık Lillian, “Daha önce tanışmıştık,” dedi. “Ama galiba emin değilsin.” Annesi, “Yemek yedin mı, Henry?” diye sordu.

Sesinde sitemli bir sabırsızlık vardı. Sanki Henry’nin aç olması, ona açık bir hakaretmiş gibi.

“Evet...Hayır...Aç değilim.”

“Zili çalayım da sana bir şeyler...”

“Hayır, Anne, şimdi olmaz. Önemi yok.”

“Seninle de sorunum hep bu olmuştur.” Ona bakmıyor, kelimeleri havaya söylüyordu. “Senin için bir şeyler yapmaya çalışmak boşuna, çünkü makbule geçmiyor. Hiçbir zaman doğru dürüst yemek yemeni sağlayamadım.”

Philip, “Henry, çok fazla çalışıyorsun,” dedi. “Sana iyi gelmiyor.”

Rearden güldü. “Hoşuma gidiyor.”

“O senin kendine söylediğin şey. Bir tür nevroz bu, biliyorsun. İnsan kendini işine boğuyorsa, bir şeylerden kaçmaya çalışıyor demektir. Bir hobin olmalı.”

“Öf, Phil, Tanrı aşkına,” dedi Rearden...hemen ardından da, kendi sesindeki sinirlilikten pişmanlık duydu.

Philip’in sağlığı her zaman bıçak sırtındaydı, ama doktorlar onun o gevşek vücudunda hiçbir belirgin aksaklık bulamamışlardı. Otuzyedi yaşındaydı, ama kronik yorgunluğuna bakanlar onu ağabeyinden daha büyük sanıyordu.

“Biraz eğlenmesini öğrenmelisin,” dedi Philip. “Yoksa sıkıcı, dapdar bir insan olacaksın. Zihni tek yönde çalışanlardan, hani bilirsin. Kendi kabuğundan çıkman, dünyaya bir bakman gerek. Hayatı büsbütün kaçırmak istemezsin böyle.”

Rearden içinden kabaran öfkeyle mücadele ederken, kendine, bunun Philip’e özgü bir ilgi gösterisi olduğunu söylüyordu. Gücenmenin haksızlık olduğunu telkin ediyordu kendine. Bu insanların hepsi ona duydukları ilgiyi belli etme peşindeydi. Keşke ilgi göstermek için seçtikleri şeyler...bunlar olmasaydı, diye düşündü.

“Bugün oldukça iyi vakit geçirdim, Phil,” diye gülümsedi. Philip bunun nedenini sormayınca şaşırdı.

Keşke içlerinden biri sorsa, diyordu kendi kendine. Konsantre olmak zor gelmeye başlıyordu. Akan metalin görünümü hâlâ zihninde çakılıydı, bilincini dolduruyor, başka şeye yer bırakmıyordu.

“Özür dilemen gerekirdi, ama bunu da beklemeyecek kadar akıllanmış olmam gerekir,” diyordu annesinin sesi. Rearden ona döndüğünde, annesinin o incinmiş ifadeyle yüzüne bakmakta olduğunu gördü. Savunmasızların upuzun sabrını anlatmaya çalışan bir bakış.

“Yemeğe Bayan Beacham gelmişti,” dedi.

“Efendim?”

“Bayan Beacham. Arkadaşım Bayan Beacham.”

“Öyle mi?”

“Sana onu anlatmıştım. Birkaç kere anlattım. Ama benim söylediğim hiçbir şeyi hatırlamazsın. Bayan Beacham seninle tanışmaya çok hevesliydi, ama yemekten sonra gitmek zorunda kaldı, seni bekleyemedi. Bayan Beacham çok meşgul bir insandır. Sana kilise okulunda ne harika işler yaptığımızı anlatmak istiyordu. Metal işçiliği kurslarını anlatacaktı, harika demir kapı tokmaklarımızı gösterecekti. Küçücük gecekondu çocukları kendi kendilerine yapıyorlar hepsini.”

Dengeli bir cevap verebilmek için tüm gücünü kullanıp kendini zorlaması gerekti. “Seni hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm, Anne.”

“Üzgün değilsin. Biraz çaba gösterseydin, burada olurdun. Ama ne zaman kendin dışında biri için bir çaba gösterdin ki? Hiçbirimize ve hiçbirimizin yaptıklarına ilgi duymuyorsun. Faturaları senin ödemen her şeye yeter sanıyorsun, değil mi? Para! Tek bildiğin o. Bize tek verdiğin de o. Hiç zaman verdin mi bize?”

Eğer bu, oğlunu özlediği anlamına geliyorsa, sevgi demekti. Sevgi demekse, o zaman da kendisinin...sesinden tiksintisi belli olmasın diye böyle sessiz kalması haksızlıktı.

“Sana vız geliyor,” diye devam etti annesi. Yarı tükürüyor, yarı yalvarıyor gibiydi. “Lillian'ın bugün çok önemli bir sorun için sana ihtiyacı vardı, ama ben ona, seninle konuşmak için beklemesinin bir işe yaramayacağını söyledim.”

Lillian, “Öf. Anne, önemi yok!” dedi. “Henry için önemi yok.”

Rearden ona döndü. Odanın ortasında, ayaktaydı. Trençkotu hâlâ üstündeydi. Sanki hiç gerçeğe dönüşmeyecek bir gerçek dışılığa sıkışmış gibiydi.

Lillian neşeyle, “Hiç önemi yok,” dedi. Rearden onun sesinin özür dileyen bir ses mi, yoksa kibirlenen bir ses mi olduğunu anlayamadı. “İş değildi konu. Ticari olmayan bir şeydi.”

“Ne oldu?”

“Bir parti vermeyi düşünüyordum.”

“Parti mi?”

“O kadar korkma, yarın geceye değil. Çok meşgul olduğunu biliyorum, ama bu parti üç ay sonraya. Çok büyük, çok özel bir şey olmasını istiyorum. O yüzden, o gece burada olacağına, Minnesota’da, Colorado’da, California’da olmayacağına söz verir misin?”

Kocasına bir garip bakıyordu. Hem hafife alır gibi, hem de aynı zamanda amaçlı konuşmaktaydı. Gülümsemesi hem masumiyet yansıtıyor, hem de gizli bir kozu olduğunu ima ediyordu.

“Üç ay sonra mı?” dedi Rearden. “Ama biliyorsun ki ne tür bir acil iş çıkacağını, neyin beni kent dışına sürükleyeceğini bilemem.”

“Yo, biliyorum! Ama ben de herhangi bir demiryolu yöneticisi, otomobil üreticisi ya da hurda satıcısı gibi senden erkenden bir resmi randevu alamaz mıyım? Senin için hiçbir randevusunu kaçırmaz, diyorlar. Tabiî ki gününü saptayacak olan sensin. Sana uyan bir gün olsun.” Rearden'a bakarken başını eğmiş, alnının altından onun upuzun boyuna yönelttiği bakışlarına bir dişilik niteliği gelmişti. Biraz fazla rahat, biraz fazla temkinli, devam etti. “Ben 10 Aralık akşamını düşünmüştüm, Ama istersen dokuz ya da onbiri tercih edebilirsin.”

“Benim için fark etmez.”

Lillian yumuşak bir sesle, “On Aralık bizim evlenme yıldönümümüz, Henry,” dedi.

Hepsi onun yüzüne bakıyorlar, sanki o yüzde bir suçluluk ifadesi arıyorlardı. Ama gördükleri belli belirsiz, eğlenir gibi bir gülümseme oldu. Bunu bir tuzak olarak düşünmüş olamaz, diyordu Rearden kendi kendine. Çünkü çok kolay kurtulabilirdi bu tuzaktan. Unutkanlığıyla ilgili sorumluluğu reddetmek, onu eli göğsünde bırakmak çok kolaydı. Lillian zaten elindeki tek silahın, onun kendisine olan duyguları olduğunun farkındaydı. Rearden, herhalde amacı benim duygularımı sınamak ve kendininkileri itiraf etmek olmalı, diyordu içinden. Parti vermek, Rearden’a göre bir kutlama biçimi değildi, ama karısının tipik kutlama tercihiydi. Rearden’ın gözünde hiçbir şey ifade etmezken, Lillian için kocasına ve evliliklerine sunabileceği en anlamlı jestti bu. Karımın standartlarını paylaşmıyor olsam bile, niyetine saygı duymam gerek, diye düşündü. Aslında ondan gelecek herhangi bir jeste ilgi duyup duymadığını bile bilmiyordu. Onun kazanmasına izin vermeliyim, dedi kendi kendine. Çünkü o, kendini kocasının insafına teslim etmişti.

Rearden gülümsedi. Açık, içinde hiç güceniklik olmayan, karısının zaferini kabullenen bir gülümseme. “Pekala Lillian,” dedi alçak sesle, “On Aralık gecesi burada olacağıma söz veriyorum.”

“Teşekkür ederim, tatlım.” Lillian’ın gülümsemesinde kapalı, esrarengiz bir nitelik vardı. Rearden o anda, acaba neden verdiğim tepkinin buradaki herkesi hayal kırıklığına uğrattığını hissediyorum, diye merak etti.

Eğer bana güveniyorsa, bana olan duyguları hâlâ canlıysa, ben de onun güvenine karşılık vermeliyim, dedi kendi kendine. Söylemek zorundaydı. Kelimeler insanın zihnine odaklanan bir mercekti. Bu gece başka türlü kelimeler seçip kullanamazdı zaten. “Geç kaldığım için özür dilerim, Lillian, ama bugün fabrikada Rearden Metal’in ilk kazanını döktük.”

Bir anlık sessizlik oldu. Sonra Philip, “Eh, güzel,” dedi.

Ötekiler hiçbir şey söylemedi.

Rearden elini cebine attı. Parmakları değdiği anda, o bileziğin başka her şeyi silip süpürdüğünü anladı. Sıvı metalin havadan dökülüşü sırasında hissettiği duyguları hissediyordu yine.

“Sana bir hediye getirdim, Lillian.”

Dimdik durmakta olduğunun farkında değildi. Bileziği onun kucağına bırakmak için kolunu uzattığında, haçlı seferinden dönen askerin, getirdiği ganimeti sevgilisine uzatışı gibi bir poza büründüğünün de farkında değildi.

Lillian Rearden onu aldı, dümdüz tuttuğu iki parmağının uçlarıyla kaldırdı, ışığa tuttu. Halkalar ağırdı, kaba yapılmıştı. Parıldayan metalin garip bir pırıltısı vardı. Rengi yeşilimsi maviydi.

“Nedir bu?” diye sordu.

“Rearden Metal’in ilk dökülen kazanından yapılmış ilk nesne.”

“Yani...demiryolunun bir tek rayı kadar değerli...mi demek istiyorsun?”

Rearden ona boş boş baktı.

Lillian bileziği şıngırdattı, ışığın altında parıldattı. “Henry, bu gerçekten harika! Ne kadar orijinal! Köprü payandalarının, kamyon motorlarının, mutfak fırınlarının, daktiloların ve...neydi öteki, tatlım? Çorba kazanlarının yapıldığı maddeden mücevher takınca, New York’ta sansasyon yaratacağım.”

Philip, “Tanrım, Henry, amma da kibirlisin!” dedi.

Lillian güldü. “O çok duygusaldır. Tüm erkekler öyledir. Ama, sevgilim, gerçekten çok makbule geçti. Mesele armağanda değil, niyette, biliyorum.”

Rearden’ın annesi, “Bu bence katıksız bencillik,” deyiverdi. “Başka erkek olsa, karısına pırlanta bilezik getirirdi, ama düşündüğü karısının memnuniyeti olurdu, kendininki değil. Buna karşılık Henry, yeni tür bir teneke yaptı diye, bunun herkesin gözünde pırlantadan daha değerli olacağına inanıyor, nedeni de, onun yapmış olması. Beş yaşından beri böyle olageldi Henry. Görüp göreceğiniz en kibirli velet...büyüdüğünde de dünyanın en bencil yaratığı olacağını zaten biliyordum.”

“Yo, tatlı bir hareket,” dedi Lillian. “Çok hoş.” Bileziği masanın üzerine düşürdü. Ayağa kalkıp ellerini Rearden’ın omuzlarına dayadı, parmak uçlarına yükselip onu yanağından öptü.

Rearden kıpırdamadı, başını da ona doğru eğmedi.

Bir süre sonra döndü, paltosunu çıkardı, ateşin yanına, ötekilerden biraz uzağa oturdu. Korkunç bir yorgunluktan

başka hiçbir şey hissetmiyordu.

Onların sohbetini dinlemedi. Lillian'ın tanışmakta olduğunu, onu annesine karşı savunmaya çalıştığını belli belirsiz duydu.

Annesi, "Ben onu senden daha iyi tanırım," diyordu. "Hank Rearden'ın insana, hayvana ya da ota ilgi duyması için bir şekilde o şeyin kendisiyle ve işiyle ilgisi olması gerek. Tek önem verdiği odur. Ona biraz tevazu öğretebilmek için elimden geleni yaptım, ömrüm boyunca çabaladım, ama başaramadım."

Annesine nerede ve nasıl yaşamak isterse yaşayabilmesi için sınırsız olanaklar sunmuştu. Neden gelip kendisiyle birlikte yaşamakta direndiğini anlayamıyordu. Başarılarının annesi için bir anlam taşıyacağını sanmıştı. Taşıyorsa, o zaman aralarında bir bağ oluşurdu...hem de Henry'nin tanıyabileceği türden tek bağ. Başarılı oğlunun evinde kendine bir yer istiyorsa, bunu reddedecek değildi.

Philip, "Bizim Henry'nin azizleşmesini beklemek boşuna. Anne," dedi. "Öyle yaratılmamış."

Lillian, "Ah, ama yanılıyorsun, Philip" diye söze karıştı. "Çok yanılıyorsun! Henry'de bir azizin tüm nitelikleri var. Mesele de o zaten."

Ne istiyorlar benden? diye kendine sordu Rearden. Ne peşindeler? Kendisi onlardan hiçbir zaman hiçbir şey istememişti. Kendisine sarılmak isteyenler, hak iddia edenler onlardı. Bu talep görünüşte sevgi biçimindeydi, ama buna dayanmak Rearden'a, her türlü nefrete dayanmaktan daha zor geliyordu. Kazanılmamış servetten nasıl nefret ederse, amaçsız sevgiden de öyle nefret ederdi. Onu bilinmeyen bir sebepten ötürü sevdiklerini iddia ediyor, ama onun sevilme nedeni olarak isteyebileceği her türlü şeyi reddediyorlardı. Bu

durumda kendisinden nasıl bir cevap beklediklerini merak etti...bekledikleri onun cevabıysa tabiî. Herhalde öyledir, diye düşünüyordu. Yoksa sürekli yakınmaların, sonu gelmeyen kayıtsızlık suçlamalarının bir nedeni olamazdı. Sürekli bir kuşku havası...sanki incinmeyi bekliyorlarmış gibi. Hiçbir zaman onları incitmek gibi bir niyeti olmamıştı. Ama onların, sitem dolu beklentilerini, kendilerini korumak istermiş gibi tutumlarını her zaman hissetmişti. Ne söylese onları yaralıyordu. Konu Rearden'ın sözleri ya da hareketleri değil gibiydi...Sanki onun *varlığından* inciniyormuş gibiydiler. Delice şeyler hayal etme, diye azarladı kendini. Bu bulmacayı en ödünsüz adalet duygusuyla çözmeye çalıştı. Onları anlamadan suçlamayacaktı...ama anlayamıyordu.

Seviyor muydu onları? Hayır, diye düşündü. Sevmeyi istiyordu, ama o aynı şey değildi. Bir zamanlar her insanda görmeyi beklediği o ifade bulmamış potansiyel adına istiyordu bunu. Şu an onlar için hiçbir şey hissetmiyordu. Acımasız bir kayıtsızlık, o kadar. Bir kaybın pişmanlığı bile yoktu. Hayatının parçası olarak herhangi bir kimseye ihtiyacı var mıydı? Hissetmek istediği duyguyu özlüyor muydu? Hayır, diye düşündü. Daha önce özlemiş miydi? Evet, dedi; gençliğimle...Ama artık değil.

Yorgunluk hissi büyüyordu. Bunun can sıkıntısı olduğunu fark etti. Nezaket göstermeli, bunu onlardan saklamalıydı. Hareketsiz oturuyor, uykusuyla savaşıyordu, durum artık fiziksel bir acıya dönüşmekteydi.

Göz kapakları inmekteydi.. Derken iki yumuşak, nemli parmağın eline dokunduğunu hissetti. Paul Larkin yanı başına bir iskemle çekmiş, onunla konuşmak üzere eğiliyordu.

"Sanayi bu konuda ne derse desin, umurumda değil, Hank, Rearden Çelik'le elinde harika bir ürün var. Harika bir

ürün. Bir servet kazandıracak sana. Elini sürdüğün her şey gibi.”

Rearden, “Evet, kazandıracak,” dedi.

“Ben yalnızca...bir sorunla karşılaşmamanı umuyorum.”

“Nasıl bir sorun?”

“Şey, ne bileyim...bugünlerde durumu biliyorsun...bazı insanlar...ama kim nereden bilebilir...her şey olabilir.”

“Nasıl bir sorun?”

Larkin kambur oturuyor, o yumuşak, yakarış dolu gözleriyle bakıyordu. Kısa, tombul gövdesi savunmasız, tamamlanmamış bir havadaydı. Sanki biri dokunduğu anda içine saklanacak bir kabuğa ihtiyacı varmış gibiydi. Duygulu gözleri, kaybolmuş çocuk gibi çaresizlik doluydu, sevimli gülümsemesi de o kabuğun yerine kullanılmaktaydı. Gülümsemesi karşısındakini zayıflatıyordu. Kendini, düşmanlarının insafına bırakmış çocuk gibi. Paul Larkin elliüç yaşındaydı.

“Halkla ilişkilerin çok iyi değil, Hank,” dedi. “Basın her zaman sana karşı.” “Ne olmuş?”

“Popüler biri değilsin, Hank.”

“Müşterilerimden bir şikâyet gelmiyor.”

“Demek istediğim o değil. Kendine iyi bir basın danışmanı bulmalısın, o seni kamuoyuna satmalı.”

“Neden? Benim sattığım şey çelik.”

“Ama kamuoyunu karşına almak istemezsin. Kamuoyu, biliyorsun...çok önemli olabilir.”

“Kamuoyunun bana karşı olduğunu sanmıyorum. Zaten olmuş ya da olmamış, bir anlamı olduğunu da sanmıyorum.”

“Gazeteler sana karşı.”

“Onların kaybedecek zamanı var. Benim yok.”

“Hoşlanmıyorum, Hank. İyi değil bu.”

“Ne?”

“Senin hakkında yazdıkları.”

“Ne yazıyorlar hakkımda?”

“Biliyorsun işte. Durdurulmazmışsın. Acımasızmışsın. Fabrikanı yönetirken kimseye söz hakkı tanımazmışsın. Tek amacın çelik yapmak ve para kazanmakmış.”

“Ama o gerçekten benim tek amacım.”

“Ama bunu söylememen gerekir.”

“Neden? Ne söylemeliymişim?”

“Eh, bilemiyorum...Ama senin fabrikaların...”

“Onlar *benim* fabrikalarım, öyle değil mi?”

“Evet ama...insanlara bunu fazla yüksek sesle hatırlatmamalısın...bugünlerde durum nasıl, biliyorsun...senin davranışlarını anti-sosyal buluyorlar.” “Ne düşündükleri umrumda bile değil.”

Paul Larkin içini çekti.

“Ne oluyor, Paul? Sözü nereye getirmeye çalışıyorsun?”

“Hiç...belli bir şey değil. Ama insan böyle zamanlarda ne olacağını bilemez...öyle dikkatli olmak gerekiyor ki!”

Rearden sesli sesli güldü. “Beni kaygılandırmaya çalışmıyorsun, değil mi?”

“Ben senin dostunum da ondan, Hank. Arkadaşınım. Sana ne kadar hayran olduğumu bilirsin.”

Paul Larkin hiçbir zaman şanslı olamamıştı. Elini sürdüğü hiçbir şey iyi gitmemişti ama, tam anlamıyla başarısız olduğu da söylenemezdi. İşadamıydı, ama bir iş dalında tutunmayı beceremezdi. Şu ara, madencilik gereçleri üreten küçük bir fabrikayla boğuşmaktaydı.

Yıllarca Rearden’a yapışmış, ona büyük bir hayranlık duymuştu. Ona danışmaya gelir, ondan zaman zaman borç isterdi, ama bu, pek sık olmazdı. İstediği paraların meblağ pek

yüksek değildi ve her zaman geri ödedi; yalnızca zamanını biraz aksattığı olurdu. İlişkideki amacı, görünüşe göre, yaşamak için kan alır gibi, çok büyük canlılığa sahip birinden enerji almaya benziyordu.

Rearden ise, Larkin'in çabalarını, kibrit taşımaya çalışan bir karıncaya bakıyormuş gibi seyrederdi. Ona ne kadar da zor geliyor, diye düşünüyordu. Oysa benim için ne kadar kolay. Fırsat buldukça ona hep öğütler verir, sorunlarını dinler, sabırlı, nazik bir ilgi gösterirdi.

"Ben senin gerçek dostunum, Hank."

Rearden ona soru sorar gibi baktı.

Larkin bakışını kaçırdı. Kafasında bir şeyi kararlaştırmaya çalışıyormuş gibiydi. Bir süre sonra temkinli bir sesle, "Washington'daki adamın nasıl?" diye sordu.

"İyidir herhalde."

"Emin olman gerek. Bu önemli." Rearden'a baktı, acı bir görevi yerine getiriyormuş gibi, aynı şeyi tekrar vurguladı. "Hank, bu çok önemli."

"Herhalde."

"Aslında sana bunu söylemeye geldim."

"Özel bir nedeni var mı?"

Larkin önce düşündü, sonra görevini artık yerine getirmiş olduğuna karar verdi. "Yok," dedi.

Rearden bu konudan hoşlanmıyordu. Kendisini çıkacak yasalardan korumak üzere bir adamı olması gerektiğini biliyordu. Tüm sanayicilerin böyle birilerini tutması şarttı. Ama o, işin bu yönüne hiçbir zaman fazla dikkat etmemişti. Kendini bunun gerekli olduğuna inandıramamıştı. Ne zaman bu konuyu düşünmeye kalkışsa, anlatamadığı tatsız bir duygu, belki yakıştıramama, belki sıkıntı, onu konuya eğilmekten alıkoyuyordu.

Yüksek sesle düşünerek, “Sorun şu, Paul,” dedi, “insanın bu iş için seçebileceği adamların hepsi öyle berbat tipler ki!”

Larkin gözlerini kaçırdı. “Hayat bu!” dedi.

“Nedenini anlıyorsam kahrolayım. Sen bana anlatabilir misin? Nesi var bu dünyanın?”

Larkin hüzünlüymüş gibi omuzlarını kaldırdı. “Soru sormak neye yarar? Okyanus ne kadar derin? Gökyüzü ne kadar yüksek? John Galt kim?”

Rearden birden dimdik doğruldu. “Hayır,” dedi kesin bir sesle. “Hayır, böyle hissetmek için hiçbir neden yok.”

Ayağa kalktı. İşinden konuşurken yorgunluğu tümüyle yok olmuştu. Birdenbire içinden bir isyan duygusu kabardı. Kendi varoluş görüşünü yeniden yakalamak, meydan okurcasına ifade etmek için büyük bir ihtiyaç hissetti. Eve doğru yürürken de bu duygu vardı içinde. Şu an ise, isimlendiremediği bir tehdit altındaydı sanki o duygu.

Odada dolaşmaya başladı. Enerjisi geri dönüyordu. Ailesine baktı. Şaşkın, mutsuz çocuklar gibi onlar, diye düşündü. Hepsi. Annesi bile. Kendisi, onların beceriksizliği karşısında gücenmiş olmakla saçmalıyordu. Çaresizliklerindendi hepsi, kötülüklerinden değil. Onları anlamayı kendine öğretmesi gerekiyordu. Verecek bu kadar çok şeyi olduğuna göre! Onlar asla onun bu neşeli, sınırsız güç duygusunu paylaşamazlardı.

Odanın karşı tarafından onlara baktı. Annesiyle Philip’in heyecanlı heyecanlı bir şeyleri tartışmakta olduklarını gördü. Ama aslında tartışmak için pek de heves duymadıklarını fark etti. Yalnızca ürküyorlardı. Philip koltuğa serilmiş, göbeği çıkmış, ağırlığı omuzlarına binmişti. Bu rahatsız poza, sanki bakanları rahatsız etmek için girmiş gibiydi.

Rearden ona yaklaşarak, “Neyin var, Phil?” dedi. “Bitkin görünüyorsun.” Phillip, “Zor bir gün geçirdim,” diye homurdandı.

Annesi, “Çok çalışan bir tek sen değilsin,” dedi Rearden’a. “Başkalarının da sorunları var...belki milyar dolarlık, trans-süper-kontinental sorunlar olmayabilir ama...”

“Eh, bu çok iyi. Phil’in kendine ilgilenecek bir alan bulması gerektiğine her zaman inanmışımdır.”

“İyi mi? Yani kardeşinin ter döküp sağlığını kaybetmesini görmek hoşuna mı gidiyor? Seni eğlendiriyor herhalde, öyle mi? Tahmin etmiştim.”

“Yo, hayır, Anne. Yardım etmek isterim.”

“Yardım etmen gerekmez. Hiçbirimiz için bir şey hissetmek zorunda değilsin.”

Rearden kardeşinin ne iş yaptığını hiçbir zaman öğrenememiş, öğrenmek de istememişti. Philip’i üniversitede okutmuştu, ama Philip hiçbir zaman belirli bir dala ilgi duymamış, karar verememişti. Rearden’ın standartlarına göre, para kazanacak bir iş bulmak istemeyen kişinin sorunu var demekti, ama kendi standartlarını Philip’e empoze edecek değildi. Kardeşini geçindirebilecek durumdaydı, üstelik ağırlığını da hiç hissetmezdi. Rahatına baksın, demişti yıllardır. Hayatını kazanma yükü olmaksızın, yapacağı işi rahat rahat seçsin. Sabırlı bir sesle, “Bugün neler yaptın, Phil?” diye sordu.

“Senin ilgini çekemez.”

“Çekiyor. O yüzden soruyorum.”

“Yirmi kişiyi görmeye gitmem gerekti. Buradan ta Redding’e, Wilmington’a kadar her tarafta.”

“Onları ne konuda ziyaret ettin?”

“Küresel İlerleme Dostları için fon bulmaya çalışıyorum.”

Rearden kardeşinin üye olduğu onlarca kuruluşun ne oldukları ya da neler yaptıkları hususunda pek bir fikre sahip değildi. Philip'in bu sefer sözünü ettiği kuruluşu son altı aydır, duymaktaydı, ama ne yaptıklarında emin değildi. Galiba psikoloji, folk müziği ve kooperatif çiftliklerle ilgili ücretsiz konferanslarla uğraşıyordu. Rearden bu tür gruplara pek saygı duymadığı için, ne yaptıklarını da kardeşine sormamıştı.

Sessiz kaldı. Philip kendiliğinden konuştu. "Çok hayatî bir program için on bin dolara ihtiyacımız var, ama parayı bulmak ölümcül bir iş. İnsanlarda bir gram bile sosyal vicdan kalmamış. Bugün konuştuğum o şişko para babalarını düşündükçe...her kaprislerine o paradan fazlasını harcıyorlar, ama her birinden yüz dolar bile sızdıramadım. Hiçbir manevi görev duygusu yok adamlarda, hiç...Neye gülüyorsun?" Sesi öfkeliydi. Rearden karşısına dikilmiş, sırıtıyordu.

Ne kadar çocukça dobra, ne kadar çaresizce kaba, diye düşünüyordu. İçine biraz da hakaret iması karışmış sözlerdi. Aynı hakareti iade edip Philip'i ezmek öyle kolaydı ki! Ezici olurdu, evet, çünkü doğruydu. Bunu yapamazdı tabiî. Herhalde zavallı budala benim insafıma sığınmış olduğunu biliyor, içini böyle yaralanmaya hazır durumda açtığına göre de, söylemek zorunda değilim, diyordu kendi kendine. Söylemeyişim en iyi cevap olur, o da bunu görmezden gelemez. Ne tür bir mutsuzluk içinde yaşıyor ki, böyle saçma sapan şeylerle uğraşıyor?

Sonra Rearden birden bire, Philip'in kronik sızlanmalarını delebileceğini, onu, mutlu olmasını sağlayacak şekilde şaşırtabileceğini düşündü. Onun umutsuz arzularını gerçekleştirmek Rearden'ın elindeydi. İstediğinin ne olduğundan bana ne, diye düşündü. Rearden Metal nasıl

benimse, o arzular da onun. Metalin benim gözümde taşıdığı anlamı, bunlar da onun gözünde taşıyor. Bir kereliğine sevinçli görelim onu...belki bundan bir şeyler öğrenir. Mutluluk, arılaşmanın çaresidir dememiş miydim? Bu akşam kutlama yapıyorum ben. O da paylaşsın. Onun için çok büyük, benim için çok küçük bir şey.

"Philip," dedi gülümseyerek. "Yarın benim ofisimden Bayan Ives'ı ara. Sana on bin dolarlık bir çek versin."

Philip ona boş boş baktı. Bakışlarında ne bir şaşkınlık ifadesi vardı, ne de sevinç. Cam gibi gözlerin bomboş bakışı, o kadar.

"Ya," dedi Philip. Sonra ekledi. "Çok makbule geçecek." Sesinde hiç heyecan yoktu. Açgözlülükten gelen basit heyecan bile yoktu.

Rearden kendi duygularını anlayamıyordu. İçinde kurşun gibi, kof bir şey yıkılmaktaydı. Hem o yıkılan şeyin ağırlığını, hem de boşluğunu, bir arada hissedebiliyordu. Bunun hayal kırıklığı olduğunun farkındaydı, ama neden bu kadar gri, bu kadar çirkin olduğunu bilemiyordu.

Philip kuru bir sesle, "Çok naziksin, Henry," dedi. "Şaşırdım. Senden bunu beklemiyordum."

Lillian, "Anlamıyor musun, Phil" diye söze karıştı. Sesi kristal gibi, çıngır çıngırdı. "Henry bugün metalini dökmüş." Rearden'a döndü. "Bugünü ulusal tatil ilan edelim mi, sevgilim?"

Annesi, "İyi bir insansın, Henry," dedi, sonra ekledi. "Ama yeterince sık değil."

Rearden durmuş Philip'e bakıyor, sanki bir şey bekliyordu.

Philip gözlerini kaçırdı, sonra tekrar döndü, Rearden'ın bakışını karşıladı. Sanki o da ağabeyini inceliyordu.

“Aslında şanssızlara yardım etmek sence önemli değil, değil mi?” diye sordu Philip. Rearden inanamıyordu, ama, bu seste sitem vardı.

“Hayır, Phil, hiç önemli değil. Ben yalnızca senin mutlu olmanı istedim.”

“Ama o para benim için değil. Parayı kişisel bir amaçla toplamıyorum. Bu işte hiçbir bencil çıkarım yok.” Sesi soğuktu. İçinde kendi sevapkârlığının övüncü vardı.

Rearden arkasını döndü. Ruhuna âni bir nefret dolmuştu. Bu sözlerin ikiyüzlülüğünden ötürü değil...doğru olduklarını bildiği için. Philip bunları inanarak söylüyordu.

Philip ekledi. “Bu arada, Henry, senden rica etsem, Bayan Ives bana parayı nakit olarak verebilir mi?” Rearden ona döndü. Şaşırmıştı. “Bak, Küresel İlerleme Dostları çok ilerici bir gruptur, ülkedeki sosyal gerilemenin en kara unsurunun sen olduğunu da her zaman savunmuştur. O nedenle, bağışçılar listesine senin adının girmesi bizim için utanç verici olur, çünkü birileri bizi Hank Rearden’ın bordrosunda olmakla falan suçlayabilir.”

Philip’ın yüzüne bir tokat şaklatmak geliyordu içinden. Ama neredeyse dayanılmaz denilebilecek bir tiksinti duygusu, tokat atmak yerine gözlerini yummasına yol açtı.

“Peki,” dedi alçak sesle. “Nakit olarak alabilirsin.”

Uzaklaştı. Odanın öbür ucundaki pencereye yürüdü, oradan uzaklardaki fabrikanın pırıltısına baktı.

Larkin’in sesinin arkasından seslendiğini duyuyordu. “Allah kahretsin, Hank, vermemeliydin bunu ona!”

Sonra Lillian’ın soğuk ve şen sesi geldi. “Ama yanılıyorsun, Paul! öyle yanılıyorsun ki! Bize ara sıra sadakalar fırlatmasa, Henry’nin gururu ne duruma düşerdi? Daha zayıf insanlara tahakküm edemezse, gücü neye yarardı?

Bizi, bağımlıları olarak çevresinde tutmasa, ne yapardı, düşünsene! O yüzden, aslında hiçbir sakıncası yok. Ben onu eleştirmiyorum. Bu yalnızca insan doğasının kanunu.”

III

DORUK VE DİP

Metal bileziği alıp havaya kaldırdı, lambanın ışığında parıldamasını sağladı.

“Bir zincir,” dedi. “Çok uygun, öyle değil mi? Bizi esaret altına alıp bağladığı zincir işte bu.”

Tavan bir mahzenin tavanıydı. Öyle ağır, öyle alçaktı ki, insanlar odanın içinde dolaşırken eğilmek zorunda kalıyor, yapının ağırlığı omuzlarındaymış gibi davranıyorlardı. Taş duvarların oyuklarına yerleştirilmiş, koyu kırmızı deri kaplı yuvarlak localar vardı. Yılların eskitmesiyle ve nemin de katkısıyla aşınmış görünüyorlardı. Pencere yoktu. Yalnızca taşlardaki yarıklardan fışkıran mavi ışıklar vardı. Karartmalarda kullanılmasına izin verilen o ölü mavi ışığa benziyordu. Buraya daracık merdivenlerden inilerek giriliyordu. Yer altına girer gibi. New York’un en pahalı barıydı burası...ve bir gökdelenin çatısındaydı.

Bir masada dört adam oturuyordu Kentin altmışdört kat yukarısındaydılar ama, havanın ve mekânın özgürlüğü içinde değillerdi. Yüksek sesle konuşmuyorlardı. Kısmışlardı seslerini. Mahzendeymişler gibi.

“Koşullar ve durumlar işte, Jim,” dedi Orren Boyle. “İnsanın kontrolünün tümüyle dışında olan koşullar ve durumlar. O rayları çekmek için yapılması gereken her şeyi planlamıştık, ama beklenmedik gelişmeler oldu. Kimse önleyemezdi. Bize bir şans tanısaydın, Jim.”

James Taggart, “Tüm sosyal sorunların temel nedeni, birlik olamamamız gibi görünüyor,” dedi. “Kız kardeşim

hissedarlardan bazılarını kuvvetle etkileyebiliyor. Bu insanların bozguncu taktiklerini alt etmek de her zaman mümkün değil.”

“Doğru söylüyorsun, Jim. Birlik olamamak, sorun bu. Ben kesin olarak inanıyorum ki, karmaşık sanayi toplumumuzda hiçbir şirket, diğer şirketlerin sorunlarının yükünü paylaşmadan başarılı olamaz.”

Taggart içkisinden bir yudum aldı, bardağı masaya bıraktı. “Keşke şu barmeni kovsalar,” dedi.

“Örneğin Associated Çelik’i düşün. Ülkenin en modern fabrikası, en iyi organizasyonu bizde. Bu bana tartışılmaz bir gerçek gibi geliyor, çünkü geçen yıl *Globe* dergisinin Sınaî Etkinlik Ödülü’nü aldık. Demek ki, elimizden geleni yaptığımızı, kimsenin bizi suçlayamayacağını iddia edebiliriz. Demir cevheri durumunun ulusal bir soruna dönüşmesi karşısında bizim elimizden bir şey gelmez ki, Jim.”

Taggart hiçbir şey söylemedi. Dirseklerini masada iyice birbirinden ayırmış, öylece oturuyordu. Masa rahatsızlık verecek kadar küçüktü. Onun dirseklerini böyle açması, diğer üç arkadaşı için durumu daha da rahatsız hâle getiriyordu, ama onlar Taggart’ın bu imtiyazını sorgulamıyorlardı.

Boyle, “Artık kimse cevher alamaz oldu,” dedi. “Madenler tükendi. Araç gereç eskimiş durumda, materyal kıtlığı var, nakliye zorluğu var, daha başka önlenemez problemler var.”

Paul Larkin, “Cevher sanayi çöküyor,” diye söze katıldı. “Maden araç gereçleri dalını öldüren de bu.”

Orren Boyle, “Her iş dalının diğer iş dallarına bağımlı olduğu ispatlandı,” dedi. “Herkes, başka herkesin yükünü paylaşmalı.”

Wesley Mouch, “Bence bu doğru,” dedi. Ama kimse Wesley Mouch’a dikkat etmedi.

Orren Boyle, “Benim amacım, serbest ekonominin korunması,” diye devam etti. “Serbest ekonominin şu anda bir sınav vermekte olduğunu hemen herkes söylüyor. Kendi sosyal değerini kanıtlayamaz, sosyal sorumluluklarını üstlenemezse, kimse tahammül etmez ona. Bir kamu ruhu geliştiremediği takdirde, işi bitiktir, benden söylemesi.”

Orren Boyle beş yıl kadar önce, nereden geldiği belli olmaksızın çıkıvermişti ortaya. O günden bugüne de, ülkenin her büyük haber dergisine kapak olmuştu. İşe başlarken kendi koyduğu para yüz bin dolar, devletten aldığı kredi iki yüz milyon dolardı. Şimdi artık, nice küçük şirketi yutmuş olan dev bir şirketi yönetmekteydi. Kendisi bunu, bireysel yeteneğin, dünyada başarılı olmak için hâlâ bir şansa sahip olduğuna yorumlar, sık sık da bunu ifade ederdi.

“Özel mülkiyeti haklı gösteren tek şey kamu hizmetidir,” dedi Orren Boyle.

Wesley Mouch, “Bence bunu tartışmak bile gereksiz,” dedi.

Orren Boyle içkisini yutarken bir ses çıkardı. Kocaman bir adamdı. Canlı hareketleri vardı. Kişiliğiyle ilgili her şey, hayat doluydu...yalnızca...minik kara gözleri birer çizgi gibiydi.

“Jim,” dedi. “Görünüşe göre Rearden Metal dev bir kandırmacaymış.”

“Hı hıı,” dedi Taggart.

“Duyduğuma göre, o konuda olumlu rapor veren bir tek uzman bile yokmuş.”

“Yok. Tek kişi bile.”

“Biz çelik rayları kuşaklardan beri geliştiriyoruz, ağırlıklarını arttırıyoruz. Acaba bu Rearden Metal'in en ucuz çelikten bile daha hafif olacağı doğru mu?”

“Doğru,” dedi Taggart. “Daha hafif.”

“Ama bu gülünç, Jim. Fiziksel olarak olanaksız. Senin ağır görev yapan, yüksek hızda trenleri taşıyan ana hatların için hele!”

“Doğru”

“Ama sen felâkete davetiye çıkarıyorsun.”

“Kız kardeşim çıkarıyor.”

Taggart kadehini iki parmağı arasında döndürmeye başlamıştı. Birkaç saniyelik bir sessizlik oldu.

Orren Boyle konuştu: “Metal Sanayileri Ulusal Konseyi bir karar aldı, Rearden Metal’in sorunlarını, kamuya gerçek bir tehlike oluşturma ihtimali açısından inceleyecek bir komite kurulacak.”

Wesley Mouch, “Bence bu akıllıca bir adım,” dedi.

Taggart’ın sesi birdenbire tizleşti: “Herkes aynı fikirde birleşince, oylar ittifakla olunca, bir tek kişi ne cesaretle karşı çıkabilir? Hangi hakla? Bunu bilmek istiyorum ben...hangi hakla?”

Boyle’un gözleri Taggart’ın yüzüne odaklandı, ama salonun loş ışığında o yüzün çizgilerini net olarak görmek zordu. Soluk, mavimsi bir leke gördü, o kadar.

Boyle alçak sesle konuşmaya başladı: “Kritik kıtlık dönemlerinde ulusal kaynakları düşününce, hayati önemi haiz hammaddelerin özel girişimin sorumsuz deneyleri uğruna ziyan edildiğini görmek, cevherlerin...”

Sözlerini bitirmedi. Tekrar Taggart'a baktı. Ama Taggart sanki Boyle’un ne beklediğini biliyor, bu sessizliğin keyfini çıkarıyordu.

“Halkın, demir cevheri gibi doğal kaynaklar üzerinde önemli bir hakkı var, Jim. Anti-sosyal birinin çıkıp da o kaynakları dikkatsizce, bencil biçimde ziyan etmesine halk kayıtsız kalamaz. Çünkü, özel mülkiyet, toplumun tümüne ait olan malın emanet edilmesinden başka bir şey değildir.”

Taggart, Boyle’a bakıp gülümsedi. Anlamlı bir gülümsemeydi. Söyleyeceği sözler arasındaki bir şeyin, Boyle’un sözlerine cevap oluşturacağını ifade ediyor gibiydi. “Burada servis yaptıkları içkide iş yok. Herhalde kalabalığın rahatsız etmesinden kurtulmak için ödediğimiz bir bedel bu da. Ama keşke karşılarındakilerin bu konunun uzmanı olduğunu anlasalar. Kesenin ipi benim elimle olduğu müddetçe paramın karşılığını almak isterim.”

Boyle cevap vermedi. Suratı asılmıştı. Sesine üst perdeden ciddiyet havası vererek, “Dinle beni, Jim...” diye başladı.

Taggart gülümsedi. “Ne var? Dinliyorum.”

“Jim, sen de aynı fikirdesindir, eminim, dünyada tekelden daha zararlı bir şey yoktur.”

“Evet,” dedi Taggart. “Bir bakıma öyle. Ama öte yandan, gemlenmemiş rekabetin karmaşası da söz konusu.”

“Doğru. Çok doğru. Bence doğru yol her zaman orta yoldur. Sivri uçları törpülemek toplumun görevidir, öyle değil mi?”

“Evet, öyle.”

“Demir cevheri işini düşün. Ulusal üretim hızla düşüyor. Tüm çelik sanayinin varlığını tehdit ediyor. Ülkenin her yanında çelik fabrikaları kapanıyor. Genel durumdan etkilenmeyecek kadar şanslı bir tek maden şirketi var. Üretimi bol, ve teslimatı da programa uygun zamanda yapabiliyor.

Peki, kim yararlanıyor bundan? Yalnızca sahibi, başka hiç kimse değil. Şimdi bu, hakkaniyete uygun mu, sence?”

“Değil,” dedi Taggart. “Uygun değil.”

“Çoğumuz kendi demir madenlerimize sahip değiliz. Tanrının doğal kaynaklarının üstüne konmuş, bir köşeyi ele geçirmiş adamla nasıl rekabet edebiliriz? Biz mücadele eder, bekler, müşterilerimizi kaybeder ve sonuçta iflas ederken, onun, çeliği her zaman vaktinde teslim etmesinde şaşılacak bir şey var mı? Bir tek adamın tüm bir sanayi mahvetmesine izin vermek, kamuoyunun çıkarına mı?”

Taggart, “Değil,” dedi. “Hiç değil.”

“Bana öyle geliyor ki, herkese demir cevheri açısından eşit fırsat tanıyacak bir ulusal politika olmalı, amaç da sanayinin tüm olarak korunması olmalı. Sence de öyle değil mi?”

“Sanırım.”

Boyle içini çekti, sonra ihtiyatlı bir tavırla konuştu. “Ama herhalde Washington’da, ilerici sosyal politikaları anlayabilecek çapta pek fazla adam yok.” Taggart yavaşça, “Var,” dedi. “Çok değiller, yaklaşması zor kişiler, ama var. Ben konuşabilirim belki onlarla.”

Boyle içkisini kaptı, bir yudumda dikip bitirdi. Sanki duymak istediği ne varsa hepsini duymuştu.

Taggart, “İlerici politikalardan söz ederken, Orren,” dedi. “Kendine bir sor bakalım, bu nakliye zorlukları döneminde, bunca demiryolu iflas ederken, koskoca bölgeler demiryolu servisinden yararlanamaz duruma düşerken, zaten bir şirketin tarihsel önceliğe sahip olarak hizmet verdiği bölgeye yeni firmaların girmesi, kaynakların israf edilmesine yol açan bir rekabet yaratması,ortaya bir it dalaşı durumunun çıkması, kamuoyunun yararına mı?”

Boyle anlayışlı bir tavırla, “Bak, bu sorun da düşünülmeye değer bir şey,” dedi. “Bunu Ulusal Demiryolları Birliğindeki birkaç arkadaşımla konuşabilirim.”

Taggart dalgın bir sesle, “Dostluklar,” dedi. “Dostluklar, altından bile değerlidir.” Birdenbire Larkin’e döndü. “Sence de öyle değil mi, Paul?”

“Şey...evet,” dedi Larkin. Şaşırmıştı. “Evet, tabiî öyle.”

“Ben de senin dostluğuna güveniyorum.”

“Ha?”

“Senin çok sayıdaki dostluklarına güveniyorum.”

Larkin’in neden hemen cevap vermediğini hepsi biliyordu. Omuzları bükülmüş, masaya doğru alçalmıştı. “Herkes ortak bir amaca asılırsa, o zaman hiç kimsenin canının yanması gerekmez,” diye bağırdı birdenbire. Sesinde tutarsız bir çaresizlik vardı. Taggart’ın kendisine bakmakta olduğunu gördü, yakaran bir sesle, “Keşke kimsenin canını yakmak zorunda kalmasaydık,” dedi.

Taggart, “Bu anti-sosyal bir tutum,” diye geveledi. “Birini feda etmekten korkan insanların, ortak amaçtan söz etmeye hakkı olamaz.”

Larkin aceleyle, “Ama ben tarih eğitimi görmüş biriyim,” dedi, “tarihsel gerekliliği kabul ederim,” dedi.

Taggart, “İyi,” dedi hemen.

“Dünyanın gelişim trendini saptırmam beklenemez, değil mi?” yalvarıyor gibiydi Larkin. Ama bu yakarış kimseye yönelik değildi. “Değil mi?”

“Beklenemez,” dedi Wesley Mouch. “Sizi ve beni kimse suçlayamaz, eğer...”

Larkin başını öte yana çevirdi. Hemen hemen ürperiyor gibiydi. Mouch’a bakmaya dayanamıyordu.

Taggart hemen, “Meksika’da iyi vakit geçirdin mi, Orren?” diye sordu. Sesi bir anda yükselmiş, normal bir sese dönüşmüştü. Toplantılarının, amacına ulaşmış olduğunu hepsi anlamıştı artık. Buraya neyi anlamaya gelmişlerse, anlamışlardı.

Boyle neşeyle cevap verdi. “Harika bir yer Meksika. Çok ilginç ve düşündürücü. Ama yemek zevkleri bir felâket. Midem fena bozuldu. Yine de, ülkelerini ayağa kaldırmak için çok çalışıyorlar.”

“Durum nasıl orada?”

“Harika göründü bana, harika. Gerçi şu anda biraz...ama onlar geleceğe odaklanmış. Meksika Halk Devleti’nin geleceği harika. Birkaç yıla kadar bizi geçecekler.”

“San Sebastian Madenleri’ne kadar indin mi?”

Masadaki dört kişi doğrulup daha dik oturdular. Hepsi de San Sebastian Madenleri hisselerine büyük miktarlarda yatırım yapmışlardı.

Boyle hemen cevap vermedi. Sonunda gereksiz denecek kadar yüksek sesi patlayınca tuhaf oldu. “Ha, tabiî, tabiî, en çok görmek istediğim şey oydu.” “Ve?”

“Ve, ne?”

“İşler nasıl gidiyor?”

“Harika. Harika. O dağın bağrında kesinlikle dünyanın en zengin bakır rezervlerinden biri yatıyor!”

“Çok çalışıyor gibi miydiler?”

“Ömrümde bu kadar hareketli bir yer görmedim.”

“Neyle meşguldüler?”

“Eh, bilirsiniz, oradaki şef İspanyolca konuşan biri. İngilizcesini pek anlamadım, ama çok çalışıyor oldukları kesin.”

“Herhangi...bir sorun?”

“Sorun mu? San Sebastian’da yok, o kesin. Orası Özel mülkiyette. Meksika’da son kalan özel mülk. Bu da bir fark yaratıyor, görünüşe göre.”

“Orren,” dedi Taggart ihtiyatla. “San Sebastian Madenleri’ni devletleştireceklerine ilişkin o söylentilerden ne haber?”

“İftira,” diye patladı Boyle. “Hain bir iftira. Kesinlikle eminim. Kültür Bakanı ile akşam yemeği, öbür çocuklarla bir sürü öğle yemeği yedim.”

Taggart suratını asarak, “Sorumsuz dedikoduları önleyecek bir yasa olmalı,” dedi. “Haydi, birer içki daha içelim.”

Garsona sinirli bir hareketle el salladı. Bu, salonun karanlık bir köşesindeydi. Buruşuk suratlı, yaşlı barmen orada uzun süre hiç kıpırdamadan dururdu. Sipariş geldiğinde ise, insanı delirtecek bir yavaşlıkla hareket ederdi. Görevi, müşterilerin rahatlamasına, iyi vakit geçirmesine hizmet etmekti, ama davranışlarında, bir bunalımdan intikam alıyormuş gibi bir hava vardı.

Dört adam garson içkileri getirinceye kadar sessizce oturdular. Masaya konan kadehler, yarı karanlığın içinde dört mavimsi ışıltı gibiydi. Dört zayıf gaz alevi gibi. Taggart kadehine uzandı, birdenbire gülümsedi.

“Tarihsel gereklilik için verilen kurbanlara içelim,” diyerek Larkin’e baktı. Bir anlık bir sessizlik oldu. Salon daha aydınlık olsa, iki adam bakışma yarışmasındaymışlar gibi görünecekti, ama burada, birbirlerinin göz çukurlarına bakmakla yetiniyorlardı. Sonra Larkin kadehini eline aldı.

Taggart, “Bu parti benim, çocuklar,” dedi, birlikte içtiler.

Kimse söyleyecek başka bir şey bulamıyordu. Boyle kayıtsız bir merakla konuştu. “Söylesene, Jim, hep sormak

istiyordum, senin güneye, San Sebastian Madenleri'ne giden tren servisine ne oluyor öyle?"

"Niye, ne demek istiyorsun? Nesi varmış?"

"Bilmiyorum, ama günde yalnızca bir tek yolcu treni çalıştırmak biraz..." "*Bir tek* tren mi?"

"...bana biraz hasislik gibi geliyor. Hem de ne tren! O vagonlar herhalde sana büyük dedenden miras kalmış olmalı, o da tepe tepe kullanmıştır herhalde. Odunla çalışan lokomotifi de nereden buldun?"

"*Odunla mı?*"

"Evet, odunla. Daha önce hiç görmemiştim. Ancak fotoğraflarda görmüştüm. Hangi müzeden getirttin onu? Bak şimdi, haberin yokmuş gibi davranmaya çalışma, yalnızca bana nasıl bir numara peşinde olduğunu söyle."

Taggart telaşla, " Elbette haberim var," dedi. "Herhalde...sana lokomotif sorunu yaşadığımız hafta rastlamış. Yeni lokomotiflerimizin siparişi verildi, teslimde biraz gecikme oldu. Lokomotif üreticileriyle ne sorunlar yaşıyoruz, biliyorsun. Ama geçici bir durum."

"Tabiî," dedi Boyle. "Gecikmeler önlenemez. Ama ömrümde bindiğim en garip trendi. Sarsılmaktan neredeyse bağırsaklarım çıkacaktı."

Taggart'ın sessizleştiğini birkaç dakika içinde fark ettiler. Kendine ait bir sorunla uğraşıyor gibiydi. Hiç özür dilemeden birdenbire ayağa kalktığında, onlar da kalktılar. Bunun bir emir olduğunu kabullenmişlerdi.

Larkin zorla gülümseyerek, "Bir zevkti, Jim," dedi. "Bir zevk. Büyük projeler böyle doğar...arkadaşlarla içilen bir içkiyle."

Taggart soğuk bir sesle, "Sosyal reformlar yavaştır," diye konuştu. "Sabırlı ve ihtiyatlı olmakta yarar vardır." İlk defa

olarak Wesley Mouch'a döndü. "Senin en sevdiğim yanın, fazla konuşmaman, Mouch," dedi.

Wesley Mouch, Rearden'ın Washington'daki adamıydı.

Taggart'la Boyle birlikte binanın kapısından çıktıklarında, gökyüzünde mehtabın izi hâlâ silinmiş değildi. Değişiklik, ikisinde de hafif bir şaşkınlık yarattı. Barın karanlık ortamı, dışarıda karanlıkla karşılaşacakları beklentisine sebep olmuştu. Yüksek bir bina, gökyüzüne çevrilmiş bir kılıç gibi dikiliyordu. Onun arkasında da takvim asılıydı.

Taggart sinirli bir hareketle paltosunun yakasını yakaladı, sokakların soğuğunda korunmak için önünü ilikledi. Niyeti bu gece ofise dönmek değildi, ama dönmek zorundaydı. Kız kardeşiyle konuşmalıydı. Boyle, "Önümüzde zor işler var, Jim," diyordu. "Zor bir girişim. Pek çok tehlikesi, zorlukları var, kaybedilebilecek şeyler de çok büyük.."

"Her şey, bunu mümkün kılacak insanları tanımaya bağlı," dedi Taggart yavaşça. "Bilinmesi gereken o bunu...kimlerin mümkün kılabileceği?"

***

Dagny Taggart, bir gün Taggart Transcontinental Demiryolu'nu yönetecek kişinin kendisi olacağına karar verdiğinde dokuz yaşındaydı. İki ray arasında tek başına durmuş, uzaklaşan, ilerde bir noktada birleşen iki paralel çelik çizgiye bakarak, kendi kendine seslendirmişti o kararını. Rayların ormanlardan geçiş biçimi karşısında hissettiği şey, içine küstahlık karışmış bir zevkti. O raylar, eskiden beri orada olan ağaçların, çalılarla buluşmak üzere sarkan yeşil dalların, tek tek duran yaban çiçeklerinin dünyasına ait değildi, ama oradaydı yine de. İki çelik ray, güneşin altında pırıl pırıldı. Kara traversler de tırmanmak zorunda olduğu merdivenlerin basamakları gibiydi.

Ani bir karar değildi; yalnızca, çoktan beri bildiği bir şeyi kelimelere dökmüştü. Sözsüz bir antlaşmayla, sanki hiçbir zaman seslendirilmesi gerekmeyen bir yeminle bağlıymış gibi, Eddie Willers'la ikisi, çocukluklarının ilk bilinçli gününden itibaren kendilerini demiryoluna adamışlardı.

Yakın çevresindeki dünyaya karşı sıkkın bir kayıtsızlık içindeydi. Çocuklara karşı da, büyüklere karşı da. Aptal ve sıkıcı insanlar arasında dünyaya gelişini, bir süre sabırla dayanmak zorunda olduğu üzücü bir rastlantı olarak görüyordu. Başka bir dünyayı bir anlığına görmüştü. Onun, oralarda bir yerde olduğunu biliyordu. Trenleri, köprüleri, telgraf tellerini, geceleri göz kırpan sinyal ışıklarını yaratmış olan dünyaydı o. Beklemek zorundayım, diye düşünmüştü. Büyüyüp o dünyaya girecekti.

Demiryolunu neden sevdiğini kendine açıklamaya hiç çalışmamıştı. Başkaları neler hissediyor olursa olsun, onlarda bu duyguya karşılık gelen bir şey olmadığını biliyordu. Aynı duyguyu okulda, matematik derslerinde de hissetmişti. Sevdiği tek dersti matematik. Problemleri çözmenin heyecanını hissediyor, aşılacak sorunu görüp hiç çaba göstermeden aşınca içine gururla dolu bir sevinç doluyor, bir sonraki daha zor problemi beklemeye başlıyordu.Aynı zamanda, bu tertemiz, çok net ve ışıl ışıl mantıksal bilim dalındaki rakiplerine de giderek artan bir saygı duymaya başlamıştı. Matematik çalışma konusundaki duyguları, ilk baştan beri, "İnsanların bunu yaratmış olması ne harika bir şey; ve benim de bunda bu kadar iyi oluşum ne güzel!" biçimindeydi. Hayranlık duymakla, kendi yeteneğine güvenmenin, bir araya gelerek büyümeye başlamasıydı bu olay. Demiryolu konusundaki duyguları da aynıydı. Bunu yaratan yeteneğe tapıyor, birilerinin o tertemiz zekâsına,

mantığına hayranlık duyuyor, kendisinin bir gün bunu daha iyiye götüreceğine inanmışlığını belli eden o gizli gülümsemeye de hayranlık duyuyordu. Çocukken hep demiryolunun, istasyonların yakınlarında dolanırdı. Ama o günlerde kendini mütevazı bir öğrenci gibi hissetse de, günün birinde alnının teriyle kazanacağı gururun da izi vardı o duygunun içinde.

Yeteneklerinden kimseye söz etmediği hâlde, çocukluğunda ona çok sık söylenen cümlelerden biri, ‘Dayanılmayacak kadar kibirlisin,” sözü olmuştu. Bir başka söz de, “Bencilsin,” olmuştu. Bunun ne anlama geldiğini sorduğunda ise, hiçbir zaman doğru dürüst bir cevap alamıyordu. Yetişkinlere bakıyor, tanımlanmayan bir suçtan ötürü kendini suçlu hissetmesi gerektiğine nasıl inanabildiklerine şaşıyordu.

Eddie Willers’a, büyüyünce demiryolunu yöneteceğini söylediği zaman oniki yaşındaydı. Kadınların demiryolu yönetmediğini, birilerinin buna itiraz edeceğini akıl ettiğinde onbeş yaşındaydı. Cehennemin dibine, diye düşünmüş, bir daha da o konu için kaygılanmamıştı.

Onaltı yaşındayken Taggart Transcontinental'da çalışmaya başladı. Babası buna izin verirken, hem eğleniyor hem de ne olacağını merak ediyordu. Dagny küçük bir kasaba istasyonunda gece operatörü olarak başladı. İlk birkaç yıl hep gece çalışmak zorunda kaldı. Gündüzleri de üniversitede mühendislik okuyordu.

James Taggart da demiryolundaki kariyerine aynı sıralarda başladı. O yirmibir yaşındaydı. İlk işi Halkla İlişkiler Departmanı’ndaydı.

Dagny’nin Taggart Transcontinental’ı işleten erkekler arasında yükselişi hızlı ve itirazsız oldu. Sorumluluk

gerektiren görevleri alıyordu, çünkü o görevleri alacak başka kimse yoktu. Çevresinde tek tük yetenekli erkek vardı, ama her geçen yıl sayıları biraz daha azalıyordu. Amirler, yetkilerini kullanmaktan korkuyor gibiydi. Zamanlarını karar vermekten kaçınmakla geçiriyorlardı. Dagny çevresindekilere ne yapılacağını söylüyor, onlar da yapıyorlardı. Yükselişinin her adımında, o görevi zaten unvanı almadan önce kendisi yapmaya başlamış olurdu. Bomboş odalar arasında ilerliyormuş gibiydi. Hiç kimse karşı çıkmıyordu ona. Ama hiç kimse de ilerleyişini onaylamıyordu.

Babası bir yandan şaşıyor, bir yandan da ondan gurur duyuyor gibiydi, ama hiçbir şey söylemiyordu. Ofiste ona bakarken gözlerinde bir hüzün fark ediliyordu. Babası öldüğünde Dagny yirmidokuz yaşındaydı. Yaşlı adamın son sözleri, “Her zaman demiryolunu yönetecek bir Taggart olmuştur,” idi. Yüzüne garip garip bakmıştı sonra. Bu hem bir selam, hem de bir merhamet işaretine benziyordu.

Taggart Transcontinental’ın çoğunluk hisseleri James Taggart’a kalmıştı. Demiryolunun Başkanı olduğunda James otuzdört yaşındaydı. Dagny, Yönetim Kurulu’nun James’i seçmesini zaten bekliyordu, ama bunu neden bu kadar hevesle yaptıklarını pek anlayamamıştı. Gelenekten söz ediyorlardı. Başkanlığa her zaman Taggart ailesinin en büyük oğlu getirilmişti. James Taggart’ı seçişleri, duvara dayanmış merdivenin altından geçmek istememek gibiydi. Aynı tür bir korkuyu yansıtıyordu. James’in “demiryollarını popüler hale getirme” yeteneklerinden, basında hakkında çıkan “iyi yorumlardan”, ‘Washington ilişkilerinden” söz edip duruyorlardı. Yasama meclisinden işe yarayan sonuçlar alma konusunda olağanüstü becerikli görünüyordu.

Dagny bu “Washington yeteneği” denilen konu hakkında hiçbir şey bilmediği gibi, böyle bir yeteneğin ne işe yaradığını bile anlamıyordu. Ama gerekli bir şey olduğu görünüyordu, o da üzerinde durmadı. İş yapmanın pek çok tatsız taraflarından biri de oydu herhalde...kanalizasyonları temizlemek gibi. Birilerinin bunları da yapması gerekiyordu ve James de bundan hoşlanıyordu herhalde.

Dagny hiçbir zaman başkanlığa heveslenmemişti. Onun tek derdi İşletme Departmanı’ydı. Hatlarda yolculuklara çıktığında, bir takım yaşlı demiryolu çalışanları, Jim’den nefret eden bazı kişiler, ona garip garip, babasının baktığı gibi bakıyor, “Demiryolunu çalıştıracak bir Taggart her zaman bulunur,” diyorlardı. Jim’e karşı kendini güçlü hissediyor, çünkü onun demiryoluna fazla zarar verecek kadar zeki olmadığını düşünüyordu. Zaten o ne zaman bir zarar verse, kendisi durumu düzeltmeyi başarıyordu.

Onaltı yaşında, operatör masasında oturup, geçen Taggart trenlerinin ışıklarını pencereden seyrederken, tam kendi istediği dünyaya girebilmiş olduğunu düşünmüştü. Ondan beri geçen yıllarda, hiç de öyle olmadığını öğrendi. Mücadele etmek, yenmek zorunda olduğu hasım, yarışmaya, yenmeye değecek bir hasım değildi. Meydan okudukça gurur duyacağı üstün bir yetenek değildi.Beceriksizlikle mücadele ediyordu Dagny. Yayılıp giden gri bir pamuk gibi, yumuşak ve şekilsiz bir şeydi. Hiç kimseye karşı bir direnç gösteremezdi. Ama yine de, Dagny’nin yolunda bir engel oluşturmayı başarıyordu. Bunu neyin mümkün kıldığı bulmacasının karşısında, çaresiz kalıyordu Dagny. Bu soruya cevap bulamıyordu.

İçinden zaman zaman sessiz çığlıkların yükselmesi yalnızca ilk yıllarda yaşadığı bir şeydi. İnsan yeteneğinin bir

pırıltısını özlemişti hep. Temiz, sağlam, ışıklı becerikliliği aramıştı. Bir süre, aklı kendisinden üstün olan bir dost ya da düşmanın özlemini çekip durdu. Ama sonra o özlem geçti. Yapılacak işi vardı onun. Acı hissetmeye zamanı yoktu...yani...fazla zamanı yoktu.

James Taggart'ın şirkete getirdiği politikanın ilk adımı, San Sebastian Hattı olmuştu. O konudan sorumlu pek çok insan vardı, ama Dagny'nin gözünde, o girişimin üzerindeki imza tekti. Tüm diğer isimleri bastıran tek bir isim. Ve o imza, beş yıllık mücadelelerin, kilometrelerce uzanan ziyan olmuş rayların, Taggart Transcontinental'ın ziyan ettiği paraları ifade eden sayfalar dolusu rakamların üzerinde, kanı durmayan, bir türlü iyileşmeyen bir yara gibiydi. Dünyanın tüm borsalarındaki tahtalarda gözüküyordu. Bakır eriten fırınların kırmızı duman çıkaran bacalarında gözüküyordu. Gazetelerin skandal manşetlerinde gözüküyordu...tıpkı kuşaklar boyunca akıp gelen soyluluğu kanıtlayan parşömenlerde gözüktüğü gibi...üç kıtadaki kadınların yatak odalarına yollanan buketlere iliştirilmiş kartvizitlerde gözüktüğü gibi.

O isim Francisco d'Anconia'ydı.

Yirmiüç yaşındayken ailesinin serveti ona miras kaldığında, Francisco d'Anconia dünyanın bakır kralı olarak ün kazanmıştı. Şimdi otuzaltı yaşına geldiğinde, dünyanın en zengin adamı ve en şatafatlı çapkını olarak tanınıyordu. Arjantin'in en soylu ailelerinden birinin soyundan gelen son kişiydi. Sığır çiftliklerine, kahve plantasyonlarına, Şili'deki bakır madenlerinin de çoğuna sahipti. Güney Amerika'nın yarısı onundu, ABD'deki sayısız madenleri de işin çerezi gibi kalıyordu.

Francisco d'Anconia durup dururken Meksika'daki çorak dağlık araziden kilometrelerce yer aldığında, orada çok

zengin bakır yatakları keşfettiği dedikodusu yayılmıştı. Kendi şirketinden hisse satma yolunda hiçbir çaba göstermemişti. Hisseler onun elinden yalvara yakara alınmış, o da başvuranlar arasından hangilerine iyilik etmek istiyorsa, onları seçmişti. Francisco d'Anconia'nın malî yeteneklerinden "fenomen" diye söz edilirdi. Hiçbir alışverişte onu alt eden olmamıştı. Her elini sürdüğü şeyle, attığı her adımla, o inanılmaz servetine yeni değerler ekliyordu...ama tabiî böyle bir zahmete girmeye karar verdiği zamanlarda. Onu en çok eleştirenler, fırsat çıktığında onun yeteneklerinden yararlanma, onun servetinden bir dilim koparma konusunda en çabuk harekete geçenlerdi James Taggart, Orren Boyle ve arkadaşları da, Francisco d'Anconia'nın, San Sebastian Madenleri adını verdiği projeye en büyük yatırımları yapmış hissedarlar arasındaydı.

Dagny, James Taggart'ı Teksas'tan tâ San Sebastian'a kadar demiryolu döşemeye neyin sürüklediğini bir türlü anlayamıyordu. Belki kendi de bilmiyordur, diye düşünmekteydi. Rüzgâr duvarı olmayan bir arazi gibi, her akıma açıktı çünkü. Sonunda neye karar vereceği de rastlantılar sonucunda ortaya çıkıyordu. Taggart Transcontinental'ın yönetim kurulundan birkaç kişi bu projeye itiraz etmişti. Şirketin, Rio Norte Hattını yeniden inşa etmek için tüm kaynaklarına ihtiyacı olduğunu söylemişlerdi. Ama James Taggart şirketin yeni başkanıydı. Henüz bu göreve getirilişinin ilk yılı olmamıştı. O kazandı.

Dagny, San Sebastian Hattı'nın yapılmaması için çok mücadele etmişti. Kim kulak verirse ona anlatıyordu derdini. Ama o sıralar, henüz Operasyon Departmanı'nda bir asistandı. Çok gençti, yetkisi yoktu, bu yüzden de sözünü kimseye dinletememişti.

O hattı inşa etmeye karar verenlerin amaçlarını o günlerde anlayamadığı gibi, şimdi de anlayamıyordu. Yönetim Kurulu toplantılarından birinde çaresiz bir azınlık üye gibi otururken, odanın genel havasında garip bir kaçınma eğilimi hissetmişti. Yapılan her konuşmada, ileri sürülen her iddiada vardı o hava. Sanki aldıkları kararın gerçek nedeni hiç seslendirilmiyormuş, ama herkes biliyormuş, bir tek Dagny bilmiyormuş gibi.

Meksika'yla ticaretin gelecekteki önemine değinmişlerdi. Elde edilecek büyük nakliye gelirinden, sonu gelmez bakır rezervinin tek taşıyıcısı olma avantajından söz etmişlerdi. Bunu kanıtlamak için, Francisco d'Anconia'nın geçmişteki başarılarını sayıp dökmüşlerdi. San Sebastian Madenleri ile ilgili mineraloji verileri ellerinde yoktu. Hattâ hemen hemen hiçbir tür veri yoktu. D'Anconia'nın açıkladığı bilgiler pek de spesifik değildi. Ama zaten bu adamların verilere ihtiyacı yok gibiydi.

Uzun süre, Meksika'nın ne kadar yoksul olduğundan, demiryollarına ne kadar ihtiyacı olduğundan söz etmişlerdi. "Onlara hiçbir zaman şans tanınmadı. Şanssız bir ulusa gelişmesi için yardım etmek görevimizdir. Aslında her ülke, komşusu olan ülkenin bekçisidir," türünden sözler söylenmişti.

Dagny oturup dinlemiş, Taggart Transcontinental'ın terk etmek zorunda kaldığı nice hatları düşünmüştü. Koca şirketin geliri giderek düşüyordu. Bu uzun yıllardan beri böyleydi. Kafasından büyük onarım ihtiyaçlarım, tüm sistemin ne derece ihmal edildiğini geçirmekteydi. Bakım-onarım politikası, aslında bir politika değildi. Lastik bantla oyun oynuyor gibiydiler. Lastiği geriyorlar, sonra biraz daha geriyorlar, biraz daha geriyorlardı.

“Bence Meksikalılar çok çalışkan insanlar ama ilkel ekonomileri yere vuruyor onları. Kimse onlara elini uzatmazsa nasıl sanayileşebilirler?” “Yatırım yapmayı düşünürken bence sırf maddesel faktörlere güvenmekten çok, insanlarla ilgili bir risk almamız gerekir.”

Levyesi kırıldığı için Rio Norte Hattı’nın yanı başında, bir çukurda yatan lokomotif gelmişti gözünün önüne. Bir istinat duvarı çökünce, Rio Norte Hattı’nda trafiğin nasıl beş gün durduğunu hatırladı. Tonlarca kaya saçılmıştı rayların üzerine.

“İnsanoğlunun kendini düşünmeden önce, kardeşlerinin iyiliğini düşünmesi gerektiğine göre, bir ulus da, kendini düşünmeden önce komşularını düşünmelidir.”

Yeni sahneye çıkan Ellis Wyatt’ı düşünmüştü o anda. İnsanlar onu yeni yeni fark etmeye başlıyorlardı. Ölmekte olan Colorado’yu hayata kavuşturma vaadi taşıyan tek hareket ondan geliyordu. Oysa Rio Norte Hattı’nın çöküşe doğru gidişine izin verilmekteydi. Tam da tam kapasite çalışmasına ihtiyaç varken, o kapasite kullanılabilecekken.

“Maddesel açgözlülük her şey demek değildir. Maddesel olmayan idealleri de düşünmek gerekir.” “Meksika halkının bir iki yetersiz raydan başka bir şeyi yokken, bizim koskoca bir demiryolları şebekesine sahip oluşumuz karşısında utandığımı itiraf etmek zorundayım.” “Özyeterlilik olarak ifade bulan eski ekonomi kuramı çoktan silinip gitti. Aç kalmış dünyanın ortasında, bir tek ülkenin zenginleşmesine imkân yok.”

Kendi çağından çok önceki bir zamanda, Taggart Transcontinental’ı yaratmak için her ray parçasına, her çiviye, her dolara nasıl ihtiyaç duyulmuş olması gerektiğini ve o zamanlar bütün bunların ne kadar az bulunur şeyler olduğunu düşünmüştü.

Aynı toplantıda ve aynı konuşmalarda, Meksika hükümetinin ne kadar etkin çalıştığından, nasıl her şeyi kontrol altında tuttuğundan da söz edilmişti. Meksika'nın çok parlak bir geleceği var, denmişti. Birkaç yıl içinde Meksika çok tehlikeli bir rakip hâline gelecekti. "Meksika'da disiplin var," deyip durmuşlardı yönetim kurulu üyeleri. Bunu söylerken seslerinden, imrendikleri anlaşılıyordu.

James Taggart bitmemiş cümleler ve tanımlanmamış imalar kullanarak, Washington'daki dostlarının (bunların adlarını hiç vermezdi) Meksika'da bir demiryolu hattı inşa edildiğini görmek istediklerini herkesin anlamasını sağlamıştı. Böyle bir hat, uluslararası diplomasi açısından çok büyük bir önem taşıyacaktı. Dünya kamuoyunun iyi niyeti, Taggart Transcontinental'ın yatırımının karşılığını nasılsa bol bol öderdi.

San Sebastian Hattı'nı otuz milyon dolar harcayarak inşa etme kararı o toplantıda karar verilmişti.

Dagny toplantı salonundan çıkıp sokakların temiz, serin havasında yürürken, kafasındaki boşluğun içinde durmadan bir tek kelime çınlıyordu: Çekil...çekil...çekil.

Şaşırarak o sesi dinlemişti. Taggart Transcontinental'dan ayrılma fikri, olabilir saydığı şeylerin arasında değildi. Korku ve dehşet içindeydi. Bu düşünceye karşı değil, kendisini böyle bir şey düşünmeye neyin ittiğine karşı. Başını öfkeyle iki yana sallamış, Taggart Transcontinental'ın kendisine her zamankinden daha çok ihtiyaç duyacağını düşünmüştü.

Yönetim kurulu üyelerinden ikisi istifa etmişti. İşletmeden sorumlu Başkan Yardımcısı da istifa etmiş, yerine James Taggart'ın arkadaşlarından biri getirilmişti.

Meksika çöllerine çelik raylar döşenirken, bir yandan da Rio Norte Hattı'nda trenlerin hızını düşürmek için emirler

çıkıyordu, çünkü hatta artık hayır kalmamıştı. Bir Meksika kasabasının asfaltlanmamış meydanındaki tozların arasında betonarme bir depo inşa edilmiş, mermer sütunlarla, aynalarla süslenmiş, bu arada Rio Norte Hattı'nda raylar ayrılıverdiği için, tanker vagonları taşıyan bir tren yamaçtan aşağı yuvarlanıp alev alev yanmış bir enkaz hâline gelmişti. Ellis Wyatt, bu kazanın James Taggart'ın iddia ettiği gibi "Tanrı'nın isteği" olduğu önlenebilmesine imkân olmadığına ilişkin mahkeme kararını beklemedi bile. Petrolünün taşınması için Phoenix-Durango'yla anlaşma imzaladı. Phoenix-Durango küçük, henüz zorluklar içinde ilerlemeye çalışan bir şirketti, ama işini iyi yapıyordu. Bu anlaşma, onu da füze gibi fırlatan bir etki yaptı. Bir anda, Wyatt Petrol'e paralel olarak o da büyümeye başladı. Yakın vadilerdeki fabrikalar da büyüyordu. Demiryoluyla aralarındaki bağlar güçlenirken, Meksika'nın mısır tarlaları arasına da ayda iki mil ray döşeniyordu.

Dagny, James Taggart'a istifa edeceğini söylediğinde otuziki yaşındaydı. Üç yıldır işletme departmanını o yönetiyordu. Unvanı da, kredisi de, yetkisi de yoktu. James'in işletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı unvanını taşıyan arkadaşını atlayarak işleri yapabilmek için saatler, günler, geceler ziyan ediyordu. Adamın hiçbir politikası yoktu. Departmanda verilen her karar Dagny'nin kararıydı, ama adam o karara da, olanaksız kılabilmek için elinden geleni yaptıktan sonra onay veriyordu. Dagny ağabeyine bir ültimatom çekti. James'in soluğu boğazına akandı. "Ama Dagny, sen kadınsın! İşletme Başkan Yardımcısı bir kadın, ha? Duyulmamış şey! Yönetim Kurulu asla izin vermez!" "O zaman ben de giderim," demişti Dagny.

Hayatının geri kalanı boyunca ne yapacağını hiç düşünmemişti bile. Tagart Transcontinental'dan ayrılmak onun için...bacaklarının ameliyatla kesilmesini beklemek gibi bir şeydi. Buna da dayanacağını, sonra elinde ne kaldıysa onunla yolunu çizeceğini düşünmüştü.

Yönetim Kurulu'nun kendisini işletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı yapmaya neden oybirliğiyle razı olduğunu hiçbir zaman anlayamamıştı.

Onlara San Sebastian Hattı'nı sunan kendisiydi. Göreve geldiğinde inşaat üç yıldır devam ediyor, ama hattın ancak üçte biri döşenmiş bulunuyordu.

O ana kadar harcanan para, tahsis edilmiş toplam miktarı aşmıştı. Hemen James'in arkadaşlarını kovdu, işi bir yılda bitirecek bir müteahhit firma buldu.

San Sebastian Hattı şu anda çalışıyordu. Sınırdan giren ticarette hiçbir artış yoktu. Bakır yüklü trenlerin de geldiği yoktu. Pek seyrek olarak dağlardan birkaç vagon mal paldır küldür geliyordu, o kadar. Francisco d'Anconia, madenlerin hâlâ hazırlanmakta olduğunu söylüyordu. Taggart Transcontinental zarar etmeye devam ediyordu.

Şimdi Dagny ofisinde oturmuş, nice akşam yaptığı gibi, hangi branşların sistemi kurtarabileceği, bunu ne kadar çabuk başarabileceği sorununu düşünüyordu.

Rio Norte Hattı yeniden yapıldığında, diğer hatları kurtaracaktı. Önündeki kâğıtlarda listelenmiş sonu gelmez zararlara bakarken, Meksika girişiminin o uzun, anlamsız acılarını düşünmedi. Bir telefon konuşmasını düşünüyordu o. "Hank, bizi kurtarabilir misin? Bize en kısa zamanda, ödemede en uzun vadeyle ray verebilir misin?" Karşıdan tok, dengeli bir ses cevap vermişti. "Tabii."

O olayı düşünmek, şu anda Dagny'ye bir destekti. Masasında duran kâğıtların üzerinden uzandığında, daha şimdiden toparlanmaya başladığını fark etti. İhtiyaç anında çökmeyeceğinden emin olduğu bir tek şey vardı en azından.

James Taggart, Dagny'nin ofisinin önündeki dış odadaydı, adım adım yaklaşıyordu. Yarım saat önce arkadaşlarıyla barda otururken hissettiği özgüveni hâlâ kaybetmiş değildi. Ama tam kapıyı açarken özgüveni eriyip gitti. Kapıdan kız kardeşinin masasına ilerlerken, cezaya götürülen çocuklar gibiydi. Ömrünün sonuna kadar sürecek güvenikliklerin hepsi kabarmıştı içinde.

Sayfalarca kâğıdın üzerine eğilmiş bir baş görüyordu. Masada duran lambanın ışığı, dolaşmış saç tellerini aydınlatmaktaydı, Beyaz bir bluz Dagny'nin omuzlarına yapışmıştı, elbisenin bol kıvrımları genç kadının ne kadar zayıf olduğunu belli etmekteydi.

"Ne var, Jim?"

"San Sebastian Hattı'nda ne numara çevirmeye çalışıyorsun?"

Dagny başını kaldırdı. "Numara mı? Neden?"

"Orada nasıl bir tarife uyguluyoruz ve ne tür trenler çalıştırıyoruz?"

Dagny güldü. Gülüşü şen, biraz da kuşkucuydu. "Başkanlık ofisine yollanan raporları gerçekten okumalısın, Jim. En azından arada sırada."

"Ne demek istiyorsun?"

"San Sebastian Hattı'nda bu programı üç aydır uyguluyoruz."

"Günde *bir tek* yolcu treni mi?"

"...sabahları. İki gecede bir de bir yük treni."

"Ulu Tanrım! O kadar önemli bir hatta, ha?"

“O önemli hat, çalışan iki trenin bile parasını çıkaramıyor.”

“Ama Meksika halkı bizden gerçek hizmet bekliyor!”

“Eminim bekliyorlardır!”

“Trenlere ihtiyaçları var onların!”

“Ne yapmak için?”

“Kendi...yerel sanayilerini geliştirmek için. Onlara nakliye imkânı tanımazsak, kalkınmalarını nasıl beklersin?”

“Kalkınmalarını beklemiyorum.”

“O senin kişisel görüşün. Programı azaltma kararını vermeye ne hakkın vardı, anlayamıyorum. Yalnız bakır trafiği bile her şeyin parasını çıkarmaya yetecek.”

“Ne zaman?”

James ona baktı. Yüzünde incitecek bir şey söylemeye hazırlanan insanların mutluluğu vardı. “Bakır madenlerinin başarısından kuşku duymuyorsun, değil mi? Hele de işleten Francisco d’Anconia ise?” Bu adı vurgulayarak söylüyor, gözlerini Dagny’nin yüzünden ayırmıyordu.

Dagny konuşmaya başladı. “O belki senin arkadaşın olabilir, ama...”

“*Benim* arkadaşım mı? Ben onu *senin* arkadaşın sanıyordum.”

Dagny dengeli bir sesle, “Son on yıldır değil,” dedi.

“Çok kötü, öyle değil mi? Ama yine de, dünyanın en zeki işletmecilerinden biri. Hiçbir girişiminde başarısız olmadı...yani iş girişiminde demek istiyorum. O madenlere kendi parasından milyonlar yatırdığına göre, herhalde onun kararına güvenebiliriz.”

“Francisco d’Anconia’nın değersiz bir serseriye dönüştüğünü ne zaman anlayacaksın?”

James kıkır kıkır güldü. “Ben onu baştan beri öyle görürdüm zaten...yani kişiliği, karakteri açısından. Ama sen benim görüşümü paylaşmazdın. Sen hep tam tersini düşünürdün. Ah, Tanrım, hem de nasıl tersi! Herhalde o konudaki kavgalarımızı hatırlıyorsundur, değil mi? Onun hakkında söylediğin bazı şeyleri sana tekrar etmemi ister misin? Neler yaptığına gelince, onları ancak tahmin edebilirim.”

“Francisco d’Anconia’yı mı tartışmak istiyorsun? Buraya onun için mi geldin?”

James’in yüzünde yenilginin öfkesi belli oldu...Nedeni de, Dagny’nin yüzünde hiçbir ifade belirmeyişiydi. “Niçin geldiğimi bal gibi biliyorsun!” diye aksilendi. “Meksika’daki trenlerimiz hakkında inanılmaz şeyler duydum.”

“Ne gibi şeyler?”

“Orada ne tür vagonlar çalışıyor?”

“Bulabildiklerimin en kötüleri.”

“Bunu itiraf mı ediyorsun?”

“Sana yolladığını raporlara da yazmıştım.”

“Odunlu lokomotifler kullandığın doğru mu?”

“Eddie onları Louisiana’da, birilerinin terk ettiği demiryolu deposunda buldu. Şirketin adını bile öğrenememiş.”

“Ve sen de Taggart trenleri olarak onları çalıştırıyorsun, öyle mi?”

“Evet.”

“Ne haltlar peşindesin sen? Neler oluyor? Neler olduğunu bilmek istiyorum.”

Dagny sakin bir sesle, dosdoğru onun yüzüne bakarak konuştu. “Eğer bilmek istiyorsan, San Sebastian Hattı’nda külüstür çer çöpten başka hiçbir şey bırakmadım, onu bile

mümkün olduğu kadar az bıraktım. Getirilebilecek her şeyi geri getirdim...lokomotifleri, onarım âletlerini, daktilolarla aynaları bile çıkardım Meksika'dan."

"Ne halt etmeye?"

"Hattı devletleştirdikleri zaman o yağmacılar yağmalayacak bir şey bulamasınlar diye."

James Taggart ayağa fırladı. "Bu senin yanına kalmayacak! Bu sefer kalmayacak! Bu kadar alçakça, yüz kızartıcı bir davranışı...hem de birkaç haince dedikodu yüzünden...oysa elimizde iki yüz yıllık anlaşmamız var ve..

"Jim." dedi Dagny yavaşça. "Sistemin hiçbir köşesinde gözden çıkaracak bir tek vagonumuz, lokomotifimiz, hattâ bir ton kömürümüz bile yok." "Buna izin veremem. Yardımımıza ihtiyaç duyan dost bir ulusa bu türlü haince bir politika uygulanmasına asla izin vermem. Maddesel açgözlülük her şey değildir. Maddî olmayan şeyler de vardır...sen onları hiç anlamasan bile!" Dagny önüne bir bloknot çekti, kalemi eline aldı. "Pekâlâ, Jim. San Sebastian Hattı'nda kaç tren çalıştırmamı istiyorsun?"

"Haa?"

"Gerekli diesellerle çelik vagonları bulmak için hangi hatlarımızdan hangi seferleri çekeyim?"

"Hiçbir seferi kaldırmanı istemiyorum!"

"O zaman Meksika için malzemeyi nereden bulacağım?"

"O seni ilgilendirir. *Senin* işin."

"Ben bulamıyorum. Kararı sen vermek zorundasın "

"Bu da senin her zamanki hilelerinden biri...sorumluluğu bana atmak!" "Emir bekliyorum, Jim."

"Beni o şekilde tuzağa düşürmene izin vermem!"

Dagny kalemi elinden düşürdü. "O hâlde, San Sebastian programı şimdiki hâliyle kalıyor demektir."

“Hele gelecek ayki Yönetim Kurulu toplantısına kadar bekle. İşletme Departmanı’nın yetkisini ne kadar aşabileceği konusunda kesin bir karar isteyeceğim onlardan. Bunların cevabını vermek zorunda kalacaksın.”

“Veririm.”

James Taggart kapıyı arkasından kapamadan, o işine eğilmişti bile. Çalışması bittiğinde kâğıtları kenara itip başını kaldırdı. Pencerenin dışında gökyüzü kapkaraydı. Kent sanki yapımında hiç taş kullanılmamış, pırıl pırıl bir ışık deniziydi. İsteksiz bir hareketle kalktı. Yorulmayı küçük bir yenilgi sayıyor, hoşlanmıyordu, ama bu gece yorulmuş olduğunun farkındaydı.

Dış ofis karanlık ve boştu. Elemanlar, evlerine gitmişlerdi. Bir tek Eddie Willers kalmıştı. Koca odanın köşesinde ışıklı bir cam kutuya benzeyen bölmesindeydi. Dagny çıkarken ona el salladı.

Asansörden lobide inmesi gerekirken, Taggart Terminali’ne indi.Evine giderken buradan geçmek hoşuna gidiyordu.

Garı eskiden beri tapınağa benzetirdi. Ta yukarılardaki tavana baktığında, dev granit sütunların taşıdığı tonozları belli belirsiz gördü. Yukarılardaki pencerelerin dışı kapkaranlıktı. Tavan tıpkı bir katedralin ihtişamına sahipti. Koşuşan, çalışan insanları gökyüzünün hışmından korumak istermiş gibi serilmişti üstlerine.

Ana salona hakim, ama gelip geçen yolcuların pek dikkat etmediği şey, demiryolunun kurucusu Nathaniel Taggart’ın kocaman heykeliydi. O heykelin farkında olan bir tek Dagny kalmış, hiçbir zaman da onu olağan saymamıştı. Bu salondan geçerken heykele bakmak, onun bildiği tek dua biçimiydi.

Nathaniel Taggart, New England taraflarından gelmiş meteliksiz bir serüvenciydi. Kıtayı bir baştan bir başa geçen bir demiryolu inşa etmişti. Hâlâ duruyordu o hat. Taggart'ın onu yapışının öyküsü ise efsaneleşmişti, çünkü insanlar bu öyküyü anlamayı yeğlememiş, ona inanmayı da seçmemişti.

Başkalarının kendisini durdurma hakkını hiçbir zaman kabullenmemiş bir insandı o. Amacını seçer, ona doğru ilerlerdi. Yolundan hiç sapmaz, tren rayları gibi dümdüz giderdi. Borç istemez, tahvil vermez, sübvansiyona yanaşmaz, arazi bağışı almaz, devletten yasama ödünleri beklemezdi. Parayı, ona sahip olan insanlardan bulur, kapı kapı gezer, bankerlerin maun kapılarından, ıssız yerlerdeki çiftlik evlerinin kapılarına kadar hepsini çalardı. Kamu yararından hiçbir zaman söz etmezdi. İnsanlara yalnızca, yaptığı bu demiryolundan çok büyük kâr elde edebileceklerini söyler, bunun gerekçelerini anlatırdı. Nedenleri çok geçerliydi Onu izleyen kuşaklar boyunca Taggart Transcontinental, hiçbir zaman iflas etmeyen, hisselerinin çoğunluğu kurucusunun soyundan gelenlerin elinde kalmış nadir demiryolu şirketlerinden bin olagelmişti.

"Nat Taggart" adı, o sağken ün kazanmamıştı. Tersine, adı kötüye çıkmış denebilirdi Saygıyla telâffuz edilmez, direnç dolu bir merakla telâffuz edilirdi; ona hayranlık duyan varsa bile, bu daha çok, başarılı bir hayduda duyulan hayranlık gibi bir şeydi. Ama yine de, servetinin bir kuruşu bile zorla ya da sahtekârlıkla elde edilmiş değildi Hiçbir suçu yoktu...Bir tek, servetini kendi başına kazanmış olması, bunun böyle olduğunu da asla unutmamış olması dışında.

Hakkında pek çok hikâye fısıldanırdı. Ortabatı bölgesinde bir eyalet meclisi üyesini öldürdüğü anlatılırdı. O meclis üyesi, Taggart'a verilmiş bir ruhsatı iptal etmeye kalkmıştı.

Hem de raylar yarı yarıya döşendikten sonra. Birkaç meclis üyesi bir araya gelmiş, Taggart'ın hisselerine el koyup ucuza satarak para kazanmaya karar vermişlerdi. Nat Taggart cinayetle suçlanmış, ama suçu hiçbir zaman kanıtlanamamıştı. O günden sonra bir daha eyaletlerin yasama meclisi üyeleriyle sorun yaşamamıştı.

Nat Taggart'ın nice kereler, kendi demiryolu üzerinde hayatını tehlikeye attığı anlatılırdı, ama bir keresinde, hayatından daha fazlasını tehlikeye atmıştı. Deli gibi fon arıyordu. Demiryolunun inşaatı askıya alınmış durumdaydı. Ona devletten kredi öneren kibar bir beyefendiyi merdivenden üç kat aşağıya yuvarlamıştı. Ardından da, kendisinden nefret eden, ama karısına hayranlık duyan bir milyonere gitmiş, karısını teminat gösterip borç almıştı. Borcunu vaktinde ödemiş, teminatı vermek zorunda kalmamıştı. Bu anlaşma karısının da rızasıyla yapılmıştı. Karısı güney eyaletlerinden birinin en soylu ailelerinden birine mensup bir dünya güzeliydi. Nat Taggart meteliksiz bir serüvenciyken onunla kaçtı diye ailesi onu reddetmişti.

Dagny bazen Nat Taggart'ın kendi dedelerinden oluşuna hüzünlenirdi. Ona karşı duyguları, kendi seçmediği akrabalara duyulan sevgilerden çok farklıydı. O sevginin, amcalara, dedelere borçlu olduğumuz sevgilerden biriymiş gibi düşünülmesini istemezdi. Kendi seçmediği şeylere sevgi duyma yeteneği yoktu Dagny'nin. Birileri öyle bir şey beklediğinde de hoşlanmazdı. Ama kendine bir büyük dede seçecek olsa, yine gidip Nat Taggart'ı seçerdi...duyduğu tüm saygı ve minnetle.

Nat Taggart'ın heykeli, bir ressamın yaptığı eskizden kopyaydı. Görünüşünün neye benzediği konusunda tek işaret de o eskizdi. Çok ileri yaşlara kadar yaşamıştı, ama onu o

resimdeki hâli dışında, yani gençliği dışında düşünmeye imkân yoktu. Dagny çocukken o heykel onun ilk kutsallık fikrini temsil etmişti. Onu kiliseye ya da okula yolladıklarında, insanların o sözcüğü kullandığını duyduğunda, anlamını bildiğini düşünür, gözünün önünde heykel canlanırdı.

Genç bir adamın heykeliydi. İnce vücudu, keskin hatlardan oluşan bir yüzü vardı. Başını tutuşu, sanki karşısına bir zorluk çıkmış, o da o zorluğu aşma yeteneğinden keyif alıyormuş gibiydi. Dagny'nin hayattaki en büyük istekleri, başını öyle tutabilme kavramının içerdikleriydi.

Bu gece de terminalde ilerlerken heykele baktı. Bir anlık bir duraklama. Sanki adını koyamadığı bir yük birden bire hafiflemiş, belli belirsiz bir hava akımı alnına değmiş gibi oldu.

Salonun bir köşesinde, ana girişin hemen yanında, küçük bir gazete standı vardı. Sahibi sessiz sakin, iyi yetiştirilmiş, terbiyeli bir adamdı. Yirmi yıldan beri o tezgâhta dururdu. Bir zamanlar bir sigara fabrikasının sahibiyken iflas etmiş, bu garda, çevresindeki yabancılar kalabalığının ortasındaki bu küçük standın yalnızlığını seçmişti. Ailesinden de, dostlarından da hiç kimse sağ kalmamıştı. Tek zevki sayılabilecek bir hobisi vardı. Kendi özel koleksiyonu için dünyanın her yanından sigara toplardı. Yapılmış, yapılacak her markayı bilirdi.

Dagny gardan çıkarken o standa uğramaktan hoşlanırdı. Adam sanki Taggart Terminalinin bir parçasıydı. Orayı koruyamayacak kadar yaşlanmış bir bekçi köpeği gibiydi, ama varlığının sadakatiyle güven veriyordu. Dagny'nin yaklaştığını gördüğü zaman yaşlı adam sevinirdi, çünkü kendini, isimsiz kalabalığın arasında yaklaşan bu spor

mantolu, eğik şapkalı genç kadının önemini bilen nadir insanlardan biri sayar, bundan zevk alırdı.

Dagny bu akşam da bir paket sigara almak üzere durdu. “Koleksiyon nasıl,” diye sordu. “Yeni bir şeyler var mı?”

Adam hazin hazin gülümsedi, başını iki yana salladı.“Yok, Bayan Taggart. Dünyanın hiçbir yerinde yeni marka çıkmadı. Eskiler bile birer birer batıyor. İyi satılan beş altı tane ancak kaldı. Oysa düzinelerce vardı. İnsanlar artık yeni hiçbir şey yapmıyor.”

“Yapacaklar. Bu geçici bir şey.”

Adam ona baktı, cevap vermedi. Sonra konuştu. “Sigaraları severim, Bayan Taggart. İnsanın, ateşi elinde tutması fikri hoşuma gider. Tehlikeli bir kuvvet olan ateş, insanoğlunun elinde evcilleştirilmiştir. İnsanın yalnız başına oturup, sigarasının dumanına bakarak düşünmesini sık sık merak ederim. Böyle zamanlardan ne büyük şeyler çıkmıştır! İnsanoğlu düşünürse, zihninde bir noktada ateş parıldar. Elindeki sigaranın ateşi de bunun bir ifade biçimidir.”

Dagny elinde olmadan, “Hiç düşünüyorlar mı ki?” dedi, sonra sustu. Bu soru onun kişisel üzüntülerinden biriydi. Bunu tartışmak istemiyordu.

Yaşlı adam sanki o anî duraklamayı fark etmemiş, anlamamış gibi davrandı, ama konuyu tartışmadı. Onun yerine, “İnsanlara olanlar hiç hoşuma gitmiyor, Bayan Taggart,” dedi.

“Ne gibi?”

“Bilemiyorum. Ama onları yirmi yıldır seyrediyorum ve değişikliği de fark ediyorum. Buradan telaşla geçerlerdi. Seyretmesi harikaydı. Nereye gittiğini bilen, oraya varmak için acele eden insanların telaşıydı o. Şimdi de, acele ediyorlar, ama korktukları için. Onları güden şey amaç değil,

korku. Hiçbir yere gitmiyorlar. Yalnızca kaçıyorlar. Neden kaçıp kurtulmak istediklerini de bildiklerini pek sanmıyorum. Birbirlerine bakmıyorlar. Geçerken birine değince irkiliyorlar. Çok fazla gülümsüyorlar, ama çirkin bir gülümseme biçimi. Neşe değil, yalvarma gibi. Dünyaya neler oluyor, anlayamıyorum.” Omuzlarını kaldırdı. “Eh, zaten...John Galt kim?”

“O yalnızca anlamsız bir cümle!”

Kendi sesinin sertliğine şaştı birden. Hemen özür dilemeye çalıştı. “O anlamsız sözden hoşlanmıyorum. Anlamı ne ki? Nereden çıkmış o söz?”

“Hiç kimse bilmiyor,” dedi adam yavaşça.

“İnsanlar neden bunu söyleyip duruyor? Ne anlama geldiğini de bilen yok, ama yine de, biliyorlarmış gibi kullanıyorlar.”

“Bu sizi neden rahatsız ediyor?” diye sordu adam.

“Onu söylerken anlatmaya çalışıyorlarmış gibi göründükleri şeyden hoşlanmıyorum.”

“Ben de öyle, Bayan Taggart.”

***

Eddie Willers, akşam yemeklerini Taggart Terminali’ndeki personel kafeteryasında yerdi. Binada Taggart yöneticilerinin gittiği bir restoran da vardı ama Eddie orayı sevmezdi. Kafeterya sanki demiryolunun bir parçasıymış gibi gelirdi ona. Orada kendini evindeymiş gibi hissederdi.

Kafeterya yerin altındaydı. Duvarlardaki beyaz fayansların ışıkları yansıtıp gümüş nakışlara benzettiği

kocaman bir salondu. Tavanı yüksekti. Tezgâhları pırıl pırıl cam ve kromdu. Geniş ve aydınlık bir duygu veriyordu.

Eddie'nin ara sıra bu kafeteryada buluştuğu bir demiryolu işçisi vardı. Yüzünden hoşlanıyordu adamın. Bir keresinde rastlantı sonucu sohbete başlamışlar, sonra da karşılaştıklarında birlikte yemeyi âdet edinmişlerdi.

Eddie adamın adını ya da işini sorup sormadığını hiç hatırlamıyordu. Pek aman aman bir görevi olamazdı, çünkü giysileri kaba kumaştan, yağ lekeli şeylerdi. O adam Eddie için bir kimlik değil, hayatının tek anlamlı konusuna, Taggart Transcontinental'a yoğun ilgi duyan sessiz bir mevcudiyetti.

Bu gece aşağıya geç saatte inen Eddie, yarı boş salonun bir köşesindeki masada o adamı gördü. Mutlu mutlu gülümseyip elini salladı, tepsisini doldurup o masaya yöneldi.

O masada Eddie kendini pek rahat hissetti. Uzun günün stresi akıp gider gibi oldu. Masanın karşısındaki işçinin o dikkatli gözlerine bakarken, hiçbir yerde konuşamadığı kadar rahat konuşabilir, hiç kimsenin önünde kabullenemeyeceği şeyleri kabullenebilir, yüksek sesle düşünebilirdi.

"Rio Norte Hattı bizim son umudumuz," dedi Eddie Willers. "Ama bizi kurtaracak. En azından bir hattımız iyi durumda olacak. Hem de en çok ihtiyaç olan yerde. İşte bu, geri kalanını da kurtarmaya yardımcı olacak...Komik, değil mi, Taggart Transcontinental'ın son umudundan söz etmek garip. Biri sana, meteor düşüp dünyayı mahvedecek dese, ciddiye alır mısın?...Ben de almam. 'Bir Okyanustan, Bir Okyanusa, Ebediyen'. Çocukluğumuzda hep bunu duyarak büyüdük. O da, ben de. Yo, o zaman "ebediyen" demiyorlardı, ama demek istedikleri oydu—Biliyorsun, ben büyük adam falan değilim. Demiryolunu kendim kuramazdım. Devrilip giderse de, onu geri getiremem. Ben de beraber yuvarlanmak

zorundayım...Aldırma sen bana. Bu sözleri söylemeyi niçin istiyorum, onu bile bildiğim yok. Bu akşam biraz fazla yorgunum herhalde...Evet, çok geç saate kadar çalıştım. Kalmamı benden o istemedi, ama kapısının altından ışık geliyordu...ötekiler gittikten çok sonra bile...Evet, artık evine gitti. Sorun mu? Ofiste her zaman sorun vardır. Ama o kaygılı değil. Bizi yine kurtarabileceğini biliyor...Durum kötü tabiî. Kazaların sayısı senin duyduğundan fazla. Geçen hafta yine iki diesel kaybettik. Biri eskimişti, öteki yeniydi. Kafa kafaya çarpıştılar...Evet, yeni lokomotif siparişi verdik tabiî. United Locomotive Works'e. Ama onları iki yıldır bekliyoruz. Teslim edecekler mi, bilmiyorum...Tanrım, öyle çok ihtiyacımız var ki o lokomotiflere! Ne kadar önemli olduğunu bilemezsin. Her şeyin kalbi o...Ne gülüyorsun?...Evet, dediğim gibi, durum kötü. Ama en azından Rio Norte işi tamam. İlk gelen raylar birkaç hafta içinde oraya gidiyor. Bir yıl dolduğunda, ilk treni yeni raylar üzerinde yola çıkaracağız. Bu sefer bizi hiçbir şey durduramaz...Elbette biliyorum rayları kimin döşeyeceğini. Cleveland'dan McNamara. San Sebastian Hattı'nı bitiren müteahhit. O adam işini bilen biri. Demek ki güvendeyiz. Ona güvenebiliriz. Pek fazla iyi müteahhit kalmadı...Çok acelemiz var, ama hoşuma gidiyor. Ofise her zamankinden bir saat erken geliyorum, yine de onu benden önce gelmiş buluyorum. Her zaman ilk o geliyor...Efendim?...Geceleri ne yaptığını bilemem. Fazla bir şey yapmıyordur herhalde...Hayır, kimseyle çıkmaz. Çoğu zaman evinde oturur, müzik dinler. Plak çalar...Hangi plaklar olduğundan sana ne? Richard Halley. Bayılır Richard Halley'nin müziğine. Demiryolunun dışında sevdiği tek şey odur."

IV

SAĞLAM LOKOMOTİF

İtici güç, diye düşündü Dagny akşam ışığında Taggart Binası'na bakarken. İlk ihtiyaç oydu: Lokomotif. O binayı ayakta tutmak için, sağlam ve sarsılmaz kalmak için, hareketlendirici güç gerekiyordu. Bina aslında granit direkler üzerinde durmuyordu. Kıtanın bir başından bir başına gidip gelen lokomotifler üzerinde duruyordu.

Belli belirsiz bir kaygı hisseder gibi oldu. New Jersey'deki United Locomotive Works Fabrikası'ndan yeni dönüyordu. Şirketin başkanını görmeye gitmişti oraya. Ama hiçbir şey öğrenememişti. Ne gecikmelerin nedenini, ne de diesel lokomotiflerin ne zaman hazır olacağını. Şirketin başkanı, ona iki saat boyunca lâf anlatmıştı. Ama cevaplarının hiçbiri Dagny'nin sorularıyla ilgili değildi. Dagny ne zaman konuyu somutlaştırmaya çalışsa, adamın tavrına, onun düzeyine inmeye çalışıyormuş gibi, sitemli bir hava geliyor, ona sanki herkesin bildiği bir görgü kuralını ihlal ediyormuş gibi davranıyordu.

Fabrikanın içinden geçerken, bahçenin bir köşesine bırakılıp terk edilmiş dev bir makine görmüştü. Bir zamanlar takım tezgâhı olduğu belliydi. Ama çok uzun zaman önce. Şimdi kimse satın almazdı o türlüsünü. Eskimiş değildi. İhmalden çürümüştü. Pas kemirmişti, her yanından kirli, kara yağlar damlıyordu. Dagny hemen başını öte tarafa çevirmişti. Bu tür görüntüler onu her zaman kör eder, içinden delice bir öfkenin patlamasına yol açardı. Nedenini bilmiyor, kendi duygularını tanımlayamıyordu. Yalnızca bu öfkenin içinde,

haksızlığa karşı bir çığlığın varlığını hissediyordu. O çığlık, eski bir makine parçasına değil, çok daha başka şeylere cevaptı.

Ofisine girdiğinde, elemanlarının gitmiş olduğunu gördü. Ama Eddie Willers hâlâ oradaydı. Dagny'yi bekliyordu. Dagny ona bakar bakmaz...bir şeyler olduğunu hemen anladı. Eddie'nin hâlinden, onu sessizce odasına kadar izleyişinden belliydi bir şeylerin olduğu.

"Ne oldu, Eddie?"

"McNamara işi bıraktı."

Dagny ona boş boş baktı. "Ne demek 'bıraktı'?"

"Bıraktı. Emekli oldu. İşini kapattı."

"McNamara mı? Bizim müteahhidimiz mi?"

"Evet."

"Ama buna imkân yok!"

"Biliyorum."

"Ne olmuş? Neden?"

"Kimse bilmiyor."

Dagny çok yavaş hareketlerle mantosunun düğmelerini çözdü, masasına oturdu, eldivenlerini çekip çıkarmaya kovuldu. Sonra konuştu; "En başından başla, Eddie. Otur."

Eddie alçak sesle anlatmaya başladı, ama hâli ayaktaydı. "Başmühendisiyle konuştum. Şehirlerarası telefonda. Başmühendis Cleveland'dan aradı, haber verdi. Söylediği o kadar. Başka bir şey bilmiyordu."

"Ne söyledi?"

"McNamara'nın işi kapatıp gittiğini."

"Nereye?"

"Bilmiyor. Bilen yok."

Tek eliyle eldivenin iki boş parmağını sıkı sıkı kavramış olduğunu fark etti. Onu elinden yarı yarıya çıkarmış, sonra

unutmuştu. Çekip çıkardı, masanın üzerine attı.

Eddie devam ediyordu. “Toplam değeri milyonları bulan bir yığın anlaşmayı orta yerde bırakıp gitmiş. Gelecek üç yıl için müşterileri bekleme listesindeymiş...” Dagny hiçbir şey söylemedi. Eddie alçak sesle devam etti: “Anlayabilsem...belki korkmazdım. Ama bu, nedeni olamayacak bir şey.” Dagny hâlâ sessizdi. 'Adam ülkenin en iyi müteahhidiydi.”

Birbirlerine baktılar. Dagny’nin söylemek istediği şey, “Ah Tanrım, Eddie!” gibi bir şeydi. Onun yerine, çok sakin ve dengeli bir sesle, "Kaygılanma,” dedi. “Rio Norte Hattı için bir başka müteahhit buluruz.”

Ofisten çok geç çıktı. Binanın kapısından çıkıp kaldırıma ayak basarken durakladı, sokağa baktı. Birdenbire tüm enerjisinin, amacının, arzularının tükendiğini hissetti. Sanki bir motor...çatırdayarak durmuştu.

Binaların arkasından gökyüzüne belli belirsiz bir parıltı yayılmaktaydı. Binlerce bilinmeyen ışık vardı orada; kentin soluğu, yani elektrik. Dinlenmek istiyordu Dagny. Dinlenmek ve bir yerlerde onu neşelendirecek bir şeyler bulmak istiyordu.

İşi onun tek sahip olduğu, tek istediği şeydi.Ama bazen de, tıpkı bu gece olduğu gibi birdenbire garip bir boşluk hissediyordu. Boşluk değil de, bir sessizlik. Umutsuzluk değildi o. Hareketsizlikti. Sanki içinde hiçbir şey mahvolmamış, ama her şey durmuş gibi. O an için dışarıda neşelenecek bir şeyler bulmayı istiyor, şahane bir şeyin karşısında seyirci olmaya hevesleniyordu. O şeyi yapan kendisi olmayacaktı. Ama kabullenecekti. Başlatmayacak, ama cevap verecekti.Yaratmayacak, hayran olacaktı. Devam

edebilmek için buna ihtiyacım var, diye düşündü. Neşe insanın benziniydi.

Dagny her zaman için kendi mutluluğunun hareketlendirici gücü olmuştu (bunu düşününce gözlerini yumup hafifçe gülümsedi). İlk defa olarak, bir kereliğine bir başkasının başarılarının gücü gelip kendisini taşısın istiyordu. Karanlık çayırlardaki insanlar nasıl geçen trenin pencerelerindeki ışıklardan hoşlanırlarsa (O tren, Dagny'nin başarısıydı), tren nasıl onlara güven verirse, kendisi de bir an için bir şeye göz atıp, kolunu sallayıp...birisi bir yere gidiyor, diyebilmek istiyordu.

Yavaş yavaş yürümeye koyuldu. Elleri mantosunun ceplerinde, eğik taktığı şapkasının gölgesi yüzüne vurmaktaydı. Çevredeki binalar öyle yüksekti ki, bakışları gökyüzüne ulaşamıyordu. Çok emek gerektirmişti bu kenti inşa etmek! Ne çok şey sunabilirdi insana!

Bir dükkânın kapısının üstünde hoparlör vardı. Sokaklara avaz avaz haykırıyordu. Kentin bir yerinde verilmekte olan konserden yapılan radyo yayınıydı. Biçimden yoksun, upuzun bir gıcırtı gibiydi. Sanki kumaşlar, etler yırtılıyordu. Melodisiz, armonisiz, ritimsiz oldukları için bir arada tutunamayan, saçılıp giden seslerdi. Eğer müzik duyguysa ve duygu da düşünceden kaynaklanıyorsa, o zaman bu olsa olsa bir kaos çığlığıydı...mantıksızlığın, çaresizliğin, insanın pes etmesinin sesiydi.

Dagny yürümeyi sürdürdü. Bir kitapçı vitrininin önünde durdu. Vitrine, patlıcan renginde kaplanmış kitaplar piramit gibi yığılmıştı. Kitabın adı okunabiliyordu: *Akbaba Deri Değiştiriyor*. Kenara konmuş bir kartta, "Yüzyılın romanı" diye yazılıydı. "Bir işadamının açgözlülüğünün derin

incelemesi. İnsanoğlunun ne kadar alçalabileceğinin korkusuz bir açıklaması.”

İlerleyip bir sinemanın önünden geçti. Sinemanın ışıkları bir bloğun yarısını dolduruyor, havada koca bir resimle harfler göze çarpıyordu. Fotoğrafta gülümseyen bir genç kadın vardı. Yüzüne bakınca, yıllardır hep aynı yüzü görmenin yorgunluğunu hissediyordu insan. O yüzü ilk defa görüyor olsa bile, aynı duyguyu hissetmek zorunda kalıyordu. Harflerin mesajı da şöyleydi: “...en büyük soruya cevap veren çarpıcı dram: Kadın gerçeği söylemeli mi?”

Daha sonra bir gece kulübünün önünden geçti. Taksiden bir çift sendeleyerek iniyordu. Kızın gözleri bulanık bakıyordu. Yüzü ter içindeydi. Üzerine deri bir pelerinle, zarif bir tuvalet giymişti. Tuvaletin bir omzu ev kadınlarının sabahlığı gibi kaymış, memesinin gereğinden fazlasını ortaya çıkarmıştı. Bir cesaret gösterisi değildi bu. Bir kayıtsızlığın işaretiydi. Kavalyesi onu yönlendirmek için çıplak kolundan tuttu. Yüzündeki ifade, romantik bir serüvene hazırlanan bir erkeğin ifadesi değildi. Daha çok, duvarlara ahlâksız yazılar yazan çocuğun yüzüydü.

Bir yandan yürürken, ne bulmayı bekliyordum ki, diye düşündü. Böyle yaşıyordu insanlar. Ruhlarının, kültürlerinin, eğlencelerinin özü buydu. Yıllardır bundan başka bir şey görebilmiş değildi.

Evinin bulunduğu sokağın köşesinde durup, bir gazete aldı, sonra yürüyüp evine girdi.

Oturduğu daire bir gökdelenin en üst katında, iki odalı bir yerdi. Salonun köşe penceresinin camı, orayı hareket hâlinde bir gemi gibi gösteriyordu. Kentin ışıkları sanki kara çelikten ve taştan oluşmuş dalgalar üzerinde fosforlu yakamozlardı.

Lambayı yaktığında uzun üçgen gölgeler duvarlara düştü, tek tük eşyaların biçimleri vurgulandı.

Dagny odanın ortasında, gökle kentin arasında, yapayalnız durdu. Bu gece tatmak istediği duyguyu ona verebilecek bir tek şey vardı. Bulabildiği tek zevk oydu. Fonografi çalıştırdı, Richard Halley'nin plaklarından birini çalmaya başladı.

Dördüncü konçertoydu. Halley'nin bestelediği son eserdi. İlk ezgiler sokağın manzarasını belleğinden siliverdi. Konçerto dev bir isyandı. Dev bir işkenceye karşı itiraz haykırışıydı. Acı çekmeye itirazdı. Kurtulma ve özgür kalma mücadelesinin inkârıydı. Sanki bir ses, acıya gerek yok, diyordu. O hâlde neden acıların en büyüklerini, acının kaçınılmazlığını kabul etmeyenler çekiyor? Sevgiyi ve neşenin sırrını elinde tutan bizler neden buna mahkûm ediliyoruz ve bizi mahkûm eden kim?...İşkence sesleri bir meydan okumaya dönüşüyor, acının ifadesi, bunu bile dayanmaya değer kılan ta uzaklardaki vizyona yönelmiş bir ilâhi oluyordu. İsyânın şarkısıydı bu müzik...ve umarsız bir savaşın...

Hiç hareketsiz, gözlerini yummuş, oturuyor, dinliyordu.

Richard Halley'ye ne olduğunu bilen yoktu. Hayat hikâyesi, büyüklüğe ödenen bedeli gösterip, büyüklük kavramını lânetlemenin özeti gibiydi. Yıllar boyunca salaş yerlerde, bodrumlarda yaşamıştı. Coşkun renklerle dolu müziği, kendisini hapseden eski gri duvarlar arasına sıkışmış kalmıştı. Sıvası dökülen apartmanların ışıksız merdivenlerini çevreleyen duvarların grisi...Donmuş tesisat borularının, leş kokan bir mezeci dükkânındaki sandviçin rengi...Müziği dinleyen insanların bomboş gözleri...Şiddetin rahatlatmasından yoksun bir mücadeleydi bu. Bilinçli bir düşman bulabilme şansından da yoksundu. Sağır bir duvara

vurup durmaktan başka çaresi yoktu. Ses izolasyonu yapılmış bir duvara hem de. Her darbeyi, her melodiyi, her çığlığı yutup yok eden bir kayıtsızlık! Seslere hiç kavuşmadıkları zarafeti kazandıran bir adam için...sessizliğin savaşı. Unutulmuşluğun, yalnızlığın sessizliği. Bir orkestra bir yerde bestelediği eseri çalarken, o oturmuş karanlıklara bakar, ruhunun radyo anteninden çıkıp titreşimlerle tüm kente yayılmakta olduğunu bilirdi, ama o titreşimleri alacak hiçbir radyo açık değildi.

Eleştirmenlerden biri, “Richard Halley’nin müziğinde bir kahramanlık niteliği var,” demişti. Bir başkası, “Richard Halley’nin müziği, zamanımızın anahtarıyla uyumsuz,” demişti. “O müzikte bir ekstaz tonu var. Bugünlerde kimin umurunda ekstaz?”

Herhangi bir ödülün anlam taşıyabileceği zamandan en az yüzyıl sonra bir parka dikilen heykelle ödüllendirilen nice kişinin hayatı gibi bir hayattı onunki de. Ne var ki, Richard Halley yeterince erken ölmemişti. Tarih kurallarına göre hiç görmemesi gereken geceyi de görecek kadar yaşamıştı. Kırküç yaşındaydı, yirmidört yaşındayken bestelediği Phaeton Operası’nın açılış gecesiydi. Eski Yunan destanının öyküsünü, kendi amacına ve anlamına uyacak biçimde değiştirmişti. Phaeton, Helios’un genç oğluydu. Babasının at arabasını çalmış, iddialı bir cesaretle yola çıkıp güneşi gökyüzünden kovalamaya kalkışmıştı. Halley’nin operasında Phaeton, efsanede olduğu gibi yanıp ölmüyordu. Başarıyordu girişimini. Ondokuz yıl önceki o gece, opera sahnelenmiş, bir tek gecenin sonrasında da yuh sesleri arasında afişlerden inmişti. O gece Richard Halley sabaha kadar kentin sokaklarında yürüyüp durmuş, bir soruya cevap aramış, bulamamıştı.

Ondokuz yıl sonra aynı opera yeniden sahnelendiğinde, opera binasının görüp göreceği en büyük alkışlarla kapamıştı perdesini. Binanın eskimiş duvarları bu coşkuyu içerde tutmaya yetmemişti. Alkışlar ve tezahürat lobilerde, merdivenlerde, sokaklarda yankılanmış, o sokaklarda ondokuz yıl önce yürüyen çocuğa ulaşmıştı.

Coşkun alkışlı gecede Dagny de izleyiciler arasındaydı. Richard Halley'nin müziğini çok önceden tanıyan az kişiden biriydi, ama Halley'yi hiç görmemişti. İtilerek sahneye çıkarılışına baktı. Alkışlayan, haykıran, el sallayan kalabalıkların karşısındaydı. Uzun boylu, incecik, kır saçlı bir adamdı. Hiç kıpırdamadan duruyordu. Eğilmiyor, gülümsemiyor, öylece durmuş, kalabalığa bakıyordu. Yüzünde bir soruyu çözmeye uğraşan insanın ifadesi vardı.

Ertesi sabah bir eleştirmen şöyle yazmıştı: "Richard Halley'nin müziği insanlığın ortak malıdır. İnsanlığın büyüklüğünün ürünü ve ifadesidir." Bir papaz şöyle söylemişti: "Richard Halley'nin hayatı çok ilham verici bir ders. Korkunç bir mücadele yaşadı, ama ne önemi var? Kardeşlerinin hayatını zenginleştirebilmek, onlara büyük müziğin güzelliğini takdir etmeyi öğretmek için, yine o kardeşlerin elinde onca acıyı, haksızlığı, istismarı yaşamış olması çok uygun ve çok soylu bir olaydır."

Operanın açılış gecesinden sonra Richard Halley kendini emekliye ayırmıştı.

Hiçbir açıklama yapmamıştı. Yayıncılarına yalnızca, kariyerinin sona erdiğini söylemekle yetinmişti. Eserlerinin telif haklarını onlara mütevazı bir bedel karşılığında satmıştı, oysa o telif haklarının kendisine bir servet kazandırabileceğini biliyordu. Çekip gitmiş, adres falan da bırakmamıştı. Sekiz yıl

önce olmuştu bütün bunlar. Ondan beri de kendisini gören olmamıştı.

Dagny başını arkaya yaslamış, gözlerini kapamış, Dördüncü Konçerto'yu dinliyordu. Kanepenin köşesine yarı uzanmış durumdaydı. Vücudu rahat ve hareketsizdi. Ama gerilimi, sakin görünen yüzünde ağzının biçimini etkiliyordu. Özlem dolu bir gerilim vardı dudaklarında.

Bir süre sonra gözlerini açtı. Kanepeye fırlattığı gazeteyi gördü. Dalgın bir tavırla ona uzandı, arkasını çevirdi, manşetleri görmekten kurtulmaya çalıştı. Ama gazete elinden düşüp açıldı. Baş sayfada tanıdığı bir yüz çarptı gözüne. Yanında da yazının manşeti. Hemen gazeteyi katladı, yana fırlattı.

Francisco d'Anconia'nın yüzüydü gördüğü. Manşette d'Anconia'nın New York'a geldiği duyuruluyordu. Ne olmuş yani, diye düşündü. Onu görmek zorunda değildi ki! Yıllardır görmemişti zaten.

Oturmuş, yerde duran gazeteye bakıyordu. Okuma onu, dedi kendi kendine. Ardından, ama o yüz hiç değişmemiş, diye düşündü. Her şey değiştikten sonra, bir yüz nasıl değişmeden kalabilirdi? Keşke gülümseyen bir resim olmasaydı yayınladıkları diye geçirdi içinden. O tür bir gülümseme, gazete sayfalarına yakışmıyordu. Varoluşun şerefini gören, bilen, yaratabilen birinin gülümsemesiydi. Büyük bir zekânın alaycı, meydan okuyan gülümsemesiydi. Okuma, dedi yine kendine. Şimdi okuma en azından. Bu müzik çalarken olmaz...ah, bu müzik çalarken hiç olmaz!

Uzanıp gazeteyi eline aldı, açtı.

Yazıda Sinyor Francisco d'Anconia'nın, kalmakta olduğu Wayne-Falkland Oteli'nde basına bir röportaj vermeyi kabul ettiği anlatılıyordu. New York'a iki önemli nedenden ötürü

geldiğini söylemişti gazetecilere: Biri Cub Club'daki bir vestiyer kız, ikincisi de Üçüncü Caddedeki Moe's mezecisindeki ciğer sosisiydi. Bay ve Bayan Gilbert Vail'in yaklaşan boşanma davasından hiç söz etmemişti. Soylu geçmişe sahip çok güzel bir kadın olan Bayan Vail, birkaç ay önce kibar ve genç kocasına ateş etmiş, Francisco d'Anconia için kocasından kurtulmak istediğini de herkese açıklamıştı. Basına gizli aşkını ayrıntılarıyla anlatmış, geçen yılbaşı gecesini d'Anconia'nın Ant dağlarındaki villasında nasıl geçirdiğini de uzun uzadıya tarif etmişti. Kocası ise, vurulduktan sonra sağ kalmayı başarmıştı ve boşanmak üzere mahkemeye başvurmuştu. Kadın da kocasının milyonlarının yarısını almak üzere bir başka dava açmış, ayrıca kocasının özel hayatıyla karşılaştırıldığında kendi özel hayatının masum gözükeceğini söylemişti. Gazeteler haftalardır o hikâyeyle doluydu. Ama Sinyor d'Anconia'nın o konuda söyleyeceği hiçbir şey yoktu. "Bayan Vail ile ilişkinizi inkâr mı ediyorsunuz?" diye sorulduğunda, "Ben hiçbir zaman, hiçbir şeyi inkâr etmem," demişti. Ama gazeteciler onun şu ara apansız kente gelişine aslında oldukça şaşırmışlardı. Skandalın en kötü bölümleri manşetlerde patlarken buralarda olmak isteyeceği hiç akıllarına gelmemişti. Demek ki yanılmışlardı. Francisco d'Anconia, gelişinin nedenlerine bir tane daha eklemişti: "Saçmalığa tanık olmak istedim," demişti.

Dagny gazetenin elinden yere kaymasına izin verdi. Öne eğik oturmuş, kafasını kollarına dayamıştı. Hiç kıpırdamıyordu. Ama dizlerine sarkan saç telleri ikide bir âni sarsıntılarla titriyordu.

Halley'nın müziğinin harika akışı devam ediyor, odayı doldurup camları deliyor, kentin üzerine yayılıyordu.

Duyuyordu Dagny müziği. Kendi mücadelesi, kendi çığlığıydı o.

***

James Taggart oturduğu dairenin salonunu süzerken saatin kaç olduğunu merak etti. Kalkıp saatini aramaya üşeniyordu. Üstünde buruşuk pijamasıyla, yalın ayak, koltukta oturmaktaydı. Terlik aramak da zahmetli işti. Gri göklerin ışığı, hâlâ uykulu olan gözlerini acıtıyor, kafasının içinde, az sonra baş ağrısına dönüşecek tatsız bir ağırlık hissediyordu. Öfkeyle, neden salona geldiğini merak etti. Ha, evet, hatırlamıştı. Saatin kaç olduğunu öğrenmek istiyordu.

Koltuğun kolu üzerinden sarktı, uzak bir binanın tepesindeki saati gördü. Öğlen olmuştu. Onikiyi yirmi geçiyordu.

Yatak odasının açık duran kapısından, Betty Pope'un banyoda dişlerini fırçalamakta olduğunu duydu. Korsesi yerde yatıyordu. Diğer giysilerinin durduğu sandalyenin hemen yanında. Açık pembe bir korseydi. Lastikleri kopuk kopuktu.

"Çabuk ol, tamam mı?" diye seslendi sinirli bir sesle. "Giyinmem gerek."

Kadın cevap vermedi. Banyo kapısını açık bıraktığı için James onun gargara yapmakta olduğunu duyuyordu.

Dün geceyi hatırladı ve bunları niçin yaptığını sordu kendi kendine. Ama cevap aramak fazla zahmetliydi.

Betty Pope turuncu mor kareli geceliğinin eteklerini savurarak salona geldi. Taggart, gecelikle felâket görünüyor, diye düşündü. Binici kılığında çok daha iyiydi. Gazetelerin sosyete sayfalarındaki fotoğrafları enikonu iyiydi. İnce bir kızdı. Sırf kemikten ve...katı hareketli eklemlerden oluşmuştu. Yüzü çirkin, cildi kötüydü. En iyi ailelerden

birinin soyundan geldiği için de küstah ve, aşağılayıcı bir hâli vardı.

“Üff, Allah kahretsin,” diye söylendi Betty. Bunu söylemesinin pek de belirgin bir nedeni yoktu. “Jim, tırnak makasın nerede? Ayak tırnaklarını düzeltmem gerek.”

“Bilmiyorum. Başım ağrıyor. Tırnaklarını evde kes.”

Kadın kayıtsız bir sesle, “Sabahleyin iştah kaçırıcı bir hâlin oluyor,” dedi. “Salyangoza benziyorsun.”

“Kessene sesini!”

Kadın odada amaçsızca dolaştı. “Eve gitmek istemiyorum,” dedi duygusuz bir sesle. “Sabahlardan nefret ediyorum. İşte bir gün daha geldi ve yapacak hiçbir şey yok. Öğleden sonra Liz Blane’in evinde çaya davetliyim. Eh, eğlenceli olabilir, çünkü Liz cadının tekidir.” Bardaklardan birini eline aldı, içindeki içki kalıntısını dikip içti. “Birini çağırıp havalandırmanı tamir ettirsene. Kokuyor burası.”

“Banyoda işin bitti mi?” diye sordu Taggart. “Giyinmem gerek. Bugün önemli bir işim var.”

“Buyur gir. Bence hava hoş. Banyoya sen oradayken de girebilirim. Aceleye getirilmekten hoşlanmam.”

Taggart tıraş olurken onu açık banyo kapısının dışında giyindiğini gördü. Korseyi çekmek için bir hayli uğraşması gerekti. Sonra çoraplarını giyip korsenin jartiyerlerine tutturdu, üstüne çirkin bir tvit tayyör geçirdi. Kareli geceliğini, bir moda dergisindeki ilandan seçmişti. Bazı durumlarda gerekli bir üniforma olarak görüyordu onu. Belirli bir amaç için giymişti, şimdi de atacaktı.

Aralarındaki ilişkide de benzer bir nitelik vardı. Hiçbir ihtiras, arzu, zevk ya da utanç içermeyen bir ilişkiydi. Onlara göre seks eylemi, zevk de değildi, günah da. Hiçbir anlamı

yoktu. Kadınlarla erkeklerin birlikte yatması gerektiğini işitmişlerdi ve onlar da öyle yapıyorlardı.

“Jim, beni bu akşam Ermeni lokantasına götürsene,” dedi birdenbire. “Şiş kebaba bayılıyorum.”

“Götüremem. “Suratındaki sabunların arasından çıkan sesi kızgındı.“Yoğun bir gün var önümde.”

“İptal etsene!”

“Neyi?”

“Her neyse onu.”

“Önemli, sevgilim. Yönetim Kurulu toplantısı var.”

“Öf, o lanet olası demiryolu için bu kadar kasılma. Çok can sıkıcı. İşadamlarından nefret ederim. Renksiz insanlar.”

Jim cevap vermedi.

Betty ona sinsi bakışlarla baktı, konuştuğunda sesi biraz daha canlı çıktı. “Jock Benson diyor ki, demiryoluna fazla kaygılanmasan da olurmuş, çünkü her şeyi yöneten kız kardeşinmiş.”

“Ya, öyle mi söyledi?”

“Bence kız kardeşin korkunç biri. Kadınların çeşitli rollere kalkışması, iş-kadınıymış gibi havalara girmesi iğrenç. Hiç kadınsı değil. Kendini kim sanıyor, Tanrı aşkına?”

Taggart eşiğin ötesine adım attı, kapının kulpuna dayanıp Betty Pope’u inceledi. Yüzünde belli belirsiz bir gülümseme vardı. Alaycı ve güvenli. İşte, aramızda bir ortak bağ varmış, diye düşünüyordu.

“Belki bilmek ilgini çeker, sevgilim,” dedi. “Bugün öğleden sonra kız kardeşimin ayağının altına muz kabuğunu koyuyorum.”

“Olamaz!” dedi Betty. “Sahi mi?”

“İşte o yüzden Yönetim Kurulu toplantısı bu kadar önemli.”

“Onu gerçekten kovacak mısın?”

“Hayır. Öyle bir şey hem gerekli değil, hem de iyi olmaz. Yalnızca haddini bildireceğim. Beklediğim fırsat çıktı sonunda.”

“Bir açığını mı yakaladın? Skandal falan mı?”

“Yo, hayır. Sen anlayamazsın. Yalnızca...fazla ileri gitti, haddini bildirmek gerek. Bağışlanmaz bir numaraya kalkışa, hem de hiç kimseye danışmadan. Meksikalı komşularımıza karşı ciddi bir hakaret. Yönetim Kurulu bunu duyunca, İşletme Departmanı’yla ilgili birkaç yeni kuralı hemen kararlaştıracak, o zaman da kız kardeşimi yönetmek biraz daha kolaylaşacak.”

“Zekisin, Jim.”

“Giyinsem fena olmayacak.” Sesi keyifliydi. Lavaboya dönerken şen bir sesle, “Belki de akşam seni şiş kebap yemeye götürürüm,” dedi.

Telefon çalmaya başlamıştı.

Taggart ahizeyi kulağına götürdüğünde, santral görevlisi Mexico City’den şehirlerarası arandığını bildirdi.

Telefondaki isterik ses, Meksika’daki siyasî danışmanının sesiydi.

“Bir şey yapamadım, Jim!” diye yutkunuyordu. “Elimden bir şey gelmedi!

“Hiçbir uyarı almamıştık, yemin ederim. Hiç kimse kuşkulanmadı, hiç kimse beklemiyordu. Ben elimden geleni yaptım, beni suçlayamazsın, Jim. Apansız, yıldırım düşmesi gibi! Karar bu sabah, beş dakika önce alındı. Hiç uyarı yapmadılar! Meksika Halk Cumhuriyeti, San Sebastian Madenleri’yle San Sebastian Demiryolu’nu devletleştirdi.”

***

“...ve bu nedenle de, Yönetim Kurulu’nun sayın üyelerine paniğe kapılmak için hiçbir sebep olmadığını belirtmek isterim. Bu sabahki olay çok üzücü, ama Washington'un dış politikasını biçimlendiren iç süreçlerle ilgili edindiğim bilgilere göre, hükümetimizin Meksika Halk Cumhuriyet ile bir anlaşmaya varacağı kesin. Bu durumda, istimlâk edilen mallarımız için de yeterli tazminatı alacağız.”

James Taggart uzun masanın başında ayakta duruyor, Yönetim Kurulu üyelerine hitap ediyordu. Sesi tekdüze, sözleri dikkatle seçilmişti. Güven kavramını öne alan bir konuşmaydı.

“Ama bildirmekten memnuniyet duyduğum husus, bu olasılığı önceden hesaplayıp Taggart Transcontinental’ın çıkarlarını koruyabilmek için her önlemi almış olduğumdur. Birkaç ay önce İşletme Departmanı’mıza, San Sebastian Hattı’ndaki seferleri günde bir trene indirmeleri, iyi cins lokomotif ve vagonları oradan çekmeleri, taşınabilir tüm araç gereci de alıp getirmeleri konusunda talimat vermiştim. Meksika hükümeti birkaç ahşap vagondan ve eski püskü bir lokomotiften başka hiçbir şey alamadı. Bu kararım, şirketimizi milyonlarca dolarlık zarardan korudu. Gerçek rakamlar kesinleşince sizlere sunacağım. Ama hissedarlarımız haklı olarak, bu işin sorumluluğunu taşıyanların ihmallerinin bedelini ödemesini bekleyeceklerdir. Bu nedenle, San Sebastian Hattı’nı inşa etmemizi öneren ekonomi danışmanımız Bay Clarence Eddington'ın ve Mexico City’deki temsilcimiz Bay Jules Mott’un istifasını istememizi öneriyorum.”

Masanın çevresindekiler dinliyorlardı. Ne yapmaları gerektiğini değil, olup bitenleri temsil ettikleri kişilere nasıl

anlatacaklarını düşünüyorlardı. Taggart'ın konuşması onlara ihtiyaçları olan malzemeyi sağlamıştı.

***

Taggart ofisine döndüğünde Orren Boyle onu bekliyordu. Yalnız kaldıkları anda Taggart'ın havası değişti. Masasına oturup yığıldı, yüzü gevşedi, bembeyaz kesildi.

"Eeee?" diye sordu.

Boyle ellerini bir çaresizlik ifadesiyle iki yana açtı. "Soruşturdum, Jim," dedi. "Bir hile yok. D'Anconia o madenlerde kendi parasından onbeş milyon dolar batırmış oldu. Hayır, bir numara yok. Kimseyi dolandırmamış. Kendi parasını koymuş, şimdi de kaybetmiş."

"Peki, bu konuda ne yapacakmış?"

"Onu...bilemiyorum. Hiç bilen yok."

"Herhalde dolandırılmaya razı olacak değildir, değil mi? Buna razı olmayacak kadar akıllıdır. Gizli bir kozu vardır mutlaka."

"Umarım vardır."

"Dünyanın en kurnaz dolandırıcılarını kandırmış biridir o. Bir grup Meksikalı politikacının aldığı karara mı razı olacak? Mutlaka onların bir açığını yakalamıştır, son gülen o olacaktır. Biz de buna katılmak zorundayız!"

"Sana kalmış, Jim. Onun arkadaşı olan sensin."

"Arkadaşmış! Lanet olsun! Nefret ediyorum ondan."

Sekreterini çağırmak üzere zile bastı. Sekreter güvensiz adımlarla girdi. Mutsuz görünüyordu. Genç bir delikanlıydı, ama artık ilk gençliğinde sayılmazdı. Kansız bir yüzü, kibar yoksullara özgü terbiyeli bir hâli vardı.

"Bana Francisco d'Anconia'dan randevu aldın mı?" diye sordu Taggart. "Hayır, efendim."

"Lanet olsun. Sana telefon edip randevu al demiştim."

“Alamadım, efendim. Denedim.”

“Yine dene.”

“Yani, randevuyu alamadım demek istiyorum, efendim.”

“Neden alamadın?”

“Vermedi.”

“Yani beni görmeyi ret mi etti demek istiyorsun?”

“Evet, efendim, onu demek istiyorum.”

“B*eni kabul etmiyor mu?*”

“Etmiyor, efendim.”

“Kendisiyle mi konuştun?”

“Hayır, efendim, sekreteriyle konuştum.”

“Ne dedi sana? Ne demiş?” Genç adam kararsızdı. Deminkine oranla daha bile mutsuz görünüyordu. “Ne demiş?”

“Sinyor d’Anconia sizin can sıkıcı biri olduğunuzu söylemiş, Bay Taggart.”

***

Kabul edilen teklif, “Anti-İt-Dalaşı Kuralı” adını taşıyordu. Ulusal Demiryolları İttifakı üyeleri oylarını verirken, bir sonbahar akşamının geç saatinde, kocaman bir salonun loşluğunda oturuyor, birbirlerine pek bakmıyorlardı.

Ulusal Demiryolları İttifakı söylentilere göre, demiryolları sanayii korumak üzere kurulmuş bir örgüttü. Bu işi, ortak bir amaç uğruna işbirliği yapma metotları geliştirerek yapacaklardı. Her üye, sektörün çıkarlarını kendi çıkarlarının üzerinde tutacağına yemin edecekti. Sektörün çıkarları da çoğunluk oyuyla kararlaştıracaktı ve alınan çoğunluk kararına her üye uymak zorundaydı.

İttifakı kuranlar, “Aynı sanayinin üyeleri birbirini desteklemeli,” diyorlardı. “Hepimizin sorunları da, çıkarları da, düşmanları da aynı. Birbirimizle didişirken enerjimiz ziyan oluyor. Oysa dünyaya karşı ortak bir cephe oluşturmamız gerekir. Çabalarımızı birleştirirsek hepimiz büyüyebilir, daha çok kazanabiliriz.” Kuşkucu biri çıkmış, “Bu ittifak kime karşı?” diye sormuştu. Cevabı hemen verilmişti tabii: “Hiç kimseye karşı değil. Ama ille o türlü ifade etmek istiyorsan, nakliyecilere, bize araç gereç satanlara, ya da kim bizi istismar etmeye kalkarsa ona karşı. Her ittifak kime karşıdır ki?” Kuşkucu, “Ben de onu merak ediyorum işte,” demişti.

Anti-İt-Dalaşı Kuralı yıllık genel kurul toplantısında oya konulduğunda, kamuoyuna da ilk defa açıklanmış oluyordu. Ama üyelerin hepsi daha önceden bu karardan haberdar olmuşlardı. Konu uzun zamandan beri kulislerde konuşulmakta, hele son birkaç aydır ısrarla tartışılmaktaydı. Koca salonda oturmakta olan adamlar, büyük demiryollarının başkanlarıydı. Anci-İt-Dalaşı Kuralı’nı hiç sevmemişlerdi. Keşke hiç ortaya atılmasaydı, demişlerdi. Ama oya konulduğunda, lehte oy kullandılar.

Oylama öncesinde yapılan konuşmalarda hiçbir demiryolunun adı geçmemişti. Tüm konuşmalar yalnız kamu yararından söz etmekteydi. Nakliye yetersizliğinden kamu çıkarlarının tehdit altında olduğu, demiryollarının birbirleriyle rekabeti yüzünden zayıf düştükleri, it-dalaşı nedeniyle sanayinin tehlikede olduğu söylenmekteydi. Gerçi demiryolu hizmetlerinin durdurulduğu bazı bölgeler de vardı ama, nice yerde de iki ya da daha çok demiryolu, içlerinden birine ancak yetecek işler için rekabete girmişti. Seferlerin durdurulduğu alanlarda, yeni demiryolu şirketleri için büyük

fırsatlar vardı. Gerçi o alanların şimdilik pek de ekonomik çekiciliği yoktu ama kamu bilincine sahip bir demiryolu, oraların zorluk içindeki halklarına ulaşım sağlamaktan ancak sevinç duyabilirdi, çünkü ne de olsa bir demiryolunun amacı kamu hizmetiydi, kâr değildi.

Ardından, büyük ve gelişmiş demiryolu sistemlerinin kamu yararı için şart olduğu söylendi. Bunlardan birinin çökmesi ulusal bir felâket olurdu. Böyle bir sistemin, uluslararası iyi niyete katkıda bulunma çabası yüzünden zarara uğraması durumunda bu vartayı atlatmak için kamu desteği almaya hakkı olduğu ifade edildi.

Hiçbir demiryolunun adı verilmedi. Ama oturum başkanı konuyu oya koymak üzere elini havaya kaldırdığında, herkes dönüp Dan Conway'e, Phoenix-Durango'nun başkanına baktı.

Teklife ret oyu veren yalnızca beş kişi vardı. Ama teklifin kabul edildiği başkan tarafından açıklandığında, ne alkış duyuldu, ne memnuniyet sesleri. Hattâ ne de bir hareket görüldü. Son ana kadar her biri, birinin çıkıp kendilerini bundan kurtaracağını ummuştu.

Anti-İt-Dalaşı Kuralı, ülkenin yasama meclisinin çoktan çıkardığı yasaları daha iyi uygulayabilmek için getirilmiş "isteğe bağlı bir öz-kontrol" önlemi olarak tarif ediliyordu. Bu kurala göre, Ulusal Demiryolları ittifakı üyelerinin "yıkıcı rekabet" diye tanımlanan uygulamalara yönelmesi yasaktı. Sınırlandırılmış bölgelerde yalnızca bir tek demiryolunun çalışmasına izin verilecekti. Bu tür bölgelerde öncelik, bölgede çalışmaya daha önceden başlayan şirkete ait olacaktı. Yeni gelenler, o şirketin alanına tecavüz etmiş sayılacak ve kendilerine kararın tebliğ edilmesinden itibaren dokuz ay içinde o bölgedeki çalışmalarına son vereceklerdi. Ulusal

Demiryolları İttifakı, hangi bölgelerin sınırlandırılmış bölge olacağına karar verme yetkisini elinde tutacaktı.

Toplantı sona erdiğinde herkes çabucak oradan çıkmaya çalıştı. Özel sohbetler, dostça oyalanmalar olmadı. Koca salon çok kısa zamanda boşaldı. Hiç kimse Dan Conway'le konuşmadı, hattâ hiç kimse dönüp ona bakmadı.

Binanın lobisinde James Taggart, Orren Boyle'la karşılaştı. Buluşmak için randevulaşmış değillerdi, ama Taggart şişman adamı mermer duvarın önünde görür görmez, daha yüzünü görmeden anlamıştı kim olduğunu. Birbirlerine yaklaştılar. Boyle konuşurken yüzündeki gülümseme her zamanla kadar yatıştırıcı değildi. "Ben üstüme düşeni yaptım. Şimdi sıra sende, Jimmy," dedi. Taggart suratını asarak, "Senin buraya gelmen gerekmiyordu, neden geldin'" diye sordu. Boyle'un cevabı kısaydı. "Biraz eğlenmek için!"

Dan Conway sıra sıra dizilmiş bomboş sandalyelerden birinde oturmaktaydı. Temizlikçi kadın salonu toparlamak için geldiğinde, o hâlâ oradaydı. Kadın seslenince söz dinleyip kalktı, kapıya doğru yollandı. Ara yolda kadının yanından geçerken elini cebine daldırıp biraz arandı, bir beş dolar bulup verdi. Sessizce. Kadının yüzüne bakmadan. Ne yaptığını bilmiyor gibi bir hâli vardı. Bahşiş verilmesi gereken bir yerde sanıyordu herhalde kendini.

Ofisin kapısı ardına kadar açılıp James Taggart içeri daldığında Dagny hâlâ masasındaydı. James bu odaya ilk defa böyle giriyordu. Yüzünden ateşler fışkırıyor gibiydi.

Dagny onu, San Sebastian Hattı'nın devletleştirilmesinden beri görmemişti. James konuyu Dagny ile konuşmaya çalışmamış, Dagny de bir şey söylememişti. öyle gösterişli biçimde haklı çıkmıştı ki, kelimelere gerek olmadığını düşünü yordu. Yarı nezaketten, yarı acıma duygusundan, ağabeyine

olaydan çıkarılması gereken sonuçları da söylememişti. Mantıklı bir insan bir tek sonuç çıkarabilirdi bu olaydan. James'in Yönetim Kurulu'nda yaptığı konuşmayı duymuştu aslında. Tiksintiyle gülümsemiş, omuz silkip geçmişti. Eğer Dagny'nin başarılanın kendine mal etmek herhangi bir sebeple işine yarıyorsa, o zaman herhalde bundan sonra onu hareketlerinde rahat bırakırdı.

"Sen kendini bu demiryolu için bir şeyler yapabilen tek kişi sanıyorsun, ha?" diye patladı James.

Dagny şaşkınlıkla baktı. James'in sesi pek tiz çıkıyordu. Dagny'nin masasının karşısına dikildiğinde, heyecandan fazlasıyla gergindi.

"Sen benim bu şirketi batırdığımı düşünüyorsun, öyle mi?" diye devam etti. Bağırıyordu. "Bizi kurtarabilecek tek kişi sensin, öyle mi? Meksika zararını telâfi etmek için benim hiçbir şey yapamayacağımı zannediyorsun ha!"

Dagny yavaşça, "Ne istiyorsun?" diye sordu.

"Sana bazı haberler vermek istiyorum. Aylar önce sana sözünü ettiğim, Ulusal Demiryolları İttifakı'mn Anti-İt-Dalaşı Kuralını hatırlıyor musun? O fikri beğenmemiştin. Hattâ hiç beğenmemiştin."

"Hatırlıyorum. Ne olmuş?"

"Kabul edildi."

"Ne kabul edildi?"

"Anti-İt-Dalaşı. Birkaç dakika önce, Toplantıda. Dokuz ay sonra artık Colorado'da Phoenix-Durango diye bir şey olmayacak."

Dagny ayağa fırlarken masadaki cam kültablası yere düşüp kırıldı.

"Sizi ahlâksız piçler!"

James hiç hareket etmeden duruyor, gülümsüyordu.

Dagny titremekte olduğunun, ona açık verdiğinin, savunmasız kaldığının farkındaydı. James bundan çok zevk alıyor olmalıydı, ama Dagny'ye de vız geliyordu. Tam o sırada James'ın yüzündeki gülümsemeyi fark etti. Bir anda bütün öfkesi yok oldu. Hiçbir duygu kalmamıştı içinde. O gülümsemeyi buz gibi, kişisellikten uzak bir merakla inceledi.

Karşı karşıya duruyorlardı. James ilk defa olarak ondan korkmuyormuş gibi görünüyordu. Sevinçten uçuyordu. Bu olay onun gözünde, bir rakibi yok etmekten çok daha derin anlamlar taşıyordu. Dan Conway'e karşı bir galibiyet değil, Dagny'ye karşı bir galibiyetti. Ne bakıma öyle olduğunu bulamıyordu, ama James'in bildiğinden emindi.

Bir an için aklından bir şey geçti. Karşısında duran James Taggart'ın ve onu gülümseten şeyin içinde, kendisinin hiç kuşkulanmadığı bir sır gizliymiş gibi geldi ona. O sırrı anlaması, öğrenmesi, hayati önem taşıyordu. Ama o düşünce birden kayboldu, silindi gitti.

Dönüp dolabın kapağını açtı, mantosunu kaptı.

"Nereye gidiyorsun?" Taggart'ın sesi alçalmıştı. Hayal kırıklığına uğramış, hattâ biraz kaygılanmış gibiydi.

Dagny cevap vermedi. Hızla ofisten çıkıp gitti.

"Dan, onlarla mücadele etmek zorundasın. Ben yardım ederim sana. Senin için tüm gücümle savaşırım."

Dan Conway başını iki yana salladı.

Masasında oturuyordu. Önünde yalnızca solmuş bir sümen vardı. Odanın köşesinde zayıf bir ışık yanıyordu. Dagny dosdoğru Phoenix-Durango'nun New York ofisine koşmuştu. Conway oradaydı. Dagny ilk girdiğinde nasıl oturuyorsa, hâlâ aynı pozda oturuyordu. Dagny geldiğinde gülümsemiş, "Garip, senin geleceğini tahmin etmiştim," demişti. Sesi nazik, ama cansızdı. Birbirlerini pek iyi

tanımazlardı. Colorado'da birkaç kere karşılaşmışlardı, o kadar.

"Hayır," dedi Conway. "Yararı yok."

"Bunu imzaladığın ittifak anlaşması için mi söylüyorsun? O geçerli olmaz. Buna resmen gasp derler. Hiçbir mahkeme dikkate almaz onu. Eğer Jim yine o yağmacı sloganının, 'kamu yararı' lâfının arkasına saklanmaya kalkışırsa, o zaman ben tanık kürsüsüne çıkar, yemin eder, Taggart Transcontinental'ın tüm Colorado trafiğini taşıyamayacağını söylerim. Mahkeme senin aleyhinde bir karar alırsa, bir üst mahkemeye gider, on yıl boyunca itirazlarını sürdürürsün."

"Evet...yapabilirim. Sonunda kazanır mıyım, emin olamam, ama deneyebilirim. Demiryolunu daha birkaç yıl elimde tutabilirim. Ama...hayır, benim düşündüğüm, işin hukuk yanı değil. Mesele o değil."

"Nedir öyleyse?"

"Bu mücadeleyi istemiyorum, Dagny."

Dagny ona inanmaz bakışlarla baktı. Conway'in bu sözü daha önce hiçbir zaman söylememiş olduğuna yemin edebilirdi. Bir insan, hayatının bu kadar ileri bir döneminde kendini nasıl değiştirebilirdi?

Dan Conway ellisine yaklaşıyordu. Bir şirketin sahibinden çok, bir mühendisin sert, keskin hatlı, sağlam, inatçı yüzü vardı onda Bir savaşçının yüzüne sahipti. Genç, güneş yanığı bir teni, kırlaşmakta olan saçları vardı. Arizona'da zayıf durumda bir demiryolunu devralmıştı. Geliri başarılı bir bakkal dükkânından bile az olan bir demiryolu. Ama onu güneybatı bölgesinin en iyi demiryolu hâline getirmeyi başarmıştı. Az konuşur, seyrek kitap okurdu, üniversiteye gitmemişti. İnsan çabaları, bir tek türü dışında, onun ilgisini

çekmezdi. İnsanların kültür dediği şeyden onda eser yoktu. Ama demiryollarını bilirdi.

“Neden istemiyorsun mücadele etmeyi?”

“Çünkü bunu yapmaya hakları vardı.”

“Dan,” dedi Dagny. “Sen aklını mı kaçırdın?”

Conway ruhsuz bir sesle, “Ben ömrümde sözümden dönmedim,” dedi. “Mahkemelerin ne karar vereceği beni ilgilendirmiyor. Ben çoğunluğun kararını kabul etmeye söz verdim. Şimdi kabul etmeliyim.”

“Çoğunluğun sana bunu yapmasını bekliyor muydun?”

“Hayır.” Tas gibi yüzü bir an sarsılıyormuş gibi göründü. Alçak sesle konuşuyor, Dagny’ye bakmıyordu. Çaresiz şaşkınlık, henüz içinde çok tazeydi. “Hayır, beklemiyordum, Bir yıldır bundan söz ettiklerini duyuyordum, ama inanmamıştım. Oylama yapılırken bile, buna inanmıyordum.”

“Ne bekliyordun?”

“Sandım ki...Hepimiz kamu yararı için çaba göstermeliyiz demişlerdi. Ben Colorado’da yaptığım şeylerin iyi olduğunu düşünüyordum. Herkesin iyiliğine yani.”

“Ah, seni sersem! Seni zaten bunun için cezalandırdıklarını görmüyor musun? İyiydi de onun için!”

Conway yine başını iki yana salladı. “Anlayamıyorum ,” dedi. “Şimdi bakıyorum, çıkış yolu göremiyorum.”

“Kendini mahvetmeye razı olmak için mi söz verdin onlara?”

“Hiçbirimiz için seçenek yok sanıyorum.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Dagny, şu anda bütün dünya korkunç bir durumda. Nesi var, bilmiyorum, ama bir şeyler çok ters. İnsanlar bir araya gelip bir çıkış yolu bulmak zorunda. Ama hangi yolun seçileceğine kim karar verebilir? Ancak çoğunluk bu yetkiye

sahiptir. Herhalde karar vermenin tek doğru yolu o olmalı. Ben başka bir yol göremiyorum. Besbelli, birinin kurban edilmesi gerek. Bu, benmişim meğer. Şikâyet etmeye hakkım yok. Haklar onlardan yana. İnsanların bir araya gelmesi gerek.”

Dagny sakın konuşabilmek için çaba harcadı. Öfkeden titriyordu. “Eğer bir araya gelmenin bedeli buysa ve ben herhangi bir insanla aynı gezegende yaşamak istiyorsam, Allah belamı versin! Eğer ötekiler yalnızca bizi yok ederek hayatta kalabileceklerse, o zaman onların hayatta kalmasını niçin isteyelim ki? Kendini yok etme kavramını hiçbir şey haklı gösteremez. Hiçbir şey onlara, insanları kurban durumuna düşürme hakkını da vermez. En iyileri yok etmek hiçbir ahlâka sığmaz. Hiç kimse iyi olduğu için cezalandırılamaz. Kimse yeteneği yüzünden cezalandırılamaz. Eğer öylesi doğru olacaksa, birbirimizi katletmeye başlayalım, çünkü bu durum, dünyada doğru diye, hak diye hiçbir şeyin olmadığı anlamına gelir.”

Conway cevap vermedi. Dagny’yi çaresiz bakışlarla seyrediyordu.

Dagny, “Eğer dünya öyle bir yer olursa, biz içinde nasıl yaşayabiliriz?” diye sordu.

Conway, “Bilmiyorum..diye fısıldadı.

“Dan, sen gerçekten bunun hak olduğuna, doğru olduğuna inanıyor musun? Yani gerçekten, derinden derine, yüreğinin içinde, inanıyor musun bunun hak olduğuna?”

Conway gözlerini yumdu, “Hayır,” dedi. Sonra Dagny’ye baktı, Dagny o gözlerde ilk defa olarak işkence işaretleri okudu. “Burada oturmuş, onu anlamaya çalışıyordum. Bunun hak olduğuna, doğru olduğuna inanmam gerek, biliyorum, ama inanamıyorum. Sanki doğrudur demeye dilim varmıyor.

Oradaki hattın her traversini, her rayını, her sinyal lambasını, her köprüsünü, orada geçirdiğim her geceyi yeniden görüyorum...” Başı sarktı, sonra kollarının üzerine düştü. “Ah, Tanrım, öyle büyük haksızlık ki!”

“Dan!” dedi Dagny sıkılı dişleri arasından. “Savaş bununla.”

Conway başını kaldırdı. Gözleri boş bakıyordu. “Hayır,” dedi. “Yanlış olur. Bencillik etmiş olurum.”

“Öff, lanet olsun o boş kalıplara! Bunun saçma olduğunu biliyorsun!” “Bilmiyorum...” Sesi çok yorgundu. “Şurada oturmuş, bunu düşünmeye çalışıyordum...Artık neyin doğru olduğunu bilmiyorum...” Sonra ekledi. “Galiba aldırmıyorum da.”

Birdenbire Dagny, bundan sonra söyleyeceği hiçbir şeyin işe varamayacağını anladı. Dan Conway bir daha asla eylem adamı olmayacaktı. Bundan nasıl bu kadar emin olabildiğini bilmiyordu. Şaşkın bir sesle, “Daha önce savaşta hiç pes etmemiştin,” dedi.

“Hayır, herhalde etmemiştim...” Alçak sesle, kayıtsız bir şaşkınlıkla konuşuyordu. “Fırtınalarla, sellerle, heyelanlarla, ray hasarlarıyla boğuştum...Nasıl yapılacağını biliyordum ve yapmaktan hoşlanıyordum...Ama bu tür bir savaş...benim yapamayacağım bir şey.”

“Neden?”

“Bilmiyorum. Dünyanın neden böyle olduğunu kim bilebilir? John Galt kim?”

Dagny yüzünü buruşturdu. “O hâlde ne yapacaksın?”

“Bilmiyorum...”

“Yani...” Dagny birden sustu.

Dan onun ne demek istediğini anlamıştı. “Yo, her zaman yapacak bir şey vardır...” İnançsız konuşuyordu. “Herhalde

yalnız Colorado'yla New Mexico'yu sınırlı bölge ilan edeceklerdir. Arizona'daki hattı yine işletebileceğim." Sustu, sonra ekledi. "Yirmi yıl önce olduğu gibi...Eh, beni meşgul eder. Artık yoruluyorum, Dagny. Vakit ayıramadığım için fark edemedim, ama herhalde yoruluyorum."

Dagny hiçbir şey söyleyemedi.

Dan aynı kayıtsız sesle, "Onların hizmetten yoksun bölgelerine yeni hatlar yapacak değilim," dedi. "Bana teselli ödülü diye bunu yutturmaya çalıştılar, ama bence bu yalnızca lâf. Yüzlerce kilometre alanda hiçbir şey yoksa, yalnızca kendi karnını doyurabilen birkaç çiftçi varsa, oraya demiryolu yapılamaz.

Demiryolu yapıp parasını çıkaramazsın. Parası çıkarılamayacak şeyi kim, neden yapsın ki? Akla uygun gelmiyor. Ne dediklerini bilmiyorlar."

"Boş ver onların yoksun bölgelerini! Ben asıl seni düşünüyorum." Sonunda adını koymak zorunda kalmıştı. "Sen kendin ne yapacaksın?"

"Bilmiyorum...Aslında yapmaya vakit bulamadığım çok şey var. Balık tutmak meselâ. Hep sevdim balık tutmayı. Belki kitap okumaya başlarım, hep istemiştim. Daha rahat yaşarım artık herhalde. Balığa çıkarım. Arizona'da birkaç güzel yer var. Sakin ve huzurlu. Kilometrelerce gidiyor, tek bir insana rastlamıyorsun." Başını kaldırıp baktı, ekledi. "Boş ver. Neden benim için kaygılanasın ki?"

"Sen değil, bu aslında...Dan," dedi birdenbire. "Umarım biliyorsundur, sana yardım etmeyi teklif edişim, senin hatırın için değildi."

Dan gülümsedi. Zayıf, dostça bir gülümsemeydi bu. "Biliyorum," dedi.

“Nedeni acıma da değil, yardım da değil, o tür çirkin şeylerin hiçbiri değil. Bak, niyetim Colorado’da seninle kıran kırana çatışmaktı. Müşterilerini çalmak, seni zorlamak, duvara kıstırmak, gerekirse de bölgeden dışarı atmak istiyordum.”

Conway yavaşça güldü. Bu sözleri beğenmişti. “Çok da uğraşman gerekecekti bunun için,” dedi.

“Ama gerekli olacağını sanmıyordum. Orada her ikimize de yer var diye düşünüyordum.”

“Evet. Vardı.”

“Yine de, eğer yok olduğu ortaya çıkarsa seninle savaşacaktım. Kendi hattımı seninkinden iyi duruma getirebilirsem seni yenecektim, ondan sonra sana ne olduğu da hiç umrumda olmayacaktı. Ama bu...Dan, artık bizim Rio Norte Hattı’na bakmak bile istemiyorum...Tanrım, Dan, ben yağmacı olmayı istemem.”

Conway bir an ona sessizce baktı. Bakışları sanki uzaktan bakıyormuş gibiydi. Yavaşça konuştu: “Sen yüz yıl erken doğmalıymışsın, evlât. O zaman bir şansın olurdu.”

“Daha neler. Ben kendi şansımı kendim yaratmak niyetindeyim.”

“Senin yaşındayken benim de niyetim oydu.”

“Sen başardın.”

“Öyle mi?”

Dagny oturduğu yere çakılmış gibiydi. Kıpırdayamıyordu.

Conway doğrulup dikleşti, emir veriyormuş gibi sert bir sesle, “Sen o Rio Norte Hattı’nıza baksan iyi edersin, hem de bu işi çabuk yapman gerek,” dedi. “Ben oradan çıkmadan hattı hazırlamak zorundasın. Yapmazsan, bu, Ellis Wyatt’ın da, oradaki diğerlerinin de sonu olacaktır, oysa onlar bu ülkede kalmış en yaman insanlar. Bunun olmasına izin

veremezsin. Artık her şey senin omuzlarında. Benim rekabetim ortadan kalktıktan sonra o bölgede işlerinizin çok daha zorlaşacağını ağabeyine anlatmaya çalışmak boşuna. Ama sen ve ben...biliyoruz. O yüzden, hemen yap. Zaten ne yaparsan yap, sen yağmacı olmayacaksın. Hiçbir yağmacı o bölgede demiryolu çalıştırma işini sürdüremez. Sen orada ne kazanırsan, hak etmişsin demektir. Ağabeyin gibi keneleri anmaya değmez zaten. Bundan böyle her şey sana bağlı.”

Dagny ona bakıyor, böyle bir insanı neyin yenilgiye uğratabileceğini merak ediyordu. Bunu James Taggart’ın yapmış olamayacağının farkındaydı.

Conway’in de, kafasındaki bir başka soruya cevap arar gibi kendisine bakmakta olduğunu gördü. Sonra Conway gülümsedi, Dagny inanamayarak o gülümsemede hüzün ve acıma izleri gördü.

“Bana acımasan iyi edersin,” dedi Conway. “Bence ikimiz arasında, önünde zor günler olan asıl sensin. Hem bence sana inen darbe benimkinden de ağır olacak.”

***

Fabrikaya telefon açmış, o gün öğleden sonra Hank Rearden’le görüşmek için randevu almıştı. Telefonu kapatıp önündeki Rio Norte haritasına eğilirken kapı açıldı. Dagny başını kaldırdı. Şaşırmıştı. Odasının kapısını habersiz açmalarına alışkın değildi.

İçeriye giren adam bir yabancıydı. Genç, uzun boylu biriydi, genel havasında şiddeti hatırlatan bir şey vardı, ama Dagny bunun ne olduğunu bilemedi, çünkü adamın ilk dikkat çeken yanı, hemen hemen küstahlık düzeyine varan kendine hakim olma kabiliyetiydi. Kara gözleri, dağınık saçları vardı. Giysileri pahalı, ama eskiydi. Sanki ne giydiğine aldırmıyormuş gibiydi.

“Ellis Wyatt,” diye tanıttı kendini.

Dagny istemeden ayağa fırladı. Dış ofiste onu kimsenin neden durdurmadığını ya da durduramadığını çok iyi anlıyordu.

“Oturun, Bay Wyatt,” diye gülümsedi.

“Gerekmez.” Adam gülümsemiyordu. “Uzun görüşmeler yapmam.”

Dagny yavaşça, hareketlerini bilinçli olarak yavaşlata yavaşlata, kendi yerine oturdu, arkasına yaslandı, karşısındaki adama baktı.

“Evet?” dedi.

“Sizi görmeye geldim, çünkü anladığıma göre bu kokuşmuş kuruluşta kafası çalışan tek kişi sizsiniz.”

“Sizin için ne yapabilirim?”

“Bir ültimatomu dinleyebilirsiniz.” Tane tane konuşuyor, her hecenin hakkını veriyordu. “Taggart Transcontinental'ın dokuz ay sonra Colorado’da trenlerini, benim işimin gereğine uygun biçimde çalıştırmasını bekliyorum. Phoenix-Durango’ya oynadığınız o kalleşçe oyun eğer kendinizi bir çaba göstermekten kurtarmak içinse, bunun yanınıza kâr kalmayacağını haber veriyorum. Bana gereken kalitede servisi veremediniz ve ben sizden bir şey talep etmedim, gidip istediğimi bana verebilen birini buldum. Şimdi beni sizinle iş yapmaya mecbur ediyorsunuz. Bana seçenek tanımayarak kendi şartlarınızı empoze etmek istiyorsunuz. Kendi işimi, sizin beceriksizliğinizin düzeyine indirmemi bekliyorsunuz. Yanlış hesap yaptığınızı bildirmek istiyorum.”

Dagny yavaşça, çaba göstererek konuştu. “Colorado’daki hizmetlerimiz konusunda neler yapmak niyetinde olduğumu söyleyeyim mi size?”

“Hayır. Tartışmalara ve niyetlere ilgi duymuyorum. Ben ulaşım bekliyorum. Bunu nasıl sağlayacağınız sizin sorununuzdur, benim değil. Ben yalnızca size bir uyarıda bulunuyorum. Benimle iş yapmak isteyen, ya benim koşullarımla yapar, ya da hiç yapamaz. Beceriksizliğe ödün vermem. Çıkardığım petrolü taşıyarak para kazanmak istiyorsanız, siz de kendi işinizde, benim kendi işimde olduğum kadar iyi olmak zorundasınız. Bunun anlaşılmasını istiyorum.”

Dagny alçak sesle, “Anlıyorum,” dedi.

“Ültimatomumu neden ciddiye almanız gerektiğini size kanıtlamak için zaman ziyan edecek değilim. Bu çürük kuruluşu işler durumda tutacak kadar zekânız varsa, o kadarını da kendiniz bulup çıkarabilirsiniz. İkimiz de biliyoruz ki Taggart Transcontinental eğer Colorado’da beş yıl önce verdiği hizmetin aynısını sürdürürse, bu benim mahvolmam anlamına gelir. Niyetinizin o olduğunu da biliyorum. Yapabildiğiniz süre boyunca benim sırtımdan beslenmeyi, beni bitirince de kemirecek başka bir kadavra aramayı bekliyorsunuz. Günümüzde insanlığın çoğunun niyeti bu. İşte benim ültimatomum:

Şu anda beni mahvetmek sizin gücünüz dahilinde; belki gitmek zorunda kalabilirim; ama eğer gidersem, hepinizi de birlikte aşağıya çekeceğimi bilmenizi istiyorum ”

Dagny’nin içinde, bu zılgıtı yerken sakin kalmasını sağlayan uyuşma duygusunun çok derinlerinde, bir acı belirdi. Küçük bir nokta halindeydi, yanık yarası gibi acımaktaydı. Ona, birlikte çalışmak için yıllarca hep onun gibi birini arayıp durduğunu söylemek istedi. Senin düşmanların, benim de düşmanlarım, demek istedi. Ben onlardan biri değilimi demek istedi. Ama bunu yapamayacağını biliyordu. Taggart

Transcontinental'in sorumluluğunu taşıyor, o isim altında yapılan her şeyden sorumlu bulunuyordu. Şimdi kendini haklı göstermeye hakkı yoktu.

Dimdik oturuyordu, bakışları onunkiler kadar dengeli ve açıktı. Sakin bir cevap verdi: "İhtiyaç duyduğunuz nakliyeyi alacaksınız, Bay Wyatt."

Adamın yüzündeki belli belirsiz şaşkınlığı gördü. Bu cevabı beklemediği belliydi. Belki de Dagny'nin söylemediği şeylere daha çok şaşmıştı. Savunmalara yönelmemiş, özürler ve bahaneler sıralamamıştı bir kere. Wyatt bir saniye ayırıp Dagny'yi sessizce inceledi. Ondan sonra, deminki kadar sert olmayan bir sesle konuştu:

"Peki. Teşekkür ederim. İyi günler."

Dagny başını hafifçe eğdi. Wyatt selam verdi, odadan çıktı.

***

"İşte hikaye bu, Hank. Rio Norte Hattı'nı oniki ayda tamamlamak için imkânsız denebilecek bir program hazırlamıştım. Şimdi işi dokuz ayda bitirmek zorundayım. Senin bize rayları teslim süren bir yıldı. Dokuz ayda verebilir misin? Bunu yapmanın insanoğlu için mümkün olan bir yolu varsa, yap lütfen. Yoksa, bitirmek için başka yollar aramak zorundayım demektir."

Rearden masasında oturmaktaydı. Soğuk mavi gözleri, yüzünün düzlemleri arasında birer yatay çizgi gibi kısılmıştı. Yarı kapalıydı gözleri. Dengeli bir sesle, hiç vurgulamadan cevap verdi:

"Yaparım."

Dagny arkasına yaslandı. Bu kısacık cümle bir şok yaratmıştı. Yalnız rahatlama değildi o duygu. Bunun

gerçekten yapılacağına dair başka hiçbir garantiye gerek olmadığının o anda anlaşılması söz konusuydu. Ne kanıt gerekiyordu artık Dagny'ye, ne soru, ne açıklama. Karmakarışık bir sorun, ne söylediğini iyi bilen şu adamın ağzından çıkan üç heceyle çözümlenmişti.

"Rahatladığını o kadar belli etme." Rearden'in sesi alaycıydı. "Çok fazla belli etme, en azından." Kısılmış gözleri, gizli bir gülümsemeyle Dagny'ye bakıyordu. "Taggart Transcontinental'i avucuma aldığımı düşünebilirim."

"Onu zaten biliyorsun."

"Biliyorum. Bedelini de sana ödetmek niyetindeyim."

"Buna zaten hazırdım. Kaça?"

"Bugünden sonra teslim edilecek her tona yirmi dolar ekstra."

"Oldukça yüksek, Hank. Bana verebileceğin en iyi fiyat bu mu?"

"Değil. Ama alacağım para bu. İki katını da istesem öderdin."

"Evet, öderdim. Sen de isteyebilirdin. Ama istemeyeceksin."

"Neden istemiyorum?"

"Çünkü Rio Norte Hattı'nın yapılmasına ihtiyacın var. O hat Rearden Metal'in ilk şovu olacak."

Rearden yüksek sesle güldü. "Doğru," dedi. "İltimas yaptırma konusunda boş hayallere kapılmayan biriyle iş yapmak güzel."

"Sen durumdan yararlanacağını söylediğinde beni rahatlatan ne oldu, biliyor musun?"

"Ne oldu?"

"Bu seferlik, bana iyilik yapma numarasına kalkışmayan biriyle iş yapıyor olmak."

Rearden'ın gülümsemesine belirgin bir ifade sızmıştı...keyiflenme! “Hep açık oynuyorsun, değil mi?” diye sordu.

“Senin de başka türlü davrandığını hiç görmedim.”

“Ben buna yalnız benim gücüm yeter sanıyordum.”

“Ben de o anlamda pek güçsüz sayılmam, Hank.”

“Bir gün seni o anlamda güçsüzleştireceğini sanıyorum.”

“Neden?”

“Hep istediğim bir şeydi.”

“Çevrende yeterince korkak yok mu?”

“İşte o yüzden bunu denemek hoşuma gidecek...çünkü tek istisna sensin. Demek senin sıkışık durumunda, sızdırabileceğim her kuruş kârı elde etmemi doğru buluyorsun.”

“Elbette. Budala değilim ben. Bu işi beni rahat ettirmek için kurduğuna inanacak da değilim.”

“Keşke öyle olsaydı, demiyor musun?”

“Ben süt çocuğu değilim, Hank.”

“O paraları ödemek sana zor gelmeyecek mi?”

“O benim sorunum, senin değil. O rayları istiyorum.”

“Ton başına yirmi dolar fazlaya mı?”

“Tamam, Hank.”

“Peki. Raylarını alacaksın. Ben de fahiş kârımı alacağım...ya da ben alamadan Taggart Transcontinental batacak.”

Dagny hiç gülümsemeden konuştu: “O hattı dokuz ayda bitirmezsem Taggart Transcontinental gerçekten batacak.”

“Orayı sen işlettikçe, batmaz.”

Rearden gülümsemediği zamanlarda yüzü taş kesiliyor, bir tek gözleri canlı kalıyordu. Soğuk, parlak bir gözlemcilik okunuyordu o gözlerde. Ama gözlemlerinin sonunda neler

gördüğünü anlamak mümkün değil, diye düşündü Dagny. Belki kendisi bile bunu bilmiyor olabilirdi.

“İşini zorlaştırmak için her şeyi yaptılar, değil mi?”

“Evet. Taggart sistemini kurtarmak için Colorado’ya güveniyordum. Şimdi Colorado’yu kurtarmak da bana kaldı. Dokuz ay sonra Dan Conway, hattını kapatacak. Benimki hazır değilse, artık bitmesine gerek bile kalmaz. O adamları bir gün bile nakliyesiz bırakamayız, nerede kaldı bir hafta ya da bir ay. Büyüme hızlarına bakınca, hem onları durdurmak, hem de devam etmelerini beklemek olanaksız. Bu, saatte iki yüz mille giden motoru durdurmaya çalışmak gibi olur.”

“Biliyorum.”

“İyi bir demiryolu işletebilirim. Ama kıtanın bir başından bir başına, turp yetiştirmesini bile beceremeyen çiftçiler için işletemem. Ellis Wyatt gibi adamların trenlerimi doldurmasına ihtiyacım var. Demek ona dokuz ayın sonunda trenini ve raylarını vermek zorundayım. Seni de, beni de çatlatsam bile bunu yapmam şart.”

Rearden keyifle gülümsedi. "Bu konuda duyguların çok güçlü, öyle değil mi?”

“Senin değil mi?”

Cevap vermedi, ama gülümsemeyi sürdürdü.

Dagny hemen hemen öfkeyle, “Sen kaygılandırmıyor mu bu?” diye sordu.

“Hayır.”

“Yani bunu anlayamıyor musun?”

“Benim rayları çıkaracağımı, senin de hattı dokuz ayda bitireceğini biliyorum.”

Dagny gülümsedi, rahatladı. Yorgundu, biraz da suçluluk duyuyordu. “Evet Yapacağımızı biliyorum. Jim’le arkadaşları gibi insanlara kızmaktan bir yarar gelmez, onun da

farkındayım. Böyle şeylere vaktimiz yok. İlk önce, onların yaptıklarını düzeltmem gerekecek, ondan sonra...” Durdu, düşündü, başını iki yana salladı, sonra omuz silkti. “Ondan sonra...onların önemi kalmayacak,” dedi.

“Evet, öyle. Kalmayacak. Anti-İt-Dalaşı meselesini ilk duyduğumda midem bulanmıştı. Ama kaygılanma o lanet olası piçlere.” Bu sözler Dagny’yı şaşırttı, çünkü söylerken yüz ifadesi taş gibi ve sakindi. “Sen ve ben hep burada olacağız ve ülkemizi, onların hareketlerinin zararlarından kurtaracağız.” Ayağa kalktı, odada dolaşırken konuştu. “Colorado duracak değil. Sen çıkaracaksın onları çukurdan. Sonra Dan Conway ve diğerleri de dönecek. Bu çılgınlıklar geçici bir şey. Devam edemez. Delilik bu. Kendi kendini devirecek. Sen ve ben bir süre için daha çalışmak zorundayız, o kadar.”

Dagny onun upuzun boyuyla odada dolaşmasına bakıyordu. Bu ofis çok yakışıyordu ona. İçinde ihtiyaç duyduğu bir iki parça eşyadan başka bir şey yoktu. Onlar da basitleştirilmiş, esas amaçlarına indirilmişti. Hepsi son derece pahalıydı. Malzeme ve tasarım kalitesi harikaydı. Bir motora benziyordu bu oda. Pencere camlarının oluşturduğu kutu içinde bir motor. Ama Dagny çok şaşırtıcı bir ayrıntıyı da fark etti. Dosya dolabının üzerinde yeşim bir vazo durmaktaydı. Som yeşimden oyma, koyu yeşil, yüzeyi düz bir vazo. O düzgünlük insanın içinde ona dokunma isteği uyandırıyordu. Bu odada bu vazo...şaşılacak bir şeydi. Geri kalan eşyaların ciddiyetiyle uyumsuzdu. Bir şehvet simgesiydi.

“Colorado harika bir yerdir,” dedi Rearden. “Ülkenin en harika veri olacak. Benim kaygı duyup duymadığımdan emin değilsin, öyle mi? O eyalet benim en iyi müşterim oluyor.

Kendi nakliye trafiğinin raporlarını okumaya vakit ayırsan bilirdin.”

“Biliyorum. Okudum.”

“Birkaç yıla kadar oraya bir fabrika kurmayı düşünüyorum. O zaman sana ödedikleri nakliye masrafları ceplerinde kalır.” Dagny'ye baktı. “Bunu yaparsam, çok büyük çelik navlunu kaybedersin.”

“Sen yap. Ben sana gereken malzemeyi, işçilerinin ihtiyacı olan erzağı, senin peşinden oraya gelecek fabrikaların mallarını taşısam da yeter. Hem belki senin çeliğini kaybettiğimi fark edecek vakit bile bulamam...Ne gülüyorsun?”

“Harika bir şey.”

“Hangisi?”

“Günümüzde herkesin gösterdiği tepkileri senin göstermemen.”

“Ama yine de, bugün için Taggart Transcontinental'ın en büyük müşterisi sensin, onu söylemek zorundayım.”

“Bilmiyor muyum sanıyorsun?”

“İşte o yüzden de hiç anlayamadığım şey,Jim’in neden...” Birden sustu, “...benim işime zarar vermeye çalıştığı, değil mi? Çünkü senin ağabeyin Jim budalanın biri de ondan.”

“Öyle. Ama dahası da var. Bunca aptallıktan daha beter bir şey var.”

“Onu anlamaya çalışarak vaktini ziyan etme. Bırak ne yaparsa yapsın. Hiç kimseye bir tehlike yaratamaz. Jim Taggart gibi insanlar dünyada kalabalık eder, o kadar.”

“Herhalde öyle.”

“Bu arada, eğer rayları erken veremem desem ne yapardın?”

“Yan hatlardan herhangi birini söküp malzemesini taşır, yine de Rio Norte Hattı’nı zamanında bitiririrdim.”

Rearden yine güldü. “İşte o yüzden kaygılanmıyorum Taggart Transcontinental için. Ama eski yan yollardan ray taşımak zorunda kalmayacaksın. Ben bu işte olduğum sürece, gerek yok.”

Dagny o anda, Hank Rearden’ın duygusuz biri olduğunu düşünmekle çok yanıldığını düşündü. Adamın tüm davranışlarının altında yatan temel hava, zevk almaktı. Onun yanındayken kendini her zaman hafiflemiş ve rahatlamış hissettiğini fark ediyordu. O da paylaşıyordu bu duyguları. Gerilimsiz, çabasız ve rahat konuşabildiği tek kişi oydu. Bu akıl, benim saygı duyduğum bir akıl, diye düşündü. Yarışmaya değer bir hasım. Ama yine de, aralarında her zaman garip bir mesafe duygusu vardı. Bir kapalı kapı duygusu. Rearden’ın davranışlarında, kişisellikten uzak bir hava vardı. İçindeki bir noktaya...ulaşmak mümkün değildi.

Pencerenin önüne gelince durmuştu. Bir an dışarıya baktı. “İlk parti rayların size bugün teslim edilmekte olduğunu biliyor musun?” diye sordu. “Elbette biliyorum.”

“Gel buraya.”

Dagny ona yaklaştı. Rearden parmağıyla sessizce işaret etti. Uzaklarda, fabrika binalarının ötesinde, bir dizi vagon yan tarafta bekliyordu. Tepelerine bir vinç dikilmişti. Hareket halindeydi vinç. Mıknatısıyla demet demet rayları havaya kaldırdı. Bulutlu gökyüzünde güneş yoktu, ama raylar yine de pırıl pırıldı. Yeşilimsi mavi bir renkteydiler. Vinç bir vagonun tepesinde durdu, indi, hafifçe titredi, rayları kasaya attı. Sonra görkemli bir kayıtsızlıkla yeniden hareket etti. Sanki devin biri, insanların ve dünyanın üzerinde bir yere geometrik bir teorem çiziyordu.

Pencerede durmuş, hiç konuşmadan, dikkatle seyrediyorlardı. Yeni bir parti yüklenene kadar Dagny hiç konuşmadı. Ondan sonra da ağzından ilk çıkan söz, raylarla, demiryoluyla, vaktinde bitirmekle ilgili olmadı. Doğadaki yeni bir olguyu selamlıyormuş gibi konuştu:

“Rearden Metal...” dedi.

Rearden bunu fark etti, ama bir şey söylemedi. Dagny’ye baktı, sonra yine pencereye döndü.

“Hank, bu harika bir şey.”

“Evet.”

Çok net söylemişti bunu. Çok açık. Sesinde iltifatın yarattığı keyif de, tevazu da yoktu. Dagny bunun kendisine saygı anlamı taşıdığını biliyordu. Bir insanın bir insana sunabileceği saygının en derin ifadesiydi o. Kendi büyüklüğünü kabullenecek kadar açık olabilme, ve bunun anlaşıldığını bilme.

Dagny devam etti. “Bu metalin neler yapabileceğini, neleri mümkün kılacağını düşünüyorum da...Hank, bugün dünyamızda olan en önemli şey bu...ve hiçbiri de farkında değil.”

“Biz farkındayız.”

Birbirlerine bakmadılar. Durup vinci seyrettiler. Dagny uzaktaki lokomotifin önünde TT harflerini görebiliyordu. Taggart sisteminin en önemli hattının raylarını da görebiliyordu.

“Yapabilecek bir fabrika bulur bulmaz Rearden Çelik’ten lokomotifler ısmarlayacağım,” dedi.

“Gerekecektir. Rio Norte Hattı'nda trenlerini ne kadar hızlı çalıştırıyorsun?”

“Şimdi mi? Saatte yirmibeş mil yapabilirsek şanslı sayılırız.”

Rearden vagonları işaret etti. “Şu raylar döşenince trenlerini ikiyüzelli mil hızla bile çalıştırabilirsin istersen.”

“Yaparım. Birkaç yıl sonra. O zaman vagonlarımız da Rearden Metal’den olur, çeliğin yarı ağırlığında ve iki katı kadar güvenli olur.”

“Hava yollarına dikkat etmelisin. Rearden Metal’den bir uçak üzerinde çalışıyoruz. Kendi ağırlığı hemen hiç olmayacak, çok şeyi kaldırabilecek. Nakliye işinde hava taşımacılığı çok ilerleyecek.”

“Bu metalin, her tür motora neler yapabileceğini, bundan böyle ne tür şeyler tasarımlanabileceğini düşünüyordum.”

“Metali tel kafeslerin yapımında kullanmalarını düşünebiliyor musun? Çitlerde ve kümeslerde. Bir millik çit birkaç sent tutacak, iki yüz yıl dayanacak. Sonra mutfak âletleri. Birkaç kuruşa alınacak, kuşaktan kuşağa kalacak. Transatlantikleri torpidolar delemeyecek.”

“Rearden Metal’den iletişim tellerinin testlerini yaptırdığımı söylemiş miydim?”

“Ben öyle çok test yaptırıyorum ki, insanlara bu metalden neler yapılabileceğini, nasıl yapılabileceğini göstermeye vaktim olmayacak.”

Metalden ve getireceği olanaklardan konuşmayı sürdürdüler. Sanki bir dağın doruğunda durmuş, aşağıdaki sınırsız ovaya, her yöne giden yollara bakıyorlardı. Ama tüm konuştukları, matematiksel kesinliğe ilişkindi. Rakamlar, ağırlıklar, basınçlar, dirençler, maliyetler...

Dagny ağabeyini de, Ulusal İttifakı da unutmuştu. Her sorunu, her kişiyi, her olayı geride bırakmıştı. Bu olaylar zaten her zaman bulutlu olurdu onun zihninde. Hızla geçerdi onların içinden. Tam gerçek olduklarını hiçbir zaman algılamazdı. Asıl gerçek buydu. Bu net şemalar, amaçlılık,

hafiflik, umut. Böyle yaşamayı beklemişti o hep. Bundan eksiğine bir saat bile ayırmak istememişti.

Dönüp Rearden'a baktığı anda, o da ona bakmak üzere dönüyordu. Birbirlerine çok yakın durmaktaydılar. Dagny onun gözlerinde kendininkine benzer duygular gördü. Eğer sevinç, varoluşun amacı ve çekirdeğiyse ve insana zevk veren şey her zaman kişinin en derin sırrı olarak korunuyorsa, şu anda birbirlerini çıplak görmüş sayılmaları gerektiğini düşündü.

Rearden bir adım geriledi, garip, duygusuz bir sesle, "Biz iki serseriyiz, öyle değil mi?" dedi.

"Neden?"

"Manevî amaçlarımız, niteliklerimiz yok da ondan. Sadece maddiyatın şeylerin peşindeyiz. Tek önem verdiğimiz o."

Dagny ona bakıyor, anlayamıyordu. Ama Rearden sanki onun içinden daha arkalara bakmaktaydı. Dagny kendi kendine, keşke bunu söylemeseydi, diye geçirdi aklından. Aslında onu rahatsız eden, yapılan suçlama değildi. Kendini hiçbir zaman o gözle görmemişti. İnsanları doğuştan suçlu ve günahkâr sayan bir inanca hiçbir zaman sahip olmamıştı. Ama yine de içinde belli belirsiz bir tedirginlik vardı. Ona bu sözü söyleten şey her neyse, tehlikeli şeylere gebeydi. Rearden o sözleri lâf olsun diye söylememişti. Ama söylerken sesinde duygu da yoktu. Ne yakarış vardı, ne de utanç. Bir gerçeğin ifade eder gibi bir kayıtsızlıkla söylemişti bunları.

Dagny ona bakmayı sürdürürken, korkularının yatıştığını hissetti. Rearden fabrikaya bakıyordu. Yüzünde suçluluk yoktu. Kuşku yoktu. O sarsılmaz özgüvenden başka hiçbir şey yoktu.

“Dagny,” dedi bir ara. “Biz ne olursak olalım, dünyayı döndüren de biziz kurtaracak olan da biz olacağız.”

V

d’ANCONİA’LARIN DORUĞU

İlk fark ettiği şey gazete oldu. Eddie’nin elindeydi. Odaya girerken sımsıkı tutuyordu Eddie onu. Dagny onun yüzüne baktı. Yüzü şaşırmış gibiydi.

“Dagny, çok meşgul müsün?”

“Neden?”

“Biliyorum, ondan söz etmekten hoşlanmıyorsun. Ama burada görmen gereken bir şey var bence ”

Dagny bir şey söylemeksizin, gazeteyi almak üzere elini uzattı.

Baş sayfadaki habere göre, Meksika Halk Cumhuriyeti, San Sebastian Madenlerini aldıktan sonra, bu madenlerin hiçbir değerinin olmadığını anlamıştı. Bu arazi açıkça ve umutsuzca değersizdi. Beş yıldır yapılan işleri ve harcanan milyonları haklı gösterecek hiçbir şey yoktu ortada. Sonuçsuz kazılardan başka hiçbir şey. Birkaç ince bakır damarı vardı ama, bunların değeri, çıkarmak için harcanacak parayı bile karşılamazdı. Bölgede değerli hiçbir rezerv yoktu, olmasını beklemek için de bir neden yoktu. Meksika Halk Cumhuriyeti şimdi vardıkları bu bulgular ışığında acil toplantılar yapmakta, gücenikliğini ifade etmekte, kendini aldatılmış hissetmekteydi.

Dagny’yi izlemekte olan Eddie, onun okumayı bitirdikten çok sonra da gazeteye bakmayı sürdürdüğünün farkındaydı. Bir korkuyu sezmekte haklı olduğunu biliyor, ama onun bu yazıda kendisini korkutacak ne gördüğünü bilemiyordu.

Bekledi. Dagny başını kaldırdı. Eddie'ye bakmadı. Gözleri derin düşüncelere konsantre olmuştu. Sanki çok uzaklardaki bir şeyi görebilmeye çalışıyordu. Eddie alçak sesle, "Francisco budala değil," dedi. "Ona başka ne dersen de, hangi yozlaşmışlıklara yönelmiş olursa olsun -ki bunun nedenini anlamaya çalışmaktan çoktan vazgeçtim- budala olmadığı kesin. Bu tür bir hatâ yapmasına olanak yok. Mümkün değil. Anlamıyorum."

"Ben anlamaya başlıyorum."

Dagny dikleşti. Tüm vücudunu dolaşan bir ürperme canlandırmıştı onu.

"Onu Wayne Falkland'ı ara, o piçi görmek istediğimi söyle," dedi.

Eddie sitem dolu bir sesle, "Dagny, o Frisco d'Anconia," diyecek oldu.

"O eskidendi."

***

Akşamın erken saatiydi. Wayne-Falkland'a yürümeyi seçti. Eddie istenen telefonu ettikten sonra, "Ne zaman isterse, diyor," mesajıyla dönmüştü. Bulutların altındaki yüksek pencerelerde ilk ışıklar belirdi. Gökdelenler sanki terk edilmiş deniz fenerleriydi. Artık hiçbir geminin geçmediği bomboş denizlere, ölmekte olan zayıf sinyaller gönderiyorlardı. Birkaç kar tanesi, boşaltılmış dükkânların karanlık cephesinden geçerek düştü, kaldırımların çamuru arasında erimeye koyuldu. Sokaklarda kırmızı ışıklar yanıyor, dizi dizi uzaklaşıp gözden kayboluyordu.

Acaba neden içimden koşma isteği geliyor, neden koşmam gerektiğini hissediyorum, diye merak etti. Yo, bu sokakta koşamazdı. Ancak Hudson kıyısındaki yeşil bir tepeden aşağı koşabilirdi. Taggart Malikânesi'nden aşağıya.

Eddie ona, “Frisco d’Anconia geliyor!” diye bağırınca koşardı aşağıya. İkisi birlikte koşarak inerler, aşağıdaki yolda yaklaşan arabaya doğru uçarlardı.

Çocukluklarında gelişiyle olay yaratan, hattâ büyük olay yaratan tek konuk oydu. Onu karşılamaya koşmak, üçü arasında bir yarış hâline gelmişti. Yarman bir yerinde, evle aşağıdaki yolun aşağı yukarı tam ortasında bir huş ağacı vardı. Dagny ile Eddie, aynı anda yukarıya, onlara doğru koşan Francisco’dan önce o ağaca varmaya çalışırlardı. Onca ziyarette, onca yaz mevsiminde, bir kere bile huş ağacına daha önce varamamışlardı. Hep Francisco Önce varırdı oraya. Ağacı geçtikten bir hayli sonra karşılaşırlar, o kollarını açarak onları durdururdu. Her zaman kazanırdı Francisco, her şeyi kazandığı gibi.

Annesiyle babası, Taggart ailesinin eski dostlarıydı. Tek çocukları oydu, onu da dünyanın her tarafında eğitip yetişmiyorlardı. Söylentilere göre babası, ilerde tüm dünyayı kendi özel alanı olarak görmesini istemişti. Dagny ile Eddie onun kışı nerede geçireceğinden hiçbir zaman emin olamazlardı. Ama sert bir Güney Amerikalı eğitmen onu her yaz mevsiminde bir ay kalmak üzere Taggart Malikânesi’ne getirirdi.

Francisco kendisine arkadaş olarak Taggart’ların çocuklarının seçilmesini çok doğal kabul etmişti. Bu çocuklar Taggart Transcontinental’ın varisleriydi. Tıpkı kendisinin de d’Anconia Bakırın varisi olduğu gibi. Bir keresinde Dagny’ye, “Biz dünyada kalmış son aristokrasinin temsilcileriyiz," demişti. “Para aristokrasisi.” Bunu söylediğinde ondört yaşındaydı. “Tek gerçek aristokrasi bu. Tabii insanlar bunun ne anlama geldiğini anlasa...ki anlamıyorlar!”

Kendine göre bir kast sistemi vardı onun. Francisco'nun gözünde Taggart çocukları, Jim'le Dagny değil, Dagny ile Eddie'ydi. Jim'in varlığını kabullenmeye çok nadiren yanaşırdı. Eddie bir keresinde ona, "Francisco, sen bir tür asilsin, değil mi?" diye sormuştu. O da, "Henüz değil," diye karşılık vermişti. "Benim soyadımın bu kadar uzun ömürlü olmasının tek sebebi, hiçbirimize doğuştan d'Anconia olduğunu düşünme hakkının tanınmamasıdır. Bizden günün birinde bir d'Anconia olmamız beklenir." Adını söylerken, sanki duyanların tokat yemiş gibi olmasını, bu sesi duyunca bir unvan kazandıklarına inanmasını bekliyormuş gibiydi.

Büyük büyük büyük dedesi Sebastian d'Anconia, İspanya'dan yüzyıllar önce ayrılmıştı. O sıralarda İspanya, dünyanın en etkin ülkesi, Sebastian da oranın en gururlu kişilerinden biriydi. Ülkeden ayrılmasının nedeni, Engizisyon lordu onun düşüncelerini beğenmediği, bir ziyafette ona düşüncelerini değiştirmesini önerdiği içindi. Sebastian d'Anconia elinde tuttuğu şarap kadehini Engizisyon lordunun suratına çalmış, sonra yakalanmadan kaçmayı başarmıştı. Servetini, malikânesini, mermer sarayını ve sevdiği kızı geride bırakıp yeni bir dünyaya doğru yola çıkmıştı.

Arjantin'de ilk evi, Ant yamaçlarında bir ahşap kulübeydi. Kapının üzerine çakılmış gümüş d'Anconia armasına güneş düşüp onu kavurur, bu arada Sebastian d'Anconia ilk madeninde bakır bulmak için kazılar yapardı. Elinde kazmayla yıllar geçiriyor, şafaktan karanlık basana kadar kayaları parçalıyor, yanında birkaç serseri yardımcısıyla birlikte ter döküp duruyordu. Bu yardımcılar, İspanyol ordusundan ve hapishanelerden kaçanlarla açlıktan ölmek üzere olan Kızılderililerdi.

İspanya’dan ayrılışından onbeş yol sonra Sebastian d’Anconia sevdiği kızı yanına çağırttı. Kız da onu beklemişti. Geldiğinde gümüş aile arması, mermer bir sarayın, kocaman bir araziye ait bahçelerin ve uzaklarda görülen kırmızı çukurlarla dolu dağ yamaçlarının arması olmuştu. Sebastian onu kucağına alıp eşikten geçirerek yeni evine soktu. Aslında, Sebastian son görüşmelerinden bu yana daha da gençleşmiş görünüyordu.

Francisco, Dagny’ye, “Benim atalarımla senin ataların birbirlerini tanısalar pek severlerdi,” demişti.

Dagny çocukluk yılları boyunca hep gelecekte yaşamıştı. İlerde kavuşacağını düşündüğü dünyadaydı. O dünyada hiç tiksinmeyeceğine, sıkılmayacağına inanıyordu. Ama en azından her yılın bir ayında özgürdü. Bir ay boyunca şimdiki zamanda yaşayabiliyordu. Francisco d’Anconia’yı karşılamak üzere yamaçtan aşağıya koşarken kendini zindandan çıkmış gibi hissederdi.

“Merhaba, Slug!”

“Merhaba, Frisco!”

Başlangıçta takma isimlerinden ikisi de tedirgin olmuştu. Dagny ona öfkeyle, “Ne demek istediğini sanıyorsun sen?” diye sormuştu. O da, “Belki bilmiyorsundur, o kelimenin bir anlamı da lokomotif kazanındaki büyük ateş demek,” diye karşılık vermişti. “Nereden öğrendin onu?” “Taggart Demir’den bir bey söyledi.” Beş dil bilirdi Francisco. İngilizcesi aksansız ve kibardı, içine argo kelimeler bilinçli olarak karıştırılmaktaydı. Dagny kendisine takılan isme cevap olsun diye ona Frisco adını takmıştı. O da gülmüştü. Yarı eğlenen, yarı tedirgin bir edayla. “Siz barbarlar belki güzelim kentinizin adını bayağılaştırmayı tercih etmiş olabilirsiniz,

ama bari bunu bana yapmasaydınız.” Sonunda yine de alışmışlardı takma adlarına; hattâ sevmişlerdi bile.

Olay birlikte geçirdikleri ikinci yaz başlamıştı. Francisco oniki, Dagny on yaşındaydı. O yaz Francisco her sabah ortadan kayboluyor, nereye gittiğini kimse bilmiyordu. Şafak sökmeden bisikletine atlayıp gidiyor, terasta kurulan beyaz örtülü, kristal bardaklı öğle yemeği sofrasına yetişiyordu. Davranışı nazik, geliş saati uygun, takındığı pozlar fazlaca masumdu. Dagny ile Eddie ona soru sorduklarında gülmüş, açıklama yapmayı reddetmişti. Bir keresinde onu izlemeye çalışmışlardı. Sabahın o saatinde ortalık enikonu soğuktu. Şafak da henüz sökmemişti. Ama sonunda pes etmiş, vazgeçmişlerdi. Francisco izlenmek istemiyorsa, onu kimse izleyemezdi.

Bir süre sonra Bayan Taggart kaygılanmaya başlamış, işin aslını öğrenmeye karar vermiş, Francisco’nun işe girmiş, çalışmakta olduğunu öğrenmişti. Çocuk işçi çalıştırma yasaklarını nasıl deldiğini Allah bilirdi. İstasyon görevlisiyle gayrîresmî bir anlaşma yapmıştı ve Taggart Transcontinental’da bavul taşıyıcısı olarak çalışıyordu. İstasyon on mil kadar uzaktaydı. Bayan Taggart şahsen kalkıp geldiğinde, istasyon yöneticisi afallamıştı. İşe aldığı bavul taşıyıcısının Taggart’ların konuğu olduğunu bilemezdi. Çocuk istasyonda Frankie diye çağrılıyordu. Bayan Taggart da onun tam adını açıklamamayı seçti. Yalnızca çocuğun işe girerken annesiyle babasından izin almadığını belirtti, derhal işten çıkmasını istedi. İstasyon sorumlusu çocuğun gidişine üzülmüştü. Frankie’nin ömründe çalıştırdığı en iyi işçi olduğunu söylüyordu. "Keşke işe devam edebilseydi,” diyordu. “Belki de annesiyle, babasıyla anlaşabiliriz.” Bayan

Taggart zayıf bir sesle, “Korkarım olmaz,” diye karşılık vermişti.

Onu eve getirdiğinde, “Francisco, baban bunu bilse ne derdi?" diye sormuştu.

“Babam iyi çalışıp çalışmadığımı öğrenmek isterdi. Başka da bir şeyle ilgilenmezdi.”

“Hadi hadi. Ben ciddiyim.”

Francisco terbiyeli terbiyeli bakıyordu ona. Bu kibar hâli, yüzyıllarını seçkin salonlarda geçirmiş bir ailenin mirasıydı. Ama gözlerindeki bir şey, Bayan Taggart’ın bu terbiyeden yine de kuşku duymasına yol açmıştı. Francisco konuştu: "Geçen kış d’Anconia bakırlarının kargo gemisine kamarot olarak girdim, Babam beni üç ay aramış. Ama eve döndüğümde bana sorduğu tek soru o oldu.”

Jim Taggart, “Demek kışlarını öyle geçiriyorsun,” diye gülümsemişti. Gülümsemesinde, tiksinmek için sebep bulabilmiş olmanın mutluluğu vardı.

Francisco, “O geçen kıştı,” diye cevap vermişti sevimli hâliyle. Masum ifadesi de, rahat ses tonu da hiç değişmemişti. "Bir önceki kışı da Madrid’de geçirdim. Alba Dükü’nün evinde kaldım.”

Dagny, “Neden demiryolunda çalışmak istedin?” diye sormuştu.

Karşılıklı durmuş, birbirlerine bakıyorlardı. Dagny’nin bakışlarında hayranlık, Francisco’nunkilerde alaycılık vardı. Ama hain bir alay değildi. Bir selamın kahkahası gibiydi.

“Nasıl bir şey olduğunu öğrenmek için, Slug,” demişti. “Ve sana, Taggart Transcontinental’da senden önce ben çalıştığını söyleyebilmek için.”

Dagny ile Eddie kışlarını yeni beceriler öğrenmeye çalışmakla geçirirler, yazın Francisco’yu şaşırtmayı

amaçlarlardı. Bir kere olsun onu yenmek, alt etmek istiyorlardı. Ama hiçbir zaman başaramamışlardı bunu. Topa sopayla vurmayı ona gösterdiklerinde, daha önce hiç oynamadığı hâlde, onları beş dakika seyretmiş, “Galiba ana fikri anladım, bir deneyeyim,” demiş, sopayla topu meşe ağaçlarının üzerinden çayırın ta öbür ucuna yollamıştı.

Jim’e doğum günü için bir deniz motoru verildiğinde, hepsi iskelenin üzerine dikilmiş, hocanın Jim’e verdiği dersi dinlemişlerdi. Daha önce hiçbirinin motor kullanmışlığı yoktu. Mermi biçiminde, bembeyaz bir motordu. Suyun üzerinde sallanıp duruyor, ardından köpükler çıkıyor, motoru hıçkırıklarla sarsılıyor, hoca da Jim’in yanma oturmuş, ikide bir direksiyonu Jim’in elinden devralıyordu. Jim birdenbire başını kaldırmış, hiç neden yokken Francisco’ya, “Sen daha iyisini yapabilir misin?” diye seslenmişti. “Yaparım.” “Bir dene!”

Motor geri dönüp içindeki iki kişi inince, direksiyona Francisco geçmişti. İskelede bulunan hocaya, “Bir dakika bekleyin, şuna bir bakmak istiyorum,” demiş, sonra adamcağız kıpırdamaya fırsat bulamadan tekne nehrin ortasına doğru fırlamıştı. Silahtan çıkan mermi gibi. Onlar neye uğradıklarını anlayana kadar, motor hız kazanmıştı. Uzaklara, güneşe doğru gidiyor, küçülüyordu. Dagny onu üç düz çizgi olarak algılamaya başlamıştı: Arkasındaki sular, motorunun çığlığı, bir de direksiyondaki sürücünün hedefe nişanlanışı.

Babası gözden kaybolan sürat teknesinin arkasından bakarken, gözlerindeki ifade ilginçti. Hiçbir şey söylemiyor, öylece durmuş bakıyordu. Dagny bu bakışları daha önce de gördüğünü hatırlıyordu. Francisco’nun oniki yaşındayken, yüksek bir kayaya tırmanmak için kurduğu asansör sistemine

bakarken. O gün Dagny ile Eddie'ye, kayanın tepesinden Hudson nehrine dalmasını öğretiyordu. Bay Taggart geldiğinde, Francisco'nun aldığı notlar ve yaptığı hesaplar hâlâ sayfalar hâlinde ortalığa saçılmış durumdaydı. Dagny'nin babası kâğıtları almış, bakmış, sonra sormuştu. "Francisco, sen kaç yıl cebir okudun?" "İki yıl." "Bunu yapmayı kim öğretti sana?" "Onu ben kendi kendime buldum." Dagny o sıra, babasının elinde tuttuğu buruşuk kâğıtlarda diferansiyel denklemleri bulunduğunu bilmiyordu.

Sebastian d'Anconia'nın vârisleri kesintisiz bir "ilk oğullar" dizisi hâlinde devam etmekteydi, hepsi de o ismi taşımayı bilmişlerdi. Ailenin geleneğine göre, d'Anconia'lardan biri devraldığı aile servetini arttırmadan ölürse, ailenin yüz karası sayılırdı. Kuşaklar boyunca böyle bir olay hiç olmamıştı. Arjantin efsanelerinden birine göre, d'Anconia'ların eli, ermişlerin mucizevi gücüne sahipti...ama iyileştirme gücü değil, üretme gücüydü söz konusu olan.

Tüm d'Anconia vârisleri olağanüstü yetenekli insanlardı, ama hiçbiri Francisco d'Anconia kadar büyük bir gelecek vadetmemişti. Sanki yüzyıllar, ailenin niteliklerini ince eleklerden geçirmiş, işe yaramayacak, önemsiz, zayıf şeyleri atmış, katıksız istidadı ayırmıştı. Sanki rastlantılar bir kereliğine, rastlantıya yer tanınmamış bir birey yaratmıştı.

Francisco neye kalkışsa başarırdı. Herkesten iyi başarır, üstelik bunu pek bir çaba göstermeden yapardı. Tavrında ve bilincinde hiçbir kibir veya kasılma yoktu. Karşılaştırma ve ölçme eğilimi de yoktu. Genel tutumu, "Ben senden iyisini yaparım," biçiminde değildi. "Ben yapabilirim," biçimindeydi. Yapmak deyince de, en iyisini yapmaktan söz ediyor demekti.

Babasının o iddialı eğitim planında hangi meslekler kapsama alınmışsa, Francisco'ya hangi konuyu öğrenmesi emredilmişse, hepsini çabasız bir keyifle, eğlene eğlene öğreniyordu. Babası tapıyordu ona. Ama bunu dikkatle saklıyordu. Aile ağacının en parlak fenomenini yetiştirmekte olduğu bilincini de sakladığı gibi. Francisco'dan, d'Anconia'ların doruğu diye söz ediliyordu.

Bayan Taggart bir keresinde, "D'Anconia'ların aile armasındaki slogan nedir, bilmiyorum ama, Francisco onu değiştirip, 'Ne için?' yapacaktır," demişti. Kendisine herhangi bir faaliyet önerildiğinde ilk sorduğu soru her zaman oydu. Buna geçerli bir cevap alamazsa, hiçbir şey onu harekete geçiremezdi. Yazları, o bir aylık süreyi roket gibi uça uça geçirir, ama birisi onu uçuşunun ortasında durdurursa, her saniyenin hesabını vermeye hazır olurdu. İki şey imkânsızdı Francisco için: Biri hareketsiz durmak, öbürü de amaçsız hareket etmekti.

Giriştiği her işte, Dagny ile Eddie'ye, "Haydi öğrenelim," ya da "Haydi yapalım," derdi. Eğlence biçimi olarak bir tek bunu bilirdi.

Kayanın yüzüne tırmanan asansörü yapmaya kalkıştığında da, "Yapabilirim," demişti. Sonra sarp kayaya sarılmış, metal kazıkları oraya çakmış, kolu hep tempolu hareket etmiş, bileğindeki sargıdan kendisinin hiç farkında olmadığı kanlar sızıp durmuştu. "Hayır, sırayla yapamayız, Eddie, sen çekici kullanacak kadar büyük değilsin. Sen şu odan çekçek arabasına yükleyip götür, yolumu açık tut, geri kalanını ben yaparım...Ne kanı? Ha, o bir şey değil, dün kesilmişti. Dagny, eve koş, bana temiz bir sargı bezi getir."

Jim seyretmişti onları. Onu hep yalnız bırakırlardı, ama genellikle biraz öteden seyrediyor olduğunu görürlerdi.

Francisco'yu hep tuhaf bir dikkatle seyrederdi,

Francisco oradayken Jim pek konuşmazdı. Ama sonra Dagny'yi kıstırır, garip garip gülümseyerek, "Havalara giriyorsun," derdi. "Sanki kendi kararlarını verebilen demir bir kadınmışsın gibi! Sen omurgasız bir bulaşık bezisin, o kadar. O kasıntı serserinin sana emirler vermesine izin verişin iğrenç. Seni küçük parmağında çevirebiliyor. Hiç gururun yok. Bir ıslık çalıyor, koşup ona hizmet ediyorsun! Şımarık veledin pabuçlarını neden boyamıyorsun?" "Çünkü boya demedi," diye karşılık veriyordu Dagny de.

Francisco istese, her yerel yarışmada her oyunu kazanabilirdi. Yarışmalara hiç katılmazdı. İstese gençler kulübünü yönetebilirdi. Ama kulübün yakınından bile geçmez, onların dünyadaki en ünlü servetin varisini üye olarak kaydetme çabalarını görmezden gelirdi. Dagny ile Eddie onun tek arkadaşlarıydı. Onlar da, kendileri mi Francisco'ya sahip, yoksa o mu onlara sahip, hiç bilemezlerdi. Zaten fark etmezdi. Her iki kavram da mutlu ediyordu onları.

Üçü her sabah yeni maceralara doğru yola çıkarlardı. Bir keresinde, Bayan Taggart'ın ahbabı olan yaşlıca bir edebiyat öğretmeni onları hurdalıkta bir yığının tepesinde görmüştü. Bir otomobil bulmuşlar, onu parçalara ayırıyorlardı. Öğretmen bunu görünce durmuş, başını iki yana sallayarak Francisco ya, "Senin durumundaki bir genç, zamanını kütüphanelerde dünya kültürünü sindirerek geçirmeli," demişti. Francisco da cevap olarak, "Ben ne yapıyorum sanıyorsunuz?" demişti.

Yakınlarda fabrika yoktu, ama Francisco, Dagny ile Eddie'ye, Taggart trenlerine biletsiz binip uzak kasabalara gitmeyi de öğretmişti. Oralarda çitlere tırmanıyor, pencerelere

asılıyor, başka çocukların sinema seyredişi gibi, makinelerin çalışmasını seyrediyorlardı. Dagny zaman zaman, “Ben Taggart Transcontinental'i yönettiğim gün...” diye konuşurdu. Francisco da, “Ben d’Anconia Bakır’ı yönettiğim zaman...” derdi. Geri kalanını birbirlerine anlatmak zorunda kalmazlardı. Her biri diğerlerinin amaçlarını biliyordu.

Bazen demiryolu kondüktörleri yakalıyordu onları. İstasyon müdürü telefonu açıp Bayan Taggart'ı istiyor, “Burada üç küçük serseri var, diyorlar ki sizin...Bayan Taggart içini çekerek, “Evet, doğru söylemişler,” diyordu. “Lütfen onları geri gönderin.”

Bir keresinde Taggart istasyonunda, rayların yanı başında dururlarken Eddie, “Francisco,” demişti. “Sen dünyanın her köşesini dolaştın. Dünyanın en önemli şeyi nedir?” Francisco parmağıyla lokomotifin önündeki TT amblemini göstermiş, “Budur,” demişti. Ardından da, “Keşke Nat Taggart’ı tanıyabilseydim,” diye eklemişti.

Dagny’nin kendisine baktığını fark etmişti o sıra. Başka bir şey söylememişti. Ama birkaç dakika sonra, daracık, nemli patikadan ormana doğru giderlerken konuşmaya başlamıştı. “Dagny, ben armaya her zaman saygı duyarım. Soyluluk simgelerine her zaman taparım. Zaten aristokrat olmam gerekmiyor mu? Ama aslında güve yeniği anılarla on kere el değiştirmiş tek boynuzlu atlar benim hiç umurumda değil. Günümüzün arması ya sokaklardaki ilan panolarında, ya da popüler dergilerin sayfalarındadır.” Eddie hemen, “Ne demek istiyorsun?” diye sormuştu. “Sanayi markaları, Eddie,” demişti Francisco. O yaz henüz onbeş yaşındaydı.

“Ben d’Anconia Bakır'ı yönetince..“Madencilik ve mineraloji okuyorum, çünkü d’Anconia Bakır’ı yöneteceğim güne hazırlanmalıyım..“Elektrik mühendisliği öğreniyorum,

çünkü elektrik üretim şirketleri d'Anconia Bakır'ın en iyi müşterileri...” “Felsefe öğreneceğim, çünkü d'Anconia Bakır'ı korumak için ona ihtiyacım olacak..

Jim bir keresinde ona, “Sen d'Anconia Bakır'dan başka bir şey düşünmez misin?” diye sormuştu.

“Hayır.”

“Bana sanki dünyada daha başka şeyler de varmış gibi geliyor.”

“Onları da başkaları düşünsün.”

“Bu çok bencil bir tutum değil mi?”

“Öyle.”

“Sen ne peşindesin?”

“Para.”

“Sende yeterince para yok mu?”

“Atalarımın her biri, yaşadığı süre içinde d'Anconia Bakır'ın üretimini yüzde on arttırdı. Ben yüzde yüz arttırmak niyetindeyim.”

“*Ne için?*” diye sormuştu Jim. Francisco'nun sesini ve konuşma biçimini taklit ediyordu. “Ölünce cennete gitmek istiyorum...orası da ne cehennemdeyse! Ve giriş parasını karşılayabilmek istiyorum.”

Jim gururla, “Oraya giriş için sevap gerek,” demişti.

“İşte ben de onu demek istiyorum, James. Ben de sevapların en büyüğüne sahip olayım istiyorum, para kazanmış bir adam olmak.”

“Her salak para kazanabilir.”

“James, kelimelerin bir de gerçek anlamları olduğunu günün birinde öğrenmek zorundasın.”

Francisco gülümsüyordu. Bu gülümseme pırıl pırıl bir alaycılıkla doluydu. Dagny onlara bakarken, birdenbire Francisco'yla kendi ağabeyi Jim arasındaki farkı görmüştü.

İkisi de kararlılıkla gülümsüyorlardı. Ama Francisco'nun gülüşü çok daha büyük şeyleri görebildiği içindi. Oysa Jim, hiçbir şeyin büyük olmamasını, büyük kalmamasını istiyormuş gibi gülümsüyordu. Bir gece de, Francisco ve Eddie'yle birlikte korulukta yaktıkları kamp ateşinin başında otururlarken fark etmişti Francisco'nun gülümsemesindeki özel niteliği. Ateşin parıltısı onları, ikide bir aydınlanan ağaç gövdelerinin, dalların, bir de uzaktaki yıldızların arasına hapsetmişti. Dagny sanki bunların ötesinde hiçbir şey yokmuş gibi hissediyordu. Yalnızca kapkara boşluk, bir de insanın soluğunu tıkayan ürkütücü bir vaat...bir gelecek. Ama gelecek, Francisco'nun gülümsemesi gibi olacak, diye düşünüyordu. Geleceğin anahtarı oradaydı. Nasıl bir şey olacağı da oradan belliydi. Çam dallarının altındaki kamp ateşinin aydınlığında, onun gülümsemesinde. Birdenbire kendini dayanılamayacak kadar mutlu hissetti. Dayanılamayacak kadardı, çünkü çok dolu doluydu ve kendisi bunu ifade etme yolunu bulamıyordu. Eddie'ye baktı. Eddie de Francisco'ya bakıyordu. O da kendine göre, Dagny ile aynı şeyleri hissetmekteydi.

Haftalar sonra, hattâ Francisco gittikten sonra Dagny, Eddie'ye, "Francisco'yu neden seviyorsun?" diye sormuştu.

Eddie şaşırmış göründü. Duygularının sorgulanabileceği hiç aklına gelmemişti. "Kendimi güvende hissetmemi sağlıyor," diye karşılık verdi.

Dagny, "Benim heyecan ve tehlike beklememe yol açıyor," dedi.

Ertesi yaz Francisco onaltı yaşındaydı. Nehrin yanındaki kayanın tepesinde durmaktaydılar. Şortlarıyla gömlekleri tırmanış sırasında yırtılmıştı. Başlarını eğmiş, Hudson nehrine bakıyorlardı. Havanın açık olduğu günlerde, uzaklarda New

York’un gözüktüğünü duymuşlardı. Ama onlar yalnızca üç renk ışığın bir araya gelip oluşturduğu bir sis görebiliyorlardı. O renkler de, nehrin, gökyüzünün ve güneşin renkleriydi.

Dagny bir kayanın üzerine diz çöktü, öne eğildi, kenti görebilmek için gözlerini zorladı. Rüzgâr saçlarını yüzüne savuruyordu. Omzunun üzerinden geriye baktı, Francisco’nun uzaklara bakacağı yerde kendisine bakmakta olduğunu gördü. Garip bir bakışı vardı. Yoğundu. Gülümsemiyordu. Dagny bir an hareketsiz kaldı, avuçları açılıp kayanın üzerine dayandı, kolları bedeninin ağırlığını taşıyabilmek için kasıldı. Onun bakışı nedense kendi pozunu fark etmesine yol açmıştı. Yırtık gömlekten Francisco’nun omzu görünüyordu. Dagny’nin uzun, güneş yanığı, çiziklerle dolu bacakları kayadan aşağıya sarkmıştı. Öfkeyle ayağa kalktı, gerileyip Francisco’dan uzaklaştı. Başını arkaya attığında, gözlerindeki güceniklik, onun ciddi bakışlarıyla karşılaştı. Delikanlının bakışlarının bir suçlama ve bir düşmanlık içerdiğine inanmıştı. Sesinde gülümseyen bir meydan okuma tonuyla sormak zorunda kaldı.

“Benim neyimden hoşlanıyorsun?”

Francisco güldü. Dagny şaşkınlık içinde, kendisini hangi şeytanın dürtüp de bu soruyu sordurduğunu merak ediyordu. “İşte şundan hoşlanıyorum,” dedi Francisco. Parmağıyla uzaktaki Taggart istasyonunu gösteriyordu.

“O benim değil ama.” Dagny hayal kırıklığına uğramıştı.

“Benim hoşlandığım şey, bir gün senin olacağı.”

Dagny gülümsedi, kendi sevinci içinde onun yine kazandığını onayladı. Onun kendisine neden öyle garip garip baktığını bilmiyor, ama bedeniyle, içinde var olan bir şey arasında kavrayamadığı bir bağlantıya tanık olduğunu

seziyordu. İşte o bağlantı, günün birinde o rayları yönetmesini sağlayacak gücü getirecekti.

Francisco birdenbire, “Bakalım New York’u görebilecek miyiz?” dedi, onu kolundan yakalayıp kayanın kenarına sürükledi. Kolunu biraz da bükmüştü. Dagny onun bunu fark etmeden yaptığını düşünüyordu. Şu anda Dagny o yüzden, Francisco’ya yaslanarak durmak zorundaydı. Pantolon paçalarının içindeki bacaklarının sıcaklığını duyuyordu. Uzaklara baktılar, ama ışık sislerinden başka hiçbir şey göremediler.

O yaz Francisco gittikten sonra, Dagny bu seferki gidişin, çocukluğun sınırını çizdiğini düşünmüştü. Francisco sonbaharda üniversiteye başlayacaktı. Ardından Dagny’nin sırası gelecekti. İçine korkunun heyecanı karışmış hevesli bir sabırsızlık hissediyordu. Bilinmeyen bir tehlikenin içine atlamış gibi. Yıllar önce onu kayanın tepesinden Hudson nehrine dalarken gördüğü gün, dimdik durup az sonra kara suların yüzüne çıkacağından emin bekleyişi, ardından onu kendisinin izleyeceğini bilişi gibi.

Korkuyu bir kenara bıraktı. Francisco için tehlikeler, harika performanslar için birer fırsattan başka bir şey değildi. Kaybedebileceği hiçbir savaş yoktu. Onu yenebilecek hiçbir düşman yoktu. Derken aklına, birkaç yıl önce duyduğu bir söz geldi. Garip bir sözdü. Duyduğu gün saçma bulmuş olduğu bu sözleri unutmamış oluşuna kendi de şaştı. Söyleyen adam, yaşlı bir matematik öğretmeniydi. Babasının arkadaşıydı. Yazlıktaki evlerine bir tek kere ziyarete gelmişti. Dagny hoşlanmıştı adamın yüzünden. Bir akşam üstü terasta otururlarken, adam Francisco’yu göstererek Dagny’nin babasına dönmüş, gözlerinde derin bir hüzünle, “Bu çocuk çok kırılgan durumda,” demişti. "Aşırı bir zevk kapasitesi var.

Zevke çok az fırsat tanıyan bir dünyada...ne yapacak o kapasiteyle?”

Francisco, babasının onun için uzun süre önce seçtiği büyük bir Amerikan okuluna gitmişti.Şu dünyada ayakta kalmış en saygın öğrenim kurumuydu: Cleveland’daki Patrick Henry Üniversitesi. O kış New York’a Dagny’yi görmeye gelmedi. Oysa bir tek gece yolculuğunu göze alsa gelebilirdi. Birbirlerine mektup da yazmadılar. Daha önce de hiç yazmamışlardı. Ama Dagny onun yazın bir süre için köydeki eve geleceğini biliyordu.

O kış birkaç kere içinde çözemediği korkular belirdi. Öğretmenin sözleri ikide bir aklına geliyor, açıklayamadığı bir uyarı gibi görünüyordu. O sözleri unutmaya çalıştı. Francisco’yu düşündüğü zamanlar, gelecekten alınmış bir avans gibi, yazın bir ay daha yaşayacağının hayalini kuruyordu. Bu da, ileride gördüğü dünyanın gerçek olduğunun kanıtıydı. Çevresindeki insanların dünyası öyle olmasa da.

“Merhaba, Slug!”

“Merhaba, Friscol”

Tepenin üzerinde durmuş, onu yeniden görmenin ilk anını yaşarken, birdenbire, ikisinin birlikte başkalarına karşı ayakta tuttukları dünyanın niteliğini kavradı. Bir anlık bir duraklamaydı yalnızca. Pamuklu kumaştan dikilmiş etekliğinin rüzgarla uçup dizlerine çarpışını hissediyordu. Güneş göz kapaklarını ısıtmaktaydı, öyle büyük bir zevk hissediyordu ki, tabanlarını yere gömercesine basardı. Rüzgârın onu havaya uçuracağını düşünüyordu.

Birdenbire gelen bir özgürlük ve güven duygusuydu bu...Çünkü onun hayatındaki olaylarla ilgili hiçbir şey bilmediğini fark etmişti. Hiçbir zaman bilmemişti, hiçbir

zaman da bilme ihtiyacı duymayacaktı. Tesadüflerin, şansın dünyası -yani ailelerin, yemeklerin, okulların, amaçsız insanların tüm yükü adı konmamış bir tür günaha doğru sürüklediği dünya- onların dünyası değildi. O dünya Francisco'yu değiştiremezdi. Önem taşıyamazdı. O hiçbir zaman, kendilerine olanlardan söz etmemiş, her zaman neler düşündüğünü, neler yapacağını anlatmıştı...Dagny ona sessizce baktı. Sanki içinden bir ses şöyle diyordu: Var olan şeyler değil, bizim yapacağımız şeyler...biz durdurulamayız...sen ve ben...Seni onlara kaybetmekten korktuğum için bağışla beni. Kuşkumu bağışla. Onlar sana asla ulaşamaz...bir daha asla senin için korkmayacağım...

O da durmuş, bir an Dagny'ye bakmıştı. Dagny'e bu bakış, uzun süreli bir ayrılık sonrasında verilmiş bir selam gibi görünmedi. O, yılın her anında kendisini düşünmüş birinin bakışını gördü. Emin olamazdı. Bir anlık bir şeydi. Öyle kısaydı ki, daha Dagny fark ettiği anda Francisco dönüyor, parmağıyla huş ağacını gösteriyor, çocuksu oyunların ses tonuyla konuşmaya başladı:

"Keşke daha hızlı koşmasını öğrenebilsen. Hep seni beklemek zorunda kalıyorum."

Dagny neşeyle, "Bekleyecek misin beni?" diye sordu.

O da gülümseyerek, "Her zaman," diye karşılık verdi.

Tepeye tırmanıp eve doğru giderlerken Francisco, Eddie'yle konuşuyor, Dagny sessizce onun yanında yürüyordu. Aralarında yeni bir bağ oluştuğunu hissetmekteydi. Garip ama, bu yepyeni bir yakınlıktı.

Ona üniversiteyle ilgili hiç soru sormadı. Yalnızca üniversiteyi sevip sevmediğini sordu.

Francisco, "Bugünlerde bir yığın fasa fiso öğretiyorlar," dedi. "Ama sevdiğim birkaç ders de var."

“Orada hiç arkadaş edindin mi?”

“İki tane.”

Başka da bir şey anlatmadı.

Jim, New York’ta üniversitede okuyordu ve son sınıfa geçmişti. Okumak ona garip, titrek bir kavgacılık niteliği kazandırmıştı benziyordu. Sanki yeni bir silah bulmuş gibiydi. Francisco’ya bir keresinde hiçbir neden olmadan çattı. Onu çayırın ortasında durdurdu, yalnız kendini haldi gören saldırgan bir sesle, “Artık üniversiteli olduğuna göre, ideallerle ilgili de bir şeyler öğrenmen gerek bence,” dedi. “Kendi bencil açgözlülüğünü unutman, sosyal sorumluluklarını da biraz düşünmen gerek, çünkü bence sana miras kalacak o milyonlar aslında sırf sen keyif süresin diye değil. Onlar sana bir emanet. Şanssızlar ve yoksullar için harcanmalı o emanet. Bence bunu anlayamayan insan, en yozlaşmış insan tipine örnektir.”

Francisco nezaketle cevap verdi. “Sana danışılmadan fikirlerini söylemen pek tavsiye edilebilecek bir davranış değil, James. Sessiz kalmakla karşındaki kişinin gözünde ne gibi bir değere sahip olduğunu anlama utancından kendini kurtarabilirsin.”

Uzaklaşırlarken Dagny ona sordu: “Dünyada Jim gibi çok insan var mı?” Francisco güldü, “Pek çok.”

“Sen buna bozulmuyor musun?”

“Hayır. Onlarla ilişki kurmak zorunda değilim. Neden soruyorsun?” “Çünkü bence onlar bir şekilde tehlikeli...nasıl olduğunu bilemiyorum..." “Ulu Tanrım, Dagny! James gibi bir nesneden korkmamı mı bekliyorsun?”

On gün sonra, ikisi yalnız başlarına ormanda, nehrin kıyısında dolaşırken Dagny, “Francisco, en yozlaşmış insan kimdir?” diye sormuştu,

“Amaçsız insandır.”

Dagny ağaçların sütun gibi gövdeleri arasından, ilerde birdenbire açılan o parlaklığa bakmaktaydı. Orman loş ve serindi, ama dış dallar, akarsudan yansıyan o sıcak, gümüş rengi güneş ışıklarını alıyordu. Şimdiye kadar çevresindeki doğa manzaralarına hiç önem vermemişken, bu görünümün şimdi niçin kendisine bu kadar büyük bir zevk verdiğini merak etti. Bu zevkin neden bu kadar farkındaydı? Kendi hareketlerinden, yürürken eklemlerinin kıpırdanışından neden bu kadar zevk alıyordu? Francisco’ya bakmak istemedi.Gözlerini ondan uzak tuttuğu zaman, onun yanı başındaki varlığının daha da yoğunlaştığını hissediyordu. Kendiyle ilgili o gerilimli farkındalık aslında ondan geliyormuş gibi. Güneş ışınları nasıl sudan yansıyarak geliyorsa, tıpkı öyle. Francisco, “Sen kendini nitelikli buluyorsun, değil mi?” diye sordu.

“Her zaman.” Ona bakmadan konuşmuş, sesi meydan okur gibi çıkmıştı. “Eh, kanıtladığını göreyim öyleyse. Bakalım Taggart Transcontinental'da ne kadar yükseleceksin. Sen ne kadar nitelikli olursan ol, daha çok çaba gösterdiğini, daha iyiye ulaşmak istediğini görmek isterim. Bir hedefe varmak için kendini zorladıktan, tükendikten sonra da, kendine yeni bir hedef seçtiğini görmek isterim.”

“Sana bir şeyler kanıtlamak isteyeceğimi de nereden çıkarıyorsun?”

“Cevap vermemi istiyor musun?”

“Hayır,” diye fısıldamıştı Dagny, Gözleri uzaklara, nehrin karşı kıyısına çakılmış gibiydi.

Francisco'nun güldüğünü duydu. Bir süre sonra Francisco, “Dagny,” dedi. “Hayatta yalnızca, işinde ne kadar iyi olduğunun önemi var, başka hiçbir şey bunun kadar önemli

değil. Hiçbir şey. Yalnızca bu. Başka ne olacaksa, hepsi bundan kaynaklanacaktır. İnsanlık değerinin tek ölçüsüdür bu. Gırtlağından aşağı akmaya çalışacakları bütün o etik kurallar, aslında insanların gerçek değerini çalmak isteyen sahtekarların bastığı kalp paralar gibidir. Altın standardını tutturabilen tek ahlâk sistemi, işinin ehli olmaktır. Büyüyünce ne demek istediğimi anlayacaksın.”

“Şimdiden biliyorum. Ama...Francisco, neden bunu görebilen bir tek sen ve ben varız?”

“Başkaları seni neden ilgilendirsin ki?”

“Çünkü ben her şeyi anlamaktan hoşlanırım ve insanlarda anlayamadığım bir şeyler var.”

“Ne gibi?”

“Örneğin ben okulda hiçbir zaman popüler olmadım ve bu beni hiçbir zaman rahatsız etmedi. Ama sanırım şimdi nedenini anladım. İnanılamayacak bir neden. Beni sevmeyişlerinin nedeni, bir şeyleri kötü yaptığım için değil, tersine, iyi yaptığım için. Sınıfta her zaman en iyi notları ben aldığım için sevmiyorlar beni. Çalışmama bile gerek yok. Ben her zaman ‘A’ alırım. Yani sence okulun en popüler kızı olabilmek için her dersten ‘D’ almaya mı çalışmam gerekiyor?”

Francisco durdu, dönüp ona baktı, sonra suratına bir tokat attı.

Dagny’nin tüm hissettikleri bir tek saniyeye sığdı. Ayağının altında yer sarsılırken, içinde bir duygu patlaması oldu. Kendisine başka biri vursa, o insanı hemen öldürürdü ve bunun farkındaydı. Ona bunu yapabilecek gücü sağlayan şiddet dolu öfkeyi hissetti. Ama bir yandan da bunu Francisco’nun yapmış olmasından gelen çılgın bir zevk duydu. Yanağındaki o acıdan ve dudağının köşesinden gelen

kan tadından müthiş bir zevk almıştı. Francisco'yla ve kendisiyle, Francisco'nun amacıyla ilgili o anda kavradığı şeyden de büyük bir zevk duydu.

Baş dönmesi geçsin diye ayaklarını yere sımsıkı bastı, başını dikleştirdi, ilk defa onun eşiti olarak, yepyeni bir güçle karşısına dikilirken yüzünde alaycı bir zafer gülümseyişi vardı.

"Seni o kadar mı incittim?" diye sordu.

Francisco şaşırmıştı. O soru da, o gülümseme de, çocukça şeyler değildi. "Evet...eğer hoşuna gidecekse," diye cevap verdi.

"Gidiyor."

"Bunu bir daha asla yapma. Hiçbir zaman o tür şakalar yapma."

"Aptallaşma. Popüler olmaya önem verdiğimi de nereden çıkarıyorsun?"

"Büyüdüğün zaman, bu söylediğinin ne kadar iğrenç bir şey olduğunu anlayacaksın."

"Şimdi de anlıyorum."

Francisco ani bir harekede döndü, mendilini çıkardı, nehrin suyuna batırdı. "Gel buraya," diye emir verdi.

Dagny gülerek bir adım geriledi. "Yo, olmaz. Böyle kalsın istiyorum. Umarım davul gibi şişer. Hoşuma gidiyor."

Francisco ona uzun uzun baktı. Sonra yavaşça, son derece içten bir sesle, "Dagny, sen bir harikasın," dedi.

"Hep öyle düşünüyorsun sanıyordum." Sesi küstah denilecek kadar rahattı.

Eve döndüğünde annesine, düşüp dudağını yardığını söyledi. Ömründe söylediği tek yalan o oldu. Francisco'yu korumak için yapmamıştı bunu. Her nedense bu olayı, ikisinin

arasında kalması gereken, paylaşılmayacak kadar değerli bir sırmış gibi hissettiği için yapmıştı.

Ertesi yaz Francisco geldiğinde, Dagny onaltı yaşındaydı. Onu karşılamak üzere yamaçtan aşağı koşmaya başlamış, sonra birdenbire durmuştu. O da bunu görmüş, durmuş, bir an uzaktan birbirlerine bakmışlardı. Sonra yokuş yukarı, Dagny'ye doğru yürüyen o olmuştu. Çok yavaş adımlarla. Dagny de durup beklemişti onu.

Francisco yaklaşınca Dagny masum masum gülümsemiş, onunla yatışmaya, yarışı kazanmaya hiç niyetlenmemiş gibi davranmıştı.

"Belki bilmek hoşuna gider, demiryolunda işe girdim," demişti. "Rockdale'de gece operatörüyüm."

Francisco gülmüştü. "Pekâlâ, Taggart Transcontinental, şimdi yarış başlıyor. Bakalım kim kazanacak...Sen mi Nat Taggart'ı, yoksa ben mi Sebastian d'Anconia'yı daha çok onurlandıracağız?"

O kış Dagny, yaşadığı hayatı yalınlaştırmış, geometrik bir çizimin parlak basitliğine indirgemişti. Birkaç doğru çizgi...Her gün kentteki mühendislik kolejine gidiş geliş, sonra her gece Rockdale İstasyonu'na gidiş geliş, bir de odasının kapalı çevresi. Motor çizimleriyle, çelik yapıların eskizleriyle, tren tarifeleriyle dolu bir oda.

Bayan Taggart kızına mutsuz bir şaşkınlıkla bakıp duruyordu. Onun hayatındaki bütün eksiklikleri hoş görebilirdi ama bir tanesi vardı ki, onu hoş göremezdi: Dagny erkeklere ilgi duyduğuna dair hiçbir işaret vermiyordu. Hiçbir romantik eğilimi yokmuş gibiydi. Bayan Taggart aşırılıklardan hoşlanmayan bir insandı. Gerekirse diğer uca dönük bir aşırılıkla başa çıkmaya hazırlıklıydı. Ama böylesinin çok daha kötü olduğunu düşünmekteydi. Kızının

onyedi yaşına geldiği hâlde bir tek hayranı bile olmadığını kabullenmek onu utandırıyordu.

Arkadaşları meraklı sorular sorduğunda, hazin hazin gülümseyerek, “Dagny ile Francisco d’Anconia,” diyordu. “Yo, aralarında bir aşk yok. Buna ancak bir tür sanayi karteli denilebilir. Tek ilgileri oymuş gibi görünüyor.”

Bayan Taggart bir akşam, konukların önünde James’ın kardeşine şöyle dediğini duymuştu: “Dagny, sana büyük büyükannemizin adı verilmiş, ama bence sen o güzelliğiyle ünlü Dagny Taggart’tan çok, Nat Taggart’a benziyorsun.” Bayan Taggart en çok neye üzüldüğünü anlayamamıştı: James’in böyle bir şey söylemiş olmasına mı, yoksa Dagny’nin bunu sevinçle, iltifatmış gibi kabullenmesine mi?

Kızıyla ilgili herhangi bir karara varmaya fırsat bulamayacağını düşünüyordu. Dagny telaşla eve giren, telaşla evden çıkan biriydi. İncecik bedeni bir deri cekete sarınmış, yakası kalkık, uzun güzel bacaklarının çevresinde kısa eteğiyle odanın içinden hızla geçerken, erkeksi bir ifadesi vardı. Ama hızlı ve gergin olmakla birlikte, yine de garip biçimde, meydan okurcasına kadınsıydı.

Bazen Bayan Taggart, Dagny’nin yüzünde bir ifade yakalıyor, o ifadeyi bir türlü tanımlayamıyordu. Neşeden çok daha fazlası vardı o yüzde. Öyle katıksız ve saf bir keyif ifadesiydi ki, Bayan Taggart bunda bir anormallik görüyordu. Hiçbir genç kız, hayatta hüznün yerini keşfedemeyecek kadar duygusuz olamazdı. Sonunda kızının hiçbir duyguya sahip olmadığına karar verdi.

Bir keresinde, “Dagny” dedi ona. “Hiç eğlenmek, hoşça vakit geçirmek istemiyor musun?” Dagny annesine inanmaz bakışlarla bakmış, “Ben ne yapıyorum sanıyorsun ki?” diye sormuştu.

Kızının yaşı geldiğinde topluma resmen takdimi meselesi, Bayan Taggart'ı bir hayli kaygılandırıyordu. New York sosyetesine Bayan Dagny Taggart'ı mı takdim ediyor, yoksa Rockdale İstasyonu'nun gece operatörünü mü tanıtıyor, emin olamıyordu. Daha çok, ikincisi doğruymuş gibi geliyordu ona. Zaten Dagny'nin böyle bir fikri kesinlikle reddedeceğinden de oldukça emindi. Dagny durumu anlaşılmaz bir hevesle, çocuksu bir havada kabul ettiğinde adamakıllı şaşırmıştı.

Dagny'yi partiye gitmek üzere giyinmiş gördüğünde bir kere daha şaşırdı. Ömründe ilk defa kadınsı bir elbise giymişti. Beyaz şifondan, kabarık etekleri bulut gibi uçuşan bir şeydi. Bayan Taggart onun kabul edilmez bir çelişki gibi görünmesini beklerken, o dünya güzeli bir kız gibi görünüyordu. Her zamankinden hem daha büyük yaşta, hem de daha ışıl ışıl bir masumiyet içindeymiş gibiydi. Aynanın karşısında dururken başını tutuşu...herhalde Nat Taggart'ın karısının havasındaydı.

Bayan Taggart yumuşacık, sitem dolu bir sesle, "Dagny," dedi. "İstediğin zaman ne kadar güzel olabildiğini görüyor musun?"

Dagny hiç şaşırmadan, "Evet," diye karşılık verdi.

Wayne-Falkland Oteli'nin balo salonu Bayan Taggart'ın talimatına göre dekore edilmişti. Bayan Taggart bir ressam kadar zevk sahibiydi. O akşam salon bir harikaydı. "Dagny, bazı şeylere dikkat etmeyi öğrenmeni istiyorum," dedi annesi. "Işıklar, renkler, çiçekler, müzik. Bunlar senin sandığın gibi ihmal edilebilir şeyler değil." Dagny mutlu mutlu cevap verdi: "Ben onları hiçbir zaman ihmal edilebilir bulmadım." Bayan Taggart ilk defa olarak aralarında bir bağın varlığını hissetti. Dagny ona bir çocuğun minnet dolu güveniyle bakıyordu. Bayan Taggart, "Bunlar hayatı güzel kılan

şeylerdir,” dedi. “Bu akşamın senin için çok güzel olmasını istiyorum, Dagny. İlk balo herkesin hayatının en romantik olayıdır.”

Bayan Taggart’ın en büyük şaşkınlığı, Dagny’yi ışıkların altında, balo salonuna bakarken gördüğünde yaşadı. Karşısındaki bir çocuk değildi. Bir genç kız da değildi. Öyle özgüvenli, öylesine tehlikeli sayılacak kadar güçlü bir kadındı ki, Bayan Taggart bir an için ona şaşkınlık dolu bir hayranlıkla baktı. Sıradanlığın, sinikliğin, ilgisizliğin yaygın olduğu bu çağda, herkes kendini etten değil de kıymadan oluşmuş gibi taşırken, Dagny’nin bu duruşu hemen hemen ahlâk dışı görünüyordu, çünkü yüzyıllar önce bir balo salonunun kapısında durup içeriye bakan bir kadına benziyordu. Sanki vücudunu yarı çıplak olarak, erkeklerin hayran olması amacıyla sunuyormuş, ama o çağda böyle bir şeyin cesaret işi olduğunu biliyormuş gibi. Bu tür bir hareket o çağda ancak bir tek anlam taşıyabilirdi, o da yüksek düzeyde serüvendi. Bayan Taggart kendi kendine gülümseyerek, üstelik bu kız, benim cinsel kapasitesi olmadığına inandığım kız, diye düşündü. Birdenbire içi rahatlamış, böyle bir şeyin içini rahatlatmasına daha da şaşırmıştı.

Bu rahatlama yalnızca birkaç saat sürdü. Akşamın sonu geldiğinde Dagny’yi balo salonunun bir köşesinde gördü. Merdiven trabzanına çıkmış, oturmuştu. Sanki bahçe çitiydi orası. Sanki üstünde pantolonu vardı. Bacakları şifon elbisenin altında sallanıp duruyordu. Karşısındaki iki çaresiz gençle konuşmaktaydı. Yüzünde bomboş bir ifade vardı.

Arabayla eve dönerken ikisi de konuşmadılar. Ama birkaç saat sonra Bayan Taggart sezgisel bir dürtüyle kalkıp kızının odasına gitti. Dagny pencerenin önünde durmaktaydı.

Üzerinde hâlâ o beyaz elbisesi vardı. Elbise hâlâ, incecik bir vücuda destek veriyormuş gibi görünüyordu. Ama şu anda o vücut, elbiseye göre fazla küçük gibiydi.Küçücük bir vücut. Omuzlar sarkık. Pencerenin dışında bulutlar sabahın ilk ışıklarıyla grileşmekteydi.

Dagny döndüğünde, Bayan Taggart onun yüzünde yalnızca şaşkın bir çaresizlik gördü. Sakindi yüzü. Ama o yüzdeki bir şey Bayan Taggart'a, keşke kızımın hüzünle tanışmasını hiç dilemeseydim, dedirtiyordu.

"Anne, sence her şey tersine mi?" diye sordu Dagny.

"Efendim?" Bayan Taggart şaşırmıştı.

"O anlattığın şeyler. Işıklar ve çiçekler. Onları, romantizm yaratsın diye mi bekliyorsun...tersine değil mi?"

"Tatlım, ne demek istiyorsun?"

"Orada olaydan zevk alan bir tek kişi yoktu," dedi Dagny. Sesi cansızdı. "Herhangi bir şey düşünen, hisseden kimse de yoktu. Sağda solda dolaşıyor, her yerde söyledikleri o sıkıcı lafları tekrar ediyorlardı. Herhalde ışıkların bunları parıldatacağını düşünüyor olmalılar."

"Tatlım, sen her şeyi fazla ciddiye alıyorsun. İnsanın bir baloda entelektüel olması gerekmez. Yalnızca neşeli olması yeter."

"Nasıl? Aptal davranarak mı?"

"Demek istediğim, örneğin genç erkeklerle tanışmak hoşuna gitmedi mı?"

"Hangi erkekler? On tanesini bir arada ezemeyeceğim bir tek erkek yoktu orada."

Birkaç gün sonra, Rockdale İstasyonundaki masasında otururken Dagny kendini pek hafif, pek rahat hissediyordu. O partiyi düşündü, uğradığı hayal kırıklığı karşısında tiksintiyle omuz silkti. Sonra başını kaldırdı. İlkbahardı. Dışarıdaki

karanlıkta, ağaç dalları yaprak doluydu. Hava sakin ve ılıktı. O partiden ne bekliyordum ki, diye sordu kendi kendine. Bilmiyordu. Şu anda eski masanın üzerine abandığında yine aynı şeyi hissetti. Nesnesi olmayan bir beklenti duygusu kabarıyordu içinde. Ilık bir sıvı gibi. Tembel bir hareketle masaya yaslandı. Yorgunluk hissetmiyordu, ama çalışma isteği de yoktu.

O yaz Francisco geldiğinde, Dagny ona partiyi anlattı, nasıl hayal kırıklığına uğradığını söyledi. Francisco sessizce dinlerken, hep başkalarına yönelttiği o alaycı bakışlarını ilk defa Dagny'ye dikmişti. Çok fazla şey görüyormuş gibi bir bakış. Dagny sanki demin ağzından çıkan sözlerin, Francisco'nun çok daha başka şeyleri de anlamasına yol açtığını hissetti.

Kendisinin onun yanından erken ayrıldığı akşam da aynı bakışları görmüştü onun gözlerinde. İkisi yalnızdılar. Nehrin kıyısında oturuyorlardı. Dagny'nin Rockdale'deki işi bir saat sonra başlıyordu. Gökyüzünde ince uzun ateş çizgileri göze çarpıyordu. Suyun üzerinde de kızıl kıvılcımlar tembel tembel yüzüyordu. Francisco epeyden beri sessizdi. Dagny birdenbire ayağa kalmış, ona artık gitmesi gerektiğini söylemişti. Francisco onu durdurmaya çalışmamıştı. Dirseklerini çimenlere gömüp arkasına yaslanmış, ona hiç kıpırdamadan bakmıştı. Gözleri sanki onun amacını biliyor gibiydi. Dagny öfkeyle yamaçtan eve doğru tırmanırken, acaba beni kalkıp gitmeye iten neydi, diye merak ediyordu. Bilmiyordu aslında. Birdenbire bir tedirginlik hissetmişti işte. O duyguyu o ana kadar tanıyamamıştı...Bir beklenti duygusuydu o...

Her gece evden Rockdale'e kadar olan beş millik yolu arabayla gidip geliyordu. Şafak vakti eve dönüyor, birkaç saat uyuyor, sonra ev halkıyla birlikte o da uyanıyordu. Uyuma

isteği yoktu. Günün ilk ışıkları belirirken yatmak üzere soyunduğunda, yeni başlayan günle yüzleşmek için gergin, neşeli, nedensiz bir sabırsızlık hissederdi.

Francisco'nun alaycı bakışını bir kere de tenis kortunda gördü. O oyunun nasıl başladığını hatırlamıyordu. Birlikte sık sık tenis oynarlardı, her seferinde de Francisco kazanırdı. Bu sefer kazanmaya ne zaman karar verdiğini hatırlayamıyordu. Ama kendi kararını fark ettiğinde, o duygu artık bir karar ya da bir istek olmaktan çıkmış, içinden kabaran sessiz bir öfkeye dönüşmüştü. Neden kazanması gerektiğini bilmiyordu. Bunun neden bu kadar şart olduğunu da bilmiyordu. Tek bildiği, kazanması gerektiği ve kazanacağıydı.

Oynamak kolay görünüyordu. Sanki kendi iradesi silinip gitmiş, oyunu bir başkasının gücü oynuyor gibiydi. Francisco'ya bakıyordu. Uzun boylu, hızlı, hareketli...kollarının güneş yanığını beyaz gömleğinin kısa kolları daha da vurguluyordu. Dagny onun hareketlerindeki beceriyi gördükçe içinde küstahça bir keyif yükseliyordu, çünkü yeneceği, alt edeceği şey aslında oydu. Bu durumda onun her ustalıklı hareketi, Dagny'nin kendi zaferi oluyordu. Francisco'nun vücudunun pırıl pırıl üstünlüğü, Dagny'nin zaferiydi.

Yorgunluğun yükselen acılarını hissetmeye başladı. Bunu acı olarak algılamıyordu. Yalnızca ara sıra şurasına burasına giren batma gibi bir şeydi...Ona vücudunun o bölümünü hissettiriyor, bir an sonra yok oluyor, unutuluyordu. Kollarının omuzlarına bitiştiği yerler, kürek kemikleri, kalçaları (şortu ikide bir tenine yapışıyordu), topu karşılamak üzere fırlarken bacak kasları ikide bir acıyor, ama bir an sonra ayaklarının yere ne zaman bastığını bile unutuyordu. Göz kapakları acıyor, gökyüzü kapkara kesiliyor, top o karanlığın

içinden beyaz bir alev gibi ona doğru uçuyor, o anda ayak bileğinden yukarıya doğru kılıç gibi bir acı yükseliyor, sırtına tırmanıyor, fışkırıp havaya çıkıyor, topu Francisco'nun bedenine savuruyordu...Dagny görkemli bir zevk içindeydi, çünkü her batıcı acı, kendi vücudundan başlayıp onunkinde son bulmak zorundaydı...o da Dagny kadar yoruluyordu. Bunu ona da yapıyordu işte. O da bunun aynısını hissediyordu. Kendisi sürüklüyordu onu buna. Şu anda bedeninde hissettiği kendi acısı değil, onun acısıydı.

Onun yüzünü görebildiği anlarda, gülmekte olduğunu fark ediyordu. Dagny'e sanki durumu anlıyormuş gibi bakmaktaydı. Oynayış biçimi, kazanmak için değil, Dagny'nin işini daha da zorlaştırmak içindi. Vuruşları hırçındı. Dagny'yi koşturup duruyordu. Kendi puan kaybetmeye razı oluyor, bunu Dagny'nin bir *backhand* için kıvrılıp büküldüğünü görmek için yapıyordu. Çakılmış gibi duruyor, Dagny'nin onu ıskalıyor sanmasını sağlıyor, son anda kolunu uzatıp topu öyle bir güçle geri yolluyordu ki, Dagny bunu asla karşılayamayacağını anlıyordu. Bir daha hiç hareket edemeyecekmiş gibi hissediyordu kendini. Ölene kadar. Bir topa son anda yetişip smaç yaparken kendini kortun öbür yanında bulması garipti. O topa sanki parçalamak istiyormuş gibi vurmuştu. Sanki topun aslında Francisco'nun suratı olmasını diliyormuş gibi.

Bir tek kere daha, diye düşündü. Bu seferki kol kemiklerini çatlatacak olsa bile...Fazlasıyla gergin, şişmiş boğazından kesik kesik çekebildiği hava büsbütün kesilecek olsa bile...Ondan sonra hiçbir şey hissetmedi. Ne acı, ne kaslar, yalnızca onu yenmek zorunda olduğu, onu yorgunluktan tükenmiş, yıkılır durumda görmenin şart olduğu...ondan bir saniye sonra ölmekte özgür kalırdı artık.

Kazandı. Belki de Francisco bu sefer gülmekten kaybetmişti. Fileye doğru yürüdü. Dagny hareketsiz duruyordu. Francisco raketini karşıdan onun ayaklarına fırlattı. Sanki onun ne istediğini biliyormuş gibi.Korttan çıkıp çimenlere yürüdü, oraya varınca yıkılıp boylu boyunca uzandı, başını koluna dayadı.

Dagny ona yavaşça yaklaştı. Tepesine dikildi, ayaklarının dibinde yatan vücuda baktı. Ter içindeki gömleğe, kıvrık duran kolun üzerine yayılmış saç tellerine baktı. Francisco başını kaldırdı. Gözleri Dagny'nin bacaklarından başlayıp yavaşça yukarıya tırmandı, şortunu, bluzunu geçip gözlerini buldu. Alaycı bakış, giysilerinin de, beyninin de içini görebiliyor gibiydi. Sanki aslında kendisinin kazandığını söylüyordu.

O gece Rockdale'deki masasında oturmuş, eski istasyon binasında tek başına pencereden gökyüzüne bakıyordu. Gökyüzünün en sevdiği saatiydi. Üstte kalan pencere doğramalarının rengi yavaşça açılıyor, alt doğramaların hemen dışındaki raylar da gümüş ipliklere dönüşüyordu. Lambayı kapattı, hareketsiz dünyanın üzerindeki ışığın sessiz hareketini seyretti. Hiçbir şey kıpırdamıyordu. Ağaç dallarında tek bir yaprak oynamıyordu. Gökyüzü yavaşça rengini kaybetti, ışıldayan su gibi oldu.

Telefonu da sessizdi bu saatte. Sanki sistemin her yeri hareketsizleşmişti. Birdenbire dışardan yaklaşan ayak seslerini duydu. Sesler kapıya yakın yerdeydi. İçeriye Francisco girdi. Daha önce buraya hiç gelmemişti, ama Dagny onu gördüğüne şaşırmadı.

"Bu saatte niye uyanıksın?" diye sordu.

"Canım uyumak istemedi."

"Buraya nasıl geldin? Arabanın sesini duymadım?"

“Yürüyerek geldim.”

Birkaç saniye geçti, Dagny ona niçin geldiğini sormamış olduğunu, sormak da istemediğini düşündü.

Francisco odada dolaştı, duvarlara asılı konşimentolara, takvimde Taggart Comet’i insanın üstüne fırlayacakmış gibi gururla atılır gösteren resme baktı. Evindeymiş gibi rahat görünüyordu. Sanki buranın kendilerine ait olduğunu hissediyordu. Birlikte nereye gitseler hep böyle hissederlerdi. Ama bu gece onun canı konuşmak istemiyor gibiydi. Dagny’ye işiyle ilgili birkaç soru sordu, ondan sonra sessiz kaldı.

Dışarıda ışığın artmasıyla hareket de başladı, telefon ikide bir çalıp sessizliği yırtar oldu. Dagny işine dönmüştü. Francisco köşede oturuyordu. Tek bacağını sandalyenin kol yerine atmış, bekliyordu.

Dagny hızlı hızlı çalışmaktaydı. Kafasının içi duru ve netti. Ellerinin harıl harıl işlemesinden zevk alıyordu. Aklı telefonun o tiz sesinde, tren numaralarında, vagon numaralarında, sipariş numaralarındaydı. Başka hiçbir şeyin farkında değildi.

Ama ince kâğıtlardan biri yere uçup da onu almak üzere eğildiğinde, birdenbire o ânın, o anki kendi hareketinin yoğun biçimde bilincindeydi. Giydiği gri keten eteğin, gri bluzunun kıvrılmış kolunun, kâğıda uzanan çıplak kolunun farkındaydı. Kalbinin birdenbire, beklenti anlarında olduğu gibi hiç nedensiz, apansız durduğunu hissetti. Kâğıdı alıp masasına, işine döndü.

Hemen hemen gündüzdü artık. İstasyondan bir tren durmadan geçti. Sabah ışığının saflığı içinde tren sanki havada gidiyor, yere temas etmiyordu. İstasyon binasının tabanı titredi, pencerelerde camlar sarsıldı. Dagny trenin

geçişini bir heyecan gülümsemesiyle seyrediyordu. Francisco'ya göz attı. O da aynı gülümsemeyle Dagny'ye bakıyordu.

Operatör gelince Dagny istasyonu ona devretti, ikisi birlikte sabahın serin havasına çıktılar. Güneş henüz doğmamıştı. Dagny hiçbir yorgunluk hissetmiyordu. Sanki yatağından yeni kalkıyordu.

Arabasına doğru yürürken Francisco, "Eve yürüyerek gidelim," dedi. "Daha sonra gelip arabayı alırız."

"Peki"

Hiç şaşırmamıştı. Beş millik yolu yürümekten de yüksünmüyordu. Doğal geliyordu ona. O ânın garip gerçekliğine uygundu. Her şeyden kopuk, yakın ama temassız bir gerçeklik. Bir sis duvarının içindeki parlak bir ada gibi. İnsanın sarhoşken hissettiği o güçlenmiş, sorgusuz gerçeklik gibi.

Yol ormandan geçiyordu. Ana yoldan sapmış, kilometreler boyunca kıvrılarak giden orman yolunda ilerlemekteydiler. Çevrelerinde insan varlığına dair hiçbir belirti yoktu. Hendeklerde çalılar büyümüştü ve bu durum, medeniyetle aralarındaki kilometrelerce mesafeye, yılların uzaklığını da eklemekteydi. Toprağın üzerinde alaca karanlığın pusu kalmıştı, ama ağaç gövdeleri arasındaki boşluklarda pırıl pırıl yapraklar göze çarpıyor, ormanı daha bir aydınlatıyordu. Hareketsizdi yapraklar. Onlar yürüdüler. Hareketsiz dünyanın içindeki tek harekettiler. Dagny birdenbire, çoktan beri tek kelime söylememiş olduklarını fark etti.

Bir açıklığa varmışlardı. Dimdik, duvar gibi kayalar arasında, kuyu gibi bir boşluğun dibindeydi açıklık. Çimenler arasından bir dere akmakta, ağaçların dalları yeşil perdeler

gibi yerlere kadar inmekteydi. Derenin şıpırtısı, sessizliği daha da vurguluyor, ta uzaklardaki gökyüzü, burayı daha da saklı gösteriyordu. Yukarılarda, tepenin üzerinde, güneşin ilk ışıkları belli olmaya başlamıştı.

Durup birbirlerine baktılar. Dagny bunun böyle olacağını zaten bildiğini o anda, Francisco'yla birlikte anladı. Francisco onu kavradı, Dagny dudaklarını onun ağzında buldu, kendi kollarının şiddet dolu bir cevap verip onu yakaladığını fark etti, ilk defa olarak, onun bunu yapmasını ne kadar çok istediğini anladı.

Dagny bir anlık bir isyanı ve bir korkunun imasını hissetmekteydi. Francisco onu sımsıkı kavramış, kendi bedenini onunkine gergin, amaçlı bir ısrarla yaslamış, ellerini onun göğüslerinde gezdiriyor, sanki onun vücudunun sırlarını, onun sahibiymişçesine gibi tanımaya çalışıyordu. Bu şok yaratan yakınlaşmanın, Dagny'nin rızasına, iznine ihtiyacı yoktu. Dagny kendini çekip uzaklaşmaya çalıştı, ama ancak onun yüzünü, gülümsemesini görebilecek kadar gerileyebildi. O gülümseme Dagny'ye, o izni çoktan vermiş olduğunu söyler gibiydi. Kaçıp kurtulması gerektiğini düşündü, ama tam tersine, Francisco'nun başını çekerek kendi dudaklarına eğen de o oldu.

Korkunun işe yaramayacağını biliyordu. Francisco ne istiyorsa onu yapacaktı. Dagny'ye bir tek şey dışında hiçbir olanak bırakmamıştı, o şey de Dagny'nin en çok istediği şeydi, yani boyun eğmekti. Francisco'nun amacını bilinçli olarak kavramış olmadığı gibi, bu konudaki müphem bilgisi de silinip gitmişti. Şu anda böyle şeylere inanacak gücü yoktu. Kendiyle ilgili şeylere bile inanacak gücü yoktu. Tek bildiği, korkuyor olduğuydu...ama yine de ona haykırır gibiydi; bana sorma, benden isteme, yap artık!

Bir an ayaklarını gerdi, karşı koymaya yöneldi, ama Francisco'nun dudakları kendininkilere bastırıyordu...Birlikte yere yuvarlanırken bile dudakları birbirinden ayrılmadı. Dagny hareketsiz yatıyordu. Önce sakin, sonra titreşimli bir obje olmuştu; bu basit, tereddütsüz, verdiği dayanılmaz zevkten ötürü hak sayılan oluşta...

Francisco daha sonra, ağzından ilk çıkan sözlerle, olayın adını her ikisi için de koymuş oldu, anlamını açıkladı. "Bunu birbirimizden öğrenmek zorundaydık," dedi. Dagny yanına uzanmış ince uzun vücuda baktı. Francisco siyah pantolon, siyah gömlek giymişti. Dagny'nin gözleri, ince bele tokalanmış kemere takıldı, benliğine bir duygu bıçak gibi saplandı. Bir gurur soluğuna benziyordu o duygu. Kendisi onun vücudunun sahibiydi. Sırtüstü yatıyor, gökyüzüne bakıyor, kıpırdamak için hiçbir istek duymadığı gibi, bu andan sonra daha başka bir zaman bulunabileceğini de düşünmüyor ya da bilmiyordu.

Eve dönüp yatağına uzandı. Çıplaktı, çünkü vücudu artık tanımadığı bir zevk objesi hâline dönüşmüştü. Geceliği değdiremeyecek kadar değerliydi, çünkü çıplak olmak ona zevk veriyordu, sanki Francisco'nun vücudu yatağa serilmiş beyaz çarşaflara da değmiş gibi oluyordu. Bunu düşününce...uyumak istemediğini fark etti. Dinlenmek istemiyor, ömründe tattığı en harikulade yorgunluğu kaybetmek istemiyordu. Son düşüncesi, mutluluktan daha büyük bir duyguyla ilgili bir anlık bilinci ifade etmek istediği, ama etmeyi başaramadığı zamanlarla ilgiliydi. İnsanın tüm dünyadaki en büyük şansı, sevmek, böyle bir dünyada var olmak. Bu öğrendiği oluşun, bunu ifade etmenin yolu olduğunu düşündü. Bu belki çok önemli bir düşünce olabilirdi, ama kendisi bunun farkında değildi. Acı

kavramının silinip yok olduğu bir evrende hiçbir şey ciddi ve önemli olamazdı. Vardığı sonucun doğru olup olmadığını tartamadı, çünkü artık uyumuştu. Yüzünde belli belirsiz bir gülümseme vardı. Sessiz odası sabahın ışıklarıyla doluydu.

O yaz onunla ormanda, nehir kıyısındaki saklı köşelerde, terk edilmiş, bir kulübede, evin bodrumunda defalarca buluştu. Böyle zamanlar, bir güzellik duygusu hissetmeyi öğrendiği tek zamanlardı. Tavanın kütüklerine, uğuldayan havalandırma makinesinin çelik levhasına bakarken. Pantolonlar, pamuklu kumaştan yazlık elbiseler giyiyordu, ama onunla yan yana dururken, kollarıyla sarılmışken, kendini ona teslim ederken, verdiği zevkle onun kendisini çaresizliğe itme gücünü kabul ederken olduğu kadar dişilik hissettiğini hatırlamıyordu. Francisco icat edebildiği her şehveti öğretti ona. Bir keresinde, “Vücutlarımızın bize bu kadar zevk verebilmesi ne harika, değil mi?” demişti. Çok mutlu ve son derece masumdular, ikisi de, bu sevincin günah sayılmasını de asla kabul edemeyecek insanlardı,değerlendirme hakkına sahip olmadığı bir şey olduğu için. Dagny insanların gözünde seksin çirkin bir zaaf olduğu, insanın aşağılık yanıyla ilgili olduğu, bundan pişmanlık duyulması gerektiği yolundaki genel doktrini bilmiyor değildi. Onun arınmışlık duygusu, seksten değil, böyle düşünen insanlarla temas etmekten uzak durmasına yol açmaktaydı.

O kış Francisco New York’da ara sıra onu görmeye geldi. Hiç habersiz, haftada iki kere uçağa atlayıp Cleveland’dan gelebiliyor, ardından aylarca ortadan kaybolabiliyordu. Dagny odasında yere, halının üzerine oturup çizimleri, eskizleri çevresine yayarak çalışıyor, o sırada kapı vurulunca ters bir sesle, “Meşgulüm!” diye sesleniyordu. Onun, “Öyle mi?”

dediğini duyunca ayağa fırlıyor, kapıyı ardına kadar açıp onu karşısında görüyordu. Birlikte, Francisco'nun kentte, sakin bir mahallede kiraladığı bir apartman dairesine gidiyorlardı. Bir keresinde Dagny şaşkınlık içinde, “Francisco, ben senin metresinim, öyle değil mi?” diye sormuştu.O gülmüştü. “Evet, öylesin,” diye karşılık vermişti. Dagny o anda, zevce payesi verilen bir kadının yaşadığı gururu yaşamaktaydı.

Onun gelmediği aylar boyunca Dagny hiçbir zaman, acaba bana sadık mı, yoksa değil mi, diye düşünmedi. Bundan zaten emindi. Bir kavram vardı ki, nedenini bilemeyecek kadar genç olmasına rağmen, ondan emindi: Ayrımsız arzular ve seçici olmayan ilişkiler, ancak seksi ve kendilerini körü sayan insanların yönelebileceği bir şeydi.

Francisco’nun hayatıyla ilgili pek az şey biliyordu. Üniversitede son sınıfı okuyordu Francisco. Bundan pek söz etmezdi, Dagny de ona soru sormazdı. Onun çok fazla çalıştığını tahmin ediyordu, çünkü bazen yüzünde, kendini ve enerjisini sonuna kadar zorlayan insanların o doğallık dışı parlak ifadesini görüyordu. Bir keresinde Dagny böbürlenerek onu alaya almış, kendisinin Taggart Transcontinental’da eski elemanlardan biri olduğunu, oysa onun daha hayatını kazanmaya başlamadığını ileri sürmüştü. O da, “Babam okul bitene kadar d’Anconia Bakır'da çalışmama izin vermiyor,” demişti. “Sen söz dinlemeyi ne zaman öğrendin?” “Onun arzularına uymak zorundayım. D’Anconia Bakır'ın sahibi o...Ama dünyadaki bütün bakır madenleri onun değil.” Gülümseyişinde gizli bir keyif var gibiydi.

Dagny hikâyeyi ertesi sonbahara kadar öğrenemedi. Francisco mezun olmuş, Buenos Aires’e gidip babasını kısa bir süre ziyaret ettikten sonra New York’a dönmüştü. Dagny’ye son dört yıldır iki tür eğitim aldığını söyledi. Biri

Patrick Henry Üniversitesi'ndeki dersler, öbürü de Cleveland'ın dışındaki bir bakır dökümhanesiydi. "Bilgiyi kendi kendime öğrenmekten hoşlanıyorum," demişti. Dökümhanede fırın operatörünün çırağı olarak çalışmaya onaltı yaşındayken başlamıştı. Şimdi ise yirmi yaşındaydı ve oranın sahibiydi. İlk mülkünün tapusunu, yaşı konusunda küçük bir hile yaparak alabilmişti. O gün aynı zamanda üniversite diplomasını da aldığı gündü. Her iki belgeyi birlikte babasına yollamıştı.

Dagny'ye dökümhanenin bir fotoğrafını gösterdi. Küçük, gösterişsiz bir yerdi. Yılların, şanssız mücadelelerin sonucu yıpranmış eski bir yerdi. Ön kapısının üzerine, hayalet gemiye çekilmiş yeni bir bayrak gibi, "d'Anconia Bakır" levhası asılmıştı.

Babasının New York'daki halkla ilişkiler temsilcisi çileden çıkmış, inim inim inlemişti: "Ama Don Francisco, bunu yapamazsınız! Bu ismi böyle bir mezbelenin üzerine takmak!!" Francisco ona, "Benim kendi adım o" diye karşılık vermişti.

Babasının Buenos Aires'deki ofisi çok geniş bir odaydı. Ciddi döşenmişti, ama moderndi. Laboratuar havasındaydı. D'Anconia Bakır'ın sahip olduğu çeşitli tesislerin fotoğrafları, duvarların tek süsüydü. Bunlar dünyanın en büyük madenleri, cevher yatakları, dökümhaneleriydi. Francisco oraya gittiğinde, babasının tam karşısına rastlayan duvarda, şeref mevkiinde, Cleveland'daki dökümhanenin yeni tabelasıyla çekilmiş resmini gördü.

Babasının gözleri fotoğraftan ayrıldı, masasının karşısında ayakta durmakta olan Francisco'ya döndü. "Biraz erken değil mi?" diye sordu.

“Dört yıl boyunca yalnızca ders dinlemeye dayanamazdım.”

“Orayı satın alırken ilk peşin ödemeyi yapacak parayı nereden buldun?” “New York borsasında oynadım.”

“*Ne?!* Kim öğretti sana onu?”

“Hangi sanayi girişimlerinin başarılı olup, hangilerinin olmayacağını görebilmek o kadar da zor değil.”

“Borsada oynayacak parayı nereden buldun?”

“Bana yolladığınız harçlıklardan ve aldığım ücretlerden.”

“Borsayı izlemeye nasıl zaman buldun?”

“Aristo’nun Hareket Ettirilemez Ulu Varlık Teorisi’nin diğer metafizik sistemlere etkileri konusundaki tezimi yazarken.”

Francisco o sonbaharda New York’ta çok kısa bir süre kaldı. Babası onu Montana’daki d’Anconia madenine şef yardımcısı olarak yolluyordu. Gülümseyerek Dagny’ye, “Babam pek hızlı yükselmemin iyi olmayacağını düşünüyor,” dedi. “Ben de ondan, bana hemen inanmasını isteyecek değilim. Eğer benden bunu kanıtlamamı istiyorsa, yaparım.” İlkbaharda Francisco geri döndü...ama bu sefer d’Anconia Bakır’ın New York ofisinin başına geçti.

Dagny bunu izleyen iki yıl boyunca onu pek sık görmedi. Francisco’nun nerede olduğunu her zaman bilemiyordu. Görüşmelerinin ertesi günü bile hangi kentte, hangi kıtada olduğu belli değildi. Hep beklenmedik zamanda çıkageliyordu. Dagny de çok hoşlanıyordu bundan...çünkü böylelikle Francisco onun hayatının sürekli bir parçası oluyordu. Karanlık dünyasında her an ortaya çıkacak saklı bir ışık gibi.

Dagny onu ofisinde, masasının başında gördüğü zaman ellerini hep hız motorunun direksiyonundaymış gibi

algılıyordu. Francisco işlerini de aynı düzgün, tehlikeli, ustalıklı hızla yürütmekteydi. Ama bir küçük olay Dagny'nin zihninde bir şok olarak kalmıştı. Francisco'ya uymayan, yakışmayan bir şey. Bir akşam onu, ofisinin penceresinde durmuş, kentin kış manzarasına özgü kahverengi alacakaranlığa bakar görmüştü. Uzun süre kıpırdamamıştı Francisco. Yüzü sert ve gergindi. Onun yüzünde görebileceğini asla düşünemeyeceği bir duygunun ifadesi vardı o yüzde: Acı, çaresiz bir öfke. "Dünyada bir terslik var," dedi. "Hep vardı. Kimsenin adını koymadığı, açıklamadığı bir şey." Bunun ne olduğunu Dagny'ye söylemedi.

Dagny onu tekrar gördüğünde bu olayın hiçbir tortusu kalmamıştı. Mevsim ilkbahardı. Birlikte bir restoranın terasında duruyorlardı. Dagny'nin gece elbisesinin ince ipek kumaşı rüzgârda uçuyor, onun siyah resmi takım elbisesine değiyordu. Kente bakmaktaydılar. Arkalarındaki yemek salonunda, Richard Halley'nin bir konser etüdü çalınmaktaydı. Halley'nin adını bilenlerin sayısı pek fazla değilse de, onlar onun müziğini keşfetmiş, çok sevmişlerdi. Francisco, "Uzaklardaki gökdelenleri aramamız gerekmiyor, değil mi?" demişti. "Biz ulaştık onlara." Dagny gülümsedi, "Bence onları geçmekteyiz," diye karşılık verdi. "...Neredeyse korkuyorum...çok büyük bir hızla hareket etmekte olan bir asansörde gibiyiz." "Tabiî. Neden korkuyorsun? Bırak hızlansın. Neden bir sınır olsun ki?"

Babası öldüğünde Francisco yirmiüç yaşındaydı. D'Anconia malvarlığını devralmak üzere Buenos Aires'e gitmişti. Dagny onu üç yıl görmedi.

Başlangıçta Francisco düzensiz aralıklarla ona mektuplar yazıyordu. Mektuplarında d'Anconia Bakır'dan, dünya pazarlarından, Taggart Tıanscontinental'ın çıkarlarını

ilgilendiren konulardan söz ediyordu. Mektuplar kısaydı. Elle yazılmışlardı. Genellikle geceleri yazıldıkları belliydi.

Dagny onun yokluğunda mutsuz değildi. O da bir başka krallığın gelecekteki kontrolüne yönelik ilk adımlarını atmaktaydı. Sanayi liderleri arasında konuşulanları, özellikle babasının arkadaşlarının söylediklerini duyuyordu. Bu genç d'Anconia'ya dikkat etmek gerektiğini söylemekteydiler. O bakır şirketi eskiden de büyüktü ama, bundan böyle, onun yönetimi altında dünyayı silip süpüreceğe benziyordu. Dagny bu sözleri duyunca, gülümsüyordu. Bazen içinde birdenbire, ona yönelik şiddetli bir özlem kabarıyordu, ama bu yalnızca sabırsızlıkla, acı değildi. Dagny bu duyguyu bir kenara itiyor, her ikisinin de kendilerine her istediklerini, bu arada da birbirlerini getirecek bir geleceğe doğru çaba göstermekte olduklarının bilinci içinde, güven duyuyordu. Derken Francisco'nun mektupları kesildi.

Dagny yirmidört yaşındayken, bir ilkbahar günü Taggart Binasındaki ofisinde çalışıyordu. Masasındaki telefon çalmaya başladı. Çok iyi tanıdığı ses, "Dagny, ben Wayne-Falkland Oteli'ndeyim," diyordu. "Bu akşam gel, birlikte yemek yiyelim. Yedide." Bunu hiç selamsız söylemişti. Sanki daha dün görüşmüşler gibi. Dagny sesini arayıp bulabilmek için bir iki saniyeye ihtiyaç duydu, böylelikle bu sesin kendisine ne çok anlam ifade ettiğini anlamış oklu. "Peki...Francisco," diye karşılık verdi Başka bir şeye ihtiyaçları yoktu. Dagny telefonu kapatırken, onun dönüşünün doğal olduğunu, kendisinin bunu zaten hep beklediğini, ama onun adını telâffuz etme ihtiyacı hissedeceğini beklemediğim, telâffuz ederken hissettiği bıçak gibi saplanan mutluluğu da beklemediğini düşünüyordu.

O akşam Francisco'nun oteldeki odasına girdiği anda zınk diye durdu. Francisco odanın ortasında durmuş ona bakıyordu...Dagny bir gülümsemenin çok yavaş oluşabildiğini görüyordu. Hemen hemen isteksizce. Sanki gülümseme yeteneğini kaybetmiş, şimdi yeniden bulduğuna şaşıyormuş gibi. Bakışı bir yalvarmaydı sanki. Hiç ağlayamayan bir erkeğin imdat isteyen ağlamasıydı. Dagny girdiğinde o, eski selamı tekrarlamaya karar vermişti. "Merha..." diye başlamış, ama bitirememişti. Onun yerine, bir an sonra, "Çok güzelsin, Dagny," dedi. Bunu sanki acı duyuyormuş gibi söylüyordu.

"Francisco, ben..."

O başını iki yana salladı. Birbirlerine hiçbir zaman söylemedikleri sözlerin söylenmesine izin vermek istemiyordu...ikisi de biliyor olsa bile, şu anda kafalarının içinde duyuyor olsalar bile.

Yaklaştı, onu kollarına aldı, dudaklarından öptü, uzun süre kollarında tuttu. Dagny onun yüzüne baktığında, kendisine güvenle gülümsemekte olduğunu gördü. Bu gülümseme, artık kendini kontrol altına aldığını belirtiyordu. Yalnız kendini değil, her şeyi. İlk anda gördüklerini hemen unutmasını emrediyordu Dagny'ye. "Merhaba, Slug," dedi.

Dagny hiçbir şeyden emin değildi. Tek emin olduğu şey, hiç soru sormaması gerektiğiydi. Gülümsedi, "Merhaba, Frisco," dedi.

Her değişikliği anlayabilirdi, ama bu gördüklerini anlayamıyordu. Francisco'nun yüzünde hiçbir hayat kıvılcımı yoktu. Eğleniyormuş gibi bir ifade yoktu. Anlamı okunmaz bir yüz vardı karşısında. İlk gülümsemesindeki o yakarış, aslında bir zaaf yakarışı değildi. Francisco acımasız gözüken bir kararlılık havası edinmişti. Dayanılmaz yüklerin ağırlığı alanda dimdik duran bir adam gibi davranıyordu. Dagny asla

inanamayacağı bir şeyi görüyordu: Francisco’nun yüzünde acı çizgileri belirmişti. İşkence görmüş gibiydi.

“Dagny, benim yaptığım hiçbir şeye şaşırma,” dedi. “Gelecekte yapabileceğin şeylere de şaşırma.”

Sunduğu tek açıklama bu oldu. Ondan sonra, açıklanacak hiçbir şey yokmuş gibi davranmaya başladı.

Dagny belli belirsiz bir kaygıdan fazlasını hissedemedi. O yanındayken onun kaderi için korkmaya olanak yoktu. O güldüğünde, Dagny yine Hudson kıyısındaki ormandaymışlar gibi hissetti. Hayır, değişmemişti. Hiçbir zaman değişemezdi.

Yemek odaya getirildi. Avrupa sarayları gibi tasarımlanmış lüks otel odasında, aşırı pahalılığın getirdiği buz gibi resmiyet içinde kurulmuş sofranın başında onun karşısına oturmak, Dagny'ye oldukça komik geliyordu.

Wayne-Falkland tüm kıtalarda tek tük kalmış kibar otellerin en seçkiniydi. Kadife perdelerine, kartonpiyerlere, çok kollu şamdanlarına bakıldığında, işleviyle çelişir hâli vardı. Buraya parası yetenler ancak New York’a, tüm dünyayı ilgilendiren işleri bağlamaya gelmiş iş adamları olabilirdi. Dagny servis yapan garsonların bu konuğa olağanüstü bir saygı gösterdiklerini, ama Francisco’nun bunu fark etmediğini görüyordu. Kayıtsızdı, rahattı. D’Anconia Bakır’ın Sinyor d’Anconia’sı olmaya çoktan alışmıştı.

Ama Dagny onun işinden söz etmemesini garip buldu. Tek ilgisinin bu olacağını sanıyordu. Kendisiyle ilk paylaşmak isteyeceği konu o olmalıydı. Ama hiç değinmiyordu. Tersine, Dagny'yi kendi işini anlatmaya yönlendirdi. İşinde nasıl ilerlediğini, Taggart Transcontinental konusunda neler hissettiğini anlattırdı. Dagny bunları ona her zaman anlattığı gibi anlattı. Yüreğindeki ihtiraslı adanmışlığı

tek anlayacak kişinin o olduğundan emindi. Francisco hiçbir yorumda bulunmadı, ama dikkatle dinledi.

Garsonlardan biri radyoda yemek müziği bulup açmıştı. Konuşurken ona hiç dikkat etmiyorlardı. Ama birdenbire bir çatırtı sesi odayı doldurdu. Sanki yer altından bir bomba, duvarları bile titretiyormuş gibi oldu. Yarattığı şok, sesin yüksekliğinden değil, kalitesinden kaynaklanıyordu. Halley'nin yeni bestelediği Dördüncü Konçerto başlamıştı.

Sessizce oturup bu isyan ifadesini dinlediler...Acıyı kabullenmek istemeyen yüce kurbanların zafer marşı. Dinlerken Francisco'nun gözleri kente dönmüştü.

Hiç uyarısız, çok acayip bir sesle bir soru sordu; "Dagny, sana Taggart Transcontinental'ı bırak, cehennemin dibine gitsin desem, yani şirketi ağabeyin devraldığı zaman nasıl batacaksa, şimdiden batsın desem, ne derdin?"

Dagny öfkeyle, "Benden intihar etmemi istesen ne derdim?" diye karşılık verdi.

Francisco sessiz kaldı.

Dagny terslendi. "Niye söylüyorsun bunu? Bu konuda şaka yapmazsın sanıyordum. Senin yapacağın bir şey değil bu."

Francisco'nun yüzünde şakadan, mizahtan eser yoktu. Son derece ciddi cevap verdi. "Hayır. Tabii. Sormamalıydım."

Dagny kendini toplayıp ona işiyle ilgili sorular sormaya başladı. Francisco sorulara cevap veriyor, ama kendiliğinden hiçbir şey eklemiyordu. Dagny ona sanayicilerin yorumlarını, d'Anconia Bakırın onun yönetiminde pırıl pırıl parlamasını nasıl beklediklerini anlattı. Francisco cansız bir sesle, "Evet,doğru," dedi.

Dagny birdenbire, kendisini neyin dürttüğünü anlamadan, "Francisco, New York'a neden geldin?" diye sordu.

O yavaşça cevap verdi. “Beni çağıran bir arkadaşı görmeye.”

“İş mi?”

Francisco onun omzunun üzerinden ötelere bakıyordu. Yüzünde acı bir gülümseme vardı, ama sesi çok hüzünlü çıktı. “Evet”

Dagny yatakta, onun yanında uyandığında vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Aşağıdaki kentten hiçbir ses gelmiyordu. Odanın sessizliği bir an için hayatı askıya alınmış gibi gösterdi. Dagny mutluluktan ve yorgunluktan rahatlamış olarak yerinde tembel tembel döndü, Francisco’ya baktı.O sırtüstü yatıyordu. Yastık sırtını biraz dikleştirmişti. Penceredeki göğün sisli pırıltısı önünde Dagny onun profilini gördü. Uyanıktı. Gözleri açıktı. Dayanılmaz acılar içindeymiş gibi ağzını sımsıkı kapamıştı.Acısına dayanıyor, bunu saklamak için de bir çaba göstermiyordu.

Dagny kıpırdayamayacak kadar korkmuştu. Francisco onun bakışını hissetti, döndü. Birden ürperir gibi oldu, battaniyeyi üzerinden çekip Dagny’nin çıplak vücuduna baktı, sonra öne doğru devrildi, yüzünü onun göğüsleri arasına gömdü. Dagny’yi omuzlarından yakaladı, titreyerek ona sarıldı. Dagny onun boğuk çıkan sözlerini duydu:

“Vazgeçemem! Yapamam!”

“Neden?” diye fısıldadı Dagny.

“Senden.”

“Ama neden...”

“Ve her şeyden.”

“Niçin vazgeçesin ki?”

“Dagny! Yardım et, kalayım. Reddedeyim. O haklı olsa bile!”

Dagny dengeli bir sesle sordu: “Neyi reddetmek, Francisco?”

O cevap vermedi. Yalnızca yüzünü onun sinesine daha sıkı gömdü.

Dagny hiç hareketsiz yatıyordu. Tek farkında olduğu şey, tedbirli olmaya çok büyük gereksinim bulunduğuydu. Onun başını göğsüne yaslamış, eliyle saçlarını yavaşça okşuyordu. Gözleri odanın tavanında, karanlıkta zor görülebilen kartonpiyerlerdeydi. Korkudan uyuşmuş durumda, öylece bekliyordu.

Francisco inledi: “Doğrusu o, ama yapması öyle zor ki! Ah Tanrım, öyle zor ki!”

Bir süre sonra başını kaldırdı, doğrulup oturdu. Titremesi geçmişti.

“Ne oldu, Francisco?”

“Sana söyleyemem.” Sesi samimi, açık, acısını gizlemeye çalışmayan, ama artık sahibinin sözünü dinlemeye başlamış bir sesti. “Duymaya henüz hazır değilsin.”

“Sana yardım etmek istiyorum.”

“Edemezsin.”

“Reddetmene yardım etmemi istemiştin.”

“Reddedemem.”

“O hâlde izin ver de seninle paylaşayım.”

O başını İki yana salladı.

Oturmuş, Dagny’ye bakıyordu. Bir soruyu kafasında tartar gibiydi. Sonra başını yine iki yana salladı. Kendi sorusuna cevap bulmuş bir hâli vardı.

“Ben bile dayanabileceğimden emin değilken, sen nasıl dayanırsın?” dedi. Sesine yeni bir tını gelmişti, o da şefkatti.

Dagny yavaşça, büyük bir çabayla, haykırmamak için kendini zor tutarak, “Francisco, bilmek zorundayım,” dedi.

“Beni bağışlar mısın? Biliyorum, korkuyorsun. Bu çok zalimce bir şey. Ama hatırım için yapar mısın bunu...konuyu bırakır mısın...öylesine bırak...bana hiçbir şey sorma.”

“Ben...”

“Benim için tek yapabileceğin bu. Yapar mısın?”

“Evet, Francisco.”

“Benim için korkma. Yalnız bir tek kere, bugün oldu. Bir daha böyle bir şey asla olmayacak. Giderek...çok daha kolaylaşacak.”

“Eğer ben hiç...”

“Hayır. Uyu, sevgilim.”

Bu sözcüğü ilk defa kullanıyordu.

Sabah olduğunda Dagny’nin yüzüne dosdoğru baktı, onun kaygılı bakışlarından kaçmaya çalışmadı, ama konuya ilişkin hiçbir şey söylemedi. Dagny onun sakin yüzünde hem bir asudelik hem de ıstırap gördü. Acı çeken bir insanın gülümsemesine benzer bir ifade vardı yüzünde, oysa gülümsemiyordu. Garipti ama, bu ifade onu daha da genç gösteriyordu. İşkenceye dayanmakta olan birine benzemiyordu. İşkencenin dayanmaya değer olduğunu görebilen birine benziyordu.

Dagny ona soru sormadı. Ayrılmadan önce bir tek şey sordu: “Seni bir daha ne zaman göreceğim?”

Francisco cevap verdi. “Bilmiyorum. Beni bekleme, Dagny. Bir daha karşılaştığımızda, beni görmek istemeyeceksin. Yapacağım şeyler için bir gerekçem var. Ama sana o gerekçeyi söyleyemem, sen de beni lânetlemekte haklı olacaksın. Lanetleyeceksin beni, evet. İncineceksin. Seni çok fazla incitmesine izin vermemeye çalış. Sana bunları söylediğimi hatırla, tek söyleyebileceğimin bu olduğunu da bil.”

Bir yıl kadar bir süre boyunca Dagny ondan hiç haber almadığı gibi, onun hakkında da hiçbir şey duymadı. Dedikoduları duymaya, gazetelerdeki haberleri okumaya başladığında, önceleri bunlara inanmadı. Bunların Francisco d'Anconia'yla ilgili olduğuna inanamazdı. Ama bir süre sonra...inanmak zorunda kaldı.

Valparaiso Limanı'nda yatında verdiği partiyi okudu. Konuklar mayoluydu. Gece boyunca güverteye şampanya ve gül yaprakları yağdırılmıştı.

Cezayir çölündeki evde verdiği partiyi okudu. İncecik buz kalıplarından bir baraka yaparmış, bayan konukların her birine bir hermin şal hediye etmişti. Bu işin bir tek şartı vardı. Buz duvarlar eridikçe, konuklar önce şallarını, sonra tuvaletlerini, ardından da üzerlerinde kalmış her şeyi çıkaracaklardı.

Seyrek olarak giriştiği iş faaliyetlerini okudu. Her girişimi göze batacak kadar başarılıydı. Her faaliyetinde rakiplerini mahvetmesini başarmıştı.Ama bunları kırk yılda bir, spor olsun diye yapıyormuş gibiydi. Bir anda bir talan, sonra bir iki yıl sanayi dünyasından kayboluyor, d'Anconia Bakır'ı yöneticilerinin eline bırakıyordu.

Bir röportajda onun şöyle dediğini okudu: "Neden para kazanmaya çalışayım ki? Var olan para, üç kuşak torunlarımın benimki kadar keyifli bir yaşam sürmesine."

Onu bir kere gördü. New York'ta, bir büyükelçinin verdiği davette. Francisco nezaketle eğilerek onu selamladı, ona gülümsedi, ama bakışlarında sanki geçmiş diye bir şey yokmuş gibi bir ifade vardı. Dagny onu kenara çekti, bir tek soru sordu "Francisco, neden?" "Ne neden?" Dagny başını çevirdi. "Seni uyardım," dedi Francisco. Dagny bir daha onu görmeye çalışmadı.

Yine de sağ kalmayı başardı. Bu zorluğun alandan kalkmayı başarabilmesinin sebebi, onun acı çekmeye inanmayışıydı. O, çirkin “acı duyma” duygusuna karşı şaşkın bir güceniklik hissediyordu. O duygunun önem kazanmasına izin vermedi. Acı çekmek mantığın kazaya uğramasıydı. Onun hayat anlayışı içinde yeri yoktu. Acının önem kazanmasına izin vermeyecekti. Gösterdiği direnişe bir isim koyamadığı gibi, o direnişin kaynağı olan duyguyu da isimlendiremiyordu. Ama kafasında, o bulamadığı kelimelerin yerine koyduğu başka kelimeler vardı. Önemi yok...ciddiye alınamaz. İçinde bir çığlıktan başka hiçbir şey kalmadığı zamanlarda bile, keşke aklımı kaybetsem de, aklım bana, doğru olamayacak şeyin doğru olduğunu söyleyemese, dediği zamanlarda bile, kafasındaki kelimelerin bunlar olduğunu biliyordu. Ciddiye alınamaz...bunu tekrarlayıp duruyordu. Acı ve çirkinlik hiçbir zaman ciddiye alınmamalıydı.

Mücadele etti. İyileşti. Yıllar onu, anılarını kayıtsızca hatırlayabilecek hâle getirdi, ondan sonra da...anılarla karşılaşma ihtiyacını hissetmez oldu. O iş bitmişti ve artık kendisini ilgilendirmiyordu.

Hayatında başka erkekler olmamıştı. Bunun onu mutsuz edip etmediğini bilmiyordu. Bilmeye vakti olmamıştı.Kendi istediği o tertemiz, pırıl pırıl yaşama duygusunu...işinde buluyordu. Bir zamanlar Francisco da aynı duyguyu verirdi ona. İşiyle ve kendi dünyasıyla bir arada gelen bir duygu. Daha sonra tanıştığı erkeklerin hepsi, ilk balosunda tanıdığı erkeklerden farklı değildi.

Anılarıyla yaptığı savaşı kazanmıştı.Geriye bir tek tür işkence kalmıştı. Yıllar hiç değiştirememişti onu. O işkence, “Niçin?” kelimesinden çıkıyordu.

Francisco ne tür bir trajediyle karşılaşmış olursa olsun, kurtulmak için neden en çirkin yolu seçmiş, neden bayağı alkolikler gibi davranmaya yönelmişti? Onun tanıdığı çocuk asla işe yaramaz bir korkak hâline gelemezdi. Kimseyle ölçülemeyecek bir akıl, dehasını balo salonlarına gömemezdi. Oysa onun yaptığı buydu. Bunun hiçbir açıklaması olmadığı için, Dagny'nin içi rahat edemiyor, onu huzur içinde unutmayı beceremiyordu. Francisco'nun eskiden nasıl biri olduğunu çok iyi biliyor, bundan hiç kuşku duymuyordu. Şimdi ne hâle geldiğini de biliyordu. Oysa bunların her biri, diğerini olanaksız kılmalıydı. Zaman zaman kendi mantığından kuşkulanıyor, bazen de mantık denen şeyin varlığından kuşku duyuyordu. Ama bu tür kuşku duyulamaz, kendisi de kimsenin böyle bir kuşku duymasına izin veremezdi. Yine de...hiçbir açıklama yoktu, neden yoktu, bir nedeni düşündürecek ipucu yoktu...On yılın her gününde arasa da, cevabın en küçük bir imasını bile bulamamıştı.

Gri akşam ışığı altında yürür, boş dükkânların önünden Wayne-Falkland Oteli'ne yaklaşırken, hayır, diye düşündü. Hayır, hiçbir açıklama olamazdı. Kendisi de zaten aramayacaktı. Artık önemi yoktu.

Bu öfke tortusu, içinden incecik, titreyerek yükselen o duygu, aslında az sonra göreceği adama yönelik değildi. Bir inançsızlığa karşı yükselen bir itiraz çığlığıydı. Bir zamanlar büyüklük diye tanımlanabilecek bir şeyin şimdi yok edilmesine itirazdı.

Binalar arasındaki bir aralıktan Wayne-Falkland'ın kulelerini gördü. Ciğerlerinde ve bacaklarında bir şok hissetti, bir an olduğu yerde durdu. Daha sonra yine dengeli adımlarla ilerlemeye başladı.

Mermer lobide asansörlere doğru yürüdü, üst katta kadife halılı, sessiz koridorlarda ilerledi, her adımda biraz daha soğuklaşan öfkeden başka hiçbir şey hissetmedi.

Odanın kapısını vururken, içindeki duygunun öfke olduğundan emindi. İçerden, “Girin,” diyen sesi duydu, Kapıyı tuttuğu gibi açıp girdi.

Francisco Domingo Carlos Andres Sebastian d’Anconia’nın yakışıklı olup olmamasının hiç bir önemi yoktu. Dagny odaya girdiğinde, başka hiç kimseye bakmanın mümkün olmadığını fark etti. Onun o ince uzun yapısında başka türlü bir kibarlık vardı. Modern olamayacak kadar otantikti. Hareket ettiğinde, sanki arkasında uçuşan bir pelerini varmış gibi bir hava yaratıyordu. İnsanlar onu tarif ederken, sağlıklı bir hayvanın canlılığına sahip olduğunu söylemekteydiler, ama bunun pek de doğru olmadığını aslında daha söylerken biliyorlardı. Ondaki sağlıklı bir insanın canlılığıydı. Bu öyle ender görülen bir şeydi ki, hiç kimse tanımlayamıyordu. Onda emin olmanın gücü vardı.

Francisco’nun tipini kimse Latin diye tarif etmezdi, ama o kelime ona yine de pek uyuyordu. Bugünkü anlamında değilse bile, asıl anlamında. İspanya’yla ilgili anlamında değil, ama Roma’yla ilgili anlamında. Vücudu bir tutarlılık misaliydi. İnceliği, sırım gibi kasları, uzun bacakları, hızlı hareketleri...hep tutarlı bir tasarımı simgeliyordu. Yüz hatlarında bir heykelin ince özeni vardı. Saçları siyah ve düz, arkaya taranmıştı. Yanık teni gözlerinin şaşırtıcı rengini daha da vurguluyordu. Duru, katıksız bir maviydi gözleri. Yüz ifadesi apaçıktı. Duyguları değiştikçe yüzünden okunuyor, sanki saklayacak hiçbir şeyi yokmuş gibi görünüyordu. Mavi gözler sakin ve değişimsizdi. Kafasından geçen düşünceleri hiç belli etmiyordu.

Salonda yerde oturuyordu. İnce siyah ipekli pijamaları vardı üstünde. Halının üzerine yaymış olduğu bilyeler, ana yurdunun yarı değerli taşlarıydı. Karnelyen ve kaya kristaliydiler. Dagny girdiğinde ayağa kalkmadı. Oturduğu yerden baktı ona. Elindeki kristal bilye yere bir gözyaşı gibi düştü. Francisco gülümsedi Çocukluğundan beri hiç değişmeyen o gururlu, hattâ küstah, pırıl pırıl gülümsemesi belirdi yüzünde.

“Merhaba, Slug!”

Dagny elinde olmaksızın, çaresiz ve mutlu bir sesle cevap vermekte olduğunu fark etti: “Merhaba, Frisco!”

Onun yüzüne bakıyordu Dagny. Tanıdığı bir yüzdü. Sürmekte olduğu hayat da, birlikte geçirdikleri son gece Dagny’nin tanık olduğu şeyler de, hiç belli değildi. Yüzünde trajedi işareti yoktu, acılık yoktu, gerilim yoktu...yalnız alaycı bir ifade vardı. Olgunlaşmış, tehlikeli bir anlam kazanmıştı o ifade de. Önceden kestirilemeyecek tehlikeli bir alaycılığa dönüşmüş gibiydi. Bir de ruhunun suçluluk duymayan asudeliği okunuyordu. Ama buna imkân yok, diye düşündü Dagny. Bu ifade...başka her şeyden daha büyük bir şok yaratıyordu.

Francisco’nun gözleri onu incelemekteydi. Eski mantosunun önü açıktı, omuzlarından kayıyormuş gibiydi. Dagny’nin incecik vücudunu gri bir tayyör sarıyordu. Ofis üniforması gibi bir şeydi bu.

“Buraya bu kılıkta gelişin, ne kadar güzel olduğunu fark etmeyeyim diye ise, yanlış hesap yapmışsın. Çok güzelsin. Kadın olduğu hâlde zeki olan bir yüz görmek ne kadar hoş, keşke sana söyleyebilseydim. Ama duymak istemezsin. Buraya geliş nedenin onu duymak değil.”

Bu sözler birçok bakımdan uygunsuzdu. Ama öyle bir hafiflikle sarf edilmişlerdi ki, Dagny'yi gerçeğe döndürmeyi başardılar...öfkeye...ziyaretinin nedenine. Ayakta duruyor, yerde oturan Francisco'ya bakıyordu. Yüzünde hiçbir ifade yoktu. Ona kişisel bir şey sunmak istemiyordu. Gücenmişlik bile olsa. "Buraya sana bir soru sormaya geldim," dedi.

"Sor."

"Gazetecilere, New York'a 'saçmalığı seyretmeye geldim' dediğinde, hangi saçmalık vardı aklında?"

Francisco yüksek sesle güldü. Beklenmedik bir şeyden zevk alma olanağını pek seyrek bulan biri gibiydi.

"İşte senin bu yanını seviyorum, Dagny. Şu anda New York kentinde yedi milyon insan var. Bu yedi milyonun içinde, Vail boşanma skandalından söz etmiyor olabileceğim bir tek senin aklına geldi."

"Neden söz ediyordun?"

"Senin aklına hangi alternatif geldi?"

"San Sebastian fiyaskosu."

"O olay Vail boşanma skandalından çok daha eğlenceli, öyle değil mi?" Dagny savcılar gibi ciddi, acımasız bir sesle konuştu: "Onu bilerek yaptın. Kasıtlı olarak...teamülden!"

"Mantonu çıkarıp otursan daha iyi olmaz mı sence?"

Sözlerindeki yoğunluğun bir hata olduğunu hemen anladı. Soğuk bir tavırla döndü, mantosunu çıkarıp kenara fırlattı. Francisco ona yardım etmek için ayağa kalkmadı. Dagny bir koltuğa oturdu, Francisco hâlâ yerde oturmaktaydı. Birbirlerine uzaktılar, ama yine de, Dagny'nin ayakları dibinde oturuyormuş gibi bir havası vardı.

"Neyi kasıtlı olarak yapmışım?" diye sordu.

"San Sebastian komplosunun tümünü."

"Niyetim neymiş?"

“Ben de onu bilmek istiyorum.”

Francisco kıkır kıkır güldü. Sanki Dagny ondan, çözüme ulaşmak için bir ömür uğraşmak gereken bir fizik problemini bir çırpıda anlatmasını istemiş gibi.

Dagny, “San Sebastian Madenleri’nin değersiz olduğunu biliyordun,” dedi. “Bu işe kalkışmadan çok önce biliyordun.”

“O hâlde neden kalkıştım?”

“Hiçbir şey kazanmadım demeye kalkma sakın. Biliyorum. Kendi parandan da onbeş milyon dolar batırdığını biliyorum. Ama yine de...bilerek yaptın.'’

“Böyle bir şey yapmayı sence neden istemiş olabilirim?”

“Hayır. Olacak şey değil.”

“Öyle mi? Sana göre benim harika bir aklım, harika bilgi birikimim, harika üretme yeteneğim var, demek ki girişiğim her işte mutlaka başarılı olmak zorundayım. Ondan sonra da, Meksika Halk Cumhuriyeti için yeterli çaba göstermekte isteksiz davrandığımı söylüyorsun. Akıl almaz, değil mi?”

“Daha o araziyi almadan önce, Meksika’yı yönetenlerin bir hırsızlar güruhu olduğunu biliyordun. Onların hatırı için bir madencilik projesi başlatmak zorunda değildin,”

“Hayır, öyle bir zorunluluğum yoktu.”

“Meksika hükümeti öyleymiş ya da böyleymiş, o da hiç umurunda değildi, çünkü...”

“O noktada yanılıyorsun ”

“...çünkü o madenlere er geç el koyacaklarını biliyordun. Sen aslında Amerikalı hisse sahiplerinin peşindeydin.”

“Bu doğru.” Dosdoğru Dagny'nin yüzüne bakıyordu. Gülümsemiyordu. Yüzünde dürüst bir ifade vardı. Sonra ekledi. “Bu da gerçeğin bir bölümü”

“Geri kalanı nedir?”

“Peşinde olduğum tek şey o değildi.”

“Başka ne vardı?”

“Onu kendin bulup çıkarmalısın.”

“Buraya gelişim, amacını anlamaya başladığımı sana söylemek içindi” Francisco gülümsedi. “Anlamış olsan buraya gelmezdin”

“O da doğru. Anlamıyorum ve herhalde hiçbir zaman da anlamayacağım. Yalnızca bir bölümünü sezebilmeye yeni başlıyorum.”

“Hangi bölümünü?”

“Her türlü yozlaşmışlığı deneyip bitirdin, Jim'le arkadaşları gibi insanları dolandırmanın heyecanını tatmak istedin. Kıvranışlarını görmek için.Böyle bir şeyden zevk almak için insanın ne tür bir yozlaşmışlığın içine batması gerekir, bilemiyorum, ama New York’a bunu görmeye...üstelik tam zamanında geldin.”

“Büyük çapta bir kıvranma gösterisi sahnelediklerine kuşku yok. Özellikle de ağabeyin James.”

“Onlar beş para etmez budalalar, ama bu olayda tek suçları sana güvenmek oldu. Senin adına ve onuruna güvendiler.”

Francisco’nun yüzünde aynı dürüst ifadeyi yine gördü, samimi olduğunu da anladı. “Evet,” diyordu Francisco...“Güvendiler. Bunu biliyorum.”

“Sen de bunu eğlenceli mi buluyorsun?”

“Hayır. Hiç eğlenceli bulmuyorum.”

Bilyelerle oynamaya devam ediyordu. Dalgın, kayıtsız tavrıyla ara sıra bir atış yapıyordu. Dagny bir anda, yaptığı atışların ne kadar iyi nişanlanmış olduğunu, hedefi nasıl bulduğunu, ellerinin ne yüksek beceri düzeyine sahip olduğunu fark etti. Bileğinin ufacık bir hareketiyle o taş damlasını halının öbür ucuna, oradaki bir başka taş damlasına

yolluyor, tık diye çarpışını dinliyordu. Onun çocukluğunu hatırladı. 'Yaptığım her şeyi mükemmel yapacağım' deyişi çınladı kulağında.

“Hayır,” dedi yine. “Eğlenceli bulmuyorum. Ağabeyin James'le arkadaşları zaten bakır madenciliğinden hiç anlamazlar. Para kazanma sanatı hakkında da bir şey bildikleri yok. Öğrenmenin gerekli olduğunu düşünmemişler. Bilgiyi gereksiz, yargıyı da feda edilebilir görmüşler. Bakmışlar ki dünyada ben varım, üstelik de bilmeyi kendi onurum saymışım, benim onuruma güvenebileceklerini düşünmüşler. İnsan bu tür bir güvene ihanet etmez, değil mi?.”

“Yani demek ki bilerek ihanet ettin, öyle mi?"”

“O kararı sen kendin vereceksin. Onların güveninden ve benim onurumdan söz eden sendin. Ben artık o açılardan düşünmüyorum...” Omuz silker gibi bir hareket yapıp ekledi. “Ağabeyin James’le arkadaşları bana vız geliyor. Onların teorisi yeni bir şey değildi. Yüzyıllardır da iyi sonuç vermişti. Ama kusursuz sayılamaz. Bir tek noktayı görmezden geldiler. Benim beynime binip gitmek kolay gözüktü onlara. Çünkü benim yolculuğumun hedefinin servet kazanmak olduğunu varsaydılar. Tüm hesaplarını, benim para kazanmak isteyeceğim varsayımına dayandırdılar. Ya benim istediğim o değilse?”

“Eğer o değilse, neydi istediğin?”

“Bana bunu hiç sormadılar. Zaten benim amaçlarımı, hedeflerimi ya da isteklerimi sormamak, onların teorisinin ayrılmaz bir parçası.”

“Madem para kazanmak istemiyordun, ne gibi bir niyetin olabilirdi?” “Çok türlü niyetlerim olabilirdi. Örneğin, para

harcamak olabilirdi.” “Parayı foslayacağı kesin olan bir şeye harcamak mı?”

“O madenlerin kesin olarak foslayacağını nereden bilecektim?” “Bilmemen nasıl mümkün olabilir?”

“Çok basit. Hiç düşünmeyerek.”

“Yani o projeyi hiç düşünmeden mi başlattın?”

“Yo, pek sayılmaz. Ama ya yanılmışsam? Ben de insanım alt tarafı. Bir hata yapmışım. Başarısız olmuşum. İşi yüzüme gözüme bulaştırmışım.” Bileğini hafifçe oynattı, kristal bilyelerden biri ışıldayarak fırladı, odanın öbür köşesindeki kahverengi bir bilyeye çarptı.

“İnanmıyorum,” dedi Dagny.

“Öyle mi? Ama günümüzde ‘insanlık hâli’ diye nitelendirilen şeye benim neden hakkım olmasın? Herkesin hatalarının bedelini ödeyen ben olacağım ve benim bir tek hata yapmaya bile hakkım olmayacak, öyle mi?”

“Bu sözler sana hiç uymuyor.”

“Öyle mi?” Halının üzerine tembel tembel uzandı. “Bu işi bilerek yaptımsa, en azından bir amacım varmış diye beni daha az ayıplayacağını fark etmemi mi istemiştin? Demek ki beni serseri olarak görmeyi hâlâ başaramıyorsun, öyle mi?”

Dagny gözlerini yumdu. Onun güldüğünü duyuyordu. Dünyanın en neşeli sesi vardı o gülüşte. Gözlerini aceleyle açtı, ama Francisco’nun yüzünde zalimlikten hiç iz yoktu. Yalnızca katıksız bir gülüş.

“Amacım mı, Dagny? Bunun amaçların en basiti olabileceğini düşünmek istemiyor musun? Yani bir anlık bir heves olabileceğini?”

Hayır, diye düşünüyordu Dagny. Hayır, olamaz. Bu doğru değil. Hele de böyle gülebiliyorsa, böyle görünebiliyorsa. Hiç bulutsuz bir neşe, sorumsuz budalaların harcı değildir.

Takıntısız bir manevi huzur, avarelerin becerebileceği şey değildir. Böyle gülebilmek, ancak en derin, en ciddi düşüncelerin sonucunda ortaya çıkabilir.

Onun yerde, halının üzerinde uzanmış durumuna baktığında, Dagny hemen hemen hiç ihtirasa kapılmaksızın kendi anılarını düşündü. Siyah pijama vücudunun ince uzun çizgilerini vurguluyor, açık yaka düzgün, genç, güneş yanığı tenini gösteriyordu. O vücudu siyah pantolon, siyah gömlek giymiş olarak, şafak vakti çimenlerin üzerinde, kendi yanı başında düşündü. Hâlâ hissedebiliyordu onu. Birdenbire yakınlıklarının aşırı hareketlerini hatırladı. Bu anılar ona şimdi çirkin gelmeliydi, ama gelmiyordu. Bilincine ulaşacak gücü olmayan, kendisinin de yok edecek güce sahip olmadığı duygu, yine de içine pişmanlık ve umut karışmamış bir gururdu.

Kendisini bile şaşırtan bir duygu yansıması sonucu, nedense aklına, son zamanlarda kendisine böyle katıksız neşe duygusu veren bir başka şey geldi.

Kendi yumuşak sesinin konuştuğunu duydu. “Francisco, biz ikimiz de Richard Halley’nin müziğini sevdik..

“Hâlâ seviyorum.”

“Sen Halley ile hiç karşılaştın mı?”

“Evet. Neden?”

“Beşinci bir konçerto yazıp yazmadığını biliyor musun?”

Francisco taş kesilmiş gibi hareketsizdi. Dagny onun şoklara karşı bağışık olduğuna inanırdı, oysa demek ki değildi. Ama deminden beri söylediği bunca söz arasında nasıl olup da bir tek bunun Francisco’ya ulaşabildiğini hiç anlamamıştı. Yine de, yalnızca bir saniye sürdü. Sonra Francisco dengeli bir sesle konuştu: “Yazdığını neden düşündün?”

“Yazdı mı?”

“Yalnızca dört tane Halley Konçertosu olduğunu biliyorsun.”

“Evet. Ama bir tane daha yazdı mı diye merak ettim.”

“Yazmayı kesti.”

“Biliyorum.”

“O hâlde seni ne dürttü de sordun?”

“Öylesine aklıma geldi. Ne yapıyor şimdi? Nerede?”

“Bilmiyorum. Onu uzun zamandır görmedim. Beşinci bir konçertonun varlığını sana düşündüren neydi?”

“Var demedim? Yalnızca merak ettim.”

“Şu anda Richard Halley’i neden düşündün?”

“Çünkü...” Dagny davranışlarındaki kontrolü bir nebze de olsa da kaybetmeye başladığını hissediyordu. “...çünkü zihnim Richard Halley’nin müziğinden...Bayan Gilbert Vail'e sıçramayı başaramıyor.”

Francisco güldü. Rahatlamıştı. “Ha, şu mesele mi?...Bu arada, benimle ilgili haberleri izliyorsan, Bayan Gilbert Vail’in hikâyesinde küçük bir tutarsızlık fark ettin mi?”

“Okumuyorum öyle şeyleri.”

“Okumalıydın. Ant dağlarındaki villamda birlikte geçirdiğimiz geçen yılbaşı gecesini çok güzel tarif etmiş. Doruklarda mehtap, açık duran pencerelerden sarkan sarmaşıklar arasında görülen kan kırmızısı çiçekler. Sen bu tabloda bir terslik görüyor musun?”

Dagny, “Bunu sana benim sormam gerekirdi, ben de sormayacağım,” dedi.

“Yo, ben hiçbir terslik görmüyorum...yalnızca geçen yılbaşı gecesi ben El Paso-Teksas’ıa, Taggart Transcontinental'a ait San Sebastian Hattı’nın açılışına başkanlık ediyordum. Sen o törene gelmemeye karar vermiş

olsan bile, yine de hatırlaman gerekir. Kollarımı ağabeyin James'in ve Sinyor Orren Boyle'un omuzlarına atmış durumda resmim yayınlanmıştı."

Dagny bir an soluksuz kaldı. Bunun doğru olduğunu hatırlamıştı. Gazetelerde Bayan Vail'in dediklerini gördüğünü de hatırlamıştı.

"Francisco...ne anlama geliyor bu?"

O sesli sesli güldü. "Kendi sonuçlarını kendin çıkar...Dagny"...yüzü ciddiydi "...neden Halley'nin beşinci bir konçerto yazdığını düşündün? Neden senfoni ya da opera demedin de, özellikle konçerto dedin?"

"Bu seni neden rahatsız ediyor?"

"Etmiyor," dedi Francisco yumuşak bir sesle. "Onun müziğini hâlâ seviyorum, Dagny." Sonra yine hafife alır gibi konuşmaya başladı. "Ama o müzik başka bir çağa ait. Bizim çağımız insana farklı türde bir eğlence sağlıyor."

Sırtüstü döndü, ellerini başının altında kenetledi, tavanda oynayan bir filmi seyrediyormuş gibi yukarıya baktı.

"Dagny, Meksika Halk Cumhuriyeti'nin San Sebastian Madenleri konusundaki davranışını seyretmek eğlenceli değil miydi sence? Hükümetin açıklamalarıyla onların gazetelerinde çıkan başyazıları izledin mi? Benim cüretkâr bir hilebaz olduğumu, onları kandırdığımı söylüyorlar. El koydukları şeyin başarılı bir maden olacağını ummuşlardı, Onları böyle hayal kırıklığına uğratmaya hakkım yoktu. Hükümetin bana dava açmasını öneren o uyuz bürokratı da okudun mu?"

Yattığı yerde güldü. Kollarını halının üzerinde iki yana açtı. Vücudu haç gibi olmuştu. Silahsız, tam manasıyla teslim olmuş, çok rahat ve çok genç görünüyordu.

“Bana kaça mal olmuş olursa olsun, değdi. O gösterinin fiyatını ödemeye gücüm yetiyordu. Eğer bu işi bilerek yaptımsa, İmparator Neron’u bile alt ettim demektir. Yanan bir kenti seyretmenin lâfı mı olur...cehennemin kapağını açıp, içini insanlara göstermenin yanında!”

Doğruldu, birkaç bilye aldı, avucunda dalgın dalgın salladı. Bilyeler sağlam taşlara özgü bir ses çıkarmaya başlamışlardı. Dagny birden, bilyelerle oynamasının bilinçli bir gösteri olmadığını fark etti. Sabırsızlıktı onu buna iten. Uzun süre bir şey yapmadan duramıyordu,

“Meksika Halk Devleti’nin hükümeti bir bildiri yayınladı,” dedi. “İnsanlardan sabırlı olmalarını, zorluklara bir süre daha katlanmalarını istedi. Görünüşe göre San Sebastian Madenleri'nin sahip okduğu bakır rezervi, merkezi plânlama konseyinin yaptığı plânlara dahilmiş. Herkesin yaşam standardını yükseltecek. her erkeğe, kadına, çocuğa ve kürtaj fetusuna her pazar günü kızarmış bir domuz yeme fırsatını verecekmiş Şimdi plânlamacılar halktan, hükümeti suçlamamalarını,zenginlerin yozlaşmışlığını suçlamalarını istiyor, çünkü ben onları beklediği gibi açgözlü bir kapitalist olmak yerine, sorumsuz bir zampara olduğumu göstermişim. Nereden bilebilirdik, diye soruyorlar. Onlara ihanet edeceğimi nereden bilebilirmiş? Doğru tabii nereden bilebilirlerdi?” Dagny onun bilyelere eliyle dokunuşuna baktı. Kendisi farkında değildi.Gözleri uzaklara bakıyordu. Ama Dagny, bu hareketin onu rahatlattığını sezebiliyordu. Parmakları ağır ağır hareket ediyor, taşların dokusunu duyusal bir zevkle hissediyordu. Dagny bunu kaba bulmuyor, tersine çok çekici buluyordu...sanki şehvet fiziksel değilmiş de, ruhun ince bir ayrımcılığından geliyormuş gibi, diye düşündü birdenbire.

“Üstelik tek bilmedikleri de o değil,” diye devam etti Francisco sözlerine. “Daha başka şeyler de öğrenecekler. San Sebastian çalışanları için lojmanlar konusu var. O lojmanlara sekiz milyon dolar harcandı. Çelik karkas yapılar.Su tesisatı, elektriği soğutma düzeni, hepsi tamam. Ayrıca bir okulu, bir kilisesi, bir hastanesi, bir de sineması var. Nehirden topladıkları odun parçalarından, teneke artıklarından yapılmış evlerde yaşamaya alışık insanlar için. Orayı yapmış olmamın ödülü, canımı kurtarabilmiş olmam. Özel bir ödüldü bu. Çünkü raslantı sonucu, Meksika Halk Devleti'nin yerlisi olarak doğmamıştım. O lojmanlar da onların plânlarının bir parçasıydı. İlerici devlet konutlarının bir örneği. Ama o çelik karkas evler aslında kartondan. Üstlerine taklit ahşap cilası çekilmiş. Bir yıl daha dayanmazlar. Su boruları da, bizim madencilik ekipmanının çoğu gibi, eskicilerden alınma.Bu adamların kullandığı ana hammadde kaynağı, Buenos Aires ve Rio de Janeiro'nun çöp alanları. Borulara daha beş ay ömür biçebilirim. Elektrik sistemine de altı ay. Dört bin feet yüksekliğindeki karalara ulaşan o harika yollarımız, hani şu Meksika Halk Devleti’ne hediye ettiklerimiz. İki kışı ancak çıkarır. Ucuz çimentodan. Altlarında beton yok. İstinat duvar da boyalı suntadan. Bir heyelan oldu mu tamam. Kilise sanıyorum dayanacak. Ona ihtiyaçları olacak zaten.”

“Francisco,” diye fısıldadı Dagny. ‘Bunu bilerek mi yaptın?”

O başını kaldırdı. Dagny onun yüzünde sonsuz bir bezginlik görünce şaşırdı. “Bilerek yapmışım, ihmalden yapmışım, aptallıktan yapmışım, hiç farkı olmadığını görmüyor musun? Yine aynı unsur eksik.”

Dagny titriyordu. Tüm kararlarına, kontrolüne rağmen. “Francisco!” diye bağırdı. "Eğer dünyaya neler olduğunu

görüyorsan, eğer şu söylediğin şeyleri anlıyorsan, bunlara gülemezsin! Hele sen! Herkesten çok sen savaşmalısın onlarla!”

“Kiminle?”

“Yağmacılarla. Dünyada yağmacılığı mümkün kılanlarla. Meksika plânlamacıları ve onlar gibilerle.”

Francisco'nun gülümsemesinde tehlikeli bir nitelik vardı. “Hayır, tatlım. Asıl seninle mücadele etmem gerek.”

Dagny ona boş boş baktı.“Ne söylemeye çalışıyorsun?’

“Diyorum ki San Sebastian lojmanları sekiz milyon dolara çıktı.” Bunları yavaş bir tempoda, vurgulayarak söylüyordu. Sesi sertti. “O karton evlere ödediğimiz parayla çelik yapılar da alabilirdik. Öteki mallar için de öyle. Paralar bu tür yöntemlerle zenginleşip duran insanlara gitti. Bu tipler uzun süre zengin kalamaz. Para ancak girebileceği yollara yönelir, en verimli değil, en yoz alanlara akar. Günümüzün standartlarına göre, verecek en az şeyi olan insan en çok kazanıyor. O paralar da, en sonunda San Sebastian Madenleri’ne benzer projelerde batacak.”

Dagny büyük bir çabayla, “Yapmak istediğin bu mu?’ diye sordu.

“Evet.”

“Bunu mu eğlenceli buluyorsun?”

“Evet”

“Senin adını düşünüyorum...” Dagny bunları söylerken beyninin bir yanı da ona, bu tür sitemlerin işe yaramayacağını haykırmaktaydı. “Senin aile geleneğine göre, her d’Anconia aile servetini büyütmüş olarak teslim eder.”

“Ha, evet. Atalarımın doğru zamanda doğru şeyi yapma konusunda dikkate değer bir yeteneği vardı. Hep doğru yatırımları yaparlardı. Tabii ‘yatırım’ sözü de izafi bir şey.

Neyi gerçekleştirmek istediğine göre değişir. Örneğin San Sebastian'a bak. Bana onbeş milyon dolara patladı. Ama o onbeş milyon, Taggart Transcontinental'ın kırk milyonunu, James Taggart ve Orren Boyle gibi hissedarların otuzbeş milyonunu da çekip götürdü, ikincil sonuçlarda da yüzlerce milyon daha batacak. Yatırımın geri dönüşüne bakarsan, sonuç hiç de fena değil, değil mi, Dagny?"

Dagny dimdik oturuyordu. "Ağzından çıkanların farkında mısın?" "Tümüyle! Senden önce davranıp, sitem edeceğin sonuçları bir bir sayayım mı? Bir kere, Taggart Transcontinental'ın o saçma sapan San Sebastian projesindeki kaybını telâfi edebileceğini sanmıyorum. Sen belki telâfi edilebilir sanıyorsun, ama edilemez. İkincisi, San Sebastian, ağabeyinin Phoenix-Durango'yu ezip silmesine yardımcı oldu...o demiryolu, elde kalmış tek iyi demiryoluydu."

"Bunların hepsinin farkında mısın?"

"Çok daha fazlasının da."

"Peki sen..." Bunu neden söylemek zorunda olduğunu bilmiyor, yalnızca kapkara, sert gözlerin kendisine bakışını hatırlıyordu. "...Ellis Wyatt'ı tanıyor musun?"

"Tabii."

"Bunun onu nasıl etkileyeceğini hiç düşündün mü?"

"Evet. Bundan sonra ilk silinen o olacak."

"Sen bunu...eğlenceli mi...buluyorsun?"

"Meksikalı plânlamacıların foslamasından çok daha eğlenceli."

Dagny ayağa kalktı. Yıllardır onu yozlaşmış biri olarak kabul ediyordu. Bundan korkuyor, üzerinde düşünüyor, unutmaya çalışıyor, bir daha hiç düşünmemek için çaba gösteriyordu. Ama yine de, yozlaşmışlığın nerelere kadar vardığını tahmin edememişti.

Ona bakmıyordu. Ağzından neler çıktığını bilmiyordu. Aslında hecelediği onun geçmişte sarf ettiği sözlerdi: “Kim kimi daha fazla onurlandıracak...sen mi Nat Taggart’ı, yoksa ben mi Sebastian d’Anconia’yı?”

“Ama o madenlere yüce dedemin adını verdiğimi anlamıyor musun? Bence böyle bir onurdan çok hoşlanırdı.”

Dagny’nin görme yeteneğini yeniden kazanması biraz zaman aldı. Nankörlüğün anlamını hiçbir zaman bilmemiş, böyle bir şeyle karşılaşanın neler hissettiğini de öğrenememişti. Şimdi artık öğrendiği kanısındaydı.

Francisco da kalkmış, saygılı bir tavırla ayakta bekliyor, ona gülümsüyordu. Soğuk bir gülümseme. Mesafeli ve kapanık.

Dagny titriyordu, ama önemi yoktu. Onun ne gördüğüne, ne tahmin ettiğine, neye güldüğüne aldırmıyordu.

Tonsuz ve öfkesiz bir sesle, “Buraya geldim, çünkü hayatını bu hâle getirişine bir sebep bulmak istiyordum,” dedi.

O ciddi bir tavırla, “Sana nedenini söyledim,” diye karşılık verdi. “Ama inanmak istemiyorsun.”

“Seni hep eskiden olduğun gibi gördüm. Onu unutamadım. Şimdi böyle olman...akla, mantığa uymuyor.”

“Öyle mi? Peki çevrende gördüğün dünya uyuyor mu?”

“Sen hiçbir tür dünyanın yıkabileceği biri değildin.”

“Doğru.”

“O hâlde...neden?”

Francisco omuzlarını kaldırdı. “John Galt kim?”

“Öff, bayağı sözler kullanma!”

Francisco ona baktı. Dudaklarında bir gülümsemenin iması vardı, ama gözleri sakin, dürüst ve...bir an için, insanı tedirgin edecek kadar gözlemciydi.

“Neden?” diye tekrarladı Dagny.

Francisco’nun yanıtı, yıllar önce bir gece bu otelde verdiği cevabın aynısıydı: “Duymaya hazır değilsin.”

Onu kapıya kadar geçirmedi. Dagny eliyle tokmağı tuttuğu anda durup döndü. Francisco odanın öbür ucunda durmuş ona bakıyordu. Tüm kimliğine ve kişiliğine bakıyor gibiydi. Dagny bu bakışın anlamını anladı, hareketsiz kaldı.

Francisco, “Hâlâ seninle yatmak istiyorum,” dedi. “Ama bunu yapabilecek kadar mutlu bir insan değilim.”

“Mutlu mu değilsin?” Dagny şaşırmıştı.

O güldü. “İlk bunu söylemen uygun bir davranış mı?” Bekledi, ama Dagny’den ses çıkmadı. “Sen de istiyorsun, değil mi?”

Tam “hayır” diyecekken, gerçeğin bundan da beter olduğunu fark etti. “Evet,” dedi soğuk bir sesle. “Ama ne istediğimin benim gözümde önemi yok.”

Francisco gülümsedi. Gülümsemesinde beğeni vardı. Bunu itiraf etmenin ne kadar cesaret gerektirdiğinin farkındaydı.

Ama konuşmaya başladığında, artık gülümsemiyordu. O sırada Dagny kapıyı açmaktaydı. “Çok cesursun, Dagny. Günün birinde usanacaksın bundan.” “Neden? Cesaretten mi?”

Ama o cevap vermedi.

VI

TİCARET DIŞI

Rearden alnını aynaya yasladı, düşünmemeye çalıştı.

Ancak bu yolla dayanabilirdi. Aynanın serinletici temasına konsantre olmaya uğraştı, insanın zihnini boşaltmayı nasıl başarabileceğini merak etti...hele kendisi gibi, tüm ömrü boyunca en önemli görevinin mantığını kullanmak olduğuna inanan biri için. Hiçbir çabanın kendi kapasitesini aşamayacağından emin oluşunun nedenlerini merak etti. Buna rağmen beyaz resmi gömleğinin önüne birkaç siyah inciyi yapıştıracak gücü kendinde bulamıyordu.

Evlilik yıldönümüydü bugün. Partinin Lillian'ın isteği üzerine bu gece verileceğini aylardır biliyordu. Kendisi söz vermişti Lillian'a. O zamanlar arada çok uzun bir süre olduğunu gördüğü için kendini güvende hissetmiş, zamanı geldiğinde partide bulunurum, diye düşünmüştü. Aşırı yüklü programındaki her görev gibi, bunu da gerçekleştirecekti. Ardından üç ay boyunca günde onsekizer saat çalışmış, bu arada yaklaşan partiyi mutluluk içinde unutmuştu...yarım saat öncesine kadar. Yemek saatini epey geçtiğinde, sekreteri odasına girmiş, ciddi bir sesle, "Partiniz, Bay Rearden," demişti. Rearden, "Ulu Tanrım!" diye bağırıp ayağa fırlamış, telaşla eve koşmuş, merdivenlerden deli gibi üst kata tırmanmış, üstündekileri yırtarcasına çıkarıp kıyafetini değişirken yalnızca acele etmesi gerektiğini düşünmüş, asıl amacı hiç düşünmemişti. Sonunda giyinmenin nedeni zihninde aydınlanınca da, zınk diye durmuştu.

“Sen işinden başka hiçbir şeye aldırmıyorsun.” Bunu ömrü boyunca hep dinlemişti. Mahkûm edici bir yargı kararı gibi. İş konusunun bir tür sır gibi, utanılacak bir kült gibi görüldüğünün her zaman farkında olmuştu. Bu konuyu, ilgilenenler dışındaki masum kişilere zorla anlatmak kötüydü. Gerçi iş yapılacaktı, ama bunun sözü hiç edilmeyecekti. İşten konuşmak, daha yüce duyarlılıklara bir hakaretti. Eve dönmeden önce insanlar ellerine bulaşmış makine yağlarını nasıl yıkamak zorundaysa, bir salona girmeden önce de, zihnindeki iş kalıntılarını yıkayıp arındırmak zorundaydı. Kendisi hiçbir zaman böyle şeylere inanmasa da, ailesinin inancını doğal kabul etmişti. Çocukluktan beri alıştığı bir şey gibi, bunu hiç sorgulamamıştı. Kendini en sevdiği konuya, karanlık bir dinin müridi gibi adaması insanlar tarafından dışlandığının, onlardan hiçbir anlayış göremeyeceğinin bilincine varalı yıllar olmuştu.

Karısına işiyle ilgisiz bir varoluş biçimi sağlamanın kendi görevi olduğunu kabullenmişti. Ama bunu hiçbir zaman başaramamış, hattâ başaramadığı için suçluluk bile duyamamıştı.Ne kendini değişmeye zorlayabilirdi, ne de karısı kendisini kınadığı zaman onu suçlayabilirdi.

Lillian’a aylardır hiç vakit ayırmamıştı.Hayır, diye düzeltti sonra, Yıllardır ayırmamıştı. Sekiz yıllık evlilikleri boyunca hiç ayırmamıştı. Onun ilgilendiği şeylere ilgi duyamıyordu. Neye ilgi duyduğunu merak edip öğrenmeye bile yetmiyordu ilgisi. Lillian’ın kalabalık bir arkadaş grubu vardı. Duyduğuna göre bu dostlar ülkenin kültürünün merkezine yerleşmiş isimlerdi. Ama kendisi onlarla tanışmaya vakit bulamadığı gibi, şöhretlerini nelere borçlu olduklarını bile merak edip öğrenmemişti. Yalnızca o kişilerin, gazete bayilerinin rafa dizdiği dergilerin kapaklarını

süslediğini biliyordu. Lillian'ın bu davranışa bozulmakta haklı olduğunu düşünüyordu. Lillian kocasına kötü davransa da buna hakkı vardı, kendisi bunu da hak etmişti. Ailesi ona kalpsiz diyorsa, doğruydu.

Hiçbir konuda kendini kayırmazdı. Fabrikada bir sorun çıksa, ilk önce kendisinin neyi yanlış yaptığını merak ederdi. Kendinden başka kimsede suç aramazdı. Yalnız kendinden kusursuzluk beklerdi. Şimdi de acıyamazdı kendine. Suçu hemen üstlendi. Aradaki fark, fabrikada hemen yanlışı düzeltmek üzere harekete geçerken, burada öyle yapamıyordu. Gözleri kapalı, alnını aynaya dayamış dururken, yalnızca birkaç dakika daha, diye geçirdi içinden.

Lillian parmağıyla salonun köşesindeki sehpalarla kanepelerin düzenlenişini işaret ederek, "Şu köşe mi?" demişti. "Hayır, Henry, yeni değil hiçbiri. Ama herhâlde üç haftada farkına vardığın için sevinmem gerekir. Ünlü bir Fransız sarayındaki düzenlemenin taklidini oluşturmaya çalışmıştım. Ama böyle şeyler seni asla ilgilendiremez, tatlım, çünkü içlerinde borsa puanı yok, hem de hiç yok." Altı ay önce bakır siparişi vermişti ama mallar hâlâ gelmemişti. Söz verdikleri tarih üç kere ertelenmişti. "Elimizden bir şey gelmiyor, Bay Rearden." Bir başka şirket bulmalıydı. Bakır bulabilmek, gün geçtikçe hem daha zor hem de daha güvenilmez bir hâl alıyordu...Philip, annesinin bir arkadaşına laf anlatırken hiç gülümsemezdi. Herhâlde yeni katıldığı bir derneği anlatıyor olurdu. Ama Henry'yle konuşurken, "Yo, sen önem vermezsin, Henry. Konu işle ilgili değil, ticaret dışı bir konu," derken, yüzünün gevşek kaslarında kasıntı bir gülümsemenin iması belirirdi. Detroit'teki o müteahhit, üstlendiği fabrika onanırımda Rearden Metal kullanmaya niyetliydi. Detroit'e uçup adamla yüz yüze görüşmesi

gerekirdi Bir hafta önce yapmalıydı o işi. Ya da bu gece gitmeliydi...Aklı kömür fiyatlarına kaydığında, annesi kahvaltı masasında, “Dinlemiyorsun,” diye sitem etmekteydi. O sıra ona, dün gece gördüğü rüyayı anlatıyor olurdu annesi “Hiçbir zaman, kimseyi dinlemezsin sen. Kendinden başka hiçbir şeye ilgi duymazsın, insanlara hiç önem vermiyorsun...şu dünyada yaşayan hiç kimseye.” Fabrikadaki çalışma odasında, masasının üzerinde bekleyen rapor, Rearden Metal'den yapılmış bir uçağın test sonuçlarıyla ilgiliydi. Şu anda o raporu okumayı belki de dünyadaki her şeyden çok istiyordu. Üç gündür rapor masada yatıyordu. El sürülmeksizin. Zaman bulamamıştı onu okumaya...keşke şimdi okusa da...

Başını hırsla iki yana salladı, gözlerini açtı, aynadan bir adım uzaklaştı.

Elini gömleğinin inci düğmelerine uzatmak istedi, ama eli çekmeceli dolabın üzerinde duran postaya uzandı. Acil oldukları için seçilmiş zarflardı bunlar. Bu gece okunmalıydılar. Ofiste okumaya zaman bulamamıştı. Tam çıkacağı sırada, sekreteri hepsini son anda ceketinin cebine tıkıştırmıştı. O da soyunurken zarfları çekmece dolabının üzerine koymuştu.

Bir gazete kupürü uçup yere düştü. Başmakaleydi. Sekreteri kırmızı kalemle öfkeli işaretler koymuştu üzerine. Başlığı, “Fırsat Eşitliği Sağlama”ydı makalenin. Okumak zorundaydı o yazıyı. Son üç aydır bu konuda çok fazla şey söyleniyordu. Tehlikeli denecek kadar fazla.

Eline alıp okudu. Aşağıdan konuşma ve zoraki gülüşme sesleri geliyor, ona konukların gelmekte olduğunu hatırlatıyordu. Parti başlamıştı. Az sonra aşağıya inecek, ailesinin o acı, sitem dolu bakışlarıyla yüzleşecekti.

Başmakaleye göre, üretimin düştüğü, piyasaların küçüldüğü, insanların hayatını kazanma fırsatlarının azaldığı bu günlerde, bazılarının hiç işi yokken, bir tek kişinin birkaç iş girişimine sahip olmasına izin vermek haksızlıktı. Bir avuç insanın tüm kaynakları sahiplenmesine, ötekilere hiç şans tanımamasına izin verilmemeliydi Evet, rekabet toplum için gerekliydi, ama hiç kimsenin, diğerlerinin rekabet edemeyeceği düzeye kadar yükselmesine izin verilmemesi de toplumsal bir zorunluluktu. Yeni sunulan bir yasa teklifinden söz ediyordu yazı. Şirketlerin birden fazla iş girişimine sahip olmasını yasaklayan bir yasa.

Rearden'ın Washington'daki temsilcisi Wesley Mouch, kaygılanmamasını söylemişti.Mücadelenin sert olacağını, ama teklifin sonunda reddedileceğini bildirmişti. Rearden bu tür mücadeleleri hiç anlamazdı. Böyle konuları Mouch'a ve adamlarına bırakırdı. Washington'dan yolladıkları raporları okumaya, masraflar için istedikleri çekleri imzalamaya bile zor zaman ayırabiliyordu zaten.

Rearden inanmıyordu böyle bir yasanın kabul edilebileceğine. Buna inanması mümkün değildi. Ömrü boyunca metallerin, teknolojinin, üretimin temiz gerçeğiyle uğraşmış bir insan olarak, insanın dikkatini rasyonel olana, mantıksal olana yöneltmesi gerektiğine inanmıştı. Çılgınlıklara yöneltmek olmazdı. İnsan doğru olanı aramalıydı, çünkü doğru cevap her zaman kazanırdı. Mantıksız olan, yanlış olan, büyük haksızlıklar içeren yaklaşımlar sonuç veremez, başarılı olamazdı; ancak kendini tüketirdi. Bu tür bir yasayla mücadele etmek ona abes, hattâ biraz utanç verici geliyordu. Sanki çelik karışımlarını nümeroloji formülleriyle hesaplayan biriyle rekabet etmesi istenmiş gibi.

Kendine sık sık bu konunun tehlikeli bir konu olduğunu söylemişti. Ama başmakalenin histerik çığlıkları onun içinde hiçbir duygu uyandırmadı. Oysa Rearden Metal'in laboratuvar test raporlarındaki onda birlik bir değişiklik, hevesle ya da heyecanla yerinden fırlamasına yeterdi. Onun dışındaki konulara harcayacak enerjisi yoktu.

Kupürü buruşturup çöp sepetine fırlattı. İşteyken hiç hissetmediği o yorgunluğun, kurşun gibi ağırlığın yaklaşmakta olduğunu hissediyordu. O duygu sanki hep pusuda bekliyor, dikkati başka konulara döndüğü anda yakasına yapışıyordu, Şu anda tek isteği yatıp uyumaktı.

Partiye katılmak zorundayım, dedi kendi kendine. Ailesinin ondan bunu istemeye hakkı vardı. Kendi için değilse bile, onların hatrı için, onların anladığı tür zevklere alışmak zorundaydı.

Bunun kendisini neden hiç heveslendiremediğini merak etti. Oysa ömrü boyunca, ne zaman bir eylemin doğru olduğuna inansa, o yola yönelme isteği de otomatik olarak içinde uyanırdı. Ne oluyor bana, diye düşündü. Doğru olanı yapmakta niçin isteksizlik duyuyordu? Bu davranış manevi çöküşün işareti değil miydi? Kişi kendi suçunu bilse, yine de buz gibi ve kayıtsız kalsa...hayatının motoru olan, kendisine gurur nedeni olan ilkelere ihanet etmiş sayılmaz mıydı?

Kendine cevap bulmak için zaman tanımadı. Hızla, acımasızca bir hızla giyinme işini bitirdi.

Dimdik duruyordu. Hareketlerinde her zamanki otoriter hava vardı. Siyah smokin ceketinin cebinden beyaz mendilinin kenarı görünüyordu. Ağır adımlarla merdivenlerden inip salona yürüdü. Kendisini seyredenlerin beklentisine uygun olarak, tam “büyük sanayici” gibi görünüyordu.

Basamakların dibinde Lillian'ı gördü. Limon sarısı, ampir kesimli tuvaletinin soylu çizgileri, zarif vücudunu vurguluyor, onu her şeyin kontrolünü elinde tutan biri gibi gösteriyordu. Rearden gülümsedi. Onu mutlu görmek hoşuna gidiyordu...O mutluysa, bu partiyi haklı gösteren bir neden bulunmuş demekti.

Lillian'a yaklaştı...ama birden durdu. Lillian mücevher kullanımı konusunda gustosunu her zaman sergiler, hiçbir zaman bu işi aşırıya kaçırmazdı. Ama bu gece inanılmaz mücevherlere bürünmüştü. Pırlanta bir gerdanlık, küpeler, broşlar. Kolları bunlarla çelişki oluşturacak kadar çıplak görünüyordu. Sağ bileğinde bir tek takı vardı...Rearden Metal'den yapılmış bilezik. Işıl ışıl taşlar onu ucuz dükkândan alınmış çirkin bir taklit gibi göstermekteydi.

Bakışlarını bilezikten onun yüzüne kaydırdığında, onun da kendisine bakmakta olduğunu gördü. Gözlerini kısmıştı. Rearden o gözlerdeki ifadeyi göremiyordu. Hem örtülü, hem de amaçlı bir bakışa benziyordu. Saklı bir şey, güvenli durumunu bayrak gibi sallayarak ilan ediyormuş gibi.

Bileziği onun bileğinden koparark çıkarmak geldi içinden. Ama onun yerine, Lillian'ın neşeli sesiyle kendisini tanıştırdığı konuğa eğilerek selam verdi. Yüzünde hiçbir ifade yoktu.

Dr. Pritchett biraz ilerde, bir grup konuğa fikirlerini aktarmaktaydı: "İnsan, ha? Nedir ki insan? Kimyasal maddelerin bir bileşimidir insan, ama bir büyüklük hayaline kapılmıştır."

Dr. Pritchett kristal tabakların birinden bir kanepe aldı, onu iki parmağıyla tutup kaldırdı, hiç ısırmadan, ağzına attı.

"İnsanoğlunun metafizik özentileri inanılacak gibi değil," diye devam etti. "Sefil bir protoplazma parçası...içi çirkin

kavramlarla, zalim küçük duygularla dolu. Ama kendini önemli sayıyor! Aslında biliyor musunuz, dünyadaki tüm sorunların da nedeni bu.”

Otomobil fabrikatörünün karısı samimiyetle, “Ama çirkin ya da zalim olmayan kavramlar hangileri, Profesör?” diye sordu.

“Hiçbiri,” dedi Doktor Pritchett. “İnsanın kapasitesinin yeteceği kavramların hiçbiri.”

Genç bir adam kararsız bir sesle, “Ama eğer hiç iyi kavramlarımız yoksa, var olanların çirkin olduğunu nereden biliyoruz?” diye sordu. “Yani, hangi standartlara göre buna karar veriyoruz?”

“Standart falan yok.”

Bu söz dinleyenleri susturdu.

Dr. Pritchett devam etti. “Geçmişin düşünürleri konuya çok yüzeysel yaklaşıyordu. Bu yüzden, felsefenin amacını tanımlamak bizim yüzyılımıza kalmış durumda. Felsefenin amacı, insana hayatın anlamını bulmasında yardıma olmak değildir. Ortada hiçbir amaç olmadığını ona kanıtlamaktır.”

Kömür madeni sahibinin kızı olan çok güzel bir kadın gücenmiş bir sesle: “Kim söyleyebilir bize böyle bir şeyi?”

“İşte ben söylemeye çalışıyorum,” dedi Dr. Pritchett. Kendisi üç yıldır Patrick Henry Üniversitesi felsefe bölümünün başındaydı.

Lillian Rearden yaklaşıyor, mücevherleri ışıkların altında pırıl pırıl parlıyordu. Yüzündeki ifade, belli belirsiz bir gülümsemenin imasını taşır gibiydi. Saçlarındaki sabit dalgalara uygun bir ifade.

Dr. Pritchett, “İnsanı böyle huysuzlaştıran, anlam konusundaki ısrarı zaten,” dedi. “Evrenin koskoca akışında bunun hiçbir önemi olmadığını anladığı zaman, kendi

faaliyetlerine hiçbir önem atfedilemeyeceğinin bilincine ulaştığı zaman, kendisinin yaşamış ya da ölmüş olmasının önemi olmadığını kavradığı zaman, çok daha...yönetilebilir olacak.”

Omuz silkti, elini yeni bir kanepeye uzattı. Bir işadamı tedirgin bir sesle, “Profesör, ben size aslında Fırsat Eşitleme Yasası hakkında ne düşündüğünüzü sormuştum,” dedi.

“Ha, o mu?” diye patladı Dr. Pritchett “Ama o yasadan yana olduğumu zaten söylemiştim. Çünkü ben serbest ekonomiden yanayım. Serbest ekonominin var olması için rekabetin var olması şarttır. O nedenle de, insanları rekabet etmeye zorlamak gerekir. Demek ki, İnsanları özgür olmaya zorlamak için onları kontrol etmek zorundayız.”

“Ama bakın...bu sözde bir çelişki yok mu?”

“Yüksek felsefe düzeyinde baktığınızda...yok. Eski model düşüncelerin statik tanımlarını aşmanız, onun ötesini görmeyi öğrenmeniz gerek, Evrende hiçbir şey statik değildir. Her şey akış halindedir.”

“Ama eğer mantıklı bakarsak...”

“Mantık, tüm batıl inançların en naif olanıdır, aziz dostum. Bu yaklaşım, çağımızda yaygın bir kabul görmektedir”

“Ama anlamıyorum, nasıl olur da..

“Siz bir şeylerin anlaşılabilir olması gerektiği yolundaki yaygın hayale kapılmışsınız. Evrenin çelişkilerden oluştuğunu kavrayamıyorsunuz.”

Deminki ev kadını, “Nelerin çelişkisi?” diye sordu.

“Kendinin.”

“Yani...nasıl yani?”

“Sevgili hanımefendi, düşünürlerin görevi açıklamalar yapmak değil, hiçbir şeyin açıklanamaz olduğunu

göstermektir.”

“Evet, tabii...ama...”

“Felsefenin amacı bilgiyi aramak değil, bilgiye ulaşmanın insanlar için imkânsız olduğunu kanıtlamaktır.”

Genç kadın, “Ama onu kanıtladığımız zaman geriye ne kalacak?" diye sordu.

Dr. Pritchett saygılı bir sesle, “İçgüdüler” diyerek cevap verdi.

Odanın öbür ucunda da bir grup toplanmış, Balph Eubank’i dinliyordu. Eubank bir koltuğun koluna ilişip dimdik oturmuş, yüzüyle vücudunun en ufak bir rahat ortamda hemen yayılma eğiliminde olduğunu saklamaya çalışıyordu.

“Geçmişin edebiyat yüzeysel ve sahteydi,” diyordu. “Hayatı iyi gösteriyor, böylelikle hizmet ettiği zenginleri memnun etmeye çalışıyordu. Ahlâk, serbest irade, başarı, mutlu sonlar, bir tür kahraman olarak sunulan insan. Bunların hepsi çok gülünç geliyor bize. Çağımız, ilk defa olarak edebiyata derinlik getirmiş bulunuyor, hayatın asıl gerçeğini ortaya seriyor.”

Beyaz tuvalet giymiş çok genç bir kız, çekingen bir sesle sordu. “Hayatın asıl gerçeği nedir, Bay Eubank?”

“Acı çekmek,” dedi Balph Eubank. “Yenilmek ve acı çekmek.”

“Ama...ama neden? İnsanlar mutlu...en azından bazen mutlu...öyle değil mi?”

“O mutluluk, yüzeysel duygulara sahip kişilerin hayalidir.”

Kız utanıp kızardı. Bir rafineriyi miras olarak devralmış olan kadın suçlu suçlu konuştu. “İnsanların edebiyat zevkini yükseltmek için neler yapmamız gerek, Bay Eubank?”

“İşte o...çok büyük bir sosyal sorun.” Eubank çağın edebiyat lideri olarak tanımlanan biriydi, ama ömründe üç binden fazla satmış hiçbir kitap yazmışlığı yoktu. “Ben şahsen çözümün, edebiyata uygulanacak bir Fırsat Eşitleme Yasası’nda yattığını düşünüyorum.”

“Sanayiyle ilgili teklif edilen o yasayı onaylıyor musunuz? Ben o konuda ne düşünmem gerektiğinden pek de emin değilim.”

“Elbette onaylıyorum. Kültürümüz bir materyalizm çukuruna batıp gömüldü. İnsanlar materyalist üretim ve teknolojik hileler peşine düşüp tüm manevi değerlerini kaybetti. Çok fazla rahata erdiler. Onlara bazı mahrumiyetleri öğreterek onları, daha soylu bir hayata geri döndürebiliriz. Bu nedenle, insanların maddesel açlığına bir sınır koymamız gerekir.”

Kadın özür diler gibi bir sesle, “Bunu hiç bu açıdan düşünmemiştim,” dedi.

Mort Liddy, “Ama Fırsat Eşitleme Yasasını edebiyata nasıl uygularsın, Ralph?” diye sordu. “Bunu da ilk defa duyuyorum.”

“Benim adım Balph,” dedi Eubank öfkeyle. “İlk defa duyuyorsun, çünkü bu, benim fikrim.”

“Tamam, tamam, ben kavga ediyor değilim, tamam mı? Yalnızca sordum.” Mort Liddy gülümsedi. Zamanının çoğunu, böyle sinirli sinirli gülümseyerek geçirirdi. Besteciydi. Filmler için eski tarz müzikler, az sayıda dinleyiciler için de modern senfoniler bestelerdi.

Balph Eubank, “Çok kolay uygulanır,” dedi. “Bir yasa olmalı, tüm kitapların satışını on binle sınırlamak. O zaman edebiyat pazarı yeni yeteneklere, taze fikirlere, ticarî olmayan yazılara açılır. İnsanların aynı çerçöpten bir milyon tane satın

alması yasaklanırsa, daha iyi kitapları satın almak zorunda kalırlar.”

Mort Liddy, “Orada haklı bir yanın var,” dedi. “Ama bu da yazarların banka hesaplarına zarar vermez mi?”

“Versin, daha iyi. Zaten yalnızca amacı para kazanmak olmayanların yazmasına izin verilmeli.”

Beyaz elbiseli genç kız, “Ama, Bay Eubank,” dedi, “ya bir kitabı almayı on binden fazla insan isterse?”

“On bin okur her kitaba yeter.”

“Benim demek istediğim o değil. Ya insanlar almak isterse?”

“Onun önemi yok.”

“Ama kitapta anlatılan iyi bir öyküyse ve..

Balph Eubank tiksintiyle, “Konu denilen şey, edebiyatın ilkel bir bayağılığıdır,” dedi.

Dr. Pritchett salonun karşı tarafından gelip bara doğru yürürken bir an duraklayıp söze karıştı. “Çok doğru. Nasıl felsefenin bayağılığı mantıksa, bu da öyle.”

Mort Liddy, “Müzikteki bayağılığın da melodi olması gibi,” dedi, Lillian Rearden yaklaşıp onların yanında durdu. “Nedir bu gürültü?” diye sordu.

Balph Eubank, “Lillian, bebeğim,” diye sızlandı. “Yeni romanımı sana ithaf edeceğimi söylemiş miydim?”

“Ah, çok teşekkür ederim şekerim.”

Zengin kadın, “Yeni romanınızın adı ne?” diye sordu.

“*Kalp Bir Sütçüdür*.”

“Neden söz ediyor?”

“Çaresizliklerden.”

Beyaz elbiseli genç kız, “Ama Bay Eubank,” dedi yine. “Eğer her şey çaresizlikse, uğrunda yaşayacak ne var?”

Balph Eubank ciddiyetle, “Kardeş sevgisi,” dedi.

Bertram Scudder bara abanmıştı. İnce uzun yüzü içe doğru çökmüş gibi. Yalnız ağzıyla gözleri dikkat çekiyor, küre biçiminde üç karartı olarak beliriyordu. *The Future* adlı derginin editörüydü. Hank Rearden'la ilgili bir makale yazmış, başlığını, "Ahtapot" koymuştu.

Bertram Scudder boş kadehini eline aldı, sessizce barmene doğru itti, doldurulmasını istediğini belli etti. Yeni konan içkiden bir yudum aldı, Philip Rearden'ın önündeki boş kadehi fark etti. Philip hemen yanı başındaydı. Bertram barmene baş parmağıyla Philip'in kadehini işaret etti. Philip'in öbür yanında durmakta olan Betty Pope'un önündeki boş kadehe aldırış etmemişti. Bertram Scudder gözlerini Philip'in bulunduğu yöne doğru çevirmiş durumda, "Bak, arkadaş," dedi. "Hoşuna gitse de, gitmese de, Fırsat Eşitleme Yasası ileriye doğru atılmış büyük bir adımdır."

Philip tevazu dolu bir sesle, "Hoşuma gitmeyeceğini nereden çıkardınız, Bay Scudder?" diye sordu.

"Eh, biraz acıtacak, öyle değil mi? Toplumun upuzun kolu, buradaki ordövrlerin faturasını azıcık tıraşlayacak." Elini bara doğru salladı.

"Benim buna itirazım olacağını nereden çıkardınız?"

"Yok mu?" Bertram Scudder'ın bunu sorarken sesinde meraktan eser yoktu.

Philip heyecanla, "Yok!" dedi. "Ben her zaman kamu çıkarlarını her türlü kişisel yararların üstünde saymışımdır. Zamanımı ve paramı Küresel İlerleme Dostları'na, onların Fırsat Eşitleme Yasası'na sundukları desteğe adamışımdır. Bence tüm fırsatları bir kişinin kapması, diğerlerine hiçbir şey bırakmaması tümüyle haksızlıktır."

Bertram Scudder onu düşünceli gözlerle incelerken bile, gözlerinde pek belirgin bir ilgi yoktu. "Eh, doğrusu istisna

sayılacak kadar naziksiniz,” dedi.

Philip gururla, “Bazı insanlar ahlâki konuları adamakıllı ciddiye alır,” diye karşılık verdi ona.

Betty Pope, “Neden söz ediyor, Philip?” diye sordu. “Birden fazla iş girişimine sahip kimseyi tanımıyoruz ki! Tanıyor muyuz?”

Bertram Scudder artık usanmış gibi bir sesle, “Öf, boş ver!” dedi.

Betty Pope saldırgan bir havaya girmişti. “Fırsat Eşitleme Yasası yüzünden neden bu kadar fırtına koptuğunu anlayamıyorum,” derken, sanki ekonomi uzmanıymış gibi bir havayla konuşuyordu. “İşadamları buna neden itiraz etsin, onu da anlayamıyorum. Onların da yararına bu. Herkes yoksul olursa, ürettikleri mallara alıcı bulamazlar. Ama bencilliği keser, istiflediklerini paylaşırlarsa, çok çalışıp daha fazlasını üretme şansını bulurlar.”

Scudder, “Ben sanayicileri neden düşünmemiz gerektiğini bile anlayabilmiş değilim,” dedi. Geniş halk kitleleri ihtiyaç içindeyse ve hâlâ da ortalıkta mallar bulunabiliyorsa, mülkiyet belgesi denilen bir kâğıt parçasının insanları durdurmasını beklemek aptallık. Mülkiyet hakları bâtıl inançtan başka bir şey değil. Eldeki mülk ancak, onu kapmayanların nezaketi ve terbiyesi sayesinde elde tutulmayı sürdürebilir. Başkaları onu her an kapabilir. Madem kapabiliyorlar, neden kapmasınlar ki?”

Claude Slagenhip, “Kapmalılar,” dedi. “İhtiyaçları var o mallara. Tek dikkate alınacak kriter, ihtiyaç olmalı. İnsanlar ihtiyaç içindeyse, önce kapacağımızı kapmak, ancak ondan sonra konuyu konuşmaya başlamalıyız.”

Claude Slagenhip sessizce yaklaşmış, Scudder’ı belli belirsiz hareketlerle yana itiştirerek Philip’le ikisinin arasında

kendine yer açıp yerleşmişti. Slagenhip uzun boylu olmadığı gibi, şişman da değildi, ama dört köşe, sıkı bir hacmi vardı, burnu da kırıktı. Küresel İlerleme Dostlarının başkanıydı.

“Açlık beklemez,” diye devam etti sözüne. “Fikirler hava cıvadır. Ama boş mide, somut bir gerçektir. Yaptığım tüm konuşmalarda söylemişimdir, çok fazla lâfa gerek yok. Toplum şu anda iş fırsatları bulmakta sıkıntı çekiyor. Demek ki var olan fırsatları kapmaya hakkımız var. Hak dediğin, toplum için iyi olandır.” Philip birdenbire, aşırı tiz bir sesle, “Zaten o madeni tek başına, kendi elleriyle kazmış olamaz, değil mi?” diye haykırdı. “Yüzlerce işçi çalıştırdı. İşi yapan onlar. Neden kendini o kadar iyi sanıyor ki?”

İki adam dönüp ona baktılar. Scudder tek kaşını havaya kaldırmıştı, Slagenhip’in yüzündeyse hiç ifade yoktu.

Betty Pope birden hatırlamış gibi, “Aman, Tanrım!” deyiverdi.

Hank Rearden salonun oldukça loş bir ucunda, bir pencere kenarında durmaktaydı. Birkaç dakikalığına kimsenin kendisine dikkat etmeyeceğini umuyordu. Ona yaşadığı psişik tecrübeleri anlatan orta yaşlı bir kadından yeni kurtulmuştu. Pencereden dışarıya bakmaktaydı. Ta uzakta Rearden Çelik’in kızıllığı gökte pırıl pırıldı. Bir an onu seyredip rahatladı. Dönüp salona baktı. Evini hiçbir zaman sevememişti. Lillian'ın seçtiği bir evdi bu. Ama bu gece, gece kıyafetlerinin değişip duran renkleri salonu siliyor, oraya parlak bir neşe havası katıyordu. İnsanları neşeli görmekten hoşlanırdı...her ne kadar, bu tür neşe biçimini pek anlayamasa da!

Çiçeklere, kristal bardakların ışıltılarına, kadınların çıplak kollarına ve omuzlarına baktı. Dışarıda soğuk bir rüzgâr vardı. Bomboş alanları süpürüp duruyordu. Bir ağacın ince

dallarının, istercesine büküldüğünü gördü. Ağaç, madenin parıltısının tam önündeydi.

İçinde uyanan duyguya isim bulamadı. Bu duygunun nedenini, niteliğini, anlamını ifade edecek sözcük yoktu. Birazı sevinçti, ama ağırlığı olan, ciddi bir duyguydu aslında. Şapka çıkarmak gibi bir şey. Ama kime...onu bilemiyordu.

Tekrar kalabalığın arasına döndüğünde gülümsüyordu. Derken gülümsemesi bir anda yok oldu. Kapıdan yeni bir konuğun girmekte olduğunu görmüştü: Dagny Taggart.

Lillian onu karşılamak üzere kapıya yönelirken, konuğunu dikkatle inceliyordu. Daha önce de karşılaşmışlardı. Seyrek olarak rastlarlardı birbirlerine.

Dagny Taggart'ı tuvalet giymiş görmek Lillian'a garip geliyordu. Siyah bir elbise, üzerinde de pelerin gibi tek koluna düşen bir şal. Diğer kolu çıplak kalıyordu. Tuvaletin tek süsü de o çıplak omuzdu. Dagny'yi genellikle giydiği tayyörler içinde gören insanlar hiçbir zaman onun vücudunu düşünmezlerdi. Siyah elbise fazlasıyla dekolte görünüyordu, çünkü Dagny'nin omuz hatlarının çok narin ve güzel olduğunu keşfetmek şaşırtıyordu insanı. Çıplak kolunun bileğindeki pırlantalı bilezik de ona fazlasıyla kadınsı bir hava vermişti...zincirlenmişliğin simgesi gibiydi çünkü.

Lillian Rearden, "Bayan Taggart, sizi burada görmek ne büyük sürpriz," derken yüzünün kasları bir gülümsemenin hareketlerini yerine getirmekteydi. "Benden gelen bir davetiyenin sizi ağır meşguliyetlerinizden uzaklaştırabileceğini ummaya cesaret edememiştim. Lütfen bunu bir iltifat saymama izin verin."

James Taggart da kız kardeşiyle birlikte içeriye girmişti. Lillian sanki yeni fark etmişti onun da geldiğini.

“Merhaba James. İşte bu da senin popüler olmanın bir cezası oluyor. Kardeşini görmenin şaşkınlığı içinde, insan seni göremiyor.”

James incecik gülümseyerek, “Popülerlikte kimse senin seviyene ulaşamaz, Lillian,” diye karşılık verdi. “Seni görmezlik de edemez.”

“Ben mi? Ahh! Ama ben kocamın gölgesindeki ikinci yere çoktan razıyım. Büyük adamların karılarının, yansıma ışıkla yetinmeleri gerektiğini biliyor, tevazu gösteriyorum. Sizce de öyle değil mi, Bayan Taggart?”

Dagny, “Hayır,” dedi. “Bence öyle değil.”

“Bu bir iltifat mı, yoksa bir sitem mi, Bayan Taggart? Ama elimden başka bir şey gelmeyeceğini itiraf edersem beni bağışlayın lütfen. Size kimleri tanıştırayım? Korkarım yazarlarla ressamlardan başka sunacak kimsem yok, eminim onlar da ilginizi pek fazla çekemez ”

“Hank’i bulup bir merhaba demek isterdim.”

“Elbette. James, hani bir ara Balph Eubank’le tanışmaktan hoşlanacağını söylemiştin, hatırlıyor musun? Hah, evet, işte orada...ona son kitabı *Bayan Whitcomb’un Davetini* senin çok beğendiğini söyleyeyim.”

Dagny salonda ilerlerken, kendisini neyin dürtüp de Hank Rearden’ı bulmak istiyorum dediğini anlayamıyordu. Oysa onu daha kapıdan girdiği anda görmüştü.

Rearden upuzun salonun karşı ucundaydı. Durmuş, Dagny’ye bakıyordu. Dagny ona yaklaşırken, o ileriye doğru adım atmadı.

“Merhaba, Hank.”

“İyi akşamlar.”

Rearden eğilerek selam verirken, tavrının resmiyeti de üzerindeki giysilere uyuyordu. Gülümsemedi.

Dagny neşeyle, “Beni bu akşam davet ettiğin için teşekkür ederim,” dedi.

“Geleceğini bildiğimi söyleyemem.”

“Öyle mi? O hâlde Bayan Rearden’ın beni hatırladığına sevindim. Bir istisna yaratmak istemiştim.”

“İstisna mı?”

“Partilere pek sık gitmem.”

“İstisna için bu partiyi seçtiğinize memnun oldum.” Bu sözün sonuna, “Bayan Taggart,” sözcüklerini eklememişti, ama sesi, sanki eklemiş gibi bir hava yaratıyordu.

Tavrındaki resmiyet öyle beklenmedik bir şeydi ki, Dagny buna uyum sağlamayı başaramıyordu. “Kutlamak istedim,” dedi.

“Benim evlilik yıldönümümü mü?”

“Aa, evlilik yıldönümün müydü? Bilmiyordum. Tebrikler, Hank.”

“Neyi kutlamak istemiştin?”

“Kendime bir mola fırsatı tanıyayım, demiştim. Kendimin...ve senin onuruna.”

“Hangi nedenle?”

Dagny’nin aklında, Colorado dağlarının kayalıklarını aşacak yeni demiryolu hattı vardı. Giderek ilerliyor, uzaklardaki Wyatt Petrol yataklarına doğru akıyordu. Dagny zihnindeki hayalde, mavimsi yeşil rayları donmuş topraklar üzerinde, kuru otlar ve çıplak kayalar arasında, yarı aç yaşayanların çürümekte olan gecekondularının yanı başından geçerken görebiliyordu.

“Rearden Metal rayların ilk altmış milinin şerefine,” dedi.

“Makbule geçti.” Sesinin tonu sanki, “Adını bile duymadım,” diyormuş gibiydi.

Dagny söyleyecek başka bir şey bulamadı. Sanki yabancı biriyle konuşuyormuş gibi hissetmekteydi.

Sessizliklerini neşeli bir ses bozdu. “Aa, Bayan Taggart! Her zaman söylerdim, Hank Rearden her mucizeyi başarır, derdim. İşte bir örneği daha!”

Tanıdıkları bir işadamı, yüzünde sevinç ve şaşkınlık dolu bir gülümsemeyle yaklaşıyordu. Nakliye fiyatları ve çelik teslimatlarıyla ilgili olarak üçü sık sık acil durum toplantıları yaparlardı. Adam Dagny’ye bakarken, gördüğü değişiklik karşısında yüzünde açık bir ifade vardı. Rearden’ın bu değişikliği fark etmediğini sanmıştı.

Dagny adamın selamına karşılık vererek güldü, bu ifadeyi Rearden'ın yüzünde göremediği için beklemediği bir hayal kırıklığına uğramış olduğunu kendi kendine itiraf etmeye hiç vakit ayırmadı. Adamla birkaç cümle konuştu. Dönüp baktığında Rearden gitmişti.

Balph Eubank, James Taggart’la konuşurken gözleri uzaktaki Dagny'deydi. “Demek ünlü kız kardeşin bu,” dedi.

Taggart sesinde belli belirsiz bir sitemle, “Kız kardeşimin meşhur biri olduğunu bilmiyordum,” diye karşılık verdi.

“Ama sevgili dostum, İktisadî alanda rastlanmadık bir fenomen o. İnsanların sürekli ondan söz etmesi çok normal. Senin kız kardeşin, yüzyılımızın hastalığının bir semptoma gibi. Makine çağından kalma bir enkaz. Makineler insanların insanlığını yok etti, onu topraktan uzaklaştırdı, doğal becerilerinden kopardı, ruhunu öldürdü, onları duyguları olmayan birer robota çevirdi. Örneği de ortada. Nakış işleyip çocuk doğurmak gibi güzel şeylerle uğraşmak yerine demiryolu işleten bir kadın.”

Rearden konuklar arasında dolaşıyor, kimsenin kendisini tuzağa kıstırıp bir sohbet başlatmaması için elinden geleni

yapıyordu. Odayı süzdü, yanına yaklaşmak isteyeceği hiç kimseyi göremedi.

“Hey, Hank Rearden, kendi ininizde yakından bakınca hiç de o kadar kötü biri gibi görünmüyorsunuz. Arada sırada bizi bir basın toplantısına çağırsanız belki de bizi kendi tarafınıza çekerdiniz.”

Rearden döndü, konuşana inanmaz gözlerle baktı. Gençten bir gazeteciydi. Cıvık tiptendi. Renkli basın denilen türden, oldukça radikal bir gazetede çalışıyordu. Sesindeki laubalilik, Rearden’a kabalık etmesinin, aslında onun kendi türünden kişilerle ilişki kurmak istemeyeceğini bilmesinden kaynaklandığı izlenimini yaratıyordu.

Rearden onu fabrikaya asla sokmazdı. Ama adam Lilian'ın konuğuydu. Bu nedenle, ev sahibi olarak kendini kontrol etmeye çalıştı, kuru bir sesle, “Ne istiyorsunuz?” diye sordu.

“Kötü değilsiniz. İstidatlısınız. Teknolojik istidat. Ama tabiî Rearden Metal konusunda size katılmıyorum.”

“Sizden katılmanızı istemedim.”

“Eh, Bertram Scudder dedi ki, sizin politikanız...” Adam aynı kavgacı sesiyle söze başlarken parmağını bara uzatmıştı, ama birden sustu. İstediğinden ileri gittiğini yeni fark etmiş gibiydi.

Rearden bara dayanmış duran derbeder adama baktı. Lillian tanıştırmıştı ama kendisi adamın adına dikkat etmemişti. Birden dönüp uzaklaştı. Çömez gazetecinin kendisini izlemesine olanak tanımayan bir hava yaratmayı başarmıştı.

Lillian bir grupla konuşurken Rearden’ın yaklaşmakta olduğunu görünce onun yüzüne baktı, sonra sessizce kenara, kimsenin konuşmalarını duyamayacağı bir yere çekildi.

Rearden parmağıyla göstererek, “Şu adam *The Future*'daki Scudder mı?” diye sordu.

“Evet, o.”

Rearden karısına sessizce baktı. İnanamamıştı. İnanmaya başlamasına izin verecek düşünceye ulaşabilmek için nasıl bir zihni rota izlemesi gerektiğini bile bulamıyordu. Lillian’ın gözleri dikkatle bakmaktaydı.

“Onu buraya nasıl davet edersin?” diye sordu Rearden.

“Bak, Henry, gülünç olmayalım. Dar görüşlü olmak istemezsin, değil mi? Başkalarının fikirlerine hoşgörüyle bakmayı, onların ifade özgürlüğüne saygı göstermeyi öğrenmen gerek.”

“Benim evimde mi?”

“Lütfen kasıntılık etme.”

Cevap vermedi. Ama nedeni, gözünün önünde beliren iki tablonun tüm dikkatini çelmesiydi. “Ahtapot” başlıklı makale belirmişti zihninde. Yazan Bertram Scudder. O yazı, fikirlerin sergilenmesi değil, bir kova çirkefin boşaltılmasıydı. İçinde bir tek gerçek yoktu. Uydurulmuş bir gerçek bile yoktu. Müstehzi ifadeler, gereksiz sıfatlar, kanıta gerek duymaksızın suçlamanın kirli hainliği, o kadar. Onun yanındaki tablo da, Lillian’ın profiliydi. Kendisini onunla evlenmeye iten o gururlu “an”lık.

Karısının varlığını yeniden fark ettiğinde, o görüntünün kendi zihninde olduğunu anladı, çünkü Lillian’ın yüzü ona dönmüş, gözleri onu izliyordu. Apansız gerçek dünyaya döndüğü anda, o gözlerde gördüğü şeyin keyif olduğunu düşündü. Ama bir an sonra...kendine deli olmadığını, demek ki bunun mümkün olamayacağını söylemekteydi.

“İlk defa olarak bu...” duygusallıktan uzak bir belirginlikle, çirkin bir kelime kullandı “...’yı benim evime

davet ediyorsun, ama aynı zamanda son defa davet etmiş oluyorsun.”

“Ne cüretle böyle bir dili..

“Benimle tartışma, Lillian. Tartışırsan onu şimdi dışarı atarım.”

Karısına cevap vermesi için bir saniye tanıdı. Belki itiraz eder, kendisine bağırıp çağırır diye. Lillian sessiz kaldı. Hâlâ ona bakıyordu, ama yanakları biraz içeriye göçmüş gibiydi.

Işık, ses ve parfüm bulutları arasında kör gibi uzaklaşırken içinde dehşet duygusunun buz gibi temasını hissetti. Lillian'ı düşünmesi, onun kişiliğiyle ilgili bulmacaya bir cevap araması gerektiğini biliyordu, çünkü bu görmezden gelemeyeceği bir aydınlanma olacaktı; ama onu düşünmedi. Dehşeti içinde hissetmesi, o cevabın çoktan önemini kaybetmiş olduğunu bilmesindendi.

Bezginlik seli yine geliyordu. Dalgalar hâlinde gelişini duymaktaydı. Bu sel, içinden gelmiyor, dışardan geliyor, salonun içine yayılıp duruyordu. Bir an için kendini yapayalnız, gri bir çölün ortasında, yardıma muhtaç hissetti...Yardım edecek hiç kimse yoktu.

Birden durdu. Salonun öbür ucunda, giriş kapısının oradaki ışığın altında, uzun boylu, küstah tavırlı bir adamın, içeri girmeden önce bir an durakladığını görüyordu. Bu adamla hiç karşı karşıya gelmemişti, ama gazete sayfalarının tüm kötü şöhrete sahip çehreleri arasında en nefret ettiği yüz buydu. Francisco d’Anconia gelmişti.

Rearden aslında Bertram Scudder gibi adamları düşünmeye vakit ayırmazdı. Ama hayatının her saatini, kaslarının ya da zihninin zor çabalardan acı duymaya başladığı her gururlu saniyesini, Minnesota Madenlerinden yükselip çabalarını altına çevirme yolunda attığı her adımı,

paraya ve paranın anlamına duyduğu o büyük saygının her zerresini düşündüğünde, miras olarak devraldığı büyük armağanı hak etmesini bilmeyen serseriye duyduğu tiksinti de bir dayanak kazanıyordu. İşte, insan ırkının en tiksinti verici örneği orada duruyor, diye düşündü.

Francisco d'Anconia'nın içeri girip eğilerek Lillian'ı selamlayışını, sonra kalabalığa karışışını gördü. Daha önce hiç girmediği bu salonun sahibiymiş gibi bir havası vardı. Başlar dönüyor, yüzler ona çevriliyordu. Sanki yürürken o başlar ve bakışlar iplik bağlarla çekiyormuş gibiydi.

Rearden bir kere daha Lillian'a yaklaştı, hiç öfkelenmeden, nefretini sesine alaycı bir tonla yansıtarak, "Bunu da tanıdığını bilmiyordum," dedi.

"Birkaç partide karşılaşmıştım "

"O da mı arkadaşlarından biri?"

"Ne münasebet!" Sesinden gerçekten gücenmiş olduğu anlaşılıyordu.

"O hâlde neden davet ettin onu?"

"Çünkü o bu ülkedeyken onu çağırmadan parti verirsen, o parti önemli bir parti olmaz. Gelirse tatsız oluyor tabiî. Gelmezse, o zaman da ev sahibesine sosyal bir kara leke bulaşıyor."

Rearden güldü. Lillian gafil avlanmıştı. Genelde böyle şeyleri asla kabullenmezdi. "Bak," dedi Rearden yorgun bir sesle. "Partini bozmak istemem, ama o adamı benden uzak tut. Sakın getirip tanıştırmaya falan kalkışma. Onunla tanışmak istemiyorum. Bunu nasıl becereceksin, bilemem, ama usta bir ev sahibesi olduğuna göre bir çaresini bul."

Dagny, Francisco'nun yaklaştığını görünce olduğu yerde hareketsiz kaldı. Francisco eğilerek onu selamladı, yanında durmadan geçti. Ama Dagny onun o ânı zihninde durdurmuş

olduğunu biliyordu. Belli belirsiz gülümsediğini de görmüştü. Anladığını, ama kabullenmek istemediğini bilerek vurgularcasına. Dagny başka tarafa döndü. Akşam boyunca onunla bir daha karşılaşmayacağını umuyordu.

Balph Eubank, Dr. Pritchett'in çevresindeki gruba katılmıştı. Suratını asmış, konuşuyordu. "Yo, insanların yüksek felsefe düzeylerini anlamalarını bekleyemezsin. Dolar peşinde koşanların elinden kültür denilen şeyi alıp kurtarmak gerek. Edebiyat konusunda ulusal bir sübvansiyon gerekiyor bize. Ressamlara satıcı muamelesi edilmesi, eserlerin sabun gibi satılması da çok utanç verici bir şey."

Francisco d'Anconia, "Yani sabun gibi *satılmayışından* mı şikâyet ediyorsunuz?" diye sordu.

Onun yaklaştığını görmemişlerdi. Sohbet birden kesildi. Sanki bıçakla kesilmişti. Gruptakilerin çoğu onunla hiç tanışmamışlardı, ama hepsi de onu hemen tanıdılar.

Balph Eubank öfkeyle, "Benim demek istediğim..." dedi, ama sonra ağzını kapadı. Dinleyicilerinin yüzündeki hevesli ilgiyi görüyordu ama artık bu ilgi felsefeye yönelik değildi.

Francisco, Dr. Pritchett'i eğilerek selamladı. "Aa, merhaba, Profesör," dedi.

Dr. Pritchett selamı alırken ve ardından birkaç kişiyi onunla tanıştırırken sesinden bu durumdan hoşlanmadığı anlaşılıyordu.

Gruptaki evli kadın, "Çok ilginç bir konuyu tartışıyorduk," dedi. "Dr. Pritchett bize, hiçbir şeyin hiçbir şey olmadığını söylüyordu."

Francisco çok ciddi bir ifadeyle, "Bu konuda herkesten çok şey bildiğine hiç kuşku yok," dedi.

Kadın, "Dr. Pritchett'i bu kadar iyi tanıdığınızı tahmin etmezdim, Sinyor d'Anconia," dedi, profesörün bu söz

karşısında neden bozulduğunu ise hiç anlayamadı.

“Dr. Pritchett’in ders verdiği Patrick Henry Üniversitesi’nin mezunlar derneğindenim. Ama benim öğretmenim, ondan öncekilerden Hugh Akston’dı.”

Genç bir kadın şaşkınlıkla, “Hugh Akston mı!” diye patladı. “Ama buna olanak yok, Sinyor d’Anconia! Yaşınız elvermez. Ben onu...geçen yüzyılın önemli isimlerinden sanıyordum.”

“Belki manen öyle, hanımefendi. Ama gerçek anlamda öyle değil.”

“Ama onu yıllar önce öldü sanıyordum.”

“Yo, hayır. Kendisi hâlâ sağ.”

“O hâlde neden artık adını hiç duymuyoruz?”

“Dokuz yıl önce emekli oldu.”

“Ne garip, değil mi? Politikacılar ya da film yıldızları emekli olunca gazetelerin baş sayfalarında okuyoruz. Ama bir filozof emekli olunca insanlar duymuyor bile.”

“Sonunda duyuyor.”

Bir genç adam şaşkınlıkla, “Ben Hugh Akston’ı, artık kimsenin okumadığı şu klasiklerden sanıyordum,” dedi. “Hani yalnızca felsefe tarihi okurken sırası gelenlerden. Geçenlerde bir makale okuyordum, ondan mantığın son büyük savunucularından biri diye söz ediyordu.”

Ev kadını, “Ne dersi verirdi Hugh Akston?” diye sordu.

Francisco, “Bir şey olan her şeyi öğretirdi,” diye cevapladı.

Dr. Pritchett kupkuru bir sesle, “Öğretmeninize bağlılığınız çok güzel bir şey, Sinyor d’Anconia diye söze karıştı. “Sizin de öğrettiği şeylerin pratikteki bir sonucu olduğunuzu varsayabilir miyiz?”

“Öyleyim.”

James Taggart gruba yaklaşmış, fark edilmeyi bekliyordu.

“Merhaba, Francisco.”

“İyi akşamlar, James.”

“Seni burada görmek ne güzel bir rastlantı! Seninle görüşmeyi çok istiyordum.”

“Bu da bir yenilik işte. Genellikle, pek istemezsin.”

“Yine şaka ediyorsun. Eski günlerdeki gibi.” Taggart yavaşça gruptan çekiliyor, Francisco'yu da yanına çekebileceğini umuyordu. “Çok iyi biliyorsun ki, bu salonda seninle konuşmak istemeyecek tek kişi bile yoktur.”

“Sahi mi? Oysa ben tersi doğrudur diye düşünme eğilimindeyim.” Francisco gerçekten de onu biraz izlemiş, ama konuşulanları diğerlerinin de duyabileceği bir uzaklıkta durmuştu.

“Seninle temas edebilmek için her çareye başvurdum,” dedi Taggart. “Ama...ama koşullar başarıya ulaşmamı engelledi.”

“Sana randevu vermediğimi benden mi saklamaya çalışıyorsun?”

“Şey...yani...neden kabul etmedin beni?”

“Benimle ne konuşmak isteyebileceğini düşünemedim.”

“San Sebastian Madenleri’ni, tabiî!” Taggart’ın sesi biraz yükselmişti.

“Ne olmuş ona?”

“Ama...Bak, Francisco, bu iş ciddi. Bu bir rezalet, eşi görülmemiş bir rezalet...kimse de bir anlam veremiyor. Ne düşüneceğimi bilemiyorum. Bu olayı hiç mi hiç anlamıyorum. Bilmeye hakkım var.”

“Hakkın mı var? Biraz demode konuşmuyor musun, James? Ama...nedir bilmek istediğin?”

“Bir kere, şu kamulaştırma olayı...ne yapacaksın o konuda?”

“Hiçbir şey.”

“Hiçbir şey mi?!”

“Ama herhalde bir şey yapmamı sen de istemezsin. Benim madenlerime de, senin demiryoluna da, halkın iradesi sonucu el kondu. Halkın iradesine karşı çıkmamı istemezsin, değil mi?”

“Francisco, bu olay hiç komik değil!”

“Bence de.”

“Bana bir açıklama borçlusun! Hissedarlarına bu iğrenç olayı anlatmak zorundasın! Neden değersiz bir madeni seçtin? Onca milyonu neden ziyan ettin? Bu ne tür bir ahlâksız soygundu?”

Francisco ona terbiyeli bir şaşkınlıkla bakıyordu. “Ama James,” dedi. “Ben senin olayı onaylayacağını sanıyordum.”

“Onaylamak mı?!”

“San Sebastian Madenleri’ni, en yüksek ahlâkî ideallerden birinin gerçekleşmesi olarak göreceğini sanıyordum. Geçmişte ne kadar sık görüş ayrılığına düştüğümüzü hatırlayınca, senin ilkelerine göre davrandığımı gördüğün zaman sevinirsin sanmıştım.”

“Neden söz ediyorsun?”

Francisco başını üzgün üzgün iki yana salladı. “Benim davranışımı neden ahlâksız bulduğunu anlayamıyorum. Bu davranışımı, tüm dünyanın tavsiye edip durduğu şeyi uygulama yolunda dürüst bir çaba olarak algılarsın sanmıştım hâlbuki, Herkes bencilliğin kötü bir şey olduğunu söylemiyor mu? Ben de San Sebastian projesinde tümüyle bencillikten uzak bir davranış benimsedim. İnsanın kendi çıkarlarının peşinde koşması kötü değil mi? Benim o olayda hiçbir kişisel

çıkarım yoktu. Kâr peşinde koşmak kötü değil mi? Ben kâr peşinde koşmadım...zararı göze aldım. Herkes durmadan, bir sanayi kuruluşunu haklı gösteren amaç, üretim değil, elemanlarını yaşatmaktır deyip durmuyor mu? San Sebastian Madenleri bu durumda sanayi tarihinin en başarılı girişimi sayılır. Hiç bakır üretmediler, ama oradan bir günde iş yapmadan kazandıklarını ömürleri boyunca çalışmakla kazanamayacak binlerce insanı beslediler. İş sahibinin bir parazit, bir sömürücü olduğu konusunda hemen herkes görüş birliği içinde değil mi? İşi işçilerin yaptığını, üretimi onların mümkün kıldığını söyleyip durmuyorlar mı? Ben hiç kimseyi sömürmedim. San Sebastian Madenleri'ni kendi gereksiz varlığımla rahatsız etmedim. Orayı esas önemli insanların eline bıraktım. O mülkün değeri konusunda yargılarda bulunmadım. Bir madencilik uzmanına değerlendirttim. Çok iyi bir uzman sayılmazdı, ama o işe çok ihtiyacı vardı. İşe adam alırken önemli olan ihtiyaçtır, adamın yeteneği değildir demiyorlar mı? Bir şeyi elde etmek için tek yapman gereken, ona ihtiyaç duymandır, demiyorlar mı? Ben çağımızın tüm ahlâk ilkelerini uyguladım. Bir takdir, bir minnet, bir onurlandırma bekliyordum. Neden bana lânetler yağdırıldığını hiç anlayamıyorum."

Kulak kabartanların sessizliği içinde tek duyulabilen, Betty Pope'dan bir anda yükselen kıkırdama sesi oldu. Hiçbir şey anlamış değildi, ama James Taggart'ın yüzündeki o çaresizlik dolu öfkeyi görmüştü.

Herkes Taggart'a bakıyor, bir cevap vermesini bekliyordu. Konu onları pek ilgilendirmiyordu. Yalnızca birinin utanmasını seyretmek eğlendiriyordu onları. Taggart üstten bakan bir gülümseme ifadesi takınmayı başardı.

"Bunları ciddiye almamı bekliyor olamazsın," dedi.

Francisco cevap verdi. “Bir zamanlar bunu hiç kimsenin ciddiye alamayacağına inanmıştım. Yanılmışım.”

“Saçmalık bu!” Taggart’ın sesi yükselmeye başlıyordu. “Kamusal sorumluluklarını böyle düşüncesiz bir tutumla silkelemen kabul edilemez!” Hızla uzaklaşmak üzere döndü.

Francisco omuz silkti, ellerini iki yana açtı. “Görüyorsun ya, benimle konuşmak istemeyeceğini düşünmekte haklıymışım” dedi.

Rearden tek başına, salonun öbür ucunda dikilmekteydi. Philip onu fark etti, yaklaştı, Lillian'a el sallayıp ona da gelmesini işaret etti.

“Lillian, sanırım Henry iyi vakit geçirmiyor,” diye gülümsedi. Gülümsemesinin alaycı mı olduğu, Rearden’a mi, yoksa Lillian’a mı yönelik olduğu pek belli olmuyordu. “Bu konuda bir şeyler yapabilir miyiz?”

“Çok saçma,” dedi Rearden.

Lillian, “Keşke ne yapılabileceğini bilseydim, Philip,” dedi. “Henry’nin gevşemesini, kendini rahat bırakmasını her zaman istedim. Her konuda öylesine ciddi ki. Kaskatı bir Püriten. Keşke onu bir tek kere sarhoş görsem, der dururdum. Ama artık pes ettim. Sen ne önerirsin?”

“Pek bilemiyorum! Ama burada yapayalnız durması hiç hoş değil.”

“Kes artık,” dedi Rearden. Onların duygularını incitmek istemediğini düşünüyordu ama yine de eklemeden edemedi: “Tek başıma kalabilmek için ne büyük çaba sarf ettiğimi bilemezsin.”

“İşte, görüyorsun ya!” Lillian, Philip’e gülümsüyordu. “Hayattan ve insanlardan zevk almak, bir ton çelik dökmek kadar kolay değil. Entelektüel düşünceler piyasalarda öğrenilemiyor.”

Philip kıkırdadı. “Beni kaygılandıran, entelektüel düşünceler değil. Sen o püritenlikten ne kadar eminsin, Lillian? Senin yerinde olsam, özgür kalıp çevreye bakmasına izin vermezdim. Bu gece burada çok fazla sayıda güzel kadın var.

“Henry sadakatsizlik konusunu düşünecek, öyle mi? Ona iltifat ediyorsun, Philip. Cesaretini de fazla abartıyorsun.” Rearden’a soğuk soğuk gülümsedi, sonra uzaklaştı.

Rearden kardeşine baktı. “Sen ne halt ettiğini sanıyorsun?”

“Öf, püriten rolünü bırak! Hiç şaka kaldırmaz mısın, sen?”

Dagny kalabalığın içinde amaçsızca dolaşırken, bu parti davetini niçin kabul ettiğini merak etmekteydi. Bulduğu cevap onu şaşırttı: Hank Rearden’ı görmek istediği için. Kalabalığın arasından ona bakarken, çelişkiyi ilk defa olarak fark etti. Diğer insanların yüzleri, yer değiştirebilecek yüz hatlarının bir toplamı gibiydi. Her yüz, diğer her yüze benzer bir anonimliğin içinde eriyor, fiziksel olarak da zaten bunun böyle olması gerekiyormuş gibi görünüyordu. Rearden’ın yüzü ise düzlemlerden oluşmaktaydı, açık mavi gözlü, kül rengi saçlıydı, buzlara özgü bir sertliğe sahipti. Hatlarının ödünsüz kesinliği, ötekilerin arasından geçerken sanki sisler arasından geçerken, üzerine ışık düşmüş gibi göstermekteydi onu.

Dagny’nin gözleri istemeyerek durmadan ona dönüyordu. Ama onun kendi bulunduğu tarafa baktığını hiç görmemişti. Onun kendisinden bilerek kaçtığına inanamazdı. Böyle bir şey için hiçbir geçerli sebep yoktu. Ama yine de, bundan hemen hemen emindi. Ona yaklaşmak, yanıldığını kendine kanıtlamak geliyordu içinden. Ama bir şey durdurdu onu.

Kendi isteksizliğini de anlayamadı. Rearden annesiyle ve annesinin iki arkadaşıyla konuşmakta, bunu sabırla sürdürmekteydi. Annesi, oğlunun onlara, gençliğinin mücadelelerini anlatmasını istemekteydi. Rearden onun istediğini yaparken içinden, bir bakıma benden gurur duyuyor herhalde, diye düşünmekteydi. Ama annesinin tavrındaki bir şey, sanki o mücadeleler sırasında oğluna hep destek vermiş, başarısının asıl kaynağı kendisiymiş gibi bir hava yaratmaktaydı. Sonunda annesi onu azat ettiğinde, Rearden kurtulduğuna sevindi, bir kere daha pencere kenarındaki sığınağına çekildi.

Bir süre orada durdu, fiziksel bir desteğe yaslanır gibi yalnızlığına yaslandı.

Yanı başında yabancı, pesten bir ses, “Bay Rearden,” dedi. “Kendimi tanıtmama izin verin. Adım d’Anconia.”

Rearden şaşırarak döndü. D’Anconia'nın tavrında ve sesinde, daha önce pek nadiren rastladığı bir nitelik vardı...gerçek, otantik bir saygı.

“Nasılsınız,” dedi. Sesi kuruydu, ama cevap vermişti en azından.

“Bayan Rearden’ın beni size tanıtma görevinden kaçınmaya çalıştığını gözlemledim, sebebini de tahmin edebiliyorum. Evinizden ayrılmamı tercih eder misiniz?”

Bir anlık sessizlikten sonra Rearden, sesinde tehdide benzer bir kısıklıkla, “Ne yapmaya çalışıyorsunuz?” dedi.

“Uğrunda çalıştığınız kişilerin niteliğine dikkatinizi çekmeye çalışıyorum.”

“Bunu düşünüp söylemek için de, ömründe bir gün bile çalışmamış biri olmak gerekiyor herhalde.” Rearden’ın sesindeki aşağılamaya bir rahatlama da karışmıştı. Başlangıçta hasmının karakteriyle ilgili yargısından emin

olamamış, kuşku duymuştu, ama şimdi yine kendini çok emin hissediyordu. “Bir insan, sizin hepinizi sırtında taşısa bile, aslında ancak kendisi için çalışır desem, anlayamazsınız. Şu anda ne düşündüğünüzü tahmin edeyim. Haydi, durmayın, söyleyin. Ben bencilim, kibirliyim, kalpsizim, zalimin biriyim, öyleyim. Başkaları için çalışma zırvalığına hiç tahammülüm yok. Kimse için çalışmıyorum.”

Francisco’nun gözlerinde ilk defa olarak kişisel bir tepki gördü. Genç ve hevesli birinin bakışları vardı karşısında. Francisco cevap verdi. “Bu söylediklerinizin arasında bir tek şey yanlış, o da herhangi bir kimsenin bunu kötü olarak nitelemesine izin vermeniz.” Rearden’ın inanmaz sessizliği içinde, Francisco eliyle salonu gösterdi. “Onları taşımayı neden gerekli buluyorsunuz?”

“Çünkü onlar sağ kalmaya çalışan bir tomar sefil çocuk...umutsuzca, beceriksizce çabalıyorlar, oysa ben...ben o yükü hissetmiyorum bile.”

“Neden bunu onlara söylemiyorsunuz?”

“Neyi?”

“Onlar için değil de, kendiniz için çalıştığınızı.”

“Biliyorlar.”

“Ha, evet, biliyorlar. Bu salondakilerin her biri biliyor. Ama sizin bildiğinizi sanmıyorlar. Tüm çabalarının amacı da sizin bunu bilmenizi önlemek.”

“Benim ne düşündüğüme neden önem versinler ki?”

“Çünkü bu savaşta herkes kendi tutumunu açıklamak zorunda.”

“Savaş mı? Ne savaşı? Kırbaç benim elimde. Ben silahsızlarla savaşmam.”

“Onlar silahsız mı? Size karşı bir silahları var onların. Tek silahları o, ama korkunç bir silah. Bir ara onun ne olduğunu

kendinize sorun.”

“Bunun işaretini nerede görüyorsunuz?”

“Sizin bu kadar mutsuz olmanız gibi kabul edilemez bir gerçekte.” Rearden herhangi bir kimseden gelecek siteme, hakarete, lanetlemeye dayanabilirdi. Ama kabul edemeyeceği bir tek insanî tepki varsa, o da acımaydı. Buz gibi bir öfke onu şimdiki zamana döndürdü. İçinden kabarmakta olan duygunun niteliğinin bilincine varmamak için kendisiyle savaş vererek konuştu: “Ne tür bir oyun oynuyorsunuz? Amacınız nedir?”

“Diyelim ki...size ihtiyacınız olan kelimeleri, ihtiyaç duyacağınız gün için, şimdiden vermek.”

“Benimle bu konuda konuşmayı neden isteyesiniz?”

“Hatırlayacağınızı umduğum için.”

Rearden içindeki duyguları, kendine bu konuşmadan zevk alma izni vermenin öfkesi olarak yorumluyordu. İçinde belli belirsiz bir ihanete uğrama duygusu, bulanık ve bilinmeyen bir tehlikenin iması vardı. “Sizin ne olduğunuzu unutmamı mı bekliyorsunuz?” diye sorarken, demin unuttuğu şeyin bu olduğunu biliyordu.

“Beni düşünmenizi hiç beklemiyorum.”

Rearden’ın kabullenmek istemediği duygu, öfkesinin altında, seslendirilmemiş ve düşünülmemiş olarak kaldı. Kendisi onu ancak bir acının iması olarak algıladı. Eğer o duyguyla yüzleşmiş olsa, kulağında hâlâ Francisco’nun sözlerinin çınlamakta olduğunu da bilecekti: “Bunu sunabilecek tek kişi benim...eğer kabul ederseniz...” Kelimeleri duydu, o pesten sesin garip sayılacak kadar ciddi tonunu dinledi, kendi verdiği izah edilmez cevabı da işitti...İçindeki bir şey, evet diye haykırmak, kabul ettiğini, buna ihtiyaç duyduğunu bu adama söylemek istiyordu...ama

ihtiyaç duyduğu şeyin adı yoktu. Minnet değildi bu. Zaten adamın da bunu istemediğini biliyordu.

Konuştuğunda, “Sizinle konuşmayı ben istemedim,” dedi. “Kendiniz istediğinize göre, duymak zorundasınız. Benim gözümde, bir tek tür insan yozlaşmışlığı vardır...o da amaçsız insandır.”

“Çok doğru.”

“Başka her türlüsünü bağışlayabilirim. Onlar kötülük değil, yalnızca çaresizlik. Ama siz...siz bağışlanamayacak türdensiniz.”

“Ben de sizi bağışlama günahına karşı uyarmak istiyordum.”

“Hayatta bir insanın eline geçebilecek en büyük şansa sahiptiniz. Ne yaptınız o şansı? Bütün bu söylediklerinizi anlayabilecek aklınız varsa, nasıl gelip benimle konuşmaya kalkarsınız? O Meksika olayındaki sorumsuz yıkımınızdan sonra, insanların yüzüne nasıl bakabilirsiniz?”

“Eğer istiyorsanız, beni o olaydan ötürü kınamaya hakkınız var.”

Dagny pencerenin köşesinde durmuş, onları dinliyordu. Onu fark etmemişlerdi. İkisini bir arada görünce yaklaşmış, karşı koyamadığı ve açıklayamadığı bir içgüdüyle yakına sokulmuştu. Bu iki adamın birbirine ne söylediğini bilmek ona son derece önemli gözükmüştü.

Ancak son birkaç cümleyi duyabilmişti. Francisco’nun azar işiteceği hiç aklına gelmezdi. Her çatışmada her hasmı alt edebilecek biriydi o. Ama öylece duruyor, hiçbir savunma yapmıyordu. Bunun kaygısızlıktan olmadığını anlamıştı Dagny. O yüzü çok iyi tanıdığı için, sakin kalmanın büyük çaba gerektirdiğini de anlıyordu. Yanağındaki kasın belli belirsiz gerginliğinin farkındaydı.

Rearden, “Başkalarının yetenekleri sayesinde yaşayan onca kişi arasında, gerçek parazit yalnızca sizsiniz,” dedi.

“Böyle düşünmenizi sağlayan sebepleri ben yarattım.”

“O hâlde, insan olmanın anlamı konusunda konuşmaya ne hakkınız var?”

“Haklı olarak küstahlık saydığınız bir davranışla sizi gücendirdiğim için üzgünüm.”

Francisco eğilip selam verdi, uzaklaşmak üzere döndü. Rearden istemeyerek, soracağı sorunun duyduğu öfkeyle çeliştiğini fark etmeyerek konuştuğunda, ağzından çıkan sözler aslında bu adamı durdurmak, orada tutmak için bir yakarıydı: “Benim hakkımda neyi öğrenmek istiyordunuz?”

Francisco döndü. Yüzündeki ifade değişmemişti; hâlâ ciddi ve nazik bir saygı ifadesiydi. “Öğrendim,” diye karşılık verdi.

Rearden onun kalabalığın arasında uzaklaşmasını izledi. Elinde kristal tabak tutan bir uşak, bir kanepe daha alan Dr. Pritchett, Francisco’yu görmesini engelliyordu. Rearden karanlıklara doğru baktı. Orada da rüzgârdan başka bir şey görünmüyordu.

Rearden pencere oyuğundan çıktığında Dagny ilerleyip yaklaştı, ona gülümsedi, açıkça onu konuşmaya davet etti. Rearden durdu. Dagny’ye sanki istemeyerek durmuş gibi geldi, sessizliği bozmak için çabucak konuştu. “Hank, buraya bunca talancı entelektüeli neden topladın? Ben bunları kendi evime sokmam.”

Aslında niyeti bunu söylemek değildi. Ama ne söylemek istediğini de bilmiyordu. Daha önce Rearden’ın karşısında kelime bulamadığını hiç hatırlamıyordu.

Rearden'ın gözlerinin kısılışını, kapanan bir kapı gibi hissetti. Sonra Rearden, soğuk bir sesle cevap verdi. “Onları

bir partiye davet etmemek için hiçbir neden göremiyorum.”

“Yo, ben konuk seçimini eleştirmek istemedim. Ama...şey...içlerinden hangisinin Bertram Scudder olduğunu öğrenmemeye çalışıyordum. Öğrenirsem yüzüne tokat atmak zorunda kalacağım çünkü” Sesinin rahat çıkması için çaba gösteriyordu. “Sahne yaratmak istemem ama kendimi kontrol edebileceğimi de sanmıyorum. Biri bana onu Bayan Rearden’ın davet ettiğini söylediğinde inanamadım.”

“Ben kendim davet ettim.”

“Ama...” Dagny’nin sesi küçülüverdi. “Neden?”

“Bu tür şeylere önem vermem.”

“Özür dilerim, Hank, Bu kadar hoşgörülü olduğunu bilmiyordum. Ben değilim.”

Rearden hiçbir şey söylemedi.

“Partilerden hoşlanmadığını biliyorum. Ben de hoşlanmam. Ama bazen merak ediyorum...belki de partilerden zevk almak üzere yaratılmış olan aslında yalnızca bizleriz.”

“Korkarım benim bu alanda yeteneğim yok.”

“Böylesi için yok tabiî. Ama sence burada gerçekten zevk almakta olan hiç kimse var mı? Her zamandan daha akılsız ve amaçsız olmaya çalışıyorlar, o kadar. Hafif ve önemsiz havalara giriyorlar...Biliyor musun, bence insan ancak kendini çok önemli hissederse gerçek anlamda hafifler.”

“Bilemem.”

“Yalnızca ara sıra beni tedirgin eden bir düşünce...İlk baloma gittiğimde düşünmüştüm. Partiler kutlama için, diye düşünürüm hep. Kutlamalar da ancak kutlayacak bir şeyi olanlar içindir.”

“Hiç düşünmemiştim.”

Dagny kendi sözcüklerini, onun soğuk ve resmi havasına uyduramıyor, buna da bir türlü inanamıyordu. Birlikte her zaman rahat olmuşlardı. Görüşmeleri hep Rearden'ın ofisinde olmuştu. Oysa Rearden şu anda deli ceketi giymiş biri gibiydi.

“Hank, şöyle bak. Şu insanların hiçbirini tanımasan, ne kadar güzel olmaz mıydı? Işıklar, giysiler, bunu mümkün kılmak için kullanılan tüm hayal gücü” Gözleri salondaydı. Onun kendi bakışlarını izlemediğinin farkında değildi. Rearden o anda Dagny’nin çıplak omzundaki gölgelere bakmaktaydı. Saçlarının arasından geçen ışıkların oluşturduğu o yumuşak, mavi gölgelerdeydi gözleri. “Neden bunları aptallara bırakıyoruz? Bizim olmalıydı bu.”

“Ne anlamda?”

“Bilemiyorum...Ben partilerin heyecanlı, parlak, nadir bulunan bir içki gibi olması gerektiğini düşünmüşümdür hep.” Güldü. Gülüşünde bir hüzün de vardı. “Ama içki de içmem. O da normal anlamında kullanılmayan bir başka sembol.” Rearden sessizdi. Dagny ekledi. “Belki de bizim gözden kaçırdığımız bir şey var.”

“Ben farkında değilim.”

Apansız gelen bir boşluk duygusu içinde, anlamadığına ve cevap vermediğine şükretti Dagny. Çok fazla şeyi açığa vurduğunu belli belirsiz hissediyor, ama neyi açığa vurduğunu da bilemiyordu. Omuz silkti, bu hareketin yaydığı dalgalar omzunun kıvrımından hafif bir ürperti gibi kaydı. Kayıtsız bir sesle,

“Bu benim eskiden beri var olan bir hayalim,” dedi. “Bir iki yılda bir geri dönen bir ruhsal durum. Son yayınlanan çelik fiyatları endeksini gördüğüm anda hepsini unutuyorum.”

Dönüp uzaklaşırken Rearden'ın gözlerinin kendisini izlemekte olduğunun farkında değildi.

Salonda ilerlerken kimseye bakmıyordu. Yakılmamış bir şöminenin önünde baş başa vermiş küçük bir grup gördü. Oda soğuk değildi, ama o insanlar sanki yanmamış ateşten bir rahatlık duygusu alıyormuş gibi kümelenmişlerdi.

“Nedendir bilmem, karanlıktan korkmaya başlıyorum. Şu anda değil, tek başımayken. Beni korkutan şey gece. Geceden korkuyorum.”

Konuşan geçkince bir kız kurusuydu. İyi terbiye görmüşlüğüne ek olarak umutsuzluğu da yansıyordu. Gruptaki üç kadınla iki erkek şık giyinmişlerdi. Yüzleri gergin ve bakımlıydı. Ama kaygılı bir tedbirlilik havası yayıyor, normalden bir ton daha kısık bir sesle konuşuyorlardı. Yaş farkları eriyip yok oluyor, hepsini aynı gri tükenmişlik bulutu örtüyordu. Her yerdeki saygın gruplarda görülen bir durumdu bu. Dagny duraklayıp dinledi.

“Ama hayatım, bu seni neden korkutsun ki?” diye soruyordu içlerinden biri.

Kız kurusu, “Bilmiyorum” dedi. “Sokak serserilerinden, soyguncular dan falan korkuyor değilim. Ama geceleri uyuyamıyorum. Ancak şafağın ışıkları belirdiği zaman uykuya dalabiliyorum. Çok garip. Her akşam ortalık kararmaya başladığında, bu sonuncusu, diye düşünüyorum. Bu sefer sabah olmayacak.”

Yaşlı kadınlardan biri, “Maine sahilinde yaşayan kuzenim de bana aynı şeyi yazmıştı,” dedi,

İlk konuşan devam etti: “Dün gece de silah seslerinden uyuyamadım. Açık denizde bütün gece silahlar atıldı. Işık falan görünmüyordu. Hiçbir şey yoktu. Yalnızca patlama

sesleri. Aralıklıydı patlamalar. Atlas Okyanusu üzerindeki sisin içinde bir yerlerden geliyordu.”

“Gazetede bu sabah öyle bir şey okumuştum. Kıyı Koruma’nın hedef tatbikatı varmış.”

Kız kurusu kayıtsızca, “Yo, hayır” dedi. “Kıyıda oturan herkes biliyor o seslerin ne olduğunu. Ragnar Danneskjöld'dü. Kıyı Koruma onu yakalamaya çalışıyordu.”

Bir kadının şaşkınlıktan soluğu boğazına tıkanır gibi oldu. “Ragnar Danneskjöld, Delaware Körfezi’nde, öyle mi?”

“Evet. Hem ilk gelişi de değil, diyorlar.”

“Yakalamışlar mı onu?”

“Hayır.”

Erkeklerden biri, “Onu hiç kimse yakalayamaz,” diye söze karıştı. “Norveç Halk Cumhuriyeti başına bir milyon dolar ödül koydu.”

“Bir korsan için, bu çok büyük para.”

“Korsanın biri yedi denizde fink atarken, dünyada düzen, güvenlik ve plânlama gibi şeyler nasıl gerçekleştirilebilir ki?”

Kız kurusu, “Dün gece neyi ele geçirdi, biliyor musunuz?” dedi. “Fransa Halk Cumhuriyeti’ne yollamakta olduğumuz yardım malzemesini taşıyan o koca gemiyi.”

“Çaldığı malları ne yapıyor?”

“Ha, işte onu bilen yok.”

“Bir zamanlar bir denizci tanımıştım. Onun saldırdığı bir gemide bulunmuş, kendisini de gözüyle görmüş. Ragnar Danneskjöld’ün altın rengi saçları olduğunu, yüzünün de dünyadaki en korkunç yüz olduğunu söylemişti. Hiçbir duygudan eser bulunmayan bir yüz. Kalpsiz doğmuş bir kişi varsa odur, diyordu.”

“Benim bir yeğenim de bir gece Ragnar Danneskjöld’ün gemisini görmüştü. İskoçya açıklarında bir yerde. Gözlerine

inanamadığını yazdı bana. İngiltere Halk Devleti'nin donanmasında bu kadar iyi bir gemi yok, diyordu." "Söylendiğine göre Norveç'in fiyordlarından birinde saklanıyormuş, onu orada ne Tanrı, ne de kul bulabilir, diyorlar. Vikingler Ortaçağ'da oralarda saklanırmış."

"Portekiz Halk Devleti de başına ödül koymuş. Türkiye Halk Devleti de."

"Norveç'te olayın ulusal bir skandala dönüştüğü söyleniyor. Oranın en soylu ailelerinden birinden geliyormuş. Aile kuşaklar önce servetini kaybetmiş, ama isimleri en soylular arasında. Şatolarının enkazı hâlâ duruyor. Babası piskoposmuş. Oğlunu reddetmiş, ardından da aforoz etmiş. Yine de etkisi olmamış."

"Ragnar Danneskjöld'ün bu ülkede eğitim aldığını biliyor muydunuz? Tabiî öyle! Patrick Henry Üniversitesinden mezunmuş."

"Olamaz!"

"Öyle öyle. İstersen kontrol edebilirsin."

"Beni asıl rahatsız eden...Biliyor musunuz, bundan hiç hoşlanmıyorum. Tam burada, bizim sularımızda belirmesi hiç hoşuma gitmiyor. Böyle şeyler ıssız yerlerde olur sanırdım. Yalnız Avrupa'ya özgü şeyler bunlar. Ama onun gibi büyük bir haydudun modern çağda Delaware'de operasyona kalkışması!" "Nantucket açıklarında da görülmüş. Bar Harbor'da da. Gazetelere bunları yazmamaları söylenmiş."

"Neden?"

"Donanmanın onunla başa çıkamadığını halktan saklamaya çalışıyorlar." "Hiç hoşuma gitmiyor. Garip bir duygu. Karanlık çağlardan kalma bir şey gibi."

Dagny başını kaldırdı. Francisco d'Anconia birkaç adım ilerde duruyor, gergin bir merakla ona bakıyor, gözlerinde

alaycı pırıltılar okunuyordu.

Kız kurusu alçak sesle, “Garip bir dünyada yaşıyoruz,” dedi.

Kadınlardan biri renksiz bir sesle, “Bir makale okumuştum,” dedi “Sorunlu dönemlerin bizim için iyi olduğunu yazıyordu. İnsanların yoksullaşması da iyiymiş. Yoksunlukları kabullenmek ahlâkî bir sevapmış.”

Bir başkası pek de inançlı olmayan bir sesle, “Herhalde öyledir,” dedi. “Kaygılanmamalıyız. Bir konferans dinlemiştim, kaygılanmanın ya da birilerini suçlamanın işe yaramayacağını söylüyordu. Onun yaptıkları karşısında kimsenin elinden bir şey gelmez. Olaylar onu öyle yapmış. Zaten hiçbir şeye karşı hiçbir şey yapamayız. Tahammül etmeyi öğrenmek zorundayız.”

“Neye yarar ki zaten? İnsanın kaderi nedir? Her zaman için o kader, ummak, ama elde edememek olmuştur, öyle değil mi? Asıl bilge insan, ummaya kalkışmayandır.”

“İşte benimsenecek tutum.”

“Bilemiyorum...artık neyin doğru olduğunu anlayamıyorum...Nasıl bilebiliriz?”

“Eh, John Galt kim ki?”

Dagny olduğu yerde döndü, onlardan uzaklaşmak üzere adımını attı. Kadınlardan biri onu izliyordu.

“Ama ben biliyorum,” dedi kadın. Sesi bir sır paylaşıyormuş gibi yumuşak, esrarengizdi.

“Neyi biliyorsunuz?”

“John Galt’ın kim olduğunu.”

Dagny durakladı, gergin bir sesle, “Kimmiş?” diye sordu “Adı John Galt olan birini şahsen tanıyan biriyle karşılaştım. Büyük teyzemin eski bir dostuydu. Oradaymış, olayı da

gözüyle görmüş. Atlantis Efsanesini bilir misiniz, Bayan Taggart?”

“Neyi?”

“Atlantis’i.”

“Eh...biraz.”

“Kutsanmışların adası. Yunanlılar binlerce yıl önce öyle diyorlarmış oraya. Atlantis için, kahraman ruhların, dünyanın başka hiçbir yerinde rastlanmayacak kadar büyük bir mutluluk içinde yaşadıkları yer, diyorlarmış. Oraya yalnız kahramanların ruhları girebilirmiş, üstelik oraya ölmeden ulaşırlarmış, çünkü içlerinde hayatın sırrını taşıyor olurlarmış. Atlantis o zaman bile kayıpmış, insanlar onun yerini bilmezmiş. Ama Yunanlılar onun var olduğunu biliyormuş. Bulmaya çalışmışlar onu. Bazıları, orası yer altındadır, dünyanın ortasında saklıdır, diyormuş. Ama çoğu, oranın bir ada olduğuna inanıyormuş. Batı okyanusunda ışıklı bir ada. Belki de düşündükleri şey Amerika’ydı. Hiçbir zaman bulamamışlar. Daha sonra yüzyıllar boyunca insanlar bunun yalnızca bir efsane olduğunu söylemiş. Hiç inanmamışlar, ama aramayı da hiç kesmemişler, çünkü bulmaları gereken şeyin o olduğunu biliyorlarmış.”

“Ee, John Galt ne olacak?”

“O orayı bulmuş.”

Dagny’nin ilgisi sönüvermişti. “Kimmiş o?”

“John Galt bir milyoner. Paha biçilmez bir servetin sahibi. Bir gece yatıyla Atlas Okyanusu ortalarında ilerliyor, dünyaya gelmiş gelecek en berbat fırtınalardan biriyle boğuşuyormuş. O sırada orayı bulmuş. Derinlerdeymiş, insanlar ulaşamasın diye battığı o yerdeymiş. Galt, Atlantis’in kulelerinin okyanus dibinde pırıl pırıl parladığını görmüş. Öyle bir manzaraymış ki, insan onu bir kere görünce, bir daha dünyanın geri kalanını

görmek istemiyormuş. John Galt gemisini batırmış, tüm mürettebatıyla birlikte derinliklere gömülmüş. Hepsi de isteyerek yapmışlar bunu. Tek kurtulan da benim tanıdığım kişi.” “Ne kadar ilginç.”

Kadın gücenik bir sesle, “Dostum olayı kendi gözleriyle görmüş,” dedi. “Yıllar önce olmuş. Ama John Galt’ın ailesi olup bitenleri örtbas etmiş.” “Servetine ne olmuş? Ben Galt serveti diye bir şey duyduğumu hiç hatırlamıyorum.”

Kadın kavgacı bir sesle, “Onunla birlikte batmış,” dedi. “İnanmak zorunda da değilsiniz.”

Francisco d’Anconia, “Bayan Taggart inanmıyor, ben inanıyorum,” diye söze karıştı.

İkisi birlikte döndüler. Peşlerinden gelmiş, yüzünde abartılı bir saflık ifadesiyle dikilmiş, bakıyordu.

Kadın öfkeyle, “Siz ömrünüzde hiçbir şeye inandınız mı, Sinyor d’Anconia?” diye sordu.

“Hayır, madam.”

Kadın bir hışımla uzaklaşırken Francisco arkasından kıkırdadı. Dagny buz gibi bir sesle, “Komik olan ne?” diye sordu.

“Komik olan, şu budala kadının kendisi. Söylediklerinin doğru olduğunun farkında değil.”

“Buna inanmamı mı bekliyorsun?”

“Hayır”

“O hâlde neyi bu kadar komik buluyorsun?”

“Burada pek çok komik şey buluyorum. Sen bulmuyor musun?”

“Hayır.”

“Eh, komik bulduğum şeylerden biri de bu işte.”

“Francisco, beni rahat bırakır mısın?”

“Bıraktım zaten. Bu akşam ilk sen bana bir şey söyledin, farkında değil misin?”

“Neden beni izleyip duruyorsun?”

“Meraktan.”

“Hangi konuda?”

“Eğlenceli bulmadığın şeylere verdiğin tepkiler konusunda.”

“Benim bir şeylere tepki vermem seni niçin ilgilendiriyor?”

“Bu da benim hoşça vakit geçirme usulüm...bu arada söyleyeyim, sen hoşça vakit geçirmiyorsun, değil mi, Dagny? Ayrıca burada seyredilmeye değer tek kadın da sensin.”

Dagny meydan okurcasına, dimdik duruyordu, çünkü Francisco’nun ona bakışı öfkeli bir uzaklaşmayı gerektirir türdendi. Dagny her zaman durduğu gibi durmaktaydı. Gergin ve dik, başı sabırsızlıkla yana eğilmiş. Bir iş yöneticisinin dişilikten uzak pozu. Ama çıplak omzu, siyah elbisenin içindeki vücudun kırılganlığını açığa vuruyor ve onu kelimenin en gerçek anlamıyla bir kadına dönüştürüyordu. Gururlu gücü, karşısına çıkacak kişinin üstün gücüne meydan okurken, kırılganlığı o meydan okumanın çökebileceğini hatırlatmaktaydı. Kendisi bunun farkında değildi. Bunu görebilecek kimseyle de karşılaşmamıştı.

Francisco onun vücudunu süzerek, “Dagny, ne müthiş bir ziyankarlık!” dedi.

Dagny dönüp uzaklaşmak zorunda kaldı. Yılardır ilk defa kızardığını hissediyordu. Nedeni de, bu sözlerin akşam boyunca hissettiği şeyi isimlendirdiğini o anda anlamasındandı.

Düşünmemeye çalışarak koşar adım gidiyordu. Onu müzik durdurdu. Radyodan apansız yükselmişti ses. Dagny,

Mort Liddy'nin radyoyu açtığını fark etmişti. Açtıktan sonra da kollarını arkadaşlarına doğru sallayarak, “İşte bu!İşte bu! Dinlemenizi istiyorum!" diye bağırmaya başlamıştı.

Gürültülü müzik, Halley’nin Dördüncü Konçertosu’nun girişiydi. Istıraplı bir zaferle yükseldi, acıyı inkâr ederek uzaklardaki bir amaca yönelmiş ilâhisini seslendirdi. Sonra notalar kesiliverdi. Sanki müziğin üzerine bir avuç çamur ve çakıl fırlatılmış, yuvarlanma ve damlama şıpırtıları başlamıştı. Halley’nin konçertosu, popüler bir şarkıya dönüştürülmüştü. Ezgisi parçalanmış, deliklerine hıçkırıklar dolmuştu. Görkemli neşe ifadesi, kıkırdayan bir gümbürtü hâline gelmişti. Ama ona biçim veren yine de Halley’nin ezgisiydi. Gümbürtüyü taşıyan omurga, o ezgiydi.

“Bayağı iyi, değil mi?” Mort Liddy arkadaşlarına gururla, ama ürkeklikle gülümsüyordu. "Bayağı, iyi, ha? Yılın en iyi film müziği. Bana ödül getirdi. Uzun süreli bir anlaşma sağladı. Evet, Arka bahçendeki Cennet için yaptığım müzik bu.”

Dagny durmuş, salona bakıyordu. Bir duyusu ötekinin yerini alabilirmiş gibi, görüntü sanki sesi silip yok edebilirmiş gibi. Başını yavaşça çevirdi, bir yere bir çıpa atabilmeyi umdu. Francisco’nun kollarını kavuşturmuş, bir sütuna dayanmakta olduğunu gördü. Dosdoğru ona bakıyor...gülüyordu.

Titreme böyle, dedi Dagny kendine. Çık buradan. Kontrol altında tutamayacağı bir öfkenin yaklaştığını hissediyordu. Hiçbir şey söyleme. Hiçbir şey. Dengeli adımlarla yürü. Çık buradan.

Yürümeye başlamıştı. Tedbirli adımlarla, çok yavaş ilerliyordu. Lillian’ın sesini duyup durdu. Lillian aynı şeyi bu

akşam defalarca söylemişti. Aynı soruyu, hep aynı şekilde cevaplamıştı. Ama Dagny ilk defa duyuyordu.

Lillian, “Bu mu?” diyerek kolunu uzatmış, madeni bileziğini iki şık hanıma gösteriyordu. “Yo” hayır, hurdacıdan almadım. Bu kocamdan çok özel bir armağan. E, tabiî iğrenç duruyor. Ama aslında paha biçilmez bir şey sayılmak zorunda. Onu sıradan bir pırlanta bilezikle değişmeye her an hazırım elbette. Ne var ki, hiç kimse öyle bir teklifte bulunmuyor. Çok, ama çok değerli olduğu hâlde. Neden mi? Hayatım, bu bilezik Rearden Metal'den yapılmış ilk nesne.”

Dagny odayı görmüyor, müziği duymuyordu. Kulak zarlarına baskı yapan şey bir ölüm sessizliğiydi. Ne önceki saniyeleri biliyordu, ne de bunu izleyecek saniyeleri düşünebiliyordu. Olaya karışanları da bilmiyordu. Kendini de, Lillian’ı da, Rearden’ı da, yaptığı hareketin anlamını da. Bir anda olup bitmişti her şey. Gözleri, mavimsi yeşil metaldeydi.

Bir anda bir şeyin bileğinden sökülüp çıkarıldığını hissetti, ardından kendi sesinin o sükûnet içinde konuştuğunu duydu. Çok sakin bir sesti. Bir iskeletin sesiydi. “Sandığım kadar korkak değilseniz, değişirsiniz o zaman.”

Avucunu uzatmış, pırlanta bileziğini Lillian’a sunuyordu.

Bir kadın sesi, “Ciddi olamazsınız, Bayan Taggart,” dedi.

Lillian’ın sesiydi bu. Gözleri dosdoğru Dagny’nin gözlerine dikilmişti. Dagny o bakışları gördü. Lillian deminki sözlerin ciddi olduğunu çok iyi biliyordu.

“Verin bileziği bana,” dedi Dagny. Avucunu daha da yukarıya kaldırmıştı. Pırlantalar ışıl ışıldı.

Bir kadın, “Korkunç bir şey bu!” diye bağırdı. Bu çığlığın bu kadar net duyulması garipti. Çevrelerine biriken insanları Dagny o zaman fark etti. Hepsi sessizdi. Dagny artık sesleri de duyabilmeye başlamıştı. Müziği işitiyordu. Halley’nin

çorba edilmiş konçertosu uzaklarda bir yerde çalmıyor gibiydi.

Rearden'ın yüzünü gördü. Onun içindeki bir şey de şu müzik gibi karışmıştı besbelli. Dagny bunun ne olduğunu anlamadı. Rearden durmuş, onlara bakıyordu.

Lillian'ın dudakları kıvrıldı, ağzı yukarı dönük bir hilâl biçimini aldı. İfadesi bir gülümsemeye benziyordu. Metal bileziğin fermuarını açtı, onu çıkarıp Dagny'nin avucuna bıraktı, pırlanta bileziği aldı.

"Teşekkür ederim, Bayan Taggart," dedi.

Dagny'nin parmakları metalin çevresine kapandı. Onu hissediyor, başka da hiçbir şey hissetmiyordu.

Rearden yaklaşırken Lillian döndü. Rearden pırlanta bileziği onun avucundan aldı, bileğine taktı, sonra elini dudaklarına götürüp öptü.

Dagny'ye bakmıyordu.

Lillian neşeyle güldü, salonu yeniden normal ruhsal durumuna geri döndürdü.

Dagny döndü. Kendini sakin ve özgür hissediyordu. Baskı kalkmıştı artık. Dışarı çıkma isteği de silinip gitmişti.

Madeni bileziği bileğine taktı. O ağırlığın tenine yüklediği duygudan hoşlanmıştı. Nedense kadınsı bir gurur da duymaktaydı. Daha önce hiç hissetmediği bir şey. Bu özel süsü takarken görülmek isteği.

Uzaklardan tek tük gücenik sesler duyuyordu: "Ömrümde gördüğüm en küstah hareket...Hainlik bu...Lillian'ın teklifi kabul ettiğine sevindim...Müstahak ona; madem ki birkaç bin doları havaya savurmak istiyor..."

Akşamın geri kalanı boyunca Rearden sürekli karısının yakınında oldu. Onun sohbetlerine katıldı, onun

arkadaşlarıyla gülüştü. Birdenbire hayran, duyarlı, bağlı bir koca oluvermişti.

Bir ara elinde tepsi, Lillian'ın grubundaki birilerine içki taşıyordu. Kimse onun bu kadar gayriresmi bir hareket yaptığını görmüş değildi, zaten yakışmamıştı da. Dagny ona o anda yaklaştı, durdu, başını kaldırıp yüzüne baktı. Sanki ofiste yalnızmışlar gibi davranıyordu. Dagny iş yöneticisi gibi, başını havaya kaldırmıştı. Rearden başını eğmiş, ona bakıyordu. Onun baktığı noktadan, Dagny kolundaki metal bilezik dışında sanki çıplak gibi görünüyordu.

"Özür dilerim, Hank," dedi. "Ama yapmak zorundaydım."

Rearden'ın gözleri ifadesizliğini korudu. Ama Dagny yine de, onun içinden geçen duyguları çok iyi anladığını fark etti. Dagny'nin yüzüne bir tokat atmak istiyordu.

Rearden soğuk bir sesle, "Gereksizdi," dedi, sonra yürüyüp uzaklaştı.

Rearden karısının yatak odasına girdiğinde vakit çok geçti. Lillian henüz uyumamıştı. Başucunda bir lamba yanıyordu.

Lillian yatağında, yeşil keten çarşaflar arasında, yeşil başucu yastıklarına yaslanmıştı. Giydiği lizöz açık yeşil satendendi. Vitrin mankeni gibi kusursuz, biçimde giymişti onu. Lizözün eteklerindeki kıvrımlar, içine krepon kâğıdı geçirilmiş gibi dik dikti. Elma çiçeği rengindeki gece ışığı başucu masasındaki kitaba düşüyordu. Kitabın yanında bir bardak meyve suyuyla, cerrah âletleri gibi parıldayan makyaj malzemesi duruyordu. Lillian'ın kolları porselen tonundaydı. Dudaklarında açık pembe bir ruj vardı. Parti sonrasında hiçbir yorgunluk belirtisi göstermiyordu...ama yorulacak bir hayat belirtisi de göstermiyordu. Oda bir dekoratörün hazırladığı, 'uyumaya hazırlanan hanımefendi' dekoruydu, bozulamazdı.

Rearden hâlâ takım elbisesini çıkarmamıştı. Kravatını gevşetmiş, alnına bir tutam saç düşmüştü. Lillian ona şaşırmayan gözlerle baktı. Odasında geçirdiği şu son saatin onu nasıl etkilediğini biliyormuş gibiydi.

Rearden ona sessizce baktı. Bu odaya çoktandır girmemişti. Orada dururken, keşke şimdi de girmeseydim, diye düşünüyordu.

“Konuşmak âdetten değil midir, Henry?”

“İstersen.”

“Keşke madenden o becerikli teknisyenlerinden birini yollasan da kazana bir baksa. Tam parti sırasında söndü, farkında mısın? Simons yeniden yakana kadar çok uğraştı...Bayan Weston diyor ki aşçımız çok marifetliymiş. Ordövrlere bayılmış...Balph Eubank senin hakkında çok tuhaf bir şey söyledi, sen bir haçlı seferi şövalyesiymişsin, tüy yerine de bir fabrika bacan varmış...Francisco d’Anconia’dan hoşlanmayışına sevindim. Ona tahammül edemiyorum.”

Rearden buraya neden geldiğini açıklamaya kalkışmadı, yenilgisini saklamaya yönelmedi, hemen çıkarak o yenilgiyi kabullenmeyi de istemedi. Birdenbire, Lillian’ın neyi tahmin edip neler hissettiği konusu önemini kaybetmişti. Pencereye yürüyüp dışarı baktı.

Benimle evlenmeyi neden kabul etti, diye düşünüyordu. Bu soruyu kendine, sekiz yıl önceki düğün gününde sormamıştı. O günden bu yana, ıstıraplı yalnızlık sürelerinde pek çok kere sormuş, ama buna cevap bulamamıştı.

Mevki için değil, diye düşündü. Para için de değil. Her ikisine de sahip eski bir aileden geliyordu Lillian. Gerçi soyadı en seçkinler arasında değildi, serveti de oldukça mütevazı sayılırdı, ama New York sosyetesinin en üst katlarına kabul edilmesine her ikisi de yeterliydi. Rearden onu

orada görmüştü. Dokuz yıl önce Hank Rearden, Rearden Çelik'in başarı rüzgârını ardına alıp New York'a bomba gibi dalmıştı. Kentin uzmanlarına göre böyle bir başarı imkânsız sayılmıştı. Rearden'ı çarpıcı kılan şey, kayıtsızlığıydı. Sosyeteye girme iznini parayla satın almaya çalışmasını beklediklerini, onu reddetmenin zevkini yaşamaya heveslendiklerini bilmiyordu. Uğradıkları hayal kırıklığını fark etmeye de zamanı olmamıştı.

Ondan bazı iyilikler bekleyen insanların davet ettiği birkaç sosyal topluluğa istemeyerek katılmıştı. Bu topluluklardaki nazik ve terbiyeli davranışının, onu küçümsemeye hazırlanan insanların seviyesine inme çabası olduğunu kendisi bilmiyordu, ama onlar anlamıştı. Bu insanlar, başarı çağının artık çok gerilerde kaldığına inanmış insanlardı aslında.

Lillian'ın ona çekici gelen yanı sadeliğiydi. Daha doğrusu sadeliğiyle davranışı arasındaki çelişkiydi Rearden hiçbir zaman bir kimseden hoşlanmamış, kimsenin kendisinden hoşlanmasını da beklememişti. Karşısındaki kadın besbelli onu izlemekteydi, ama bunu belirgin bir isteksizlikle yapmaktaydı. Sanki bu işi iradesi dışında yapıyormuş, içindeki arzuyu istemiyormuş gibiydi. Buluşmalarını o ayarlıyor, sonra buluştuklarında soğuk davranıyor, sanki onun bunu anlamasını istemiyormuş gibi davranıyordu. Az konuşuyordu. Esrarengiz bir havası vardı. Ona kendi gururlu mesafeliliğini asla aşamayacağını söyler gibiydi, ama bir yandan eğleniyor, sanki kendinin ve onun arzularıyla alay ediyordu.

Rearden pek çok kadın tanımıştı. Amacına doğru ilerlerken, gerek dünyayı, gerekse kendi içinde var olup da o amaçla ilgili olmayan her şeyi kenara itmişti.

İşine adanmışlığı, her an uğraştığı o ateşler gibiydi. Tek bir metalin beyaz akışı dışındaki her katkı maddesini, her küçük elementi yakıp yok eden bir ateş.

Yarım yamalak ilgilere yer yoktu. Ama zaman zaman anî bir arzu yükselişi hissediyor, bu öylesine güçlenebiliyordu ki, sıradan bir karşılaşmayla gideni emiyordu, Yıllar içinde o duyguya nadiren teslim olmuştu. Her seferinde, hoşlandığını sandığı kadınlarla. Ama sonunda, öfkeli bir boşluk duygusuyla ayrılmıştı oradan. Çünkü ne tür olduğunu bilmediği bir zafer duygusu aramış, cevap olarak ancak bir kadının sıradan zevki kabullenişini görmüştü. Kazandığı bu şeyin bir anlamı olmadığını çok iyi biliyordu. Ayrılırken içinde bir ulaşmıştık duygusu yerine, bir küçülmüşlük, bozulmuşluk duygusu oluyordu. Arzularından nefret etmeye başladı. Onunla mücadele etti. Arzularının tümüyle fiziksel olduğu doktrinine inanmaya başladı. Bilincin değil, maddenin arzuları. Bedeninin özgür seçim olanağına sahip olmasına, bu seçimi zihnine danışmadan yapabilmesine isyan ediyordu. Ömrünü madenlerde, fabrikalarda geçirmiş, maddeyi zihninin gücüyle boyunduruk altına almaya, ona istediği biçimi vermeye alışmıştı. Kendi bedenini kontrol edememeye dayanamıyordu. Bununla mücadele etti. Cansız doğaya karşı verdiği her savaşı kazanmıştı, ama bu seferki savaşta kaybetmekteydi.

Lillian’ı istemesi, onu fethetmenin zor olması yüzündendi. Kendisine üstüne basacağı bir kaide sunulmasını bekleyen, bunu hak ettiğine inanan bir kadına benziyordu. Rearden da bu nedenle onu yatağa sürüklemek istemişti. i Aşağıya çekmek, diyordu buna içinden. Bu sözler ona karanlık bir zevk veriyordu. Kazanmaya değer bir zafer duygusu.

Neden aynı zamanda bu kadına kendi karısı unvanını vermeyi de istediğini, neden bundan gurur duyduğunu anlayamıyor, bunu kendi içindeki gizli bir yozlaşmışlığa yoruyordu. Duyguları ciddi ve pırıltılıydı. Bir kadına sahip olmakla onu onurlandırmak istermiş gibi bir şey. Lillian, Rearden'ın zihninde varlığını hiç bilmediği bir imaja uyuyordu. Zarafeti, gururu, anlığı görüyor,gerisini kendi içinden tamamlıyordu. Gördüğü şeyin yalnızca bir yansıma olduğunun farkında değildi.

Lillian'ın New York'tan kalkıp onun ofisine geldiği günü hatırlıyordu. Kendi isteyerek gelmiş, ondan kendisine fabrikayı gezdirmesini istemişti. Lillian sorular sorduğunda, Rearden onun sesindeki yumuşak, hevesli hayranlık tonunu fark etmişti. Onun zarif varlığının, fırının alevleri önünden geçişine bakmış, yerlerdeki su birikintileri arasında çınlayan yüksek topukların sesini duymuştu. Yanı başında kararlı adımlarla dolaşmıştı Lillian. Sıcak çelik boşaltılırken gözlerindeki ifade tıpkı Rearden'ın gözlerindeki gibiydi. O gözler Rearden'ın yüzüne döndüğünde de yine aynı ifadeye sahipti, ama yoğunluğu artıyor, sahibini çaresiz ve sessiz durumda bırakıyordu. O akşam yemek yerlerken Lillian'a evlenme teklif etmişti.

Evlendikten epey bir süre sonra, bunun işkenceden başka bir şey olmadığını kendine itiraf etmek zorunda kaldı. Bunu itiraf ettiği geceyi hâlâ hatırlıyordu. Yatağın yanında durup Lillian'a bakarken, bileklerinin damarları gepgergin durumda, bu itirafı için için yapışını unutmamıştı. Bu işkenceyi hak ettiğini, dayanması gerektiğini söylüyordu kendine. Lillian ona bakmıyordu. Saçlarını düzeltmekle meşguldü. "Artık uyuyabilir miyim?" diye sormaktaydı.

Hiçbir zaman itiraz etmemişti. Hiçbir zaman hiçbir şeyi reddetmemişti. O ne zaman isterse razı olmuştu. Kocasının malı olan cansız bir varlık hâline dönüşmenin kabul edilmiş bir kural olduğuna inanmış gibi uyuyordu o kurala.

Hiç sitem etmiyordu. Erkeklerin evlilikteki gizli ve çirkin yana ilişkin küçültücü içgüdülere sahip olmasını normal kabul etmekteydi. Bu nedenle de hoşgörülü davranıyordu. Kocasının yaşadığı yoğun tecrübe karşısında, eğlenir gibi bir küçümsemeyle gülümsüyordu. Bir keresinde ona, "Gördüğüm en gursuz eğlence," demişti. "Ama zaten erkeklerin hayvanlardan daha üstün olduğu hayalini hiçbir zaman benimsememiştim."

Rearden'ın ona duyduğu arzu, evliliklerinin ilk haftası içinde ölmüştü. Geriye kalan, yok etmeyi başaramadığı bir ihtiyaçtı. Ömründe geneleve gitmiş değildi. Bazen kendi kendine, oraya gittiğinde duyacağı kendisine yönelik nefretin, karısının odasına girdiği zamanlardan daha beter olacağını söylüyordu.

Karısını genellikle kitap okurken buluyordu. Lillian sayfa arasına beyaz bir kurdele koyarak kitabı hemen kapatıyordu. Rearden soluk soluğa, gözleri hâlâ kapalı, sırtüstü yatarken o ışığı yakıyor, kitabı eline alıyor, okumayı sürdürüyordu.

Rearden kendi kendine, işkenceyi hak ettiğini, çünkü bir daha asla ona elini sürmemeye karar verdiği hâlde bu kararına uyamadığını tekrarlayıp duruyordu. Kendinden nefret ediyordu bu yüzden. Artık hiçbir zevk ya da anlam içermez duruma gelmiş, yalnızca bir kadın vücuduna olan ihtiyaca dönüşmüş olan duygudan nefret ediyordu. Herhangi bir vücuttu ihtiyaç duyduğu. Sarıldığı sürece hangi kadına ait olduğunu unutmak istediği bir vücuttu. Bu ihtiyacın bir yozlaşmışlık olduğunu kabul etti.

Lillian’ı suçlamıyordu. Ona karşı tatsız, kayıtsız bir saygı duymaktaydı. Kendi arzusuna duyduğu nefret, kadınların arı ve duru olduğuna, böyle bir kadının da fiziksel zevke ulaşamayacağına ilişkin doktrini kabul etmesine yol açıyordu.

Evlilik yılları boyunca sessizce acı çekerken, kendine düşünme izni vermediği bir konu vardı: Sadakatsizlik. Söz vermişti bir kere. O sözü tutmakta kararlıydı. Lillian’a sadakat değildi bu. Onursuzluktan korumak istediği, Lillian’ın kişiliği değildi. Kendi karısının kişiliğiydi.

Şu anda pencerenin önünde dikilirken bunu düşünmekteydi. Onun odasına girmeyi istememişti. Mücadele etmişti. Bu gece neden dayanamayacağını bildiği için, mücadele daha da sert olmuşu. Sonra onu görünce, bir anda anlamıştı. Ona elini sürmeyecekti. Bu gece onu buraya sürükleyen neden, olayı imkânsız kılan nedenle aynıydı.

Hareketsiz duruyordu. Arzulardan arınmıştı. Kendi bedenine, bu odaya, hattâ burada bulunuşuna karşı kayıtsızlığı rahatlatıyordu onu. Ona arkasını dönmüştü. O cilalı namusu görmüyordu artık. Saygı duyması gerektiğini düşünüyordu, ama duyduğu şey tiksintiydi.

“Ama Dr. Pritchett’in dediğine göre üniversitelerimiz ölüyormuş, çünkü et paketleyenlerin, çelik dökenlerin verdiği sadakalara muhtaçmış.”

Peki, Lillian neden evlenmişti onunla? Bu gevrek, diri ses herhalde rastgele konuşmuyordu. Onun buraya neden geldiğini biliyordu. Başucundaki komidinden masasından ojeyi alıp sakin sakin tırnaklarına sürmeye başlamasının onu nasıl etkileyeceğini biliyordu. Partiden söz ediyordu. Ama Bertram Scudder’in da, Dagny Taggart’ın da adını anmıyordu.

Ne ummuştu Rearden'le evlenmekten? Karısının içinde onu bunu yapmaya yönlendiren buz gibi bir amacın varlığını hissetti, ama bunda bir şey bulamadı. Lillian hiçbir zaman onu kullanmaya kalkışmamıştı. Ondan hiçbir talepte bulunmamıştı. Sanayiden gelen güçte hiçbir prestij görmemiş, bunu hiçbir zaman umursamamıştı. Kendi arkadaşlarını tercih etmişti. Para peşinde değildi. Çok az harcardı. Paralarının rahatça yeteceği hovardalıklara düşkün değildi. Onu suçlamaya, aralarındaki bağı koparmaya hiç hakkı olmadığına karar verdi. Evlilik ilişkisinde onurlu bir kadındı. Kocasından hiçbir maddî talebi yoktu.

Rearden dönüp ona yorgun bakışlarla baktı.

"Bir daha parti verirken kendi arkadaşlarınla yetin," dedi. "Benim arkadaşım saydığın insanları davet etme. Onlarla sosyal ortamda karşılaşmaktan hoşlanmıyorum."

Lillian güldü. Şaşırmış ve memnun olmuştu. "Seni suçlayamam sevgilim," dedi.

Rearden başka hiçbir şey söylemeden dönüp odadan çıktı.

Ne istiyor benden, diye düşünüyordu. Ne peşindeydi Lillian? Bildiği, tanıdığı evrende bu soruya bir cevap yoktu.

VII

SÖMÜRENLER VE SÖMÜRÜLENLER

Raylar, kayaların arasından petrol kulelerine, petrol kuleleri de göklere doğru tırmanıyordu. Dagny, köprünün üzerinde durup tepenin doruğuna, güneşin oradaki metal parıltılarına düştüğü yere baktı. Sanki Wyatt Petrol'ün karları üzerinde beyaz bir meşale yanmaktaydı.

İlkbaharda bu raylar, Cheyenne'den gelen hatla buluşacak, diye düşündü. Gözlerinin kulelerden başlayıp aşağıya inen, köprüyü ve kendi durduğu yeri geçip devam eden mavimsi yeşil rayları izlemesine izin verdi. Başını çevirip rayları duru havanın içinde kilometrelerce izledi. Raylar, dağın yamacında geniş kavisler çiziyor, ilerdeki vinç, sırf kemiklerden ve sinirlerden oluşmuş bir kol gibi gökyüzüne doğru dikiliyordu.

Mavimsi yeşil çubuklarla yüklü bir traktör yanından geçip ilerledi. Ta aşağılardan matkapların sesi sürekli bir titreşim hâlinde geliyordu. İnsanlar metal kablolara asılıp sallanarak kanyon duvarının dimdik taş duvarını kesiyor, köprüye destek kurmaya çalışıyordu. Rayların ilerisinde de çalışan adamları görebiliyordu. Kol kasları gerilmişti, elektrik bağlantı noktalarıyla uğraşan bu adamların.

Müteahhit Ben Nealy, "Kas gücü, Bayan Taggart," demişti ona. "Dünyada ne kurmaya kalkarsanız kalkın, kas gücü gerekir."

Görünüşe göre, McNamara gibi bir müteahhit bulmak mümkün değildi. O da bulabildiğinin en iyisini tutmuştu. Taggart kadrosundan hiçbir mühendise güvenip de bu işin

yönetimini teslim edemezdi. Yeni metal konusunda onların hepsi kuşkucuydu. Başmühendis, “Doğrusu, Bayan Taggart, bu ise daha önce hiç kimse kalkışmadığına göre, bunun benim sorumluluğuma verilmesi hakkaniyete uymaz,” demişti. Dagny, “Sorumluluk benim?” diye karşılık vermişti adama. Kırk yaşlarındaydı adam. Mezun olduğu üniversitenin cakalı havasını hâlâ sürdürüyordu. Bir zamanlar Taggart Transcontinental'in başmühendisi, sessiz, kır saçlı, kendi kendini yetiştirmiş bir adamdı. Diğer demiryollarının hiçbirinde onun kıratına erişebilecek kimse yoktu. Ama beş yıl önce istifa edip gitmişti.

Köprünün üzerinden aşağıya baktı. Dağların arasına sıkışmış beş yüz metre derinliğindeki çatlağın tepesinde, ince bir çelik kirişin üzerinde durmaktaydı. Aşağıda kurumuş bir dere yatağının çizgilerini görebiliyordu. Yığılı gibi duran kayalardan başka, yüzyıllık ağaçlar da vardı. Acaba bu kayalar, bu ağaç gövdeleri ve bu kaslar, kanyona köprü kurabilir mi, diye düşündü. Mağaralarda yaşayanların çağlar boyunca bu kanyonun dibinde çıplak yaşayıp durdukları da nereden aklına gelmişti şimdi?

Başını kaldırıp Wyatt Petrol alanına baktı. Raylar kuyuların arasına dalıyordu. Karlar üzerinde makasların küçük levye disklerini görebilmekteydi. Madendendi levyeler, ülkenin her yanında bunlardan binlercesi vardı ve bunlar kimsenin dikkatini çekmezdi. Ama buradakiler güneşin altında pırıl pırıldı, renkleri de mavimsi yeşildi. Bunlar uğruna, Connecticut Amalgam Levye ve Sinyal Şirketi Başkanı Bay Mowen’ın hiçbir amacı olmayan itirazlarına saatlerce cevap yetiştirmek zorunda kalmış, alçak sesle, dengeli, sabırlı konuşmalar yapmıştı. “Ama Bayan Taggart, Sevgili Bayan Taggart! Şirketim sizin şirketinize kuşaklardır

hizmet verir. Dedeniz benim dedemin ilk müşterisiydi. İstediğiniz her şeyi yapmayı çok istediğimizden kuşku duyamazsınız, ama...levyeler Rearden Metalden mi olsun demiştiniz?”

“Evet.”

“Ama Bayan Taggart! O metalle çalışmak zorunda kalmanın ne anlama geleceğini düşünün. O maddenin dört bin derecenin altında hiç erimediğini biliyor musunuz?...Harika mı? Eh, belki imalâtçılar için iyi bir şey olabilir, ama benim düşündüğüm de bu işin yeni bir fırın gerektireceği. Tümüyle yeni bir üretim prosesi gerek. Adamlar eğitilmeli, programlar değişmeli, kurallar düzenlenmeli, her şey altüst edilmeli, ondan sonra da iyi olacak mı, olmayacak mı, ancak Allah bilir!...Nereden biliyorsunuz. Bayan Taggart? Daha önce hiç yapılmadığına göre, nasıl bilebilirsiniz ki?...O metal iyidir de diyemem, kötüdür de diyemem...Yo, hayır, sizin dediğiniz gibi deha ürünü müdür, yoksa nice kişinin, yani pek çok kişinin dediği gibi koskoca bir aldatmaca mıdır, bilemem, Bayan Taggart...Yo, hangisi olursa olsun, bir şey fark edecek de diyemem, çünkü ben kim oluyorum ki bu tür bir işte böyle bir riske gireyim?” Dagny o zaman siparişinin fiyatını iki katına çıkarmıştı. Rearden, Mowen'ın adamlarını eğitmek üzere iki metalürjisi yollamıştı. Onlara prosesin her adımını öğretecek, gösterecek, açıklayacaklardı. Mowen’ın adamlarının eğitim aldıkları süre boyunca maaşlarını da Rearden ödemişti.

Ayakları altındaki rayların çıkıntılarına baktı, o geceyi hatırladı. Rearden Metal'den ray yapmayı kabul eden tek şirket, Illinois’daki Summit Döküm Şirketi'ydi, o gece o şirketin iflas ettiğini duymuştu. Hem de siparişinin henüz yarısını bile teslim etmemişken. Anında uçağa atlayıp

Chicago'ya gitmiş, üç avukatı, bir yargıcı ve bir eyalet milletvekilini yataklarından kaldırmış, ikisini rüşvetle, geri kalanlarını tehditle ikna edip bir acil durum permisi almıştı.

Bu permiyi kimse meşru yollardan çürütemezdi. Gidip firmanın kapısındaki asma kilidi söktürmüş, rastgele derlenmiş, yarı giyimli işçi grubunu sabaha kadar çalıştırmıştı. Gün doğduğunda işçiler yine işbaşında kalmış, çalışmaya devam etmişlerdi. Başlarında bir Taggart mühendisiyle bir Rearden metalurjisti vardı. Rio Norte Hattı'nın onarımı o sayede mümkün olabilmişti.

Matkapların seslerini dinledi. Çalışmalar bir ara, köprü putrellerinin delinmesi durduğunda kesilmişti. Ben Nealy gücenmiş gibi, "Çarem yoktu, Bayan Taggart," demişti. "Matkap başları ne kadar çabuk aşınıyor, biliyorsunuz. Siparişini vermiştim, ama Incorporated Tool bir sorun yaşadı. Onların da elinden bir şey gelmezdi Associated Çelik onlara çelik teslimini geciktirmiş. Beklemekten başka hiçbir çaremiz yoktu. Sinirlenmenin yararı yok, Bayan Taggart, elimden gelenin en iyisini yapıyorum."

"Ben seni bir işi yapasın diye tuttum, elinden gelenin en iyisini yapasın diye değil...o da ne demekse."

"Bu çok garip bir söz. Hiç hoş olmayan bir tavır, Bayan Taggart Hem de hiç!"

"Incorporated Tool'u unut. Çeliği de unut. Rearden Metalden yapılmış matkap başları ısmarla."

"Hiç olmaz. O lanet olası maddeyle sizin raylarda yeterince sorun yaşadım zaten. Kendi âletlerimi de rezil edemem."

"Rearden Metalden matkap başı, çelikten daha uzun ömürlü olur."

"Belki."

“Ismarla dedim sana.”

“Parasını kim verecek?”

“Ben.”

“Yapacak firmayı kim bulacak?”

Dagny hemen Rearden’a telefon açmıştı. Rearden vakit geçirmeden, çoktan kepenk indirmiş, terk edilmiş bir âlet fabrikası bulmuş, orayı bir saat içinde, son sahibinin akrabalarından satın almıştı. Bir gün geçmeden, yeniden açılmıştı fabrika. Hafta sonunda da Rearden Metalden yapılmış matkap başları, Colorado’ya getirilip teslim edilmişti.

Dagny köprüye baktı. Kötü yoldan çözümlenmiş bir sorunun temsilcisiydi bu köprü...ama artık o kadarını kabullenmek zorundaydı. Kara uçurumun tepesinde, dört yüz metre boyundaki çelik köprü, Nat Taggart’ın oğlunun zamanında yapılmıştı. Güvenli ömrünü çoktan aşmış, önce çelik parçalarıyla, sonra demirlerle, daha sonra tahtalarla yamanmıştı. Yamaların maliyetine değmeyecek durumdaydı. Buraya Rearden Metalden yeni bir köprü yapmayı çok düşünmüştü. Başmühendisten tasarım ve maliyet tahmini istemişti. Gelen tasarım, çelik köprü için yapılmış plânın, daha güçlü metale göre yalap şalap indirgenmişiydi. Maliyet ise projeyi imkânsız kılıyordu.

Adam gücenik bir sesle, “Özür dilerim, Bayan Taggart,” demişti. “Metalden yararlanmamışsın derken ne demek istediğinizi tam anlayamıyorum. Bu plan, kayda geçmiş en iyi köprülerin bir adaptasyonu. Başka ne bekliyordunuz?”

“Yeni bir inşaa tarzı.”

“Nasıl yani? Nasıl bir inşaa tarzı?”

“Demek istediğim, insanlar çeliği bulduklarında, onunla ahşap köprülerin kopyalarını yapmaya kalkışmadılar.” Sonra

bezgin bir sesle ekledi. “Eski köprünün beş yıl daha dayanmasını sağlayacak projenin bir maliyetini çıkar bana.”

“Peki, Bayan Taggart” Adamın sesine neşe gelmişti. “Çelikle de takviye ederiz...”

“Rearden Metalle takviye edeceğiz.”

Buz gibi bir ses: “Baş üstüne, Bayan Taggart.”

Dagny karla kaplı dağlara baktı. New York’tayken zaman zaman yaptığı iş zor gelirdi ona. Bazen çalışma odasında bir an zihni boşalır, daha fazla esnetemeyeceği zamanın sınırlılığı karşısında umutsuzluktan kendini felç olmuş gibi hissederdi. Bazen acil randevular peş peşe yığılır, eskimiş lokomotifleri, çürüyen vagonları, bozulan sinyal sistemlerini, düşen gelirleri konuşmak zorunda kalırken, kafasının içinde hep Rio Norte inşaatının son acil sorunu olurdu. Konuşurken gözünün önünde mavimsi yeşil raylar belirirdi. Bir gazete haberinin kendisini rahatsız etmesi üzerine fark edip telefona sarılır, başmüteahhidi arar, “Adamlarına nereden yemek alıyorsun?” diye sorardı. ‘Tahmin etmiştim. Denver’deki Barton Jones dün iflâs etmiş. Hemen başka bir yemek şirketi bulsan iyi edersin, yoksa açlık krizi yaşayacaksın.”

O hattı kendisi, New York'taki masasından inşa ediyordu. Zor gelmişti. Ama şimdi artık rayları seyrediyordu. Uzuyordu raylar. Hat, zamanında bitecekti.

Keskin, aceleci ayak sesleri duyup döndü. Rayların üzerinden bir adam yaklaşıyordu. Uzun boylu, genç biriydi. Şapka giymediği için siyah saçları rüzgârda uçuşuyordu. İşçilerin giydiği deri ceketlerden giymişti ama işçiye benzemiyordu. Yürüyüşünde çok farklı bir özgüven vardı. Dagny onu ancak yaklaşınca tanıyabildi. Ellis Wyatt’tı gelen. Dagny onu ofisine geldiği günden bu yana görmemişti.

“Merhaba, Dagny.”

Bir anlık şaşkınlıkla, o iki kelimenin ifade etmek istediği her şeyi anladı. Bağışlama, anlayış, saygı. Bir selamdı bu.

İşlerin bu kadar yolunda gitmesi karşısında çocuklar gibi güldü.

“Merhaba,” diyerek elini uzattı.

Wyatt o eli, normal selamın gerektirdiğinden biraz daha uzun süre tuttu. Aralarında bir anlaşma, bir imza yer almıştı.

“Nealy’ye söyle, Granada geçidinde bir buçuk millik yere yeni kar çitleri koysun,” dedi Wyatt. “Eskileri çürümüş. Bir fırtına daha olsa dayanamazlar. Ona bir döner sapan yolla. Elindeki makine, evinin arka bahçesini bile süpüremeyecek bir şey. Kar fırtınaları yakında başlar buralarda.”

Dagny bir an düşündü. ” Bunu ne kadar sık yapıyorsunuz?” diye sordu.

“Neyi?”

“Çalışmaları seyretmeye gelmeyi.”

“Ara sıra. Vaktim oldukça. Neden?”

“Heyelan gecesi burada mıydınız?”

“Evet.”

“Raporlar bana geldiğinde, rayların üstünü ne kadar çabuk ve ustaca temizlemişler diye şaşmıştım. Nealy’nin sandığımdan daha becerikli biri olduğunu düşünmeye başlamıştım.”

“Değil.”

“Günlük malzemeyi taşıma sistemini de siz mi organize ettiniz?”

“Tabiî. Adamların günün yarısını, gerekli âleti arayıp bulmakla harcıyorlardı. Ona söyle, su depolarından gözünü ayırmasın. Şu ara bir gece sular donuverecek. Ona yeni bir su dağıtım sistemi alabilir misin, bir bak. Elindeki sistemin hâlini beğenmiyorum. Kablo sistemini de bir kontrol et.”

Dagny ona bir an baktı. “Sağ ol, Ellis,” dedi.

Wyatt gülümseyip yoluna devam etti. Dagny onun köprü üzerinden yürümesine, sonra yokuş yukarı, petrol alanına doğru tırmanışına baktı.

“Kendini buranın sahibi sanıyor, değil mi?”

Olduğu yerde döndü. Şaşırmıştı. Ben Nealy’nin yaklaştığını hiç fark etmemişti Adam baş parmağıyla Ellis Wyatt’ı gösteriyordu.

“Nerenin?”

“Demiryolunun, Bayan Taggart. Sizin demiryolunuzun. Ya da belki bütün dünyanın. Öyle sanıyor.”

Ben Nealy yumuşak, sarkık yüzlü, şişman bir adamdı. Gözleri inatçı ve boş bakışlıydı. Karların mavimsi ışığında teni tereyağ renginde görünüyordu.

“Ne diye buralarda dolanıp duruyor?” diye sordu. “Sanki her şeyi bir o biliyor; başka kimse işini bilmiyor. Kibirli gösterişçi. Kim sanıyor kendini?” Dagny sesini hiç yükseltmeden, “Allah belanı versin,” dedi.

Nealy ona bunu söyleten şeyin ne olduğunu hiçbir zaman anlayamadı. Ama aslında benliğinin bir parçası, kendine özgü bir biçimde...anlıyordu. Dagny’yi asıl şaşırtan şey, adamın bundan hiç etkilenmemesi oldu. Hiçbir şey söylemedi Nealy.

Dagny ilerde duran vagonu işaret ederek bezgin bir sesle, “Senin ofise gidelim,” dedi. Sonra, “Birini çağır da not alsın,” diye ekledi.

Yola koyulurlarken Nealy telaşla, “Çapraz bağlantılar ne olacak, Bayan Taggart?” dedi. “Sizin ofisten Bay Coleman onay vermişti. Fazla kabuklu diye bir şey de söylemedi. Hiç anlamıyorum siz neden..

“Onları yenile diyorum.”

İki saat boyunca sabırlı olmaya çalıştıktan, talimat verdikten, açıklamalar yaptıktan sonra vagondan inerken çok yorgundu. Aşağıdaki toprak yola park etmiş bir otomobil gördü. İki kişilik siyah bir arabaydı. Pırıl pırıl ve yeniydi. Yeni araba, nerede olsa şaşırtıyordu insanı. Pek sık rastlanan bir şey değildi.

Dagny çevresine bakındı, köprünün dibinde duran uzun boylu adamı görünce soluğu tıkanır gibi oldu. Hank Rearden'dı. Dagny onu Colorado'da görmeyi hiç beklemiyordu. Elinde defteriyle kalemi, hesaplara gömülmüştü Rearden. Giysileri de arabası gibi, hem de aynı nedenle dikkat çekiyordu. Aslında basit bir trençkotla kenarı eğik bir şapka giymişti, ama bunlar öyle kaliteli, etraftaki herkes de öyle kılıksızdı ki...Ayrıca bu giysileri çok doğal ve rahat taşıdığı için de garip duruyordu her şey.

Dagny birdenbire kendini ona doğru koşarken buldu. Tüm yorgunluğu uçup gitmişti.Derken bir anda, onu partiden bu yana hiç görmediğini hatırladı. Olduğu yerde durdu.

Rearden onu gördü, elini salladı. Memnun, şaşkın bir selam. Sonra ona doğru ilerledi. Gülümsüyordu.

"Merhaba," dedi. "İşin başına ilk gelişin mi?"

"Beşinci. Üç ay içinde."

"Senin burada olduğunu bilmiyordum. Kimse söylemedi bana."

"Günün birinde dayanamayacağını biliyordum."

"Dayanamamak mı?"

"Yani burayı görmek isteyecektin. Bu senin metalin. Nasıl buluyorsun?" Rearden çevresine bakındı. "Demiryolu işini bırakmak istersen, haberim olsun."

"Beni işe mi alacaksın?"

"Ne zaman istersen."

Dagny bir an ona baktı. “Bunun ancak yarısı şaka, Hank. Sanırım hoşuna da gidendi...gelip senden iş istesem. Beni karşında müşteri olarak değil de, elemanın olarak görmek. Bana emirler verip uygulamamı beklemek.”

“Evet. Hoşuma giderdi.”

Dagny taş gibi bir ifadeyle, “Sakın çelik işini bırakma,” dedi. “Sana demiryolunda iş vereceğime söz veremem.”

Rearden güldü. “Deneme bile,” dedi.

“Neyi?”

“Koşulları benim koyduğum savaşları kazanmaya çalışma.”

Dagny cevap vermedi. Bu sözlerin içinde yarattığı duygular karşısında duraklamıştı. Tam duygu da denilemezdi buna. İsimlendiremediği ve anlayamadığı bir keyfin getirdiği fiziksel sansasyon gibiydi.

Rearden, “Bu arada, benim de ilk gelişim değil,” dedi. “Dün de buradaydım.”

“Sahi mi? Neden?”

“Bir iş için Colorado’ya gelmiştim, gelip buna da bir bakayım dedim.”

“Ne peşindesin sen?”

“Neden bir şey peşinde olduğumu düşünüyorsun ki?”

“Buraya sırf bakmaya gelmezsin. Hele de iki kere!”

Rearden yine güldü. “Doğru.” Parmağıyla köprüyü gösterdi. “Şunun peşindeyim.”

“Ne olmuş ona?”

“Hurdalığa layık.”

“Bilmiyor muyum sanıyorsun?”

“Bu köprünün onarımı için ısmarladığın Rearden Metal parçaların şartnamesini gördüm. Paranı ziyan ediyorsun. Bir iki yıl dayanacak onarıma harcayacağın parayla, yeni Rearden

Metal köprünün maliyeti arasındaki fark o kadar küçük ki, bu müzelik harikayı burada tutmaya karar vermeni anlayamıyorum.”

“Rearden Metal’den yeni köprüyü ben de düşündüm. Mühendislerimden maliyet tahmini istedim.”

“Ne dediler sana?”

“İki milyon dolar.”

“Ulu Tanrım!”

“Sen ne diyorsun?”

“Sekiz yüz bin ”

Dagny ona baktı. Boş konuşmayan biri olduğunu biliyordu. Sakin kalmaya çalışarak, “Nasıl?” diye sordu.

“Şöyle.”

Defteri uzatıp gösterdi. Dagny orada karalanmış, ama eklemlenmemiş kavramlar gördü. Pek çok şekil vardı.Birkaç kaba çizim oluşturuyorlardı. Dagny olayı, daha o açıklamayı bitirmeden anlamıştı. Bu arada oturmuş olduklarını, oradaki buz kayasına ilişmiş, ince çorabından soğuğu hissediyor olduğunu fark etmemişti. Birkaç kâğıt parçasının üzerine eğilmişlerdi. Binlerce ton navlunun boşluk üzerinden taşınmasını mümkün kılacak çareye bakıyorlardı. Rearden bu arada keskin ve duru sesiyle, kuvvetleri, hızları, yükleri, rüzgâr basınçlarını anlatıyordu. Makas kirişleriyle desteklenecek köprü dört yüz metre boyunda olacaktı. Rearden yeni tip bir kiriş düşünmüştü. Daha önce hiç yapılmamış bir şeydi. Rearden Metal’in hafifliği ve kuvveti olmadan da yapılması mümkün değildi zaten.

“Hank,” dedi Dagny. “Bunu iki gün içinde mi icat ettin?”

“Yok canım! Bunu Rearden Metal’i elde etmeden çok önce düşünmüşüm. Köprüler için çelik üretirken hesaplamıştım, ama bir takım başka şeyler arasında, bunu

yapabilecek kadar güçlü bir metal de istiyordum. Buraya da senin sorununu kendi gözümle görmeye geldim.”

Dagny’nin elini kaldırıp gözünün önünden kaydırdığını, uğrunda bunca yorucu ve neşesiz bir savaş verdiği şeyi sanki silmeye çalıştığını görünce sesli sesli güldü.

“Bu henüz kaba bir resim,” dedi. “Ama sanırım ne yapılabileceğini gördün.”

“Neler görebildiğimi anlatamam bile, Hank.”

“Zahmet etme, biliyorum.”

“Taggart Transcontinental'i ikinci kere kurtarıyorsun.”

“Eskiden daha iyi psikologtun.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Taggart Transcontinental’ı kurtarmak niçin umrumda olsun ki? Rearden Metal'den bir köprü yapıp tüm ülkeye göstermek istediğimi bilmiyor musun?”

“Evet, Hank. Biliyorum.”

“Bir yığın insan, Rearden Metal rayların güvensiz olduğundan yakınıp sızlanıyor. Ben de onlara sızlanacak gerçek bir şey vereyim, diyorum. Rearden Metal'den köprü görsünler bakalım.”

Dagny ona baktı, katıksız bir sevinçle güldü.

Rearden, “O da ne öyle?” diye sordu.

“Hank, böyle bir durumda insanlara böyle bir cevap verecek senden başka kimseyi tanımıyorum.”

“Ya sen? Sen de bu cevaba benimle birlikte katılmak, kopacak çığlıkları seyretmek istemeyecek misin?”

“İsteyeceğimi biliyorsun.”

“Evet, biliyorum.”

Rearden, Dagny’ye baktı, gözleri kısıldı. O, Dagny gibi gülmüyordu, ama gözlerindeki ifadenin anlamı aynıydı.

Dagny birdenbire partideki son karşılaşmalarını hatırladı. İnanılmaz bir anıydı o. Bir aradayken hissettikleri rahatlık, o garip, hafifsi duygu, bu duyguyu ikisinin de başka bir yerde asla bulamayışı, düşmanlık hislerini olanaksız kılan bir şeydi. Ama Dagny o partinin gerçekten yaşanmış olduğunu bilirken, Rearden sanki hiç olmamış gibi davranıyordu.

Uçurumun kenarına yürüdüler, birlikte karanlık derinliklere, onun ötesinde kayaların yeniden yükselişine baktılar, sonra gözlerini Wyatt Petrol kulelerine düşen güneş ışığına doğru kaldırdılar. Dagny donmuş taşlar üzerinde, ayakları açık, dimdik duruyor, bedenini rüzgâra karşı sertleştirmeye çalışıyordu. Omzunun arkasında Rearden'ın göğsünün hatlarını, dokunmadığı hâlde hissedebilmekteydi. Rüzgâr bacaklarını üşütüyordu.

"Hank, sence onu zamanında yetiştirebilir miyiz?"

"Tabiî. Başka her türlü köprüden daha kısa zamanda, daha az emekle yapılacak. İzin verirsen benim mühendisler temel şemayı kurup sana yollasınlar. Sana hiçbir yükü olmadan. Bir göz at, paran yetişir mi, kararını ver. Yetişecektir. O zaman senin üniversiteli çocuklara verirsin, ayrıntıları işlerler."

"Ya metal?"

"Ben metali çekerim. Başka bütün siparişleri fabrikadan atma pahasına bile"

"Çok kısa sürede bile çekebilir misin?"

"Hiçbir siparişini beklettim mi?"

"Hayır. Ama bugünlerde neler olduğuna bakınca, belki elinden gelmez." "Sen kimle konuştuğunu sanıyorsun...Orren Boyle'la mı?"

Dagny güldü. "Peki. Çizimler mümkün olduğu kadar çabuk gelsin. Bir bakar, kırksekiz saat içinde sana cevabımı veririm. Benim üniversiteli çocuklara gelince, onlar..."

Kaşlarını çatıp sustu. “Hank, bugünlerde iyi eleman bulmak neden bu kadar zor?”

“Bilmiyorum...”

Rearden’ın gözleri dağların göğe karşı oluşturduğu çizgilerdeydi. Uzaktaki vadiden ince bir duman yükseliyordu.

“Colorado’nun yeni kasabalarıyla fabrikalarını gördün mü?” diye sordu. “Evet.”

“Harika bir şey, değil mi? Ülkenin her köşesinden gelip burada toplanan insanların nasıl kimseler olduğunu görmek! Hepsi genç, hepsi sıfırdan başlıyor, sonra dağları deviriyorlar.”

“Ya sen hangi dağları devirmeye karar verdin?”

“Neden?”

“Senin ne işin var Colorado’da?”

Rearden gülümsedi. “Maden alanlarına bakıyorum.”

“Ne tür?”

“Bakır.”

“Ulu Tanrım, iş yükün az mı geliyor?”

“Karmaşık bir iştir, farkındayım. Ama bakır arzı güvenilmez hâle geldi. Koca ülkede bir tane bile güvenilir şirket kalmamıştı benziyor. D’Anconia Bakırla iş görmek de istemiyorum. O zamparaya hiç güvenim yok.”

“Seni suçlayamam,” Dagny gözlerini kaçırmıştı.

“Eh, madem ki işi yapacak sağlam biri yok, kendi bakır madenim olsun, diyorum. Demir cevherimi kendim çıkardığım gibi. Onca gecikmelerle, fiyaskolarla işimi götüremem. Rearden Metal için çok bakıra ihtiyacım var.”

“Madeni bulup aldın mı?”

“Henüz almadım. Çözülmesi gereken birkaç sorun var. Adam bulmak, teçhizat bulmak gerek, sonra nakliye işi..

“Haa...” Dagny güldü. “Benden hat çekip ray döşememi mi isteyeceksin?”

“Olabilir. Bu eyalette nelerin mümkün olabileceğini önceden bilmek mümkün değil. Burada her tür doğal kaynağın var olduğunu biliyor muydun? El sürülmemiş durumda, öylece bekliyorlar. Ya fabrikaların büyüme hızı! Her gelişimde kendimi on yaş daha genç hissediyorum.”

“Ben öyle hissetmiyorum.” Dagny doğuya, dağların ötesine bakıyordu. “Taggart sisteminin geri kalanıyla arada ne büyük bir çelişki olduğunu düşünüyorum. Her yıl taşıyacak yük azalıyor, daha az şey üretiliyor. Sanki...Hank, nesi var bu ülkenin?”

“Bilmiyorum”

“Okulda bize söyledikleri şeyleri hatırlıyorum. Güneş giderek enerji kaybediyor, her yıl biraz daha soğuyor, diyorlardı. Ben de o sıralar, dünyanın son günlerinin nasıl olacağını düşünür dururdum. Galiba...böyle olacak. Ortalık soğuyacak ve her şey duracak.”

“Ben o hikâyeye hiçbir zaman inanmadım. Güneş tükenmeden önce insanoğlu onun yerine kullanacak başka bir şey bulur, diye düşünürüm.”

“Öyle mi? Çok garip. Ben de öyle düşünürdüm.”

Rearden ilerde yükselen duman sütununu gösterdi. “İşte sana yeni güneş. Ötekileri de bu besleyecek.”

“Eğer durdurulmazsa.”

“Sence durdurulabilir mi?”

Dagny ayağının altındaki raylara baktı. “Hayır,” dedi.

Rearden gülümsedi. O da raylara baktı, sonra gözlerinin hat boyunca kaymasına izin verdi. Sanki bir an için ikisi, Dagny’nin gördüğü fotoğraf içinde durmaktaydılar. Rearden'ın profili ve mavimsi yeşil uzanan çizgiler.

“Başardık, değil mi?” dedi Rearden.

Harcanmış her çabaya, uykusuz geçen her geceye, umutsuzluğa karşı yönlendirilmiş her sessiz saldırıya karşı Dagny’nin tek istediği şey işte bu andı. “Evet,” dedi. “Başardık.”

Uzaklara baktı, yan hattaki eski vinci gördü, vincin kablolarının eskimiş olduğunu, yenilenmesi gerektiğini düşündü. Duyguların ötesine geçmenin getirdiği o büyük netlik işte buydu. Bu ancak, hissedilebilecek her şeyi hissettikten sonra elde edilebilen bir ödüldü. Ulaştıkları başarı, onu bir anlığına bilinçlendirmek, birlikte ona sahip olmak...bundan daha ileri bir yakınlık, bir paylaşım olabilir miydi? Şimdi artık şu ânın getirdiği en basit, en sıradan kaygılara yönelebilirdi, çünkü artık görüş alanı içindeki hiçbir şey anlamsız olamazdı.

Bu duygularından emin olmasını neyin sağladığını merak etti. Rearden birdenbire olduğu yerde dönüp arabasına doğru yürümeye başladı. Dagny peşinden yürüdü. Birbirlerine bakmıyorlardı.

Rearden, “Bir saate kadar doğuya doğru yola çıkıyorum,” dedi.

Dagny parmağıyla arabayı gösterdi. “Bunu nereden aldın?”

“Buradan. Hammond marka. Colorado’da bir şirket. Hâlâ iyi araba yapmayı sürdüren bir tek onlar kaldı. Daha yeni aldım. Bu gelişimde.”

“Harika bir şey”

“Öyle, değil mi?”

“New York’a kadar bununla mı gideceksin?”

“Hayır, yükleyip yollayacağım. Buraya kendi uçağımla gelmiştim.”

“Öyle mi? Ben Cheyenne’den karayoluyla geldim. Hattı görmek istiyordum. Ama eve mümkün olduğu kadar çabuk dönmem gerek. Beni de götürür müydün? Seninle uçakta dönebilir miyim?”

Rearden hemen cevap vermedi. Dagny o bir anlık boşluğu hemen fark etti. “Üzgünüm” dedi Rearden sonunda. Dagny o sesteki katılığı kendinin mi hayal ettiğini merak etti. “New York’a dönmüyorum. Minnesota’ya gidiyorum.”

“Ha, peki. O zaman ben de bugün kalkan tarifeli uçakta bir yer bulmaya çalışacağım.”

Kıvrılan yol üzerinde uzaklaşıp kaybolan arabanın arkasından baktı. Bir saat sonra arabayla havaalanına gitti. Alan bir dağ zincirinin dibinde, ufacık bir pistti. Kaskatı toprağın üzerinde yer yer karlar vardı. Bir ışık direği yan tarafta göze çarpıyor, kabloları yerlerde sürünüyordu. Diğer direkler fırtınada devrilmişti

Oradaki tek görevli yaklaştı, onu karşıladı. “Hayır, Bayan Taggart,” dedi üzüntüyle. “Bir sonraki güne kadar uçak yok. Kıta uçuşu yapan uçaklar iki günde bir kalkıyor, biliyorsunuz. Bugün kalkacak olan da buraya gelemeden Arizona’ya mecburi iniş yaptı. Yine motor arızası.” Sonra ekledi. “Yazık ki buraya biraz daha erken gelmediniz. Demin Bay Rearden özel uçağıyla New York’a doğru yola çıktı.”

“Ama New York’a gitmiyordu, öyle değil mi?”

“Yo, kendisi öyle söyledi.”

“Emin misiniz?”

“Bu akşam orada bir randevusu olduğunu söyledi.”

Dagny doğu ufuklarına boş gözlerle bakarken hareketsizdi. Aklına hiçbir açıklama gelmiyordu. Bir dipnot, bir sezgi...olayı anlama yolunda hiçbir şey yoktu.

***

“Allah kahretsin bu sokakları!” diye parladı James Taggart. “Geç kalacağız.”

Dagny şoförün üzerinden ilerilere, cam sileceğinin sulu kardan arındırıp temizlediği kısımdan dışarı bakıyordu. Önlerinde sıralanmış hareketsiz arabaların siyah, eskimiş, ıslaklıktan parlayan tepeleri vardı. Çok uzaklarda, alçak düzeydeki bir kırmızı ışık, yolda çalışma yapıldığını gösteriyordu.

Taggart sinirli sinirli, “Her sokakta bir terslik var,” dedi. “Neden birileri düzeltmiyor bunları?”

Dagny arkasına yaslandı, pelerininin yakasını biraz daha kapatmaya çalıştı. Güne sabahın yedisinde, ofisindeki masasının başında başlamıştı, şimdi günün sonuna doğru kendini pek yorgun hissediyordu. İşi tamamlamadan yarıda bırakmış, eve koşup giyinmek zorunda kalmıştı, çünkü Jim’e, New York İş Konseyi’nin akşam yemeğinde bir konuşma yapmak üzere söz vermişti. “Bizden Rearden Metal’le ilgili bir konuşma yapmamızı istiyorlar,” demişti Jim. “Bunu sen, benden çok daha iyi yaparsın. Ortaya iyi bir savunma koymamız önemli, Rearden Metal'le ilgili öyle çelişkili argümanlar ileri sürülüyor ki!”

Şimdi arabada, ağabeyinin yanında otururken, kabul ettiğine pişmandı Dagny. New York sokaklarına bakarken, metalle zamanın arasında, Rio Norte Hattı’ndaki raylarla geçmekte olan günler arasındaki mücadeleyi düşünüyordu. Arabanın hareketsiz durması sinirlerini geriyor, bir saatin bile önemi varken bir akşamı ziyan etmenin suçluluğu onu eziyordu.

Taggart, “Rearden’ın her yandan saldırıya uğrarken, belki birkaç dosta ihtiyacı vardır” dedi.

Dagny ona inanmaz bakışlarla baktı. “Yani ondan yana mı tavır almak niyetindesin?”

Taggart hemen cevap vermedi. Belirsiz bir sesle sordu: “Metal Sanayileri Ulusal Konseyi Özel Komitesi’nin şu raporu...” diye mırıldandı. "Ne düşünüyorsun o konuda?”

“Ne düşündüğümü bal gibi biliyorsun.”

“Rearden Metal kamu güvenliğine yönelik bir tehdittir, diyorlar. Kimyasal bileşimi sağlam değil, bu yüzden kolay kırılır, diyorlar. Moleküler bozulma hâlinde, her an, hiçbir uyarı olmadan çatlayabilir, diyorlar...” Sustu. Sanki cevap dileniyordu. Dagny cevap vermedi. Jim kaygıyla sordu; “Sen o konuda fikrini değiştirmedin, değil mi?”

“Hangi konuda?”

“O metal konusunda.”

“Hayır, Jim, fikrimi değiştirmedim.”

“Onlar uzman ama...o komitedeki adamlar...en önde gelen uzmanlar...ülkenin her yanındaki üniversitelerden türlü akademik unvanları var.” Sesi mutsuzdu. Kardeşine; o adamlardan ve onların vardıkları hükümden kuşku duymasını sağlayacak bir şeyler söylemesi için yalvarır gibiydi.

Dagny ona şaşkınlıkla baktı. Jim'e uymuyordu bu tutum.

Araba birden sarsıldı, yavaşça ilerledi, patlamış ana su borusunun ve onunla ilgili kazının yanından geçti. Çukurun yanında, yeni yerleştirilecek künkler duruyordu. Üstlerinde markası vardı: Stockton Dökümhanesi, Colorado. Dagny bakışlarını çevirdi. Keşke Colorado’yu hatırlamasaydım, diye düşünüyordu.

Taggart sefil bir sesle, “Anlayamıyorum...” dedi. “Ulusal Metal Sanayileri Konseyi’nin en üst düzey uzmanları...”

“Ulusal Metal Sanayileri Konseyi’nin başkanı kim, Jim? Orren Boyle, değil mi?”

Taggart ona bakmadı, ama ağzı açıldı. “Eğer o salak sanıyorsa ki...” diye söze başlarken vazgeçti, sözünü yarıda bıraktı.

Dagny köşedeki sokak lambasına baktı. İçi ışıkla dolu bir toptu. Fırtınadan korunmuş durumda, asılı duruyor, ışığı duvarları, pencereleri, çatlamış kaldırımları aydınlatıyordu. Oraların tek koruyucusu gibiydi o ışık. Sokağın sonunda, nehrin karşısında, bir fabrikanın pırıltısına karşı, bir elektrik santralinin silueti belli olmaktaydı. Bir kamyon geçip görüşünü engelledi. Santrali besleyen kamyonlardan biri gibiydi. Pırıl pırıl boyalıydı, üzerinde de harfler vardı: Wyatt Petrol, Colorado.

“Dagny, Detroit’teki inşaat çeliği işçileri sendika toplantısındaki tartışmaları duydun mu?”

“Duymadım. Hangi tartışma?”

“Tüm gazetelerde vardı. Üyelerinin Rearden Metalle çalışmasına izin verip vermemesi tartışmışlar. Bir karara varamamışlar, ama Rearden Metal konusunda riske girmeye hazırlanan müteahhide o kadarı da yetmiş. Siparişini iptal etmiş. Çabucak! Ya şimdi...herkes olumsuz kararlar alırsa?”

“Alsınlar.”

Karanlıkta görünmeyen bir kulenin yukarılarına doğru yükselen bir ışık noktası belirmişti. Bu, büyük bir otelin asansörüydü. Araba binanın yolunun önünden geçti. Birkaç adam sandık içinde ağır bir cihazı, kamyondan bodruma indirmekle uğraşıyordu. Sandığın üzerinde bir isim okunuyordu: Nielsen Motor, Colorado.

Taggart, “New Mexico ilkokul öğretmenleri konvansiyonunda alınan o karardan hiç hoşlanmadım,” dedi.

“Hangi karar?”

“Rio Norte Hattı bittiğinde, çocukların trenle gelip gitmesine izin vermeyecekler, çünkü hattı güvensiz buluyorlar...Açık açık da söylemişler...Taggart Transcontinental Hattı, demişler. Bütün gazeteler bundan bahsediyordu. Bizim için çok kötü reklam...Dagny, onlara cevap vermek için ne yapmamız gerek sence?”

“Rio Norte Hattı’nda ilk treni çalıştırmamız gerek.”

Taggart uzun süre sessiz kaldı. Tuhaf biçimde sinmişti. Dagny hiç anlayamıyordu. Taggart kibirlenmiyordu. Kardeşine karşı, o kadar sevdiği otoritelerin kelimelerini kullanmıyordu. Güvence dilenir gibi bir havaya girmişti.

Bir araba hızla yanlarından geçti. Dümdüz, güçlü bir hareket, parlak bir gövde. Dagny o arabanın markasını biliyordu: Hammond, Colorado.

“Dagny, biz...biz o hattı...vaktinde bitirecek miyiz?”

Onun sesinde bu duygusal tonu işitmek garipti. Resmen hayvani bir korku vardı o seste.

Dagny, “Bitiremezsek Tanrı bu kente yardımcı olsun!” diye karşılık verdi.

Araba bir köşeyi döndü. Kentin siyah damlarının yukarısında takvim görünmüştü. Üzerine vuran spot ışığı, Ocağın 29’u olduğunu gösteriyordu.

“Dan Conway itin teki!”

Bu sözler birden patlamıştı. Taggart’ın onları içinde tutmaya artık gücü yetmiyor gibiydi.

Dagny ona şaşkın şaşkın baktı. “Neden?”

“Bize Phoenix-Durango’nun Colorado hattını satmayı reddetti.”

“Umarım sen...” Dagny susmak zorunda kaldı. Yeniden konuştuğunda, bağırmamak için sesini duygusuz çıkarmaya

çalışıyordu. “O hattı satın almak İçin Conway’e gitmedin herhalde, değil mi?”

“Tabii gittim!”

“Orayı...sana satmasını...bekliyor olamazsın.”

“Neden satmasın?” İsterik kavgacılığı geri dönmüştü. “Ona başka herkesin verebileceğinden fazla para teklif ettim. Hattı söküp atma masrafımız olmayacaktı. Olduğu gibi kullanabilirdik. Hem bizim için çok iyi reklam olurdu. Kamuoyuna saygı duyduk ve Rearden Metal’den vazgeçtik, derdik. Harcanan paranın her kuruşuna değerdi. Ama reddetti itoğlu. Bir metrelik rayın bile Taggart Transcontinental’a satılmayacağını söyledi. Parça parça ayırıp önüne gelene satacakmış. Arkansas’ın ya da Kuzey Dakota’nın atla çekilen trenlerini işletenlere. Zararına satmaya razıymış. Benim teklif ettiğimin çok alanda fiyatlara! Piç herif! Kâr bile etmek istemiyor! Çevresine üşüşen akbabaları da bir görsen! Başka hiçbir yerden böyle ray alamayacaklarını domuz gibi biliyorlar!”

Dagny başını eğmiş, oturuyordu, Taggart’a bakmaya dayanamıyordu.

“Bence bu, Anti-İt-Dalaşı yasasının ruhuna aykırı,” dedi Taggart öfkeyle. “Sanırım Ulusal Demiryolları Birliği’nin amacı, var olan gerekli sistemleri korumaktı, Kuzey Dakota serserilerini korumak değildi. Ama şimdi konuyu oya koyduramıyorum, çünkü hepsi oraya gittiler, raylardan kapışmak için birbirine karşı fiyat kırıp duruyorlar!”

Dagny yavaşça konuşurken, sanki kelimelerine eldivenle dokunmayı tercih edermiş gibiydi. “Rearden Metal’i savunmamı niçin istediğini şimdi anlıyorum.”

“Ne demek istediğini hiç...”

“Kes sesini, Jim,” dedi Dagny yavaşça.

Taggart bir an sessiz kaldı, sonra başını arkaya atıp mırıldandı. “Rearden Metal’i savunma işini iyi becermeni dilerim, çünkü Bertram Scudder seni alaya alabilir.”

“Bertram Scudder mı?”

“O da bu geceki konuşmacılar arasında.”

“Konuşmacılar ara...Başka konuşmacıların da olacağını söylememiştin.” “Şey...ben...ne fark eder ki? Ondan korkuyor değilsin herhalde!”

“Burası New York İş Konseyi, ve siz Bertram Scudder'ı davet ediyorsunuz, öyle mi?”

“Neden olmasın? Sence de kurnaz bir adım değil mi? Aslında o işadamlarına düşman falan değildir. Daveti de kabul etti. Biz demokratça davranmak ve tüm tarafları dinlemek istiyoruz...Belki de onu kendi tarafımıza kazanabiliriz...Ee, ne bakıyorsun öyle? Sen onu alt edebilirsin, değil mi?”

“Onu alt etmek mi?”

“Yayında. Radyoda yayınlanacak. Onunla konuyu münazara edeceksin...Münazara başlığı, ‘Rearden Metal açgözlülüğün ölümcül bir ürünü mü!”

Dagny öne eğildi, cam partisyonu açıp emrini verdi. “Durdur arabayı!”

Taggart’ın ne dediğini duymadı. Sesinin bağırtı düzeyine yükseldiğini ancak fark edebiliyordu: “Bekliyorlar!...O yemekte beş yüz kişi var, ulusal radyo bağlantısı da hazır!...Bana bunu yapamazsın!” Dagny’nin kolunu yakaladı, “Neden ama?” diye haykırdı.

“Seni sersem budala, onların sorusunu münazara edilebilir saydığımı mı sanıyorsun?”

Araba durdu, Dagny atlayıp koşmaya başladı.

Bir süre sonra ilk fark ettiği, ayakkabılarıydı. Yavaş yavaş, normal adımlarla yürümeye başladı. Siyah saten pabuçlarının tabanından buz gibi soğuğu hissetmesi garipti. Saçlarını alnından arkaya itti, avucundaki eriyen kar damlalarını hissetti.

Sakindi artık. Kör edici öfke yok olmuştu. Gri bir yorgunluktan başka hiçbir şey hissetmiyordu. Başında hafif bir ağrı vardı. Karnının aç olduğunu fark etti, İş Konseyi'nde akşam yemeği yemeye gidiyor olduğunu hatırladı. Yürümeyi sürdürdü. Bir şey yemek istemiyordu. Bir yerde bir kahve içebilir, taksiye atlayıp evine dönebilirdi.

Çevresine bakındı. Görünürlerde taksi falan yoktu. Bu mahalleyi tanımıyordu. Pek iyi bir semte benzemediği ortadaydı. Sokağın karşı tarafında boş bir alan gördü. Terk edilmiş bir parktı. Çevresinde, uzaktaki gökdelenlerden dökülmüş gibi görünen fabrikaların bacaları göze çarpıyordu. Eskimiş birkaç evin pencerelerinde ışıklar gördü. Tek tük köhne dükkânlar, akşam olduğundan kapalıydı. Doğu nehrinin sisleri de iki blok kadar uzaktaydı.

Kent merkezine doğru yeni bir hızla yola koyuldu. Karşısında bir harabenin karanlık görüntüsü belirdi. Eskiden iş hanıydı bu bina. Uzun zaman önce. Çıplak çelik iskeletin içinden gökyüzü görünüyordu. Dökülmüş tuğlaların boşluklarında, geri kalan tuğlaların köşeli çizgileri belliydi. Enkazın gölgesinde bir küçük lokanta, ölü devin köklerinden beslenerek yaşamaya çalışan bir otu andırıyordu. Pencereleri ışıl ışıldı. Oraya girdi.

Temiz bir tezgâh gördü. Kenarları parlak kromdu. Pırıl pırıl metal bir konteynerden, kaynayan kahvenin kokuları yayılıyordu. Tezgâhta birkaç aylâk oturmaktaydı. Servisi sağlam yapılı, yaşlıca bir adam yapıyordu. Temiz beyaz

gömleğinin kollarını dirseklerine kadar sıvamıştı. İçerinin ılık havası Dagny'ye demin enikonu üşümüş olduğunu fark ettirdi, içinden minnet duygusu kabardı. Siyah kadife pelerinine sarındı, tezgâha geçip oturdu.

"Bir fincan kahve lütfen," dedi.

Adamlar ona meraksız gözlerle baktılar. Gece kıyafeti giymiş bir kadının bu mütevazı yere girişi onları şaşırtmamıştı. Bugünlerde hiçbir şey, hiç kimseyi şaşırtmaz olmuştu. Lokantanın sahibi tepkisiz, siparişi yerine getirmek üzere döndü. Kayıtsızlığında soru sormayacak bir anlayış okunuyordu.

Dagny tezgahta oturan dört kişinin dilenci mı, yoksa çalışan insanlar mı olduğunu anlayamamıştı. Kıyafetleri de, tavırları da, bir şey belli etmiyordu. Dükkânın sahibi kahveyi getirip onun önüne koydu, Dagny avuçlarıyla fincanı kavradı, o sıcaklıktan zevk aldı.

Çevresine bakındı, her zamanki profesyonel yaklaşımıyla, on sent karşılığında bu kadar çok şey alabilmenin ne güzel olduğunu düşündü. Gözleri paslanmaz çelik kahve silindirinden, pik ızgaraya, cam raflara, emaye musluğa, mikserin krom bıçaklarına döndü. Dükkân sahibi ekmek kızartıyordu. Makinenin yürüyen bandının ekmekleri öne çıkarışı hoşuna gitti. Sonra tost makinesinin üzerindeki yazıyı okudu: Marsh, Colorado.

Başı tezgâha dayadığı kolunun üzerine düştü.

Yanı başındaki serseri, "Yararı yok, bayan," dedi.

Dagny başını kaldırmak zorunda kaldı. Konuşan adama ve kendine gülümsemeden edemedi.

"Yok mu?" dedi.

"Yok. Unutun. Yalnızca kendinizi kandırıyorsunuz."

"Hangi konuda?"

“Bir şeylerin değeri olduğu konusunda. Hepsi toz, bayan, hepsi. Toz ve kan. Size pompaladıkları rüyalara kanmayın. O zaman incinmezsiniz.”

“Hangi rüyalara?”

“Gençliğinizde size anlattıkları masallara...insan ruhuyla falan ilgili. İnsan ruhu diye bir şey yok. İnsan da hayvanlardan biri. Zekâsı yok, ruhu yok, ahlâkî değerleri yok. Yalnız iki yeteneği olan bir hayvan: biri yemek, öbürü üremek.”

Adamın çökük yüzü, bir zamanlar zarif olabilecek, ama şimdi göçmüş hatları, boş bakan gözleri, hâla bir kibarlığın kalıntısını yansıtıyordu. Sanki bir din adamıydı ya da sanat tarihi profesörüydü de, uzun yıllarını kimsenin uğramadığı müzelerde meditasyon yaparak geçirmişti. Dagny onu neyin mahvettiğini merak etti. İnsanı ne tür bir hata bu hâle getirebilirdi?

“Siz hayatta bir güzellik, bir büyüklük, bir tür üstün başarı arayarak yaşıyorsunuz,” dedi adam, "Sonunda ne buluyorsunuz? İçi kanepe döşeli otomobil ya da yaylı şilteler yapmak için bir yığın makine.”

Kamyon şoförüne benzeyen bir başka adam, "Neyi varmış yaylı şiltenin?” diye sordu. "Siz ona aldırmayın, bayan. Kendi sesini duymaya bayılır. Zararsızdır.”

“İnsanın tek yeteneği, bedeninin ihtiyaçlarını karşılama yolunda hiç de soylu olmayan bir kurnazlık,” dedi yaşlı serseri. “Bunun için zekâya ihtiyaç yok ki. İnsanın zihniyle, ruhuyla, idealleriyle, sınırsız ihtirasıyla ilgili hikâyelere inanmayın.”

Tezgâhın ucunda oturmakta olan bir genç, “Ben inanmıyorum,” dedi. Tek omzu yırtık bir pardösü giymişti. Köşeli ağzı, acılı bir hayatın biçimlendirdiği türdendi.

“Ruh mu?” dedi yaşlı serseri. “İmalâtta da, sekste de, ruha ihtiyaç yoktur. İnsanın da tek derdi o ikisi. Madde...insan bir tek onu bilir, ona önem verir. Büyük sanayilerimiz de buna tanık. Uygarlık dediğimiz şeyin tek eseri onlar. Amacı, ilgisi, ahlâkî duyguları hayvanlarınkine denk olan adî maddeciler yapmış hepsini. On tonluk kamyon yapmak için ahlâka ihtiyaç var mı?”

“Ahlâk nedir?” diye sordu Dagny.

“Doğruyu yanlışı ayırt etme, gerçeği görme yeteneği, bunların gösterdiğini yapma cesareti, iyi olana adanma, ne pahasına olursa olsun iyinin yanında yer alma dürüstlüğü. Ama onu da nerede bulacaksın?”

Genç delikanlı yarı güler, yarı alay eder gibi bir ses çıkardı. “John Galt kim ki?”

Dagny kahvesini içti. Sıcak sıvının damarlarını yeniden hayata döndürdüğünden başka bir şey hissetmeden içti, bitirdi hepsini.

Ufak tefek, kasketini kaşına indirmiş bir serseri, “Ben biliyorum,” dedi.

Onu kimse duymadı, kimse de önem vermedi. Delikanlı Dagny'ye bir tür hırsla, amaçlı bir yoğunlukla bakıyordu.

Birdenbire, “Korkmuyorsun sen,” dedi. Buna hiçbir açıklama eklemedi. Bitkin sesinde hafif bir şaşkınlık vardı.

Dagny ona baktı. “Hayır,” dedi. “Korkmuyorum.”

Serseri, “Ben, John Galt'in kim olduğunu biliyorum.” “Bir sır aslında, ama ben biliyorum,” dedi

Dagny pek de ilgi duymadan, “Kimmiş?” diye sordu.

Serseri, “Bir kaşif, gelmiş gelecek en büyük kâşif. Gençlik çeşmesini bulan adam,” diye yanıtladı.

Yaşlı serseri, “Bir fincan daha ver,” dedi. “Sade olsun.” Fincanını tezgâhın üzerinde uzağa itiyordu.

“John Galt onu yıllarca aramış. Okyanusları, çölleri aşmış, unutulmuş madenlere inmiş, dünyanın kilometrelerce altında dolaşmış. Ama sonunda onu bir dağın tepesinde bulmuş. O dağa çıkmak on yılını almış. Vücudunda ne kadar kemik varsa kırılmış, ellerinin derileri yüzülmüş, evini, adını, aşkını kaybetmiş. Ama tırmanmış. Orada gençlik çeşmesini bulmuş. Onu aşağıya indirip insanlara vermek istemiş. Ama bir daha aşağıya inmemiş.”

“Neden inmemiş?” diye sordu Dagny.

“Çünkü onun aşağıya getirilemeyeceğini anlamış.”

***

Rearden'ın masasının karşısında oturan adamın yüz çizgileri pek belirgin değildi. İfadesi her türlü vurgudan uzaktı. İnsan ne o yüzde belirli bir imaj bulabiliyor, ne de adamın kişiliğine dair bir işaret görebiliyordu. Tek özelliği kocaman burnuydu. Yüzüne göre biraz fazla iri bir burun. Davranışları çekingendi, ama altında bilinçli bir tehdidin iması yatıyordu. Bu tehdidin fark edilmesini istediği belliydi. Rearden bu ziyaretin anlamını çözememişti. Adamın adı Dr. Potter’dı. Devlet Bilim Enstitüsü'nde, pek iyi tanımlanmayan bir görevde çalışıyordu.

Rearden üçüncü kere, "Ne istiyorsunuz?" diye sordu.

“Sizden olayın sosyal yönünü düşünmenizi istiyorum dedi adam yumuşak bir sesle. "İçinde yaşadığımız çağa dikkat etmenizi istiyorum. Ekonomimiz buna hazır değil.”

“Neye?”

“Ekonomimiz son derece hassas bir denge üzerine kurdu. Onu çökmekten kurtarmak için hepimiz güçlerimizi birleştirmek zorundayız.”

“Peki, benim ne yapmamı istiyorsunuz?”

“Bunlar dikkatinizi çekmek istediğim mülâhazalar. Ben Devlet Bilim Enstitüsü’ndenim, Bay Rearden.”

“Daha önce de söylemiştiniz. Ama benimle ne konuda görüşmek istediniz?”

“Devlet Bilim Enstitüsü, Rearden Metal konusunda çok iyi düşüncelere sahip değil.”

“Onu da söylemiştiniz.”

“Bu sizin dikkate almanız gereken bir faktör değil mi?”

“Değil.”

Ofisin geniş pencereleri dışındaki ışık kararmaya başlıyordu. Günler kısalmıştı. Rearden adamın burnunun biçimsiz gölgesini yanağına düşmüş gördü. Solgun gözler ona bakıyordu. Belirsiz bir bakıştı, ama bir amacı olduğu belliydi.

“Devlet Bilim Enstitüsü ülkenin beyinlerini temsil eder, Bay Rearden.” “Öyle deniyor”

“Herhâlde kendi yargılarınızı onlarınkine rağmen öne sürmek istemezsiniz.”

“İsterim,”

Adam Rearden’a, yardım istiyormuş gibi baktı. Sanki Rearden çok önceden anlaması beklenen yazılmamış bir kuralı ihlal etmiş gibi. Ama Rearden yardım sunmadı.

“Bilmek istediğiniz bu kadar mı?” diye sordu.

“Konu yalnızca bir zaman meselesi, Bay Rearden,” dedi adam, yatıştırmak isteyen bir sesle. "Yalnızca geçici bir erteleme. Ekonomimize istikrara kavuşma şansı tanıyın. İki yıl bekleyebilseniz..

Rearden güldü. Neşeyle, tiksintiyle güldü. “Demek bunun peşindesiniz, öyle mi? Rearden Metal’i piyasadan çekmemi istiyorsunuz. Neden?” “Yalnızca birkaç yıl için, Bay Rearden. Şeye kadar..

“Bakın,” dedi Rearden. “Şimdi ben size bir soru sorayım. Bilimadamlarınız, Rearden Metal'in benim iddia ettiğim gibi olmadığına mı karar verdi?” “Öyle bir karara varmadık.”

“Kötü olduğuna mı karar verdiler?”

“Sosyal yönünü düşünmek gerek. Biz ülkenin tümünü düşünüyoruz. Kamu yararıyla ve şu an içinde bulunduğumuz korkunç krizle ilgili kaygılarımız...”

“Rearden Metal iyi mi, değil mi?”

“Konuya giderek yükselen telaş verici işsizlik açısından baktığımızda...” “Rearden Metal iyi mi?”

“Şu çelik kıtlığı döneminde, bir çelik şirketinin çok fazla büyümesine izin vermeyi göze alamayız, çünkü çok az üreten şirketlerin batmasına sebep olabilir, dengesiz bir ekonomi yaratır ve...”

“Soruma cevap verecek misiniz?”

Adam omuzlarını kaldırdı. “Değere ilişkin sorular izafidir. Rearden Metal iyi değilse, bu, kamunun fiziki tehlikeyle yüzyüze olduğu manasına gelir. Eğer iyiyse...o zaman sosyal tehlike var.”

“Bana Rearden Metal'in fiziksel tehlikesiyle ilgili bir şey söyleyecekseniz, söyleyin. Geri kalanını boş verin. Ben o dili anlamam.”

“Ama herhalde sosyal refah kavramı...”

“Bırakın onları.”

Adam şaşkın, kaybolmuş gibi görünüyordu. Sanki ayaklarının altındaki toprak çekilmişti. Bir an sonra çaresizlik içinde, “Sizin kaygınız nedir öyleyse?” diye sordu.

“Piyasa.”

“Nasıl yani?”

“Rearden Metal'in bir piyasası var, ben de bundan tam olarak yararlanmak niyetindeyim.”

“O piyasa biraz varsayımlı değil mi? Metalinize kamuoyunun tepkisi pek cesaret verici olmadı. Taggart Transcontinental'dan gelen sipariş dışında, başka hiçbir büyük sipariş...”

“Halkın bu metali beğenmeyeceğini düşünüyorsanız, o zaman niçin kaygılanıyorsunuz?”

“Halk beğenmezse zararınız büyük olur, Bay Rearden.”

“O benim sorunum, sizin değil.”

“Oysa daha işbirlikçi bir tavır benimserseniz, birkaç yıl beklemeye razı olursanız...”

“Neden bekleyeyim?”

“Ama Devlet Bilim Enstitüsü’nün şu sıra Rearden Metal’in metalürji sahnesine çıkmasını onaylamadığını söylemiştim.”

“Ben bunu neden umursayayım?”

Adam içini çekti. “Çok zor bir insansınız. Bay Rearden.”

Kararan gökyüzü ağırlaşıyor, sanki pencere camlarının dışında yoğunlaşıyordu. Adamın silueti, ofisteki keskin hatlı mobilyalar arasında eriyip amorflaşıyormuş gibiydi.

Rearden konuştu. “Size bu randevuyu verdim, çünkü çok önemli bir şey konuşmak istediğinizi söylediniz. Söyleyeceğinizin hepsi buysa, şimdi lütfen beni bağışlayın. Çok işim var.”

Adam sandalyesinde arkasına yaslandı. “Sanırım Rearden Metal araştırmalarıyla on yıl uğraştınız,” dedi. “Bu size ne kadara mal oldu?”

Rearden gözlerini ona çevirdi. Bu sorunun konuyu hangi yöne götüreceğini anlayamamıştı. Ama adamın sesinde yine de saklanmamış bir amaç vardı. Ses katılaşmıştı.

“Bir buçuk milyon dolar,” dedi Rearden.

“Kaç paraya satarsınız?”

Rearden bir anlık sessizliğe izin verdi. İnanamamıştı. “Neyi?” diye sordu alçak sesle.

“Rearden Metal'in tüm haklarını?”

“Bence buradan çıksanız İyi olur.”

“Böyle davranmaya hiç gerek yok. Siz işadamısınız. Ben size bir iş teklifinde bulunuyorum. Kendi fiyatınızı kendiniz biçin.”

“Rearden Metal'in *hakları* satılık değil.”

“Ben çok büyük miktarlarda paradan söz edebilecek durumdayım. Devlet parası.”

Rearden hiç kıpırdamadan oturuyordu. Yanaklarının kasları gerilmişti, ama bakıştan kayıtsızdı. Yalnızca karanlık bir merak sonucu odaklanabiliyorlardı.

“Siz işadamısınız, Bay Rearden. Bu, reddetmeyi göze alamayacağınız bir teklif. Bir kere, çok büyük olumsuzlukların mücadele ediyorsunuz. Kamuoyunu karşınıza alıyorsunuz. Rearden Metal’e yatırdığınız her kuruşu kaybetme olasılığınız var. Beri yandan, sizi bu risklerden ve sorumluluklardan kurtarabilir, etkileyici bir kâr elde etmenizi de sağlayabiliriz. Hemen elde edilebilecek bir kâr. Önümüzdeki yirmi yıl boyunca metali satarak elde edebileceğiniz kârdan çok daha fazlası.”

“Devlet Bilim Enstitüsü bilimsel bir kuruluş, ticari bir kuruluş değil,” dedi Rearden. “Bu kadar korktukları şey ne?”

“Çirkin ve gereksiz kelimeler kullanıyorsunuz. Bay Rearden. Ben bu tartışmayı dostça bir havada devam ettirmeye çalışıyorum. Bu konu oldukça önemli.”

“Bunu anlamaya başlıyorum.”

“Size açık çek veriyoruz. Anlamışsınızdır, sınırsız bir hesaptan gelen bir çek. Başka ne isteyebilirsiniz? Fiyatınızı söyleyin.”

“Rearden Metal’in satışı, tartışmaya açık değil. Başka söyleyeceğiniz kaldıysa lütfen söyleyin ve gidin.”

Adam arkasına yaslandı, Rearden’a inanmaz gözlerle bakıp sordu: “Ne peşindesiniz?”

“Ben mi? Ne demek istiyorsunuz?”

“Sizin amacınız para kazanmak değil mi?”

“Evet.”

“Mümkün olan en yüksek kârı elde etmek istersiniz, değil mi?”

“Evet.”

“O hâlde neden yıllarca mücadele etmesi, kazancınızı ton başına bir kaç sent düzeyine sıkıştırmayı seçiyorsunuz da, Rearden Metal için önerilen serveti kabul etmiyorsunuz? Neden?”

“Çünkü o benim. Bu kelimenin anlamını biliyor musunuz?”

Adam içini çekip ayağa kalktı. “Umarım bu kararınıza pişman olmazsınız, Bay Rearden,” dedi. Sesi sanki bunun tam tersine inanıyormuş gibiydi. Rearden, “İyi günler,” dedi.

“Size söylemem gerekir; Devlet Bilim Enstitüsü, Rearden Metal’in aleyhine bir resmi bildiri yayınlayabilir.”

“O da onların imtiyazı.”

“Böyle bir bildiri, işlerinizi daha da zorlaştıracaktır.”

“Ona hiç kuşku yok.”

“Doğabilecek diğer sonuçlara gelince...” Adam omuz silkti. “Günümüz, insanların işbirliği yapmayı reddedeceği gün değil. Bu çağda herkesin dostlara ihtiyacı var. Pek sevilen biri değilsiniz, Bay Rearden.”

“Ne söylemeye çalışıyorsunuz?”

“Eminim anlıyorsunuzdur.”

“Anlamıyorum.”

“Toplum karmaşık bir yapıdır. İncecik ipliklere asılmış karar bekleyen öyle çok şey var ki! Bu konulardan birinin ne zaman karara bağlanacağı ve hassas dengeler içinde karar faktörünün ne olacağı asla bilinemez. Anlatabildim mi?”

“Hayır.”

Dökülen çeliğin kızıl alevleri akşam ışığı içinde göğe doğru bir fışkırma yaptı. Turuncu bir pırıltıydı. Koyu altın rengindeydi. Yansıması Rearden’ın masasının arkasındaki duvara vurdu. Sonra ışık yavaşça Rearden’ın alnının üzerinden kaydı. Yüzünde bir huzur vardı.

“Ulusal Bilim Enstitüsü gerçekten de bir devlet kuruluşudur, Bay Rearden. Mecliste bekleyen bazı yasalar var. Onlar her an kabul edilebilir. İşadamlarının durumu bugünlerde oldukça kritik. Eminim beni anlıyorsunuzdur.”

Rearden ayağa kalktı. Gülümsüyordu. Tüm gerilimi kaybolmuş gibiydi.

“Hayır, Dr. Potter,” dedi. “Anlamıyorum. Anlasam sizi öldürmek zorunda kalırdım.”

Adam kapıya doğru yürüdü, sonra durdu, Rearden’a bu sefer basit insanî bir merakla baktı. Rearden duvarda kıpırdayan ışıkların önünde hareketsiz duruyordu. Rahattı. Elleri ceplerindeydi.

Adam, “Aramızda kalmak üzere, bana söyler misiniz,” dedi. “Yalnızca merakımdan soruyorum. Bunu neden yapıyorsunuz?”

Rearden alçak sesle cevap verdi: “Söylerim. Ama anlayamazsınız. Bunu yapıyorum, çünkü Rearden Metal iyidir.”

***

Dagny, Bay Mowen’ın ne yapmaya çalıştığını bir türlü anlayamıyordu. Amalgam Makas ve Sinyal Şirketi birdenbire,

siparişi karşılayamayacaklarını bildiren bir yazı yollamıştı. Arada herhangi bir olay yoktu. Dagny neyin değiştiğini anlayamıyor, onlar da hiçbir açıklamada bulunmuyorlardı.

Hemen Connecticut'a, Bay Mowen'la şahsen görüşmeye gitmişti, ama görüşmeden çıkan tek sonuç, zihninde daha ağır, daha yoğun bir şaşkınlık ve bocalama olmuştu. Bay Mowen artık Rearden Metal'den levye yapmayacaklarını ifade etmişti. Açıklama olarak da, gözlerini Dagny'nin gözlerinden kaçırarak, "Çok fazla insan buna karşı," demişti.

"Neye? Rearden Metal'e mi, yoksa sizin levyeleri o metalden yapmanıza mı?"

"Her ikisine de herhalde...İnsanlar hoşlanmıyor...Sorun istemiyorum."

"Ne tür bir sorun?"

"Hiçbir tür."

"Rearden Metal'in aleyhinde olan tek bir gerçek şey duydunuz mu?"

"Eh, neyin gerçek olduğunu kim bilebilir?...Metal Sanayileri Ulusal Konseyinin kararında deniyor ki..."

"Bakın, siz ömrünüz boyunca metallerle çalışmış birisiniz. Son dört aydır da Rearden Metal'le çalışıyorsunuz. Bugüne kadar, elinizin değdiği en harika şeyin o olduğunu bilmiyor musunuz?" Adam cevap vermiyordu. "Bilmiyor musunuz?" Adam gözlerini kaçırdı. "Neyin doğru olduğunu bilmiyor musunuz?"

"Lanet olsun, Bayan Taggart, ben işadamıyım. Küçük bir adamım. Tek istediğim para kazanmak."

"İnsan parayı nasıl kazanır sizce?"

Dagny aslında bunların işe yaramayacağını biliyordu. Bay Mowen'ın yüzüne bakıyor, ama gözlerini bir türlü yakalayamıyordu. Bir keresinde kendini tenha bir bölgedeki

raylar üzerinde bulduğu zaman da böyle hissetmişti. Fırtınadan telefon tellerinin koptuğu, iletişimin kesildiği, kelimelerin boş sese indirgendiği gün.

Tartışmanın yararı yok, diye düşündü. Tartışmayı kabul etmeyen, ama ret de etmeyen insanlarla uğraşmanın yararı yoktu. New York'a dönmek için bindiği trende tek başına otururken, Bay Mowen'ın da önemi yok, diyordu kendi kendine. Artık hiçbir şeyin önemi yoktu. Önemli olan tek şey, makas şalterlerini yapacak bir başka üretici bulmaktı. Kafasında bir liste dolusu isimle mücadele etmekteydi. En kolay razı edilebilecek, rüşvet verilebilecek ya da yalvarılabilecek olanın hangisi olduğuna karar vermeye çalışıyordu.

Kendi ofisine adım attığı anda bir şeyler olduğunu anladı. O doğa dışı sessizliği fark etmiş, elemanların o girer girmez dönüp baktığını, sanki bekledikleri ve korktukları şey buymuş gibi davrandıklarını görmüştü.

Eddie Willers ayağa kalktı, Dagny'nin odasının kapısına doğru yürümeye başladı. Onun anlayacağını, peşinden geleceğini biliyor gibiydi. Dagny içinden, sorun her neyse, keşke Eddie'yi bu kadar yaralamasaydı, diye düşündü.

Dagny'nin ofisine girip yalnız kaldıklarında Eddie alçak sesle, "Devlet Bilim Enstitüsü," diye başladı söze. "Bir bildiri yayınlamışlar, insanları Rearden Metal kullanımına karşı uyarmışlar. Radyoda yayınlandı. Akşam gazetelerinde de var."

"Ne diyorlar?"

"Dagny, onlar bir şey *demiyor!*...Hiçbir şey söylemiyorlar. Ama konu ortada...yani hem var, hem yok. İşin korkunç yanı da o zaten."

Eddie’nin çabası, sesini yükseltmemeye dönüktü. Kelimelerini kontrol edemiyordu. Ömründe ilk defa kötülükle karşılaşmış bir çocuğun durumu inkâr etme çığlığı gibi, şaşkınlık ve inanmazlıkla dolu bir güceniklik taşıyan kelimeler, zorla çıkıyordu ağzından.

“Ne diyorlar, Eddie?”

“Onlar...Kendin okuman gerek.” Eliyle masasına bıraktığı gazeteyi gösterdi. “Rearden Metal kötüdür demiyorlar. Güvenilmez, tehlikeli falan da demiyorlar. Yaptıkları şey...” Elleri iki yana açıldı, sonra bir çaresizlik hareketiyle yana sarktı.

Dagny ne yapılmış olduğunu bir bakışta gördü. Gözleri şu cümleleri okuyordu: “Bir süre ağır kullanımın sonunda ani bir çatlağın görülmesi mümkünse de, bu sürenin uzunluğu tahmin edilememektedir...Bir moleküler reaksiyon ihtimali, hâlen bilinemiyor olmakla birlikte, tümüyle ihtimal dışı da sayılamaz...Metalin gerilme gücü çok iyi gözükmekle birlikte, olağanüstü baskı durumundaki davranışıyla ilgili bazı sorular da saf dışı bırakılamaz...Metalin kullanımının yasaklanması talepleri her ne kadar hiçbir dayanak bulamasa da, niteliklerinin daha uzun süre incelenmesinde fayda olduğu şüphelidir.”

“Bununla mücadele edemeyiz. Cevap da verilemez buna,” dedi Eddie.

Çok yavaş konuşuyordu. “Tekzip isteyemeyiz. Onlara kendi testlerimizi gösterip bir şey de kanıtlayamayız. Hiçbir şey söylememişler ki! Reddedilebilecek, onları meslekî açıdan utandıracak hiçbir şey söylememişler. Korkak işi bunlarınki. Bir dolandırıcıdan ya da şantajcıdan bekleyebileceğin türden bir tutum. Ama, Dagny! Ulusal Bilim Enstitüsü bu!”

Dagny yavaşça başını salladı. Doğrulduğunda gözleri pencerenin dışında, uzaklarda bir noktaya dikilmiş gibiydi. Karanlık sokağın sonunda bir elektrik sinyali yanıp yanıp sönüyor, sanki ona hain hain göz kırpıyordu.

Eddie gücünü topladı, komutana rapor veren asker gibi konuştu: “Taggart hisseleri düştü. Ben Nealy işi bıraktı. Yol ve Ray İşçileri Ulusal Kardeşliği, üyelerinin Rio Norte Hattı’nda çalışmasını yasakladı. Jim kentten ayrıldı.” Dagny mantosuyla şapkasını çıkardı, kararlı adımlarla yürüyüp masasının arkasındaki koltuğa oturdu.

Önünde duran kahverengi büyük zarfı hemen gördü. Köşesinde Rearden Çelik’in amblemi vardı.

Eddie, “O zarf sen çıktıktan hemen sonra özel kuryeyle geldi,” dedi.

Dagny elini zarfa dayadı, ama onu açmadı. İçinde ne olduğunu biliyordu: Köprünün çizimleri.

Bir süre sonra, “Kim yayınlamış bildiriyi?” diye sordu.

Eddie onun yüzüne bakıp azıcık gülümsedi. Başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi. “Onu da düşündüm. Enstitüye şehirlerarası telefon açıp sordum. Hayır, bildiri enstitünün koordinatörü Floyd Ferris’in ofisinden yayınlanmış.” Dagny hiçbir şey söylemedi

“Ama yine de! O enstitünün Başkanı Dr. Stadler. Enstitü demek o demek. Bundan haberi olmaması düşünülemez. İzin vermiş olmalı. Yapıldıysa onun adına yapılmıştır...Dr. Robert Stadler...Hatırlıyor musun...biz üniversitedeyken...dünyanın büyük isimlerinden konuşurduk...büyük zekâlar...onun adını da sayardık, ayrıca..Birden sustu. “Özür dilerim, Dagny. Bir şeyler söylemenin işe yaramayacağını biliyorum. Ama...”

Dagny, elleri kahverengi zarfın üzerinde. Öylece oturuyordu.

“Dagny,” dedi Eddie alçak sesle. “Ne oluyor insanlara? Bu bildiri nasıl kazanabiliyor? Bir çamur atma manevrası olduğu öyle aşikâr ki! Öyle kalleşçe ki! Aklı başında biri bunu görünce hemen çöpe atar, diye düşünürdüm. Nasıl oluyor da..Sesi umutsuz bir isyanın etkisiyle çatlıyordu...“Nasıl kabul ediyorlar bunu? Okumamışlar mı? Görmemişler mi? Hiç düşünmüyorlar mı? Dagny! İnsanların içinde, böyle davranmalarına izin veren şey nedir...ve...biz bununla nasıl bir arada yaşayacağız?”

“Sus, Eddie,” dedi Dagny. “Sus. Korkma.”

***

Devlet Bilim Enstitüsü binası, New Hampshire nehrinin kıyısındaki, ıssız tepelerin üzerindeydi. Yeri, nehirle gökyüzünün arasında, tam ortada gibiydi.

Uzaktan bakıldığında, bakir ormanda tek başına kalmış bir anıta benziyordu. Ağaçları özenle dikilmiş, yolları park gibi döşenmişti. Birkaç mil uzakta küçük bir kasabanın damları görünüyordu. Ama hiçbir şeyin fazlasıyla yaklaşarak binanın görkemini bozmasına izin verilmemişti.

Duvarlarının beyaz mermeri klasik bir ihtişam sağlıyordu ona. Dikdörtgenlerden oluşan bileşimi, modern bir tesisin temiz güzelliğini yansıtıyordu. İlham dolu bir binaydı. İnsanlar nehrin karşı tarafından ona saygıyla bakar, onu o binanın hatlarındaki karaktere sahip birine dikilmiş bir anıt olarak görürlerdi. Kapı girişinin üzerinde mermere oyulmuş bir ithaf göze çarpardı: “Korkusuz zihne. İhlâl edilmemiş gerçeğe.” Binanın sessiz kanatlarından birinde, çıplak bir koridorda, kapı üstlerindeki pirinç levhalardan birinde bir isim yazılıydı: Dr. Robert Stadler.

Dr. Robert Stadler daha yirmiyedi yaşındayken kozmik ışınlarla ilgili tezini yazmış, daha önceki bilim adamlarının

inançlarını kökten yıkmıştı. İzinden gelenler, hangi alanı incelemeye yönelirlerse yönelsinler, çabalarını hep onun başarılarına dayandırarak başlatmışlardı. Otuz yaşındayken çağın en büyük fizikçisi olarak tanınıyordu. Otuziki yaşına geldiğinde, Patrick Henry Üniversitesi henüz şöhretini yeni yeni kazanırken, orada fizik kürsüsünün başına geçmişti. Bir yazar onun hakkında şöyle yazmıştı: “Belki de incelediği mucizeler arasında hiçbiri Dr. Robert Stadler’ın beyni kadar büyük bir mucize olamaz.” Bir keresinde Dr. Robert Stadler, bir öğrencisinin sözünü şöyle düzeltmişti: “Özgür bilimsel araştırma mı? Birinci sıfat gereksiz o cümlede.”

Dr. Robert Stadler kırk yaşına geldiğinde ulusa hitap etti, Ulusal Bilim Enstitüsü’nün kurulması gerektiğini söyledi. “Bilimi, doların boyunduruğundan kurtarın,” diye yakardı. Konu bıçak sırtındaydı. Adı duyulmamış bir grup, bir yasa taslağını sessizce devreye sokmuş, meclis işlemlerinin pek çoğundan geçmesini de sağlamıştı. Ama bu yasayla ilgili bazı tereddütler, kimsenin gerçek anlamda tanımlayamadığı bazı kuşkular vardı. Dr. Robert Stadler'ın adı, ülkeyi tezdeki kozmik ışınlar gibi etkiledi, her engeli deldi. Millet o beyaz mermer anıtı, en büyük insanına kişisel bir armağan olarak dikti.

Dr. Stadler’ın enstitüdeki ofisi küçük bir odaydı. Sıradan bir şirkette, muhasebeci odası gibi bir şeydi. Çirkin sarı meşeden ucuz bir masa, bir dosya dolabı, iki koltuk, üzerine tebeşirle matematik formülleri yazılmış bir kara tahta. Dagny boş duvarın önünde duran koltukta otururken, buranın kibir ve zarafet karışımı içerdiğini düşünüyordu. Kibir; çünkü sahibi bu odaya razı olacak kadar büyüktü, zarif; çünkü sahibinin gerçekten de başka bir şeye ihtiyacı yoktu.

Dr. Stadler'la daha önce de birkaç kere karşılaşmıştı. Bu karşılaşmalar ya önde gelen işadamlarının ya da mühendislik derneklerinin önemli bir ilkeye katkı için verdiği şölenlerde olmuştu. O davetlere Dagny de, tıpkı Dr. Stadler gibi isteksiz gitmiş, adamın gelip kendisiyle çene çalmaktan hoşlandığını fark etmişti. Bu keresinde, "Bayan Taggart," demişti doktor ona. "Ben zekâyla karşılaşmayı hiç beklemem. Onunla burada karşılaşmaksa şaşırtıcı bir rahatlama getiriyor." Dagny bu ofise gelirken kafasında o cümle vardı. Şimdi oturmuş, bilim adamını bir bilim adamı gibi seyrediyordu...Hiçbir şeyi varsaymayarak, duyguları bir kenara atarak, yalnızca gözlemlemeyi ve anlamayı bekleyerek.

"Bayan Taggart," dedi adam neşeyle. "Meraklandırdınız beni. Daha önce olmamış şeylerin oluşuna her zaman meraklanmışımdır. Kural olarak, konukları kabul etmek benim için ıstıraplı bir görevdir. Sizi burada gördüğüme bu kadar sevinmem beni gerçekten şaşırttı. İnsanın bir vakumdan anlayış çekmeye çalışmadan konuşabilmesi ne büyük bir değişiklik, biliyor musunuz?" Masasının kenarına oturdu. Davranışları neşeli ve sıcaktı. Pek uzun boylu sayılmazdı. İncecik olması ona genç bir hava veriyordu. Zayıf yüzü zaten yaşını belli etmeyen yüzlerdendi. Güzel bir yüz değildi, ama geniş alnıyla ela gözleri öyle bir zeka yansıtıyordu ki, insan başka hiçbir şeye dikkat edemiyordu. Gözlerinin köşelerinde mizah çizgileri, ağzının köşelerinde belli belirsiz acı çizgileri vardı. Yaşı elliye gelmiş birine hiç benzemiyordu. Tek yaşlanma belirtisi, hafifçe ağarmaya başlamış saçlarıydı.

"Kendinizden söz edin biraz" dedi. "Size hep sormak istemişimdir, ağır sanayi gibi olmayacak bir kariyeri alanını neden seçtiniz ve o insanlara nasıl dayanabiliyorsunuz?"

“Çok fazla zamanınızı almayacağım, Dr. Stadler.” Nazik, mesafeli bir açıklıkla konuşuyordu. “Konuşmaya geldiğim konu son derece önemli.”

Doktor güldü. “İşte işadamı nitelikleri. Hemen konuya girmemi istiyorsunuz. Eh, nasıl arzu ederseniz. Ama benim zamanımı ziyan etme konusunda üzülmeyin. Zamanım sizindir. Neydi görüşmek istediğiniz? Ha, evet. Rearden Metal. Çok iyi bildiğim bir konu sayılmaz, ama sizin için elimden bir şey gelirse...Eli bir davet ifade edercesine hareket etti.

“Bu enstitü tarafından yayınlanan, Rearden Metal'le ilgili bildiriyi biliyor musunuz?”

Doktor kaşlarını belli belirsiz çattı. “Evet. Duymuştum.”

“O yazıyı okudunuz mu?”

“Hayır.”

“Rearden Metal'in kullanımını önleme amacıyla yazılmıştı.”

“Evet, evet, o kadarını anlamıştım.”

“Bana bunun sebebini söyleyebilir misiniz?”

Doktor ellerini iki yana açtı. Güzel elleri vardı. İnce uzun, kemikli. Sinirsel enerji ve güç ifade eden eller. “Gerçekten bilemiyorum. Bu iş Dr, Ferris’in alanı. Eminim yeterli bir sebebi vardır. Dr. Ferris’le konuşmak ister miydiniz?” “Hayır. Rearden Metal'in metalürjik yapısını tanıyor musunuz. Dr. Stadler?”

“Eh, evet, biraz. Ama söylesenize bana, bu konu için neden kaygılanıyorsunuz?”

Dagny’nin gözlerinde kısa süreli bir şaşkınlık parıltısı belirdi. Mesafeli tonunu değiştirmeden cevap verdi: “Rearden Metal’den yapılmış raylarla bir hat döşüyorum ve..

“Ah, tabiî! Onu da duymuştum. Bağışlayın beni, ama gazeteleri gerektiği kadar düzenli okuyamıyorum. O hattı yapan sizin şirketinizdi, değil mi?” “Şirketimin sağ kalması o hattın bitirilmesine bağlı...ve sanıyorum eninde sonunda...ülkenin sağ kalması da ona bağlı olacak.”

Doktorun göz uçlarındaki gülme çizgileri derinleşti. “Böyle bir sözü gerçekten inanarak sarf edebilir misiniz, Bayan Taggart? Ben sarf edemem.” “Bu olayla ilgili olarak mı?”

“Herhangi bir olayla ilgili olarak. Bir ülkenin geleceğinin nasıl olacağını hiç kimse bilemez. Hesaplanabilir bir konu değil. Anlık olaylara bağlı bir kaos. Her şey mümkündür.”

“Sizce bir ülkenin var olabilmesi için üretim şart mıdır, Dr. Stadler?”

“Eh, elbette, evet.”

“Bizim hattımızın inşası, enstitünün bildirisinin yayınlanması sonrasında durdu.”

Adam gülümsemedi, cevap da vermedi.

“O bildiri Rearden Metal'in yapısıyla ilgili sizin düşüncenizi mi yansıtıyor?” diye sordu Dagny.

“Okumadım demiştim.” Sesinde bir keskinliğin izi vardı.

Dagny çantasını açtı, bir gazete kupürü çıkardı, ona uzattı. “Şunu okur, bana bunun bilimsel bir üslupla yazılıp yazılmadığını söyler misiniz?”

Doktor kupüre şöyle bir göz attı, tiksintiyle gülümsedi, sonra kâğıdı iğrenmiş gibi yana fırlattı. “İğrenç, değil mi?” dedi. “Ama insanlarla uğraşırken elden ne gelir?”

Dagny ona anlamayan bakışlarla baktı. “Bu bildiriyi onaylamıyor musunuz?”

Doktor omuzlarını kaldırdı. “Benim onaylayıp onaylamamamın önemi yok.”

“Rearden Metalle ilgili siz şahsen bir sonuca vardınız mı?”

“Şey, metalürji aslında tam da benim...nasıl diyeyim...benim ihtisas dalım değil.”

“Rearden Metalle ilgili verilerden hiçbirini gördünüz mü?”

“Bayan Taggart, sorularınızın amacını anlayamıyorum.” Sesi biraz sabırsızdı.

“Rearden Metal konusunda sizin kendi yargınızı bilmek istiyorum.” “Hangi amaçla?”

“Basına açıklayabilmek için.”

Doktor ayağa kalktı. “Buna imkân yok.”

Dagny düşüncesini anlatabilmeyi amaçlayan gerilimli sesiyle, “Kesin bir karar verebilmeniz için gereken her türlü enformasyonu sağlayacağım,” dedi. “O konuda kamuya beyanda bulunamam.”

“Neden?”

“Durum böyle bir sohbette ele alınamayacak kadar karışık.”

“Ama eğer Rearden Metal’in gerçekten çok değerli bir ürün olduğunu bulgularsanız ve...”

“Onunla ilgisi yok.”

“Rearden Metal’in iyi olup olmamasının konuyla ilgisi yok mu?”

“Verilerin dışında daha başka şeyler var.”

Dagny doğru duyduğundan emin olamadan sordu. “Bilim verilerden başka hangi konularla ilgileniyor?”

Adamın dudaklarının köşelerindeki acı çizgileri keskinleşip bir gülümseme ifadesi yarattı. “Bayan Taggart, siz bilim adamlarının sorunlarını anlamıyorsunuz.”

Dagny yavaşça, gerçeği kelimeler ağzından çıkarken anlıyormuş gibi konuştu: “Bence siz Rearden Metal’in aslında ne olup olmadığını biliyorsunuz.”

Doktor yine omuzlarını kaldırdı. “Evet. Biliyorum. Gördüğüm enformasyona göre gerçekten dikkate değer bir şey. Çok parlak bir başarı...teknoloji açısından.” Odanın içinde sabırsız adımlarla dolaşmaya başlamıştı. “Hattâ günün birinde, Rearden Metal’in dayanabileceği sıcaklıklara dayanacak bir laboratuvar makinesi sipariş etmek de isterim. Benim gözlemlemek, istediğim fenomenler açısından çok değerli olacaktır. Benim deney konum, parçacıkların hareket hızı ışık hızına yaklaştığı zaman...”

“Doktor Stadler” dedi Dagny yavaşça. “Gerçeği biliyorsunuz, ama yine de açıkça söylemeyi reddediyorsunuz, öyle mi?”

“Bayan Taggart, soyut bir söz kullanıyorsunuz, oysa pratik gerçeklerden söz ediyoruz.”

“Biz bilimsel bir konudan söz ediyoruz.”

“Bilim mi? Olayla ilgili standartları birbirine karıştırmıyor musunuz? Ancak katıksız bilim alanına girildiği zaman gerçekler mutlak kriter haline gelir. Oysa uygulamalı bilimden, teknolojiden söz ederken işe insanlar karışır. İnsanlar karışınca da, devreye gerçeğin ötesinde bazı mülâhazaların girmesi kaçınılmazdır.”

“Hangi mülâhazalar?”

“Ben teknolog değilim, Bayan Taggart. İnsanlarla uğraşma konusunda ne yeteneğim var, ne de hevesim. Pratik konular denilen alana karışamam.”

“O bildiri sizin adınıza yayınlandı.”

“Benim onunla hiçbir ilgim olmadı.”

“Bu enstitünün adı sizin sorumluluğunuz.”

“Bu çok haksız bir varsayım.”

“İnsanlar sizin adınızın bu enstitünün her hareketinin teminatı olduğuna inanıyor.”

“İnsanların ne düşündüğü konusunda ben bir şey yapamam...eğer bir şey düşünüyorlarsa tabiî!”

“Sizin bildirinizi kabul ettiler. Oysa o bir yalandı.”

“İnsan halkla uğraşırken, nasıl olur da, aynı zamanda gerçekle uğraşabilir?”

Dagny çok yavaşça, “Sizi anlayamıyorum,” dedi.

“Gerçekle ilgili sorular sosyal alana girmez. Hiçbir ilkenin toplum üzerinde etkisi olamaz.”

“O zaman insanların hareketlerini yönlendiren nedir?”

Doktor yine omuzlarını kaldırdı. “O anın şartları.”

“Dr. Stadler,” dedi Dagny. “Sanırım size, inşa ettiğimiz hattın durdurulmasının anlamını ve sonuçlarını söylemem gerek. Kamu güvenliği adına durduruldum, nedeni de gelmiş geçmiş en iyi rayı kullanıyor olmam. Altı ay içinde o hattı tamamlayamazsam, ülkenin en iyi sanayi bölgesi nakliyesiz kalacak. Çökertilecek. Nedeni, en iyisi olmaları, başkalarının da o servetin bir parçasını kapmak istemeleri.”

“"Belki bu kötü, haksız ve gelecek açısından kara bir şey olabilir, ama toplumsal hayat böyledir. Birileri kural gereği haksız yere feda edilir. İnsanlar arasında yaşamanın başka yolu yoktur. Bir kişi buna karşı ne yapabilir?” “Rearden Metalle ilgili gerçeği açıklayabilirsiniz.”

O cevap vermedi.

“Bunu beni kurtarmak için yapın diye size yalvarabilirim. Ulusal felâketi önlemek için yapın diye de yalvarabilirim. Ama yapmayacağım. Bunlar geçerli nedenler olmayabilir. Aslında bir tek neden var: Yapmanız gerek, çünkü doğru.”

“O bildiri için bana danışılmadı!” Bu bir çığlık gibi, ağzından istemeden fırlamıştı. “Buna izin vermezdim! Bu işten ben de sizden daha çok hoşlanıyor değilim! Ama kamuoyuna açıklama yapamam!”

“Size danışılmadı mı? O hâlde bu bildirinin ardında yatan nedenleri öğrenmek istemeniz gerekmez mi?”

“Şimdi kalkıp enstitüyü mahvedemem!”

“Nedenlerini öğrenmek istemeniz gerekmez mi?”

“Nedenleri biliyorum! Bana söylemiyorlar, ama biliyorum. Onları suçladığımı da söyleyemem.”

“Bana anlatır mısınız?”

“İstiyorsanız anlatırım. İstediğiniz şey gerçeğin kendisiydi, değil mi? Bu enstitünün fonları için oy veren salaklar kalkıp da *sonuç* dedikleri şeyi istedikleri sürece, Dr. Ferris’in elinden bir şey gelmez. Bu adamlar soyut bilim kavramını anlayabilecek tıynette değil. Bilimi ancak kendileri için en son ürettiği mala göre ölçüyorlar. Dr. Ferris bu enstitüyü nasıl ayakta tutabiliyor, şaşıyorum. Pratik yeteneğine hayranlık duyuyorum, o kadar. Hiçbir zaman birinci sınıf bir bilim adamı olamadı bence...ama ne paha biçilmez bir bilim uşağı! Son zamanlarda ciddi bir sorunla karşı karşıyaydı, farkındaydım. Beni işin dışında tuttu, hep kollar beni...ama söylentileri duyuyordum. İnsanlar enstitüyü eleştiriyormuş, çünkü yeterince üretici bulmuyormuş. Kamuoyu tasarruf istiyormuş. Böyle zor günlerde, kendi şişko konforları tehlikeye girince, ilk feda edecekleri şeyin bilim olacağından emin olabilirsiniz. Ortada tek bu kurum kaldı. Artık hemen hiç özel araştırma kuruluşu kalmadı. Sanayilerimizi yöneten şu açgözlü bıçkınlara bakın! Onlardan bilime destek vermelerini bekleyemezsiniz.”

“Şimdi kim destekliyor sizi?” Dagny’nin sesi çok yavaş çıkıyordu.

Doktor Stadler omuz silkti. “Toplum.”

Dagny büyük bir çabayla, “Bana o bildirinin ardında yutan sebepleri söyleyecektiniz” dedi.

“Anlamanız zor olmaz bence. Düşünün ki bu enstitünün onüç yıldır bir metalürji araştırma departmanı var. Kurması yirmi milyon dolar tuttu, ama tek ürettiği, yeni bir gümüş cilasıyla bir antikorosif...Bence o da eskileri kadar iyi değil...Şimdi özel bir kuruluş ortaya çıkar da metalürji biliminde devrim yapacak bir ürün üretirse ve bu ürün çok da başarılı olursa, buna kamuoyunun vereceği tepkinin nasıl olacağını düşünmek herhalde zor olmaz!”

Dagny’nin başı önüne sarktı. Ağzından hiç ses çıkmadı.

“Metalürji departmanımızı suçlamıyorum!” dedi doktor Öfkeyle. “Bu tür sonuçlar istendiği zamanda çıkmaz, onu biliyorum. Ama halk bunu anlamaz. O hâlde neyi feda edeceğiz? Mükemmel bir döküm malını mı, yoksa dünyada son kalan bilim merkezini mi...ve onunla birlikte de insanlığın geleceğindeki tüm bilgileri mi? Alternatifler bunlar.”

Dagny başını hiç kaldırmadan, öylece oturuyordu. Bir süre sonra, “Pekâlâ, Dr. Stadler,” dedi. “Tartışmayacağım.”

Doktor onun eliyle çantasını aradığını gördü. Sanki ayağa kalkmak için gereken hareketlerin neler olduğunu hatırlamaya çalışıyordu.

“Bayan Taggart,” dedi alçak sesle. Sanki yalvarıyordu. Dagny başını kaldırdı. Yüzü toparlanmış, ifadesiz bir yüzdü.

Doktor Stadler yaklaştı, tek elini onun başının üzerindeki duvara dayadı. Sanki onu kolunun oyuğu içine almak istemişti. Yumuşak, acılı bir ikna tonuyla, “Bayan Taggart,” dedi. “Ben sizden yaşlıyım. İnanın bana, dünyada yaşamanın

başka yolu yoktur. İnsanlar gerçeklere ya da mantığı açık değildir. Rasyonel ifadelerle onlara ulaşamazsınız. Zihin onların karşısında güçsüzdür. Ama yine de onlarla uğraşmak zorundayız. Herhangi bir şey başarmak istiyorsak, onları kandırmak, o şeyi yapmamıza izin vermelerini sağlamalıyız. Ya da onları zorlamalıyız. Başka hiçbir şeyi anlamazlar. Akılla ilgili girişimler için onlardan destek bekleyemeyiz. Ruhla ilgili amaçlar için de öyle. Onlar hain hayvanlardan başka bir şey değil. Açgözlü, kendini kayıran, yamyam dolar avcılarıdırlar...”

“Ben de dolar avcılarındanım, Dr. Stadler." dedi Dagny aynı alçak sesle.

“Siz,eşi bulunmaz derecede zeki bir çocuksunuz, hayatı yeterince tanımadığınız için de insanların aptallığını tam olarak ölçemiyorsunuz. Ben tüm hayatım boyunca bununla mücadele ettim. Çok yoruldum...” Samimi bir ses tonuyla konuşuyordu. Yavaşça Dagny’den uzaklaştı. “Bir zamanlar bu dünyayı ne trajik bir mezbele hâline getirdiklerine bakıp ağlamak isterdim, onlara dinlesinler diye yalvarmak isterdim...Ben onlara daha iyi yaşamalarını öğretebilirdim! Ama beni duyacak kimse yoktu. Beni dinleyecek organları yoktu...Zekâ? Öyle ender bulunan şey ki! Bir anlığına insanlar arasında çakıyor, sonra yok oluyor. Yapısını bile anlayamıyoruz...Geleceği nedir...ölecek mi...onu da bilemiyoruz.”

Dagny kalkmak için bir hareket yaptı.

“Gitmeyin, Bayan Taggart. Anlamanızı istiyorum.”

Dagny yüzünü ona çevirdi. Kayıtsızca itaat etti. Yüzü solgun değildi, ama tüm hatları garip biçimde belirginleşmişti. Teni renk gölgelerini kaybetmiş gibi.

“Siz gençsiniz,” dedi adam yine. “Sizin yaşınızdayken ben de mantığın sınırsız gücüne inanırdım. İnsanı rasyonel bir varlık olarak parlak bir görünüme oturtmuştum. O zamandan bugüne çok şey gördüm. Çok kere hayal kırıklığına uğradım...Size bir hikâye anlatmak istiyorum.”

Çalışma odasının penceresinin önünde dikilmekteydi. Dışarısı kararmıştı. Karanlık sanki aşağılardaki nehrin kara yatağından yükseliyordu. Suda birkaç ışık oynaşıyordu, onlar da karşı kıyının tepelerinden yansıyan ışıklardı. Gökyüzü hâlâ koyu bir akşam mavisiydi. Tek bir yıldız, dünyaya pek yakın, inanılmayacak kadar büyüktü. Onun yüzünden gökyüzü de olduğundan daha koyu renkmiş gibi duruyordu.

“Ben Patrick Henry Üniversitesi’ndeyken,” diye anlatmaya başladı Stadler. “...üç öğrencim vardı. Geçmişte de çok parlak öğrencilerim oldu, ama bu üçü, her öğretmenin dualarına bir cevaptı adeta. Eğer bir insan, en iyi cins insan zihninin biçimlendirilmek üzere getirilip kendi eline teslim edilmesi için yakarsa, işte o armağan o çocuklar olurdu. Onlardaki zekâ insanın gelecekte, değişen dünyada görmek isteyeceği türdendi. Çok farklı geçmişlerden geliyorlardı, ama ayrılmaz arkadaştılar. Kendilerine çok garip dersler seçtiler. İki konuda ilerlemek istiyorlardı, biri benim dersim, öbürü de Hugh Akston’ın dersiydi. Fizikle felsefe. Bunlar günümüzde bir araya gelişine pek sık rastladığımız ilgi alanları değildir. Hugh Akston çok özel bir insandı. Harika bir kafası vardı...Üniversitenin sonradan onun yerine geçirdiği şu inanılmaz tip gibi değildi. Akston'la ikimiz, o üç öğrenci söz konusu olduğunda, birbirimizi biraz kıskanıyor gibiydik. Aramızda sanki bir mücadele vardı. Dostça bir mücadele tabiî...Çünkü birbirimizi iyi anlayan insanlardık. Bir keresinde Akston, onları oğlu gibi gördüğünü söylemişti. Bundan çok

rahatsız olduğumu hatırlıyorum...Çünkü ben de üçünü kendi oğullarım gibi görüyordum...”

Dönüp Dagny’ye baktı. O acılı yaşlılık çizgileri şimdi yanaklarına kadar yükselip belirginleşmeye başlamıştı. “Ben bu enstitünün kurulmasına taraftar olduğumda o üç çocuktan biri beni lânetlemişti. O günden beri onu görmedim. Olay beni ilk başlarda hep rahatsız etti. Ama çoktan beri o konuda rahatsızlık duymaz oldum.”

Gülümsedi. Yüzünde artık yalnızca o acı ifade kalmıştı. Gülümsemesinde de.

“O üç adam...zekâ denilen armağanın getirebileceği tüm umutları simgeleyen, çok şey beklediğimiz o üç kişi...Onlardan biri Francisco d’Anconia’ydı. Sonradan yozlaşmış bir zampara oldu. İkincisi Ragnar Danneskjöld’dü, o da haydut olup çıktı. İşte insan zihninin sunabildiği vaatler.”

“Üçüncüsü kimdi?” diye sordu Dagny.

Stadler omuz silkti. “Üçüncüsü kötü şöhret bile kazanamadı. İz bırakamadan yok olup gitti. Kalabalığa karıştı. Herhalde bir yerlerde muhasebeci yardımcısı falandır.”

***

“Yalan! Ben kaçmadım!” diye bağırıyordu James Taggart. “Buraya geldim, çünkü hastaydım. Dr. Wilson’a sor. Bir tür gripmiş. O kanıtlayabilir. Sen nasıl bildin burada olduğumu?”

Dagny odanın ortasında dikilmişti. Yakasındaki ve şapkasının kenarındaki karlar eriyip yere damlıyordu. Çevresine bakındı. İçindeki duygunun farkına varmaya zaman ayırsa, o duygu herhalde hüzün olacaktı.

Hudson yamacındaki eski Taggart Malikânesinin bir odasıydı burası. malikâne Jim’e kalmıştı, ama o da buraya pek seyrek gelirdi. Çocukluklarında bu oda babalarının çalışma odasıydı. Şimdi...ara sıra kullanılan, ama içinde

yaşanmayan bir oda havasına girmişti. İki koltuğun dışında, diğerlerine toz örtüleri geçirilmişti. Şöminede ateş yoktu. Bir elektrik sobasından sıcaklık yayılıyor, kablosu hâlinin üzerinden duvardaki prize uzanıyordu. Bir de çalışma masası vardı, ama üstü boştu.

Jim kanepeye yatmıştı. Boynuna kaşkol yerine bir havlu sarılmıştı. Dagny onun yanı başındaki sandalyenin üzerinde içi dolu kül tablasını gördü. Ayrıca bir şişe viski, bükülmüş bir kâğıt bardak, her yana saçılmış iki günlük gazeteler de ortalıktaydı. Büyükbabalarının bir portresi şöminenin üstüne asılmıştı. Tam boy bir portre. Solmakta olan fonda bir demiryolu köprüsü görünüyordu.

“Tartışmaya zamanım yok, Jim.”

“Senin fikrindi! Umarım senin fikrin olduğunu Yönetim Kurulu önünde de itiraf edersin. Senin Rearden Metal'in yaptı bunu bize! Orren Boyle’u bekleseydik.Tıraşsız yüzünde bir duygular karışımı vardı: Panik, nefret, bir nebze zafer, zayıf durumdaki birine bağırmanın rahatlaması...çok gerilerde de belli belirsiz, tedbirli bir yakarış, bir yardım umudu.

Jim bir anlığına duraklamıştı ama Dagny cevap vermedi. Durmuş ona bakıyordu. Elleri mantosunun ceplerine sokulmuştu.

“Artık yapabileceğimiz bir şey yok!” diye inledi Jim. “Washington’ı aramaya çalıştım. Phoenix-Durango’ya el koyup onu bize vermelerini istiyordum. Acil durum nedeniyle. Ama konuşmaya yanaşmadılar! Çok fazla kişi itiraz ediyor, dediler. Emsal yaratmaktan mı korkuyorlarmış neymiş!...Ulusal Demiryolları Birliği'ni aradım, son tarihi ertelemelerini, Dan Comway’in o hattı bir yıl daha işletmesine izin vermelerini istedim. Bu bize biraz zaman kazandırırdı. Ama adam onu da reddetti! Ellis Wyatt’ı ve

Colorado’daki arkadaşlarını bulup, Washington’ın Conway’e çalışmasını emretmesi için destek istedim. Ama hepsi birden, Wyatt da dahil, reddettiler itoğulları! Asıl tehlikede olan onlar...Bizden daha fazla. Batacak olan onlar...ama reddettiler!”

Dagny hafifçe gülümsedi, ama bir yorumda bulunmadı.

“Şimdi artık yapabileceğimiz hiçbir şey kalmadı! Yakalandık. O hattan ne vazgeçebiliriz, ne de hattı tamamlayabiliriz. Durmak da olmaz, devam etmek de. Paramız yok. Kimse yanımıza sokulmak bile istemiyor! Rio Norte Hattı olmazsa elimizde ne kalır? Onu da bitiremiyoruz. Boykot edecekler bizi. Kara listelere alacaklar. O ray işçileri sendikası bizi mahkemeye verecek. Verirler tabiî, bir yasa var o konuda. O hattı tamamlayamayacağız! Tanrım! Ne yapacağız?”

Dagny bekledi. Sonra, “Bitti mi, Jim?” dedi. “Çünkü eğer bittiyse, neler yapacağımızı söyleyeyim sana.”

Taggart sessizleşti, ağırlaşan göz kapaklarının altından ona baktı.

“Bu bir teklif değil, Jim. Bu bir ültimatom. Yalnızca dinle ve kabul et.Ben Rio Norte Hattı’nın inşaatını tamamlayacağım. Ben şahsen yapacağım, Taggart Transcontinental değil. Başkan Yardımcılığı görevinden izin alacağım. Kendi adıma bir şirket kuracağım. Senin Yönetim Kurulun, Rio Norte Hattı’nı bana devredecek. Kendi kendimin müteahhidi olarak çalışacağım. Kendi finansmanımı kendim bulacağım. Tüm görev ve sorumlulukları üstleneceğim. Hattı zamanında tamamlayacağım. Sizler Rearden Metal rayların nasıl dayandığını görünce, hattı yeniden Taggart Transcontinental'a devredip eski işime döneceğim. Hepsi bu kadar.”

Taggart ona sessizce bakıyordu. Ayağının ucundan terliği sarkmaktaydı. Dagny hiçbir zaman, bir insanın yüzünde umudun bu kadar çirkin görünebileceğini tahmin edememişti, ama öyle görünüyordu. İçine kurnazlık karışmış bir umuttu. Dagny gözlerini ondan kaçırdı, böyle bir durumda bir insanın nasıl olup da ilk düşünce olarak karşısındakini kandırmaya yönelebileceğini merak etti.

Derken Jim hiç olmayacak bir şey söyledi. Heyecanlı bir sesle, “Ama o arada Taggart Transcontinental’ı kim yönetecek?” dedi.

Dagny güldü. Kendi ağzından çıkan bu ses kendini de şaşırttı. Acı bir gülüştü, o yüzden garip geliyordu. “Eddie Willers,” dedi.

“Yo! Yapamaz!”

Dagny bir kere daha, aynı tonda güldü. “Bu tür konularda seni daha akıllı sanırdım. Eddie Başkan Yardımcısı Vekili görevine yükselecek. Benim ofisimde, benim masamda oturacak. “Başka kim yönetecek sanıyorsun Taggart Transcontinental'ı?”

“Ama nasıl yapabilir, hiç anla...”

“Ben Eddie’nin ofisiyle Colorado arasında gidip geleceğim. Zaten şehirlerarası telefonlar da var. Ben hep ne yaptıysam yine onu yapacağım. Hiçbir şey değişmeyecek, yalnızca arkadaşlarına gösterebileceğin bir şov yaratmış olacağız...benim için de biraz daha zor olacak.”

“Nasıl şov?”

“Beni çok iyi anlıyorsun, Jim. Senin ve Yönetim Kurulu’nun ne tür oyunlara bulaşmış olduğunuzu bilmiyorum. Kaç kılı kırk yarıyorsun, kaç cepheye oynuyorsun, onu da bilmiyorum, ayrıca aldırmıyorum. Hepiniz benim arkama saklanabilirsiniz. Rearden Metal’i

tehdit sayan kimselerle anlaşmalara vardığınız için hepiniz korkuyorsanız...işte size saklanma fırsatı. Siz bu işe bulaşmıyorsunuz. Yapan siz değilsiniz, benim. Ötekilerin bana küfretmesine, beni kınamasına yardım edebilirsiniz. Hepiniz evinizde oturabilir, hiçbir riske girmeyebilir, hiç kimseyi kendinize düşman etmeyebilirsiniz. Sadece yolumdan çekilin.”

“Eh...” dedi Jim yavaşça. “...elbette ki kocaman bir demiryolu sisteminin politikalarıyla ilgili sorunlar çok karmaşık olabiliyor...Oysa küçük, bağımsız bir şirket, bir şahıs şirketi, daha kolaylıkla..

“Evet, Jim, evet, bütün bunları biliyorum. Rio Norte’yi bana devrettiğini açıkladığın anda Taggart Transcontinental'ın hisseleri yükselecek. Tahtakuruları her köşeden çıkmaz olacak, çünkü kemirecekleri dev bir şirket kalmamış olacak. Onlar beni nasıl saf dışı edeceklerine karar verene kadar ben o hattı bitirmiş olacağım. Benim açımdan bakınca da, sana, senin kuruluna hesap vermek, onlarla tartışmak, izin dilenmek zorunda kalmayacağım. Eğer işi bitireceksem, böyle şeylere vakit yok zaten. Tek başıma yapacağım”

“Ya...başaramazsan?”

“Başaramazsam tek başıma batarım.”

“Böyle bir durumda Taggart Transcontinental'ın sana hiçbir yardımda bulunamayacağını atılıyorsun, değil mi?”

“Anlıyorum.”

“Bize güvenmeyeceksin, öyle mi?”

“Hayır.”

“Bizimle tüm resmi ilişkileri keseceksin, yaptıkların bizim şöhretimize yansımayacak!”

“Evet”

“Şurasını da karara bağlasak iyi olur...Bir başarısızlık ya da skandal durumunda...aldığın süreli izin daimi olacak...başkan yardımcılığı görevine geri dönmeyeceksin.”

Dagny bir an için gözlerini yumdu. “Peki, Jim. Öyle bir durum olursa, geri dönmem.”

“Rio Norte Hattı’nı sana devretmeden önce, sonunda orayı tekrar bize devredeceğine dair, hat başarılı olursa çoğunluk hisselerini maliyet fiyatına vereceğine dair de yazılı anlaşma imzalamamız gerekir sanıyorum. Yoksa bizden büyük kâr sızdırabilirsin, çünkü o hatta ihtiyacımız var.”

Dagny’nin gözlerindeki şaşkınlık ifadesi yalnızca bir an sürdü, ardından kayıtsız sesi duyuldu. Kelimeler sanki dilenciye sadaka atıyormuş gibi döküldü ağzından. “Tabiî, Jim. Onu da yazılı yapalım.”

“Şimdi...senin geçici halefin olarak...”

“Evet?”

“Aslında işi Eddie Willers'ın yapmasını istiyor olamazsın, değil mi?”

“Evet, istiyorum.”

“Ama o başkan yardımcısına benzemiyor bile! Ne mevcudiyeti, ne davranışları ne...”

“Kendi işini de, benim işimi de iyi biliyor. Benim ne istediğimi biliyor. Ben ona güveniyorum. Onunla çalışabilirim.”

“Daha seçkin gençlerimizden birini atamamız daha iyi olmaz mıydı? İyi aileden gelme, sosyal davranışı daha iyi olan...”

“Eddie Willers olacak,Jim”

Taggart içini çekti. “Pekâla. Yalnız...yalnız bu konuda dikkatli olmalıyız...İnsanlar Taggart Transcontinental'ı hâlâ

senin yönettiğinden kuşkulanmamalı. Bunu hiç kimse bilmemeli.”

“Herkes bilecek, Jim. Ama kimse açıkça söylemeyeceği için, herkes memnun olacak.”

“Ama görünüşü korumak zorundayız.”

“Aa, tabii! Beni yolda görürsen tanımamazlıktan gelirsin istersen. Beni daha önce ömründe görmediğini söylersin, ben de Taggart Transcontinental'ın adını bile duymadım derim.”

Taggart sessizdi. Düşünmeye çalışıyor, gözlerini yerden ayırmıyordu. Dagny dönüp pencereden dışarı baktı. Gökyüzü gri-beyaz, tipik kış rengiydi. Aşağılarda, Hudson kıyısında, gözünü dikip Francisco’nun arabasını beklediği yol vardı. Nehrin üzerindeki kayayı gördü. Oraya tırmanır, New York’un gökdelenlerine bakarlardı. Ormanın biraz ilerisinde de Rockdale İstasyonu’nun rayları vardı. Her taraf karlarla kaplıydı şimdi. Görülebilenler, hatırladığı manzaranın iskeleti gibiydi. Çıplak dallar karlardan yükselip gökyüzüne uzanıyordu. İnce çizgiler. Her taraf gri ve beyaz. Fotoğraf gibi. Anı diye saklanan, çoktan ölmüş bir fotoğraf gibi. Ama o fotoğrafın da her şeyi geri getirebilme gücü vardı.

“Adına ne diyeceksin?”

Dagny döndü. Şaşırmıştı. “Neye?”

“Şirketine ne isim vereceksin?”

“Ha...Dagny Taggart Hattı herhalde.”

“Ama...sence bu akıllıca bir şey mi? Yanlış anlaşılabilir. İsimdeki Taggart kelimesi insanlara...”

“Eh, sen ne isim istiyorsun?” diye aksilendi Dagny. Yorgunluktan, kendini öfkeye kaptırıyordu. “Bayan İsimsiz mi? Madam X mi? John Galt mı?” Birden sustu, yüzü güldü. Buz gibi, parlak, tehlikeli bir gülümseme. “Bu adı beğendim! John Galt Hattı.”

“Ulu Tanrım, olamaz!”

“Olur”

“Ama bu...bayağı bir argodan ibaret!”

“Evet.”

“Bu kadar ciddi bir projeyi alaya alamazsın!...Bu kadar bayağılaşamazsın...gurursuzca...”

“Yapamaz mıyım?”

“Ama, Tanrım, neden?”

“Çünkü seni şaşırttığına göre, ötekileri de şaşırtacak.”

“Senin etki sağlamak için adım atağını hiç görmemiştim.”

“Bu sefer öyle yapıyorum.”

“Ama...” Sesi kısıldı, hemen hemen bâtıl inanç fısıltısı tonuna indi: “Dagny,bak...biliyorsun, bu...kötü şans getirir...yani bunun simgelediği...” Sustu. “Neyi simgeliyor?”

“Bilmiyorum...Ama insanların bu sözü kullanış biçimi...bunu söyledikleri durumlar hep..

“Korku mu? Umutsuzluk mu? Boşuna çaba duygusu mu?”

“Evet...evet, öyle işte.”

“Ben de onların yüzüne bunu çarpmak istiyorum zaten.”

Dagny’nin gözlerindeki o parlak, kıvılcımlı öfke, konudan zevk almaya başladığının bu ilk işareti, Taggart'a sessiz kalması gerektiğini belli etti. “Bütün kâğıtları hazırla. Tüm işlemler John Galt Hattı adına olsun.” Taggart içini çekti. “Eh, hat senin hattın.”

“Sapına kadar!”

Taggart ona şaşkın bakışlarla baktı. Dagny artık başkan yardımcısı havalarını bırakmıştı. Rahatlamış, inşaat işçileriyle birlikte dinleniyormuş gibi olmuştu.

Taggart konuştu. “Evrak işleri ve hukuk yönünden bazı zorluklar çıkabilir. Önce izin almak için...”

Dagny ona hızla döndü. Yüzünde o parlak, şiddet içeren ifadenin izleri hâlâ vardı. Neşe silinmişti ama. Gülümsemeden de iz yoktu. Bu seferki ifade garip, ilkelliği çağrıştıran bir ifadeydi. Taggart bunu gördüğü anda, bir daha hiçbir zaman görmemeyi diledi.

“Dinle, Jim,” dedi Dagny. Taggart bu ses tonunu daha önce hiçbir insandan duymamıştı. “Anlaşmada kendi sorumluluğun olarak bir tek şey yapabilirsin, onu da yapsan iyi olun Washington'daki çocuklarını benden uzak tut. Bana tüm izinleri, yetkileri, kontratları, yasaların gerektirdiği tüm öteki çer çöpü kolaylıkla vermelerini sağla. Beni durdurmaya kalkmalarına izin verme. Eğer buna kalkışırlarsa...Jim, söylentilere göre dedemiz Nat Taggart, almak zorunda olmadığı bir izni vermeyen politikacıyı öldürmüş. Nat Taggart’ın ne yaptığını bilemem. Ama sana şunu söyleyebilirim; öldürdüyse, bunu ne hissederek yaptığını biliyorum. Yapmadıysa...onun yerine ben yapabilirim, aile efsanesini ben tamamlayabilirim. Ciddiyim, Jim,”

***

Francisco d’Anconia, Dagny’nin masasının önündeki koltukta oturuyordu. Yüzü ifadesizdi. Dagny ona iş görüşmesi tonuyla, kendi demiryolu şirketinin kuruluşunu ve amacını anlatırken hep ifadesiz kalmıştı. Dinlemişti yalnızca Francisco. Tek kelime bile söylememişti.

Dagny onun yüzünde bu tükenmiş, pasif ifadeyi hiç görmemişti. Ne alaycılık vardı, ne eğlenme, ne düşmanlık. Sanki kendisi varoluşun bu dakikalarına ait değilmiş, ona ulaşılamıyormuş gibiydi. Ama gözleri yine de Dagny'ye dikkatle bakıyor, sanki Dagny’nin bildiğinden daha fazlasını görüyordu. O gözler Dagny’ye, tek yönlü aynaları

düşündürüyordu. Tüm ışıkları içeri alan, ama hiçbirini dışarı salmayan aynalar.

“Francisco, seni buraya çağırdım, çünkü beni kendi ofisimde görmeni istedim. Burayı hiç görmemiştin. Bir zamanlar senin gözünde anlam taşırdı böyle bir şey.”

Francisco’nun gözleri yavaşça ofisi süzdü. Duvarları çıplaktı. Yalnızca üç şey vardı o duvarlarda: Taggart Transcontinental'ın bir haritası, Nat Taggart’ın heykeline model olarak kullanılan orijinal resmi, bir de koskocaman demiryolu takvimi...neşeli, kaba renklerde. Her yıl resmi değiştirilerek yeniden dağıtılan takvimlerden. Taggart şirketi bunları her istasyona yollardı. Dagny’nin Rockdale İstasyonu'ndaki ilk görevinde de yanı başında bu takvimden asılıydı.

Francisco ayağa kalktı, alçak sesle konuştu: “Dagny, kendi iyiliğin için ve...” belli belirsiz bir tereddüt geçirdi, “...ve benim için hissedebileceğin azıcık acıma duygusu hatırına, isteyeceğin şeyi isteme. İsteme. Bırak gideyim.”

Bu, Francisco’ya hiç uymuyordu. Dagny de ondan böyle bir şey duymayı beklememişti. Bir an sonra, “Neden?” diye sordu.

“Sana cevap veremem. Hiçbir soruya cevap veremem. Tartışmama gereğinin nedenlerinden biri de bu zaten.”

“Ne isteyeceğimi biliyor musun?”

“Evet” Dagny’nin bakışı öyle etkili, öyle umutsuz bir soru yansıtıyordu ki, eklemeden edemedi: “Reddedeceğimi biliyorum.”

“Neden?”

Francisco neşesiz bir gülümsemeyle ellerini iki yana açtı. Sanki Dagny ye, bunu önceden tahmin ettiğini, kaçınmak istediği şeyin bu olduğunu anlatmaya çalışıyordu.

Dagny alçak sesle, “Denemek zorundayım, Francisco,” dedi. ‘Talebi seslendirmek zorundayım. O da benim rolüm. Ne cevap vereceğinse, sana ait. Ama her şeyi denediğimi bilmek zorundayım.”

Francisco ayakta kaldı, ama başını biraz eğdi. “Sana yardımı olacaksa dinlerim,” dedi.

“Rio Norte Hattı’nı tamamlamak için onbeş milyon dolara ihtiyacım var. Sahip olduğum Taggart hisselerinden yedi milyonunu buldum. Geri kalanını bulma olanağım yok. Yeni şirketim adına, sekiz milyon dolarlık tahvil çıkaracağım. Seni buraya, o tahvilleri satın almanı istemek için çağırdım.”

Francisco cevap vermedi.

“Ben dilenci konumundayım, Francisco, senden para dileniyorum. İş hayatında dilenilmez sanırdım. *Herkes sunabildiği şeyin değeriyle ayakta kalır*, değere karşı değer, derdim. Artık durum öyle değil...ama bunun dışındaki kurallarla nasıl ayakta kalabileceğimizi de bilemiyorum. Tüm nesnel verilere göre, Rio Norte Hattı bu ülkedeki en iyi demiryolu. Tüm bilinen standartlara göre, yapılabilecek en iyi yatırım durumunda. Beni batıran da bu. insanlara iyi bir iş girişimi sunarak para toplayamam, yalnızca iyi olması bile insanların reddetmesine yeter. Benim şirketimin bonolarını satın alacak hiçbir banka yok. Yani sunacağım bir şey yok. Ancak yalvarabilirim.”

Sesi, bu sözcükleri duygudan uzak, mesafeli bir dikkatle telaffuz ediyordu. Sustu, onun cevabını bekledi. Francisco hâlâ sessizdi.

Dagny, “Sana sunacak bir şeyim olmadığının farkındayım,” dedi. “Yatırım olanağından söz edemem. Sen para kazanma peşinde değilsin. Sanayi projeleri çoktan beri senin ilgini çekmiyor. Yani bunun hakkaniyetli bir değiş tokuş

olduğu numarası yapacak değilim. Yalnızca dilenme.” Soluk aldı, “Parayı bana sadaka olarak ver, çünkü senin için hiç önemi yok,” dedi.

“Yapma.” Francisco’nun sesi çok kısıktı. Garipliği acıdan mı, öfkeden mi, anlamak mümkün değildi. Gözleri yere bakıyordu.

“Yapar mısın, Francisco?”

“Hayır.”

Dagny bir an sonra, “Seni çağırışım, kabul edersin diye düşündüğüm için değil, dediğimi anlayacak tek kişi sen olduğun için,” dedi. “O yüzden, denemek zorundaydım.” Sesi giderek alçalıyordu. O zaman duygularını daha iyi saklayabileceğine inanıyormuş gibiydi. “Yani, senin gerçekten gitmiş olduğuna inanamıyorum...çünkü beni hâlâ duyabildiğini biliyorum. Yaşayış biçimin çok yoz. Ama davranış biçimin öyle değil. O konudan söz edişin bile değil...Denemek zorundaydım...Ama seni anlamaya çalışmayı artık sürdüremem.”

“Sana bir imada bulunayım. Çelişkiler yok. Çelişkiyle karşılaştığını sandığın anda, kendi varsayımlarını yeniden düşün. Verilerden birinin yanlış olduğunu göreceksin.”

“Francisco,” diye fısıldadı Dagny. “Sana olan şeyin ne olduğunu niçin bana söylemiyorsun?”

“Çünkü şu sıra o cevap senin canını kuşkudan daha fazla acıtır.”

“O kadar mı korkunç?”

“O cevap, senin de kendi kendine ulaşman gereken bir cevap.”

Dagny başını iki yana salladı. “Sana ne teklif edebileceğimi bilmiyorum. Artık neyi değerli buluyorsun, onu da bilmiyorum. Bir dilenci bile karşılığında bir değer vermek

zorunda, görmüyor musun? Ona yardım etmek istemen için bir sebep önermek zorunda...Ben de düşündüm ki...bir zamanlar sana çok şey ifade eden bir şey: Başarı. Sınai başarı. Bu konuyu nasıl konuşurduk, hatırlıyor musun? Sen çok ciddiydin. Benden çok şey bekliyordun. Beklentilerimi boşa çıkarma, demiştin bana. Çıkarmadım. Taggart Transcontinental'da ne kadar yükselebileceğimi merak ediyordun.” Eliyle odayı gösterdi. “Buraya kadar yükselebildim...ve düşündüm ki...eski değerlerinin hatıraları senin gözünde hâlâ bir değere sahipse, yalnızca eğlenmek için ya da bir an hüzünlenmek için bile onları değerli buluyorsan, ya da bir mezara çiçek bırakır gibi anıyorsan...bana o parayı vermek isteyebilirsin...O anıların adına.”

“Hayır.”

Dagny büyük bir çabayla, “O paranın senin için bir önemi yok,” dedi. “O paradan fazlasını saçma sapan partilere harcadın. San Sebastian Madenlerinde çok daha fazlasını batırdın...”

Francisco gözlerini kaldırıp ona baktı. Dosdoğru baktı. Dagny ilk defa olarak o gözlerde canlı bir cevabın işaretini gördü. Parlak, acımasız ve... inanılacak gibi değil ama...gururlu bir bakış. Sanki onu güçlendiren bu suçlama olmuştu.

“Ha, evet,” dedi Dagny yavaşça. Sanki Francisco’nun düşüncesine cevap veriyordu. “Onun farkındayım. Seni suçladım o madenler için. Seni kınadım. Her vesileyle kızgınlığımı ifade ettim. Şimdi de sana geliyorum...para için. Jim gibi, karşına çıkmış olan her asalak gibi. Biliyorum, bu senin için bir zafer. Bana gülebilir, beni haklı olarak küçümseyebilirsin, bunu da biliyorum. Evet, belki sana bunu sunabilirim. Eğer istediğin eğlenmekse, Jim’le Meksikalıları

süründürmek sana zevk verdiyse, beni çökertmek de keyiflendirmez mi seni? Zevklendirmez mı? Sana yenildiğimi kabullenişimi duymak istemez misin? Önünde süründüğümü görmek istemez mısın? Hangi biçimde sürünmemi istersin, söyle, yapayım.”

Francisco öyle hızlı hareket etti ki, Dagny hareketin nasıl başladığını göremedi bile. Yalnızca, hareketin öncesinde bir ürperti olduğunu görebilmişti. Francisco bir anda masanın arkasına geçmiş, Dagny’nin elini tutmuş, dudaklarına götürmüştü. Olay en ciddi bir saygı ifadesi gibi başladı. Sanki amacı ona güç kazandırmaktı. Ama dudakları o parmaklara dayanmış dururken...Dagny bu hareketten onun güç almaya çalıştığını hissetti.

Francisco eli bıraktı, Dagny’nin yüzüne baktı, gözlerindeki korku dolu sükûneti gördü, gülümsedi. Gülümsemesindeki ıstırabı, öfkeyi, şefkati saklamaya çalışmadı.

“Dagny, sürünmek mi istiyorsun? Sen o kelimenin ne demek olduğunu bilmezsin ve hiçbir zaman da öğrenemeyeceksin. İnsan sürünecekse, bunu böyle dürüstçe itiraf ederek yapmaz. Benden dilenmenin, ömründe yaptığın en cesur hareket olduğunu bilmiyor muyum sanıyorsun? Ama...isteme benden, Dagny.”

“Senin için ifade etmiş olduğum değer adına...” diye fısıldadı Dagny. “İçinde kalmış olabilecek her şey adına...”

Bir an onun yüzünde, birlikte kentin gece görünümüne baktıkları zamanki ifadeyi gördüğünü düşündü. Son kez yanında yatarkenki ifadeyi. Ama o anda Francisco’nun çığlığını duydu. Ömründe duymadığı biçimde, bağrından kopan çığlığı.

“Sevgilim, yapamam!”

Her ikisi de bir an için şaşkınlık içinde sessizce bakıştılar. Dagny onun yüzündeki bir düğme çevrilmişcesine ani değişikliği gördü. Francisco güldü, biraz uzaklaştı, son derece rahat, sırf o nedenle kaba sayılabilecek bir sesle konuştu:

“Lütfen ifade üsluplarındaki karmaşayı bağışla. Bu sözü öyle çok kadına söyledim ki...ama genellikle farklı koşullarda.”

Dagny’nin başı önüne sarktı, kollarıyla bedenini kucaklar gibi oturdu, onun bunu gördüğüne de aldırmadı.

Sonunda başını kaldırdığında kayıtsız bakışlarını ona yöneltti. “Peki, Francisco. Güzel bir roldü. İnandım. Eğer sana sunduğum keyfî bu biçimde yaşamak istiyorsan, başardın. Senden hiçbir şey istemeyeceğim.”

“Seni uyardım.”

“Senin hangi taraftan olduğunu bilmiyordum. Pek mümkün gibi görünmüyor ama...Orren Boyle, Bertram Scudder ve eski hocanın tarafındaymışsın.

“Eski hocam mı?”

“Dr. Robert Stadler.”

Francisco rahatlayarak güldü. “Ha, o mu? O bir talancı. Kendi amaçlarının, benim olanaklarıma el koymasını haklı göstereceğine inanıyor.” Sonra ekledi. “Bu arada, Dagny, beni kimlerle, hangi tarafa koyduğunu unutmamanı rica edeceğim. Günün birinde sana hatırlatacağım ve tekrar etmek isteyip istemediğini soracağım.”

“Hatırlatmana gerek kalmayacak.”

Francisco gitmek üzere döndü. Elini samimi bir selamlama ifadesiyle kaldırdı. “Eğer inşa etmek mümkün olsaydı, sana Rio Norte Hattı konusunda iyi şanslar dilerdim.”

“İnşa edilecek. Adı da John Galt Hattı olacak.”

“*Ne?!*”

Bu bir çığlıktı. Dagny sesli sesli güldü. “John Galt Hattı.”

“Dagny, Tanrı aşkına, neden?”

“Beğenmedin mi?”

“Bunu nasıl seçtin?”

“Bay Nemo ya da Bay Zero olmasından daha iyi değil mi?”

“Dagny, neden o isim?”

“Çünkü seni korkuttu.”

“Bu söz neyi temsil ediyor sanıyorsun?”

“İmkansızı. Ulaşılmazı. Hepiniz o isimden nasıl korkuyorsanız, demiryolu hattımdan da öyle korkuyorsunuz.”

Francisco gülmeye başlamıştı. Dagny'ye bakmadan gülüyordu. Dagny onun kendisini unuttuğunu düşünmeye başlamıştı. Çok uzaklara gitmiş gibiydi Francisco. Dagny’nin paylaşmadığı bir şeye, müthiş bir neşeyle ve acıyla gülüp duruyordu.

Sonunda Dagny’ye döndüğünde, “Dagny, senin yerinde olsaydım bunu yapmazdım,” dedi.

Dagny omuz silkti. “Jim de hoşlanmamıştı.”

“Sen nesini beğendin?”

“Ben nefret ediyorum! Hepinizin beklemekte olduğu kıyametten nefret ediyorum. Pes edişinizden, yardım dileyen o mantıksız sorudan. John Galt yakarılarını duymaktan usandım. Onunla savaşacağım.”

Francisco alçak sesle, “Savaşıyorsun,” dedi.

“Ona bir demiryolu inşa edeceğim. Gelsin de sahip çıksın bakalım!” Francisco hüzünlü hüzünlü gülümseyip başını salladı. “Çıkacaktır.”

***

Dökülen çeliğin ışığı tavanda oynaşıyor, bir duvarda kırılıyordu. Rearden masasında, tek lambanın ışığın altında

oturmaktaydı. Işık halkasının dışında, odanın karanlığı, dışarının karanlığına karışmaktaydı. Orayı fırın ışıklarının serbestçe dolaştığı boşluk gibi düşünmekteydi Rearden. Sanki masası boşlukta asılı bir saldı, iki kişiyi orada hapis tutuyordu. Masanın önündeki koltukta da Dagny oturmaktaydı.

Mantosunu çıkarıp arkaya atmış, silueti mantonun önünde belli oluyordu. İncecik, gergin vücudunu gri tayyörü sarmaktaydı. Koltuğa çapraz yaslanmıştı. Yalnızca eli ışık halkasının içindeydi, çünkü onu masanın kenarına dayamıştı, Rearden karanlıkta onun yüzünün solgun hayalini, beyaz bluzunu, açık yakasının üçgen biçimini ancak görebiliyordu.

“Peki, Hank,” dedi Dagny. ‘Yeni Rearden Metal köprüsüne karar verdik. Bu da John Galt Hattı’nın resmi sahibinden resmi sipariş.”

Rearden ışığın altına serilmiş çizimlere bakıp gülümsedi. ‘Yolladığımız tasarıma bakma fırsatı buldun mu?”

“Evet.Benim yorumlarıma ve iltifatlarıma ihtiyacın yok. Sipariş her şeyi söylüyor zaten.”

“Pekala. Teşekkür ederim. Metali çekmeye başlıyorum.”

“John Galt Hattı’nın sipariş verebilecek ya da siparişe işlerlik kazandırabilecek durumda olup olmadığını sormayacak mısın?”

“Sormam gerekmiyor. Senin buraya gelişin belli ediyor.”

Dagny gülümsedi. “Doğru. Her şey tamam, Hank. Sana bunu söylemeye, köprünün ayrıntılarını da şahsen konuşmaya geldim..”

“Peki. Gerçekten merak ettim: John Galt Hattı’nın tahvilleri kimin elinde?”

“Sanırım hepsi de parası bu işe yetmeyecek insanlar. Hepsinin büyümekte olan işletmeleri var. Hepsinin de o

paraya, kendi işyerleri için ihtiyacı var. Ama raya da ihtiyaçları vardı, o nedenle de kimseden yardım istemediler.” Çantasından bir kâğıt çıkardı. “İşte John Galt A.Ş. ” diyerek masanın üzerinden uzattı. Rearden listedeki isimlerin çoğunu tanıyordu: “Ellis Wyatt,, Wyatt Petrol, Colorado. Ted Nielsen, Nielsen Motor, Colorado. Lawrence Hammond, Hammond Oto, Colorado. Andrew Stockton, Stockton Döküm, Colorado." Başka eyaletlerden de birkaç kişi vardı. Bunlar arasında biri Rearden’ın dikkatini çekti: “Kenneth Danagger, Danagger Kömür, Pennsylvania.” Her birinin katkıları farklı oranlardaydı. Beş basamaklı rakamlardan altı basamaklılara kadar değişiyordu.

Rearden kalemine uzandı, listenin dibine bir satır ekledi: “Henry Rearden, Rearden Çelik, Pennsylvania - $1.000.000.” Sonra da listeyi Dagny’ye fırlattı.

“Hank,” dedi Dagny alçak sesle. “Senin buna katılmanı istemiyordum. Rearden Metal’e öyle çok yatırım yaptın ki, senin durumun hepimizden zor. Bir riske daha girmeyi göze almamalısın.”

“Bana iyilik yapılmasını kabul edemem.” Sesi soğuktu.

“Ne demek istiyorsun?”

“İnsanlardan benim girişimlerim konusunda, benim oynadığımdan daha büyük kumarlar oynamalarını bekleyemem. Eğer bu bir kumarsa, herkesin koyduğu para kadar ben de koyabilirim. Bu hattın benim için ilk vitrin olacağını sen söylememiş miydin?”

Dagny başını eğdi, ciddi bir sesle, “Peki,” dedi. “Teşekkür ederim.”

“Bu arada, bu parayı kaybetmeyi de bekliyor değilim. Bu tahvillerin hangi koşullar altında adıma opsiyonlu hisseye

dönüşebileceğinin farkındayım. Dolayısıyla güzel bir kâr bekliyorum. Onu da bana sen kazandıracaksın.”

Dagny güldü. “Tanrım, Hank, öyle çok sayıda korkak budalayla konuştum ki, bu hattın para kaybedeceğine neredeyse ben de inanmaya başladım! Gerçeği hatırlattığın için teşekkür ederim. Evet, bence de sana büyük para kazandıracağım.”

“Korkak budalalar olmasa, bu işte hiçbir risk kalmazdı. Ama onları yenmek zorundayız. Yeneceğiz.” Masasının üzerindeki kâğıtların arasından iki telgrafı çekip aldı. “Hâlâ birkaç adam var dünyada.” Telgraftan Dagny’ye uzattı. “Sanırım bunlar hoşuna gidecek.”

Bir tanesi şöyle diyordu: “Ben buna iki yıl sonra kalkışmak istiyordum, ama Devlet Bilim Enstitüsü’nün bildirisi beni hemen harekete geçmek zorunda bıraktı. Bu sözümü taahhüt sayabilirsiniz. Colorado’dan Kansas City’ye, 600 mil boyunca 12 inç çapında boru döşeyeceğim. Ayrıntıları yollayacağım. Ellis Wyatt.”

Diğeri de şöyle demekteydi: “Siparişimle ilgili görüşmemizi hemen uygulamaya geçirin. Ken Danagger.”

Rearden açıklama gereğini hissetti: “O da hemen harekete geçmeye hazır değildi. Söz konusu olan, sekiz tonluk Rearden Metal’den yapı malzemesi. Kömür madenleri için.”

Birbirlerine bakıp gülümsediler. Başka yoruma ihtiyaçları yoktu.

Rearden telgraftan geri alırken başını eğmişti. Dagny’nin elinin teni ışığın altında saydam gibiydi. İnce uzun parmaklarıyla, genç kız eli gibiydi. Bir an için sakin, savunmasız.

“Colorado’daki Stockton Döküm benim siparişi bitirecek,” dedi. “Amalgam Levye ve Sinyal Şirketinin

bırakıp kaçtığı siparişi. Metal konusunda seninle temasa geçecekler.”

“Geçtiler bile. İnşaat ekipleri konusunda ne yaptın?”

“Nealy’nin teknisyenleri kalıyor. En iyileri. Benim ihtiyaç duyacaklarım. Ustabaşıların da çoğu kalıyor. Onların hızını sürdürmek zor olmaz. Nealy zaten pek fazla işe yaramıyordu.”

“Ya işçiler?”

“İşe alabileceğimden çok kişi başvuruyor. Sendikanın burnunu sokacağını sanmıyorum. Başvuranların çoğu sahte isimle geliyor. Onlar da sendika üyesi. Çalışmaya fazlasıyla ihtiyaçları var. Hat boyuna birkaç koruma koyacağım, ama aslında bir sorun beklemiyorum.”

“Ağabeyin Jim'in Yönetim Kurulu?”

“Onların hepsi, John Galt Hattı’yla ilgileri olmadığı yolunda gazetelere beyanat verme yarışında. Bu girişimin ne kadar kötü olduğunu belirtiyorlar. Onlardan istediğim her şeye razı oldular.”

Omuzlarının çizgisi gergindi, ama bir anda kaçmaya hazırlanıyormuş gibi arkaya doğru devrikti. Gerilim doğal görünüyordu onun üzerinde. Bir kaygı işareti değil, bir keyif işaretiydi. Gri tayyörünün içindeki tüm vücudunun gerilimi, karanlıklar içinde yarı yarıya belli oluyordu.

“Eddie Willers ofiste İşletme Başkan Yardımcısı görevini devraldı,” diye devam etti. “Herhangi bir şeye ihtiyacın olursa onunla ilişki kur. Ben bu akşam Colorado’ya gidiyorum ”

“Bu gece mi?”

“Evet. Zaman kaybedemeyiz. Zaten bir hafta kaybettik.”

“Kendi uçağınla mı uçuyorsun?”

“Evet. On güne kadar döneceğim. Ayda bir iki kere New York’a gelmeyi planlıyorum.”

“Oradayken nerede kalacaksın?”

“Şantiyede. Kendi vagonumda...yani, Eddie’nin vagonunda. Onu ondan ödünç alıyorum.”

“Güvende olacak mısın?”

“Hangi tehlikeye karşı?” Dagny birden güldü. Şaşırmıştı. “Aman, Hank, benim erkek olmadığımı ilk defa hatırladın sanıyorum. Tabiî güvende olacağım.”

Rearden ona bakmıyordu. Masasında duran, üzerinde rakamlar yazılı bir kağıda bakıyordu. “Mühendislerime köprünün maliyetiyle ilgili bir döküm hazırlattım,” dedi. “Gerekli inşaat süresinin de bir programını çıkarttırdım. Seninle bunları konuşmak istiyorum.” Kâğıtları uzattı. Dagny alıp arkasına yaslandı, okumaya koyuldu.

Yüzüne bir ışık çizgisi düşmüştü. Rearden onun ciddi, duyu dolu ağzının keskin çizgilerini gördü. Dagny arkasına biraz daha yaslanınca, bu sefer o dudakların yalnızca siluetini, ama ona ek olarak inik göz kapaklarının ucundaki kirpikleri gördü.

Acaba, diye düşünüyordu içinden. Acaba seni ilk gördüğüm günden beri hiç mi düşünmedim bunu? iki yıl boyunca başka bir şey düşündüm mü ki? Hiç hareketsiz oturmuş ona bakmaktaydı. Kafasının içinde duyduğu kelimeler, hiçbir zaman kendine biçimlendirme izni vermediği, hep hissettiği, bildiği, ama yüzleşmediği, hiç söylememekle yok etmeye çalıştığı kelimelerdi. Şimdi apansız bir şok duygusu doğmuştu. Bunları ona söylüyormuş gibi bir şok...Seni ilk gördüğümden beri...Yalnızca vücudunu, o dudaklarını, gözlerinin bana nasıl bakacağını...eğer...Sana söylediğim her cümlede, senin güvenli sandığın her toplantıda, konuştuğumuz tüm önemli konuların altında...Bana güvenmiştin, değil mi? Senin büyüklüğünü

anlama konusunda! Seni hak ettiğin gibi düşünme konusunda...erkekmişsin gibi!...Buna ne kadar ihanet ettiğimi bilmiyor muyum sanıyorsun? Hayatımın tek parlak rastlantısı...saygı duyduğum tek insan...ömrümde gördüğüm en iyi işadamı...benim müttefikim...umutsuz bir savaşta ortağım...Tüm ihtirasların en aşağılık olanı...rastladığım en yüce varlığa...Ben neyim, biliyor musun? Bunu düşündüm, çünkü düşünülmez bir şey olması gerekirdi. Sana hiç değmemesi gereken o aşağılayıcı ihtiyaç! Senden başka hiç kimseyi, hiçbir zaman istemedim. Seni ilk defa görene kadar, istemek nedir bilmedim. Bana olmaz, demiştim. Beni çökertmez. Ama o günden beri...iki yıldır...bir an huzurum olmadı...İstemek nasıl bir şey, biliyor musun? Sana baktığımda ne hissettiğimi duymak istiyor musun...geceleri uyanık yatarken...telefonda senin sesini duyduğumda...işlerime gömülmüş çalışırken, ama bunu yine de kafamdan kovamazken! Seni aklının alamayacağı yere indirmek...ve bunu benim yaptığımı bilmek. Seni bir vücut saymak, sana hayvanı zevki öğretmek, senin ihtiyaç duyduğunu görmek, bunu benden istediğini duymak, harika ruhunu ihtiyacının günahına bağımlı görmek. Sen dünyaya temiz, gururlu gücünle bakarken, seni olduğun gibi seyretmek. Ondan sonra seni kendi yatağımda görmek. Benim akıl edebileceğim şeylere teslim oluşunu, *yalnızca seni* küçültmek amacıyla yapacağım şeylere, adı anılmaz bir sansasyon uğruna razı oluşunu...istiyorum seni...ve bu yüzden lânetleniyorum!...

Karanlıkta arkasına yaslanmış, kâğıtları okuyordu. Rearden ateşin onun saçlarında yarattığı yansımaları gördü. Işıklar omuza indi, koldan kaydı, bileğin çıplak tenine ulaştı.

...Şimdi, şu anda ne düşündüğümü biliyor musun?...Gri tayyörün ve açık yakan...öyle genç duruyorsun ki, öyle yalın, öyle kendinden eminsin ki...Şimdi başını arkaya itsem, seni tayyörünle yere yatırsam, eteğini kaldırsam, acaba ne yaparsın?

Dagny gözlerini kaldırıp ona baktı. Rearden gözlerini masasındaki kâğıtlara eğdi. “Köprünün asıl maliyeti ilk sandığımızdan bile düşük. Görmüşsündür, köprünün kuvveti, sonradan ikinci hattın eklenmesini de mümkün kılacak. Bence ülkenin o kesimine bir iki yıl içinde çok gerekli olacak o ikinci ray. Eğer maliyeti süreye yayar da...”

O konuşurken Dagny lambanın ışığında onun yüzünü inceliyordu. Lamba, Dagny’nin görüş alanının dışındaydı. Ona sanki masadaki kâğıtları Rearden’ın yüzü aydınlatıyormuş gibi geliyordu. O yüz, diye düşündü...ve sesindeki o soğuk, parlak netlik...aklının netliği. Tek amaca yönelik güdüsünün netliği. Yüzü de kelimeleri gibiydi. Sanki bir tek temanın çizgisi, o gözlerin dengeli bakışlarından fışkırıyor, yanaklarının gergin kaslarından geçiyor, ağzının o beğenmez, uçları aşağıya dönük, acımasız asetizmini buluyordu.

Gün bir felâket haberiyle başladı. Atlantic Southern’ın bir marşandizi,New Mexico’nun dağlık yöresinde, keskin bir virajı alırken bir yolcu trenine çarpmış, yük taşıyan vagonları yamaca devirip saçmıştı. Vagonlarda beş bin ton bakır vardı. Arizona’daki bir madenden çıkarılmış, Rearden fabrikasına gidiyordu.

Rearden hemen Atlantic Southern’ın genel müdürüne telefon açtı, ama aldığı cevap şöyle oldu: “Ah, Tanrım, Bay Rearden, nereden bilebiliriz? Enkazı toparlamanın ne kadar süreceğini kim bilebilir ki? Ömrümde gördüğüm en kötü

kazalardan biri...Bilemiyorum, Bay Rearden. O bölgeye yakın yerlerde başka hiçbir hat yok. Dört yüz metrelik raylar darmadağın durumda. Heyelandan kayalar kaymış. Bizim tren geçemiyor. Vagonlarla yüklerini rayın üzerine alabilecek miyiz ya da ne zaman alabiliriz, bilemiyorum. İki haftadan önce olmaz herhalde...Üç gün mü? İmkânsız, Bay Rearden!...Ama elimizden bir şey gelmez!...Ama herhalde müşterilerinize bunun mücbir sebep olduğunu söyleyebilirsiniz! Onları engellemiş olsanız ne olur ki? Bu tür bir olay karşısında kimse sizi suçlayamaz ki!”

İki saat geçmeden Rearden, sekreterinin, nakliye departmanından iki genç mühendisin, bir yol haritasının ve şehirlerarası telefonun yardımıyla, kamyonlardan oluşan bir filoyu kaza yerine yollamış, bir dizi damperli vagonun da en yakındaki Atlantic Southern İstasyonu’nda beklemesini sağlamıştı. Damperli vagonlar Taggart Transcontinental'dan ödünç alınmıştı. Kamyonlar New Mexico, Arizona ve Colorado’nun her köşesinden birer birer bulunup kiralanmıştı. Rearden’ın mühendisleri özel kamyon sahiplerini telefonla aramış, tartışmaları kısa kesecek fiyatlar önermişlerdi.

Bu parti, Rearden’ın beklediği üç parti bakırın sonuncusuydu. İlk iki parti teslim edilememişti. Şirketlerden biri işi bırakmıştı, öteki de elde olmayan sebeplerden geciktiğini söyleyip duruyordu.

Rearden bu işi çözümlerken, bekleyen randevularını da geciktirmemiş, sesini de yükseltmemiş, gerilim, tereddüt ya da heyecan belirtisi de göstermemişti. Birdenbire ateş altında kalmış komutanın hızlı hesapçılığıyla üzerine gitmişti olayın. Sekreteri Gwen Ives da çok sakin bir yardımcı olduğunu göstermişti. Yaşı henüz otuza gelmemiş bir kızdı. Sessiz, uyumlu, içini belli etmeyen yüzü, en iyi tasarımlanmış ofis

teçhizatına çok iyi uyan türden bir yüzdü. Rearden'ın işinin son derece ehli elemanlarından biriydi. İş yapış biçimi, çalışırken araya karışabilecek herhangi bir duygu unsurunu bağışlanmaz bir ahlâksızlık sayma eğilimindeydi.

Acil durum geçtiğinde ağzından çıkan tek söz şu oldu: "Bay Rearden, sanırım bize mal sevk edecek herkese, her şeyi Taggart Transcontinental kanalıyla yollamalarını söylememiz gerekir." "Onu ben de düşünüyorum," demişti Rearden. "Colorado'ya, Fleming'e bir telgraf çek. O bakır madeni için opsiyonu alacağımı söyle."

Masasının başına dönmüş, bir telefonda şefle, öbür telefonda satın alma müdürüyle konuşuyor, eldeki her parti cevherin tarihini ve tonunu kontrol ediyordu. Fırının işleyişinde bir tek saatlik bile gecikme olmamalıydı. Bunu şansa da, başka birinin eline de bırakamazdı. John Galt Hattı için son parti raylar dökülmekteydi. Zil çaldı, Bayan Ives'ın sesi, annesinin dışarıda beklediğini, kendisini görmek istediğini duyurdu.

Ailesine hiçbir zaman fabrikaya randevusuz gelmemelerini söylemişti. Onların fabrikadan nefret etmesi, buraya pek seyrek gelmesi de onu memnun ediyordu. Şu anda hissettiği, annesinin oradan uzaklaştırılmasını emretme yolunda şiddetli bir istekti. Ama tren kazasında gerekenden daha büyük bir iradeyle, "Peki," dedi alçak sesle. "Söyleyin gelsin."

Annesi kavgacı bir savunma havasında kapıdan girdi. Odaya, sanki buranın Rearden için ne anlam ifade ettiğini biliyormuş gibi baktı, sanki oğlunun gözünde herhangi bir şeyin kendisinden daha önemli sayılmasına bozuluyormuş gibi ilerledi. Koltuklardan birine oturması epey zaman aldı. Çantasını, eldivenlerini, elbisesinin eteklerini bir türlü

yerleştiremiyor, bir yandan da söyleniyordu: “Annelerin dış odada bekletilmesi, kendi oğlunu görmek için bir sekreterden izin alması ne de hoş oluyormuş...”

“Anne, önemli bir şey mi var? Bugün çok meşgulüm.”

“Sorunları olan bir tek sen değilsin. Tabiî ki önemli bir şey var. Önemli olmasa, ta buralara kadar gelir miydim sanıyorsun?”

“Ne oldu?”

“Philip’le ilgili.”

“Evet?”

“Philip mutsuz.”

“Eee?”

“Senin sadakanla yaşamayı, kendi adına tek doları bile olmamasını yanlış buluyor.”

“Eh!” dedi Rearden şaşkınlıkla gülümseyerek. “Bunu anlamasını bekliyordum zaten.”

“Duygulu bir adamın bu durumda olması çok yanlış”

“Tabiî yanlış.”

“Benimle aynı fikirde olmana sevindim. Şimdi yapman gereken, ona bir iş vermek.”

“Bir...ne?”

“Ona bir iş vermelisin. Burada...fabrikada. Ama temiz, güzel bir iş tabiî. Masası, odası, doğru dürüst bir maaşı olsun. Senin gündelik işçilerinin, pis kokulu fırınlarının arasında dolaşmasın.”

Bu sözleri işitmekte olduğunu biliyor, ama buna kendini inandıramıyordu. “Anne, ciddi olamazsın.”

“Tabiî ki ciddiyim. İstediği şeyin bu olduğunu biliyorum. Gerçi senden istemesine gururu izin vermiyor, ama sen ona teklif edersen, sanki sen ondan bir iyilik istiyormuş havasına sokarsan, o zaman eminim kabul edecektir. Bu yüzden seninle

konuşmak için buralara geldim. Seni benim yönlendirdiğimi anlamasın diye.”

Bu duyduğu şeylerin niteliğini anlamaya onun bilinci müsait değildi. Zihnini bir tek düşünce, spot ışığı gibi deldi, bunu kimin nasıl görmezden gelebileceğini merak etti. O düşünce ağzından bir şaşkınlık çığlığı gibi yükseldi: “Ama çelik işinden hiç anlamıyor ki!”

“Bunun konuyla ne ilgisi var? Onun bir işe ihtiyacı var.”

“Ama işi yapamaz.”

“Özgüven kazanması, kendini önemli hissetmesi gerekiyor.”

“Ama hiçbir işe yaramaz.”

“İstendiğini hissetmek zorunda.”

“Burada mı? Ona niye ihtiyacım olsun ki?”

“Bir sürü yabancıyı işe alıyorsun.”

“Ben üretebilen insanları işe alıyorum. O ne sunabiliyor?”

“O senin kardeşin, öyle değil mi?”

“Bunun konuyla ne ilgisi var?”

Annesi inanmaz bakışlarla baktı. Duyduğu şaşkınlık onu sessizleştirmişti. Bir an için birbirlerine bakakaldılar. Sanki iki ayrı gezegendendiler.

Sonunda annesi, kendine kuşku duyma izni veremeyeceği sihirli formülü gramofon gibi bir kere daha tekrarladı. “O senin kardeşin. Bu dünyada bir mevkiye ihtiyacı var. Bir maaş almalı ki, hakkı olan, sadaka olmayan bir parası olduğunu hissetsin.”

“Hakkı mı? Ama benim gözümde beş sent bile etmez o.”

“İlk bunu mu düşünürsün sen? Kendi kârını mı? Ben senden kardeşine yardım etmeni istiyorum, sen kalkmış, onun sırtından beş sent kazanmaya çalışıyorsun, bu işten sana bir kazanç gelmezse, ona yardım etmeyeceğini söylüyorsun, öyle

mi?” Rearden’ın gözlerindeki ifadeyi görünce bakışlarını kaçırdı, ama sesini yükselterek konuşmasını sürdürdü; “Evet, elbette yardım ediyorsun ona...herhangi bir dilenciye yardım eder gibi. Maddî yardım. Senin tek bildiğin, anladığın, o. Kardeşinin manevi ihtiyaçlarını, durumunun kendine olan saygısını nasıl etkilediğini hiç düşünüyor musun? Dilenci gibi yaşamak istemiyor ki! Kendini senden bağımsız hissetmek istiyor.”

“Yapamadığı işe karşılık kazanamayacağı bir maaşı benden isteyerek mi?” “Seni hiç etkilemez ki! Burada sana para kazandıran yeterince insanın var.”

“Ona bir çeşit sahtekârlık komplosu kurarak yardım etmemi mi istiyorsun?”

“Bu şekilde ifade etmek zorunda değilsin.”

“Bu sahtekârlık mı...yoksa değil mi?”

“Hiç kimseye acımıyorsun.”

“Bu tür bir sahtekârlığın hakkaniyetli olacağına mı inanıyorsun?”

“Sen şu dünyada yaşayan en ahlaksız insansın...tek düşündüğün adalet! Hiçbir sevgi hissetmiyorsun!”

Rearden birdenbire, gergin bir harekede ayağa kalktı. Bu hareket, görüşmeye son vermek, ziyaretçiyi çıkmaya davet etmek anlamına geliyordu. “Anne, ben burada bir çelik fabrikası işletiyorum...genelev değil.”

“Henry!” Annesinin soluğunun boğazına tıkanması, seçilen kelimenin niteliğinden ötürüydü, başka da hiçbir nedeni yoktu.

“Bir daha benimle Philip’e iş verme konusunu konuşmaya kalkma. Ona fırından kül süpürme işini bile veremem. Onu fabrikamın kapısından içeri sokmam. Bunu kesinlikle anlamanı istiyorum. Sen ona hangi yolla istersen yardım

edebilirsin, ama benim fabrikamı buna âlet etmeye kalkıştığını bir daha duymayayım.”

Annesinin yumuşak çenesindeki kırışıklar, alaycı bir gülümseme oluşturacak biçimde hizalandı. “Neymiş bu senin fabrikan? Bir tür kutsal tapmak falan mı?”

“Eh...evet,” dedi Rearden yavaşça. Bu düşünce onu da şaşırtmıştı.

“İnsanları hiçbir zaman kendi ahlâkî sorumluluğun olarak düşünmez misin?”

“Senin neye ahlâk demeyi seçtiğini bilmiyorum. Ama ben insanları düşünmem...tek düşünebildiğim, eğer Philip’e bir iş verirsem, işe ihtiyacı olan ve onu hak eden, işinin ehli olan hiçbir insanın yüzüne bakamam.”

Annesi ayağa kalktı. Başını omuzlarının arasına doğru çekmiş gibiydi Sesinde kendini haklı gören bir acılık vardı. Kelimeler sanki karşısındaki uzun boylu, dik duran adama doğru tırmanıyor, aşağıdan yukarıya çıkıyordu; “İşte senin zalimliğin bu. Acımasız ve bencil yanın bu. Eğer kardeşini sevseydin, ona hak etmediği işi verirdin, hem de sırf hak etmiyor diye verirdin...Ben buna gerçek sevgi, iyilik, kardeşlik derim. Sevgi başka ne işe yarar? Eğer bir adam işi hak ediyorsa, o işi ona vermekle bir sevap işlemiş olmuyorsun ki! Asıl sevap hak etmeyene vermektir.”

Rearden ona, bir hayalete bakar gibi bakıyordu. Bu hayaletin bir canavar olmasını engelleyen tek şey, Rearden’ın olup bitene inanamayışıydı. “Anne,” dedi yavaşça. “Sen ne dediğini bilmiyorsun. Bunu ciddi ciddi söylediğine inanacak kadar yabancılaşamam sana.”

O anda annesinin yüzünde gördüğü ifade onu her şeyden daha fazla şaşırttı. Bir yenilgi ifadesiydi, ama çok garip, sinsi,

sinik bir kurnazlık içeriyordu. Sanki annesi o anda sahip olduğu bilgelikle, onun masumiyetine gülüyormuş gibiydi.

O yüzün hayali belleğinde kaldı, anlaması gereken bir şeyin uyarısı olmayı sürdürdü. Ama anlayamıyordu. Zihnini bir türlü bunu değerli bir düşünce olarak görmeye zorlayamıyordu. Bir tek ipucu bile bulamıyordu. İçinde yalnızca belli belirsiz bir tedirginlik, bir tiksinti hissediyordu. Ama buna ayıracak zamanı yoktu. Şu anda bunu düşünemezdi. Masasının önündeki koltukta bir sonraki ziyaretçi oturmaktaydı. Bu sefer de kendi hayatı için yalvaran bir adamı dinlemekteydi.

Adam istediğini bu kelimelerle ifade etmiyordu, ama Rearden meselenin aslının bu olduğunu çok iyi anlıyordu. Adamın kelimelerle ifade ettiği, yalnızca beş yüz ton çelik için bir yakarıştı.

Adı Bay Ward'dı. Minnesota'daki Ward Hasat Makineleri Şirketi'nin sahibiydi. Lekesiz bir isme sahip, iddiasız bir şirketti. Büyüdüğüne de, battığına da, ender rastlanan tür şirketlerdendi. Bay Ward, fabrikanın sahibi olan, onu ellerinden geldiği kadar iyi çalıştıran ailenin dördüncü kuşağını temsil ediyordu.

Elli yaşlarında vardı. Dört köşe, sağlam bir yüze sahipti. Ona bir bakmak, yüzünün acı ifade etmesine izin vermeyi, uluorta soyunmak kadar ayıp sayan biri olduğunu anlamaya yetiyordu. Kuru, iş dünyasına özgü bir sesle konuşuyordu. Babasının zamanından beri küçük bir çelik fabrikasıyla iş yaptıklarını, ama şimdi o şirketi Orren Boyle'un Associated Çelik şirketinin satan aldığını anlatıyordu. Son siparişinin teslim edilmesini bir yıldır bekliyordu. Bir aydan beri de Rearden'la yüz yüze konuşabilmek için bir randevu almayı beklemekteydi.

“Fabrikanızın tam kapasite çalışmakta olduğunu biliyorum, Bay Rearden,” dedi. "Yeni sipariş kabul edecek durumda olmadığınızı da biliyorum, çünkü en büyük, en eski müşterileriniz bile sıralarını beklemek zorundalar. Ne de olsa, siz ülkedeki tek dürüst...yani güvenilir çelik imalatçısısınız. Benim talebimi bir istisna kabul etmeniz için size ne gibi bir iddia sunabileceğimi bilemiyorum, yalnızca fabrikamın kapılarının ebediyen kapanmak üzere olduğunu söyleyebiliyorum...ve ben de...” sesi çatlar gibi oldu, “...orayı nasıl kapatabileceğimi...henüz göremiyorum, o yüzden size geldim...pek şansım olmasa bile...elimden gelen her şeyi denemek zorundayım.”

İşte bu, Rearden'ın anlayabileceği bir dildi. “Keşke size yardım edebilseydim,” dedi. “Ama şu sıra benim için de en kötü zaman, çünkü çok büyük, çok özel bir sipariş her şeyin önüne geçmek zorunda.”

“Biliyorum. Ama, beni lütfen dinler misiniz, Bay Rearden?”

“Tabiî.”

“Mesele para meselesiyse, ne isterseniz veririm. Eğer o yolla bu işi sizin açınızdan değerli kılabilirsem, ne kadar ekstra isterseniz ekleyin, normal fiyatın iki katını isteyin, yeter ki çeliği verin bana. Bu yıl üretimimi zararına satsam da umurumda değil, yeter ki fabrikayı açık tutabileyim. Kendi param, gerekirse fabrikayı bir iki yıl zararına çalıştırmaya yeter...dayanırım. Çünkü bu işin nasılsa uzun süre böyle devam edemeyeceğini düşünüyorum. Durum iyiye gitmek zorunda, yoksa.. Sözünü bitirmedi. Yalnızca kesin bir sesle, “Bu şart,” diye ekledi.

“İyiye gidecektir” dedi Rearden.

John Galt Hattı zihninden bu güvenli sözleri onaylarcasına geçti. Hızla ilerliyordu John Galt Hattı. Rearden Metal'e yönelik saldırıların arkası kesilmişti. Kendisini ve Dagny Taggart'ı, ülkenin iki ayrı ucunda, birbirinden kilometrelerce uzakta, boşlukta duruyormuş gibi hissediyordu. Yolları açılmıştı artık. İşi bitirebilirlerdi. Bizi rahat bırakacaklar, bitireceğiz, diye düşündü. Bu sözcükler kafasında bir savaş ilâhisi gibiydi: Bizi rahat bırakacaklar.

"Bizim fabrika kapasitemiz yılda bin ünite," dedi Bay Ward. "Geçen yıl üç yüz yaptık. İflas edenlerin sattığı çelikleri topladım, birkaç büyük şirketten birkaç ton dilendim. Olmadık yerlerden hurda toplamaya bile çalıştım. Sizi bunlarla sıkmayayım, ama işleri bu yolla yürütecek kadar düşeceğimiz hiç aklıma gelmemişti. Bu arada Bay Orren Boyle da durmadan bana, çeliği gelecek hafta teslim edeceklerini söyleyip yeminler ediyordu. Ama ne kadar çelik dökmeyi başarıyorsa, o da hep yeni müşterilerine gidiyordu. Söylentilere göre bunlar siyasi güce sahip adamlardı. Şimdi de Bay Boyle'u hiç bulamaz oldum. Washington'daymış, Bir ayı aşkın süredir oradaymış. Ofisi bana, elimizden bir şey gelmiyor, çünkü cevher bulamıyoruz, diyor, o kadar."

"Vaktinizi onlarla ziyan etmeyin," dedi Rearden. "O firmadan hiçbir zaman bir şey alamazsınız."

"Biliyor musunuz, Bay Rearden..." Adamın sesinde, inanamadığı bir şey keşfetmiş gibi bir ton vardı. "Sanırım Bay Boyle'un işini yönetiş biçiminde bir sahtelik var. Neyin peşinde, bir türlü anlayamıyorum. Fırınlarının yarısı çalışmıyor, ama gazetelerde geçen ay o firmayla ilgili birçok haber vardı! Üretimleriyle mi ilgili? Yoo! Bay Boyle işçileri için harika bir konut projesi hazırlamış, onunla ilgili. Geçen hafta da Bay Boyle tüm liselere renkli filmler göndermiş.

Çeliğin nasıl yapıldığına, herkese ne büyük hizmetler sağladığına ilişkin filmler. Şimdi de Bay Boyle'un bir radyo programı var. Çelik sanayinin ülke için önemini anlatıp duruyor. Çelik sanayinin bütün hâlinde sürdürülmek zorunda olduğunu anlatıp duruyor. 'Bütün hâlinde' demekle ne demek istediklerini bir türlü anlayamıyorum."

"Ben anlıyorum. Boş verin. Bunlar yanına kalmayacak."

"Biliyor musunuz, Bay Rearden, durmadan başkaları için ne güzel şeyler yaptıklarını anlatıp duran insanlardan pek hoşlanmıyorum. Bir kere doğru değil, doğru da olsa, bunun iyi bir şey olduğunu sanmıyorum. Bu yüzden açık söyleyeyim, çeliği isteyişim, kendi işim için. Benim işim olduğu için. Çünkü kapatmak zorunda kalırsam...eh, aslında hiç kimse anlamıyor bunu bugünlerde."

"Ben anlıyorum."

"Evet...evet, sanıyorum siz anlarsınız...İşte...yani bu benim ilk kaygım. Ama yine de...müşterilerim de var. Yıllardır hep benimle iş yaptılar. Bana güveniyorlar. Hiçbir yerden hiçbir türlü makine bulmak mümkün değil artık.Minnesota'da durum ne hâle geldi, bir fikriniz var mı? Çiftçiler âlet bulamayınca, makineler hasat mevsiminin ortasında bozulup yedek parça da bulunamayınca...ortalıkta Bay Orren Boyle'un renkli filmlerinden başka hiçbir şey yok...yani...Sonra işçilerim de var. Bazıları babamın zamanından beri bizimle çalışıyor. Gidebilecekleri başka hiçbir yer yok. Hele şimdi."

İmkânsız, diye düşünüyordu Rearden. Her fırının, her saatin, her tonun önceden, acil siparişlerle altı aylığına angaje olduğu bir durumda, daha fazla çelik çıkarmaya olanak yoktu. Ama...John Galt Hattı, diye düşündü. Eğer onu yapabilirse, her şeyi yapabilirdi...Sanki on yeni problemi daha üstlenmeye

istekliymiş gibi hissediyordu kendini. Şu dünyada kendisi için hiçbir şeyin imkânsız olamayacağını hissediyordu.

“Bakın,” diyerek telefona uzandı. “Şefle bir konuşayım, önümüzdeki birkaç hafta içinde ne döküyormuşuz, öğreneyim. Belki siparişlerin bazılarından birkaç ton ödünç almak mümkün olur da...”

Bay Ward gözlerini yavaşça ondan kaçırdı, ama Rearden o yüzdeki ifadeyi yakalamıştı. Onun için öyle önemli, benim için öyle küçük bir şey ki! diye düşündü.

Telefonun kulaklığını kaldırırken elinden bırakmak zorunda kaldı, çünkü o anda odasının kapısı açılmış, Gwen Ives uçarcasına içeri dalmıştı.

Bayan Ives’ın kendine böyle bir hareketi yapma izni vermesi düşünülemezdi. O yüzdeki doğa dışı çarpılma, gözlerdeki görmüyormuş gibi ifade, adımlardaki sendeleme de düşünülemezdi. “Araya girdiğim için özür dilerim, Bay Rearden,” dedi. Rearden onun odayı da, Bay Ward'ı da görmediğinin farkındaydı, Kızcağız yalnızca Hank Rearden'ı görebiliyordu. “Size söylemek zorundayım, Yasama Meclisi ‘Fırsat Eşitleme Yasası’nı şu anda kabul etti.”

Avaz avaz bağıran, o kendine hakim Bay Ward oldu: “Ah, Tanrım, hayır! Ah, olamaz!” Gözlerini Rearden’dan ayıramıyordu.

Rearden ayağa fırlamıştı. Garip biçimde eğik duruyordu. Tek omzu diğerine göre öndeydi. Bir an sürdü. Sonra Rearden çevresine baktı. Sanki gözleri görme yeteneğini yeniden kazanıyordu. “Özür dilerim,” dedi. Bakışları hem Bayan Ives’ı, hem de Bay Ward’ı içeriyordu. Tekrar yerine oturdu.

Kontrollü, kupkuru bir sesle,“Yasa taslağının meclis genel kuruluna indiğinden haberimiz olmadı, değil mi?” diye sordu.

“Hayır, Bay Rearden. Besbelli bu sürpriz bir hamle. Yasayı kırkbeş dakikada kabul etmişler.”

“Mouch’dan haber var mı?”

“Hayır, Bay Rearden.” ‘Hayır’ sözünü vurgulu söylüyordu. “Beşinci katın odacısı demin koşarak odama geldi, radyodan duyduğunu söyledi. Gazeteleri arayıp onaylattım. Washington’da Bay Mouch’u da bulmaya çalıştım, ama ofisi cevap vermiyor.”

“Ondan en son ne zaman haber almıştık?”

“On gün önce, Bay Rearden.”

“Peki. Teşekkür ederim, Gwen. Ofisini aramaya devam et.”

“Peki, Bay Rearden.”

Kız odadan çıktı. Bay Ward ayağa kalkmıştı. Şapkası elindeydi. “En iyisi ben..diye mırıldandı.

“Oturun,” dedi Rearden sert bir sesle.

Bay Ward söz dinledi. Gözleri Rearden’daydı.

Rearden, “Bitmemiş alışverişimiz var, öyle değil mi?” dedi. Bay Ward, Rearden’ın dudaklarını konuşurken bu ifadeye sokan duyguların neler olduğunu anlayamadı. “Bay Ward, dünyanın en salak itlerinin bizi sürekli olarak neden kınadığını hatırlıyor musunuz? ‘Önce iş!’ sloganımız yüzünden. Evet, önce iş, Bay Ward!”

Telefonun kulaklığını eline aldı, şefi istedi. “Merhaba, Pete...Ne?...Evet, duydum. Öyle mi? Onu sonra konuşuruz. Benim bilmek istediğim...bana ekstradan, program dışı beş yüz ton çelik verebilir misin? Önümüzdeki birkaç hafta içinde!...Evet, biliyorum...zor olduğunu biliyorum...Bana tarihleri ve rakamları ver.” Dinledi, hızla notlar aldı, ardından, “Tamam,” dedi. “Teşekkür ederim.” Telefonu kapattı.

Önündeki rakamları bir an inceledi, sayfanın kenarına birkaç işlem yaptı, Sonra başını kaldırdı.

“Peki, Bay Ward,” dedi. “Çeliğinizi on güne kadar alacaksınız.”

Bay Ward gittikten sonra Rearden dış salona çıktı, Bayan Ives’a normal bir sesle, “Colorado’daki Fleming’e bir telgraf çek,” dedi. “O opsiyonu neden iptal etmek zorunda kaldığımı anlayacaktır.” Sekreteri başıyla onayladı. Gözleri Rearden’a bakmıyordu.

Rearden bir sonraki ziyaretçisine döndü, eliyle işaret ederek onu odaya davet etti “Nasılsınız? Buyrun.”

Sonra düşünürüm, diyordu kendi kendine. Her şey adım adım gitmeliydi, önemli olan hareket hâlinde kalmaktı. Bir an için zihninde bir tek düşünce vardı. Doğallık dışı bir netlikle, kolay görünecek kadar basitleştirilmiş hâliyle, bir tek düşünce: Bu beni durduramamalı. Cümle tek başına asılı duruyordu. Ne geçmişi, ne de geleceği vardı. Kendisini neyin durduramayacağını da, bu cümlenin neden bu kadar hayatî önem taşıdığını da düşünmüyordu. Cümle onu kıskacına almıştı, o da o cümleye itaat ediyordu. Adım adım ilerliyordu. Randevuları kabul etmeyi bitirdi, programını sona erdirdi.

Son ziyaretçisi gittiğinde vakit geç olmuştu. Sekreteri dışında tüm çalışanlar evlerine gitmişlerdi. Bayan Ives bomboş odada, kendi masasında, tek başına oturuyordu. Dimdik, kazık gibi, ellerini kucağında kavuşturmuş durumdaydı. Başını eğmemiş, kaskatı tutuyordu. Yüzü donmuş gibiydi. Yanaklarından aşağı yaşlar boşalıyor, ama hiç sesi çıkmıyor, yüzünde hiçbir kas kıpırdamıyor, hiçbir şey kontrol dışına çıkmıyordu.

Rearden'ı görünce kuru bir sesle, suçlu suçlu, özür diler gibi, “Üzgünüm, Bay Rearden,” dedi. Yüzünü saklamaya

kalkışmamıştı.

Rearden ona yaklaştı. Yavaşça, “Teşekkür ederim,” dedi.

Kız ona şaşkın bakışlarla baktı.

Rearden gülümsedi. “Ama beni biraz hafife almıyor musun, Gwen? Benim için ağlamaya başlamak için vakit biraz erken değil mi?”

Gwen, “Geri kalan her şeye dayanabilirdim,” diye fısıldadı. “Ama bu adamlar...” eliyle masanın üzerinde duran gazeteleri gösteriyordu...“yaptıklarını...açgözlülüğe karşı bir zafer olarak niteliyorlar.”

Rearden yüksek sesle güldü. “İngilizce’nin bu şekilde çarpıtılmasının seni niçin bu kadar kızdırdığını anlıyorum,” dedi. “Ama...başka ne bekliyordun ki?”

Gwen ona bakarken dudaklarındaki ifade biraz gevşedi. Koruyamadığı kurban, şimdi dünyadaki tek güvence kaynağı hâline gelmişti.

Rearden elini yavaşça alnının önünden geçirdi. Alışılmadık bir samimiyetti bu onun için. Nice kere gülmediği şeyleri de dikkatten kaçırmadığının sessiz bir onayıydı. “Evine git, Gwen,” dedi. “Bu gece sana ihtiyacım olmaz. Birazdan ben de eve gidiyorum. Hayır, beklemeni istemiyorum.”

Gece yarısını geçtiğinde, hâlâ masasında oturmuş John Galt Hattı’nın ozalitlerine bakarken, çalışmayı birdenbire kesri, çünkü duygular ona sonunda apansız batan bir bıçak gibi ulaşmıştı. Artık kaçış yoktu. Anestezi perdesi çatlamıştı.

Yarı yarıya yığıldı, son bir direnişle öylece oturdu. Göğsü masanın kenarına dayanmış, aşağıya kaymasını engelliyor, kafası sarkıyordu. Sanki tek yapabileceği, başının masanın üzerine düşmesini engelleyebilmekti. Birkaç dakika öylece oturdu. Acıdan başka hiçbir şeyi duymuyordu. İçeriği ve sınırı

olmayan, avaz avaz bir acı. O acının zihninde mi, yoksa bedeninde mi olduğunu anlayamadan oturuyordu. Acının düşünceyi durdurduğu o çirkinliğe kadar inmişti.

Birkaç dakikada bitti. Başını kaldırdı, dikleşti, yavaşça arkasına yaslandı. Bu anı saatlerce ertelemişti, ama kaçmaktan suçluluk duyması gerekmediğini görebiliyordu artık. Daha önce düşünmeyişi, düşünecek bir şey olmayışındandı.

Düşünce, insanın harekete geçmek için kullandığı bir silahtır, dedi kendi kendine. Burada hiçbir hareket mümkün değildi. Düşünce, insanın bir seçimde bulunma aracıydı. Burada ona hiçbir seçenek bırakılmamıştı. Düşünce, insana amaç verir, ona ulaşma yolunu gösterirdi. Bu durumda hayatı parça parça koparılıp alınırken, ne sesi, ne amacı, ne çıkış yolu, ne de savunması olacaktı.

Bunu şaşkınlıkla düşündü. İlk defa olarak bir gerçeği algıladı. Daha önce korkuyu hiç bilmemiş olması, her felâketin karşısında, o her şeye kadir harekete geçme çaresini kendi elinde bulunduruyor olmasındandı. Hayır, diye düşündü. O zaferin garantisi değildi tabiî. Öyle bir şey kime nasip olurdu? Yalnızca harekete geçme özgürlüğüydü. İnsana gerekli olan da yalnızca buydu. Şimdi ilk defa olarak, korku ve dehşetin gerçek kökeninin ne olduğunu düşündü. Felâkete, elleri arkasında bağlı olarak itilmek.

Eh, o zaman ellerin bağlı ilerle, diye düşündü. Zincire vurulmuş olarak yürü. Haydi yürü. Bu seni durdurmamalı...Ama bir başka ses de ona duymak istemediği şeyleri haykırmaktaydı. O mücadele ediyor, ikinci sese haykırıyor, itiraz ediyordu: Öyle düşünmeye gerek yok...gerek yok...Neye yarar?...Bırak onu!

Boğamıyordu o sesi. Hareketsiz oturuyordu, önünde John Galt Hattı köprüsünün çizimleri vardı. Yarı ses, yarı görüntüden oluşan o mesajı almayı sürdürüyordu; bunun kararını ona danışmadan vermişlerdi...Onu çağırmamışlar, ona sormamışlar, ona konuşma hakkı bile tanımamışlardı...Çünkü ona bildirmek gibi bir görevleri yoktu...Hayatının bir bölümünü kesip kopardıklarını, bundan böyle sakatlar gibi yürümek zorunda kalacağını söylemek zorunda değildiler ona...Tüm ilgili kişiler arasında...onlar da her kimse, hangi nedenle ilgililerse...dikkate almak zorunda olmadıkları tek kişi kendisiydi.

Yolun sonundaki levhada Rearden Cevher yazılıydı. Siyah metal çerçeveye asılmıştı...Yıllar ve geceler boyunca...onun kanı saatin tiktakıyla oradan damlayıp dururken, o kanı seve seve vermişti, uzaklardaki bir günün uğruna vermişti, yolun ucundaki levhanın bedeli, onun çabalarıyla, gücüyle, zihniyle, umuduyla ödenmişti...Bunların hepsi, bir yerde oturup oy veren insanlar tarafından mahvedilmişti...Kafalarında kim bilir neler vardı?...Onları iktidara kimin zihninin getirdiğini kim nereden bilebilirdi? Hangi amaçlar harekete geçirmişti onları? Bilgileri ne kadardı? İçlerinden hangisi topraktan bir avuç cevheri hiç yardımsız çıkarmayı başarabilirdi?...Hiç görmediği bu adamlar, şu metal çerçeveyi de hiç görmemişlerdi, ama onu mahvetmişlerdi. Mahvetmişlerdi, çünkü öyle karar vermişlerdi. Hangi hakla?

Başını iki yana salladı. Bazı şeyleri düşünmemek gerek, diye geçirdi içinden. Bir kötülük ayıbı, gözlemciyi de kirletebilirdi. Bir insanın görmesi gereken şeylerin de bir sınırı vardı. Bunu düşünmemeli, içine bakmamalı, yapısının köklerini öğrenmeye çalışmamalıydı.

Sessiz ve boş duygular içinde, kendine, yarın her şeyin yolunda olacağını söyledi. Bu gecenin zayıflığından ötürü bağışlayacaktı kendini. Bu tıpkı cenaze töreninde insanın gözlerinden yaşların dökülmesine izin vermesi gibiydi. Ondan sonra insan, açık yarayla ya da kısırlaştırılmış bir fabrikayla yaşamasını öğrenirdi.

Kalkıp pencereye yürüdü. Fabrika bomboş ve sessiz görünüyordu. Kara bacaların orada zayıf kızıllıklar görebiliyor, arada yükselen dumanları fark edebiliyor, ağ gibi örülmüş çapraz çizgiler hâlinde vinçleri ve köprüleri de hissedebiliyordu.

Acı bir yalnızlık hissetti. Daha önce hiç hissetmediği türden bir yalnızlık. Gwen Ives'ın, Bay Ward'ın umut bulmak, rahatlamak, cesaret yenilemek için dönüp ona bakabildiklerini düşündü. Kendisi kime bakacaktı? Onun da ihtiyacı vardı bu sefer. Keşke acı çekişini görmesine izin verebileceği bir arkadaşı olsaydı. Savunmasız gösterebilseydi ona kendini. Bir an ona yaslanabilseydi. "Çok yorgunum,' diyebilse, bir an dinlenebilseydi. Tanıdığı onca adam arasında, şu anda yanında bulunmasını isteyeceği biri var mıydı? Kafasının içinden bir anda fışkıran cevabı duydu. Onu hayrete düşüren bir cevap: Francisco d'Anconia.

Öfkeyle güldü, o ses onu kendine getirdi. Bu özlemin saçmalığı bir anda sakinleştirdi onu. İşte kendini zaafa kaptırırsan olacağı budur, diye geçirdi içinden.

Pencerede duruyor, düşünmemeye çalışıyordu. Ama kafasının içinde bir yığın kelimeyi duymaktaydı: Rearden Cevher...Rearden Kömür...Rearden Çelik...Rearden Metal...Neye yarardı? Neden yapmıştı bunu? Bundan sonra herhangi bir şey yapmayı neden istesindi ki?

Madendeki ilk günü...kaya çıkıntısında, rüzgâr altında durup bir çelik fabrikasının enkazına baktığı o ilk gün...Burada, kendi odasının penceresinde durduğu, birkaç maden çubuğu üzerinde inanılmaz yükler taşıyabilecek, makas kirişleriyle desteklenmiş bir köprü yapılabileceğini düşündüğü gün...Eğer makası yay gibi, diyagonal desteklerin üst uçlarını kıvırarak yaparsa...

Kesti. Hareketsiz durdu. Hayır, makas kirişlerini yayla desteklemeyi o gün düşünmemişti.

Bir an sonra kendini masasında buldu. Tek dizini koltuğa dayamış, masanın üzerine eğilmişti. Oturmayı akıl edecek vakti yoktu. Durmadan çizgiler çiziyordu. Düz çizgiler, kavisler, üçgenler, sütunlar dolusu hesaplar...ozalitlerin üzerine, sumenin üzerine, birinin mektuplarının üzerine.

Bir saat sonra şehirlerarası telefona sarılmış, karşı taraftaki telefonun çalmasını bekliyordu. Bir vagonun içindeki yatağın başında çalacaktı telefon. “Dagny! Şu bizim köprü...sana yolladığım tüm çizimleri çöpe at, çünkü...Ne?...Ha o mu? Boş ver onu! Talancıları da, çıkardıkları yasayı da boş ver! Unut onu! Dagny, bize ne onlardan! Dinle, senin Rearden Makası dediğin, o kadar beğendiğin o düzeni hatırlıyor musun? Beş para etmez o. Bir makas buldum, şimdiye kadar yapılmış her şeyi alt edecek! Senin köprü dört treni aynı anda taşıyabilecek, üç yüz yıl dayanacak, maliyeti de en ucuz ark kadar olacak. Çizimleri iki güne kadar yolluyorum, ama sana hemen söylemek istedim. Mesele makas kirişini bir yayla birleştirmek. Çapraz destek tutarsak ve...Ne?...Seni duyamıyorum. Nezle mi oldun?...Bana niye şimdiden teşekkür ediyorsun? Bekle de anlatayım sana.”

VIII

JOHN GALT HATTI

İşçi masanın karşısından Eddie Willers'a bakıp güldü.

"Kendimi kaçak gibi hissediyorum," dedi Eddie. "Neden aylardır buraya gelmedim, biliyorsundur herhalde." Eliyle yer altındaki kafeteryayı işaret ediyordu. "Şimdi başkan yardımcısıyım sözde. Operasyondan Sorumlu Başkan Yardımcısı. Tanrı aşkına, ciddiye alma bunları. Dayanabileceğim kadar dayandım, ama sonra kaçıp kurtulmak zorunda kaldım. Bir akşamlığına bile olsa...Terfiimden sonra buraya yemek yemeye geldiğim ilk akşam bana öyle dik dik baktılar ki, bir daha gelmeyi göze alamadım. Eh, baksınlar bakalım. Sen bakmıyorsun. Senin için fark etmediğine memnunum...Hayır, onu iki haftadır görmedim. Ama her gün telefonda konuşuyoruz. Bazen günde iki kere...Evet, neler hissettiğini biliyorum. Bayılıyor bu işe. Nedir telefonda duyabildiğimiz? Ses titreşimleri, değil mi? Onun sesi sanki ışık titreşimlerine dönüşüyor, ne demek istediğimi anlıyor musun? O korkunç savaşı tek başına yürütmeye ve sonunda kazanmaya bayılıyor...Evet, kazanıyor tabiî! Gazetelerde bir süredir neden John Galt Hattı'yla ilgili bir şey okuyamıyorsun sence? Çünkü çok iyi gidiyor...Yalnız...

"O Rearden Metal raylar şimdiye kadar yapılmış en harika raylar olacak, ama neye yarar? Ondan yararlanacak güçte lokomotiflerimiz olmadıkça, neye yarar? Elimizde kalan şu yamalı kömür lokomotiflerine baksana...kendilerini zar zor taşıyorlar...Ama yine de umut var. Birleşik Lokomotif

Fabrikası iflas etti. Haftalardır önümüzde açılan en güzel fırsat bu oldu, çünkü o fabrikayı Dwight Sanders aldı. Pırıl pırıl bir genç mühendis. Ülkenin tek iyi uçak fabrikası da onun. Birleşik Lokomotif'i alabilmek için uçak fabrikasını erkek kardeşine satmak zorunda kaldı. Bu da Fırsat Eşitleme Yasası gereği. Tabiî anlaşmalı. İki kardeş arasında muvazaa. Ama onu suçlayabilir misin? Her neyse, şimdi artık Birleşik Lokomotif Fabrikasından dieseller çıkmaya başlayacak. Dwight Sanders işleri yoluna koyar...Evet, Dagny de ona güveniyor.

"Niye soruyorsun?...Evet, adam bizim için şu ara son derece önemli. Daha yeni anlaşma imzaladık onunla. İlk partide on lokomotif teslim edecek. Dagny'ye telefon edip anlaşmanın imzalandığını söylediğimde güldü, 'Gördün mü? Korkacak bir şey var mıymış?' dedi...Bunu dedi, çünkü biliyordu.Ben ona hiç söylemedim, ama korktuğumu biliyor...Evet, korkuyorum...Bilmiyorum...neden korktuğumu bilsem, korkmazdım zaten, çünkü ne yapacağımı bilirdim. Ama böylesi..

"Söylesene bana, İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı olduğum için kızmıyor musun bana?...Ama bunun kötü bir şey olduğunu görmüyor musun?...Hangi onur? Aslında ne olduğumu ben de bilmiyorum. Bir soytarı mı, bir hayalet mi, bir çırak mı, yoksa lanet olası bir casus mu? Onun odasında, onun koltuğunda otururken içime daha da kötü duygular doluyor. Kendimi bir katil gibi hissediyorum...Tabiî, onun buradaki casusu olduğumu, bunun bir onur olduğunu ben de biliyorum. Ama...korkunç bir biçimde ve anlayamadığım bir nedenle, ben Jim Taggart'ın da casusuyum. Dagny'nin neden casusa ihtiyacı olsun ki? Neden saklanmak zorunda kalsın? Onu neden binadan dışarı attılar? Bizim ekspres ve yük

kapısının karşısında, arka sokakta bir izbeye taşınmak zorunda kaldığını biliyor muydun? Geçerken bir bak da gör. John Galt Şirketinin ofisi orası. Ama Taggart Transcontinental'ı hâlâ onun yönetmekte olduğunu da herkes biliyor. Başardığı harikulade işleri neden saklamak zorunda kalsın? Neden hakkını teslim etmiyorlar? Neden çalıyorlar onun başarılarını? Beni de o hırsızlıkların tahsilatçısı durumuna sokuyorlar. Onun başaramaması için ellerinden gelen her şeyi yapmalarının nedeni nedir? Oysa yıkımla aralarındaki tek engel o! Hayatlarını kurtarıyor, buna karşılık onlar da ona eziyet ediyorlar...Neden?...”

“Ne oluyor sana? Neden bana öyle bakıyorsun?...Evet, herhalde anlıyorsun. Bu konuda benim tanımlayamadığım bir şey var ve o şey çok kötü bir şey. O yüzden korkuyorum...Kimse bundan kurtulamaz...Biliyor musun, çok garip ama, bence bunu aslında kendileri de biliyorlar. Yani Jim’le çevresindekiler. Binadaki herkes. Buranın tümünde suçluluk ve sinsilik kokan bir şey var. Suçlu, sinsi ve ölü. Taggart Transcontinental artık ruhunu kaybetmiş bir insana benziyor...kendi ruhuna ihanet etmiş birine...Yoo, Dagny buna hiç aldırmıyor. New York’a son gelişinde habersiz gelmişti. Ben kendi ofisimdeydim, yani...onun ofisindeydim. Birdenbire kapı açıldı, o girdi. Daha kapıdan girerken, ‘Bay Willers, istasyon müdürü olarak iş arıyorum, beni işe alır mısınız?’ diye soruyordu. Hepsine lanet okumak istedim, ama gülmeden edemedim. Onu gördüğüme öyle sevinmiştim ki! O da neşeyle gülüyordu. Dosdoğru havaalanından gelmişti. Üzerinde pantolon ve pilot ceketi vardı. Harika görünüyordu. Yüzündeki rüzgar yanığı, tıpkı güneş yanığına benziyordu. Tatilden dönüyormuş gibi. Masanın başındaki koltuktan kalkmamam için ısrar etti. John Galt Hattı’nın yeni köprüsünü

anlattı...Hayır. Hayır, o adı neden seçtiğini ona hiç sormadım...Onun kafasında bu sözün ne anlam taşıdığını bilmiyorum. Bir meydan okuma herhalde...kime olduğunu bilemem...Önemi de yok zaten, anlamsız çünkü. John Galt diye biri yok nasılsa. Ama keşke bu ismi seçmeseydi. Hoşlanmıyorum bu sözden. Ya sen? Pek mutlu görünmüyorsun bakıyorum.”

***

John Galt Hattı ofisinin pencereleri karanlık bir arka yola bakıyordu. Dagny masasında çalışırken kafasını kaldırdığında, gökyüzü yerine, karşıda yükselen binanın duvarlarını görüyordu. O duvar Taggart Transcontinental gökdeleninin yan duvarıydı.

Yeni ofisi, yarı yıkık bir binanın giriş katında, iki odadan müteşekkildi. Yapı hâlâ ayaktaydı ama üst katları güvensiz ve tehlikeli olduğu için kapatılmıştı. Binadaki kiracılar yarı iflâs durumunda, geçmişin getirdiklerini esneterek hayatta kalan kuruluşlardı.

Dagny yeni yerinden memnundu. Böylece tasarruf yapmış oluyordu. Odalarda fazla mobilya da, fazla insan da yoktu. Var olan eşyalar eskiciden alınmaydı. insanlarsa, bulabildiklerinin en iyileriydi. New York’a yaptığı nadir ziyaretlerde, çalışma odasının nasıl bir yer olduğunu fark etmeye zaten zaman bulamıyordu. Yalnızca istenen işi görebildiğinin farkındaydı.

Bu gece neden durup da pencerelerdeki, duvarlardaki yağmur sularına, sokağın karşı tarafındaki binanın yan duvarına baktığını bilmiyordu.

Vakit gece yarısını geçmişti. Az sayıdaki büro çalışanları evlerine gitmişlerdi. Kendisi gecenin üçünde havaalanında olmak zorundaydı. Kendi uçağıyla Colorado’ya uçacaktı.

Burada fazla işi kalmamıştı. Eddie'nin birkaç raporunu okuyacaktı, o kadar. Gerilim ve telaş bir anda bitmiş gibi olunca, durakladı, devam edemediğini hissetti. Raporları okumak, sahip olmadığı bir güç gerektiriyordu sanki. Eve gidip uyumaya zaman yoktu, havaalanına gitmek içinse çok erkendi. Yorgunsun, dedi kendine. Kendi ruhsal durumunu uzaktan seyrediyor gibiydi. Az sonra geçerdi zaten.

New York'a habersiz gelmişti. Bir anda karar vermiş, radyodaki yayını duyduktan yirmi dakika sonra soluğu uçağının pilot koltuğunda almıştı. Radyodaki ses, Dwight Sanders'ın emekli olmaya karar verdiğini söylemişti. Hiçbir neden göstermemiş, hiçbir açıklama yapmamış, bu karara aniden varmıştı. Dagny onu caydırmak umuduyla koşmuştu New York'a. Ama daha göklerde uçarken bile, adamın iz bırakmadan kaybolmuş olacağını düşünüyordu.

Pencerenin dışında bahar yağmuru havayı ince bir sis gibi doldurmaktaydı. Oturduğu yerden Taggart Terminali'nin ekspres ve yükleme kapısına baktı. İçerde çıplak ampuller yanıyor, tavanın çelik payandaları görünüyordu. Beton taban üzerinde birkaç sandık yük durmaktaydı. Terk edilmiş bir hâli vardı oranın.

Kendi ofisinin duvarındaki çatlak ilişti gözüne. Hiç ses yoktu. Bu enkaz binada yapayalnız olduğunu biliyordu. Ona sanki koca kentte yalnızmış gibi geliyordu. Yıllarca gecikmiş bir duygu hissetti. Bu anın, odadaki sessizliğin, sokaktaki ıslaklığın çok ötesine de bulaşan bir yalnızlık. Gri boşlukların, hiçbir şeyin uzanılmaya lâyık olmayışının getirdiği yalnızlık. Çocukluğunun yalnızlığı.

Kalkıp pencereye yürüdü. Yüzünü cama yapıştırınca Taggart Binasının bütününü görebiliyordu. Düşey çizgiler en tepede buluşacakmış gibi birbirine yaklaşarak

yükseliyormuşçasına bir duygu veriyordu. Eski ofisinin karanlık pencerelerine baktı. Kendini sürgünde hissediyordu. Sanki hiçbir zaman geri dönemeyecekti. Kendisini o binadan ayıran, yalnızca bir cam, bir yağmur perdesi ve birkaç aylık süre değilmiş gibiydi.

Dökülen sıvaların çevrelediği odada öylece durdu, sevdiği her şeyin simgesi olan o ulaşılmaz yere baktı. Hissettiği yalnızlığın niteliğinden habersizdi. Aklına gelen kelimeler, “Beklediğim dünya bu değildi,” sözleriydi.

Onaltı yaşındayken upuzun Taggart raylarına baktığında, o çizgiler de uzaklarda buluşacakmış gibi, yaklaşıyorlardı birbirlerine. Eddie Willers’a da söylemişti. Sanki ufkun ilerisinde bir adam, rayları eliyle tutuyormuş gibi geliyordu ona. Yo, babası değil. Ofisteki bir başkası da değil. Günün birinde o adamı tanımayı umuyordu.

Başını iki yana salladı, pencereye arkasını döndü.

Masasına yürüdü, raporlara uzanmak istedi. Ama birdenbire masanın üzerine çöktü, başını koluna dayadı. Yapma, dedi kendine. Ama kalkmaya davranmadı. Fark etmezdi. Burada onu görecek kimse yoktu.

Bu özlem, kendine kabullenme izni vermediği bir özlemdi. Eğer dünyanın sunabildiği şeylere kişinin cevabı duyguysa, kendisi rayları, binaları, o tür diğer şeyleri seviyorsa, onları sevmeyi seviyorsa da, yine de en büyük cevabı kaçırıyordu. Kalıcı bir duygu, hepsinin ifadesi olan bir duygu. Dünyada sevdiği her şeyin amacı...Kendininki gibi bir bilinç bulma. Kendi dünyasının anlamı olan bir bilinç. Yo, Francisco d’Anconia değil Hank Rearden da değil. Tanıdığı, hayranlık duyduğu adamların hiçbiri değil. Yalnızca hiç hissetmediği, ama hissetmek için canını verebileceği duyguları hissedebilme kapasitesinin bilincinde olan

biri...Yavaşça kıpırdadı. Göğüsleri masaya değdi. Özlemi vücudunun kaslarında, sinirlerinde hissediyordu.

O mu istediğin? O kadar basit mi? diye düşündü. Aslında o kadar basit olmadığını biliyordu. İşine yönelik sevgiyle bedensel arzu arasında koparılamaz bir bağ vardı. Sanki biri, öteki için hak yaratıyordu. Hak ve anlam. Biri diğerinin tamamlayıcısıymış gibi. Arzu aynı büyüklüğe erişmedikçe hiçbir zaman tatmin edilemezdi.

Başını hâlâ koluna dayalı durumda kıpırdattı, bir şeyi inkâr eder gibi iki yana salladı. Asla bulamazdı öyle bir şeyi. Hayatın nasıl olması gerektiğine ilişkin kendi kafasındaki düşünceler neyse, dünyada ancak onlarla karşılaşabilirdi. Yalnızca düşüncesi...ve birkaç ender zamanda oradan yansıyan birkaç ışık...Bilsin diye, tutsun diye, sonuna kadar izlesin diye...

Başını kaldırdı.

Pencerenin dışında, sokakta bir adamın gölgesi vardı. Ofis binasının kapısının önündeydi.

Kapı birkaç adım ötedeydi. Dagny onu göremediği gibi, sokağın o tarafını da göremiyor, yalnızca taşlara düşen gölgeyi fark edebiliyordu. Adam hiç hareket etmeden durmaktaydı.

Kapıya çok yakındı. İçeri girmeye hazırlanırcasına yakın. Dagny onun kapıyı vurmasını bekledi. Ama gölge birdenbire irkildi, dönüp uzaklaştı. Durduğu zaman yerde yalnızca omuzlarının ve şapkasının gölgesi vardı. Gölge bir an hareketsiz durdu, sonra döndü, uzamaya başladı. Adam yine yaklaşıyordu.

Dagny hiçbir korku hissetmedi. Masasında hareketsiz oturuyor, bomboş bir merakla bekliyordu. Adam kapıda durdu, sonra geri geri uzaklaştı, sokağın ortasında bir yerde

durakladı, birkaç tedirgin adım attı, yine durdu. Gölgesi taşların üzerinde sarkaç gibi gidip geliyor, sessiz bir savaş vermekte olduğunu belli ediyordu. Kapıdan girmekle oradan kaçmak arasında savaş veren bir adam...

Dagny garip bir uzaklıktan bakıyordu olaya. Tepki gösterecek, gözlemde bulunacak gücü yoktu. Beyni uyuşmuş gibi, kim bu, diye düşündü. Karanlıkta bir yerlerden bu ofisi mi seyretmişti? Pencereden içeriye bakıp onun masaya yıkıldığını mı görmüştü. Kendisi şimdi nasıl adamın yalnızlığını görüyorsa, o da az önce kendisinin yalnızlığını mı seyretmişti. Hiçbir şey hissetmiyordu. Ölü bir kentin sessizliği içinde yalnızdılar. Adam sanki kilometrelerce uzaktaydı. Kimliksiz bir acı simgesiydi. O da sağ kalma savaşı veriyordu. Kendi problemleri o adama ne kadar uzaksa, onunkiler de Dagny'ye o kadar uzaktı. Sokakta volta atıyor, bir gidip bir geliyordu. Dagny oturmuş, bakıyordu. Karanlık sokağın taşları üzerinde, bilinmeyen bir acının gölgesi.

Gölge tekrar uzaklaştı. Dagny bekledi. Bu sefer dönmüyordu. Dagny ayağa fırladı. Savaşın nasıl neticelendiğini görmek istiyordu. Adam kazanmış ya da kaybetmişti çünkü. Dagny bu yüzden onun kimliğini ve amacını merak etmeye başlamıştı. Fırlayıp karanlık dış odaya koştu, kapıyı açtı, eğilip sokağa baktı.

Sokak boştu. Seyrek ışık benekleri altında uzanıp gidiyor, ıslaklık ayna gibi parlıyordu. Terk edilmiş bir dükkanın kırık vitrin camındaki karanlık deliği gördü. Biraz ilerde, pansiyonun odaları vardı. Karşı tarafta Taggart Transcontinental'ın yeraltı tünellerine inen kapı da açıktı.

***

Rearden kâğıtları imzaladı, masasının üzerinde öteye iterken, bir daha bunları düşünmek zorunda kalmayacağım, diye düşündü. Keşke şu anı çok gerilerde bırakmış olacağım zamana uçuverseydim, diyordu kendi kendine.

Paul Larkin tereddüt içinde kâğıtlara uzandı. Çok büyük çaresizlik hissediyormuş gibi görünüyordu. “Yaptığımız sadece işi kitabına uydurmak, Hank,” dedi. “O maden cevherlerini her zaman senin sayacağımı biliyorsun.”

Rearden başını yavaşça iki yana salladı. Aslında bu, boyun kaslarının yaptığı bir hareketti. Yüzünde ifade yoktu. Bir yabancıyla konuşuyormuş gibiydi. “Hayır,” dedi. “Bir şeyin ya sahibiyimdir, ya da değilimdir.”

“Ama...ama bana güvenebileceğini biliyorsun herhalde. Cevher ihtiyacın konusunda hiçbir kaygı duymana gerek yok. Bir anlaşma yaptık. Bana güvenebileceğini biliyorsun.”

“Böyle bir şey bildiğim yok. Yalnızca güvenebileceğimi umuyorum.”

“Ama sana söz verdim.”

“Daha önce hiç kimsenin sözünün insafına sığınmak zorunda kalmamıştım.”

“Neden...neden söylüyorsun bunu? Biz arkadaşız. Ne istersen yaparım. Tüm üretimim senin. Madenler hâlâ senin. Yani tıpkı seninmiş gibi. Korkmana hiç gerek yok. Ben...Hank, neyin var senin?”

“Konuşma.”

“Ama...ne var ki?”

“Bana güvenceler verilmesinden hoşlanmam. Ne kadar güvende olduğuma dair bana numaralar yapılmasını istemiyorum. Güvende değilim. Uygulatamayacağım bir anlaşmaya imza attım. Durumumu tümüyle anladığımı

bilmeni istiyorum. Eğer sözünü tutmak niyetindeysen, bunu söyleyip durma, yalnızca yap.”

“Neden yüzüme, bu sanki benim suçummuş gibi bakıyorsun? Bu konuda kendimi ne kadar kötü hissettiğimi biliyorsun. Madenleri satın alışım yalnızca sana yardımı olur diye...yani...bir yabancıya satmaktansa, bir dosta satmayı tercih edersin diye düşündüğüm için. Benim suçum değil ki.O sefil Eşitleme Yasası’ndan ben de hoşlanmıyorum, arkasında kim var, bilmiyorum, kabul edeceklerini rüyamda bile göremezdim, haberi alınca öyle şaşır...”

“Boş ver.”

“Ama ben yalnızca...”

“Neden bu konuda konuşmakta direniyorsun?”

“Ben...” Larkin’in sesi yalvarır gibiydi. “Sana en iyi fiyatı verdim, Hank. Yasada ‘makul bedel' diyordu. Benim teklif ettiğim fiyat, başka herkesin teklif ettiğinden daha yüksekti.”

Rearden hâlâ masasının üzerinde yatmakta olan kâğıtlara baktı. Bu kâğıtların kendisine, maden ocaklarına karşılık olarak getirdiği parayı düşündü. O paranın üçte ikisi, Larkin’in devletten aldığı krediydi. Yeni yasa, yeni sahiplere adil bir fırsat tanımak için bu tür kolaylıklar da getirmişti, çünkü bu kişilerin “daha önce hiç fırsat bulamamış” olduğu öngörülmekteydi. Geri kalanın üçte ikisi de, Rearden’ın Larkin’e açtığı krediydi. Kendi maden ocaklarının ipoteğine karşılık...Ya devletin parası? diye düşündü birdenbire. Kendi mülküne karşılık şimdi kendisine verilen bu paralar nereden gelmişti? Kimin çalışmalarının karşılığıydı o para?

“Kaygılanmana hiç gerek yok, Hank,” dedi Larkin. Sesinde yine o ısrarlı yalvarma tonu vardı. “Bu yalnızca bir formalite.”

Rearden derinden derine, Larkin'in kendisinden istediği şeyin ne olduğunu merak etmekteydi. Fiziksel satışın ötesinde bir şeyler beklediğini sezmekteydi. Belki Rearden'ın söyleyeceği bazı sözler, göstereceği anlayışı simgeleyen bir hareket. Larkin'in bu en şanslı gününde, gözleri tıpkı dilenci gibi bakıyor, insanın midesini bulandırıyordu.

"Neden kızgınsın, Hank? Bu da bildiğimiz kırtasiyeciliğin yeni bir biçimi. Tarih boyunca gelenler arasında yeni bir durum. Kimsenin elinden bir şey gelmez tabiî. Bunun için hiç kimse suçlanamaz. Ama her şeyin bir idare yolu vardır. Başkalarına baksana. Onlar aldırmıyorlar. Yalnızca..

"Onlar kendi kontrol ettikleri casusları yerleştiriyor, ellerinden zorla alınan mülklerini o yolla yönetmeye çalışıyorlar. Ben..

"Ama neden bu tür sözcükler kullanmak istiyorsun?"

"Sana söylesem de olur herhalde...zaten biliyorsun sanıyorum...Ben bu tür oyunlarda pek iyi değilimdir. Seni kıskıvrak yakalamak, kendi madenlerime senin kanalınla sahip olmak için gereken şantaj türlerini geliştirmeye ne zamanım var, ne de bu işleri kaldıracak midem.Sahiplik denilen şeyi ben paylaşmam. Ve onu, senin korkaklığın sayesinde elimde tutmak, sürekli senden daha zeki davranarak tepende tehdit kılıcını sallamak istemem. Ben o tür iş yapan biri değilim, korkaklarla da işim yoktur. Madenler senin. Eğer ürettiğin tüm cevherler üzerinde bana birinci sipariş hakkını tanımak istersen, bunu tanırsın. Bana dalavere yapmak istersen, onu da yaparsın. Yapacak gücün var."

Larkin incinmiş gibi göründü. "Bana çok haksızlık ediyorsun," dedi. Sesinde kendini haklı gören kuru bir sitem vardı. "Bana güvenmemene sebep olacak bir şeyi hiçbir

zaman yapmadım.” Aceleci bir harekede kâğıtları masadan aldı.

Rearden o kâğıtları Larkin’in ceket cebine girerken gördü. Ceketin açık önünden, göbeğinin kıvrımlarından buruşmuş yelek de görünüyordu. Gömleğin kol altlarında ter lekeleri vardı.

Hiç nedensiz, yirmiyedi yıl önce gördüğü bir yüz o anda Rearden’ın belleğinde canlandı. Yürürken bir köşe başında gördüğü papazın yüzüydü. Hangi kentte ya da kasabada olduğunu hatırlamıyordu. Hatırlayabildiği yalnızca gecekonduların karanlık duvarları, sonbahar akşamının yağmuru, bir de adamın dudaklarındaki kendini haklı gören o ifadeydi. Karanlıklara haykırıyordu adam: “...en soylu ideal...İnsanlar kardeşleri için yaşar, güçlüler zayıflar için çalışır, yeteneği olan, olmayana hizmet eder..

Ardından, onsekiz yaşındaki Hank Rearden’ı gördü. Yüzdeki o gerilimi, yürüyüşteki o hızı, gecelerdir uyumamışlığın sarhoşluğundan gelen enerjiyi, başını gururla dik tutuluşunu, duru, dengeli, acımasız gözleri, kendini istediği amaca hiç acımadan süren bir insanın bakışlarını. Sonra da Paul Larkin’in o yaşlarda nasıl olması gerektiği geldi gözünün önüne. Bebek yüzlü, hoşa gitmek için gülümseyen, kayrılmak için yakaran, evrenden kendisine bir şans tanımasını dileyen biri. Eğer o günlerde birisi Hank Rearden'a o genci gösterse, enerjisinin meyvelerini, ağrıyan kaslarının ürünlerini ilerde onun toplayacağını söylese, acaba nasıl bir tepki...

Bir düşünce değildi bu. Kafasının içine atılan bir yumruğa benziyordu. Yeniden düşünebildiğinde, eskiden kendisi olan o çocuğun ne hissedeceğini biliyordu Rearden. Larkin denilen o

iğrenç ve ayıp şeyin üzerine basmak, eze eze onu evrenden silip yok etmek isteyecekti.

Daha önce böyle bir duyguyu hiç hissetmemişti Birkaç saniye sonra, insanların nefret dedikleri duygunun bu olduğunu anladı.

Gitmek üzere kalkmış olan Larkin'in veda sözleri mırıldanmakta olduğunu fark etti. Sitem dolu, bükük dudaklı bir ifadeyle. Sanki incinen Larkin'miş gibi.

Kömür ocaklarını, Pennsylvania'nın en büyük kömür şirketinin sahibi Ken Danagger'a satarken neden hemen hemen hiç acı hissetmediğini merak etti. Nefret de hissetmemişti. Ken Danagger elli yaşlarında, yüzü sert ifadeli bir adamdı. Hayata madenci olarak atılmıştı.

Rearden ona yeni mülklerinin tapularını uzattığında Danagger duygularını belli etmeyen bir sesle konuştu: "Sanırım size söylemedim. Benden satın almak isteyeceğiniz kömürü her zaman maliyetine alacaksınız."

Rearden ona şaşırarak baktı, "Öyle bir şey yasaya aykırı olur," dedi. "Evinizin salonunda size ne kadar nakit para verdiğimi kim nereden bilecek?"

"Siz para iadesinden söz ediyorsunuz."

"Öyle."

"O da belki iki düzine yasaya aykırı. Bir yakalarlarsa, bana yaptıkları hiç kalır size yapacaklarının yanında."

"Tabii. İşte bu, sizi koruyan şey...yani benim iyi niyetime kalmış durumda değilsiniz."

Rearden gülümsedi. Mutlu bir gülümsemeydi yüzündeki. Ama gözlerini, sanki şamar yemiş gibi yummuştu. Başını iki yana salladı. "Teşekkür ederim," dedi. "Ama ben onlardan değilim. Kimsenin benim için maliyetine çalışmasını istemem."

Danagger, “Ben de onlardan değilim,” diye karşılık verdi öfkeyle. “Buraya bak, Rearden, taş atıp kolum yorulmadan elde ettiğim şeyin ne olduğunu bilmiyor muyum sanıyorsun? Aldığın para, kaybettiğini karşılamaz. Hele bugünlerde.”

“Siz benim malımı almaya gönüllü olmadınız. Ben istedim almanızı. Keşke madencilikte de sizin gibi biri olsaydı da madenlerimi alsaydı. Ama yoktu. Bana bir iyilik yapmak istiyorsanız, para iadesini falan unutun. Bana herkese verdiğinizden yüksek fiyat verin, istediğiniz gibi kazıklayın, yeter ki kömürü ilk teslim alan müşteri ben olayım. Ben kendi işlerimi kendim yoluna koyarım. Yeter ki kömürü verin bana.”

“Tamam, kabul.”

Rearden bir süre, Wesley Mouch’dan hiçbir haber çıkmamasının sebebini merak etti. Washington’a telefon açıyor, ama cevap alamıyordu. Nedense sonra bir mektup geldi.Tek cümlelik bir mektuptu. Bay Mouch’un, Rearden’ı temsil etme görevinden istifa ettiğini bildiriyordu. İki hafta sonra gazetede, Wesley Mouch’un Ekonomik Planlama ve Doğal Kaynaklar Bürosu Koordinatör Yardımcılığı’na atandığını okudu.

Nice akşamların sessizliği içinde, hissetmek istemediği o duygu birdenbire üzerine saldırdığında, aldırma bunların hiçbirine, diye düşünmekteydi...Dünyada, adı ağza alınamayacak bir kötülük var, biliyorsun. O kötülüğün ayrıntılarına girmeye gerek yok. Biraz daha fazla çalışman gerek, o kadar. Onun kazanmasına izin verme.

Rearden Metal’den yapılan köprünün kiriş ve kasnakları her gün dökülüyor, John Galt Hattı şantiyesine sevk ediliyor, orada mavimsi yeşil metal, dar boğazın üzerinde yerini bulup ilk biçimleri beliriyor, ilkbaharın sabah ışıkları altında

ışıldıyordu. Rearden'ın acı çekmeye ayıracak zamanı olmadığı gibi, öfkeye ayıracak enerjisi de yoktu. Birkaç hafta içinde olay bitti, nefretin kör edici bıçak darbeleri yok oldu, bir daha da dönmedi.

Eddie Willers'a telefon açtığı akşam, otokontrolünü ve güvenini yeniden kazanmış durumdaydı. "Eddie, ben New York'dayım. Wayne-Falkland'da kalıyorum. Yarın sabah, birlikte kahvaltı edelim. Seninle görüşmek istediğim bir şey var."

Eddie Willers randevuya büyük bir suçluluk duygusu içinde gitti. Fırsat Eşitleme Yasası'nın şokundan henüz kurtulabilmiş değildi. O olay, içinde tuhaf bir sızı bırakmıştı. Yediği darbeden kalan bir çürük gibi. Kentin görünümünden hoşlanmıyordu. Hele şu ara, bilinmeyen bir ihanetin tehdidiyle yüzleşmiş gibi bir hava vardı kentte. Yasanın kurbanlarından biriyle karşılaşmak onu son derece tedirgin etmekteydi. Sanki kendisi, Eddie Willers olarak, tanımlayamadığı korkunç bir biçimde o yasanın sorumluluğuna katılmış gibi hissediyordu.

Rearden'ı gördüğü anda o duygular hemen kayboldu. Rearden'da kurban havasından eser yoktu. Otel odasının pencereleri dışındaki sabah güneşi, kent pencerelerine ilk pırıltılarını yerleştirmişti. Açık mavi gökyüzü sanki gençti. Henüz işyerleri, ofisler açılmamıştı. Kentte hiçbir kötülük yokmuş gibiydi. Hevesle eyleme geçmeye hazırlanıyordu...tıpkı Rearden'ın kendisi gibi. Rearden iyi uyumuş, dinlenmiş görünüyordu. Üzerinde ropdöşambr vardı. Giyinmek için sabırsızlanıyor gibiydi. İşlerini geciktirmek istemiyordu.

"Günaydın, Eddie. Seni evinden bu kadar erken çıkardığım için özür dilerim. Kahvaltıdan hemen sonra

Philadelphia'ya dönmem gerek. Bir yandan yerken, bir yandan konuşuruz."

Ropdöşambrı lacivert pazendendi. Göğüs cebine "HR" harfleri işlenmişti. Onun içinde genç, rahat, dünyayla ve bu odayla uyumlu bir hâli vardı.

Eddie garsonun kahvaltıyı servis arabasıyla getirişine baktı. Kolalı, beyaz masa örtüsünün, gümüş takımlarda oynaşan ışıkların, iki kâse içinde, portakal suyunu soğutan kırılmış buzların görünüşü ona da bir zindelik verdi. Böyle şeylerden zevk ve enerji alabileceğinin daha önce pek farkına varmamıştı.

Rearden, "Bu konuyla ilgili olarak Dagny'yi şehirlerarası aramak istemedim," dedi. "Zaten işi çok. Seninle ikimiz bunu birkaç dakikada çözeriz." "Eğer benim yetkim varsa."

Rearden gülümsedi. "Yetkin var." Masanın üzerine doğru eğildi. "Eddie, Taggart Transcontinental'ın şu andaki mâlî durumu nasıl? Felâket mi?" "Felâketten de beter, Bay Rearden."

"Maaşları ödeyebiliyor musunuz?"

"Tamamını değil. Gazetelere geçmesini engelledik, ama sanıyorum bilmeyen yok. Sistemin her yanında borçlarımızı ödeyemez durumdayız ve sanıyorum Jim artık özür ve bahane bulmakta zorlanıyor."

"Rearden Metal'e ilk ödemenizin haftaya olduğundan haberin var mı?" "Evet, biliyorum."

"Gel bir moratoryumda anlaşalım. Size vade tanıyayım...altı ay boyunca bana hiçbir şey ödemeyin. Yani John Galt Hattı açılıncaya kadar."

Eddie Willers kahve fincanını önündeki tabağa tak diye koydu. Ağzından tek kelime çıkmıyordu.

Rearden sesli sesli güldü. “Ne oluyorsun? Herhalde bunu kabul edecek yetkin vardır, değil mi?”

“Bay Rearden...bilemiyorum...yani, ne diyeceğimi bilemiyorum.”

“Peki demen yeterli.”

“Peki, Bay Rearden.” Sesi zar zor duyuluyordu.

“Ben kâğıtları hazırlatır, sana yollarım.” dedi Rearden, “Jim’e söyler, altlarını imzalatırsın.”

“Peki, Bay Rearden.”

“Jim’le iş görmekten hoşlanmıyorum. Bunu kabul etmekle bana bir iyilik yaptığını kabullendiğime kendini inandırabilmek için iki saatimi ziyan edecektir.”

Eddie hareketsizdi. Gözü, önündeki tabaktaydı.

“Neyin var?”

“Bay Rearden, size...teşekkür etmek isterim...ama böyle büyük bir teşekkürün nasıl...”

“Bak, Eddie, sende iyi bir işadamının hamuru var. Birkaç şeyi şimdiden bilsen iyi olur. Bu tür durumlarda teşekküre yer yoktur. Ben bunu Taggart Transcontinental’in hatırı için yapmıyorum. Benim açımdan basit, pratik, bencil bir eylem. Paramı sizden şimdi almaya kalksam, belki de bu, şirketinizin ölüm fermanı olur. Kötü bir şirket olsaydınız, hemen isterdim. Sadaka vermeye meraklı değilim, beceriksizlerle de kumar oynamam. Ama siz hâlâ ülkedeki en iyi demiryolusunuz. John Galt Hattı bittiğinde, malî açıdan da en sağlam durumdaki demiryolu siz olacaksınız. O yüzden, beklemem için geçerli nedenler var. Hem zaten benim raylarım yüzünden sorunlar yaşıyorsunuz. Kazandığınızı görmek istiyorum.”

“"Yine de size teşekkür borçluyum, Bay Rearden...sadakadan çok daha büyük bir şey için.”

“Hayır. Anlamıyor musun? Bana çok yakın geçmişte büyük paralar ödendi...ben istemeden. Bunları yatırıma yöneltemem. Hiçbir işime de yaramıyorlar...Böyle olunca, o parayı benimle birlikte aynı savaş vermekte olan insanların lehine kullanmak bana zevk veriyor. Onlarla savaşabilmeniz için size mehil süresi tanımamı yine kendileri sağlamış oldular.”

Eddie’nin yüzünü buruşturduğunu gördü. Sanki bir yaraya çarpmıştı. “İşin korkunç tarafı da o!”

“Hangisi?”

“Size yaptıkları...ve sizin buna karşılık ne yaptığınız. Yani...” Sustu. “Beni bağışlayın, Bay Rearden, biliyorum, iş konuşmalarında böyle şeylere yer yoktur.”

Rearden gülümsedi. “Sağ ol, Eddie. Ne demek istediğini anlıyorum. Ama boş ver. Cehennemin dibine gitsinler.”

“Evet. Ama...Bay Rearden, size bir şey söyleyebilir miyim? Biliyorum, hiç uygun değil...zaten başkan yardımcısı sıfatıyla konuşmuyorum.”

“Devam et.”

“Bu teklifinizin Dagny için, benim için, Taggart Transcontinental’daki herkes için ne anlama geldiğini size söylemem gerekmediğini biliyorum. Zaten biliyorsunuz. Bize güvenebileceğinizi de biliyorsunuz. Ama...bundan Jim Taggart’ın da yararlanacağını düşünmek korkunç bir şey...onu ve onun gibileri sizin kurtarmanız...hele de onların yaptıklarından sonra..

Rearden güldü. “Eddie, onun gibilere neden aldırış ediyorsun? Biz bir ekspres sürüyoruz, onlar da vagonun damında oturuyor, kendilerinin lider olduğunu söyleyip duruyorlar. Bize ne onlardan? Onları taşıyabilecek gücümüz var nasılsa...öyle değil mi?”

***

“Taşımaz”

Yaz güneşi kent pencerelerinin camlarında alevler tutuşturuyor, sokakların tozunu bile aydınlatıyordu. Sıcak hava, sütunlar hâlinde yükselmekteydi. Damların üzerinden, takvimin beyaz sayfalarına tırmanıyordu. Takvimin motoru habire çalışıyor, Haziranın son günlerini birer birer devirip atıyordu.

“Taşımaz,” diyordu insanlar. “John Galt Hattı’ndan ilk treni geçirdikleri anda o raylar yarılır. Köprüye varamazlar bile. Varırlarsa bile köprü, daha lokomotif geçerken onun ağırlığı altında çökecektir.”

Colorado yamaçlarından marşandizler, Phoenix-Durango’nun Hattı üzerinden iniyor, kuzeye, Wyoming’e yönelip Taggart Transcontinental'ın hattına ulaşıyor, güneye, New Mexico’ya, Atlantic Southern’ın ana hattına kavuşuyordu. Wyatt Petrol'den ta uzaklardaki eyaletlerde kurulu sanayi kuruluşlarına tanker vagonlar gidiyordu. Kimsenin bunlardan söz ettiği yoktu. Halkın bildiği kadarıyla, tanker trenler ışık gibi sessiz ilerliyor, yine tıpkı ışık gibi, ancak bir lambaya, bir fırına, çeşitli motorlara ulaştığında kendini belli ediyordu. Kendi başınayken göze çarpmıyordu.

Phoenix-Durango Demiryolu, çalışmasına 25 Temmuz günü son verecekti.

İnsanlar, “Hank Rearden açgözlü bir canavar,” diyorlardı. “Şu biriktirdiği servete bak. Karşılığında halka hiçbir şey verdi mi? Sosyal vicdana sahip olduğuna dair bir tek işaret gösterdi mi? Para...peşinde olduğu tek şey o. Köprü çökecek insanlar ölecek, onun umurunda mı?”

“Taggartlar kuşaklardan beri bir tomar akbaba. Kanlarında var. Unutmayan ki ailenin kurucusu Nat Taggart’tı. O, bu

ülkede gelmiş geçmiş en anti-sosyal domuzdur. Kendine bir servet edinmek için ülkeyi kansız bıraktı. Bir Taggart, kâr edebilmek için insanların hayatını tehlikeye atmaktan kaçınmaz. Düşük kalite raylar aldılar, çünkü çelikten daha ucuz...felâketlere, uçuruma dökülecek cesetlere aldırırlar mı...Yeter ki paraları toplamış olsunlar!”

İnsanların böyle söylemesi, başkaları da böyle söylediği içindi. Bu sözlerin neden her yerde tekrarlanmakta olduğunu bildikleri yoktu. Olayın mantığını sormuyor ve söylemiyorlardı. Dr. Pritchett onlara, mantık tüm bâtıl inançların en safteron olanıdır, denemiş miydi?.

Claude Slagenhip bir radyo konuşmasında, “Kamuoyunun kaynağı mı?” demişti. “Kamuoyunun kaynağı olmaz. Kendiliğinden ve genel olarak doğar. Kolektif zihnin kolektif içgüdüsünün bir refleksidir.”

Orren Boyle, en çok satan haber dergisi *Globe*'a bir mülakat vermişti. Röportajın konusu, metalurjistlerin sosyal sorumluluğuydu. Nice insan hayatının metal kalitesine bağlı olduğunu, metallerin bu açıdan dünyada pek çok hayati önemi haiz iş yaptığını söylemekteydi. “Bence yeni bir ürünün lanse edilebilmesi için insanlar kobay olarak kullanılmamalı,” demiş, ama hiçbir isim vermemişti.

Associated Çelik şirketinin baş metalurjisti, bir televizyon programında, “Yo, hayır, köprü çökecek demedim,” demişti. “Ben hiç öyle bir şey söylemedim. Benim tek söylediğim, eğer kendi çocuklarım olsaydı, o köprüden geçecek ilk trene binmelerine izin vermeyeceğimdir. Ama bu kişisel bir tercih tabii. Çocukları çok severim de ondan.”

Bertram Scudder da *The Future*'a şöyle yazmıştı: “Ben Rearden-Taggart köprüsü yıkılacak demiyorum. Belki yıkılır, belki yıkılmaz. Önemli olan o değil. Esas önemli olan,

geçmişinde kamu ruhuna dönük eylemlere ilişkin hiçbir sicili olmayan iki sivri bireycinin küstahlığına, bencilliğine ve açgözlülüğüne karşı bu toplumun ne gibi bir garantiye sahip olduğudur. Bu iki kişi besbelli, bunca saygın uzmanın ezici çoğunluğu oluşturan görüşlerine karşı, kendi kibirli kararlarını zorla devreye sokmaktan, bu uğurda başka insanların hayatını tehlikeye atmaktan çekinmemektedir. Toplum buna izin vermeli midir? Eğer o nesne çökerse, önlem almak için iş işten geçmiş olmayacak mıdır? Böyle bir hareket, at kaçtıktan sonra ahırı kilitlemeye benzemeyecek midir? Bu sütunun görüşü her zaman, bazı tür atların bağlı ve kilit altında tutulması gerektiği yolundadır ve bu görüşün dayanağı da genel sosyal ilkelerdir."

Kendilerini "*Çıkarı Olmayan Vatandaşlar Komitesi*" diye adlandıran bir grup, John Galt Hattı üzerinde ilk trenin işlemesine izin verilmeden önce, bir yıl boyunca hattın devlet uzmanları tarafından incelenmesi için bir dilekçe hazırlamış, imza toplamaya başlamışlardı. Dilekçede bu girişimi başlatanların, "yurttaşlık görevi duygusu" dışında hiçbir amaçlarının olmadığı yazılıydı. İlk imzalar Balph Eubank ile Mort Liddy'ye aitti. Dilekçeye tüm gazetelerde büyük yer ayrılmış, olay pek çok yorumlara konu olmuştu. Yaklaşımlar genellikle olumluydu, çünkü girişim çıkarı olmayan insanlardan geliyordu.

Ama gazetelerde John Galt Hattı inşaatının kaydettiği ilerlemeye hiç yer verilmiyordu. Gidip inşaata bakmak üzere hiçbir muhabir yollanmıyordu. Basının genel politikası, beş yıl önce ünlü bir editör tarafından şöyle ifade edilmişti: "Nesnel gerçek diye bir şey yoktur. Gerçeklerle ilgili her haber, birinin fikridir. Bu nedenle, gerçekleri yazmak yararsızdır."

Birkaç işadamı, Rearden Metal'in belki de ticari bir değere sahip olabileceği ihtimalini düşünmekteydiler. Konuyu incelemek için bir araştırma yapmak istediler. Ama bunun için, numuneleri inceleyecek metalürjistler tutmadılar, inşaat yerini ziyaret edecek mühendisler de aramadılar. Yalnızca bir anket yaptılar. Her türlü beyini temsil ettiği düşünülen on bin kişiye aynı soruyu sordular: "John Galt Hattı'nda trene biner misiniz?" Büyük çoğunluğun verdiği cevap, "Asla binmem!"di.

Kamuoyunda Rearden Metal'i savunan hiçbir ses duyulmadı. Taggart Transcontinental hisselerinin borsada çok yavaş, gizli gizli yükseliyor olması da hiç kimsenin dikkatini çekmedi. Bekleyip görmeyi seçen, kendini garantiye almaktan hoşlanan bazı insanlar vardı. Bay Mowen, kız kardeşi adına Taggart hisseleri satın almıştı. Ben Nealy de kuzeni adına almıştı. Paul Larkin, takma bir isimle almıştı. Bu insanlardan biri, bir yakınına, "Tartışmalı konularda ilk harekete geçenin ben olmasından hoşlanmam," demişti.

James Taggart, Yönetim Kurulu toplantısında omuz silkerek, "Evet, tabiî, tamamen güvenebilirsiniz," demişti. "Benim kız kardeşim insan değil, içten yanmalı bir motordur. Onun başarılarına şaşırmamak gerekir."

James Taggart köprü payandalarının yarılıp kırıldığına, üç işçinin öldüğüne ilişkin dedikoduyu duyunca ayağa fırlamış, sekreterinin odasına koşmuş, ona Colorado'yu aramasını emretmişti. Telefonun bağlanmasını sekreterin masasına yaslanarak, sanki oradan destek umarak beklemişti. Gözlerinde odaklanmamış bir panik ifadesi vardı. Ama dudaklarına birdenbire bir gülümseme ifadesi yayılmış, "Şu anda Henry Rearden'ın yüzünü görmek için neler vermezdim," demişti- Dedikodunun yalan olduğunu duyunca,

“Tanrıya şükür!” diye solumuştu ama sesinde bir nebze hayal kırıklığı da yok değildi.

Philip Rearden aynı dedikoduyu duyduğunda dostlarına, “Eh, belki o da ara sıra başarısızlığa uğrar,” demişti. “Belki harika ağabeyim sanıldığı kadar harika değildir.”

Lillian Rearden kocasına, “Sevgilim,” dedi. “Dün senin için savaş verdim. Bir çaya gitmiştim, hanımlar Dagny Taggart’ın senin metresin olduğunu söylüyorlardı...Ah, Tanrı aşkına, öyle bakma bana! Saçma, ben de biliyorum, o kadınların da canına okudum zaten. Aptal kadınların anlayamadığı, bir kadının niçin senin metalin uğruna tüm dünyayı karşısına alacağı. Tabii ben işin aslını biliyorum. Taggart denilen kadının tümüyle aseksüel olduğunu, seni de hiç umursamadığını bilen bir tek benim...hem, sevgilim, böyle bir şeye cesaretin olsa bile, ki yok, tayyör giymiş bir hesap makinesine gitmezdin, onu da biliyorum. Satışın, kadınsı bir fahişeye giderdin...öff, Henry, şaka yapıyorum!...öyle bakma bana!”

“Dagny,” dedi James Taggart sefil bir sesle, “Ne olacak bize? Taggart Transcontinental popülaritesini öylesine kaybetti ki!”

Dagny güldü. O anın zevkini çıkarıyordu. Sanki gülmek onun için çok doğalmış, en küçük fırsatta ortaya çıkıyormuş gibi güldü. Rahatlıkla. Güneş yanığı teninde dişleri bembeyazdı. Gözlerinde, açık havada çok bulunmuş insanların bakışları vardı. Çok uzaklara bakıyormuş gibi. Jim onun New York’a son gelişlerinde kendisine sanki hiç görmüyormuş gibi baktığını fark etmişti.

“Ne yapacağız? Halk bize öyle karşı ki!”

“Jim, Nat Taggart’la ilgili bir hikâye anlatılıp durulur, biliyor musun? Rakiplerinden yalnızca bir tekine hayranlık

duyduğunu söylemiş, ‘Halk cehennemin dibine!’ diyen adama. ‘Keşke bunu ilk söyleyen ben olsaydım,’ demiş.”

Yaz günleri ve kentin akşam sessizlikleri boyunca, bir park kanepesinde, bir köşe başında ya da açık bir pencerenin önünde tek başına oturan biri, ender de olsa, John Galt Hattı’nın kaydettiği ilerlemeye dair bir iki satır okuma fırsatını da buluyor, o anda başını kaldırıp kente umutla bakıyordu. Çoğunlukla genç insanlardı bunlar. Bunun, dünyada gerçekleşmesini umdukları türden bir olay olduğunu seziyorlardı. Ya da çok yaşlıydılar, bu tür şeylerin olduğu dünyayı tanıma olanağı bulmuşlardı. Demiryolu konusunu bilmezler, iş dünyasını da anlamazlardı, ama birinin koşullara karşı büyük bir savaş verdiğini ve kazanmakta olduğunu seziyorlardı. Savaşçının amacına hayranlık duydukları yoktu. Kamuoyunun sesine inanmaktaydılar. Ama yine de, demiryolunun ilerlemekte olduğunu okudukları anda içlerinde bir anlık bir kıvılcım hissediyor, bunun kendi sorunlarını neden daha küçük gösterdiğini merak ediyorlardı.

Taggart Transcontinental'ın Cheyenne’deki nakliye alanı ve John Galt Hattının karanlık ara yoldaki ofisi dışında pek kimsenin bilmediği bir gerçek de, John Galt Hattı’nda işleyecek ilk trenle taşınacak malların yüklenip gelmekte olduğu ve vagon rezervasyonlarının da üst üste yığıldığıydı. Dagny Taggart ilk trenin, alışılageldiği gibi içinde ünlü kişiler ve politikacılar bulunan bir yolcu treni olmayacağını, özel bir marşandiz olacağını açıklamıştı.

Mallar bölgenin her yanındaki çiftliklerden, kereste alanlarından, madenlerden gelmekteydi. Kimi çok uzak yerlerden geliyordu. Oraların da sağ kalabilmek için tek umudu, Colorado'da yeni açılmış olan fabrikalardı. Bu

insanlar hakkında hiçbir yerde yazı falan çıkmıyordu, çünkü bunlar "çıkan olmayan’ tipler değildi.

Phoenix-Durango Hattı 25 Temmuz’da kapanacaktı. John Galt Hattı’ndaysa ilk tren 22 Temmuz günü hareket edecekti.

Lokomotif Makinistleri Sendikasının adamı, “Durum şöyle, Bayan Taggart,” diyordu. “O treni hareket ettirmenize izin vereceğimizi sanmıyorum.” Dagny yeni ofisinin lekeli duvarı önünde, harap masasının başında oturuyordu. Hiç kıpırdamadan, “Defol buradan,” dedi.

Bu söz adamın, büyük demiryolu şirketlerinin cilâlı ofislerinde hiç işitmediği bir sözdü. Şaşkın görünüyordu. “Size söylemeye geldim ki...”

“Bana söyleyecek bir şeyiniz varsa, baştan başlayın.”

“Efendim?”

“Bana neyi yapmama izin vereceğinizi söylemeyin.”

“Yani demek istiyorum ki, adamlarımızın treninizle çalışmasına izin vermeyeceğiz.”

“Bu farklı bir söz.”

“Şey, öyle karar verdik.”

“Kim karar verdi?”

“Komite. Sizin yaptığınız şey, insan haklarının düpedüz ihlal edilmesi. İnsanların o trene binip de, o köprü yıkılınca ölmesine izin veremezsiniz...sırf size para kazandırsınlar diye!”

Dagny masada beyaz bir kâğıt arayıp buldu, adama uzattı. “Şuraya kendi yazınızla yazın bunu,” dedi. “O yönde bir kontrat imzalarız.”

“Ne kontratı?”

“Sendikanızın hiçbir üyesinin hiçbir zaman John Galt Hattı’nda çalıştırılmayacağına dair.”

“Şey...durun bir dakika...ben hiçbir zaman demedim ki...”

“Böyle bir kontrat imzalamak istemiyor musunuz?”

“Hayır, ben...”

“Neden istemiyorsunuz? Nasılsa o köprünün çökeceğinden eminsiniz, öyle değil mi?”

“Benim istediğim yalnızca...”

“Ben sizin ne istediğinizi biliyorum. Kendi adamlarınızı, onlara benim verdiğim işler kanalıyla boyunduruk altına alırken, beni de o adamlar kanalıyla boyunduruk altına almak istiyorsunuz. Bir yandan istihdam yaratmamı isterken, bir yandan da istihdam yaratmamı köstekliyorsunuz. Şimdi artık ben size seçenek tanımıyorum. O tren çalışacak. O konuda bir seçeneğiniz yok. Tek seçeneğiniz, onu çalıştıracak kişinin sizin adamlarınızdan biri olup olmayacağı.Onlara izin vermeseniz de tren çalışacak. Lokomotifi ben kullanmak zorunda kalsam bile. Köprü çökerse, zaten ortada demiryolu da kalmayacak demektir. Ama çökmezse, sendikanızın hiçbir üyesi, hiçbir zaman John Galt Hattı’nda işe giremez. Benim üyelerinize duyduğum ihtiyacın, onların bana duyduğundan fazla olduğuna inanıyorsanız, kararınızı o yönde verirsiniz. Benim lokomotif sürebileceğime, ama demiryolu inşa edemeyeceğime inanıyorsanız, o zaman da kararınız o yönde olur. Şimdi...adamlarınızın o treni çalıştırmasını yasaklıyor musunuz?”

“Yasaklayacağız demedim. Yasaklama sözünü hiç ağzıma almadım. Ama...daha önce hiç kimsenin denemediği bir şey için o adamları hayatlarını tehlikeye atmaya zorlayamazsınız.”

“Hiç kimseyi o treni kullansın diye zorlayacak değilim.”

“Ne yapacaksınız?”

“Gönüllü isteyeceğim.”

“Ya kimse gönüllü olmazsa?”

“O benim sorunum, sizin değil.”

“O hâlde ben de size söyleyeyim, onlara reddetmelerini tavsiye edeceğim.”

“Edin. Ne isterseniz onu tavsiye edin. Ne isterseniz onu söyleyin. Ama seçimi onlara bırakın. Yasaklamaya kalkışmayın.”

Taggart Transcontinental’ın her istasyonuna aynı duyuru asılmış. Alandaki imza, ‘Edwin Willers, Operasyondan Sorumlu Başkan Yardımcısı’ biçimindeydi. Makinistlere, John Galt Hattı’nda ilk treni kullanmak isteyenlerin, 15 Temmuz günü saat 11 ’e kadar Bay Willers’ın ofisine bu taleplerini bildirmeleri söyleniyordu.

Ayın onbeşinde, saat onbire çeyrek kala, Dagny’nin ofis telefonu çaldı. Arayan Eddie'ydi. Pencerenin dışında yükselen Taggart Binası'nın üst katından arıyordu. “Dagny, sanıyorum buraya gelsen fena olmayacak.” Sesinde bir gariplik vardı.

Dagny çabucak fırlayıp sokağı aştı, mermer holden, üzerinde kendi atlının hâlâ yazılı olduğu odaya ilerledi, kapıyı çekip açtı.

Dış ofis doluydu. Bir sürü adam, masalar arasında ya da duvarlara dayanmış, bekleşiyorlardı. O girince hepsi sessizce şapkalarını çıkardılar. Dagny, ağarmış saçları, yapılı omuzlan gördü. Masalarda çalışan elemanlarının gülümseyen yüzlerini, ardından da odanın karşı tarafında durmakta olan Eddie Willers’ın yüzünü gördü. Bir şey söylemeye gerek olmadığını herkes biliyordu.

Eddie, Dagny’nin odasının açık duran kapısındaydı. Kalabalık açılıp yol verdi, Dagny, Eddie’ye yaklaştı. Eddie elini, odayı göstermek ister gibi hareket ettirdi, ardından yığın hâlindeki mektup ve telgraftan gösterdi.

“Dagny, her biri,” dedi. ‘Taggart Transcontinental'da çalışan ne kadar makinist varsa. Gelebilenler kendileri gelmiş. Kimi Chicago bölümünden kalkıp gelmiş.” Parmağını mektuplara uzattı. “İşte burada da geri kalanlar, Tam sayı istersen, içlerinden yalnızca üç kişiden haber gelmedi. Biri kuzey ormanlarında tatilde, biri hastanede, biri de tehlikeli araba kullanmaktan hapiste.”

Dagny adamlara baktı. Ciddi yüzlerinden, gülümsemelerini saklamaya çalıştıkları belli oluyordu. Dagny bir an, başı eğik, olduğu yerde durdu. Sanki verilen bir hükmü dinlemekteydi. O hüküm kendisine, bu odadaki adamlara ve binanın dışındaki tüm dünyaya yönelikti.

“Teşekkür ederim,” dedi.

Adamların çoğu onu defalarca görmüşlerdi. Başını kaldırışına bakarlarken çoğu içinden (ilk defa olarak ve şaşkınlıkla) Operasyondan Sorumlu Başkan Yardımcısının yüzünün bir kadın yüzü olduğunu ve çok güzel bir yüz olduğunu düşündü.

Odanın arka taraflarından biri birdenbire, “Jim Taggart cehennemin dibine!” diye bağırdı.

Ona bir patlama cevap verdi. Adamlar gülüyorlar, tezahürat yapıyorlardı. Derken alkışlamaya başladılar. Gösterdikleri tepki, arkadan duyulan cümleye göre oldukça aşırıydı. Ama o cümle onlara ihtiyaç duydukları özürü sağlamıştı. Görünüşte otoriteye meydan okuyor, demin bağıranı alkışlıyorlardı. Ama aslında kime tezahürat yaptıklarını o odada bilmeyen yoktu.

Dagny elini kaldırdı. “Henüz çok erken,” dedi gülerek. “Bir hafta daha bekleyin. Asıl o zaman kutlama yaparız. Ve inanın bana, kutlayacağız!”

İlk sefer için kura çektiler. Tüm isimlerin yazılı olduğu kâğıtlar, kocaman bir kavanozun içindeydi. Dagny oradan bir tek ismi çekti. Kazanan bu odada değildi, ama sistemin en yaman adamlarından biriydi. Taggart Comet'in Nebraska bölümünden Pat Logan'a çıkmıştı kura.

Dagny, Eddie'ye, "Hemen Pat'e bir telgraf çek, marşandizde ona iş çıktığını söyle," dedi, ardından, son anda karar vermiş gibi ekledi (ama bunu kimse yutmadı): "Ha, evet, o gün benim de yolculuğa lokomotifte katılacağımı söylemeyi unutma."

Yanı başında duran yaşlı bir makinist gülümsedi, "Zaten tahmin etmiştim,Bayan Taggart," dedi.

***

Dagny ofisinden telefon açtığında, Rearden New York'taydı. "Hank, yarın bir basın toplantısı yapıyorum."

Rearden yüksek sesle güldü. "Olamaz!" dedi

"Evet." Sesi sakindi, ama tehlikeli denilecek kadar sakindi. "Gazeteler birdenbire beni keşfettiler, soru soruyorlar. Onlara cevap vereceğim."

"İyi eğlenceler."

"Eğlenceli olacak. Sen yarın New York'ta mısın? Senin de bulunmanı isterdim."

"Olur. Kaçırmak istemem."

John Galt Hattı ofisindeki basın toplantısına gelenler hep genç gazetecilerdi. Onlara mesleklerinin, olayları dünya kamuoyundan saklamakla ilgili olduğu öğretilmişti. Gündelik işleri, kamu sorumluluğu taşıyan birinin, dikkatle seçilmiş kelimelerle, hiçbir anlam taşımayan konuşmalar yapması sırasında dinleyici olmaktı gazetecilik. Ya da kelimeleri canları istediği gibi bir araya getirmek, ama belirli bir anlam

taşımamalarına özen göstermekti. Şu anda onlara söylenenleri anlamakta zorluk çekiyorlardı.

Dagny Taggart, gecekonduya benzer John Galt Hattı ofisindeki masasının başında oturuyordu. Çok güzel dikilmiş bir lacivert tayyörle beyaz bluz giymişti. Resmi, hemen hemen askeri bir zarafet sergiliyordu. Dimdik oturuyordu. Gururlu bir hâli vardı. Belki bir nebze aşırı gururlu.

Rearden odanın köşesinde, kırık bir koltukta, yayılmış oturmaktaydı. Upuzun bacaklarını koltuğun bir kolunun üzerinden atmış, sırtını diğer kola dayamıştı. Genel tavrı sevimli bir rahatlık yansıtıyordu. Bir nebze aşırı rahatlık.

Dagny önündeki kağıtlara ara sıra bakarak, askeri rapor tekdüzeliğiyle konuşuyor, gözleri oraya gelen basın temsilcilerinden pek ayrılmıyordu. John Galt Hattı'nın teknolojik gerçeklerini, köprünün kapasitesini, inşaat yöntemini, maliyetini, gerçek rakamlar vererek anlattı. Daha sonra, bankacı gibi kuru bir sesle hattın mali umutlarını sıraladı, elde etmeyi umduğu büyük kârlardan söz etti. "Hepsi bu kadar," dedi.

Muhabirlerden biri, "Bu kadar mı?" dedi. "Kamuoyu için bir mesaj vermeyecek misiniz bize?"

"Mesajım bunlardı."

"Ama...Tanrı aşkına...kendinizi savunmayacak mısınız?"

"Neye karşı?"

"Bu hattı inşa etmekle haklı olduğunu ispatlamak için bir şeyler söylemeyecek misiniz?"

"Söyledim."

Dudaklarında ebedî bir alaycılık ifadesi bulunan bir adam konuştu: "Benim bilmek istediğim, Bertram Scudder'ın dediği gibi, eğer hattınız kötüyse bizim ne gibi bir korunma olanağımız var?"

“O trenlere binmemek gibi.”

Bir başkası sordu: “O hattı inşa etme amacınızı söylemeyecek misiniz? “Söyledim size. Oradan sağlayacağımı düşündüğüm kâr için.”

Çok genç bir delikanlı, “Ahh, Bayan Taggart, öyle söylemeyin!” diye bağırdı. Meslekte yeniydi. İşi konusunda dürüstlüğünü henüz kaybetmemişti. Nedenini bilmese de, Dagny Taggart’tan hoşlandığını hissediyordu. “Bu en söylenmeyecek şey. Herkes bunu söylüyor zaten sizin hakkınızda.”

“Öyle mi?”

“Yani...o şekilde demek istemediğinizden eminim...ve anlamını netleştirmek isteyeceğinizden de eminim.”

“Tabiî, istiyorsanız açıklarım. Demiryollarının kârı genellikle yatırım yapılan paranın yüzde ikisi oranındadır. Bu kadar çok şey yapıp bu kadar azını alabilen bir sanayi, kendini ahlâk dışı saymak zorundadır. Daha önce anlattığım gibi, John Galt Hattı’nın yatırımını trafiğiyle karşılaştırdığınızda, bana yatırılan paranın yüzde onbeşi gibi güzel bir kâr getireceği hesaplamaktayım. Günümüzde yüzde dördün üstünde bir kârın gasp sayılmaya başladığının farkındayım. Ama ben yine de John Galt Hattı’ndan mümkün olursa yüzde yirmi kâr sağlamaya çalışacağım. Hattı inşa etme amacım buydu. Şimdi netleştirebildim mi?”

Delikanlı ona çaresiz gözlerle bakıyordu. “Herhâlde kendiniz için kâr sağlamaktan söz etmiyorsunuz, Bayan Taggart! Küçük hissedarlarınız için demek istiyorsunuz, eminim.” Sesinde hâlâ umut vardı.

“Yo, hayır. Ben Taggart Transcontinental’ın en büyük hissedarlarından biriyim, o nedenle kârım da en büyük kârlardan biri olacak. Ama Bay Rearden benden çok daha

şanslı durumda, çünkü onun bir şey paylaşacağı hissedarları yok...belki durumunuzu kendiniz anlatmak istersiniz, Bay Rearden!”

“Evet, memnuniyetle,” dedi Rearden. “Rearden Metal’in formülü benim özel ve şahsî sırrım. O metali üretmek de sizin hayal edemeyeceğiniz kadar düşük bir mâliyetli olabiliyor. Bu nedenle önümüzdeki birkaç yıl boyunca halktan yüzde yirmibeş gibi bir kâr koparmak niyetindeyim.”

“Koparmak ne demek, Bay Rearden?” dedi delikanlı. “Okuduklarım doğruysa metaliniz başka metallerden üç kat daha uzun ömürlü ve yarı fiyatına. Böyle olunca halk da kelepire konmuş olmuyor mu?”

“Yaa, onu fark ettiniz mi?” dedi Rearden.

Alaya ifadeli adam, “Siz ikiniz, yayınları temsil edenlere hitap ettiğinizin farkında mısınız?” dedi.

Dagny terbiyeli bir şaşkınlıkla, “Ama, Bay Hopkins,” dedi. “Yayınlar için olmasa, sizinle konuşmamızı gerektirecek başka bir neden var mı?”

“Bütün bu söylediklerinizi yazmamızı istiyor musunuz?”

“Yazacağınıza güvenebileceğimi umarım. Özellikle şu sözlerimi kelimesi kelimesine kaydeder misiniz lütfen!” Bir an sustu, kalemlerin hazır olduğunu görünce konuştu: “Bayan Taggart diyor ki, tırnak işareti, John Galt Hattı’ndan yığınla para kazanmayı bekliyorum. O parayı hak etmiş olacağım kesin. Tırnak işareti. Çok teşekkür ederim.”

Rearden, “Soru var mı, baylar?” dedi.

Soru yoktu.

Dagny, “Şimdi size John Galt Hattı’nın açılışından söz etmem gerek,” dedi. ‘İlk tren Cheyenne, Wyoming’deki Taggart Transcontinental istasyonu’ndan, 22 Temmuz günü öğleden sonra saat dörtte hareket edecek. Özel bir marşandiz

olacak ve seksen vagonu olacak. Treni sekiz bin beygir gücünde, dört ünitelik bir diesel lokomotif çekecek. O lokomotifi o gün için Taggart Transcontinental'dan kiralıyorum. Hiç durmadan Colorado'daki Wyatt Kavşağı'na kadar gidecek, ortalama hızı saatte yüz mil olacak. Pardon?" Upuzun bir ıslık duymuş, bunu o yüzden soruyordu.

"Ne dediniz, Bayan Taggart?"

"Saatte yüz mil dedim...yokuşlar, virajlar falan dahil."

"Ama bu hatta hızınızı normalin de altına düşürmeniz gerekmez mi...Bayan Taggart, kamuoyunun görüşüne önem veren biri misiniz?"

"Tabiî veriyorum. Kamuoyu olmasa, saatte ortalama altmışbeş mil de yeterli olurdu."

"Kim kullanacak o treni?"

"O konuda hayli zorluk çektim. Taggart makinistlerinin hepsi o işe gönüllü oldu. Ateşçiler, makasçılar ve kondüktörler de gönüllü oldu. Tren kadrosu için kura çekmek zorunda kaldık. Makinist, Taggart Comet'ten Pat Logan olacak. Ateşçi de Ray McKim. Ben de onlarla birlikte lokomotifte olacağım."

"Bu gerçek olamaz!"

"Lütfen açılışa gelin. 22 Temmuz'da. Basın özellikle davetli. Her zamanki politikamın tersine, basında duyulmaya çok önem veriyorum. Gerçekten. Spot ışıkları, mikrofonlar, televizyon kameraları hoşuma gidiyor. Köprünün yakınlarına da birkaç kamera koymanızı tavsiye ederim. Köprünün çöküşü size birkaç ilginç resim sağlayabilir."

"Bayan Taggart," dedi Rearden. "Benim de lokomotifte olacağımı neden söylemiyorsunuz?"

Dagny dönüp ona baktı, bir an için bakışları birbirine kenetlenmiş durumda, odada yalnızmışlar gibi bir duyguya

kapıldılar.

“Evet, tabiî Bay Rearden,” dedi Dagny.

***

22 Temmuz günü Cheyenne platformunda göz göze gelene kadar birbirlerini görmediler.

Dagny platforma ayak bastığında gözleri hiç kimseyi aramıyordu. Sanki beş duyusu birleşmiş, gökyüzünü, güneşi, korkunç kalabalığın gürültüsünü birbirinden ayıramaz hâle gelmişti. Yalnızca heyecanı ve ışığı hissedebiliyordu.

Ama yine de ilk gördüğü insan o oldu. Uzun süre de sadece onu görebildi...ama Dagny o sürenin ne kadar olduğunu bilemedi. Rearden, lokomotifin yanında duruyordu. Dagny’nin bilincine girmeyen biriyle konuşmaktaydı. Gri pantolon, gri gömlek giymişti. Usta bir makiniste benziyordu. Ama çevresindekiler yine de ona bakıp durmaktaydılar, çünkü o, Rearden Çelik’ten gelen Hank Rearden'dı. Dagny Rearden'ın başının üzerinde, TT harflerini okuyabildi. Lokomotifin üzerindeydi. Lokomotifin çizgileri arkaya yatık gibiydi. Aerodinamik.

Aralarında mesafe ve kalabalık vardı, ama onun gözleri de daha ilk anda Dagny’yi bulmuştu. Birbirlerine baktıklarında, Dagny onun da kendi hissettiği duyguları hissetmekte olduğunu anladı. Bugün, geleceklerini bağladıkları ciddi bir gün olmayacaktı. Zevk alacakları bir gün olacaktı. İşleri bitmişti. Şu an için ortada gelecek diye bir şey de yoktu. Şimdiki zamanı kazanmış, hak etmişlerdi. Bir zamanlar Rearden'a, insan ancak kendini çok önemli hissederse gerçek anlamda hafifleyebilir, demişti. Bu trenin yola çıkması başkaları için ne anlam taşırsa taşısın, onların ikisi için günün tek anlamı, kendi kimlikleri ve kişilikleriydi. Başkaları hayattan ne bekliyor olursa olsun, onların tek bulmak

istedikleri şey, şu anda hissettiklerini hak etmekti. Sanki platformun iki ucundan birbirlerine bunu söylemekteydiler.

Sonra Dagny başka tarafa döndü.

Kendisinin de gözleri üzerine çektiğini fark etti. Çevresinde insanlar vardı. Gülüyor, sorulara cevap veriyordu.

Bu kadar büyük bir kalabalıkla karşılaşacağını tahmin etmemişti. İnsanlar platformu doldurup rayların üzerine, istasyonun dışındaki meydana taşmışlardı. Yan raylarda park etmiş vagonların üstüne çıkmışlardı. Her evin penceresinden sarkmışlardı. Onları buraya çeken bir şey vardı. Havaya sinmiş bir şey. James Taggart'ın son anda John Galt Hattı'nın açılışına gelmek istemesi de o yüzdendi. Dagny gelmeyi yasaklamıştı ona. "Eğer gelirsen, seni kendi Taggart istasyonundan dışarı attırırım, Jim," demişti. "Bu olayı sen göremeyeceksin." Ondan sonra da açılışta Taggart Transcontinental'ı temsil etmek üzere Eddie Willers'ı seçmişti.

Kalabalığa bakarken, bir yandan onların kendisine bakıp durmasından ötürü şaşkınlık hissediyordu (çünkü bu olay öylesine kişiseldi ki, hiçbir iletişime gerek yoktu), bir yandan da buraya gelmelerinin çok yerinde bir hareket olduğunu düşünüyordu (çünkü görmek istemeleri doğaldı...Başarıyı görmek, bir insanın diğerlerine sunabileceği en büyük armağandı).

Yeryüzünde yaşayan hiç kimseye karşı öfkeli değildi. Tüm çektikleri artık uzaklarda kalmış bir sise dönüşmüştü. Hâlâ varlığını sürdüren, ama can yakacak gücü kalmayan bir ağrı gibi. O tür şeyler, şu anın gerçekliği karşısında ayakta duramazdı. Bugünün anlamı, güneş ışınlarının gümüş rengi lokomotif üzerindeki parıltısı kadar güçlüydü. Herkes görmek zorundaydı bunu artık. Kimse kuşku duyamazdı. Nefret edebileceği hiç kimse yoktu.

Eddie Willers ona bakıyordu. Platformun üzerindeydi. Çevresinde Taggart yöneticileri, bölüm başkanları, bölge ileri gelenleri, ikna ya da rüşvetle trenin yüz millik hızla kent bölgelerinden geçebilmesine izin vermiş yerel yönetim temsilcileri vardı. Bu sefer...bu günlük...Başkan Yardımcılığı unvanı gerçek geliyordu ona. Bu unvanı iyi taşıyordu. Ama çevresindekilerle konuşurken gözleri hep Dagny'deydi. Dagny lacivert pantolon, lacivert gömlek giymişti. Resmî görevinin farkında değildi. Bu işleri Eddie'ye bırakmıştı. Şu anda tek kaygısı trendi. Sanki o trenin tek mürettebatı oydu.

Eddie'yi gördü, ona yaklaştı, elini sıktı. Gülümseyişi, birbirlerine söylemedikleri her şeyi ifade ediyordu. "Eee, Eddie, artık Taggart Transcontinental'sın."

"Evet," dedi Eddie ciddiyetle. Sesi peştendi.

Gazeteciler soru soruyorlardı. Dagny'yi sürükleyip Eddie'den uzaklaştırdılar. Bu arada Eddie'yi de soru yağmuruna tutmuşlardı. "Bay Willers, Taggart Transcontinental'ın bu hatla ilgili politikası nedir?" 'Yani Taggart Transcontinental burada ilgisiz bir gözlemci mi, Bay Willers?" Eddie elinden geldiği kadar iyi cevaplar verdi. Gözleri diesel lokomotiften yansıyan ışıklardaydı. Ama gördüğü şey, ormandaki açıklıkta parlayan güneşin alanda, oniki yaşındaki bir kızın ona günün birinde demiryolunu yöneteceğini söyleyişiydi.

Mürettebatın lokomotif önünde sıralanışına uzaktan baktı. Fotoğraf makinelerinin idam mangasını karşılarına almışlardı. Dagny ile Rearden gülümsüyor, sanki yaz tatilinden enstantanelerle poz veriyorlardı. Makinist Pat Logan kısa boylu, ince, kır saçlı, sert ifadeli bir adamdı. Egleniyormuş gibi bir kaygısızlık içinde poz vermekteydi. Ateşçi Ray McKim yapılı bir gençti. Gülümsemesi hem utangaç, hem de

kasmaydı. Geri kalanlar, neredeyse kameralara göz kırpacakmış gibiydiler. Fotoğrafçılardan biri gülerek, “Biraz mutsuz görünemez misiniz lütfen?” diye sordu. “Editörüm bunu istiyor, biliyorum.”

Dagny ile Rearden basının sorularına cevap vermekteydiler. Bu seferki cevaplarında alaycılık yoktu. Acı da yoktu. Bundan zevk alıyorlardı. Soruları iyi niyetle sorulduklarını düşünerek cevap veriyorlardı. Sonunda, kimsenin fark etmediği bir şekilde, sorular gerçekten iyi niyetle sorulmaya başladı.

Bir muhabir, frencilerden birine, “Bu seferden neler bekliyorsunuz,” diye sordu. “Oraya varacak mısınız, dersiniz?”

Adam, “Bence varacağız,”dedi. “Sence de öyle, arkadaş.”

“Bay Logan, çocuklarınız var mı? Ek sigorta falan yaptırdınız mı? Köprüyü düşünüyorum, anlarsınız ya.”

Pat Logan sesinde bir tiksintiyle, “Köprüyü görmeden paçaları sıvamam,” dedi.

“Bay Rearden, raylarınızın dayanacağını nereden biliyorsunuz?”

Rearden, “Matbaayı insanlara öğreten adam nereden biliyordu?” diye karşıladı soruyu.

“Söyler misiniz, Bayan Taggart, yedi bin tonluk bir treni, üç bin tonluk bir köprünün üzerinde destekleyecek olan nedir?”

“Benim kararım,” dedi Dagny.

Mesleklerinden her zaman nefret etmiş olan basın temsilcileri, bugün bu işten zevk almakta olduklarının farkında değildiler. İçlerinden yıllardır adı kötüye çıkmış, yüzünde yaşının iki katı sinik bir ifadeyle dolaşan bir genç

birdenbire, “Ne olmak istediğimi biliyorum artık,” diye patladı. “Keşke haber muhabiri olsam!”

İstasyonun saati 3:45’i gösteriyordu. Mürettebat trenin öbür ucundaki yerlerine doğru yola koyuldu. Kalabalığın uğultusu da azalıyordu. İnsanlar hiç niyet etmedikleri hâlde sessizleşmişlerdi.

İstasyon görevlisi, trenin Wyatt Petrol alanına kadar olan üç yüz millik yolu üzerindeki her yerel operatörden mesajları almış bulunuyordu. İstasyon binasından çıktı, Dagny’ye bakarak sinyalini kaldırdı, yolun açık olduğunu belirtti. Dagny lokomotifin yanındaki yerinden elini havaya kaldırdı, sinyali almış ve anlamış olduğuna dair işaret verdi.

Vagonlar düzenli aralıklarla, bir omurga gibi dizilmişlerdi. Öbür uçta kondüktörün kolu havada sallandı, Dagny o işarete de aynen karşılık verdi.

Rearden, Logan ve McKim sanki hazır ola geçmişlerdi. Trene ilk önce Dagny’nin binmesi için kenara çekildiler. O basamaklara tırmanırken, gazetecinin biri, sormayı unuttuğu bir soruyu hatırladı.

“Bayan Taggart,” diye seslendi. “John Galt kim?”

Dagny metal çubuğa tek eliyle asılarak döndü, kalabalığın başları üzerinden seslendi:

“*Biziz!*”

Logan onu izleyip lokomotife girdi, arkadan McKim geldi. Rearden son olarak girip kapıyı sımsıkı, metalik sesin kesinliğiyle kapattı.

Sinyal köprüsünde asılı ışıklar yeşildi. Raylar arasında da yeşil ışıklar vardı. Raylar uzaklaşıp dönerken o ışıklar yaz yapraklarının arasında parlıyor, yaprakları da ışıkmış gibi gösteriyordu.

İki adam lokomotifin önünde, beyaz, ipek bir kurdeleyi iki yandan gererek tutmuşlardı. Biri Colorado Bölümü şefi, öbürü de Nealy'nin baş mühendisiydi. Nealy gidince işin başına geçmişti. Eddie Willers kurdeleyi keserek yeni hattı açacaktı.

Fotoğrafçılar onun, elinde makasla, lokomotife arkasını dönmüş durumda fotoğrafını çektiler. Ona aynı töreni iki üç kere tekrarlaması, kendilerine poz seçeneği tanıması gerektiğini söylediler. Ellerinde yedek beyaz kurdeleler hazırdı. Tam kabullenecekti ki birden durdu. "Hayır," dedi. "Bunda bir sahtelik olmamalı."

Sesi otoriterdi. Başkan Yardımcısı'nın sesiydi. Parmağıyla kameraları göstererek emrini verdi. "Geri çekilin. Daha geri. Ben keserken bir tek poz çekin, ondan sonra yoldan çekilin. Hemen."

Söz dinlediler, hızla hattın ilerisine geçtiler. Bir tek dakika kalmıştı. Eddie kameralara arkasını döndü, raylar arasında, yüzü lokomotife dönük olarak durdu. Makasını beyaz kurdeleye uzatmış, hazır bekliyordu. Şapkasını başından çıkarıp yana fırlattı. Gözleri lokomotifteydi. Tatlı bir rüzgâr, sarı saçlarını uçuruyordu. Lokomotif, üzerinde Nat Taggart'ın logosunu taşıyan dev bir gümüş kalkan gibiydi.

İstasyon saatinin akrebi tam dördün üzerine geldiğinde Eddie Willers elini kaldırdı.

"Aç onu, Pat!" diye seslendi.

Lokomotif ileriye fırlarken kurdeleyi kesip yolun üzerinden sıçrayarak çekildi.

Yandaki rayın üzerinde dururken, lokomotifin penceresinden ona cevap verircesine el sallayan Dagny'yi gördü. Sonra lokomotif geçip gitti, Eddie yine rayların

üzerinden, kalabalık platforma baktı. Vagonlar önünden geçerken bir görünüp bir kayboluyordu platform.

***

Mavimsi yeşil raylar, onları karşılamak üzere açılıyor, dünyanın kavisinin ötesindeki bir tek noktadan gelen iki jete benziyordu. Bağlantı yerleri görüntünün içinde eriyor, tekerlerin altında dümdüz bir çizgi varmış gibi oluyordu. Lokomotifin yan tarafında da bulanık bir şerit varmış gibiydi. Ağaçlarla telgraf direkleri birden ortaya çıkıyor, sonra biri onları geriye doğru çekmişçesine yok oluyorlardı. Yeşil ovalar dümdüz yayılmaktaydı. Gökyüzünün kenarında dağların kesintisiz silueti sanki hareketi tersine çeviriyor, trenin peşinden geliyormuş gibi görünmelerine sebep oluyordu.

Dagny ayaklarının altında tekerlekten hissedemedi, lokomotif rayların üzerinde askıya alınmış gibi, kayarak gitmekteydi. Hızı da hissetmiyordu. Yeşil ışıkların bu kadar sık, birkaç saniyede bir gelip geçmesi garipti, çünkü o, sinyal ışıklarının iki mil arayla döşenmiş olduğunu çok iyi biliyordu.

Pat Logan'ın önündeki spidometrenin ibresi yüzün üzerinde sabitlenmişti.

Dagny ateşçinin sandalyesinde oturuyor, ara sıra Logan'a bakıyordu. Logan biraz öne eğik oturmaktaydı. Tavrı rahattı. Tek eli, sanki tesadüf gibi, çubuğun üzerindeydi, ama gözleri ilerdeki raylara çakılmıştı. Bir uzmanın rahatlığı vardı hâlinde. Öyle güvenliydi ki, rahat görünüyordu. Ama aynı zamanda yüksek konsantrasyon sonucu gelen bir rahatlıktı bu. Kişinin işine, absolü bir amansızlıkla konsantre olmasının sonucuydu. Ray McKim onların arkasındaki banka oturmuştu. Rearden kabinin orta yerinde, ayaktaydı.

İki eli ceplerinde, öylece duruyordu. Bacakları ayrık, dengeyi sağlıyor, gözleri ileriye bakıyordu. Şu anda rayların yan taraflarında onun görmek isteyeceği hiçbir şey yoktu. Raylara bakıyordu o.

Sahiplik, diye düşündü Dagny. Bu duyguyu hiç bilmeyen, gerçek olup olmadığından bile kuşku duyan insanlar yok muydu? Hayır, kâğıtlarla, damgalarla, bağışlarla, izinlerle sağlanamaz bir şeydi bu. İşte buradaydı. Rearden'ın gözlerindeydi.

Kabinin içini dolduran ses, aşmakta oldukları mesafenin bir parçası gibiydi. Motorların peşten uğultusu vardı bir kere...sonra her dokunmada yükselen metal çığlıkları vardı. Bir de, o tiz ses...titreyen camların sesi.

Bir şeyler yanlarından hızla geçiyordu...bir su deposu, bir ağaç, bir baraka, bir tahıl ambarı. Cam sileceğinin hareketi gibiydi hepsi. Yükseliyor, bir grafik gibi kavisleniyor, sonra iniyor, geriye kayıyorlardı. Telgraf telleri trenle yarışmakta, direkten direğe yükselip düşmekteydi. Dengeli bir tempoda. Sağlıklı bir kalbin elektro kardiyogramı gökyüzüne çizilmiş gibi.

Dagny ileriye baktı. Raylarla mesafeleri eritip birleştiren bir sis vardı. O sis her an parçalanabilir, bir felâketin biçimi karşılarında belirebilirdi. Neden burada kendini hiç hissetmediği kadar güvende hissettiğini merak etti. Karşılarında bir engel belirse, ilk parçalanan şu camla, kendi olurdu. Gülümsedi, cevabı çabucak kavradı: İlk olmanın güveniydi bu. Rotayı bilmenin güveniydi. İlerdeki bilinmeyen bir gücün, bilinmeyene doğru çekip götürdüğü biri değildi o. Varoluşun en harikulade duygusu buydu. Güvenmek değil...bilmek!

Kabin pencerelerinin camları, tarlaların yayılımını daha da geniş gösteriyordu. Dünya görüşe ne kadar açıksa, harekete de o kadar açık gibiydi. Ama hiçbir şey uzak değil, hiçbir şey erişilemeyecek yerde değildi. İlerdeki bir gölün pırıltısını ancak görebilmişti. Bir an sonra yanı başındaydı göl. Sonra da geriye kayıp, yok oldu.

Görüşle temas arasındaki bu kısalma çok garipti. Dilekle tatminin arası, diye düşündü. Kelimeler zihninde keskin biçimde beliriyor, sonra şaşkınlıkla duralıyordu, ruhla beden arası. Önce görüş, sonra onu ifade edecek fiziksel biçim. Önce düşünce, sonra dümdüz çizgi üzerinde, seçilen amaca doğru amaçlı bir hareket. Biri olmadan diğeri anlam kazanabilir miydi? Hareket etmeden yalnızca dilemek kötü bir şey değil miydi...ya amaçsız hareket etmek? Kimin ihaneti sızmıştı dünyaya...sızıp bu ikisini ayırmış, onları birbirine karşı kışkırtmıştı?

Başını iki yana salladı. Arkasında kalan dünyanın neden öyle olduğunu düşünmek, merak etmek istemiyordu. Aldırmıyordu da. Uçarak uzaklaşıyordu o dünyadan. Saatte yüz mil hızla. Yanındaki açık pencereye yaslandı, hızın yarattığı rüzgar saçlarını alnından arkaya uçurdu. O pozda kaldı. Bunun verdiği zevkin dışında hiçbir şeyin farkında değildi.

Ama kafası yıldırım gibi çalışıyordu.Kırık düşünce parçaları hızla gelip dikkatine değiyor, sonra uçarak geçiyordu. Fiziksel zevk mi? diye düşündü. Bu tren çelikten yapılmış...Rearden Metal raylar üzerinde gidiyor...yanan yağların ve elektrik jeneratörlerinin enerjisiyle hareket ediyor...Mekân içindeki fiziksel hareketin fiziksel zevki...ama şu anda hissettiklerimin nedeni ve anlamı o mu?...Buna alçak bir hayvansı zevk mi diyorlar...Şu anda raylar altımızda

kırılsa umurumda olmazdı...kırılmayacağını biliyorum, ama aldırmayışım, bu anı yaşadığım için mi? Düşük düzeyli, fiziksel, maddesel, alçaltıcı bir beden zevki mi?

Gülümsedi. Gözleri kapalıydı. Rüzgâr saçlarının arasından kayıp geçiyordu.

Gözlerini açtı, Rearden'ın kendisine bakmakta olduğunu gördü. Raylara nasıl bakıyorsa, ona da öyle bakıyordu. Uçma gücünün bir tek darbeyle elinden alındığını, onu hareket edemez duruma getirdiğini hissetti. Oturduğu yerde geriye yaslanmış durumda, ona bakmayı sürdürdü. Rüzgâr ince giysisinin kumaşını da vücuduna yapıştırıyordu.

Rearden başka tarafa baktı, Dagny de bir kere daha, önlerinde yırtılarak açılan dünyaya geri döndü.

Düşünmek istemiyordu, ama düşünce sesleri kafasının içinde, tıpkı motordan gelip kabinin içini dolduran sesler gibiydi. Çevresine bakındı. Tavandaki ince çelik örgü, köşelerde duvar levhalarını birleştiren kaplamasız köşebentler...kim yapmıştı bunları? İnsanoğlunun o kaba kas gücü mü? Pat Logan'ın önündeki dört diskle üç levyenin, arkadaki onaltı motordan o inanılmaz gücü çıkarmasını? O gücü insanın eline, çabasızca kontrol etsin diye getirip teslim etmesini?

Bunlar ve bunları yaratan o kapasite...bu çabalara mı kötü diyordu insanoğlu? Maddesel dünyaya yönelik soyluluktan uzak bir çaba dedikleri bu muydu? Maddenin esaretine girmek dedikleri bu muydu? İnsan ruhunun bedenine teslim olması da mı buydu?

Başını yine salladı. Bu düşünceleri fırlatıp pencereden atmayı, rayların yakınında bir yere düşüp parça parça olmalarını izlemeyi ne kadar da isterdi! Tarlaların üzerine dökülen yaz güneşine baktı. Düşünmek zorunda değildi,

çünkü bunların hepsi, onun bildiği, her zaman bilegeldiği bir gerçeğin ayrıntılarıydı. Varsın şu telgraf direkleri gibi gelip geçsinler, dedi kendi kendine. Onun bildiği şey, direklerin tepesinde kesintisiz bir çizgi hâlinde uzanan kablolara benziyordu. O şeyi, bu yolculuğu, bu duyguları, insanoğlunun tüm dünyasını ifade edecek kelimeler de belliydi: Öyle basit ve öyle doğru ki!

Pencereden kırlara baktı. Bir süreden beri, rayların yakınında belli aralıklarla göze çarpan insanları fark etmeye başlamıştı. Ama öyle çabuk geçiyorlardı ki, Dagny onların anlamını kavrayamamıştı. Sonunda bir sinema filminin tek tek karelerinin bir araya gelişi gibi, o görüntüler de birleşti, Dagny durumu kavradı. Hattın döşenmesi bittiği anda, onu korumak için adamlar tutmuştu, Ama deminden beri düzenli aralıklarla gördüğü bu insan zincirini o tutmuş olamazdı. Her mil direğinin yanında tek başına bir adam duruyordu. Kimi genç, okullu delikanlılar, kimisi iki büklüm yaşlılardı. Hepsi silahlıydı. Ne buldularsa onu almışlardı silah olarak. Kimininki pahalı tüfekler, kimininki eskiden kalma altıpatlar tipi şeylerdi. Hepsinin başında demiryolu kepleri vardı. Ömürleri boyunca Taggart Transcontinental'da çalıştıktan sonra emekli olmuş kişilerin çocuklarıydı bunlar. Çağrılmadan gelmiş, treni korumaya çalışıyorlardı. Lokomotif önünden geçerken her biri hazır ola geçiyor, tüfeğini kaldırıp asker gibi selam duruyordu.

Dagny durumu kavrayınca birdenbire gülmeye başladı. Çığlık gibi apansız başlamıştı gülmesi. Çocuklar gibi sarsıla sarsıla gülüyordu. Hıçkırık gibi sesler çıkarıyordu. Pat Logan ona belli belirsiz gülümseyerek başını salladı. O çoktan fark etmişti bu onur kıtasını. Dagny açık pencereden sarktı, kolları

zaferi ifade edercesine sallandı, rayların yanında durmakta olan insanları selamladı.

Uzaktaki bir tepenin doruğunda kalabalık bir grup görünüyordu. Kollarını göğe doğru sallıyorlardı. Köyün gri duvarlı evleri alttaki vadiye saçılmış durumdaydı. Sanki oraya yuvarlanmış, sonra unutulmuşlardı. Damları sivriydi. Dış boyalarını yılların etkileri soldurmuştu. Belki kuşaklar boyunca yaşamıştı aileler orada. Belki günlerin geçişini işaretleyen tek şey, güneşin doğudan yükselip batıda yok olmasıydı. Şimdi o insanlar tepeye çıkmış, gümüş rengi trenin kendi ovalarını yararak geçişini, sessizlik içinde bir bandoyu dinler gibi selamlıyorlardı.

Evler sıklaşmaya, raylara yaklaşmaya başlarken pencerelerde de insanlar görünmeye başladı. Kimi ön balkonda, kimi damlardaydı. Hemzemin geçitlerin kapılarına kalabalıklar toplanmıştı. Yollar çevrelerinde yelpaze gibiydi. Dagny insanları ayırt edemiyor, ama onların havada sallanan kollarını görüyor, treni selamladıklarını biliyordu. Sallanan kırmızı ışıkların, uyarı sinyallerinin altındaydı insanlar. Tepelerindeki yazılarda, “Dur. Bak. Dinle,” deniliyordu.

Kasabayı saatte yüz mil hızla geçerken yanından geçtikleri istasyon da, platformundan çatısına kadar insanlarla doluydu. Dagny orada da sallanan kollar, havaya fırlatılan şapkalar gördü. Bir şey gelip lokomotifin yanına çarptı. Bu bir demet çiçekti.

Miller tıkır tıkır akarken kentler geriye kayıyor, durmadıkları istasyonlar, görmeye, alkışlamaya, ummaya gelen insanlar da geride kalıyordu. Eski istasyon binalarının kirli saçaklarına, çiçeklerden çelenkler yapıp astıklarını görüyordu. Eskimiş duvarlarda kırmızı-beyaz-lacivert bayraklar asılıydı. Çocukken okul kitaplarında

demiryollarının tarihiyle ilgili eski resimler görür, hep imrenirdi. Bu manzara o resimleri hatırlatmaktaydı. İnsanların toplanıp bir bölgeye ilk gelen treni alkışladıkları günleri hatırlatıyordu. Nat Taggart'ın ülkeyi arşınladığı, uğradığı her durakta, başarıyı görmeye gelmiş insanlarla karşılaştığı günlerdeki gibiydi. O çağı çoktan kapanmış sanıyordu Dagny. Üzerinden kuşaklar geçtiğine inanıyordu. Geçen süre içinde hiçbir yerde selamlanmayı hakeden bir olay olmadığını, yalnızca Nat Taggart'ın diktiği duvarlardaki çatlakların giderek uzadığını düşünüyordu. Ama işte insanlar yine gelmişlerdi. Onun gününde olduğu gibi. Aynı şeyi görmeye gelmişlerdi hem de.

Rearden'a baktı. Rearden duvara dayanmıştı. Kalabalıkları fark etmiyor, alkışa, onlara yöneltilen hayranlık duygularına aldırmıyordu. Onun dikkati, rayların ve trenin performansındaydı. O performansı, yoğun bir profesyonel dikkatiyle izlemekteydi. Her hâlinden belliydi..."Beğendiler," türünden bir düşünceyi fark etse bile bir tekmede uzaklara fırlatırdı. Onun beyni, "İyi işliyor!" düşüncesine odaklanmıştı.

Upuzun boyu, tek renk gri pantolon ve gömleğiyle, depara hazırlanmış gibiydi. Pantolon; bacaklarının uzun çizgilerini vurguluyor, onu rahat ve çabasız, ama bir işaretle fırlamaya hazır gösteriyor, gömleğin kısa kolları; gücünü sergiliyor, açık duran yakası ise, göğsünün gerginliğini ortaya çıkarıyordu.

Dagny çabucak başını öteye çevirdi. Ona çok sık baktığını fark etmişti. Ama bugünün geçmişle de, gelecekle de hiçbir bağı yoktu. Kafasındaki düşünceler, getirebilecekleri sonuçlardan kopuk ve bağımsızdı. Şu anda onunla birlikte aynı atmosferin içinde hapis durumda oluşunun, onun rayları nasıl trenin uçup gidişini sağladıysa, onun yakınlığının da her

saniyenin duygularını daha yoğunlaştırdığının ötesinde hiçbir anlamı yoktu.

Kararlı bir hareketle dönüp arkasına baktı. O da ona bakıyordu. Gözlerini kaçırmadı. Bakışlarını soğuk bir yoğunlukla onunkilere kilitledi. Sonra meydan okur gibi gülümsedi. O esneklikten uzak yüze yöneltebileceği en güçlü darbenin bu olduğunun farkındaydı. Birdenbire içinden, onun titrediğini görmek, içinden bir çığlık koptuğunu duymak için güçlü bir istek kabardı. Başını yavaşça çevirdi. Eğleniyordu. Solumayı neden bu kadar zor başarabildiğini ise hiç anlayamıyordu.

Oturduğu yerde arkasına yaslanıp ileriye baktı. Kendisi onun ne kadar farkındaysa, onun da kendisinin aynı derecede farkında olduğunu biliyordu. Bunun yarattığı özel çekingenlik ona zevk vermekteydi. Bacaklarını üst üste atarken, kolunu pencerenin kenarına dayarken, saçlarını alnından çekerken...her hareketinin altında, itiraf etmediği bir duygu vardı: O görüyor mu bunu?

Kasabalar geride kalmıştı. Raylar artık geçit vermeye pek de hevesli olmayan bir arazide, yükselmeye koyulmuştu. Raylar ikide bir kıvrılarak gözden kayboluyor, tepeler hat boyuna daha da yakınlaşıyordu. Colorado’nun yassı kaya rafları rayların kıyısına kadar sokulmakta, gökyüzünün uzaklardaki kesimlerinin önüne, dalgaya benzeyen mavimsi dağlar geçmekteydi.

Çok uzakta, fabrika bacalarının üzerindeki sisi gördüler, ardından bir elektrik santralinin şebekesi, sonra da çelik bir kule çıktı ortaya. Denver'a yaklaşmaktaydılar.

Dagny, Pat Logan'a baktı. Öne doğru biraz daha eğilmişti.. Parmaklarında ve gözlerinde belli belirsiz bir gerilim vardı.

Bu hızla bir kentin içinden geçmenin tehlikelerini, o da Dagny kadar biliyordu.

Peş peşe dakikalar onlara bir tek bütün gibi gelmekteydi. İlk önce tek tek yapılar geçmeye başladı pencerelerin dışından. Bunlar fabrikalardı. Derken biçimler, sokakların oluşturduğu bir bulanıklığa dönüştü. Ardından rayların oluşturduğu bir delta açıldı önlerinde. Bir huni onları Taggart İstasyonuna doğru emiyormuş, yerdeki minik yeşil ışıkların dışında onları koruyacak hiçbir şey yokmuş gibi. Lokomotifin yüksekliğinden bakınca, yan raylarda duran vagonlar, kurdele şeritleri gibi görünmekteydi. İstasyonun üstü kapalı bölümü kara bir delik gibi onlara doğru uçtu. Bir ses patlamasının içinden uçtular, kalabalıkların tezahüratı, çelik sütunlar arasındaki karanlıktan sıvı gibi yükseldi. Işıklı kubbenin altında, ilerde görünen açık gökyüzüne doğru hızla gitmekteydiler. Yeşil ışıklar sanki kapı tokmaklarıydı, önlerinde kapıları peş peşe açıyor, sonra arkalarında kayboluyorlardı. İnsan trafiğinin doldurduğu sokaklar yeniden ortaya çıktı. Açık pencerelerde kalabalık insan grupları vardı. Sirenler ötüyor, uzaktaki bir gökdelenin tepesinden renkli konfetiler uçuruluyor, gümüş rengi mermi, durup seyreden kentin içinden geçiyordu.

O da geride kaldı. Birdenbire dağları yine karşılarında buldular. Sanki kent onları granit bir duvara doğru fırlatmış, incecik bir aralık son anda kurtulmalarını sağlamıştı. Dimdik bir kayanın yanından dolaşıyorlardı. Öbür yan uçurumdu. Daracık rafın üzerinde gidiyorlardı. Uçurum tarafında ikide bir dev kayalar görünüyor, hızla geçiyor, kimi güneşi de kapıyor, mavimsi bir ışık içinde, toprağı da, gökyüzünü de görmeden ilerlemelerine yol açıyordu.

Hattın kıvrımları yılan gibi bükülürken, iki yandaki duvarlar onları ezmek üzere sıkışıyormuş gibiydi. Ama ara sıra da raylar duvarı yarıyor, rayların iki kanadı gibi açılan dağların arasından, aşağıdaki çamlıkların tepeleri görünüyordu. İki kanat da düşey çubuklardan oluşmuş gibiydi, teki yeşil, öbürü kızıl kahverengiydi.

Dagny açık pencereden aşağıya baktı, lokomotifin gümüş rengi yan duvarını boşlukta asılıymış gibi gördü. Ta aşağılarda incecik bir dere akıyor, ağaçların tepelen ışıldıyordu. Lokomotifin kuyruğunu oluşturan vagonlar, dimdik granit duvarın yamacında sürükleniyordu. Aşağıda kilometrelerce uzanan kayalar vardı. Başını çevirince, mavimsi yeşil rayları vagonların gerisinde gördü.

Yollarının üstünde bir kaya duvarı belirdi, ön camı doldurup kabinin içini karanlıklara gömdü. Öyle yakındı ki, aradaki zaman dilimi kurtulmalarına yetmeyecekmiş gibi göründü. Ama Dagny tekerlerin raylar üzerinde çıkardığı gıcırtıları duyuyordu. Derken ışık patlarcasına geri döndü, karşıda daracık bir kaya rafının üzerinde ilerleyen raylar ortaya çıktı.

Onaltı motorun gümbürdeyen şiddetini ve yedi bin ton çeliğe ek olarak taşıdığı yükü kontrol altına almak, bu virajda savurmadan götürmek gibi bir başarıyı, kendi kolundan kalın olmayan bu mavimsi yeşil iki metal şeridin nasıl başardığını merak etti. Neydi bunu mümkün kılan? Gözle görülemeyen moleküller dizininin hangi gücü, hayatlarını ona emanet etmelerini sağlamıştı? Seksen vagona bakan tüm görevli insanların hayatını! Laboratuar fırınının ışığına karşı, bir insanın yüzüyle ellerini gördü hayalinde.Önündeki beyaz sıvı metal örneğinin üzerine eğilmiş bir yüz.

İçinde kabaran duyguyu hissetti. Kontrol edemedi duyguyu. Motor ünitelerinin kapısına döndü, tuttuğu gibi açtı, korkunç haykırışlarla çalışan motorların sesi içeriye doldu.

Bir an için, sanki beş duyusu eriyip teke inmişti. Yalnız işitme. İşitebilme yeteneğinden geriye kalan da, upuzun, yükselip alçalan, yükselip alçalan o çığlıktı. Sallanıp duran o kapalı metal odada durmuş, dev jeneratörlere bakıyordu. Onları görmek isteyişi, içindeki zafer duygusunun, onlardan kaynaklanıyor olmasındandı. Onlara olan sevgisi yüzünden seçmişti bu iş alanını. Şiddetli duyguların getirdiği o anormal berraklık içinde, hiçbir zaman fark edemediği, ama anlaması şart olan bir şeyi o anda anlayıverecekmiş gibi hissediyordu. Yüksek sesle güldü, ama gülmesinin sesini duyamadı. Birbirini izleyen patlamalardan başka bir şey duyulmuyordu. “John Galt Hattı!” diye haykırdı. Sesinin dudaklarından çalınıp yok edilişini yaşamak için yapmıştı bunu.

Motor üniteleri boyunca ilerledi. Dar bir koridordaydı. Bir yanında motorlar, öbür yanında duvar. Kendini oraya izinsiz girmiş gibi hissetti. Canlı bir organizmanın gümüş rengi derisinin içindeymiş de, gri metal silindirlerde, kangallanan kablolarda, mühürlü tüplerde, tel kafesler içinde dönen pervanelerde atan bir yüreği seyrediyormuş gibi. Çevresindeki biçimlerin inanılmaz karmaşıklığı, görünmez kanallara aktarılıyor, içindeki o şiddet, camlı göstergelerin incecik ibrelerinde sergileniyor, panellerde göz kırpan kırmızı ve yeşil ışıklarda, üzerinde ‘Yüksek Gerilim” yazılı ince uzun çelik dolaplarda son buluyordu.

Acaba neden makinelere bakarken içine böylesine coşkulu bir güven doluyordu? Bu dev biçimlerde, insanlık dışı unsurlardan ikisi kesinlikle yoktu: Sebepsizlik ve amaçsızlık. Motorun her parçası, “Neden?” ve “Ne için?” sorularına kesin

cevaplar vermekteydi. Dagny'nin taptığı zihinlerin seçeceği hayat biçimlerinde atılan adımlar gibi. Motorlar çelikten dökme bir dizi "ahlak kuralı" gibiydi.

Canlı bunlar, diye düşündü. Çünkü yaşama gücünün fiziksel biçimleriydiler. Bütün bu karmaşıklığı kavrayabilen, amacını seçebilen, ona biçim verebilen bir zihnin gücünün fiziksel biçimleri. Bir an için, sanki motorlar saydammış da, içlerindeki sinir sistemi görülebiliyormuş gibi geldi ona. Tüm tellerinden ve devrelerinden daha karmaşık, bir bağlantılar ağı. Bunların herhangi bir parçasını ilk defa oluşturup modelleyen o insan zihninin rasyonel bağlantıları.

Evet, canlı bunlar. Ama ruhları, onları uzaktan kumandayla çalıştırıyor. O ruh, aynı başarıyı gösterme kapasitesine sahip olan her insanın içinde. Eğer o ruh dünyadan yok olursa, bütün motorlar dururdu. Çünkü onları çalıştıran güç aslında tabanın altındaki yakıt değil, o ruhtu. Ruh yok olduğu anda, o yakıt da ilkel bir sıvıya dönüşürdü. Çelik silindirler de değildi. Onlar da, titrek vahşilerin barındığı mağaraların duvarlarında paslanıp kalırlardı. Yaşayan bir zihnin gücüydü bu. Düşüncenin, seçimin ve amacın gücüydü.

Kabine dönerken içinden gülmek geliyordu. Diz çökebilsem, kollarımı havaya kaldırabilsem, içimdekini serbest bırakabilsem, diyordu...ama bunun bir ifade biçimi olamayacağını da biliyordu.

Birden durdu. Rearden'ı kabin kapısındaki basamakta görmüştü. Dagny'ye sanki neden kaçtığını, neler hissettiğini biliyormuş gibi bakıyordu. Hareketsiz durdular. Bedenleri dar geçitte karşılaşan bakışlara dönüştü. Dagny'nin içindeki atışlar, motorların atışıyla birdi. Bu atışların ikisinin de nedeninin Rearden olduğunu hissediyordu. Vuruşların ritmi

Dagny'nin iradesini sildi. Birlikte, sessizce, kabine geri döndüler. Aralarında hiç sözü edilmeyecek bir an yaşandığının farkındaydılar.

İlerdeki doruklar sıvı altın gibi pırıl pırıl parlamaktaydı. Vadilerde gölge şeritleri her geçen an biraz daha uzuyordu. Güneş batıdaki doruklara doğru alçalmaktaydı.

Uzaktaki vadilerden birinde bacaları gördüklerinde, gökyüzü artık rayların mavimsi yeşil rengine dönüşüyor, koyulaşıyordu. Orası Colorado'nun yeni kasabalarından biriydi. Wyatt Petrol alanlarından yayılan gücün etkisiyle doğmuş, büyüyordu o yerleşim yerleri. Dagny orada modern evlerin dik açılar oluşturan biçimini, yassı damları, kocaman camlı pencereleri gördü. Mesafe çok uzak olduğundan, insanlar görünmüyordu. Herhalde treni seyrediyorlardı, diye düşündüğü sırada, binaların arasından bir roket fırlayıp yükseldi, parçalandı, koyulan gökyüzünde altın rengi yıldızlar hâlinde aşağıya doğru yağdı. Göremediği insanlar, dağın yamacında yaklaşan gümüş rengi treni görmüşler, ona bir selam yollamışlardı. Bir kutlama sembolü, aynı zamanda da bir imdat çağrısıydı bu.

Bir sonraki virajı döner dönmez gökyüzünde, oldukça alçak hizada, iki elektrik ışığı gördü. Biri beyaz, diğeri kırmızıydı. Uçak değildi bunlar. Altlarında onları destekleyen metal kulelerin çizgileri de belli oluyordu. Dagny o anda, Wyatt Petrol'e gelmiş olduklarını anladı. Raylar yokuş aşağı inmeye başlıyor, sanki toprak yayılıyor, dağlar açılarak geçit veriyordu. En dipte, Wyatt tepesinin eteğinde, bir kanyonun karanlık yarığının üzerinde, Rearden Metal'den yapılmış köprüyü gördü.

Aşağıya doğru uçuyorlardı. Dagny o yavaşlatılmış inişin dikkatli derecelendirilişini, kıvrımlarını, tümüyle unutmuştu.

Kendini balıklama dalıyormuş gibi hissediyordu. Köprünün irileşerek onları karşılamak üzere yaklaştığını gördü. Küçük, kare bir tüneldi. Madenden bir dantel gibiydi. Birkaç kirişi havada çapraz geçişler yapıyordu. Mavimsi yeşil bir pırıltıydı. Dağların arasından kendine yol bulmuş batı güneşi de tam üzerine düşmüştü. Köprünün yakınında insanlar vardı. Kalabalığın oluşturduğu bir karanlık leke oluşturuyorlardı. Ama onlar Dagny'nin bilincinin kenarından yuvarlanıp gidiverdi. Tekerleklerin yükselen, hızlanan sesini duyuyordu. Bir müziğin ezgisi, artı o tekerlerin ritmi, yükselerek zihnine egemen oluyordu. Birdenbire kabinin içini dolduracak şekilde patladı...ama Dagny bu müziğin yalnızca kendi kafasının içinde çalmakta olduğunu biliyordu. Richard Halley'nin Beşinci Konçertosu'ydu bu. Bunun için mi yazmış bunu, diye düşündü. Böyle bir duyguyu hiç yaşamış mıydı? Daha da hızlı gitmeye başlamışlardı. Yerden yükseldik, diye düşündü. Dağın yamacından tıpkı tramplenden fırlar gibi fırladık, şimdi uzayda uçuyoruz...Hakkaniyetli bir test değil, dedi kendi kendine...köprüye değmeyeceğiz bile. Tepesinde Rearden'ın yüzünü gördü. O gözlere bakarken başını arkaya yasladı. Metalin çığlıklarını dinliyor, ayaklarının altındaki davul vuruşlarını hissediyorlardı. Köprünün çapraz kirişleri pencerelerin dışından kaydı, çiti oluşturan metal çubuklar göründü...sonra pencereler birden boşaldı. İnişlerinin hızı onları yokuş yukarı taşıyordu artık. Karşılarında Wyatt Petrol'ün kuleleri vardı. Pat Logan döndü, Rearden'ın yüzüne, bir gülümsemenin gölgesini taşıyan bir ifadeyle baktı, Rearden da ona, "İşte bu kadar," dedi.

Bir çatının kenarında, "Wyatt Kavşağı" yazısı okunuyordu. Dagny bakarken, bunda bir gariplik olduğunu sezmekteydi.Sonunda anladı. Yazı hareket etmiyordu.

Yolculuğun en sarsıcı olayı, motorların artık durmuş olduğunu kavramaktı.

Bir yerlerden sesler duyuyordu. Aşağıya baktı, platformdaki insanları gördü. Derken kabinin kapısı açıldı. İlk kendisinin inmesi gerektiğini biliyordu. Bir an için kendi bedeninin inceliğini, rüzgara karşı o basamakta dururkenki hafifliğini hissetti. Metal çubuklara sarıldı, merdivenden inmeye başladı. Yarıya geldiğinde, birinin avuçlarını kaburgalarında ve belinde hissetti. Merdivenden koparılıp alındı, havada savruldu, yere kondu. Karşısında neşeyle gülen delikanlının Ellis Wyatt olduğuna inanamamıştı. Hatırladığı o gergin, küçümseyen yüz ifadesi gitmiş, yerine bir saflık, bir heves, kendine uygun bir dünyada yaşayan çocuklara özgü bir neşe gelmişti.

Dagny onun omzuna yaslanmış durumdaydı. Sarsılmayan tabana basınca, dengesini sağlamakta zorluk çekiyordu. Wyatt kolunu onun beline sarmıştı. Gülüyordu Dagny. Wyatt'ın sözlerini dinliyor, cevap veriyordu. "Ama başaracağımızı bilmiyor muydunuz?"

Yavaş yavaş çevrelerindeki yüzleri de görebilmeye başladı. Bunlar John Galt Hattı'nın hissedarlarıydı. Nielsen Motor, Hammond Oto, Stockton Döküm ve diğerleri. Dagny onlarla el sıkıştı, aralarında hiç konuşma olmadı. Ellis Wyatt'a dayanmış, sarkık pozda duruyordu. Saçlarını gözünden çekerken alnına karalıklar bulaştırdı. Tren mürettebatıyla da tokalaştı. Yine konuşmadan. Yüzlerindeki gülümsemeler mühürlüyordu arada gidip gelen mesajları. Çevrelerinde flaşlar parlıyor, insanlar petrol kulelerinin çubuklarından, dağların yamaçlarından onlara el sallıyordu. Tüm kalabalığın başları üzerinden görülen gümüş rengi

metale işlenmiş TT harflerine, batan güneşin ışıkları düşmüştü.

Ellis Wyatt kontrolü ele aldı. Dagny'yi bir yere götürüyordu. Sallanan kolu, kalabalığın içinde onlara yol açmaktaydı. O sırada elinde kamera taşıyan bir adam Dagny'nin tarafında belirdi. "Bayan Taggart," diye seslendi. "Kamuoyuna bir mesaj verecek misiniz?" Ellis Wyatt eliyle uzayıp giden vagonları göstererek, "Verdi işte," dedi.

Az sonra Dagny kendini üstü açık bir arabanın arka kanepesinde, bir dağ yolunda ilerlerken buldu. Yanında oturan adam Rearden'dı, arabayı Ellis Wyatt kullanıyordu.

Bir tepenin kenarındaki evde durdular. Yakınlarda başka hiçbir ev yoktu. Aşağıda petrol alanının tümü serilmiş, yatıyordu.

İçeriye girerlerken Ellis Wyatt, 'Tabii ki bu gece benim evde kalacaksınız," dedi. "İkiniz de. Nerede kalmayı bekliyordunuz ki?"

Dagny güldü. "Bilmiyorum. Hiç düşünmemiştim."

"En yakın kasaba bir saat uzakta. Mürettebatınız oraya gitti. Bölge bürosunda çalışan elemanlarınız, onların onuruna bir parti veriyor. Bütün kasaba bayram yapıyor. Ama ben Ted Nielsen'la diğerlerine, sizin için ziyafet vermeyeceğimizi, nutuklar atmayacağımızı söyledim. Meğer ki kendiniz istiyor olasınız!"

"Tanrım, hayır!" dedi Dagny. "Sağ ol, Ellis."

Kocaman pencereleri, az sayıda pahalı mobilyaları olan bir odada sofraya oturduklarında, ortalık kararmıştı. Servisi beyaz ceketli, sessiz bir adam yapıyordu. Evde yaşayan ikinci kişi de oydu. Kızılderili idi. Taş gibi yüzü, nazik davranışları vardı. Birkaç da ışık noktası göze çarpıyordu. Kimi içerde,

kimi dışarıdaydı: Masadaki mumlar, teras köşelerindeki lambalar, bir de gökteki yıldızlar.

“Sen şimdi kendini çok meşgul mü sayıyorsun?” dedi Wyatt. “Bir yıl bekle de bak, asıl işi o zaman göreceksin. Günde iki tanker trene var mısın, Dagny? Ya dörtlük ya da altılık. Hattâ kaç tane doldurmamı istersen o kadar.” Kolunun bir hareketiyle dağlardaki ışıkları gösterdi. “Bu mu? Yaratacaklarımın yanında bu solda sıfır kalır.” Batıyı işaret etti. “Buena Esperanza Geçidi buraya beş mil uzakta. Orada ne yaptığımı herkes merak ediyor. Kaya alanda petrol. Kayadan petrol alma işini kaç yıl önce terk etmişlerdi? Pahalı diye mi? Bir de benim geliştirdiğim yöntemi gör de bak! Suratlarına fışkıracak en ucuz petrol o olacak. Üstelik sınırsız miktarda. En geniş rezervleri çamur birikintisi gibi göstermeye yeter. Boru hattını sipariş ettim mi diye soruyorsun, öyle mi? Hank, seninle ikimiz o boruları birlikte yapmalıyız. Her yöne doğru...Ah, affedersin. İstasyonda konuşurken kendimi sana tanıtmayı unutmuştum. Adımı bile söylemedim henüz sana.”

Rearden sırıttı. “Adını çoktan tahmin ettim,” dedi.

“Özür dilerim. Dikkatsizlik etmeyi sevmem ama çok heyecanlıydım.” Dagny gözlerini kısarak, şakacı bir sesle, “Neye heyecanlandın öyle?” diye sordu.

Wyatt bir an gözlerini ondan ayırmadı. Konuştuğunda sesi ciddi, ama gülümseyen bir sesti. “Yüzüme yediğim, ama hak ederek yediğim en güzel şamardan ötürü,” dedi.

“İlk karşılaşmamızdan mı söz ediyorsun?”

“Evet, ilk karşılaşmamızdan söz ediyorum.”

“Hiç söyleme. Sen haklıydın,”

“Haklıydım, Her konuda haklıydım, bir tek senin hakkında yanılmıştım, Dagny. Bunca yıldan sonra bir istisna

bulmak...öff, cehennemin dibine gitsinler! Bu gece ikiniz hakkında neler söylendiğini duymak istiyorsanız, radyoyu açabilirim.”

“Hayır.”

“İyi. Ben duymak istemem. Kendi nutuklarını kendileri yutsunlar. Şu ara hepsi alkışçı. Hepsi sırtımıza tırmanıyor.” Rearden'a baktı. “Sen neye gülümsüyorsun?”

“Nasıl biri olduğunuzu hep merak etmiştim.”

“Kendim olmaya hiç fırsatım olmadı ki...bir tek bu akşam dışında.” “Burada böyle yapayalnız mı yaşıyorsunuz? Her şeyden kilometrelerce uzakta?”

“Benimle iş konuşmaya gelenler için bu evde yatak odaları var. Öbür tür kişilerle de aramda uzun mesafeler bulunmasından hoşlanırım.” Şarap kadehlerini doldurmak üzere öne eğildi. “Hank, sen neden Colorado’ya taşınmıyorsun? New York da, Doğu Kıyısı da cehennemin dibine! Rönesansın başkenti burası asıl. İkinci rönesans. Katedrallerdeki yağlı boyalardan söz etmiyorum. Ben petrol yataklarından, elektrik santrallerinden, Rearden Metal’den yapılma motorlardan söz ediyorum, önce Taş Devri, sonra Maden Devri geldi, şimdikine de Rearden Metal Devri diyecekler...çünkü senin metalinle yapılabileceklerin sınırı yok.”

“Pennsylvania’da birkaç kilometrekare arazi alacağım,” dedi Rearden. “Kendi fabrikamın çevresindeki alan. İstediğim gibi bir şubeyi burada açmak belki daha ucuz olabilir, ama neden yapamayacağımı biliyorsun...Hepsinin canı cehenneme! Onları nasılsa alt ederim. Fabrikayı genişleteceğim. Eğer Dagny bana günde üç kere Colorado seferi sağlayabilirse, rönesansın başkentinin neresi olacağı konusunda seninle yarışmaya da varım”

Dagny, “Bir yıl verin bana,” dedi. “John Galt Hattı bir yıl çalışsın. Bu arada Taggart sistemini toparlayayım. Ondan sonra Rearden Metal raylar üzerinde kıtanın bir başından bir başına günde üç kere yük treni çalıştırırım !”

Ellis Wyatt, “Kimdi o, bana bir destek verin, diyen?” diye sordu. “Bana da tıkanıklığı olmayan bir yol hakkı verin, ben de dünyayı yerinden oynatayım!”

Dagny, Wyatt'ın gülüşü neden bu kadar hoşuma gidiyor, diye merak ediyordu. Konuşurkenki sesler, kendi sesi de dahil olmak üzere, daha önce duymadığı bir tınıya sahipti. Masadan kalktıklarında, odadaki tek ışığın mumlar olduğunu görüp şaşırdı. Oysa burayı aydınlık bulmaktaydı.

Ellis Wyatt kadehini aldı, onların yüzüne baktı, “Şimdi gördüğümüz türden bir dünyaya!” dedi.

Sonra şarabını bir hamlede dikip bitirdi.

Dagny kadehin duvarda patlayışını, kolun savrulma hareketini görmesiyle aynı anda duydu. Korkunç bir şiddet vardı o harekette. Alışılmış bir kutlama jesti değildi bu. İsyan dolu bir öfkeydi. Bir acı çığlığının yerini alabilecek türden hareketti.

“Ellis.” diye fısıldadı Dagny. “Ne oldu?”

Wyatt dönüp ona baktı. Gözleri bir anda berraklaşmış, yüzü sakinleşmişti. Dagny’yi esas korkutan, Wyatt’ın yüzündeki gülümseme oldu. “Özür dilerim,” dedi Wyatt. “Aldırmayın. Bunun devam edebileceğini düşünmeye çalışalım.”

Wyatt onları üst kat terasına çıkarırken dışarısını mehtap ışığı doldurmuştu. Odaları gösterdi, onlara iyi geceler diledi, sonra onun merdivenden inen ayak seslerini duydular. Ay ışığı renkleri sindirdiği kadar, sesleri de sindiriyor gibiydi. Ayak sesleri sanki geçmişe doğru uzaklaşıyordu. O sesler duyulmaz

olduğunda, sessizliğin yalnızlık niteliği uzun süreli oldu; sanki erişilebilecek yerlerde hiçbir kimse yokmuş gibi.

Dagny kendi odasının kapısına doğru dönmedi. Rearden da hiç kıpırdamadı. Ayaklarının hizasında, ince bir parmaklıkla boş mesafeden başka bir şey yoktu. Evin aşağısına doğru inen yamaç, taş raflardan oluşan bir merdiven gibiydi. Maden payandalar, parlak kayalar üzerinde kara damarlar görünüyordu. Beyazlı kırmızılı birkaç ışık, çelik karkasın birkaç yerinde yağmur damlası gibi ışıldamaktaydı. Uzaklarda bir yerde üç yeşil ışık damlası Taggart hattı boyunca dizilmişti. Daha ilerde, beyaz bir kavisin dibinde, örgü gibi gözüken beyaz bir dikdörtgen göze çarpıyordu: Köprü.

Dagny sessiz ve hareketsiz bir ritim hissetmekteydi. Tempolu bir duygu. Sanki John Galt Hattı'nda tekerlekler hâlâ dönüyormuş gibi. Yavaşça, sessiz bir çağrıya direnir gibi, dönüp Rearden'a baktı.

O yüzde gördüğü ifade, hep bildiği bir gerçeğin, yolun sonunun buraya varacağının bilincine ilk defa varmasına sebep oldu. O ifade, erkeklere öğretilen ifadelerden değildi. Gevşek kasların, sarkık dudakların, kontrolsüz açlığın da rolü yoktu. Yüzün hatları oldukça gergindi.Yüze garip bir masumluk, keskin bir biçim katıyor, onu temiz ve genç gösteriyordu. Dudaklar gergindi...biraz içe çekilmişti ve biçimin dış çizgilerini daha bir vurgulamaktaydı. Yalnızca gözleri bulanıktı. Gözlerin alt kapakları şişti. Bakışlar yoğundu. Nefret ve acı ifade eden bakışlar kadar yoğundu hem de.

Duyduğu şok, vücuduna yayılan bir uyuşmaya dönüştü. Boğazında ve midesinde sımsıkı, topak gibi bir basınç hissediyordu. Farkına varabildiği tek şey, soluk almasını

zorlaştıran sessiz bir ürpertiydi. Ama hissettiği farklıydı. Sözsüz bir duyguydu: Evet Hank, evet - şimdi - çünkü hepsi aynı savaşın parçası. Açıklayamayacağım bir biçimde...çünkü bizim varlığımız onlarınkine karşı...Bize dev kapasitemiz yüzünden işkence ediyorlar...mutlu olma kapasitemiz...Şimdi böyle olması, sözsüz ve sorusuz...sırf istediğimiz için...

Bir nefret eylemine benziyordu, bedene dolanan kırbacı andırıyordu; Dagny onun kollarının kendine sarılışını, bacaklarının ona doğru çekilmekte olduğunu, göğsünün onun baskısıyla arkaya büküldüğünü, dudaklarının kendininkilere kapandığını hissetti.

Eller omuzlarından beline, bacaklarına kaydı, her karşılaşmalarında hissedilen, ama itiraf edilmeyen arzuları serbest bırakmışlardı. Dagny dudaklarını onunkilerden kurtardığında sessizce gülüyordu. Zafer vardı gülüşünde. Sanki ona bir mesaj vermekteydi: Hank Rearden, rahiplere özgü bir ofiste yaşayan, iş toplantılarından başını alamayan, habire sert pazarlıklarla uğraşan o kontrollü Hank Rearden...bunları hatırlıyor musun şimdi? Ben düşünüyorum hepsini. Seni bu noktaya getirmiş olmanın keyfiyle. Rearden gülümsemiyordu. Yüzü gergindi. Bir düşmanın yüzüydü. Başını kıpırdattı, Dagny'nin dudaklarını yeniden buldu. O dudaklara yaralamak istermiş gibi davranmaktaydı.

Dagny onun ürperdiğini hissetti, işte ondan koparmak istediğim çığlık buydu, diye düşündü. İşkenceli direnişinin parçalanışı! Ama yine de, zaferin aslında Rearden'a ait olduğunu, kendi yüzündeki gülümsemenin ona bir selam olduğunu, meydan okumasının aslında boyun eğme olduğunu, kendi korkunç gücünün ancak onun zaferini büyütmeye yaradığını biliyordu. Rearden onu, sanki kendi arzularını tatmin etmekte kullandığı bir araç olduğunu bilmesini ister

gibi, sımsıkı tutmuştu. Zaferi de, Dagny'nin bunu kendisinin de istemesiydi. Ben her ne isem, ne gibi bir insanlık onuruna inanıyorsam, cesaretimin, işimin, aklımın, özgürlüğümün gururu her ne ise, sana sunduğum odur.Bedeninin verdiği zevke karşılık, kullanmanı istediğim o. Senin onu kullanmayı isteyişin de bana verilebilecek en büyük ödül.

Arkalarındaki iki odada ışıklar yanıyordu. Rearden onu bileğinden tuttu, kendi odasına fırlattı, onun rızasının ya da direncinin bir önemin olmadığının işaretini verdi. Kapıyı kilitledi, dönüp ona baktı. Dagny dimdik durmaktaydı. Gözünü ondan ayırmadan, elini masaya doğru uzattı, lambayı söndürdü. Rearden yaklaştı, elinin tek bir umursamaz hareketiyle ışığı tekrar yaktı. Dagny ilk defa olarak onun gülümsediğini gördü; yavaş, alaycı, bir gülümseme...Hareketinin amacını vurgulayan bir gülümseme...

Onu yatağın üzerinde, yarı uzanmış durumda tutuyor, giysilerini yararcasına üzerinden çıkarıyordu. Bu arada yüzü onunkine yapışmış, dudakları onun boynuna, omzuna doğru kaymaktaydı. Dagny kendi arzularının ifadesi olan her hareketinin, ona bir şamar gibi indiğinin farkındaydı. İnanılmaz bir öfke yaratıyordu bunlar onun içinde. Ama zaten hiçbir hareket, Dagny'nin arzularına yönelik açlığını doyuramazdı onun.

Rearden ayakta duruyor, onun çıplak vücuduna bakıyordu. Eğildi, Dagny onun sesini duydu. Soru değil, öfkeli bir zafer ifadesiydi: "İstiyor musun?" Dagny'nin cevabı bir kelimeden çok bir soluktu. Gözleri kapalı, ağzı açıktı. "Evet."

Kolunun tenine değenin onun gömleği, dudaklarına değenin onun dudakları olduğunu biliyordu, ama bunun

dışında, neyin kendisine, neyin ona ait olduğunun farkında değildi, çünkü vücutları arasında bir fark kalmamıştı. Geride kalan yıllar boyunca atılmış her adımda, tek bir sadakatin cesaretiyle seçilmiş yolda ilerleyiş sırasında, varoluş sevgisiyle, verilecek hiçbir şey olmadığını, herkesin kendi arzularını, kendi doyumunu biçimlendirmek zorunda olduğunu bilerek...metallere, raylara, motorlara şekil verirken...hep bir düşüncenin gücüyle hareket etmişlerdi. İnsanın dünyayı kendi keyfine göre yeniden biçimlendirebileceğine, insan ruhunun, duyarsız maddeleri eritip, biçimlendirip kendi seçtiği amaca hizmet ettirmeyi başarabileceğine inanarak. Bu yolun onları getirdiği noktada, kişinin en yüce değerlerine cevap olarak, başka hiçbir saygı ifadesiyle anlatılamayacak bir hayranlıkla, ancak kendi vücudunu sunabileceği, ona yeni bir rol biçebileceği, onu bir kanıt, bir yaptırım, bir ödül olarak, var olan en yoğun zevke sunabileceği, böylelikle başka hiçbir yaptırıma gerek kalmayacağı ortaya çıkmıştı. Rearden'ın onun soluğundaki inleme sesini duyması ve Dagny'nin onun vücudundaki ürpertiyi hissetmesi, aynı anda gerçekleşti.

IX

KUTSAL VE DUYUSAL

Dagny kolunun teni üzerindeki ışık şeritlerine baktı. Bileğinden omzuna kadar, bilezik gibi dizilmişlerdi. Yabancı bir odanın penceresindeki jaluziden süzülen ışıklar yol açıyordu bu görüntüye. Dirseğinin yukarısında bir çürük gördü. Üzerindeki boncuk gibi kara noktalar, toplanan kanlardı. Kolu vücudunu örten battaniyenin üzerindeydi. Bacaklarını, kalçalarını hissedebiliyordu, ama vücudunun geri kalanı yalnızca bir hafiflik duygusundan ibaretti. Güneş ışıklarından oluşmuş bir kafese benzeyen bu yerde, havayla taşınarak uçuyormuş gibi.

Ona bakmak için dönerken düşünüyordu; Rearden'ın mesafeliliğinden, cam mahfaza içindeymiş gibi resmiyetinden, hiçbir zaman hiçbir şey hissetmemekten ötürü duyduğu gururdan...bu noktaya gelmek. Yatakta yanı başında yatan Hank Rearden’a bakmak üzere dönüyordu, şu anda isim bile veremedikleri o saatler süren şiddetin sonrasında...Gün ışığında isim verilemezdi öyle bir şeye. Ama onlar birbirlerine bakarken yine de bir isim bulmak, vurgulamak, onu birbirlerinin yüzüne fırlatmak istiyorlardı.

Rearden karşısında bir genç kızın yüzünü gördü. Dudaklarında bir gülümseme ifadesi vardı, Sanki bu insanın normal dinlenme biçimi böyle ışıklıydı. Saçının bir buklesi yanağının üzerinden boynuna, çıplak omzuna düşmüştü. Gözleri Rearden’a, ne söylese kabul etmeye razıymış gibi bakıyordu.

Rearden uzandı, o bukleyi yanağından kaldırdı. Özenle, dikkatle. Parmak uçlarıyla havada tutup o yüze baktı. Sonra parmakları saç tutamını kavradı, onu dudaklarına götürüp öptü. Dudaklarını o saça gömüşünde şefkat vardı, ama tutamı kavrayan parmakları çaresizliği ifade etmekteydi.

Kendini sırtüstü yatağa attı, gözleri kapalı, hareketsiz yattı. Yüzü genç ve huzurlu görünüyordu. Dagny o yüzü bir an için gerilimsiz görünce, onun ne büyük acılar çektiğini anladı. Ama geçti artık, diye düşündü. Bitti artık.

Rearden ona bakmadan ayağa kalktı. Yüzü yine ifadesizdi, kapalıydı. Yerden giysilerini aldı, odanın ortasında, ayakta, giyinmeye başladı. Dagny'ye yan dönmüştü. Dagny odada yokmuş gibi davranmıyordu. Var da olsa, yok da olsa, bir şey değişmeyecekmiş gibi davranıyordu. Hareketleri, gömleğinin düğmelerini ilikleyişi, pantolonunun kemerini tokalayışı, bir görevi hızla yerine getiriyormuş gibiydi.

Dagny başını yastığa koymuş yatıyor, onun hareketlerini zevkle seyrediyordu. Gri pantolonla gömleği beğenmişti. John Galt Hattı'nın uzman teknisyeni, diye düşündü içinden. Jaluzilerin çizgilerini taşıyan üniformasıyla. Cezaevindeki hükümlü gibi. Ama parmaklık değildi artık o çizgiler, John Galt Hattı'nın çatlattığı bir duvarın yarıklarıydı. Dışarıda, jaluzilerin dışında onları bekleyen şeylerin bir ön habercisiydi. Geri dönüş yolculuğunu düşündü. Wyatt Kavşağından kalkacak ilk trenle. Gerisingeri Taggart Binasındaki ofisine, bundan böyle kazanabileceği bütün şeylere dönüş. Ama bütün bunları bekletme özgürlüğüne de sahipti. Şu anda düşünmek istemiyordu bunu. Onun dudaklarının kendi dudaklarına ilk dokunuşunu düşünmek istiyordu. Bunu sürdürebilirdi. Başka hiçbir şeyin öneminin

kalmadığı o anı uzatabilirdi, jaluzilerin dışındaki gökyüzü şeritlerine bakarken meydan okurcasına gülümsedi.

“Şunu bilmeni istiyorum.”

Yatağın yanına gelmişti. Giyinmiş durumda, ona bakıyordu. Sesi dengeli, sakin, netti. Dagny söz dinleyip ona baktı. Rearden konuştu:

“Sana karşı ne hissettiğimi merak ediyorsan, seni hor görüyorum. Ama kendimi çok daha hor gördüğüm için seninki onun yanında hiç kalır.Sevmiyorum seni. Hiçbir zaman, hiç kimseyi sevmedim. Seni ilk gördüğümden beri arzulamaktaydım. Bir orospuyu arzular gibi...aynı nedenle ve aynı amaçla, iki yıl boyunca kendime lanetler okudum, çünkü senin bu tür arzuların çok üstünde olduğunu sanıyordum. Değilsin. Sen de benim kadar aşağılık bir hayvansın. Bunu keşfettiğim için kendimden nefret etmem gerekirdi, ama etmiyorum. Daha dün, birisi çıkıp bana senin bu gece yaptıklarını yapabileceğini söylese, onu öldürürdüm. Bugün, başka türlü olmaman, böyle kahpe olmayı sürdürmen için hayatımı veririm. Sende gördüğüm onca büyüklüğe gelince...hayvansal zevklere olan istidadını feda edip onu asla almazdım. Çok yüce kişilerdik...sen ve ben. Gücümüzden gurur duyuyorduk, öyle değil mi? İşte bizden geriye kala kala bu kaldı...bu konuda kendini kandırmam istemiyorum.”

Ağır ağır konuşuyor, sanki kelimeleriyle kendini kırbaçlıyordu. Sesinde duygu yoktu. Yalnızca cansız bir çaba vardı. Konuşmaya istekli bir adamın sesi olmaktan çok, görevin çirkin, ıstıraplı sesiydi.

“Hiçbir zaman, hiç kimseye ihtiyacım olmamasını kendi onurum saydım. Sana ihtiyacım var. Her zaman inançlarıma göre hareket eden biri olmaktan gurur duydum. Şimdi nefret ettiğim bir arzuya teslim oldum. Bu arzu benim zihnimi,

irademi, varlığımı, var olma gücümü azaltıp beni sana bağımlı hâle getirdi...Hayran olduğum Dagny Taggart'a bile değil...vücuduna, ellerine, dudaklarına, kaslarının birkaç saniyelik kasılıp gevşeyişine. Sözümden hiçbir zaman dönmemiştim. Şimdi ömrüm boyunca tutmak üzere verdiğim bir sözü bozmuş oldum. Daha önce hiçbir zaman saklanması gereken bir şey yapmamıştım. Şimdi yalan söylemem, sinsilik etmem, saklanmam gerekiyor. Ne istiyorsam onu açıkça, yüksek sesle söyleyebilir, onu bütün dünyanın gözü önünde elde edebilirdim. Şimdi ise tek arzum, kendime bile itiraf etmek istemediğim bir şey. Ama yine de, tek arzum o. Sana sahip olacağım...Bu uğurda, sahip olduğum her şeyi feda edebilirim. Fabrikaları da, Rearden Metal'i de, tüm hayatımın başarılarını da. Kendimin ötesinde bir bedelle sahip olacağım sana. Kendime olan saygım pahasına. Bunu bilmeni istiyorum. Hiçbir açıdan numara yapmak, bir şeyleri açıklamaktan kaçınmak, kendimi kandırmak istemiyorum. Aşkmış, değermiş, sadakatmiş, saygıymış...bunlara yer yok. Arkasına saklanabileceğimiz hiçbir onur kırıntısı kalmamalı. Hiçbir zaman yardım dilenmemiştim. Şimdi bunu yapmayı seçiyorum. Tüm sonuçlarına katlanacağım, yaptığım seçimle yüzleşmeye katlanacağım. Yoz bir şey bu...ben de onu olduğu gibi kabul ediyorum...üstelik bu uğurda feda etmeyeceğim hiçbir yüce şey de yok. Şimdi bana tokat atmak istiyorsan, hemen at. Keşke yapsan."

Dagny bu sözleri dimdik oturarak, battaniyeyi yumrukları arasında kavrayıp boğazına dayamış durumda, vücudunu saklayarak dinlemişti. Başlangıçta Rearden onun kendisine inanmayan gözlerle ifadesiyle baktığını görmüştü. Daha sonra, onun bu sözleri daha büyük bir dikkatle dinlemeye başladığını, gözlerine bakarken daha fazlasını görmekte

olduğunu sezmişti. Sanki daha önce hiç karşılaşmadığı bir açılımı büyük bir yoğunlukla inceliyordu. Rearden kendi yüzünde bir ışık hüzmesinin güçlenmekte olduğunu hissetti, çünkü o ışığın yansımasını Dagny'nin yüzünde görmeye başlamıştı. Şok yavaş yavaş kayboldu, sonra merak kayboldu...Dagny'nin yüzü hem sakın, hem pırıltılı, garip bir asudeliğe doğru kayıp düzgünleşti.

Rearden konuşmayı kesince Dagny patlayıp gülmeye başladı.

Rearden'ı şoka sürükleyen, bu gülüşün içinde hiçbir öfke sezemeyişiydi. Dagny rahatça, neşeyle gülüyordu. Bir sorunun çözümüne gülermiş gibi değil de, hiçbir sorun olmadığını anlamış gibi gülüyordu.

Kolunun gergin, bilinçli bir hareketiyle battaniyeyi üzerinden attı, ayağa kalktı. Yerde giysilerini gördü, onları bir tekmeyle uzağa itti, çırılçıplak, Rearden'ın karşısına dikildi...ve konuştu:

"Seni istiyorum, Hank. Senin sandığından çok daha hayvanım. Seni ilk gördüğüm andan itibaren istedim...Bu konuda tek utandığım nokta ise, o sıra istediğimi bilememiş oluşum. İki yıldır, neden en parlak dakikalarımın senin ofisinde, başımı kaldırınca seni görebileceğim yerlerde geçirdiklerim olduğunu anlayamamıştım. Senin yanımdayken hissettiklerimin niteliğini de, nedenini de anlayamamıştım. Ama şimdi biliyorum. Tek istediğim bu, Hank. Seni yatağımda istiyorum...Geri kalan tüm zamanında benden kurtulmuş durumdasın. Hiçbir konuda numara yapmak zorunda değilsin. Beni düşünme, hissetme, aldırma. Senin zihnini, iradeni, varlığını ya da ruhunu istemiyorum, yeter ki arzularının en aşağı olanı için bana gel. Tek istediği, seni tiksindiren o duygular olan bir hayvanım ben... ama onları da

senden istiyorum. Sen o uğurda en yüce değerleri feda edebilirmişsin...bende feda edecek bir şey de yok. Erişmek istediğim bir değer de yok. Öyle aşağıdayım ki, bir lokomotifin içinde senin vücudunu görebilmek için dünyanın en büyük güzelliklerini feda edebilirim. Onu görünce de...kayıtsız kalamam. Bana bağımlı hâle geldiğin için korkmana gerek yok. Asıl senin her kaprisine bağımlı hâle gelen benim. Bana her yerde, her zaman, her istediğin şekilde sahip olabilirsin. Buna benim yeteneğimin ayıbı mı demiştin? Bu sana benim üzerimde öyle bir sahiplik hakkı getiriyor ki, başka hiçbir mülküne bu kadar sahip olamazsın. Beni istediğin gibi kullanabilirsin...bunu itiraf etmekten çekinmiyorum...Senden koruyacağım ya da saklamak isteyeceğim hiçbir şeyim yok. Bunu kendi başarılarına bir tehdit olarak görüyorsun, ama benimkilere tehdit değil. Ofisimde, masamın başında oturup türlü işlerle uğraşırken, karşıma sorunlar çıktığında, durum dayanılmaz hâle geldiğinde, gece ödül olarak senin yatağında olacağımı düşünebileceğim. Buna yoz mu diyordun? Ben senden çok daha yozlaşmış durumdayım. Sen bunu kendi günahın olarak görüyorsun, bense kendi gururum olarak. Yaptığım her şeyden çok bundan gurur duyuyorum. Hattı inşa etmekten bile çok. Bana en gurur duyduğun başarın nedir diye sorsalar, Hank Rearden'la yattım; bunu hak ederek yaptım, derim."

Rearden onu yatağın üstüne savurduğunda, vücutları odanın havası içinde bir çarpışma sesi çıkardı, buna Rearden'ın acıyla inlemesiyle Dagny'nin gülüşü eşlik etti.

***

Sokakların karanlığı, yağmurun yağmakta olduğunu saklıyordu, ama köşe ışığının hemen alanda pırıl pırıl bir ıslaklık belliydi. James Taggart ceplerini yokladığında mendilini kaybetmiş olduğunu anladı. Yarı sesli bir küfür savurdu. Sanki bu kaybının yanı sıra yağmurun yağması ve nezle olması birilerinin bilinçli bir komplosuymuş gibi güceniklik ve öfke duyuyordu.

Kaldırımlarda ince bir çamur tabakası vardı. Pabuçlarının lastik tabanlarında bir emme sesi, sırtından aşağı bir ürperme duygusu hissetti. Ne yürümek, ne de durmak istiyordu. Gideceği hiçbir yer yoktu.

Yönetim Kurulu toplantısı sonrasında ofisinden çıktığında, başka hiçbir randevusu olmadığını, önünde koskoca bir akşam olduğunu ve birlikte vakit öldürecek kimsesi de olmadığını fark etmişti. Gazetelerin baş sayfaları John Galt Hattının başarısını haykırmaktaydı. Radyolar da dün akşam ve gece boyunca aynı şeyi tekrarlayıp durmuşlardı. Taggart Transcontinental'ın adı koskoca ülkenin her yanında manşetlerdeydi. Tebrikleri gülümseyerek kabul etmişti. Yönetim Kurulu toplantısında da, upuzun masanın başındaki koltuğa oturup yine gülümsemişti. Kurul üyeleri Taggart hisselerinin borsada nasıl yükseldiğini anlatıp durmuşlar, ona kız kardeşiyle karşılıklı imzaladığı yazılı anlaşmayı dikkatli bir sesle sormuşlardı. Ne olur ne olmaz, diyorlardı. O da gülümseyerek, anlaşmada hiçbir boşluk olmadığını, her şeyin yolunda olduğunu, kız kardeşinin hattı kesinlikle Taggart Transcontinental'a devredeceğini söylemişti. Onlar buna karşılık, parlak gelecekten, James Taggart'a ne büyük minnet borcu hissettiklerinden söz etmişlerdi.

Toplantı boyunca hep, aman bitse de eve gitsem, diye düşünmüştü. Sonra sokağa adım attığında, bu gece eve gitmeye cesaret edemeyeceğini hissetmişti. Yalnız kalamazdı. Hele şu birkaç saat boyunca. Kimseyi de arayamazdı. İnsanlarla birlikte olmak, onları görmek istemiyordu. Yönetim Kurulundaki adamlar ona ne kadar büyük insan olduğunu söylerken, gözlerine bakmıştı. Önüne film çekilmiş gibi bakışlar. Onu küçümsüyorlardı. Daha korkuncu, kendilerini de küçümsüyorlardı.

Kafasını eğip yürüdü. Arada sırada bir yağmur damlası ensesine, boynuna iğne gibi değmekteydi. Gazete bayilerinin önünden geçerken başka tarafa bakıyordu. Gazeteler ona habire John Galt Hattı'nın adını haykırıyor gibiydi. Bir de, yine duymak istemediği bir başka ismi: Ragnar Danneskjöld. Dün gece, Norveç Halk Cumhuriyeti'ne gitmekte olan bir gemiye ve geminin taşıdığı, acil durum için hibe edilmiş takım tezgâhlarından oluşmuş kargoya, Ragnar Danneskjöld el koymuştu. Bu hikâye Jim'i, açıklayamadığı bir biçimde, rahatsız ediyordu. Her nedense, bu duygu da John Galt Hattı'yla ilgili hissettikleriyle aynı niteliğe sahipti.

Nezleyim de ondan, diye düşündü. Nezle olmasa böyle hissetmezdi. İnsanın nezleyken tam formda olması beklenemezdi...Elinde değildi...ne yapmasını bekliyorlardı ki bu akşam, şarkı söyleyip dans etmesini mi? Bu soruyu öfkeyle, ruhsal durumunun bilinmeyen yargıçlarına yöneltti. Cebinde bir kere daha mendilini aradı, küfretti, sonunda bir dükkâna girip kâğıt mendil satın almaya karar verdi. Bir zamanlar oldukça canlı bir yer olan meydanın karşı tarafında, büfe gibi bir dükkânın ışıklarını gördü, bu geç saatte bile kapanmamış olduğunu umdu. Karşı tarafa geçerken, işte

yakında batacak biri daha, diye düşünüyordu. Bu düşünce onu keyiflendirdi.

İçerisi aydınlıktı. Birkaç yorgun tezgâhtar kız, boş tezgâhların başında bekliyor, avaz avaz bir müzik çalıyor, köşede bir tek müşteri göze çarpıyordu. Müzik Taggart'ın sesindeki sinirliliği yok etti. Aslında kâğıt mendil isterken, sanki nezlesinden o tezgâhtar kız sorumluymuş gibi konuşmuştu. Kız arkadaki rafa döndü, ama sonra hemen yine dönüp çabucak onun yüzüne baktı. Avucuna bir paket kâğıt mendil almıştı, ama durakladı, onu garip bir dikkatle inceledi.

"Siz James Taggart mısınız?" diye sordu.

"Evet." diye aksilendi Taggart. "Neden?"

"Ya!

Kız havai fişek gösterisindeki çocuklar gibi şaşırmıştı. Soluğu tıkanır gibi oluyordu. Bakışlarında, Taggart'a göre, ancak film yıldızlarına bakarken görülebilecek bir nitelik vardı.

"Bu sabah gazetede resminizi görmüştüm, Bay Taggart," dedi kız hızla. Yüzüne bir pembelik yayıldı, sonra yok oldu. "Ne kadar büyük bir başarı olduğu anlatılıyor, hepsini yapanın siz olduğunuzdan bahsediliyordu; ama bunun bilinmesini istemiyormuşsunuz."

"Ya," dedi Taggart. Gülümsüyordu.

"O resme tıpatıp benziyorsunuz." Kızın sesinde inanılmaz bir şaşkınlık vardı. "Buraya girmeniz müthiş bir şey!"

"Girmemeli miydim?" Sesi eğleniyor gibiydi.

"Şey, yani...herkes onu konuşuyor. Bütün ülke. Yapan da sizsiniz...ve siz buradasınız! Daha önce ömrümde hiç önemli bir insan görmemiştim. Hiç önemli bir şeye yakın olmamıştım...yani...gazete haberine."

Taggart daha önce bir yere girip de oraya renk getirmiş değildi. Kız artık yorgun gibi görünmüyordu. Küçük dükkân sanki bir olay yeri olmuştu.

“Bay Taggart, gazetelerde hakkınızda yazılanlar doğru mu?”

“Ne diyorlar?”

“Sırrınızla ilgili?”

“Hangi sır?”

“Diyorlar ki, herkes o köprüyü tartışıp, dayanacak mı, dayanmayacak mı diye kavga ederken, siz işe devam etmişsiniz, çünkü dayanacağını biliyormuşsunuz, oysa başka hiç kimse bundan emin değilmiş. Yani hat aslında bir Taggart projesiymiş, perde arkasında olayı yürüten de sizmişsiniz, ama bunu sır olarak saklamışsınız, çünkü alkışların size gelip gelmemesi umurunuzda değilmiş.”

Halkla İlişkiler Departmanının herkese yolladığı basın bültenini Jim de görmüştü. “Evet,” dedi. “Doğru.” Kızın ona bakışı, bunların gerçekten doğru olduğu duygusu veriyordu.

“Harika bir şey yapmışsınız, Bay Taggart.”

“Gazetede okuduklarınızı her zaman bu kadar ayrıntılı olarak hatırlar mısınız?”

“Evet, tabiî. Herhalde. Tüm ilginç şeyleri. Büyük şeyleri. Bunları okumak hoşuma gider. Benim hayatımda hiçbir zaman büyük şeyler olmamıştır.”

Bunu neşeyle, kendine acımaksızın söylemişti. Sesinde ve hareketlerinde genç, kararlı bir canlılık vardı. Saçları kızıl kahverengi bukleliydi. Ayrık gözleri, kalkık burnunun üzerinde birkaç çili vardı. Taggart içinden, insan dikkat etse buna güzel bir yüz der, ama dikkat etmek için bir neden yok, diye düşündü. Sıradan bir yüzdü, ama uyanık, ilgi dolu

bakışları vardı. Dünyanın her köşesinde ilginç sırlar olduğuna inanan bakışlar.

“Bay Taggart, büyük adam olmak nasıl bir duygu?”

“Küçük kız olmak nasıl bir duygu?”

Kız güldü. “Şey, harika.”

“Demek senin durumun benimkinden iyi.”

“Böyle bir şeyi nasıl söyl..

“Belki de gazetelerdeki büyük olaylarla ilgin olmadığı için şanslısın. Büyük. Neye büyük denir ki?”

“Şey...önemli yani.”

“Neler önemli?”

“Onu asıl siz bana söyleyebilirsiniz, Bay Taggart.”

“Hiçbir şey önemli olamaz.”

Kız inanmaz bakışlarla baktı. “Sizin bunu böyle bir gecede söylemeniz...” “Kendimi hiç de harika hissetmiyorum...eğer bilmek istediğin oysa. Ömrümde harika olmaktan hiç bu kadar uzaklaşmamıştım.”

Kızın gözlerinde bir kaygıyla kendisine baktığını görünce şaşırdı. Kimse onun için böyle kaygılanmış değildi. “Siz yorgunsunuz, Bay Taggart ” dedi kız inançla. “Onlara cehennemin dibine gitmelerini söyleyin.”

“Kimlere?”

“Sizi kim üzüyorsa, onlara. Doğru bir şey değil yaptıkları”

“Doğru olmayan ne?”

“Böyle hissetmeniz. Zor günler geçirdiniz, ama hepsini alt ettiniz, şimdi keyfini çıkarma zamanınız. Hakkınız bu.”

“Keyfini nasıl çıkarmamı öneriyorsun?”

“Eh, bilemem. Ama bu gece kutlama yaparsınız diye düşünürdüm. Bir parti, önemli insanlar, şampanya, size verilen ödüller, örneğin kentlerin anahtarları falan. Parlak bir

parti. Tek başınıza yürüyüp kâğıt mendil almak için dükkâna girmek yerine. Olur şey değil!”

“Sen büsbütün unutmadan şu mendilleri bana ver.” On sent uzatıyordu. “Lüks partiye gelince, bu gece kimseyi görmek istemeyebileceğim hiç aklına gelmedi mi?”

Kız bunu ciddi ciddi düşündü. “Hayır,” dedi sonunda. “Gelmedi. Ama niçin öyle hissettiğinizi anlayabiliyorum.”

“Nedenmiş?” Bu soruya kendisi cevap bulamıyordu.

“Kimse sizin çapınızda değil, Bay Taggart,” dedi kız samimiyetle. Bu iltifat değildi. Bunu inanarak söylüyordu.

“Öyle mi düşünüyorsun?”

“Ben galiba insanları pek sevmiyorum, Bay Taggart. Çoğunu yani.”

“Ben de. Hiçbirini.”

“Sanırdım ki...sizin gibi biri...onların ne kadar zalim olduğunu, izin verirseniz nasıl sırtınıza binmek isteyeceklerini bilir. Dünyadaki büyük insanların onlardan kurtulabileceğini, habire pire yemi olmayacağını düşünürdüm, ama belli ki yanılmışım.”

“Nasıl pire yemi yani?”

“İşler zorlaşınca kendim için kullandığım bir söz o. Çaba gösterip o çukurdan kurtulmam gerektiğini, her asalağa pire yemliği yapmamam gerektiğini söylerim kendime. Ama belki de her yerde aynı durum var, yalnız pireler daha büyük oluyor.”

“Çok daha büyük.”

Kız susmuştu. Düşünüyor gibiydi. “Garip,” dedi hüzünlü bir sesle. Kafasındaki bir düşünceyi seslendirmiş gibiydi.

“Garip olan ne?”

“Bir zamanlar bir kitap okumuştum, büyük insanların her zaman mutsuz oldukları anlatılıyordu. Ne kadar büyüklerse o

kadar mutsuzlar, diyordu. Bana pek anlamlı gelmemişti, ama belki de doğru.”

“Senin sandığından çok daha doğru.”

Kız gözlerini kaçırdı. Tedirgindi.

“Neden büyük adamlar için bu kadar kaygılanıyorsun?” diye sordu Taggart. “Nesin sen? Kahramanlara tapan biri mi?”

Kız dönüp baktığında Taggart bir gizli gülümsemenin ışığını gördü. Oysa yüz ifadesi ciddiyetini korumaktaydı. Taggart’a ömrü boyunca hiç kimse böyle bakmamıştı. Kız alçak sesle, resmi havada cevap verdi. “Bay Taggart, başka hayranlık duyulacak ne var ki?”

Sonra başını çevirdi. Sanki çalar saatle uyanıyordu. “Dükkânı kapatma saati, Bay Taggart,” dedi üzgün bir sesle.

Taggart, “Şapkanı al, seni dışarıda bekliyorum,” deyiverdi.

Kız ona baktı. Sanki hayatta mümkün olabilecek şeyler arasında en zayıf olasılık buydu.

“Ciddi misiniz?” diye fısıldadı.

“Ciddiyim.”

Kız olduğu yerde döndü, elemanlar kapısına şimşek gibi uçtu. Tezgâhı da, görevlerini de, bir daveti kabul ederken fazla hevesli görünmeme konusundaki kadınlık kuralını da unutmuştu.

Taggart bir an durup onun arkasından baktı. Gözleri kısılmıştı. İçindeki duyguları nitelemeye kalkışmadı. Duyguları incelememek, onun hayatinin tek değişmez kuralıydı. Yalnızca hissetmek yeterdi. Bu seferki duygu da hoş bir duyguydu. Bilmek istediği o kadardı. Ama o duygu, adını anmak istemediği bir düşüncenin ürünüydü. Alt sınıftan kızlarla daha önce de karşılaşmıştı. Ona hayranmış gibi

numara çekerler, belli amaçlarla ham iltifatlar yağdırırlardı. Ne hoşlanır, ne de kızardı bunlara. Onlarla birlikte olduğu süreyi sıkıcı bir eğlence olarak kabul eder, oyun süresince karşısındakine kendi eşitiymiş gibi davranırdı. Öyle yapmak gerektiğine inananlardandı. Ama bu kız farklıydı. Taggart'ın kafasındaki seslendirilmemiş kelimeler de farklıydı: Budala kız bu konuda ciddi!

Kaldırımda, yağmur altında, onu sabırsızlıkla bekledi. Bu gece ihtiyaç duyduğu tek kişinin o kız olması onu rahatsız etmediği gibi, ona bir çelişkiymiş gibi de gözükmüyordu. Duyduğu ihtiyacın yapısına isim takmadı. İsmi olmayan ve seslendirilmeyen şeyler, çelişki oluşturamazdı.

Kız çıktığında, bütün utangaçlığına rağmen başını dik tutmakta oluşu dikkatini çekti. Çirkin bir pardösü giymişti. Yakasına taktığı ucuz mücevher de onu daha beter göstermekteydi. Buklelerinin üzerine kondurduğu küçük şapkaya çiçekler yerleştirilmişti. Garipti ama başı öyle dik olunca, kıyafeti de iyiymiş gibi duruyordu. Üstündekileri taşımasını bilen bir kızdı.

Taggart, "Benim eve gelip benimle bir kadeh bir şey içmek ister misin?" diye sordu.

Kız sessizce, ciddi ciddi, başıyla kabul ettiğini belirtti. Sanki kabul ettiğini anlatmak için gereken uygun kelimeleri bulamayacağından korkuyordu. Sonra ona hiç bakmadan, kendi kendine konuşuyormuş gibi ekledi. "Bu gece kimseyi görmek istemiyordunuz, ama benimle olmak istediniz..." Taggart kimsenin sesinde bu kadar ciddi bir gurur duymamıştı.

Kız takside, onun yanında sessiz oturdu. Önlerinden geçtikleri gökdelenlere bakıyordu. Bir süre sonra, "New

York’ta böyle şeyler olduğunu duymuştum, ama benim başıma geleceğini hiç tahmin etmezdim,” dedi.

“Nerelisin sen?”

“Buffalo’lu.”

“Ailen var mı?”

Bir kararsızlık geçirdi. "Var herhalde. Buffalo’da.”

“Herhalde ne demek?”

“Onları terk ettim.”

“Neden?”

“Bir şey olacaksam onlardan uzaklaşmalı, temizlenmeliyim, diye düşündüm.”

“Niye? Ne oldu ki?”

“Hiçbir şey olmadı. Olacağı da yoktu. Tahammül edemediğim şey oydu zaten.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Yani onlar...size doğrusunu söylemem gerekir herhalde, Bay Taggart. Babam hiçbir zaman bir baltaya sap olmadı, annem de onun olup olmadığına aldırmadı. Yedi kardeş arasında, bir işte çalışmayı sürdürebilen sadece ben oluyordum, bundan da bıkmaya başlamıştım. Ötekilerin şansı her zaman ters giderdi. Şu ya da bu şekilde. Oradan kurtulmazsam bana da bulaşacak diye korktum. Ötekiler gibi ben de çürüyecektim. Günün birinde kendime bir tren bileti aldım, çıktım yola. Veda etmedim. Gideceğimden haberleri bile yoktu.” Aklına gelen düşünceye yüksek sesle güldü. “Bay Taggart, bindiğim tren bir Taggart treniydi.”

“Ne zaman geldin buraya?”

“Altı ay önce.”

“Yalnız mısın?”

“Evet,” dedi mutlu mutlu.

“Yapmak istediğin neydi?”

“Eh, anlarsınız...bir yerlere varmak, bir şey olmak.”

“Nereye varmak?”

“Bilemiyorum ama...insanlar dünyada hep bir şeyler yapıyorlar. New York’un resimlerini gördüğümde demiştim ki...” Parmağıyla ıslak camların dışındaki dev binaları gösteriyordu. “Bu binaları birileri yaptı...o kişi oturup sızlanmadı, mutfak kirli, dam akıyor, musluk akandı, dünya kötü, deyip durmadı...Bay Taggart..Başını bir ürpertiyle çevirdi, dosdoğru ona baktı. “Biz çok fakirdik, umurumuzda da değildi. Benim dayanamadığım oydu. Umurlarında olmayışı. Parmaklarını bile kıpırdatmıyorlardı. Çöpü bile dökmeye niyetleri yoktu. Komşumuz olan bir kadın vardı, o da bana habire, aileye yardım etmenin benim görevim olduğunu söyleyip duruyordu. Bana, ona ya da herhangi birimize ne olduğunun önemi yok, çünkü zaten tek bir kişi ne yapabilir ki, diyordu!” Taggart onun gözlerindeki pırıl pırıl bakışların gerisinde bir incinme fark etti. Kız. “Bunlardan söz etmek istemiyorum,” dedi. “Sizinle hele. Bu olay...yani sizinle karşılaşmam...onların başına asla gelemez. Bunu onlarla paylaşmayacağım. Benim bu. Onların değil.”

“Kaç yaşındasın?”

“Ondokuz.”

Taggart evindeki salonun ışıkları alanda ona baktığında, birkaç öğün yemek yese enikonu bir vücudu olurdu, diye düşünüyordu. Boyuna ve kemik yapısına göre fazla zayıftı. Üstüne oturmuş, eskice bir siyah elbise giymiş, bileğindeki şıngırtılı bileziklerle bu durumu saklamaya çalışmıştı. Salona müzedeymiş gibi bakıyordu. Hiçbir şeye elini süremeyeceği, her şeyi adamakıllı ezberlemek zorunda olduğu bir yere gelmiş gibiydi.

“Adın ne?”

“Cherryl Brooks.”

“Eh, otur haydi.”

İçkileri sessizce hazırladı. Kız bu arada söz dinleyip bekledi. Bir koltuğun koluna ilişmişti. Taggart ona kadehi uzattığında, alıp birkaç yudumu bir görevi ifa edermişçesine yuttu, sonra avuçlarını kadehe sardı. Taggart onun ne içtiğinin bile farkında olmadığını biliyordu. Dikkat bile etmemişti. Dikkat etmeye vakti yoktu.

Kendisi de içkiden bir yudum aldı, bardağı sinirli bir hareketle sehpaya koydu. Canı içki de istemiyordu. Suratını asıp odada volta attı. Kızın kendisini izlediğini biliyor, bundan hoşlanıyordu. Her hareketi önemli oluyordu o sorgulamayan yumuşak bakışlar altında. Kol düğmeleri de önemliydi, pabuç bağları da, odadaki abajurlar da, tablalar da.

“Bay Taggart, sizi bu kadar mutsuz eden nedir?”

“Mutlu ya da mutsuz olmamı sen neden umursuyorsun?”

“Çünkü...şey, yani sizin de mutlu ve gururlu olmaya hakkınız yoksa, kimin var?”

“Benim bilmek istediğim de o...kimin var?” Birdenbire kıza döndü, kelimeler ağzından, sanki sigortası atmış gibi, patlayarak döküldü. “Demir cevheriyle yüksek fırını da o icat etmedi ya!”

“Kim?”

“Rearden. Dökümhaneleri, kimyayı, kompresörleri o icat etmedi ya. Daha önce gelip geçmiş binlerce kişi olmasa, Metal'ini de icat edemezdi. Metal’i. Onun Metal’i! Neden kendinin sanıyor onu? Niçin kendi icadı sayıyor? Herkes herkesin çalışmalarını kullanır. Hiç kimse hiçbir zaman bir şey icat edemez.”

Kız şaşkın bir sesle, “Ama demir cevheri de, bütün öbür şeyler de zaten vardı,” dedi. “Neden Metal’i başka kimse

yapmadı da Bay Rearden yaptı?” “Soylu bir amaç uğruna yapmadı ki! Kendi kârı için yaptı. Hiçbir şeyi başka bir amaç uğruna yapmadı.”

“Bunda ne kötülük var, Bay Taggart?” Sonra yavaşça güldü. Sanki bir bulmacayı şu anda çözebilmişti. “Bu çok saçma, Bay Taggart. Ciddi söylüyor olamazsınız. Bay Rearden elde ettiği kârların hepsini hak etmiş biri, bunu pekâlâ biliyorsunuz. Siz de öylesiniz. Bunları tevazu göstermek için söylüyorsunuz. Herkes ne müthiş işler yaptığınızı biliyor da ondan. Siz de, Bay Rearden da, kız kardeşiniz de...ne harika bir insan olmalı o da!”

“Öyle mi? Sana öyle geliyor. O sert, duygusuz bir kadındır, tüm ömrünü raylar, köprüler yapmakla geçirir. Bunları da büyük bir amaç uğruna yapmaz, yalnızca zevk aldığı için yapar. Madem zevk alıyor, yaptı diye alkışlamanın ne manası var? Colorado’daki o şımarık sanayiciler için o hattı yapmanın o kadar da harika bir şey olduğundan emin değilim...öte yandan kuş uçmaz yerlerde, ulaşıma ihtiyaç duyan onca yoksul insan varken hele..

“Ama, Bay Taggart, o hattı yapabilmek için mücadele veren sizdiniz!” “Evet, çünkü görevimdi. Bunu şirkete, hissedarlara ve elemanlarımıza borçluydum. Ama bundan zevk almamı bekleme. Bu karmaşık yeni metali icat etmenin de o kadar harika bir şey olduğundan emin değilim. Onca ülke bugün bildiğimiz demirin açlığını çekiyor. Çin Halk Cumhuriyeti’nde milletin başını sokacak bir dam kurmasına yetecek çivi bile yok, biliyor musun?” “Ama...ama bunun sizin suçunuz olduğunu sanmıyorum.”

“Ama birileri bununla da ilgilenmeli. Gözleri kendi cüzdanından daha ilerisini görebilen biri. Bugün çevremizde bunca acı çekilirken, hiçbir duyarlı insan on yılını şık

metallerle deney yapmaya gömemez. Sen bunu harika buluyorsun, öyle mi? Bu üstün bir yetenek değil ki! Kendi çeliğinden bir tonunu kafasına boşaltsan yine de delinmeyecek bir derisi var! Dünyada ondan yetenekli onca insan var, ama ne manşetlere adları yazılır, ne de insanlar köprülere koşup onları seyreder, çünkü ruhları acı çeken insanların ağırlığı alanda ezilirken onlar yıkılmaz köprüler kurmakla uğraşmamışlardır!”

Kız ona sessizce, saygılı bakışlarla bakıyordu. Coşkulu hevesi biraz dinmiş, gözleri sakinleşmişti. Taggart kendini daha iyi hissetmekteydi.

Kadehini eline aldı, bir yudum içti, birdenbire aklına gelen şeye sesli sesli güldü.

“Komikti ama,” dedi. Sesi rahatlamış, biraz canlanmıştı. Sanki bir arkadaşına içini açıyordu. “Dün Wyatt Kavşağından ilk haberler radyoda duyulduğunda Orren Boyle’u görmeliydin! Yemyeşil kesildi. Yemyeşil.Bozulmuş balık rengi! Dün gece kötü haberi alınca ne yaptı, biliyor musun? Valhalla Oteli’nde kendine bir süit tuttu...Orası nasıl bir yer, bilirsin...Son duyduğumda hâlâ oradaydı. Masaların altında, yatakların üstünde içmeyi sürdürüyordu...yanında birkaç arkadaşı ve Amsterdam Caddesi'ndeki kadın nüfusunun da yarısıyla birlikte!”

“Bay Boyle kim?” diye sordu kız. Aptallaşmıştı.

“Şişko bir salak. Hep gücünün yetmeyeceği şeylere uzanır. Kurnaz biridir, bazen de aşırı kurnazlaşır. Dün yüzünü görmeliydin! Ben bayıldım. Bir o, bir de Dr. Floyd Ferris. O sinsi yılan da hoşlanmadı bu işten, hiç hoşlanmadı! Devlet Bilim Enstitüsü’nden zarif Dr. Ferris! Halkın hizmetkârı. Ağdalı konuşan adam. Ama durumu yine de iyi idare etti bence. Tabii her paragrafta tutukluğu fark ediliyordu. Bu

sabahki röportajında, ‘Bu ülke Rearden’a metali verdi, şimdi onun da bunun karşılığında ülkeye bir şey vermesini bekliyor,' dedi. Oldukça kurnaz! Öyle bir yağcı için hele! Bertram Scudder’dan iyi becerdi bir kere. Gazeteciler duygularını sorduklarında Scudder yalnızca ‘yorum yok’ demekle yetindi, başka da söyleyecek hiçbir şey bulamadı. Oysa doğduğu günden beri hiç susmamıştır...fikri sorulsa da, sorulmasa da...ister Ibni Sina’yı sorun, ister tekstil sanayinde bayanlar tuvaletlerinin ne kadar yer tuttuğunu! Sonra bir de Dr. Pritchett. Koca sersem! O da ortada dolaşıp herkese, metali Rearden'ın icat etmediğini, formülü beş parasız bir mucitten çaldığım, adamı da öldürdüğünü söyleyip duruyordu!”

Mutlu mutlu kıkırdamaktaydı. Kız sanki yüksek matematikle ilgili bir konferans dinliyormuş gibiydi. Hiçbir şey anlamıyordu. Kullanılan dili bile. Anlamamak, sırrı daha da derinleştiriyordu, çünkü bu sözleri o söylediğine göre, herhalde her zamanki anlamlar söz konusu olamazdı.

Taggart kadehini tekrar doldurdu, dikip bitirdi, ama bu arada neşesi de yok oluverdi. Kendini kızın karşısındaki koltuğa attı, kel alnının altından ona baktı. Gözleri bulutluydu.

“Yarın dönüyor,” dedi. Sesi neşesiz bir gülüş gibi çıkmıştı.

“Kim?”

“Kız kardeşim. Sevgili kız kardeşim. Kendini ne harika buluyordur, değil mi!”

“Kız kardeşinizi sevmiyor musunuz, Bay Taggart?” Taggart yine aynı sesi çıkardı. Bu ses öyle belirgin anlamlar taşıyordu ki, kızın açıklama yapılmasına ihtiyacı yoktu. “Neden?” diye sordu.

“Çünkü kendini beğenmişin teki. Böyle düşünmeye ne hakkı var? Kimin ne hakkı var buna? Kimse iyi değildir!”

“Ciddi olamazsınız, Bay Taggart.”

“Yani, insanız alt tarafı...İnsan nedir ki? Zayıf, çirkin, günahkâr bir yaratıktır. Öyle doğmuştur. Kemiklerine kadar çürümüştür. Demek ki ona gereken, tevazudur. Ömrünü dizlerinin üzerinde, kirli varlığı için bağışlanmayı dileyerek geçirmelidir. İnsan kendini iyi sayıyorsa...işte o zaman çürümüştür. Gurur, günahların en kötüsüdür...işlediği diğer günahlar ne olursa olsun.” “Ama o insan yaptığı şeyin iyi olduğunu biliyorsa?”

“O zaman da özür dilemelidir.”

“Kimden?”

“O şeyi yapmamış olanlardan.”

“Ben...anlayamıyorum.”

“Tabîi anlamazsın. Bunu anlamak için yüksek entelektüellik düzeyinde yıllarca çaba göstermek gerekir. Dr. Simon Pritchett’in *Evrende Metafizik Çelişkiler*'ini hiç duydun mu?” Kız korkuyla başını iki yana salladı. “Neyin iyi olduğunu nereden bileceksin bir kere? Kim bilebilir neyin iyi olduğunu? Kim bilebilir? Kesin diye bir şey yoktur. Bunu Dr. Pritchett itiraz edilmez biçimde kanıtladı. Hiçbir şey kesin değildir. Her şey bir görüş meselesidir. O köprünün çökmediğini nereden biliyorsun? Yalnızca çökmedi diye düşünüyorsun. Orada bir köprü olduğunu nereden biliyorsun zaten? Sen bir felsefe sistemini, örneğin Dr. Pritchett’inkini, akademik bir şey sayıyorsun. Bizden uzak, uygulaması olmayan bir şey, değil mi? Oysa hiç öyle değil. Hem de hiç değil!”

“Ama, Bay Taggart, sizin inşa ettiğiniz o hat...”

“Öff, hat da neymiş? Yalnızca maddî bir başarı. O kadar önemli mı? Maddesel şeylerde ne büyüklük var? O köprüye aval aval ancak bir hayvan bakar. Oysa hayatta bir sürü

yüksek şey var. O yüksek şeylere hiç saygı gösteriliyor mu? Yoo! Şu insanlara bak. Baş sayfalarda onca patırtı, nedeni de bir takım hurda maddelerin bir hilesi! Daha soylu şeylere aldırış ediyorlar mı? Bir manevi olguyu baş sayfayı hiç ayırıyorlar mı? Daha ince duyguları olan insanları takdir ediyorlar mı? Sen de bana, bu yoz dünyada büyük adamlar mutsuzluğa mı mahkûm diye soruyorsun!" Öne eğildi, kıza yoğun bakışlarla baktı. "Söyleyeyim sana...bak, bir şey söyleyeyim...mutsuzluk, sevabın işaretidir. İnsan mutsuzsa, gerçekten mutsuzsa, bu onun üstün türde bir insan olduğu anlamına gelir."

Kızın yüzündeki şaşkın ve kaygılı ifadeyi fark etti. "Ama, Bay Taggart, siz istediğiniz her şeye sahipsiniz. Bugün ülkedeki en iyi demiryolu sizin. Gazeteler sizden, çağın en büyük işadamı diye söz ediyor, şirketinizin hisseleri size bir gecede servet kazandırıyor. İsteyebileceğiniz her şeye sahipsiniz...bundan memnun değil misiniz?"

Kız bir an için onun yüreğindeki korkuyu hissetti, o korku kendi yüreğine de yansıdı. Taggart cevap verdi: "Hayır."

Kız sesini neden fısıltı düzeyine indirdiğini bilemeden, "Köprü yıkılsın mı istiyordunuz?" diye sordu.

"Öyle bir şey söylemedim!" diye aksilendi Taggart. Sonra omuz silkti, elini havada salladı. "Anlamıyorsun."

"Özür dilerim...Biliyorum, daha öğreneceğim öyle çok şey var ki!"

"Ben o köprünün çok ötesinde bir şeye duyulan açlıktan söz ediyorum. Maddesel hiçbir şeyin doyuramayacağı bir açlıktan."

"Nedir, Bay Taggart? Nedir istediğiniz?"

"Bak, işte yine yaptın! Nedir diye sorduğun anda, yine o ham, maddesel dünyaya dönüyorsun. Orada her şeyin

etiketlenmesi ve ölçülmesi gerek. Ben kelimelerle isimlendirilemeyen şeylerden söz ediyorum...ruhun daha yüksek katmanlarından. İnsanın asla ulaşamayacağı düzeylerden...İnsanların başarıları nedir ki? Dünya dediğin, evrende dönüp duran bir atom...O köprünün güneş sistemi içinde sahip olduğu önem nedir?”

Kızın gözlerine birdenbire mutlu bir anlayış ifadesi geldi, bakışları berraklaştı. “Gerçekten büyüksünüz, Bay Taggart. Başarınızın size yetmediğini düşünmeniz çok güzel. Herhalde nereye varsanız, daha ötelere varmak isteyeceksiniz. İhtiraslısınız. İşte en çok hayranlık duyduğum şey: İhtiras. Yeni bir şeyler yapmak, durmamak, pes etmemek, yine yapmak. Anlıyorum, Bay Taggart...büyük düşüncelerin hepsini anlayamamış olsam bile..

“Öğreneceksin.”

“Ah, öğrenmek için öyle çok çalışacağım ki!”

Hayran bakışları değişmemişti. Taggart kalkıp odanın karşı tarafına yürüdü, o bakışların önünde, yumuşak bir spot ışığının karşısındaymış gibi hareket etti. Kadehini doldurdu. Barın arkasında bir ayna asılıydı. Orada kendi vücut biçimini gördü. Uzun boyluydu, ama derbeder, sarkık duruşu, insan zarafetini inkâr etmek istercesine görünüşünü çarpıtıyordu. Saçları seyrelmeye başlamıştı, ağız ifadesi fazla yumuşaktı. Birdenbire, kızın aslında onu göremediğini fark etti. Onun gördüğü, bir şeyler yapan birinin kahraman varlığıydı. Gururlu, dik omuzlar, rüzgârda uçuşan saçlar. Yüksek sesle güldü. İyi bir şaka, diye düşünüyordu. Duyduğu memnuniyet, zafer duygusuna oldukça yakındı. Birinin üstesinden gelmek.

İçkisini yudumlarken yatak odasının kapısına doğru baktı, bu tür serüvenlerin normal sonucunu düşündü. Kolay olacak, diyordu kendi kendine. Kız direnemeyecek kadar büyük bir

şaşkınlık içindeydi. Saçlarındaki kızıl kahve pırıltıya baktı. Işığın altında, başını eğmiş oturuyor, teni düzgün ve pırıl pırıl görünüyordu. Gözlerini kaçırdı. Zahmete ne gerek...? diye düşündü.

Hissettiği arzu iması, fiziksel bir rahatsızlığın ötesine geçmiyordu. Kafasından geçen ve onu eyleme iten en önemli konu, kızla ilgili değil, bu tür bir fırsatı kaçırmayacak insanlarla ilgiliydi. Bu kızın Betty Hope'dan daha iyi bir insan olduğunu kabullenmek zorundaydı. Belki de karşısına çıkmış insanların en iyisiydi. Bu düşünce de onu harekete geçirmedi. Betty Pope için hissettiklerinden fazla değildi bu kıza karşı hissettikleri de. Hiçbir şey hissetmiyordu. Zevk alma umudu, gösterilecek çabaya değmezdi. Niyeti de yoktu zaten.

"Geç oluyor," dedi. "Nerede oturuyorsun? Sana bir içki daha vereyim, ondan sonra da seni evine bırakayım."

Yoksul bir mahalledeki eski püskü pansiyonun kapısında vedalaşırlarken kız bir anlık bir kararsızlık geçirdi, sormak istediği soruyu sormamak için kendisiyle mücadele etti.

"Acaba ben..Sonra birden sustu.

"Ne?"

"Yo, hiçbir şey!"

Taggart sorunun ne olduğunu biliyordu. "Sizi bir daha görecek miyim?" Cevap vermemek hoşuna gitti. Oysa onu yine göreceğini biliyordu.

Kız ona bir daha baktı. Belki de onu son görüşü olduğunu düşünüyordu. "Bay Taggart," dedi. "Size minnettarım, çünkü...yani, başka hangi erkek olsa bir denerdi...yani, istediği o olurdu, ama siz o kadar iyisiniz ki! O kadar iyisiniz ki!"

Taggart belli belirsiz, ilgi dolu bir gülümsemeyle ona doğru eğildi. “Razı olur muydun?” dedi.

Kız birden geri çekildi. Kendi sözlerinin korkusuna kapılmıştı. “Ya, o anlamda demek istemedim!” diye soludu. “Ah, Tanrım, öyle bir şey demek istememiştim...ya da...ya da..Fena hâlde kızardı, olduğu yerde döndü, pansiyonun ön kapısına çıkan merdivenlerden yukarı koşmaya başladı.

Taggart kaldırımda duruyor, içinde çok garip, çok ağır, sisli bir tatmin duygusu hissediyordu. Sanki bir sevap işlemiş gibi. Ve üç yüz kilometrelik John Galt Hattı boyunca dikilip alkış tutan herkesten öcünü almış gibi.

***

Tren Philadelphia'ya vardığında Rearden tek kelime söylemeden ondan ayrıldı. Dönüş yolculuğunun geceleri, gündüz ışığı geldiğinde, kalabalık istasyon platformları karşısında, yani onun asıl saygı duyduğu şeyler karşısında hiçbir önem taşımıyormuş gibi. Dagny New York’a kadar yola kendi başına devam etti. Ama o akşamın geç saatinde, oturduğu dairenin kapısı çalındığı zaman, Dagny bunu zaten beklemekte olduğunu fark etti.

O girdi, hiçbir şey söylemedi, Dagny’ye baktı, sessiz varlığının, sözlü selamlardan daha etkileyici olmasını sağladı. Yüzünde o küçümseyen gülümsemenin belli belirsiz bir gölgesi vardı. Dagny'nin ve kentlisinin saatler süren sabırsızlığını hem kabulleniyor hem de bununla dalga geçiyor gibiydi. Salonun ortasında durdu, yavaşça çevresine bakındı. Dagny’nin dairesiydi burası.

Koca kentte, iki yıldır Rearden’ın tüm ıstıraplarının merkezi olmuş olan yerdi. Düşünmemesi gerektiği hâlde düşündüğü yer. Girmemesi gerekirken girdiği...ve şimdi de buranın sahibiymiş gibi habersiz gelip rahatça daldığı yer. Bir

koltuğa oturdu, bacaklarını öne uzattı, Dagny gelip karşısında durdu. Sanki oturmak için ondan izin bekliyor, beklemek de hoşuna gidiyordu.

“Sana o hattı inşa etme konusunda harika bir iş çıkardığını söyleyeyim mi?” dedi. Dagny ona şaşkın bakışlarla baktı. Hiçbir zaman böyle açık iltifatlarda bulunmamıştı. Sesindeki beğeni samimiydi, ama o alaycı ifadenin gölgesi yüzünden hâlâ okunmaktaydı. Dagny onun aslında, henüz tahmin edemediği bir amaca yönelik olarak konuşmakta olduğunu hissetti. “Bütün gün seninle, o hatla, metalle ve gelecekle ilgili sorulara cevap verip durdum. Bir de, gelen metal siparişlerini saydım. Saatte binlerce tonluk sipariş geliyor. Ne zamandı...dokuz ay önce miydi? Hiçbir yerden tek cevap alamıyordum. Bugün telefonu kesmek zorunda kaldım. Rearden Metal için benimle şahsen konuşmak isteyen insanlardan kaçtım. Sen ne yaptın bugün?”

“Bilmiyorum. Eddie’nin raporlarını dinlemeye çalıştım...insanlardan kaçmaya çalıştım...John Galt Hattı’nda daha çok tren çalıştırabilmek için lokomotif ve vagon aradım, çünkü benim öngördüğüm programın yetmeyeceği üç gün içinde ortaya çıktı.”

“Bugün pek çok kişi seni görmek istedi, değil mi?”

“Evet”

“Seninle konuşmak için neyi olsa feda ederlerdi, değil mi?”

“Şey...herhalde.”

“Gazeteciler bana durmadan senin nasıl biri olduğunu sordular. Yerel basından genç bir delikanlı, senin harika biri olduğunu tekrarlayıp duruyordu. Fırsat bulsa bile seninle konuşmaktan korkacağını söyledi.Hakkı var. Sözünü ettikleri ve karşısında titredikleri o gelecek...senin biçimlendirdiğin bir

gelecek olacak, çünkü sen onların aklından bile geçemeyecek cesareti gösterdin. Şimdi atıldıkları servet kazanma yolları var ya...o yolların hepsini senin gücün açtı. Herkese karşı koyabilme gücü. Kendininkinden başka hiçbir iradeyi tanımama gücü.”

Dagny soluğunun sesli biçimde tıkanmasını önledi. Rearden'ın amacını anlamıştı. Kolları yana sarkmış, yüzü sakin, öylece durmayı sürdürdü. Sarsılmaz bir iradeye sahipmiş gibi. O övgülerin ve hakaret şamarlarının karşısında öylece bekledi.

“Sana da sorular sorup durdular, değil mi?” Sesi yoğundu. Öne eğildi. “Ve sana hayran hayran baktılar. Sanki sen bir dağın doruğundaymışsın, kendileri ancak uzaktan sana şapka çıkarabiliyorlarmış gibi. Değil mi?”

“Evet,” diye fısıldadı.

“Sana yaklaşamayacaklarını, senin önünde konuşamayacaklarını, elbisenin kumaşına el süremeyeceklerini biliyorlardı. Sana saygıyla bakıyorlardı, değil mi? Saygıyla.”

Birden Dagny’yi kolundan yakaladı, dizleri üzerine çökmesini sağlayacak şekilde fırlattı, bedeninin kendi bacaklarına dayanarak kıvrılmasına, dönmesine yol açtı, eğilip onu dudaklarından öptü. Dagny sessizce güldü. Alaycı bir gülüştü, ama yarı kapalı gözlerinden bundan ne büyük bir zevk aldığı belli oluyordu.

Saatler sonra, birlikte yatakta yatarlarken, Rearden’ın eli onun vücudunda gezinirken, birdenbire onu kendi kolunun kıvamına yatırdı, üzerine eğildi. Yüzünün gerginliğinden durumu anladı Dagny. Oysa Rearden’ın sesi dengeli çıkmaktaydı. Sorduğu soru sanki saatler süren bir işkenceden süzüldükten sonra çıkıyordu ağzından:

“Sana sahip olan öbür erkekler kimdi?”

Yüzüne sanki bu soruyu gözünde canlandırmış gibi bakıyordu. Her ayrıntısıyla. Dagny o sesteki küçümsemeyi, nefreti, acıyı duydu...bir de, işkenceyle ve acıyla hiç ilgili olmayan garip bir heves vardı. Soruyu sorarken onu kendine sımsıkı yaslamıştı.

Dagny sakin cevap verdi, ama gözlerinde tehlikeli bir pırıltı vardı. Onu anladığına dair bir uyarı. “Başka bir tek kişi vardı, Hank.”

“Ne zaman?”

“Onyedi yaşımdayken.”

“Uzun sürdü mü?”

“Birkaç yıl.”

“Kimdi o?”

Dagny kendini geri çekin, onun kollarında yatmayı sürdürdü. O eğildi, daha yaklaştı. Yüzü gergindi. Dagny gözlerini kaçırmadı. “Sana cevap vermiyorum.”

“Onu sevdin mi?”

“Cevap vermiyorum.”

“Onunla yatmaktan hoşlandın mı?”

“Evet.”

Sesindeki gülüş, cevabı onun yüzüne şaklattığı bir şamar gibi gösteriyordu. Onun asıl bu cevaptan korktuğunu, ama yine de bunu duymak istediğini bilmekten gelen bir gülüş.

Rearden onun kollarını arkaya doğru büktü, onu çaresiz bir duruma soktu. Soluğunu kendi teninde hissediyordu. Dagny omuzlarına vuran sancıyı hissetti, onun konuşmasındaki öfkeyi de, zevkin getirdiği boğulduğu da sezdi: “Kimdi o?”

Cevap vermedi. Kara gözleriyle ona garip garip baktı. Rearden onun acıyla bükülmüş dudaklarında yalnızca alaycı

bir gülümseme görebildi.

Sonra dudakların, kendi dudaklarının temasıyla, bir teslimiyet ifadesine dönüşmesini seyretti. Ona sarılışı, sanki ona sahip oluşundaki şiddetin ve çaresizliğin, bilinmeyen rakibi.Bilebileceğine inanıyormuş gibiydi. Onun mazisinden silecekti o olayı. Onu da, rakibini de değiştirebilecekti sanki. İkisini de kendi zevkinin bir aracı hâline indirgeyecekti. Dagny'nin kolları ona sarıldığı anda, onun da böylesini istediğini hemen anladı.

***

Konvayör kemerinin silueti gökteki ateş şeritlerine karşı hareket halindeydi. İlerdeki kulenin yukarısına kömür taşıyordu. Gün batımının önünde, kovalar yerin içinden yükseliyor gibiydi. Sistemin başındaki mavi tulumlu genç adam zincirleri takarken belli belirsiz şangırtılar duyuluyor, Quinn Ball Bearing Şirketi’ne ait Connecticut fabrikasının önünde sırayla kamyonlar göze çarpıyordu.

Amalgam Makas ve Sinyal Şirketinden Bay Mowen sokağın karşı tarafında durmuş, seyretmekteydi. Fabrikasından evine giderken durup seyretme ihtiyacını duymuştu. Kısa boylu, göbekli vücuduna dar gelen bir ince pardösü giymiş, kırlaşmaya başlayan sarı saçlarının üzerine bir şapka kondurmuştu. Havada Eylül’ün ilk serinliği hissedilmeye başlıyordu. Quinn Tesislerinin tüm kapıları ardına kadar açıktı. İşçiler ve vinçler, makineleri dışarı taşıyıp duruyordu. Bay Mowen içinden, sanki hayatî organları çıkarıyor, geriye iskeleti bırakıyorlar, diye düşündü.

Parmağıyla fabrikayı göstererek, “Bir tane daha mı?” diye sordu...oysa cevabı biliyordu.

“Hu?” dedi genç adam. Onu daha önce fark etmemişti.

“Bir şirket daha Colorado’ya mı taşınıyor?”

“Hımm.”

“Son iki haftada Connecticut’tan taşınan bu üçüncü şirket New Jersey’de, Rhode Island’da, Massachusetts’de, Atlas Okyanusu kıyısı boyunca her yerde olup bitenlere de bakarsan..Genç adamın oralara baktığı yoktu. Pek dinliyor gibi de görünmüyordu. “Sızıntı yapan bir musluk gibi,” dedi Bay Mowen. ‘Tüm sular Colorado’ya akıyor. Tüm paralar.” Genç adam elindeki zinciri ürktü, kendisi peşinden yürüdü, brandayla kaplı yığının üzerine çıktı. “İnsanlar kendi eyaletlerine bağlıdır, sadıktır sanırsın...Oysa kaçıyorlar. İnsanlara ne oluyor, anlamıyorum.”

“Yasa,” dedi genç adam.

“Ne yasası?”

“Fırsat Eşitleme Yasası.”

“Nasıl yani?”

“Duyduğuma göre Bay Quinn bir yıl önce, Colorado’da şube açma planları yapıyormuş. Yasa çıkınca o iş kalmış. O da bunun üzerine, tası tarağı toplayıp oraya taşınmaya karar vermiş.”

“Bununla neyin düzeleceğini anlamıyorum. O yasa gerekliydi. Çok ayıp bence. Bunca yıllık firmalar! Kuşaklar boyunca burada çalışmışlar...Bunu önleyen bir yasa olmalı...”

Genç adam hızlı hızlı, işinin ehli bir havada çalışıyor, sanki işinden zevk alıyordu. Arkasında konvayör kemeri şangır şungur gökyüzüne yükselip durmaktaydı. Uzaktaki dört baca, bayrak direkleri gibi dikiliyor, dumanlar çevrelerinde dönüyor, akşam kızıllığı içinde, yarıya indirilmiş bayrakları hatırlatıyordu.

Bay Mowen, babasının, dedesinin gününden beti bölgedeki her bacayla birlikte yaşamış biriydi. Ofisinin penceresinden bakınca otuz yıldan ben hep bu konvayör kemerini görürdü. Quinn Ball Bearing Şirketi'nin karşı kaldırımdan yok olması ona imkânsız bir şeymiş gibi geliyordu. Quinn'in kararını duymuş, ama buna inanamamıştı. Daha doğrusu, inanmıştı da...duyduğu veya söylediği her söze ne kadar inanıyorsa, ona da o kadar inanmıştı. Seslerdi bunların hepsi. Fizikî gerçeklerle ilişkileri olamazdı. Ama şimdi, gerçek olduğu belliydi artık. Kenardaki kamyonların yanında, sanki onları durdurmaya gücü yetecekmiş gibi dikilip kalmıştı.

"Doğru bir şey değil," dedi. Sanki gökyüzüne söylüyordu. Ama genç adam gökyüzünün alanda bu sözleri duyabilen tek kişiydi. "Babamın zamanında böyle olmazdı bu işler. Ben büyük adam değilim. Kimseyle kapışmak istemem. Nesi var bu dünyanın?" Cevap gelmedi. "Sen, örneğin...Seni de Colorado'ya götürüyorlar mı?"

"Beni mi? Yo, ben burada çalışmıyorum. Geçici işçiyim ben. Taşınma için alındım. Bunların taşınmasına yardım ediyorum."

"Eh, onlar taşınıp gidince ne yapacaksın?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Daha başka fabrikalar da taşınırsa ne yapacaksın?"

"Bekle gör."

Bay Mowen kuşkulu bakışlarla baktı. Bekleyip görecek olanın kendisi mi, yoksa bu genç adam mı olduğunu pek anlayamamıştı. Ama genç adamın dikkati işine dönüktü. Aşağıya bakmıyordu. Bir sonraki kamyonun üzerine çıkmıştı. Bay Mowen de oraya yöneldi. Başını kaldırmış, delikanlıya bakıyor, sanki yakarıyordu. "Benim bazı haklarım yok mu?

Burada doğdum ben. Büyürken burada gördüğüm eski şirketlerin yine burada kalmasını bekledim. Babam fabrikamızı nasıl yönettiyse, ben de öyle yönetmeyi bekledim. İnsan kendi toplumunun bir parçasıdır, değil mi?...Bu konuda bir şeyler yapılmalı.”

“Hangi konuda?”

“Öf, anladım, sen bu işi harika bir şey olarak görüyorsun, değil mi? Şu Taggart yükselişini, Rearden Metal’i, Colorado’ya doğru altına hücumu, Wyatt’la grubunun üretimi taşan çaydanlıklar gibi arttırmasını! Herkes bunları harika buluyor...nereye gitsen bunu duyuyorsun...İnsanlar sevinçten uçuyor, tatile çıkmış çocuklar gibi plânlar kuruyorlar. Sanki ulusal bir balayındayız ya da her gün Bağımsızlık Bayramı'ymış gibi!”

Genç adam hiçbir şey söylemedi.

“Ama bence hiç öyle değil,” dedi Bay Mowen. Sesini biraz kısmıştı. “Gazeteler de öyle demiyor zaten, o kesin. Gazeteler aslında hiçbir şey demiyor.” Cevap gelmedi, yalnızca zincirlerin şangırtısı duyuldu.

“Neden hepsi Colorado’ya kaçıyor?” diye sordu Bay Mowen. “Bizde olmayan ne var orada?”

Genç adam sırıttı. “Belki de bizde olan, orada olmayan bir şey vardır.” “Ne?” Genç adam cevap vermedi. “Anlamıyorum. Orası geri kalmış, ilkel, aydınlanmamış bir yer. Modern bir yönetimleri bile yok. En kötü eyalet yönetimi onlarda. En tembel. Hiçbir şey yapmıyorlar. Bir tek mahkemelerle emniyet teşkilâtı çalışıyor. Halk için hiçbir şey yaptıkları yok. Kimseye yardım etmiyorlar. En iyi şirketlerimiz neden oraya koşuyor, anlayamıyorum.”

Genç adam başını eğip aşağıya, konuşan adama baktı, ama cevap vermedi.

Bay Mowen içini çekti, “İşler iyi gitmiyor,” dedi. “Fırsat Eşitleme Yasası iyi bir fikirdi. Herkesin bir şansı olmalı. Quinn gibi adamlar bundan yararlanırsa çok yazık. Başka birinin Colorado’da aynı üretimi başlatmasına izin verse ya!...Bu Coloradolular bizi rahat bıraksa keşke. Stockton Döküm var orada. Onların da makas ve sinyal işine girmeye hakkı yok. O alan yıllardan beri benim alanımdır. Kıdem hakkım var, adil bir şey değil bu. İt dalaşı gibi rekabet! Yeni gelenlerin eskileri dirsekleyip kendilerine yer açmasına izin verilmemeli. Kime satacağım ben makaslarla sinyalleri? Colorado’da iki büyük demiryolu şirketi vardı. Şimdi Phoenix-Durango yok oldu, bir tek Taggart Transcontinental kaldı. Hak mı bu? Dan Conway’i zorla saha dışına itiyorlar. Rekabete yer bırakılmalı...Altı aydır Orren Boyle’dan çelik siparişimi teslim etmesini bekliyorum, şimdi kalkmış, hiçbir şey için söz veremem, diyor. Nedeni, Rearden Metal’in piyasayı mahvetmesi. O metal coşuyor, Boyle geri basmak zorunda kalıyor. Hak mı bu? Rearden’ın piyasayı bozmasına izin verilmemeli...hem...ben de biraz Rearden Metal almak istiyorum. İhtiyacım var. Ama alabilirsen al! İnsanlar kuyruğa girmiş, kuyruk üç eyalet boyunca uzayıp gidiyor, kimse bir şey alamıyor, bir tek kendi eski dostlarına, Wyatt, Danagger falan gibilerine veriyor. Bu hiç doğru değil.Ayrımcılık bu. Ben de başkalarıyla eşitim. Benim payıma düşen metal de verilmeli.”

Genç adam başını kaldırdı. “Ben geçen hafta Pennsylvania’daydım,” dedi. “Rearden fabrikalarını gördüm. Arı gibi çalışıyorlar! Dört yeni açık fırın kuruyorlar. Altı tanesi daha geliyormuş...Yeni fırınlar.” Gözleri güneye doğru dönmüştü. “Atlas Okyanusu kıyısında son beş yıldır hiç kimse bir tek fırın bile kurmadı...” Kamyonun yükü üzerinde,

gökyüzüne karşı, öylece duruyor, ufka doğru, yüzünde hafif bir gülümseme, bir heves, bir özlemle bakıyordu. Sevgilisinin uzaklardaki hayaline bakar gibi. “Çok işleri var..dedi

Sonra gülümsemesi birden kayboldu. Zincire asılıp çekişi, ustalığının ilk aksayışıydı. Sanki öfke vardı bu harekette.

Bay Mowen gökyüzüne, kayışlara, çarklara, dumanlara baktı. Dumanlar akşam havasına yavaşça yerleşiyor, bir sis hâlinde New York tarafına uzanıyordu. New York'u kendi kutsal ateşleri, bacaları, gazhaneleri, yüksek gerilim hatları arasında düşünmek, içinde bir güven duygusu uyandırdı. Çok iyi tanıdığı bu sokağa bile sızıyordu o taze gücün birazı. Tepedeki genç adamın görünüşü hoşuna gidiyordu. Onun çalışma biçiminde İnsanı rahatlatan bir şey vardı. Şu gökyüzüne yakışan bir şey...Ama Bay Mowen yine de, bir yerlerde bir çatlağın yavaşça büyümekte olduğunu, sağlam duvarları aşındırdığını hissediyor, bunun sebebini anlayamıyordu.

“Bir şeyler yapılmalı,” dedi. “Bir arkadaşım geçen hafta iflas etti.Petrol işindeydi. Oklahoma’da İki kuyusu vardı. Ellis Wyatt’la rekabet edemedi. Haksızlık bu. Küçük insanlara da bir fırsat tanımalılar. Wyatt’ın üretimine bir sınır getirmeliler. Bu kadar çok üretip herkesi piyasadan kovmasına izin verilmemeli...Dün New York’ta kalakaldım. Arabamı orada bırakıp yerel trenle dönmek zorunda kaldım. Benzin bulamadım arabaya. Kentte benzin kıtlığı varmış dediler...İşler yolunda gitmiyor. Bir şeyler yapılmalı..

Bay Mowen gökyüzüne bakarken, bu tehdidin ne olduğunu, kimden geldiğini düşünüyor, cevap bulamıyordu.

Genç adam, “Ne yapmak istiyorsunuz?” diye sordu.

“Kim, ben mi?” diye sordu Bay Mowen. “Ben bilemem. Ben büyük adam değilim ki, ulusal sorunları çözeyim. Tek

istediğim hayatımı kazanmak. Ama birileri bir şeyler yapmalı...İşler iyi gitmiyor...Baksana, adın ne senin?”

“Owen Kellogg.”

“Bak, Kellogg, sence ne olacak bu dünyanın hâli?”

“Bilmek istemezsiniz.”

Uzaktaki kuleden gece vardiyasının düdüğü duyuldu. Bay Mowen zamanın geçmekte olduğunu anladı. İçini çekip pardosüsünün önünü ilikledi, gitmek üzere döndü.

“Eh, bir şeyler yapılıyor,” diye söylendi. “Adımlar atılıyor. Yapıcı adımlar. Meclis yasayı kabul etti, Ekonomik Planlama ve Ulusal Kaynaklar Bürosu’na daha geniş yetkiler verdi. Çok yetenekli bir adamı Baş Koordinatör yaptı. Daha önce adını duyduğumu söyleyemem, ama gazetelere göre, izlemeye değer bir adammış, Adı Wesley Mouch’muş.”

***

Dagny salonunda, pencerenin önünde durmuş, kente bakıyordu. Vakit geçti. Işıklar sönmüş bir kamp ateşinin kara külleri arasındaki tek tük kıvılcımlara benziyordu.

İçi huzurluydu. Keşke aklımı bir noktada durdurabilsem de, duygularım bana yetişebilse, diye düşündü. O zaman yıldırım gibi geçen bir ayın her anına tek tek bakabilirdi. Taggart Transcontinental’daki ofisine geri döndüğünü hissedebilmeye bile zaman bulamamıştı. Yapılacak öyle çok iş vardı ki, bunun bir sürgünden dönüş olduğunu bile unutmuştu. Dönüşünde Jim’in ne söylediğini, hattâ bir şey söyleyip söylemediğini bile hatırlamıyordu. Tepkisini bilmek istediği bir tek kişi vardı. Wayne Falkland Oteli’ne telefon da açmıştı, ama kendisine, Sinyor Francisco d’Anconia’nın Buenos Aires’e geri döndüğü söylenmişti.

Hukuk dilinde yazılmış ince yazılarla dolu sayfanın dibine imzasını attığı anı hatırlıyordu. O anlaşma John Galt Hattı’nın

sonuydu. Şimdi orası, eskiden olduğu gibi Taggart Transcontinental'ın Rio Norte Hattı olmuştu. Ama tren mürettebatı olarak çalışan adamlar, hattın ilk adını gözden çıkarmaya yanaşmıyorlardı. Dagny'ye de zor geliyordu o isimden vazgeçmek. Ondan söz ederken "John Galt" dememek için kendini güç tutuyor, bunun niçin çaba gerektirdiğine şaşıyor, içini neden hüzün kapladığını anlayamıyordu.

Bir akşam, âni bir içgüdü sonucu Taggart Binası'nın köşesini dönmüş, ara yoldaki John Galt Şirketi'nin ofisine bir göz atmak istemişti. İstediğinin ne olduğunu bilmiyor, bir bakmak istiyorum herhalde, diyordu. Kaldırım boyunca siyah bir bariyer çekilmişti. Eski bina yıkılacaktı. Pes etmişti sonunda. Dagny bariyerin üzerinden aşmış, bir zamanlar bir yabancının gölgesini kaldırıma düşüren sokak ışığından yararlanarak pencereden eski ofisinin içine bakmıştı. Giriş katında hiçbir şey kalmamıştı artık. Parçalar yıkılmış, tavandan kırık boruların uçları sarkıyor, yerde moloz görünüyordu. Görecek hiçbir şey yoktu orada.

Bir ara Rearden'a, geçen ilkbaharda buraya gelip gelmediğini, pencerenin dışında durup durmadığını, içeriye girme arzusuyla mücadele edip etmediğini sormuştu. Ama cevabın hayır olduğunu, daha o söylemeden biliyordu. Bu soruyu niçin sorduğunu ona açıklamadı. O anının neden hâlâ zaman zaman canını sıktığını bilemiyordu.

Salon penceresinin dışında, takvimin ışıklandırılmış dikdörtgeni, kapkara gökte küçük bir etiket gibiydi. "Eylül 2" diyordu. Dagny meydan okur gibi gülümsedi, takvimin değişen sayfalarına karşı nasıl bir yarış kazandığını düşündü. Artık bitiş tarihi yoktu. Düşünce de, engeller de, tehditler de, sınırlar da yoktu.

Dairenin kapısında anahtarın döndüğünü duydu. Beklediği ses buydu. Bu sesi duymak istiyordu bu akşam.

Rearden girdi. Nice kere girdiği gibi. Dagny'nin verdiği anahtarı, kendini tanıtmak için kullanıyormuş gibiydi. Paltosuyla şapkasını sandalyenin üzerine her zamanki hareketlerle attı. Üzerinde siyah bir takım elbise vardı.

Dagny, "Merhaba " dedi.

Rearden, "Hâlâ seni evde bulamayacağım bir akşamı bekliyorum," diye karşılık verdi.

"O durumda Taggart Transcontinental'ın ofisine telefon etmen gerekecektir."

"Hangi akşam olarsa olsun, hep orada mısın? Başka hiçbir yere gitmez misin?"

"Kıskandın mı, Hank?"

"Hayır. Nasıl bir duygudur, onu merak ettim."

Karşıdan ona bakıyor, kendine yaklaşma izni vermiyor, ne zaman isterse yaklaşabileceğinin bilinciyle, bu zevke erişme süresini uzatıyordu. Dagny'nin üzerinde iş tayyörünün dar gri eteği vardı. Üzerine transparan kumaştan, erkek gömleği gibi dikilmiş bir beyaz bluz giymişti. Belden aşağısı volan gibi genişliyor, kalçalarının darlığını vurguluyordu. Arkasından gelen lambanın ışığında, Rearden onun vücudunun siluetini görebiliyordu.

Dagny, "Davet nasıldı?" diye sordu.

"İyiydi, ilk fırsatta kaçtım. Sen neden gelmedin? Davetliydin."

"Seni kalabalık içinde görmek istemedim."

Rearden ona baktı, sanki bu cevabın tüm anlamının farkında olduğunu belirtmek istedi, sonra yüzünün çizgileri eğlenen bir gülümsemeye doğru dönüştü. "Çok şey kaçırdın. Metal Sanayileri Ulusal Konseyi bir daha beni onur konuğu

olarak çağırma ıstırabına katlanmaz. Yani...ellerinden gelirse,”

“Ne oldu?”

“Hiçbir şey. Yalnızca bir yığın nutuk atıldı.”

“Senin için ıstıraplı mıydı?”

“Hayır...evet, bir bakıma...aslında tek istediğim zevkini çıkarmaktı.” “Sana bir içki vereyim mi?”

“Evet, verir misin?”

Dagny döndü, ama Rearden arkadan omuzlarından tutarak onu durdurdu, başını arkaya atıp onu dudaklarından öptü. Başını çektiğinde bu sefer Dagny onu gerisingeri kendine çekti. Hareketinde çok şey isteyen bir sahiplik vardı. Sanki bunu yapma hakkını vurguluyordu. Sonra dönüp uzaklaştı.

“İçkiyi boş ver,” diye seslendi Rearden. “Aslında istemiyordum. Senin bana hizmet etmeni görmek istemiştim.”

“Eh, o zaman bırak da hizmet edeyim.”

“Hayır.”

Rearden gülümsedi, kanepeye uzandı, ellerini ensesinde kenetledi. Kendini evindeymiş gibi rahat hissediyordu. Aslında ilk defa kendine ev diyebileceği bir yer bulmuştu.

“Biliyor musun, bu davetin en ilginç yanı, oradaki herkesin bir an önce davetin bitmesini istiyor olmasıydı,” dedi. “Benim asıl anlayamadığım, en başta buna niye kalkıştıkları. Mecbur değildiler. Hele benim hatırıma, hiç değildiler”

Dagny eline bir sigara kutusu alıp ona uzattı, sonra çakmağın alevini sigaranın ucuna tuttu, hizmet etmekte olduğunu belirginleştirdi. Rearden sesli sesli gülünce o da gülümsedi, karşıdaki koltuğun koluna oturdu.

“Daveti neden kabul ettin, Hank?” diye sordu. Onlara katılmayı her zaman reddetmiştin.”

“Bir barış teklifine hayır demek istemedim...çünkü onları yenmiş durumdayım ve kendileri de bunun farkındalar. Hiçbir zaman onlara katılacak değilim, ama onur konuğa olarak davet edilince...doğrusu kaybetmeyi efendice kabullendiklerini düşündüm. Aferin onlara, dedim kendi kendime.”

“*Onlara mı?*”

“Yani aferin *bana* mı diyeceksin?”

“Hank! Seni durdurmak için yaptıkları onca şeyden sonra...”

“Ama kazandım, öyle değil mi? Böyle olunca da düşündüm ki...Biliyor musun, Metal’in değerini daha önce anlayamadıkları için onları suçlamıyorum...sonunda anladılar ya, yeter. Herkes farklı hızlarla, farklı yollarla öğrenir. Tabiî ki bu işe büyük ölçüde korkaklık karıştığnı, iki yüzlülük karıştığını da biliyorum, ama bunların yüzeysel şeyler olduğunu düşündüm. Şimdi artık tezimi kanıtlamış olduğuma göre...hele de böylesine çarpıcı biçimde kanıtlamış olduğuma göre, beni davet edişlerinin nedenini, Metal'i beğenmeleri olarak yorumladım ve...”

Konuşmadaki kısa duraklama sırasında Dagny gülümsedi. Rearden’ın susma nedenini anlamıştı. “Buna karşılık kimi ve neyi olsa bağışlarım,” dememek için susmuştu.

“Ama öyle değilmiş,” dedi sonra. “Amaçlarının ne olduğunu da anlayabilmiş değilim. Dagny, bence aslında hiçbir amaçları yoktu. O daveti benim hoşuma gitsin diye vermedikleri gibi, benden bir şey koparmak ya da halk önünde yaptıklarının utancından kurtulmak da değildi. Hiçbir amacı, hiçbir anlamı yoktu. Metal’i eleştirip kınadıkları zaman da bu iş umurlarında değildi, şimdi de değil. Hepsini piyasadan kovacağımdan da korkmuyorlar...ona bile

aldırmıyorlar. O davet nasıl bir şeydi, biliyor musun? Sanki alkışlanması gereken bir takım değerler olduğunu bir yerlerden duymuşlar da, onurlandırmak için bu yolu düşünmüşler gibi. Rol yapıyorlardı. Daha iyi bir çağdan kalma bir geleneğin ipleriyle yönetilen kuklalar gibiydiler. Ben...buna dayanamadım.”

Dagny gepgergin bir yüzle, “Yine de kendini cömert bulmuyorsun, öyle mi!” dedi.

Rearden gözlerini kaldırıp ona baktı. Gözlerinde eğlenen ışıklı bir ifade vardı. “Sen niye bu kadar kızıyorsun onlara?” diye sordu.

Dagny sesindeki şefkati gizlemek için fısıldar tonda konuştu: “Sen bunun zevkini çıkarmak istemiştin...”

“Herhalde hakkettim. Bir şey beklememem gerekirdi. İstediğim neydi, hiç bilemiyorum.”

“Ben biliyorum.”

“Böyle toplantılardan hiçbir zaman hoşlanmadım. Bu seferkinin farklı olacağını neden düşündüm, bilemiyorum...Biliyor musun, oraya giderken, Metal’in her şeyi, hattâ insanları bile değiştirdiğine inanıyor gibiydim.”

“Ah, evet, Hank, biliyorum!”

“Eh, bir şey beklenecek yer değilmiş...Hatırlıyor musun? Bir keresinde sen, kutlamalar ancak kutlayacak bir şeyi olanlar için olmalı, demiştin.” Dagny’nin yanık sigarasının ışığı, hareketin ortasında birden bire durdu. Onunla o partiyi hiç konuşmamış, onun eviyle ilgili de hiçbir şey söylememişti. Bir saniye sonra, alçak sesle, “Evet, hatırlıyorum,” dedi.

“Ne demek istediğini anlıyorum...O zaman da anlamıştım.”

Dosdoğru Dagny’ye bakıyordu. Dagny bakışlarını indirdi.

Rearden sessiz kaldı. Yeniden konuştuğunda sesi neşeliydi. "İnsanların en kötü yanı, savurdukları hakaretler değil, sundukları iltifatlar. Bu gece ağızlarından çıkanlara dayanamadım. Özellikle de herkesin bana ne kadar çok ihtiyacı olduğunu söyledikleri zaman. Kendilerinin de, kentlerin de, ülkenin de, tüm dünyanın da herhalde. Görünüşe göre bunların kafasındaki şeref fikri, İhtiyaç duyan insanlara bağlı. Ben bana ihtiyaç duyan insanlara hiç tahammül edemem.” Dagny’ye göz attı. “Senin bana ihtiyacın mı var?”

Dagny samimi bir sesle, “Umutsuzcasına,” dedi.

Rearden güldü. “Hayır. O türlüsünü demek istemedim. Sen bunu onların söylediği gibi söylemiyorsun.”

“Nasıl söylüyorum?”

“Aldığının bedelini ödeyen bir tüccar gibi. Onlarsa ellerindeki teneke kupayı senet gibi uzatan dilencilere benziyorlar.”

“Ben...bedelini ödüyorum, Hank.”

“Masum numarası yapma. Ne demek istediğimi bal gibi biliyorsun.” “Evet,” diye fısıldadı Dagny. Gülümsüyordu.

Rearden mutlu bir sesle, “Öf, cehennemin dibine girsin hepsi,” dedi. Bacaklarını uzattı, kanepenin üzerinde pozunu değiştirdi, gevşemenin lüksünü, vurgulayarak yaşadı. “Ben sosyal bir tip olarak pek parlak değilim. Her neyse, artık Önemi yok. Onların neyi anlayıp neyi anlamadığı konusunda bizim kaygılanmamız gerekmez. Bize ilişmeyeceklerdir. Artık yolumuz açık. Bundan sonraki girişimimiz ne olacak, Bayan Başkan Yardımcısı?”

“Rearden Metal’den yapılmış, kıtanın iki ucunu birleştiren bir hat.”

“Ne kadar erken istiyorsun?”

“Yarın sabaha. Üç yıl sonra da teslim.”

“Üç yılda yapabilir misin dersin?”

“Eğer John Galt...yani, Rio Norte Hattı’nın işleri bugünkü gibi giderse.”

“Daha bile iyileşecek. Henüz yeni başlıyor.”

“Bir ödeme plânı yaptım. Para geldikçe ana hattı sökmeye başlayacağım. Bölüm bölüm. Her birinin yerine Rearden Metal koyarak.”

“Tamam. Ne zaman başlamak istersen.”

“Eski rayları tali hatlara aktaracağım. Zaten öyle yapmazsam, fazla dayanamazlar. Üç yıl sonra kendi metalinin üzerinde San Francisco’ya kadar gidebileceksin...eğer birileri sana orada ziyafet vermek isterse!”

“Üç yıla kadar Rearden Metal’i Colorado’da, Michigan’da ve Idaho’da da döküyor olacağım. Bu da benim taksitlendirme planım.”

“Kendi fabrikalarında mı? Şubelerinde mi?”

“Hı hıı.. ”

“Ya Fırsat Eşitleme Yasası?”

“Onun üç yıl sonra hâlâ yürürlükte olacağını sanıyor olamazsın, değil mi? Onlara öyle bir gösteri yaptık ki, her şeyi süpürüp temizledik. Tüm ülke bizden yana. Kim durdurmak ister işleri bundan sonra? Kim dinler o fasafisoyu? Şu anda bile Washington’da mücadeleye başlamış daha iyi bir kulis var. Gelecek oturumda o yasayı lağvettirirler.”

“Şey...umarım.”

“Şu son birkaç hafta boyunca yeni fırınları harekete geçirebilmek için çok uğraştım. Şimdi artık işler yolunda, hepsi inşa hâlinde, ben de yan gelip rahatıma bakabilirim. Masamda oturur, paraları toplar, serseriler gibi yayılır, gelen metal siparişlerine göz atar, iltimas yapacaklarımı

seçerim...Baksana, yarın sabah Philadelphia'ya ilk trenin ne zaman kalkıyor?"

"Aslında bilmiyorum."

"Bilmiyor musun? İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı başka neye bakar? Yarın yedide fabrikada olmak zorundayım. Altı dolaylarında kalkan bir şeyin var mı?"

"Sanırım ilki sabahın beşbuçuğunda."

"Beni zamanında uyandırır mısın, yoksa trenin kalkışını mı ertelersin?" "Seni uyandırırım."

Rearden sessiz otururken Dagny ona bakıyordu. Eve ilk girdiğinde yorgun görünüyordu Rearden. Ama şimdi o yorgunluk ifadesi yüz çizgilerinden silinip gitmişti.

"Dagny," dedi birdenbire. Ses tonu da değişmişti. Altta yatan bir açık sözlülük havası vardı sesinde. "Neden beni herkesin arasında görmek istemedin?"

"Senin...resmi hayatının bir parçası olmak istemiyorum."

Rearden cevap vermedi. Biraz sonra rahat bir sesle, "Sen en son ne zaman tatile çıktın?" diye sordu.

"Galiba iki...yo, üç yıl önceydi."

"Nereye gitmiştin?"

"Adirondacks'a. Bir aylığına. Ama bir haftada döndüm."

"Ben de aynı şeyi beş yıl önce yaptım. Ama gittiğim yer Oregon'du." Sırtüstü yatmış, tavana bakıyordu. "Dagny, birlikte bir tatil yapalım. Benim arabaya atlayalım, birkaç haftalığına çekip gidelim. Nereye olursa. Arka yollardan, kimsenin bizi tanımayacağı yerlere. Adres bırakmayız, gazetelere bakmayız, telefona elimizi sürmeyiz...hiçbir resmi hayatımız olmaz."

Dagny ayağa kalktı, ona yaklaştı, kanepenin yanında durup ona baktı. Lambayı arkasına almıştı. Rearden'ın

yüzünü görmesini, gülümsemesini tutmaya çalıştığını fark etmesini istemiyordu.

Rearden, “Birkaç hafta işten ayrı kalabilirsin, değil mi?” dedi. “İşler toparlandı, artık güvenli biçimde kendi kendine yürüyebilir. Bu kaçtı mı, bir daha üç yıl hiç fırsat bulamayız.”

“Peki, Hank.” Sesini sakin ve yamyassı çıkarmaya çalışıyordu.

“Olur mu?”

“Ne zaman yola çıkmak istiyorsun?”

“Pazartesi sabahı.”

“Tamam.”

Uzaklaşmak üzere döndü. Rearden onu bileğinden yakalayıp aşağıya çekti, kendi üzerine uzanmasını sağladı, hareketsiz tuttu. Rahatsız bir pozdu. Dagny düştüğü pozda kalmıştı. Rearden’ın bir eli onun saçlarında, dudaklarını kendininkilere bastırıyor, öbür eli ince bluzun altına kaymış, ensesinden sırtına doğru iniyordu. Sırtından kalçalarına, oradan bacaklarına da indi. Dagny fısıldadı: “Bir de sana ihtiyacım olmadığını söylüyorsun...!”

Kendini itip ondan uzaklaştırdı, ayağa kalktı, saçlarını yüzünden çekti. Rearden hareketsiz yatıyor, gözlerini kısmış ona bakıyordu. Gözlerinde bir ilginin pırıltıları vardı. Yoğun, biraz alaycı bakışlar! Dagny ona baktı. Kombinezonunun bir askısı kopmuş, giysi çapraz olarak üstünden sarkıyordu. Rearden saydam bluzun altından onun çıplak göğsünü gördü. Dagny askıyı düzeltmek üzere elini kaldırdı, Rearden eli iterek indirdi. Dagny durumu kavrayıp gülümsedi. Onun ifadesinde de biraz alaycılık vardı. Yavaşça yürüdü, yüzü ona dönük olarak masanın üzerine eğildi. Omuzlarını arkaya atıp germişti. Rearden’ın hoşlandığı bir çelişkiydi bu. Dagny’nin

kıyafetlerinin ciddiliği ve yarı çıplak vücudu. Bir demiryolu yöneticisi ve...sırf kendisine ait.

Rearden doğrulup oturdu. Kanepeye rahatça yaslanmış, bacaklarını çaprazlayıp ileriye uzatmıştı. Malını değerlendiren bir bakışla bakıyordu Dagny'ye.

"Rearden Metal'den yapılma, kıtanın bir kıyısından bir kıyısına bir hat mı istiyordunuz. Bayan Başkan Yardımcısı?" diye sordu. "Ya size öyle bir şey vermezsem? Artık müşterilerimi kendim seçebilirim, fiyatımı da istediğim gibi ayarlayabilirim. Bu iş bir yıl önce olsaydı, karşılığında benimle yatmanı isteyebilirdim."

"Keşke isteseydin."

"Yapar miydin?"

"Tabiî ki."

"İş anlaşması olarak mı? Satış olarak mı?"

"Alıcıysan, evet. Hoşuna giderdi, değil mi?"

"Ya senin?"

"Evet,.Sesi bir fısıltıydı.

Rearden ona yaklaştı, omuzlarını tuttu, dudaklarını ince bluzun üzerinden göğüslerine dayadı.

Sonra ona sarılmış durumda, bir süre sessizce baktı. "O bileziği ne yaptın?" diye sordu.

O konuyu hiç konuşmamışlardı. Dagny sesinin titremesinin geçmesi için birkaç saniye bekledi. "Bende," dedi sonunda.

"Takmanı istiyorum."

"Biri durumu anlarsa, benden çok kaybeden sen olursun."

"Tak onu."

Dagny, Rearden Metal bileziği çıkardı, tek kelime söylemeden ona uzattı. Dosdoğru Rearden'ın yüzüne bakıyor, mavimsi yeşil bilezik avucunda parıldıyordu. Rearden

bakışlarını onunkilerden kaçırmadan bileziği alıp onun bileğine taktı. Bir an sonra, bileziğin fermuarı bir çıt sesiyle yerine oturduğunda, Dagny başını eğdi, onun elini öptü.

***

Yeryüzü arabanın kaputunun altına doğru emiliyor, kayboluyor, sonra gerilere kayıyordu. Wisconsin tepelerinin virajlı yollarından geçmiş, otoyola varmışlardı. Gözün görebildiği alan içinde insan yapısı tek şey altlarındaki otoyoldu. Otoyol çalılardan, otlardan ve ağaçlardan oluşmuş bir denizin üzerinden geçmekte olan tehlikeli bir köprüyü andırıyordu. Alttaki deniz yavaşça hareket etmekteydi. Sarı yeşil rengine ara sıra yamaçlarda yetişen kırmızılıklar da karışıyor, çukur yerlerde yeşil havuzlar görünüyordu. Gökyüzü masmaviydi. Bu kartpostal renklerinin arasında arabanın kaputu bir kuyumcunun tezgâhından çıkmış gibiydi. Krom çeliklerinde güneş yansıyor, siyah emayesi gökyüzünü yansıtıyordu.

Dagny yan camın köşesine yaslandı. Bacaklarını öne uzatmıştı. Koltuğun geniş, mesafeli yerleşiminden çok memnundu. Güneş de omuzlarına hoş bir duygu veriyordu. Kırlar çok güzel, diye düşündü.

Rearden, “Görmek istediğim şey bir ilan panosu,” dedi.

Dagny güldü. Onun da zihninden geçmekte olan düşünceyi dillendirmişti Rearden. “Kime, neyi satan pano?” diye sordu. “Bir saattir ne bir araba gördük, ne de bir ev!”

“İşte hoşuma gitmeyen de o.” Rearden öne doğru biraz eğildi. Elleri direksiyonda, kaşları çatıktı. “Şu yola bak.”

Uzayıp giden betonun rengi solup grileşmişti. Güneşten ve karlardan, tüm lastik izleri, yağ sızıntıları, kömür kalıntıları, hareketin cilalama etkileri yok olmuş gibi.

Yıllardır bu yolu kullanan da, onaran da olmamıştı. Ama beliren çatlaklar yeniydi.

“İyi bir yolmuş,” dedi Rearden. “Uzun süre dayanmak üzere yapılmış. Bu yolu yapan, besbelli üzerinden ağır yük trafiğinin geçeceğini düşünmüş.”

“Evet...”

“Bu durumdan hoşlanmadım.”

“Ben de.” Sonra gülümsedi. “Ama insanlar ilan panolarının yollarda manzarayı bozduğundan ne kadar çok yakınıyorlar, onu düşün,” dedi. “İşte onlara manzarası bozulmamış bir kırsal alan.” Sonra ekledi. “Nefret ediyorum o tür insanlardan.”

Dagny zevkli bir günün ortasında, ince bir çatlak gibi hissettiği duygudan hoşlanmamıştı. Bu tedirginliği son üç haftadır ara sıra hissetmekteydi. Hep ülkeyi kaputun altına girip geriye kayar gördüğü zamanlarda. Gülümsedi. Onun görüş alanının değişmez unsuru, Öndeki kaputtu. Dünya alta kayıp kayboluyordu. Merkez kaputtu. Odak kaputtu. Eriyen, bulanıklaşan bir dünyada net olan tek şey oydu...Önde kaput, Rearden’ın elleri de direksiyonda. Yine gülümsedi. Kendi dünyasının böyle kalmasına bir itirazı yoktu.

Rastgele sürdürdükleri, gelişigüzel dönemeçlerden saptıkları gezilerinin ilk haftası sona erdiğinde, bir sabah yine yola çıkarlarken Rearden ona, “Dagny, dinlenmeler amaçsız olmak zorunda mı?” diye sormuştu. O gülerek, “Hayır,” demişti. “Hangi fabrikayı görmek istiyorsun?” Rearden da gülümsemişti. Suçluluk duymak zorunda olmadığı için, açıklama yapması beklenmediği için gülümsemişti. “Saginaw koyunda terk edilmiş bir madenden söz edildiğini duymuştum. Cevheri tükendi demişlerdi.”

Michigan üzerinden madene ilerlemişlerdi. Boş çukurların kenarlarındaki raflarda gezinmiş, tepelerinde göğe yükselen terk edilmiş vincin altından geçmiş, birinin orada bıraktığı paslanmış kumanya kutusuna tekme atmışlardı. Dagny hüzünden daha beter bir tedirginlik hissetmişti orada. Ama Rearden neşeyle, “Tükenmişmiş, hah!” demişti. “Buradan kaç ton ve kaç dolar çıkarabileceğini göstereceğim onlara!” Arabaya dönerken, “Doğru adamı bulabilsem, burayı hemen yarın onun adına satın alır, çalıştırmaya başlamasını söylerdim,” demişti.

Ertesi gün güneybatı yönünde, Illinois ovalarında ilerlerken, upuzun bir sessizliğin sonrasında birdenbire, “Yo, önce yasayı iptal etmelerini beklemem gerek,” demişti. “O madeni işletebilecek adam, benim ona bir şeyler öğretmeme ihtiyaç duymaz. Bana ihtiyaç duyacak adam da beş para etmez.”

Her zamanki gibi yine işlerinden söz edebiliyorlardı. Birbirlerini anlamanın rahatlığı içindeydiler, ama hiç birbirlerinden söz etmiyorlardı. O ihtiraslı yakınlıkları, isimsiz bir fizikî gerçekmiş, iki zihnin iletişimi içinde tanımlanamazmış gibi davranıyorlardı. Her gece Dagny bir yabancının kollarında yatıyor, o yabancı bedenindeki her ürpertiyi onun görmesine izin veriyor, ama bu ürpertilerin, benliğinde, ruhunda da ürperti yaratıp yaratmadığını bilmesine izin vermiyordu. Dagny onun yanında çıplak yatarken, Rearden Metal bilezik her zaman bileğinde oluyordu.

Yol kenarlarındaki döküntü otellere kaydolurken “Bay ve Bayan Smith” imzasını atmaktan Rearden’ın çok rahatsız olduğunun farkındaydı. Bazı akşamlar o imzayı atarken dudaklarının nasıl öfkeyle büzüşdüğünü görüyordu. O sahte

isimleri yazarken, bu sahtekârlığı gerekli kılanlara duyduğu öfke müthişti. Öte yandan, otel görevlilerinin anlamamış gibi görünmeye çalışırken sergilediği sinsi tavır da vardı. Onlar da bu utanç verici durumun suç ortağıydı. Zevk arama günahının. Ama yalnız kaldıklarında Rearden için bu durumun hiçbir öneminin kalmadığını biliyordu. Ona sarıldığında, bir an yüzüne baktığında, gözleri canlı ve suçluluktan uzaktı çünkü.

Kasabalardan, ıssız köy yollarından, yıllardır görmedikleri tür yerlerden geçiyorlardı. Kasabaları görmek Dagny'yi tedirgin etmekteydi. Buralarda gözlerinin neyi aradığını anlaması günler sürdü: Yeni sürülmüş boya! Evler tıpkı ütüsüz giysiler içindeki adamlar gibiydi. Dik durma isteğini kaybetmiş adamlar gibi. Kornişler sarkık omuzlara, çarpılmış teras merdivenleri sökük eteklere, kırık camların yamaları kartona benziyordu. Sokakta yürüyen insanlar, yeni arabaya dönüp dönüp bakıyorlardı. Böyle şeyleri seyrek görüyormuş gibi değil de, bu pırıltılı görüntü bir başka dünyadan geliyormuş gibi. Sokaklarda taşıt pek azdı, olanların çoğu da at arabasıydı. Dagny atların gücünün bu amaçla kullanıldığını çoktan unutmuştu. Bu uygulamanın geri dönmüş olması hiç hoşuna gitmiyordu.

O gün hemzemin geçitte beklerlerken küçük yerel treni çeken o öksürüklü, kara duman çıkaran lokomotifi gördüklerinde, Rearden gülerek parmağıyla göstermiş, ama Dagny gülememişti.

"Öff, Hank, hiç komik değil!"

"Biliyorum," demişti o da.

Bir saat geçtiğinde, oradan yetmiş mil uzaklaşmışlardı. Dagny, "Hank," dedi birdenbire. "Taggart Comet trenini

böyle kömürlü bir lokomotifin çektiğini düşünebiliyor musun?”

“Neyin var senin? Toparla kendini.”

“Özür dilerim...Düşünüp duruyorum da...Eğer diesel motor yapan birini bulamazsak, hem de hemen bulamazsak, benim yeni hatlarım da, senin yeni fırınların da hiçbir işe yaramaz.”

“Colorado’daki Ted Nielsen tam aradığın adam.”

“Evet ama yeni fabrikasını açmanın bir yolunu bulabilirse. John Galt Hattı tahvillerine gereğinden çok para yatırdı.”

“O hat da çok iyi bir yatırım olduğunu kanıtladı, öyle değil mi?”

“Evet ama Nielsen’ı geciktirdi. Şimdi artık harekete geçmeye hazır, ama araçları bulamıyor. Satın alması gereken takım tezgâh yok. Hiçbir yerde yok. Kaç para verirse versin! Habire ona söz veriliyor, habire ertelemeler geliyor.

Nielsen tüm ülkeyi fır dönüyor, kapanmış fabrikalardaki hurdaları bile yokluyor. Çabucak işe başlamazsa..

“Başlar. Kim engel olabilir ona bundan sonra?”

“Hank,” dedi Dagny birdenbire. “Görmek istediğim bir yer var, oraya gidebilir miyiz?”

“Tabiî. Nereye istersen. Neresi o?”

“Wisconsin’de. Babamın zamanında orada büyük bir motor fabrikası vardı. Bizim talî hatlardan biri oraya hizmet götürürdü, ama yedi yıl kadar önce onlar fabrikayı kapayınca biz de o hattı kapattık. Terk edilmiş yerlerden biri oldu. Belki orada Ted Nielsen’ın kullanabileceği makineler kalmış olabilir. Belki gözden kaçmıştır. Unutulmuş bir yer. Nakliyesi de yok.”

“Bulurum. Adı ne bu fabrikanın?”

“Twentieth Century Motor Şirketi.”

“Ha, tabiî! Gençliğimde orası en iyi motor firmalarından biriydi...hattâ belki en iyisiydi. Kapanışında bir gariplik vardı diye hatırlıyorum...ama ne olduğunu hatırlamıyorum.”

Üç gün boyunca sorup soruşturdular, sonunda o ıssız yolu buldular. Sarı yapraklar arasından Twentieth Century Motor Şirketi’ne doğru ilerliyorlardı.

Sessizce giderlerken Dagny birdenbire, “Hank, ya Ted Nielsen’a bir şey olursa?” diye sordu.

“Neden bir şey olsun ki?”

“Bilemiyorum, ama...bak, Dwight Sanders vardı, bilirsin. Birdenbire ortadan kayboldu. United Locomotives kapandı. Diğer fabrikalar da diesel yapabilecek durumda değil. Vaatleri dinlemiyorum bile artık. Raylar ne işe yarar eğer...onu harekete geçirecek güç olmazsa!”

“Aslında harekete geçiren güç olmayınca her şey ne işe yarar ki?”

Yapraklar pırıl pırıldı. Rüzgârda sallanıp duruyorlardı. Kilometrelerce gittiler, çimenlerden çalılara, çalılardan ağaçlara daldılar. Sonbahar renkleri alev gibiydi. Kavuşulmuş bir amacı kutluyorlarmış gibi. Kontrolsüz yanıyorlarmış gibi,

Rearden gülümsedi. “Yabanın da bir güzelliği var,” dedi. “Benim hoşuma gitmeye başladı, Kimsenin keşfetmediği yeni diyarlar.” Dagny başını neşeyle salladı. “Toprak kaliteli. Bak bitkiler nasıl büyümüş! Bana versen hemen bu bitkileri yok edip yerine...”

Birdenbire gülümsemeleri yok oldu. Yolun kenarında, yaban otlarının arasında, eski bir benzin istasyonunun paslı silindirleri, kırık camların ortasında yatıyordu.

Gözle görülebilecek bir tek o kalmıştı. Birkaç kararmış levha, çatlamış beton taban, elenmiş gibi cam tozu. Bitki

örtüsü yutmuştu benzinliği. İnsan dikkatli bakmasa, göremezdi bile. Bir yıl geçince, artık kimse göremeyecekti.

Gözlerini kaçırdılar. İlerlerken, yol üstünde başka nelerin gömülüp saklanmış olduğunu düşünmemeye çalıştılar. Aralarındaki sessizlikte bir ağırlık vardı. Bu bitkiler neyi, ne hızla yutabiliyordu acaba?

Bir tepenin kenarından dönünce yol birdenbire bitiverdi. Geriye kalan, ziftle çamur karışımından oluşan birkaç şeride eşlik eden beton bloklardı. Birileri betonları kırmış, at arabasına yükleyip götürmüştü. Geriye kalan toprakta ot bile bitememişti. Uzaktaki bir tepenin doruğunda bir tek telgraf direği, eğik olarak duruyordu...mezara dikilmiş haç gibi.

Kaba arazi üzerinde, düşük viteste, çukurlar arasında ilerlemeleri üç saat sürdü, bir de lastik patlattılar, sonunda telgraf direkli tepenin ardındaki vadide bir yerleşim yeri buldular.

Bir zamanlar bir sanayi kasabası olan yerin iskeleti arasında, birkaç ev hâlâ ayaktaydı. Taşınabilen her şey taşınıp götürülmüştü, ama birkaç insan kalmıştı. Boş binalar, düşey molozdan başka bir şey değildi. Onları kemiren şey, zaman değil, insanlar olmuştu. Rastgele tahtalar sökülmüş, çatılardan kaplama parçaları eksilmiş, boşaltılmış bodrumlar boş deliklere dönmüştü. Sanki kör eller uzanıp o anda aklına eseni almış, ertesi sabah neyin ayakta kalacağına hiç önem vermemişti. İçinde yaşanan evler, harabelerin arasına rastgele saçılmıştı. Koca yerleşim yerinde tek hareket, o evlerin bacasından yükselen dumanlardı. Kenarda eskiden okul olan bir beton kabuk durmaktaydı. Kurukafa gibi. Camsız pencereleri de boş göz çukurlarıymış gibi. Tek tük kopuk teller de sanki geriye kalan saçlarıydı.

Kasabanın ötesinde, uzaktaki tepede, Twentieth Century Motor Şti.'nin fabrikası duruyordu. Duvarları, çatı hatları ve bacaları yerli yerindeydi. Sağlam bir kale gibi. Sağlam sanılabilirdi ama...eğer su deposu olmasaydı. Su deposu çarpılmış, yana kaykılmıştı.

Yamacı kaplayan ve kilometrelerce uzanan sık bitki örtüsü arasında, fabrikaya giden yol görünmüyordu. Arabayı duman çıkaran en yakın eve doğru sürdüler. Kapısı açık duruyordu. Motor sesini duyan, yaşlı bir kadın dışarı çıktı. İki büklüm, eklemleri şişmiş, yalınayak bir kadındı. Elbisesi un çuvalından dikilmeydi. Arabaya hiç şaşırmadan, meraksız bakışlarla baktı. Yorgunluktan başka hiçbir duygu hissedemeyen birinin boş bakışlarıyla.

Rearden, “Fabrikanın yolunu tarif eder misiniz” diye sordu.Kadın hemen cevap vermedi. Sanki İngilizce bilmiyordu. Sonunda, “Hangi fabrika?” diye sordu.

Rearden parmağıyla gösterdi. “Şu fabrika.”

“Kapalı orası.”

“Kapalı olduğunu biliyorum. Ama oraya ulaşmanın bir yolu var mı?” “Bilmiyorum.”

“Yol gibi bir şey var mı?”

“Orman içinde yollar var.”

“Arabanın geçebileceği bir yol?”

“Belki.”

“En iyi yol hangisi?”

“Bilmiyorum.”

Açık kapıdan evin içini görebiliyorlardı. İşe yaramaz bir gaz sobası vardı. İçine paçavralar doldurulmuştu. Belli ki çekmece diye kullanılıyordu. Köşedeki taş sobada odunlar yanıyor, üzerinde bir çaydanlık kaynıyordu. Duvarda is lekeleri vardı. Bir masanın ayağına beyaz bir nesne

dayamışlardı. Eski bir lavaboydu bu. Herhalde bir banyonun duvarından sökülüp çıkarılmıştı. Şimdi içine lahanalar konmuştu. Masadaki şişeye bir mum dikilmişti. Yerlerde boya diye bir şey kalmamış, fırçalanarak temizlenmiş yer tahtaları, eğilip onları fırçalayan kişinin acılarını yansıtır gibi bir görünüme kavuşmuştu. Ama mücadele kaybedilmişti, çünkü kirler tahtaların pürüzleri arasına yeniden yerleşiyordu.

Kadının arkasına bir grup çocuk, teker teker sessizce gelerek birikiyordu. Arabaya bakıyorlardı. Ama çocuklara özgü o merakla değil, ilk tehlike işaretinde ortadan kaybolmaya hazır vahşilerin gerilimiyle.

Rearden, “Fabrikaya kaç mil yol var?” dedi.

“On mil. Belki de beş.”

“Bir sonraki kasaba ne kadar uzak?”

“Buradan sonra kasaba yok.”

“Bir yerlerde kasabalar vardır...ne kadar uzak?”

“Evet. Bir yerlerde...”

Evin yan tarafındaki boş alanda, asılmış soluk çamaşırlar vardı. İp de bir telgraf teliydi. Yoluk sebze bahçesinde üç tavuk geziniyor, her şeyi gagalıyordu. Dördüncüsü, su tesisatından kalma borunun üzerine oturmuştu. Çamur ve pislik çukurunda iki domuz vardı. Çamurun içinden geçebilmek için atılmış taşlar, aslında otoyoldan kopmuş beton parçalarıydı.

İlerden bir gıcırtı sesi duyuldu, bir adamın kuyudan kovayla su çekmekte olduğunu gördüler. Sonra adam sokak boyunca yaklaşırken ona baktılar. İncecik kollarına fazla ağır gelen iki kova taşıyordu. Yaşı belli değildi. Yaklaştı, durdu, arabaya baktı. Gözleri yabancılar üzerinde gidip geldi, sonra bakışlarını kaçırdı. Kuşkulanmış, ürkmüştü.

Rearden bir on dolar çıkarıp uzattı, “Lütfen bize fabrikanın yolunu tarif eder misiniz?” dedi.

Adam paraya boş bir kayıtsızlıkla baktı, hiç kıpırdamadı, elini uzatmadı. Hâlâ iki kovayı tutuyordu. Dagny içinden, eğer hiç hırsı olmayan bir adam arayan varsa, işte burada, diye geçirdi.

Adam, “Buralarda paraya ihtiyacımız yok,” dedi.

“Çalışıp hayatınızı kazanmıyor musunuz?”

“Evet.”

“E, para yerine ne kullanıyorsunuz?”

Adam kovaları yere bıraktı. Sanki o ağırlığa dayanmak zorunda olmadığı yeni aklına gelmiş gibiydi. “Para kullanmayız,” dedi. “Malları aramızda değişiriz.”

“Başka kasabalardan gelenlerle nasıl değişiyorsunuz?”

“Başka kasabaya gitmeyiz.”

“Burada hayatınız pek kolay değil galiba.”

“Sana ne?”

“Hiç. Yalnızca merak. Neden burada yaşıyorsunuz?”

“Babamın burada bakkal dükkânı vardı. Ama fabrika kapandı.”

“Neden taşınıp gitmediniz?”

“Nereye?”

“Nereye olursa.”

“Ne için?”

Dagny iki kovaya bakıyordu. Dört köşe tabanlı tenekelerdi bunlar. Birer ip geçirilmişti. Yağ tenekesi oldukları belliydi.

“Bak,” dedi Rearden. “Fabrikaya çıkan bir yol var mı, söyleyebilir misin bize?”

“Çok yol var ”

“Arabanın sığacağı yol var mı?”

“Vardır herhalde.”

“Hangisi?”

Adam soruyu birkaç saniye ciddi ciddi düşündü. “Şimdii...” dedi. “Okulun yanından sola döner, çarpık meşeye kadar giderseniz, oradan çıkan yol...eğer iki hafta boyunca yağmur yağmamışsa iyidir.”

“En son ne zaman yağmur yağdı?”

“Dün.”

“Başka yol var mı?”

“Hanson’ın odağına kadar gidip ormana girerseniz, orada iyi, sağlam bir yol var. Dereye kadar gidiyor.”

“Derenin üstünde köprü var mı?”

“Yok.”

“Başka ne yollar var?”

“Eğer istediğiniz araba yoluysa, Miller’ın bostanının öbür yanında var. Yapılmış yol. Araba için en iyisi o. Okul binasından sağa dönün, sonra...”

“Ama o yol fabrikaya gitmiyor herhalde, öyle değil mi?”

“Yo, fabrikaya gitmez.”

“Peki,” dedi Rearden. “Kendi yolumuzu kendimiz bulacağız herhalde.” Tam marşa bastığı anda, bir taş gelip ön cama çarptı. Cam darbeye dayanıklıydı, ama üzerini örümcek ağı gibi çizgiler kaplayıverdi. Paçavralar giymiş bir veledin bir anda köşeyi dönüp yok olurken yüksek sesle kahkaha attığını duydular. Daha gerilerden, ona cevap veren başka çocukların çığlıklı gülüşleri de duyuldu.

Rearden ağzından fırlamak üzere olan küfrü engelledi. Su taşıyan adam sokağın ilerisine doğru bakarken kaşları biraz çatıktı. Yaşlı kadın da bakıyordu, ama o hiçbir tepki vermemişti. Sessizce durmuş, ilgisiz ve amaçsız bakışlarla bakıyordu. Fotoğraf filmi görsel biçimleri, sırf oradalar diye

nasıl emerse öyle. Ama bu biçimlere pek bir anlam veremediği ortadaydı.

Dagny birkaç dakikadır yaşlı kadını incelemekteydi. Kadının şiş eklemli biçimsizliği, yılların ya da ihmalin ürünüymüş gibi gözükmüyordu. Hamileydi galiba. Bu imkânsız gibi görünse de, Dagny daha dikkatli bakınca, saçlarının ağarmış değil, tozlu olduğunu, yüzünde de pek az kırışık olduğunu fark etmişti. Boş gözler, bükük omuzlar, ayak sürüyerek yürümeler ona ihtiyar havası vermekteydi.

Dagny pencereden eğilip ona, “Kaç yaşındasın?” diye sordu.

Kadın dönüp baktı. Gücenmiş değildi. Amaçsız bir soruyu sorma bakıyordu yalnızca. “Otuzyedi,” diye karşılık verdi.

Birkaç blok ilerlediklerinde Dagny, “Hank,” dedi dehşet içinde. “O kadın benden yalnızca iki yaş büyük.”

“Evet.”

“Tanrım, nasıl düşmüşler bu duruma?”

Rearden omuz silkti. “John Galt kim?”

Kasabadan ayrılırken son gördükleri şey bir ilan panosu oldu. Şerit şerit soyulmuştu ama, solmuş, grileşmiş de olsa, hâlâ ne olduğu seçilebiliyordu. Bir çamaşır makinesinin reklamıydı.

Kasabanın ilerisindeki uzak bir tarlada bir adamın ağır ağır hareket etmekte olduğunu gördüler. İnsan vücudunu normalin ötesinde bir fizikî çabaya zorlamanın çirkinliğiydi gördükleri; adam sabanı eliyle sürüyordu.

Twentieth Century Motor Şirketi’ne iki mil, yanı iki saat sonra vardılar. Tepeye tırmanırken, bu girişimlerinin yararsız olduğunu biliyorlardı. Ana giriş kapısında paslı bir asma kilit sallanıyordu, ama camlar kırılmış, içerisi gelene geçene

açılmıştı. Fabrikanın içinde tahta parçalarını, tavşanları, kuru yaprakları rüzgârlar kovalıyordu.

Fabrika çoktan boşaltılmıştı. Büyük makineler uygar yollarla çıkarılmış, eskiden tutturulduktan yerlerdeki delikler betonun üzerinde görünüyordu. Geri kalanı da buraya yolu düşen yağmacılara gitmişti. Hiçbir şey kalmamıştı geriye. Yalnızca çerçöp vardı. En yoksul serserinin bile işine yaramayacak şeylerdi. Yığınlar hâlinde bükülmüş, paslanmış hurdalar, tahtalar, sıvalar, cam kırıkları...bir de çelikten helezon biçiminde merdivenler. Onlar uzun süre dayanmak üzere yapılmıştı. Yerden tavana kadar yükseliyorlardı.

Koca salonun ortasında durdular. Tavandaki delikten bir ışık çaprazlama giriyordu. Kendi adımlarının sesleri boş yerde yankılanmaktaydı. Çelik kirişler arasından bir kuş uçtu, delikten geçip gökyüzüne yükseldi.

Dagny, “Bir dolaşalım, ne olur ne olmaz,” dedi. “Sen çalışma yerlerine bak, ben de ek binalara. Mümkün olduğu kadar çabuk bitirelim.”

“Tek başına dolaşmanı istemiyorum. Döşemeler, merdivenler ne kadar sağlamdır, bilinmez.”

“Çok saçma! Fabrikalarda yolumu kolay bulurum. Yıkıntılarda da. Yapalım bitsin. Buradan gitmek istiyorum.”

Dönüp sessiz avluları dolaşmaya başladı. Çelik köprüler hâlâ yerindeydi. Tepelerde geometrik kusursuzluğun simgesi gibiydiler. Onları görmeyi hiç istemiyordu, ama kendini zorlayıp baktı. Sevdiği birinin cesedini teşhis etmeye benziyordu bu iş. Bakışlarını projektör gibi dolaştırmaktaydı. Dişleri sımsıkı kenetlenmişti. Hızlı hızlı yürüyordu, çünkü hiçbir yerde durması gerekmiyordu.

Eskiden laboratuvar olan odada...durdu. Onu durduran sarılmış bir kablo olmuştu. Bir atık yığınının ortasından, ucu

çıkmıştı. Tellerin bu biçimde sarıldığını daha önce görmüş değildi, ama yine de tanıdık bir yanı vardı. Sanki bir anının imasına dokunuyordu. Soluk ve uzak bir anı. Kablolara uzandı ama kıpırdatamadı. Yığının altına gömülmüş bir şeyin parçası gibiydi.

Burası bir laboratuardı herhalde. Bunu duvarlardan koparılmış şeylerin kalıntılarına bakarak tahmin etti. Bir yığın elektrik prizi, ağır kablo parçaları, cam tüpler, rafları ve kapakları olmayan dolaplar. Yerdeki yığında da birçok cam, lastik, plastik ve metal vardı. Bir zamanlar kara tahta olan şeyin parçalan da vardı. Kağıt parçaları kurumuş, yerde hışır hışır dolaşıyordu. Buraya sahibi tarafından getirilmemiş şeyler de vardı. Mısır patlağı kutulan, bir viski şişesi, bir “itiraflar” dergisi.

Kabloyu yığından çekmek için zorladı, kıpırdatamadı. İri bir cismin parçasıydı. Çömeldi, yığını eşelemeye koyuldu.

Ayağa kalkıp ortaya çıkardığı cisme baktığında, elleri yer yer kesilmiş, üstü başı toz içinde kalmıştı. Bu cisim, bir motor modelinin kırık kalmasıydı. Parçalarının çoğu kayıptı ama ilk biçimiyle ve amacıyla ilgili biraz fikir verebilecek gibiydi.

Dagny hiç böyle bir motor görmediği gibi, buna benzeyen bir şey de görmemişti. Parçaların garip tasarımını da, neyi başarmak üzere bir araya getirildiklerini de anlayamıyordu.

Kirli boruları, garip biçimli bağlantıları inceledi, amacını tahmin etmeye çalıştı, kafasında bildiği her motoru hatırlamaya uğraştı. Hiçbiri bu modele uymuyordu. Elektrik motoruna benziyordu, ama bunun nasıl bir yakıt kullandığı belli değildi. Buharla, mazotla ya da bildiği diğer maddelerle çalışan bir şey olamazdı.

Soluğu tıkanır gibi oldu, kendini yığının üzerine attı. Elleri ve dizleri üzerinde emekliyor, gözüne ilişen her kâğıdı

kapmaya çalışıyor, fırlatıyor, yine aranıyordu.

Sonunda umduğu şeyin bir parçasını buldu. Daktiloyla yazılmış sayfalar,birbirine tutturulmuştu. Bir metnin parçasıydı. Başı da, sonu da kaybolmuştu. Ataşa sıkışmış yırtık kâğıtlar, destenin bir zamanlar ne kadar çok sayfalı olduğunu belli ediyordu. Kağıtlar sararmış, kurumuştu. Bu yazılar motorun tarifini içeriyordu.

Rearden fabrikanın jeneratör odasından onun çığlığını duydu. “Hank!” diye bağırmıştı Dagny. Sesi bir korku çığlığı gibiydi.

Hemen o sese doğru koştu, Dagny’yi odanın orta yerinde, elleri kan içinde gördü. Çorapları yırtılmış, tayyörü toz içinde kalmıştı. Elleri bir deste kâğıda sımsıkı sarılmış durumdaydı.

“Hank, bu neye benziyor?” diye sorup ayaklarının dibindeki şeyi gösterdi. Sesi çok yoğundu. Paniğe kapılmış, gerçek dünyadan kopmuş birinin sesi gibiydi. “Neye benziyor?”

“Yaralı mısın? Ne oldu?”

“Hayır!...Boş ver onu, bana bakma! Ben iyiyim! Sen şuna bak. Bunun ne olduğunu biliyor musun?”

“Ne yaptın kendine?”

“Şunu ortaya çıkarmak zorundaydım. Ben iyiyim.”

“Titriyorsun.”

“Sen de titreyeceksin birazdan, Hank! Bak şuna. Bak ve neye benzettiğini söyle bana.”

Hank yerdeki nesneye baktı, sonra daha dikkatli baktı. Az sonra yere oturmuş, cismi olanca dikkatiyle inceliyordu. Kaşlarını çatarak, “Motor monte etmenin amma da garip bir yolu,” diye söylendi.

Dagny sayfaları ona uzatarak, “Oku şunu,” dedi.

Hank okudu, başını kaldırdı, “Ulu Tanrım!” dedi.

Dagny de yere, onun yanına oturmuştu. Bir an için hiçbir şey söyleyemediler.

“Sarılmış kablo,” dedi Dagny. Kafası yıldırım hızıyla çalışıyor, ama gördüğü sarsıcı şeylere yetişemiyordu. Kelimeleri ağzından çıkarken sanki birbirine çarpıyordu. “İlk önce sarılmış kabloyu fark ettim...çünkü çizimler görmüştüm. Yıllar önce. Tam böyle değil, ama benzer bir şey. Okuldayken. Eski bir kitaptaydı. Uzun zaman önce, imkânsız diye vazgeçilmişti. Ama ben demiryolu motorları konusunda her bulduğumu okumaya meraklıydım. Kitapta insanların bir zamanlar böyle bir şey düşündüğü anlatılıyordu. Üzerinde çalışmışlar, deneylere yıllar harcamışlar, sonunda çözümleyemedikleri için vazgeçmişlerdi. Bizim çağımızda yaşayan hiçbir bilim adamının bu konuyu düşündüğünü sanmıyordum. Ama biri düşünmüş. Biri çözümlemiş. Bu çağda!...Hank, anlıyor musun? O adamlar yıllar önce, atmosferden statik elektriği çekebilecek bir motor icat etmeye çalışmışlar, yolda giderken kendi gücünü yaratmasını istemişler, yapamamış vazgeçmişlerdi.” Yerdeki kırık cismi gösterdi. “Ama işte burada.”

Rearden başıyla onayladı. Gülümsemiyordu. Oturmuş o cisme bakarken kendi düşüncelerine gömülmüştü. Pek mutlu düşünceler içinde olmadığı belliydi.

“Hank! Bunun ne anlama geldiğini anlıyor musun? İçten yanmalı motordan bu yana motor dalında en büyük devrim! Hatta ondan bile büyük! Her şeyi siliyor bu! Her şeyi de mümkün kılıyor! Dwight Sanders da, ötekiler de cehennemin dibine! Kim bakar diesele? Petrolü, kömürü, yakıt istasyonlarını kim takar? Benim gördüğümü sen de görüyor musun? Yepyeni bir lokomotif...dieselin yarısı boyunda, ama on katı güce sahip. Gücünü kendi üretiyor. Birkaç damla yakıt

ona yetiyor. Enerjisinin sınırı yok. Keşfedilmiş hareket araçlarının en temizi, en hızlısı, en ucuzu. Nakliye sistemlerimize ve ülkemize bunun neler yapabileceğini, düşünebiliyor musun? Bir yıl yeter!”

Rearden'ın yüzünde hiçbir heyecan kıvılcımı yoktu. Yavaşça, “Kim tasarımlamış?” diye sordu. “Neden burada bırakılmış?”

“Öğreneceğiz.”

Rearden elindeki sayfaları düşünceli bir tavırla tarttı. “Dagny” dedi “Bunu yapan adamı bulamazsan, sen geriye kalan şu parçalara bakarak öyle bir motor yaratabilir misin?”

Dagny uzun süre sessiz kaldı, sonunda ağzından çıkan kelime sanki yere düştü: “Hayır.”

“Hiç kimse yapamaz. O yapmış. Motor çalışmış da. Buradaki yazılar öyle diyor. Ömrümde gördüğüm en harika şey. Ama tekrar çalıştıramayız. Eksilen şeyleri bulmak için de onunki gibi parlak bir kafa gerekir.”

“Onu bulurum...başka her işimi bıraksam bile, bulurum ve..

“...eğer hâlâ sağsa...”

Rearden'ın sesinden, onun neyi tahmin ettiğini anlamıştı. “Neden öyle diyorsun?”

“Bence değil. Sağ olsa, bu tür bir icadı bu enkaz yığınında çürümeye bırakır mıydı? Bu çapta bir başarıyı terk eder miydi? Eğer sağ olsa, kendi kendine enerji yaratan lokomotifleri sen yıllardan beri çalıştırıyor olurdun. Onu aramak zorunda da kalmazdın, çünkü bugüne kadar bütün dünya onun adını öğrenmiş olurdu.”

“Bu modelin yapımının fazla eski olduğunu sanmıyorum.”

Rearden elindeki kâğıtlara, motorun paslarına baktı. “Yaklaşık on yıl kadar önce herhâlde,” dedi. “Belki biraz daha eski.”

“Onu bulmak zorundayız. Ya da onu tanıyan birini. Bu her şeyden önemli...”

“...günümüzde herhangi bir kimsenin sahip olduğu ya da ürettiği her şeyden! Ama onu bulabileceğimizi sanmıyorum. Kimsenin onun yaptığını tekrar yapabileceğini de sanmıyorum. Onun motorunu başka hiç kimse yapamaz. Geriye yeterli parça kalmamış. Bu yalnızca bir ipucu. Değerli bir ipucu, ama işi tamamlamak için, ancak yüz yılda bir gelen o beyinlerden biri gerekir. Bugünün motor tasarımcılarının buna kalkışabileceğini sanıyor musun?”

“Hayır.”

“Birinci sınıf tasarımcı kalmadı. Motor dalında yıllardır tek bir yeni fikir yok. Ölmekte olan...ya da ölmüş olan bir meslek de o.”

“Hank, eğer yapılabilse, bu motorun ne anlama geleceğini biliyor musun?”

Rearden hafifçe güldü. “Herhalde ülkedeki herkesin ömrü on yıl uzardı...Ne çok şeyin üretimini kolaylaştıracağını, ucuzlatacağını düşünürsen...insan emeğinden ne büyük tasarruflar sağlayacağını hesaba katarsan...O emekler başka alanlara kayardı. Herkes harcadığı emeğe karşılık çok daha fazla kazanırdı. Lokomotifler! Ya bu tür motorlarla çalışan otomobiller, gemiler, uçaklar? Traktörler! Santraller. Hepsi sınırsız bir enerji kaynağına bağlanmış, hiç yakıt parası ödemiyorlar, ancak konvertörü çalıştırmak için birkaç kuruş ödüyorlar, o kadar. Bu motor tüm ülkeyi harekete geçirebilir, fitilini ateşleyebilir. Her mağaraya bir elektrik ampulü sokabilir. Şu vadide gördüğümüz insanların evlerine bile.”

“Sokar tabiî! Sokacak da. Bunu yapan adamı bulacağım.”

“Deneriz.”

Rearden birdenbire ayağa kalktı, ama duraklayıp yerdeki kırık kalıntılara baktı, neşesiz bir gülüşle, “işte John Galt Hattı’nın motoru,” dedi.

Ardından bir iş yöneticisinin ses tonuyla konuştu, “Önce bakalım bu fabrikanın personel ofisi buralarda mı! Kayıtları arayalım...eğer kalmışsa. Araştırmacıların ve mühendislerin adlarını öğrenmeliyiz. Burası şimdi kime ait, bilmiyorum. Herhalde sahiplerini bulmak kolay olmaz, çünkü kolay olsa, buranın bu hâle gelmesine izin vermezlerdi Daha sonra laboratuarın her odasını ararız. Ardından birkaç mühendisi uçağa koyup buraya getirir, geri kalan her yeri elden geçiririz.”

Çıkmak üzere döndüler, ama kapıda bir an durdular. “Hank, o motor bu fabrikanın içindeki en değerli şeydi,” dedi Dagny alçak sesle. "Tüm fabrikadan ve içindeki her şeyin toplamından daha değerli. Yine de geride bırakmış, atık saymışlar onu. Kimsenin çalmaya değer bulmadığı tek şey o olmuş.”

Rearden, "Bu olayda beni asıl korkutan da o,” dedi.

Personel ofisini bulmaları fazla uzun sürmedi. Kapıdaki yazı kalmış, ama başka hiçbir şey kalmamıştı. İçerde eşya, kâğıt falan yoktu. Yalnızca moloz ve camı kırık pencereler.

Motorun olduğu odaya geri döndüler. Dizleri üzerinde emekleyerek odadaki her hurda parçayı incelediler. Bulunacak fazla şey kalmamıştı. laboratuvar notlarına benzeyen her kâğıdı bir kenara ayırdılar, ama hiçbiri o motordan söz etmiyordu. Aralarında zımbalı yazılardan parça yoktu. Mısır patlağı kutularıyla viski şişesi, buraya ne tür

insanların gelip gittiğine tanıktı. Geride kalmış her şeyi yok eden, hepsini bilinmez derinliklere taşıyan dalgalar gibi.

Motora ait olabilecek birkaç metal parçasını ayırdılar, ama bunlar da değerli olamayacak kadar küçük şeylerdi. Aslında motorun büyük bölümleri ve parçaları koparılıp alınmış gibiydi. Bunları başka bir yerde kullanabileceğini sanan kişiler almış olabilirdi. Geri kalanlar kimsenin ilgisini çekmeyecek kadar acayip görünüyordu.

Dagny ağrıyan dizleri üzerinde, avuçları beton tabanın pütürlerine yapışmış durumda aranırken, öfkeden titrediğini hissetti. Karşısındaki bu sahneye cevap veren, acı dolu, çaresiz bir öfke. Acaba motorun kayıp kablolarına birinin çamaşırları mı asılmış, diye düşündü. Acaba tekerlekleri bir kuyudan su çekmek için yapılmış bir tulumbada mı kullanılıyor? Acaba silindiri, burada viski içen adamın sevgilisinin penceresinde, içine sardunyalar ekilmiş olarak mı duruyor?

Tepede hâlâ biraz ışık kalmıştı, ama vadiden mavi bir sis yaklaşıyor, yaprakların kızılımsı sarısı da gurubun ışıklarına dönüşüyor, gökyüzüne tek renk yayılıyordu.

İşleri bittiğinde ortalık kararmıştı. Dagny kalktı, pencerenin boşluğuna dayanıp alnında serin havayı hissetmeye çalıştı. Gökyüzü lacivertti. “Tüm ülkeyi harekete geçirebilir, fitilini tutuşturabilirdi.” Dönüp motora baktı, sonra pencereden dışarı baktı. Birdenbire ağzından bir inilti çıktı, bir ürperti hissetti, başı koluna doğru sarktı.

Rearden, “Ne oldu?” diye sordu.

Dagny cevap vermedi.

Rearden pencereden dışarı baktı. Aşağıda, vadinin dibinde oluşan karanlıkların içinde birkaç solgun ve titrek ışık fark ediliyordu. Mum ışığıydı bunlar.

X

WYATT'IN MEŞALESİ

Arşiv bölümündeki memur, "Tanrı bize acısın, Hanımefendi!" diyordu.

"O fabrikanın şuanda kime ait olduğunu bilen yok. Herhalde hiçbir zaman da bilen olmayacak."

Memur giriş katındaki bir masada oturmaktaydı. Dosyaları iyice toz bürümüştü. Buraya pek az ziyaretçi geldiği belliydi. Adam pencerenin hemen dışına, bir zamanlar canlı ve varlıklı bir kentin işlek meydanı olan çamurlu alana park etmiş, pırıl pırıl parlayan otomobile baktı, sonra karşısındaki iki yabancı ziyaretçiye dönerken yüzünde belli belirsiz bir şaşkınlık görüldü.

"Neden?" diye sordu Dagny.

Adam elini çaresizlik içinde, dosyalardan çıkardığı kâğıt kalabalığına uzattı. "Oranın kime ait olduğuna mahkeme karar vermek zorunda, bence bunu da hiçbir mahkeme yapamaz. Tabiî eğer sonunda bir mahkemenin önüne gelebilirse. Bence gelemez."

"Neden? Ne oldu ki?"

"Şey, satmışlardı...Twentieth Century, demek istiyorum. Twentieth Century Motor Şirketi. İki tarafa devredildi aslında. Aynı zamanda ve iki ayrı gruba. O sıralarda bu, büyük bir skandal olmuştu. İki yıl önce. Şimdi de.." Eliyle gösterdi. "Bir yığın kâğıt var, o kadar. Duruşma yapılması bekleniyor. Hangi yargıç bu kargaşanın içinden mülkiyet haklarını bulup çıkarabilir, ya da hangi tür hakları ayıklayıp çıkarabilir, hiç bilemiyorum "

“Neler olduğunu bana anlatır mısınız lütfen?”

“Şey, fabrikanın son yasal sahibi, Halk İpotek Şirketi diye bir kuruluştu. Wisconsin'in Rome kentinde bir kuruluş. Yani fabrikanın öte yanında, otuz mil kadar kuzeydeki bir kent. İpotek şirketi hayli gürültücü bir şirketti. Kolay kredi verdiklerine dair reklam patırtısı koparıp dururlardı. Şirketin başında Mark Yonts vardı. Nereden geldiğini de, sonra nereye gittiğini de bilen yok. Ama ipotek şirketinin çökmesini izleyen günün sabahında, Mark Yonts’un fabrikayı Güney Dakota’dan gelme bir grup enayiye sattığı, ama aynı zamanda Illinois’daki bir bankadan kredi alırken de o fabrikayı teminat olarak göstermiş olduğu ortaya çıktı. Gelip fabrikaya baktıklarında, tüm makineleri önceden çıkarıp tek tek satmış olduğu da anlaşıldı. Kimlere sattığını bilen yok. Yani görünüşe göre herkes oranın sahibi, ama ortada gerçek bir sahip yok. Güney Dakotalılar da, banka da, ipotek şirketinin avukatı da, birbirlerine dava açtılar, her biri fabrikayı istiyor, hiçbirinin oradan bir araba lastiğini bile çıkarma hakkı yok, zaten çıkaracak lastik falan da kalmadı.”

“Mark Yonts o fabrikayı satmadan önce hiç çalıştırdı mı?”

“Yok canım! O adam hiçbir şeyi işletebilecek türden adam değildi, hanımefendi. Niyeti parayı *kazanmak* değil, yalnızca *ele geçirmekti*. Geçirdi de. O fabrikadan, kimsenin kazanamayacağı kadar para kazandı.”

Kadınla birlikte gelen sarışın adamın neden o anda başını çevirip dışarıdaki arabasına, arabadaki kocaman denge baktığını pek kavrayamadı. Denk brandaya sarılmış, iplerle sımsıkı bağlanmış, arabanın bagajına sokulmuş, ama kapak kapatılamamıştı.

“Fabrikanın kayıtlarına ne oldu?”

“Hangi kayıtlar, hanımefendi?”

“Üretim kayıtları. Çalışma kayıtları. Meselâ...personel dosyaları.”

“Yo, artık onlardan geriye hiçbir şey kalmadı. Bunca zamandır yağmalandı gitti hepsi. Karmakarışık sahipler, buldukları her parça mobilyayı, taşınabilecek her şeyi götürdüler. Şerif kapıya asma kilit taksa da, buna engel olamadı. Kağıt türü şeylere gelince, onları herhalde Starnesville’dekiler gelip almıştır. Vadinin içindeki yerleşim yeri. Bugünlerde durumları pek kötü. Onları toplayıp yakacak olarak kullanmışlardır herhalde.”

Rearden, “O fabrikada çalışmış insanlardan kimse kaldı mı?” diye sordu. “Kalmadı, beyim. Buralarda kalmadı. Hepsi Starnesville’de otururlardı.” “Hepsi mi?” diye fısıldadı Dagny. Oradaki harabeler gözünün önünde belirmişti. “Mühendisler de mi?”

“Evet, hanımefendi. Fabrikanın kasabasıydı orası. Ama hepsi çoktan gittiler.”

“Orada çalışmış insanlardan birinin ismini hatırlıyor musunuz?”

“Hayır, hanımefendi.”

Rearden, “Fabrikayı en son çalıştıran hangi sahipti?” diye sordu. “Bilemiyorum, efendim. Jed Starnes öldükten sonra orada öyle çok hareket oldu, fabrika öyle çok el değiştirdi ki! Fabrikayı ilk kuran oydu. Herhalde ülkenin bu taraflarını baştan sona o kurdu sayılır. Oniki yıl önce öldü.”

“Bu Mark Yonts denen adamın fabrikayı nasıl ele geçirdiğini bilmiyor musunuz?”

“Onu biliyorum. Rome Belediye Başkanı Bascom’dan satın aldı. Ama Bascom oraya nasıl sahip oldu, onu bilemiyorum.”

“Belediye Başkanı Bascom nerede şimdi?”

“Hâlâ orada. Rome’da.”

Rearden ayağa kalkarken, “Teşekkür ederiz,” dedi. “Onu bir ziyaret edelim.”

Kapıya vardıklarında memur arkalarından, “Siz ne arıyordunuz, efendim?” diye seslendi.

Rearden, “Bir arkadaşımızı arıyoruz,” dedi. “Kaybettiğimiz bir arkadaşımızı. Bu fabrikada çalışıyordu.”

***

Wisconsin’de Rome kentinin Belediye Başkanı Bascom koltuğunda arkasına yaslandığında, göğsüyle göbeği, kirli gömleğinin altında bir armut biçimi oluşturmaktaydı. Hava, güneşle tozun karışımıydı. Evin balkonu üzerinde ağır bir baskı oluşturuyordu. Adam kolunu sallayınca, parmağındaki düşük kaliteli iri topaz parıldadı.

“Hiç yararı yok, hanım, hiç yararı yok,” dedi. “Buralardaki insanlara sorular sormak, vaktinizi ziyan etmekten başka işe yaramaz. Etrafta o fabrikadan hiç kimse kalmadı, insanlar da onları çoktan unuttu gitti. Öyle çok insan toparlanıp taşındı ki, burada kalanlarda iş yok artık. Ben kendim söylüyorum, iş yok bunlarda. Ben de bir yığın işe yaramaz çöpün belediye başkanıyım.”

İki konuğuna oturacak yer göstermişti ama hanımın balkon parmaklığına dayanıp durmayı yeğlemesi onu rahatsız etmedi. Kendini arkaya verip kadının ince uzun vücuduna baktı. Kaliteli mal, diye düşündü. Ama zaten yanındaki adam da besbelli hayli zengindi.

Dagny, Rome’un sokaklarına bakmaktaydı. Evler, kaldırımlar, elektrik direkleri, hattâ meşrubat reklamları vardı, ama bu kentin de Starnesville’e dönmesine sanki birkaç santim ya da birkaç saat kalmış gibi bir hava seziliyordu.

“Hayır, fabrika kayıtlarından bir şey kalmadı,” dedi Bascom. “Aradığınız oysa, vazgeçin hanımefendi. Fırtınada yaprak kovalamaya benzer. Fırtınada yaprak. Kâğıtlar kimin umurunda? Böyle bir zamanda insanlar hep sağlam, iyi, maddesel objelerin peşine düşer. Pratik davranmak gerek.”

Tozlu pencere doğramaları arasından evin içi de görünüyordu. Yerde, parkelerin üzerinde Acem halıları vardı. Geçen yılın yağmurundan kalma lekelerin doldurduğu duvarın önüne bir bar kurulmuştu. Kenarlarında kromajlar vardı. Pahalı bir radyo göze çarpıyordu. Üzerine eski bir gaz lambası konmuştu.

“Tabiî, fabrikayı Mark Yonts’a satan bendim. İyi adamdı Mark. Capcanlı, enerjik biriydi. Tamam, fırsat bulursa bundan istifade etmeye çalışırdı o da...ama kim yaptırıyor ki! Hoş, tabii o biraz ileri gitti. Bunu beklememiştim. Yasal çerçeveden çıkmayacak kadar aklı vardır sanıyordum...yasadan geriye ne kaldıysa!”

Başkan Bascom gülümsedi. Onlara çok dürüst, içini açmaya hazır bir ifadeyle bakıyordu. Gözlerinde pırıl pırıl bir zekâ, gülümsemesinde iyilik vardı.

“Sizin dedektif olduğunuzu sanmıyorum,” dedi. “Ama olsanız bile, bana vız gelir. Mark’tan komisyon falan almadım. Anlaşmalarının hiçbirine beni dahil etmedi, sonradan nereye gittiği hakkında da zerrece fikrim yok.” İçini çekti. “Severdim onu. Keşke çekip gitmeseydi. Kilise vaazları ne derse desin, insanoğlu yaşamını sürdürmek zorundadır, bu Mark için de geçerliydi, öyle değil mi? O da başkalarından daha kötü değildi. Yalnızca daha zekiydi. Kimi yakalanır, kimi de yakalanmaz...aradaki tek fark odur zaten. Hayır, fabrikayı aldığı sırada, ne yapmak niyetinde olduğunu bilmiyordum. Tabii, bana verdiği para, o bubi tuzağının hak

edeceğinden çok daha fazlaydı. Orayı satın almakla bana bir iyilik etmişti, o da doğru. Yo, hayır, orayı satın alsın diye ona baskı falan yapmadım. Gerekli olmadı. Daha önce ben de ona iyilikler yapmıştım. Bazı yasalar vardır, lastikten yapılmış gibidir. Belediye başkanları da, bir dostun hatırı için o tür yasaları biraz esnetme gücüne sahiptir. E, ne olmuş yani? Şu dünyada zengin olanların hepsi bu yolla zengin olmuştur.” Gözü dışarıdaki siyah arabaya doğru kaydı. “Siz de çok iyi bilirsiniz, eminim.”

Rearden kendini kontrol etmeye çalışarak, “Fabrikayı anlatıyordunuz,” dedi.

Başkan Bascom, “Benim tahammül edemediğim, ilkelerden söz eden insanlardır,” dedi. “İlkeler hiç kimsenin süt güğümünü dolduramaz. Hayatta tek önemli şey, sağlam, maddî varlıklardır. Çevremizde her şey parça parça olurken teorilerden bahsetmeye zaman yoktur. En azından ben, dibe batmaya razı değilim. Onlar ideallerini muhafaza etsin, ben de fabrikayı alayım. İdealleri istemem ben. Günde üç öğün yemeğimi isterim, o kadar.”

“O fabrikayı niçin aldınız?”

“"Bir işyerini kim niçin alır ki? Sıkınca ne yağı çıkacaksa, onu çıkarmak için. İyi bir fırsat görürsem, bunu anlarım. İflastan satılıyordu, kimsenin de o eski enkaza para vermeye niyeti yoktu. Yok pahasına aldım orayı. Elimde fazla uzun süre de kalmadı. Mark orayı iki üç ayda aldı benden. Tabiî, akıllıca bir hareket olduğunu kendim de kabul ediyorum. Büyük işadamları bile benden kârlı çıkamazdı.”

“Siz devraldığınızda fabrika çalışır durumda mıydı?”

“Hayır. Kapatılmıştı.”

“Yeniden açmaya çalıştınız mı?”

“Ben mi? Ne münasebet! Ben pratik bir insanım.”

“Orada çalışmış insanlardan herhangi birilerinin adını hatırlıyor musunuz?”

“Hayır. Hiçbiriyle tanışmadım.”

“Hiçbir şeyi fabrika dışına çıkardınız mı?”

“Bakın, söyleyeyim size. Gidip etrafa bir bakındım...beğendiğim yalnızca bizim Jed’in masası oldu. Harika bir masaydı. Masif maun. Onu yükleyip eve getirdim. Adını bilmediğim bir yönetici de çalışma odasına portatif bir duş taktırmıştı. Böylesini daha önce hiç görmemiştim. Cam bir kabindi. Camına bir deniz kızı, kazılarak işlenmişti. Gerçek bir sanat eseri. Yağlı boya tabloların hepsinden güzel. Onu da çıkarttırıp buraya getirttim. Ne olacak ki? Kendi malımdı, öyle değil mi? O fabrikadan değeri olan bir şeyleri almaya hakkım yok mu?”

“Siz orayı kim iflâs ettikten sonra almıştınız?”

“Madison’daki Toplum Ulusal Bankası çökmüştü o sıra! Tüm Wisconsin eyaletinin de sonunu getiren o oldu. En azından bu kesimlerin. Kimine göre bankayı batıran bu motor fabrikası olmuştu. Ama kimi de, bunun bardağı taşıran damla olduğunu söylüyordu, çünkü Toplum Ulusal Bankası’nın zaten üç dört eyalette başarısız yatırımları olmuştu. Bankanın başında Eugene Lawson vardı. Şefkatli bankacı derlerdi ona. İki üç yıl önce buralarda pek meşhurdu.”

“Lawson fabrikayı çalıştırmış mıydı?”

“Hayır. Ama oraya karşılık çok para vermişti. O lagar yerden geri alabileceğinden çok daha fazla. Fabrika batınca, Gene Lawson için de her şey bitti. Üç ay sonra banka da battı.” Bascom içini çekti. “Buradaki insanları çok kötü sarstı. Hepsi dişlerinden tırnaklarından arttırdıkları her şeyi o bankaya yatırmıştı.”

Başkan Bascom hüzünlü gözlerle balkon parmaklığının ötesine, kendi kentine baktı. Baş parmağıyla karşı kaldırımdaki birini gösterdi. Ak saçlı bir hizmetçi kadındı. Dizleri üzerinde, bir evin önündeki merdivenleri silip fırçalamaktaydı.

“Şu kadına bakın örneğin.Bunlar sağlam, saygın vatandaşlardı. Kocasının bakkaliye dükkânı vardı. Adam ömrü boyunca, hep kadının ihtiyarlığını sağlama almak için çalışıp durdu. Sonunda öldüğünde, başarmıştı da. Ama paralar o bankadaydı.”

“Fabrika battığında kim işletiyordu orayı?”

“Amalgam Hizmetler A.Ş. diye bir sabun köpüğüydü. Köpükten üflenmiş balon gibi bir şey. Bir anda ortaya çıktı, sonra da hemen yok oldu.”

“Ortakları nerede?”

“Sabun balonu patlayınca parçaları nereye gider? Koca ülkenin her yanında arayın da bulun onları!”

“Eugene Lawson nerede?”

“O mu? Onun bir derdi yok. Washington’da, Ekonomik Planlama ve Ulusal Kaynaklar Bürosu’nda bir görevi var.”

Rearden bir anda ayağa fırladı, öfkeden kaynaklanan otomatik bir hareketle, gereğinden hızlı fırlamıştı yerinden. Sonra kendini kontrol etmeyi başardı. “Bilgiler için teşekkürler,” dedi.

Başkan Bascom yamyassı bir sesle, "Bir şey değil, dostum, bir şey değil,” dedi. “Ne peşindesiniz, bilmiyorum, ama inanın bana, vazgeçseniz iyi olur. O fabrikadan alınabilecek hiçbir şey kalmadı artık.”

“Söylemiştim size, bir arkadaşımızı arıyoruz.”

“Eh, öyle diyorsanız öyle olsun. Uğrunda bunca zahmete katlandığınıza göre çok iyi arkadaşınız olmalı...eşiniz

olmayan güzel bayanla birlikte!” Dagny, Rearden’ın yüzünün bembeyaz kesildiğini gördü. Dudakları bile heykel dudağına dönmüştü. Teninden ayırt edilemiyordu. “Sen kendi kirli düşüncele. diye söze başlarken, Dagny ikisinin arasına girdi.

Adama sakin bir sesle, “Neden onun karısı olmadığımı düşünüyorsunuz?” diye sordu.

Bascom, Rearden’ın tepkisi karşısında şaşalamıştı. Aslında o sözü de kötü niyetle söylememişti. Bir kurnazın diğer kurnazlarla şifreli konuşma havası vermeye çalıştı sözlerine.

“Hanımefendi, ben gençliğimde çok şey gördüm,” dedi iyi huylu bir havada. “Evli insanlar birbirlerine, akıllarında yatak odası varmış gibi bakmazlar. Bu dünyada iki yol vardır, ya sevapkârsınızdır, ya da hoşça vakit geçiriyorsunuzdur. İkisi birden olmaz, hanımefendi, ikisi birden olmaz.”

Dagny, Rearden’ın konuşmasına engel olmak ister gibi ona döndü. “Bir soru sormuştum, bana öğretici bir cevap verdi,” dedi.

Başkan Bascom, “Bir tavsiye isterseniz, ucuzcu dükkânından bir alyans alıp takın ” dedi Dagny’ye. “Garantili değildir ama biraz yardımı olur.”

Dagny, ‘Teşekkür ederim,” dedi. “Hoşça kalın.”

Tavrındaki ciddi, gerilimli sakinlik, Rearden'a peşinden arabaya kadar sessizce gelmesi için verilmiş mutlak bir emir gibiydi.

Kentten kilometrelerce uzaklaştıktan sonra Rearden, ona bakmadan, çaresiz bir fısıltıyla konuştu. “Dagny, Dagny, Dagny, çok üzgünüm!” dedi.

“Ben değilim.”

Az sonra, Rearden’ın yüzünden kontrolünü kazandığı belli olunca, Dagny, “Hiç kimseye doğruyu söylediği için

kızma,” dedi.

“Bu seferki doğru, onu ilgilendirmeyen bir şeydi.”

“Onun tahmini de ne seni, ne de beni ilgilendirir.”

Rearden sıkılı dişlerinin arasından konuşurken, sanki cevap vermiyor da, beyni bu sesleri onun iradesi dışında zorla çıkarıyormuş gibiydi: “Seni koruyamadım...o iğrenç küçük ser...”

“Benim korunmaya ihtiyacım yoktu.”

Rearden sessiz kaldı. Ona bakmıyordu.

“Hank, öfken geçtikten sonra, yani yarın ya da haftaya, adamın açıklamalarını bir düşün, herhangi bir bölümü sana tanıdık gelecek mi, bir bak.” Rearden başını hızla çevirip ona baktı, ama bir şey söylemedi.

Uzun süre sonra konuştuğunda, sesi yorgundu. “New York'a telefon açıp mühendisleri çağıramayız. Gelip fabrikaya bakmalarını isteyemeyiz. Onlarla burada buluşamayız. Motoru birlikte bulduğumuzu kimseye söyleyemeyiz...Bunların hepsini unutmuştum...yani orada, laboratuardayken.”

“Bir telefon bulduğumuzda ben Eddie’yi ararım. Taggart kadrosundan iki mühendis göndermesini söylerim. Ben bu bölgede yalnızım, tatil yapıyorum.O kadar bilsinler.”

Şehirlerarası görüşme yapabilecekleri bir telefonu ancak iki yüz mil sonra bulabildiler. Dagny, Eddie Willers'ı atadı, Eddie onun sesini duyar duymaz soluğu boğazına tıkanmış gibi oldu.

“Dagny! Tanrı aşkına, neredesin?”

“Wisconsin’de. Niye?”

“Sana nasıl ulaşacağımı bilemedim. Hemen dönsen iyi olur. Son hızla.”

“Ne oldu?”

“Henüz...olmadı. Ama gidişata bakılırsa...onları şimdi durdurmalısın, gücün yeterse. Ancak sen yapabilirsin...belki”

“Neyi?”

“Gazete okumuyor musun?”

“Hayır.”

“Telefonda söyleyemem. Ayrıntıları anlatamam. Dagny, delirdiğimi zannedebilirsin, ama galiba...Colorado’yu öldürmeyi plânlıyorlar.”

“Hemen dönüyorum,” dedi Dagny.

***

Manhattan granitine, Taggart terminalinin altına oyulmuş tüneller, eski zamanlarda, trafiğin her saatte garı kilitleyecek kadar yoğun olduğu zamanlarda, yan hatlar olarak kullanılmıştı. Ama yıllar içinde alan ihtiyacı azalmış, yan tüneller de kurumuş nehir yatakları gibi terkedilmişti. Birkaç mavi ışık kalmıştı oralarda. Granitin üzerindeki raylar da paslanmaya bırakılmıştı.

Dagny motoru tünellerden birindeki kocaman bir kasaya koydu. Bir zamanlar bu kasada acil durum elektrik jeneratörü dururdu, ama çoktan çıkarılmıştı. Dagny’nin Taggart araştırma kadrosundaki işe yaramaz gençlere güveni yoktu. Aralarında yeteneği olan yalnızca iki mühendis vardı. Bu keşfin değerini ancak o ikisi bilebilirdi. Sırrını o ikisine açmış, onları Wisconsin'deki fabrikaya, bir bakmaya yollamıştı. Sonra da motoru, başka kimsenin bilmediği bir yere saklamıştı.

İşçiler motoru aşağıdaki kasaya kadar taşıyıp gittikten sonra, o da onların peşinden çıkmak, çelik kapıyı kilitlemek üzereydi, ama birden durdu. Anahtar elindeydi. Sanki buradaki sessizlik ve yalnızlık, günlerdir karşısında duran

sorunu onun yüzüne bir anda çarpıvermişti...sanki kararı o saniye vermek zorundaydı.

Özel ofis-vagonu onu terminal platformlarının birinde beklemekteydi. Birkaç dakikaya kadar Washington'a doğru yola çıkacak trene bağlanmıştı. Orada Eugene Lawson'dan randevu almıştı, ama şimdi kendi kendine, o randevuyu iptal etmek, yolculuğu da ertelemek gerektiğini düşünmekteydi...Tabiî kente döner dönmez öğrendiği durumlarla ilgili olarak New York'ta bir eyleme geçme olanağı bulabilirse. Eddie'nin ona "bunlarla savaş," diye yalvardığı şeylere karşı!

Düşünmeye çalışıyor, ama nasıl savaşacağını da, savaşın kurallarını da, kullanılabilecek silahları da bulamıyordu. Çaresizlik çok garip bir tecrübeydi. Olaylarla yüzleşmek, karar vermek, ona hiçbir zaman zor gelmemişti. Ama bu sefer karşısındaki şey...normal değildi. Bir sisti. Biçimi, çizgileri yoktu. Bir şeyler oluşuyor, daha görülemeden dağılıyor, pelte kıvamındaymış, tam sıvı da değilmiş gibi hareket ediyordu. Sanki gözleri yalnızca iki yanı görüyor, karşısından bir felâketin yaklaşmakta olduğunu ancak o yolla seziyor, ama gözlerini karşıya odaklayamıyormuş gibi.

Lokomotif Makinistleri Sendikası, John Galt Hattı'nda işleyen tüm trenlerin hızının saatte altmış mille sınırlandırılmasını istiyordu. Demiryolu Kondüktör ve Makasçıları Sendikasıysa, bu hattaki marşandizlerin en çok altmış vagonlu olmasını talep etmekteydi.

Wyoming, New Mexico, Utah ve Arizona eyaletleri, Colorado'ya giden tren sayısının, bu komşu eyaletlere gidenlerden fazla olmaması için baskı yapmaktaydı.

Orren Boyle liderliğindeki bir grup, Sürdürmeyi Sağlama Yasası diye bir şey önermişti. Buna göre Rearden Metal'in

üretimi, benzer kapasiteye sahip başka çelik tesislerinin azami üretimi düzeyinde sınırlanmalıydı.

Bay Mowen liderliğindeki bir başka grup da Eşit Pay Yasası diye bir öneriyi savunmaktaydı. Bu girişim de, isteyen her müşteriye eşit miktarda Rearden Metal verilmesini sağlamaya yönelikti.

Bertram Scudder öncülüğündeki bir grup, Kamu İstikrarı Yasası çıkarılmasını, doğu kıyısındaki şirketlerin kendi eyaletleri dışına taşınmasının engellenmesini savunuyordu.

Ekonomik Plânlama ve Ulusal Kaynaklar Bürosu Baş Koordinatörü Wesley Mouch durmadan beyanat veriyor, bu beyanatların içeriği de, amacı da pek belirgin olmuyor, ama "acil durum" ve "dengesiz ekonomi" terimleri birkaç satırda bir kendini gösteriyordu.

Eddie Willers, "Dagny, ne hakla?" diye sormuştu ona. Alçak sesle sormuştu, ama yine de ağlıyor gibiydi. "Bunu ne hakla yapıyorlar? Hangi hakla?"

Dagny, James Taggart'ın odasına gidip onun karşısına dikilmiş, "Jim, bu senin savaşın. Ben kendi savaşımı verdim," demişti. "Madem ki sen, yağmacılarla başa çıkma konusunda uzmanmışsın, durdur onları."

Taggart ona hiç bakmadan, "Ulusal ekonomiyi kendi çıkarlarına göre yönetmeyi bekleyemezsin," demişti.

"Ben ulusal ekonomiyi yönetmek falan istemiyorum! Senin ulusal ekonomi yöneticilerinin beni rahat bırakmasını istiyorum! Bir demiryolu çalıştırıyorum ben...ve eğer demiryolum çökerse, senin ulusal ekonomin ne hâle gelir, onu da hiç bilemiyorum!"

"Paniğe kapılmak için bir neden göremiyorum."

"Jim, bizi çökmekten kurtaran tek gelirimizin Rio Norte Hattı'ndan gelen para olduğunu sana anlatmak zorunda

mıyım? O paranın her kuruşuna, her bilete, vagonlarındaki her yüke ihtiyacımız var ve hepsini en kısa zamanda kendimize çekmek zorundayız!” James, cevap vermedi. “Eskimiş diesellerimizin son gücünü bile kullanmak zorundayız. Bu bile Colorado'ya ihtiyaç duyduğu hizmeti vermemize yetmez. Hızı azaltır, trenlerin boyunu kısaltırsak neler olur dersin?”

“Ama sendikanın görüşünde de bir haklılık payı var. Bu kadar çok demiryolu kapanır, bu kadar çok demiryolu işçisi işsiz kalırken, senin Rio Norte Hattı’nda elde ettiği aşırı hızı bir haksızlık olarak görüyorlar. Onun yerine, daha çok sayıda tren çalışsın, istihdam artsın, istiyorlar. Yeni döşenen hattın tüm getirisini bizim kapmamızı istemiyor, kendileri de biraz pay almak istiyorlar.”

“Kim pay istiyormuş? Neyin karşılığında?” Jim yine cevap vermedi. “Tek trenin yapabileceği işi iki tren yaparsa, aradaki maliyet farkı kimden çıkacak?” O yine cevap vermedi. “Ek vagonlarla lokomotifleri nereden bulacaksın?” Yine cevap gelmedi. “Taggart Transcontinental yok olunca o adamlar ne yapacak?”

“Taggart Transcontinental’ın çıkarlarını korumaya her zaman hazırım.”

“Nasıl?” Cevap gelmedi. “Colorado’yu öldürürsen, Taggart Transcontinental’ın çıkarlarını nasıl koruyabilirsin?”

“Bazılarına büyüme fırsatı tanımadan önce, diğer bazı insanlara sağ kalma şansı tanımamız gerekir diye düşünüyorum.”

“Colorado’yu öldürürsen, senin lanet olası parazitlerin kimi yiyerek sağ kalacak?”

“Sen her türlü ilerici sosyal önleme her zaman karşı çıktın. Anti-İt-Dalaşı Yasası’nı çıkardığımız sırada da bunun

felâket getireceğini söylemiştin, oysa felâket falan gelmedi.”

“Çünkü sizi ben kurtardım, lanet olası salaklar! Ama bu sefer sizi ben de kurtaramam!” Jim ona bakmadan omuz silkmekle yetindi. “Ben de kurtaramazsam, kim kurtarır?” Yine cevap gelmedi.

Şu anda, yer altı tünellerindeyken, bu yaşananlar gerçekmiş gibi görünmüyordu ona. Buradan bakınca, Jim’in savaşında kendisinin hiçbir rolü olamayacağını görüyordu. Düşüncesi, amacı belirli olmayan insanlara karşı hiçbir eyleme geçemezdi. Onlara söyleyebileceği hiçbir şey yoktu. Söylediklerinin hiçbirini duymayacak, hiçbirine cevap vermeyeceklerdi. Mantığın silah olmaktan çıktığı bir alanda, silah olarak ne kullanılabilir, diye düşündü. Kendisinin giremeyeceği bir alandı orası. Orayı Jim’e emanet etmek, onun kendi bencil çıkarlarının işi üstleneceğine güvenmek zorundaydı. Derinlerden gelen buz gibi bir sezgi, Jim'in aslında bencil çıkarlar peşinde olmadığını fısıldadı ona.Önündeki objeye baktı. Motorun kalıntısını koydukları cam mahfaza. Ya bu motoru yapan adam? diye düşündü birden. Bir anda gelmişti aklına o adam. İçinden bir umutsuzluk çiğliği yükselmişti. O insanı bulmaya yönelik bir anlık, çaresiz bir özlem duydu. Ona yaslanmak, ne yapması gerektiğini ondan duymak istedi. Ancak öyle bir beyin, bu savaşın nasıl kazanılacağını da bilebilirdi.

Çevresine bakındı. Yeraltı tünellerinin tertemiz, rasyonel dünyasında hiçbir şey, motoru yapan adamı bulmak kadar aciliyete sahip olamazdı. Orren Boyle’la konuşma uğruna bu konuyu erteleyebilir miyim? diye sordu kendine. Ya Bay Mowen'la mantık tartışması yapma uğruna? Bertram Scudder’a yalvarma uğruna? Gözünün önünde o motorun yapılmış, bitmiş hâli belirdi. Lokomotife takılmış, iki yüz

vagonu Rearden Metal raylar üzerinde saatte iki yüz mil hızla çekiyordu. Böyle bir vizyon mümkünken, buna ulaşılabilirken, zamanını altmış mil, altmış vagon pazarlığı yaparak mı ziyan edecekti? Yeteneklerini kullanamayacaksa, beyni çatlardı. Yavaşla, eğil, alçal, elinden gelenin en iyisini yapma, bu istenmiyor...gibi kurallara göre yaşayamaz, çalışamazdı o!

Kararlı bir hareketle dönüp kasadan çıktı, Washington'a kalkan trene binmek üzere ilerledi.

Kasayı kilitlerken, kulağına sanki uzaklardan yankılanan adım sesleri gelir gibi olmuştu. Tünelin karanlık uçlarına baktı. Görünürlerde kimse yoktu. Nemli granit duvarlardaki seyrek mavi ışıklardan başka hiçbir şey yoktu.

***

Durmadan yeni yasa taleplerinde bulunan güruhlara karşı mücadele etmek Rearden'ın elinden gelmezdi. Onun elinde iki seçenek vardı aslında. Ya onlarla mücadele etmeye çalışacak, ya da fabrikasını çalışır durumda tutacaktı. Fabrikaya düzenli demir cevheri akışını kaybetmişti. Ya bir yönde savaş verecekti, ya da öbür yönde. İkisini birden yapmaya zaman yoktu.

Geri döndüğünde, programlanmış cevher teslimatlarından birinin gerçekleşmemiş olduğunu görmüştü. Larkin'den ne haber, ne de bir açıklama gelmişti. Rearden'ın ofisine çağrıldığında Larkin ancak üç gün sonra gelmiş, özür de sunmamıştı. Rearden'a hiç bakmadan, dudakları bir gurur ifadesiyle gerilmiş durumda, "İnsanlara her istediğinde koşa koşa senin ofisine gelmelerini emredemezsin demişti.

Rearden yavaş ve dikkatli konuştu: "Cevher neden teslim edilmedi?"

“Hakarete dayanamam. Elimde olmayan bir şey için azarlanmayı kabul edemem. Ben de madeni senin kadar iyi yönetebiliyorum. Sen ne yaptınsa aynını yapıyorum...neden habire beklenmedik terslikler oluyor, anlayamıyorum. Beklenmedik şeyler için beni suçlaman doğru değil.”

“Geçen ay cevherini kime yolladın?”

“Senin payını sana yollamak niyetindeydim. Niyetim gerçekten oydu. Ama tüm kuzey Minnesota’da sürüp giden fırtına yüzünden on gün kaybetmemiz benim suçum mu? Cevherini sana, beni suçlamayasın diye yollamak istedim, çünkü niyetim son derece iyiydi.”

“Fırınlarımdan biri sönerse, senin niyetini kullanıp yakabilir miyim?”

“İşte bu yüzden kimse seninle iş yapamıyor, kimse seninle konuşamıyor...çünkü insanlık dışı bir varlıksın sen.”

“Duyduğuma göre son üç aydır cevherini göl şilepleriyle yollamıyor, demiryoluyla yolluyormuşsun. Neden?”

“Eh, ne de olsa, kendi işimi kendi istediğim gibi yönetmeye hakkım var.” “Ekstra maliyeti ödemeye neden katlanıyorsun?”

“Sana ne? Senin hesabına yazmıyorum ya!”

“Trene artık paranın yetmediğini, ama bu arada göldeki şilep seferlerini de yok etmiş olduğunu anlayınca ne yapacaksın?”

“Dolarlarla sentlerin dışındaki düşünceleri senin hiç anlayamayacağının farkındayım, ama bazı insanlar sosyal sorumluluklarıyla vatanseverlik sorumluluklarını da düşünmek zorundadır.”

“Hangi sorumluluklar?”

“Bence Taggart Transcontinental gibi bir şirket, ulusal refah için şart. Jim’in zararına çalışan Minnesota Hattı'nı

desteklemek de bizim kamu görevimiz.”

Rearden masanın üzerinde öne eğildi. Daha önce hiçbir zaman anlayamadığı bağlantılar dizisini görebilmeye başlıyordu. Dengeli bir sesle, “Geçen ay cevherini kime yolladın?” dedi.

“Eh, ne de olsa bu benim kendi işim, hem...”

“Orren Boyle’a yolladın, değil mi?”

“İnsanların ülkedeki tüm çelik sanayini sırf senin bencil çıkarların uğruna feda etmesini bekleyemezsin, hem...”

“Defol buradan,” dedi Rearden. Sesi çok sakindi. Artık bağlantılar zincirini açık seçik görmüştü.

“Beni yanlış anlama. Niyetim asla...”

“Defol.”

Larkin odadan çıktı.

Bundan sonra Rearden günler ve geceler boyunca ülkenin her yanına telefonlar açmaya, telgraflar çekmeye, uçaklara atlayıp gitmeye koyulmuş, terk edilen ya da terk edilmek üzere olan madenleri aramıştı. Saygınlıktan uzak restoranların loş köşe masalarında insanlarla gergin pazarlıklar yapıp durmuştu. Karşısındaki adamlara bakarken, adamın yalnızca görünüşüne, davranışına ve sesine güvenerek ne kadar yatırım yapmayı riske edebileceğini düşünüyordu. Dürüstlüğü bir istisna saymak zorunda kaldığı için kendinden nefret ediyor, yine de riski göze alıyor, destekten yoksun vaatlere karşılık tanımadığı insanların eline paraları boşaltıyor, başarısız madenlerin paravan sahiplerine, kayda geçmemiş krediler açıyordu. Gizli alınan, gizli verilen paralar! Anlaşmanın ihlâli durumunda, cezayı aldatanın değil, aldananın çekeceğini, tarafların ikisi de biliyordu, ama beyaz metalin akışını kesmemek için tek çare, o fırınlara kesintisiz cevher akışını sağlamaktı.

Fabrikasının satın alma müdürü, “Bay Rearden,” demişti ona. “Bunu böyle sürdürürseniz, siz nasıl kâr edeceksiniz?”

Rearden bitkin bir sesle, “Sürümden kazanırız,” demişti. “Rearden Metal’in sınırsız bir piyasası var.”

Satın alma müdürü yaşlıca, kır saçlı bir adamdı. İnce, kuru bir yüzü vardı. Herkes onun tüm hayatını, her kuruştan mümkün olan en çok değeri almaya adadığını söylerdi. Rearden'ın masasının karşısında durmuş, hiçbir şey söylemeden patronun yüzüne bakıyordu. Buz gibi gözleri kısılmış, bakışları ciddileşmişti. Rearden'ın ömründe gördüğü en derin anlayış ifadesi vardı o yüzde.

Başka çare yok, diye düşünüyordu Rearden. Gece gündüz düşünüyor, başka çare bulamıyordu. İstediği şeyin parasını ödemeyi bilirdi o. Başka yol bilmezdi. Değere karşı değer. Doğadan bir şey alacaksa, karşılığında kendi emeğini vermek zorundaydı. İnsandan bir şey istediğinde de öyleydi. Artık silah olarak bu değerler kullanılmayacaksa, neler silah sayılacak acaba, diye merak ediyordu.

“Sınırsız piyasa mı, Bay Rearden?” dedi Satın Alma Müdürü kupkuru bir sesle.

Rearden başını kaldırıp ona baktı. Masanın karşısından gelen seslendirilmemiş soruya bir cevap olarak, “Herhalde ben, bugünlerde gerekli olan türden anlaşmalara girmekte başarılı değilim,” dedi.

Satın Alma Müdürü başını iki yana salladı. “Hayır, Bay Rearden,” dedi. “Ya biri olur, ya öbürü. Tek tür beyin, ikisini birden yapamaz. Ya fabrikayı çalıştırmakta başarılısınızdır, ya da Washington'a koşturmakta.”

“Belki de onların yöntemlerini öğrenmem gerekiyor.”

“Öğrenemezsiniz, zaten işinize de yaramaz. O türlü anlaşmalarda asla kazanamazsınız. Anlamıyor musunuz?

Yağmalanacak şeyi olan sizsiniz.”

Rearden yalnız kaldığında kör edici bir öfkeye kapıldı. Daha önce de tatmıştı bu tür öfkeyi Bir anda gelen, acı veren, elektrik çarpması gibi bir şeydi. Katıksız kötülükle, bilinçli, kendini haklı görmeye çalışmayan, çıplak kötülükle savaşmanın olanaksız olduğunu kavramaktan gelen öfke. Ama özsavunmanın haklı nedenine sarılıp o kötülüğü öldürme isteği geldiğinde, zihninde Başkan Bascom’un sırıtkan şişko suratıyla yılışık sesi canlandı: “...eşiniz olmayan güzel bayanla birlikte.”

O zaman haklı neden diye bir şey de kalmadı, öfkenin acısı, teslim olmanın utanç verici acısına dönüşmeye başladı. Hiç kimseyi suçlamaya, ayıplamaya hakkım yok benim, diye düşündü. Neşe ve coşku içinde savaşıp ölmeye, kendimi iyi ve sevapkâr saymaya hakkım yok. Verdiği sözden dönüş, itiraf edilmeyen arzular, ihanet, aldatma, yalanlar, sahtelik...bunların hepsi vardı işlediği suçlar arasında. Hangi kötülüğe kaş çatabilirdi ki? Derecesinin önemi yok, diye düşündü. İnsanoğlu kötülüğün santim santim pazarlığını yapamaz.

Masasında yığılmış oturur, artık dürüstlük iddiasında bulunamayacağını düşünürken, o silahı elinden alıp yere çalan şeyin yine kendi katı dürüstlüğü ve sarsılmaz adalet duygusu olduğunun farkında değildi. Tabiî savaşacaktı yağmacılarla. Ama içindeki hiddet ve ateş artık yok olmuştu. Savaşacaktı ama...bir suçlunun diğer suçlularla savaştığı gibi savaşacaktı. Seslendirmese de, içindeki acı, “Ben kim oluyorum ki ilk taşı atayım!” türünde bir acıydı.

Bedeninin masaya yığılmasına izin verdi...Dagny, diye düşündü. Dagny, eğer ödemem gereken bedel buysa,

öderim...Hâlâ arzularına karşı bedel ödemeye inanan işadamı olmaktan vazgeçemiyordu.

Eve döndüğünde vakit çok geçti.Sessizce odasına çıkmaya çalıştı. Bu sinsilik düzeyine düştüğü için nefret ediyordu kendinden...ama aylardır her akşam aynı şeyi yapmaktaydı. Ailesini görmeye dayanamaz hâle gelmişti. Nedenini bilmiyordu. Kendi suçun yüzünden onlardan nefret etme, diyordu kendine. Ama aslında, nefretinin sebebin o olmadığını da derinden derine sezmekteydi.

Kendi yatak odasının kapısını, sığınacağı yere varmış bir kaçağın rahatlama duygusu içinde kapattı. Yatmaya hazırlanırken yine sessizdi. Ailesi varlığını fark etmemeliydi. Onlarla zihinsel bir temasa bile razı değildi.

Pijamalarını giymiş, sigarasını yakmak üzere bir an duraklamıştı ki, yatak odasının kapısı açıldı. Kapıyı vurmadan bu odaya girmeye hakkı olan tek kişi, hiçbir zaman böyle bir şey yapmaya kalkışmamıştı, Rearden kapıya boş bakışlarla bir süre baktıktan sonra, gelenin Lillian olduğunun ancak bilincine vardı.

Açık yeşil bir ampir elbise giymişti. Pileli eteği, göğsünün hemen alandan, zarif çizgilerle genişleyerek iniyordu. Tuvalet mi, yoksa gecelik mi olduğu belli değildi. Gecelikti aslında. Kapıda durakladı, vücudunun çizgileri arkadan vuran ışıkta çekici bir siluet oluşturdu.

“Bir yabancıya kendimi takdim etmem doğru değil, biliyorum ama, sanıyorum mecburum. Benim adım Bayan Rearden.” Hank bunun bir sitem mi, yoksa bir yakarış mı olduğunu anlayamadı.

Lillian girdi, kapıyı rahat bir hareketle, sahiplik sergilercesine, kapattı.

Rearden alçak sesle, “Ne var, Lillian?” diye sordu.

“Ah, sevgilim, bu kadar çok şeyi bu kadar açıkça itiraf etmemelisin.” Odada rahat adımlarla ilerledi, yatağın yanından geçip koltuğa oturdu. “Hem de hiç iltifatkâr değil. Senin zamanını almak için özel bir nedene ihtiyacım olduğunu ima etmiş oluyorsun. Yoksa sekreterin kanalıyla randevu mu almam gerekir?”

Rearden odanın ortasında, sigarasını ağzına götürmüş durumda ona bakıyor, cevap vermeyi gereksiz buluyordu.

Lillian güldü. “Nedenim o kadar rastlanmadık bir şey ki, herhâlde dünyada aklına gelmez: Yalnızlık, sevgilim. Değerli dikkatinden birkaç kırmayı bu dilenciye atmaya razı olur musun? Herhangi bir resmi amacını olmaksızın burada bir süre kalmama itirazın var mı?”

“Hayır,” dedi Rearden alçak sesle. “İstiyorsan, itirazım yok.”

“Konuşmak istediğim önemli bir konu olduğunu söyleyemem...Milyon dolarlık siparişler, kıta aşırı alışverişler, raylar, köprüler değil konuşmak istediğim. Siyasal durum bile değil. Yalnızca bir kadın olarak, önemsiz konularda çene çalmak istiyorum.”

“Buyur.”

“Henry, beni durdurmanın bundan iyi yolu olamaz, öyle değil mi?” Çaresizlik dolu, sevimli bir içtenlik yansıtıyordu. “O sözden sonra ne diyebilirim ki? Diyelim, sana Eubank’in yazmakta olduğu yeni romandan söz edeceğim...onu bana ithaf ediyor. Bu sana ilginç gelir miydi?”

“Eğer doğrusunu istiyorsan...gelmez.” Lillian güldü. “Ya doğrusunu istemiyorsam?”

“O zaman ne diyeceğimi bilemem,” dedi Rearden. Kanının hızla beynine doğru yükseldiğini hissediyordu. Bir tokat gibi. Dürüstlüğe itiraz olarak fırlayan yalanı fark etmiş,

bunun çifte sahtekârlık olduğunu görmüştü. Ama söylediği sözde, artık hak etmediği bir kibir de vardı. “Doğru olmayanı neden isteyesin ki?” dedi. “Hangi amaçla?”

“Bak, gördün mü? İşte çalışkan insanların zalimliği de burada yatıyor. Anlayamazsın, değil mi? Gerçek sevginin yalan söylemeye razı olmak, başkasını mutlu etmek için hile yapmaya, sahtekarlık yapmaya razı olmak, o kişi var olan gerçeği sevmiyorsa, böylelikle ona sevdiği gerçeği sunmak olduğunu söylesem...anlayamazsın.”

“Hayır,” dedi Rearden yavaşça. “Anlayamam.”

“Aslında çok basit. Güzel bir kadına, güzelsin dersen, ona ne sunmuş olursun ki? Yalnızca gerçeği. Sana bunun hiçbir maliyeti yok. Ama çirkin bir kadına güzelsin dersen, güzellik kavramını onun uğruna çarpıtmakla ona büyük bir saygı sunmuş olursun. Bir kadını iyi yanları için sevmek anlamsızdır. Bunu zaten hak etmiştir, bu bir ödemedir, bir armağan değildir. Ama onu günahları için sevmek gerçek bir armağandır, çünkü hak edilmemiş, kazanılmamış bir şeydir. Onu kusurları için sevmek, tüm iyilikleri onun uğruna feda etmektir. Aşkın asıl işareti budur, çünkü vicdanını, mantığını, dürüstlüğünü ve o paha biçilmez kendine olan saygını kurban etmiş olursun.”

Rearden ona boş boş baktı. Bu söylenenler korkunç bir ahlaksızlığı andırıyordu. Birinin bunları ciddi olarak söylemiş olabileceğini düşünemezdi insan. Tek merak ettiği, Lillian’ın bunu niçin söylediğiydi.

“Aşk nedir ki, sevgilim? Eğer fedakarlık değilse, nedir o zaman?” Hafif bir havada, salon sohbeti tonunda konuşuyordu. “Kendini feda etmek, kendin için en değerli, en önemli olan şeyi feda etmek değil midir? Ama senin bunu anlamam beklemiyorum. Senin gibi paslanmaz çelikten bir

püriten, bunu anlayamaz elbette. İşte püritenin dev bencilliği de odur. Kendi kusursuz benliğine seni utandırabilecek minicik bir leke sürülmesin diye, bütün dünyanın yok olmasına bile izin verirsin.”

Rearden yavaşça, garip gerilimler taşıyan ciddi bir sesle, “Ben hiçbir zaman kusursuz olduğumu iddia etmedim,” dedi.

Lillian güldü. “Ya şimdi ne yapıyorsun? Bana dürüst bir cevap veriyorsun, değil mi?” Çıplak omuzlarını silkti. “Ah, sevgilim, beni ciddiye alma! öylesine konuşuyorum işte.”

Rearden sigarasını bir tablada söndürdü, cevap vermedi.

“Sevgilim,” dedi Lillian. “Buraya gelişimin bir tek sebebi var: Benim bir kocam olduğunu düşünüp duruyordum, bari nasıl biri olduğunu bir göreyim dedim.”

Odanın karşı ucundan onu inceliyordu. Uzun boylu, dimdik, gergin vücudunu lacivert pijamalar daha da vurgulamaktaydı.

“Çok yakışıklısın”. dedi. “Şu son birkaç ayda...çok daha iyi görünüyorsun, Daha genç. Daha mutlu...diyebilir miyim acaba? Daha az gergin bir halin var. Yo, her zamankinden daha çok işin olduğunu biliyorum. Bir hava saldırısında, komuta sendeymiş gibi yaşıyorsun. Ama o yalnızca yüzeyde öyle. İçindeyse, daha az gerginsin.”

Rearden ona şaşkın gözlerle baktı. Doğruydu. Kendisi farkına varmamış, kendine bile itiraf etmemişti. Lillian’ın gözlem gücüne şaşıp kaldığını hissetti. Son birkaç aydır kocasını pek seyrek görmüştü. Rearden Colorado’dan döndüğünden beri onun odasına hiç gitmemişti. Bu uzaklaşmadan o da memnun kalır diye düşünmüştü. Şimdiyse, kendisinde yer alan değişikliğe onun bu kadar duyarlı olmasının sebebini anlamaya çalışıyordu...Meğer ki

onun hissedebildiğini düşündüğü duygulardan çok daha büyük bir duygu hissediyor olsun.

“Farkında değildim,” dedi,

“Sana çok yakışıyor, sevgilim...hem çok da şaşırtıcı, çünkü oldukça zor dönemlerden geçiyorsun.”

Rearden, acaba bu bir soru mu, diye merak etti. Lillian cevap bekliyormuş gibi bir an durakladı, ama ısrar etmedi, devam etti:

“Fabrikada türlü türlü sorunların olduğunu biliyorum, ayrıca siyasi durum da berbat, öyle değil mi? O sözünü ettikleri yasaları gerçekten çıkarırlarsa seni fena vurur, değil mi?”

“Evet, öyle. Ama o da senin ilgini pek çekebilecek bir konu değil, değil mi?”

“Yo,ilgimi çeken bir konu!” Başını kaldırıp dosdoğru kocasına baktı. Gözlerinde Rearden’ın daha önce de gördüğü boş, perdeli bir ifade vardı. Esrarengizliği bilinçli olarak yaratan, karşıdakinin bunu çözemeyeceğinden emin olan bir ifade. “Beni çok ilgilendiriyor...ama muhtemel maddi kayıplar sebebiyle değil” diye ekledi yavaşça.

Rearden ilk defa olarak, karısının gülümsemeler altına saklayarak sunduğu alaycı, sivri hakaretlerin, kendi düşündüğü sebepten kaynaklanmayabileceğini fark etti. Belki de bunlar bir işkence biçimi değildi. Umutsuzluğun çarpık bir biçimi değildi. Kendisine acı çektirmek için söyleniyor olmayabilirdi o sözler. Belki hepsi, Lillian'ın kendi acılarının bir itirafıydı. Sevilmeyen bir eşin gururlu savunması, bir gizli yakarı olabilirdi hepsi. O zaman Lillian’ın davranışındaki imalı, kaçamaklı davranışlar, anlaşılmaya çalışmak olabilir, düpedüz ihanet etmek olmayabilir, gizli bir sevgi olabilirdi.

Bunu şaşkınlıkla düşündü. Böyle bir durum, onun kendi suçunu sandığından daha da büyük gösteriyordu.

“Eğer politika konuşuyorsak, aklıma hoş bir düşünce geldi, Henry. Şu senin temsil ettiğin taraf...neydi o hep tekrarladığınız slogan? Akte vefa...öyle miydi?”

Rearden’ın gözünün hızla hareket ettiğini gördü. Çok yoğun bakışlar vardı gözlerinde. Lillian ilk defa olarak, söylediği sözün bam telini bulduğunu anladı, yüksek sesle güldü.

“Devam et,” dedi Rearden. Sesi pestendi. Bir tehdit tonu taşıyordu.

“Sevgilim, niçin...madem ki beni çok iyi anlamış durumdasın...”

“Ne söylemeye çalıştın?” Sesi sertti, her türlü duygudan da yoksundu.

“Beni gerçekten şikayet eder duruma düşürmek istiyor olabilir misin? Öyle kestirme ve öyle sık rastlanan bir şikayet ki. Ama ben hep, kocamın sıradan insanlar gibi olmamakla gurur duyduğunu düşünürdüm. Bir zamanlar, benim mutluluğumu hayatının amacı hâline getirmeye söz verdiğini sana hatırlatmamı gerçekten istiyor musun? Ama mutlu olup olmadığımı bilmene imkân yok, çünkü benim var olup olmadığımı bile hiçbir zaman merak edip sormadın.”

Üstüne hep birlikte gelen bu okları birer fiziksel acı olarak hissetti. Lillian’ın sözleri bir yakarış, diye düşündü, suçluluğun o karanlık, sımsıcak yükselişini hissetti. Acımaydı duyduğu...sevgisiz acımanın o soğuk çirkinliği! Biraz da öfke. Boğmaya çalıştığı bir ses, onun sapık yalanlarıyla niçin uğraşayım, diye haykırıyordu. Acıma uğruna neden işkence çekmeyi kabulleneyim? İtiraf etmediği bir duyguyu niçin korumaya çalışayım? Beni seviyorsa, neden söylemiyor

korkak? Neden açıklamıyor, olayı net görmemizi neden engelliyor? Ama daha yüksek bir ses daha vardı: Suçu onun üzerine çevirme, bu korkakların en eski hilesidir. Suçlu olan sensin. O ne yaparsa yapsın, senin suçunla ölçülemez. Hakkı var. Haklı tarafın o olduğunu bilmek içini bulandırıyor, değil mi? Bırak bulandırsın, pis zampara...haklı olan o!

“Neler seni mutlu eder, Lillian?” diye sordu. Dümdüz sesinde hiç tonlama yoktu.

Lillian gülümsedi, koltuğunda arkasına yaslandı. Dikkatle Rearden’ın yüzünü inceliyordu.

Sıkkın ama eğlenir gibi, “Aman Tanrım!” dedi. “Utangaç bir soru. Tuzak. Kaçış hilesi.”

Ayağa kalktı, kolları iki yanına sarktı, vücudu zarif bir çaresizlik ifadesi yansıttı.

“Beni neler mi mutlu eder, Henry? Bunu bana senin söylemen gerekir. Benim hatırım için bunu sen keşfetmiş olmalısın. Ben bilemem. Bunu sen yaratacak, bana sunacaktım. Senin yükümlülüğün, senin sorumluluğundu o. Ama sözünden dönen ilk erkek sen değilsin. En kolay dönülebilecek söz o zaten. Fabrikana teslim edilen bir kamyon cevherin parasını asla ödememezlik etmezsin. Ama konu bir hayatsa, sözden dönebilirsin.”

Odanın içinde rahatça dolaşıyor, sarımsı yeşil etekleri, çevresinde uzun dalgalar oluşturuyordu.

“Bu tür iddiaların pratik şeyler olmadığını bilirim,” dedi. “Elimde sana karşı kullanılabilecek ne bir ipotek var, ne bir teminat, ne bir tabanca, ne de bir zincir. Sana karşı kullanabileceğim hiçbir şey yok, Henry...bir tek senin şerefin var.”

Rearden ona bakarken, sanki gözlerini ondan ayırmamak, bu görüntüye tahammül etmek için müthiş bir irade

gerekiyormuş gibiydi. “Ne istiyorsun?” diye sordu.

“Sevgilim, ne istediğimi bilmek istiyorsan, kendi kendine keşfedebileceğin öyle çok şey var ki! Örneğin, eğer aylardır benden kaçıyorsan, bunun sebebini bilmek istemez miydim?”

“Çok meşguldüm.”

Lillian omuz silkti. “Bir kadın, kocasının ilk ve en önemli meşguliyeti olmayı bekler. Sen başka her şeyden vazgeçeceğine yemin ettiğinde, yüksek fırınların istisna sayılacağını bilememişim.”

Bunu söyledikten sonra yaklaştı, her ikisiyle de eğlenir gibi bir gülümsemeyle kollarını ona sarıverdi.

Rearden’ın tepkisi, genç bir damadın, bir fahişeden gelen yılışık harekete otomatik olarak verdiği tepkinin aynısı oldu. Boynundaki kolları kendi boynundan koparırcasına ayırdı, Lillian'ı yana fırlattı.

Kendi tepkisinin kabalığından şaşırmış durumda, felç olmuş gibi, öylece duruyordu. Lillian ona bakakalmıştı. Yüzünde çıplak bir şaşkınlık okunuyordu. Esrar da kalmamıştı, rol de, korunma da. Buraya gelirken ne gibi hesapları var olursa olsun, bunu beklemediği belliydi.

“Özür dilerim, Lillian,” dedi Rearden alçak sesle. Bu seste, çektiği acıların samimiyeti vardı.

Lillian cevap vermedi.

“Üzgünüm...Çok yorgunum da ondan,” diye ekledi. Sesi çok cansızdı. Üç katmanlı yalan, eziyordu onu. Bu biraz da yüzleşmeye cesaret edemediği sadakatsizlikten kaynaklanıyordu. Ama, sözkonusu sadakatsizlik, Lillian’a karşı sadakatsizlik değildi!

Lillian kısacık güldü. “Eh, eğer işin senin üzerinde bu etkiyi yapıyorsa, belki onaylarım da. Beni bağışla, yalnızca görevimi yapmaya çalışıyordum. Senin duygusal biri olarak,

çamurlarda yuvarlanan bir hayvanın içgüdülerini asla aşamayacağını düşünmüştüm. Ben böyle ortamlara ait kahpelerden değilim.” Kelimeleri kuru bir sesle, dalgın bir havada, sanki düşünmeden söylüyordu. Aklı sanki bir soru işaretine takılmış, cevabı bulmak için yarışıyordu.

Son cümlesi, Rearden’ın bir anda ona doğru dönmesine yol açtı. Dosdoğru. Artık savunmada değildi Rearden. “Lillian, sen hangi amaç için yaşarsın?” diye sordu.

“Ne dobra bir soru! Aydın bir insan asla sormaz bunu.”

“Peki, aydın insanlar hayatlarında ne yaparlar?”

“Belki de hiçbir şey yapmaya kalkışmazlar. Onların aydın oluşu belki bundandır.”

“Zamanlarını nasıl harcarlar?”

“Herhalde su boruları yaparak harcamazlar.”

“Söyle bana, neden bana bu tür sözleri söyleyip duruyorsun? Biliyorum, su borularına karşı bir nefretin var. Bunu uzun süre önce belli etmiştin. O nefret bana hiçbir şey ifade etmiyor. Neden tekrarlayıp duruyorsun?”

Bunun Lillian’ı neden bu kadar sarstığını merak etti. Ne tür bir sarsma olduğunu bilmiyor, ama bam teline dokunduğunu görüyordu. Bunun söylenecek en doğru şey olduğunu nasıl sezdim, bundan nasıl emin olabildim, diye merak etti.

Lillian kuru bir sesle sordu: “Bu ânî sorgulamanın amacı nedir?”

Rearden basit cevap verdi. “Gerçekten istediğin bir şey var mı, onu merak ettim. Eğer varsa, onu sana vermek isterim...elimden gelirse.”

“Yanı *satın almak* mı istiyorsun? Tek bildiğin o...fiyatını ödemek. Kolayca kurtuluyorsun, değil mi? Hayır, o kadar basit değil. Benim istediğim şey maddi bir şey değil.”

“Nedir?”

“Sensin”

“Nasıl yanı, Lillian? Bunu cinsel anlamda söylemiyorsun.”

“Hayır, cinsel anlamda değil.”

“Nasıl o zaman?”

Lillian kapıya varmıştı. Durup döndü, başını kaldırıp ona baktı, soğuk soğuk gülümsedi

“Sen anlayamazsın,” deyip çıktı, gitti.

Rearden’a kalan işkence, onun hiçbir zaman kendisini terk etmek istemeyeceğini, kendisinin de onu terk etme hakkına sahip olmadığını bilmekti. Ona en azından zayıf bir anlayış, bir saygı borçluydu, ama bu da elinden gelmiyordu. Ona ilişkin hissedebildiği tek şey garip, mantıksız ve katıksız bir beğenmezlikti. Acıma duygusunu, sitemleri, kendi içinden yükselen adalet yakarışlarını etkilemeyen bir duyguydu o. Kendi vardığı yargıya yönelik tiksintiyi alt etmek kolay değildi. Kendini nefret ettiği bu kadından aşağı görme yargısı...alt edilemezdi.

Derken bir anda, bunların Rearden’ın gözünde taşıdıkları önem kayboldu. Hepsi uzaklaştı, geriye bir tek düşünce kaldı. Her şeye dayanabileceği düşüncesi. Bu ona hem gerilim, hem huzur getirdi. Yatakta yüzünü yasağa gömmüş, Dagny’yi düşünüyordu. Onun incecik, duyarlı vücudunu, kendi yanına uzanmış, parmaklarının dokunuşuyla titrer gibi görüyordu. Keşke Dagny New York’a dönmüş olsa, diye düşündü. Dönse, hemen şu anda, gece yarısı çıkıp ona giderdi.

***

Eugene Lawson masasının başında otururken, sanki o masa bir bombardıman uçağının kontrol paneliymiş gibi davranmaktaydı. Ama zaman zaman bunun böyle olduğunu

unutuyor, koltuğunda yığılır gibi oluyor, elbisesinin içinde tüm kasları gevşeyiveriyordu. Dudakları, hiçbir zaman içine çekip gerginleştiremediği tek yeriydi. İnce yüzünde o dudaklar rahatsız edecek kadar patlaktı. Karşıdakinin dikkati hep o noktaya kayıyor, konuştuğunda hareket alt dudağında toplanıyor, nemli ellerini aşırı çarpılmalara yöneltiyordu.

“Bundan utanç duymuyorum,” dedi Eugene Lawson. “Bayan Taggart, Toplum Ulusal Bankası Başkanı olarak kariyerimden utanç duymadığımı bilmenizi istiyorum.”

“Ben utançtan söz etmedim,” dedi Dagny soğuk bir sesle.

“Bana hiçbir manevi suç atfedilemez, çünkü bir kere, o banka battığında ben de her şeyimi kaybettim...Böyle bir fedakârlıktan gurur duymam gerektiğini hissediyorum.”

“Ben size yalnızca Twentieth Century Motor Şirketi ile ilgili birkaç soru sormak istiyordum. Orayı..

“Sorulara memnuniyetle cevap veririm. Saklayacak hiçbir şeyim yok. Vicdanım rahat. Eğer konunun benim için utanç verici olacağını düşündüyseniz, yanılmışsınız.”

“O şirkete kredi verdiğiniz sırada fabrikanın sahibi olan kişiler hakkında bir şeyler öğrenmek istiyordum...”

“Çok iyi insanlardı. Risk açısından sağlamdılar. Ama tabii, bunu söylerken insanî açıdan söylüyorum, maddî açıdan değil, oysa bankacıların hep o açıdan bakmasını beklersiniz. Onlara fabrikayı satın almaları için gerekli olan krediyi ben verdim, çünkü o paraya ihtiyaçları vardı. Eğer insanların paraya ihtiyacı varsa, bu benim için yeterlidir. İhtiyaç benim standardımdı, Bayan Taggart. İhtiyaç önemlidir, açgözlülük önemli değildir. Toplum Ulusal Bankası’nı benim büyükbabamla babam kurup geliştirmişlerdi. Amaçları kendilerine bir servet edinmekti. Ben onların servetini daha yüce bir idealin hizmetine sundum. Yığınla paranın tepesine

oturup, paraya ihtiyaç duyan zavallı insanlardan teminat göstermelerini istemedim. Benim teminatım, yüreğimdi. Tabii, bu materyalist dünyada kimsenin beni anlamasını bekleyemem. Bana gelen ödüller, sizin sınıfınızdan kimselerin nazarında makbule geçecek şeyler değildi, Bayan Taggart.Bankada masamın karşısına gelip oturan insanlar, sizin oturduğunuz gibi oturmuyorlardı. Mütevazı insanlardı, kendilerinden pek emin değillerdi, kaygılar onları yıpratmıştı, konuşmaya korkuyorlardı. Bana gelen ödüller, onların titreyen seslerindeki minnetti, başka herkesin reddettiği krediyi verdim diye elimi öpen kadının kutsamalarındaydı.”

“Bana lütfen motor fabrikasının sahibi olan insanların isimlerini verebilir misiniz?”

“O fabrika bölge için çok önemliydi. Kesinlikle çok önemliydi. O krediyi vermekte çok haklıydım. Başka türlü hayatlarını kazanamayacak binlerce insana çalışma olanağı sağlıyordu.”

“Fabrikada çalışan kimseyi tanıyor muydunuz?”

“Elbette. Hepsini tanırdım. Beni insanlar ilgilendirirdi, makineler değil. Sanayinin insan yönüyle ilgiliydim, yazarkasa yönüyle değil.”

Dagny hevesle ona doğru uzandı. “Orada çalışan mühendislerden tanıdığınız var mıydı?”

“Mühendisler mi? Yo, hayır. Ben çok daha demokratiktim. Beni gerçek işçiler ilgilendirirdi. Sıradan insanlar. Beni görür görmez tanırdı hepsi. Fabrikadaki atölyelere girdiğimde, “Merhaba, Gene,” diye seslenirlerdi. Öyle derlerdi bana. Gene derlerdi. Ama tabiî bütün bunlar size ilginç gelmez. Geçmişte kaldı bunlar. Aslında Washington’a gelişiniz benimle kendi demiryolunuzu konuşmak içinse..Bir an doğruldu, bombardıman komutanı

havasına yeniden kavuştu. “...özel bir imtiyaz için söz verebilir miyim, bilemiyorum, çünkü ulusal güvenliği elbette ki başka çıkarların üzerinde tutmak zorun...”

“Kendi demiryolumu konuşmaya gelmedim,” dedi Dagny. Adama şaşkın gözlerle bakıyordu. “Demiryolumu konuşmak gibi bir isteğim yok.”

“Yok mu?” Adam hayal kırıklığına uğramış gibiydi “Yok. Motor fabrikasıyla ilgili bilgi almaya geldim. Orada çalışmış mühendislerden herhangi birinin ismini hatırlayabilir misiniz acaba?”

“İsimlerini sorduğumu pek hatırlamıyorum. Ben ofislerdeki, laboratuarlardaki parazitlerle ilgili değildim. Gerçek işçiler için kaygı duyuyordum. Fabrikayı işler durumda tutan o eli nasırlı adamlarla. Benim dostlarım onlardı.” “Bana onlardan birkaçının adım verebilir misiniz? Orada çalışmış herhangi birinin adı da olsa olur.”

“Sevgili Bayan Taggart, aradan öyle uzun zaman geçti ki...Binlerce insan vardı, nasıl hatırlayabilirim?”

“Bir tanecik bile hatırlamıyor musunuz?”

“Elbette hatırlamıyorum. Hayatımı dolduran öyle çok sayıda insan var ki, o okyanusun içindeki damlaları hatırlamam beklenemez.”

“O fabrikanın üretimi hakkında bir şeyler biliyor muydunuz? Ne tür işler yaptıklarını, neler planladıklarını...”

“Tabiî. Tüm yatırımlarına şahsen ilgi gösterirdim. O fabrikayı sık sık teftişe giderdim. Çok iyi çalışıyorlardı. Harikalar yaratıyorlardı. İşçi lojmanları, ülkedeki en iyi lojmanlardı. Her pencerede dantel perdeler, hepsinde saksı çiçekleri görüyordum. Her evin birer bahçesi vardı. Çocuklar için yeni bir okul inşa etmişlerdi.”

“Fabrikanın araştırma laboratuarında yapılan işlerle ilgili bir şey biliyor muydunuz?”

“Evet, evet, harika bir araştırma laboratuarları vardı. Çok ileri, çok dinamik, vizyon sahibi bir yer. Harika plânları vardı.”

“Acaba...yeni de bir motorla ilgili...bir şeyler duymuş muydunuz?”

“Motor mu? Ne motoru, Bayan Taggart? Benim ayrıntılara ayıracak zamanım yoktu.Benim amacım sosyal ilerleme, evrensel zenginlik, insan kardeşliği ve sevgisiydi. Sevgi, Bayan Taggart. Her şeyin anahtarı o. Eğer insanlar birbirini sevmeyi öğrense, tüm sorunları çözülmüş olurdu.”

Dagny o nemli dudaklardaki hareketleri görmemek için başını çevirdi.

Ofisin bir köşesindeki heykelin kaidesinde hiyeroglif yazılar vardı. Nişin içinde altı kollu bir Hint tanrıçasının heykeli duruyordu. Duvarda şaşırtıcı matematik ayrıntılarıyla dolu garip bir grafik asılıydı. Postayla mal yollayan bir firmanın satış grafiği gibi bir şeydi.

“Yani eğer demiryolunuzu düşünüyorsanız. Bayan Taggart...ki eminim düşünüyorsunuzdur, çünkü muhtemel gelişmeler var...her ne kadar ülkenin çıkarları benim için önde gelirse de, o uğurda başka herkesin çıkarlarını feda edebilirsem de, bir imdat çağrısına hiçbir zaman kulaklarımı tıkamam ve de...”

Dagny adama baktı, onun kendisinden ne istediğini hemen anladı. Bu adamı harekete geçiren de buydu besbelli.

“Demiryolunu konuşmak istemiyorum,” derken sesini tekdüze çıkarabilme mücadelesi veriyordu, oysa içinden tiksintiyle haykırmak geliyordu. “O konuda söyleyeceğiniz her şeyi ağabeyim James Taggart’a söyleyebilirsiniz.”

“Bence böyle zor bir zamanda, kendi bakış açınızı sunabilme konusunda çıkan ender bir fırsatı kaçırmamalısınız..

“Motor fabrikasının kayıtlarına ilişkin sakladığınız bir belge var mı?” Dagny dik oturmuş, ellerini kucağında kavuşturmuştu.

“Ne kayıtları? Banka battığında her şeyimi kaybettim, söylemiştim sanıyorum.” Vücudu yine gevşemiş, ilgisi sönmüştü. “Ama aldırmıyorum. Kaybettiğim yalnızca maddî varlıklardı. Tarihte bir ideal uğruna kayba uğrayan insan ben değilim. Çevremdekilerin bencil açgözlülüğü mahvetti beni. Kâr peşinde koşanlarla, dolar avcılarıyla dolu bir ülkede, bir tek küçük eyalette bir kardeşlik ve sevgi sistemi kuramazdım. Suç benim değildi. Ama beni yenmelerine izin vermeyeceğim. Durduramayacaklar beni. Geniş açıdan baktığınızda, insanlara hizmet için mücadele veriyorum, Kayıtlar, öyle mi. Bayan Taggart? Ben Madison’dan ayrılırken kayıtlarımı, daha önce hiç fırsat bulamamış yoksulların yüreklerinde bıraktım.”

Gereksiz hiçbir kelime söylemek istemiyordu, ama kendini tutamadı. Gözünün önünde, merdivenleri silen o kadının hayali vardı. “Bölgenin o kesimini o günden sonra hiç gördünüz mü?” diye sordu.

“"Benim suçum değil!” diye bağırdı adam. “Suç aslında, ellerinde para olduğu hâlde bankamı ve Wisconsin halkını kurtarmaya yanaşmayan zenginlerin! Beni suçlayamazsınız! Ben her şeyimi kaybettim!”

Dagny büyük bir çabayla, “Bay Lawson,” dedi. “Fabrikanın sahibi olan şirketin başkanı kimdi, acaba onun adını hatırlayabilir misiniz? Sizin kredi verdiğiniz şirket. Adı Amalgam Servis’ti, değil mi? Başkanı kimdi?”

“Ha, o mu? Evet, onu hatırlıyorum. Adı Lee Hunsacker’dı. Çok değerli bir gençti. Sonunda fena hırpalandı.”

“Şimdi nerede? Adresini biliyor musunuz?”

“Galiba...Oregon’da bir yerdeydi. Grangeville, Oregon. Sekreterim size adresini verebilir. Ama ona neden ilgi duyduğunuzu hiç...Bayan Taggart, eğer aklınızdaki Bay Wesley Mouch’la görüşme olanağı aramaksa, size şimdiden söyleyeyim, Bay Mouch böyle demiryolu gibi konularda benim görüşlerime çok önem verir ve...”

Dagny ayağa kalkarken, “Bay Mouch’u görmek gibi bir arzum yok,” dedi.

“Ama o hâlde, anlayamıyorum...Buraya gelmekteki gerçek amacınız neydi?”

“Eskiden Twentieth Century Motor Şirketinde çalışmış bir adamı arıyorum.”

“Onu neden bulmak istiyorsunuz?”

“Demiryolumda işe almak istiyorum.”

Adam kollarını iki yana açtı. İnanamamış gibiydi. Biraz da gücenmiş gibiydi. “Böyle bir zamanda, çok kritik konular pamuk ipliğine asılıyken, siz bir tek elemanı aramakla zaman harcıyorsunuz, öyle mi? İnanın bana, demiryolunuzun kaderi, bulabileceğiniz her elemandan çok, Bay Mouch’a bağlı durumda.”

“İyi günler,” dedi Dagny.

Odadan çıkmak üzere döndüğünde, adam tiz ve heyecanlı bir sesle, “Benden tiksinmeye hakkınız yok,” deyiverdi.

Dagny durdu, dönüp ona baktı. “Ben herhangi bir fikir belirtmedim,” dedi.

“Ben yüzde yüz masumum, çünkü kendi paramı, kendi paramın tümünü iyi bir amaç uğruna kaybettim. Niyetim çok

temizdi. Kendim için hiçbir şey istemedim. Hiçbir zaman. Bayan Taggart, ömrüm boyunca hiçbir zaman kâr etmediğimi gururla söyleyebilirim!”

Dagny’nin sesi pesten, dengeli ve ciddiydi:

“Bay Lawson, sanırım size söylemem gerek; bir insanın ağzından çıkabilecek sözler arasında bana en korkunç gelen bu sözünüzdür.”

***

“Bana hiçbir zaman fırsat verilmedi!” dedi Lee Hunsacker.

Mutfağın ortasında, üstü kâğıt dolu bir masanın başında oturuyorlardı. Tıraş olma zamanı gelmiş, geçmişti. Gömleğinin de yıkanmaya ihtiyacı vardı. Yaşını kestirmek kolay değildi. Yüzü şiş,elleri düzgündü. Yaşadığı tecrübeler onu hiç hırpalamamış gibiydi. Kırlaşan saçları ve bulanık gözleri yorgunluk yansıtıyordu. Aslında kırkiki yaşındaydı.

“Kimse bana şans tanımadı. Şimdi beni bu hâle getirdikten sonra, umarım memnundurlar. Ama bilmiyorum sanmayın. Hakkım olan şeyin hileyle elimden alındığını biliyorum. Kendilerinin ne iyi yürekli olduğunu söyleyip havalara girmelerine gerek yok. Bir tomar iki yüzlü sahtekâr onlar.”

“Kimler?” diye sordu Dagny.

Lee Hunsacker, “Herkes,” dedi. “İnsanlar aslında itoğlu ittir, değilmiş gibi numara yapmalarının da yararı yoktur. Adalet mi? Hıh! Şu hâle bakın!” Kolunu sallayıp çevresini gösterdi. “Beni bu hâle düşürdüler!”

Pencerenin dışında, öğlen ışığı sanki akşam üstü olmuş gibi cılızdı. Kasvetli damlar, çıplak ağaçlar vardı. Burası pek kırsal sayılmazdı, ama hiçbir zaman kasaba da sayılamayacak bir yerdi. Mutfağın duvarlarına bile o loşluk ve rutubet

sinmişti sanki. Musluğun altına kahvaltı bulaşıkları biriktirilmişti. Ocağın üzerinde bir tencere kaynıyor, ucuz edere özgü yağlı buharlar çıkarıyordu. Masadaki kâğıtların arasında eski bir daktilo vardı.

Lee Hunsacker, “Twentieth Century Motor Şirketi, Amerikan sanayi tarihinin en parlak isimlerinden biridir,” dedi. “O şirketin başkanı bendim! Sahibiydim o fabrikanın. Ama bana bir fırsat tanımadılar.”

“Siz Twentieth Century Motor Şirketi’nin Başkanı değildiniz, değil mi? Sizi Amalgam Servis diye bir şirketin başkanı olarak biliyordum.”

“Evet, evet, ama aynı şey. Fabrikayı biz devraldık. Onlar kadar iyi götürecektik. Daha bile iyi. Biz de onlar kadar önemliydik. Jed Starnes da kim oluyordu ki? Sapa yerde bir tamirhane teknisyeni. Hayata ilk öyle atılmıştı, biliyor muydunuz? Hiç iyi bir geçmişi yok. Benim ailem bir zamanlar New York’un ilk ‘Dört Yüz’ü içindeydi. Büyükbabam Washington'da Kongre üyesiydi. Babam beni okula yolladığında altıma bir araba alamadıysa, bu benim suçum değil elbette. Öbür çocukların hep arabaları vardı. Benim de soyadım onlarınki kadar etkileyiciydi. Üniversiteye gittiğimde...” Birden sustu. “Hangi gazeteden geldim demiştiniz?”

Dagny ona yalnızca adını söylemişti. Adamın bu adı tanımayışına şu anda çok memnun oluyordu. Onu aydınlatmaya niyeti yoktu. “Gazeteden geldim demedim,” dedi. “O motor şirketiyle ilgili enformasyonu kendim için istiyorum, yayınlamak için değil.”

“Öyle mi?” Hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Sanki Dagny ona karşı bilerek bir kusur etmiş gibi, suratını asıp konuşmasını sürdürdü. “Belki ön röportaja gelmişsinizdir

diye düşündüm, çünkü hayat hikâyemi yazıyorum.” Masanın üstündeki kâğıtları gösterdi. “Çok şey anlatmak niyetindeyim. Aslında o kitapta...öf lanet olsun!” birdenbire aklına bir şey gelmişti.

Fırlayıp ocağa koştu, tencerenin kapağını açtı, yahniyi karıştırmaya koyuldu. Hareketlerinde nefret vardı. Performansına hiç dikkat etmiyordu. Elindeki yağlı kaşığı ocağın üzerine fırlattı, damlayan yağlara hiç aldırış etmeden masaya döndü.

“Evet, hayat hikâyemi yazacağım...tabii bana biri bir fırsat tanırsa,” dedi. “Bu tür şeyler yapmak zorunda kaldıkça, kafamı nasıl toplayıp ciddi şeylere eğilebilirim?” Kafasıyla ocağı işaret etti. “Arkadaşlarımmış, hıh! Beni aralarına aldılar diye...sömürebileceklerini sandılar! Gidecek başka yerim yok diye. Onların işleri yolunda tabiî. Sadık dostlarım! O hiç ev işine yardım etmez. Bütün gün dükkânında oturur. Berbat bir kırtasiyeci dükkânı. Önem bakımından benim yazdığım kitapla kıyaslanabilir mi bu? Öbürü de alışverişe çıkar, benden yahniye göz kulak olmamı ister. Bir yazarın huzura, konsantrasyona ihtiyacı olduğunu bilir, ama umurunda mı? Bugün ne yaptı, biliyor musunuz?” Sırrını açacakmış gibi masanın üzerinden uzandı, eliyle lavabodaki bulaşıkları gösterdi. “Markete gitti, kahvaltı bulaşıklarını orada bıraktı, daha sonra yıkayacağını söyledi. Ne istediğini bal gibi biliyorum. Benim yıkamamı bekliyor. Ama ben de onu kandıracağım. Olduğu gibi bırakacağım bulaşıkları.”

“Size motor fabrikasıyla ilgili bir soru sormama izin verir misiniz?”

“O motor fabrikasını benim hayatımdaki tek şey mi sanıyorsunuz? Daha önce de nice önemli görevlerde bulundum. Çeşitli zamanlarda çok nüfuzlu tanıdıklarım oldu.

Cerrahî âletler, mukavva konteynerler, erkek şapkaları, elektrik süpürgeleri yapan şirketlerde bulundum. Tabiî o tür işler bana pek perspektif kazandırmadı. Ama motor fabrikası...o benim büyük şansımdı. Hep beklediğim şeydi o”

“Nasıl ele geçirdiniz onu?”

“Alnıma yazılmıştı. Rüyalarım gerçeğe dönüşüydü. Fabrika kapanmıştı. İflas etmişti. Jed Starnes’ın varisleri onu son hızla batırmışlardı. Tam nedir bilemiyorum ama...orada tuhaf bir şey olup duruyordu. O yüzden parasız kalmıştı şirket. Demiryolu şirketi buraya gelen hattı kapattı. Kimse istemiyordu fabrikayı. Kimse fiyat teklif etmiyordu. Ama orada duruyordu fabrika. Koskoca fabrika. Tüm makine ve teçhizatıyla, Jed Starnes’a milyonlar kazandıran her şeyiyle. Benim aradığım da öyle bir şeydi. Hakkım olan fırsat oydu. Birkaç arkadaşı topladım, Amalgam Servis Şirketi’ni kurduk, biraz parayı bir araya getirmeyi başardık. Ama yetmedi. Harekete geçebilmemiz için bir kredi gerekiyordu bize. Garantili işti. Genç insanlardık, büyük bir kariyere başlıyorduk, içimiz heves ve umut doluydu. Ama kimse bizi teşvik etti mı sanki? Etmedi. O gemisini kurtarmış açgözlü imtiyazlılar! Akbabalar! Kimse bize bir fabrika vermezse, biz başarılı olabiliriz ki? Koca servetleri miras olarak devralanlarla rekabet edebilir miyiz?’ Aynı fırsat bizim de hakkımız değil mi? Öff, sakın bana adaletten söz etmeyin! Birinin bize kredi vermesini sağlamak için it gibi çalıştım. Ama o Midas Mulligan denilen domuz canıma okudu,”

Dagny birden dikleşti. “Midas Mulligan mı?”

“Evet, kamyon şoförüne benzeyen bir bankacıydı. Davranışı da öyleydi zaten.”

“Midas Mulligan’ı tanır mıydınız?”

“Tanır mıydım, ha? Onun canına okuyan tek adamdım ben. Hoş, bana yararı da olmadı ya!”

Dagny zaman zaman, denizlerde başıboş gezerken bulunan hayalet gemileri merak ettiği gibi, Midas Mulligan’ın nasıl ortadan kaybolduğunu da merak eder dururdu. Bu esrarengiz olayları onun çözmesi beklenemezdi tabii. Ama bu olayların da esrarengizliklerini korumaya hakları yoktu. Sebepsiz olamazlardı, ama yine de...hiçbir sebeple açıklanamıyorlardı.

Midas Mulligan bir zamanlar ülkenin en zengin, o nedenle de en çok nefret edilen adamıydı. Hiçbir yatırımında para kaybetmemişti. Neye elini sürse altın oluyordu. “Dokunmasını biliyorum da ondan,” derdi kendisi. Yatırım kararlarını neye dayanarak verdiğini kimse çözemiyordu. Herkesin çok güvenli saydığı teklifleri reddeder, başka hiçbir bankacının elini sürmek istemediği girişimlere dünyanın parasını akıtırdı. Yıllar boyunca hiç beklenmeyen sınaî başarı mucizelerini ülkenin her yanında yaratıp durmuştu. Rearden Çelik’e başlangıçta ilk yatırım yapan o olmuştu. Rearden’e Pennsylvania’daki o terk edilmiş çelik fabrikasını satın alması için o yardım etmişti. İktisatçının biri ondan “iflah olmaz bir kumarbaz” diye söz ettiğinde, “Senin asla zengin olamayışının nedeni, benim yaptıklarımı kumar zannetmen,” diye cevap vermişti.

Söylentilere göre, Midas Mulligan’la iş görürken bazı yazılmamış kurallara uymak şarttı. Eğer kredi başvurusu yapan kişi, bir ara kendi kişisel ihtiyacından ya da kişisel duygularından söz açarsa, görüşme hemen sona eriyor, ona bir kuruş bile kredi verilmiyor, bir daha Bay Mulligan’la görüşme fırsatı da tanınmıyordu.

Ona, “Kalbinde acıma duygusu olmayan birinden daha kötü insan var mıdır?” diye sorulduğunda, “Vardır,” demişti. “Başkasının kendisine acımasını silah olarak kullanan insan.”

Uzun kariyeri boyunca halktan gelen her türlü karalamayı hiç aldırış etmeden dinlemişti, yalnız bir teki hariç! Bir gazetede köşe yazıları yazmakta olan, hümaniter hizipten bir yazar bir keresinde ondan (ki asıl adı Michael Mulligan’dı), sırf hakaret etmek amacıyla “Midas Mulligan” diye söz ettiğinde, hemen mahkemeye başvurmuş, ilk adını Midas olarak değiştirmek istemiş, mahkeme de onun bu isteğini kabul etmişti.

Çağdaşlarının gözünde, bağışlanmaz günah işlemiş biriydi, o günah da servetinden gurur duymasıydı.

Dagny'nin Midas Mulligan konusunda duydukları bunlardı. Kendisiyle hiç karşılaşmamıştı. Midas Mulligan yedi yıl önce ortadan kaybolmuştu. Bir sabah evinden çıkmış, bir daha da kendisinden haber alınamamıştı. Ertesi gün Chicago’daki Mulligan Bankası'nın mudilerine, bankanın kapanacağını, bu nedenle gelip paralarını çekmelerini isteyen mektuplar gönderilmişti. Yapılan soruşturmalardan anlaşıldığına göre, Mulligan bankanın kapatılmasını çok önceden, en ince ayrıntılarına kadar planlamıştı. Bankada çalışanlar yalnızca onun talimatlarını yerine getiriyorlardı. Ülkede bu kadar düzenli bir banka tasfiye operasyonu görülmemişti. Her mevduat sahibi parasını son kuruşuna kadar çekmiş, faizini de almıştı. Bankanın tüm varlıkları, çeşidi malî kuruluşlara tek tek satılmıştı. Muhasebe defterlerinde de mizan tutunca, her şeyin kuruşu kuruşuna karşılığı bulundu, geriye de hiçbir şey kalmadı. Mulligan bankası silinip gitti.

Mulligan’ın niyetinin ne olduğu konusunda hiçbir ipucu bulunamadı. Ne akıbeti öğrenildi, ne de milyonlarca dolarlık kişisel servetine ne olduğu. Adam da, serveti de, sanki hiçbir zaman var olmamış gibi kaybolmuşlardı ortadan. Bu kararı hiç kimse önceden sezememişti. Olaya neden olacak hiçbir şey bulunamadı. İnsanlar kendi kendilerine, eğer emekli olmak istiyorsa neden bankasını muhteşem bir kârla birilerine satmadı, diye merak ediyorlardı. İstese yapabilirdi. Oysa o, bankayı mahvetmeyi seçmişti. Bu sorulara kimse cevap bulamıyordu. Ne arkadaşları vardı, ne de ailesi. Hizmetkârları hiçbir şey bilmiyorlardı. O sabah her zamanki gibi evinden çıkmış, bir daha dönmemişti. O kadar.

Dagny yıllardır içinde bir tedirginlikle, Mulligan’ın ortadan kayboluşunda bir imkânsızlık niteliği olduğunu düşünmüştü. Sanki New York gökdelenlerinden biri bir gece sessizce ortadan kaybolmuş, sabah olduğunda köşe başında boş bir arsa kalmış gibi. Mulligan gibi biri, ya da yanında götürdüğü çapta bir servet, asla saklı kalamazdı. Bir gökdelen kaybolamazdı. Hangi ovaya, hangi ormana saklasanız, sipsivri görünürdü. Parçalasalar, bu sefer de çıkan moloz fark edilirdi. Ama Mulligan gitmişti. Aradan geçen yedi yıl boyunca da, onca dedikoduya, tahminlere, teorilere, pazar ilâvelerinde yayınlanan hikâyelere, onu dünyanın her köşesinde gördüklerini iddia eden görgü şahitlerine rağmen, akla yakın hiçbir açıklama bulunamamıştı.

Bu anlatılanlar arasında bir tanesi öylesine saçmaydı ki, Dagny bunun doğru olabileceğine inanıyordu. Mulligan’ın karakterine ilişkin hiçbir ipucu bu tür bir hikâyenin uydurulmasına uygun değildi çünkü. Bu söylentiye göre onu son gören kişi, kaybolduğu sabah Chicago’da, Mulligan Bankası’nın köşesinde çiçek satan bir yaşlı kadındı. Kadının

anlattığına göre Mulligan orada durmuş, mevsimin ilk mavi çiçeklerinden bir buket satın almıştı. Yüzü ömrümde gördüğüm en mutlu yüzdü, demişti kadın. Önünde uzanan harika geleceğe doğru yola çıkmaya hazırlanan bir gence benziyordu. Yılların acılarından, gerilimlerinden birikmiş çizgiler silinmişti yüzünden. Yalnızca neşeli bir heves ve huzur kalmıştı. Çiçekleri sanki o anda canı istemiş gibi almış, yaşlı kadına göz kırpmıştı. Sanki onunla pırıl pırıl bir şakayı paylaşmış gibi. "Yaşıyor olmayı her zaman ne kadar çok sevdim, biliyor musun?" demişti. Kadın ona şaşkın bakışlarla bakarken o yürüyüp uzaklaşmıştı. Bir yandan çiçekleri bir avucundan bir avucuna fırlatıp duruyordu. İşadamlarının ciddi, pahalı pardösülerinden giymiş, dimdik, iri yarı bir adam, camlarında güneş ışınlarının oynaştığı dev iş hanları arasında uzaklaşıp gitmişti öylece.

Lee Hunsacker, "Midas Mulligan, yüreğine dolar işareti damgalanmış, kötü yürekli bir itti," dedi yahni kokuları arasında. "Benim bütün geleceğim, yarım milyon dolarlık sefil bir paraya bağlıydı. Onun gözünde bozuk para sayılırdı. Ama kredi için başvurduğumda beni reddetti. Bulduğu bahane de, gösterecek teminatım olmayışı. Hiç kimse bana şans tanımamışsa, nasıl göze görünür bir teminata sahip olabilirdim? Neden başkalarına kredi veriyor da bana vermiyor? Bu yaptığı ayrımcılıktı resmen. Duygularıma bile aldırış etmedi. Geçmişteki başarısızlıklarıma bakıldığında, sebze satılan bir işporta arabasına bile sahip olmamam gerektiğini, motor fabrikası sahibi olmamınsa, hiç düşünülemeyeceğini söyledi, beni reddetti. Hangi başarısızlık? Mukavva kutular konusunda bir tomar cahil bakkal benimle işbirliği yapmayı reddettiyse, suç benim mi? Ne hakla benim yeteneğim hakkında hüküm verebilir? Benim

kendi geleceğimle ilgili plânlarım nasıl olur da bencil bir tekelcinin rastgele fikrine bağımlı olur? Buna dayanamazdım. Öylece kabullenemezdim. Dava açtım ona.”

“*Ne yaptım* dediniz?”

“Tabiî,” dedi adam gururla. “Dava açtım. Eminim sizin boyunduruk altında yaşayan doğu eyaletlerinizdekilere çok garip görünecektir, ama Illinois eyaletinin çok insancıl, çok ilerici yasaları vardır...Ona dava açmama izin verdi o yasalar. Kabullenmem gerekir, kendi türünün ilk davasıydı, ama çok zeki bir avukatım vardı, bir yolunu buldu ve davayı açtı. Bir ekonomik acil durum yasasından yararlandı. Yasada, insanların geçimi söz konusu olduğunda, kimsenin hiçbir sebeple ayrımcılık yapamayacağı yazılıydı. Yevmiyeli işçileri korumak için çıkarılmıştı, ama bana ve arkadaşlarıma da uyuyordu. Mahkemeye gittik, hepimiz geçmişte nasıl hiç fırsat bulamadığımızı anlattık, sonra ben, Mulligan’ın sebze işportasıyla ilgili ne dediğini söyledim, ardından da Amalgam Servis’te hiçbirimizin saygınlığı, kredisi, geçinme olanağı olmadığını kanıtladık. Geçinebilmemiz için motor fabrikasını samı almaktan başka çaremiz olmadığını ortaya koyduk, Midas Mulligan’ın bize ayrımcılık uygulayamayacağını söyledik. Yasaya dayanarak ondan kredi istedik. İddiamız çok güçlüydü, ama yargıç da Narragansett’ti. Eski model bir yargıçtı. Kürsüde matematikçi gibi düşünür, duygulara hiç yer vermezdi. Duruşma boyunca orada mermerden bir heykel gibi oturdu durdu. Hanı gözü bağlı heykeller var ya, onlar gibi.

Sonunda jüriye, Midas Mulligan’dan yana hükme varmaları için talimat verdi benim ve ortaklarımın aleyhine çok sert şeyler söyledi. Daha sonra bir itiraz mahkemesi kararı bozdu, Mulligan’a da bize krediyi vermesini emretti. Emri yerine getirmesi için üç ay süre tanınmıştı. Ama daha üç

ay dolmadan, kimsenin beklemediği bir şey oldu, adam ortadan kayboldu gitti. Bankası da yol oldu. Bankadan geriye tek kuruş kalmadığı için, hakkımız olan parayı da alamadık. Adamı bulabilmek için hafiyelere dünya kadar para harcadık...kim harcamadı ki! Ama sonunda vazgeçmek zorunda kaldık.”

Yo, hayır, diye düşündü Dagny. İçinin bulanması bir yana, bu olay herhalde Midas Mulligan’ın yıllar boyunca tahammül ettiği olayların en kötüsü değildi. Bu tür yasalar yüzünden daha pek çok para kaybetmişti o. Daha nice kural ve ilke de para kaybettirmişti ona. Hepsine dayanmış, daha çok çalışmıştı. Bu bir tek olayın onu çökertmesi düşünülemezdi.

İsteksiz bir sesle, “Yargıç Narragansett’e ne oldu?” diye sorarken, acaba hangi bilinçaltı dürtü bunu sordurdu bana, diye merak etmekteydi. Yargıç Narragansett’le ilgili pek az şey biliyordu, ama onun adını çok iyi hatırlıyordu, çünkü o isim bir zamanlar Kuzey Amerika kıtasını ilgilendiren bir isimdi. Birdenbire aklına, yıllardır onunla ilgili hiçbir şey duymadığı gelmişti.

Lee Hunsacker, “O emekli oldu,” dedi.

“Öyle mi?” Soluğu boğazına tıkanmıştı.

“Evet.”

“Ne zaman?”

“Olaydan yaklaşık altı ay sonra.”

“Emekli olduktan sonra ne yaptı?”

“Bilmiyorum. Sanırım bir daha kimse ondan haber almadı.”

Dagny’nin niçin bu kadar korkmuş göründüğünü anlayamamıştı. Aslında korkunun birazı, sebebini kendisinin de anlayamamış olmasından kaynaklanıyordu. Konuşmak için

çaba göstererek, “Lütfen bana motor fabrikasından söz edin,” dedi

“Neyse, sonunda Madison’daki Toplum Ulusal Bankasının başkanı Eugene Lawson bize fabrikayı alacak krediyi verdi...ama o da sarsak meteliksizin tekiydi. İşi bitirmemize yetecek kadar parası çıkmadı. Bize yardım edemediği gibi, kendisi de battı. Bizim suçumuz değildi. Daha başlangıçtan itibaren her şey bizim aleyhimizeydi zaten. Demiryolu olmazsa fabrikayı nasıl çalıştırabilirdik? Bir demiryoluna hakkımız yok muydu bizim? Buraya gelen hattı yeniden açmaları için baskı yaptım onlara, ama Taggart Transcontinental'daki o lanet olası tipler..Birden sustu. “Hey, siz o Taggart’lardan mısınız yoksa?”

“Ben Taggart Transcontinental'ın İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı'yım.”

Adam bir an için bomboş bir bakışla, sersemlemiş gibi baktı. Dagny o bulanık gözlerde korkuyla nefretin kavgasını gördü. Sonunda adam hırladı: “Sizin gibi kodamanlara ihtiyacım yok! Sizden korktuğumu sanmayın. İş verin diye dilenecek değilim. Kimseden iyilik istemiyorum. Herhalde insanların sizinle böyle konuşmasına hiç alışkın değilsinizdir, değil mi?”

“Bay Hunsacker, fabrikayla ilgili istediğim bilgileri verirseniz gerçekten çok makbule geçecek.”

“İlgi göstermekte biraz geç kaldınız. Ne oldu öyle? Vicdanınız mı rahatsız etti? Jed Starnes’ın o fabrikadan bok gibi para kazanmasına izin verdiniz, ama bize bir şans tanımadınız. Yine aynı fabrikaydı. Biz de onun yaptıklarının aynısını yaptık. Yıllardır en çok satan, en çok kâr getiren motoru hangisiyse, hemen onu üretmeye başladık. Derken adı sanı duyulmamış biri ortaya çıktı, Colorado’da ufak bir

fabrika kurdu. Nielsen Motor adını verdi o fabrikaya. Starnes'ın modelinin klasında bir yeni motoru, onun yarı fiyatına piyasaya sürdü! Bizim elimizden ne gelirdi ki? Jed Starnes'a göre hava hoştu tabiî. Onun zamanında ortaya böyle yıkıcı rakipler çıkmamıştı. Ya biz ne yapacaktık? Bu Nielsen denen tiple nasıl savaşacaktık? Kimse bize onunkiyle yarışabilecek bir motor vermemişti ki!"

"Starnes'ın araştırma laboratuarını da devralmış mıydınız?"

"Evet Evet, o da oradaydı. Her şey fabrikanın içindeydi."

"Elemanları da mı?"

"Eh, bazıları. Fabrika kapalıyken bir kısmı gitmişti."

"Ya araştırma kadrosu?"

"Onlar da gitmişti."

"Siz kendinize araştırmacı tuttunuz mu?"

"Evet, birkaç tane. Ama bakın, size söyleyeyim, benim öyle laboratuarlara falan harcayacak fazla param yoktu. Hiçbir zaman nefes aldıracak kadar param olmadı. Mecbur olduğum modernleştirme ve yeniden dekorasyon işinin faturalarını bile ödeyemedim. O fabrika, insan etkinliği açısından kullanılamayacak kadar demodeydi. Müdür odalarının duvarları dümdüz sıva, tuvaletler ufacıktı. Böyle depresif ortamlarda, hiç kimsenin elinden gelenin en iyisini yapamayacağını size hangi psikolog olsa söyleyebilir. Ofisime daha parlak renkler sokmak zorundaydım. Doğru dürüst de bir banyo...bir de duş. Daha sonra bir hayli parayı işçiler için yeni kafeterya, yeni oyun odası ve yeni tuvaletler yaptırmak için harcadım. Morale ihtiyacımız vardı, öyle değil mi? Her aydın bilir ki insanı oluşturan, geçmişinde yatan maddî etkenlerdir, zihnini de üretim araçları biçimlendirmiştir. Ama insanlar, iktisadî determinizmin

yasaları gelip bizi etkilesin diye bekleyemez. Daha önce hiç motor fabrikamız olmamıştı. Araç gerecin zihnimizi koşullandırmasını sağlamaya mecburduk. Ama kimse bize zaman tanımadı.”

“Araştırma kadrosunun çalışmalarından söz edebilir misiniz?”

“Çok istikbal vadeden genç bir grubum vardı. Hepsi en iyi üniversitelerden mezundu. Ama işime yaramadı. Ne yapıyorlardı, bilemiyorum. Galiba öylece, boş boş oturuyor, maaşlarını yiyip bitiriyorlardı.”

“Laboratuarınızdan kim sorumluydu?”

“Allah kahretsin, onu nereden hatırlayayım şimdi?”

“Araştırma kadronuzdan herhangi birinin adını hatırlıyor musunuz?”

“İşe alınan herkesle şahsen tanışmaya vaktim mi vardı sanıyorsunuz?” “İçlerinden hiçbiri size...yepyeni tür bir motorla ilgili deneyler yaptığından söz etti mi?”

“Ne motoru? Bakın size söyleyeyim, benim düzeyimdeki bir yönetici, laboratuarlarla uğraşmaz. Ben zamanımın çoğunu New York’ta ve Chicago’da, işe devam edecek parayı bulmaya çalışmakla geçiriyordum.”

“Fabrikanın genel müdürü kimdi?”

“Roy Cunningham adlı çok yetenekli biriydi...Geçen yıl bir otomobil kazasında öldü. İçkili araba kullanıyordu dediler.”

“Bana ortaklarınızdan bazılarının adını, adresini verebilir misiniz? Hatırladığınız kimse var mı?”

“Onlara ne oldu, hiç bilmiyorum. O işi izlemeye ruhsal durumum elverişli değildi.”

“Fabrika kayıtlarından hiç sakladığınız oldu mu?”

“Tabiî var.”

Dagny hevesle dikleşti. “Görmeme izin verir misiniz?”

“Zevkle.”

O da hevese gelmişti. Çabucak kalktı, odadan çıktı. Dönüşte Dagny’nin önüne, kupürlerle dolu kalın bir albüm koydu. İçinde gazete röportajlarıyla, kendi basın ajanının yayımlattığı şeyler vardı.

Gururlu bir sesle, “Büyük sanayicilerden biriydim,” dedi. “Ulusal çapta bir şöhrettim. İşte, görüyorsunuz. Hayat hikâyem, insani fedakârlıklarla dolu bir kitap olacak. Elimde uygun üretim araçları olsa, çoktan yazardım.” Daktiloya öfkeyle bir yumruk indirdi. “Bu lanet olası şeyle çalışamıyorum. Espasları atlayan bir makinede, nasıl ilham bulur, nasıl best-seller yazarım?”

“Teşekkür ederim, Bay Hunsacker,” dedi Dagny. “Sanırım bana söyleyebilecekleriniz bu kadar.” Ayağa kalktı. “Starnes’ın varislerine ne olduğunu bilmiyorsunuzdur herhâlde.”

“Fabrikayı mahvettikten sonra kaçıp saklandılar. Üç kişiydiler. İki oğlan, bir kız. Son duyduğumda Durance, Louisiana’da saklanıyorlardı.”

Dagny çıkmak üzere dönerken adamın bir kez daha ocağa doğru atıldığını gördü. Tencerenin kapağını kapmıştı. Eli yanınca yere fırlattı, ağzından peş peşe küfürler döküldü. Yahni yanmıştı.

***

Starnes servetinden geriye pek az şey kalmıştı ama vârisler konusunda geriye kalan daha bile azdı.

Louisiana’nın Durance kenti şerifi, “Onları görmek hoşunuza gitmeyecek,Bayan Taggart,” demişti. Yaşlıca bir adamdı. Ağır, ciddi bir hâli vardı. Yüzündeki sert ve acı ifade, kör bir güceniklikten değil, kesin standartlara

adanmışlığından kaynaklanıyordu. “Dünyada türlü türlü insan var. Katillerle manyaklar var. Ama bana öyle geliyor ki doğru dürüst insanlar...bu Starnes’ları...hiç görmek zorunda kalmamalı. Kötü tohum bunlar, Bayan Taggart. Yapış yapış ve kötü...Evet, hâlâ bu kentteler. İkisi burada yani. Üçüncüsü öldü. İntihar. Dört yıl önceyi. Çirkin bir hikâye. Üçünün en küçüğüydü. Eric Starnes. Her yanda dolanıp kendi duygulu yapısından söz eden, sızlanan gençler vardır hani. Kırk yaşını geçtiklerinde bile sürdürürler bunu. Sevgiye ihtiyacım var, diye tutturmuştu. Fırsat buldukça yaşlı kadınlara jigololuk yapıyordu. Sonradan onaltı yaşındaki bir kızın peşine düştü. İyi bir kızdı. Eric Starnes’la ilişki kurmaya yanaşmadı. Kendi nişanlısıyla evlendi. Eric Starnes düğün günü evlerine girmiş. Onlar kilisedeki törenden döndüklerinde, Eric’i yatak odasında bulmuşlar. Ölmüş...hem de feci bir ölüm. Bileklerini kesmiş...Şimdi bana sorarsanız, kendini öldürenin bile, eğer bu işi kendi kendine, sessiz biçimde yapmışsa, bağışlanması mümkündür. Başkasının çektiği acılarla, ne kadarına dayanabileceğiyle ilgili ahkâm kesmek kimin haddine? Ama kendini öldürürken bile, bunu bir şov hâline getiren, başkasına zarar vermek için böyle bir şey plânlayan, hayatını kötülük uğruna bitiren kişi için bağışlanma da, mazeret de yoktur. Köküne kadar çürümüş bir adamdır öylesi. İnsanların ona acımamasını, onun umduğu gibi incinmemesini, onun anısına tükürmesini hak etmiştir. Böyleydi işte Eric Stames. Eğer istiyorsanız, öbür ikisini nerede bulabileceğinizi söylerim size.”

Gerald Starnes’ı bir salaş otelin koğuşunda buldu. Yatağında büzülmüştü. Saçları hâlâ siyahtı, ama çenesindeki beyaz sakal, bomboş bir yüzde bitmiş yaban otlarına benziyordu. Konuşurken sesi ikide bir amaçsız bir

kıkırdamayla kesiliyordu. Parazit gibi, odaklanmamış bir kötülük.

“Battı koca fabrika. Olan bu. Battı gitti. Bu sizi rahatsız mı ediyor. Madam? Berbat bir şeydi o fabrika. Birilerinden özür dilemem gerekir ama dilemeyeceğim. Vız gelir bana. İnsanlar şovu sürdürmek için krizlere girerler, oysa her şey çürümüştür. Otomobiller de, binalar da, ruhlar da. Batmış ya da batmamış, hiçbiri fark etmez. Param varken, ben bir ıslık çaldığımda hazır olda duranları bir görmeliydiniz. Profesörler, şairler, aydınlar, dünyayı kurtarmaya kalkanlar, kardeş sevgisi taslayanlar. Islık çaldım mı tamam. Çok eğlendim. İyi bir şeyler yapmak istiyordum ama artık istemiyorum. İyi diye bir şey de yok zaten. Koskoca evrende iyi hiçbir şey yok. Canım banyo yapmak istemezse, yapmam, olur biter. Fabrikayla İlgili bir şey öğrenmek istiyorsanız kız kardeşime sorun. Benim sevgili kız kardeşimin bir vakfı vardı, o paraya el süremiyorlardı, bu sayede o iyi kurtuldu. Gerçi şimdi o da artık bearnez soslu file minyon sınıfından, hamburger sınıfına düştü ama...kardeşine bir kuruş yardım eder mi? Foslayan soylu plân, benim olduğu kadar onundu da. Ama tek kuruş veriyor mu? Hah! Gidip de bir bakın Düşes’e! Bir bakın! Fabrika umurumda mı benim? Bir tomar yağlı makineden ibaretti orası. Bir kadeh içki uğruna size orayla ilgili tüm haklarımı satarım. Starnes soyadını taşıyan son kişiyim ben. Bir zamanlar büyük isimdi. Onu da satarım size. Beni kokuşmuş bir serseri diye görüyorsunuz, ama bu herkes için geçerli, buna sizin gibi zengin bayanlar da dahil. Ben insanlığa iyilik yapmak istedim. Hah! Kızgın yağda haşlansın hepsi. Pek eğlenceli olur. Boğulsunlar da kurtulalım. Ne önemi var? Neyin önemi var ki?”

Bitişik yatakta ak saçlı, sefil bir serseri yatıyordu. Uykusunda döndü, inledi, paçavra giysilerinin arasından bir beş sent yuvarlanıp yere düştü. Gerald Starnes hemen onu aldı, kendi cebine attı, Dagny'ye baktı. Yüzünün çizgilerinde kötü bir gülümseme belirmişti. "Onu uyandırıp sorun çıkarmak mı istiyorsunuz?" diye sordu. "Öyle bir şey yaparsanız, sizin yalancı olduğunuzu söylerim."

Ivy Starnes'ı kentin ucunda bir yerde, Missisippi kıyısında, leş kokan bir bungalovda buldu. Çevredeki sarkık dallar ve mutlu gibi gözüken yapraklar, bitki örtüsünün salyası akıyormuş gibi bir izlenim yaratıyordu. Küçük odanın leş havası içinde, her yana asılmış gereğinden fazla uzun perdede de aynı nitelik vardı. Koku köşelere birikmiş tozlardan, Doğu'ya ait Tanrı heykelciklerinin dibindeki gümüş kavanozlar içinde yakılan tütsülerden geliyordu. Ivy Starnes bir Buda heykeli gibi, minder üstüne oturmuştu. Dudakları sımsıkı bir hilal oluşturuyordu. Şımarık bir çocuğun inatçı dudaklarıydı. Hem de ellisini geçmiş bir kadının genişlemiş yüzünde. Sesinde yağmurun tekdüze damlamalarım hatırlatan bir hava vardı.

"Bu sorduğun tip sorulara cevap veremem, kızım. Araştırma laboratuarı mı? Mühendisler mi? Onları neden hatırlayayım ki? Öyle şeylere babam ilgi duyardı, ben değil. Kötü adamdı babam. İşinden başka hiçbir şeye önem vermezdi. Sevgiye vakti yoktu, yalnızca paraya vakti vardı. Kardeşlerimle ben bambaşka bir dünyada yaşıyorduk. Bizim amacımız âletler yapmak değil, iyilikler yapmaktı. Fabrikaya şahane bir yeni plân getirdik. Onbir yıl önceydi. Bizi alt eden, insanların açgözlülüğü, bencilliği ve aşağılık, hayvansı yapısı oldu. Ruhla maddenin, maneviyatla bedenin arasındaki sonu gelmez savaşın kurbanı olduk. Bedenlerini feda etmediler,

oysa onlardan tek istediğimiz oydu. O adamların hiçbirini hatırlamıyorum. Hatırlamak da istemiyorum...Mühendisler, öyle mi? Sanırım hemofiliyi başlatan onlar olmuştu...evet, öyle dedim. Hemofili. Yavaş sızıntı. Sürekli kan kaybının durdurulamaması. Önce onlar kaçtı. Birer birer bizi terk ettiler...Plânımız mı? Biz soylu bir tarihsel düsturu uygulamaya koyduk; Herkes yeteneğince katkıda bulunsun, herkese ihtiyacı kadar verilsin, dedik. Fabrikadaki herkes, temizlikçi kadından başkana kadar hepsi, aynı maaşı alıyordu. İhtiyaç duyulabilecek en az paraydı o maaş. Yılda iki kere koskoca bir toplantıda bir araya geliyorduk, herkes ihtiyaç duyduğu şeyi ortaya koyuyordu. Sonra her talep oylanıyordu. Çoğunluk oyu, herkesin yeteneğini de, ihtiyacını da saptamış oluyordu. Fabrikanın parası buna göre dağıtılıyordu. Ödüller ihtiyaçlara, cezalar yeteneklere dayanıyordu. İhtiyaçlarının en büyük olduğuna karar verilenler, en çok parayı alıyordu. Oyların talep ettiği kadar üretmemiş olanlar cezalandırılıyor, o cezayı da bedava fazla mesai yaparak ödüyorlardı. Plânımız buydu. Bencil olmamaya dayanan bir plândı bu. İnsanların şahsî kazançla değil, kardeşlerine olan sevgileriyle motive olmalarını gerektiriyordu.”

Dagny içindeki o soğuk, inkâr edilmez sesi duydu: Unutma. İyi hatırla. Katıksız kötülüğü her zaman göremezsin. Ona iyi bak, hatırla. Günün birinde onun çekirdeğini ifade edebilecek kelimeleri de bulacaksın...Bu sesi, çaresizlik çığlıktan atan diğer karmaşık seslerin arasında duyuyordu: Hiçbir şey değil -daha önce de duydum - her yerde duyuyorum - aynı zırvalığın bir türü - niçin dayanamıyorum? Dayanamıyorum - dayanamıyorum!

“Neyin var senin, kızım? Niçin sıçradın öyle? Niye titriyorsun?...Ne? Daha yüksek sesle konuş, seni

duyamıyorum...Plân nasıl mı sonuç verdi? Onu tartışmak istemiyorum. Her yıl durum biraz daha çirkinleşti, daha kötüleşti. İnsan yaratılışına duyduğum güveni kaybettirdi bana. Dört yıl içinde, hesaplarla değil, kalbin gerçek sevgisiyle oluşturulmuş olan o plân durduruldu; polisler, avukatlar, iflas prosedürleri devreye girdi. Ama ben hatamı gördüm ve artık kurtuldum. Makineler dünyasıyla, imalâtçılarla, parayla, maddenin esiri olan dünyayla işim bitti artık. Ruhun özgürleşmesini öğreniyorum. Hindistan'ın büyük sırlarında gizli hepsi. Ete esir olmaktan kurtulmak, fiziksele karşı zafer kazanmak, ruhun maddeyi yenmesi."

Dagny öfkenin kör edici beyaz alevinin arasından, upuzun betonu görüyordu. Eskiden yol olan, şimdi çatlaklarından otlar yükselen beton...ve ilerde, insan gücüyle çalışan sabanı itebilmek için iki büklüm olmuş adam.

"Ama, kızım, hatırlamıyorum demiştim sana...Ama adlarını bilmiyorum, hiç isim bilmiyorum, babamın o laboratuara ne tür maceracıları doldurduğundan haberim yok!...İşitmiyor musun söylediğimi? Bu tür şeylerin sorulmasının hiç alışkın değilim, üstelik...Durmadan bunu tekrarlatıp durma, 'mühendis'ten başka kelime bilmez misin?...Duymuyor musun dediklerimi?...Neyin var senin? Yüzünden hoşlanmıyorum, sen...Rahat bırak beni. Kim olduğunu bilmiyorum, sana hiçbir kötülük yapmadım, yaşlı bir kadınım, öyle bakma bana...Geri dur! Yanıma yaklaşma yoksa imdat diye bağırırım! Hemen şimdi...Ha, evet, evet, onu tanıyorum! Baş mühendis. Evet. Laboratuarın başıydı. Evet. William Hastings. Adı öyleydi, William Hastings. Hatırlıyorum. Brandon, Wyoming'e gitti. Plânı uygulamaya koyduğumuzun ertesi günü işten ayrıldı. İkinci ayrılan kişi o

oldu...Yo, hayır, ilkinin kim olduğunu hatırlamıyorum. Zaten önemli biri de değildi.”

***

Kapıyı açan kadın kır saçlı, kibar görünüşlü, bakımlı biriydi. Dagny kadının üzerindeki elbisenin basmadan bir ev elbisesi olduğunu ancak dakikalar sonra fark edebildi.

“Bay William Hastings’i görebilir miyim?” diye sordu Dagny.

Kadın ona bir an için garip bir bakışla baktı. Soru soran, ciddi bir bakış. “Adınızı sorabilir miyim?” dedi.

“Adım Dagny Taggart. Taggart Transcontinental'dan .”

“Ya. Lütfen girin, Bayan Taggart. Ben de Bayan William Hastings’im.” Ölçülü sesi ve ciddiyeti her bir heceye bir uyarı gibi işliyordu. Davranışı nazikti, ama hiç gülümsemiyordu.

Ev bir sanayi kentinin banliyösünde, mütevazı bir evdi. Bir yokuşun tepesindeydi. Dışarıda parlak, soğuk mavi gökyüzüne karşı çıplak dallar çok belirgindi. Salonun duvarları gümüş gibi griydi. Beyaz abajurlu lambanın kristal ayağına güneş düşmüştü. Açık duran bir kapının ötesinde, kahvaltı odasının duvarında kırmızı puantiyeli beyaz bir duvar kâğıdı vardı.

“Eşimle işten mi tanışırdınız. Bayan Taggart?”

“Hayır, Bay Hastings’le hiçbir zaman tanışmadım. Ama çok önemli bir iş konusunda kendisiyle konuşmak istiyorum.”

“Eşim beş yıl önce öldü, Bayan Taggart.”

Dagny gözlerini yumdu. Duyduğu kör şokun içinde, ulaştığı hâlde kelimelendirmek zorunda kalmadığı sonuçlar yatıyordu. Demek ki aradığı adam buydu. Demek Rearden haklıydı. Motor bu yüzden enkaz arasında kalmış, bu yüzden onu bunca zamandır kimse gelip almamıştı.

“Çok üzüldüm,” dedi. Bu sözü hem Bayan Hastings’e, hem de kendine söylüyordu.

Bayan Hastings’in yüzünde beliren gülümseme gölgesinde hüzün vardı, ama trajedi yoktu. Kabullenmenin ve sessiz asudeliğin ciddiyeti vardı.

“Bayan Hastings, size birkaç soru sormama izin verir misiniz?”

“Tabii. Lütfen oturun.”

“Eşinizin bilimsel çalışmaları konusunda bilginiz var mıydı?”

“Çok az. Aslında pek de vardı diyemem. Evde o konuları hiç konuşmazdı.”

“Bir süre Twentieth Century Motor Şirketi’nde baş mühendis olarak çalışmış mıydı?”

“Evet. Onsekiz yıl boyunca orada çalışa.”

“Ben Bay Hastings’e oradaki çalışmalarını ve sonunda niçin oradan ayrıldığını sormak istiyordum. Eğer söyleyebilirseniz, o fabrikada neler olup bittiğini öğrenmek isterim.”

Bayan Hastings’in yüzünde o hüzünlü gülümseme bir kere daha belirdi. “Ben de bilmek isterdim,” dedi. “Ama korkarım artık hiç öğrenemeyeceğim. Fabrikadan neden ayrıldığını biliyorum. Jed Starnes’ın vârislerinin orada başlattıkları o korkunç program nedeniyle ayrıldı. O tür insanların yanında o koşullarla çalışmak istemedi. Ama bir şey daha vardı. Twentieth Century Motor’da bir şey olduğunu, kocamın bana bunu anlatmadığını her zaman hissettim.” “Verebileceğiniz her ipucu çok makbule geçecek.”

“Hiçbir ipucum yok. Tahmin yürütmeye çalıştım, sonunda vazgeçtim. Ne anlayabiliyorum, ne de açıklayabiliyorum. Ama bir şey olduğunu biliyorum. Kocam Twentieth

Century'den ayrıldıktan sonra buraya geldik, bu sefer Acme Motor'un mühendislik bölümünde işe girdi. O sıra başarılı, adım adım büyüyen bir şirketti Acme. Kocama sevdiği tür bir iş verdiler. Anlaşmazlıklara, çekişmelere yatkın biri değildi. Kendiyle her zaman barışık biriydi. Wisconsin'den ayrılışımızdan sonra bir yıl boyunca hep bir iç mücadeleyi yaşıyormuş, bir şey ona işkence ediyormuş gibiydi. Çözemediği bir sorunu varmış gibi. O yıl bitti, bir sabah bana gelip istifa ettiğini söyledi. Emekli olacaktı artık. Başka işe girmeyecekti. İşini çok seven biriydi İşi onun bütün hayatıydı. Ama yine de sakin, özgüvenli ve mutlu görünüyordu. Buraya geldiğimizden beri ilk defa mutlu gibiydi. Kararının nedenini kendisine sormamamı istedi Sormadım, itiraz da etmedim. Bu ev vardı, biraz tasarrufumuz vardı, ömrümüzün sonuna kadar mütevazı bir hayat sürmemize yeterdi. Bunun sebebini hiçbir zaman öğrenemedim. Burada sessiz, sakin ve huzurlu bir hayat sürdük. Kocam derin bir memnuniyet hissediyor gibiydi. Garip bir ruh dinginliği vardı. Daha önce böyle bir şeyi hiç görmemiştim onda. Ama davranışlarında herhangi bir gariplik yoktu. Yalnızca zaman zaman, ama seyrek olarak, çıkıp bir yerlere gider, nereye gittiğini, kimlerle konuştuğunu bana hiç söylemezdi. İki yıl daha süren ömrü boyunca, her yaz bir ay yok olur, dönünce nereye gittiğini anlatmazdı. Onun dışında, hayatı eskisi gibiydi. Çok araştırma yapar, okur, kendi mühendislik problemlerine eğilirdi. Evin bodrumuna iner, orada çalışırdı. Notlarını, deneme maketlerini ne yaptı, bilemiyorum. Ölümünden sonra bodrumda bu çalışmalarına ilişkin hiçbir ize rastlamadım. Yıllar önce, bir süredir çektiği kalp yetmezliğinden öldü."

Dagny umutsuzca sordu: "Deneylerinin neyle ilgili olduğunu biliyor muydunuz?"

“Hayır. Mühendislikten pek anlamam.”

“Meslektaşlarından, arkadaşlarından ya da birlikte çalıştığı insanlardan, bu araştırmaları bilebilecek birilerini hatırlıyor musunuz?”

“Hayır. Twentieth Century’deyken çok geç saatlere kadar çalıştığı için, baş başa geçirdiğimiz süreler pek azdı. Hiç sosyal hayatımız yoktu. Arkadaşlarını eve hiç getirmezdi.”

“Twentieth Century’deyken size hiç kendi tasarımladığı bir motordan söz etti mi? Tümüyle yeni tip, sanayinin gidişini değiştirebilecek bir motordan?” “Bir motor mu dediniz? Evet, etti aslında. Evet, ondan birkaç kere söz etti. İnanılmaz derecede önem taşıyan bir icat olduğunu söyledi. Ama onu tasarımlayan benim kocam değildi. O, kocamın bir genç asistanının icadıydı.”

Dagny’nin yüzündeki ifadeyi gördü, sonra yavaşça, içinde soru gizliymiş gibi, hiç sitemsiz, yalnızca hüzünlü bir gülümsemeyle, “Anlıyorum,” dedi.

Dagny, “Ah, çok özür dilerim,” dedi hemen. Duygularının yüzünde bir sevinç yarattığını anlamıştı. Rahatlama çığlığı sayılacak kadar belirgin bir gülümseme.

“Rica ederim. Çok iyi anlıyorum. Siz o makinenin mucidiyle ilgileniyorsunuz. Onun hâlâ sağ olup olmadığını bilmiyorum, ama sağ olmaması için de bir sebep göremiyorum.”

“Onun kim olduğunu öğrenme...onu bulma uğruna hayatımın yarısını feda ederdim. O derece önemli, Bayan Hastings, Kimdi o?”

“Bilmiyorum. Ne adını biliyorum, ne de hakkında herhangi bir şey. Kocamın yanında çalışanların hiçbirini tanımadım. Bana yalnızca, yanında genç bir mühendis olduğunu, günün birinde dünyayı altüst edeceğini söyledi.

Kocam insanların yeteneğinden başka hiçbir şeye önem vermezdi. Sanırım tek sevdiği adam da oydu. Öyle bir şey söylemezdi, ama ben bu genç asistandan söz ediş tarzından bunu anlardım. Motorun bittiğini söylediği gün sesinin tonunu hatırlıyorum. ‘Üstelik de daha yirmialtı yaşında!’ demişti. Bu olay, Jed Starnes’ın ölümünden bir ay kadar önceydi. Ondan sonra motordan da, o genç mühendisten de, bir daha hiç söz etmedi.”

“Genç mühendise ne olduğunu bilmiyor musunuz?”

“Hayır.”

“Onu bulmam için bir yol öneremez misiniz?”

“Hayır.”

“Adını öğrenmem için bir ipucunuz, bir yardımınız olamaz mı?”

“Hiç yok. Söyler misiniz, o motor gerçekten çok mu değerliydi?”

“Size sunabileceğim her tahminden çok daha fazla.”

“Garip, biliyor musunuz, çünkü...bakın, o konuyu bir kere, Wisconsin’den ayrılmadan önce düşünmüştüm. Kocama, o kadar büyük dediği icada sonunda ne olduğunu, onunla ne yapılacağını sordum. Yüzüme garip garip baktı, ‘Hiçbir şey,’ dedi.”

“Neden?”

“Bana söylemedi.”

“Twentieth Century’de çalışan kimseyi hatırlıyor musunuz? O genç mühendisi tanıyan herhangi biri? Bir arkadaşı falan?”

“Hayır, ben...Durun! Durun, sanıyorum size bir ipucu verebilirim. Onun bir arkadaşını nerede bulabileceğinizi söyleyebilirim. O kişinin de adım bilmiyorum, ama adresini biliyorum. Garip bir hikâye. En iyisi, nasıl olduğunu

anlatayım size. Buraya taşınmamızdan iki yıl kadar sonraydı. Bir akşam kocam dışarıya çıkacaktı, ama o akşam araba bana lâzımdı. O yüzden, dönerken kendisini tren istasyonunun restoranından almamı istemişti. Orada kiminle yemek yiyeceğini söylemedi. İstasyona gittiğimde onu, yanında iki kişiyle, restoranın önünde bekler buldum. Biri genç ve zayıf, diğeri yaşlıca, kibar biriydi. O İki kişiyi şimdi bile nerede görsem tanırım. Unutulmayacak yüzleri vardı. Kocam beni görünce onların yanından ayrıldı. Onlar istasyon platformu boyunca yürümeye koyuldular. O sıra bir tren geliyordu. Kocam genç adamı göstererek, ‘Onu gördün mü?’ dedi. ‘Sana sözünü ettiğim genç o işte.’ ‘Harika motorları yapan mı?’ ‘Eskiden yapmış olan.’”

“Size başka hiçbir şey söylemedi mi?”

“Hiçbir şey. Sonraki olay dokuz ay önce oldu. Geçtiğimiz ilkbaharda, Cheyenne’de oturan ağabeyime gitmiştim. Bir gün öğleden sonra tüm aileyi arabaya bindirip uzun bir gezintiye çıkardı. Kayalık dağlarında hayli yüksek yerlere çıktık, yol kenarındaki bir lokantada durduk. Tezgâhın gerisinde kibar görünüşlü, kır saçlı bir adam duruyordu. Sandviçlerimizi, kahvelerimizi hazırladığı süre boyunca bakıp durdum ona. O yüzü daha önce gördüğümü biliyordum, ama kim olduğunu hatırlamıyordum. Sonra yine yola koyulduk. Restorandan kilometrelerce uzaklaştıktan sonra hatırladım. Siz hemen oraya gitseniz iyi olur. 86 numaralı yoldaydı. Cheyenne’in batısındaki dağlarda, Lennox Bakır Dökümhanesi’nin yakınında küçük bir sanayi yerleşim yeri var, ona yakındı. Garip gözükecek ama, o lokantadaki aşçının o gece istasyonda, kocamın genç kahramanının yanında gördüğüm adam olduğundan eminim.”

***

Lokanta uzun, zorlu bir yokuşun tepesindeydi. Cam duvarları, batan güneşe doğru alçalan kayalık ve çamlık manzaraya bir kat cila çekiyor gibiydi. Aşağısı karanlıktı, ama lokantada hâli pırıltılar vardı. Sular çekilirken geride kalmış küçük bir su birikintisi gibi.

Dagny tezgâhın ucunda oturuyor, hamburger yiyordu. Ömründe yediği en lezzetli şeydi. Basit maddelerle olağanüstü becerinin bir karışımıydı. İlerde iki işçi yemeklerini bitiriyorlardı. Dagny aslında onların gitmesini beklemekteydi.

Tezgâh arkasındaki adamı bir daha inceledi. Adam ince uzundu. Kibarlığı sanki eski bir şatoya ya da bir bankanın iç ofisine aitmiş gibiydi, ama kendine özgü kalitesi, o seçkinliğin burada, bu tezgâhın ardında bulunuşunu normal gösterebilmesinde yatıyordu. Üzerindeki beyaz aşçı ceketi, smokin gibi duruyordu. Çalışma tarzından bir uzmanın ehliyetine sahip olduğu belliydi. Hareketleri rahat, zeki ve ekonomikti. İnce yüzüyle kır saçları, soğuk mavi gözleriyle renk uyumu içindeydi. Terbiyeli ciddiyetinin gerisinde, bir mizah gölgesi de vardı. Ama bu öyle hafif bir gölgeydi ki, biri görebilmeye çalıştığı anda yok oluyor gibiydi.

İki işçi yemeklerini bitirdiler, paralarını ödeyip çıktılar. Onar sent de bahşiş bırakmışlardı. Dagny tezgâhtaki adamın tabakları toplayışına, bozuk paraları beyaz ceketinin cebine atışına, tezgâhı silişine baktı. Sonra adam da dönüp ona baktı. Kişisellikten uzak bir bakıştı. Sohbete davet niteliği yoktu. Ama Dagny, üzerindeki New York tayyörünü, ayağındaki topuklu pabuçları, boşa zaman ziyan edecek biri olmadığını, bu adamın çoktan fark etmiş olduğundan emindi. Soğuk, gözlemci gözler, Dagny'nin buraya ait olmadığını bildiğini, amacım açıklamasını beklediğini söyler gibiydi.

“İşler nasıl?” diye sordu Dagny.

“Hayli kötü. Lennox Döküm'ü haftaya kapatıyorlar, benim de çok geçmeden kapatıp başka yere taşınmam gerek.” Sesi duru, kişisellikten uzak, ama terbiyeliydi.

“Nereye?”

“Karar vermedim.”

“Aklınızdaki ne tür bir şey?”

“Bilmiyorum. Bir oto tamircisi açmayı düşünüyorum. Kentlerin birinde uygun bir yer bulursam tabiî.”

“Yo, olamaz! İşinizde öyle iyisiniz ki, değiştirmeniz yazık olur. Aşçılıktan başka hiçbir şey yapmamanız gerekir.”

Adamın dudaklarının köşelerinde garip, ince bir gülümseme oynaştı. “Öyle mi?” diye sordu nezaketle.

“Öyle! New York’ta bir işe ne dersiniz?” Adam ona şaşırarak baktı. “Ben ciddiyim. Size önemli bir demiryolunda iş verebilirim. Vagon-restoran departmanından sorumlu olarak.”

“Bunu neden isteyebileceğinizi sorabilir miyim?”

Dagny hamburgerini, beyaz peçetesiyle birlikte havaya kaldırıp gösterdi. “Nedenlerden biri bu,” dedi.

“Teşekkür ederim. Ötekiler ne?”

“Sanırım büyük kentte hiç yaşamadınız. Yaşamış olsanız, her tür iş için ehil adam bulmanın ne kadar zor olduğunu bilirdiniz.”

“O konuyu biraz bilirim.”

“Ne diyorsunuz öyleyse? New York’ta yılda on bin dolarlık bir iş ister misiniz?”

“Hayır.”

Dagny adamın yeteneğini keşfedip ödüllendirebildiği için duyduğu sevince kendini kaptırmış gibiydi. Bu cevap üzerine

adama şaşkınlık içinde, baktı. “Galiba beni anlamadınız,” dedi.

“Anladım.”

“Böyle bir fırsatı ret mi ediyorsunuz?”

“Evet.

“Ama neden?”

“O kişisel bir şey.”

“Daha iyi bir işin sahibi olabilecekken neden böyle çalışasınız?”

“Daha iyi bir iş aramıyorum.”

“Yükselmek, para kazanmak istemiyor musunuz?”

“Hayır. Neden ısrar ediyorsunuz?”

“Çünkü yeteneklerin ziyan olduğunu görmekten nefret ederim.”

Adam yavaşça, vurgulaya vurgulaya, “Ben de öyle ” dedi,

Bunu söyleyiş biçimindeki bir şey, Dagny’yi ikisinin de bazı derin ortak duyguları paylaştıklarına inandırdı, bu arada adamdan yardım istememe konusundaki disiplini de kırılmış oldu, “Öyle bıktım ki onlardan!” Kendi sesi şaşırtıyordu Dagny’yi. İstemeden ağzından fırlayan bir çığlıktı sanki. “Yaptığı işi iyi yapabilen birini görmeye öyle hasretim ki!”

Elinin tersini gözlerine dayadı, kabullenmeye yanaşmadığı umutsuzluğun ortaya dökülmesini engellemeye çalıştı. Bu duygunun ne kadar güçlü olduğunun farkında değildi. Bu yolculuğun kendi dayanma gücünü ne kadar azalttığının da farkına varmamıştı.

Adam alçak sesle, “Üzgünüm,” dedi. Bunu özür diler gibi değil, bir merhamet ifadesiyle söylemişti.

Dagny ona baktı. Adam gülümsedi, Dagny bu gülümsemenin, karşılıklı hissettikleri o bağı koparmaya dönük olduğunu hemen anladı, Nazik bir alaycılık vardı o

gülümsemede. Adam, “Ama New York’tan buraya, Kayalık dağlarında trenlerinizde çalıştırmak üzere aşçı bulmaya geldiğinizi sanmam,” dedi

“Hayır, başka bir şey için geldim.” Öne eğildi, kollarını tezgâha sağlam biçimde dayadı, kendini yeniden sakin hissettiğinden, kontrolünü kazandığından emin olmaya çalıştı, çünkü tehlikeli bir hasımla karşı karşıya olduğunu hissediyordu. “Bundan yaklaşık on yıl kadar önce Twentieth Century Motor Şirketi’nde çalışan genç bir mühendis tanımış mıydınız?”

On saniyelik bir sessizliği saniye saniye saydı. Adamın kendisine yönelttiği bakışın niteliğini tam anlayamıyor, yalnızca bunun çok dikkatli bir bakış olduğunu görebiliyordu.

“Evet, tanıdım.”

“Bana adını ve adresini verebilir misiniz?”

“Ne için?”

“Onu bulmam hayatî önem taşıyor.”

“O adamı mı? Ne önemi var ki onun?”

“O dünyadaki en önemli adam.”

“Sahi mi? Neden?”

“Çalışmaları hakkında bir şey biliyor muydunuz?”

“Evet.”

“Son derece büyük sonuçlar doğurabilecek bir fikir bulduğunu da biliyor muydunuz?”

Adam bir an sessiz kaldı. “Kim olduğunuzu sorabilir miyim?”

“Dagny Taggart. Ben Başkan Yardımcısı olarak..

“Evet, Bayan Taggart. Kim olduğunuzu biliyorum.”

Bunu kişisellikten uzak bir saygıyla söylemişti. Özel bir soruya kafasında aradığı cevabı bulmuş gibiydi ve artık şaşırmış görünmüyordu.

“O hâlde duyduğum ilginin boş bir ilgi olmadığını da biliyorsunuz” dedi Dagny. “Ona ihtiyacı olan fırsatı verebilecek durumdayım ve ne isterse vermeye de hazırım.”

“Ona ilginizi neyin uyandırdığını sorabilir miyim?”

“O motor.”

“Motoru nereden öğrendiniz?”

“Twentieth Century Fabrikasının enkazı arasında, motorun kırık kalıntılarını buldum. Onaracak ya da nasıl çalıştığını anlayacak kadar bir şey kalmamıştı. Ama çalışmış olduğunu, benim demiryolumu da, ülkeyi de, bütün dünyayı da kurtarabilecek olduğunu anlayabilecek kadarı vardı. Şimdi bana, o motoru ve mucidini bulabilmek için nasıl bir rota izlediğimi sormayın. Onun önemi yok. Şu anda kendi hayatımın ve işimin bile gözümde önemi yok. Tek önemli olan onu bulmam...başka hiçbir şey önemli değil. Nasıl olup da size gelmeyi başardığımı da sormayın. Siz sürdüğüm izin sonusunuz. Bana adını söyleyin onun.”

Adam hiç kıpırdamadan dinlemiş, gözlerini ondan hiç ayırmamıştı. Gözlerindeki dikkat, her kelimeyi alıp dikkatle istifliyor gibiydi, ama bunu yapmaktaki amacı konusunda hiç renk vermiyordu. Uzun süre kıpırdamadı. Sonunda, “Vazgeçin, Bayan Taggart,” dedi. “Onu bulamazsınız.”

“Adı nedir?”

“Size onun hakkında hiçbir şey söyleyemem.”

“Hâlâ sağ mı?”

“Hiçbir şey söyleyemem.”

“*Sizin* adınız nedir?”

“Hugh Akston ”

Aklını toplaması için geçen o boş saniyeler içinde kendi kendine bir şeyler tekrarlayıp duruyordu: Histeriye kapılma...saçmalama...yalnızca isim benzerliği...Ama aslında

bu insanın o Hugh Akston olduğundan, açıklanmaz bir dehşet içinde emindi.

“Hugh Akston mu?” diye kekeledi. “Filozof mu?...Mantığın avukatlarının sonuncusu mu?”

Adam, “Evet, öyle,” derken çok rahattı. “Ya da geri dönen avukatların ilki.” Dagny’nin hayrete düşmesi onu şaşırtmamıştı, ama bunu gereksiz bulduğu belliydi. Davranışı sade, hemen hemen dostçaydı. Sanki kimliğini saklamaya hiç ihtiyacı yokmuş, anlaşılmasına da hiç bozulmamış gibi.

“Bugünlerde genç bir insanın adımı bileceğini ya da önemli bulacağını sanmazdım,” dedi.

“Ama...burada ne yapıyorsunuz?” Dagny’nin kolu, salonu gösterir gibi havada döndü. “Mantık yok bunda?”

“Emin misiniz?”

“Ne bu? Bir numara mı? Bir deney mi? Bir gizli misyon mu? Özel amaçla bir şeyi mi inceliyorsunuz?”

“Hayır, Bayan Taggart. Hayatımı kazanıyorum.” Sözlerde ve seste gerçeğin samimi basitliği vardı.

“Dr. Akston, ben...inanılmaz bir şey. Bu sanki...siz...siz bir filozofsunuz...yaşayan filozofların en büyüğü...ölmez bir isim...Bunu neden yapasınız?”

“Filozof olduğum için, Bayan Taggart”

Emin olma ve anlama yeteneklerinin o anda yok olmuş olduğunu hissetse de, bu adamdan yardım alamayacağından son derece emindi. Soru sormanın yararı yoktu. Adam hiçbir şeyi açıklamayacaktı. Ne mucidin kaderinden söz edecekti, ne de kendi kaderinden.

“Vazgeçin, Bayan Taggart,” dedi adam alçak sesle Sanki düşüncelerini okuduğunu kanıtlamak istiyordu. Dagny de biliyordu zaten onun düşüncelerini okuyabildiğini. “Umutsuz bir uğraş bu. Ne kadar imkânsız bir işe kalkıştığınızı

bilmediğiniz için durum daha da umutsuz oluyor. Benden istediğiniz bilgileri alabilmek için düşünebileceğiniz savları, hileleri ya da yakarışları arama zahmetinden sizi kurtarmak istiyorum. Sözüme inanın, bu yapılamaz. İzin sonunun ben olduğumu söylediniz. Burası çıkmaz sokak, Bayan Taggart. Paranızı ve çabanızı daha alışılmış soruşturma yöntemleriyle ziyan etmeyin, dedektif falan tutmayın. Hiçbir şey öğrenemezler. Uyarıma kulak asmamayı seçebilirsiniz, ama sanıyorum zeki bir insansınız, ne söylediğimi, bilerek konuştuğumu anlamanız gerekir. Vazgeçin. Çözmeye çalıştığınız sır, atmosfer elektriğiyle çalışan bir motordan çok daha önemli bir konuyla ilgili. Size yardımcı olabilecek bir tek öneride bulunabilirim: Varoluşun doğası ve ruhu itibariyle, çelişkiler var olamaz. Eğer bir dahinin icadının molozlar arasında terk edilmesini ya da bir filozofun aşçı olarak çalışmasını mantıksız buluyorsanız...kendi varsayımlarınızı yeniden inceleyin. Birinden birinde bir yanlış bulacaksınız.”

Dagny konuşmaya başlayacakken birden sustu. Bu sözleri daha önce de duyduğunu hatırlamıştı. Söyleyen de Francisco’ydu. İşte o zaman...bu adamın Francisco’nun öğretmenlerinden biri olduğunu da hatırladı.

“Nasıl isterseniz, Dr. Akston,” dedi. “Size bu konuda soru sormaya kalkışmayacağım. Ama bambaşka bir konuda size bir soru sormama izin verir misiniz?”

“Elbette.”

“Dr. Robert Stadler bir zamanlar bana, sizin Patrick Henry Üniversitesi’ndeyken üç öğrencinizi favoriniz saydığınızı, bunların çok parlak zekâlar olduğunu ve sizin onlardan büyük bir gelecek beklediğinizi söylemişti. Bu gençlerden biri Francisco d’Anconia’ydı.”

“Evet, Biri de Ragnar Danneskjöld'dü.”

“Bu arada...soracağım soru bu değil ama...üçüncüsü kimdi?”

“Adı size hiçbir şey ifade etmez. Ünlü değil o.”

“Dr. Stadler bana, bu üç öğrenci konusunda birbirinizle mücadeleye girdiğinizi söylemişti. İkinizin de onları kendi oğlunuz saydığınızı anlatmıştı”

“Rakip mi? Çocukları kaybeden o oldu.”

“Söyleyin bana, o üçünün bugünkü durumundan gurur duyuyor musunuz?”

“Umabileceğimden daha çok gurur duyuyorum.”

Ortalık hemen hemen kararmıştı. Adam birden döndü, cebinden bir paket sigara çıkardı, içinden bir tane çekti, ama durakladı. Dagny’nin varlığını hatırlamıştı. Sanki bir an için unutmuş gibi. Paketi konuğa doğru tuttu. Dagny bir sigara aldı, adam kibrit çakıp iki sigarayı yaktı, sonra kibriti sallayarak söndürdü, cam odanın ve dışarıdaki kilometrelerce uzanan dağların karanlığı içinde yalnızca iki kıvılcımın ışığı kaldı.

Dagny kalktı, hesabını ödedi, “Teşekkür ederim, Dr. Akston,” dedi. “Sizi hilelerle, yakarışlarla rahatsız etmeyeceğim. Dedektif falan tutmayacağım. Ama sanıyorum size pes etmeyeceğimi söylemem gerek. O motorun mucidini bulmam gerek. Bulacağım.”

“Ancak o sizi bulmayı istediği gün...ki isteyecektir.”

Dagny arabasına yürürken adam lokantanın ışıklarını yaktı. Dagny kenarda duran posta kutusunun üzerinde “Hugh Akston” adının yazılmış olduğunu gördü.

Dağların yamaçlarındaki yoldan aşağıya doğru bir hayli ilerlemiş, lokantanın ışıkları çoktan görünmez olmuştu ki, adamın verdiği sigaranın tadının ne kadar güzel olduğunu fark

etti. Daha önce içtiği sigaraların hiçbirine benzemiyordu. İzmariti ön panelin ışığına tuttu, sigaranın markasını görmeye çalıştı. İsim yoktu. Yalnızca bir amblem vardı. İnce beyaz kâğıdın üzerine altın rengiyle basılmış bir dolar işareti, o kadar.

Markayı dikkatle inceledi. Daha önce hiç görmemişti. Sonunda Taggart Terminalindeki küçük sigara standını çalıştıran adamı hatırladı, gülümsedi İşte bu, adamın koleksiyonunun bir parçası olmak zorundaydı. Ateşi söndürdü, izmariti çantasına attı.

Cheyenne'e vardığında 57 numaralı tren, Wyatt Kavşağı'na doğru harekete hazır, bekliyordu. Arabayı kiraladığı garaja bıraktı, Taggart İstasyonu'nun peronuna doğru yürüdü. Doğuya gidecek New York treninin kalkmasını yarım saat kadar beklemek zorundaydı. Platformun ucuna kadar yürüdü, elektrik direğine tembel tembel yaslandı. İstasyon görevlilerinin kendisini tanımasını istemiyordu. Hiç kimseyle konuşmak istemiyordu. Dinlenmeye ihtiyacı vardı. Yarı boş platformun üzerinde birkaç grup insan duruyordu. Hareketli hareketli konuşmaktaydılar. Gazeteler de her zamankinden daha çok göze çarpıyordu.

57 numaralı trenin ışıklı pencerelerine baktı, bir başarıyı görmekten gelen anlık bir rahatlama kazanmaya çalıştı. Bu tren John Galt Hattı'nda ilerleyecek, kasabaların, dağların arasından geçecek, insanların alkışlamak için altına toplandığı yeşil sinyal ışıklarını, yaz göklerinde roketlerin havalandığı vadileri geçecekti. Trenin tepesinden görünen dallarda artık dökülmemiş tek tük yapraklar kalmıştı. Yolcuların üzerinde kürkler, kulaklarında kulaklıklar vardı. Sakin ve güven içinde biniyorlardı trene. Güvenlik performansını çoktan kanıtlamış

bu trene binmek artık olağan bir şeydi. Başardık, diye düşündü Dagny. En azından bu kadarını yaptık.

Arkasındaki iki adamın konuşmaları, kapalı dikkatine bir anda çarpa.

“Ama yasalar bu kadar hızlı kabul edilmemeli.”

“Bunlar yasa değil, yönerge.”

“Hukuka aykırı bir şey bu.”

“Ama yasaya aykırı değil, çünkü meclis geçen ay bir yasa kabul etti, ona yönerge çıkarma yetkisini tanıdı.”

“Bence yönergeler insanlara böyle apansız patlatılmamalı. Hiç haberleri yokken...burunlarına atılan yumruk gibi...”

“Ama ulusal acil durum söz konusuysa, palavraya vakit yoktur.”

“Bence hiç doğru değil, zaten yerine de oturmuyor. Rearden bu işi nasıl yapacak? Burada diyor ki...”

“Rearden için ne diye kaygılanıyorsun ki? Yeterince zengin zaten. Her istediğini yapmanın bir yolunu bulur.”

Dagny fırladığı gibi ilk gazete bayiine koştu, akşam gazetesinden bir tane kaptı.

Baş sayfadaydı. Ekonomik Planlama ve Ulusal Kaynaklar Bürosu Baş Koordinatörü Wesley Mouch, sürpriz bir hareketle, “ulusal acil durum nedeniyle” bir dizi yönerge çıkarmıştı. Bu yönergeler sayfanın aşağısına doğru, bir sütun hâlinde sıralanmaktaydı:

Ülkenin tüm demiryolları, azami hızlarını saatte altmış mile indirecek, katar uzunluğunu da azami altmış vagonla sınırlandıracaktı. Beş komşu eyaletten oluşan her bölgede, her eyalete aynı sayıda tren çalıştıracaklardı. Ülke bu amaçla bölgelere ayrılmıştı.

Ülkenin çelik fabrikalarına, her türlü metal alaşımının azami üretimini, eşit kapasite sınıfındaki diğer fabrikaların

başka metal alaşımı üretimleriyle denk düzeyde sınırlamaları emrediliyordu. Ayrıca her metal alaşımı, almak isteyen tüketiciler arasında hakkaniyete uygun bir biçimde paylaştırılmak zorundaydı.

Ülkenin tüm imalât kuruluşlarının, büyüklükleri ve nitelikleri ne olursa olsun, şimdi bulundukları yerden taşınmaları. Ekonomik Plânlama ve Doğal Kaynaklar Bürosu'ndan alınacak özel izinler dışında, yasaklanmıştı.

Ülkenin demiryollarını doğacak ek maliyet yüküne karşı korumak ve "geçiş sürecini kolaylaştırmak" amacıyla, tüm demiryolu tahvillerinin ana para ve faiz ödemelerine beş yıllık bir moratoryum getirilmişti.

Personelin bu yönergeleri uygulaması için gerekli fonları sağlama amacıyla, ihtiyaç içinde bulunan eyaletlere ulusal acil durumun yükünü aşmalarında yardımcı olabilecek en güçlü eyalet olan Colorado eyaletine özel bir vergi konuyor, bu vergi Coloradolu sanayi kuruluşlarının cirolarının yüzde beşi düzeyinde oluyordu.

Ağzından kurtulan çığlık, daha önce hiç kendine izin vermediği türdendi, çünkü daha önce cevabı her zaman kendi kendine verebilmekten gurur duymuştu. Ama...birkaç adım ötede duran adamı görünce, onun partal bir serseri olduğunu bile fark edemeden, bir insandan mantık dilenmek amacıyla atmıştı o çığlığı.

"Ne yapacağız?"

"John Galt kim?"

Dagny'nin zihninde, korkunun odağında duran, Taggart Transcontinental değildi...iplere bağlanıp çeşitli yönlere doğru çekilmekte olan Hank Rearden da değildi...Ellis Wyatt'tı. Başka her şeyi silen, Dagny'nin tüm bilincini dolduran, kelimelere de, meraklara da hiç yer bırakmadan, daha

Dagny'nin sormaya fırsat bulamadığı sorulara cevap veren iki resim vardı kafasında: Ellis Wyatt'ın gelip karşısına dikildiği gün, “Beni yıkma gücü bugün sizin elinizde, belki yok olabilirim, ama giderken sizin hepinizi de birlikte götüreceğimi bilin,” deyişi, bir de, kadehi duvara fırlatırken Ellis Wyatt'ın benliğini saran o şiddet.

Bu resimlerden geri kalan tek duygu, akla sığmaz bir felâketin yaklaşmakta olduğu, bundan kaçmak zorunda olduğu duygusuydu. Ellis Wyatt’a ulaşmak, onu durdurmak zorundaydı. Önlemek zorunda olduğu şeyin ne olduğunu bilemiyordu. Tek bildiği, onu durdurması gerektiğiydi.

Bir bina enkazının altında yatıyor olsa bile, bombardımanda bedeni parçalanmış olsa bile, yaşadığı sürece bir insanın görevinin eyleme geçmek olduğundan, bunu tüm duygularına rağmen yapmak zorunda olduğundan emin olduğu için de, peron üzerinde koşmayı başardı, istasyon müdürünü bulup, “57’yi durdurun, beni beklesin!” diye emretti, sonra peronun sonundaki telefon kulübesinin ıssız karanlığına doğru uçtu, şehirlerarası santralin görevlisine Ellis Wyatt’ın ev numarasını verdi.

Gözleri kapalı, kulübenin duvarına yaslanmış, bekliyor, uzaklarda bir yerde çalan zilin titreşimini dinliyordu. Cevap çıkmadı. Zilin hırıltısı belli aralıklarla, kulağını delen, bedeninden geçen bir matkabın sesi gibiydi. Kulaklığa hâlâ sıkı sıkı sarılmaktaydı, sanki onu bir temas, bir bağ aracı olarak görüyordu. Keşke zil sesi daha da yüksek olsaydı. Bu duyduğu sesin, öbür uçtaki zil sesi olmadığını unutmuştu. “Ellis, yapma! Yapma! Yapma!” diye bağırmakta olduğunun da farkında değildi. Sonunda santralin soğuk sesi duyuldu. “Karşı taraf cevap vermiyor.”

57 numaralı trenin bir vagonunda, pencerenin yanında oturuyor, tekerleklerin Rearden Metal raylar üzerinde çıkardığı çatırtıları dinliyordu. Trenin sarsmasıyla o da sallanmaktaydı. Simsiyah camlar, görmek istemediği kırsal manzarayı saklıyordu. John Galt Hattı'nda ikinci seferiydi bu onun. İlkini düşünmemeye çalışıyordu.

Tahvil sahipleri, diye düşündü. John Galt Hattı tahvillerini satın almış olan insanlar. Dagny'nin onuruna, yeteneğine, yıllardır gözlemledikleri başarılarına güvenip yatırmışlardı paralarını. Onun çalışmasına ve kendi çalışmalarına güvenmişlerdi. Ve kendisi, onları bir yağmacılar tuzağına sürüklemek zorunda bırakılmıştı. Trenler de olmayacaktı, seferlerin kanını oluşturan yükler de. John Galt Hattı, Jim Taggart'ın drenaj borusu olabilmişti ancak. O boruyla adamların paralarını toplayıp demiryolu üzerinden başkalarının cebine aktarıyordu Jim. Daha bu sabah sahiplerine gurur veren, onlara gelecek sağlayacak olan John Galt tahvilleri, bir saat içinde hiç kimsenin satın almayacağı değersiz kâğıtlara dönüşmüştü. Tek sonuç, kapıların kapanması ve ülkenin son umudunun hareketini durdurmasıydı. Taggart Transcontinental, çalışmasının yarattığı kanla beslenen canlı bir işletme değildi. Büyüklüğün doğmamış çocuklarını yiyip yutan bir yamyamdı.

Colorado vergisi, diye düşündü. Ellis Wyatt'tan alınacak olan vergi, onu kıskıvrak bağlamakla ve yaşatmamakla görevli insanlara harcanacaktı. Nöbetçiler bekleyecek, onun tren bulamamasını, tanker bulamamasını, Rearden Metal'den yapılmış boru hattı bulamamasını sağlayacaktı. özsavunma hakkı elinden alınıyordu Ellis Wyatt'ın. Sesi kısılıyor, silahları kapışılıyor, daha da beteri, kendi mahvoluşunun aracı hâline getiriliyor, karşısındakilere besin ve silah sağlar

duruma düşürülüyordu. Boğuyorlardı Ellis Wyatt'ı. Onu, kendi pırıl pırıl enerjisini ilmik yapıp boynuna geçirerek boğuyorlardı. Sınırsız petrol yataklarından, ikinci rönesanstan söz eden Ellis Wyatt'ı...

İki büklüm oturuyordu. Başını kollarına dayamış, pencerenin kenarına abanmıştı. Mavimsi yeşil rayların kıvrımları, Colorado'nun dağları, vadileri ve yeni kasabaları karanlığın içinde, görülmeden geçip gitmekteydi.

Frenlerin âni sarsması birden dikleşmesine yol açtı. Programlanmamış bir duruştu bu. Küçük istasyonun platformu hıncahınç doluydu. Herkes aynı yöne bakıyordu. Dagny'nin çevresindeki yolcular da yüzlerini cama dayayıp görme çabası içindeydiler. Dagny ayağa fırladı, orta yolda koşarak ilerledi, merdivenlerden aşağıya, platformu süpüren buz gibi rüzgârın alana indi.

Olayı görmeden, çığlığı yükselmeden önceki o son anda, aslında ne göreceğini çok iyi biliyordu. İki doruk arasındaki yerden yükselen ışık, tüm damlarda ve istasyon duvarlarında oynaşıyordu. Wyatt Petrol'ün bulunduğu tepe masif bir alev kaynağı gibiydi. Daha sonra, ona Ellis Wyatt'ın ortadan yok olduğu, geride yalnızca tepenin eteğindeki direğe çaktığı bir levhayı bıraktığı söylendiğinde, o levhadaki sözlerin ne olacağını önceden bildiğini hissetmemek elinden gelmedi:

"Bulduğum hâlde bırakıyorum. Buyurun alın. Sizindir."

BÖLÜM

II

YA ÖYLE YA BÖYLE

I

DÜNYAYA AİT BİR ADAM

Dr. Robert Stadler ofisinde volta atıyor, keşke soğuğu hissetmeyebilseydim, diye düşünüyordu.

İlkbaharın gelişi çok gecikmişti. Pencerenin dışında tepelerin ölü gri rengi, gökyüzünün kirli beyazından, nehrin kurşunî siyahına doğru bir geçişi ifade etmekteydi. Arada sırada uzaklardaki yamaçların birinde bir alan, yeşili düşündüren bir gümüşlü sarıya ulaşıyor, ama sonra o da siliniyordu. Bulutlar bir tek güneş ışınının geçeceği kadar ara verdikten sonra hemen kapanıyordu. Ofisin içi soğuk değil, diye düşündü Dr. Stadler. Bu manzara donduruyordu burayı.

Soğuk bir gün sayılmazdı. Onun hissettiği soğuk kemiklerinin içindeydi. Kış boyunca ısınma koşullarının yetersizliği sebebiyle araştırmalarından sık sık kopmuştu. Herkes sürekli olarak yakıt tasarrufundan söz etmişti. Bu doğal zalimliğin insanların işlerine bu kadar burnunu sokması olacak şey değil, demişti kendi kendine. Eskiden bunun bir önemi olmazdı. Bir kış normalden soğuk geçse, bir sel gelip demiryolunun bir parçasını kapıp götürse bile, on-beş gün boyunca konserve sebzeye mahkûm olunmazdı. Bir elektrik santraline yıldırım düşse, Devlet Bilim Enstitüsü gibi bir kuruluş beş gün boyunca cereyansız kalmazdı. Bu kış beş gün sessizlik yaşadık, diye geçirdi içinden. Laboratuarlardaki motorlar durmuş, telafi edilemeyecek saatler ziyan edilmişti, oysa adamları evrenin kalbiyle ilgili sorunlar üzerinde çalışmaktaydı. Öfkeyle pencereye arkasını döndü, ama

durakladı, yeniden dönüp dışarı baktı. Masasının üzerinde duran kitabı görmeyi hiç istemiyordu.

Keşke Dr. Ferris gelse, dedi kendi kendine. Kolundaki saate göz attı. Geç kalmıştı Dr. Ferris. Bu şaşılacak bir şeydi. Hem de kendisiyle olan randevusuna geç kalmıştı. Dr. Floyd Ferris bilimin hizmetindeki adamdı. Karşısına her gelişinde, çıkaracak bir tek şapkası olduğu için özür diliyormuş gibi gözüken adamdı.

Nehre doğru bakarken, Mayıs ayı için bu korkunç bir hava, diye düşündü. Besbelli böyle hissetmesine yol açan şey havaydı, şu kitap değildi. Kitabı görmekteki isteksizliğinin yalnızca tiksinmekten kaynaklanmadığını, asla itiraf edilmemesi gereken bir duygunun izlerini taşıyor oluşunun da bu isteksizlikte etkili olduğunu fark ettiğinde, masanın üzerine, orta yere koymuştu onu. Masadan kalkışının, kitap orada olduğu için değil, soğuktan ötürü hareket etme ihtiyacından kaynaklandığına kendini inandırmaya çalışıyordu. Odada dolaşırken masayla pencere arasına sıkışmış gibiydi. Dr. Ferris'le konuştuktan sonra kitabı hemen çöpe, ait olduğu yere atmaya karar verdi.

Uzaktaki tepede beliren yeşil alanı, güneş ışığını seyretti. Bir daha hiçbir ot ya da tomurcuk yetişmeyecekmiş gibi görünen bir dünyada, ilkbaharın bir vaadi gibi. Hevesle gülümsedi. Sonra ışıklı alan yok olunca, o hevesinden ötürü küçük düşme duygusunu bıçak saplanmış gibi hissetti. Ne kadar da umutsuzca sarılmıştı o duyguya. Bu olay, geçen kış o ünlü romancıyla yaptığı röportajı hatırlatmıştı ona. Romana Avrupa'dan kalkıp, Dr. Stadler hakkında bir yazı yazmak üzere gelmişti buralara. Kendisi bir zamanlar röportajlardan nefret ederken, onunla hevesle, uzun uzun konuşmuştu. Fazla uzun hatta. Romancının yüzünde bir zekâ kıvılcımı gördüğü

için, nedensiz, çaresiz bir anlaşılma isteği duymuştu. Makale yayınlandığında, bunun yalnızca bir cümleler kalabalığı olduğunu görmüştü. Düşünceyi çorbaya çevirmişti yazı. Dergiyi kapadığı anda, şu anda güneşli alanın yok oluşuyla hissettiği duyguların aynısını hissetmişti.

Pencereye arkasını dönerken, pekâlâ, dedi kendi kendine. Tamam, ara sıra gelmeye başlayan o yalnızlık krizlerini kabullenecekti. Zaten hakkettiği bir yalnızlıktı o. Bir insanın, yaşayan, düşünen bir zihnin anlayışına açlık duyuyordu. Bütün bu insanlardan öyle usandım ki, diye düşündü acı acı. Kendisi kozmik ışınlarla uğraşırken, bu insanlar elektrikli bir fırtınayla bile başa çıkamıyorlardı.

Dudaklarının birden büzüldüğünü hissetti, sanki bu düşünceyi sürdürmesine izin yoktu. Masasındaki kitaba bakıyordu. Kapağı pırıl pırıl, yepyeniydi. Daha iki hafta önce yayınlanmıştı. İçin için, ‘Benim hiçbir ilgim olmadı bununla!’ diye haykırdı. Bu çığlık, odanın sessizliği içinde boşa gitti. Hiç cevap veren olmadı, hiçbir yankı onu bağışlamadı. Kitabın kapağındaki isim şöyleydi: Niçin Düşündüğünüzü Zannediyorsunuz?

İçindeki salt sessizlikte hiçbir çıtırtı yoktu. Ne acıma, ne bir savunma...yalnızca o güçlü belleğinin beynine kazıdığı birkaç paragraf:

“Düşünce ilkel bir bâtıl inançtır. Mantık aslında mantıksız bir fikirdir. Düşünebildiğimize ilişkin o çocuksu kavram, insanoğlunun en pahalıya mal olan hatası olmuştur.”

“Düşündüğünüzü sandığınız şey, salgı bezleriniz, duygularınız ve nihaî analizde de midenizde bulunan şeyler tarafından yaratılmış bir hayalden ibarettir.”

“O kadar gurur duyduğunuz gri madde, lunaparktaki ayna gibidir, asla erişemeyeceğiniz bir gerçeğin çarpıtılmış

sinyallerini size yansıtmaktan başka bir şey yapamaz.”

“Vardığınız mantıksal sonuçlardan ne kadar eminseniz, o kadar yanılırsınız. Beyniniz bir çarpıtma aracı olduğuna göre, o beyin ne kadar aktifse, çarpıtma da o kadar büyük olacaktır.”

“O kadar hayranlık duyduğunuz zekâ kahramanları, bir zamanlar size dünyanın dümdüz olduğunu, maddenin en küçük zerresinin atom olduğunu öğretmişlerdi.Bilim tarihinin tümü, bir başarılar dizisi değil, çatlayıp çöken yalanlar dizisidir.'

“Ne kadar öğrenirsek, hiçbir şey bilmediğimizi o kadar anlıyoruz.”

“Gördüğüme inanırım diyen eski moda söze değer vermeyi ancak en cahiller sürdürebilir. En inanılmaması gereken şey, gözünüzle gördüğünüz şeydir.”

“Bilim adamı, taşın taş olmadığını bilir. Aslında onun kuştüyü yastıktan farkı yoktur. Her ikisi de gözle görülmeyen, dönüp duran zerreciklerin oluşturduğu bir bulut formasyonudur. Şimdi siz, ‘ama taşı yastık olarak kullanamam,' diyorsunuz, öyle mi? İşte bu da sizin gerçek karşısındaki çaresizliğinizi gösterir, o kadar.”

“Dr. Robert Stadler'ın en son bilimsel keşiflerine benzer yeni keşifler, mantığımızın evrenin yapısını kavrayamayacağını kesin olarak ortaya koymuştur. Bu keşifler bilim adamlarını, aklen mümkün olamayacak olan, fakat gerçekte yine de var olan çelişkilere sürüklemiştir. Eğer daha önce hiç duymadınızsa, şimdi duyun sevgili demode dostum...rasyonelin delilik olduğu artık kanıtlanmış durumdadır.”

“Tutarlılık beklemeyin. Her şey bir diğerinin karşıtıdır. Karşıtlıklardan başka hiçbir şey yoktur.”

“Sağduyu aramayın. Böyle bir şey beklemek saçmadır. Doğada mantık yoktur. Hiçbir şeyde yoktur. Sağduyunun şampiyonları ancak kendine sevgili bulamamış yeni yetme kızlarla, evreni kendi envanter defteriyle yazar kasaları kadar basit zanneden tüccarlardır.”

“Mantık denen önyargının zincirlerini kıralım. ‘Bu böyleyse, demek şu şöyledir’ türünden kelime oyunlarının bizi durdurmasına izin mi vereceğiz?”

“Demek fikirlerinizden emin olduğunuza inanıyorsunuz, öyle mi? Hiçbir şeyden emin olamazsınız. Toplumdaki huzuru, komşularınızla olan dostluğunuzu, kendi mevkiinizi, şöhretinizi, saygın adınızı ve mâlî güvenliğinizi...bir hayal uğruna tehlikeye atar mısınız? Düşündüğünüzü sanma serabı hatırına bunu göze alır mısınız? Günümüz gibi kritik zamanlarda, kafanızda bulunan, inançlarım dediğiniz o hayalî kavramlar adına yerleşik sosyal düzene karşı çıkar, risklere girip felâketlerle flört eder misiniz? Haklı olduğumdan eminim, diyorsunuz. Hiç kimse haklı değildir, olamaz da. Çevrenizdeki dünyanın yanlış bir dünya olduğunu mu hissediyorsunuz? Bunu bilme imkânınız yok. İnsan gözüne her şey yanlış görünür. O hâlde, ne diye mücadele edesiniz? Tartışmayın. Kabul edin. Kendinizi ayarlayın. İtaat edin.”

Kitabı yazarı Dr. Floyd Ferris’ti, yayımlayan da Devlet Bilim Enstitüsü.

“Benim hiçbir ilgim yok!” dedi Dr. Robert Stadler. Masasının yanında, büyük bir rahatsızlık içinde durmaktaydı. Bir zaman dilimini elden kaçırdığını hissediyor, o sürenin ne kadar sürdüğünü bilemiyordu. Deminki sözler ağzından sesli olarak çıkmıştı. Bunu ona söyleten her kimse, o kişiye yönelik müstehzi bir tonda.

Omuz silkti. Kişinin kendini alaya alabilmesinin bir tür üstün nitelik olduğu inancına dayanan bu omuz silkme hareketi, sanki şunu demek istiyordu: Sen Robert Stadler'sın, liseli nörotik gençler gibi davranamazsın. Masasına oturdu, kitabı elinin tersiyle yana itti.

Dr, Floyd Ferris yarım saat geç geldi. "Üzgünüm," dedi. "Washington'dan dönerken arabam bozuldu, tamirci bulana kadar canım çıktı. Artık yollarda o kadar az araba var ki, oto servis garajları da kapanmaya başladı."

Sesinde özür dilemeden çok, kendi rahatsızlığını ve sıkkınlığını ifade ediş vardı. Otur denmesini beklemeden oturdu.

Dr. Floyd Ferris başka meslekte olsa hiç de yakışıklı sayılmazdı, ama bu seçtiği meslekte ondan "şu yakışıklı bilim adamı" diye söz ediliyordu. Bir seksen boyunda ve kırkbeş yaşında olmasına rağmen, daha uzun boylu ve daha genç görünmeyi başarıyordu. Kusursuz denecek kadar bakımlı, balo salonlarına yakışacak kadar kibar davranışlıydı, ama son derece ciddiydi. Giydiği takımlar hep siyah ya da lacivertti. İtinayla biçimlendirilmiş bir bıyığı, dümdüz siyah saçları vardı. Enstitüdeki çocuklar ondan söz ederken, "İki ucuna da aynı ayakkabı cilasını kullanıyor," derlerdi. Bir film prodüktörünün bir keresinde kendisine Avrupalı jigolo rolü teklif ettiğini, kendiyle dalga geçer havada sık sık söylerdi. Kariyerine biyolog olarak başlamıştı ama bu çoktan unutulmuştu. O şimdi Devlet Bilim Enstitüsü'nün Baş Koordinatörü olarak ünlüydü.

Dr. Stadler ona şaşkın gözlerle baktı. Özür dilememesi, daha önce görülmüş şey değildi Kuru bir sesle, "Galiba vaktinizin hayli büyük bölümünü Washington'da geçiriyorsunuz," dedi.

Dr. Ferris neşeyle cevap verdi. “Ama Dr. Stadler, bir zamanlar bana bu enstitünün bekçi köpeği diye iltifat eden siz değil miydiniz? En önemli görevim o değil mi?”

“Bazı görevlerinizin de buralarda olması gerekiyor sanıyorum. Unutmadan sorayım, şu petrol kıtlığı rezaletini bana bir anlatır mısınız?”

Dr. Ferris’in yüzünün niçin gücenmiş gibi bir ifadeye büründüğünü anlayamadı. Dr. Ferris haksızlığa uğramış kişinin acı sesiyle, “Bunun beklenmedik ve hak edilmemiş bir söz olduğunu söylememe izin verin ” dedi. “İlgili mercilerin hiçbiri eleştirecek bir neden göremedi. Şu ana kadarki çalışmalarımızla ilgili olarak Ekonomik Plânlama ve Doğal Kaynaklar Bürosu’na ayrıntılı raporumuzu daha yeni sunduk, Bay Wesley Mouch da bundan duyduğu memnuniyeti ifade etti. O projeyle ilgili elimizden geleni yaptık. Başka hiç kimsenin olayı rezalet diye tanımladığım duymadık. Arazinin zorluklarını, yangının zararlarını, üzerinden de henüz altı ay geçtiğini düşünürsek...”

“Neden söz ediyorsunuz?” diye sordu Dr. Stadler.

“Wyatt Devir Projesi. O değil mi bana sorduğunuz?”

“Hayır,” dedi Stadler. “Hayır, ben...bir dakika, şunu iyi anlayayım. Bu enstitünün bir devir projesini yönettiğiyle ilgili bir şeyler duymuştum. Nedir devraldığınız?”

“Petrol,” dedi Dr. Ferris. “Wyatt Petrol alanları.”

“Yangın olmuştu, değil mi? Colorado’da, O olay...dur bir dakika...kendi petrol kuyularını ateşe veren adam değil miydi o?”

Dr. Ferris kupkuru bir sesle, “Ben bu dedikoduları yaratan şeyin toplumsal histeri olduğuna inanma eğilimindeyim.” dedi. “İstenmeyen, vatanseverlikten yoksun sonuçlara yol açabilecek bir dedikodu. Gazete hikâyelerine pek fazla bel

bağlamak doğru olmaz. Ben şahsen o işin kaza olduğuna, Ellis Wyatt'ın da yangında yok olduğuna inanıyorum.”

“Ee, kuyular kimin şimdi?”

“Şu an için, hiç kimsenin. Hiç vârisi olmadığına göre, yedi yıl boyunca kuyuların kamu ihtiyacını karşılayacak biçimde işletilmesini devlet üstleniyor. Ellis Wyatt o zamana kadar geri dönmezse, resmi olarak ölmüş sayılacak.” “Peki, size nasıl geldiler...yani bize! Petrol pompalamak gibi bir işin bizimle ne ilgisi olabilir?”

“Çünkü olay çok büyük teknolojik zorluklar yaratıyor, eldeki en yetenekli bilim adamlarının yeteneklerinden yararlanmak gerekiyor. Bakın, mesele Wyatt’ın petrolü çıkarmak için kurduğu özel metodu yeniden kurabilmek. Cihazları hâla orada. Tabiî korkunç bir durumda, ama yine de, kullandığı proseslerin bazıları biliniyor, ama her nasılsa operasyonun tamamının ya da uygulanan temel ilkenin tam kaydı yok. Yeniden keşfetmek zorunda olduğumuz şey de o”

“Peki, nasıl gidiyor o iş?”

“İlerleme çok iyi. Yeni ve daha büyük bir bağış daha aldık. Bay Wesley Mouch çalışmalarımızdan memnun. Acil Durum Komisyonu’ndan Bay Balch, Kritik Arz’dan Bay Anderson ve Tüketiciyi Koruma’dan Bay Pettibone da öyle. Bizden daha ne beklenebilir, bilemiyorum. Proje tümüyle başarılı.”

“Hiç petrol çıkardınız mı?”

“Hayır, ama kuyuların birinden altı buçuk galonluk bir akım çekebildik. Tabiî deneysel olarak. Ama yalnızca yangını söndürmek için bile üç ay harcadığımızı unutmayın lütfen. Yangın artık tümüyle...yani hemen hemen tümüyle söndürüldü. Bizim sorunumuz, Wyatt’ın karşılaştığı sorunların hepsinden büyük, çünkü o sıfırdan başladı, oysa

bizim elimizde haince yapılmış anti-sosyal bir sabotajın kalıntıları var...yani demek istiyorum ki önümüzde oldukça zor bir problem var, ama bunu çözebileceğimize de hiç kuşku yok.”

“Eh, benim size asıl sorduğum buradaki kıtlıktı. Bu binada kış boyunca uygulanan ısı düzeyi kabul edilemez bir şey. Petrolün tasarruf edilmesi gerektiğini söylüyorlar bana. Herhalde burayı yakıt gibi konularda sorun yaşamadan yönetmek için önlemlerinizi almışsınızdır.”

“Ha, o muydu kaygılandığınız, Dr. Stadler? Ah, çok üzgünüm!” Bu sözlerle birlikte Dr. Ferris’in yüzünde pırıl pırıl bir rahatlama ifadesi belirmişti. Bu arada nezaketi de geri döndü. “Yani kalorifer sizi rahatsız edecek kadar mı kısılmıştı?”

“Neredeyse donup ölecektim, diyorum.”

“Ama bu bağışlanmaz bir şey. Bana neden söylemediler? Lütfen kişisel özürlerimi kabul edin, Dr. Stadler. Sizi temin ederim ki bir daha rahatsız olmayacaksınız. Bina bakım departmanını savunma yolunda bir tek şey söyleyebilirim, yakıt kıtlığı onların ihmalinden kaynaklanmış bir şey değil. Aslında...tabii siz bu tür şeyleri bilmezsiniz, sizin değerli vaktinizi almaya lâyık konular değil...ama geçtiğimiz kış boyunca petrol kıtlığı ulusal çapta bir sorundu.”

“Neden? Tanrı aşkına, bu ülkedeki tek petrol kaynağının o Wyatt kuyuları olduğunu söylemeyin bana!”

“Yo, hayır, ama önemli bir petrol satıcısının birdenbire yok olması tüm petrol piyasasını fena sarstı. Bu yüzden hükümet harekete geçmek zorunda kaldı, hayatî kurumları korumak amacıyla ülkede petrolü vesikaya bağladı. Ben enstitü için enikonu yüksek bir kota aldım -bunu aslında bazı özel tanıdıklarım sayesinde alabildim- ama bu yeterli

olmadıysa, gerçekten büyük suçluluk duyarım. Sizi temin ederim ki bir daha olmayacak. Bu yalnızca geçici bir durum. Zaten gelecek yıl Wyatt alanını yine çalıştırıyor olacağız, hava durumu da normale dönecek. Enstitü açısından baktığımızda, fuel kazanlarını kömüre çevirmek için tüm hazırlıkları yapardım. Bunu gelecek ay yapacaktık, ama Colorado'daki Stockton Döküm birdenbire, hiçbir uyarıda bulunmadan kepenk indirdi. Bizim parçaları onlar döküyordu. Andrew Stockton apansız emekliye ayrıldı. Şimdi yeğeni fabrikayı yeniden açana kadar beklemek zorundayız,"

"Anlıyorum. Eh, diğer tüm faaliyetleriniz arasında bunun da hakkından geleceğinize inanıyorum." Dr. Stadler sıkıntıyla omuz silkti. "Artık biraz gülünç olmaya başladı...bir bilim enstitüsünün devlet adına üstlenmek zorunda kaldığı bunca teknolojik iş..."

"Ama, Dr. Stadler..."

"Biliyorum, biliyorum, bundan kaçınamayız. Bu arada, Proje X dedikleri nedir?"

Dr. Ferris'in gözleri bir an onun gözlerini buldu,., garip, pırıltılı, uyanık bir bakış. Sanki şaşalamıştı, ama kesinlikle korkmuş değildi. "Proje X'i nereden duydunuz, Dr. Stadler?"

"Gençlerimizin amatör detektif özentisi içinde bundan söz ettiklerini birkaç kere duydum. Bana bunun gizli bir şey olduğunu söylediler."

"Doğru, Dr. Stadler. O proje, devletin bize verdiği çok gizli bir araştırma. Gazetelerin duymaması da çok önemli."

"X neyin simgesi?"

"Xylofon. Yani Proje Xylofon. Bu kod adı tabiî. Ama sizin ilginizi çekmeyeceğinden eminim. Tümüyle teknolojik bir çalışma."

“Evet, bana anlatmasanız daha iyi olur. Sizin bu teknolojik çalışmalarınıza hiç vaktim yok.”

““Proje X’ sözünü kimsenin yanında söylememeniz sizden rica edebilir miyim, Dr. Stadler?”

“Ha, peki, peki. O tür sohbetlerden hoşlanmadığımı da söylemem gerek.”

“Tabiî öyle! Vaktinizi bu tür şeylerle ziyan edersem kendimi asla bağışlamam. O konuyu gönül rahatlığı içinde bana bırakabileceğinizden emin olabilirsiniz.” Kalkacakmış gibi bir hareket yaptı. “Eğer beni bunun için görmek istedinizse, lütfen inanın...”

“Hayır,” dedi Dr. Stadler yavaşça. “Sizi görmek istememin nedeni o değildi.”

Dr. Ferris soru sormaya kalkışmadı, hevesli hizmet önerilerinde bulunmadı, yalnızca oturduğu yerde sabırla bekledi.

Dr. Stadler uzandı, elinin tiksinti ifade eden bir hareketiyle kitabı masanın köşesinden kendi önüne doğru çekti. “Lütfen bana söyler misiniz, bu yüz karası şey nedir?” dedi.

Dr. Ferris kitaba bakmadı. Bir an gözlerini Dr. Stadler’ın gözlerinden ayırmadan oturdu, sonra arkasına yaslandı, garip bir gülümsemeyle, “Benim hatırım için böyle popüler türde bir kitabı okumuş olmanızdan ötürü şeref duydum,” dedi. “Bu küçük kitap iki hafta içinde yirmi binden fazla sattı.” “Okudum.”

“Ve?”

“Bir açıklama bekliyorum.”

“Metnin akıl karıştırıcı olduğunu mu düşünüyorsunuz?”

Dr. Stadler ona şaşkınlıkla baktı. “Hangi temayı ne tür bir yaklaşımla ele aldığınızın farkında mısınız? Yalnız uslûbu

bile...bu tür bir konu için çirkef!”

“Yani sizce kitabın içeriği, daha ciddi bir sunuş mu gerektiriyordu?” Ses öyle masumdu ki, Dr. Stadler adamın alay mı ettiğini yoksa, ciddi ciddi konuşmakta mı olduğunu anlayamadı.

“Bu kitapta neyi önerdiğinizin farkında mısınız?”

“Madem onaylamıyorsunuz, kitabı masum bir niyetle yazdığımı düşünmenizi tercih ederim. Dr. Stadler.”

İşte bu, diye düşündü Dr. Stadler. Ferris’in yapısındaki anlaşılmaz unsur buydu. Aslında kendisi, kitabı onaylamadığını söylemesinin yeterli olacağını düşünmüştü. Oysa Ferris hiç etkilenmemişti.

Stadler konuştu: “Eğer işe yaramaz bir sarhoş, düşüncelerini ifade etme gücüne sahip olsaydı, kendi düşüncesini seslendirebilseydi, zihnindeki o vahşi nefreti anlatabilseydi...kanımca böyle bir kitap yazardı. Ama bunun bir bilim adamı eliyle yazılıp bu enstitü yayınları arasında çıkması!”

“Ama Dr. Stadler, bu kitap bilimadamları okusun diye yazılmadı ki. O sözünü ettiğiniz sarhoş okusun diye yazıldı.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Kamuoyu için yazıldı.”

“Ama...Ulu Tanrım! Her cümlenizdeki çelişkileri en aptallar bile rahatça görür.”

“Şöyle ifade edelim, Dr. Stadler: Bunu göremeyen adam, tüm cümlelerime inanmayı hak eder.”

“Ama bu iğrenç zırvalara bilimin imzasını koymuşsunuz! Simon Prichett gibi adı kötüye çıkmış bir salağın bu saçmalıkları mistisizm diye ortalığa saçması başka bir şey. Onu zaten kimse dinlememişti. Ama siz insanların bunu bilim sanmasına yol açmışsınız. Bilim! Zihnin başarılarını alıp,

zihni mahvetmek için kullanmışsınız. Ne hakla benim çalışmalarımı alıp, sizden istenmediği halde bambaşka bir alana çeviriyor, basit bir matematik problemini uygulanamayacak bir metafor kullanarak canavarca bir genellemeye dönüştürüyorsunuz? Ne hakla bu kitabı sanki ben...Ben!...onaylamışım gibi bir hava yaratıyorsunuz?”

Dr. Ferris hiçbir şey yapmadı, yalnızca Dr. Stadler'a sakin sakin bakmayı sürdürdü. Ama bu sakinliği ona hemen hemen üstten bakan bir hava vermekteydi. “Bakın, Dr. Stadler, siz bu kitabı, sanki düşünebilen bir okur kitlesine hitaben yazılmış gibi ele alıyorsunuz. Öyle olsa, doğruluk, geçerlilik, mantık ya da bilimin prestiji gibi şeyleri gerçekten düşünmek gerekirdi. Ama durum öyle değil. Bu halka hitaben yazılmış. Halkın hiç düşünmediğine ilk inanan da her zaman siz olmuşsunuzdur.” Durakladı, ama Dr. Stadler hiçbir şey söylemeyince devam etti. “Bu kitabın belki hiç felsefî değeri olmayabilir, ama psikolojik değeri çok büyük.”

“O da ne?”

“Bakın, Dr. Stadler, insanlar düşünmek istemiyor. Başları ne kadar derde girerse, o kadar kaçıyorlar düşünmekten. Ama beri yandan bir içgüdü onlara düşünmeleri gerektiğini söylüyor, bu yüzden de suçluluk duygusuna kapılıyorlar. Bu durumda, onlara düşünmemek için bazı sebepler gösteren kim olsa, onu beğenir, onun peşinden giderler. Kendi günahları saydıkları, bir zaaf, bir suç olarak gördükleri şeyi yüce bir sevapmış gibi gösterebilen kim olursa olsun, onu izlerler.”

“Siz de buna mı yöneldiniz?”

“Popüleriteyi sağlayan yol odur.”

“Neden popüler olmayı isteyesiniz ki?”

Dr. Ferris’in gözleri yavaşça Dr. Stadler’ın yüzüne yöneldi. Sanki rastlantı gibi. “Biz bir kamu kuruluşuyuz,”

dedi dengeli bir sesle. “Kamu fonlarıyla yaşıyoruz.”

“Ve siz de insanlara, bilimin gereksiz bir sahtekârlık olduğunu, ortadan kaldırılması gerektiğini söylüyorsunuz, öyle mi?”

“Kitabımdan çıkarılacak mantıkî sonuç o olabilir. Ama okuyanların çıkaracağı sonuç o olmayacaktır.”

“Ya sağda solda kalmış olabilecek zeki insanların gözünde bu enstitünün prestiji ne olacak?”

“Onlara ne diye kaygılanalım ki?”

Bu cümle nefretle, kıskançlıkla ya da hainlikle söylenmiş olsa, Dr. Stadler bunu yine de anlayabilirdi. Ama bu tür duyguların yokluğu, sesteki o rahatlık, hattâ içindeki gizli bir gülüş, ona gerçek olamayacak bir alanı bir anlığına göstermiş oldu. Midesine doğru yayılan o şey buz gibi bir korkuydu.

“Kitabımın aldığı tepkileri gözlemlediniz mi, Dr. Stadler? Çok iyi karşılandı aslında.”

“Evet. Asıl inanamadığım da o.” Konuşmak zorundaydı. Sanki bu uygar bir tartışmaymış gibi davranmak, kendine şu anda hissettiklerini bilinçlendirme zamanı tanımamak zorundaydı. “Tüm akademik dergilerin konuyu önemsemesini, kitabınızı ciddiye alıp tartışmasını anlayamıyorum. Eğer Hugh Akston buralarda olsa, akademik yayınların hiçbiri bunu felsefe alanına girebilecek bir çalışma olarak kabullenme cesaretini gösteremezdi.”

“O buralarda değil.”

Dr. Stadler o anda bazı sözleri telâffuz etmek zorunda olduğunu hissetti...keşke o sözlerin ne olduğunu bulmadan önce bu tartışma sona erse, diye geçirdi içinden.

Dr. Ferris konuştu: “Beri yandan kitabımın reklamlarında...yo, sizin reklam gibi şeyleri hiç fark etmeyeceğinizi biliyorum tabiî...ama reklamlarda Bay Wesley

Mouch'un bana yazdığı mektuptaki cömert övgülere de yer verildi"

"Bay Wesley Mouch da kimin nesi?"

Dr. Ferris gülümsedi. "Bir yıl daha geçince bu soruyu siz bile soramayacaksınız, Dr. Stadler. Şöyle diyelim: Bay Mouch petrolü vesikayla dağıtan adam...şimdilik."

"O zaman size kendi işinizle ilgilenmenizi tavsiye ederim. Bay Mouch'la işinizi görün, petrol rafinerilerini ona bırakırken, fikirler alanını da bana bırakın."

Dr. Ferris, "Bir ayrım çizgisi çizmek garip olurdu," dedi. Sesinin tonu, sanki akademik bir konudan söz ediyormuş gibiydi. "Ama eğer benim kitabımdan söz ediyorsak, halkla ilişkilerden söz ediyoruz demektir." Dönüp parmağıyla tahtaya yazılmış formülleri gösterdi "Dr. Stadler, halkla ilişkiler gibi bir konunun sizi, yalnızca kendinizin yapabileceği çalışmalardan saptırıp aklınızı dağıtması büyük bir felâket olur."

Bu söz büyük bir saygıyla söylenmişti. Dr. Stadler neden bunun altından, "Sen kendi kara tahtanla uğraş!" gibi bir anlam çıkardığını düşünemiyordu bile. Büyük bir tedirginlik hissetti, öfkesinin yönünü kendine çevirdi, bu tür kuşkulardan kurtulması gerektiğine karar verdi.

"Halkla ilişkiler mi?" dedi tiksintiyle. "Ben sizin kitabınızda hiçbir pratik amaç göremiyorum. Neyi sağlamaya çalıştığını da anlamıyorum."

"Anlamıyor musunuz?" Dr. Ferris'in gözleri bir an yine onun yüzüne baktı. O gözlerdeki küstahlık pırıltısı öyle kısa sürdü ki, kesin olarak görülmesi bile olanaksızdı.

Dr. Stadler ciddi bir sesle, "Bazı şeylerin uygar toplumda mümkün olabileceğini düşünmek için kendime izin veremem," dedi.

Dr. Ferris neşeyle cevap verdi: “Bu hayranlık duyulacak kadar net bir söz. Kendinize bu izni veremezsiniz.”

Dr. Ferris bunu söyledikten sonra ayağa kalktı, böylelikle görüşmenin sona erdiğine ilk işaret eden kişi o oldu. “Lütfen bu enstitüde sizi rahatsız edecek herhangi bir şey olursa hemen beni arayın, Dr. Stadler,” dedi. “Sizin hizmetinizde olmak benim için her zaman bir onurdur.”

Dr. Stadler otoritesini kanıtlamasının şart olduğunu biliyordu. Bunu bir ikameyle yapmak zorunda kalmaktan duyduğu utancı başarmaya çalışarak, kibirle, alaycı ve kaba bir sesle konuştu: “Sizi gelecek sefer çağırdığımda, şu arabanız konusunda bir şeyler yapsanız iyi olur.”

“Evet, Dr. Stadler. Bir daha geç kalmayacağımdan emin olabilirsiniz. Lütfen beni bağışlayın.” Dr. Ferris rol yapar gibi konuşuyordu. Modern iletişim biçimlerini sonunda Dr. Stadler’ın bile öğrenebilmesinden memnun olmuş gibiydi. “Arabam bana çok sorun çıkarıyordu. Eskimişti. Bir süre önce yenisini ısmarladım. Piyasada bulunabilecek en iyi araba. Üstü açık bir Hammond. Ama Lawrence Hammond geçen hafta işi bırakmış. Hiçbir sebep göstermeden, hiçbir uyarıda bulunmadan. Böylece ortada kaldım. Bu itoğulları bir yerlere kaybolup duruyor. Bu konuda bir şeyler yapılması gerekecek.”

Ferris gittikten sonra Dr. Stadler masasında oturmayı sürdürdü. Omuzları büzülmüştü. Fark edebildiği tek isteği, kimsenin kendisini görmemesiydi. Tanımlayamadığı acının sisleri içinde, hiç kimsenin, yani değer verdiği insanlardan hiçbirinin...kendisini zaten görmek istemeyeceği yolunda bir çaresizlik de hissetmekteydi.

Seslendirmediği o sözlerin ne olduğunu biliyordu. Kitabı kamuoyu önünde kınayacağını, enstitü adına onu

suçlayacağını söylememişti. Söylememişti, çünkü bu tehdidin Ferris'i etkilemeyeceğinden korkmuştu. Ferris'in güvende olduğunu. Dr. Stadler'ın sözünün artık bir kıymetinin kalmadığını sezmişti. Şu anda kendi kendine, halka açık bir protestoda bulunma konusunu daha sonra düşüneceğini söylüyordu, ama aslında böyle bir kınamada bulunmayacağını da biliyordu

Kitabı eline aldı, çöp sepetine attı.

Gözünün önünde bir yüz belirdi. Birdenbire ve net biçimde. Sanki o yüzün her çizgisindeki saflığı görebiliyordu. Genç bir yüzdü.Yıllardır o yüzü hatırlama izni vermemişti kendine. Yo, bu kitabı o okumadı, diye düşündü. Görmeyecek bunu, çünkü öldü o. Çoktan ölmüş olmalı...Duyduğu batıcı acı, aynı anda başka bir şeyi de keşfetmesindendi. O adam, dünyada görmeyi en çok özlediği adamdı...ama onun ölmüş olmasını ummak zorunda kalıyordu.

Telefon çalıp da sekreteri ona Bayan Dagny Taggart'ın hatta beklediğini söylediği zaman, kulaklığı neden o kadar hevesle kaptığını, elinin neden titrediğini bilmiyordu O beni bir daha görmek istemez, diye düşünüp durmuştu bir yıldır. Kulaklıktaki duru, kişilikten uzak ses...bir randevu istiyordu. "Evet, Bayan Taggart, evet, elbette...Pazartesi sabahı mı? Evet...bakın Bayan Taggart, bugün New York'ta bir işim var. Eğer isterseniz öğleden sonra ofisinize uğrayabilirim...Yo, hiç zahmet değil, çok sevinirim...Bugün öğleden sonra, Bayan Taggart. Saat iki dolaylarında...yo, yani...dört sularında."

New York'ta işi falan yoktu Bunu neden yaptığını düşünmek için kendine zaman tanımadı Kendi kendine gülümsüyor, uzaktaki güneşli bir alana bakıyordu.

***

Dagny önündeki programa eğilip 93 numaralı trenin satırına bir siyah çizgi çizdi, bunu sakin sakin yapabildiği için bir anlığına acı bir tatmin duydu Son altı aydır sık sık tekrarlamak zorunda kaldığı bir hareketti bu. Başlangıçta çok zor olmuştu, ama zamanla alışmaya başlamıştı. Gün gelecek, bu ölüm fermanını ufacık bir selam bile sunmadan uygulayabilecekti. 93 numaralı tren, Hammondsville, Colorado'nun malzemesini ve ürünlerini taşıyarak hayatını kazanan trendi.

Bundan sonra olacakları biliyordu. Önce özel marşandizler ölecek, ardından Hammondsville'den geçip başka kentlere giden trenlere yoksul akraba gibi takılmış Hammondsville vagonlarının sayısı azalmaya başlayacaktı. Daha sonra, yolcu trenleri Hammondsville İstasyonu'nda daha seyrek durmaya başlayacaktı. Ve sonunda, Hammondsville'i önündeki haritadan büsbütün sileceği gün gelecekti. Wyatt Kavşağı için de, Stockton kasabası için de bu böyle olmuştu.

Lawrence Hammond'un emekli olduğuna dair haber geldiği anda, artık kuzeninin, avukatının ya da bir yerel vatandaşlar komitesinin fabrikayı yeniden açmasını beklemenin hiçbir işe yaramayacağını anlamıştı Dagny. O yöne çalışan trenleri azaltmak zorunda olduğunu o anda biliyordu zaten.

Ellis Wyatt'ın gidişinden sonra bu süreç altı aydan az sürmüştü. Köşe yazarlarından biri sevinç ve coşku içinde, o döneme 'Küçük insanın bayramı' ismini takmıştı. Ülkede iki üç kuyusu olan, sürekli olarak Ellis Wyatt'ın kendisine şans bırakmadığından yakınıp duran kaç kişi varsa, hepsi Wyatt'ın boş bıraktığı deliği doldurmaya koşmuştu. Birlikler, kooperatifler, dernekler kurmuşlar, kaynaklarını ve mektup

kağıtlarındaki antetlerini birleştirmişler, köşe yazarının ifadesiyle, ‘Küçük adamın güneşe çıkışı’nı kutlamışlardı. Onların güneşi, Wyatt Petrol alanının kalıntılarından fışkırıp duran alevlerdi. O ışıltının alanda, hep hayalini kurdukları servetleri kazandılar. Hiçbir çaba veya ustalık gerektirmeyen servetler. Derken en büyük müşterileri, örneğin trenler dolusu petrolü içen, insan hatalarına hoşgörü gösteremeyecek durumda olan elektrik santralleri, kömüre dönmeye başladılar, hoşgörüsü daha fazla olan daha küçük müşteriler de birer ikişer iflas eder oldular. Washington'dakiler petrolü vesikaya bağladılar ve işsiz kalan petrol işçilerine destek olmak üzere de işverenlere bir acil durum vergisi koydular. O zaman birkaç büyük petrol şirketi kapandı, ardından güneşteki küçük adamlar da, eskiden yüz dolara yapabildikleri sondaj işlerinin, şimdi beş yüz dolarlık bir maliyet gerektirdiğini gördüler, çünkü araç gereç piyasası yok olmuştu, arz sektörü eskiden beş sondajdan kazandığını şimdi bir tek sondajdan çıkaramazsa yok olacağını biliyordu. Derken boru hatları kapanmaya başladı, çünkü bunların bakım ve onarımını yapacak kimse kalmamıştı. Ardından demiryollarına nakliye ücretlerini yükseltme hakkı tanındı, çünkü taşınacak petrol miktarı azalmıştı, tanker vagonları çalıştırmanın yükü de iki küçük demiryolu şirketini çökertmişti. Güneş battığında, eskiden iki yüz dönümlük alanda bile varlıklarını sürdürmelerine izin veren işletme maliyetinin, aslında Wyatt’ın yamaçları sayesinde öyle sürebilmiş olduğunu, şimdi o yangınla hepsinin duman olup uçtuğunu gördüler. Küçük adamlar ülkede hiçbir işletmenin bu fiyata petrol alamayacağını, ancak servetleri tükenip pompaları durduğu zaman anlayabildiler. Bu sefer Washington’dakiler, petrol işletmecilerine sübvansiyon vermeye başladılar, ama tabiî tüm

petrol işletmecilerinin Washington’da dostları yoktu. Bu sefer hiç kimsenin yakından incelemek ya da tartışmak istemeyeceği bir durum ortaya çıktı.

Andrew Stockton, nice işadamının imreneceği pozisyondaydı. Kömüre dönme yarışı, onun omuzlarına dev bir altın yükü gibi çökmüştü. Fabrikasını gece gündüz çalıştırmış, kışın tipileriyle yarışmış, kömür kazanları ve fırınları dökmüştü. Ayakta kalmış güvenilir dökümhane sayısı pek de fazla değildi. Ülkenin tüm mahzenleriyle mutfaklarını ayakta tutan temel direklerden biriydi Stockton. Ama o direk hiç uyarısız çöküverdi. Andrew Stockton emekli olacağını duyurdu, fabrikasını kapayıp kayıplara karıştı. Fabrikaya bundan sonra ne olacağını dair hiçbir şey söylemeden, akrabalarının orayı yeniden açma hakkı olup olmadığını bile açıklamadan ortadan kayboldu.

Ülkenin yollarında hâlâ arabalar görülmekteydi gerçi. Ama onlar da çöl gezginleri gibi hareket ediyor, güneş altında akçıllaşmış, birer uyarı gibi yatan at iskeletlerinin yanından geçerek gidiyorlardı. Görev başındayken kalakalmış, yol kenarlarındaki hendeklere terk edilmiş araba cesetlerinin de yanından geçiyorlardı. İnsanlar araba almıyordu artık. Otomobil fabrikaları kapanmaya başlamıştı. Ama bazıları, kimsenin sorgulamaya kalkışmak istemediği dostluklar kanalıyla benzin bulmayı başarıyordu. Bu adamlar her fiyata araba alabilmekteydi. Lawrence Hammond’un Taggart Transcontinental'a kamyon ve araba üretirken kullandığı yürüyen bantların bulunduğu fabrikanın koca pencerelerinden, Colorado dağlarına ışıklar dökülüyordu. Lawrence Hammond’un emeklilik haberi en beklenmedik zamanda gelmişti. Apansız. Sessizlik içinde, bir çanın tek çıngırtısı gibi. Şimdi yerel vatandaşlardan bir komite, radyoda

duyurular yapıyor, Lawrence Hammond her neredeyse duysun diye, ondan fabrikayı yeniden açma izni istiyor, yalvarıyorlardı. Ama cevap gelmiyordu.

Ellis Wyatt gittiğinde haykırmıştı Dagny. Andrew Stockton emekli olduğunda soluğu boğazına tıkanmıştı. Lawrence Hammond'un işi bıraktığını duyunca donuk bir sesle, "Sıra kimde acaba?" diye sormuştu.

İki ay önce Colorado'ya yaptığı son ziyarette, Andrew Stockton'un kız kardeşi, "Hayır, Bayan Taggart, bir açıklama bulamıyorum," demişti. "Bana tek kelime söylemedi. Sağ mı, öldü mü, onu bile bilmiyorum. Tıpkı Ellis Wyatt'a olduğu gibi. Yo, ayrılmasından önceki gün hiçbir şey olmadı. Yalnızca o son akşam bir adamın onu görmeye geldiğini hatırlıyorum. Daha önce hiç görmediğim bir yabancıydı. Gecenin geç saatlerine kadar konuştular...ben yatmaya giderken, Andrew'un çalışma odasındaki ışık hâlâ yanıyordu."

Colorado kentlerinde insanlar sessizdi. Dagny onların sokaklarda nasıl yürüdüğünü, küçük eczanelerin, malzemeci dükkânlarının, bakkalların önünden nasıl geçtiklerini görmüştü. İşlerinde çalışıyormuş gibi yapmak onları geleceğe bakmaktan kurtaracakmış gibi davranıyorlardı. Kendisi de yürümüştü o sokaklarda. O da başını kaldırmamaya, eskiden Wyatt Petrol alanı olan o kara lekeli kayaları, bükülmüş çelikleri görmemeye çalışmıştı. Pek çok kasabadan görülebiliyordu orası. Dagny de karşıya baktığında, uzakta o manzarayı görmekteydi.

Tepenin doruğundaki bir kuyu hâlâ yanıyordu. Kimse söndürememişti onu. Dagny orayı sokaklardayken görmüştü. İkide bir gökyüzüne bir alev topu fışkırıyordu kuyudan. Sanki kopup kendini kurtarmaya çalışıyormuş gibi. Geceleri de

görmüştü onu. Kapkara yüz milin ötesinden. Bir tren penceresinden. Rüzgârda dalgalanan, küçük, şiddet dolu bir alev. İnsanlar ona 'Wyatt'ın Meşalesi' ismini takmıştı.

John Galt Hattı'nda en uzun tren kırk vagonluydu. En hızlısı saatte elli mille gidiyordu. Lokomotifleri kollamak şarttı. Kömürlüydü hepsi. Emeklilik yaşını çoktan aşmışlardı. Jim nasılsa, Comet'i ve ülkenin doğu kıyısıyla batı kıyısı arasında sefer yapan birkaç marşandizi çekecek dieseller için gerekli yakıtı alabilmişti. Yakıt konusunda Dagny'nin tek güvenebileceği, Pennsylvania'daki Danagger Kömür'den Ken Danagger'la yaptığı anlaşmaydı.

Colorado'nun gırtlağına sarılmış dört komşu eyalete bomboş trenler tangır tungur gidip geliyordu. Birkaç vagon bazen koyun, bazen biraz mısır, birkaç kavun, arada sırada da ailesiyle birlikte süslenip yola çıkan, Washington'da tanıdıkları olan bir çiftçiyi taşıyorlardı. Jim Washington'dan, kârsız olarak, "kamu eşitliği" uğruna çalışan her tren için sübvansiyon koparmıştı.

Trene hâlâ ihtiyaç duyan, hâlâ bir şeyler üreten yerlere sefer koyabilmek, Dagny'nin tüm enerjisini harcamasına sebep oluyordu. Ama Taggart Transcontinental bilançolarına bakıldığında, Jim'in boş trenler için aldığı sübvansiyon çeklerinin, en büyük sanayilerin bulunduğu yerlere gidip gelen en verimli marşandizlerden bile daha kâr getirdiği görülmekteydi.

Jim bu altı ayın, Taggart tarihinde gelmiş geçmiş en kârlı dönem olduğunu söyleyip böbürleniyordu. Hissedarlara sunduğu o parlak kâğıda basılmış sayfalarda kâr olarak gösterilen, aslında kazanılmamış olan paralardı. Boş trenlerin sübvansiyonlarıydı. Aynı zamanda da ona ait olmayan paralardı. Bu parayla Taggart tahvillerinin faizleriyle ana

paraları ödenmeliydi. Ama Wesley Mouch'un iradesiyle, Jim bunları ödemekten sıyrılmıştı. Arizona'da, yani Dan Comvay'in Phoenix-Durango Hattı'nı kapayıp emekliliğe çekildiği yerde sefer yapan Taggart trenlerinin daha çok yük taşıdığını söyleyerek öğünüyordu. Paul Larkin demir cevherini oradan trenle yolluyordu. Büyük göllerdeki son cevher gemileri de artık yok olmuştu.

Jim yüzünde garip bir gülümsemeyle, "Sen her zaman para kazanmayı çok önemli bir sevapmış gibi görürdün," diyordu. "Görünüşe göre ben bu konuda senden daha başarılıyım."

Dondurulan demiryolu tahvilleri meselesini kimsenin anladığı yoktu. Belki de herkes çok iyi anladığı için üzerinde durulmuyordu. Başlangıçta elinde tahvil olanlar arasında panik işaretleri başgöstermiş, halkta bir öfke başlamıştı. Daha sonra, Wesley Mouch bir yönerge daha çıkarmış, insanlar "hayatî ihtiyaç" başvurusu yaparlarsa donmuş tahvillerinin aktif hâle dönebileceğini bildirmişti. Eğer ihtiyacın geçerliliği kanıtlanırsa, tahvilleri devlet satın alacaktı. Kimsenin sormadığı ve cevaplamadığı üç soru kalıyordu ortada: "Ne tür kanıtlar gerekiyordu?" "İhtiyaç nasıl olmalıydı?" "Kimin için 'hayatî' olacaktı?"

Zaman içinde, neden falancanın tahvilleri çözülürken filancanınkinin reddedildiğini tartışmak da nezaketsizlik sayılmaya başladı. Biri çıkıp "neden?" diye sorsa, insanlar dudaklarını büzüp arkalarını dönüyorlardı. Oluşumları tarif etmek gerekiyordu, açıklamak değil. Kataloglamak gerekiyordu, değerlendirmek değil. Bay Smith'in tahvilleri çözülmüş, Bay Jones'unkiler çözülmemişti. Bay Jones intihar ettiğinde insanlar, "Bilinmez ki," diyorlardı. "Paraya

gerçekten ihtiyacı olsaydı, devlet ona bu hakkı verirdi. Ama bazı insanlar yalnızca açgözlü.”

Bazen red cevabı alan insanların tahvillerini “İhtiyacı” olan kişilere, değerinin üçte biri karşılığında sattığından, sonra o kişilerin elinde tahvillerin mucize gibi, yeniden tam değer kazandığından söz etmemek gerekiyordu. Bir de yeni meslek doğmuştu. Üniversiteyi yeni bitirmiş gençler, “çözdürücü” olarak ortaya çıkıyor, insanlara “dilekçelerini uygun biçimde kaleme alma” konusunda hizmetlerini sunuyorlardı. Hepsinin Washington’da tanıdıkları vardı. Bu durumlardan da söz edilmiyordu.

Kırsal istasyonların birinde durup Taggart raylarına bakarken Dagny’nin içinde, bir zamanlar olduğu gibi pırıl pırıl bir gurur yerine, sisli, suçluluk dolu bir utanç vardı. Sanki metalin üzerinde habis bir pas oluşmuş gibi. Hattâ daha beteri, sanki o pasın üzerinde biraz da kan varmış gibi. Ama sonra ana terminalin holünde Nat Taggart’ın heykeline baktığında, içinden şöyle düşünüyordu: Bu senin hattın. Sen yaptın, sen mücadele ettin onun uğruna. Seni ne korku, ne de nefret durdurabildi. Kan ve pas temsilcisi adamlara teslim olmayacağım. Hattını koruyacak bir tek ben kalmış durumdayım.

O motoru icat eden adamı aramaktan vazgeçmemişti. Bu duruma katlanabilmesini sağlayan tek şey oydu. Mücadelesine anlam veren, göze görünür amaçtı o. Zaman zaman, o motoru yeniden yapmayı niçin istediğini merak ettiği de oluyordu. Küçük bir ses, “Ne için?” diye soruyor gibiydi. Dagny, çünkü hâlâ sağım, diye cevap verdi ona. Ama çabalarından bir sonuç çıkmıyordu. Yolladığı iki mühendis Wisconsin’da hiçbir şey bulamamıştı. Bu sefer onları, ülkenin her yanını dolaşıp, Twentieth Century’de çalışmış insan

aramaya, mucidin adını onlardan öğrenmeye yollamışı. Ama hiçbir şey öğrenememişlerdi. Dagny bu sefer onları Patent Ofisi'ne, dosyaları taramaya yollamıştı. O motorla ilgili hiçbir patent başvurusu yapılmamıştı.

Tüm araştırmalarından eline geçmiş tek somut kanıt, üzerinde dolar işareti bulunan sigara izmaritiydi. Geçen akşama kadar unutmuştu onu. Bir çekmecede bulunca, sigara standındaki dostuna vermişti. Yaşlı adam sigarayı görünce çok şaşırmıştı. İzmariti iki parmağı arasında özenle tutarak dikkatle incelemiş, böyle bir markanın varlığından haberdar olmadığını söylemiş, bunu nasıl gözden kaçırmış olabileceğine şaşıp kalmıştı. "Kalitesi iyi miydi, Bayan Taggart?" diye sordu. "Ömrümde içtiklerimin en iyisi." Adam başını şaşkın şaşkın iki yana sallayıp duruyordu. Sonunda, o sigaraların nerede yapıldığını kesinlikle öğreneceğine, Dagny için bir karton satın alacağına söz verdi.

Motoru yeniden kurabilecek bir bilim adamı bulmaya da çalışmıştı. Mesleğin en iyileri olarak kendisine tavsiye edilen insanlarla görüşmüştü. Bunların ilki, motorun kalıntısını ve yazıları inceledikten sonra, askerî çavuşlara özgü bir sesle, bu motorun asla çalışamayacağını, hiçbir zaman çalışmış olmadığını, kendisinin böyle bir motorun çalışamayacağını kanıtlamaya hazır olduğunu söylemişti. İkinci adam, kendisine sıkıcı bir soru sorulmuş gibi, böyle bir şeyin yapılıp yapılamayacağını bilmediğini, ilgi de duymadığını söylemişti. Üçüncüsü küstah ve kavgacı bir sesle, bu işle ancak, on yıllık bir iş akdi yapılır, kendisine yılda yirmibeş bin dolar ücret verilirse uğraşabileceğini söylemiş, "Eğer siz bu işten büyük kâr sağlamayı bekliyorsanız, zamanım üzerinde kumar oynamanın riski de size ait olmalı, Bayan Taggart," demişti. Dördüncüsü en genciydi. Motora bir süre bakmış, yüzünün

çizgilerindeki boş ifade, bir tiksintiye dönüşmüştü. “Biliyor musunuz, Bayan Taggart, birisi böyle bir motoru yapmayı başarsa bile, ben yapılmaması gerektiği kanısındayım. Elimizde var olan her şeyden öyle üstün olur ki, daha alttaki bilim adamlarına haksızlık olur, çünkü onlara bir daha başarı şansı tanımaz. Bence güçlüler, daha zayıf olanların kendine olan saygısını yaralama hakkına sahip olmamalı.” Dagny ona hemen odasından çıkmasını söylemiş, sonra dehşet içinde oturup, ömründe duyduğu en haince sözün, kendini haklı gören bir tonda söylenmiş olmasının şokunu yaşamıştı.

Dr. Stadler’la konuşma kararı, bulabildiği son çareydi.

Ona telefon açmak için kendini hayli zorlamak zorunda kalmıştı. Oysa içindeki direnç, sanki gizli bir frene basılmışçasına güçlüydü. Kendiyle tartışmıştı bu konuda. Ne de olsa, Jim gibi, Orren Boyle gibi insanlarla da iş görüyorum, demişti. Dr. Stadler’ın günahları onlarınkinden azdı. Onunla niye konuşmayacaktı ki? Bu soruya bir cevap bulamamış, yalnızca inatçı bir isteksizlik duygusuyla karşılaşmıştı. Sanki dünyadaki onca insan arasında, en aramaması gereken kişi Dr. Robert Stadler’dı.

Masasında oturmuş, John Galt Hattı programlarına bakarak Dr. Stadler’ın gelmesini beklerken, neden yıllardır fizik alanında birinci sınıf bir istidadın ortaya çıkmadığını merak etti. Buna cevap arayamadı. Gözleri önündeki programda, 93 numaralı seferin satırına çizilmiş kara çizgideydi.

Tren denilen şey, hayatın iki en önemli niteliğine sahip, diye düşündü. Biri hareket, öbürü de amaçtı. Yaşamak gibi bir şeydi bu. Ama şimdi artık ortada ölü vagonlarla lokomotifler kalmıştı. Kendine hissetme zamanı tanıma, diye düşündü. Cesedi mümkün olduğu kadar çabuk parçala. Sistemin her

yanında lokomotife ihtiyaç var. Pennsylvania'da Ken Danagger'ın trene ihtiyacı var. Daha çok trene. Yeter ki...

Enterkomdaki ses, "Dr. Robert Stadler," diye duyuruda bulundu.

Adam gülümseyerek girdi. O gülümseme, ağzından dökülen sözleri vurguluyordu. "Bayan Taggart, sizi yeniden gördüğüm için ne kadar çaresizcesine memnun olduğuma bilmem inanır mısınız?"

Dagny gülümsemedi. "Buraya gelmeniz çok büyük nezaket," derken sesi ciddi ve nazikti. Konuğunu selamlarken vücudu dimdikti. Yalnız başı biraz eğilmiş, sonra kalkmıştı.

"Size tek ihtiyacımın, gelebilmek için bir bahane bulmak olduğunu söylesem, ne derdiniz? Bu sizi şaşırtır mıydı?"

"Nezaketinizi fazla zorlamak istemem." Dagny gülümsemiyordu. "Lütfen oturun, Dr. Stadler."

Adam neşeyle çevresine bakındı. "Daha önce hiç demiryolu yönetici odası görmemiştim. Bu derece...nasıl desem...ciddi bir yer olacağını sanmazdım. İşinizin niteliği mi böyle?"

"Size danışmak istediğim konu, aslında ilgi alanlarınızın oldukça dışında, Dr. Stadler. Sizi aramamı garip karşılamış olabilirsiniz. Lütfen İzin verin, sebebini anlatayım."

"Beni aramayı istemiş olmanız yeterli bence. Eğer size en ufak bir hizmette bulunabilirsem...şu anda beni bundan daha çok memnun edebilecek bir şey düşünemiyorum." Gülümsemesinde cazip bir nitelik vardı. Gerçekçi bir insanın, kelimelerini örtmek için değil, samimi duygularını vurgulamak için kullandığı bir gülümseme.

Dagny dupduru, ifadesiz bir sesle, "Benim sorunum teknoloji konusu," dedi. Zor görevini tartışan genç teknisyenler gibi konuşuyordu. "Bilimin o kolundan hiç

hoşlanmadığınızı çok iyi biliyorum. Sorunumu sizin çözmenizi beklemiyorum...Sizin yaptığınız ya da önem vereceğiniz türden bir iş değil. Size yalnızca problemi anlatacağım, ondan sonra da iki soru soracağım. Size danışmak zorundaydım, çünkü konu bir zekayla, birinin zekâsıyla ilgili ve...” Kişisellikten uzak, tane tane konuşuyordu. “...ve siz de bu alandaki tek büyük zekâsınız.”

Bu sözlerin adamı böylesine etkilemesinin sebebinin ne olduğunu anlayamadı. O yüzdeki hareketsizliği, gözlerde birdenbire beliren apaçıklığı, bazen hevesli, hemen hemen yakrı yansıtan o dürüstlüğü gördü, sonra adamın sesi, bir duygunun basıncı altından geliyormuş gibi ciddi çıktı. Basit, mütevazi bir ses:

“Nedir sorununuz, Bayan Taggart?”

Dagny ona motoru ve onu nerede bulduğunu anlattı, mucidin adım öğrenmenin imkânsız olduğunu söyledi. Bu uğurda neler yaptığım anlatmadı. Motorun fotoğraflarını ve yazılardan geri kalanları da ona gösterdi.

Dr. Stadler yazıları okurken Dagny onu seyrediyordu. Gözlerin hızlı tarama hareketlerinde önce profesyonel güveni buldu, sonra bakışlardaki yoğunluk ve dikkat arttı, dudaklar hareket etti. Bu hareketi bir başkası yapsa, belki ıslık çalıyor ya da soluğunun düzeni bozuluyor, denirdi. Bir an adamın durakladığını gördü. Sanki zihninde bir yığın ipucunu izliyor, hepsinin sonuna varmak istiyordu. Derken yaprakları taradı, durdu, yeniden okumak istedi. Okuyup sonuna varmakla, önünde açılan olanakları düşünme hevesi arasında karar veremiyor gibiydi. Dagny onun sessiz heyecanını gördü, içinde bulunduğu ofisi de, görmeye geldiği kadını da, hattâ kendi varlığını da unuttuğunu, bu başarının karşısında her şeyin silindiğini anladı. Böyle bir tepki gösterebilmesine

saygı duydu, keşke Dr. Robert Stadler'ı sevebilseydim, diye düşündü.

Bir saati aşkın süredir konuşmuyorlardı. Sonunda adam okumayı bitirip başını kaldırdı, baktı. "Ama bu olağanüstü!" dedi neşeli bir şaşkınlıkla. Sanki ona, beklemediği bir şeyi haber veriyordu.

Dagny, keşke gülümseyebilseydim, ona aradığı yoldaşlığı, birlikte kutlama ruhunu sunabilseydim, diye düşündü. Ama yalnızca başını sallamakla yetindi, soğuk bir sesle, "Evet," dedi.

"Ama, Bayan Taggart, bu dev bir olay!"

"Evet."

"Bunun teknolojiyle İlgili bir konu olduğunu mu söylemiştiniz? Oysa ondan çok, ama çok daha üstün. Konverterle ilgili yazdıkları...konuya ne düşünerek yaklaştığı belli. Yepyeni bir enerji kavramına ulaşmış. Tüm standart varsayımlarımızı fırlatıp atmış. Eğer onlara uysaydı, motoru yapamazdı. Kendi bakış açısını kendi yaratmış, statik enerjiyi kinetik güce çevirmenin sırrını da bulmuş. Bunun ne anlama geldiğini biliyor musunuz? Motorunu yapmadan önce ne düzeyde katıksız, soyut fizik çalışması yaptığını anlıyor musunuz?"

"Kim?" dedi Dagny alçak sesle.

"Pardon?"

"Size sormak istediğim iki sorunun birincisi buydu, Dr. Stadler. On yıl kadar önce tanıdığınız, bunu yapabilecek çapta bir genç bilim adamı hatırlayabiliyor musunuz?"

Adam şaşkınlıkla durakladı. Böyle bir soru hiç aklıma gelmemişti. Kaşları yavaşça çatılırken, "Hayır," dedi. "Hayır, aklıma hiç kimse gelmiyor...Ve çok garip ama...böyle bir yetenek hiçbir yerden dikkat çekmeden geçemeyeceği

için...biri o gence dikkatimi çekmeliydi. İstikbal vadeden genç fizikçileri hep gönderirler bana...Bunu sıradan bir fabrikanın araştırma laboratuarında mı buldum demiştiniz?”

“Evet.”

“Bu garip. Ne işi varmış öyle bir yerde?”

“Motoru tasarlıyorlarmış.”

“Ben de onu demek istiyorum. Büyük fizikçi dehasına sahip biri, ticari bir mucit olmayı seçiyor! Bu kabul edilecek bir şey değil. Bir motor istemiş, sessizce oturup fizik dalında bir devrim gerçekleştirmiş, bunu amacına giden bir yol olarak görmüş, bulgularını yayınlamayı seçmemiş de motoru yapmaya koyulmuş. Dehasını neden pratik uygulamalarla ziyan etmiş?”

Dagny istemeye istemeye, “Belki de bu gezegende yaşamayı sevdiği için,” dedi,

“Pardon?”

“Yo, ben... özür dilerim, Dr. Stadler. Ana konuyla ilgisiz şeyleri...tartışmak istememiştim.”

Adamın gözleri dalıyor, dikkati kendi düşünceleri doğrultusunda ilerleyip uzaklaşıyor, kayboluyordu. “Bana neden gelmedi? Neden büyük bilimsel kuruluşlardan birinde, ait olduğu yerde değildi? Bunu yapacak aklı varsa, herhalde yaptığı şeyin önemini kavrayacak aklı da var demektir. Kendi enerji tanımıyla ilgili neden bir rapor yayınlamadı? Seçtiği genel yönü görebiliyorum, ama, lanet olsun...en önemli sayfalar kayıp. Asıl iddia yok ortada! Herhalde çevresindekilerden birinin, bu çalışmaları bilim dünyasına yansıtacak kadar aklı olmalıydı. Neden yapmadılar? Böyle bir şeyi nasıl...nasıl...öylece terk edebilirler?”

“Bu sorulara ben de cevap bulamadım.”

“Ayrıca, pratik açıdan baktığımızda da, o motor neden bir moloz yığınının altında? Her açgözlü sanayici, servet kazanmak için bunu kapıp götürür, diye düşünürdüm. Motorun ticari değerini görebilmek için fazla bir zekâya ihtiyaç yok ki!”

Dagny ilk defa gülümsedi. Acı dolu, çirkin bir gülümsemeydi. Hiçbir şey söylemedi.

Stadler, "Mucidin izini bulamadınız mı?” diye sordu.

“Tümüyle imkânsız...şu ana kadar.”

“Sağ mıdır dersiniz?”

“Öyle olduğunu düşünmek için sebeplerim var. Ama emin olamıyorum.”

“Ben onu bulmak için bir ilan versem?”

“Hayır. Yapmayın ”

“Ama bilimsel yayınlara ilan koyarsam ve Dr. Ferris’ten de...” Birden sustu, çabucak Dagny’ye bakarken, onun da kendisine baktığını gördü. Ama Dagny bakışlarını kaçırmadı. Dr. Stadler başka tarafa baktı, sözünü soğuk, ciddi bir sesle bitirdi. “...ve Dr. Ferris’ten radyoda konuşma yapıp onu benim görmek istediğimi söylemesini istersem, gelmeyi red mi eder?”

“Evet, Dr. Stadler, sanıyorum reddeder.”

Dagny’ye bakmıyordu. Dagny onun yüz kaslarındaki hafif gerginleşmeyi gördü, hemen hemen aynı anda hatlarında bir gevşeme de fark etti. Adamın içinde nasıl bir ışığın ölmekte olduğunu anlayamadığı gibi, neden aklına ışığın ölümü gibi bir benzetme geldiğini de çözemedi.

Dr. Stadler yazıları bileğinin rahat, bıkkın bir hareketiyle masanın üzerine fırlattı. “Beyinlerini para karşılığı satmaktan çekinmeyecek kadar pratik olan kişiler, pratik gerçek denilen şeyin koşullarıyla ilgili de bir şeyler öğrenmeliler,” dedi.

Dagny’ye meydan okur gibi baktı. Sanki ondan öfkeli bir cevap bekliyordu. Ama Dagny’nin cevabı öfkeden beter oldu. Yüzü ifadesizliğini koruyordu. Sanki Stadler’ın inançlarının gerçek ya da sahte olması artık onun umrunda değildi. Terbiyeli bir sesle, “İkinci sormak istediğim soru da şu,” dedi. “Sizin fikrinize göre bu motoru yeniden yapabilecek yetenekte herhangi bir fizikçinin adını bana söyleme nezaketini gösterir misiniz?”

Adam ona bakıp sesli sesli güldü. Acılı bir sesti çıkardığı. “Siz de mi acısını çektiniz bunun, Bayan Taggart? Ortalıkta hiçbir tür zekâ bulamamanın acısını?”

“Bana tavsiye edilen bazı fizikçilerle görüşme yaptım, onları umutsuz buldum.”

Stadler hevesle ona doğru eğildi. “Bayan Taggart,” dedi. “Beni aramanız, bilimsel kararlarımın dürüstlüğüne inandığınız için miydi?” Bu soru apaçık bir yakarıştı.

“Evet,” dedi Dagny, dengeli bir sesle. “Bilimsel kararlarınızın dürüstlüğüne inandım.”

Adam arkasına yaslandı. Sanki gizli bir gülümseme, yüzünün gerilimini silip yok ediyordu. Bir arkadaşıyla konuşuyormuş gibi, “Keşke size yardım edebilsem,” dedi. “Yardım etmeyi çok bencil duygularla isterdim, çünkü, bakın, bu benim en büyük sorunum...kendi kadrom için yetenekli insanlar bulmak. İstidat bir yana, biraz vaatkâr bir durum görsem razıyım. Ama bana gönderilen adamlar, doğrusunu isterseniz, ilerde doğru dürüst oto tamircisi olabilecek niteliklere bile sahip değiller. Ben mi yaşlanıp huysuzlaşıyorum, yoksa insan nesli mi dejenere oluyor, bilemiyorum, ama gençliğimde dünya bu kadar zekâ yoksunu değildi. Bugünlerde mülakata gelen insanları bir görseniz, siz de...”

Birden sustu. Sanki o anda bir şey hatırlamıştı. Sessiz kaldı. Kendi bildiği, ama ona söylemek istemediği bir şeyi düşünüyor gibiydi. Sonunda bir şey saklamaya çalışan bir sesle, “Size tavsiye edebileceğim kimse yok," dediğinde, Dagny bundan daha da emin oldu.

“Size sormak istediklerim yalnızca bunlardı, Dr. Stadler,” dedi. “Bana zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.”

Adam bir an sessizce oturdu. Sanki gitmeye razı değildi

“Bayan Taggart,” dedi. “Bana motorun kendisini gösterebilir misiniz?”

Dagny şaşırarak baktı ona. “Şey, evet...istiyorsanız. Ama yeraltındaki bir kasada. Terminal tünellerimizden birinde.”

“Ziyanı yok. Siz beni oraya götürme zahmetine katlanırsanız, mesele yok. özel bir amaçla istemedim. Yalnızca merak ettim. Görmek istedim, o kadar.”

Granit kasanın içinde, kırık motorun cam mahfazasının başında dururlarken, adam ağır, dalgın bir hareketle şapkasını başından çıkardı...Dagny bunu bir bayanın yanında bulunduğu için mi, yoksa tabut önünde şapka çıkarır gibi mi yaptığını anlayamadı.

Sessizce duruyorlardı. Bir tek ışık, cama düştükten sonra yüzlerine yansımaktaydı. Uzaklardan tren tekerleklerinin sesleri duyuluyordu. Ara sıra sertleşen titreşimler, sanki cam mahfazadaki cesedi uyandırıp ondan bir cevap koparabileceklermiş gibi bir duygu veriyordu.

Dr. Stadler alçak sesle, “Öyle harikulade ki!” dedi. “Kendimin olmayan büyük, yeni, hayatî bir fikri görmek harika bir şey!”

Dagny ona baktı. Bu sözün anlamını doğru kavrayıp kavrayamadığından emin olabilseydi keşke. Adam ihtiraslı bir samimiyetle konuşuyordu. Resmiyeti de, karşısındakinin bu

itiraflar karşısında ne düşüneceğini de bir kenara bırakmıştı. Karşısında yalnızca...anlayabilen bir kadının yüzünü görüyordu.

“Bayan Taggart, ikinci sınıf insanın şaşmaz işareti nedir, bilir misiniz? Başkasının başarısı karşısında bozulmasıdır. Sıradan tipler, birinin çalışması kendilerininkini aşacak diye titreyip dururlar. Tepeye varınca yaşayacakları o yalnızlığı hiç bilmezler. Kendine denk birine duyulan özlemi anlamazlar. Saygı duyulacak bir zekaya, hayran olunacak bir başarıya özlemi. Kendi sıçan deliklerinden dişlerini gösterirler insana. Parlaklığınızla onları silikleştirmekten hoşlandığınızı sanırlar. Oysa siz, onlar arasında bir yetenek görmek için hayatınızın bir yılını feda etmeye razısınızdır. Başarıyı kıskanırlar, rüyalarında gördükleri büyüklük de, başka herkesi geride bırakmak ve o insanların da bunu kabul etmesidir. Bu rüyanın zaten sıradanlığın işareti olduğunu, çünkü başarılı insanların öyle bir dünyaya dayanamayacağını anlayamazlar. O insanın kendini, hep kendinden eksik kişiler arasında bulunca ne hissettiğini bilmezler...Nefret mi? Yo, nefret değil. Can sıkıntısı. Saygı duymadığınız insanlardan gelen övgü ve hayranlığın ne değeri var? Hiç hayranlık duyabileceğiniz birine özlem duydunuz mu? Yukarıdan aşağı değil, aşağıdan yukarı bakacağınız bir şeye?”

“Ömrüm boyunca duydum,” dedi Dagny. Bu cevabı ondan esirgeyemezdi.

Stadler, “Biliyordum,” dedi. Sesinin mesafeli yumuşaklığında bir güzellik vardı. “Sizinle ilk konuştuğumda anlamıştım. Bugün de o yüzden buraya geldim...” Bir an sustu, ama sözüne devam etmedi, cümlesini başka türlü bitirdi. “Zaten motoru görmek isteyişim de ondandı.”

“Anlıyorum,” dedi Dagny yavaşça. Ona sunabileceği, ancak bu yumuşak ses tonuydu.

“Bayan Taggart.” Adam gözlerini indirmiş, cam mahfazaya bakıyordu. “Bu motorun yeniden yapımını üstlenebilecek bir adam tanıyorum. Benim yanımda çalışmaz...demek ki, belki de sizin aradığınız türden bir adam.”

Başını kaldırıp Dagny’nin gözlerindeki hayranlığı göremeden, uğrunda yakardığı o açık bağışlama ifadesini fark edemeden...o bir anlık duyguyu mahvetti, salon sohbeti alaycılığı taşıyan bir sesle konuşmayı sürdürdü. “Besbelli delikanlının, toplumun iyiliği ya da bilimin ilerlemesi için çalışmaya niyeti yokmuş. Devlet işinde çalışmayacağını söylemişti bana. Herhalde öözel bir işverenin verebileceği daha yüksek ücreti istiyordu”

Başını çevirdi, Dagny’nin yüzünde solmakta olan ifadeyi görmekten kaçındı. O ifadenin manasını da anlamak istemiyordu. Dagny, “Evet," dedi sert bir sesle. “Herhalde o benim aradığım türde bir adam.”

Stadler’ın sesi kuruydu. “Utah Teknoloji Enstitüsü'nden genç bir fizikçiydi. Adı Quentin Daniels. Bir dostum onu bana birkaç ay önce göndermişti. Konuşmaya geldi, ama teklif ettiğim işi istemedi. Onu kadroma almak istiyordum. Fizikçi kafasına sahipti. Sizin motoru yapmayı başarır mı, bilemem, ama en azından teşebbüs etmeye yetecek yeteneği var. Şu ara orada ne yapıyor, bilemiyorum. Enstitüyü bir yıl önce kapadılar.”

“Teşekkür ederim, Doktor Stadler. Onunla temasa geçeceğim.”

“Eğer...isterseniz...ona işin teorisi açısından yardımcı olurum. Yazılardaki ipuçlarından hareketle ben de biraz

çalışma yapmak istiyorum. Yazarın bulduğu enerji sırlarının esasını öğrenmek istiyorum. Dayandığı ana ilkeyi bulmamız gerek. Başarırsak, Bay Daniels işi bitirebilir, motoru yapabilir.” "Verebileceğiniz her türlü yardım makbule geçer, Dr. Stadler.”

Terminalin altındaki ölü tünellerde sessizce yürüdüler, tavana dizilmiş mavi ışıkların altında, paslı rayların bağların yerlerini aştılar, ilerde ışıkları parıldayan platformlara doğru ilerlediler.

Tünelin ağzında, rayların üzerine çömelmiş, elindeki çekiçle bir bağlantıya vurup duran bir adam gördüler. Vuruşlarında emin olamamanın bıkkınlığı ve temposuzluğu vardı. Bir başka adam da yanında durmuş, onu sabırsızlık içinde seyrediyordu.

“Ee, nesi var lanet olası şeyin?" diye sordu seyreden.

“Bilmem.”

“Bir saattir uğraşıyorsun.”

“Evet.”

“Ne kadar sürecek?”

“John Galt kim?”

Dr. Stadler yüzünü buruşturdu. Adamların yanından geçtikleri sırada, “Bu sözden hoşlanmıyorum,” dedi.

Dagny, “Ben de," diye cevap verdi.

“Nereden çıkmış bu söz?”

“Kimse bilmiyor.”

Sessizleştiler. Sonra Stadler, “Bir zamanlar John Galt adında birini tanırdım,” dedi. “Ama uzun süre önce öldü.”

“Kimdi?”

“Onun ölmemiş olduğunu düşünürdüm. Ama artık ölmüş olduğundan eminim. Öyle bir kafası vardı ki, yaşıyor olsa, bugün bütün dünya ondan söz ediyor olurdu.”

“Ama zaten bütün dünya ondan söz ediyor.”

Stadler durdu. “Evet,” dedi yavaşça. Daha önce hiç akıl etmediği bir düşünceye bakar gibiydi. “Evet...Neden?” Bu kelimede korku ve dehşetin titreşimi vardı.

“Kimdi o, Dr. Stadler?”

“Neden ondan söz ediyorlar?”

“Kimdi o?”

Adam ürpererek başını iki yana salladı, kesin bir sesle, “Rastlantı yalnızca,” dedi. “Kullanılmayan bir isim değil zaten. Anlamsız bir rastlantı. Benim tanıdığım adamla hiçbir ilgisi yok. O adam öldü.”

Sonradan eklediği sözlerin tam anlamını kavrama iznini kendine tanımadı:

“Ölmüş olmalı.”

***

Masanın üstünde duran sipariş, “Çok Gizli” damgası taşıyordu. “Acil...Öncelikli...Baş Koordinatör Ofisi, hayatî ihtiyaç saptamıştır...Proje X'le ilgili olarak...” Devamında Devlet Bilim Enstitüsüne on bin ton Rearden Metal satılması talep ediliyordu.

Rearden yazıyı okudu, karşısında kıpırdamadan duran ustabaşına baktı. Adam odaya girmiş, siparişi bildiren metni masaya tek kelime söylemeden bırakmıştı.

Rearden’ın bakışına cevap olarak, “Görmek istersiniz diye düşündüm,” dedi.

Rearden bir düğmeye basıp Bayan Ives’ı çağırdı, siparişi ona uzattı, “Bunu nereden geldiyse oraya geri gönder,” dedi. “Devlet Bilim Enstitüsü’ne Rearden Metal satmayacağımı söyle.”

Gwen Ives’la ustabaşı ona baktılar, birbirlerine baktılar, sonra yine ona baktılar. İkisinin de gözlerinde gördüğü...bir

kutlamaydı.

Gwen Ives resmi bir sesle, “Peki, Bay Rearden,” dedi, kâğıdı bir tür iş evrakıymış gibi aldı, hafifçe eğilip selam verdi, odadan çıktı. Ustabaşı da peşinden çıktı.

Rearden onların hissettiklerine bir selam verir gibi, hafifçe gülümsedi. O kâğıt ya da getirebileceği muhtemel sonuçlar konusunda hiçbir şey hissetmiyordu.

Bir tür içsel sarsıntı sonucu...daha doğrusu duygularının akımını kesmek üzere fişi prizden bir anda çeker gibi...kendi kendine altı ay önce bir karar vermişti: Önce adımı at, fabrikanın durmamasını sağla, sonra hisset. Adaletli Paylaşım Yasası’nın işleyişini duygulara kapılmadan izleyebilmesini verdiği bu karara borçluydu.

O yasaya nasıl uyulacağını bilen yoktu. Başlangıçta ona, üreteceği Rearden Metal miktarının, piyasadaki en iyi özel alaşımın tonajından fazla olamayacağı söylenmişti...tabiî Orren Boyle’un ürettiği çelik alaşımdı söz konusu olan. Ama Orren Boyle’un en iyi özel alaşımı, hiç kimsenin satın almak istemeyeceği, kolay çatlayan bir karışımdı. Daha sonraki aşamalarda ona, Rearden Metal'i Orren Boyle üretse ne kadar üretebilir idiyse, kendisinin de o kadar üretebileceği söylendi. Bunun nasıl saptanabileceğini gösteren yoktu. Washington’da birisi bir rakam söylemiş, yılda şu kadar ton, demiş, bunun için de hiçbir sebep göstermemişti. Sonra da herkes konunun peşini bırakmıştı.

Rearden isteyen her müşteriye eşit miktarda Rearden Metal’i verilebilmesinin nasıl mümkün olacağını da anlayamamıştı. Fabrikasını tam kapasitede çalıştırmasına izin verilmiş olsa bile, bekleyen sipariş listesine üç yılda cevap vermesi yine de zor olacaktı. Her gün yeni siparişler yağıyordu. Gelen siparişler artık eski onurlu ticaret ilkelerine

göre pek sipariş sayılmazdı. Talepti bunlar. Yasaya göre herhangi bir müşteri, hakkaniyete uygun olarak saptanmış Rearden Metal payının kendisine verilmediğini ileri sürüp dava açabilirdi.

Hakkaniyetli payın da hangi miktarın ne kadarı olacağı saptanmamıştı. Washington'dan, Dağıtım Müdür Yardımcısı olarak, üniversiteyi yeni bitirmiş zeki bir genç gönderilmişti. Washington'a defalarca telefon açıp görüşmeler yaptıktan sonra, müşterilere başvuru sırasına göre beşer yüz ton mal verilmesi gerektiğini bildirdi. Buna karşı herhangi bir iddia ileri sürmek olanaksızdı. Bir tek libre de istense, bir milyon ton da istense, geçerliliği aynıydı. Delikanlı, Rearden fabrikasında kendine bir ofis edinmişti. Ofiste dört kız, gelen Rearden Metal başvurularını kabul ediyordu. Fabrikanın o sıradaki üretim hızına göre, başvuruların karşılanması gelecek yüzyıla sarkacak gibi görünmekteydi.

Beş yüz ton Rearden Metal, Taggart Transcontinental'a üç millik ray döşemeye bile yetmezdi. Ken Danagger'ın kömür madenlerinden bir tekine gereken payandalara da kâfi gelmezdi. En büyük sanayilere, Rearden'ın en iyi müşterilerine, bu metali kullanma hakkı tanınmıyordu. Ama birdenbire piyasada Rearden Metalden yapılmış golf sopaları belirmeye başlamıştı. Kahve demlikleri, bahçe araç gereçleri, banyo armatürleri de Rearden Metalden yapılmaya başlamıştı. Metalin değerini anlayan ve kamuoyunun hışmına rağmen sipariş etmeye cesaret eden Ken Danagger'ın ise malını almasına izin verilmemişti. Siparişi karşılanamamış, yeni yasa, olayı yarı yerde, hiç uyarısız durdurmuştu. Taggart Transcontinental'a en tehlikeli anda ihanet etmiş olan Bay Mowen, şimdi Rearden Metalden şalterler yapıyor, bunları Atlantic Southern Şirketine satıyordu. Rearden öylece

bakmaktaydı olup bitenlere. Duygularının fişini çekmiş durumdaydı.

Herkesin bildiği şeyleri ona söyleyen çıkarsa, örneğin Rearden Metal üzerinden hızlı servetlerin kazanılmaya başladığını ifade eden olursa, Rearden tek kelime söylemeden uzaklaşıyordu oradan. Çeşitli salonlarda insanlar, "Yo, değil," diyorlardı. "Buna karaborsa demeyin, çünkü aslında öyle sayılmaz. Metali yasa dışı satan yok. Yalnızca o konudaki haklarını satıyorlar. Aslında satmak değil de, haklarını bir araya getirip bir havuzda topluyorlar." Rearden bu payların satılmasını ya da havuzlara toplanmasını sağlayan anlaşmaları da, Virginia'daki bir imalâtçının iki ay içinde nasıl olup beş bin ton Rearden Metal dökümü yapabildiğini de (hattâ hangi Washington kodamanının bu adamla gizli ortaklığı olduğunu da) anlamıyordu. Onların bir ton Rearden Metal'den ettikleri karın, kendi kârının beş katı olduğunun farkındaydı. Bir şey söylemiyordu. Bu metalde kendisi hariç herkesin hakkı vardı.

Washington'dan gelen delikanlı (çelik işçileri ona Sütnine diye isim takmışlardı) Rearden'ın çevresinde, inanılmayacak bir hayranlık sergileyerek dolaşıp duruyordu. Rearden de onu tiksinti dolu bir eğlenme havasında izliyordu. Çocukta ahlâk kavramıyla ilgili hiçbir nosyon yoktu. Gittiği üniversite silmişti bunları onun varlığından. Geriye garip bir dürüstlük kalmıştı. Aynı anda hem saf, hem de sinik. Bir vahşinin masumiyeti gibi.

Bir keresinde, "Beni onaylamıyorsunuz, Bay Rearden," demişti birdenbire. Sesinde herhangi bir güceniklik yoktu. "Bu pratik bir şey değil."

"Neden pratik değil?" diye sormuştu Rearden.

Çocuk şaşırmış, cevap bulamamıştı. "Neden?" diye başlayan soruların hiçbirine cevap veremiyordu zaten. Hep

yargılarda bulunarak konuşuyordu. İnsanlarla ilgili olarak, “O demode biri,” “Yenilenmemiş,” “Uyum sağlamamış,” gibi şeyler söylüyor, bunları hiç kararsızlık göstermeden, açıklama da yapmaya gerek duymadan söylüyordu. Metalürji mezunu olduğu hâlde bazen, “Demir dökümü sanırım yüksek ısı gerektirir,” gibi bir cümle de sarf edebiliyordu. Fizik konularında ağzından emin olmadığı sözler çıkıyor, iş insanlara gelince, kesin yargılarda bulunuyordu.

Bir keresinde de, “Bay Rearden, eğer kendi dostlarınıza daha çok metal vermek isterseniz, yani daha büyük miktarlarda vermek isterseniz, ayarlanabilir aslında,” demişti. “Hayati ihtiyaç maddesini ileri sürerek özel bir izin için başvurabiliriz. Neden yapmıyoruz? Benim Washington'da birkaç tanıdığım var. Sizin dostlarınız oldukça önemli insanlar. Büyük iş adamları. Bu durumda, hayati ihtiyaç iddiasının kabulü zor olmaz. Tabii bazı masraflar olacaktır. Washington’daki işler için. Nasıldır, bilirsiniz. Bazı şeyler bazı masraflara mal olur.”

“Hangi şeyler?”

“Ne demek istediğimi anlıyorsunuzdur.”

“Hayır,” demişti Rearden. “Anlamıyorum. Bana anlatın.”

Çocuk ona emin olamadan bakmış, durumu zihninde tartmış, sonra, “Bu kötü psikoloji,” demişti.

“Hangisi?”

“Biliyorsunuz, Bay Rearden, o tür sözler kullanmaya hiç gerek yok.”

“Hangi tür?”

“Kelimeler izafidir. Birer simgeden başka bir şey değildir onlar. Çirkin simge kullanmazsak, ortada çirkinlik olmaz. Ben bir şeyi bir biçimde söylemişken, neden başka biçimde söyletmeye çalışıyorsunuz?”

“Hangi biçimde söyletmeye çalışıyorum?”

“Bunu niçin yapıyorsunuz?”

“Siz niçin istemiyorsanız, aynı sebepten.”

Çocuk bir süre sessiz kalmış, sonra, “Biliyor musunuz, Bay Rearden, absolü standartlar diye bir şey yoktur,” demişti. “Katı ilkelere göre hareket edemeyiz. Esnek olmak zorundayız. Günün gerçeklerine uymak, ona göre hareket etmek zorundayız.”

“Haydi, koş, delikanlı. Katı ilkeler olmadan, onun şartlarına göre bir ton çelik dök de göreyim seni.”

Çocuğa yönelik garip bir duygu, belki üslûp duygusu diye nitelendirilebilecek bir şey, Rearden’ın onu beğenmemesine rağmen, her nasılsa ona kızamamasına yol açmaktaydı. Çevredeki olayların ruhuna uyuyormuş gibiydi çocuk. Sanki zaman içinde geri gidiyorlar, çocuğun ait olduğu çağa varıyorlardı. Ama Rearden o çağa ait değildi. Yeni fırınlar açmak yerine, var olanlarla bir zarar yarışındayım, diye düşünüyordu. Yeni girişimler, yeni araştırmalar, Rearden Metal'in kullanımı konusunda yeni deneyler başlatmak yerine, tüm enerjisini demir cevheri kaynaklarını bulma işine yöneltmişti. Demir çağı insanları gibi, diyordu kendi kendine. Ama daha umutsuzca.

Bu düşüncelerden kaçınmaya çalıştı. Kendi duygularına karşı tetikte olmalıydı. Benliğinin bir bölümü yabancılaşmış, onu uyuşmuş durumda tutmak şart olmuş gibi. İradesi her an tetikte olmak zorundaydı. Sanki o bölüm bir bilinmeyendi. Tek bildiği, olayın kökünü asla görmemesi ve ona seslenmemesi gerektiğiydi. Bir tehlikeli an yaşamıştı zaten. Öyle bir şeyin geri dönmesine izin veremezdi.

Ofisinde yalnızdı o gün. Bir kış akşamıydı. Önündeki gazete açık duruyordu. Baş sayfadaki yönergeler sütununa

felç olmuş gibi bakmaktaydı. ElLis Wyatt'ın petrol yataklarının alevler içinde olduğunu radyodan duymuştu. O andaki ilk tepkisi, daha geleceği düşünmeden, felâketi fark etmeden, şoku, korkuyu, isyanı hissetmeden önceki tepkisi...kahkahalarla gülmek olmuştu, Bir zafer duygusuyla gülmüştü. Sevinçle. Ağzından dökülmeyen, yalnızca hissettiği sözler de: Tanrı seni kutsasın, Ellis, her ne yapıyorsan! biçiminde olmuştu.

Kahkahasının altında yatanları fark ettiği zaman, bundan böyle kendine karşı sonu gelmez bir nöbete geçmeye mahkûm olduğunu anlamıştı. Kalp krizi geçirmiş biri gibiydi artık. Uyarı almış biriydi. Tehlikeyle burun buruna yaşıyordu. O tehlike her zaman darbeyi indirebilirdi.

O günden beri hep uzak tutmuştu o tehlikeyi kendinden. İç adımlarında dengeli, tedbirli, kontrollü bir tempo uygulamıştı. Ama bir an için yine çok yaklaşmıştı tehlikeye. Devlet Bilim Enstitüsü'nün masada duran siparişine baktığında, kâğıdın üzerinde oynaşan parıltının dışarıdaki fırınlardan gelmediğini, uzak yerlerde yanan petrol alanlarından geldiğini hissetmekteydi.

Sütnine reddedilen siparişi duyunca, ‘Bay Rearden, bunu yapmamalıydınız,” demişti.

“Nedenmiş?”

“Sorun çıkacak.”

“Ne tür sorun?”

“O bir devlet siparişi. Devlet siparişini reddedemezsiniz.”

“Neden edemem?”

“Bu bir ‘Hayatı İhtiyaç’ projesi. Üstelik gizli de. Çok önemli.”

“Ne tür bir proje bu?”

“Bilmiyorum. O bir sır.”

“O zaman önemli olduğunu nereden biliyorsun?”

“Öyle diyor.”

“Kim diyor?”

“Böyle şeylerden kuşku duyamazsınız, Bay Rearden!”

“Niye duyamıyorum?”

“Ama...duyamazsınız.”

“Duyamazsam, o zaman bu bir absolü hâline geliyor demektir, oysa absolü diye bir şey olmadığını sen kendin söyledin.”

“O başka ”

“Nasıl başka?”

“Devlet bu.”

“Yani devlet dışında başka absolü olamaz diyorsun, öyle mi?”

“Önemli diyorlarsa önemlidir, diyorum.”

“Neden?”

“Başınızın derde girmesini istemiyorum, Bay Rearden. Ama girecek, o kesin. Çok fazla ‘neden’ sorusu soruyorsunuz. Neden yapıyorsunuz bunu?” Rearden ona baktı, sesli sesli güldü. Delikanlı kendi ağzından çıkan kelimeyi fark edince, yüzünde suçlu bir gülümseme belirdi, ama aslında mutsuz görünüyordu.

Bir hafta sonra Rearden’ı görmeye gelen adam, genç görünüşlü ve zayıfça biriydi, ama görünmeye çalıştığı kadar genç de, zayıf da değildi. Sivil giysiler içindeydi, bacaklarında trafik polislerininki gibi deri paçalıklar vardı. Rearden onun Devlet Bilim Enstitüsü’nden mi, yoksa Washington’dan mı geldiğini tam anlayamadı.

“Anladığıma göre Devlet Bilim Enstitüsü’ne metal satmayı reddetmişsiniz, Bay Rearden,” dedi adam. Sesi

yumuşak, bir sırrı paylaşır gibiydi. Rearden, “Evet, öyle,” diye karşılık verdi.

“Ama bu...yasaya bilerek itaatsizlik sayılmaz mı?”

“Yorumu size kalmış.”

“Size bunun sebebini sorabilir miyim?”

“Nedenim sizi ilgilendirmez.”

“Ya! Ama tabiî ki ilgilendirir! Biz sizin düşmanınız değiliz, Bay Rearden. Size adil davranmak istiyoruz. Büyük sanayici olduğunuz gerçeğinden korkmamalısınız. Bunu sizin aleyhinize kullanmayacağız. Aslında size karşı da, en düşük ücretli geçici işçiye olduğu kadar adil davranmak niyetindeyiz. Nedeninizi öğrenmek istiyoruz.”

“Red cevabımı gazetelerde yayınlayın, okuyan herkes size sebebini söyleyecektir. Zaten bir yıl kadar önce de tüm gazetelerde çıkmıştı.”

“Yo, hayır, hayır, hayır! Gazeteleri neden işe karışmıyoruz? Bunu aramızda dostça bir konu olarak çözümleyemez miyiz?”

“O size kalmış.”

“Biz bunun gazetelerde çıkmasını istemiyoruz.”

“İstemiyor musunuz?”

“Hayır. Size zarar vermek istemeyiz.”

Rearden adama baktı, sordu. “Devlet Bilim Enstitüsü’nün on bin ton metale niçin ihtiyacı var? Proje X nedir?”

“Ha, o mu? Çok önemli bir bilimsel araştırma projesi. Sosyal değeri o kadar büyük ki, tahmin edilemeyecek toplumsal yararlar yaratabilir. Ama ne yazık ki üst politikanın kuralları, projenin niteliğini daha ayrıntılı biçimde açıklamamı engelliyor.”

“Biliyor musunuz,” dedi Rearden. “Size reddediş sebebim olarak, amacını benden sır gibi saklayanlara metal satmak

istemediğimi söyleyebilirdim. Hangi amaçla kullanılacağını bilmek benim ahlakî sorumluluğumdur.”

“Ahh! Ama ona kaygılanmanız hiç gerekmiyor, Bay Rearden! Biz bu sorumluluğu sizin üzerinizden alıyoruz.”

“Ya alınmasını istemezsem?”

“Ama...bu çok demode bir davranış ve...tümüyle teorik bir tavır.” “Neden olarak bunu gösterebilirdim, dedim, ama göstermiyorum. Çünkü bu olayda daha başka, daha kapsamlı bir nedenim var. Devlet Bilim Enstitüsüne, iyi ya da kötü, gizli ya da açık, herhangi bir amaçla kullanması için Rearden Metal satmam.”

“Ama neden?”

“Dinle,” dedi Rearden yavaşça. “İnsanın vahşi toplumlarda her an düşmanları gelip onu öldürebilir diye korktuğu, kendini elinden geldiğince savunmaya çalıştığı koşulları haklı gösterecek bir tür neden belki bulunabilir. Ama insanın kendi katillerine silah üretmek zorunda bırakıldığı bir toplum asla haklı gösterilemez.”

“Bu tür kelimeler kullanmanın tavsiye edilebilecek bir şey olduğunu sanmıyorum, Bay Rearden. Bu türlü düşünmenin pratik bir şey olduğunu da sanmıyorum. Ne de olsa, devlet hiçbir zaman...yani...çok geniş ulusal politikaları gözetirken, sizin belirli bir kurum ya da kuruluşa duyduğunuz şahsi kini dikkate alamaz.”

“O zaman dikkate almayın.”

“Ne demek istiyorsunuz.”

“Gelip bana nedenimi sormayın.”

“Ama, Bay Rearden, yasaya uymayı reddetmenizi görmezden gelemeyiz. Ne yapmamızı bekliyorsunuz?”

“Ne isterseniz.”

“Ama böyle bir şey hiç olmadı. Hiç kimse hayati önemi olan bir malı devlete satmayı reddetmedi. Aslına bakarsanız yasa sizin metali herhangi bir tüketiciye satmayı reddetmenize de izin vermiyor, nerede kaldı, devlete.”

“Eh, o zaman neden tutuklamıyorsunuz beni?”

“Bay Rearden, bu dostça bir konuşma. Neden tutuklama gibi şeylerden söz edelim?”

“Bana karşı son çareniz o değil mi?”

“Neden sözünü edelim?”

“Bu tartışmanın her cümlesine damgasını vuran da zaten o değil mi?” “Neden adını analım?”

“Neden anmayalım?” Cevap gelmedi. “Elinizde o koz olmasa bu odaya girmenize bile izin vermeyeceğim gerçeğini benden mi saklamaya çalışıyorsunuz?”

“Ama ben tutuklamalardan söz etmiyorum.”

“Ben ediyorum.”

“Sizi anlayamıyorum, Bay Rearden. “

“Bunun dostça bir sohbet olduğu numarasını yapmanıza yardımcı olmuyorum. Çünkü değil. Şimdi bu konuda ne isterseniz yapın.”

Adamın yüzünde acayip bir ifade vardı: Sanki konunun ne olduğunu daha önce hiç fark etmemiş gibi şaşkınlık vardı bir kere. Bir de korku. Aslında hep biliyormuş da, ortaya çıkmasından ödü kopuyormuş gibi.

Rearden garip bir heyecan hissetmekteydi. Daha önce hiçbir zaman anlayamadığı bir şeyi kavramasına ramak kalmış gibi bir duygu. Muhteşem bir keşfin izindeymiş, o keşif henüz çok uzakta olmakla birlikte, çok, ama çok önemliymiş gibi.

“Bay Rearden,” dedi adam. “Devlet sizin metalinize ihtiyaç duyuyor. Onu bize satmak zorundasınız, çünkü

herhalde takdir edersiniz, devletin plânları sizin onay vermemeniz yüzünden gecikemez.”

Rearden ağır ağır, "Her satış, satıcının onayını gerektirir,” diye karşılık verdi. Ayağa kalkıp pencereye yürüdü. "Ne yapabileceğinizi söyleyeyim size.” Parmağıyla Rearden Metal'in yan hatta vagonlara yüklenmekte olduğu yeri gösterdi. “İşte Rearden Metal. Kamyonlarınıza binersiniz, her yağmacı gibi oraya gidersiniz, riskiniz de olmaz çünkü sizi vuramam, bunu da biliyorsunuz, oradan istediğiniz kadarını alır, çeker gidersiniz. Bana para falan yollamaya kalkışmayın. Kabul etmem. Çek de yollamayın, götürüp bozdurmam. Eğer o metali istiyorsanız, el koyabilecek silahlar elinizde. Yapın.”

“Ulu Tanrım, Bay Rearden, halk ne düşünür!”

İçgüdüsel, istek dışı ağızdan fırlamış bir çığlıktı bu. Rearden’ın yüz kasları bir an için sessiz bir gülüş yansıttı. Bu çığlığın anlamını her ikisi de anlamışlardı. Rearden dengeli bir sesle, ciddi ve kesin konuştu. “Bunun satış gibi gözükmesi için benim yardımımı istiyorsunuz. Yardım etmeyeceğim.”

Adam tartışmadı. Gitmek üzere ayağa kalktı. Yalnızca, 'Bu tutumu benimsediğinize pişman olacaksınız, Bay Rearden,” dedi

“Hiç sanmıyorum.”

Olayın orada son bulmayacağım biliyordu. Olayı halka duyurmaktan korkmalarının asıl nedeninin de Proje X’in gizliliği olmadığının farkındaydı. İçinde garip, neşeli bir özgüven vardı. Görebildiği geleceğe yönelik olarak atılacak en doğru adımların bunlar olduğundan emindi.

***

Dagny salonundaki koltuğa yayılmış, gözlerini yummuştu. Zor bir gündü, ama bu gece Hank Rearden’ı göreceğini biliyordu. Bu düşünce, saatler sürmüş anlamsız

çirkinliklerin yükünü omuzlarından kaldırıveren bir levye gibiydi.

Hareketsizdi Dagny. Kilitte anahtarın dönme sesine odaklanmış, sessizce beklemekten memnundu. Rearden telefon etmemişti, ama Dagny, bakır üreticileriyle bir görüşme için onun bugün New York'a gelmiş olduğunu biliyordu. Hiçbir gelişinde ertesi sabahtan önce kentten ayrılmamış, geceyi Dagny'den ayrı geçirmemişti. Dagny'nin hoşuna gidiyordu onu beklemek. Kendi gündüzleriyle onun geceleri arasına bir zaman tamponu koymaya zaten ihtiyacı vardı.

Önümüzdeki saatler de, onunla geçen tüm geceler gibi, gururla yaşanmış dakikalar hesabına eklenecek, diye düşündü. İş günleri konusunda duyabildiği tek gurur, o günü yaşamış olmaktan çok, o günden sağ çıkmış olmakla ilgiliydi. Yanlış bu, diye düşündü. İnsanın hayatındaki herhangi bir süre için bunu söylemek zorunda kalması, bir nevi ihanetti. Ama şimdi bunu düşünemezdi. Rearden'ı düşünüyordu o. Geride kalmış aylar boyunca izlediği mücadeleyi, onun çırpınışlarını, Aslında ona yardım edebileceğinin her zaman farkındaydı. Her biçimde yardım edebilirdi, bir tek, sözle yardım etmenin dışında.

Geride kalan kış içinde bir akşam onun nasıl geldiğini, cebinden küçük bir paket çıkarıp ona nasıl uzattığını, "Senin olmasını istiyorum," dediğini hatırlıyordu. Dagny kutuyu açınca, içinde armut biçiminde bir yakut pandantif görmüş, inanmaz gözlerle, büyük bir şaşkınlıkla bakakalmıştı. Yakutun içinden fışkıran alev gibi ışıklar, beyaz saten kaplı kutuya yansıyordu. Çok ünlü bir taştı bu. Dünyada bunu satın almaya parası yetecek belki ancak bir düzine insan vardı...ve Rearden onlardan biri değildi.

“Hank...neden?”

“Özel bir nedeni yok. Yalnızca senin taktığını görmek istedim.”

“Yo, hayır, bu çeşit bir şeyi takmak olmaz! Neden ziyan olsun? Özel olarak giyinmem gereken yerlere öyle seyrek gidiyorum ki. Ne zaman takacağım bunu?”

Rearden ona baktı, gözleri önce bacaklarından başlayıp yavaşça tırmandı, yüzünü buldu. “Göstereyim,” dedi.

Onu tutup yatak odasına götürdü, üzerindekileri tek kelime söylemeden çıkardı. Sahibiymiş de, onu soymak için rızasına ihtiyacı yokmuş gibiydi. Pandantifi taktı. Dagny memelerinin arasında pırıltılı bir kan damlasına benzeyen o yakutla, çırılçıplak duruyordu.

“Sence bir erkek, metresine bir mücevheri, kendi zevki dışındaki bir amaçla hediye etmeli mi?” diye sordu. “Bunu böyle takmanı istiyorum.Yalnızca benim için. Görünüşünü çok beğendim. Harikulade güzel.”

Dagny güldü. Yumuşak, pesten, soluksuz bir gülüştü bu. Konuşamıyor, hareket edemiyor, yalnızca başını sessizce sallayarak durumu kabulleniyordu. Birkaç kere salladı başını. Saçları başının çevresinde daireler çizerek kıpırdıyor, sonunda başı eğik durduğunda, yine sarkıyordu.

Sonra yatağa devrildi. Başını arkaya atmış, iki kolu iki yanında, tembel tembel yatarken, avuçlarını yatak örtüsüne bastırıyordu. Tek bacağı kıvrık, diğeri lacivert keten örtünün üzerinde dümdüzdü. Loş ışıkta o taş bir yara gibi parlıyor, tenine bir yıldızmışçasına ışınlar saçıyordu.

Gözleri beğenilmenin bilinçli zaferiyle, eğleniyormuş gibi yarı kapalıydı, ama dudakları çaresiz, yakaran bir beklentiyle yarı açıktı. Rearden odanın karşı tarafında durmuş ona

bakıyordu. Yamyassı karnına, soluk alışma, duyarlı bilincin duyarlı bedenine. Alçak sesle, yoğun bir ifadeyle konuştu:

“Dagny, bir ressam senin şu andaki hâlinin resmini yapsa, tüm erkekler gelip o resme bakar, kendi hayatlarında asla yaşayamayacakları bir anı yaşamaya çalışırlardı. Büyük sanat derlerdi ona. Neler hissettiklerini, o hislerinin niteliklerini tam bilemezler, ama o resim onlara her şeyi açık seçik gösterirdi. Sen klasik bir Venüs olmasan da, bir demiryolu şirketinin başkan yardımcısı olsan da. Çünkü o da olayın bir parçası. Benim ne olduğum bile öyle. O da olayın parçası. Dagny, o insanların hepsi bunu hisseder, sonra gidip rastladıkları ilk barmen kızla yatarlardı. O hissettiklerine ulaşmaya hiçbir zaman çabalamazlardı. Ben de istemezdim onu bir resimden aramayı. Gerçeğini isterdim. Umutsuz özlemler bana gurur vermezdi. Ölü doğmuş bir umudu besleyemem. Sahip olmak, onu yaşatmak isterim. Anlıyor musun?”

Evet, Hank, ben anlıyorum! dedi Dagny, içinden, ama sen anlıyor musun, sevgilim, diye düşündü. Tam anlamıyla anlıyor musun? Ne var ki bunları dillendiremedi.

Tipinin başladığı akşam eve vardığında, salonun karlı geceye bakan camının önünde koskoca buketler hâlinde tropik çiçekler bulmuştu. Hawaii’den getirilmiş çiçeklerin sapları uzun uzundu. Koca çiçeklerin taç yaprakları kan kırmızısıydı. Rearden o gece geldiğinde, “Bunları çiçekçinin vitrininde gördüm,” demişti. ‘Tipinin ortasında çok güzel görünüyorlardı. Ama vitrindeki mallar kadar ziyan olan şey yoktur.”

Olmadık zamanlarda, oturduğu dairede çiçekler bulmaya başlamıştı. Üzerinde kart olmadan yollanmış çiçekler. Ama biçimleriyle, şiddet dolu renkleriyle ve inanılmaz fiyatlarıyla belli ediyorlardı gönderenin imzasını. Bir keresinde altın bir

kolye getirmişti. Birbirine minik menteşelerle tutturulmuş karelerden oluşuyor, boynuyla omuzlarını kaplayan, şövalye zırhı renginde som alandan bir kalkan gibi görünüyordu. “Bunu siyah bir elbiseyle tak,” diye emir vermişti. Bir keresinde de ünlü bir kuyumcunun elinden çıkmış, ince uzun, kare yontulmuş kristal bloklarından bir bardak takımı getirmişti. Dagny ona içkisini o bardakla verirken, bardağı nasıl aldığını, nasıl tuttuğunu izlemişti. Sanki parmaklarının o kristale dokunuşu, içkinin tadı ve Dagny’nin yüzü bölünmez bir an içinde gelen tek bir zevkti. “Hoşuma giden şeyleri görürdüm, ama almazdım,” demişti. “Pek anlamı olmazdı. Artık var.”

Bir kış sabahı ona ofisinden telefon açmış, davete benzemeyen, patrondan gelen emre benzeyen bir sesle, “Bu akşam birlikte yemek yiyoruz, giyinmeni istiyorum. Mavi bir tuvaletin var mı? Onu giy,” demişti,

Dagny’nin giydiği, ona savunmasız bir sadelik katan, toz mavisi bir tunikti. Yaz güneşi altındaki bir bahçede, mavi gölgeler arasında duran bir heykeli andırıyordu. Rearden’ın getirip onun omuzlarına sardığı şey, mavi tilki dedikleri türden bir pelerindi. Onu, çenesinden ayak parmaklarının ucuna kadar sarıp sarmalıyordu. “Hank, bu çok çılgın bir şey,” demiş ve gülmüştü. “Hiç benim tarzım değil!” Rearden, “Öyle mi?”diyerek onu aynanın karşısına çekmişti.

Koskocaman, battaniye gibi kürk, onu fırtınadan korunmak için kundaklanmış bir çocukmuş gibi gösteriyordu. Lüks tüyler bu bohçanın masumiyetini, bilerek çelişki oluşturan bir zerafete çeviriyordu. Aslında açık kahverengiydi kürk. Pek göze çarpmayan bir mavimsi alt tonu vardı. Yalnızca sarıp sarmalayan bir sis gibi hissediliyordu. Gözle değil de, ellerle fark ediliyormuş gibi. Eller o kürkün

yumuşaklığına hiç değmediği hâlde, parmaklar o tüylerin arasına dalıyormuş gibi. Pelerin onun hiçbir yanını göstermiyordu. Bir tek kumral saçları, elâ gözleri ve dudaklarının biçimi belirgindi.

Dagny ona döndüğünde gülümsemesi şaşkın ve çaresizdi. “Ben...ben...böyle görüneceğini sanmamıştım.”

“Ben biliyordum.”

Rearden arabasını kentin karanlık sokaklarında sürerken Dagny de yanında oturmaktaydı. Arada sırada, ışıklı köşelerden geçerlerken, yağan karların ışıltılı deseni belli oluyordu. Dagny koltukta arkasına yaslanarak, yatar gibi oturuyor, karlara bakıyordu. Kürk pelerinine sımsıkı sarılmıştı. Elbisesi gecelik kadar inceydi aslında. Pelerin bir kucaklama duygusu veriyordu.

Kar perdesinin ardında yükselen binalara, Rearden’a, onun direksiyondaki eldivenli ellerine bakıyordu. Siyah palto giymiş, beyaz kaşkol bağlamıştı. Dagny onun büyük kente, cilalı kaldırımlara, heykel gibi biçim verilmiş taşlara ait biri olduğunu düşünüyordu.

Araba tünele girdi, nehrin altındaki koridorun çınlamalar ve gürültüler yaratan fayanslarının arasında ilerlemeye koyuldu, tırmandı, kapkara bir gökyüzünün altında, viyadükten üstteki otoyola çıktı. Artık ışıklar aşağılarındaydı. Kilometrelerce alana yayılmış mavimsi camlar, fabrika bacaları, eğik duran vinçler, kızıl alev püskürmeleri, sanayi bölgesinin siluetini oluşturan çizgiler halindeydi. Dagny onu bir keresinde fabrikada gördüğü günü hatırladı. Alnına kurum lekeleri bulaşmış, üzerinde asitlerin kemirdiği bir tulum. O kılıkta da, resmi takımlar içinde olduğu kadar doğaldı. Aşağıya, New Jersey’ye bakarken, buraya da ait o, diye düşündü. Vinçlerin, alevlerin, dişli çarkların diyarına.

Karanlık yolda, tenha bölgede ilerlerken, farların ışığında karlar uçuşmaktaydı. Dagny onu yazın, tatile çıktıkları zamanki hâliyle düşündü. Pantolon ve gömlekle çimenlere uzanmış, sıvalı kollarında güneş ışıkları oynaşırken. Kırsal yerlere de aitti o. Her yere ait, diye düşündü. Dünyaya ait bir insandı o. Sonra bu kelimeleri dikkatle inceledi, daha doğru biçimde dizdi. Dünya ona aitti. Dünyada rahattı ve kontrol onun elindeydi. O hâlde niçin bir trajedinin yükünü taşımak zorunda kalıyor, sessiz bir tahammül içinde sanki taşıdığı yükün farkına bile varmadan, bunu kabulleniyordu? Bu sorunun cevabım kısmen biliyordu Dagny. Geri kalanı da yakında öğrenecekmiş, çok geçmeden onu da kavrayacakmış gibi hissediyordu. Ama şimdi onu düşünmek niyetinde değildi, çünkü şu anda o yüklerden uzaklaşma halindeydiler. Hızla giden bir arabada, tam bir mutluluğun sakinliği vardı. Başını çok hafif kıpırdattı, bir anlığına onun omzuna değmesini sağladı.

Araba otoyoldan ayrılıp uzaklarda, katların yukarısında, çıplak dallardan oluşan bir örgünün tepesinde görünen ışıklı pencerelere doğru ilerledi. Az sonra yumuşak bir ışık altında, karanlığa ve ağaçlara bakan bir camın gerisinde, masanın başında oturmaktaydılar. Bir handı burası. Koruluğun kenarındaydı. Pahalılığın ve ıssızlığın lüksüne sahipti. Çok zevkli döşenmiş bir yerdi. Orayı keşfeden kişilerin bu fiyatları ödeyebildiği ve bu tenhalığı sevdiği belliydi. Dagny yemek salonunun pek farkında da değildi. Salon buradaki genel rahatlık duygusunun içinde eriyip kayboluyordu. Onun dikkatini çeken tek süs, camın dışındaki dallarda ışıldayan buzlardı.

Oturmuş dışarıya bakarken, mavimsi kürkü, çıplak kolları ve omuzları üzerinden yarı kaymış durumdaydı. Rearden onu

gözlerini kısarak, kendi eserini seyreder gibi izliyordu.

“Sana bir şeyler vermek hoşuma gidiyor,” dedi. “Çünkü hiç ihtiyacın yok.”

“Yok mu?”

“Zaten mesele, onlara sahip olmanı isteyişim değil. Sana bunları verenin benim olmam.”

“Zaten benim de öylesine ihtiyacım var, Hank. Senden.”

“Bunun benim açımdan hain bir bencillik olduğunu anlıyor musun? Senin keyfin için değil, kendi keyfim için yapıyorum.”

“Hank!” Bu çığlık istemeden kopmuştu. İçinde hem neşe, hem umutsuzluk, hem güceniklik, hem de acıma vardı. “Eğer bana bunları sırf benim keyfim için verseydin, kendi keyfin söz konusu olmasaydı, bunları hemen yüzüne fırlatırdım.”

“Evet...tabiî yapardın. Yapman da gerekirdi.”

“Buna kendi hain bencilliğim mi demiştin?”

“Öyle deniyor.”

“Ha, evet! Onlar öyle diyorlar. Sen ne diyorsun, Hank?”

“Bilemiyorum,” dedi kaygısız bir sesle. Sonra vurgulayarak devam etti. ‘Tek bildiğim, eğer bu kötülükse, hainlikse, günahına razıyım, çünkü dünyada yapmayı her şeyden çok istediğim şey bu.”

Dagny cevap vermedi. Yüzünde hafif bir gülümsemeyle ona bakıyor, sanki ona, kendi ağzından çıkan kelimeleri dinlemesini söylüyordu.

Rearden, “Paramın tadını çıkarmayı her zaman istedim,” dedi. “Bunun nasıl yapılacağını bilmiyordum. Ne kadar istediğimi fark edecek zamanım bile olmamıştı. Ama döktüğüm her çeliğin bana sıvı altın gibi geri döndüğünü biliyordum. O sıvı, her istediğim biçimde cisimleşebilirdi. Onun keyfini çıkaracak olan bendim. Oysa yapamıyordum.

Bir amaç bulamıyordum. Şimdi buldum. O serveti üreten bendim, istediğim her türlü zevki benim için senin satın almana da ben izin vereceğim. Buna, ne kadarına paramın yeteceğini görme zevki de dahil. Seni bir lüks objeye dönüştürmenin pahalı maliyeti de dahil.” “Ama ben parasını çoktan ödediğin bir lüks objeyim.” Dagny bunu söylerken gülümsemiyordu.

“Nasıl?”

“Kendi fabrikanın bedelini hangi değerlerle ödedinse, aynı şekilde.”

Onun bunu tam ve ışıklı anlamıyla anlayıp anlamadığından emin değildi, ama o anda anladığını hissetmekte olduğundan emindi. Rearden'ın gözlerindeki, gözle görülmez gülümsemeden gelen rahatlamayı görüyordu.

“Lüksten hiçbir zaman nefret etmedim,” dedi Rearden. “Ama lüksün zevkini çıkaran insanlardan hiçbir zaman hoşlanmadım. Onların zevk dediği şeylere baktım, bana çok anlamsız geldi. Özellikle fabrikada hissettiklerimden sonra, Tonlarca çeliğin dökülüşünü, sıvının istediğim yere akıp istediğim biçimde katılaştığını görmüştüm ben. Sonra gittiğim ziyafette insanların kendi altın tabakları, çatal bıçakları, dantel masa örtüleri önünde, dehşet içinde tir tir titrediğini görüyordum. Sanki o yemek salonu efendiydi de, kendileri ona hizmet eden objelerdi. Elmas gömlek düğmelerinin, gerdanlıkların yarattığı objeler...tersi değil. O zaman ilk fırsatta dökümün başına koşuyordum. Onlar da arkamdan, hayattan zevk almayı bilmediğimi söylüyor, işinden başka şeye önem vermez, diyorlardı.”

Salonun loş, özenli güzelliğine, masalarda oturan insanlara baktı. Çekingen bir hava içinde oturmaktaydı insanlar. Sanki giysilerinin fahiş fiyatları, süslerinin inanılmaz

değeri, bir ihtişam içinde birleşmeliymiş gibi...ama birleştiriyordu. Yüzlerde hasmane bir kaygı ifadesi vardı.

“Dagny, bak şu insanlara. Bunlar dünyanın şımarık çapkınları sözde. Eğlence arayanlar, lüks sevdalıları. Şurada oturmuş, bu yerin onlara bir anlam katmasını bekliyorlar. Kendileri buraya anlam verme kaygısında değiller. Oysa onlar bize hep, maddî zevklere yönelen kişiler olarak gösterilmiştir. Ardından da bize, maddî zevkler kötüdür, diye öğretiliyor. Zevk? Zevk mi alıyorlar? Bize öğretilende bir çarpıklık mı var? Haince ve çok önemli bir yanlış mı var?”

“Evet, Hank...çok haince ve çok, çok önemli.”

“Onlar zevk düşkünü, biz ise yalnızca tüccar...sen ve ben. Buranın zevkini çıkarma yeteneğimizin onlardan ne kadar daha fazla olduğunu fark ediyor musun?”

“Evet.”

Rearden bir yerden alıntı yapar gibi, yavaşça konuştu: “Neden her şeyi budalalara bıraktık? Bizim olmalıydı.” Dagny ona şaşırarak baktı. O gülümsedi. “O partide bana söylediğin her kelimeyi hatırlıyorum. O sıra cevap vermedim, çünkü bulabildiğim tek cevap, daha doğrusu senin sözlerinin benim gözümde taşıdığı anlam, benden nefret etmene yol açacak bir cevap olacaktı. Öyle düşünmüştüm. Çünkü istiyordum seni.” Gözlerine baktı. “Dagny, o sıra bilerek olmasa da, asıl söylemek istediğin şey, benimle yatmak istediğindi, öyle değil mi?”

“Evet, Hank. Tabiî öyleydi.”

Rearden bir süre onun gözlerine baktı, sonra bakışlarını başka tarafa çevirdi. Uzun süre sessiz kaldılar. Rearden çevrelerindeki yumuşak akşam ışığına baktı, sonra gözleri masadaki iki şarap kadehinden yansıyan kırmızı ışıltılara döndü. “Dagny, gençliğimde, Minnesota’daki madenlerde

çalışırken, böyle bir akşama ulaşmak istediğimi düşünmüştüm. Yo, bu uğurda çalıştım diyemem. Zaten bunu fazla da düşünmedim. Ama arada sırada, bir kış akşamı, yıldızların parladığı, havanın buz gibi olduğu zamanlarda, iki vardiya çalıştığım için çok yorgunken, tek isteğim bir an önce yatıp uyumakken, günün birinde böyle bir yerde oturacağımı, orada içilen bir şarabın benim yevmiyemden pahalı olacağım, o paranın her kuruşunu, orada oturduğum her dakikayı, o şarabın her damlasını, masadaki her çiçeği alnımın teriyle kazanmış olacağımı,orada oturmamın tek amacının kendi zevkim olacağını düşünmüştüm.”

Dagny gülümseyerek, “Metresinle mi?” diye sordu.

Bir an onun gözlerinde çakıp geçen acıyı gördü, keşke söylemeseydim, diye düşünüp üzüldü.

“Bir...kadınla ” dedi o. Dagny onun söylemediği kelimenin ne olduğunu da biliyordu. Sonra Rearden devam etti. Sesi yumuşak ve dengeliydi. “Zengin olup zenginlerin nasıl eğlendiğini gördüğümde, hayalimde gördüğüm o yerin hiç var olmadığını sandım. Zaten hayalimde de pek net görmüş değildim. Nasıl bir yer olacağını, orada ne hissedeceğimi bilmiyordum. Yıllar önce, öyle bir şey ummaktan da vazgeçtim. Ama bu gece...işte onu hissediyorum.”

Kadehini kaldırdı. Gözleri Dagny’deydi.

“Hank, ben...senin eğlencenin lüks objesi olabilmek için...sahip olduğum her şeyi feda edebilirim.”

Rearden onun kadehi tutan elinin titrediğini gördü, “Biliyorum, canım,” dedi.

Dagny şaşkınlık içinde, sessiz oturuyordu. Rearden daha önce bu kelimeyi hiç kullanmamıştı. Söyledikten sonra başını

arkaya attı, Dagny'nin o yüzde şu ana kadar gördüğü en neşeli gülümseme belirdi.

"İlk zaaf anın, Dagny," dedi.

Dagny güldü, başını iki yana salladı. Rearden elini masanın üzerinden uzattı, onun çıplak omzunu tuttu. Sanki bir anlık destek veriyordu ona. Dagny yavaşça güldü, dudaklarını onun parmaklarına kazara olmuş gibi değdirdi. Bu sayede yüzü bir anlığına eğik kaldı, gözlerindeki parlaklığın gözyaşı olduğunu onun görmesi önlendi.

Başını kaldırıp ona baktığında, onun gülümsemesi de aynıydı. Akşamın geri kalanı bir kutlama olarak sürdü. Rearden'ın madenlerin lojmanlarında geçirdiği gecelerde, Dagny'nin ilk balosundan bu yana geçirdiği gecelerde asla ulaşamadıkları neşeye duydukları özleme karşın, Dagny ışıklarla çiçeklerin kendilerini pırıltılı kılacağını sanan insanları hep merak etmişti.

"Bize öğretilenlerin...çok hain ve çok önemli...bir yanlışı yok mu?" Şimdi bu kasvetli ilkbahar akşamında, kendi evinin salonundaki kanepeye uzanmış onun gelmesini beklerken, yine onun bu sözlerini düşünmekteydi...Biraz daha ötede, dedi kendi kendine. Biraz daha ileriye bak, sevgilim. O zaman o yanlıştan da, hiç çekmemen gereken acıdan da kurtulursun...Ama beri yandan kendisinin de yeterince ileriyi göremediğini hissediyor, daha hangi adımları keşfedeceğini merak ediyordu.

Rearden karanlık sokaklarda onun evine doğru yürürken elleri paltosunun ceplerinde, kolları iki yanına bitişikti, nedeni de, kimseye değmek, dokunmak istemeyişiydi. Bunu daha önce hiç hissetmemiş, belli bir objeye yönelik olmayan bu yayılmış tiksintiyi hiç duymamıştı. Çevresindeki her şeyi sarıyordu o tiksinti. Şehir onunla sırılsıklam gibiydi. Belli bir

şeye yönelik tiksintiyi anlayabilirdi. O şeyle mücadele edebilir, onun dünyaya ait olmadığı inancıyla, sağlıklı bir öfke duyarak savaşabilirdi. Ama bu duygu çok yeni bir şeydi. Dünyanın nefrete lâyık bir yer olduğu, kendisinin oraya ait olmak istemediği duygusu...çok yeniydi.

Bakır üreticileriyle yaptığı bir toplantıdan geliyordu. Onlara da bir dizi yönerge çıkarılmıştı. Hepsi bir yıla kadar iflas edeceklerdi. Rearden'ın onlara verecek öğüdü yoktu. Hiçbir çözüm tavsiye edemezdi. Üretimin devam edebilmesi için her zaman bir çare bulabilmekle ünlü olan kişiydi, ama zihnini bu konuda yetersiz kalıyordu. Çoktan beri öyleydi. Adamlardan biri, "Bu iş Washington'dakilerle bakır ithalâtçıları arasında," demişti. "...özellikle de d'Anconia Bakır arasında."

O anda acıyı ufacık bir bıçağın saplanması gibi hissetmişti. Umma hakkına sahip olmadığı şeyin gerçekleşmemesinden gelen bir hayal kırıklığı gibi. Francisco d'Anconia gibi bir adamın yapacağı da bu olurdu zaten ancak. Işıksız dünyanın bir yerlerinde neden pırıl pırıl yanmakta olan kısa süren bir alevin söndüğü hissine kapıldığında da daha fazla öfkelendi.

Bu tiksinti duygusu herhangi bir eyleme geçememekten mi kaynaklanıyor, yoksa tiksinti nedeniyle mi eyleme geçme isteği kayboluyor, bundan emin olamıyordu. Her ikisi birden, diye düşündü. Arzu zaten bir şeyi elde etmek için eyleme geçme ihtimalini varsayar. Eylem de elde etmeye değecek bir amacın olmasını varsayar. Eğer elde edilebilecek tek amaç, tabancayı tutanların bir anlık iltimas göstermesiyse, o zaman ne arzu var olabilirdi, ne de eylem.

Kendi kendine kaygısızlık içinde, ya hayat? diye sordu. Hayat ona göre ancak hareket olarak tanımlanabilirdi. İnsanın

hayatı amaçlı bir hareketti. Amacı ve hareketi elinden alınan birinin durumu ne olacaktı peki? Zincirlere vurulmuş, yalnızca soluk alıp verebilen, yapabileceği, başarabileceği şeylerin tüm ihtişamını görebilen, için için, “Neden?” diye çığlık atan, açıklama olarak ona yalnızca tabancanın namlusu gösterilen biri!

Kendi kaygısızlığının getirdiği kötülükleri kaygısızca gözlemledi. Geçmişte ne kadar zorlu bir mücadele yaşamış olursa olsun, eyleme geçme isteğinden vazgeçecek kadar çirkin duruma düşmemişti. Acılı anlarında, son zaferi acının kazanmasına asla izin vermemişti. Böyle bir şeyin, kendi içindeki sevinç arzusunu öldürmesine de izin vermemişti. Dünyanın yapısından, insanın amaç gücü ve nüve olarak yüceliğinden hiçbir zaman kuşku duymamıştı. Yıllar önce, tarihin kuytu köşelerinde ortaya çıkmış fanatik inançları tiksinti dolu bir inanmazlıkla düşünmüştü; insanın kötülük tarafından yönetilen habis niyetli bir evrende sıkışmış, sırf işkence çekmek için yaşıyor olduğunu iddia eden inançlar. Bu gece, onların dünya görüşünü ve o görüşün verdiği duyguyu anlıyordu. Eğer şu çevresinde gördüğü, içinde yaşadığı dünyaysa, o zaman ona hiç dokunmak istemiyordu. Onunla savaşmak da istemiyordu. Bir yabancıydı kendisi buna. Kaybedecek hiçbir şeyi yoktu, burada uzun süre yaşamaya da meraklı değildi.

Bir Dagny, bir de kendisinin onu görme isteği, elinde kalan son istisnalardı. İçinde hâlâ arzu vardı. Ama bir anlık bir şokla, bu gece onunla yatmak istemediğini, bir anlık şaşkınlıkla fark etmişti. Onu bir an rahat bırakmayan, sürekli içinde büyüyen, kendi tatminiyle doyan o arzu...silinmişti. Garip bir yetersizlikti bu. Ne zihinsel, ne de bedensel yetersizlikle ilgisi vardı. Onun dünyadaki en arzulanacak

kadın olduğunu hâlâ büyük bir ihtirasla hissetmekteydi. Ama aslında bu da, arzu etmeyi arzulamaktı. Bir istekti, bir duygu değildi. Bu uyuşmuştuk sanki kişisel değildi. Kökleri ne kendisinin, ne de onun içindeydi. Sanki seks olgusu...onun terk edip ayrıldığı bir alanın malıydı.

“Kalkma...kal orada...beni beklediğin o kadar belli ki, sana biraz daha bakmak istiyorum.”

Bunu dairenin giriş kapısının oradan söylüyordu. Onun kanepeye uzanmışken birden sarsıldığını, kalkacakmış gibi omuzlarını öne aldığını görmüştü. Rearden gülümsüyordu.

Kendi tepkilerini uzaktan bir merakla seyrediyormuş gibi, yüzündeki gülümsemenin ve içindeki anî neşenin gerçek olduğunu gördü. Her zaman tattığı, ama anî ve katıksız olduğu için hiçbir zaman tanımlayamadığı bir duygu. Onunla acı içindeyken karşı karşıya gelmesini yasaklayan duygu. Acıyı gurur yüzünden saklamaya kalkmaktan çok farklıydı bu. Onun yanındayken acıya alan tanımamakla ilgiliydi. Aralarındaki hiçbir şey acıyla motive olmuş olmamalı, acımaya yönlendirilmemeliydi. Buraya acı getirmeye ya da acı bulmaya gelmemişti o.

“Seni her zaman beklediğimi ispatlamak için kanıt göstermem hâlâ gerekli mi?” Dagny bunu söylerken söz dinlemiş, yeniden kanepeye serilmişti. Sesinde şefkat de, yakarış da yoktu. Yalnızca pırıl pırıl, alaycı bir sesti.

“Dagny, neden bunu her kadın inkâr ederken sen kabul ediyorsun?”

“Çünkü onlar istenmeleri gerektiğinden hiçbir zaman emin değiller Ben eminim.”

“Özgüvene bayılırım.”

“Özgüven benim söylediğimin yalnızca bir bölümüydü, Hank.”

“Bütünü nedir?”

“Kendi değerlerime...ve seninkilere güvenmek.” Rearden ona, anî bir düşüncenin kıvılcımını o anda yakalamış gibi baktı, Dagny gülerek ekledi: “Örneğin Orren Boyle gibi birini yakaladığımdan emin olamazdım. O beni hiç istemezdi. Sen istersin.”

Rearden yavaşça, “Yani bana, seni istediğimi anladığında, gözündeki değerimin yükseldiğini mi söylüyorsun?”

“Elbette.”

“İstenen insanların tepkisi genellikle bu değildir.”

“Değildir.”

“Çoğu kişi, başkaları tarafından istendiklerinde, kendi gözlerinde büyürler.”

“Bense insanlar beni istediğinde, bana lâyık olduklarını düşünürüm. Sen de öyle hissedersin, Hank. Kendinle ilgili olarak yani. İtiraf etsen de, etmesen de.”

Rearden başını eğmiş ona bakarken, ilk sabah sana söylediklerim bunlar değildi ama, diye düşünüyordu. Dagny tembel tembel uzanmıştı. Yüzünde boş bir ifade vardı, ama gözleri pırıl pırıl gülüyordu. İkisi de akıllarından aynı şeyin geçmekte olduğunu biliyorlardı. Rearden gülümsedi, ama bir şey söylemedi.

Koltuğa yarı uzanmış durumda otururken o da kendini huzurlu hissediyordu. Sanki yolda gelirken hissettikleriyle arasına bir duvar dikilmişti. Dagny’ye, Devlet Bilim Enstitüsü’nden gelen adamla yaptığı görüşmeyi anlattı. Bu olayda tehlikelerin gizli olduğunu bilmesine rağmen, zihninden hâlâ o sıra hissettiği tatmin duygusu silinmemişti

Dagny’nin gücenik öfkesini görünce sesli sesli güldü. “Onlara kızmak zahmetine kalkışma,” dedi. “Her gün yaptıklarından farklı bir şey değildi zaten.”

“Hank, bu konuyu Dr. Stadler’la konuşmamı ister misin?”

“Ne münasebet!”

“Bunu durdurması gerekir. En azından o kadarını yapmalı.”

“Hapse girerim, daha iyi Dr. Stadler, ha? Onunla bir işin falan yok, değil mi?”

“Birkaç gün önce gördüm onu.”

“Neden?”

“Motorla ilgili.”

“Motor mu?” Yavaşça, garip bir sesle söylemişti bunu. Sanki motoru düşünmek bir anda onu unuttuğu bir dünyaya döndürmüş gibi. “Dagny...o motoru icat eden adam...aslında gerçekten yaşamıştı, değil mi?”

“Elbette...ne demek istiyorsun?”

“Demek istiyorum ki...hoş bir düşünce, değil mi? Şimdi ölmüş bile olsa, bir zamanlar yaşamış...öylesine yaşamış ki, o motoru bile tasarımlamış...” “Ne oluyor, Hank?”

“Hiçbir şey. Motoru anlat bana.”

Dagny ona Dr. Stadler’la yaptığı görüşmeyi anlattı. Konuşurken ayağa kalkmış, odada dolaşıyordu. Yatmayı sürdüremezdi. Söz motor konusuna gelince, her zaman içinde umut ve heveslerin kabarıp eyleme yöneldiğini hissediyordu.

Rearden’ın ilk fark ettiği şey, pencerenin dışındaki kent ışıkları oldu. Sanki birer birer yanıyordu ışıklar. O çok sevdiği kent silueti gökyüzüne karşı net bir şekilde belirlemeye başlıyordu. Ama böyle hissetmesine rağmen, o ışıkların zaten baştan beri orada olduğunu da bilmekteydi. İşte o zaman, içine geri dönmekte olan şeyi anladı. Damla damla geri dönmekte olan, bu kente duyduğu sevgiydi. Nedenini de kavradı. Karşısındaki ince kadının siluetinin ötesindeydi kent. O yüzden böyle görünüyordu. Dagny gergindi. Başını

karşısındaki manzaraya karşı dimdik tutuyordu. Adımları bir kaçışın yerini alan o yerinde duramazlığı ifade ediyordu. Bir yabancıya bakar gibi baktı Rearden ona. Onun bir kadın oluşu bile geri plânda kalmıştı. Karşısındaki manzara belli bir duyguya doğru akıyordu, o duygunun kelimeleri de şunlardı: İşte dünya bu, dünyanın aslı bu, kenti oluşturan da bu...ikisi birlikte gidiyor...binaların köşeli biçimleriyle, amaç dışında her şeyden arınmış bir yüzün köşeli hatları. Çelik gibi yükselen basamaklarla, amaca yönelik adımları,ışıkları, çeliği, fırınları, motorları icat eden tüm adamların yaşadığı da buydu. Dünya demek, onlar demekti. Karanlık köşelere büzülen, yarı dilenip yarı tehdit eden, hayatta hak iddia etmek ve sevapkârlıklarını ilan etmek için kendi açık yaralarını böbürlenerek gösteren adamlar değil. Bir yeni düşünce geliştirebilecek parlak cesareti gösteren bir tek kişinin varlığını bilse, dünyayı diğerlerine bırakabilir, feda edebilir miydi? Ona ‘hayat onarıcı’ bir hayranlık getirecek bir tek manzaranın varlığını bilse, dünyanın yaralara, iniltilere ve silahlara ait olduğuna inanabilir miydi? Motorları icat eden adamlar gerçekten yaşamıştı. Onların varlığından asla kuşku duymayacaktı. Zaten çelişkiyi dayanılmaz kılan, kendisinin o adamlarla ilgili vizyonuydu. Duyduğu nefret bile o adamlara sadakatini, onların ve kendisinin olan dünyaya sadakatini ifade ediyordu.

“Sevgilim...” dedi, “...sevgilim...” Onun sustuğunu duyunca birdenbire uyanmış gibiydi.

Dagny yavaşça, “Ne oldu, Hank?” diye sordu.

“Hiçbir şey...ama Stadler’ı aramamalıydın.” Rearden’ın yüzü pırıl pırıl bir güvenle dolu, sesi keyifli, koruyucu ve yumuşaktı. Dagny başka bir şey keşfedemedi. Rearden ona

her zaman baktığı gibi bakmaktaydı. Garip ve yeni olan yalnızca sesindeki o yumuşaklıktı.

“Ben de hep aramamam gerektiğini hissedip durdum,” dedi Dagny. “Ama nedenini çözemedim.”

“Sana bunun nedenini söyleyeyim.” Rearden öne doğru eğilmişti. “Onun senden beklediği, kendisinin hâlâ olması gereken Dr. Robert Stadler olduğunun onaylamanda oysa aslında değildi ve kendisi de olmadığının farkındaydı. Yaptıklarına rağmen ona saygı duymanı bekliyordu. Bir sihirbazlıkla gerçeği çarpıtmanı, kendisi var olmayı sürdürürken Devlet Bilim Enstitüsü’nün hiçbir zaman var olmamış gibi silinmesini sağlamanı istiyordu...bunu yapabilecek tek kişi de sendin.”

“Niçin ben?”

“Çünkü sen kurbansın.”

Dagny şaşırarak baktı ona. Rearden vurgulu konuşuyordu. Birdenbire net bir görüş kazandığını hissetmekteydi. İçindeki enerji kabarıyor, görsel eyleme akıyor, yarı görülebilen, yarı anlaşılabilen şeyleri biçimlendiriyor, yönlendiriyordu.

“Dagny, onlar bizim hiçbir zaman anlayamadığımız bir şey yapıyor. Onların bildiği, bizim bilmediğimiz, ama keşfetmek zorunda olduğumuz bir şey var. Henüz tam göremiyorum, ama bazı bölümlerini görebilmeye başlıyorum. Devlet Bilim Enstitüsünden gelen o yağmacıya, metalimin dürüst alıcısıymış gibi gözükmesine yardım etmeyeceğimi söylediğimde, çok korktu. Ta içinden, derinden kabaran bir korkuydu hissettiği. Neden? Bilemiyorum...kendisi buna kamuoyu diyordu, ama tam adı bu da değil. Neden korksun ki? Silahlar da, cezaevleri de, yasalar da onun elinde. İstese tüm fabrikama el koyabilirdi ve kimse de beni savunmak için kılını kıpırdatmazdı, bunu kendisi de biliyordu. O hâlde

benim ne düşündüğüme aldırış etmesinin sebebi ne? Ama etti. Ona kendisinin bir yağmacı olmadığını, benim dostum ve müşterim olduğunu ancak ben söyleyebilirdim. Benden böyle bir onayın gelmesine ihtiyacı vardı. Dr. Stadler'ın da senden beklediği oydu. Onu büyük adam olduğuna, hiçbir zaman senin demiryoluna ve benim metalime zarar vermeye çalışmadığına inandıracak biçimde davranması gereken, sendin. Bununla ne sağladıklarını sanıyorlar, bilmiyorum, ama dünyayı biz de onlar gibi görüyormuşuz gibi numara yapmamızı istiyorlar. Bizden bir çeşit onay bekliyorlar. Ne tür bir onay, bilemem.Ama, Dagny, bildiğim şu: Eğer hayatlarımıza değer veriyorsak, bunu onlara sunmamalıyız. Seni işkence masasına yatırsalar bile bunu verme onlara. Bırak senin demiryolunu, benim fabrikamı mahvetsinler, ama yine de verme. Çünkü bildiğim tek şey varsa...bunun tek şansımız olduğu."

Dagny onun karşısında hareketsiz duruyor, yavaş yavaş kavramaya başladığı manzaraya dikkatle bakıyordu.

"Evet..." dedi. "Evet, neyi görebildiğini anlıyorum...bunu ben de hissettim, ama hızla geçen, ben fark edene kadar yok olan bir şey gibiydi. Bir serin esinti gibi. Geriye hep, onu durdurmalıyım, biçiminde bir duygu kalıyordu. Haklısın, biliyorum. Oynadıkları oyunu anlayamıyorum, ama o kadarı doğru. Dünyayı onların görmemizi istedikleri gibi görmemeliyiz. Bir çeşit sahtekârlık bu. Çok eski ve çok yaygın bir sahtekârlık. Ve bir tek anahtarı var: Bize öğrettikleri her alanı incelememiz, sorgulamamız gerekiyor ki..

Birdenbire hızla Rearden'a döndü, ama hareketini de, sözlerini de aynı anda kesti. Bunu izleyen kelimeler, ona

söylemek istemediği kelimelerdi. Yüzünde yavaşça beliren parlak bir merak gülümsemesiyle baktı Rearden'a.

Rearden içinde bir yerde, onun söylemek istemediği şeyin ne olduğunu biliyordu, ama doğum öncesindeymiş gibi, kelimelerini daha sonra doğuracakmış gibi biliyordu. Tam anlamak için duraklamadı, çünkü içinde oluşan parlaklıkta bir başka düşünce daha belirmişti. O da bir önceki düşünceydi. Artık netleşmiş, deminden beri onu esir almıştı. Ayağa kalktı, Dagny'ye yaklaştı, onu kollarına aldı.

Onun ince uzun vücudunu kendine yasladığında, bedenleri birlikte yukarıya yönelmiş iki akıntı gibiydi. Bir tek noktaya. Tüm bilinci dudaklarının buluştuğu yere taşırcasına.

Dagny'nin o anda hissettiği, odanın ortasında, kent ışıklarının yukarısında dururlarken onun vücudunun pozundaki güzellikti.

Rearden'ın bildiği, bu akşam keşfettiği şey de, yeniden kavuştuğu yaşama sevincini ona veren şeyin yalnızca Dagny'ye duyduğu arzular olmadığıydı. Arzu zaten dünyasını, sevgisini, değerlerini yeniden kazandığı anda geri dönmüştü. Arzu, Dagny'nin vücuduna bir cevap değildi. Kendi varlığının ve yaşama iradesinin bir kutlamasıydı.

Buna karşılık, bilmediği, düşünmediği, kelimelerini bulmaya ihtiyaç duymadığı şey de, onun vücudunun kendisine cevap verdiğini hissettiği anda, eskiden Dagny'nin yozluğu diye nitelendirdiği şeyin aslında onun en yüce değeri olduğunu hissetmesiydi; varoluşun sevincini kendisi gibi hissedebilme kapasitesi!

II

NÜFUZ ARİSTOKRASİSİ

Pencerenin dışında, gökte görünen takvim, Eylül 2 diyordu. Dagny yorgun bir tavırla masasının üzerinden uzandı. Akşam yaklaşırken ilk yanan ışık her zaman takvimin ışığı olurdu. O beyaz sayfa damların tepesinde belirince, kent sanki bulanıklaşır, daha bir hızla karatmaya başlardı.

Bir aydır her akşam bakıyordu o uzaktaki takvime. Takvim sanki ona, günlerin sayılı, diyordu. Takvimin bildiği, ama Dagny'nin bilmediği bir noktaya doğru ilerleyişi işaretliyormuş gibi. Bir zamanlar John Galt Hattının yapımı yarışında süre tutmuştu, şimdi de bir bilinmeyene karşı yarışı işaretliyordu.

Colorado'da yeni kentler oluşturmuş olan adamlar birer birer sessiz bir bilinmeze doğru çekip gitmiş, oradan henüz ne bir ses, ne de bir insan geri dönmüştü. Geride bıraktıkları kentler ölmekteydi. Kurdukları fabrikaların bazıları sahipsiz ve kilitli kalmıştı. Bir kısmını yerel yönetimler ele geçirmişti. Hepsinin makineleri hareketsiz durmaktaydı.

Dagny sanki Colorado'nun karanlık haritasına tıpkı bir kontrol paneline bakar gibi bakıyordu. Dağlarda tek tük ışıklar yanıyordu. Birer birer sönmüştü kent ışıkları. İnsanlar da birer birer yok olmuştu. Bunun bir sıralaması da vardı, bunu seziyor, ama tanımlayamıyordu. Bir sonra kimin, ne zaman yuvarlanıp gideceğini kesinlikle öngörebiliyordu, ama "neden" sorusu yine de cevapsız kalıyordu.

Bir zamanlar onu Wyatt Kavşağı'nda lokomotiften inerken karşılayanlardan, bir tek Ted Nielsen kalmıştı.

Nielsen Motor fabrikası hâlâ çalışmaktaydı. Ted'in New York'a son ziyaretinde Dagny ona, "Ted, devrilme sırası sende değil, değil mi?" diye sormuştu. Gülümsemeye çalışarak sormuştu bunu. O ciddi ciddi, "Umarım değildir," demişti. "Ne demek umarım? Emin değil misin?" Bunun üzerine Ted yavaşça, ağır bir sesle konuşmuştu: "Dagny, ben her zaman, çalışmaktan vazgeçmektense ölmenin daha iyi olduğunu düşünmüşümdür. Ama kaybolanlar da hep öyle düşünen insanlardı. Gitmeyi istemek bana mümkün gibi görünmüyor. Bir yıl önce onlara da öyle geliyordu. Benim arkadaşlarımdı o insanlar. Gittikleri zaman bizim gibi geride kalanların nasıl etkileneceğini biliyorlardı. Eğer çok önemli bir gerekçeleri olmasa, öylece gidip bizi bir de bilinmeyenin korkusuyla yüzyüze bırakmazlardı. Bir ay önce Marsh Elektronik'in başkanı Roger Marsh bana, kendini masasına zincirleyeceğini, ne kadar güçlü bir kışkırtma olursa olsun gitmemek için önlem alacağını söylemişti. Gidenlere öfkeleniyor, ateş püskürüyordu. Kendisinin asla böyle bir şey yapmayacağına dair yeminler ediyordu. 'Eğer karşı koyamayacağım bir şeyse, o zaman da sana bir not bırakır, durumu açıklarım, şu anda ikimizin yaptığı gibi beynini çatlatıp bulmaya çalışmak zorunda kalmazsın,' demişti. Yemin etmişti buna. İki hafta önce de gitti. Bana mektup falan da bırakmadı...Dagny, onların giderken gördüğü şey her neyse, onu görünce ben ne yaparım, bilemiyorum."

Dagny'ye sanki bir 'yok-edici' ülkede sessizce geziniyor, dokunduğu her ışığı söndürüyormuş gibi geliyordu. Birisi Twentieth Century motorunun ilkesini tersine çeviriyor, kinetik enerjiyi statik enerjiye çeviriyor, diye düşündü acı acı.

Giderek koyulaşan akşam ışığında, masasının başında otururken, işte düşman o, diye geçirdi içinden. Onunla

yarışıyordu kendisi. Quentin Daniels'dan gelen aylık rapor, masasının üzerinde yatıyordu. Daniels'ın o motorun sırrını çözüp çözemeyeceği konusunda henüz emin olamamıştı. Ama yok-edici hızlı hareket ediyor, diye düşündü. Hızlı ve emin. Hızını gittikçe arttırarak. Motoru yeniden yapabildiğimizde, onu kullanacak bir dünya kalmış alacak mı acaba, diye merak etti.

Quentin Daniels'ı, daha ilk görüşmeye geldiği gün sevmişti. Yaşı otuzu yeni geçmiş, ince bir adamdı. Çirkin, köşeli bir yüzü, hoş bir gülümsemesi vardı. O gülümsemenin bir gölgesi, yüzünden hiç silinmiyordu. Özellikle de dinlerken. İyi huylu biriydi. Karşısındakinin söyledikleri arasından konuyla ilgisiz olanları atıyor, konuşandan önce ana noktaya ulaşıyor gibiydi.

Dagny ona, "Dr. Stadler'ın yanında çalışmayı niçin reddettiniz?" diye sormuştu,

Genç adamın gülümsemesi daha sertleşmiş, daha bir streslenmişti. Duygularını belli etmeye en çok o anda yaklaşmıştı, belli ettiği duygu da öfkeydi. Ama sakın, dengeli bir sesle cevap vermişti. "Biliyorsunuz. Dr. Stadler bir zamanlar, 'özgür bilimsel araştırma' sözünde ilk kelimenin gereksiz olduğunu söylemişti. Şimdi bunu unutmuşa benziyor Bana sorarsanız, 'devletin bilimsel araştırmaları' sözü de çelişkili bir tamlama."

Dagny bu sefer ona, Utah Teknoloji Enstitüsü'nde hangi görevde olduğunu sormuştu. "Gece bekçisi," demişti adam. Dagny. "Ne?" diye tepki gösterince de, "Gece bekçisi," diye tekrarlamıştı nezaketle.Sanki sözleri iyi duyulmamış, aslında bunda şaşacak bar şey yokmuş gibi

Dagny sorular sormayı sürdürünce, ayakta kalmayı başaran bilimsel kuruluşların hiçbirini beğenmediğini, büyük

bir sanayi şirketinin araştırma laboratuarında iş bulabilse, bundan pek hoşlanacağını söylemişti. "Ama onların da hangisi bugünlerde uzun vadeli araştırmalar başlatabilir ki!" demişti. O nedenle de, Utah Teknoloji Enstitüsü parasızlıktan kapatılınca, orada gece bekçisi olarak tek başına kalmayı tercih etmişti. Aldığı maaş temel ihtiyaçlarını karşılamasına yetiyordu. Enstitünün laboratuarı da sapasağlamdı. Orayı kendi ilgisi doğrultusunda, rahatça kullanabiliyordu.

“Yani kendi araştırmalarınızı mı yapıyorsunuz?”

“Evet, öyle.”

“Ne amaçla?”

“Kendi keyfim için?”

Bilimsel açıdan önemli ya da ticarî açıdan değerli bir şey keşfederseniz, ne yaparsınız? Onu insanların yararına sunar mısınız?”

“Bilmiyorum. Sanmıyorum.”

“İnsanlığa hizmet etmek gibi bir isteğiniz yok mu?”

“Ben o tür bir dil kullanmam, Bayan Taggart. Sizin de kullanmadığınızı sanıyorum.”

Dagny güldü. “Sanırım ikimiz iyi geçineceğiz,” dedi.

“Öyle”

Ona motorun hikâyesini anlattığında, bulduğu yazıları okuttuğunda, genç adam hiçbir yorumda bulunmamış, yalnızca işi, hangi koşullarla olursa olsun kabul edeceğini söylemişti.

Dagny de ondan, kendi koşullarını kendisinin belirlemesini istemişti. Genç adamın söylediği aylık maaşın düşüklüğünü duyunca şaşkınlıkla buna itiraz etmişti. Daniels, “Bayan Taggart,” demişti o zaman, “razı olmayacağım şey, karşılıksız bir şey almaktır. Bana ne süre boyunca para vereceğinizi bilmediğim gibi, karşılığında bir şey alıp

alamayacağınızdan da emin değilim. Kendi aklım üstüne kumar oynuyorum. Başka kimsenin böyle bir şey yapmasına izin vermem. Niyet uğruna para alamam. Ama bir şey teslim edebilirsem, onun karşılığını elbette almak isterim. Başarılı olursam, o zaman derinizi bile yüzerim, çünkü isteyeceğim şey yüzdelik olur, yüksek olur, ama en azından sizin açınızdan da vermeye değer olur.”

İstediği yüzdeyi söylediğinde Dagny gülmüştü. “Bu gerçekten derimi yüzmek demek, değdiği de ortada. Kabul.”

Olayın Dagny’nin özel projesi olmasına, Daniels’ın da onun özel elemanı olarak çalışmasına karar verdiler. Taggart Araştırma Departmanının işe burnunu sokmasını ikisi de istemiyordu. Genç adam yine Utah’da, gece bekçisi görevinde kalmak istiyordu. Orada ihtiyaç duyabileceği tüm laboratuvar teçhizatına sahipti ve tek başına rahatça çalışabilecekti. Başarıya ulaşılıncaya kadar proje ikisi arasında bir sır olarak kalacaktı.

Sonunda Daniels, “Bayan Taggart,” demişti. “Bunu çözmem kaç yıl alır, herhangi bir fikrim yok. Çözebilirsem, tabiî. Ama ömrümün geri kalanını bu işe harcasam bile, sonunda başarırsam mutlu ölürüm, onu biliyorum.” Sonra da eklemişti: “Motoru çözmekten daha çok istediğim bir tek şey var, o da daha önce çözmüş olan adamı tanımak.”

Utah'a dönüşünden sonra Dagny her ay ona bir çek göndermiş, o da çalışmalarıyla ilgili raporunu yollamıştı. Henüz umuda kapılmak için çok erkendi, ama o raporlar Dagny’nin ofiste geçirdiği günlerin durağan sisleri arasındaki tek parlak noktalardı.

Raporun sonuncu sayfasını da okuyup başını kaldırdı. Uzaktaki takvim Eylül 2 diyordu. Altındaki kent ışıkları

yayılmış, çoğalmış, parlaklaşmıştı. Rearden'ı düşündü. Keşke kentte olsaydı, dedi içinden. Keşke onu bu gece görebilseydi.

Sonra tarihi fark edip ayıldı. Eve koşup giyinmesi gerekiyordu. Jim'in düğününe gitmek zorundaydı bu akşam. Ağabeyini bir yılı aşkın süredir ofis dışında hiç görmemişti. Nişanlısıyla da tanışmış değildi, ama gazetelerde o nişanla ilgili yeterince yazı okumuştu. Masasından yorgun bir tavırla kalktı. Düğüne gitmek, sonradan niçin gitmediğimi anlatmaktan daha kolay olacaktı.

Terminalin ana holünden hızla geçerken bir sesin arkasından. "Bayan Taggart!" diye seslendiğini duydu. Bir aciliyet tonu vardı seste. Hemen durdu. Bir iki saniye sonra, seslenenin sigara standındaki yaşlı adam olduğunu anladı.

"Günlerdir sizi görmeyi bekliyordum, Bayan Taggart," dedi adam. "Sizinle konuşmak için büyük telaş içindeyim" Yüzünde garip bu ifade vardı. Korkusunu göstermeme çabası içindeki birinin ifadesi.

Dagny gülümseyerek, "Özür dilerim," dedi. "Bir haftadır buradan aceleyle geçiyorum, uğramaya zamanım olmuyor."

Adam gülümsemedi. "Bayan Taggart, bana aylar önce verdiğiniz o dolar işaretli sigara," dedi, "Onu nereden buldunuz?"

Dagny bir an hareketsiz durdu. " Korkarım o konu çok uzun ve karmaşık bu hikâye," diye karşılık verdi.

"Onu size veren insanla temas kurma olanağınız var mı?"

"Herhalde vardır...ama pek de emin değilim. Neden?"

"Size onu nereden bulduğunu söyler mi?"

"Bilmiyorum. Söylemeyeceğini neden düşündünüz?"

Adam bir kararsızlık geçirdi, sonra sordu. "Bayan Taggart, birisine...imkânsız olduğunu bildiğiniz bir şeyi söylemek zorunda kalırsanız ne yaparsınız?'

Dagny güldü. “Sigarayı bana veren adam, kendi varsayımlarını yeniden kontrol et, demişti.”

“Öyle mi dedi? Sigarayla ilgili olarak mı?’

“Yo, pek sayılmaz. Ama neden? Nedir bana söylemek zorunda olduğunuz?”

“Bayan Taggart, dünyanın her tarafına sordum Tütün sanayinin içindeki ya da tütün sanayiiyle ilgili her enformasyon kaynağına danıştım Verdiğiniz izmariti kimyasal analizden geçirttim. O türlü kağıt üreten hiçbir fabrika yok.

Tütünün içindeki tadlandırıcı elementler daha önce hiçbir harmanda kullanılmamış. O sigara makineyle yapılmıştı, ama benim bildiğim hiçbir fabrikada yapılmamıştı...oysa her fabrikayı bilirim. Bayan Taggart, bildiğim kadarıyla o sigara...yeryüzünde yapılmış değil!”

***

Rearden yan tarafta durmuş, dalgın bakışlarla bakıyor, bu arada garson da yemek masasını iterek otel odasından çıkarıyordu. Ken Danagger gitmişti. Oda loştu. Konuşarak kararlaştırmasalar da, her ikisinin isteği üzerine yemek sırasında ışıkları da kısık tutmuşlardı. Danagger’ın yüzünün gözükmesini, kimsenin onu tanımasını istemiyorlardı.

Bir arada görülmek istemeyen suçlular gibi, gizli gizli buluşmuşlardı. İçlerinden birinin ofisinde de, evinde de, buluşamazlardı. En iyisi kentin kalabalığının gizliliğiydi. Rearden’ın Wayne-Falkland Oteli’ndeki süitini seçmişlerdi. Bu arada Danagger’a dört bin ton kadar çeşitli biçimlerde dökülmüş Rearden Metal'in tesliminin kararlaştırılmış olduğu duyulursa, her birine on bin dolar cezayla onar yıl hapis cezası verilebilirdi.

Yemek sırasında o yasadan da, amaçlardan da, aldıkları riskten de söz etmemişlerdi. Yalnızca iş konuşmuşlardı.

Danagger her toplantıda yaptığı gibi, net ve duru biçimde durumunu ortaya koymuş, ilk siparişinin yarısı kadarının tehlikedeki tünelleri desteklemeye yeteceğini söylemişti. Biraz daha gecikirse dayanamayacak tüneller vardı çünkü. Konfederasyon Kömür Şirketi üç hafta önce iflâs ettiğinde, madenlerini Danagger satın almıştı ve şimdi onları devreye sokmak istiyordu. “Çok iyi bir alan, ama durumu berbat. Geçen ay çok kötü bir kaza olmuş. Gaz patlaması ve göçük. Kırk kişi ölmüş.” Sonra da aynı monoton sesle, sanki istatistiki bilgiler veriyormuş gibi devam etmişti. “Gazeteler çığlık çığlığa, kömürün ülkedeki en kritik kaynak olduğunu haykırıp duruyor. Bir yandan da kömür üreticilerinin, petrol darlığını fırsat bilip büyük kârlar sağladığını söylüyorlar. Washington’daki bir grup benim çok büyüdüğümü, beni durdurmak için bir şey yapılmazsa yakında tekel hâline geleceğimi iddia ediyor. Yine Washington’da bir başka grup da, yeterince büyüyemediğimi, devletin madenlerime el koyması gerektiğini, benim açgözlünün biri olarak hep kâr peşinde koştuğumu, halkın yakıt ihtiyacına önem vermediğimi söylüyor. Şimdiki hesaplarıma göre, bu Konfederasyon Kömür Şirketi madeni, onarıma harcayacağım parayı kırkyedi yılda geri getirecek. Çocuğum yok. Orayı alışımın nedeni, kömürsüz bırakamayacağım bir müşterim olduğu için...o müşteri de Taggart Transcontinental. Demiryolları da çökerse neler olur diye düşünüp duruyorum.” Bir ara susup sonra eklemişti: “Buna neden hâlâ önem verdiğimi bilmiyorum ama, veriyorum işte. Washington’daki o adamlar, böyle bir durumda neler olacağını göremiyorlar. Ben görebiliyorum.” Rearden da, “Metali veririm,” demişti. “Siparişinin öbür yarısına ihtiyacın olduğunda, yine bana bildir. Onu da veririm!”

Yemeğin sonunda Danagger yine aynı tekdüze sesle, kelimelerinin anlamını çok iyi bilen birinin sesiyle konuşmuştu: “Eğer senin ya da benim yanımızda çalışanlardan herhangi biri bunu öğrenir, özel şantaja kalkışırsa, parayı ben öderim. Makûl ölçülerde tabiî. Ama eğer Washington’da arkadaşları varsa, o zaman ödemem. Onlardan biri ortaya çıkacaksa, hapse girerim, daha iyi.” “O zaman da birlikte gireriz,” demişti Rearden da.

Şimdi loş odada tek başına kalınca, hapse girme ihtimalinin kendisini kaygılandırmadığını, içinde boş bir duygu olduğunu fark etti. Ondört yaşındayken, açlıktan içi bayılırken, manavdan meyve çalmadığı günleri hatırlıyordu. Oysa şimdi...eğer bu yemek bir suçsa ve hapse girecekse, bu ona kamyon çarpmasından farklı görünmüyordu. Çirkin bir kaza. Ama bunun ahlâkî bir önemi yoktu.

Bir yıldır yaptığı ticaret anlaşmaları arasında kendisine zevk veren tek anlaşmayı, gizli bir suçmuş gibi saklamak zorunda kaldığını düşündü. Dagny ile geçirdiği geceler gibi. Oysa onu sağ tutan saatler yalnızca o saatlerdi. İki sır arasında bir bağlantı olduğunu hissediyordu. Mutlaka keşfetmesi gereken kritik bir bağlantı. Kavrayamadı. Onu ifade edecek kelimeleri bulamadı. Ama bulacağı günün de geleceğini hissediyordu. İşte o zaman, hayatındaki her sorunun cevabını da bulmuş olacaktı.

Duvara dayanmış, başını geriye atmış, gözlerini yummuştu. Dagny'yi düşünüyordu...O anda hiçbir soruyu kendisi açısından önemli bulmuyordu. Bu gece görecekti onu. Neredeyse nefret etti bu düşünceden. Çünkü, böylelikle yarın sabah da fazlasıyla yaklaşmış oluyordu. Ona veda etme zamanıydı yarın sabah. Acaba yarın kentten ayrılmayabilir miyim, diye meraklandı. Ya da belki bugün onu görmeye

gitmez, böylelikle bekleme süresini uzatabilirdi. Onu görmek...onu omuzlarından tutmak, yüzüne bakmak. Çıldırıyorsun sen, dedi kendine. Ama Dagny ömrünün her anında yanında olsa da, ona doyamayacağını biliyordu. O zaman da kendine bir başka anlamsız işkence geliştirecek, ona dayanmaya çalışacaktı. Onu bu gece göreceğini biliyordu. Görmeden gitme düşüncesi, zevki daha da yoğunlaştırıyor, bir anlık acı, birkaç saat sonrasının kesinliğini sabote ediyordu. Dagny'nin salonundaki ışığı yanık bırakırım, diye düşündü. Yatakta onun yatışına baktığında, yalnızca belinin ve ayak bileğinin altından incecik ışık geldiğini görürdü o zaman, Başını ışığa doğru çeker, yüzünü görürdü, Sonra o baş, hiç karşı koymadan sarkardı. Saçları kendi koluna düşerdi. Gözleri kapalı, yüzü acılı gibi gergin, dudakları onu bekler biçimde açık olurdu.

Duvara dayanmış, bekliyordu. Günün bütün olaylarının üzerinden dökülmesini, kendini özgür hissetmesine izin vermesini bekliyordu. Bir sonraki zaman dilimi...yalnızca kendisine aitti.

Odasının kapısı hiç uyarısız açıldığında, önce bunu tam olarak duyamadı, hattâ inanamadı. Bir kadının siluetini görüyordu. Sonra otel görevlisi yere bir bavul koydu, dönüp kayboldu. Duyduğu ses Lillian'ın sesiydi. "Aa, Henry! Karanlıkta yapayalnız mısın?"

Lillian kapının yanındaki elektrik düğmesine bastı. Orada duruyordu. Titizlikle giyinmişti. Açık bej seyahat tayyörü, sanki cam mahfaza içinde yolculuk yapmış gibi düzgündü. Gülümsüyor, evine varmış gibi eldivenlerini çekip çıkarıyordu.

"Akşam çıkmıyor musun, hayatım?" diye sordu. "Yoksa çıkmak üzere miydin?"

Cevap vermesinin ne kadar geciktiğini bilemedi. “Burada ne yapıyorsun?”

“Jim Taggart’ın bizi düğününe davet ettiğini hatırlamıyor musun? Düğün bu gece.”

“Onun düğününe gitmeye niyetim yoktu.”

“Aa, ama benim var!”

“Bu sabah ben çıkmadan niçin söylemedin?”

“Sana sürpriz yapmak için, sevgilim.” Neşeyle güldü. “Seni herhangi bir sosyal topluluğa sürüklemek hemen hemen imkânsız. Ama buna, bir anda kalkışmak başarılı olabilir, diye düşündüm. Fırlayıp çıkmak, iyi vakit geçirmek. Evli çiftlerin hep yapması beklendiği gibi. Sence bir sakıncası yoktur diye düşündüm. Geceyi New York’ta geçirmen o kadar sık oluyor ki!”

Rearden onun modaya uygun biçimde yar giyilmiş şapkasının kenarı altından kendisine çabucak baktığını gördü, bir şey söylemedi.

“Bir riske girdiğim doğru tabiî,” dedi Lillian. “Belki birini yemeğe çıkarıyor olabilirdin.” Rearden yine bir şey söylemedi. “Yoksa bu gece eve dönmeye mi niyetliydin?”

“Hayır.”

“Akşam için bir angajmanın mı vardı?”

“Hayır.”

“İyi.” Parmağıyla bavulunu gösterdi. “Kendi gece giysilerimi getirdim. Senden hızlı giyinebileceğime dair benimle bir orkide korsajına bahse girer misin?”

Dagny bu akşam ağabeyinin düğününde olacaktı. Bu akşamın artık Rearden için bir önemi kalmamıştı, “istersen seni akşam dışarıya çıkarırım ” dedi. “Ama o düğüne değil.”

“Ama ben oraya gitmek istiyorum! Sezonun en parlak olayı o! Herkes haftalardır o düğünü bekliyor. Tüm

arkadaşlarım. İki dünya bir araya gelse kaçırmam. Kentte ondan güzel bir şov yok. Ondan iyi reklam edilmişi de yok. Çok gülünç bir evlilik, ama tam Jim Taggart'tan bekleyebileceğin bir şey.”

Odada rahatça dolaşıyor, çevresine bakınıyor, tanımadığı bu yeri tanımaya çalışıyordu. “New York’a yıllardır gelmedim,” dedi. “Yani seninle gelmedim. Resmî bir nedenle gelmedim.”

Karısının gözlerinin, amaçsızca dolaşırken dolu tablada bir an duraklayıp sonra yine ilerlediğini gördü. İçinde bir tiksinti hissetti.

Lillian bunu onun yüzünden okudu, neşeyle güldü. “Ah, ama sevgilim, ben rahatlamış değilim! Tersine, hayal kırıklığına uğradım. Ruj bulaşmış birkaç izmarit bulacağımı umuyordum.”

Ortalığı incelediğini kabul ettiği için takdir etti onu. Bu kabullenme bir şaka havasında yapılmış olsa bile. Ama bu açık sözlülük havası, acaba şaka mı yapıyor, diye düşünmesine yol açtı. Bir an için, karısının aslında doğruyu söylediğini sezmişti. Ama bu ihtimali bir kenara bıraktı. Böyle bir şeyin mümkün olabileceğini düşünemezdi.

“Korkarım hiçbir zaman insan olmayacaksın,” dedi Lillian. “O nedenle de, bir rakibem olmadığından eminim. Eğer varsa da...ki kuşku duyarım, sevgilim...buna pek kaygılanacağımı sanmam, çünkü eğer her çağrılışında gelen biriyse, randevu ayarlamak bile gerekmiyorsa...o zaman da öylesinin nasıl biri olacağım herkes bilir.”

Dikkatli olmam gerek, diye düşündü. Neredeyse tokat atacaktı karısına çünkü. “Lillian, sanırım biliyorsun, bu tür esprilere ben tahammül edemem,” dedi.

“Öff, öyle ciddisin ki!” diye güldü karısı. “Hep unutuyorum. Her konuda çok ciddisin...özellikle de kendin konusunda.”

Sonra birdenbire ona döndü. Yüzündeki gülümseme yok olmuştu.Garip, yakaran bir ifade gelmişti yerine. Rearden bu ifadeyi onun yüzünde daha önceden de görmüştü. Samimiyet ve cesaret karışımı bir şey.

“Ciddi olmayı mı tercih ediyorsun, Henry? Peki. Hayatının bir bodrumunda ne zamana kadar var olmamı bekliyorsun? Ne kadar yalnızlık çekmemi istiyorsun? Senden hiçbir şey istemedim. Hayatını istediğin gibi yaşamana izin verdim. Bir tek akşamı bile veremez misin bana? Tamam, biliyorum, partilerden nefret ediyorsun ve bu akşam çok sıkılacaksın. Ama bunun benim için anlamı çok büyük. İstersen buna kof sosyal gurur diyebilirsin. Bir kere olsun, kocamla birlikte görülmek istiyorum. Herhalde senin hiç aklına gelmiyordur, ama önemli bir insansın. İnsanlar sana imrenir, senden nefret eder, sana saygı duyar, senden korkar. Hangi kadın olsa seni kocam diye göstermekten gurur duyar. Sen bunu aşağılık bir kadın kaprisi olarak görebilirsin, ama her kadının mutlu olma biçimidir bu. Sen bu standartlara göre yaşamıyorsun, ama ben bunlara göre yaşıyorum. Birkaç saat sıkılma pahasına, bana bu kadarını bile veremez misin? Yeterince güçlü olup kocalık görevini yerine getiremez misin? Oraya kendin için değil, benim hatırım için gidemez misin? Kendi istediğin için değil de, ben istediğim için?”

Dagny, diye düşündü çaresizlik içinde. Dagny ev hayatına ilişkin tek kelime söylemiş değildi ona. Hiçbir talepte bulunmamış, hiç sistem etmemiş, hiç soru sormamıştı. Onun önünde karısıyla gözükemezdi. Onun karşısına, gururla gösterilen bir koca olarak çıkamazdı. Keşke şu anda ölsem,

böyle bir şey yapmak zorunda kalmasam, diye düşünüyordu, çünkü bunu yapacağını anlamıştı.

Sırrını bir suç olarak kabul ettiği, sonuçlarına katlanma konusunda kendine söz verdiği için, haklı tarafın Lillian olduğunu baştan kabullendiği için, her türlü laneti kendine lâyık gördüğü için, o hak talep edildiğinde de reddedemezdi. Gitmeme nedeninin kendisini haklı kılmadığını biliyordu, çünkü beyninin içinde o yakarışı duymaktaydı: “Ah, Tanrım, Lillian, ne istersen yaparım, ama o parti olmasın!” Ama yalvaramazdı.

Dengeli, cansız, ciddi bir sesle, “Peki Lillian,” dedi. “Gelirim.”

***

Gül desenli dantel duvak, salaş dairenin kötü yer tahtalarına takılmıştı. Cherryl Brooks onu özenle kaldırdı, adımını atıp duvara asılı çarpık aynada kendine baktı. Bütün gün burada resimleri çekilmişti. Son iki aydır sık sık resmi çekiliyordu zaten. Gazeteciler resim çekmek istediklerinde, hâlâ inanamıyormuş gibi minnetle gülümsüyordu...ama keşke bu kadar sık istemeseler, diye düşünmekteydi.

Gazetelerden birinde vıcık vıcık aşk köşesinin kadın yazarı, Cherryl'ı haftalar önce koruyucu kanatları altına almıştı. Kişi olarak bilgelik düzeyi, tipik bir kadın polis kadardı. Cherryl ilk önce röportajcıların sivri dişleri arasında öğütülmeye başladığında, bu kadın sahip çıkmıştı ona. Bugün tüm gazetecileri kapı dışarı etmiş, “Tamam, haydi, gidin buradan!” demişti. Komşuları kovalayıp dairenin kapısını yüzlerine kapatmış, sonra onun giyinmesine yardım etmişti. Cherryl'ı düğüne arabasıyla götürecekti. Bunu yapacak başka hiç kimse bulunmadığını keşfetmişti.

Duvak, beyaz saten gelinlik, narin beyaz pabuçlar, bir de boynuna taktığı bir dizi inci bir araya gelince, Cherryl'ın odasındaki başka her şeyin toplamının beş katı kadar pahalı oluyordu. Yatak zaten odanın büyük kısmını tek başına doldurmaya yetiyordu. Geri kalan alanı da çekmeceler, bir sandalye, soluk bir perdenin ardında asılı duran birkaç elbise kaplıyordu. O yürüdükçe, gelinliğin kabarık eteği duvarlara sürtünüp durmaktaydı. İncecik bedeni o kabarık eteğin üzerinde, daracık, uzun kollu gelinliğe rağmen, çarpıcı biçimde salınıp duruyordu. Gelinliği kentin en iyi modacısı çizmişti.

Koruyucusundan özür diler gibi, "Anlarsın, o dükkânda işe girdiğimde, daha iyi bir eve taşınabilirdim," diyordu. "Ama bence geceleri nerede yatıp uyuduğumun o kadar da önemi yok. O nedenle paramı sakladım. İlerde daha önemli şeyler için gerekir diye..." Sustu, gülümsedi, gözleri kamaşmış gibi başını iki yana salladı. "Gerekir sanmıştım," dedi.

Koruyucusu, "İyi görünüyorsun," diye avuttu onu. "O berbat aynada fazla bir şey görünmüyor, ama iyisin."

"Bütün bunların olup bitişi...ben...kendi peşimden yetişemedim. Ama bak, Jim harika biri. Benim küçük dükkânda bir satıcı olmama, böyle bir yerde yaşıyor olmama aldırmıyor. Bunu bana karşı bir şey olarak görmüyor."

"Hı-hıı," dedi kadın. Yüzü ciddi görünüyordu.

Cherryl, Jim Taggart'ın buraya ilk gelişine nasıl şaşırdığını hatırlıyordu. İlk karşılaşmalarından bir ay kadar sonra bir akşam, hiç habersiz çıkagelmişti. Cheryl o zamana kadar onu yeniden görme umutlarını çoktan kaybetmişti bile. Onu karşısında görünce çok utanmıştı. Sanki çamur birikintisinin orta yerinde güneşin doğumunu yakalamaya

çalışıyormuş gibi hissetmişti kendini. Jim ise gülümsemiş, odadaki tek sandalyeye oturmuş, onun pembeleşen yüzüne, odanın durumuna bakmıştı. Sonra ona mantosunu giymesini söylemiş, alıp kentin en pahalı lokantasına, yemeğe götürmüştü. Orada Cherryl'ın ürkekliğine, utangaçlığına, yanlış çatalı almaktan korkusuna yine gülümsemiş, gözlerindeki masalsı bakışları seyretmişti. Cherryl onun ne düşündüğünü anlayamamıştı. Ama Jim onun afalladığının farkındaydı. Bu lokantaya geldikleri için değil de, o kendisini buraya getirdiği için. Pahalı yemeklere elini sürmekte zorluk çekmişti Cherryl. Bu yemeği, çoğu kızların yapacağı gibi, zenginin birinden gelen armağan olarak, domuzdan koparılan kıl olarak karşılamamıştı. Hak etmeyi ummadığı pırıl pırıl bir ödül gibi karşılamıştı.

İki hafta sonra yine gelmişti Jim. Derken buluşmaları adım adım sıklaşmıştı. Bazen Jim dükkânın kapanma saatinde arabasıyla oraya geliyor, Cherryl'ın dükkândaki arkadaşları o pırıl pırıl limuzine, kasketli şoföre bakakalıyorlardı. Jim onu en iyi gece kulüplerine götürüyor, kendi arkadaşlarına tanıtırken, "Bayan Brooks, Madison meydanındaki dükkânda çalışıyor," diyordu. Cherryl onların bakışlarını izlerken Jim de gözlerinde alaycı bir ifadeyle bekliyordu. Cherryl minnetle, benim numara yapma zorunluluğumu ortadan kaldırmaya çalışıyor, diye düşünüyordu. O çok cesur ve güçlü, başkalarının onaylayıp onaylamaması umurunda değil, diye geçiriyordu içinden. Ama bir gece bitişik masada oturan, züppe siyasal dergilerden birinde çalışan kadının kaşını havaya kaldırarak, "Jim ne kadar cömert!" dediğini duyunca, içinde hiç tatmadığı acayip bir acının alevlendiğini hissetmişti.

Jim istese, Cheryl bütün bunların karşılığında verebileceği şeyi seve seve verirdi. Onun istememesi karşısında da minnet duymaktaydı. İlişkileri korkunç bir borçmuş, kendisi bu borcu ödemek için ona sessizce tapmaktan başka hiçbir çareye sahip değilmiş gibi hissediyordu. Ama onun bu tapmaya da ihtiyacı yoktu herhalde.

Bazı akşamlar Jim buraya, onu almaya geliyor, ama sonra dışarı çıkmak yerine burada kalıyor, onunla konuşuyor, o da sessizce dinliyordu. Her şey her zaman beklenmedik şekilde oluyordu. Birdenbire. Sanki Jim'in de niyeti yokmuş, o anda içinde bir şey patlayıvermiş gibi. Yatağın üzerine oturuyor, çevresinin de, Cherryl'ın da farkında değilmiş gibi yığılıyordu. Konuşurken ikide bir gözleri Cherryl'ın gözlerini buluyordu ama, bu bakışlar sanki kendisini dinleyen bir insanın varlığından emin olmak istiyormuş gibiydi.

"...kendim için değildi, hem de hiç değildi. Niçin inanmıyor bu insanlar bana? Sendikaların seferleri azaltma talebini kabul etmek zorundaydım...onu yapmanın tek yolu da tahvillere moratoryum getirmekti, Wesley de o yüzden verdi onu bana...kendim için değil, işçilerim için. Gazetelerin hepsi, örnek bir işadamı olduğumu söyledi. Sosyal sorumluluğu olan bir işadamı. Öyle dediler. Bu doğru, öyle değil mi? Değil mi? Ne kusuru var o moratoryumun? Birkaç küçük teknik ayrıntıyı atladıysak, ne olmuş yani? İyi bir amaç uğruna yapılmıştı. Herkes aynı fikirde. Kendin için yapmadığın her şey iyidir, bunu bilmeyen yok...ama o iyi bir amacı takdir etmiyor. Kendinden başka hiç kimse iyi değil onun gözünde. Benim kız kardeşim acımasız, kibirli kahpenin teki. Kendi fikrinden başka kimseninkini beğenmez...Neden yüzüme öyle bakıp duruyorlar...o da, Rearden da, bütün ötekiler de...Kendilerinin haklı olduğundan niçin o kadar eminler?

Ben maddî dünyada onların üstünlüğünü kabul ediyorsam, neden onlar manevi dünyada benim üstünlüğümü kabullenmiyorlar? Onlarda beyin var, ama bende de kalp var. Onlar servet yaratma yeteneğine sahipse, ben de sevme yeteneğine sahibim. Benimki daha yüce bir şey değil mı? İnsanlık tarihi boyunca her zaman en yüce şey olarak kabul edilmemiş mi? Onlar niçin bunu kabul etmiyor? Kendilerinin büyük olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyorlar? Hem onlar büyükse ve ben değilsem...asıl o zaman önümde eğilmeleri gerekmez mi? Büyük değilim diye? Gerçek insanlık bu değil midir? Saygıya lâyık birine saygı göstermek bir iyilik değil ki! Kazandığı bir şeyin ona ödenmesinden ibaret. Asıl iyilik, hak edilmemiş bir saygıyı göstermek...Ama onlar iyilik yapma yeteneğinden yoksunlar. İnsan değiller. Hiç kimsenin ihtiyacına aldırdıkları yok...zaafına da. Ne aldırıyorlar...ne de acıyorlar...”

Cheryl bunların pek azını anlıyordu, ama onun mutsuz olduğunu, birinin onu incittiğini anlayabiliyordu Jim onun yüzünde kendisine duyduğu şefkatin çizgilerini gördü. Kendi düşmanlarına duyduğu kızgınlığı gördü. Kahramanlara bakar gibi baktığını gördü. O bakışın gerisindeki duyguları yaşayabilen biri sunuyordu bunu ona.

Cherryl onun bu acıları bir tek kendisine itiraf ettiğinden niçin bu kadar emin olduğunu bilmiyordu. Bunu özel bir onur, özel bir armağan olarak görüyordu.

Ona lâyık olmanın tek yolu, ondan hiçbir şey istememek, diye düşündü.Bir keresinde para vermeyi teklif etmişti Jim ona. O da reddetmişti. Gözlerinde pırıl pırıl bir öfkeyle. Jim bir daha buna kalkışmamıştı. Cherryl’in duyduğu öfke aslında kendine yönelikti. Acaba beni öyle biri olarak görmesine yol açacak bir şey mi yaptım, diye kuşkulanmıştı. Ama tabiî

gösterdiği ilgiye karşı nankörlük etmek, kendi çirkin yoksulluğuyla onu utandırmak istemiyordu. Yükselmeye, onun beğenisini hak etmeye hevesli olduğunu göstermek istiyordu. Bu nedenle ona, yardım etmek istiyorsa, daha iyi bir iş bulmasına yardımcı olabileceğini söylemişti. Jim cevap vermedi. Cherryl haftalarca bekledi, o ise konuyu hiç açmadı. Cherryl kendini suçlamaya başladı. Gücendirmişti belki de onu. Belki kendisinin kullanıldığını düşünmesine yol açmıştı.

Jim ona bir zümrüt bilezik verdiğinde, Cherryl hiçbir şey anlayamayacak kadar afallamıştı. Onu incitmemek için çaresizce çabalayarak, bunu kabul edemeyeceğini söylemiş, ona yalvarmıştı. “Neden?” diye sormuştu Jim. “Kötü bir kadın olmanın bedelini ödüyor değilsin ki! Kalkıp senden bir şeyler isteyeceğimden mi korkuyorsun? Bana güvenmiyor musun?” Cherryl utanç içinde kekelerken o yüksek sesle gülmüştü. Cherryl o külüstür siyah elbisesini giyip bileziği taktıktan sonra gece kulübüne gittiklerinde de ona bakıp garip garip gülümsemiş durmuştu.

Onu Bayan Cornelius Pope’un verdiği partiye götürdüğü gece de bileziği takmasını istemişti. Cherryl da, eğer beni dostlarının evine götürmekten utanmıyorsa, adları zirve sayıları yerde, gazetelerin sosyete sütunlarında boy gösteren o harika insanlarla tanıştırmaya cesaret ediyorsa, benim de eski elbisemi giyip onu utandırmaya hakkım olamaz, demişti kendi kendine. Yıl boyu biriktirdiği paraları gözden çıkarıp kendine parlak yeşil bir tuvalet almıştı. Şifondandı. Yakası açıktı. Sarı güllerden kuşağı, bir tokayla kapanıyordu. Soğuk ışıklarla süslenmiş o ciddi evin salonuna girdiği, kentin tepesine bakan terasa çıktığı zaman, tuvaletinin buraya uymadığını anlamıştı, ama bunun nedenini bilemiyordu. Yine de dik durmayı sürdürmüş, eller uzandıkça cesur bir kedi

yavrusu gibi gülümsemişti. Eğlenme amacıyla biraraya gelmiş insanlar kimseyi incitmez, diye düşünmüştü.

Bir saat geçtiğinde, gülümseme çabalarına bir çaresizlik, şaşkın bir yakarış ifadesi sinmişti. Daha sonra, çevresindeki insanları izlerken gülümseme tümüyle yok olmuştu. Şık giyinmiş, özgüven sahibi kızların, Jim'le konuşurken küstah bir ifade takındıklarını görüyordu. Sanki ona saygı duymuyorlarmış, hiçbir zaman da duymamışlar gibi. Özellikle içlerinden biri, ev sahibinin kızı olan Betty Pope, ikide bir Jim'e Cherryl'ın anlayamadığı şeyler söyleyip duruyordu...daha doğrusu, bunları doğru anladığından emin olamıyordu.

Başlangıçta ona kimse dikkat etmemiş, yalnızca birkaç kişi giydiği kıyafeti dönüp şaşkınlıkla süzmüştü. Bir süre sonra, bakmaya başlamışlardı ona. Yaşlıca bir kadının Jim'e kaygılı bir sesle, "Madison Meydanı'ndan Bayan Brooks mu dedin?" dediğini duymuştu. Jim'in çok net bir sesle cevap verirken yüzündeki o garip ifadeyi de görmüştü: "Evet, Raleigh's Five and Ten dükkânında, kozmetik reyonu." Bunun ardından, bazı kimselerin kendisine aşırı terbiyeli davranmaya başladığını fark etmişti. Bir kısmı da, belli ede ede uzaklaşmışlardı ondan. Çoğu, tam bir şaşkınlık içindeydi, Jim de o garip gülümsemesiyle olup bitenleri seyredip duruyordu.

Ortalıktan çekilmeye, onların dikkatinden uzaklaşmaya çalışmıştı Cherryl.

Salonun kenarına yöneldiğinde bir adamın omuz silkerek şöyle dediğim duydu: "Eh, Jim Taggart şu ara Washington'da en büyük güce sahip insanlardan biri." Ama adam bunu pek de saygılı bir sesle söylememişti.

Hava daha da kararırken terasta iki adamın konuşmasını işitmiş, neden kendisinden söz ettiklerine inandığını bilememişti: ‘Taggart cam isterse bunu da yapabilir tabiî!” Öbür adam da, Caligula adlı bir Roma İmparatoru’nun atına dair bir şeyler söylemişti.

Uzakta yükselen Taggart gökdeleninin dimdik duvarına bakmış, o zaman durumu biraz anladığına karar vermişti. Bu insanlar Jim’den nefret ediyorlardı, çünkü kıskanıyorlardı onu. Kendileri kim olurlarsa olsunlar, isimleri ve paraları ne kadar büyük olursa olsun, Jim’inki kadar büyük bir başarıya sahip değildiler. Herkesin imkânsız saydığı bir demiryolunu inşa etme başarısını hiçbiri göstermiş değildi. İlk defa olarak, Jim’e sunabileceği bir şeye sahip olduğunu gördü. Bu insanlar, Buffalo’da geride bıraktığı kişiler kadar küçük, hain insanlardı. Jim de kendisi kadar yalnızdı. Bulabildiği tek saygı da Cherryl'ın duygularının samimiyetiydi.

O zaman dönüp yeniden balo salonuna ilerledi, kalabalığın içinden kararlı adımlarla geçti. Terasın karardığında engellemek istediği gözyaşlarının yerine, şimdi gözlerinde müthiş pırıltılar vardı. Eğer Jim açıkça onun yanında olmayı seçmişse, bir tezgâhtar olmasına rağmen onu dostlarına göstermeyi göze almış, onların incitici tutumuna göğüs germişse, onların fikirlerine meydan okuyor demekti. Kendisi de bu cesarete katılmalı, burada üstüne düşen korkuluk görevine gönüllü olmalıydı.

Yine de, partinin bitmesinden son derece memnun olmuştu. Arabada onun yanına binip eve doğru giderlerken rahattı. Acı bir rahatlama. Deminki savaşçı cesareti, şimdi yerini garip bir çaresizlik duygusuna bırakmıştı. Bu duyguya teslim olmamaya çalıştı. Jim pek az konuşuyordu. Öylece oturmuş, suratını asmış, arabanın camından dışarıya

bakıyordu. Cherryl içinden, acaba bir şekilde onu hayal kırıklığına mı uğrattım, diye merak etti.

Oturduğu yere vardıklarında, kapıda ona, “Seni utandırdımsa özür dilerim...” dedi.

Jim bir an cevap vermedi, sonra, “Benimle evlenir misin desem, ne derdin?” diye sordu.

Cherryl ona baktı, sonra çevresine baktı. Pencerelerin birinden pis bir şilte sarkıtılmıştı. Karşı kaldırımda bir rehinci dükkânı vardı. Önünde bir çöp bidonu duruyordu. Böyle bir soru, böyle bir yerde sorulamazdı. Anlamını bile tam kavrayamamıştı sorunun. “Herhalde...benim mizah anlayışım yok,” diye cevap verdi.

“Sana teklifte bulunuyorum, tatlım.”

O zaman ilk kez öpüşmüşlerdi. Cherryl’ın yanaklarından aşağı yaşlar boşalıyordu. Partide boşalamayan yaşlar. Şaşkınlıktan, mutluluktan, bunun mutluluk olması gerektiği düşüncesinden kaynaklanan yaşlar...bir de, bunun böyle olmasını istememiş olduğuna dair fısıldayıp duran o küçük sesten...

Gazeteleri hiç düşünmemişti. Ama bir gün Jim ona evine gelmesini söylemiş, Cherryl oraya gittiğinde içerisini çok kalabalık bulmuştu. İnsanlar...ellerinde defterler, kameralar, flaşlar! Kendi resmini ilk defa gazetede gördüğünde (Jim kolunu onun omzuna attığı sırada çekilmiş bir resimdi.), sevinçle kıkır kıkır gülmüş, gururla, acaba kentteki herkes bunu görmüş müdür, diye düşünmüştü. Bir süre sonra sevinci yok oldu.

Sürekli resimlerini çekiyorlardı. Dükkândaki tezgâhın başında, metroda, oturduğu salaş binanın kapısında, sefil odasında. Jim şimdi teklif etse, ondan para almaya razı olur, nişanlılık dönemi boyunca kentten kaçıp ıssız bir yere, bir

otele saklanırdı, ama Jim'in öyle bir teklifte bulunduğu yoktu. Görünüşe göre, onun olduğu yerde kalmasından memnundu. Jim'in de ofisteki masasında, Taggart Terminali ana holünde, kendi özel vagonunun yanında, Washington'daki bir resmi ziyafette çekilmiş resimleri yayınlanmaktaydı. Tam sayfa resimler, dergilerde yazılar, radyolarda konuşmalar, haberlere girmeler...bunların hepsi bir tek, upuzun, sürekli bir çığlık gibiydi. "Külkedisi" ile "Demokrat İşadamı".

Cherryl tedirginlik hissettikçe kendi kendine, kuşkulanma, deyip duruyor, incindiği zaman da, nankörlük etme, diyordu. Bunları çok seyrek hissetmekteydi. Bazen geceyarısı uyandığında, odanın sessizliği içinde yatıp da uyuyamamak dayanılmaz geliyordu ona. Kendine gelmesinin, inanmasının, anlamasının yıllar süreceğinin farkındaydı. Günlerin içinden, güneş çarpmasına uğramış gibi geçip durmaktaydı. Tek gördüğü Jim Taggart'tı. O ilk zafer gecesinde gördüğü gibi.

Odasında son kere, başında duvağıyla şöyle bir durduğunda, köşe yazarı kadın, "Dinle beni, çocuk," dedi ona. "Sen sanıyorsun ki, insan hayatta incinirse, bu onun kendi günahı. Aslında uzun vadede bu da doğru tabiî. Ama sana, sende gördükleri iyi şeyler yüzünden zarar vermek, seni incitmek isteyen insanlar da olacaktır. Gördüklerinin iyilik olduğunu bilip, seni o yüzden cezalandırırcasına. Bunun seni yıkmasına izin verme."

Gözlerini ileriye dikmiş durumda, "Korktuğumu sanmıyorum," diye karşılık verdi Cherryl. Gülümsemesindeki pırıltı, bakışındaki ciddiyeti yumuşatıyordu. "Hiçbir şeyden korkmaya hakkım yok. Çok mutluyum. İnsanlar hayatta ancak acı çeker diyenlere hiçbir zaman inanmamıştım. Böyle şeylere kapılıp pes edemezdim. Çok güzel, çok harika şeyler olabileceğini biliyordum. Tabii bunun benim başıma

gelmesini beklemiyordum...Bu kadar büyüğünü, hele bu kadar çabuk, hiç beklemiyordum. Ama buna da ayak uydurmaya çalışacağım.”

***

“Para tüm kötülüklerin köküdür,” dedi Jim Taggart. “Parayla mutluluk satın alamazsın. Sevgi her türlü engeli, her sosyal mesafeyi aşar. Belki buna kalıp sözler diyeceksiniz ama, ben gerçekten böyle hissediyorum, çocuklar.” Wayne-Falkland Oteli’nin balo salonunda, ışıkların altında duruyordu. Nikâh töreni bittiği anda çevresine gazeteciler toplanmıştı.Konukların gazeteci çemberinin dışına dalgalar gibi çarpıp durduğunu işitiyordu. Cherryl yanı başındaydı. Beyaz eldivenli elini onun ceketinin siyah koluna dayamıştı. Kulaklarında hâlâ nikâh töreninde sarf edilen kelimeler çınlamaktaydı. Bunları gerçekten duymuş olduğuna inanamıyordu.

“Kendinizi nasıl hissediyorsunuz, Bayan Taggart?”

Bu soru gazeteci çemberinin bir yanından gelmişti. Onu bir anda, cin çarpmış gibi gerçeğe döndürdü. Bu soru, her şeyi gerçeğe dönüştürdü. Cherryl gülümsedi, boğulur gibi fısıldadı: “Ben...çok mutluyum...”

Salonun iki ayrı köşesinde, elbisesini patlatacak gibi görünen Orren Boyle ile, giysisini dolduramıyormuş gibi duran Bertram Scudder, kafalarında aynı düşünceyle konukları süzmekteydiler, ama ikisi de kafalarındaki düşünceyi itiraf edemezlerdi. Orren Boyle kendine, dostlar arasında olduğunu söylüyordu. Bertram Scudder ise, yazı malzemesi toplamakta olduğunu düşünmekteydi. Ama her ikisi de birbirinden habersiz olarak, oradaki yüzlerin zihinsel bir haritasını çıkarıyor, onları iki başlık altında sınıflandırıyordu. Birinci başlık, “Favor”, ikinci başlık da

“Korku”ydu. Konuklardan bazılarının burada bulunuşu, James Taggart’a yöneltilmiş özel bir korumanın işaretiydi. Kimi de buraya, Jim Taggart’ın düşmanlığını çekmemek için gelmişti. Kimi onu yukarı çekmek için elini aşağıya uzatmışken, kimi de üstüne tırmanabilsin diye eğilmiş durumdaydı. Günün yazılmamış yasasına göre, önemli bir insanın davetine ancak bu iki nedenden biri yüzünden gelinirdi. Birinci gruptakilerin çoğu gençti. Washington'dan gelmişlerdi. İkinci gruptakiler daha yaşlıydı. Onlar işadamlarıydı.

Orren Boyle'la Bertram Scudder, aslında kelimeleri, insanın zihni içinde kullanılmasından kaçınılması gereken bir sosyal araç olarak görürlerdi. Kelimeler bir taahhüttü. Yüzleşmek istemedikleri anlamlar yüklenebilirlerdi onlara. Onların haritasında kelimeye ihtiyaç yoktu. Anlamların sınıflandırılması fiziksel yollarla yapılıyordu...yani kaşların saygılı bir hareketi ya da dudakların alaycı bir kıvrımı. Beliren bir çehre, bir an içinde kafalarının içindeki hesaplama mekanizmasını harekete geçirmişti. Soğuk mavi gözler ve sarı saçlar. Hank Rearden. Tüm kasları ikinci fiziksel ifadeye yöneldi. Haritanın toplamı, James Taggart’ın gücünün bir tahmini sayılırdı. Yekûnu da oldukça etkileyiciydi.

James Taggart’ı konuklar arasında dolaşırken gördükleri anda, onun da durumu bildiğini anladılar. Hafif bir tedirginlik içindeymişçesine, Mors alfabesi gibi, kısa çizgiler ve kısa duraklamalarla dolaşıyordu. Keyifsizliğinin kaç kişiyi rahatsız edeceğini biliyormuş gibiydi. Yüzündeki gülümseme gölgesinde biraz da böbürlenme vardı. Buraya kendisine saygılarını ifade etmeye gelmenin, gelen insanları küçük düşüren bir şey olduğunu biliyormuş gibi. Biliyor ve bundan zevk alıyormuş gibi.

Arkasında konuklar kuyruk gibi dalgalanıp duruyordu. Amaçları ona, kendilerini hor görme zevkini tattırmaktı besbelli. Bay Mowen bir anlığına kuyruğun içinde belirip kayboldu, Dr. Pritchett ile Balph Eubank de kısacık gözüktüler. En göze çarpanı Paul Larkin'di. Taggart'ın çevresinde daireler çiziyordu. Oradan ara sıra yükselecek bir ışık sayesinde güneş yanığı bir tene kavuşmayı umuyormuşcasına. Belirsiz gülümsemesi, kendisine dikkat edilmesi için yalvarıyordu.

Taggart'ın gözleri ara sıra kalabalığı hızlı ve kaçamak bakışlarla süzüyordu. Bu şifreyi çözmeyi en iyi Orren Boyle bilirdi. Taggart birini arıyor, ama kimsenin fark etmesini istemiyordu. Eugene Lawson gelip Taggart'ın elini sıkınca aramalar sonuçlandı. Lawson ıslak alt dudağını, darbeyi yumuşatacak yastık gibi kıvırarak fısıldamıştı: "Bay Mouch gelemedi, Jim. Kendisi çok üzgün. Gelmek için bir uçak kiralamıştı, ama son anda bir şeyler çıktı, kritik ulusal sorunlar, bilirsin." Taggart hiç hareketsiz durdu, cevap vermedi, kaşları çatıldı.

Orren Boyle patlayıp gülmeye başladı. Taggart öyle bir hışımla ona döndü ki, ötekiler emir beklemeksizin dağılıp uzaklaştılar.

"Ne halt ettiğini sanıyorsun?" diye aksilendi Taggart.

"Hoşça vakit geçiriyorum, Jimmy, yalnızca hoşça vakit geçiriyorum. Wesley senin adamındı. Değil miydi?"

"Benim adamım olan öyle birini tanıyorum ki...unutmasa iyi olur."

"Kim? Larkin mi? Yo, Larkin'den söz ettiğini sanmıyorum. Ve eğer sözünü ettiğin Larkin değilse, o zaman iyelik zamirlerini kullanırken dikkatli olsan iyi edersin bence.

Yaş sınıflandırmasına aldırmam, çünkü yaşıma göre genç gösterdiğimi biliyorum, ama zamirlere alerjim vardır.”

“Çok zekice, ama bugünlerin birinde zekiliği aşırıya kaçıracaksın.”

“Eğer kaçırırsam, hemen harekete geç, durumdan mümkün olduğunca yararlan, Jimmy. Eğer.”

“Boyunun yetmeyeceği yerlere uzanmaya kalkan insanların sorunu, hafızalarının çok sınırlı olması. Senin hatırın için Rearden Metal’i piyasadan kimin kovaladığını sakın unutma.”

“Kimin o konuda söz verdiğini hatırlıyorum. Ondan sonra o yönergeyi engellemek için her çareye başvurdu, çünkü ilerde kendisine Rearden Metal’den raylar gerekebileceğini düşündü.”

“Çünkü sen on bin dolar harcayıp insanlara içki ısmarladın, onların tahvil moratoryumu yönergesini engelleyebileceğini umdun.”

“Doğru. Öyle yaptım. Demiryolu tahvili almış arkadaşlarım vardı. Hem...benim de Washington’da dostlarım var, Jimmy. Senin dostların moratoryum işinde beni altetti, ama benimkiler de Rearden Metal işinde seni alt etti...bunu unutuyor değilim. Ama boşver, bence sakıncası yok, bu işler böyle paylaşılır zaten, yeter ki bana maval okumaya kalkışma, Jimmy. O numaraları enayilere sakla.”

“Senin için her zaman elimden geleni yaptığıma inanmıyorsan..

“Tabiî yaptın. Koşullar dikkate alındığında, beklenebileceklerin en iyisini sağlamaya çalıştın. Bunu sürdüreceksin de. İhtiyaç duyduğun biri benim elimde olduğu sürece...ama bir dakika fazla değil. O yüzden sana hatırlatmak

istedim. Benim de Washington'da dostlarım var. Parayla satın alınamayacak dostlar. Seninkiler gibi...Jimmy."

"Ne demeye çalışıyorsun?"

"Tam senin aklından geçeni. Parayla satın alınanlar aslında beş para etmez, çünkü biri çıkar, onlara daha fazlasını verir. Alan herkese açıktır. Eski model rekabet alanı. Ama biriyle ilgili elinde bir şey varsa, o adam elindedir artık. Kimse daha fazlasını veremez, sen de onun dostluğuna güvenebilirsin. Eh, senin dostların varsa, benim de var. Sende benim de işime yarayabilecek adamlar var, ama bunun tersi de geçerli. Bence hava hoş...varsın olsun...alışverişte sakınca yok. Para alışverişi yapmazsak, ki onun modası çoktan geçti, o zaman adam alışverişi yaparız."

"Sözü nereye getirmeye çalışıyorsun?"

"Yalnızca sana, hatırlaman gereken bazı şeyler olduğunu söylüyorum. Şimdi, Wesley'i al, örneğin. Ona Ulusal Planlama Bürosu'nda baş yardımcı mevkiini vadetmiştin. Fırsat Eşitleme Yasası sırasında Rearden'a madik atması karşılığında. Bunu yapabilecek tanıdıkların vardı. Senden istediğim oydu. Anti-it-dalaşı sırasında benim tanıdıklarımın yaptığına karşılık olarak. Wesley kendi rolünü oynadı, sen de hepsinin kâğıt üzerine dökülmesini sağladın...elbette, o yasayı çıkartabilmek için giriştiği anlaşmaların yazılı kanıtları senin elinde, onu biliyorum. Bir yandan Rearden'dan, o yasayı engellemek için para alır, onu oyalarken. Hayli çirkin oyunlara girişmişti. Bunların hepsi açıklansa, Bay Mouch için durum çok tatsız olurdu. Sen sözünü tuttun, onu o işe getirdin, çünkü onu avcunda sayıyordun. Avcundaydı da. O da karşılığını cömertçe ödedi, öyle değil mi? Ama bunlar da ancak bir süre devam edebilir. Gün gelir, Bay Wesley Mouch öyle güçlenir, skandal da öyle eskir ki, kime kalleşlik ettiğine

ya da görevi nasıl kaptığına hiç kimse aldırmaz olur. Hiçbir şey sonsuza kadar sürmez. Wesley, Rearden'ın adamıydı, sonra senin adamın oldu, yarın da bir başkasının adamı olabilir."

"Bana bir imada mı bulunuyorsun?"

"Yoo, dostça bir uyarıda bulunuyorum. Seninle eski dostuz, Jimmy...ve bence öyle de kalmalıyız. Sanıyorum birbirimize çok yararlı olabiliriz; tabiî sen dostluk hakkında yanlış fikirlere kapılmazsan. Bana gelince, ben gücün dengeli olmasına inanırım."

"Mouch'un bu gece buraya gelmesini sen mi engelledin?"

"Eh, belki engelledim, belki de engellemedim. Buna kaygılanma işini sana bırakıyorum. Yaptımsa da benim için iyi, ama yapmadımsa, daha da iyi."

Cherryl'ın gözlen James Taggart'ı kalabalığın içinde izleyip duruyordu. Çevresinde durmadan değişen yüzler öyle dost gibi, sesleri öyle heves dolu ve sıcaktı ki, odadaki hiç kimsenin kötü bir niyeti olmadığından emindi. Bazılarının umut dolu, sır gibi, yarım cümleler ve yarım imalarla ikide bir kendisine Washington'dan söz ediyor olmasını anlayamıyordu. Sanki Cherryl'ın anlaması gereken bir konuda yardımını istiyor gibiydiler. Ne cevap vereceğini bilemiyordu. Gülümsüyor, aklına geldiği gibi cevaplar veriyordu. "Bayan Taggart" kimliğini korku belirtileriyle lekeleyemezdi.

Derken düşmanını gördü. Uzun boylu, incecik bir kadındı. Gri bir tuvalet giymişti. Görümcesi.

Cherryl'ın beynindeki öfkenin basıncı, Jim'in işkence altındaymış gibi çıkardığı seslerin birikiminden kaynaklanıyordu. Bitirilmemiş bir görevin çekim gücünü hissediyor, tedirgin oluyordu. Gözleri ikide bir düşmanına

dönüyor, onu dikkatle inceliyordu. Dagny Taggart'ın gazetelerdeki resimleri, ya pantolon giymiş bir kadını, ya da geniş kenarlı şapkayla dik kaldırılmış manto yakası arasından görünen bir yüzü gösterirdi. Şu anda üzerindeki gri tuvalet hemen hemen ahlâk dışıydı, çünkü çok sade ve namuslu bir giysiydi. Hattâ öyle silikti ki, insanın bilincinden yok oluyor, geriye o ince vücut kalıyordu. Grinin mavimsi tonu, gözlerinin silah madeni rengini güçlendirmekteydi. Mücevher takmamıştı. Yalnızca bileğinde bir tek bilezik vardı. Ağır metal bağlantılardan oluşmuş, mavimsi yeşil renkte bir zincir.

Cherryl, Dagny'nin yalnız kalmasını bekledi, o anda ileri atıldı, kararlı adımlarla salonu geçti. O silah çeliği gözlere yakından baktı. Soğuk görünüyordu gözler. Ama aynı zamanda yoğun bakışlıydı. O gözler terbiyeli, mesafeli bir merakla Cherryl'a dönmüştü,

Cherryl gergin ve sert bir sesle, "Bilmenizi istediğim bir şey var," dedi. "İlerde herhangi bir şekilde rol yapmaya gerek olmasın. Tatlı akraba havasına girecek değilim. Jim'e neler yaptığını, onu bütün ömrü boyunca nasıl mutsuz ettiğini biliyorum. Onu sana karşı koruyacağım. Sana haddini bildireceğim. Bayan Taggart benim. Bu ailede kadın benim artık."

"Sakıncası yok," dedi Dagny. "Erkek de benim."

Cherryl onun dönüp gidişine baktı, Jim'in ne kadar haklı olduğunu düşündü. Bu kardeş, buz gibi kötülüğü temsil ediyordu. Ona cevap vermemiş, saygı göstermemiş, herhangi bir duygu sergilememişti. Belki hafifçe şaşırmış gibi, kayıtsız bir alaycılık...o kadar.

Rearden, Lillian'ın yanında duruyor, o kıpırdadıkça ona eşlik ediyordu. Lillian kocasıyla birlikte görülmek istemişti, o da söz dinliyordu. Kimse kendisine bakıyor mu, bakmıyor

mu, farkında bile değildi. Çevredeki insanların hiçbirinin farkında değildi, bir tek, kendine görme izni veremeyeceği tek kişinin farkındaydı.

Bilincinden hâlâ silinmeyen sahne, Lillian'la birlikte salona girişleri ve Dagny'nin onlara bakışıydı. Kendisi de dosdoğru ona bakmış, o gözlerin kendisine yönelteceği her darbeye hazırlanmıştı. O anda Dagny'nin bakışlarından kaçmaktansa, Lillian açısından ne sonuç getirirse getirsin, herkesin önünde ihanetini itiraf etmeye bile hazırdı. Yeter ki yüzünü korkaklar gibi boş bir ifadeye büründürmesin, ona kendi hareketinin anlamını bilmiyormuş gibi numara yapmasın.

Ama darbe falan gelmemişti. Dagny'nin yüzünden yansıyan duyguların her dozunu çok iyi bilirdi. Şu anda bir şoka kapılmadığını görüyordu. O yüzde kusursuz dinginlikten başka bir şey görünmüyordu. Gözleri onun gözlerini bulmuş, sanki bu karşılaşmanın tüm anlamını bildiğini onaylamış, ama yüzüne...herhangi bir yerde bakıyormuş gibi bakmıştı. Ofiste ya da yatak odasında baktığı gibi. Rearden onu karşılarında, birkaç adım ötelerinde, gri tuvalet vücudunu nasıl sergiliyorsa, kendini öyle açıkça sergiler görüyordu.

Başını eğerek selamlamıştı onları. Nazik bir harekede, ikisine birden yönelik bir selam. Rearden da karşılık vermişti. Lillian'ın da kısaca başıyla onu selamladığını gördü. Sonra Lillian başka tarafa ilerledi, Rearden kendisinin uzun süre başını kaldıramadığını fark etti.

Lillian'ın arkadaşlarının kendisine neler söylediğini, kendisinin nasıl cevaplar verdiğini hiç bilmiyordu. Umutsuz bir yolda ilerleyen insan nasıl adım adım giderse, o da an an yaşıyor, hiçbir şeyin izini kafasında tutmuyordu. Lillian'ın neşeli gülüşünü duydu, o sesteki memnuniyeti hissetti.

Bir süre sonra çevresinde kadınlar olduğunu gördü. Hepsi de Lillian'a benziyor gibiydiler. Aynı statik süslenme, kaşlar aynı biçimde alınıp inceltilmiş, hafif kalkık durumda donmuş, gözler de bir eğlenme ifadesinde kilitlenmişti. Kendisiyle flört etmeye çalıştıklarını görüyordu. Lillian da onların bu çabalarının umutsuzluğunu seyrediyordu. Demek ki benden istediği o kadınsı mutluluk buymuş, diye geçirdi içinden. Kendisinin uymadığı, ama dikkate almak zorunda olduğu standartlar bunlardı. Olduğu yerde döndü, kaçıp bir erkek grubuna sığınmak istedi.

Erkeklerle sohbet sırasında da bir tek doğru dürüst cümle duyamadı. Hangi konuda konuşuyor olurlarsa olsunlar, sanki o konunun dışında şeylerden söz ediyormuş gibiydiler. Kelimelerini bildiği, ama anlamını çıkaramadığı bir lisanı dinler gibi dinledi. Alkolü fazla kaçırmış bir genç, küstahlık yansıtan bir edayla grubun yanından geçerken kıkır kıkır güldü, "Dersini aldın mı, Rearden?" dedi. Genç adamın ne demek istediğini Rearden anlayamadı. Ama oradaki herkes anlamış gibiydi.Şaşırmış ama gizli gizli memnun olmuş bir hâlleri vardı.

Lillian ondan uzaklaştı, sanki ona her saniye yanında kalmak zorunda olmadığını belli etti. Rearden salonun kenarına çekildi. Orada onu kimse fark etmez, gözlerinin hangi yöne döndüğünü de görmezdi. İşte o zaman Dagny'ye bakma iznini kendine verdi.

Gri tuvalete baktı. O yürürken yumuşak kumaşın dalgalanışını seyretti. Durduğu anda, ışıklarla gölgeler onu bir heykel gibi gösteriyordu. Çevresini saran dumanı bir an için, upuzun bir kavis hâlinde dizine, oradan sandaletinin burnuna inen mavimsi gri bir dalga olarak hissetti. Duman o anda

dağılsa, hangi ışığın ona hangi biçimi vereceğini ezbere biliyordu.

İçini burkan bir acı hissetti. Onunla konuşan her erkeği kıskanıyordu. Bunu daha önce hiç hissetmemişti, ama burada, herkesin ona yaklaşma hakkına sahip olduğu, bir tek kendisinin o hakka sahip olmadığı bu yerde...hissediyordu.

Sonra beynine inen bir darbe bir anda perspektifini değiştirmiş gibi, büyük bir şaşkınlık içinde, kendisinin burada ne işi olduğunu, buraya niçin geldiğini merak etti. O an için, geçmişinin tüm günlerini ve dogmalarını kaybetti. Kavramlarının, sorunlarının, acılarının silindiğini gördü. Bir tek şey biliyordu, o da insanın kendi arzularını elde etmek için var olduğuydu. Niçin buradaydı kendisi? Tek arzusu gri tuvaletli o figürü yakalamak, kendisine verilmiş ömrün sonuna kadar tutmakken, ondan hayatının bir tek saatini bile istemeye kimin hakkı vardı?

Bir an sonra, zihni bir titremeyle geri döndü. Dudaklarının sımsıkı, tiksinti dolu bir ifadeyle kapandığını, için için haykırdığı sözleri içerde tuttuğunu fark ediyordu: Bir anlaşma yapmışsın; ona uy. Hemen ardından, ticaret davalarında anlaşmalar ele alınırken, taraflardan biri diğerinin çıkarlarını hiç dikkate almamışsa, o anlaşmanın batıl sayıldığını hatırladı. Bu da nereden gelmişti aklına? Konuyla hiç ilgisi yoktu ki! Daha fazla düşünmedi.

James Taggart pencereyle bir saksı bitkisi arasında bir an yalnız kalma durumuna düşerken, Lillian Rearden'ın kendisine doğru seyirttiğini gördü. Durup onun yaklaşmasını bekledi. Ne amaçla yaklaştığını bilemiyordu ama hâlindeki bir şey -eğer şifreyi doğru çözüyorsa- onu dinlese iyi edeceğini fısıldıyordu.

Lillian, “Düğün hediyemi nasıl buldun, Jim?” diye sordu, ardından onun utanmış hâline güldü. “Yo, hayır, evindeki hediyeleri hatırlamaya, hangisinin benden geldiğini bulmaya çalışma. Evinde değil, burada.Maddesel olmayan bir hediye, hayatım.”

Kadının yüzündeki yarım gülümsemeye, bir sır paylaşırmış gibi ifadeye bakıyordu. Birini zekâsıyla alt etmenin kıvancını yansıtan gülümseme. Tedbirli gitmeye karar verdi, tatlı tatlı gülümseyerek, “Senin gelişin, bana verilebilecek en güzel hediye,” dedi.

“Benim gelişim mi, Jim?”

Jim’in yüzü bir an için bir şokun hapsine girdi. Lillian’ın ne demek istediğini anlıyor, ama böyle bir şey demek istemesini hiç beklemiyordu.

Oysa o açık açık gülümsedi. “Kimin gelişinin bu akşam senin açından en değerli olduğunu ikimiz de biliyoruz - ki bu da beklenmedik bir şey," dedi. “Bunun benim başarım olduğu gerçekten gelmedi mi aklına? Sana şaşıyorum. Potansiyel dostları tanıma konusunda bir deha olduğunu sanıyordum.”

Taggart yine de açık vermek istemedi. Sesinin sadeliğini koruyarak; “Senin dostluğuna verdiğim değeri yeterince belli edemedim mi, Lillian?”

“Yo, bak tatlım, neden söz ettiğimi ikimiz de biliyoruz. Onun buraya gelmesini beklemiyordun, eminim. Sen aslında onun senden korktuğunu elbette düşünmezsin, değil mi? Ama başkalarının onun korktuğunu düşünmesi...son derece büyük bir avantaj değil mi?”

“Ben...çok şaşırdım, Lillian.”

““Etkilendim’ demen gerekmez miydi? Konukların çok etkilendi. Onların düşüncelerini duyabiliyorum neredeyse. Çoğu kendi kendine, ‘O bile Jim Taggart’la geçinebilme

yollarını arıyorsa, biz de kuyruğa girsek fena olmaz,' diye düşünüyor. Birkaçı da, ‘Eğer o korkuyorsa, bizim kazancımız çok daha fazla olur,’ diye hesaplıyor. Sen de böyle düşünmelerini istersin tabiî. Zaferini gölgelemek istemem. Ama bunu tek başına başarmadığını bilen de yalnızca ikimiziz.”

Taggart gülümsemedi. Boş bir ifadeyle, dümdüz bir sesle, ama ölçülü bir haşinlikle, “Amacın ne?” dedi.

Lillian güldü. “Aslında seninkiyle aynı, Jim. Ama pratik açıdan, hiçbir amacım yok. Bu yalnızca sana yaptığım bir iyilik. Karşılığında bana bir iyilik yapmana da ihtiyacım yok. Kaygılanma. Hiçbir çıkar uğruna kulis yapıyor değilim. Bay Mouch’dan bir takım özel yönergeler koparmak da istemiyorum. Hattâ senden elmaslı bir taç da istemiyorum...aslında maddesel olmayan bir taç istediğim...yaptığım sence makbule geçsin, bana yeter.”

Taggart ilk defa olarak dosdoğru onun yüzüne baktı. Gözleri kısılmış, yüzünde onunki gibi bir yarım gülümseme belirmiş, ifadesi rahatlamıştı. Karşılıklı olarak, birbirlerinin yanında gerilmediklerinin işaretiydi bu. “Sana hep hayranlık duyduğumu bilirsin, Lillian. Seni gerçek ‘süper-kadınlar’dan biri sayarım.”

“Farkındayım.” Tatlı sesine belli belirsiz bir alaycılık sinmişti.

Taggart onu küstah bakışlarla inceliyordu. “Dostlar arasında biraz meraka izin var diye düşünüşümü bağışlarsın umarım.” Bu sefer Taggart’ın sesi özür diler gibiydi. “Kendi kişisel çıkarlarınla ilgili bazı mâlî yükler...ya da kayıplar olması ihtimalini...acaba hangi açıdan değerlendiriyorsun diye düşünüyordum.”

Lillian omuz silkti. “Binici kadınlarla aynı açıdan, hayatım,” dedi. “Dünyanın en güçlü atı sende olsa, üstüne rahat binebilmek için donatır mıydın...o hâliyle en yüksek hızına ulaşamayacağını, tam kapasitesine erişemeyeceğini,o büyük gücünün ziyan olacağını bildiğin hâlde? Yapardın tabiî...çünkü tam kapasiteyle koşsa seni çok geçmeden sırtından atardı...Ama mâlî konular benim asıl derdim değil...senin de değil, Jim.”

Taggart yavaşça, “Seni gerçekten hafife almışım,” dedi.

“Eh, o hatanı düzeltmene yardımcı olabilirim. Onun sana çıkardığı problemi biliyorum. Senin ondan niçin korktuğunu biliyorum...ki korkmakta haklısın. Ama...sen iş dünyasının, siyaset dünyasının adamı olduğuna göre, senin dilinde konuşmaya çalışayım. İşadamı, malı teslim edebilirim, der, sandık başkanı da, oyu sağlayabilirim, der, tamam mı? Benim bilmeni istediğim şey de...onu canım istediği zaman getirebileceğimdir. Buna göre hareket edebilirsin.”

Dostlar arası kurallara göre, kendinin herhangi bir zaafını belli etmek, silahı düşmanın eline vermek demekti. Ama Taggart bu kadının itirafı altına kendi imzasını atmaktan kaçınmadı, “Keşke ben de kız kardeşim konusunda bu kadar akıllı olabilseydim,” dedi.

Lillian ona hiç şaşırmadan baktı. Bu sözleri konuyla ilgisiz bulmuş değildi. “Evet, o sağlam kaya,” dedi. “Duyarlı noktası yok mu? Zaafları yok mu?”

“Hiç yok.”

“Aşk ilişkileri?”

“Tanrım, elbette hayır!”

Lillian omuz silkip konuyu değiştirdi. Dagny Taggart konusuyla uğraşmayı çekici bulmuyordu. “Seni serbest bırakayım da biraz Balph Eubank’le çene çal,” dedi. “Kaygılı

görünüyor, çünkü bütün akşam boyunca hiç yüzüne bakmadım. Acaba edebiyatın mahkemelerde hiç dostu olmayacak mı, diye kaygılanıyor.”

“Lillian, sen bir harikasın!” Bu söz ağzından birdenbire fırlamıştı.

Lillian güldü. “İşte bu, benim istediğim maddesel olmayan taç, tatlım,” dedi.

Kalabalığın içinde ilerlerken Lillian’ın yüzünde hâlâ o gülümsemenin izleri vardı. Çevresindeki yüzlerde gördüğü gerilime ve sıkmaya doğru yavaşça akan bir gülümseme. Rastgele ilerliyor, gözükmekten hoşlanıyordu. Yumurta kabuğu rengindeki saten elbisesi, ince uzun vücudunun hareketleriyle koyu krema gibi kıpırdıyordu.

Dikkatini çeken, mavimsi yeşil pırıltı oldu. Işıkların altında bir an çaktı o renk. İncecik, çıplak bir kolun bileğindeydi. Sonra ince vücudu, gri elbiseyi, kırılgan çıplak omuzları gördü. Durdu. Bileziğe kaşlarını çatarak baktı.

Dagny o yaklaşırken ona doğru dönmüştü. Lillian’ın hoşlanmadığı şeyler arasında birinciliği, Dagny’nin yüzündeki o mesafeli terbiye ifadesi alıyordu.

Rahatça gülümseyerek, “Ağabeyinizin evliliği hakkında ne düşünüyorsunuz, Bayan Taggart?” diye sordu.

“Herhangi bir düşüncem yok.”

“Yani düşünmeye değmeyecek bir olay gibi mi görüyorsunuz?”

“Eğer tam ifade etmek şartsa, evet, onu demek istiyorum.”

“Ya. Ama insani açıdan da mı önemi yok sizce?”

“Yok.”

“Ağabeyinizin evlendiği gelin sizce biraz ilgiyi hak etmiyor mu?”

“Hayır.”

“Size imreniyorum, Bayan Taggart. Olimpos’da yaşıyormuş gibi mesafeliliğinize hayranlık duyuyorum. Herhalde fânilerin asla sizin iş başarılarınıza erişmeyi umut edememesinin nedeni de odur. Dikkatlerinin bölünmesine izin veriyorlar. En azından, başka sahalarda elde edilen başarıların da farkında olmaları yüzünden.”

“Hangi başarılardan söz ediyoruz?”

“Sanayi alanında değil de, insanı alandaki fetihlerinde beklenmedik doruklara ulaşan kadınları hiç mi takdir etmezsiniz?”

“İnsanî alanda ‘fetih’ diye bir sözcüğe yer olduğunu düşünmüyorum.”

“E, ama şu kadının ağabeyiniz karşısında kazandığı zaferin benzeri uğruna başka kadınların ne kadar çalıştığını düşünün...eğer çalışma bunun tek yolu olsaydı yani..

“Başardığı şeyin gerçek niteliğini tam olarak bildiğini sanmıyorum.” Rearden onları birarada gördü, yaklaştı. Sonu nereye varırsa varsın, bunu duymak zorunda olduğunu düşünüyordu. Yanlarında sessizce durdu. Lillian geldiğinin farkında mıydı? Bundan emin olamıyordu. Ama Dagny’nin farkına vardığını biliyordu.

Lillian, “Ona biraz anlayış gösterin, Bayan Taggart,” dedi. “En azından, biraz dikkat yöneltme cömertliğini gösterin. Sizin parlak istidatlarınıza sahip olmayan, ama kendilerine göre başka nitelikleri olan kadınları küçümsememelisiniz. Doğa her zaman armağanlarını dengeler, bazı telâfiler sunar...sizce de öyle değil mi?”

“Sizi doğru anladığımdan emin değilim.”

“Eminim daha açık konuşmamı istemezsiniz.”

“Yo, isterim.”

Lillian öfkeyle omuz silkti. Kendi arkadaşı olan kadınlar arasında, sözleri çoktan anlaşılır, hattâ yarıda durdurulurdu. Oysa bu seferki hasım, yeniydi ona göre. İncinmeyi reddeden bir kadın. Daha açık konuşmaya niyeti yoktu. Ama Rearden'ın da kendisine bakmakta olduğunu görüyordu. Gülümsedi, "Eh, gelininizi bir düşünün, Bayan Taggart," dedi. "Hayatta yükselmek için ne gibi bir şansı vardı? Sizin kesin standartlarınıza göre...hiç yoktu. İş hayatında kendine başarılı bir kariyer edinemezdi. Onda sizin olağanüstü zekânız yok. Hem zaten erkekler böyle bir şeyi imkânsız hâle getirirler. Onu fazla çekici bulurlar. Bu durumda o da, erkeklerin standartlarının ne yazık ki sizinkiler kadar yüksek olmamasından yararlanmayı seçmiş. Sizin eminim onaylamayacağınız yeteneklerini devreye sokmuş. Bizim gibi aşağınızda kalan kadınlarla, önemli saydıkları alanda rekabet etmeye hiçbir zaman heves duymadınız...yani erkekleri nüfuzumuz altına alma alanında."

"Eğer buna nüfuz diyorsanız, Bayan Rearden...o zaman, hayır, duymadım"

Ayrılmak üzere dönerken, Lillian'ın sesi onu durdurdu. 'Tümüyle tutarlı olduğunuza, insani zaaflardan tümüyle arınmış olduğunuza inanmak isterdim, Bayan Taggart. Hiçbir zaman bir insana iltifat ya da hakaret yöneltmediğinize inanmak isterdim. Ama bakıyorum, bu gece hem Henry'nin hem de benim burada bulunmamızı bekliyormuşsunuz."

"Yo, doğrusu bekliyordum diyemem. Ağabeyimin konuk listesini görmemiştim."

"O hâlde o bileziği niçin takıyorsunuz?"

Dagny'nin gözleri kararlı bir hareketle onunkileri buldu. "Her zaman takıyorum," dedi.

"Bu sizce bir şakayı fazla üstelemek değil mi?"

“O hiçbir zaman şaka değildi, Bayan Rearden.”

“O hâlde o bileziği bana geri vermenizi istediğimi söylediğimde beni anlarsınız.”

“Sizi anlarım. Ama onu geri vermem.”

Lillian bir an sustu. Bu sessizliğin anlamını ikisinin de çok iyi anlamasını istiyor gibiydi. Bir an Dagny’nin gözlerine gülümsemeden baktı. “Ne düşünmemi bekliyorsunuz, Bayan Taggart?”

“Ne isterseniz.”

“Amacınız nedir?”

“Amacımı, bana o bileziği verirken biliyordunuz.”

Lillian, Rearden’a baktı. Rearden’ın yüzünde hiçbir ifade yoktu. Lillian orada hiçbir tepki göremedi. Ne kendisine yardım etme, ne de bu işi sonlandırma niyeti vardı orada. Yalnızca yoğun bir dikkat. Kendini spot ışığında duruyormuş gibi hissettiren bir dikkat.

Gülümsemesi geri döndü. Koruyucu bir kalkandı o. Eğlenen, üstten bakan bir gülümsemeydi. Olayı yeniden salon sohbeti alanına çekiyordu. “Eminim bunun ne kadar uygunsuz olduğunu biliyorsunuzdur, Bayan Taggart.” “Hayır.”

“Ama tehlikeli ve çirkin bir riske girdiğinizin farkındasınızdır.”

“Değilim.”

“Durumun yanlış anlaşılması olasılığını dikkate almıyor musunuz?” “Hayır.”

Lillian sitemli bir gülümsemeyle başını iki yana salladı. “Bayan Taggart, bunun soyut teorilere göre bir alan olmadığını, pratik gerçeklerin düşünülmesi gerektiğini görmüyor musunuz?”

Dagny gülümsemedi. “O tür bir cümlenin anlamını hiçbir zaman anlayamamışımdır.”

“Benim dediğim tutumunuz son derece idealist olabilir...zaten eminim öyledir...ama ne yazık ki çoğu kişi sizin yüce zihniyetinizi paylaşamadığından, hareketinizi şu ya da bu şekilde, en istemediğiniz yolda yanlış yorumlayabilir.”

“O zaman sorumluluk da, risk de, onlara ait olur, bana değil.”

“Doğrusu hayranım bu sizin...yo, ‘masumiyet’ demeyeyim de, ‘duruluğunuza’ diyebilir miyim? Eminim hiç aklınıza gelmemiştir, ama hayat hiç de o kadar dümdüz ve mantıksal değildir...yani bir demiryoluna benzemez. Üzücü olsa da mümkündür ki, sizin yüce niyetleriniz, insanların başka şeyler düşünmesine yol açabilir...Bunların tatsız ve skandal niteliğinde olabileceğini biliyorsunuzdur.”

Dagny dosdoğru ona bakıyordu. “Bilmiyorum.”

“Ama o ihtimali görmezden gelemezsiniz.”

“Gelirim.” Dagny uzaklaşmak üzere döndü.

“Ama saklayacak bir şeyiniz olmasa tartışmadan kaçar mıydınız?” Dagny durdu. “Ve eğer o parlak...ama aşırı atak...cesaretiniz, kendi isminizle kumar oynamanıza izin verse bile, Bay Rearden’a yönelik tehlikeleri görmezden gelebilir misiniz?”

Dagny yavaşça sordu. “Nedir Bay Rearden’a yönelik tehlikeler?”

“Eminim beni anlıyorsunuzdur.”

“Anlamıyorum.”

“Ama herhalde daha açık konuşmaya gerek yoktur.”

“Var...eğer bu tartışmayı sürdürmek istiyorsanız.”

Lillian’ın gözleri Rearden’ın yüzüne döndü, o yüzde, devam etmekle burada kesmek arasındaki seçimine yardıma olacak bir işaret aradı. Ama Rearden ona yardım etmedi.

“Bayan Taggart,” dedi Lillian. “Felsefî düzey konusunda asla size denk değilim. Ben sıradan bir ev kadınıyım. Lütfen bileziği bana verin...eğer düşünmemi istemediğiniz şeyi düşünmemi, adını anmamı istemediğiniz şeyi anmamı istemiyorsanız.”

“Bayan Rearden, kocanızla yattığımı ileri sürmek için seçtiğiniz yer ve yol bu mu?”

“Elbette ki hayır!” Bu çığlık çok çabuk yükselmişti. Panik dolu bir sesti. Refleks de yansıtıyordu. İş üstünde yakalanan yankesicinin eli ancak böyle bir refleks gösterirdi. Öfkeli ve ürkek bir gülüşle, alaycı bir sesle, gerçek fikrim istemeyerek itiraf ettiğine işaret eden bir samimiyetle konuştu. “Bu aklımdaki en zayıf ihtimal olur”

Rearden, “O hâlde lütfen Bayan Taggart’tan özür dile,” dedi.

Dagny soluğunu tuttu. Bu sırada ağzından çok hafif bir ses çıkmıştı.İkisi birlikte Rearden'a döndüler. Lillian onun yüzünde hiçbir şey göremedi. Dagny ise işkence görmekte olduğunu gördü.

“Gereği yok, Hank,” dedi.

“Var...bence var” Sesi soğuktu. Dagny’ye bakmıyor, Lillian’a, uyulması beklenen bir emir vermiş gibi bakıyordu.

Lillian onun yüzünü hafif bir şaşkınlıkla inceledi, ama kaygı ya da öfke göstermedi. Karşısına önemsiz bir bulmaca çıkmış gibi davranıyordu. “Elbette,” dedi. Sesi yine sakin ve özgüvenliydi. “Eğer sizin için ihtimal dışı, kocam için de imkân dışı bir ilişkinin varlığını düşünmüşüm gibi bir izlenim yarattımsa, lütfen özürlerimi kabul edin. Bayan Taggart!”

Dönüp kayıtsız adımlarla uzaklaştı, ikisini yalnız bıraktı; demin söylediklerini kanıtlar gibi.

Dagny hareketsiz duruyordu. Gözleri kapalıydı. Lillian'ın bileziği kendisine verdiği akşamı düşünüyordu. Rearden o gün karısının tarafını tutmuştu. Bu gece ise kendisinden yana çıkmıştı. Üçünün arasında, bunun ne anlama geldiğini anlayan tek kişi de Dagny'ydi.

"Bana en kötü şeyleri söylesen bile, haklısın."

Rearden'ın sesini duyunca gözlerini açtı. Buz gibi bakışlar kendisine dikilmişti. Rearden'ın yüzü sertti. Bağışlanma dileği sayılabilecek hiçbir acı ya da özür ifadesi yoktu.

"Sevgilim, kendine öyle eziyet etme," dedi Dagny. "Senin evli olduğunu biliyordum. Bu bilgiden kaçınmaya hiç kalkışmadım. Bu gece de bundan incinmiş değilim."

Rearden'ın hissettiği birkaç şamar arasında en şiddetlisi, Dagny'nin ağzından çıkan ilk kelime olmuştu. Daha önce hiç kullanmamıştı o kelimeyi. Bu şefkat dolu sesi de daha önce duymasına hiç izin vermemişti.Gizlice buluştuklarında, evliliğinden hiç söz etmemişti. Oysa burada, hiçbir çaba sarf etmeden bunu ifade etmekteydi.

Dagny onun yüzündeki öfkeyi gördü. Acıma duygusuna karşı isyan. Sanki ona, ıstırap çekmediğini, yardıma da ihtiyacı olmadığını söylüyordu, sonra da, Dagny'nin onun yüzünü kendi yüzü kadar iyi tanıdığını anladığı belli oldu. Gözlerini yumdu, başını biraz eğdi, mırıldanır gibi, 'Teşekkür ederim," dedi.

Dagny gülümsedi, ona arkasını döndü.

James Taggart'ın elinde boş bir şampanya kadehi vardı. Balph Eubank'in oradan geçen garsona telaşla el salladığını gördü. Sanki garson bağışlanmaz bir kusur işlemiş gibi. Sonra Eubank cümlesini tamamladı:

"...oysa siz, Bay Taggart, daha yüksek bir düzeyde yaşayan kişiyi kimsenin anlayamayacağını bilirsiniz.

İşadamlarının yönettiği bir dünyada, edebiyat için destek aramaya çalışmak umutsuz bir mücadele. Hepsi ya kasıntı orta sınıf adiler ya da Rearden gibi kan emici vahşiler.”

Bertram Scudder yaklaşıp, “Jim,” diye omzuna bir şaplak indirdi. "Sana sunabileceğim en büyük iltifat, ‘sen işadamı değilsin’ demektir herhalde.”

Dr. Pritchett, “Sen kültür adamısın, Jim,” dedi. “Rearden gibi maden kazıcısı değilsin. Washington’ın yüksek eğitime yardımının ne kadar hayati önemi haiz olduğunu sana anlatmama gerek yok.”

Balph Eubank, “Son romanımı gerçekten beğendiniz mi, Bay Taggart?” dedi. “Sahiden beğendiniz mi?”

Orren Boyle salonun karşı tarafına yürürken gruba şöyle bir göz attı, ama durmadı. Kısacık bakış, grubun ne peşinde olduğunu anlamasına yetmişti. Olacak tabiî, diye düşündü. Bir şeyleri değiş tokuş etmek şarttı. Şu anda neyin değiş tokuş edildiğini biliyor, ama adını koymayı canı istemiyordu.

James Taggart şampanya kadehinin üzerinden, “Yeni bir çağın şafağındayız,” dedi. “Ekonomik gücün zorba despotluğunu yıkmaktayız. İnsanları doların hükmünden kurtaracağız. Manevî ideallerimizi, maddî imkanları ellerinde tutanların tahakkümünden kurtaracağız. Kültürümüzü kâr peşinde koşanların kıskacından çekeceğiz. Daha yüce ideallere bağlı bir toplum kuracağız ve para aristokrasisinin yerine..

Grubun dışından bir ses duyuldu: “Nüfuz aristokrasisini geçireceğiz.”

Hepsi birden döndüler. Karşılarında duran adam Francisco d'Anconia’ydı. Yüzü yaz güneşinden yanmıştı. Gözleri tam gökyüzünün güneşle tutuşup yanarkenki rengini andırıyordu. Gülümsemesi yaz sabahları gibiydi. Üzerindeki resmi takımı

taşıyışı, salondaki diğer insanları ödünç alınmış kostümler içinde maskeli baloya gelmiş gibi gösteriyordu.

Buz gibi sessizliğin içinde, “Ne oldu ki?” diye sordu. “Buradakilerin bilmediği bir şey mi söyledim?”

James Taggart’ın ilk söyleyebildiği söz, “Buraya nasıl geldin?” demek oldu.

“New York’a kadar uçakla, oradan taksiyle, sonra da asansörle. Benim süitim seninkinden elliüç kat daha yukarda.”

“Ben onu...yani, onu demek istemedim. Benim demek istediğim..

“Bu kadar şaşırmış görünme, James. New York’a inip buralarda bir parti verildiğini duyarsam, herhalde kaçırmak istemem, değil mi? Sen hep benim parti kuşu olduğumu söylersin.”

Grup onları seyrediyordu.

“Seni gördüğüme çok sevindim tabiî,” dedi Taggart nezaketle. Ama arkasından kavgacı bir sesle o sözü dengeledi: “Ama eğer sanıyorsan ki burada...”

Francisco onun tehdidine aldırış etmedi. Cümlenin havada duraklamasına, kesilmesine izin verdi, sonra terbiyeli terbiyeli, “Neyi sanıyorsam?” diye sordu.

“Beni çok iyi anlıyorsun.”

“Evet, anlıyorum. Ne düşündüğümü söyleyeyim mi sana?”

“Şu dakika herhalde sırası değil...”

“Bence beni gelinle tanıştırmalısın, James. Görgü kuralları zaten sana pek de sıkı yapışmış sayılmaz. Acil durumlarda hep unutursun onları. Oysa onlara asıl öyle anlarda ihtiyaç vardır.”

Taggart onu Cherryl'ın yanına götürmek üzere dönerken Bertram Scudder'dan yükselen sesi duydu. Doğmamış bir gülüş sesiydi bu. Daha bir dakika önce ayaklarının dibinde debelenen, Francisco d'Anconia'ya duydukları nefret onun duyduğundan bile büyük olan adamların, deminki sahneyi seyretmekten yine de zevk aldığını düşündü. Bu bilginin yarattığı sonuçlar, adını anmak istemediği şeyler arasındaydı.

Francisco, Cherryl'ın önünde eğildi, en iyi dileklerini sundu, ona sanki veliahtın geliniymiş gibi davrandı. Taggart onu kaygıyla seyrederken birden rahatladı, ardından içinde isimsiz bir güceniklik belirdi. Ona ille de bir isim takmaya çalışsa, 'keşke durum Francisco'nun yarattığı görkemi hak etse' diyebilirdi.

Francisco'nun yanında kalmaktan korktuğu kadar, onu konukların arasında kaybetmekten de korkuyordu. Birkaç ürkek adım atarak geriledi, ama Francisco da gülümseyerek onu izledi.

"Düğününü kaçıracağımı düşünmüş olamazsın, James. Hele sen benim çocukluk arkadaşım ve en iyi hissedarım olduğuna göre."

"Ne!" diye soludu Taggart. Ama sonra hemen pişman oldu. Ağzından çıkan bu ses, bir paniğin itiraf edilmesiydi.

Francisco fark etmemiş gibi davrandı. Neşeli ve masum bir sesle, "Eh, biliyorum tabiî," dedi. "D'Anconia Bakır'ın hissedarlar listesindeki her paravan ismin gerisindeki ikinci paravanı bilirim. Dünyanın en büyük şirketinden büyük hisse alacak kadar zengin insanlar arasında adı Smith ve Gomez olan ne çok adam var, bilsen çok şaşardın. Böyle olunca, azınlık hissedarların arasında ne gibi seçkin kişiler bulunduğunu merak edip öğrenmeme şaşmazsın herhalde. Dünyanın her yanından son derece ünlü kişiler arasında pek

popüler olduğumu öğrendim. Hiç parası kalmamış olduğunu sandığın halk devletlerinden bile.”

Taggart kaşlarını çatıp kuru bir sesle konuştu: “Yatırımları doğrudan yapmamayı akıllıca bir hareket hâline getiren pek çok sebep...yani iş sebepleri olabiliyor.”

“Bunun bir sebebi, zenginliğini herkesin bilmesini istememek olabilir. Bir başka neden, nasıl zengin olduğunu başkalarının bilmelerini istememek olabilir.”

“Ne demek istediğini de anlamıyorum, ne gibi bir itirazın olabileceğini de.”

“Yo, hiçbir itirazım yok. Makbule geçti. Pek çok yatırımcım, yani demode insanların çoğu, San Sebastian olayından sonra beni bıraktı.O olay onları korkutmuştu. Ama çağdaş olanların bana inancı daha fazlaydı. Her zamanki gibi davrandılar, inanca dayanarak. Ne kadar makbule geçtiğini anlatamam sana.”

Taggart içinden, keşke Francisco bu kadar yüksek sesle konuşmasa, diyordu. Keşke insanlar çevrelerine toplanmaya başlamasaydı. Ticarî iltifat tonunda, “Çok iyi gidiyorsun,” dedi.

“Evet, öyle, değil mi? Son bir yıl içinde d’Anconia Bakır’ın hisselerinin böyle yükselmesi harika bir şey. Ama bu konuda fazla kibirlenmeme gerek yok sanıyorum. Dünyada pek bir rekabet de kalmadı. Çabuk tarafından zengin olmuş bir insanın parasını yatırabileceği pek çok yer yok. Şurada d’Anconia Bakır hazır bekliyor. Dünyanın en eski büyük şirketi. Yüzyıllardır hep güvenli olagelmiş. Çağlar içinde nelerden sağ çıkmış, bir düşün. Yani insanlar gizli paraları için oranın iyi bir yer olduğunu düşünüyorlarsa, o şirketi yenilmez sayıyor, d’Anconia Bakır’ı yıkmak için çok

olağanüstü biri gerekli diye düşünüyorlarsa...haklısınız demektir.”

“Artık sorumluluklarını ciddiye almaya başladığını, sonunda işine eğildiğini duyuyorum. Çok çalışıyormuşsun diyorlar.”

“Ya, bunu fark edenler olmuş mu? Şirketin başındaki adamın nelerle meşgul olduğuna dikkat edenler, eski usûl yatırımcılardı. Çağdaş yatırımcılar bu bilgiyi önemli bulmuyorlar. Benim faaliyetlerimi gözlediklerini sanmıyorum.”

Taggart gülümsedi. “Onların gözü borsanın rakamlarından ayrılmaz,” dedi. “Hikâyenin tümünü anlatan da o rakamlar değil mi asıl?”

“Evet. Evet, anlatır...uzun vadede.”

“Doğrusu şu son yıl boyunca pek parti kuşu gibi yaşamadığına sevindim. Sonuçları da işinden belli oluyor.”

“Öyle mi? Eh, henüz pek sayılmaz.”

Taggart dolaylı soruların tedbirli ses tonuyla, “Herhalde bu partiye gelmeyi seçmeni iltifat saymalıyım,” dedi.

“Ama gelmek zorundaydım. Beni bekliyor olduğunu düşünmüştüm.” “Şey, yoo...yani, demek istiyorum ki...”

“Beni bekliyor olman gerekirdi, James. Bu parti çok büyük, çok resmi, tam bir kelle sayma partisi. Kurbanlar böyle partilere, kendilerini yıkmanın ne kadar kolay ve güvenli olduğunu göstermeye gelirken, yok ediciler de, üç ayda bitecek ebedî ittifaklar kurmaya gelirler. Kendim hangi gruba aitim, pek bilemiyorum, ama benim de gelip gözükmem gerekir, dedim, haksız mıyım?” Taggart çevrelerini saran suratlardaki gerilimi görünce, “Sen demek istiyorsun?” diye haykırdı.

“Dikkatli ol, James. Anlamadığını iddia etmeye kalkarsan, çok daha açık konuşmak zorunda kalacağım.”

“Eğer sen böyle bir ortamda bu tür sözlerin uygun...”

“Bence çok komik. Bir zamanlar insanlar, birisi çıkıp bilinmeyen sırlarını etrafa açıklar diye korkarlardı. Bugünlerde, herkesin bildiği bir şeyin yüksek sesle söylenmesinden korkuluyor. Acaba siz pratik insanlar, koskocaman, karmaşık yapınızın, yasalarınızla, silahlarınızla kurduğunuz o düzenin, bu kadarcık bir şeyle çökebileceğini hiç düşündünüz mü...birinin yaptığınız şeylere bir isim vermesi kadar basit bir şeyle...”

“Düğüne gelip de düğün sahibine hakaret etmenin uygun bir şey olduğunu düşünüyorsan..

“Ama, James, ben buraya sana teşekkür etmek için geldim.”

“Bana teşekkür etmek için mi?”

“Elbette. Washington’daki ve Santiago’daki adamlarınla birlikte bana büyük bir iyilik yaptın. Tek merak ettiğim şey, hiçbirinizin benim durum hakkında bilgilendirme zahmetine niçin kalkışmadığı. Birkaç ay önce burada birilerinin çıkardığı o yönergeler, bu ülkenin tüm bakır sanayini boğdu bıraktı. Sonuçta bu ülke birdenbire büyük miktarlarda bakır ithal etmek zorunda kaldı. Peki ama dünyanın neresinde bakır kaldı ki? İyi ki d’Anconia Bakır var! Görüyorsun ki minnet duymak için geçerli nedenlerim var.”

Taggart telaşla, “Seni temin ederim ki o işle benim hiçbir ilgim yok,” dedi. “Hem bu ülkenin hayatî ekonomik politikaları, senin ima ettiğin mülâhazalarla saptanmaz...”

“Nasıl saptandığını biliyorum, James. Anlaşmanın Santiago’dakilerin girişimiyle başlatıldığının farkındayım, çünkü onlar yüzyıllardır d'Anconia Bakır’ın bordrosundalar

zaten. Yo, bordro sözü aslında şerefli bir sözdür. İyisi mi, d'Anconia Bakır yüzyıllardır onlara koruma haracı ödüyor, diyelim...sizin gangsterlerin kullandığı terim bu değil mi? Santiago'daki çocuklar buna vergi diyor. Satılan her ton d'Anconia Bakır üzerinden onlar da paylarını alıyorlar. O nedenle, ne kadar çok bakır satarsam onlar da o kadar kârlı çıkıyorlar. Dünya, Halk Devleti modeline doğru kayınca, insanların karınlarını doyurmak için ormanları kazıp kök çıkarmak zorunda kalmadığı bir tek bu ülke kaldı. Yani dünyada kalan tek pazar da burası. Washington'dakilere ne vadettiler ya da kim kiminle neyi değiş tokuş etti, bilemem, ama bildiğim bir şey varsa, bunun bir yerine sen de bulaştın, çünkü senin de elinde önemli miktarda d'Anconia Bakır hissesi var. Dört ay önce o yönergeler çıktığı gün borsada d'Anconia Bakır hisselerinin nasıl sıçradığını görünce de eminim üzülmüş olamazsın. Hisse fiyatları neredeyse listelerden fırlayıp insanların burnuna çarpacaktı."

"Böyle olmayacak bir hikâye uydurman için kim sebep yarattı sana?"

"Hiç kimse. Ben bu konuda hiçbir şey bilmiyordum. Hisse fiyatının fişek gibi yükseldiğini o sabah gördüm. Zaten bütün hikâyede o zaman ortaya çıktı tabiî, öyle değil mi? Ayrıca Santiago'dakiler ertesi hafta bakıra yeni bir vergi daha koydular, bana da dönüp, İtirazınız yoktur, çünkü hisse fiyatlarınız çok yükseldi, dediler. Benim çıkarlarımı çok iyi koruduklarını iddia ettiler. Siz üzülmeyin, dediler. İki olay bir araya gelince de, eskisinden daha zengin oluverdim. Doğruyu söylüyorum. Gerçekten oldum."

"Bana bunları niçin söylemek istiyorsun?"

"Neden bu işin alkışını toplamaya razı olmuyorsun, James? Karakterine uymadığı gibi, ustası olduğun politikaya

da aykırı. İnsanların hakları olduğu için değil, iltimasları olduğu için var olduğu bir çağda, duyduğu minneti ifade edenleri reddetmek olmaz. Tam tersine, mümkün olduğu kadar çok insanın minnet duymasını sağlamak gerekir. Şimdi benim tek yapmam gereken, bakır üretmek. Çok büyük iyilik yaptın, James...karşılığım ödeyeceğimden de emin olabilirsin."

Francisco cevap beklemeden birdenbire döndü, yürümeye başladı. Taggart onu izlemedi. O konuşmayı bir dakika daha uzatmaktansa, başka her şeyi yeğleyeceğini düşünerek, olduğu yerde durdu.

Francisco, Dagny'nin yanına varınca durdu. Selam vermeksizin bir an sessizce ona baktı. Gülümsemesi, salona girdiğinde ilk gördüğü kişinin o olduğunu, kendisini ilk görenin de yine o olduğunu kabullenen bir gülümsemeydi.

Dagny'nin aklındaki her türlü kuşkuya ve uyarıya karşın, içindeki tek duygu neşeli bir güvendi. Onun bu kalabalık içindeki varlığını her nedense sarsılmaz bir güven unsuru gibi görmekteydi. Ama Dagny'nin yüzünde onu gördüğüne sevindiğini belli eden gülümseme daha yeni oluşmaya başlarken, o konuştu: "John Galt Hattı'nın ne kadar parlak bir başarı olduğunu anlatmayacak mısın bana?"

Dagny dudaklarının aynı anda hem titrediğini, hem de sımsıkı kapandığını hissetti. "Hâlâ incinebileceğimi göstermişsem, üzgünüm," dedi. "Senin başarıdan tiksinecek düzeylere indiğini görmek aslında beni şoka uğratmamalıydı."

"Evet, tiksiniyorum, değil mi? O hattan öyle tiksiniyordum ki, şimdi ulaştığı sona ulaşmasını hiç istememiştim."

Dagny’nin birden dikkat kesildiğini gördü. Düşünceleri yeni bir yöne doğru, açılan gediğe doğru akıyordu. Francisco bir an onu seyretti. Sanki o yolda karşısına çıkacak her şeyi biliyordu. Sonra sesli sesli güldü, “Şimdi bana John Galt kim diye sormak istemiyor musun?” dedi.

“Neden isteyeyim? Ve neden şimdi?”

“Gelsin de hattımda hak iddia etsin diye meydan okumuştun, hatırlamıyor musun? İşte yaptı.”

Onun gözlerindeki bakışları görmeyi beklemeden uzaklaştı. Dagny’nin bakışlarında öfke, şaşkınlık...bir soru işaretinin de ilk işaretleri vardı.

Rearden’a gelince, Francisco’nun gelişine duyduğu tepkiyi kendi yüz kaslarından anlamıştı.Birdenbire kendini gülümser bulmuştu. Francisco d’Anconia’nın kalabalık arasında dolaşmasını izlerken birkaç dakika boyunca yüzü rahatlayıp gevşemiş, o gülümseme yüzünde kalmıştı.

İlk defa olarak kendi kendine, Francisco d’Anconia’yı düşündüğü o yarı bilinçli, yarı inkâr edilen, onu yeniden görmeyi ne kadar istediğinin farkına varılmadan bir kenara itilen anları itiraf etti. O tür yorgunluk anlarında, masasında otururken, akşamın alacakaranlığında fırınların alevleri gökyüzüne fışkırırken, kırsalın karanlığında evine doğru yürürken, uykusuz gecelerin sessizliği içinde, bir kereliğine kendi sözcüsü olabilen o adamı düşünmüştü. Ama hepsini bir kenara itmiş, o aslında diğerlerinin hepsinden beter, demişti kendine. İçindeki duygu bunun böyle olmadığını söylüyor, ama o bundan nasıl emin olabildiğini bilemiyordu. Ara sıra gazetelere göz atarken, Francisco d’Anconia New York’a döndü mü, diye bakmakta olduğunu fark etmişti. Hemen gazeteyi elinden öfkeyle fırlatmış, şimdi de onu gece

kulüplerinde, partilerde mi kovalayacaksın...ne istiyorsun ki ondan, diye azarlamıştı kendini.

Francisco'yu kalabalığın içinde ilk gördüğü anda gülümserken, işte buydu istediğim, diye düşünmüştü, içinde acayip bir beklenti vardı. Merakı, eğlenceyi, umudu içeren bir beklenti.

Görünüşe göre Francisco onu fark etmemişti. Rearden bekledi, ona yaklaşma arzusuyla mücadele etti. Geçen sefer aramızda geçen konuşmadan sonra, olmaz, diyordu. Hem ne için? Ne söyleyebilirim ki ona? Ama sonra, yüzünde hâlâ aynı gülümseme, yüreğinde aynı hafiflikle, yaptığının doğru olduğundan emin olarak, Francisco d'Anconia'nın bulunduğu gruba doğru ilerledi.

Oradakilere bakıyor, bu insanları Francisco'ya çeken şey ne, diye merak ediyordu. Neden onu sımsıkı bir çember içine hapsetmeyi seçmişlerdi? Oysa ona ne kadar kızdıkları, gülümsemelerinin altından belli oluyordu. Garip bir ifade vardı yüzlerinde. Korku değil de...korkaklık gibi. Suçluluk dolu bir öfke. Francisco bir mermer merdivenin kenarına sıkışmıştı. Basamaklara yarı yaslanmış, yarı oturmuş pozdaydı. Pozunun gayriresmiliği, kıyafetinin resmiyetiyle biraraya gelince, ona çok üstün bir zerafet katmaktaydı. Yüzünde bir partiye yakışacak neşe ve kaygısızlık ifadesi taşıyan tek kişi oydu. Ama gözlerini sanki bilerek her türlü ifadeden arındırmıştı. Hiç neşe yoktu gözlerde. Yalnızca yüksek düzeyde gözlemciliği bir uyarı gibi sergiliyordu.

Rearden grubun kenarında, fark edilmeden bir süre durduğunda, kocaman elmas küpeli, tombul, ürkek yüzlü bir kadının sorduğu soruyu duydu: "Sinyor d'Anconia, sizce ne olacak dünyanın hâli?"

"Hak ettiğini bulacak."

“Ah, ne zalimlik!”

Francisco ciddiyetle sordu: “İlâhî adaletin işleyişine inanmıyor musunuz, hanımefendi?”

Rearden, Bertram Scudder’ın biraz ilerde, diliyle damağında ‘cık cık” sesleri çıkaran bir kıza söylediği sözü de duydu: “Sizi rahatsız etmesine izin vermeyin. Biliyorsunuz, para her kötülüğün kaynağıdır...o da, paranın tipik bir ürünü.”

Rearden, Francisco’nun bu sözü duyabileceğini sanmamıştı, ama genç adamın ciddi ve nazik bir gülümsemeyle oraya döndüğünü gördü. “Demek paranın her kötülüğün kaynağı olduğunu düşünüyorsunuz,” dedi Francisco d’Anconia. “Peki, paranın kökünün ne olduğunu hiç sorguladınız mı? Para bir mübadele aracıdır. Ortada değiş tokuş edilecek ürünler, onları üretecek insanlar olmazsa, para da var olamaz. Para aslında, birbiriyle iş yapmak isteyen insanların, değere karşı değer verme ilkesinin maddî biçimidir. Ürününüzü gözyaşları karşılığında isteyen mızmızların, ya da onu elinizden zorla alan yağmacıların aracı değildir para. Onu ancak üretebilen insanlar mümkün kılmıştır. Bunu mu kötü buluyorsunuz?

Çabalarınıza karşılık para kabul ettiğinizde, başkalarının çabalarından doğmuş ürünler karşılığında onu elden çıkaracağınıza dair bir taahhütte bulunmuşsunuz demektir. Paraya değer katanlar, mızmızlarla yağmacılar değildir. Okyanuslar dolusu gözyaşı olsa, dünyadaki tüm silahların toplamı olsa, yine de cüzdanınızdaki kâğıtları ekmeğe dönüştürüp yarın sağ kalmanızı sağlayamaz. O kâğıt parçaları...aslında altın olması gerekirdi ya...sizin onurunuzun simgesidir. Üreten insanların enerjisinden payınıza düşendir. Cüzdanınız, çevrenizde paranın kökeni olan ahlâkî ilkeler

konusunda temerrüde düşmeyecek insanlar bulunduğunun kanıtıdır. Sizin kötü bulduğunuz şey bu mu?

Hiç üretimin kökenini aradınız mı? Bir elektrik jeneratörüne göz atın, bakalım kendinize onu yaratanların akılsız kabadayılar olduğunu söyleyebilecek misiniz! Tarımı ilk keşfedenlerden size miras kalan bilgiler olmaksızın bir tek tohumdan buğday çıkarın da görelim. Yiyeceğinizi yalnızca fiziksel hareketlerle bulmaya bir çalışın hele. O zaman görürsünüz ki tüm üretilen malların, dünyada oluşmuş tüm servetlerin kökeni insan zihnidir.

Ama siz diyorsunuz ki, para güçlüler tarafından, zayıfların aleyhine yaratılmıştır! Hangi güçten söz ediyorsunuz? Silah gücü ya da kas gücü değil o. Servet, insanın düşünme kapasitesinin ürünüdür. Bu durumda para, bir motoru icat eden kişi tarafından, o motoru icat etmeyenlerin aleyhine mi yaratılmıştır? Para zekiler tarafından, yoksulların aleyhine mi kazanılmaktadır? Yetenekliler tarafından, beceriksizler aleyhine mi yaratılmıştır? Yoksa hırslılar tarafından, tembellerin aleyhine mi? Para önce yaratılır, ancak ondan sonra yağmalanır ya da sızdırılır. İlk önce dürüst insanların çabalarıyla yaratılması gerekir, buna da herkes kendi yeteneği oranında katkıda bulunur. Dürüst bir insan, ürettiğinden fazlasını tüketemeyeceğini bilen insandır.

Parayla alışveriş yapmak, iyi niyetli insanların kuralıdır. Paranın dayalı olduğu kural, her insanın kendi zihnine ve kendi çabasına sahip olması kuralıdır. Para, asla sizin çabalarınızın değerini, karşılığında kendi çabasının değerini vermeye razı olmayan birine aktarmaz. Para size, mallarınızın ve emeklerinizin karşılığında, bunlara ihtiyaç duyan insanların atfettiği değeri getirir, ama daha fazlasını getirmez. Para, ticarete girişenlerin zorlamasız kararıyla, her iki taraf

için de yararlı olan anlaşmalardan başka türlüsüne izin vermez. Para sizden, insanların kendi yararları için çalıştıklarını, kendi zararları için çalışmadıklarını kabul etmenizi bekler, kendilerinin sizin sefaletinizi taşısın diye doğmuş yük hayvanı olmadığını kabul etmenizi, onlara vereceğiniz şeyin ‘değerler’ olmasını, yaralar olmamasını bekler, insanlar arasındaki ortak bağın ıstırap değiş tokuşu değil, mallar değiş tokuşu olmasını sağlar. Para sizden, zaaflarınızı insanların aptallığına satmanızı değil, istidatlarınızı insanların aklına satmanızı ister, sunulanların en berbatlarını değil, parayla alınabileceğin en iyisini almanızı sağlar. Ve insanlar ticaretle yaşamaya başlayınca ve nihaî karar mercii kuvvet değil, mantık olunca, kazanan hep en iyi ürün, en iyi performans, insanoğlunun en iyi kararları ve en üstün yetenekleri olur; esasen insanın verimliliğinin derecesi de, aldığı ödülün derecesini belirler. Aracı ve simgesi para olan varoluşun kuralı budur. Siz buna mı kötülük diyorsunuz?

Ama para yalnızca bir âlettir. Sizi istediğiniz yere götürür, ama sürücülüğü sizden devralamaz. Size arzularınızı tatmin etme olanağı verir, ama size yeni arzular kazandıramaz. Para, sebep-sonuç kanununu ters yüz etmek isteyen, zihnin ürünlerine el koyarak zihni silmek isteyen insanların kâbusudur.

Para, ne istediğini bilmeyen insana mutluluk satın alamaz; değer bilmeyene bir değerler kodu veremeyeceği gibi, ne arayacağına karar vermekten hep kaçınmış birine de bir amaç sunamaz. Para budalalara akıl satın alamayacağı gibi, korkaklara alkış, beceriksize saygı da sağlayamaz. Yargılarının yerine parasını kullanarak kendinden üstün olanların beyinlerini satın almaya kalkışan insan, kendinden altta olanların kurbanı durumuna düşer. Akıllı insanlar onun

yanından kaçar, çevresine yalnız hilekârlarla sahtekârlar toplanır, bunu sağlayan da, o kişinin henüz keşfetmediği bir kanun olur...o kanun, hiç kimsenin kendi parasından daha küçük olamayacağı kanunudur. Siz bu nedenden ötürü mü buna kötü diyorsunuz?

Parayı miras olarak devralmaya lâyık insan, ancak o paraya ihtiyacı olmayan insandır. Nereden başlarsa başlasın, nasılsa kendi servetini kazanabilecek olan insandır. Eğer mirasçı, o paraya denkse, para ona iyi hizmet eder; değilse, para onu mahveder. Ama siz bu durumu seyreder, para onun ahlâkını bozdu, dersiniz. Yoksa o mu paranın ahlâkını bozmuştur? Değersiz mirasyediye asla imrenmeyin. Onun parası sizin değildir, zaten o parayı siz de daha iyi kullanamazdınız. O para bize paylaştırılmak, bir parazit yerine dünyada elli parazit olmalı, diye de düşünmeyin. Bu da o servetin altında yatan ölmüş iyilikleri geri getiremez. Para, köklerinden koparılınca ölen bir canlı güçtür. Kendine denk olamayan bir akla hizmet etmez. Bunun için mi ona kötü diyorsunuz?

Para sizin sağ kalma aracınızdır. Yaşam kaynağınız hakkında vereceğiniz hüküm, kendi hayatınız hakkında vereceğiniz hükümdür. Eğer kaynak kötü ve yozlaşmışsa, kendi hayatınızı lânetlemişsiniz demektir. Parayı sahtekârlıkla mı kazandınız? İnsanların günahlarına, aptallıklarına hizmet ederek mi kazandınız? Budalalara hizmet sunmakla, kendi yeteneğinizin hak ettiğinden fazlasını elde etmeyi mi umdunuz? Bu uğurda standartlarınızı mı düşürdünüz? Hor gördüğünüz müşteriler için, tiksindiğiniz işleri mi yaptınız? Eğer öyle yaptınızsa, o zaman paranız size bir anlık, bir kuruşluk sevinç bile getiremez. O zaman satın aldığınız tüm şeyler, size bir takdir değil, bir sitem hâline gelir, bir başarıyı

değil, bir ayıbı hatırlatır. O zaman avazınız çıktığı kadar, para kötüdür diye bağırmaya başlarsınız. Size özsaygınızı geri getiremediği için mi kötüdür? Yozluğunuzun zevkini çıkarmanıza izin vermediği için mi? Paradan nefret etmenizin kökü orada mı yatıyor yoksa?

Para her zaman bir etki olarak kalacak, sebep hâline gelip sizin yerinizi hiçbir zaman almayacaktır. Para iyiliklerin ürünüdür, ama sizi iyi kılamaz, günahlarınızı telâfi edemez. Para sizin, hak etmediğiniz maddi ve manevi değerleri elde etmenize yol açamaz. Paradan nefret etmenizin nedeni bu mu acaba?

Yoksa siz, her kötülüğün başı, paraya duyulan aşktır mı demek istemiştiniz? Bir şeyi sevmek demek, onun doğasını bilmek ve sevmek demektir. Parayı sevmek de, içinizdeki en iyi güçleri yaratanın o olduğunu, kendi çabanızı, insanlar arasındaki en parlak kişilerin çabalarıyla değiştirmenizin anahtarının da o olduğunu bilmek ve bunu sevmektir. Paradan nefret ettiğini en yüksek sesle haykıran kişi, kendi ruhunu beş kuruşa satmaya en teşne olan kişidir, o zaman nefret duymakta da haklı sayılır. Parayı sevenler onun uğruna çalışmaya isteklidir. Onu hak edebilecek yetenekleri olduğunu bilirler.

İsterseniz size insanların karakterlerine dair bir ipucu vereyim: Parayı lanetleyen insan, onu şerefsizce elde etmiştir; ona saygı duyan insan, hak ederek kazanmıştır.

Biri size paranın kötü olduğunu söylüyorsa, o insandan canınızı kurtarırcasına kaçın. O söz, yaklaşan bir yağmacının ayak sesidir. İnsanlar yeryüzünde birarada yaşadıkça ve ihtiyaç da birbirleriyle iş yapma yönünde oldukça...eğer parayı terk ederlerse tek alternatifleri bir silahın namlusu olur.

Ama eğer para kazanmak ya da onu muhafaza etmek istiyorsanız, bu iş sizden en yüksek değerleri bekler. Cesareti, gururu ya da özsaygısı olmayan insanlar, paralarını hak ettiklerine inancı olmayan, onu canı gibi korumaya niyeti olmayan insanlar, zengin oldukları için özür dilemeye kalkanlar...uzun süre zengin kalmayacaklardır. Yüzyıllardır kaya oyuklarına saklanan yağmacı takımının doğal yemleridir onlar. Servet sahibi olduğu için suçluluk duyan, özür dilemeye kalkan adamın kokusunu aldıkları anda deliklerinden çıkmaya başlarlar. Çabucak onu bu suçluluk duygusundan kurtarmaya çalışırlar...sonunda canını da alırlar...o da, bunu hak etmiştir.

“Bir de çifte standartlı insanların yükselişini göreceksiniz. Bunlar kuvvete dayanarak yaşarlar, ama yağmalayacakları servetin yaratılması için de ticaretle yaşayanlara ihtiyaçları vardır. Bunlar iyiliklerin asalaklarıdır. Ahlâklı bir toplumda bunlar suçlu sayılır, sizi onlara karşı korumak için yasalar, yönetmelikler çıkarılır. Ama bir toplum, haklı suçlular, yasal yağmacılar yaratmaya başlarsa, savunmasız kurbanların servetini çalan bu kişilere karşı bir önlem almazsa, o zaman para, kendini yaratanın intikam aracı hâline gelir. Bu yağmacılar, savunmasız insanları soymanın bir tehlikesi olmadığını sanırlar, çünkü o kişilerin savunma mekanizmalarını yok edecek yasaları çıkarmışlardır. Ama ele geçirdikleri servet de, daha başka yağmacılar için mıknatıs işlevi görmeye başlar, yeni gelenler de serveti, ilk çalanların elinden, aynı yolla çalarlar. Böylece yarışı kazanan, üretimde en yetenekli olan değil, gaddarlıkta en acımasız olandır. Kuvvetin standart hâline geldiği yerde, katil her zaman yankesiciyi yenecektir. Ondan sonra da medeniyetin kendisi ortadan kalkar, yerini harabelere ve katliamlara bırakır.

O günün yaklaşıp yaklaşmadığını bilmek mi istiyorsunuz? Paraya bakın. Para, toplumsal değerin barometresidir. Ticaretin, iki tarafın rızasıyla değil de, zorlamayla yapıldığını görürseniz, üretebilmek için hiçbir şey üretmeyen insanlardan izin almanız gerektiğini görürseniz, paranın mal alıp satanlara değil de, ikramlar, iltimaslar alıp verenlere doğru aktığını görürseniz, insanların çalışmayla değil de, nüfuzla zenginleştiğini gözlemlerseniz ve yasalarınız da sizi bütün bunlardan korumuyorsa, tam tersine, o insanları size karşı koruyorsa, yolsuzluğun ödüllendirildiğini, dürüstlüğün kendini feda etme anlamına geldiğini anlarsanız, toplumunuzun yazgısının yok olmak olduğunu anlarsınız. Para öyle soylu bir araçtır ki, silahla rekabet etmez, gaddarlıkla anlaşmaz. Bir ülkenin, yarı hak, yarı yağma ortamında yaşamını sürdürmesine izin vermez.

İnsanlar arasında yokediciler belirdiğinde, onların ilk yaptıkları şey parayı yok etmektir, çünkü para, insanların koruyucusu ve ahlâkî düzenin temelidir. Yokediciler altınları yakalar, sahibine kalp bir kâğıt yığını bırakırlar. Bu bütün nesnel standartları öldürür, insanları rastgele kriterler koyanların kaypak gücüne teslim eder. Altın nesnel bir değerdi, üretilen servetin dengiydi. Kâğıt, var olmayan bir servetin üzerine konmuş ipotektir, silahı da o serveti yaratması beklenen kişilere çevirir. Kâğıt, yasal yağmacıların, kendilerine ait olmayan bir hesaptan kestiği çektir ve kurbanların değerleriyle ödenecektir. O çekin karşılıksız çıktığı, üzerinde ‘hesapta para yok’ damgasıyla geri döndüğü günden kaçının.

Kötülüğü var olmanın aracı hâline getirdiğinizde, insanların iyi insanlar olarak kalmasını sakın beklemeyin. Ahlâksızların yemi hâline gelmek üzere hayatlarını feda

etmelerini beklemeyin. Üretim cezalandırılır, yağmalar ödüllendirilirken, onların üretim yapmasını bekleyemezsiniz. ‘Dünyayı kim mahvediyor?’ diye de sormayın. Siz mahvediyorsunuz.

Dünyanın en üretken uygarlığının en büyük başarıları arasında durmuş, bu uygarlık niçin çöküyor diye merak ediyorsunuz, oysa siz onu besleyen kanı, yani parayı lânetlemektesiniz. Geçmişte vahşiler paraya ne gözle baktıysa, siz de o gözle bakıyorsunuz, ondan sonra da balta girmemiş ormanlar neden üstümüze üstümüze geliyor, kentlerimizi yutmaya kalkıyor, diye merak ediyorsunuz. İnsanlık tarihi boyunca para, her zaman şu ya da bu isim altında ortaya çıkan yağmacılar tarafından çalındı. Bunların adları değişse de, yöntemleri hep aynı kaldı. Serveti kuvvet kullanarak kaptılar ve üretenleri kıskıvrak, horlanan, şerefsizleştirilmiş kurbanlar durumuna soktular. Paranın kötü olduğuna dair, kendinizi haklı göre göre sarf edip durduğunuz o cümle, aslında köle çalıştırarak servet edinilen çağlardan kalmış. O köleler, bir zamanlar biri tarafından keşfedilmiş hareketleri tekrar tekrar yapadurmuş, yüzyıllar boyunca hiçbir şey bir adım bile ilerlememiş. Üretimin güç kullanarak yönetiliyorsa ve servet fetihle ediniliyorsa, o zaman fethedilmeye değer pek fazla şey yok demektir. Bununla birlikte, durgunlukla, açlıkla geçen yüzyıllar boyunca insanlar hep yağmacıları, kılıçların aristokratları, doğuştan aristokratlar, mevki aristokratları olarak baş tacı etmiş, asıl üretenleri de köle diye, tacir diye, dükkâncı diye...ve sanayici diye horlamış durmuşlardır.

Eğer bana Amerikalıların en fazla gurur duymaları gereken şeyin ne olduğunu sorarsanız bunun, ‘para yapmak’ sözünü icat etmeleri olduğunu söylerim, çünkü bu, diğer her

şeyi de içeriyor. Daha önce dünyanın hiçbir ulusu ya da dili, bu sözü kullanmamıştır. İnsanlar serveti her zaman statik bir varlık olarak düşünmüş, ya ona el konur, ya dilenilir, ya miras kalır, ya paylaşılır, ya yağmalanır ya da ikram olarak verilir, demişlerdir. Servetin önce yaratılması gerektiğini ilk anlayanlar Amerikalılar olmuştur. 'Para yapmak' sözü, insanlık ahlâkının temelini yansıtmaktadır.

Ama yine de, yağmacı kıtalarda yaşayan çürümüş kültürler, Amerikalıları bu söz yüzünden kınamışlardır. Şimdi de yağmacı kesimi, en gurur verici başarınızı bir utanç olarak, zenginliğinizi bir suç olarak, büyük sanayicilerinizi kapkaççı olarak, harika fabrikalarınızı kas gücünün eseri olarak, Mısır Piramitleri gibi kırbaç altında inleyen köleler tarafından yapılmış gibi görmenizi istemektedir. Size doların gücüyle kırbacın gücü arasında hiçbir fark görmediğini söyleyen hain, bu farkı kendi kıçında hissederek tanımalıdır...ki kanımca tanıması da yakındır.

Paranın tüm iyi şeylerin kaynağı olduğunu keşfedeceğiniz güne kadar, kendi mahvoluşunuzu davet ediyorsunuz demektir. Para insanların birbiriyle iş yapma aracı olmaktan çıktığı gün, insanlar paranın aracı hâline gelir. Ya kan, kırbaç, silah...ya da dolar. Kendiniz seçin. Bunların dışında bir seçenek yok, zamanınız da tükeniyor."

Francisco konuşurken Rearden'a bir kere olsun bakmamıştı, ama sözünü bitirdiği anda gözleri dosdoğru Rearden'ın yüzüne döndü. Rearden hareketsiz duruyor, aralarındaki kıpırdayan bedenlerle öfkeli seslerin ötesinde yalnızca Francisco d'Anconia'yı görüyordu.

Uzun konuşmayı dinlemiş kişiler vardı, ama şimdi çabucak uzaklaşmaktaydılar. Bazıları, "Korkunç bir şey!" diyordu. "Doğru değil bu!" "Ne kadar hain ve bencilce bir

yaklaşım!” Bunları hem yüksek sesle, hem de temkinli bir tavırla söylemekteydiler. Sanki yanı başlarında duranların işitmesini istiyor, ama Francisco’nun duymasını istemiyorlarmış gibi.

Küpeli kadın, “Sinyor d’Anconia” dedi. “Ben sizinle aynı kanıda değilim!”

“Söylediğim şeylerin bir tekini çürütebilirseniz, minnetle dinlerim, hanımefendi.”

“Yo, size cevap veremem. Cevaplarım yok benim. Kafam o türlü çalışmaz. Ama sizin haklı olmadığınızı içimde hissediyorum, o nedenle de söylediklerinizin doğru olmadığını biliyorum.”

“Nereden biliyorsunuz?”

“Hissediyorum. Ben beynimle değil, kalbimle ilerliyorum. Siz mantıkta daha ileri olabilirsiniz, ama kalpsizsiniz.”

“Hanımefendi, etrafımızda açlıktan ölenleri görmeye başladığımızda, kalbiniz onları kurtarmaya yaramayacaktır. Ben de yeterince kalpsiz olduğum için, ‘bilmiyordum ki!’ diye bağırmakla kendinizi affettirmeyeceğinizi söyleyebilirim.”

Kadın hemen arkasını döndü. İçinde bir ürpertinin dolaştığı, hem yanaklarının kaslarından, hem de sesinden belli oluyordu: “Bir parti için, doğrusu çok garip bir sohbet!”

İri yarı, gözlerini kaçırıp duran bir adam yüksek sesle, neşeli olmaya çalışarak, kendisi için en önemli şeyin tatsızlık çıkarmamak olduğunu duyurmaktaydı. “Eğer para konusunda duygularınız bunlarsa. Sinyor, İyi ki elimde bolca miktarda d’Anconia Bakır hissesi var!”

Francisco ciddiyetle, “Bir daha düşünmenizi tavsiye ederim,” dedi.

Rearden ona doğru bir adım atarken, o tarafa hiç bakmıyormuş gibi duran Francisco da aynı anda ona doğru harekete geçti. Sanki onlardan başka hiçbir insanlar yokmuş gibi.

Rearden, “Merhaba,” dedi yalnızca. Sesi rahattı. Sanki bir çocukluk arkadaşına rastlamıştı. Gülümsüyordu.

Francisco’nun yüzünde de kendi gülümsemesinin yansımasını gördü. “Merhaba”

“Sizinle konuşmak istiyorum.”

“Bir çeyrek saattir kiminle konuşuyorum sanıyordunuz ki?”

Rearden güldü. Rakibinin raundu kazandığını kabullenen bir gülmeydi. “Beni fark ettiğinizi sanmamıştım.”

“Daha girerken fark ettim. Bu salonda beni gördüklerine sevinen iki kişiden biriydiniz.”

“Böbürlenme değil mi bu?”

“Yo, minnet.”

“Sizi gördüğüne memnun olan öbür kişi kimdi?”

Francisco omuz silkti, önemsiz bir konuymuş gibi, ‘"Bir kadın,” dedi. Rearden, Francisco’nun kendisini gruptan uzağa, bir kenara yönelttiğini görüyordu. Bunu da öyle bir beceriyle yapıyordu ki, bilerek yapıldığını ne kendisi, ne de başkaları fark ediyordu.

Francisco, “Sizi burada bulacağımı sanmamıştım,” dedi. “Bu partiye gelmemeliydiniz.”

“Neden?”

“Sizi buraya getiren nedeni sorabilir miyim?”

“Karım daveti kabul etmeye hevesliydi.”

“Bu ifadeyi kullandığım için beni bağışlayın ama kendisini genelevler turuna çıkarmanızı istese, hem daha az tehlikeli, hem de çok daha kabul edilebilir olurdu.”

“Hangi tehlikeden söz ediyorsunuz?”

“Bay Rearden, siz bu insanların nasıl iş yaptığını da, sizin gelişinizi nasıl yorumlayacaklarını da bilmiyorsunuz. Sizin kurallarınıza göre (ama onlarınkine göre değil), bir insanın ev sahipliğini kabul etmek bir iyi niyet işaretidir, ev sahibiyle ikinizin uygar bir ilişki içinde olduğunuzun ilan edilmesidir. Onlara böyle bir onay sunmayın.”

“O hâlde siz neden geldiniz buraya?”

Francisco neşeyle omuz silkti. “Aa, ben...benim ne yaptığımın önemi yok. Ben parti kuşuyum.”

“Bu partide ne işiniz var?”

“Fetihler arıyorum.”

“Buldunuz mu?”

Francisco’nun yüzü birden ciddileşti, en ağır başlı sesiyle cevap verdi: “Evet...sanıyorum bu benim en iyi ve en büyük fethim olacak.”

Rearden’ın öfkesi istem dışıydı. Bir çığlıktı, ama sitem çığlığı değil, çaresizlik çığlığıydı: “Kendinizi nasıl o şekilde ziyan edersiniz?”

Francisco’nun gözlerine, uzaklardan yansıyan bir ışık gibi, belli belirsiz bir gülümseme yükseldi, “Buna önem verdiğinizi kabullenmek istiyor musunuz?” dedi.

“Daha birkaç itiraf duyabilirsiniz, eğer aradığınız oysa. Sizi tanımadan önce, böyle bir serveti nasıl ziyan edebildiğinize şaşıyordum. Şimdi ise daha beter, çünkü sizden eskisi gibi, istediğim gibi tiksinemiyorum, ama aynı soru çok daha korkunç hâle geliyor: Böyle bir aklı nasıl ziyan edebiliyorsunuz?” “Şu anda pek ziyan ettiğimi sanmıyorum.”

“Sizin önemli saydığınız bir şey hiç olmuş mudur, bilemiyorum...ama daha önce hiç kimseye söylemediğim bir şeyi size söyleyeceğim. Sizi ilk gördüğümde, bana

minnetinizi sunmak istediğinizi söylemiştiniz, hatırlıyor musunuz?”

Francisco’nun gözlerinde o eğlenme ifadesinden eser kalmamıştı.Rearden ömründe bu kadar ciddi bir saygı ifadesi gördüğünü hatırlamıyordu. “Evet, Bay Rearden." diye cevap verdi alçak sesle.

“Buna ihtiyacım olmadığını söyledim, size hakaret ettim. Tamam, peki, siz kazandınız. Bu gece yaptığınız konuşma...bana sunduğunuz şey oydu, değil mi?”

“Evet, Bay Rearden.”

“Minnetten çok daha fazlasıydı. Ayrıca minnete de ihtiyacım vardı. Hayranlıktan da fazlasıydı...ve ona da ihtiyacım vardı. Bulabileceğim her kelimeden fazlaydı. Bana bütün verdiklerini düşünüp saptamam günler sürer, ama bir tek şeyi biliyorum, ona ihtiyacım vardı. Daha önce hiç böyle bir kabullenmede bulunmadım, çünkü hiç kimseden yardım dilemedim. Eğer sizi gördüğüme sevindiğimi tahmin etmek sizi eğlendirdiyse, şimdi gerçekten gülecek bir şeyiniz oldu, eğer isterseniz.”

“Belki birkaç yılımı alır ama, bu tür şeylere gülmediğimi sonunda size kanıtlayacağım.”

“Şimdi kanıtlayın. Bir soruya cevap vererek kanıtlayın: Neden verdiğiniz öğütleri kendiniz tutmuyorsunuz?”

“Tutmadığımdan emin misiniz?”

“Eğer söylediğiniz şeyler doğruysa, bunu bilecek büyüklüğe sahipseniz, şimdiye kadar dünyanın en başta gelen sanayicisi olmanız gerekirdi”

Francisco ciddi bir sesle, deminki iri yarı adamla konuşurkenki gibi, ama daha nazik bir tonda konuştu: “Bence bunu bir kere daha düşünün, Bay Rearden.”

“Sizi kabullenmek isteyeceğimden çok daha sık düşündüm. Ama cevap bulamadım.”

“Size bir ipucu vereyim. Söylediğim şeyler doğruysa, bu gece bu salonda bulunanlar arasında en suçlu olanı kim?”

“Herhalde...James Taggart mı?”

“Hayır, Bay Rearden, James Taggart değil. Ama suçu tanımlamak da, adamı bulmak da size kalıyor.”

“Birkaç yıl önce olsa, sizsiniz derdim. Hâlâ da öyle demek gerektiği kanısındayım. Ama şu anda, demin sizinle konuşan o sersem kadının durumundayım: Bildiğim her şey, sizin suçlu olduğunuza işaret ediyor, ama öyle hissedemiyorum.”

“Gerçekten siz de o kadının işlediği hatayı işliyorsunuz, Bay Rearden...ama daha soylu biçimde işliyorsunuz.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Ben konuyu sırf benim hakkımdaki yargınızla sınırlamıyorum. O kadın da, onun gibilerin hepsi de, doğru olduğunu bildikleri düşüncelerden kaçıp duruyorlar. Siz kötü olduğunu bildiğiniz düşünceleri kafanızdan kovalıyorsunuz. Onlar çabadan kaçınmak için bunu yapıyorlar. Siz kendinize iltimas yapacak bir şeyi düşünme konusunda kendinize izin vermemek için yapıyorsunuz. Onlar duygularına ne pahasına olursa olsun pay tanıyorlar. Siz duygularınızı her sorunda ilk feda edeceğiniz şey olarak görüyorsunuz. Onlar hiçbir şeye tahammül etmek istemiyor, siz her şeye tahammül etmeye hazırsınız. Onlar habire sorumluluktan kaçıyor, siz sorumluluk alıyorsunuz. Ama asıl hatanın aynı olduğunu görmüyor musunuz? Gerçeği görmeyi reddetmek, hangi nedenle olursa olsun, çok fecî sonuçlar doğurur. Bir teki dışında kötü olan hiçbir düşünce yoktur, o da düşünmeyi reddetmektir. Arzularınızı görmezden gelmeyin, Bay

Rearden. Onları feda etmeyin. Onların nedenlerini inceleyin. Ne kadarına tahammül edebileceğinizin de bir sınırı vardır.” “Hakkımda bunları nereden bilebilirsiniz?”

“Ben de bir zamanlar aynı hatâyı yaptım. Ama fazla uzun sürmedi.” “Keşke..”Rearden vazgeçip birdenbire sustu.

Francisco gülümsedi. “Dilemekten mi korkuyorsunuz, Bay Rearden?” “Keşke kendime sizi sevdiğim kadar sevme izni verebilseydim.”

“Feda edeceğim şeylerin...” Francisco da birdenbire sustu. Rearden onun yüzünde tanımlayamadığı duygular gördü...bunların acı olduğunu hissetti. Francisco’nun bir anlık kararsızlığını da gördü. “Bay Rearden, hiç d’Anconia Bakır hisseniz var mı?”

Rearden ona şaşkın bakışlarla baktı.“Yok.”

“Günün birinde...şu anda nasıl bir ihanet içinde bulunduğumu anlayacaksınız, ama...sakın d’Anconia Bakır hissesi almayın. D’Anconia Bakırla hiçbir şekilde iş yapmayın.”

“Neden?”

“Bütün nedenleri öğrendiğiniz zaman, benim için önemli olan herhangi bir şey ya da herhangi bir kimse var mıymış, bence önemi ne kadarmış, hepsini anlayacaksınız.”

Rearden kaşlarını çattı.Bir şey hatırlamıştı.“Sizin şirketinizle iş yapmam. Onlara çifte standartlı adamlar dememiş miydiniz? Yönergeler sayesinde büyümekte olan yağmacılardan biri de siz değil misiniz?”

Açıklanmaz bir şey oldu, bu sözler Francisco!ya hakaret etkisi yapmadı. Yüzüne yeniden bir güven ifadesi geldi. “Soyguncu plânlamacılardan o yönergeleri benim koparıp aldığımı mı düşündünüz?”

“O hâlde kim yaptı?”

“Otostopçularım.”

“Sizin onayınız olmadan mı?”

“Bilgim dahi olmadan.”

“Size inanmayı ne kadar istediğimi itiraf etmek hiç hoşuma gitmiyor...ama bunu şimdi kanıtlamanın hiçbir yolu yok.”

“Yok mu? Onbeş dakika içinde kanıtlarım size.”

“Nasıl? Tek kesin gerçek, o yönergelerden en çok yarar sağlayan kişinin siz olduğunuz.”

“Doğru. Bay Mouch’la çetesinin aklına bile gelmeyecek kadar yarar sağladım. Onca yıllık çalışmalarımın sonunda, ihtiyaç duyduğum şansı tanıdılar bana.”

“Övünüyor musunuz?”

“Hem de nasıl!” Rearden, Francisco’nun gözlerinde sert, parlak bir bakış görünce şaşırdı. Parti kuşu gözleri değildi bunlar. Bir eylem adamının gözleriydi. “Bay Rearden, bu yeni aristokratların çoğunun, gizli paralarını nerede sakladıklarını biliyor musunuz? Eşit şans akbabaları, Rearden Metal’den sağladıkları kârı nereye yatırım yaptılar dersiniz?”

“Bilmiyorum, ama..”

“D’Anconia Bakır hisselerine yatırdılar. Güvenli, ortalıkta gözükmeyen, hattâ ülkenin de dışında hisseler. D’Anconia Bakır...eski, yıkılmaz bir şirket. Öyle zengin ki, üç kuşak boyunca yağmalanmaya bile dayanır. Hiçbir şeyi umursamayan yozlaşmış bir sosyete çapkını tarafından yönetiliyor, o kişi onlara malını istedikleri gibi kullansınlar diye izin veriyor, habire onlara para kazandırmayı sürdürüyor...otomatik olarak. Dedelerinin yaptığı gibi. Yağmacılar için harika bir ortam değil mi bu? Yalnızca...hangi noktayı gözden kaçırdılar?”

Rearden ona bakıp duruyordu. “Sözü nereye getirmeye çalışıyorsunuz?”

Francisco birdenbire güldü. “Rearden Metal’den para kıranlara pek yazık. Onlara kazandırdığınız paraları kaybetmelerini istemezdiniz, değil mi, Bay Rearden? Ama bu dünyada kazalar da olur...ne diyorlar, bilirsiniz...insanoğlu doğal âfetlerin karşısında çaresiz bir oyuncak. Diyelim ki, yarın sabah d’Anconia Bakır’a ait Valparaiso cevher doklarında bir yangın çıktı, dokları da, liman tesislerinin yarısını da süpürüp götürdü. Saat kaç, Bay Rearden? Yoksa fiil kiplerini mi karıştırdım? Yarın öğleden sonra, Orâno’daki d'Anconia madenlerinde bir heyelan oldu...kayalar kaydı...can kaybı olmadı, yaralanan da yok, yalnızca madenler zarar gördü. O madenlerin artık işe yaramayacağı anlaşılacaktır, çünkü aylardan beri yanlış tarafı kazılıyor...sosyete çapkınının yönettiği işten ne beklersiniz? Tonlarca cevher dağların altına gömülmüş, yeni bir Sebastian d’Anconia çıksa orayı ancak üç yılda açabilir, halk devleti ise, bunu hiçbir zaman başaramaz. Hissedarlar olayları incelemeye başladıklarında, Campos, San Felix ve Las Heras’daki madenlerin de aynı şekilde işlenmekte olduğunu görecekler. Bir yıldır para kaybediyor o madenler. Ama sosyete çapkını muhasebe defterleriyle oynamış, olayı gazetelere yansıtmamayı başarmış. D’Anconia dökümhanelerinin yönetimiyle ilgili neler bulgulayacaklarını da söyleyeyim mi? Ya d’Anconia cevher filosunu? Ama bunları bulgulamak da d’Anconia Bakır hissedarlarının işine yaramayacak, çünkü d’Anconia Bakır hisseleri yarın sabah düşecek, betona düşmüş ampul gibi patlayıp parçalanacak, otostopçuları parça parça her yana saçacak!”

Francisco’nun sesinin bir zafer tonunda yükselişi, ona denk bir sesle birleşti. Rearden kendini tutamamış, patlayarak

gülmeye başlamıştı.

Rearden o anın ne kadar sürdüğünü de, o anda neler hissettiğini de bilemedi. Sanki bir başka bilinç düzeyine savrulmuş, sonra ikinci bir darbe daha gelmiş, onu gerisingeri kendi bilincine döndürmüştü...geriye kalan, narkozdan çıkan biri gibi, demin müthiş bir özgürlüğü yaşadığını, gerçek hayatta böyle bir şeyin mümkün olmadığını bilmekti. Wyatt Yangınındaki gibi olmuştu yine. Bu benim için gizli bir tehlike, diye düşündü.

Geri geri giderek Francisco d'Anconia'dan uzaklaşmakta olduğunu fark etti. Francisco durmuş, ona dikkatle bakıyordu. Süresi belli olmayan o anda da hep bakmış gibi bir hâli vardı.

Francisco yavaşça, "Kötü düşünce diye bir şey yoktur, Bay Rearden," dedi. "Bir tek...düşünmeyi reddetmek kötüdür."

Rearden, "Hayır," dedi. Sesi hemen hemen bir fısıltıydı. Alçak sesle konuşmak zorundaydı, çünkü birdenbire kendini bağırıyor bulabilirdi. "Hayır...eğer sizin anahtarınız buysa, sizi alkışlamamı beklemeyin...onlarla savaşacak kadar güçlü olamadınız...en kolay, en hain yolu seçtiniz...bilerek yok etme...kendi üretmediğiniz, üretemeyeceğiniz bir şeyi yok etme..."

"Yarın gazetelerde okuyacaklarınız bunlar olmayacak. Ortada bilerek yok etme konusunda bir delil bulunmayacak. Her şey normal, açıklanabilir, haklı görülebilir biçimde, basit beceriksizlikten kaynaklanmış. Bugünlerde beceriksizliğin cezalandırılması gerekmiyor, değil mi? Buenos Aires'deki ve Santiago'daki delikanlılar herhalde bana bir sübvansiyon vermeye kalkacaklar. Avutmak ve ödüllendirmek için. D'Anconia Bakır'ın büyük bir bölümü gümbürdeyip gitmiş olsa da, geride hâlâ önemli bir bölümü ayakta. Kimse bunu

isteyerek yaptığımı iddia etmeyecek. Siz ne isterseniz onu düşünün.”

“Bence siz bu salondaki en suçlu insansınız,” dedi Rearden bezgin bir sesle...ama öfkesinin ateşi yok olmuştu. Hiçbir şey hissetmiyordu. İçinde büyük bir umudun ölmesinden sonra beliren koskoca bir boşluk vardı. “Siz benim tahmin ettiğimden çok daha kötüsünüz...”

Francisco yüzünde garip bir yarı gülümsemeyle bakıyordu ona. Asude bir ifade. Acılara karşı kazanılan zaferin getirdiği asudelik. Hiç cevap vermedi.

Sessiz kalınca birkaç adım ötedeki adamların konuşmalarını duyabilmeye başladılar, dönüp onlara baktılar.

Yaşlıca tıknaz adam besbelli çalışkan, göze batmaktan hoşlanmayan bir işadamıydı. Smokini kaliteliydi ama yirmi yıl öncenin modasına göre kesilip dikilmişti. Dikiş yerlerinde belli belirsiz bir yeşil renk oluşmaya başlamıştı. Giyme fırsatını çok seyrek buluyordu. Gömleğinin düğmeleri fazla iriydi, ama eski işçilik ürünü oldukları belliydi. Belki de dört kuşak öncesinden. Şirketi gibi. Bugünlerin dürüst adamı izlerini taşıyan bir yüzü vardı...hafif şaşkın bir ifade. Karşısındaki adama bakıyor, olanca çabasıyla, umutsuzcasına, anlamaya çalışıyordu.

Karşısındaki daha genç ve daha kısa boyluydu. Tombul, ama ufak tefek biri. Göğsü şişmiş, öne fırlamış, bıyıklarının ucu yukarıya dönmüştü. Üstten bakan, sıkkın bir sesle, “Eh, bilemiyorum,” diyordu. “Hepiniz maliyetler yükseliyor diye ağlıyorsunuz. Günün genel yakınması bu herhalde. Kârları biraz sıkışan insanlar hep böyle yapar. Bilemiyorum, bakacağız...kâr etmene izin verecek miyiz, vermeyecek miyiz, karar vermemiz gerekiyor.”

Rearden, Francisco'ya göz attı, tek amaçlılığın bir insan yüzüne yapabileceği etkilerin ötesinde bir yüz gördü. Bir insanın görüp görebileceği en acımasız yüzdü. Rearden kendini acımasız sayardı, ama bu düzeydeki çırılçıplak, adaletin dışında hiçbir duyguya yer vermeyen aşamaya hiçbir zaman ulaşamayacağını biliyordu. Diğer yönleri ne olursa olsun, bunu yaşayabilen insan bir devdir, diye geçirdi içinden.

Bu yalnızca bir an sürdü, ardından Francisco ona döndüğünde yüzü normaldi. Çok alçak sesle konuştu. "Fikrimi değiştirdim, Bay Rearden. Bu partiye geldiğinize memnunum. Bunu görmenizi istiyorum."

Sonra sesini biraz yükselterek, neşeyle, sorumsuzluğun gevşekliğini taşıyan bir sesle konuştu: "Demek bana o krediyi vermiyorsunuz, öyle mi, Bay Rearden? Bu beni çok sıkışık bir duruma sokuyor. O parayı almam gerek. Bu akşam bulmalıyım. Sabaha borsa açılmadan elimde olmalı, çünkü olmazsa." Devam etmesine gerek kalmadı. Kalkık bıyıklı küçük adam koluna sarılmıştı.

Rearden insan bedeninin herkesin gözü önünde böyle küçülebileceğimi...görmese inanmazdı. Adam büzülüyor, ağırlığı da, duruşu da, biçimi de büzülüyor, sanki içinden hava boşalıyordu. Demin küstah bir yöneticiyken, şimdi kimseyi korkutamayacak bir paçavraya dönmüştü.

"Bir...terslik mi var, Sinyor d'Anconia? Yani...borsada?"

Francisco parmağını dudaklarına götürdü, çevresine korku dolu bakışlarla baktı "Sessiz olun," diye fısıldadı. "Tanrı aşkına sessiz olun!"

Adam zangır zangır titremeye başlamıştı. "Bir terslik...mi var?"

"Sizde d'Anconia hissesi yoktur, değil mi?" Adam başıyla evet işareti yaptı. Konuşacak durumda değildi. "Ah, Tanrım,

ne kadar kötü! Eh, o hâlde söyleyeyim size...ama kimseye söylemeyeceğinize yemin edin. Bir panik başlatmak istemezsiniz.”

“Şerefim üstüne..”diye soludu adam.

“Yapmanız gereken, hemen brokerinize koşup olanca hızınızla hepsini satmak...çünkü d’Anconia Bakır’ın işleri pek iyi gitmiyor. Para bulmaya çalışıyorum, ama eğer başaramazsam, sabaha bir dolarınıza karşılık on sent kurtarabilirseniz şansınız var demektir...ah Tanrım! Sabahtan önce brokerinize ulaşamayacağınızı düşünemedim...ah, çok kötü, ama...” Adam salonun ortasından koşmaya başlamıştı.Önüne çıkanları sağa sola itiştirerek kendine yol açıyor, kalabalığın içinden torpido gibi geçiyordu.

Francisco, Rearden’a dönerek, “Seyredin,” dedi.

Adam kalabalığın arasında kaybolmuştu. Onu artık göremiyorlardı. Sırrını kime sattığını da, bu sırra karşılık başka iyilikler koparacak kadar kurnaz olup olmadığını da bilemiyorlardı. Ama geçtiği yerlerde insanların dalgalandığını gördüler. Kalabalıkta ani bölünmeler başlamıştı.Duvarda bir çatlağın başlaması gibi. Sonra çatlağın ilerlemesi, boşlukların bile etkilenmesi gibi...insan temasıyla değil, ama kişisel olmayan bir korku soluğunun etkisiyle.

Birdenbire boğulur gibi sesler duyuldu, sessizlik havuzları oluştu, sonra farklı türde sesler duyulmaya başlandı. Yükselen, histerik bir anıyla tekrarlanıp duran sorular, doğal olmayan fısıltılar, bir kadının çığlığı, hâlâ bir şey olmamış gibi numara yapmaya çalışan birkaç kişiden yükselen zoraki gülüşler.

Kalabalığın hareketlerinin arasında bir takım hareketsizlik havuzları da oluşmuştu. Felç gibi. Bir motor durmuş gibi sessizlik. Ardından telaşlı, kesik kesik, yamaçtan yuvarlanır

gibi gürültüler. İnsanlar dışarıya koşuyor, telefonlara atılıyor, önlerine geleni ite kaka birilerine ulaşıp onları yakalıyordu. Bu adamlar ülkenin en güçlü adamlarıydı. Kimseye hesap vermek zorunda değillerdi. Herkesin lokmasının da, geri kalan ömrünün nasıl geçeceğinin de kontrolü onlardaydı. Şimdi çöpe dönmüşlerdi. Bir panik rüzgârıyla savrulup duruyorlardı. Ana direk kesilince çöken bir binanın enkazı!

James Taggart'ın yüzünden, yüzyıllardır saklanması öğretilen duygular apaçık okunuyordu. Dosdoğru Francisco'ya koştu, "Doğru mu bu?" diye haykırdı.

Francisco gülümseyerek, "Aa, James," dedi. "Ne oluyorsun? Neden böyle kaygılısın? Para her kötülüğün anası değil mi? Ben de kötü olmaktan usandım artık."

Taggart ana kapıya doğru atıldı, bir yandan Orren Boyle'a bir şeyler haykırarak uzaklaştı.Boyle başını evet der gibi salladı, sonra bir süre daha sallamayı sürdürdü, ardından başka bir yöne doğru uçup gitti. Düğününün kristal gibi kırılıp dağıldığını gören Cherryl koşup Taggart'a yetişti, onu kolundan yakaladı. "Jim, ne oluyor?" Taggart onu itip kenara savurdu, kız gerileyip Paul Larkin'in göbeğine çarptı, Taggart bu arada kapıdan fırladı.

Hiç kıpırdamadan duran üç kişi vardı. Salonu taşıyan sütunlar onlardı sanki Dagny karşıdan Francisco'ya bakıyor, Francisco'yla Rearden de birbirlerine bakıyorlardı.

III

BEYAZ ŞANTAJ

“Saat kaç?”

Vakit azalıyor, diye düşündü Rearden. Ama verdiği cevap, “Bilmiyorum,” oldu. “Henüz geceyarısı değil.” Kolundaki saati ancak o zaman hatırladı. “Yirmi var,” diye ekledi.

Lillian, “Ben eve trenle dönüyorum,” dedi.

Rearden bu cümleyi duydu, ama anlamının zihnindeki kalabalık bilinç koridorlarından geçip yetine varması biraz zaman aldı. Kendi süitinin salonunda, ayakta durmuş, çevresine dalgın dalgın bakınmaktaydı. Bu süit deminki partiden sadece bir asansör yolculuğu mesafesindeydi. Sonunda otomatik bir cevap verdi. “Bu saatte mi?”

“Vakit hâlâ erken. Bir sürü tren kalkıyor”

“İstersen burada kalabilirsin tabii.”

“Yo, sanırım eve gitsem daha iyi” Rearden tartışmadı. “Ya sen, Henry? Bu gece eve dönmek niyetinde misin?”

“Hayır.” Sonra ekledi: “Yarın burada iş randevularım var.”

“Nasıl istersen.”

Lillian omuz silker gibi bir hareketle şalını omzundan attı, koluyla yakaladı, Rearden’ın yatak odasının kapısına yürüdü, ama durdu.

“Francisco d’Anconia’dan nefret ediyorum,” dedi gergin bir sesle. “Ne işi vardı o partide? Hem, çenesini yarın sabaha kadar kapalı tutacak kadar aklı yok mu?” Rearden cevap vermedi. “Canavarca bir şey...şirketine bunun olmasına izin vermesi korkunç bir şey. Tabiî o, aslında yozlaşmış bir sosyete çapkını...ama yine de, o çapta bir servet, sorumluluk

ister. İnsanın ihmalinin de bir sınırı olmak zorunda!” Rearden karısının yüzüne baktı. Garip bir gerginlik vardı o yüzde. Hatları keskinleşmişti ve bu, onu daha yaşlı gösteriyordu. “Hissedarlarına karşı bir sorumluluğu yok mu?...Yok mu, Henry?”

“Bunu tartışmamamızın bir sakıncası var mı?”

Lillian dudaklarını sıkıp yana büker gibi yaptı.Bu da omuz silkmenin yerine geçebilecek bir hareketti. Sonra yatak odasına yürüdü.

Rearden pencerede duruyor, Önünden akan otomobil dizilerinin tepesine bakıyordu. Görme duyusunun bağlantısı kopuk olduğu için gözleri ara sıra herhangi bir şeyin üzerinde sabit kalabiliyordu. Aklı hâlâ alt balo salonundaki kalabalığa ve o kalabalığın arasındaki iki kişiye takılıydı. Ama salonun görüntüsü onun görüş alanının kenarındayken, yapması gereken bir iş de bilincinin kenarındaydı. Bir an yakaladı onun ne olduğunu. Smokinini çıkarmalıydı. Ama onun da altında bir başka şey vardı. Yatak odasında yabancı bir kadın varken soyunmakta isteksizdi. Sonra konu yine bilincinden çıkıp uzaklaştı.

Lillian odadan çıktığında, geldiği zamanki gibi şıktı.Bej seyahat tayyörü vücudunu sımsıkı sarıyor, şapkası dalgalı saçlarının üzerine yan oturuyordu. Valizini elinde, biraz sallayarak taşımaktaydı. Sanki taşıyabildiğini göstermek istiyordu.

Rearden otomatik bir hareketle uzandı, valizi onun elinden aldı.

Lillian. “Ne yapıyorsun?" diye sordu.

“Seni istasyona götürüyorum.”

“Bu hâlde mi? Daha üstünü değiştirmedin.”

“Önemi yok.”

“Beni götürmek zorunda değilsin. Kendi yolumu kendim de bulabilirim. Yarına iş randevuların varsa, hemen yatsan fena olmaz.”

Rearden cevap vermedi, ama kapıya yöneldi, tutup açtı, o çıktıktan sonra kendi de izledi, asansöre yürüdüler.

Taksiyle istasyona giderken sessizdiler. Rearden yanında onun varlığının farkına vardığı zamanlar, dimdik oturduğunu, pozunun mükemmelliğiyle sanki gurur duyduğunu görüyordu. Çok uyanık ve memnun bir hâli vardı. Sabah saatinde amaçlı bir yolculuğa başlıyormuş gibi.

Taksi Taggart Terminali'nin ana kapısında durdu. Kocaman cam kapılardan dışarıya boşalan ışıklar, bu geç saatte bile buraya aktif, zamanla sınırlı olmayan bir güvenlik duygusu veriyordu. Lillian hafif bir hareketle taksiden sıçrayarak inerken, “Yo, yo, sen inmek zorunda değilsin, hemen geri dön,” dedi. “Yarın akşam yemeğine eve gelir misin, yoksa gelecek aya mı gelirsin?”

“Sana telefon ederim,” dedi Rearden.

Lillian eldivenli elini sallayıp giriş kapısının aydınlıklarında gözden kayboldu. Taksi yeniden harekete geçerken Rearden şoföre Dagny’nin adresini verdi.

Girdiğinde dairenin içi karanlıktı, ama yatak odasının kapısı aralıktı. Odadan Dagny, “Merhaba, Hank,” diye seslendi.

Rearden içeri girerken, “Uyuyor muydun?” diye sordu.

“Hayır.”

Rearden ışığı yaktı.Dagny yatağa uzanmıştı.Yastıklar başını biraz yükseltiyordu. Uzun süredir hiç kıpırdamamış gibi, saçları omuzlarına dümdüz dökülmüş durumdaydı, ama yüzünde kaygı yoktu. Açık mavi geceliğinin yakası boynunun altında pek ciddiydi. Bu hâliyle okul öğrencisi gibiydi. Ama

geceliğinin göğsü, bu ciddi havanın tam tersine, işlemeli, lüks denecek kadar yetişkin ve dişiydi.

Rearden yatağın kenarına oturdu, Dagny gülümsedi. Rearden'ın resmi kıyafeti, bu hareketini çok daha entim göstermekteydi. O da cevap olarak gülümsedi. Buraya gelirken, Dagny'nin ona partide sunduğu bağışlamayı reddetmeye hazırdı. Fazla cömert bir hasımdan gelen ödün gibi reddecekti onu. Ama birdenbire uzandı, elini Dagny'nin alnından kaydırıp saçlarını okşadı. Koruyucu bir şefkat vardı bu hareketinde. Onun ne kadar çocuksu ve narin göründüğünü fark etmişti. Oysa bu hasım, tüm meydan okumalara güçlü bir cesaretle karşı koymayı bilmişti. Ama şu anda...Rearden korumalıydı onu.

"Öyle çok yük taşıyorsun ki," dedi. "Üstelik ben de her şeyi senin için daha da zorlaştırıyorum."

"Hayır Hank, zorlaştırmıyorsun ve bunu kendin de biliyorsun."

"Bunun seni yaralamasına izin vermeyecek güce sahipsin, onu biliyorum, ama benim o güçten medet ummaya hakkım yok. Yine de onu kullanıyorum. Üstelik sunabileceğim herhangi bir çözüm, bir çare de yok. Yalnızca bunun farkında olduğumu itiraf edebilirim, ama senden beni bağışlamanı asla isteyemem."

"Bağışlayacak bir şey yok."

"Onu senin bulunduğun yere getirmeye hakkım yoktu."

"O beni incitmedi. Yalnız..."

"Evet?"

"...senin nasıl acı çektiğini görmek...bana zor geldi."

"Bence acı çekmek hiçbir şeyi telâfi etmiyor, ama ne hissetmiş olursam olayım, çektiğim acı yine de az. Nefret ettiğim bir şey varsa, o da, kendi çektiğim acıdan söz

etmek...O benden başka kimseyi ilgilendirmemeli. Ama eğer bilmek istiyorsan, zaten de biliyor olduğuna göre, evet, benim için bu bir cehennemdi. Keşke daha da beter olsaydı. En azından, yaptığım yanıma kalmıyor.”

Bunu ciddi bir sesle, duygudan yoksun bir havada söylüyordu. Sanki kendini yargılamış, hükmünü vermişti. Dagny hüzünlü bir ifadeyle gülümsedi, onun elini tutup dudaklarına götürdü, verilen hükmü reddercesine başını iki yana salladı, eli kendi yüzüne bastırdı.

“Ne demek istiyorsun?” dedi Rearden yavaşça.

“Hiçbir şey...” Sonra başını kaldırıp kesin konuştu. “Hank, senin evli olduğunu baştan beri biliyordum. Ne yaptığımın farkındaydım. Bunu yapmayı kendim seçtim. Bana hiçbir şey borçlu değilsin. Dikkate alman gereken hiçbir görevin yok.”

O itiraz edercesine başını iki yana sallıyordu.

“Hank, senin bana vermek istediğinin dışında hiçbir şey istemiyorum senden. Bir zamanlar bana alışverişçi demiştin, hatırlıyor musun? Bana kendi zevkinden başka hiçbir şey aramadan gelmeni istiyorum. Evli kalmak istediğin sürece, nedenlerin ne olursa olsun, benim buna gücenmeye hakkım yok.

Benim alışveriş biçimim, bana verdiğin zevkin, benim sana verdiğim zevkle karşılandığını bilmektir, yoksa senin ya da benim acı çekmemle değil. Ben fedakarlık kabul etmem, kendim de yapmam. Benden demiryolundan vazgeçmemi isteseydin, seni bırakırdım. Eğer birinin zevki, ötekinin acısıyla elde ediliyorsa, hiç alışveriş olmasın, daha iyi. Bir tarafın kazanıp, öbür tarafın kaybettiği bir alışveriş...sahtekârlıktır. Sen bunu ticarette yapmazsın, Hank. Kendi hayatında da yapma.”

Rearden onun sözlerinin altında, filmin fon müziği gibi, Lillian'ın kendisine söylediklerini duyuyordu. İkisinin arasındaki mesafeyi görüyor, kendisinden ve hayattan bekledikleri şeylerin ne kadar farklı olduğuna şaşıyordu. “Dagny, benim evliliğim hakkında ne düşünüyorsun?”

“Onu düşünmeye hakkım yok.”

“Ama merak etmiş olmalısın.”

“Eskiden ettim...Ellis Wyatt’ın evine gelene kadar. Ondan beri etmiyorum.”

“Bana o konuda hiç soru sormadın.”

“Sormayacağım da.”

Rearden bir an sessiz oturdu, sonra dosdoğru onun yüzüne bakarak, onun kendisine her zaman tanıdığı özel hayat hakkını ilk defa reddederek konuştu: “Bilmeni istediğim bir şey var. Ellis Wyatt’ın evinden beri...ona elimi bile sürmedim.”

“Sevindim.”

“Sürebilir miyim sanıyordun?”

“Bunu merak etme hakkım kendime hiç tanımadım.”

“Dagny, yani elimi sürsem...onu da mı kabul edecektin?”

“Evet.”

“Bundan nefret etmeyecek miydin?”

“Kelimelerle ifade edemeyeceğim kadar nefret edecektim. Ama senin seçimin oysa, kabul edecektim. Seni istiyorum, Hank.”

Rearden onun elini alıp dudaklarına götürdü, Dagny onun vücudunda bir anlık bir mücadele hissetti, sonra Rearden sanki onun üstüne yıkıldı, dudakları onun omzuna gömüldü. Sonra Dagny'yi çekti, açık mavi geceliğiyle boylu boyunca kendi kucağında yatmasını sağladı. O vücudu gülümsemeyen bir hırsla tutuyordu. Sanki onun ağzından çıkan kelimelerden

nefret ediyormuş, ama ömründe en çok duymak istediği kelimeler de onlarmış gibi.

Yüzünü onunkine doğru eğdi, Dagny son bir yıl içinde sayısız gecelerde ortaya çıkan soruyu bir kere daha duydu. İstemeden soruyordu bunu Rearden. Kendini tutamıyordu. Bitmeyen bir gizli işkencenin sonucuydu bu soru: “İlk erkeğin kimdi?”

Dagny zorlandı, ondan uzaklaşmaya çalıştı, ama Rearden onu bırakmadı. “Hayır, Hank,” dedi Dagny. Yüz ifadesi sertti.

Rearden’ın dudaklarında beliren gergin ifade bir gülümsemeydi. “Cevap vermeyeceğini biliyorum, ama sormayı kesmeyeceğim...çünkü o benim asla kabul edemeyeceğim şey.”

“Niçin kabul edemeyeceğini sor kendine.”

Rearden elini onun göğüslerinden dizlerine doğru, sahipliğini vurguluyor ve bundan nefret ediyormuş gibi kaydırırken cevap verdi: “Çünkü...yapmama izin verdiğin şeyleri...yapabileceğini sanmıyordum, benim için bile...ama yaptığını keşfetmek, üstelik bir başka adama da izin verdiğini, onu istediğini...”

“Neler söylediğinin farkında mısın? Seni isteyişimi de hiçbir zaman anlayamıyorsun. Seni isteyeceğimi kabullenemiyorsun...bir zamanlar onu istediğim gibi ”

Rearden alçak sesle, “Bu doğru,” dedi.

Dagny aniden kıvrılarak kendini ondan kurtardı, ayağa kalktı, yüzünde hafif bir gülümsemeyle ona baktı, yavaşça konuştu: “Tek gerçek suçun nedir, biliyor musun? Zevk alma kapasiten çok büyük olsa da, hiçbir zaman zevk almayı öğrenmemişsin. Kendi zevkini her zaman feda etmişsin. Çok fazla şeye tahammül etmeye istekli olmuşsun.”

“O, bunu da söylemişti.”

“Kim?”

“Francisco d'Anconia ”

Neden bu ismin Dagny’yi şaşırttığını anlayamadı. Cevap gereğinden bir saniye daha geç geldi. “Sana böyle mi söyledi?”

“Bambaşka bir konuda konuşuyorduk.”

Dagny az sonra sakin bir sesle, “Seni onunla konuşurken gördüm,” dedi. “Bu sefer hanginiz hanginize hakaret ediyordunuz?”

“Etmiyorduk. Dagny, onun hakkında ne düşünüyorsun?”

“Bence bilerek yaptı...yarın kopacak kıyameti.”

“Bilerek yaptığını biliyorum. Ama yine de, kişi olarak ne düşünüyorsun onun hakkında?”

“Bilmiyorum. Ömrümde tanıdığım en yozlaşmış kişi olduğunu düşünmem gerektiğini biliyorum.”

“Düşünmen gerektiğini! Ama öyle düşünmüyorsun, öyle mi?”

“Hayır. Bundan bir türlü emin olamıyorum.”

Rearden gülümsedi. “Onun garip yanı da bu zaten. Bir yalana, bir serseri, âdi bir zampara, akla hayale sığabilecek en sorumsuz kişi olduğunu biliyorum. Ama yine de, yüzüne baktığımda...hayatımı emanet edebileceğim bir tek kişi varsa, o da odur, diyorum.”

Dagny'nin soluğu tıkanır gibi oldu. “Hank, ondan hoşlandığını mı söylüyorsun?”

“Benim dediğim, bir insanı sevmenin anlamını, böyle bir duyguyu ne kadar özlediğimi, onu tanıyana kadar bilmiyordum.”

“Ulu Tanrım, Hank, sevdin onu!”

“Evet, sanıyorum öyle.” Rearden gülümsedi. “Bu seni niçin korkutuyor?” “Çünkü...çünkü seni korkunç bir biçimde

incitecek, diye düşünüyorum...ve onun niteliklerini ne kadar çok takdir edersen, sonunda ona dayanmak o kadar zor olacak...o olayı aşman çok uzun sürecek, eğer aşabilirsen...Seni ona karşı uyarmam gerektiğini hissediyorum, ama yapamıyorum...çünkü onunla ilgili hiçbir şeyden emin değilim. Dünyanın en harika insanı mı, en aşağılık insanı mı, ondan bile emin değilim.”

“Ben de onun hakkında hiçbir şeyden emin değilim...tek bildiğim, ondan hoşlandığım.”

“Ama ne yaptı, baksana. Zarar verdiği Jim'le Böyle değil. Sen, ben, Ken Danagger ve diğerleri. Çünkü Jim’in çetesi bunun acısını bizden çıkaracak. Bu iş de bir başka facia olacak...Wyatt yangını gibi.”

“Evet...evet, Wyatt yangını gibi. Ama, biliyor musun, buna çok fazla aldırış ettiğimi sanmıyorum. Bir facia daha olmuş, ne fark eder? Her şey çöküyor zaten. Ha biraz daha hızlı, ha biraz daha yavaş. Tek yapabileceğimiz, gemiyi gidebildiği kadar yüzdürmek, sonra da onunla birlikte batmak.”

“Kendini savunduğu bahane bu mu? Senin bunları hissetmene mi yol açtı?”

“Hayır. Yo, hayır! Bu duygum hep var da, onunla konuştuğum zaman ortadan kalkıyor. Asıl garip olan, onun bana verdiği duygu.”

“Ne?”

“Umut.”

Dagny çaresiz bir şaşkınlık içinde, başını yukarı aşağı salladı. Bunu kendisi de hissediyordu ve farkındaydı.

Rearden, “Nedendir, bilmiyorum ama, insanlara bakıyorum da, yalnızca acılardan oluşmuşlar gibi geliyor,” dedi. “Ama o öyle değil. Sen de değilsin. O korkunç

çaresizlik tüm çevremizi sarmış durumda. Yalnız onunlayken kurtuluyorum o duygudan. Bir de buradayken. Başka hiçbir yerde kurtulamıyorum.”

Dagny ona tekrar yaklaştı, kayıp yere, ayaklarının dibine oturdu, yüzünü onun dizlerine bastırdı. “Hank, önümüzde daha o kadar çok şey var ki...ve şimdi bile öyle fazla ki..”

Rearden mavi geceliğin kendi siyah takımı üzerine dökülüşüne baktı, eğildi, alçak sesle, “Dagny,” dedi. “O sabah Ellis Wyatt’ın evinde sana söylediğim o sözler...sanıyorum kendime yalan söylüyordum.”

“Biliyorum.”

***

Gri yağmurun altında, damların üzerindeki takvim 3 Eylül diyordu. Rearden Wayne-Falkland Oteli’ne dönerken öbür kulenin üzerindeki saat de 10: 30’u göstermekteydi. Taksinin radyosu panik dolu tiz bir sesle, avaz avaz, d’Anconia Bakır’ın düşüşünü duyurmaktaydı.

Rearden yorgun bir tavırla arkasına yaslandı. Bu felâket ona, çok gerilerde kalmış, bayat bir hikâye gibi gözüküyordu. Sabah saatinde sokakta kendini smokinle bulmaktan gelen tedirginlikten başka bir şey hissettiği yoktu. Arkada bıraktığı dünyadan, taksinin ıslak camlarının dışındaki dünyaya dönmeye isteği de yoktu.

Oteldeki süitinin kapısını anahtarıyla açarken, en kısa zamanda çalışma masasına oturmaktan başka bir şey istemiyordu.

İkisi bilincine aynı anda girdi: Kahvaltı masası, yatak odasının kapısı...içerde görünen dağınık yatak...ve Lillian'ın sesi: “Günaydın, Henry.”

Koltukta oturuyordu. Üzerinde dün gece giydiği tayyör vardı. Ceketiyle şapkasını çıkarmıştı.Beyaz bluzu ütülüydü.

Sofrada kahvaltının kalıntıları vardı.Lillian sabır küpü gibi oturmuş, sigarasını tüttürüyordu.

Rearden hareketsiz dururken, Lillian yavaşça bacak bacak üstüne attı, “Bir şey söylemeyecek misin, Henry?” dedi.

Duygulara izin verilmeyen bir askeri törende, üniforma giymiş gibi duruyordu. “Konuşmak sana düşer,” dedi.

“Kendini haklı göstermeye çalışmayacak mısın?”

“Hayır”

“Benden bağışlamamı dilemeyecek misin?”

“Beni bağışlaman için hiçbir neden yok. Benim ekleyeceğim bir şey de yok. Gerçeği biliyorsun. Ötesi sana kalmış.”

Lillian güldü, gerindi, kürek kemiklerini koltuğun arkasına sürttü. “Er geç yakalanmayı beklemiyor muydun?” diye sordu. “Senin gibi bir erkek, bir yılı aşkın süre boyunca rahipler gibi yaşamaya kalkarsa, bundan kuşkulanacağım aklına gelmedi mi? O ünlü beyninin böyle basit biçimde yakalanmanı engelleyememesi de komik aslında.” Kolunu sallayarak süiti, kahvaltı masasını gösterdi. “Dün gece buraya dönmeyeceğinden emindim. Bu sabah otel görevlisinden, geçtiğimiz yıl boyunca bu otelde bir tek gece bile yatmadığını öğrenmem de zor olmadı.”

Rearden hiçbir şey söylemedi.

“Paslanmaz çelikten yapılmış bir adam!” Lillian güldü. “Başarıların, onurun adamı! Bizlerden çok üstün! Bu kadın varyete dansözü mü, yoksa milyonerlerin gittiği bir berberde manikürcü mü?”

Rearden’dan ses çıkmadı.

“Kim o, Henry?”

“Buna cevap vermem.”

“Bilmek istiyorum.”

“Bilmeyeceksin.”

“Bir hanımefendinin adını korumak isteyen centilmen gibi davranmaya kalkışman gülünç değil mi? Bugünden sonra herhangi bir tür centilmeni oynaman gülünç olmayacak mı? Kim o?”

“Cevap vermem dedim.”

Lillian omuz silkti. “Herhalde fark etmez. Standart bir amaç için, bir tek standart tip vardır. O asetik görünümün altında, aslında sıradan, kaba bir duyusallığa sahip olduğunu hep biliyordum. Bir kadından tek beklediğin şey hayvanı dürtülerinin tatmini. Ben de sana bunu vermediğim için gurur duyuyorum. Abartılı şeref duygunun bir gün çökeceğini, en aşağıya doğru çekileceğini, tüm aldatan kocalar gibi en ucuz tip kadını bulacağını hep beklemiştim.” Kıkır kıkır güldü. “Büyük hayranın Bayan Dagny Taggart, kahramanının paslanmaz çelik bir ray gibi tertemiz olmadığını birazcık ima ettim diye bana ateş püskürmüştü. Ayrıca erkeklerin pek beyin aramadığı türden bir ilişkiyle ilgili olarak kendisinden kuşkulanacağımı sanacak kadar da saftı. Ben senin gerçek yapını, gerçek eğilimlerini biliyordum ama, öyle değil mi?” Rearden hiçbir şey söylemedi. “Şimdi senin hakkında ne düşünüyorum, biliyor musun?”

“Beni istediğin gibi suçlamaya hakkın var.”

Lillian güldü. “İş hayatında küçük hilelere kalkışanları, yoldan çıkıp devrilenleri hep hor gören büyük adam...onun gücüne, karakterine, amaca adanmışlığına ayak uyduramıyorlar diye! Şimdi ne hissediyorsun o konuda?”

“Benim duygularım seni ilgilendirmez. Ne yapmamı istediğine karar verme hakkın var. Talep edebileceğin her şeyi kabul ederim, bir teki hariç: Vazgeçmemi isteme.”

“Yo, senden vazgeçmeni istemem! Yaratılışını değiştirmeni beklemiyorum. Tüm o uydurma ihtişamına, sanayi şövalyeliğine, seni maden çukurlarından gümüşlü sofralara, beyaz kravatlı kıyafetlere yükselten dehana rağmen, senin gerçek düzeyin bu! Sabahın onbirinde eve dönerken taktığın beyaz kravat da sana çok yakışıyor! Sen maden çukurlarından hiçbir zaman yükselmedin; sen oraya aitsin. Sıfırdan başlamış tüm diğer yazar kasa prensleriyle birlikte. Cumartesi geceleri köşe barında, seyyar satıcılarla, gösteri kızlarıyla birlikte!”

“Beni boşamak istiyor musun?”

“Ah, ne hoşuna giderdi, değil mi? Ne kârlı bir alışveriş olurdu! Evliliğimizin ilk ayından beri beni boşamak istediğini bilmiyor muyum sanıyorsun?”

“Öyle düşündünse, neden benimle kaldın?”

Lillian ciddi bir cevap verdi: “Bu, sorma hakkını kaybettiğin bir soru.”

“Doğru.” Rearden içinden, karısının verdiği cevabı bir tek şeyin haklı gösterebileceğini düşünüyordu...kendisini sevmesi.

“Hayır, seni boşamayacağım. Bir yosmayla serüveninin, evimi, adımı, sosyal mevkiimi yok etmesine izin verir miyim sanıyorsun? Hayatımın elimden geldiği kadarını koruyacağım. Senin sadakatin gibi çürük temellere dayanmayan bölümlerini. Sakın umutlanma, seni asla boşamam. İstesen de, istemesen de evlisin ve evli kalacaksın.”

“Öyle istiyorsan, kalırım.”

“Ayrıca da ben asla...Bu arada, neden oturmuyorsun?”

Rearden ayakta durmayı sürdürdü. “Ne söyleyeceksen söyle lütfen.” “Gayriresmi bir boşanmaya, yani ayrı yaşama

düzenlemesi gibi bir şeye de razı değilim. Sen aşkını metrolarda, bodrum katlarında, ait olduğu yerlerde sürdür, ama dünyaya karşı, benim Bayan Henry Rearden olduğumu hatırlamanı bekliyorum. Her zaman kendini dürüstlüğe abartılı biçimde adanmış görürdün. Şimdi seni, aslında olduğun gibi, bir sahtekârın hayatına mahkûm göreyim. Evinde oturmayı sürdürmeni bekliyorum. Orası resmi olarak sana ait, ama bundan böyle benim olacak.”

“Nasıl istersen.”

Lillian rahatça arkasına yaslandı. Derbeder bir gevşeme pozuna girdi. Bacakları ayrık, kolları koltuğun kollarına dayanmıştı.Özenli görünmemeyi göze alabilen bir yargıca benziyordu.

“Boşanma, öyle mi?” diye güldü soğuk soğuk. “O kadar kolay kurtulacağını mı sanıyordun? Milyonlarından birkaçını nafaka diye fırlatmanın yeterli olacağını mı düşünüyordun? Her istediğini dolarla almaya öyle alışmışsın ki, ticari olmayan, pazarlığa tâbi olmayan, alınıp satılamayan şeyleri düşünemiyorsun bile. Para konusuna önem vermeyen birinin olabileceğini hayal bile edemiyorsun. Bunun anlamını bile bilmiyorsun. Eh, bence öğreneceksin. Tabiî ki, bundan böyle benim her talebime evet diyeceksin. Sevgili fabrikanda, o kadar gurur duyduğun ofisinde oturmanı, günde onsekiz saat çalışan kahramanı oynamanı istiyorum. Tüm ülkeyi ayakta tutan dev sanayici! Sızlanan, yalan söyleyen, hile yapan insanlığın çok üzerinde bir dâhî. Sonra da oradan çıkıp eve gelmeni istiyorum. Senin aslında ne olduğunu bilen tek insana...sözünün, şerefinin, dürüstlüğünün, özsaygının gerçek dozunu bilen tek insana dönmeni. Kendi evinde, senden tiksinen, tiksinmeye hakkı olan insanın karşısında olacaksın. Bir fırın daha inşa ettiğinde, bir kere daha rekor miktarda

çelik döktüğünde, hayranlık dolu alkışları işittiğinde, kendinden gurur duyduğunda, kendini temiz hissettiğinde, kendi büyüklüğünün sarhoşluğuna kapıldığında, gözlerime bakmanı istiyorum. Herhangi bir namussuzluk hikâyesi duyduğunda, insanların yozlaşmışlığına öfkelendiğinde, birinin hilekârlığından iğrendiğinde, devletin yeni bir zorbalığının kurbanı olduğunda, bana bakmanı, kendinin de daha iyi olmadığını anlamanı, kimseden üstün olmadığını bilmeni istiyorum. Kimseyi suçlamaya hakkın yok. Bana baktığın zaman, gökyüzüne kuleler kurmak isteyen adamı hatırlamam istiyorum. Ya da balmumundan kanatlarla uçup güneşe ulaşmayı uman adamı...kusursuzluğa özenen adamı!”

Rearden kendinin dışında, uzakta, bir başka beyindekileri okuyormuş gibi hissediyordu. O beyin, karısının ona reva gördüğü bu cezada bir terslik olduğunu düşünmekteydi. Pratik açıdan, yanlış hesap söz konusuydu. Keşfedilirse her şeyi çökertecek bir yanlış hesap. Onun ne olduğunu keşfetmeye kalkışmadı. O düşünce bir anlığına gelip geçti, soğuk bir merakın ürünü olarak uçtu, çok uzak bir gelecekte geri dönmek üzere kayboldu. Rearden’ın içinde artık ilgi duyacağı ya da cevap vereceği hiçbir şey kalmamıştı.

Kendi beynine gelince, korkunç bir tiksinti dalgasına karşı adalet duygusunun geri kalanını korumaya çalışıyordu. O tiksinti dalgası Lillian’ı insan biçiminden çıkarıyor, buna hakkı olmadığı yolunda kendine yönelttiği tüm telkinlere rağmen, dalgayı engelleyemiyordu. Lillian nefret edilecek bir mahlûksa, onu bu düzeye indiren kendisiydi. Bu da onun acıya dayanma biçimiydi. Bir insanın acı çekme biçimine kimse karışamazdı. Onu kimse suçlayamazdı...hele acıya sebebiyet vermiş olan kendisi...hiç suçlayamazdı. Ama Lillian’ın tavrında acı çekmenin hiçbir işaretini göremiyordu.

Belki de onu ancak çirkinliğin arkasına saklayabilmiştir, diye düşündü. Ondan sonra tek düşündüğü, o tiksinti dalgasına bir dakika daha, ardından bir dakika daha dayanabilmek oldu.

Lillian susunca, “Bitti mi?” diye sordu.

“Evet, sanırım.”

“O zaman artık trene binip eve dönsen iyi olur.”

Smokinini çıkarmanın gerektirdiği hareketleri yapıp bitirdiğinde, kaslarının gün boyu ağır işlerde çalışmış gibi yorgun olduğunu hissetti. Kolalı gömleği terden ıslanmıştı. İçinde ne düşünce, ne de duygu kalmıştı artık. Her ikisinin tortusu, ömrünün en büyük zafer duygusunun altında saklıydı: Rearden’ın en büyük başarısı, Lillian’ın otel süitinden sağ çıkmasıydı.

***

Dr. Floyd Ferris, Rearden’ın ofisine girerken, yüzündeki ifade, kendinden emin kişilerin iyi niyetli, hoşgörülü gülümsemesiydi. Düzgün, neşeli bir sesle, güven verircesine konuşuyordu. Rearden’ın üzerinde bıraktığı etki, bir kumar cambazının büyük çabalarla her ihtimali hesaplamış, destedeki her kartın işaretli olduğundan emin hâli gibiydi.

“Evet, Bay Rearden,” diye selamladı onu. “Ünlülerin kamu hizmetlerinden nasırlaşmış elini sıkmaya alışmış biri olarak, önemli bir insanla karşılaşmanın beni hâlâ heyecanlandıracağını pek sanmazdım, ama ister inanın, ister inanmayın, şu anda heyecandan titriyorum.”

“İyi günler,” dedi Rearden.

Dr. Ferris oturdu, Washington’dan buraya o uzun yolculuğu yaparken yol kenarlarında gördüğü yaprakların Ekim ayında büründüğü renklere dair birkaç yorumda bulundu. Bu yolculuğu sırf Bay Rearden’la yüz yüze görüşebilmek için göze almıştı. Rearden hiçbir şey söylemedi.

Dr. Ferris pencereden dışarıya baktı, Rearden fabrikasının çok ilham verici bir görünüme sahip olduğunu, ayrıca ülkenin en değerli üretici girişimlerinden de biri olduğunu söyledi.

Rearden, “Bir buçuk yıl önce, ürünüm hakkında hiç böyle düşünmüyordunuz,” dedi.

Dr. Ferris kaşlarını kısacık bir süre için çattı, sanki kurduğu plânın bir noktası yerinden kaymış, oyunu neredeyse kaybetmesine ramak kalmış gibi davrandı, sonra sesli sesli güldü, duruma yeniden hakim olduğunu gösterdi. “O bir buçuk yıl önceydi, Bay Rearden,” dedi rahat bir sesle. “Zaman değişiyor, insanlar da onunla birlikte değişiyor...yani akıllı kişiler değişiyor, demek istiyorum. Bilgelik, ne zaman hatırlayıp ne zaman unutmak gerektiğini bilmektedir. Tutarlılık ve süreklilik, insan neslinden beklenen akıllıca bir uygulama değildir.”

Ondan sonra diskur çekmeye koyuldu. Uzlaşma ilkesi dışında hiçbir şeyin absolü olmadığı bir dünyada tutarlılığın saçmalığını anlatıyordu. Samimi bir havada, rahat bir sesle konuşuyordu. Sanki görüşmenin ana konusunun bu olmadığını aslında ikisi de biliyorlarmış gibi. Ama garip olan nokta, önsöz gibi değil de, sonsöz havasında konuşuyor olmasıydı. Ana konu çoktan çözüme ulaşmış gibi.

Rearden adamın, “Sizce de öyle değil mi?” demesini bekledi, bunu söylediği anda da hemen cevap verdi: “Lütfen bu randevuyu isteyişinizin sebebi olan acil konuya gelin.”

Dr. Ferris bir an şaşırmış gibi, boş bir ifade takındı, sonra da, çabucak çözülecek önemsiz bir konuyu hatırlamış gibi, “Ha, o mu?” dedi. “O konu, Rearden Metal’in Devlet Bilim Enstitüsüne teslim tarihleriyle ilgiliydi. Beş bin tonu 1 Aralıkta alırsak iyi olur. Ondan sonra geri kalanı için yeni yılın birinci gününü beklemeye hazırız.”

Rearden ona uzun uzun baktı, her geçen saniye, Dr. Ferris'in tınısı odanın içinde hâla dolaşan neşeli sesini biraz daha tuhaf göstermekteydi. Dr. Ferris onun hiç cevap vermeyeceğinden korkmaya başladığı zaman Rearden konuştu: "Buraya yolladığınız deri paçalıklı trafik polisi, benimle neler konuştuğunu size bildirmedi mi?"

"Evet, Bay Rearden, ama..."

"Başka ne duymak istiyorsunuz?"

"Ama o beş ay önceydi, Bay Rearden. Daha sonra belli bir olay yer aldı, o nedenle sizin de fikrinizi değiştirdiğinizden, bizim size sorun çıkarmadığımız gibi sizin de bize sorun çıkarmayacağınızdan emin oldum."

"Hangi olay?"

"Sizin benden çok daha iyi bildiğiniz bir olay, Bay Rearden...ama bakın, benim de bilgim var o konuda. Bilmememi tercih ederdiniz herhalde, ama yine de."

"Hangi olay?"

"Bu sizin sırrınız olduğuna göre, neden sır olarak bırakmıyoruz, Bay Rearden? Bugünlerde kimin sırrı yok ki? Örneğin Proje X de bir sır. Herhalde farkındasınızdır, metalinizi daha küçük miktarlarda çeşitli devlet kuruluşlarına da satın aldırabiliriz, onlar bize aktarır, siz de bunu önleyemezsiniz. Ama o zaman da birçok uyuz bürokrat...(Dr. Ferris sevimli sevimli gülümsedi) "...evet, halkın gözünde olduğu gibi, birbirimizin gözünde de sevimsiziz...o zaman birçok uyuz bürokrat da, Proje X sırrına dahil olacak demektir ki, şu sıra bu hiç arzu edilmeyecek bir şey. Projeyle ilgili konuların basında yer alması da iyi olmaz. Ama eğer bambaşka, çok daha ciddi bir suçtan mahkemeye verilme durumuna düşerseniz, savunma olarak ilkelere sığınamaz, kamuoyunun sempatisini kazanamazsanız...Bu bizi hiç

rahatsız etmese de, bunun size maliyeti düşünemeyeceğiniz kadar büyük olur. Bu nedenle, yapabileceğiniz en pratik şey, sırrımızı saklamamıza yardımcı olmanızdır, biz de sizin sırrınızın saklanmasını kolaylaştırırız...Eminim farkındasınızdır, bürokratları istediğimiz süre boyunca peşinize düşmekten uzak tutmamız da çok kolay.”

“Hangi olay, hangi sır, hangi mahkeme?”

Dr. Ferris hafifsi bir sesle, “Haydi, haydi, Bay Rearden, çocukluk etmeyin!” dedi. “Ken Danagger’a teslim ettiğiniz dört bin ton Rearden Metal'den söz ediyorum tabiî ki.”

Rearden cevap vermedi.

Dr. Ferris gülümseyerek, “İlke meseleleri çok can sıkıcı şeyler,” dedi. “Herkes açısından da vakit ziyan eden şeyler. Bir ilke meselesi uğruna kurban edilmeyi gerçekten ister inisiniz? Üstelik de bunu yaptığınızı kimse bilmezken? Bir tek siz ve ben bilirken? Ne konu hakkında, ne de ilke hakkında tek kelime söyleme fırsatınız olmazken? Muhteşem bir metalin yaratıcısı olarak kahramanlaşamazken, hareketleri halkın gözüne kuşkulu gözüken hasımlara karşı dikilemezken, kahraman olmak yerine sıradan bir suçlu durumuna düşerken, kâr uğruna yasayı ihlal eden aç gözlü bir sanayici gibi gözükürken, kamu yararını korumak için düzenlenmiş yasaları atlatan bir karaborsacı hâline gelirken, gazetelerin ancak beşinci sayfasında, yarım sütunluk yer bulabilirken? Öyle bir kurban olmayı gerçekten ister misiniz? Çünkü konu sonunda oraya varıyor. Ya bize metali vereceksiniz, ya da on yıllığına hapse girerken arkadaşınız Danagger’ı da yanınızda sürükleyeceksiniz.”

Dr. Ferris bir biyolog olarak, hayvanların korkuyu kokusundan anlama yeteneğine her zaman hayranlık duymuştu. Kendisi de bu yeteneği geliştirmeye çok

uğraşmıştı. Rearden'a bakarken, adamın teslim olmaya çoktan karar verdiğini düşündü, çünkü onda hiçbir korku belirtisi göremiyordu.

"Muhbiriniz kimdi?" diye sordu Rearden.

"Dostlarınızdan biri, Bay Rearden. Arizona'daki bir bakır madeninin sahibi. Geçen ay fazladan bir miktar bakır aldığınızı bildirdi bize. Yani yasanın üretmenize izin verdiği Rearden Metal aylık kotasına gereken tonajdan fazla bir miktar. Bakır, Rearden Metal için gerekli maddelerden biri, öyle değil mi? Bize o enformasyon yetti zaten. Gerisini izlemek kolay oldu. O madenciyi de fazla suçlamamalısınız. Biliyorsunuz, bakır üreticileri şu ara büyük baskı altında. O da bir iyilik koparabilmek için değerli bir şey sunmak zorundaydı. 'Acil ihtiyaç' belgesi gerekiyordu ona. Birkaç yönergenin askıya alınmasına, biraz soluk payı bulabilmeye ihtiyacı vardı. Bu bilgiyi sattığı kişi, onu en iyi nerede değerlendireceğini biliyordu. Bana getirdi. Karşılığında ihtiyaç duyduğu bazı iyilikleri kopardı tabiî. Böyle olunca tüm gerekli kanıtlar...artı, hayatınızın bundan sonraki on yılı, benim elimde demektir. Ben de size bir değiş tokuş sunuyorum. Eminim itirazınız yoktur, çünkü ticaret sizin ihtisas alanınız. Biçimi belki sizin gençliğinizdekine göre biraz farklı olabilir, ama siz akıllı bir tüccarsınız. Değişen koşullardan yarar sağlamayı her zaman bilmişsinizdir. Bunlar da bugünün koşulları. Demek ki, çıkarınızın nerede olduğunu görüp ona göre davranmanız zor olmayacaktır."

Rearden sakin bir sesle, "Benim gençliğimde buna şantaj denirdi," dedi.

Dr. Ferris sırıttı. "Aslında öyle, Bay Rearden. Ama şu anda çok daha gerçekçi bir çağdayız."

Ama Rearden’a göre, sıradan bir şantajcıyla Dr. Ferris arasında garip bir fark vardı. Sıradan şantajcı, kurbanının günahı karşısında kasılır, bunun kötü olduğunu bilir, tehdidini her ikisi için bir tehlike olarak sunardı. Dr. Ferris’te bunların hiçbiri yoktu. Davranışı normal, doğal bir konuyla uğraşıyormuş gibiydi. Bir güvence vardı altında. Suçlamıyordu. Bir tür yoldaşlık havasına girmişti. Bunu her ikisi için varsayıyordu. Kendinden tiksinme temeline oturmuş bir benzeşme. Rearden’ın öne eğilmesine yol açan anî duygu, bulanık görebildiği bu iz üzerinde yeni bir adım daha keşfedeceğine yönelikti.

Rearden’ın ilgi dolu hâlini gören Dr. Ferris gülümsedi, doğru yaklaşımı seçtiği için kendini kutladı. Oyunu çözmüştü artık. Tüm işaretler ve tüm harita, tahmin ettiği gibi açılıyordu. Bazı insanlar her şeyi yapmaya razı olur, yeter ki adı telâffuz edilmesin, diye düşündü içinden. Ama bu adam açık sözlülük istiyordu. Zaten kendisi de sert ve gerçekçi bir kişiyle karşılaşacağını tahmin etmişti.

“Siz pratik bir insansınız, Bay Rearden,” dedi dostça bir tavırla. “Neden çağın gerisinde kalmak isteyesiniz, anlayamıyorum. Neden kendinizi ayarlayıp oyunu doğru oynamıyorsunuz? Siz onların çoğundan daha zekisiniz. Değerli bir insansınız, sizi çoktan beri istiyorduk, bu arada Jim Taggart’la arayı düzeltmek istediğinizi de görünce, sizi elde edebileceğimizi anladım. Jim Taggart'la uğraşmayı bırakın, onun bir değeri yok, pire yemi o. Siz büyük oyuna girin. Biz sizi kullanabiliriz, siz de bizi. Sizin adınıza Orren Boyle’un ayağına basmamızı mı istiyorsunuz? Size çok kötü bir kötek çekti. Onu biraz hizaya getirmemizi mi istiyorsunuz? Yapılabilir. Ken Danagger’ı mı ayarlamak istiyorsunuz? O konuda ne kadar olmayacak bir hareket

yaptınız, bir bakın. Ona neden metal sattığınızı biliyorum. Çünkü kömür için ona ihtiyacınız var. O yüzden hapse girmeyi de, korkunç cezalar ödemeyi de göze aldınız, çünkü Ken Danagger'la arayı iyi tutmak niyetindeydiniz. Buna iyi ticaret mi diyorsunuz? Oysa bizimle anlaştığınız anda, Bay Danagger'a durumu açıkça anlatabilirsiniz. Söyleneni yapmazsa hapse o girer, ama siz girmezsiniz, çünkü onun sahip olmadığı dostlara sahip olan sizsiniz...Bir daha da kömür bulma konusuna kaygılanmanız gerekmez. Kendinize bir sorun bakalım, hangisi daha pratik? Ayrıca sizin hakkınızda kim ne demiş olursa olsun, harika bir işadamı olduğunuzu, sağlam bir gerçekçi olduğunuzu da hiç kimse inkâr etmemiştir."

"Öyleyim," dedi Rearden.

Dr. Ferris, "Ben de öyle düşünmüştüm," dedi. "Başkalarının iflâs edip durduğu bir dönemde bir servet kazandınız siz. Engelleri aşmayı, fabrikanızın çalışmasını sürdürmeyi, para kazanmayı her zaman başardınız. Şöhretiniz böyle artık. Şimdi de pratik bir adam olmaktan cayacak değilsiniz. Niye yapasınız ki? Para kazanın yeter, ötesi neden umurunuzda olsun? İşin teori yanını Bertram Scudder gibi, Balph Eubank gibi adamlara bırakın, siz kendiniz olun. Dünyaya inip yere basın. Siz işinize duyguları karıştıracak bir adam değilsiniz."

"Hayır," dedi Rearden yavaşça. "Değilim. Hiçbir tür duyguyu."

Dr. Ferris gülümsedi. "Bilmiyor muyuz sanıyorsunuz?" dedi. Sesinin tonunda, içini açıyormuş, bir suç ortağına kurnazlıklarını sergiliyormuş gibi bir hava vardı. "Sizin bir açığınızı yakalamak için uzun süre beklemek zorunda kaldık. Sizin gibi dürüst adamlar büyük karın ağrısıdır...büyük

sorundur. Ama er geç ayağınızın kayacağını biliyorduk. İstediğimiz oydu.”

“Buna memnun gibisiniz.”

“Memnun olmak için sebeplerim yok mu?”

“Ama ne de olsa, sizin yasalarımzdan birini ihlal ettim.”

“E, yasalar niçin yapılır ki?”

Dr. Ferris, Rearden’ın yüzünde bir anda beliren ifadeyi görmedi. O ifade, görmek istediği şeyi ilk defa net biçimde görmeyi başaran birinin ifadesiydi. Dr. Ferris görebilecek aşamayı geçmişti artık. Tuzağa sıkışmış hayvana son darbeleri indirme mücadelesine gömülmüştü.

“O yasalara sahiden uyulmasını mı istiyoruz sanıyordunuz?” diye devam etti Dr. Ferris. “Onların ihlal edilmesini en çok isteyen biziz. Doğru dürüst anlasanız iyi olur, karşınızda bir grup okul izcisi yok. O zaman, çağımızın güzel jestler çağı olmadığını da anlarsınız. Biz güç peşindeyiz ve bu konuda ciddiyiz. Siz küçük kumarbazlardınız, ama biz gerçek oyunu biliyoruz, bunu anlasanız iyi olur. Masum insanları yönetebilecek güç yoktur. Herhangi bir hükümetin tek kozu, suçluların tepesine binmektir. E, ortada yeterli sayıda suçlu yoksa, o zaman onları yaratmak gerekir. O kadar çok şeyi suç olarak ilan edersiniz ki, insanların yasaları ihlal etmeden yaşaması mümkün olmaz. Bir ülke dolusu yasaya uyan halkı kim ister? Bundan kimin ne çıkarı olabilir? Ama çıkardığınız yasalar uyulamaz, uygulanamaz, nesnel olarak yorumlanamaz şeylerse, o zaman bir ülke dolusu kanun kaçağı yaratırsınız. Ondan sonra da suçluluktan para kazanmaya başlarsınız. Sistem bu, Bay Rearden. Oyun bu. Bunu bir kere anladınız mı, sizinle iş görmek çok daha kolaylaşmış olur.”

Dr. Ferris'in kendisine bakışını seyreden Rearden, adamın yüzündeki anî kaygı ifadesini gördü. Panik öncesi bir ifade vardı adamın yüzünde. Sanki Dr. Ferris'in daha önce hiç görmediği bir iskambil destesinden masanın üzerine temiz bir kart düşmüştü.

Dr. Ferris'in o anda Rearden'ın yüzünde gördüğü, eski ve karanlık bir soruya birdenbire cevap bulmuş gibi bir ifadeydi. Bir ışıklı dinginlik, bir rahatlama ve bir heves...hepsi birarada. Rearden'ın gözlerinde gençlik dolu bir netlik, dudaklarının çizgisinde belli belirsiz bir tiksinti vardı. Bunun anlamı her neyse...Dr. Ferris bunu anlayamıyordu...ama bir tek şeyden emindi. Bu yüzde hiçbir suçluluk ifadesi yoktu.

Rearden alçak sesle, hemen hemen küçümser bir tonla, "Sisteminizde bir kusur var, Dr. Ferris," dedi. "Pratik bir kusur. Onun ne olduğunu, Ken Danagger'a dört bin ton Rearden Metal satma suçuyla beni mahkemeye çıkardığınız zaman anlayacaksınız."

Yirmi saniye sürdü...Rearden o saniyelerin yavaş yavaş geçişini görebiliyordu. Sürenin sonu geldiğinde Dr. Ferris, Rearden'ın son kararını duymuş olduğuna kanaat getirdi.

"Blöf mü yapıyoruz sanıyorsunuz?" diye terslendi. Sesi uzun uzun incelediği hayvanların sesi gibi çıkmıştı. Sanki dişlerini gösteriyordu.

"Bilmiyorum," dedi Rearden. "Zaten umurumda da değil."

"Pratiklikten bu kadar uzak mı davranacaksınız?"

"Dr. Ferris, bir eylemin 'pratiklikten uzak' olarak değerlendirilmesi, insanın neyi uygulamak istediğine göre değişir."

"Siz kendi çıkarınızı her zaman, her şeyden üstün tutmaz mısınız?"

“Şu anda yaptığım da o”

“Eğer bunu yanınıza bırakacağımızı...”

“Şimdi lütfen buradan gider misiniz?”

“Siz kimi kandırdığınızı sanıyorsunuz?” Dr. Ferris’in sesi, çığlık düzeyinin eşiğine kadar yükselmişti. “Sanayi seçkinlerinin günü geçti artık! Sizin elinizde sırlar varsa, bizim elimizde de size dair sırlar var, ya bizim dediğimizi yaparsınız ya da...”

Rearden bir düğmeye basmıştı, Bayan Ives odaya giriyordu.

“Dr. Ferris’in aklı karışmış, yolunu kaybetmiş, Bayan Ives,” dedi Rearden. “Lütfen kendisine çıkış yolunu gösterir misiniz?” Sonra Ferris’e döndü. “Bayan Ives bir hanım. Ağırlığı elli kilo gelir, hiç pratik nitelikleri yoktur, yalnızca üstün entellektüel etkinliğe sahiptir. Hiçbir zaman salonlarda performans veremez, yalnızca fabrika gibi pratiklikten uzak yerlerde verir.”

Bayan Ives sanki yaptığı görev dikte almaktan daha fazla bir duygusal öneme sahip değilmiş gibi görünüyordu. Disiplinli, buz gibi bir resmiyet pozunda, dimdik duruyor, kapıyı açık tutuyordu. Dr. Ferris oraya yürüdü, kapıdan önce Bayan Ives çıktı, sonra konuk onu izledi.

Bayan Ives birkaç dakika sonra geri döndüğünde, kontrol dışı bir keyifle gülüyordu.

“Bay Rearden,” dedi. Patronu için korkmuş oluşuna, karşılaştıkları tehlikeye, şu anki zafer dışında her şeye gülüyor gibiydi. “Siz ne yapıyorsunuz?”

Rearden daha önce kendine asla izin vermediği bir pozda oturuyordu. İş adamlarının en bayağı pozu. Koltuğunu arkaya yatırmış, ayaklarını masaya dayamıştı. Bayan Ives’a sanki bu pozda garip bir soyluluk havası varmış gibi geldi. Sanki

kasıntı bir patronun pozu değilmiş de, genç bir idealist savaşçının pozuymuş gibi.

“Galiba yeni bir kıta keşfediyorum, Gwen,” diye cevap verdi Rearden neşeyle. “Amerika ile birlikte keşfedilmesi gerekirken, nedense keşfedilememiş bir kıta.”

***

Eddie Willers masanın karşısından işçiye bakarak, "Seninle konuşmam, sana anlatmam gerekiyor,” dedi. “Neden bana yarıyor, bilemiyorum, ama iyi geliyor...senin dinlemen iyi geliyor.”

Vakit geç olmuş, yer altındaki kafeteryada ışıklar kısılmıştı. Ama Eddie Willers hâlâ işçinin gözlerinin dikkatle kendisine baktığını görebiliyordu.

“Sanki hiç...hiç insan kalmamış, insanların kullandığı diller de kalmamış gibi hissediyorum,” dedi Eddie Willers. “Sokak ortasında avaz avaz bağırsam, duyacak kimse yokmuş gibi hissediyorum...Yo, hissettiğim tam bu değil, aslında şöyle: Sokaklarda birisi bağırıyor, ama insanlar oradan geçiyor, ses onlara hiç ulaşmıyor gibi hissediyorum...üstelik bağıran, Rearden, Danagger ya da ben değiliz, ama yine de, her üçümüzmüşüz gibi geliyor...Birinin onları korumak için kolları sıvaması gerekmez miydi sence? Ama kimse yapmadı ve yapmayacak. Rearden’la Danagger bu sabah jüri tarafından suçlu bulundular. Yasadışı yollardan Rearden Metal ticareti yapmaktan. Gelecek ay mahkemeye çıkacaklar. Philadelphia sorgulamasında ben de salondaydım. Rearden çok sakindi. İçimden hep, onun gülümsemekte olduğunu hissedip durdum, oysa yüzü gülümsemiyordu. Danagger sakinden de beter durumdaydı. Tek kelime söylemeden öylece duruyordu. Salon bomboşmuş gibi. Gazeteler ikisinin de hapse atılması gerektiğini yazıyor...Yo...hayır, titremiyorum, iyiyim ben.

Birazdan hiçbir şeyim kalmaz...Dagny'ye o yüzden bir şey söylemedim. Patlayıveririm diye korktum, oysa onun işini daha da zorlaştırmak istemiyorum. Onun neler hissettiğini biliyorum...Evet, bana anlattı. Titremiyordu, ama daha beter durumdaydı...hani insan hiçbir şey hissetmiyormuş gibi davrandığında bir katılık pozuna girer ya...öyleydi.. Hem...bak, sana hiç senden hoşlandığımı söylemiş miydim? Çok hoşlanıyorum senden. Şu şimdiki görünüşünden. Bizi duyuyorsun...anlıyorsun. Ne mi dedi? Garipti aslında. Hank Rearden için korkmuyor. Ken Danagger için korkuyor. Rearden'ın buna dayanacak güce sahip olduğunu, ama Danagger'ın dayanamayacağını söyledi. Dayanamayacağından çok...dayanmayı reddedeceğini söyledi. Dagny...devrilme sırasının Ken Danagger'da olduğundan emin. Ellis Wyatt ve tüm diğerleri gibi. Pes edip ortadan kaybolmak...Neden mi? Onun düşüncesine göre, stres düzeyinde bir kayma oluyor. O anın tüm stresi bir tek kişinin omzuna kalınca... ortadan kaybolan o kişi oluyor. Bir sütun yıkılmış gibi. Bir yıl önce, ülkenin başına gelebilecek şeylerin en kötüsü Ellis Wyatt'ın kaybolması olabilirdi ancak. Ve onu kaybettik. Dagny'ye göre o günden bu yana, olayın ağırlık merkezi çılgınca kayıp durmakta. Kontrolden çıkmış, batmak üzere olan bir kargo gemisi gibi. Bir sanayiden bir sanayiye, bir insandan bir insana. Bu kişiyi kaybettiğimiz anda, bir başkasına olan ihtiyaç çok daha büyüyor. Bu sonra kaybettiğimiz de o oluyor. Şu anda da, ülkenin kömür arzının Boyle ya da Larkin gibi adamların eline kalmasından daha büyük felâket olabilir mi? Koskoca kömür dalında, Ken Danagger'dan başka adam gibi adam kalmadı. Dagny de bu yüzden, sanki Ken Danagger'ın artık işaretlenmiş biri olduğunu hissettiğini söylüyor. Sanki üstüne spot ışığı

tutulmuş, onu da biçmeleri bekleniyormuş gibi...Neye gülüyorsun? Saçma gelebilir, ama bence de doğru...Ne?...E tabii, çok zeki bir kadındır. Hem de nasıl!...Sonra bir başka şey daha var ona göre. Kesilip biçilmeden önce adamın belli bir zihinsel durum düzeyine gelmesi gerekiyor, diyor. Öfke ya da umutsuzluk açısından değil, bunların her İkisinden de çok daha fazla bir şey. Bunun ne olduğunu tarif edemiyor, ama Ellis Wyatt'ın o duruma geldiğini, ona bir şeyler olacağını, yangından çok önce de biliyordu. Bugün duruşma salonunda Ken Danagger'ı gördüğünde, onun da artık 'yokedici'ye hazır hâle geldiğini söyledi...Evet, o kelimeyi kullandı. Yokedici'ye hazır, dedi. Yani o, bütün bunların şans eseri ya da kazara olduğunu düşünmüyor. Hepsinin ardında bir sistem, bir niyet, bir insan olduğu kanısında. Ülkede başıboş dolaşan bir yok edici var, temel direkleri birer birer kesiyor, sonunda yapının başımıza çökmesini sağlamaya çalışıyor. Acımasız bir yaratık, akla sığmaz bir amaçla harekete geçmiş durumda...Dagny onun Ken Danagger'ı almasına izin vermeyeceğini söylüyor. Durmadan Danagger'ı durdurmaktan söz ediyor. Yok edici gelmeden önce onunla konuşmak, ona yalvarıp yakarmak, kaybettiği şey neyse onu yeniden kazanmasını sağlamak, onu yok ediciye karşı güçlendirmek istiyor. Danagger'a ilk ulaşan olabilme konusunda çok kaygılı. Danagger insanlarla görüşmeyi reddetmiş. Pittsburgh'a, kendi madenine dönmüş. Ama Dagny bugün geç saatlerde onu telefonda bulmuş, yarın öğleden sonra görüşmek üzere randevulaşmış...Evet, yarın Pittsburgh'a gidiyor...Evet, Dannager için korkuyor. Çok korkuyor. Hayır, yok ediciyle ilgili hiçbir şey bilmiyor. Kim olduğuna dair hiçbir fikri, hattâ var olduğuna dair hiçbir kanıtı yok, ortada yalnızca yok ettiklerinden oluşmuş bir liste var, o kadar. Ama Dagny onun var olduğundan emin...Hayır,

amacını tahmin edemiyor. Şu dünyada onu haklı gösterecek hiçbir şey olamayacağını söylüyor. Zaman zaman, dünyada en çok bulmak istediği insanın o olduğunu düşünüyor. Motoru icat edeni bulmaktan bile çok istiyor onu bulmayı. Onu, ilk gördüğü yerde vurup öldürmeye hazır olduğunu söylüyor. Bu uğurda kendi hayatını feda etmeye hazır olduğunu, ancak önce onun hayatını kendi eliyle sona erdirdiğinden emin olmak istediğini söylüyor...Çünkü o gelmiş geçmiş en kötü insan. Dünyanın beynini boşaltıp yok eden biri...Sanırım zaman zaman ona da fazla geliyor bunlar. Ona bile. Ne kadar yorgun olduğunu fark etme izni vermiyor kendine. Geçen sabah işe çok erken geldim, onu kendi ofisindeki kanepede uyur buldum. Masa lambası hâlâ yanıyordu. Gece evine gitmemişti. Durup öylece baktım ona. Koca demiryolu sistemi çökse, yine de uyandırmazdım onu...Uyurken mi? Genç bir kız gibi görünüyordu. Kimsenin kendisine zarar veremeyeceği bir dünyaya uyanacağından eminmiş gibiydi. Saklayacak, korkacak hiçbir şeyi yokmuş gibi. Esas korkunç olan da oydu. Yüzündeki o suçsuz anlık. Oysa bedeni yorgunluktan yıkılmış, çöktüğü yerde kalmıştı. Görünüşü...baksana, niçin soruyorsun uyurken nasıl gözüktüğünü?...Evet, haklısın, ben niye söz ediyorum ki bundan? Etmemem gerekir. Neden aklıma geliyor bunlar, bilemiyorum...Bana aldırma sen. Yarına bir şeyim kalmaz. Herhalde duruşma salonunda yaşadıklarımın etkisinden henüz kurtulamadım. Kafamdan atamadığım düşünce, eğer Rearden'la Danagger gibi adamlar da hapse anlıyorsa, o zaman biz nasıl bir dünyada çalışıyoruz ve hangi amaç için çalışıyoruz? Hiç mi adalet kalmadı dünyada? Duruşma salonundan çıkarken bunu bir muhabire söyleme budalalığına düştüm. Bana güldü, 'John Galt kim?' dedi. Söylesene, neler

oluyor bize? Hiç mi hukuk adamı kalmadı? Onları savunacak hiç kimse yok mu? Hey, duyuyor musun beni? Onları savunacak hiç kimse yok mu?”

***

“Bay Danagger az sonra boşalıyor, Bayan Taggart. Odasında bir ziyaretçisi var. Lütfen mazur görün.”

Pittsburgh’a kadar olan uçak yolculuğu sırasında Dagny kaygılarına neden de bulamamış, onları bir kenara itmeyi de başaramamış, gerilip durmuştu. Dakikaları saymak için hiçbir neden yoktu, ama içinde acele etme konusunda kör bir telaş vardı. Bu kaygıları, Ken Danagger’ın dış ofisine girdiği anda sona erdi. Ulaşmıştı ona. Hiçbir engel çıkmamıştı.İçinde bir güven, korkunç bir rahatlama hissediyordu.

Sekreterin sözleri o huzuru yok etti. Korkaklaşıyorsun, dedi Dagny kendine. Duyduğu kelimeler onu sarsmıştı.Hiçbir sebep olmadığı hâlde, taşıdıkları anlamdan çok daha fazla sarsmıştı.

“Çok özür dilerim, Bayan Taggart.” Bu sözleri duyunca, orada öylece, cevap vermeden kalakalmış olduğunu fark etti. “Bay Danagger sizinle hemen görüşecek. Oturmaz mısınız?” Sekreterin sesinde, onu bekletmenin çok uygunsuz olduğunu düşünüyormuş gibi bir endişe vardı.

Dagny gülümsedi. “Yo, bir mahzuru yok,” dedi.

Sekreterin karşısındaki ahşap koltuğa oturdu, sigara almak üzere uzandı, vazgeçti. Sigarayı bitirmeye zamanı olup olmadığını bilmiyor, olmayacağını umuyordu. Ama sonra sigarayı hızla yaktı.

Danagger Kömür Şirketi’nin merkezi, eski stilde inşa edilmiş bir binaydı. Pencereden görünen tepelerin gerisinde bir yerlerde, Danagger’ın vaktiyle madenci olarak çalıştığı

ocaklar vardı. Ofisini hiçbir zaman madenlerinden fazla uzağa taşımamıştı.

Dagny ocak girişlerini yamaçlarda görebiliyordu. Dev bir yeraltı krallığına açılan küçük madenî çerçeveler gibi görünüyorlardı. Tepelerin turuncu kızıl karışımı rengine karşı, pek mütevazi bir hâlleri vardı. Haşin mavi gökyüzünün altında, Ekim sonu güneşine karşı, ağaç yaprakları bir alev denizi gibiydi. Dalgalar hâlinde geliyor, o küçük kapıları yutmaya hazırlanıyorlarmış gibi. Dagny ürpererek gözlerini kaçırdı. Aklında Wisconsin tepelerinde, Starnesville yolundaki alev rengi yapraklar vardı.

Parmakları arasındaki sigaranın yalnızca izmaritinin kaldığını gördü. Hemen bir yenisini yaktı.

Duvardaki saate göz attığında, sekreter de saate bakmaktaydı. Randevu saat üçteydi. Şu anda saat 3:12'yi gösteriyordu.

"Lütfen bağışlayın, Bayan Taggart," dedi sekreter. "Bay Danagger'ın görüşmesi her an bitebilir. Kendisi randevularında son derece dakiktir."

"Biliyorum." Ken Danagger'ın programına tren tarifesi gibi uyduğunu, ziyaretçisi beş dakika gecikse randevuyu hemen iptal ettiğini bilirdi.

Sekreter geçkince, hiç evlenmemiş bir kadındı. Sert bir hâli vardı. Hiçbir şeyden sarsılmazmış gibi, dengeli bir nezaket sergiliyordu. Bembeyaz bluzu bu kömür tozu dolu havaya nasıl meydan okuyorsa, kendi tavrı da öyleydi.Dagny onun gibi tecrübeli birinin böyle heyecanlı görünmesine şaşıyordu. Kadın sohbete kalkışmıyor, sessizce oturuyor, önündeki gazetenin açık duran sayfasına bakıyordu. Dagny'nin sigarasının yarısı duman olup uçtuğunda, kadın hâlâ aynı sayfaya bakmaktaydı.

Başını kaldırıp saate baktığında, bu sefer saat 3:30'du. "Bunun bağışlanmaz bir şey olduğunu biliyorum, Bayan Taggart." Sesindeki kaygı artık iyice ortaya çıkmaktaydı. "Anlamakta zorluk çekiyorum."

"Bay Danagger'a burada olduğumu söyler misiniz?"

"Yapamam!" Sesi hemen hemen bir çığlıktı. Dagny'nin şaşkın bakışını görünce açıklama zorunluluğunu hissetti: "Bay Danagger beni enterkomdan aradı, hangi koşullar altında ve hangi sebeple olursa olsun rahatsız edilmemesini istedi."

"Bunu ne zaman yaptı?"

Geçen sessizlik süresi, cevabı sarmalayan bir hava yasağı gibiydi, "iki saat önce."

Dagny, Danagger'ın ofisinin kapalı kapısına baktı. Kapının öte yanından bir ses duyuyordu, ama ses öyle zayıftı ki, tek kişinin sesi mi, yoksa iki kişinin konuşması mı, anlaşılmıyordu. Kelimeleri, sesin duygusal tonunu ayırt etmek de olanaksızdı. Çok alçak, dengeli bir sesler dizisiydi. Normal gibiydi. Ses yükselmiyor, tizleşmiyordu.

"Bay Danagger ne zamandır bu görüşmede?" diye sordu.

"Saat birden beri." Sekreter ciddiydi. Sonra bir özür sözü ekledi. "Program dışı bir ziyaretçiydi, yoksa Bay Danagger bunun böyle olmasına asla izin vermezdi."

Kapı kilitli değil, diye düşündü Dagny. İçinden kalkıp kapıyı açmak, içeriye girmek için mantıksız bir arzu kabarıyordu. Birkaç ahşap levhadan yapılmış, bir de pirinç tokmak takılmıştı.Kolunun hafif bir baskısı yeterdi. Ama gözlerini kaçırdı. Uygar düzenin ve Ken Danagger'ın haklarının, her kilitten daha sağlam bir engel oluşturduğunu biliyordu.

Yanındaki tablada biriken izmaritlerin sayısına baktı, bunun neden içini ürperttiğini merak etti. Sonra...o anda Hugh Akston'ı düşünmekte olduğunu fark etti. Ona mektup yazmış, Wyoming'deki lokantasına yollamıştı.Mektupta, üzerinde dolar işareti olan sigarayı nereden aldığını sormuştu ona. Ama mektup geri gelmişti. Üzerinde, alıcısının adres bırakmadan oradan ayrıldığına dair bir damga vardı.

Kendine öfkeyle, bunun şu anki konuyla hiçbir ilgisi olmadığını, sinirlerini kontrol etmesi gerektiğini söyledi Ama eli telaşla tablanın düğmesine bastı, izmaritlerin bir an önce içeriye düşüp görünmez olmasını sağladı.

Başını kaldırdığında, sekreterin gözlerini kendisine dikilmiş buldu. "Özür dilerim, Bayan Taggart. Ne yapabileceğimi bilemiyorum." Apaçık bir yakarıştı bu. "Araya girmeye cesaret edemem."

Dagny yavaşça, ofis görgü kurallarına meydan okurcasına sordu. "Kim var Bay Danagger'ın yanında?"

"Bilmiyorum, Bayan Taggart. Beyefendiyi daha önce hiç görmedim." Dagny'nin gözlerinde apansız beliren sabit hareketsizliği görünce ekledi. "Sanıyorum Bay Danagger'ın çocukluk arkadaşlarından biri."

"Ya!" Dagny rahatlamıştı.

"Habersiz çıkageldi, Bay Danagger'ı görmek istedi. Bu randevuyu Bay Danagger'ın kendisine kırk yıl önce vermiş olduğunu söyledi."

"Bay Danagger kaç yaşında?"

"Elli iki," dedi sekreter. Sonra düşünceli bir sesle ekledi. "Bay Danagger oniki yaşında çalışma hayatına atılmış." Bir sessizlik daha oldu, sonra kadın yine konuştu. "Garip olan, ziyaretçisi kırk yaşında bile göstermiyor. Otuzlu yaşlarındaymış gibi duruyor."

“Adını vermiş miydi?”

“Hayır.”

“Nasıl biri?”

Sekreter birdenbire hareketlenip gülümsedi. Sanki hevesli bir iltifat sunmaya hazırlanıyordu. Ama sonra gülümsemesi birdenbire kayboldu. “Bilmiyorum ” dedi tedirgin bir sesle. ‘Tarif etmesi zor biri. Çok garip bir yüzü var.”

Uzun süre sessiz kaldılar, Saat artık 3:50’yi gösteriyordu. Birdenbire sekreterin masasında bir zil çaldı. Danagger’ın odasından geliyordu ses. Sekreterin içeriye girmesine izin verilmişti.

İkisi aynı anda ayağa fırladılar, sekreter ileri atıldı. Rahatlamış, gülümsüyordu. Bir an önce kapıyı açmaya koşuyordu.

Dagny ofise girerken, özel kapının bir önceki ziyaretçinin ardından kapanmakta olduğunu gördü. Derken kapının kanadı sesli biçimde yerine oturdu, cam kısmı titredi.

Giden adamı, Ken Danagger’ın yüzünde bıraktığı izlenimden görüyordu. Mahkemede gördüğü yüz değildi bu yüz. Yıllardır bildiği, katı ve duygusuz görünen yüz de değildi. Yirmi yaşında bir gencin umabileceği, ama kolay kolay elde edemeyeceği bir yüzdü. Her türlü gerilimin silinmiş olduğu, çizgi dolu yanakların, buruşuk alnın, kır saçların bile yüzdeki umut kompozisyonuyla, heves ve dinginlikle farklı göründüğü bir yüzdü. Bu yüzdeki ana tema...kurtuluştu.

Dagny girerken Danagger ayağa kalkmadı. Sanki bu anın gerçeğine tam olarak dönememiş, yerleşik kuralları unutmuştu. Ama Dagny’ye öyle saf ve iyi bir ifadeyle gülümsüyordu ki, Dagny de elinde olmadan gülümsedi için için, her insan karşısındakini böyle selamlamak, diye

düşünmekteydi. Kaygısı yok oldu, içinde her şeyin yolunda olduğuna, korkulacak hiçbir şeyin olamayacağına dair duygular uyandı.

“Nasılsınız, Bayan Taggart,” dedi Danagger. “Beni bağışlayın, sanırım sizi beklettim. Lütfen oturun.” Masasının karşısındaki koltuğu gösterdi.

“Beklediğime üzülmem,” dedi Dagny. “Bana bu randevuyu verdiğiniz için size minnettarım. Acil önem taşıyan bir konuda sizinle bir an önce konuşabilmek için çok kaygılanıyordum.”

Danagger dikkat ve konsantrasyon dolu bir yüzle masasında öne eğildi, önemli iş konuları ele alınırken her zaman böyle yapardı. Ama Dagny, tanıdığı biriyle konuşuyormuş gibi hissedemedi. Bir yabancıydı karşısındaki. Bir süre sonra sustu. Kafasında hazırladığı iddialardan pek de emin olmadığını görüyordu.

Danagger ona sessizce baktı, sonra, “Bayan Taggart,” dedi. “Bugün çok güzel bir gün. Herhalde yılın en son güzel günü. Hep yapmak istediğim, ama hiç vakit bulamadığım bir şey var. Gelin birlikte New York’a dönelim, Manhattan Adası çevresindeki turlardan birine katılalım. Dünyanın en harika kentine son bir kere daha bakalım.”

Dagny hiç hareketsiz oturuyor, oda fırıl fırıl dönmesin diye gözlerini sabit tutmaya çalışıyordu. Karşısındaki adam, hiçbir zaman bir arkadaşa sahip olmamış, hiç evlenmemiş, hiç tiyatroya ya da sinemaya gitmemiş, kimsenin kendisinden iş dışı bir nedenle bir dakika çalmasına izin vermemiş olan Ken Danagger’dı.

“Bay Danagger, ben buraya, hem sizin, hem de benim şirketimin geleceği için hayatî önem taşıyan bir konuyu konuşmaya geldim. Mahkûmiyetinizi konuşmaya geldim.”

“Ha, o mu? Ona kaygılanmayın. Önemi yok. Ben emekli oluyorum.”

Dagny hiç kıpırdamadı. Hiçbir şey hissetmedi. Acaba insanın hep korktuğu, ama mümkün olacağına inanmadığı idam kararını dinlerken hissettiği şey de bu muydu?

İlk hareketi, anî bir refleksle özel kapıya doğru bakmak oldu. Alçak sesle, duyduğu yoğun nefretten ağzı çarpılarak, “Kimdi o?” diye sordu.

Danagger güldü. “Eğer o kadarını anladınızsa, bu soruya cevap vermeyeceğimi de anlamış olmalısınız.”

“Ah, Tanrım, Ken Danagger!” diye inledi Dagny. Adamın deminki sözleri, umutsuzluk, sessizlik, cevaplanmayan sorular engelinin aralarına zaten dikilmiş olduğunu göstermekteydi. Duyduğu nefret, onu bir an için dik tutan son bağdı. O da kopunca, Dagny bir anda çöktü. “Ah Tanrım!”

“Yanılıyorsun, çocuğum,” dedi Danagger yumuşak bir sesle. “Neler hissettiğini biliyorum, ama yanılıyorsun.” Sonra daha resmi bir sesle devam etti. Sanki uygun davranış kurallarını yeni hatırlıyor, kendini iki tür gerçek arasında dengelemeye çalışıyordu. “Üzgünüm, Bayan Taggart. Buraya hemen ardından geldiğiniz için üzgünüm.”

“Çok geç kaldım,” dedi Dagny. “Zaten bunu engellemeye gelmiştim. Bunun olacağını biliyordum.”

“Neden?”

“Sıranın sizde olduğunu düşünecekti, biliyordum...her kimse o.”

“Öyle mi? Bu garip. Ben bilmiyordum.”

“Sizi uyarmak istedim, sizi...ona karşı silahlandırmak istedim.”

Danagger gülümsedi. “Sözüme inanın, Bayan Taggart, inanın ve zamanlama konusunda kendinize işkence etmeyin.

Zaten başka türlü olamazdı.”

Her geçen saniyeyle birlikte Danagger’ın biraz daha uzaklaştığını, artık ona ulaşmanın zorlaşmakta olduğunu hissediyordu. Ama aralarında hâlâ bir köprü vardı ve acele etmek zorundaydı. Öne eğildi, çok alçak sesle, duygu yoğunluyla abartılı denge kazanmış bir tonda konuştu: “Üç saat önce neler düşündüğünüzü, neler hissettiğinizi, kim olduğunuzu hatırlıyor musunuz? Madenlerinizin sizin gözünüzdeki önemini hatırlıyor musunuz? Taggart Transcontinental'ı ya da Rearden Çelik’i hatırlıyor musunuz? Onlar adına bana cevap verir misiniz? Anlamama yardımcı olur musunuz?”

“Elimden geldiği kadarıyla.”

“Emekli olmaya mı karar verdiniz? İşinizden vaz mı geçiyorsunuz?" “Evet.”

“Sizin için artık hiçbir anlamı yok mu?”

“Anlamı eskisinden daha çok.”

“Ama yine de terk mi edeceksiniz?”

“Evet.”

“Neden?”

“Ona cevap vermem.”

“İşini çok seven siz, işten başka hiçbir şeye saygı duymayan siz, amaçsızlığın, pasifliğin, kapanıklığın her türlüsünden tiksinen siz...sevdiğiniz hayat türünden mi uzaklaşıyorsunuz?”

“Hayır. Onu ne kadar sevdiğimi yeni keşfettim.”

“Ama işsiz ve amaçsız yaşamaya mı niyetleniyorsunuz?”

“Öyle düşünmenize sebep olan ne?”

“Kömür madenciliğini başka bir yerde mi sürdüreceksiniz?”

“Hayır, kömür madenciliği yapmayacağım.”

“O hâlde ne yapacaksınız?”

“Henüz karar vermedim.”

“Nereye gidiyorsunuz?”

“Cevap vermem.”

Dagny bir an duraladı, gücünü toplamaya çalıştı, kendine, hissetme, dedi. Ona hissettiklerini gösterme. Duygular o köprüyü sislendirmesin, koparmasın. Sonra aynı alçak, dengeli sesle, “Emekliliğinizin Hank Rearden’a, bana, geride kalan diğerlerimize ne yapacağının farkında mısınız?” dedi.

“Evet. Şu an bunu sizden bile iyi görebiliyorum.”

“Ve sizin için hiçbir anlam taşımıyor mu?”

“İnanmak istemeyeceğiniz kadar anlam taşıyor.”

“O hâlde bizi neden terk ediyorsunuz?”

“İnanmazsınız, ben de anlatamam, ama sizi terk etmiyorum.”

“Biz çok daha fazla yük taşımak zorunda kalacağız. Yağmacıların bizi mahvedeceğini bildiğiniz hâlde kayıtsız kalıyorsunuz.”

“Bundan o kadar emin olmayın.”

“Hangisinden? Sizin kayıtsızlığınızdan mı, yoksa bizim mahvoluşumuzdan mı?”

“İkisinden de.”

“Ama biliyorsunuz. Bu sabah biliyordunuz. Bunun ölümüne bir savaş olduğunun farkındaydınız. Siz de bizden biriydiniz...yağmacılara karşı.”

“Ben biliyorum ama siz bilmiyorsunuz desem, kelimelerime anlam yüklemediğimi sanacaksınız. O hâlde nasıl isterseniz öyle düşünün, ama cevabım bu.”

“Anlamını bana söylemeyecek misiniz?”

“Hayır. Onu keşfetmek size kalıyor.”

“Siz dünyayı yağmacılara bırakmaya isteklisiniz. Biz değiliz.”

“İkisinden de o kadar emin olmayın.”

Dagny çaresizlik içinde sustu. Danagger’ın davranışındaki gariplik, altında yatan belirgin basitlikteydi. Son derece doğal konuşuyormuş gibiydi. Cevapsız soruların ve trajik esrarengizliğin orta yerinde...artık hiçbir sır kalmadığı, esrarengiz bir olayın da hiçbir zaman var olmadığı izlenimini yaratmaktaydı.

Yine de, Dagny ona bakarken, o huzurlu görünümde ilk çatlağı görebildi. Danagger bir düşünceyle mücadele içindeydi. Bir an kararsızlık geçirdi, sonra, “Hank Rearden konusunda..”dedi. “Bana bir iyilik yapar mısınız?” “Elbette”

“Lütfen ona söyler misiniz...Bakın, ben insanlardan pek fazla hoşlanmam, ama o her zaman saygı duyduğum biriydi...ne var ki...aslında böyle hissettiğimi bugüne kadar bilmiyordum...ama o benim sevdiğim tek insan...Ona bunu söyleyin, ve deyin ki, keşke ben...yo, hayır, herhalde ona söyleyebileceğim bu kadar...Gittim diye beni belki de lanetleyecektir...ama belki de...bunu yapmaz.”

“Ona söylerim.”

Danagger’ın sesindeki o gizli acıyı sezince kendini ona öyle yakın hissetmişti ki, vurduğu bu darbeyi vurabileceğine inanmak zor geliyordu. Son bir çaba daha gösterdi.

“Bay Danagger, diz çöküp size yalvarsam, henüz bulamadığım kelimeleri bulabilsem...sizi durdurmak için bir şansım olur mu?”

“Olmaz.”

Bir an sonra Dagny yamyassı bir sesle, “Ne zaman bırakıyorsunuz?” diye sordu.

“Bu gece.”

Eliyle pencerenin dışındaki tepeleri gösterdi. “Danagger Kömür Şirketi ne olacak? Onu kime bırakıyorsunuz?”

“"Bilmiyorum...umurumda da değil. Hiç kimseye ya da herkese. Kim almak isterse ona.”

“Onu tasfiye de etmiyorsunuz, kendinize bir halef de seçmiyorsunuz, öyle mi?”

“Hayır. Niye yapayım ki?”

“Onu iyi ellere bırakmak için. En azından kendi seçtiğiniz birini başına getiremez misiniz?”

“Seçtiğim bir kimse yok. Benim için fark etmez. Hepsini size bırakmamı ister misiniz?” Elini bir beyaz kâğıda uzattı. “İstiyorsanız, sizi tek halef olarak atayan kâğıdı hemen yazıp imzalarım.”

Dagny dehşet içinde, başını elinde olmaksızın iki yana salladı. “Ben yağmacı değilim!”

Danagger kıkır kıkır gülerek kâğıdı yana itti. “Gördünüz mü? Bilerek ya da bilmeyerek, doğru cevabı verdiniz. Danagger Kömür’ü merak etmeyin. En iyi halefi de seçsem, en kötüsünü de seçsem, hiç de seçmesem, bir şey fark etmez. Bundan sonra kim devralırsa alsın, ister insanlar, ister otlar yönetsin, hiç fark etmez.”

“Ama yürüyüp gitmek ve onu terk etmek...öylece terk etmek...bir sanayi girişimini...sanki göçebelerin, vahşi ormanlarda gezenlerin çağında yaşıyormuşuz gibi..

“Ya nerede yaşıyoruz?” Danagger gülümsüyordu ona.Yarı alaycı, yarı merhametli bir gülümsemesi vardı. "Neden bir tapu, bir vasiyetname bırakayım? Yağmacıların hâlâ özel mülkiyet geçerliymiş gibi numara yapmasına yardımcı olmak istemem. Ben onların kurduğu sisteme uyuyorum. Bana ihtiyaçları yokmuş, öyle diyorlar. Yalnızca kömürüme ihtiyaçları varmış. Eh, alsınlar o zaman.”

“Yani, bu demek oluyor ki, onların sistemini kabul ediyorsunuz, öyle mi?”

“Ediyor muyum?”

Dagny inledi. Gözü özel kapıdaydı. “Ne yaptı size?”

“Bana var olma hakkımın olduğunu söyledi.”

“Üç saat içinde bir insanın elliiki yıllık hayatını tersine çevirmenin mümkün olabileceğine inanmazdım.”

“Yaptığı şeyin bu olduğunu sanıyorsanız ya da bana akla sığmaz bir vahiy getirdiğini düşünüyorsanız, o zaman bunun size ne kadar şaşırtıcı gözüktüğünü anlayabilirim. Ama yaptığı bu değildi. Yalnızca benim, ya da herhangi bir insanın, kendini mahvetmekle uğraşmadığı zamanda ne uğruna yaşadığını isimlendirdi.”

Soruların boşuna olduğunu anlıyordu Dagny. Ona söyleyebileceği hiçbir şey yoktu.

Danagger onun eğik duran başına baktı, yumuşak bir sesle konuştu: “Siz her zaman cesur bir insan oldunuz, Bayan Taggart. Şu anda ne yapmakta olduğunuzu ve bunun size neye mal olduğunu biliyorum. Kendinize işkence etmeyin. Bırakın gideyim.”

Dagny ayağa kalktı.Konuşmak üzereydi. Ama Danagger onun bir anda aşağıya doğru baktığını, öne atılıp masanın kenarında duran kül tablasını kaptığını gördü.

Tablada bir sigara izmariti vardı. Dolar işareti basılmış bir izmarit.

“Ne oldu, Bayan Taggart?”

“O...o mu içti bunu?”

“Kim?”

“Ziyaretçiniz...bu sigarayı o mu içti?”

“Bilemiyorum...Herhalde...evet, sanıyorum bir ara sigara içerken gördüm onu...durun bakayım...hayır,bu benim

markam değil. Demek ki o içmiş.”

“Bu sabah bu odaya başka ziyaretçi geldi mi?”

“Hayır. Ama neden, Bayan Taggart? Ne oluyor?”

“Bunu alabilir miyim?”

“Neyi? Sigara izmaritini mi?” Adam ona şaşkın şaşkın bakıyordu.

“Evet.”

“Tabii...ama neden?”

Dagny avucuna koyduğu izmarite, mücevhere bakar gibi bakıyordu. “Bilmiyorum...Ne işime yarayacağım bilmiyorum, yalnızca bir ipucu bu.” Acı acı gülümsedi. “Benim kendime ait bir sırrın ipucu.”

Ayaktaydı. Gitme konusunda isteksizdi. Ken Danagger’a, dönüşü olmayan bir yere gidecek kişiye son kere bakıyormuş gibi bakıyordu.

O da bunu fark etti, gülümsedi, elini uzattı. “Veda etmiyorum, çünkü çok geçmeden sizi yine göreceğim,” dedi.

Dagny hevesle, “Ya!” derken onun elini kendi elleri arasında sımsıkı tuttu. “Geri dönecek misiniz?”

“Hayır. Siz bana katılacaksınız.”

***

Binaların yukarısındaki karanlıklarda belli belirsiz bir kırmızı soluk kalmıştı. Fabrika sağmış ama uyuyormuş gibi. Sağ olduğunu fırınların dengeli soluklarıyla yürüyen bantların uzaktan gelen kalp atışları belli ediyordu. Rearden, ofisinin penceresinde durmuş, elini doğramaya dayamıştı.O elin mesafenin perspektifinde kapladığı alanda yarım mili dolduran yapılar vardı. Sanki el onları tutmak istiyordu.

Gözleri upuzun bir duvar oluşturan düşey şeritlere bakmaktaydı. Kok fırınlarının aküleriydi onlar. Dar bir kapı açıldı, kısacık bir süre boyunca alevler göründü, akkor

hâlindeki kok yavaşça dışarı kaydı. Dev bir ekmek kızartma makinesi gibi. Bir an hareketsiz durdu, sonra köşeli bir çatlak belirdi, aşağıdaki raylar üzerinde bekleyen kepçeye boşaldı.

Danagger kömürü, diye düşündü Rearden. Kafasında yalnızca bu kelimeler vardı. Geri kalanı bir yalnızlık duygusundan ibaretti. Öyle engin bir yalnızlık ki, o koca boşluğun içinde kendi acısı bile yutulup gidiyor, yok oluyordu.

Dagny dün ona yararsız çabalarını anlatmış, Danagger'ın mesajını da aktarmıştı.Bu sabah da Danagger'ın ortadan kaybolduğu duyulmuştu. Uykusuz gece boyunca ve sabahtan beri işlere gergin biçimde konsantre olmanın yanısıra, o mesaja vereceği cevap dolaşıyordu kafasında. Seslendirme fırsatını hiçbir zaman bulamayacağı cevap.

"Tek sevdiğim insan." Ken Danagger'dan geliyordu bu söz. Ağzından, "Buraya bak, Rearden ,"dan daha kişisel hiçbir söz duymadığı Danagger'dan. Neden ucunu bıraktık? diye düşündü. Neden masalarımızdan uzakta, tatsız yabancılar arasında sürgüne gidip birlikte hüküm giydik? Neden o insanlar bizde her şeye yönelik istekleri yok etti? Neden dostluğu, insan sesi duymayı bile istemez olduk? Kardeşim Philip'i dinlemekle ziyan ettiğim bir tek saati şimdi geri kazanıp Ken Danagger'a verebilir miyim? Çalışmalarımızın karşılığında tek ödül olarak o gri işkenceyi, bizde tiksintiden başka bir şey uyandırmayan insanları seviyormuş gibi yapmayı kabullenmeyi, görevimiz hâline getiren de kim? Kayaları, metalleri eritip kendi amacımıza hizmet ettirmeyi başaran bizler, insanlardan kendi istediğimizi almaya neden çalışmadık?

Kafasındaki kelimeleri boğmaya çalıştı. Artık onları düşünmenin bir işe yaramayacağını biliyordu. Ama oradaydı

kelimeler. Ölüye söylenen sözler gibiydiler: Hayır, gittiğin için seni lânetlemiyorum...eğer yanında götürdüğün soru ve acı oysa. Neden sana söyleme şansı tanımadın bana...neyi? Onayladığımı mı?...hayır, ama seni suçlayamadığım gibi, izleyemeyeceğimi de.

Gözlerini yumdu, bir anlık engin bir rahatlamayı hissetme izni verdi kendine. Şu anda o da her şeyi terk edip çıksa, gitse...hissedebileceği duygu bu olurdu. Kaybının şoku içinde, yüreğinde incecik bir iplik gibi imrenme duygusu hissetti Onlar her kimse, neden bana da gelmediler? Neden bana da, çekip gitmeye yönelten o karşı konulmaz mantığı sunmadılar? Ama bir an sonra geri dönen öfke titreşimi, kendisine yaklaşmaya kalkacak o adamı öldüreceğini gösterdi ona. Kendisini fabrikasından uzaklaştıracak o sırrın ilk sözcüklerini duyamadan öldürmüş olurdu adamı.

Vakit geçiyordu. Elemanları evlerine gitmişlerdi. Evine kadar olan yolu da, bomboş geçecek akşamı da hiç istemiyordu. Ken Danagger'ı silip yok eden düşmanın, fabrika ışıklarından uzaklaştığı anda, yoldaki karanlıkta kendisini beklemekte olduğunu hissediyordu. Artık duyarsız sayılmazdı. Ama gelen her kimse, nereden geliyorsa, burada ona karşı güvendeyim, diye düşündü. Sanki çevresinde bir ateş halkası vardı da, kötülüklerin yaklaşmasını önlüyordu.

Uzaktaki karanlık binanın kara camlarına vuran pırıltılı beyaz ışıklara baktı. Güneş ışığının sular üzerindeki hareketsiz pırıltıları gibiydiler. Kendi bulunduğu binanın tepesindeki neon ışığın yansımasıydı bu...Rearden Çelik yazısının. Geçmişinin tepesine de bir ışıklı levha koyup Rearden Hayat diye yazmak istediği geceyi hatırladı. Neden istemişti bunu? Kimin gözleri görsün diye?

İlk defa olarak acı bir şaşkınlıkla, bir zamanlar hissettiği o coşkulu gururun insanlara duyduğu saygıdan kaynaklandığını, onların beğenisine ve yargısına değer verdiği için doğduğunu fark etti. Artık böyle bir şey hissetmiyordu. O levhayı dikkatine sunabileceği insanlar yoktu.

Pencereye arkasını döndü, kolunun sert bir hareketiyle pardösüsünü kaptı.

Bu hareketle kendini yeniden eylem disiplinine sokmayı umuyordu. Pardösünün önünü göğsüne çekti, kemerini tokaladı, sonra ofisten çıkarken hızlı hareketlerle tüm ışıkları söndürdü.

Kapıyı açtı...durdu. Loş olan dış odanın köşesinde bir tek masa lambası yanıktı. Masanın kenarına rahat bir pozda ilişmiş bekleyen adam Francisco d'Anconia'ydı.

Rearden hareketsiz durdu, Francisco'nun kendisine, bir sırrı çok iyi anlayan iki komplocu arasındaki göz kırpmaya denk bir ifadeyle gülümseyişine baktı.Bir anlıktı bu etki. Hemen hemen fark edilemeyecek kadar kısa sürmüştü. Kendisi kapıda belirdiği anda Francisco saygıyla hemen ayağa kalkmıştı. Kusursuz bir resmiyet havasında hareket ediyordu. Hiçbir küstahlığa pay bırakmayacağı belliydi. Ama bir selam ya da açıklama sunmamış olması yine de bir yakınlık ifadesiydi.

Rearden sert bir sesle, "Burada ne yapıyorsunuz?" dedi.

"Bu gece beni görmek isteyeceğinizi düşündüm, Bay Rearden."

"Neden?"

"Bu geç saatlere kadar ofisinizde kalma sebebiniz neyse, aynı sebeple. Çalışıyor değildiniz."

"Ne zamandan beri burada oturuyorsunuz?"

"Bir iki saat."

“Neden kapımı vurmadınız?”

“İçeri girmeme izin verir miydiniz?”

“Bu soruyu sormakta geç kaldınız.”

“Gideyim mi, Bay Rearden?”

Rearden eliyle kendi ofisinin kapısını gösterdi. ‘İçeri gelin.”

Ofisin ışıklarını yeniden yakarken acele etmiyordu. Bir yandan içinden, kendine hiçbir şey hissetme izni vermemesi gerektiğini söylüyor, ama hayatın, tanımlayamadığı sessiz bir heves duygusuyla geri dönüşünü hissediyordu. Bilinçli olarak kendine verdiği mesaj ise, ‘dikkatli ol' biçimindeydi.

Masasının kenarına ilişti, kollarını göğsünde çaprazladı, karşısında saygıyla ayakta durmayı sürdüren Francisco’ya baktı, soğuk bir gülümsemeyle. “Buraya neden geldiniz?” diye sordu.

“Cevap vermemi istemiyorsunuz aslında, Bay Rearden. Bu gece ne kadar umutsuzcasına bir yalnızlık hissettiğinizi bana da, başka kimseye de belli etmek istemezsiniz. Bana soru sormazsanız, bunu inkâr etme mecburiyetini de hissetmezsiniz. Yalnızca zaten bildiğiniz şeyi kabullenin...yani, benim bildiğimi.”

Rearden bir yandan küstahlığın, diğer yandan açık sözlülük karşısında duyulan hayranlığın başlattığı öfke içinde cevap verdi. “İsterseniz belli de ederim. Sizin bilmeniz benim için neyi değiştirir ki?”

“Biliyor oluşum ve önem verişim, Bay Rearden. Çevrenizde bu durumda olan tek kişi benim.”

“Neden önem veresiniz? Ayrıca bu akşam neden sizin yardımınıza ihtiyaç duyayım?”

“Çünkü hayatınızdaki en anlamlı kişiyi suçlayıp lanetlemek kolay bir şey değildir.”

“Benden uzak durursanız sizi lanetlemem.”

Francisco’nun gözlen biraz açıldı, sonra genç adam sırıtarak konuştu: “Ben Bay Danagger’dan söz ediyordum.”

Rearden bir an için sanki kendi suratına tokat atmak istiyormuş gibi göründü, sonra yavaşça güldü, “Pekâlâ, oturun,” dedi.

Francisco’nun bu durumdan nasıl yararlanacağını görmeyi bekliyordu, ama Francisco sessizce söz dinledi. Yüzündeki gülümsemede şaşılacak kadar çocuksu bir hava vardı. Aynı anda hem zafer, hem de minnet ifadesi. “Danagger’ı lânetlemiyorum,” dedi Rearden.

“Öyle mi?” Bu söz vurgudan yoksun biçimde, pat diye düşmüş gibiydi Alçak sesle söylenmişti. Hemen hemen tedbirli bir sesle. Francisco’nun yüzünde gülümsemeden hiçbir kalıntı yoktu.

“Öyle. Kimin nereye kadar dayanması gerektiğine karar vermeye çalışmam. Çöktüyse, onu yargılamak bana düşmez.”

“Çöktüyse mi...?”

“E, çökmedi mi?”

Francisco arkasına yaslandı. Gülümsemesi geri dönmüştü, ama mutlu bir gülümseme değildi. “Onun yok olması sizi nasıl etkileyecek?”

“Biraz daha çok çalışmak zorunda kalacağım, o kadar.”

Francisco pencereden dışarıya, kırmızı derenin üzerindeki kara köprüye döndü. “Şu kirişlerin herbirinin taşıyabileceği bir yük sınırı var,” dedi. “Sizinki nedir?”

Rearden güldü. “Korktuğunuz o mu? Buraya onun için mi geldiniz? Çökerim diye mi korkmuştunuz? Beni kurtarmak mı istediniz? Tıpkı Dagny Taggart’ın Ken Danagger’ı kurtarmak istemesi gibi, öyle mi? Ona vaktinde ulaşmaya çalıştı, ama başaramadı.”

“Öyle mi? Bilmiyordum. Bayan Taggart’la ben birçok konuda görüş ayrılığı içindeyizdir.”

“Kaygılanmayın. Ben kaybolacak değilim. Varsın hepsi pes etsin, çalışmayı kessin. Ben yapmam. Sınırım nedir, bilmiyorum, umurumda da değil. Bilmem gereken bir tek şey var, ben durdurulamam.”

“Herkes durdurulabilir, Bay Rearden.”

“Nasıl?”

“Bu yalnızca insanın güdücü gücünü bilme meselesi.”

“Nedir o?”

“Sizin biliyor olmanız gerekir, Bay Rearden. Siz dünyada kalan son ahlâklı insanlardan birisiniz.”

Rearden acı acı güldü. “Bana hemen hemen her şey denmişti ama o denmemişti. Üstelik yanılıyorsunuz. Ne kadar çok yanıldığınızdan haberiniz yok”

“Emin misiniz?”

“Bilmem gerekir. Ahlâk? Sizi ne dürttü de öyle söylediniz?”

Francisco pencerenin dışını, fabrikanın tesislerini işaret etti. “Bu.”

Rearden ona uzun süre, hiç kıpırdamadan baktı, sonra bir tek soru sordu. “Ne demek istiyorsunuz?”

“Eğer ahlâkî davranış gibi soyut bir ilkenin maddî âlemdeki yansımasını görmek istiyorsanız, işte orada. Dönüp bakın, Bay Rearden. Her kirişi, her borusu, teli, vanası, bir soruya cevap verilerek seçilip takılmış: Doğru mu, yanlış mı...Doğruyu seçmek zorundaydınız, ayrıca bildiğiniz kadarıyla en iyisini seçmek zorundaydınız. Amacınıza en iyi uyanını. Amacınız da çelik yapmaktı...Sonra daha da ilerlemek, bilgiyi arttırmak, daha iyisini, daha da iyisini yapmak. Amacınız her zaman sizin değer standardınız oldu.

Kendi kararlarınıza göre hareket etmeniz gerekiyordu. Yargı ve karar yeteneğine sahip olmanız şarttı. Kararınıza uygun şekilde davranacak cesarete de. Doğruyu yapma yolunda en katıksız, en amansızca bir adanmışlık. En iyiyi. Kararınıza rağmen hareket etmeye sizi hiçbir şey yöneltemezdi. Yanlış olduğuna karar verdiğinizi yapamazdınız. Kötü demekti o. Biri size fırını ısıtmanın en iyi yolu, içini buzla doldurmaktır, demiş gibi.Milyonlarca insan bile, tüm bir millet bile, Rearden Metal'den vazgeçmeye razı edemedi sizi. Çünkü o metalin değerinin büyüklüğünü ve yarattığı gücü biliyordunuz. Ama sizin hakkınızda merak ettiğim şey, Bay Rearden, neden doğa söz konusu olunca bir ilkeye, insanlar söz konusu olunca ise, başka bir ilkeye göre yaşıyorsunuz?”

Rearden’ın gözleri ona öyle bir dikkatle çakılmıştı ki, konuştuğunda, zihnini başka tarafa çekmekte zorluk çekiyormuş gibi, sesi büyük bir çabayla, yavaş yavaş çıktı: “Ne demek istiyorsunuz?”

“Neden hayatınızın amacına da fabrikanızın amacına olduğu kadar net ve katı biçimde bağlı kalmıyorsunuz?”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Buradaki her tuğlayı, çelik yapma amacına uygunluğu açısından değerlendirerek kararlaştırdınız. Çalışmalarınızın ve çeliğinizin hizmet ettiği amaçlar konusunda da bu kadar sıkı davrandınız mı? Hayatınızı çelik yapmaya adamakla neyi başarmayı umuyorsunuz? Yaşadığınız günlere hangi standarda göre değer biçiyorsunuz? Örneğin Rearden Metal'i yapabilmek için on yıllık soluksuz çabayı niçin gösterdiniz?”

Rearden gözlerini kaçırdı. Omuzlarının bir an hafifçe bükülüşü, hayal kırıklığına uğradığım yansıtmıştı.“Eğer bunu bana sormak zorundaysanız, vereceğim cevabı anlayamayacaksınız demektir.”

“Anladığımı söylesem, ama siz anlamıyorsunuz desem...beni kapı dışarı eder miydiniz?”

“Sizi çoktan kapı dışarı etmeliydim...o hâlde devam edin, ne demek istediğinizi söyleyin bana.”

“John Galt Hattı’nın raylarından gurur duyuyor musunuz?”

“Evet.”

“Neden?”

“Çünkü gelmiş geçmiş en iyi raylar onlar.”

“Neden yaptınız onları?”

“Para kazanmak için.”

“Para kazanmanın çok daha kolay yolları vardı. Neden en zorunu seçtiniz?”

“Taggart’ın düğününde yaptığınız konuşmada kendiniz söylediniz: Kendi en iyi çabalarımı, başkalarının en iyi çabalarıyla değiş tokuş edebilmek için.” “Amacınız oysa, elde ettiniz mi?”

Bir tempoluk zaman sessiz geçti. “Hayır,” dedi Rearden.

“Para kazandınız mı?”

“Hayır.”

“En iyiyi üretmek için enerjinizi sonuna kadar zorladığınızda, bunun ödül getirmesini mi, yoksa ceza olarak size dönmesini mi beklersiniz?” Rearden cevap vermedi. “Bildiğiniz tüm edep, şeref, adalet standardı size...ödüllendirilmeniz gerektiğini söylemiyor mu?”

“Evet,” dedi Rearden. Alçak sesle konuşmuştu.

“O zaman ödül yerine ceza gelince...ne tür bir kuralı kabul etmiş oluyorsunuz?”

Rearden cevap vermedi.

Francisco devam etti: “Çoğunlukla kabul gören bakış açısına göre, toplum içinde yaşamak, tek başına bir çölde

doğayla mücadele hâlinde yaşamayla oranla hayatı çok daha kolaylaştırır. Yani, nerede metale ihtiyaç duyan ya da metal kullanan biri varsa, Rearden Metal o kişi için hayatı kolaylaştırmıştır. Ama sizin için kolaylaştırdı mı?”

Rearden yine alçak sesle, “Hayır,” dedi.

“Peki, hayatınızı, metali üretmeden önceki durumda mı bıraktı?” “Hayır...” Kelime yarıda kesilmiş, sanki ardından gelen düşünceyi durdurmaya çalışmıştı.

Francisco’nun sesi tokat gibi şakladı. Bir emirdi ağzından çıkan: “Söyleyin!”

“Daha da zorlaştırdı.” Rearden’ın sesi yamyassıydı.

“John Galt Hattı için gurur duyduğunuzda, ne tür insanları düşünüyordunuz?” Francisco’nun sesindeki ölçülü ritim, kelimelerine amansız bir netlik yüklüyordu. “Hattı kendi eşitlerinizin kullanmasını mı istediniz? Ellis Wyatt gibi, üretici enerji devlerinin mi? O sayede giderek daha yüksek başarı düzeylerine tırmanacaklarını mı düşündünüz?”

Rearden hevesle, “Evet,” dedi.

“Peki, sizin zihinsel kapasitenize ulaşamayan, ama dürüstlük açısından sizin gibi olanların da kullandığını görmek istemiş miydiniz? Eddie Willers gibi kişilerin? Onlar sizin metalinizi icat edebilecek kapasiteye sahip değildirler. Ama ellerinden gelenin en iyisini yaparlar, sizin kadar çok çalışır, kendi çabalarıyla yaşarlar...sizin rayınız üzerinde yolculuk ederken sessizce minnetlerini sunarlar size. Onların verebileceğinden daha çoğunu siz onlara verdiniz diye.”

“Evet,” dedi Rearden yavaşça.

“Ya hiçbir çaba göstermeyen, sızlanıp duran mızmızlar tarafından kullanılmasını? Becerileri en alt memur kadar bile olmayan, ama şirket başkanlarının gelirini isteyen, bir başarısızlıktan bir başarısızlığa sürüklendikleri hâlde

faturalarını sizin ödemenizi isteyen, kendi dileklerini sizin çalışmalarınıza denk, kendi ihtiyaçlarını sizin çabalarınızdan daha çok ödül kazanmaya hak sahibi görenler? Onlara hizmet etmenizi, hayatınızın amacı olarak onlara hizmet etmeyi seçmenizi, gücünüzün sessiz, ücretsiz, ödülsüz köle emeğine dönüşmesini bekleyenler? Sizin işiniz yalnızca vermek, onlarınki yalnızca almak. Sizinki üretmek, onlarınki tüketmek. Size hiçbir karşılık ödenmemesini sağlamak. Ne maddî ne de manevi olarak. Ne servet, ne takdir, ne saygı, ne de minnet. Sizin hattınızda yolculuk ederken sizinle alay etsinler, size küfretsinler diye. Çünkü size hiçbir şey borçlu değiller. Parasını sizin ödediğiniz şapkalarını başlarından çıkarmak zorunda bile değiller. Bu muydu istediğiniz? Bundan gurur duyar mıydınız?”

“O hattı havaya uçururdum.” Rearden’ın dudakları bembeyazdı.

“Öyleyse neden yapmıyorsunuz, Bay Rearden? Tarif ettiğim üç tip insan içinde...hangileri yok ediliyor, hangileri hattınızı kullanıyor?”

Upuzun bir sessizlik boyunca, fabrikanın uzaklardaki bölümlerinden, metalin kalp atışlarını dinlediler.

Francisco, “Son tarif ettiğim, başkasının çabalarından belki bir kuruşu kendine isteyen insan tipidir,” dedi.

Rearden cevap vermedi. Karşıdaki karanlık pencerelerde, neon ışıkların yansımasına bakıyordu.

“Dayanıklılığınıza tavan koymamaktan gurur duyuyorsunuz, Bay Rearden. Çünkü doğruyu yaptığınızı düşünüyorsunuz. Ama ya yaptığınız...doğru değilse? Ya değerlerinizi kötülüğün hizmetine sunuyor, sevdiğiniz, saydığınız ve beğendiğiniz her şeyi yok edecek bir araç hâline getiriyorsanız? Kendi kurallarınızı demir dökümcüler

arasında nasıl dalgalandırıyorsanız, insanlar arasında da öyle dalgalandırsanıza! Metal alaşımına yüzde bir yabancı madde karışmasına izin vermezken...kendi ahlâki kurallarınıza nelerin girmesine izin verdiniz?”

Rearden çok sessiz oturuyordu. Aklındaki kelimeler, arayıp durduğu yoldan aşağı birbirini izleyen adımların temposu gibiydi. ‘Kurbanın onayı’ydı o kelimeler.

“Doğa zorluklarına teslim olmayan, onu fethedip kendi zevkinize, kendi konforunuza boyun eğdiren siz...insanlar elinde nelere teslim oldunuz? İnsanın cezayı ancak yanlış yapınca alacağını kendi işinizden bilen siz, nelere dayanmaya razı oldunuz...ve hangi nedenle? Ömrünüz boyunca hep kınandınız...üstelik hatâlarınız yüzünden değil, en üstün niteliklerinizyüzünden. Sizden nefret edildi. Kusurlarınız yüzünden değil, başarılarınız yüzünden. En gurur duyduğunuz karakter özellikleriniz nedeniyle küçümsendiniz. Kendi kararınıza göre hareket etme cesaretini gösterdiğiniz, kendi hayatınızın sorumluluğunu kendi başınıza taşıdığınız için bencillikle suçlandınız. Bağımsız zihniniz yüzünden size küstah dediler. Ödünsüz dürüstlüğünüz yüzünden zalim dediler. Keşfedilmemiş alanlara cesaretle atılmanızı sağlayan öncü ruhunuz yüzünden anti-sosyal dediler. Amaca yönelişiniz ve özdisiplininiz yüzünden acımasız dediler. Servet yaratma gücünüzün büyüklüğü nedeniyle açgözlü dediler. Akla sığmaz düzeyde enerji yayan size, parazit dediler. Siz gelmeden önce çaresiz, açlıktan ölmek üzere olan insanların yaşadığı yerlerde bereket yarattınız, bu yüzden size vurguncu dediler. Onları hayatta tutan güç siz olduğunuz hâlde size sömürücü dediler. Aralarında en ahlâklı, en temiz kişi olan sizi, ‘adî materyalist’ diye hor gördüler. Hiç durup da onlara, ne hakla, hangi kurala, hangi standarda göre, diye

sordunuz mu? Hayır. Hepsine dayandınız ve sesinizi çıkarmadınız. Onların kurallarına boyun eğdiniz, kendi kurallarınızın bayrağını çekmediniz. Bir tek metal çivi imal etmek için bile ne sıkı bir ahlâka sahip olmak gerektiğini bildiğiniz hâlde, size ahlâksız demelerine izin verdiniz. İnsanoğlunun doğayla iş görmek için en sıkı değer sistemlerini uygulamak zorunda olduğunu bildiğiniz hâlde, insanlarla iş görürken bir sisteme ihtiyaç olmadığını düşündünüz. Silahların en tehlikelisini düşmanlarınızın eline bıraktınız. Sizin hiç kuşkulanmadığınız ve anlamadığınız bir silah...Onların silahı, kendi ahlâk sistemleri. Kendinize bir sorun, onu ne kadar derinlemesine ve kaç türlü korkunç biçimde kabullenmişsiniz. Ahlakî değerler sisteminin insan hayatına neler yapabildiğini sorun kendinize. Neden onsuz var olamayacağını, yanlış standartları kabullenirse ona neler olacağını, kötüyü iyi sayarsa başına neler geleceğini sorun. Beni lanetlemeniz gerektiğini düşündüğünüz hâlde neden bana doğru çekildiğinizi söyleyeyim mi size? Bütün dünyanın size borçlu olduğu şeyi size ilk veren kişi ben olduğum için. İnsanlarla iş görmeden önce onlardan talep etmiş olmanız gereken şeyi. Ahlâkî onayı!”

Rearden bir anda ona döndü, sonra hareketsiz kaldı. Bir soluk kadar hareketsiz. Francisco öne eğildi, sanki tehlikeli bir uçuşun sonunda iniş yapıyordu.

Gözleri kararlıydı, ama bakışları yoğunluktan titriyor gibiydi.

“Büyük bir günahınız var, Bay Rearden. Onların iddia ettiğinden daha büyük. Ama onların dediği türden değil. En büyük suç, hak edilmeyen suçluluğu kabul etmektir. Siz ömrünüz boyunca hep bunu yaptınız. Şantaj parası ödediniz...hem de günahlarınız için değil, sevaplarınız için.

Hak edilmemiş bir cezanın yükünü taşımaya razı oldunuz. Sevaplarınız büyüdükçe, onun da ağırlığının artmasını kabullendiniz. Ama sizin sevaplarınız, insanları sağ tutan şeydi. Sizin kendi ahlâk sisteminiz, ona uyarak yaşadığınız hâlde hiç savunmadığınız, hiç ifade etmediğiniz o sistem, insanoğlunun varlığım sürdüren sistemdi. Eğer bunun için cezalandırıldınızsa, sizi cezalandıranların sistemi nasıldı? Sizinki yaşama sistemiydi. Ya onlarınki? Kökünde hangi değerler yatıyordu? Nihai amacı neydi? Yaşadıklarınızı yalnızca servetinizi çalmak için kurgulanmış bir komplo mu sanıyorsunuz? Servetin kaynağının ne olduğunu bilen biri olarak, bunun çok daha öte, çok daha beter bir şey olduğunu bilmeniz gerekir. Benden insanın güdücü gücünü isimlendirmemi mi istediniz? İnsanın güdücü gücü, ahlâkî değerler sistemidir. Onların sisteminin sizi nereye doğru götürdüğünü, nihaî hedef olarak size neyi sunduğunu sorun kendinize. Bir insanı öldürmekten daha kötüsü, ona intiharı iyi bir değer olarak satmaktır. Bir insanı kurban edip fırına atmaktan daha beteri, o fırına kendisinin atlamasını sağlamaktır. Kendi iradesiyle...üstelik fırını da kendisi kurarak. Kendileri de açıkça söylüyorlar, onların size ihtiyacı var ve karşılığında da sunabilecekleri hiçbir şey yok. Siz onlara destek vermeliymişsiniz, çünkü sizsiz yaşayamazlarmış. Bunu da kendileri söylüyorlar. Beceriksizliklerini ihtiyaçlarıymış gibi göstermenin ne kadar ayıp olduğunu düşünün. Size olan ihtiyaçları. Bunu, sizin çektiğiniz işkenceyi haklı gösterecek bir sebepmiş gibi sunuyorlar. Kabul etmeye razı mısınız? Kendi dayanma gücünüz, acılarınız pahasına, sizi yok edecek olanların ihtiyaçlarını karşılamanın tatminini satın almayı istiyor musunuz?”

“Hayır!”

“Bay Rearden,” dedi Francisco. Sesi ciddi ve sakindi. “Eğer karşınızda Atlas’ı görseniz...hani dünyayı omuzlarında taşıyan o devi...göğsünden kanlar boşalır, dizleri bükülürken, kolları titrerken, ama yine de son gücüyle dünyayı havada tutmaya çalışırken görseniz...O ne kadar çabalarsa dünyanın o kadar ağırlaşmakta olduğunu fark etseniz...ne yapmasını söylerdiniz ona?” “Ben...bilemiyorum. Ne...yapabilir ki? Siz ne söylerdiniz ona?”

“Omuz silkmesini.”

Metalin sesi düzensiz bir akış hâlinde geliyordu. Ritmi fark etmek olanaksızdı. Bir mekanizmanın çalışması gibi değil de, her seferinin ardında bilinçli bir hareket varmış gibi. Bir yükseliş, ardından dişlilerin iniltisiyle bir çöküş. Ara sıra pencere camlarını da titretiyordu.

Francisco’nun gözleri Rearden’a dikilmişti. Sanki delik deşik bir hedefe bakarak mermi rotalarını inceliyordu. Rotaları bulmak zordu. Masanın kenarına ilişmiş o zayıf beden dimdikti. Soğuk mavi gözlerde yalnızca uzaklara çakılmış bakışların yoğunluğu vardı. Acıyı belli eden yalnızca o esneklikten yoksun dudakların çizgisiydi.

“Devam edin,” dedi Rearden zorlukla. “Söyleyin. Bitmedi, değil mi?”

“Daha yeni başlıyorum.” Francisco’nun sesi sertti.

“Nereye...gelmeye çalışıyorsunuz?”

“Ben bitirmeden anlayacaksınız. Ama önce bir soruya cevap vermenizi istiyorum: Yükünüzün türünü eğer anlıyorsanız, nasıl oluyor da...”

Bir alarm düdüğü koptu, pencerenin dışındaki dünyayı gökten geçen roket gibi sarstı. Bir süre öyle sürdü, sonra inişe geçti, tekrar yükseldi. İnişli çıkışlı ses helezonları oluşmaya

başlamıştı.Sanki korkuya karşı daha yüksek sesle haykırabilmek için soluk savaşı veriyormuş gibi. Bir acı çığlığıydı bu ses. İmdat çığlığıydı. Fabrikanın yaralı bedeni, ruhunu korumaya çalışırken ağlıyormuş gibiydi.

Rearden sesi ilk duyduğu anda kapıya doğru atıldığını sanıyordu, ama bir anlık bir gecikmeye uğradığının farkındaydı, çünkü Francisco'yu önünde görüyordu. Aynı çağrıya uyarak fırlamıştı o da. Koridorda Rearden'ın önünde koşuyor, âdeta uçuyordu. Asansörün düğmesine bastı, ama beklemeden merdivenlere atılıp yarışırcasına inmeye koyuldu. Rearden da onun peşinden koşuyor, her katta asansörün nerede olduğunu kontrol ediyordu. Bina yüksekliğinin yarısına geldiklerinde asansör onlara yetişti. Daha giriş katına inmenin sarsması bitmeden, Francisco kapıyı açıp fırlamış, imdat çağrısına ulaşmaya çalışıyordu. Rearden kendini iyi koşucu sayardı, ama önünde uçan gölgeye yetişemiyordu. Peşpeşe, kızıllıklarla karanlıkları aştılar. Önündeki, hayranlık duyduğu için kendine kızdığı o işe yaramaz sosyete çapkınıydı.

Dere, yüksek fırının yan tarafında açılan bir delikten dışarı akıyordu. Ateş gibi kırmızı değildi. Güneş ışığı gibi beyazdı. Toprak yol üzerinde akıyor, ikide bir dallara ayrılıyor, buharların sisi arasında sabah güneşi gibi parlıyordu. Sıvı demirdi akan. Alarm da bir patlamayı haber veriyordu.

Fırına gelen yük yüksekteyken kopup düşmüş, deliği açmıştı.Fırından sorumlu ustabaşı yerde hareketsiz yatıyordu. Fışkıran beyaz sıvı deliği yavaşça büyütüyor, adamlar kumlarla, hortumlarla, yangın killeriyle akmaları kesmeye uğraşıyorlardı. Dere kayar gibi akıyor, önüne çıkanı yutuyor, acı dumanlara sarıp yok ediyordu.

Rearden durumu kavrayabilmek için bir iki saniyeye ihtiyaç duymaktaydı. O arada birinin, fırının dibinde yükseldiğini gördü. Kızıllığın önünde kara bir gölge gibiydi. Beyaz gömlek kolunun havada çevrildiğini, kara bir nesneyi yakalayıp fışkıran metalin kaynağına doğru savurduğunu gördü. Bu gördüğü Francisco d'Anconia'ydı. Yaptığı hareket, Rearden'ın artık kimsenin yapamayacağına inandığı türden bir hareketti. Bunu bilen kimsenin kalmamış olduğunu sanıyordu.

Yıllar önce Rearden, Minnesota'da adı pek duyulmamış bir çelik fabrikasında çalışmıştı. Oradaki işi, yüksek fırın dolduktan sonra deliği elle kapatmaktı. Bunu da akkor killeri oraya atıp metalin akışını keserek yapıyordu. Tehlikeli bir işti. Nice kişi hayatını kaybetmişti bunu yaparken. Daha sonra hidrolik tabanca icat edilince, bu usullerden vazgeçilmişti. Ama kötü durumdaki bazı fabrikalarda halâ eski zaman yöntemlerinin uygulandığına da rastlanıyordu. Rearden işi iyi öğrenmiş, başarıyla yapmıştı, ama aradan geçen yıllar içinde bunu bilen başka hiç kimseye rastlamamıştı.Şimdi fışkıran buharlar arasında, delinen fırın ortamında, sosyete çapkınının ince uzun vücuduna bakıyor, onun bu işi ustaca başardığını görüyordu.

Rearden'ın ceketini çıkarıp gördüğü ilk işçiden gözlüğü kapması, kafasına geçirip fırının ağzına, Francisco'nun yanına koşması bir iki saniye sürdü. Konuşmaya vakit yoktu. Hissetmeye de, merak etmeye de vakit yoktu. Francisco ona bir tek kere baktı, Rearden'ın gördüğü, kara lekeli bir surat, kara gözlükler ve koskoca bir sırıtma ifadesi oldu.

Pişmiş çamurun oluşturduğu kaygan rampa üzerinde, akan sıcak derenin yanı başında duruyorlardı. Delik ayaklarının dibindeydi. Dere habire geliyor, kıvrılan dillerin gaz gibi

görünmesine rağmen, aslında kaynar metal olduğu belli oluyordu. Rearden'ın bilinci, eğilmeler, ağırlığı kaldırmalar, nişan almalar, aşağıya atmalar, o daha yerine varmadan yenisi için eğilmelerden oluşan bir dizi hâline gelmişti. Nişan alırken çok dikkat etmek gerekiyordu. Zihin aslında fırını kurtarmaya odaklanmıştı.Ayaklarının bastığı yer tehlikeli bir yerdi. Bir şey olursa kendini de kurtarabilmeliydi. Başka hiçbir şeyin farkında değildi. Yalnızca bunun, kendi kapasitesini onaylayan, coşkulu bir iş olduğunu hissedebiliyordu. Aksiyon. Hedef. İrade. Bu arada, kızıl alevlere karşı o kara siluet...omuzlar...dirsekler...ustaca atışlar, özgüvenli eylem. Bu kişiyi şimdiye kadar yalnızca resmi kılıklar içinde, balo salonlarında görmüştü. Kelimeleri düşünmeye, konuşmaya, açıklama yapmaya hiç zaman yoktu, ama asıl Francisco d'Anconia'nın bu olduğunu biliyordu artık. Daha ilk başta onda bunu görmüş, bunu sevmişti zaten. Bu kelime de şaşırtmadı onu. Çünkü kafasında kelime yoktu. Yalnızca sevinç dolu bir duygu vardı: Damarlarına yeni bir enerji akıtan coşku.

Vücudunun ritmi, yüzündeki kavurucu sıcak, omuzlarındaki kış gecesi...o anda evrenin esasının bu olduğunu görmekteydi. Felâkete teslim olmama yolundaki anî karar. Onunla mücadele etme yolundaki anî güdü. Kendi kazanma yeteneğinin verdiği zafer duygusu. Bunları Francisco'nun da hissettiğinden emindi. O da aynı içgüdüyle hareket ediyordu. Bunu hissetmek doğruydu, iyiydi. İkisi de...neyseler o olmakta haklıydılar. Eyleme dönük o yüzdeki ter lekeleriyle karalıkları görüyordu. Ömründe gördüğü en neşeli yüzdü karşısındaki.

Fırın tepelerindeydi. Borularla, buharlarla sarılıp sarmalanmış bir kara heyula. Sanki nefes nefeseydi. Kızıl

soluklar salıyor, o soluklar fabrikanın üzerinde kol geziyordu. Kan kaybından ölmesin diye uğraşmaktaydılar. Ayaklarının çevresinde kıvılcımlar uçuşuyordu. Fışkırıyor, giysilerine tutunuyor, sonra orada fark edilmeden ölüyorlardı. Ellerine de değiyor, tenlerini yakıyordu. Artık derenin akış hızı yavaşlamaya başlamıştı. Göremedikleri kadar uzakta oluşturdukları barajı yer yer ve parça parça aşabiliyordu.

Her şey öyle çabuk olmuştu ki, Rearden'ın olup bitenleri kavraması ancak her şey bittikten sonra gerçekleşebildi. İki önemli an vardı, o kadarını biliyordu. Birincisi, Francisco'nun bedeninin hırsla savruluşu, bloku savuruşuydu. Sonra tempo dışı bir geri çekilme...başaramama...öne doğru çekiliyormuşcasına kendini arkaya verişi, kolların havada savrulması, bedenin dengesini kaybetmesi. Üstüne bastıkları bu kaygan zeminde, aradaki mesafeyi aşıp ona doğru sıçramak her ikisinin de ölümü olabilirdi...İkinci an da kendisinin Francisco'nun yanına sıçrayışı, onu kollarıyla kavrayışı, beyaz kuyunun tepesinde, birlikte, boşlukta sallanışları, sonra dengesini buluşu, onu geri çekişi, bir an için onu bağrına basışıydı. Tek oğluymuş gibi. Sevgisi, korkusu, rahatlayışı, bir tek cümlede toplandı:

"Dikkat et, budala!"

Francisco eğilip bir blok daha kaptı, işe devam etti.

İş bitip delik kapandığında, Rearden kol ve bacak kaslarında korkunç acılar hissetti. Kıpırdayacak gücü kalmamıştı.Ama yine de kendini, sabah olmuş, ofisine yeni geliyormuş gibi hissediyordu. On yeni sorun çıksa, çözmeye hazırdı. Francisco'ya baktı, giysilerinde kara çerçeveli delikler açılmış olduğunu ilk defa fark etti. Elleri de kanıyordu. Şakağında bir yerin derisi yüzülmüştü. Kanı yanağına doğru, ince bir çizgi hâlinde akıyordu. Francisco

gözlüğü alnına doğru itti, Rearden'a sırıttı. Bir sabah gülümsemesi...

Sürekli gücenmiş ifadeli, aynı zamanda küstah tavırlı bir genç adam koşarak yaklaştı: “Kurtaramadım, Bay Rearden!” Sonra upuzun açıklamalara girişti. Rearden tek kelime söylemeden ona arkasını döndü. Bu genç adam, fırının basınç göstergesinden sorumlu olan asistandı. Üniversiteyi yeni bitirmişti.

Rearden’ın bilincinin dış kenarlarına yakın bir yerde, bu tür kazaların giderek daha sık olmaya başladığı gerçeği vardı. Buna yol açan, kullanmak zorunda kaldığı cevherdi. Ama ne bulabiliyorsa onu kullanmak zorundaydı. Eski işçileri, bu tür felâketlerden kaçma yollarını her zaman bulabiliyorlardı. Onlardan hangisi olsa, yaklaşan tehlikeyi görür, önlemeyi becerirdi. Ama onlardan da pek kalmamıştı artık. Kimi bulursa onu çalıştırmak zorundaydı. Çevresinde dönen buharlar arasında, koşup yardıma gelenlerin hep nisbeten yaşlı işçiler olduğunu görmekteydi. Bu ülkenin gençlerine ne oluyor, diye merak etti. Ama üniversite mezunu gencin yüzüne bakınca, merakı yok oldu. Görmek istemiyordu o yüzü. İçinden bir ses, eğer düşman buysa, korkacak bir şey yok, diyordu. Bunların hepsi aklından geçti, dışarının karanlığına karıştı. Onları silen de, Francisco d’Anconia’nın görüntüsüydü.

Francisco’nun çevredeki adamlara emirler vermekte olduğunu görüyordu. Adamlar onun kim olduğunu, nereden ortaya çıktığını bilmiyorlardı, ama yine de dinliyorlardı. İşini bilen biri olduğu belliydi. Francisco bir cümlenin orta yerinde sustu. Rearden’ın yaklaştığını, dinlemeye başladığını görmüştü. Gülerek, “Şey, özür dilerim!” dedi. Rearden da, “Devam et. Buraya kadar hepsi doğru!” diye seslendi.

Karanlıkta yan yana ofise dönerken hiç konuşmadılar. Rearden içinden sevinç dolu bir gülüşün kabardığını hissediyordu. Dönüp Francisco'ya göz kırpmak geliyordu içinden. Francisco'nun kabullenmeyeceği bir sırrı öğrenmiş gibi. Ara sıra onun yüzüne göz atıyordu, ama Francisco hiç Rearden'a bakmıyordu.

Bir süre sonra Francisco, "Hayatımı kurtardınız." dedi. Teşekkürü bunu söyleyiş biçiminde gizliydi.

Rearden sesli sesli güldü. "Sen de benim fırınımı kurtardın."

Yine sessizce yollarına devam ettiler. Rearden attığı her adımla, içinin hafiflediğini hissediyordu. Yüzünü soğuk rüzgâra doğru kaldırdı, gökyüzünün huzurlu karanlığını gördü. Bir bacanın tepesinde tek bir yıldız parlıyordu. Bacanın üzerinde yukardan aşağıya sıralanmış harflerle 'Rearden Çelik' yazılıydı. Yaşıyor olmaktan ne kadar büyük sevinç duyduğunu hissetti.

Ofisin aydınlığında Francisco'nun yüzüne baktığında, o yüzde gördüğü değişikliğe hiç hazır değildi. Fırının alevli kapısı önünde gördükleri silinip yok olmuştu. O yüzde bir zafer ifadesi, daha önce Rearden'dan dinledikleriyle ilgili bir alaycılık görmeyi bekliyordu. Özür dilenmesini bekleyen bir ifade. Oysa cansız, garip, silik bir ifade bulmuştu karşısında.

"Yaralı mısın?"

"Hayır...hayır, değilim."

"Gel buraya," diye emir verdi Rearden. Bir yandan, özel banyosunun kapısını açıyordu.

"Sen kendine bak."

"Boş ver. Sen buraya gel."

Rearden kendisinin ondan büyük olduğunu ilk defa hissediyordu. Francisco'yu kanadının altına almak zevk

vermişti ona. Kendine güveniyor, bu şefkatli baba rolünden hoşlanıyordu. Francisco'nun yüzündeki lekeleri yıkadı, şakağına, ellerine, yanık dirseklerine merhem sürüp yara bantları yapıştırdı. Francisco sessizdi Söz dinliyordu. Rearden sunabileceği en anlamlı selam olarak, "Öyle çalışmayı nereden öğrendin?" diye sordu.

Francisco omuz silkti. Kaygısız bir sesle, "Ben her türlü dökümhanede çalışarak büyüdüm," dedi.

Rearden onun yüzündeki ifadeyi çözemiyordu. Garip bir sükûnet. Gözleri gizli bir yere dikilmiş gibiydi. Dudaklarında acı, alaycı...ama kendiyle alay eder gibi bir ifade vardı.

Yeniden ofise dönene kadar konuşmadılar.

Rearden, "Biliyor musun, bu odadayken söylediğin her şey doğruydu," dedi. "Ama o da hikâyenin yalnızca bir bölümü. Öbür bölümüne gelince, o da bu akşam yaptıklarımız. Anlamıyor musun? Biz eyleme geçebiliyoruz. Onlar geçemiyor. Bu yüzden, uzun vadede kazanan biz olacağız. Onlar bize ne yaparsa yapsın, biz kazanacağız."

Francisco cevap vermedi.

"Dinle," dedi Rearden. "Senin derdinin ne olduğunu anladım. Hayatında gerçek anlamda çalışmamışsın. Ben seni kibirli sanıyordum, ama bakıyorum, kendi özelliklerinin farkında değilsin. Sen bir süre servetini unut, gel benim yanımda çalış. İstediğin anda fırınlara ustabaşı olarak alırım seni. Ne kadar işine yarayacak, bilemezsin. Birkaç yıl içinde d'Anconia Bakır'ın değerini anlar, onu yönetmeye başlarsın."

Genç adamın patlayıp gülmesini bekliyordu. Tartışmaya da hazırdı. Ama Francisco başını yavaşça iki yana sallamakla yetindi. Sanki sesine güvenemiyordu. Ağzını açarsa...kabul etmekten korkuyor gibiydi. Az sonra, "Bay Rearden," dedi.

“Sanırım fırınlarınızda bir yıl ustabaşı olarak çalışmak için hayatımın geri kalanını feda edebilirdim. Ama yapamam.”

“Neden o?”

“Sormayın bana. Bu...kişisel bir konu.”

Rearden’ın kafasındaki Francisco imajı, acı çekme yeteneği olmayan, pırıl pırıl biriydi. Oysa şu anda Francisco’nun gözlerinde gördüğü, sessiz, kontrollü, sabırla çekilen bir acıydı.

Francisco sessizce pardösüsüne uzandı.

“Gidiyor olamazsın,” dedi Rearden.

“Gidiyorum.”

“Bana söyleyeceklerini bitirmeyecek misin?”

“Bu gece olmaz.”

“Bir soruya cevap vermemi istiyordun. Neydi o?”

Francisco başını iki yana salladı, sessiz kaldı.

“Bir şeyi nasıl yapabildiğimi soruyordun...neydi?”

Francisco’nun gülümsemesi, bir acı iniltisi gibiydi. Ancak bu tür bir inilti için izin vermekteydi kendine. “Sormayacağım, Bay Rearden. Zaten biliyorum.”

IV

KURBANIN ONAYI

Kızarmış hindi otuz dolardı. Şampanya yirmibeş. Dantel sofra örtüsünün üzümleriyle asma yaprakları, mum ışıklarında pırıl pırıl parlamaktaydı. Örtüye iki bin dolar ödenmişti. Yemek takımları, yarı saydam çin porselenine ressamın yakıştırdığı mavi ve altın renklerinden oluşuyordu. Fiyatı ikibin-beşyüz dolardı. Gümüş çatal bıçak takımında LR harfleri, ampir çelenk desenlerinin arasında göze çarpmaktaydı. O da üç bin dolardı. Ama parayı düşünmek, onun neyi temsil ettiğinin bilincinde olmak...maneviyattan uzaklaşmak gibi görülüyordu.

Masanın ortasında yaldızlanmış bir köylü çarığı duruyordu. İçine havuçlar, üzümler, kadife çiçekleri doldurulmuştu. Mumlar, oyulmuş balkabaklarına sokulmuş, bunlara açılan ağız ve burundan masaya fındık, fıstık ve şekerler dökülmüştü.

Şükran günü yemeği hazırdı. Masada Henry Rearden'la birlikte oturan üç kişi, karısı, annesi ve erkek kardeşiydi.

Annesi, "Bu akşam, Tanrı'ya bize verdikleri için şükretme akşamı," dedi. "Tanrı bize iyi davrandı. Ülkenin her yanında, bu akşam sofraya yiyecek koyamayan onca insan var. Kiminin evi bile yok, her geçen gün yoksulların sayısı daha da artıyor. Kente şöyle bir bakmak içimi burkuyor. Daha geçen hafta kime rastladım dersiniz? Lucy Judson'a. Henry, hatırlıyor musun Lucy Judson'ı? Minnesota'da bize bitişik evde otururdu. Sen henüz on ya da oniki yaşındaydım.Onun da sen yaşlarda bir oğlu vardı. Sonra New York'a taşındılar,

izlerini kaybettim. Aradan en az yirmi yıl geçti. Ne hâle geldiğini görünce mahvoldum. Dişsiz bir kocakarı, sırtında bir erkek paltosu, köşe başında, tepside bir şeyler satıyor. Kendi kendime, Tanrı'nın yardımı olmasaydı, bu ben de olabilirdim, diye düşündüm."

Lillian neşeyle, "Eh, eğer şükretme zamanıysa, yeni aşçı Gertrude'u da unutmayalım bence," dedi. "Tam bir sanatçı."

Philip, "Ben demode davranmayı seçiyorum, dünyanın en tatlı annesine teşekkür edeceğim, o kadar," diye söze karıştı.

Rearden'ın annesi, "Ona bakarsan hepimiz bu yemek için, bunu bu kadar güzel hâle getirme çabalarından ötürü Lillian'a teşekkür borçluyuz," dedi.

"Sofrayı kurmak için bile saatlerini harcadı. Gerçekten çok farklı ve güzel." Philip, "Tahta çarıktan ötürü," dedi. Başını yana eğmiş, çarığı eleştirel bakışlarla, hayranlıkla inceliyordu. "Asıl güzel olan o. Mumları herkes yakabilir, gümüşleri falan yerleştirebilir. Bunlar için tek gereken para, o kadar, Ama şu pabuç...işte ona düşünce gerek."

Rearden hiçbir şey söylemedi. Mum ışığı, yüzünden kayarken sanki bir portrenin üzerinden kayıyor gibiydi. Portrenin yüzünde mesafeli bir nezaket ifadesi vardı.

"Şarabına el sürmedin," dedi annesi ona. "Bence sana bu kadar çok şey veren bu ülke halkının şerefine kadeh kaldırman gerekir."

Lillian, "Henry'nin canı bugün bunları istemiyor, Anne," dedi. "Herhalde Şükran Bayramı ancak vicdanı temiz olanlara göre bir bayram." Sonra kendi kadehini kaldırdı, ama dudaklarına götürmeden, yarı yolda durdu, bir soru sordu: "Yarınki mahkemende şu ya da bu tür tavır alacak değilsin, değil mi, Henry?"

"Alacağım."

Lillian kadehi elinden bıraktı."Ne yapacaksın?”

“Yarın görürsün.”

“Böyle yapmakla bunun gerçekten yanına kalacağını düşünmüyorsun herhalde!”

“Neyin yanıma kalacağından söz ettiğini bilmiyorum.”

“Aleyhindeki iddianın son derece ciddi olduğunu anlıyor musun?” “Anlıyorum.”

“Ken Danagger’a metal sattığını kabullendin.”

“Evet.”

“Seni on yıllığına hapse atabilirler.”

“Sanmıyorum, ama o da mümkün.”

Philip garip bir gülümsemeyle, “Gazeteleri okuyor musun, Henry?” dedi. “Hayır.”

“Ama okuman gerekir!”

“Öyle mi? Neden?”

“Senin hakkında neler dediklerini öğrenmen gerek.”

“Bu garip işte.” Rearden bunu, Philip’in yüzündeki gülümsemenin bir zevk gülümsemesi olduğunu gördüğü için söylüyordu.

Annesi, “Anlayamıyorum,” dedi. “Hapis mi? Hapis mi dedin, Lillian? Henry, seni hapse mi atacaklar?”

“Olabilir.”

“Ama gülünç bu! Bir şeyler yap bu konuda.”

“Ne?”

“Bilmiyorum. Ben bunların hiçbirini anlamıyorum. Saygın insanlar hapse girmez. Bir şeyler yap. İş konusunda ne yapmak gerektiğini hep bilirsin.”

“Bu çeşit işte değil”

“İnanmıyorum.” Sesi korku içindeki şımarık çocuk sesiydi. “Sırf hainlik yapmış olmak için öyle söylüyorsun.”

Lillian, “Kahraman rolü oynuyor, Anne,” dedi. Rearden’a dönüp soğuk soğuk gülümsedi. “Bu tutumunun tümüyle yararsız olduğu kanısında değil misin?”

“Hayır”

“Biliyorsun ki bu tür davalar...aslında duruşması yapılsın diye açılmaz. Bundan kaçınmanın, işi dostça çözmenin yolları vardır...eğer gerekli insanları tanıyorsan.”

“Ben gerekli insanları tanımıyorum.”

“Orren Boyle’a baksana. Senin küçük karaborsandan çok daha fazlasını, çok daha kötülerini yaptı, ama mahkemelere düşmeyecek kadar zeki.” “Demek ben yeterince zeki değilim.”

“Artık kendini çağımızın gereklerine göre ayarlamak için çaba gösterme zamanı gelmedi mi sence?”

“Hayır.”

“Eh, o hâlde nasıl kurban numarası yapabilirsin, anlayamıyorum. Hapse girersen bu, kendi hatan olacak.”

“Hangi numaradan söz ediyorsun, Lillian?”

“Öf, kendini bir tür ilke uğruna savaşıyormuş gibi gördüğünü biliyorum...ama mesele yalnızca senin o inanılmaz kibirinle ilgili. Bunu yapış sebebin yalnızca kendini haklı görüyor olman, o kadar.”

“Yani sence onlar haklı mı?”

Lillian omuz silkti. “İşte ben bu kibirden söz ediyorum. Kimin haklı, kimin haksız olduğunun önemli olduğu düşüncesi.Her zaman doğruyu yapmaktaki bu ısrar, kibrin en dayanılmaz biçimi. Neyin doğru olduğunu nereden bilebilirsin? Kim nereden bilebilir? Bu yalnızca kendi egonu şişirme, üstünlük bayrağını sallayarak diğer insanları incitme hayali.”

Rearden ona dikkatli bir ilgiyle bakıyordu. “Madem ki bir hayal, diğer insanları neden incitsin?”

“Senin durumunda bunun riyakârlıktan başka bir şey olmadığını ille söylemem mi gerekiyor? Davranışını o yüzden tahammül edilmez buluyorum. Doğruluk konularının insan varlığıyla hiçbir ilgisi yok. Ve sen de aslında...insansın, bundan fazla bir şey değilsin, değil mi, Henry? Yarın yüzleşeceğin insanların hiçbirinden daha iyi değilsin. Hiçbir ilke için tavır almanın sana göre olmadığını hatırlaman gerekir bence. Belki bu seferki olayda sen kurbansın, belki sana kötü bir oyun oynuyorlar, ama ne olacak ki? Bunu zayıf oldukları için yapıyorlar. İtişerek senin metaline sokulma, senin kârlarından birazını kendilerine alma hevesini engelleyemezler, çünkü başka türlü zengin olma ihtimaline sahip değiller. Onları neden suçluyorsun? Gerçi farklı alanlarda ama,yine insan dokusu, yine çabuk gevşeyen bir doku. Sen parayla tahrik olmazsın, çünkü para kazanmayı kolay buluyorsun. Ama başka baskılar karşısında dik duramaz, onlar kadar çabuk çökersin. Çökmez misin? Demek ki kendini onlardan farklı gören havalara giremezsin. Senin de bir ahlâkî üstünlüğün yok. Madem ki yok, o zaman kazanamayacağın bir savaşı niye yapasın? Bence insan kurban edilmekte, şehit edilmekte de bir tür tatmin bulabilir...kendisi bir kusur işlememişse tabiî. Ama sen...sen kim oluyorsun ki ilk taşı atan olmaya kalkıyorsun?”

Sustu, sözlerinin etkisini inceledi. Etki göremedi. Yalnızca o dikkatli ilgi daha yoğunlaşmış gibiydi. Kişisellik dışı, bilimsel bir meraka kapılmış gibi dinliyordu. Lillian'ın beklediği cevap bu değildi.

“Beni anladığını sanıyorum,” dedi.

Rearden alçak sesle, “Hayır,” dedi. “Anlamadım.”

“Bence kendi mükemmelliğinle ilgili hayali bir kenara bırakmalısın. Başka insanlarla geçinmeyi öğrenmelisin. Kahramanların günü geçti artık. Bugün insaniyet günü, hem de senin sandığından çok daha derin anlamda. Artık insanların aziz olması beklenmiyor, hattâ günahları için cezalandırılmaları bile söz konusu değil. Hiç kimse haklı ya da haksız değil, hepimiz bu işin içindeyiz, hepimiz insanız...ve insan da, kusurlu bir varlıktır. Yarın onların haksız olduğunu kanıtlamakla hiçbir şey kazanamazsın. Zerafetle teslim olmalısın, çünkü yapılacak en pratik şey o. Sesini çıkarmamalısın. Özellikle onlar haksız olduğu için sen sesini çıkarmamalısın. Bu onları tatmin edecektir. Sen başkalarına ödün verirsen onlar da sana ödün verir. Yaşa ve yaşat. Ver ve al. Biraz ver, biraz al. Çağımızın politikası bu. Senin de bunu kabullenme zamanın geldi. Kendinin bunlardan çok üstün olduğunu söyleme bana. Değilsin ve kendin de bunu biliyorsun. Benim bildiğimi de biliyorsun.”

Rearden'ın boşlukta bir noktaya dikilmiş gözleri, Lillian’ın kelimelerine cevap değildi. Bir erkek sesine cevaptı: “Karşınızdakinin yalnızca servetinizi çalmaya dönük bir komplo olduğunu mu sanıyorsunuz? Servetin kaynağını bilen biri olarak, bunun çok, çok daha kötü bir şey olduğunu sizin bilmeniz gerek.”

Lillian’a bakmak üzere döndü. Lillian’ın tüm başarısızlığını ve kendisinin tüm kayıtsızlığını görebilmekteydi. Akıp gelen hakaretler, uzaklardaki bir öğütme makinesinin sesi gibiydi. Upuzun, yetersiz bir basınçtı. Kendi içindeki yerlere hiç varamıyordu. Son üç aydır evde geçirdiği her akşam, onun kendisine suçunu hatırlatan hesaplanmış sitemlerini dinlemekteydi. Ama nedense hiç kendini suçlu hissedemiyordu. Lillian’ın ona yaşatmak

istediği ceza, utancın işkencesiydi. Oysa gerçekleştirebildiği yalnızca can sıkıntısının işkencesi oluyordu.

Wayne-Falkland Oteli'nde o sabah bir an fark ettiği şeyi hatırladı. Bu ceza programında bir kusur vardı. Kusuru daha önce inceleyememişti. Şimdi kendi kendine bunu ilk defa ifade ediyordu. Lillian ona, şerefsizliğin acısını çektirmeye çalışıyordu, ama bunu yapabilmek için tek silahı da Rearden'ın onur duygusuydu. Lillian ona bir şekilde, ahlaken çökmüş olduğunu kabul ettirme savaşındaydı. Ama böyle bir yargıya ancak Rearden'ın kendi ahlâk ilkeleri yol verebilirdi. Lillian kendi tiksintisiyle onu incitmek istiyordu. Ama Rearden, onun yargısına saygı duymadıkça incinemezdi. Lillian onu, kendisine çektirdiği acı için cezalandırmak istiyor, kendi acısını ona bir tabanca gibi doğrultuyor, acıma kanalından gelen acıyı arıyordu. Ama bunun için de tek aracı, Rearden'ın iyi niyeti, onun için kaygılanması, ona merhamet duymasıydı. Lillian'ın tek gücü, Rearden'ın iyi niteliklerinin gücüydü. Ya o bunları sunmamayı seçerse?

Suç konusunun, kendisini mahkûm eden adalet sistemini kabul etmesine bağlı olduğunu düşündü. O bunu kabul etmiyordu, hiçbir zaman da etmemişti. Onun iyi değerleri, yani Lillian'ın cezayı etkin kılabilmek için ihtiyaç duyduğu değerlerin hepsi, bambaşka bir adalet sisteminden geliyor, bambaşka bir standarda göre yaşanıyordu. Rearden hiçbir suçluluk, hiçbir utanç, hiçbir pişmanlık ve hiçbir şerefsizlik hissetmiyordu. Lillian'ın kendisine yüklemek isteyeceği herhangi bir suçlamaya ilgi de duymuyordu. Onun yargılatma saygısını çoktan kaybetmişti. Kendisini bağlı tutan son zincir, içindeki acıma duygularının en son kalıntılarıydı.

Ama Lillian'ın dayandığı sistem neydi? Cezanın işlemesi için yakıt olarak kurbanın iyi niteliklerine bağımlı olmasına

izin veren...ne tür bir sistem olabilirdi? Rearden kendi kendine, bu ancak, ona uymaya çalışanları mahveden bir sistem olabilir, diye düşündü. Yalnızca dürüst kişilerin çekeceği bir ceza. Dürüst olmayanlar bundan hiç incinmeden kurtulabilirdi. İyilik ve sevabı, acıyla eşleştiren daha aşağılık bir sistem düşünülebilir miydi? Acı çekmenin güdücü gücünün günah değil de sevap olmasına izin verilebilir miydi? Eğer Lillian'ın onu inandırmaya çalıştığı türden bir serseri olsaydı, şerefine de, ahlâkî değerlerine de önem vermezdi. Öyleyse, Lillian ne için uğraşıyordu?

Onun değerlerine güvenmek, bunu bir işkence aracı olarak kullanmak, kurbanın cömertliğinden yararlanarak şantaja kalkışmak, bir insanın iyi niyetli armağanını alıp onu o kişiyi mahvetme aracı olarak kullanmak...Hiç kıpırdamadan oturuyor, isimlendirebilmesine rağmen inanamadığı bu canavarca formülü düşünüyordu.

Hiç kıpırdamıyordu. Kafasında bir tek soru vardı: Lillian kendi kurgusunun gerçek yapısının farkında mıydı? Bu bilinçli bir politika mıydı? Anlamı bilinerek mi geliştirilmişti? Ürperdi. Buna inanacak kadar da nefret etmiyordu ondan.

Ona baktı. Şu anda Lillian, önündeki tabakta mavi bir alevle dikilen erikli tartı kesme işiyle meşguldü. Mavi ışıklar Lillian'ın burnuna, gülen ağzına vurmaktaydı. Gümüş bıçağını aleve ustaca, kolunun zarif bir hareketiyle daldırıyordu. Siyah kadife elbisesinin bir omzuna kırmızı, sarı ve kahverengi metalik yapraklar dikilmişti. Mum ışığında onlar da ışıldamaktaydı.

Rearden üç aydır sezinlediği, bir türlü kurtulamadığı izlenimi tekrar hissetti. Lillian'ın intikam duygusu, kendisinin sandığı gibi onun çaresizliğinden kaynaklanmıyordu. İnanamadığı hâlde habire gelen o izlenim, Lillian'ın bundan

zevk aldığı yolundaydı. Hâlinde acıdan hiçbir iz yoktu. Eskiden sahip olmadığı bir güven havasına bürünmüştü, ilk defa olarak, kendi evinde rahattı. Bu evdeki her şey onun kendi seçimi olduğu hâlde, nedense daha önce burada hep, şık bir otelin parlak, etkin, gücenik yöneticisi gibi davranmıştı. Otel sahiplerine göre daha aşağı olan konumunu bilerek acı acı gülümsüyormuş gibi. Gülümseme yine yerli yerindeydi, ama acılığı kaybolmuştu. Hiç kilo almadığı hâlde, çizgileri bir tatminin yumuşaklığı içinde, keskinliğini yitirmişti. Sesi bile, sanki kilo almış gibi çıkıyordu.

Lillian'ın ne dediğini duymadı. Son mavi alevler arasında gülüyordu. Rearden bu arada, kafasındaki soruyu tartıp durmaktaydı: Biliyor mu? Evliliğiyle ilgili sorundan çok daha büyük bir şeyi keşfetmiş olduğunu hissediyordu Rearden. Dünyada düşünmek istemediği kadar yaygın biçimde uygulanan bir politikanın formülünü kavramıştı. Ama bir insanı böyle bir şey uygulamakla suçlamak, geri dönülmez bir lanetleme demekti. Kuşku olasılığı var oldukça, hiç kimsenin böyle bir şey yapabileceğine inanamayacağını biliyordu.

Lillian'a bakarken, hayır, diye düşündü cömertliğinin son kalanıyla. Bunu yapacağına inanmayı reddetti. Sahip olduğu zerafet ve gurur adına, yüzünde gördüğü anlık insani sevinç gülümsemeleri adına, bir zamanlar ona karşı hissettiği kısacık aşkın gölgesi adına, onu katıksız kötü sayan bir yargıya varmayacaktı.

Uşak, Rearden'ın önüne bir tabak erik tartı koyduğu sırada Rearden Lillian'ın sesini de duydu: "Son beş dakikadır nerelerdesin, Henry? Yoksa yüzyıldır mı diyeyim? Soruma cevap vermedin. Söylediklerimin tek kelimesini bile duymadın."

“Duydum,” dedi Rearden yavaşça. “Ne elde etmeye çalıştığını anlamıyorum.”

Annesi, “Amma da soru!” dedi. “Tipik erkek işte! Karın seni hapse girmekten kurtarmaya çalışıyor...elde etmek istediği yalnızca o.”

Belki de doğru olabilir, diye düşündü. Acayip, kaba, çocukçasına korkak bir biçimde, belki de kötülüklerinin altında yatan niyet onu korumaktı. Onu çökertip parçalara ayırmak, ödünlerin güvenliğine sığar hâle getirmekti. Mümkün, diye düşündü. Ama buna inanmadığını biliyordu.

Lillian, “Sen hiçbir zaman popüler olmadın,” dedi. “Üstelik bu herhangi bir konuyla da ilgili değil. Teslim olmaz tavrınla ilgili. Seni yargılayacak olan adamlar, kafandan geçenleri biliyorlar. Bu yüzden senin tepene çullanacaklar. Oysa bir başkası olsaydı, belki de onu serbest bırakırlardı.”

“Yo, hayır, bence ne düşündüğümü bilmiyorlar. Yarın onlara bunu açıklamam gerekecek.”

“Onlara pes ettiğini, işbirliği yapacağını göstermeye istekli değilsen, hiç şansın yok. Seninle uğraşmak her zaman çok zor olagelmiştir.”

“Hayır. Fazla kolaylık gösterdim.”

Annesi, “Ama seni hapse atarlarsa ailene ne olacak?” dedi “Onu hiç düşündün mü?”

“Hayır, düşünmedim.”

“Bizi nasıl utandıracağını düşündün mü?”

“Anne, bu davadaki meseleyi anlıyor musun?”

“Hayır, anlamıyorum, anlamak da istemiyorum. Hepsi kirli ticaret ve kirli politika. Zaten tüm ticaret de kirli politika, tüm politika da kirli ticaret. Hiçbir zaman böyle şeyleri anlamak istemedim. Kimin haklı, kimin haksız olduğu umrumda bile değil. Ama bence bir erkek, her şeyden önce

ailesini düşünmeli. Bunun bize neler getireceğini bilmiyor musun?”

“Hayır, Anne, bilmiyorum ve aldırmıyorum.”

Annesi ona şaşkınlık içinde baktı.

Philip birdenbire, “Doğrusu bence hepiniz tam taşralı gibi davranıyorsunuz,” deyiverdi. “Burada hiç kimse, davanın daha geniş sosyal yönlerini düşünmüyor. Sana katılmıyorum, Lillian. Neden Henry’ye kalleşçe bir oyun oynandığını, onun haklı olduğunu söylüyorsun, bilemiyorum. Bence o bal gibi suçlu. Anne, konuyu sana en basit şekilde anlatabilirim. Bunda hiçbir özellik yok, mahkemeler böyle davalarla dolu. İşadamları ulusal acil durumdan yararlanıp para kazanmaya çalışıyorlar. Kendi çıkarları için, halkın ortak çıkarlarını koruyan yasaları ihlal ediyorlar. Büyük kıtlık dönemlerinde fakirleri, hakları olan paydan mahrum bırakarak karaborsadan zenginleşiyorlar. Acımasız, açgözlü bir bencillik gösteriyorlar. Bu konuda numara yapmaya hiç gerek yok, hepimiz biliyoruz...ve bence bu iğrenç bir şey.”

Dikkatsiz, gelişigüzel konuşuyor, sanki apaçık bir şeyi bir grup yeni yetmeye anlatıyordu. Sesinde kendi tutumunun sorgulanamayacağından emin olan bir insanın güveni vardı.

Rearden oturduğu yerden ona bakıyordu. İlk defa gördüğü bir şeye bakar gibiydi. Zihninin derinliklerinde bir yerde bir erkek sesi, yorulmak bilmez bir tempoda, “Hangi hakla?...hangi kurala göre?...hangi standarda göre?” diye soruyordu.

Sesini hiç yükseltmeden, “Philip,” dedi. “Bu sözlerin herhangi bir parçasını bir kere daha söylersen, hemen şu anda kendini üstündeki giysilerle ve cebindeki bozuk paralarla sokağın ortasında bulursun.”

Cevap gelmedi, ses gelmedi, hareket de gelmedi. Karşısındaki üç kişinin donukluğunda hiçbir şaşkınlık unsuru bulunmadığının farkındaydı. Yüzlerindeki ifade, apansız patlayan bomba karşısındaki insanların yaşadıkları şok değildi, zaten ucu yanık fitille oynamakta olduklarını çoktan beri bilen insanların şaşkınlığıydı. İtiraz da yoktu, soru da. Rearden'ın ciddi olduğunu bildikleri gibi, bu sözün anlamını da biliyorlardı. İçindeki belli belirsiz bulantı, onların bunu kendisinden önce bildiğini haber vermekteydi.

Sonunda annesi, "Sen...kendi kardeşini sokağa atmazsın, değil mi?" dedi. Bu bir soru değil, bir yakarıştı.

"Atarım."

"Ama o senin kardeşin...Bunun senin için hiçbir anlamı yok mu?" "Hayır."

"Belki zaman zaman biraz ileri gidiyor, ama lâf olsun diye söylüyor, şu ara moda olan sözleri söylüyor, aslında ne dediğini bilmiyor."

"Öğrensin."

"Ona sert çıkma...hem senden küçük...hem de, daha zayıf. O...Henry, bana öyle bakma! Hiç böyle baktığını görmemiştim...Onu korkutma. Sana ihtiyacı olduğunu biliyorsun."

"Kendi de biliyor mu?"

"Sana ihtiyacı olan birine sert davranamazsın, ömrünün sonuna kadar vicdanını rahatsız eder."

"Etmez."

"İyi yürekli olmalısın, Henry."

"Değilim."

"Biraz acıma duygun olmalı."

"Ama yok."

"İyi bir insan, bağışlamasını bilir."

“Ben bilmem.”

“Seni bencil sanmamı istemezsin.”

“Bencilim.”

Philip’in gözleri bir ona, bir öbürüne gidip geliyordu. Kendini sağlam granite basıyor sanan, ama birdenbire altındakinin ince buz tabakası olduğunu, yarılmaya başladığını gören birini hatırlatıyordu.

“Ama ben...” diyecek oldu, sustu. Sesi sanki ince buzu yoklayan adımlardı. “Ama benim ifade özgürlüğüm yok mu?”

“Kendi evinde var. Benim evimde yok.”

“Kendi fikirlerim olamaz mı?”

“Kendi riskin. Benim değil.”

“Görüş farklılıklarını hoş görmez misin?”

“Faturaları ben öderken, hayır.”

“Paradan başka hiçbir şeyin önemi yok mu?”

“Evet, var. Paranın benim oluşu.”

“Daha yük,,. daha başka yönleri hiç düşünmek istemez misin?”

“Hayır.”

“Ama ben senin kölen değilim.”

“Ben senin kölen miyim?”

“Ne demek istediğini hiç a...” Birden sustu. Anlamıştı.

“Hayır," dedi Rearden. “Sen benim kölem değilsin. İstediğin anda buradan çıkıp gitmekte özgürsün.”

“Ben...ondan söz etmiyorum.”

“Ben ediyorum.”

“Anlayamıyorum..

“Sahi mi?”

“Sen benim siyasî görüşlerimi...zaten biliyordun. Daha önce hiç itiraz etmemiştin.”

“Bu doğru,” dedi Rearden. Sesi ciddiydi. “Eğer seni yanılttımsa, belki sana bir açıklama borçluyum. Sana benim sadakamla yaşamakta olduğunu hiçbir zaman hatırlatmaya çalışmadım. Bunu hatırlamanın sana düştüğünü düşündüm. Bir başka kişiden yardım alan herkesin, bunun yalnızca iyi niyetle verildiğini bileceğini, karşılığında da iyi niyet borçlu olduğunu düşündüm. Ama görüyorum ki yanılmışım. Yiyeceğini hak etmeden alabildiğini görünce, sevginin de hak etmeden elde edilebileceğini sandın. Dünyada yüzüne en kolay tükürebileceğin kişinin ben olduğuma karar verdin, bunun sebebi de seni gırtlağından yakalamış durumda olduğumu bilmendi. Sana bunu hatırlatmak istemeyeceğimi, senin duygularını incitmekten korkacağımı hesapladın. Pekâlâ, şimdi her şey ortada. Sen sadakayla yaşayan, ama kredisini çoktan tüketmiş olan birisin. Bir zamanlar sana ne kadar sevgi duymuş olursam olayım, artık o da kalmadı. Sana da, kaderine de, geleceğine de hiç ilgi duymuyorum. Seni beslemek istemem için hiçbir nedenim yok. Evimden gidersen, aç ya da tokmuşsun, benim için hiç fark etmez. İşte buradaki durumun bu ve eğer burada kalacaksan bunu hatırlamanı bekliyorum. Hatırlamayacaksan, defol.”

Philip başını omuzlarının arasına doğru biraz çekmenin dışında hiçbir tepki göstermedi. “Burada yaşamaktan zevk aldığımı sanma,” dedi. Sesi cansız ve tizdi. “Beni mutlu sanıyorsan, yanılıyorsun. Buradan kurtulmak için her şeyi feda ederdim.” Bu sözlerde meydan okuma havası yoktu. Şaşılacak kadar tedbirli bir nitelik vardı. “Eğer bu konuda böyle hissediyorsan, buradan gitsem iyi olur demektir.” Bu düz bir cümleydi, ama sonunda soru işareti varmış gibi söylenmişti. Philip susup cevap bekledi, Öyle bir şey gelmedi. “Geleceğime kaygılanmak zorunda değilsin. Kimseden iyilik

dilenmek zorunda değilim. Kendime bakabilirim.” Sözler Rearden’a söyleniyordu ama Philip’in gözleri annesine dönmüştü. Annesi bir şey söylemedi. Kıpırdamaya korkuyordu. “Başıma buyruk olmayı her zaman istedim. New York’ta, arkadaşlarıma yakın yerde oturmayı hep istedim.” Ses yavaşladı, sonra ortaya konuşuyormuş gibi ekledi: “Tabiî uygun sosyal mevkiimi korumak gibi bir sorunum var...Aile soyadımızın bir milyonerle ilişkili olması utancını yaşamak benim suçum değil...Bir iki yıl boyunca yeterli paraya ihtiyacım olacak...kendime uygun şekilde bir düzen kuruncaya...”

“Benden alacak değilsin.”

“Senden istemedim! İstedim mi? İstersem başka yerden bulamayacağımı sanma! Buradan gidemeyeceğimi sanma! Tek düşündüğüm kendim olsa, bir dakikada giderdim. Ama annemin bana ihtiyacı var ve onu terk edersem...”

“Açıklama istemez.”

“Ayrıca sen beni yanlış anladın, Henry. Hakaret sayılacak bir şey söylemedim. Ben şahsî konuşmuyordum. Ben yalnızca soyut olarak bir sosyolojik bakış açısını genel politik anlamda açıklıyordum ve...”

“Açıklama istemez,” dedi Rearden yine. Philip’in yüzüne bakıyordu. Philip başını hafif eğmiş, ona göz kapaklarının altından bakmaktaydı. Gözler cansızdı. Sanki hiçbir şey görmüyorlardı. Hiçbir heyecan kıvılcımı, hiçbir duygu bulunmayan gözlerdi. Ne meydan okuma, ne pişmanlık, ne utanma, ne de acı. Üstüne film gerilmiş iki oval gibi. Gerçeğe bir cevap içermedikleri gibi, durumu anlamaya teşebbüs de içermiyorlardı. Anlamaya, tartmaya, bir hükme varmaya yönelik hiçbir çaba yoktu. O iki ovalde donuk, hareketsiz,

bilinçsiz nefretten başka bir şey yoktu. "Açıklama yapma. Yalnızca çeneni kapa.”

Rearden’ı başını çevirmeye zorlayan tiksintinin içine bir de acıma spazmı karışıyordu. Bir an için kardeşini omuzlarından yakalayıp sarsmak, yüzüne haykırmak istedi: Kendine bunu nasıl yapabiliyorsun? Nasıl bu kadar alçalabildin de geriye senden yalnızca bu kaldı? Kendi var oluşunun harika gerçeğini nasıl elden kaçırdın?...başka tarafa baktı. İşe yaramayacağını biliyordu.

Bitkin bir tiksinti içinde, masadaki üç kişinin sessiz olduklarını fark etti. Bunca yıl içinde, onlara düşünceli davranması karşılığında yalnızca hain sitemler görmüştü. Şimdi neredeydi o kendilerini haklı gören hâlleri? Kendi adalet kurallarını savunmanın zamanı şimdi değil miydi...tabiî eğer o kuralların içinde adaletten eser varsa! Neden hayatının bitmez korosu saydığı o her zamanki bencillik ve zalimlik suçlamalarını yüzüne fırlatmıyorlardı? Yıllardır bunu yapabilmelerine izin veren neydi? Kafasının içinde yankılanan iki kelimenin, aradığı cevap olduğunu biliyordu: Kurbanın onayı.

“Kavga etmeyelim,” dedi annesi. Sesi neşesiz ve muğlâktı. "Bugün Şükran Günü.”

Rearden, Lillian’a baktığında, bakışlarından onun bir süreden beri kendisine bakmakta olduğunu okudu. O bakışlarda panik vardı.

Rearden ayağa kalktı. “Şimdi bana izin verin,” dedi. Masanın tümüne hitap ediyordu.

Lillian keskin bir sesle, "Nereye gidiyorsun?” diye sordu.

Rearden bir an durup ona dik dik baktı, sanki söyleyeceği sözlere onun vereceği anlamı onayladı: “New York’a.”

Lillian ayağa fırladı. “Bu gece mi?”

“Şimdi.”

“Bu gece New York’a gidemezsin!” Sesi yüksek değildi, ama içinde bir çaresizlik çığlığının tınısı vardı. “Şu anda bunu göze alamazsın. Yani aileni terk edemezsin. Temiz eller durumunu düşünmen gerek. Ahlâksızlık olduğunu senin de bildiğin şeyleri yapar duruma düşemezsin”

Hangi kurala göre, diye düşündü Rearden. Hangi standarda göre? “Neden bu gece New York’a gitmek istiyorsun?”

“Sanırım sen beni neden durdurmak istiyorsan, aynı nedenle.”

“Yarın mahkeme günün.”

“Ben de onu demek istiyorum.”

Dönmek ister gibi bir hareket yaptı, Lillian sesini yükseltti: “Gitmeni istemiyorum!” Rearden gülümsedi. Son üç aydır Lillian’a ilk defa gülümsüyordu. Lillian’ın hoşlanacağı bir gülümseme değildi bu. “Bu gece gitmene izin vermiyorum!”

Rearden dönüp odadan çıktı.

Arabasının direksiyonu başında, cam gibi donmuş yol saatte altmış mil hızla üstüne doğru uçar, lastiklerin altına serilip geriye doğru kayarken, ailesiyle ilgili düşüncelerin uzaklaşmasına izin verdi, demin masada oturanların yüzleri o hızın çukuruna yuvarlandı, yol kenarlarındaki çıplak dallı ağaçlar ve tek başına duran binalar arasında yutuldu gitti. Yolda pek az araç vardı. Yanından geçtiği kentlerde ancak uzaklardan zayıf ışık kümeleri görülebiliyordu. Tatilin tek işareti, bu boşluk ve hareketsizlikti. Bir eski fabrikanın damındaki paslı buzlar sis gibiydi Buz gibi rüzgâr arabanın eklemlerinde haykırıyor, branda tavanı arabanın metal çerçevesine doğru bükmeye çalışıyordu.

Bir çelişkiyle aklına Sütnine geldi.Kendi fabrikasındaki, Washington'dan yollanan genç.

Duruşma kararı alınırken, delikanlının Danagger'la yapılan anlaşmayı önceden bildiğini, ama yetkililere haber vermediğini fark etmişti. Ona, "Neden beni arkadaşlarına ihbar etmedin?" diye sormuştu.

Çocuk yüzüne bakmadan cevap vermişti: "İstemedim."

"Senin görevin özellikle böyle şeyleri gözlemek değil miydi?"

"Evet."

"Hem arkadaşların da duyunca çok sevinirlerdi."

"Biliyorum."

"Bunun ne kadar değerli bir bilgi olduğunu, buna karşılık Washington'dan neler koparabileceğini hiç düşünmedin mi? Bana bile önermiştin, unuttun mu?" Delikanlı buna cevap vermemişti. "Kariyerin çok ilerlerdi. Şimdi bana bunu bilmiyordum deme sakın."

"Biliyordum."

"O hâlde niye yapmadın?"

"İstemedim."

"Neden?"

"Bilmiyorum."

Öylece durmuş, gözlerini Rearden'ın bakışlarından kaçırmaktaydı. Sanki kendi içindeki anlaşılmaz bir şeyden kaçıyormuş gibiydi. Rearden gülmüştü o zaman. "Dinle, Bay Absolü-Dışı, sen ateşle oynuyorsun. Hemen gidip birini öldürsen daha iyi edersin. Bu olay peşinden yetişmeden. İhbarcı olmamanı sağlayan neden seni esir almaları. Yoksa kariyerin parça parça olacak!" Çocuk cevap vermemişti.

O sabah Rearden yine her zamanki gibi ofisine dalmıştı. Ofis binasının geri kalanı henüz kapalıydı. Öğle saatinde

haddehaneye uğramış, Sütnine'yi orada görünce şaşırmıştı.Çocuk bir köşede, tek başınaydı. Herkes görmezden geliyordu onu. O da çalışmaları çocuksu bir keyifle seyrediyordu.

Rearden ona, “Bugün ne arıyorsun burada?” diye sormuştu. “Tatil olduğunu bilmiyor musun?”

“Şey, kızları saldım, ama kendim bir işi bitirmek için geldim.”

“Hangi işi?”

“Mektuplar var ve...İşte...üç mektup imzaladım, kalemlerimi yonttum...bugün yapmak zorunda olmadığımı biliyordum, ama evde işim yoktu, ben de...bu yerden uzaktayken yalnızlık hissediyorum.”

“Ailen yok mu?”

“Yok...yani yok gibi. Ya sizin, Bay Rearden? Sizin de mi yok?” “Herhalde...yok gibi.”

“Burayı seviyorum. Burada oyalanmak hoşuma gidiyor...Anlarsınız, Bay Rearden, ben üniversitede metalürji okudum.”

Rearden uzaklaşırken dönüp baktığında Sütnine’yi kendisini seyreder bulmuştu. Bir çocuğun, çocukluk masalının kahramanını seyreder gibiydi bakışları. Tanrı yardımcısı olsun zavallının, diye düşündü.

Şu anda bir kasabanın karanlık yollarından geçerken de, Tanrı hepsine yardım etsin, dedi. Farkında olmadan, hiç kabullenmediği ve uymadığı sistemin söylemini ödünç almıştı.Standlarda gazeteler görüyordu. Baş sayfalara kocaman kara harflerle manşetler atılmıştı: “Demiryolunda Felâket.” Haberi o gün öğleden sonra radyodan duymuştu. Taggart Transcontinental'ın ana hattında, Rockland, Wyoming yakınlarında bir kaza olmuş, raylar yarılmış, bir marşandiz

uçuruma yuvarlanmıştı.Taggart ana hattında çok sık kazalar çok olmaya başlamıştı.Eskiyordu hat. Dagny onsekiz ay önce o hattı yeniden inşa etmeyi planlamış, ona bir okyanus kıyısından öbür okyanus kıyısına kendi metal raylar üzerinde gidebileceğine söz vermişti.

Daha sonra Dagny bir yıl boyunca yan hatlardan ray toplayıp ana hattın en bozuk yerlerini onarmaya çalışmıştı.Jim'in Yönetim Kurulu'ndaki adamlarıyla aylarca boğuşmuştu. Onlar habire, ulusal acil durumun geçici olduğunu, on yıldır dayanan bir hattın bir kış daha dayanacağını söylemişlerdi. Bahara durum, Bay Wesley Mouch'un söz verdiği gibi, düzelecektir, demişlerdi. Üç hafta önce Dagny onlardan, altmış bin ton yeni ray satın alınması konusunda yetki koparmıştı. Bu kadarı ancak en kötü durumdaki yerlere küçük yamalar yapılmasını sağlayabilmişti, ama Yönetim Kurulu daha fazlasını vermeye yanaşmamıştı. O kadarını bile, panikten sağırlaşmış insanlardan zorla alabilmişti. Nakliye fiyatları öyle bir hızla düşüyordu ki, üyeler Jim'in 'gelmiş geçmiş en kârlı yıl' vaadi karşısında titremeye başlamışlardı. Dagny çelik ray ısmarlamaya mecbur olmuştu. Rearden Metal için 'acil durum' belgesi almaya da, böyle bir şey için dilenmeye de zaman yoktu.

Rearden gözlerini manşetlerden ayırıp ufka baktı. İlerde New York vardı. Elleri direksiyona biraz daha kenetlendi.

Kente vardığında saat dokuz buçuktu. Anahtarla açıp girdiğinde Dagny'nin dairesi karanlıktı. Telefonu açıp Dagny'nin ofisini aradı. Cevap veren Dagny'ydi.

"Taggart Transcontinental?"

"Bugünün tatil olduğunu bilmiyor musun?"

“Merhaba, Hank. Demiryollarının tatili yoktur. Nereden arıyorsun?” “Senin oradan.”

“Yarım saate kadar işim biter.”

“Ziyanı yok. Kal orada. Ben sana geliyorum.”

Rearden girdiğinde, Dagny’nin ofisinin dışındaki salon oldukça karanlıktı. Köşedeki cam bölmede bir tek ışık yanıyordu. Orası Eddie Willers’ın çalışma yeriydi. Eddie masasını topluyor, gitmeye hazırlanıyordu. Rearden’a şaşkın gözlerle baktı.

“İyi akşamlar, Eddie. Sizi bu kadar meşgul eden şey nedir...Rockland kazası mı?”

Eddie içini çekti. “Evet, Bay Rearden.”

“Dagny ile o konuda konuşmak istiyorum. Raylarınız konusunda.” “Dagny hâlâ burada.”

Rearden kapıya yönelirken Eddie arkasından kararsız bir tonda seslendi. “Bay Rearden...”

Rearden durdu. “Evet?”

“Söylemek istediğim...yani, yarın duruşmanız var...ve size ne yapacaklarsa, sözde tüm halk adına yapacaklar...Söylemek istediğim, ben kendim...yani, benim adıma olmayacak...elimden bir şey gelmese de, en azından size söylemek istiyorum...hiçbir anlamı olmasa da.”

“Sandığından çok daha fazla anlamı var. Belki hiçbirimizin düşünemeyeceği kadar. Sağol, Eddie.”

Rearden girerken Dagny masasından başını kaldırdı. Rearden ilerlerken onun kendisine bakışını, gözlerindeki yorgunluğun yok oluşunu gördü. Masanın kenarına ilişti. Dagny arkasına yaslandı, gözüne düşen saç tutamını kaldırdı, omuzlarındaki gerilimin azaldığı, ince beyaz bluzundan belli oldu.

“Dagny, sipariş ettiğin o raylar konusunda sana söylemek istediğim bir şey var. Bunu bu gece bilmeni istiyorum.”

Dagny ona dikkatle bakıyordu. Rearden’ın yüz ifadesi, onda da ciddi bir gerilim ifadesinin doğmasına yol açmıştı.

“Taggart Transcontinental'a teslimatı 15 Şubat’ta yapmam gerekiyor. Altmış bin ton ray. Sen bununla üç yüz mil ray döşeyebileceksin. Ama sana aynı para karşılığında seksen bin ton ray teslim edilecek ve onunla beş yüz mil yapabileceksin. Hangi maddenin çelikten daha hafif ve daha ucuz olduğunu biliyorsun. Rayların çelik olmayacak. Rearden Metal olacak. Sakın tartışma, itiraz etme, kabul de etme. Senin rızanı bekliyor değilim. Sen buna evet demek zorunda olmadığın gibi, bu olup biteni bilmek zorunda da değilsin. Bunu ben yapıyorum ve tek sorumlusu ben olacağım. Öyle ayarlayacağız ki, elemanlarının arasından senin çelik ray ısmarladığını bilenler, Rearden Metal geldiğini bilmeyecek, Rearden Metal geldiğini bilenler de, bu konuda permi sahibi olmadığını bilmeyecek. Defterleri öyle bir biçimde işleyeceğiz ki, sonunda bu iş patlarsa, benden başka hiç kimseye bir şey bulaştıracak sebep bulamayacaklar. Ya senin kadrondaki birilerine rüşvet verdiğimi düşünecekler, ya da senin de bildiğinden kuşkulanacaklar, ama bunu kanıtlayamayacaklar. Bana söz vermeni istiyorum. Ne olursa olsun, bildiğini asla kabullenmeyeceksin. O metal benim metalim. O konuda bir riske girilecekse, giren yalnızca ben olacağım. Daha siparişini aldığım ilk günden beri plânlıyordum bunu. Gerekli bakırı ısmarladım. Bana ihanet etmeyecek bir kaynaktan ısmarladım. Bunu sana çok daha sonra söyleyecektim, ama fikrimi değiştirdim. Bu gece bilmeni istiyorum...çünkü yarın yine aynı tür bir suçtan mahkemeye çıkıyorum.”

Dagny hiç kıpırdamadan dinlemişti. Rearden son cümlesini söyleyip bitirdiğinde, onun yanaklarında ve dudaklarında belli belirsiz bir büzülme gördü. Tam bir gülümseme sayılmazdı, ama yine de Rearden'a net bir cevap vermeye yetiyordu. Acı da, hayranlık da, anlayış da vardı bu yüz ifadesinde.

Sonra Rearden onun gözlerinin yumuşadığını gördü. Daha acı dolu, daha tehlikeli bir canlılık geliyordu gözlere. Uzanıp Dagny'nin bileğini yakaladı. Sanki o bileği sımsıkı tutması, o gözlere öylesine yoğun bakışlarla bakması, ona ihtiyacı olan desteği sağlayacakmış gibi. Ve sert bir sesle konuştu: "Bana teşekkür etme...bu bir iyilik değil...bunu yapışımın nedeni, işimi taşıyabilmek için...yoksa Ken Danagger gibi yıkılırım."

Dagny fısıldadı. "Peki, Hank. Teşekkür etmeyeceğim." Sesinin tonu ve gözlerindeki anlam, bu sözleri daha ağzından çıkar çıkmaz bir yalana dönüştürmüştü.

Rearden gülümsedi. "Bana istediğim sözü ver."

Dagny başını hafifçe eğdi. "Söz veriyorum." Rearden onun bileğini bıraktı. Dagny başını kaldırmadan sözünü sürdürdü. "Tek söyleyeceğim, eğer seni yarın mahkûm ederlerse ben bırakırım...hem de yok edicinin gelip beni teşvik etmesini beklemeden."

"Bırakmazsın. Hem beni hapse mahkûm edeceklerini de sanmıyorum. Bence beni kolayca serbest bırakacaklar. Bu konuda bir hipotezim var...sana sonra açıklarım. Denedikten sonra."

"Ne hipotezi?"

"John Galt kim?" Rearden gülümseyip ayağa kalktı. "Hepsi bu kadar. Bu gece artık benim duruşmamdan konuşmayalım. Ofisinde içecek bir şey yoktur, değil mi?"

“Yok. Ama sanıyorum buradaki trafik müdürümün klasman dolabındaki raflardan biri, bir tür bar.”

“Orayı kilitlemiyorsa, acaba bana bir içki çalabilir misin dersin?”

“Denerim”

Rearden ayakta durmuş, Nat Taggart’ın duvardaki portresine bakıyordu. Genç bir adamın portresi. Başı dimdik. Derken Dagny döndü. Elinde bir şişe brendi ile iki bardak vardı. Bardakları sessizce doldurdu.

“Biliyor musun, Dagny, Şükran Bayramı, üretici insanlar tarafından, çalışmalarının başarısını kutlamak için oluşturulmuş.”

Kadehini kaldırırken kolunun hareketi, önce portreye, sonra başlayıp Dagny’ye, ardından kendisine ve en son olarak da camın dışındaki binalara yöneldi.

***

Mahkeme salonunu dolduran insanlara bir aydan beri, karşılarında açgözlü bir toplum düşmanını görecekleri söylenmişti, ama onlar yine de Rearden Metal’i icat eden adamı görmeye gelmişlerdi.

Yargıçlar kalk dediği zaman ayağa kalktı.Gri bir takım giymişti. Açık mavi gözleri, sarı saçları vardı. Onu buz gibi sağlam gösteren şey taşıdığı renkler değildi.İlk olarak, giydiği takım, bugünlerde pek herkesin heves etmediği pahalı bir basitlik havası taşıyordu. Zengin bir şirketin ciddi ve lüks ofisini çağrıştırıyordu. Adamın genel davranışı uygar bir çağdan kalma gibiydi, çevresindeki genel atmosferle çelişiyordu.

Kalabalık, onun acımasız serveti temsil ettiğini gazetelerden biliyordu. Nasıl bekâreti övüp göklere çıkarıyor, ondan sonra afişlerine yarı çıplak kadın resmi basan filmi

görmeye koşuyorlarsa, buraya da onu görmeye koşmuşlardı. En azından kötülükte, öyle kimsenin inanmadığı ve kimsenin karşı çıkma cesaretini göstermediği palavralardaki bayat umutsuzluk yoktu. Ona bakışlarında hayranlık yoktu. Hayranlık onların çoktan kaybettikleri, unuttukları bir tecrübeydi. Merakla bakıyorlardı ona. Kendilerine ondan nefret etmenin bir görev olduğunu söyleyenlere de belli belirsiz meydan okur havasındaydılar.

Birkaç yıl önce olsa, onun bu özgüvenli servetini hor görürlerdi. Ama bugün, duruşma salonunun pencereleri dışında gökyüzü pek griydi. Uzun ve sert bir kışın ilk kar fırtınası yaklaşıyor gibiydi. Ülke petrolünün son kırıntıları da yok olmak üzereydi. Kömür madenlerinin, kış için gerekli olan kömür ihtiyacını karşılaması beklenmiyordu. Oradaki kalabalık, bu davanın kendilerini Ken Danagger'ın hizmetlerinden mahrum eden dava olduğunu da hatırlıyordu. Danagger Kömür Şirketi üretiminin son bir ayda göze çarpar biçimde düştüğüne dair dedikodular dolaşıyordu. Gazetelere göre bu durum geçiciydi, Danagger'ın kuzeni yeni devraldığı şirketi yeniden düzenlemekte olduğu için böyle oluyordu. Geçen hafta manşetlerde, inşa hâlindeki bir konut projesiyle ilgili felâket haberi yer almıştı. Kusurlu çelik payandalar çökmüş, dört işçi ölmüştü. Gazeteler isim vermese de, o çeliklerin aslında Orren Boyle'un Associated Çelik fabrikasından geldiğini herkes biliyordu.

Duruşma salonunda ağır bir sessizlik içinde oturuyor, ayakta duran uzun boylu, garip adama bakıyorlardı. Bakışlarında umut var denilemezdi. Umut etme yeteneklerini de kaybetmekteydiler. Onlar bu adama acayip bir tarafsızlıkla bakıyorlardı. Tarafsızlığın kaynağında belli belirsiz bir soru

işareti vardı. O soru işareti, yıllardan beri işittikleri o sevapkârlık sloganlarının tam üzerine rastlıyordu.

Gazeteler adamakıllı hırlamış, ülkenin sorunlarını bu davanın açıkça ortaya koyduğunu savunmuşlardı. Tüm sorun, zengin sanayicilerin o bencil açgözlülüğünde yatıyordu. Ailelerin sofrasındaki yiyeceğin azalması, evlerde insanların üşümesi ve tavanların çökmesi, hep Hank Rearden gibi adamların açgözlülüğü yüzündendi. Yasaları ihlal eden, hükümetin plânlarını bozan adamlar olmasaydı, ülke çoktan zenginleşmişti. Hank Rearden gibi adamlar da ancak kârla motive oluyorlardı. Bu sonuncusu, açıklama yapılmaksızın, ana fikri incelenmeksizin, öylece söyleniyordu. Sanki ‘kâr amacı’ tamlaması en açık ve en uç kötülüğün ta kendisiydi.

Halk beri yandan, aynı gazetelerin daha iki yıl önce avazları çıktığı kadar, Rearden Metal’in yasaklanması gerektiği yolunda çığlıklar attığını da hatırlıyordu. Bunu üreten kişinin, kendi açgözlülüğü yüzünden halkın hayatını tehlikeye attığını söylemişlerdi. Grili adamın, o hatta ilk çalışan trenin lokomotifine bindiğini de hatırlıyorlardı. Şimdiki dava ise, piyasaya sürmesinin bile suç sayıldığı o madeni, halktan esirgediği için açılmaktaydı.

Yönergelerin getirdiği usûllere göre, bu tür davalara jüriler bakmıyor, Ekonomik Plânlama ve Ulusal Kaynaklar Bürosu’nun atadığı üç yargıçtan oluşan bir kurul bakıyordu. Ayrıca yönergeler, prosedürlerin gayriresmî ve demokratik olacağını da söylüyordu. Bu seferki dava için yargıçlar kürsüsü Philadelphia’daki mahkeme salonundan çıkarılmış, yerine ahşap platform üzerine bir masa konmuştu. Genel hava, başkanlık divanının geri zekâlı üyeler topluluğuna bir şey yutturmaya çalıştığı toplantıları andırıyordu.

Yargıçlardan biri savcının yaptığı vazifenin bir benzerini gerçekleştirmekle görevlendirilmişti. İddianameyi o okudu. “Şimdi artık kendi savunmanıza dönük sözlerinizi söyleyebilirsiniz,” diye duyuruda bulundu.

Platformun karşısında durmakta olan Hank Rearden, içinde dalgalanmalar olmayan, garip derecede net bir sesle cevap verdi:

“Savunmam yok.”

“Yani siz..”Yargıç afallamıştı. İşin bu kadar kolay olmasını beklemiyordu. “Kendinizi bu mahkemenin insafına mı terk ediyorsunuz?”

“Bu mahkemenin beni yargılama hakkını tanımıyorum.”

“Ama, Bay Rearden, bu mahkeme, bu tür suçlarla ilgili davaları ele almak üzere yasal olarak görevlendirilmiş mahkemedir.”

“Ben hareketimi suç olarak görmüyorum ”

“Ama metalinizin satışının kontrolüyle ilgili yönergemizi ihlal ettiğinizi kendiniz kabul ettiniz.”

“Benim metalimin satışını kontrol etme hakkınızı tanımıyorum.”

“Sizin tanımanızın gerekli olmadığına işaret etmeme gerek var mı?”

“Yok. Bunun tümüyle farkındayım ve ona göre hareket ediyorum.” Salondaki sessizliğin farkına vardı. Bütün bu insanların hep birbirinin çıkarına dönük numaralar yapmasına dayanan o karmaşık kurallara göre, buradaki halk onun çıkışını anlaşılmaz bulmalı, arada şaşkınlık sesleri ve dalgalanmaları duyulmalıydı. Öyle olmuyordu. Sessizce oturmaktaydılar. Anlıyorlardı.

Yargıç sordu: “Yani yasaya boyun eğmeyi reddettiğinizi mi söylüyorsunuz?”

“Hayır. Yasaya harfiyen uyuyorum. Sizin yasanız, hayatımın, emeğimin ve mallarımın, benim rızam olmadan kullanılabilmesine izin veriyor. Pekâlâ, şimdi beni kenara itebilirsiniz, ama bunu benim katkım olmadan yaparsınız. Savunmanın mümkün olmadığı bu ortamda, kendimi savunuyormuş gibi gözükmeyi reddediyorum ve bir adalet mahkemesi karşısında yargılanıyor taklidi yapıp böyle bir hayal yaratmıyorum.

“Mahkemeye getirilen bir tutuklu, ancak yargıçları tarafından kabul edilen objektif bir ilke varsa kendini savunabilir. Bu ilke onun haklarını koruyabilecek bir ilke olmalıdır, yargıçlar da o hakları ihlal edememelidir. Sizin beni yargılamakta dayandığınız yasa ise, ortada hiçbir ilke olmadığını, benim hiçbir hakkım olmadığını, sizin bana her istediğinizi yapabileceğinizi söylüyor. Peki öyleyse. Yapın.”

“Bay Rearden, sizin reddettiğiniz yasa en yüksek ilkeye dayalıdır, o da, halkın yararı ilkesidir.”

“Halk kimdir? Neyi kendi iyiliği saymaktadır? Bir zamanlar insanlar, ‘yarar' kavramının ahlâkî değerlere dayanarak tanımlanması gerektiğine, hiç kimsenin kendi çıkarını, başkasının hakkını ihlal ederek sağlayamayacağına inanırdı. Eğer şimdi insanların, neyi kendi çıkarları sayıyorlarsa, o uğurda beni herhangi bir şekilde kurban etme hakkına sahip olduğuna inanılıyorsa, eğer insanlar benim mallarımı, sırf ihtiyaçları var diye alma hakkına sahip olduklarına inanıyorlarsa...eve giren bir hırsız da aynı şeye inanmaktadır. Arada bir tek fark vardır: Eve giren hırsız eyleme geçmek için benim bunu onaylamamı beklemez.”

Mahkeme salonunun yan tarafındaki bazı koltuklar, duruşmayı izlemek üzere New York’tan gelen bir takım önemli konuklara ayrılmıştı.Dagny hareketsiz oturuyor,

yüzünde ciddi bir dikkatten başka bir şey okunmuyordu. Bu dikkat, dinlemekte olduğu sözlerin, kendi hayatının akışını da etkileyeceğini bilmekten kaynaklanıyordu. Eddie Willers onun yanındaki koltuktaydı. James Taggart gelmemişti. Paul Larkin öne eğilmiş, yüzünü ileriye uzatmış pozdaydı. Burnunu uzatan bir hayvan gibi. Yüzündeki ifadeyi keskinleştiren korkunun yerini yavaş yavaş hain bir nefret ifadesi almaktaydı. Onun yanında Bay Mowen vardı. O daha masum, olup biteni anlama yeteneği daha az olan biriydi. Onun korkusu daha basitti. Şaşkın bir güceniklik içinde dinlerken, eğilip Larkin'e fısıldadı: "Ulu Tanrım, şimdi yaptı yapacağım! İşadamlarının halk düşmanı olduğuna tüm halkı inandırmış olacak."

Yargıç, "Yani kendi çıkarlarınızı halkın çıkarlarının üzerinde tuttuğunuzu mu anlıyoruz?" diye sordu.

"Ben bu tür bir sorunun ancak bir yamyamlar toplumunda ortaya çıkabileceğine inanıyorum."

"Ne...demek istiyorsunuz?"

"Benim inancıma göre, insanlar hak etmedikleri kazançları beklemiyorsa ve insan kurban etme ritüelleri uygulamıyorsa, bu tür bir çıkar çatışması yer olamaz."

"Yani eğer halk sizin kârınızı kısmayı gerekli bulursa, böyle bir hakka sahip olduklarını reddettiğinizi mi anlamamız gerekiyor bundan?"

"Evet, tabiî, öyle diyorum. Halk benim kârımı istediği zaman kısabilir...Ama bunu, ürettiğim malları satın almayarak yapar."

"Biz burada...daha başka metotlardan söz ediyoruz."

"Bunun dışındaki her kâr kısma metodu, yağmacıların metodudur...ve ben de bunu böyle görürüm."

"Bay Rearden, bu kendinizi savunma biçimi sayılamaz."

“Kendimi savunmayacağımı söylemiştim.”

“Ama bu duyulmamış bir şey! Size yönelik suçlamanın ciddiyetinin farkında mısınız?”

“Tümüyle.”

“Mahkemenin fikrine göre, iddia makamının sunduğu gerçeklerin gevşekliğe tahammülü yoktur. Mahkeme hakkınızda çok ağır kararlar verme yetkisine sahiptir.”

“Yapın.”

“Pardon?”

“Kararınızı verin.”

Üç yargıç birbirine baktı.Sonra sözcü yine Rearden’a döndü. “Bu daha önce emsali görülmemiş bir şey” dedi.

İkinci yargıç, “Tümüyle akıl dışı” diye görüşünü açıkladı. “Yasa sizin bir savunma yapmanızı bekliyor. Bunun dışında yapabileceğiniz tek şey, kendinizi mahkemenin insafına terk ettiğinizi söyleyip kayıtlara geçmesini sağlamak.” “Etmiyorum.”

“Ama mecbursunuz.”

“Yani benden beklediğiniz, gönüllü bir hareket mi?”

“Evet.”

“Hiçbir şeye gönüllü değilim.”

“Ama yasa savunma tarafının da tutanaklarda temsil edilmesini gerekli kılıyor”

“Yani bu prosedürü yasal kılmak için benim yardımıma mı ihtiyacınız var?”

“Şey, hayır...evet...yani, prosedürü yerine getirmek için.”

“Size yardım etmiyorum.”

Savcı görevini üstlenmiş olan üçüncü ve en genç yargıç, sabırsızlıkla terslendi. “Bu çok gülünç ve büyük haksızlık! Yani göstermek istediğiniz, sizin kadar itibarlı bir kimsenin, kendi rızası olmaksızın apar topar...” Birden sustu. Duruşma

salonunun arka sıralarında oturan birinden upuzun bir ıslık sesi yükseldi.

Rearden ciddi bir sesle, “Bu prosedürün, neyse o şekilde gözükmesini istiyorum,” dedi. “Eğer olduğundan başka türlü göstermek için benim yardımımı istiyorsanız...size yardım etmem.”

“Ama biz size kendinizi savunma şansı tanıyoruz...bunu reddeden sizsiniz.”

“Bir şansım varmış gibi numara yaparak size yardım etmeyeceğim. Hakların tanınmadığı bir yerde, haklıymış gibi gözükmenizi ben sağlamam. Sonunda çözümün silahla kararlaştırılacağı bir tartışmaya girip de size bir mantık havası katamam. Adaleti uyguluyormuş gibi gözükmenize yardım etmem.” “Ama yasa sizi gönüllü olarak bir savunma yapmaya mecbur tutuyor!” Salonun arkalarından gülüşmeler yükseldi.

Rearden ciddi bir sesle, “İşte sizin teorinizdeki kusur bu, baylar,” dedi. “Ve bundan kurtulmanıza yardım etmeyeceğim. İnsanları mecbur tutarak iş görmeyi seçecekseniz, yapın. Ama kurbanlarınızın gönüllü işbirliğine ihtiyacınız olduğunu göreceksiniz. Şu anda gördüğünüzden çok daha çeşitli biçimlerde hem de. Kurbanlarınız da, sizin varlığınızı mümkün kılan şeyin, zorla yaptıramayacağınız bir şey olduğunu, onların kendilerinin gönüllü olarak kabul etmesi olduğunu öğrenecekler. Ben tutarlı davranmayı seçiyorum, size de beklediğiniz biçimde boyun eğeceğim. Ne yapmamı istiyorsanız, tabanca zoruyla yapacağım. Beni hapse mahkûm ederseniz, beni oraya götürmek için silahlı adamlar yollamak zorunda kalacaksınız. Kendiliğimden yola koyulacak değilim. Para cezası verecekseniz, alabilmek için mallarıma el koymanız gerekecek. Gönüllü olarak ödemem. Beni zorlamaya hakkınız olduğuna inanıyorsanız...silahlarınızı

açıkça kullanın. Eyleminizin niteliğini saklama konusunda size yardımcı olmayacağım.”

Yargıçların en yaşlısı masanın üzerinden eğildi. Sesinde diplomatik bir alaycılık vardı: “Bir tür ilke uğruna mücadele ediyormuş gibi konuşuyorsunuz, Bay Rearden. Oysa aslında kendi mallarınız için mücadele veriyorsunuz, öyle değil mi?”

“Evet, elbette. Kendi mallarım için mücadele veriyorum. Bunun nasıl bir ilkeyi temsil ettiğini bilmek mi istiyorsunuz?”

“Özgürlük kahramanı havasına giriyorsunuz, oysa yalnızca para kazanma özgürlüğünün peşindesiniz.”

“Evet, tabiî. Tek istediğim, para kazanma özgürlüğü. Bu özgürlüğün anlamını bilmek istiyor musunuz?”

“Bay Rearden, herhalde tavrınızın yanlış anlaşılmasını istemezsiniz. Sizin sosyal vicdana sahip olmayan, diğer insanların refahını hiç düşünmeyen, yalnızca kendi kârı için çalışan biri olduğunuza ilişkin yaygın izlenimi desteklemek istemezsiniz.”

“Ben yalnızca kendi kârım için çalışırım. Ve o kârı hak ederim.”

Rearden'ın arkasında kalan kalabalıktan sesli soluklar duyuldu. Bunlar güceniklikle değil, şaşkınlıkla ilgiliydi. Karşısındaki yargıçlarsa sessizdi. Rearden sakin bir sesle devam etti:

“Hayır, tavrımın yanlış anlaşılmasını istemem. Kayıtlara doğru geçmesi için ifade etmekten memnuniyet duyarım. Gazetelerin hakkımda söylediği tüm gerçeklere katılıyorum. Gerçeklere, dedim, değerlendirmelere değil. Ben yalnız kendi kârım için çalışırım...kârımı da, ürettiğim malları, bunlara ihtiyaç duyan ve satın almaya gücü yeten kimselere satarak elde ederim. Bu malları, onların yararına ve kendi zararıma üretmem. Kendi çıkarlarımı onlarınkine feda etmem, onlar da

kendi çıkarlarını benimkine feda etmezler. Eşit olarak, iki tarafın rızasıyla ve iki tarafın avantajına dönük olarak iş görürüz. Bu yolla kazandığım her kuruştan gurur duyuyorum. Zenginim ve sahip olduğum her kuruştan da gurur duyarım. Paramı kendi çabamla, serbest piyasada, iş yaptığım her insanın rızasıyla kazandım. Çalışma hayatına adımımı attığım zamanlar, beni istihdam edenlerin rızasıyla, şimdi yanımda çalışanların rızasıyla, ürünlerimi satın alanların rızasıyla. Bana sormaya korktuğunuz tüm sorulara açıkça cevap vereceğim. İşçilerime, bana sundukları hizmetin karşılığı olarak hak ettiklerinden daha fazla para vermek ister miyim? İstemem. Mallarımı müşterilerimin bana ödemeye razı olduğu fiyattan daha ucuza satmak ister miyim? İstemem. Zararına satmak ya da bedava vermek ister miyim? İstemem. Eğer bu kötülükse, kendi standartlarınıza göre bana ne yapacaksanız yapın. Bunlar benim standartlarım. Her dürüst insanın yapması gerektiği gibi ben de kendi hayatımı kazanıyorum. Kendi varlığımı, o varlığı yaşatmak için çalışmak zorunda oluşumu bir suç olarak görmeyi reddediyorum. Bunu yapabilen biri olmamı ve bunu başarılı bir şekilde gerçekleştirmemi bir suç olarak kabullenmeyi reddediyorum. Çoğu kişiden daha başarılı bir şekilde yapmamı da bir suç olarak görmüyorum. Benim çalışmamın, komşularımın çalışmalarından daha değerli oluşunu, çoğu kişinin benim üretimimi satın almaya, karşılığında para ödemeye istekli oluşunu bir suç olarak göremem. Yeteneklerim için özür dilemeyi reddediyorum...başarım için özür dilemeyi reddediyorum...param için özür dilemeyi reddediyorum. Eğer bu kötülükse, bunu istediğiniz gibi kullanın. Eğer halkın, kendi çıkarlarına aykırı bulduğu şey buysa, o zaman beni halk mahvetsin. Benim yasam budur ve başkasını kabul etmem.

insanlar için sizin yapmayı umabileceğinizden çok daha fazla şey yaptığımı söyleyebilecek durumdayım...ama söylemeyeceğim, çünkü kendi varoluşum için başkalarının onayını aramıyorum, mallarıma el konup hayatımın mahvedilmesi için başkalarının çıkarı gibi bir nedeni de kabul etmiyorum. Çalışmalarımın amacı başkalarının iyiliğidir demeyeceğim. Amacım kendi iyiliğimdi, kendi iyiliğini öylesine teslim eden kişilere de saygım yoktur. Size halk çıkarına hizmet etmediğinizi söyleyebilirim...İnsan kurban etmekle hiç kimsenin iyiliği sağlanamaz, diyebilirim. Bir kişinin haklarını ihlal etmekle herkesin hakkını ihlal etmiş sayılırsınız, diyebilirim ve hakları olmayan yaratıklardan oluşan bir topluluğun kaderinin de yok olmak olduğunu söyleyebilirim. Size sonunda elinize geçecek tek şeyin evrensel yıkım olacağını söyleyebilirim...çünkü bu her yağmâcı için böyledir, çünkü kurbanlar sonunda tükenir. Bunları söyleyebilirim, ama söylemeyeceğim. Benim meydan okuduğum sizin politikanız değil, ahlâkî dayanağınız. Eğer insanların başkalarını kurbanlık hayvana dönüştürerek mutlu olacağı doğru olsa ve benden de benim kanım sayesinde hayatta kalmak isteyen yaratıklar için kendimi feda etmem istense, kendim dışındaki toplumun çıkarları için, kendi çıkarlarıma karşı davranmam istense...reddederdim. En iğrenç kötülük olarak reddederdim böyle bir şeyi. Onunla tüm gücümle mücadele ederdim. Tüm insanlıkla mücadele etmem gerekse, ederdim; öldürülmeden önce sadece bir tek dakikalık yaşama şansım olsa bile. Savaşımın haklılığına inanarak savaşırdım, çünkü o, bir canlının yaşamak için verdiği savaş olurdu. Hakkımda hiçbir yanlış anlama olmasın. Eğer kendine halk diyen insanların inancı, kendi çıkarlarının kurbanlar

gerektirdiği yolundaysa, o zaman bence kamu yararı cehennemin dibine! Bunu asla kabul etmem!”

Kalabalıktan müthiş bir alkış patlaması yükseldi.

Rearden olduğu yerde döndü. Yargıçlardan çok o şaşırmıştı. Karşısındaki yüzlerde heyecan dolu gülüşler vardı. Bunlar yardım isteyen, yakaran yüzlerdi. Rearden onların suskun çaresizliğinin açıkça ortaya döküldüğünü görmekteydi. Kendi öfkesine ve gücenikliğine denk ifadeler gördü orada. Onların alkışlarıyla boşalıyordu bütün bu duygular. Hayranlık vardı, umut vardı yüzlerde. Arada ağzı gevşek gençler, kılıksız kadınlar da vardı. Bunlar haber programlarında, ne zaman sahneye bir işadamı çıksa hemen yuhalamaya başlayan, halkı peşlerine takıp etkileyen tiplerdi. Bu sefer aleyhte bir tezahürata başlamadılar. Sessiz kaldılar.

Rearden topluluğa bakarken insanlar onun yüzünde, yargıçların tehditlerinin yaratamadığı etkiyi gördü. Bu etki, ilk duygu belirtisiydi.

Masaya vurulan tokmağı ve yargıcın sesini ancak birkaç dakika sonra duyabildiler:

“...yoksa salonu boşalttırırım!”

Tekrar masaya döndüğünde, Rearden’ın gözleri konukların tarafına çevrildi, Dagny’nin üzerinde durakladı. Bu duraklamayı bir tek Dagny fark etti. Sanki Rearden ona, sonuç veriyor, demekteydi. Dagny sakin görünüyor denilebilirdi...ama gözleri yüzüne göre biraz fazla irileşmişti. Eddie Willers gülümsüyordu. Gözyaşlarına boğulmanın yerini alan türden bir gülümseme vardı yüzünde. Bay Mowen aptallaşmış gibiydi. Paul Larkin gözlerini yere dikmişti. Bertram Scudder’ın yüzünde hiçbir ifade yoktu. Lillian'ın yüzü de ifadesizdi. Bir sıranın en ucuna oturmuş, bacaklarını üstüste atmış, mink etolünü sağ omzundan sol kalçasına

doğru yerleştirmişti. Rearden'a bakıyor, hiç kıpırdamıyordu. Rearden, hissettiği onca karmaşık duygu arasında, pişmanlığa, özleme de zaman bulabildi. Görmeyi umduğu bir yüz vardı. Oturumun başından beri en çok görmek istediği yüz oydu. Ama Francisco d'Anconia gelmemişti.

Yargıçların en yaşlısı, "Bay Rearden," dedi. Sevimli sevimli gülüyor, kollarını sitem ediyormuş gibi iki yana açıyordu. "Bizi bu kadar yanlış anlamanız çok kötü. Sorun burada zaten...işadamlarının bize bir güven ve dostluk ruhu içinde yaklaşmayı reddetmesinde. Nedense bizi kendi düşmanları sanıyorlar. Neden insan kurban etmekten söz ediyorsunuz? Sizi bu aşırılığa götüren nedir? Sizin malınıza el koymak ya da hayatınızı mahvetmek gibi bir niyetimiz yok. Çıkarlarınıza zarar verme peşinde değiliz. Seçkin başarılarınızın tümüyle farkındayız. Amacımız yalnızca baskıları dengeleyip tüm ilgililere adaletli davranmak. Bu oturum aslında bir duruşma olarak değil, karşılıklı anlayışa ve işbirliğine dönük bir dostça tartışma olarak düzenlenmişti."

"Ben silah zoruyla işbirliği yapmam."

"Neden tabancalardan söz ediyorsunuz? Konu bu tür referanslara gerek gösterecek kadar ciddi değil. Bu olayda suçun daha çok Bay Kanneth Danagger'a ait olduğunun tümüyle farkındayız. Yasanın ihlâline yol açan kendisidir. Size baskı yaptı, mahkemeden kurtulmak için ortadan kaybolmakla da suçunu kabullenmiş oldu."

"Hayır. Biz bunu eşit, karşılıklı, gönüllü anlaşmayla yaptık."

İkinci yargıç, "Bay Rearden." dedi. "Siz bizim tüm görüşlerimizi paylaşmıyor olabilirsiniz, ama eninde sonunda hepimiz aynı amaç uğruna çalışıyoruz. İnsanların iyiliği için. Kömür madenlerindeki kritik durumu, yakıt konusunun kamu

çıkarları açısından ne kadar önemli olduğunu bildiğiniz için yasal prosedürleri görmezden gelmeye sürüklendiğinizi anlıyoruz.”

“Hayır. Kendi kârım ve kendi çıkarlarım için yaptım. Bunun kömür madenlerini ve kamu çıkarlarım nasıl etkileyeceğini siz tahmin edemezsiniz. Benim amacım da o değildi.”

Bay Mowen’ın gözleri iyice kamaşmıştı. Paul Larkin’e dönüp fısıldadı. “Bu işte bir terslik var.”

Larkin, “Öf, kes sesini!” dedi.

En yaşlı yargıç, “Bay Rearden, eminim ki siz de, kamuoyu da, size kurban muamelesi edeceğimize inanmıyor. Eğer böyle bir izlenime kapılmış herhangi biri varsa, bunun doğru olmadığını hemen kanıtlamak isteriz.”

Yargıçlar verecekleri hükmü tartışmak üzere çekildiler. Ama dışarıda uzun bir süre kalmadılar. Son derece sessiz bekleyen salona erken döndüler...ve Henry Rearden'a 5000 dolarlık ceza verileceğini, hapis cezasının ise kalktığını duyurdular.

Salonda patlayan alkışların arasına alaycı kahkahalar da karışıyordu. Alkışlar Rearden’a, alaycı tezahürat ise yargıçlara yönelikti.

Rearden hareketsiz duruyordu. Kalabalığa dönmüyor, ama oradan yükselen alkışları duyuyordu. Gözlerini yargıçlara dikmişti. Yüzünde bir zafer ifadesi yoktu, sevinç yoktu, yalnızca kendi durumuna bakarken hemen hemen korkunun sınırlarını zorlayan acı bir merak vardı. Dünyayı mahvetmekte olan düşmanın ne kadar küçük olduğunu görmekteydi. Yıllar boyu bir enkaz manzarasının içinde dolaşmış, büyük fabrikaların harabelerini, güçlü makinelerin kalıntılarını, yenilmez insanların cesetlerini görmüş de,

bunların sebebi olarak bir devle karşılaşmayı beklerken, ayak seslerini duyar duymaz saklanmaya çalışan bir fare görmüş gibi. Eğer bizi yenen buysa, o zaman suçlu biziz, diye düşünüyordu.

Çevresine toplanmak isteyen insanların baskısıyla bir kere daha mahkeme salonuna dönmek zorunda kaldı. Onların gülümsemelerine, telaşlı heveslerine cevaben gülümsedi. Rearden'ın gülümsemesine biraz hüzün de karışmıştı.

Kafasına eskimiş bir şal sarmış olan yaşlı bir kadın, "Tanrı sizden razı olsun, Bay Rearden!" dedi. "Bizi kurtaramaz mısınız, Bay Rearden? Diri diri yiyorlar bizi. Zenginlerin peşindeymiş gibi numara yapmaları kimseyi kandıramaz...bize neler oluyor, biliyor musunuz?"

Fabrika işçisine benzeyen bir adam, "Bakın, Bay Rearden," dedi. "Bizi asıl satan zenginler. Her şeyi bedava vermeye hevesli o zengin itoğullarına söyleyin. Onların kendi saraylarını feda etmeleri, bizim sıramızın derisini feda etmemiz manasına gelir."

"Biliyorum," dedi Rearden.

Suç bizim, diye düşündü. Eğer biz, üretenler ve yaratanlar, bize kötü damgası vurulmasını, iyi özelliklerimiz için cezalandırılmayı sessizce kabulleniyorsak, o zaman dünyada ne tür bir 'iyiliğin' zafere ulaşmasını bekleyebiliriz ki?

Çevresindeki insanlara baktı. Bugün onu alkışlamışlardı. John Galt Hattı'nın yanına dizildikleri gün de alkışlamışlardı. Ama yarın Wesley Mouch'dan gelen yeni bir yönergeyi bekliyor olacaklar, Orren Boyle'un bedava bir konut projesinin peşinde koşacaklar, sonra da Boyle'un kirişleri kafalarına çökecekti. Bunu yapabilirlerdi. Çünkü gençtiler. Üstelik onlara unutmaları söylenecekti. Hank Rearden'ı

alkışlamalarına yol açan şeyin bir günah olduğunu, onu unutmaları gerektiğini duyacaklardı.

En yüce anlarını günah sayıp kınamaya neden bu kadar yatkındılar? İçlerindeki en iyi şeylere ihanet etmeye niçin bu kadar hazırdılar? Bu dünyanın bir kötülük diyarı olduğuna, doğal kaderlerinin umutsuzluk olduğuna onları inandıran şey neydi? Bu sebebin adını bulamıyordu, ama ona bir isim takılması gerektiğini biliyordu. Bunu mahkeme salonunun içinde koskoca bir soru işareti gibi görüyor, cevabı bulmanın şimdi onun görevi hâline geldiğini hissediyordu.

Hakkında verilen asıl hükmün bu olduğunu düşündü. En basit insanın bile ulaşabileceği fikirlerden hangisinin o insanı, kendini yok edecek doktrinleri kabul etmeye yönelttiğini keşfetmek zorundaydı.

***

“Hank, bir daha hiçbir şeyi umutsuz görmeyeceğim...asla,” dedi Dagny o akşam. “Asla pes etmeye heveslenmeyeceğim. Doğrunun her zaman sonuç verdiğini, her zaman kazandığını sen kanıtladın...” Durakladı, sonra ekledi: “...yeter ki insan neyin doğru olduğunu bilsin.”

Ertesi akşam yemeğe oturduklarında Lillian ona, “Demek kazandın, öyle mi?” dedi. Sesi kaygısızdı. Başka da bir şey söylemedi. Rearden'a bakıp duruyor, sanki bir bulmacayı çözmeye çalışıyordu.

Fabrikada Sütnine, “Bay Rearden, ahlâki alan nedir?” diye sordu. “Seni çok uğraştıracak bir şey.” Genç adam kaşlarını çattı, omuz silkti, sonra güldü. “Tanrım, ne harika bir şovdu! Haklarından iyi geldiniz, Bay Rearden! Radyonun başına yapıştım, kahkahadan öldüm.” “Haklarından geldiğimi nereden çıkardın?” “E, öyleydi ama, değil miydi?” “Emin

misin?” “Tabiî eminim.” “Emin olmanı sağlayan şey, işte ahlâkî alan.”

Gazeteler sessizleşmişti. Duruşmadan önce davaya abartılı bir dikkat yöneltmişler, duruşmadan sonra da, sanki hiçbir dikkati hak etmiyormuş gibi davranmışlardı. Olmayacak sayfalara ufacık haberler basıyorlardı. Bu haberlerin ifadesi öyle geneldi ki, okuyanların hiçbiri olaylar hakkında fikir edinemezdi.

Karşılaştığı işadamları sanki mahkeme konusundan kaçınıyorlardı. Kimi hiç değinmiyor, başını çeviriyor, yüzündeki aldırmaz ifadenin altında garip bir güceniklik belli oluyordu. Sanki ona bakmak bile birileri tarafından bir tavır olarak yorumlanabilirmiş gibi. Kimi de yorum yapmaya cesaret ediyordu: “Bana kalırsa, Rearden, hiç akıllılık etmedin...Bence şu sıra...düşman edinme sırası değil...kimseyi kızdırmayı göze alamayız.”

“Nasıl kızdırma?”

“Devletin bu işten hoşlanacağını sanmıyorum.”

“Hoşlanmamasının sonuçlarını gördün işte.”

“Şey, bilemiyorum...kamuoyu buna dayanamaz. Çok alınanlar olacaktır.”

“Kamuoyunun nasıl karşıladığını da gördün.”

“Şey, bilemiyorum...Şu bencil açgözlülük suçlamalarına mahal vermemek için o kadar uğraştık...sen de kalktın, düşmanın eline cephane verdin.” “Yoksa kendi kârların ve kendi malların üzerinde hiçbir hakkın olmadığı konusunda düşmanla görüş birliğine varmayı mı yeğlerdin?”

“Yo, hayır, elbette hayır...ama neden aşırıya kaçmalı? Her zaman bir orta yol vardır.”

“Kendinle katillerin arasında bir orta yol mu?”

“Böyle kelimeler kullanmaya gerek var mı?”

“Mahkemede söylediklerim doğru muydu, değil miydi?”

“Yanlış anlaşılacak ve çarpıtılacak.”

“Doğru muydu, değil miydi?”

“Halk bu konularla uğraşamayacak kadar aptaldır.”

“Doğru muydu, değil miydi?”

“Zenginlikle öğünmenin zamanı değil...çünkü halk açlıktan ölüyor. Böyle yapmak onları her şeyi kapışmaya kışkırtır.”

“Kendi servetiniz üzerinde hakkınız olmadığını, ama onların hakkı olduğunu söyleyince, bu heveslerinden vaz mı geçecekler?”

“Şey, bilemiyorum..

Bir başkası, “Mahkemede söylediklerinden hoşlanmadım,” demişti. “Bana sorarsan, sana katılmıyorum. Şahsen, yalnız kendi kârım için değil, aynı zamanda halk yararına çalışmaktan da gurur duyuyorum. Günde üç öğün yemeğimden ve Hammond limuzinimden daha yüce amaçlar için çalıştığımı düşünmek güzel bir duygu.”

Biri de, “Ben hiç yönerge ve kontrol olmaması fikrinden hoşlanmıyorum,” demişti. ‘Tamam, sana katılıyorum, kuduruyor, işi abartıyorlar. Ama ya hiç kontrol olmazsa? Buna katılamam. Bence bazı kontroller gerekli. Halk yararına olanlar.”

“Üzgünüm, baylar,” dedi Rearden. “Kendi kellemle birlikte sizin lânet olası kellelerinizi de kurtarmak zorunda kalacağım için üzgünüm.”

Bay Mowen başkanlığındaki bir grup işadamı da mahkeme konusunda hiçbir şey söylemedi. Yalnızca aradan bir hafta geçtiğinde büyük bir şamatayla, işsizlerin çocukları için bir çocuk parkı inşa edeceklerini açıkladılar.

Bertram Scudder sütununda mahkemeye hiç değinmedi. On gün sonra, çeşitli dedikodulardan söz ederken şöyle yazdı: “Bay Hank Rearden’ın sosyal değeriyle ilgili fikir edinmek için, tüm sosyal kesimler arasında onu en az sevenlerin, kendi grubu, yani işadamları olduğuna dikkat etmek ilginç. Görünüşe bakılırsa onun o eski moda acımasızlığı, o yamyam kâr avcılarına bile fazla geliyor.”

Aralık ayında bir akşam, Rearden’ın Wayne-Falkland Oteli’ndeki süitinin camı dışındaki sokak Noel trafiğinin ağırlığı altında, korna sesleriyle çınlarken, Rearden oturmuş, yorgunluktan da, korkudan da tehlikeli bir düşmanla mücadele ediyordu: İnsanlarla uğraşma fikrine duyduğu tiksintiyle.

Kentin sokaklarına çıkmayı istemiyor, yerinden kıpırdamayı istemiyor, kendini odasındaki bu koltuğa zincirlerle bağlıymış gibi hissediyordu. Sıla özlemi gibi hissettiği duyguyla saatlerden beri mücadele etmekteydi...o da, en görmek istediği adamın burada, bu otelde, birkaç kat yukarda olduğu bilinciydi.

Son birkaç haftadır otele her giriş çıkışında lobide gereksiz yere biraz oyalandığının farkına varıyordu. Posta tezgâhına uğruyor, gazete bayiinde duralıyor, telaşla gidip gelen insanlara bakıyor, onların arasında Francisco d’Anconia’yı görmeyi umuyordu. Otelin lokantasında tek başına akşam yemekleri yiyor, gözleri hep giriş kapısına asılmış perdelerde oluyordu. Şu anda da odasında otururken, aralarındaki uzaklığın yalnızca birkaç kat olduğunu düşünmekteydi.

Ayağa kalktı, sesli sesli güldü. Telefon bekleyen, ama işkenceye son vermeyi seçip kendisi aramayan bir kadın gibi davranıyorum, dedi kendi kendine. Francisco d’Anconia’ya

gitmemesi için hiçbir neden yoktu...tabiî istediği oysa. Ama gitmeye karar verdiğinde de, hissettiği rahatlama duygusunun büyüklüğü karşısında tehlikeli bir şaşkınlık hissetti.

Francisco'nun süitini aramak üzere telefona doğru bir adım attı, sonra durdu. İstediği bu değildi. O aslında haber vermeden, öylece kapıdan girmek istiyordu. Francisco'nun ofise gelişi gibi. Aralarında seslendirilmemiş bazı haklar bulunduğunu gösterecek olan buydu.

Asansöre yürürken düşünüyordu: Odada olmayacak, oradaysa bile, herhalde bir kadını ağırlıyor olacak, sana da oh olsun! Ama bu düşünce pek gerçek gibi gelmiyordu. Öyle bir sahneyi, fırının alevleri önünde gördüğü adama uyduramıyordu. Asansörde güvenle durdu, gözlerini yukarıya çevirdi, sonra koridorda güvenli adımlarla ilerledi, içindeki acı duygunun gevşeyip neşeye dönüşmesine izin verdi...kapıyı vurdu.

Francisco'nun sesi, "Girin!" dedi. Keskin, ama dalgın bir tonda söylemişti bunu.

Rearden kapıyı açtı ve eşikte durdu. Orta yerde otelin en pahalı saten abajurlu lambalarından biri duruyor, ortaya yayılmış koca koca resim kâğıtları üzerine bir ışık halkası düşürüyordu. Francisco d'Anconia gömlekleydi. Bir tutam saçı alnına düşmüştü. Yere yüzükoyun uzanmış, dirseklerine dayanmış, önündeki kâğıda çizmekte olduğu bir resmin bir yerinde duraklamış, elindeki kalemin dibini ısırmaktaydı. Başını kaldırmadı. Demin kapının vurulduğunu unutmuş gibiydi. Rearden resmin ne olduğunu çözmeye çalıştı. Döküm kazanının bir bölümüne benziyordu. Şaşkınlık içinde durup baktı. Francisco d'Anconia'yla ilgili kendi kafasındaki imajı biçimlendirmeye çalışsa, ortaya şöyle bir şey çıkardı: Amaçlı genç bir işçi, zor bir sorunla uğraşıyor.

Derken Francisco başını kaldırdı. Bir anda doğrulup diz üstü pozuna geçti, Rearden'a inanılmaz bir mutlulukla gülümseyerek baktı.Hemen ardından çizimleri aşırı bir çabuklukla kaptı, bir kenara, yüzleri alta gelecek şekilde fırlattı.

Rearden, "Neyi böldüm?" diye sordu.

"Fazla bir şey sayılmaz. Buyrun." Mutlu mutlu sırıtıyordu. Rearden birdenbire, Francisco'nun da onu beklemekte olduğunu hissetti, hattâ bundan emin oldu. Böyle bir şeyi, kazanmayı pek umamadığı bir zaferi bekler gibi beklemişti.

"Ne yapıyordun?" dedi Rearden.

"Kendimi oyalıyordum."

"Bir göreyim."

"Olmaz." Ayağa kalktı, çizimi tekmeyle uzaklaştırdı.

Eğer Francisco'nun ofise habersiz gelişini küstahlık olarak nitelemişse, şimdi kendisi aynı suçu işliyordu...neden geldiğini açıklamamıştı.İlerleyip bir koltuğa rahatça oturmuş, kendi evindeymiş gibi davranmaktaydı.

"Neden başladığın şeyi bitirmeye gelmedin?" diye sordu.

"Benim yardımım olmadan da parlak biçimde sürdürüyordunuz."

"Duruşmamı mı kastediyorsun?"

"Duruşmanızı kastediyorum."

"Nereden biliyorsun? Orada yoktun?"

Francisco gülümsedi, çünkü bu ses tonu başka şeylere de işaret ediyordu...seni aradım, diyormuş gibiydi. "Radyodan her kelimesini dinleyemez miyim?"

"Dinledin mi? Kendi kelimelerini radyodan duymak, benim de senin ajanın gibi davrandığımı anlamak nasıl bir duyguydu?"

“Öyle değildiniz, Bay Rearden. Onlar benim sözlerim değildi; sizin ömrünüz boyunca bağlı yaşadığınız ilkelerdi, öyle değil mi?”

“Evet.”

“Ben yalnızca size, onlara bağlı yaşamaktan gurur duymanız gerektiğini gösterdim.”

“Dinlediğine sevindim.”

“Harikaydı, Bay Rearden...ve üç kuşak geç kalmıştı.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Eğer o eski günlerde bir tek işadamı cesaret etseydi de, kendi kârı için çalıştığını söyleyebilseydi...ve bunu gururla söyleyebilseydi...dünyayı kurtarmış olurdu.”

“Ben dünyanın elden gittiği konusunda umut kesmiş değilim.”

“Gitmedi. Gitmez de. Ama, ah Tanrım! Bizi nelerden kurtarabilirdi!”

“Eh, hangi çağda yaşıyor olursan ol, mücadele etmek gerek.”

“Evet...Biliyor musunuz, Bay Rearden, duruşmanızdaki kaydın kâğıda dökülmüşünü alıp neler dediğinizi bir okumanızı öneririm. Sonra da bunu tam anlamıyla ve tutarlı olarak uyguluyor musunuz, uygulamıyor musunuz, ona bakın.”

“Yani uygulamıyor muyum demek istiyorsun?”

“Kendiniz görün.”

“O gece fabrikada kesintiye uğrayan konuşmamızda bana söyleyecek çok şeyin vardı, biliyorum. Neden şimdi bitirmiyorsun?”

“Hayır. Çok erken.”

Francisco sanki bu ziyarette hiçbir acayiplik yokmuş gibi davranıyordu. Sanki bunu doğal kabul etmişti. Rearden’ın

yanında her zaman nasıl davranıyorsa, yine öyle davranıyordu. Ama Rearden onun gözükmeye çalıştığı kadar sakin olmadığını da fark etmekteydi. Odanın içinde dolaşırken, sanki itiraf etmek istemediği duygularını dillendirir gibiydi. Lambayı unutmuştu. O hâlâ orta yerde, odanın tek ışık kaynağı olarak durmaktaydı.

Francisco, “Yeni keşifler arasında epey hırpaladılar sizi, değil mi?” dedi. “Arkadaşınız olan işadamlarının davranışları hakkında ne düşünüyorsunuz?” “Herhalde beklenen bir şeydi.”

Francisco sesinde merhametten gelen bir öfkeyle konuştu: “Onikı yıl geçti, ben hâlâ kayıtsız kalamıyorum,” dedi. Bunu sanki istemeden ağzından kaçırmıştı. Duygularını bastırmak için, bastırılmış kelimeleri sarf etmişti. “Neden oniki yıl?” dedi Rearden.

Bir anlık bir sessizlik oldu, ama Francisco sakin bir sesle cevap verdi: “O insanların ne yaptıklarını anladığımdan beri.” Sonra ekledi. “Şu ara neler çektiğinizi biliyorum...daha sonra başınıza neler geleceğini de.”

“Sağol,” dedi Rearden.

“Ne için?”

“Göstermemeye bu kadar uğraştığın şey için. Ama benim için kaygılanma. Hâlâ taşıyabiliyorum...Biliyorsun, buraya kendimi konuşmaya gelmedim. Mahkememi konuşmaya da gelmedim.”

“Hangi konuyu seçerseniz kabulümdür...yeter ki burada olun.” Bunu nazik bir şaka tonunda söylemişti, ama ses tonu bile altta yatanı saklayamamıştı. Aslında ciddiydi. “Ne konuşmak istiyordunuz?”

“Seni.”

Francisco durdu. Bir an Rearden'a baktı, sonra alçak sesle cevap verdi. "Peki."

Eğer Rearden'ın duyguları, iradesinin engelini aşarak doğrudan kelimelere dökülebilse, "Beni bırakma," diye bağırırdı. "Sana ihtiyacım var...hepsiyle mücadele ediyorum. Sınırıma kadar mücadele ettim, onun ötesine doğru da mücadele etmeye mahkûmum...ve tek cephanem de, güvenebileceğim, saygı duyacağım, hayran olacağım bir tek insanın bilmesi."

Bunun yerine sakin bir sesle, açıkça konuştu...Aralarındaki kişisel bağın tek işareti, dinleyenin de dürüstlüğüne olan inanç sayesinde seste hissedilen samimiyetti. "Biliyor musun, bir insanın diğer bir insana karşı işleyebileceği tek gerçek ahlâkî suç, sözleri veya eylemleriyle bir çelişki, bir imkânsızlık, bir mantıksızlık izlenimi yaratarak kurbanının rasyonellik kavramını sarsmaktır." "Doğru."

"Eğer benim içime yerleştirdiğin ikilemin bu olduğunu söylersem, bir soruya cevap vererek bana yardımcı olur musun?"

"Çalışırım."

"Söylememe gerek yok, sanırım biliyorsun, ömrümde tanıdığım insanlar arasında zihinsel düzeyi en yüksek olan kişisin. Büyük yeteneğini bugünün dünyasında kullanmayı reddedişini, doğru olarak değil ama, en azından mümkün diye kabullenmeye yaklaşmaktayım. Ama bir insanın umutsuzluk sonucunda yaptıkları, aslında onun karakterinin anahtarı değildir. Ben hep karakterin gerçek anahtarının, o kişinin eğlenmek için yaptığı seçimler olduğuna inanmışımdır. İşte akla sığdıramadığım da bu. Nelerden vazgeçmiş olursan ol, yaşamayı seçtiğin sürece, seninki kadar değerli bir hayatı nasıl olup da ucuz kadınların peşinde koşarak, aptallara özgü

eğlencelerle geçirebiliyorsun?” Francisco ona incecik bir gülümsemeyle baktı.Sanki, “Öyle mi?” diyordu. “Demek kendinizden söz etmek istemiyorsunuz, öyle mi? Şu anda benim karakterimi sorunların en önemlisi sayacak kadar büyük bir yalnızlığı itiraf etmekte olmanıza ne demeli?”

Sonra gülümseme genişledi, uysal bir gülüşe dönüştü. Sanki bu soru ona zor gelmiyormuş, acılı sırlarını açmasını gerektirmiyormuş gibi “O tür ikilemlerin hepsini çözmenin bir yolu var, Bay Rearden. Kendi varsayımlarınızı inceleyin.” Tekrar yere oturdu, neşeyle, gayrıresmî bir havada, zevk alacağı bir sohbete hazırlandı. “Yüksek düzeyde zihne sahip biri oluşum, sizin kendi vardığınız bir sonuç mu?”

“Evet.”

“Hayatımı kadınların peşinde koşarak geçirdiğim de sizin kendi bilgileriniz arasında mı?”

“Hiç inkâr etmedin.”

“İnkâr mı? Ben o izlenimi yaratmak için çok uğraştım.”

“Yani doğru değil mi demek istiyorsun?”

“Ben size, sefil bir aşağılık kompleksine sahip biri gibi mi gözüküyorum?”

“Ulu Tanrım, elbette hayır!”

“Ancak öyle biri hayatını kadınların peşinde koşmakla geçirir.”

“Nasıl yani?”

“Para konusunda ve sebep-sonuç kanununu ters yüz etmeye çalışan adamlar hakkında söylediklerimi hatırlıyor musunuz? Aklın yerine, akıl ürünlerini çalıp onları koymak isteyen adamlar? Kendinden tiksinen adam da, özsaygısını cinsel serüvenlerden kazanmaya çalışır. Bu da yapılamaz, çünkü seks bir sebep değildir, insanın kendi değeriyle ilgili kanaatinin bir sonucu ve ifadesidir.”

“Bunu açıklaşan fena olmaz.”

“İkisinin de aynı konu olduğu hiç aklınıza geldi mi? Paranın maddesel kaynaklardan geldiğini, zihinsel bir kökü ve anlamı olmadığını düşünen insanlar, aynı zamanda ve yine aynı sebeple, seksin de fiziksel bir kapasite olduğunu, zihinle, seçenekle ve değer sistemleriyle ilgili olmadığını düşünürler. Bedeninizin bir arzu yarattığına ve seçimi sizin yerinize yaptığına inanırlar. Demir cevheri kendiliğinden tren rayı hâline geliyormuş gibi. Aşkın gözü kördür, derler. Seks mantığa bağışıktır ve tüm filozoflarla alay eder, derler. Oysa aslında bir erkeğin cinsel seçimi, kendi temel inançlarının sonucu ve toplamıdır. Bana bir erkeğin neyi çekici bulduğunu söyleyin, ben de size o adamın hayat felsefesini anlatayım. Bana onun hangi kadınla yattığını gösterin, size o kişinin kendini nasıl değerlendirdiğini bir bir sayayım. Ona kendi benliğini silmenin bir sevap olduğuna dair ne saçmalıklar öğretilmiş olursa olsun, seks tüm eylemler içinde en derin bencillik içerenidir. O eylemi ancak ve yalnızca kendi zevki için yapacaktır. Bunu kendini silerek, bir iyilik, bir ihsan olarak yapmayı düşünebiliyor musunuz? Kendini alçaltarak yapılamaz, ancak kendi zevkiyle, arzulandığını ve arzulanmaya lâyık olduğunu bilerek yapılabilir. Ruhu çırılçıplaktır o anda. Tıpkı vücudu gibi. Kendi gerçek egosunu, değer standardı olarak kabul etmektedir. Ona çekici gelecek kadın, kendi en derin arzusunu yansıtan kadın olacaktır. O kadının teslim olması, ona bir kendine saygı duygusu yaşatacaktır ya da böyle olduğuna inanacaktır. Kendi değerinden emin olan ve bundan gurur duyan adam, bulabildiği en yüksek tip kadını isteyecektir. Beğeneceği kadın güçlü olacak, fethetmesi zor bir kadın olacaktır, çünkü ancak bir roman kahramanını fethettiği zaman bunu bir başarı

sayabilecektir, beyinsiz bir sürtüğü fethetmeyi başarı saymayacaktır. Onun aradığı...Ne oldu?" Rearden'ın yüzündeki ifadeyi görmüştü. O ifadenin yoğunluğu, soyut bir tartışmanın hak edebileceğinden çok fazlaydı.

"Devam et," dedi Rearden. Sesi gergindi.

"Onun aradığı, kendi değerini bulmak değil, kendi değerini ifade etmektir. Zihninin standartlarıyla bedeninin arzuları arasında hiçbir çelişki yoktur. Ama kendi değersizliğine inanan adam da en nefret ettiği kadın tipini cazip bulur, çünkü o kadın onun gizli benliğinin yansımasıdır. Kendisinin sahtekâr olduğu yolundaki objektif gerçekten o kadın sayesinde kurtulur. Kadın ona bir aylığına hayali bir değer kazandırır, o da kendi benliğini lanetleyen ahlâk sisteminden bir süre için kurtulmuş olur. Çoğu erkeğin kendi hayatını nasıl çirkin biçimde mahvettiğine bakın. Manevi felsefemiz dedikleri çelişkiler karmaşasına bakın. Biri diğerini getiriyor. Aşk bizim en yüce değerlerimize cevaptır...başka bir şey de olamaz. Bir erkek kendi değerlerini ve varoluş görüşünü yozlaştırırsa, aşkın zevk değil, kendini reddetme olduğunu savunmaya başlarsa, iyilik ve sevap denilen şeyin gurur değil, acıma, acı, zaaf ve fedakarlık olduğunu söyler, en soylu sevginin beğenmekle değil, sadakayla başladığını, değerlere cevap olarak değil, kusurlara cevap olarak doğduğunu söylerse, kendini ikiye bölmüş sayılır. Bedenine söz dinletemez. Seviyorum dediği kadının karşısında iktidarsızlığa düşer, bulabildiği en bayağı orospuya doğru kayar. Bedeni her zaman en derindeki inançlarının nihaî mantığını izleyecektir. Kusurların sevap olduğuna inanırsa, varoluşu kötü diye damgalamış sayılır, kendisinin ancak yozlaşmışlıklardan zevk almaya lâyık olduğuna inanır. Sevabı acıyla bağlamıştır, zevkin ancak günahlarda

bulunabileceğini sanır. Bu sefer, bedeninin kötü arzuları olduğunu, zihninin bunları etkileyemediğini, seksin bir günah olduğunu, gerçek aşkın katıksız bir ruhsal duygu olduğunu haykırmaya başlar. Ondan sonra da, aşk neden bana yalnızca can sıkıntısı getiriyor, seks de yalnızca utanç getiriyor diye merak eder.”

Rearden yavaşça, gözleri başka tarafa bakarak konuştu...yüksek sesle düşünmekte olduğunun farkında değildi. “En azından...öteki fikri hiçbir zaman kabullenmedim. Para kazanma konusunda hiçbir zaman suçluluk duymadım.”

Francisco ilk iki kelimenin önemini gözden kaçırmıştı. Gülümsedi, hevesle konuştu: “İkisinin aynı şey olduğunu anlıyorsunuz, değil mi? Hayır, siz onların o hain inancını hiçbir şekilde kabul edemezsiniz. Böyle bir şeyi kendinize zorla uygulamak elinizden gelmez. Seksi kötü diye lânetlemeye kalksanız bile, yine de, isteğiniz dışında bile olsa, kendinizi doğru ahlâkî zemin üzerinde hareket eder bulursunuz. Tanıdığınız en yüksek kadını çekici bulursunuz. Bir roman kahramanını istersiniz. Kendinizden tiksinmek sizin için mümkün olmaz. Varoluşun kötü olduğuna ve sizin imkânsız bir evrene kapılmış çaresiz bir yaratık olduğunuza asla inanamazsınız. Siz hayatınızı, maddeyi zihninizin ihtiyacına göre biçimlendirmeye adamış birisiniz. Fiziksel eylemde ifade bulmamış bir fikrin değersiz bir sahtelik olduğunu, platonik aşkın da aynen öyle olduğunu bilen birisiniz. Bir fikrin güdümünde olmayan fiziksel eylem, nasıl sersemlerin kendini kandırma biçimiyse, kişinin değerler sisteminden kopuk bir seks de öyledir. İkisi de aynı konu ve siz de bunu biliyorsunuz. Kusursuz özsaygınız biliyor bunu. Tiksindiğiniz bir kadını arzulamak elinizden gelmez. Aşkın

saflığını arzudan koparan insan, aşksız arzunun ahlâksızlığına da inebilen insandır. Ama çevrenize bakınca, çoğu insanın ikiye bölünmüş yaratıklar olduğunu, bir o yana, bir bu yana savrulup durduğunu görürsünüz. Bir kısmı, paradan, fabrikalardan, gökdelenlerden, kendi bedeninden nefret eden adamdır. Hayatın anlamı ve iyi bir insan olmanın gereği olarak, akıl almaz konularla ilgili tanımlanamayan duyguları ön plâna çıkarır. Umutsuzca çığlıklar atar, çünkü saygı duyduğu kadına karşı hiçbir şey hissedemiyorken, çirkefler içindeki yosmaya, karşı konulmaz bir ihtiras duymaktadır. İnsanların idealist dediği biridir o. Öbür yarı ise, herkesin pratik insan dediği kişidir. İlkelerden, soyutuklardan, sanattan, felsefeden, hattâ kendi aklından tiksinen adamdır.Maddesel objeler elde etmeyi, kendi varlığının en önemli amacı sayar. Bunların sebebini ya da kaynağını düşünme gereğine gülüp geçer. Bunların kendisine zevk vermesini bekler. Daha çoğunu elde ettikçe daha az zevk almaya başladığını görüp şaşırır. İşte, vaktini kadınları kovalamaya harcayan adam, o adamdır. Kendine yönelttiği üç kandırmacaya bir bakalım. Bir kere, özsaygı ihtiyacını kabullenmez, çünkü ahlâki değerler gibi kavramları küçümser. Ama beri yandan, kendini bir et parçası saymaktan ötürü, kendine büyük bir tiksintiyle bakmaktadır. Seksin kişisel değerlere saygının fiziksel ifadesi olduğunu kabullenmese de, aslında bunu bilmektedir. Bu nedenle, öyleymiş gibi davranarak, sebep sayılması gereken şeye ulaşma çabasına girer. Kendine saygıyı, ona teslim olan kadınlardan kazanmaya çalışır, ama seçtiği kadınların karakteri de, yargısı da, değer standardı da olmayan kimseler oluşunu görmezden gelir. Kendine yalnızca fiziksel zevk peşinde olduğunu söyler, oysa bu kadınlardan bir haftada, bazen bir gecede bıkar. Profesyonel fahişelerden tiksinir,

temiz bakireleri baştan çıkardığına dair hayaller kurar. Bu onun hep aradığı, ama hiç bulamadığı başarıdır. Aklı olmayan bir vücudu fethetmekte ne şeref var ki? İşte sizin kadın avcınız böyle biri. Bu tarif bana uyuyor mu?”

“Tanrım, hayır!”

“O zaman hayatım boyunca kadınları kovalamakla ne kadar uğraştığımı bana hiç sormadan da bilebilirsiniz.”

“O hâlde gazetelerin baş sayfalarında son...oniki yıldır mı?...ne işin var?”

“Hayal edebileceğim en gösterişli ve en bayağı partileri düzenlemeye pek çok para harcadım, ona uygun türde kadınlarla görülebilmek için de çok zamanımı ziyan ettim. Geri kalanına gelince..Bir an sustu, sonra devam etti: “Bilen bazı dostlarım da var ama, bunu itiraf ettiğim tek kişisiniz. O kadınların hiçbiriyle yatmış değilim. Hiçbirine elimi bile sürmedim.”

“Bundan bile inanılmaz bir şey söyleyeyim...sana inanıyorum.”

Francisco eğildikçe, yanı başında, yerde duran lambadan yüzüne kesik ışık lekeleri düşüyordu. Masum yüzünde suçsuz bir ifade vardı, ama eğleniyor gibi bir ifadeydi. “O baş sayfalara bir göz atarsanız, benim hiçbir şey söylemediğimi görürsünüz. Gazetecilere koşup, onlara bir şeyler anlatan hep kadınlardı. Bir lokantada benimle gözükmeyi, büyük aşk belirtisi gibi gösteren onlardı. Bu kadınların peşinde olduğu şey de, kadın avcısınınkiyle aynı. Fethettikleri erkek sayısına bakarak kendi özsaygılarını kazanmak! Ama buradaki sahtelik bir adım daha ileri, çünkü aradıkları değer gerçek bile değil, yalnızca diğer kadınların edineceği bir izlenim ya da onla kıskandırmak, O kahpelere istediklerini verdim...esas istediklerini yani. Bekledikleri belirtiler olmadan. Asıl

niyetlerini kendilerinden saklamalarına yarayan paravanları kullanmadan. Benimle yatmak istiyorlar mıydı sanıyorsunuz? Ya da herhangi bir erkekle? Bu kadar gerçek ve dürüst bir arzuyu hissetmek onlara göre bir şey değil. Gururlarını beslemek istediler, ben de onlara onu sağladım. Arkadaşlarına öğünmelerini, dedikodu gazetelerinde adlarının baştan çıkarıcı olarak geçmesini sağladım. Ama biliyor musunuz, bu da tıpkı sizin duruşmada söylediklerinizgibi işliyor. Eğer hain bir sahteliği alt etmek istiyorsanız, ona harfiyen boyun eğin, onun niteliklerini saklamak için kendiliğinizden hiçbir şey eklemeyin. O kadınlar durumu anlamıştı. Gerçekleşmemiş bir başarıdan ötürü diğerlerinin kendilerini kıskanmasından bir tatmin duyulabilir mi, bunu gördüler. Benimle olan aşklarına yönelik yayınlar onlara özsaygı yerine, daha derin bir aşağılık duygusu getirdi. Girişimde bulundukları hâlde başarısız olduklarını hepsi biliyordu. Eğer halk önündeki saygınlığı, beni yatağa atabilmiş olmaksa, bunu başaramadığını kendisi biliyor. Sanırım o kadınların bana duydukları nefret, dünyadaki her erkeğe duyduklarından fazladır. Ama benim sırrım güvende, çünkü her biri, bunu başaramayan tek kişinin kendisi olduğunu sanıyor, ötekilerin başardığına inanıyor, bu nedenle aşkımızın gerçek olduğuna yemin etmeye hazır! Hiç kimseye gerçeği söyleyemez.”

“Ama kendi adına, kendi şöhretine ne yaptın böyle?”

Francisco omuz silkti. “Saygı duyduğum insanlar, hakkımdaki gerçeği er geç öğrenecekler. Ötekilere gelince...” Yüz ifadesi sertleşti. “...onlar zaten benim gerçek varlığımı kötü sayıyor. Onlar da tercih ettiklerini alsınlar. Yani gazete sayfalarında nasıl gözüküyorsam onu.”

“Ama neden? Niçin yaptın bunu? Onlara bir ders vermek için mi?”

“Yok canım! Ben sosyete çapkını olarak tanınmak istedim.”

“Neden?”

“Böyle bir insan, paranın parmakları arasından akıp gitmesini önleyemez.”

“Bu kadar çirkin bir rolü neden istedin?”

“Kamufle etmek için.” “Neyi kamufle etmek için?”

“Kendime ait bir amacı.”

“Hangi amaç?”

Francisco başını iki yana salladı. “Bunu söylememi istemeyin. Size zaten söyleyebileceğimden fazlasını söyledim. Geri kalanını da yakında öğreneceksiniz zaten.”

“Söyleyebileceğinden fazlaysa, neden söyledin o zaman?”

“Çünkü...beni yıllardan beri ilk defa sabırsızlandırdınız.” Baskı altına alınmış duyguların ifadesi, sesine geri dönmüştü. “Çünkü hakkımdaki gerçeği hiç kimsenin bilmesini, sizin bilmeniz kadar istemedim. Çünkü sizin bir sosyete çapkınına duyacağınız nefretin, başka herkesinkinden fazla olacağını biliyordum. Ben de olsam aynı şeyi hissederim. Sosyete çapkını! Ben ömrüm boyunca yalnız bir tek kadın sevdim, hâlâ seviyorum ve her zaman da seveceğim!” İstem dışı sözlerdi bunlar. Sesini alçaltarak devam etti: “Bunu hiç kimseye itiraf etmedim...onun kendisine bile.”

“Onu kayıp mı ettin?”

Francisco boşluğa bakarak oturuyordu. Az sonra kuru bir sesle, “Umarım etmemişimdir,” dedi.

Lambanın ışığı yüzüne aşağıdan vuruyordu. Rearden onun gözlerini göremiyordu ama dudaklarının bir tahammül, bir kadercilik ifadesiyle gerildiğini görüyordu. Bu yaranın daha fazla kurcalanmaması gerektiğini anlamıştı.

Francisco birdenbire değişen bir ruhsal durumun ifadesiyle, “Eh, az kaldı zaten,” dedi, gülümseyerek ayağa kalktı.

Rearden, Sen bana güvendiğine göre, ben de sana kendimle ilgili bir sırrı açayım,” dedi “Buraya gelmeden önce bile sana ne kadar güvendiğimi söylemek istiyorum. Ve bir süre sonra yardımına ihtiyacım olabilir.”

“Yardım etmek isteyeceğim bir tek siz kaldınız zaten.”

“Hakkında anlamadığım çok şey var, ama bir tek şeyden eminim: Yağmacıların dostu değilsin.”

“Değilim.” Francisco’nun yüzünde hafif bir gülümseme vardı. Bu sözü yeterince kuvvetli bulmuyor, eğleniyor gibiydi.

“Sana bundan sonra da fırsat buldukça Rearden Metal’i kendi istediğim müşterilerime, istediğim miktarda satmaya devam edeceğimi söylersem, bana ihanet etmeyeceğini biliyorum. Şu anda mahkeme konusu ettikleri miktarın yirmi katı kadarını imal etmeye hazırlanıyorum.”

İlerdeki koltuğun koluna oturmuş olan Francisco öne eğilerek ona sessizce, kaşlarını çatarak, uzun uzun baktı. “Böyle yaparak onlarla mücadele ettiğinizi mi düşünüyorsunuz?” diye sordu.

“Eh, başka ne yapıyorum? İşbirliği mi yapıyorum?”

“Çalışıp onlara Rearden Metal üretmeyi kabul etmişsiniz. Kârınızı kaybederek, dostlarınızı kaybederek, sizi soyan serserileri zengin ederek, üstelik onları sağ tutmanız karşılığında hakaretlerine dayanarak yapmışsınız bunu. Şimdi de aynı şeyi, suçlu durumunu göze alarak, her an hapse atılma tehlikesini de kabul ederek yapacaksınız. Böylelikle de, ancak kurbanların rızasıyla sürebilecek bir sistemi ayakta tutacaksınız.”

“Onların sistemi için değil...o sistemin insafına bırakamayacağım müşterilerim için. Onların sisteminden daha uzun ömürlü olmak niyetindeyim. İşimi ne kadar zorlaştırırlarsa zorlaştırsınlar, yine de beni durdurmalarına izin vermek niyetinde değilim. En son ben kalsam bile, dünyayı onlara bırakmak istemiyorum. Şu anda o illegal sipariş benim için kendi fabrikamın tümünden daha önemli.”

Francisco başını yavaşça iki yana salladı, cevap vermedi. Sonra sordu: “Bu sefer sizi ihbar etme şerefini, bakır sanayimdeki dostlarınızdan hangisine bahşedeceksiniz?”

Rearden gülümsedi. “Bu sefer öyle olmayacak. Bu sefer güvenebileceğim biriyle iş görüyorum.”

“Sahi mi? Kim o?”

“Sen.”

Francisco bir anda dikleşti. “Ne?” diye patladığında sesi öyle alçaktı ki, şaşkınlık soluğunu saklamayı bile başarmıştı.

Rearden gülümsüyordu. “Benim de müşterilerinden biri olduğumu bilmiyordun, değil mi? Araya bir iki paravan kişi sokmuştum. Sahte isimler kullandım. Ama senin kadrondaki birilerinin bu işi merak edip kurcalamaması için yardımına ihtiyacım olacak. O bakıra ihtiyacım var. Vaktinde almam gerek. Sonradan beni tutuklasalar da umurumda değil, yeter ki işi bitireyim. Şirketine, servetine, işine olan tüm ilgini çoktan kaybettiğini biliyorum, bunun Taggart ve Boyle gibi talancılarla iş görmek istemeyişinden kaynaklandığını da biliyorum. Ama bana öğrettiğin bütün o şeylerde ciddiysen, şu dünyada saygı duyduğun son insan bensem, o zaman sağ kalmama ve onları yenmeme yardım edersin. Daha önce hiç kimseden yardım istemedim. Senden istiyorum. Sana ihtiyacım var. Sana güveniyorum. Her zaman bana hayranlık duyduğunu söyleyip durdun. İşte şimdi hayatım senin

elinde...eğer istiyorsan tabiî. D’Anconia Bakır'dan bir sipariş şu anda bana sevk edilmekte. Beş Aralık günü San Juan’dan yola çıktı.”

“Ne?!”

Bu bir şok çığlığıydı. Francisco ayağa fırlamıştı. Besbelli artık hiçbir şeyi saklamıyordu. “Beş Aralık'ta mı?”

“Evet!” Rearden sersemlemişti.

Francisco hemen telefona atıldı. “Size d’Anconia Bakır'la iş görmemenizi söylemiştim!” Yarı inilti, yarı öfkeli bir umutsuzluk çığlığı daha.

Telefona uzanmakta olan elini birden geri çekti, masanın kenarına sarıldı. Telefonu açma isteğini engellemeye çalışır gibiydi. Başını eğmiş, öylece duruyordu. Aradan ne kadar bir süre geçtiğini Rearden bilemedi. Karşısındaki adamın hareketsiz bedeninde yer almakta olan acılı mücadeleyi izliyordu. Bu mücadelenin niteliğini çözemiyordu. Tek bildiği, Francisco’nun o anda bir şeyi önleme gücüne sahip olduğu, ama bu gücü kullanmamaya çalıştığıydı.

Francisco başını kaldırdığında, Rearden o yüzde öyle büyük bir acı gördü ki, her çizgisinden kulakla duyulabilecek çığlıkların yükseldiğini sandı. En korkuncu da, o yüzdeki kesinlik ifadesiydi. Sanki karar artık verilmişti, bedeli de bu acıydı.

“Francisco...ne oldu?”

“Hank, ben...” Başını iki yana salladı, durdu, sonra dikleşti. “Bay Rearden,” diye devam ettiğinde, sesinde umutsuz saydığı bir yakarışın gücü ve garip gururu vardı. “Bana lanet okuyacağınız gün için söylüyorum. Söylediğim her kelimeden kuşku duyacağınız gün için...sevdiğim kadının adına yemin ediyorum...ben sizin dostunuzum.”

Francisco’nun o andaki yüzünün anısı, Rearden’a üç gün sonra geri döndü. Hem de kör edici bir kayıp ve nefret duygusu içinde geri döndü. Ofisinde, radyonun yanında duruyordu. Şu ara Wayne-Falkland’tan uzak durması gerektiğini düşünmekteydi, yoksa Francisco’yu ilk gördüğü yerde öldürürdü. O yüz ve o ses beynini doldurmaktaydı. Radyodaki habere göre d’Anconia Bakır’ın San Juan’dan New York’a hareket etmiş olan üç gemisine Ragnar Danneskjöld saldırmış, üçünü de okyanusun dibine yollamıştı. Hatırlıyor, ayrıca o gemilerle yok olan şeyin yalnızca bakırlardan ibaret olmadığını da hissediyordu.

V

HESAPTA PARA YOK

Rearden Çelik’in tarihindeki ilk başarısızlıktı. Bir sipariş ilk defa olarak söz verildiği şekilde teslim edilemiyordu. Ama Taggart raylarının teslim edileceği 15 Şubat günü geldiğinde, zaten öyle ya da böyle, hiç kimse için fark etmezdi.

Kış erken bastırmıştı. Havalar daha Kasım başlarında soğumuştu bile. İnsanlar bunun yaşadıkları en sert kış olduğunu söylüyor, kar fırtınalarının birbirini izlemesinden ötürü kimsenin suçlanamayacağının altını çiziyorlardı. Bir zamanlar kar fırtınalarının aydınlatılmamış yollar üzerinde başıboş koşturmadığını, ısıtılmamış evlerin önünde kol gezmediğini, trenleri durdurmadığını, geride yüzlerce ceset bırakmadığını unutmuş görünüyorlardı.

Danagger Kömür’den Taggart Transcontinental'a yakıt teslimi ilk olarak Aralık ayının son haftasında gecikti. Danagger’ın kuzeni, bu konuda elinden bir şey gelemeyeceğini söyledi. İşçiler artık kuzeni Kenneth’in günündeki gibi çalışmıyorlardı. Moralleri düzelsin diye iş gününü altı saate indirmek zorunda kalmıştı. İşçiler sakarlaşmış, salaklaşmalardı görünüşe göre. Tabiî ki, bu, önceki yönetimin uyguladığı sert disiplinden yorulmuş olmalarından ötürü böyleydi. On, oniki yıldır çalışan ustabaşılardan bazıları hiç bir sebep göstermeden istifa edip gitmeyi seçmişse, bu onun suçu değildi. Kendisinin getirdiği yönetici kadroyla işçiler arasında anlaşmazlıklar çıkıyorsa, bu da onun suçu değildi. Bir kere yeni yöneticiler, o eski köle güdücülerden çok daha liberal davranıyorlardı. Bir alışma

süresi herhalde, diyordu. Taggart Transcontinental'a gidecek yakıtın son gece İngiltere Halk Devleti'ne yollanmak üzere Küresel Yardım Bürosu'na verilmesi de onun suçu değildi. Acil durum vardı ortada. İngiltere halkı açlıktan ölüyordu. Tüm fabrikaları kapanıyordu. Ayrıca Bayan Taggart da mantıksız davranıyordu, çünkü teslimat alt tarafı bir tek gün gecikmişti.

Gecikme bir tek günlüktü. Ama elliüç vagon dolusu marul ve portakal yükleyip California'dan New York'a gidecek 386 numaralı marşandizin seferinde üç günlük bir gecikmeye yol açmıştı. 386 numaralı marşandiz, kömür ikmal istasyonundaki yan hatta bekleyip durmuş, ama yakıt bir türlü gelmemişti. Sonunda tren New York'a vardığında da marullarla portakalları Doğu nehrine dökmek gerekmişti. Zaten California antrepolarında da fazla uzun beklemişlerdi, çünkü sefer sayıları yönergelerle azaltılmış, lokomotiflerin de altmış vagondan fazlasını çekmesi yasaklanmıştı. California'daki üç marul üreticisiyle Imperial Valley'deki iki marul üreticisinin iflas edip işletmelerini kapattığını yalnızca dostlarıyla meslektaşları fark etti. New York'da bir kabzımal firmasının battığını, o firmanın borçlu olduğu bir su tesisatı şirketiyle, tesisatçıya kurşun boru satmış olan toptancının da kepenk indirdiğini hiç kimsenin ruhu duymadı. Gazetelere bakılırsa, bir yanda açlıktan ölmekte olan insanlar varken, şirketlerin batmasına üzülmenin sırası değildi, çünkü onlar alt tarafı kâr amacı güden özel girişimlerdi.

Küresel Yardım Bürosu'nun kömürleri Atlas Okyanusu'nu aşıp İngiltere Halk Devleti'ne hiçbir zaman ulaşamadı. O gemileri Ragner Danneskjöld ele geçirdi.

Danagger Kömür'ün Taggart Transcontinental'a ikinci kere teslimat geciktirmesi Ocak ayı ortasında oldu.

Danagger'ın kuzeni telefonda elinden bir şey gelmediğini, hırıldayan bir sesle söyledi. Madenleri üç gün kapalı kalmıştı. Nedeni, iş makineleri için dişli yağlama yağının gelmemiş olmasıydı. Taggart Transcontinental'a yakıt dört gün geç teslim edildi.

Bir zamanlar Connecticut'tan Colorado'ya taşınmış olan Quinn Bilyeli Yataklar Fabrikası'nın sahibi Bay Quinn, Rearden Çelik siparişini getirecek treni bir hafta bekledi. Sonunda tren geldiğinde, fabrikanın kapılarına kilit vurulmuştu bile.

Bilyeli yatakların gelmesini beklerken makineleri boş duran, ama işçilerine tam ücret ödeyen Michigan şirketiyle, yeni motor bekleyen Oregon Kereste Şirketi'nin batışını kimse görmedi. Iowa'daki tomruk firması da mal gelmediği için batmıştı. Illinois'de bir inşaat müteahhidinin, doğramaları vaktinde alamadığı için anlaşmaları iptal edildi, yaptığı evleri satın alanlar da sokakta kaldılar, var olmayan çareler aramaya başladılar.

Ocak sonunda gelen kar fırtınaları Kayalık dağlarındaki geçitleri tıkadı, Taggart Transcontinental'ın ana hattı üzerinde on metre yüksekliğinde beyaz duvarlar oluştu. Yolu açmaya çalışan adamlar ilk birkaç saat dolduğunda bu uğraşlarından vazgeçtiler. Küreleme makinelerinin döner dişlileri birer birer kırılıyordu. İki yılı aşkın bir süredir onarımları düzenli yapılmıyordu. Yeni makineler gelmemişti. İmalâtçısı, Orren Boyle'dan çelik alamadığı için kepenk indirmişti.

Batıya gitmekte olan üç tren, Kayalık dağlarının yüksekliklerindeki Winston İstasyonu'nda yan hatta alınıp bekletildiler. Bu istasyonda Taggart Transcontinental'ın ana hattı, Colorado'nun kuzeybatı noktasından geçmekteydi. Oradakiler de beş gün boyunca yardım beklediler. Trenler

fırtınanın içinden geçip oralara ulaşamıyordu. Lawrence Hammond'ın ürettiği son kamyonlar, dağ yollarının buzlu geçitlerinde arızalandı. Bir zamanlar Dwight Sanders'ın yapmış olduğu en iyi uçaklar yola çıkarıldı, ama Winston İstasyonu'na onlar da ulaşamadı. Fırtınayla mücadele edemeyecek kadar yaşlanmıştı uçaklar.

Trenlerde sıkışıp kalmış yolcular, pencereden Winston İstasyonu'nun ışıklı barakalarına bakıyorlardı. İkinci gece istasyon ışıkları da söndü. Üçüncü akşam yaklaştığında, trenlerdeki ışıklar, kaloriferler ve yiyecekler de bitmişti. Kar yağışının ara verdiği, ışıksız dünyanın yıldızsız gökle birleşip kapkara bir boşluk yarattığı zamanlarda, yolcular kilometrelerce ileriyi görebiliyorlardı. Güneye doğru baktıklarında, orada rüzgârla kıvrılıp duran küçük bir alev dili görmekteydiler: Wyatt Meşalesi.

Altıncı günün sabahında trenler yeniden hareket edebildiğinde, Utah, Nevada ve California yamaçlarından yavaşça inmeye koyuldular. Tren mürettebatı yol üstünde duman çıkmayan bacaları, iki yana sıralanmış, kepenk indirmiş küçük fabrikaları görebiliyorlardı. Buradan son geçişlerinde kapalı değildi bu fabrikalar.

Bertram Scudder, "Fırtınalar Tanrının işidir," diyordu. "Havanın kötülüğü, hiç kimsenin sosyal sorumluluğu değildir."

Wesley Mouch'un kararıyla çıkarılan kömür vesikaları, evlerin günde ancak üç saat ısıtılmasına yetiyordu. Ne yakacak odun vardı, ne soba yapacak metal vardı, ne de evlerin duvarlarını delip yeni tesisat yapmak için âletler vardı. Profesörler tuğla ve tenekeden yaptıkları uydurma sobalar içinde, kütüphanelerindeki kitapları yakmaya başlamışlardı. Meyve üreticileri de bahçelerindeki ağaçları yakıyordu.

Bertram Scudder, “Yokluklar insanların ruhunu güçlendirir,” diye yazmaktaydı. “Bu tip durumlar, sosyal disiplinin çeliğine su verir. Tek tek insanları, birer tuğla gibi alıp harika bir toplum hâlinde birleştiren çimento, fedakârlıktır.”

Francisco d’Anconia bir röportaj sırasında şöyle demişti: “Bir zamanlar büyüklüğe üretimle ulaşılacağına inanan ulusa şimdi, sızlanmayla büyümenin mümkün olduğu söyleniyor.” Ne var ki bu sözleri basında yer bulamamıştı.

O kış bir tek iş dalında büyüme yer aldı, o da eğlence sektörüydü. İnsanlar yiyecek ve ısınma bütçelerinin bataklığından kuruşları kurtarıyor, bazen yemek bile yemiyor, sinemalara koşuyor, birkaç saatliğine korku filmleri seyrederek en kaba ihtiyaçlarını unutmaya çalışıyorlardı. Ocak ayında tüm sinemalar, gece kulüpleri ve bowling salonları, Wesley Mouch’un emriyle kapandı. Amaç yakıt tasarrufuydu. Bertram Scudder, “Eğlence bir temel ihtiyaç değildir,” diye yazıyordu.

Dr. Simon Pritchett, dersin ortasında birdenbire hıçkırıklara boğulan bir genç kıza, “Filozof bir tavır benimsemeyi öğrenmelisin,” dedi. Superior Gölü üzerindeki bir yerleşim yerine yardım amacıyla düzenlenen geziye katılmış, geri dönmüştü kız. Orada bir anneyi, açlıktan ölen genç oğlunun cesedine sarılmış durumda görmüştü. Dr. Pritchett, “Absolü diye bir şey yoktur,” dedi ona. “Realite yalnızca bir hayaldir. O kadın, oğlunun öldüğünü nereden biliyor? Oğlunun bir zamanlar var olduğunu nereden biliyor?”

Papazlar çadırlarda insanoğlunun doğaya karşı elinden bir şey gelmeyeceğini, bilimin bir yalan olduğunu, insan zihninin başarısızlığa mahkûm olduğunu, aslında insanın, aklıyla gurur duyduğu için cezalandırılmakta olduğunu haykırırken, umutsuz yüzleri, yalvaran gözleriyle insanlar o çadırları

dolduruyorlardı. Orada, insanoğlunun kendini yarılan tren raylarından ya da patlayan kamyon lastiklerinden koruyabilmek için tek umudunun, mistik sırlara inanmak olduğunu dinliyorlardı. Mistik sırların anahtarı da sevgiydi. Sevginin, kendini silmenin, başkalarının ihtiyaçları uğruna kendini feda etmenin gerekliliğini haykırıp duruyorlardı çadırlarda.

Orren Boyle da kendini sildi, başkalarının ihtiyaçlarına feda etti. Almanya Halk Devleti'ne satılmak üzere, Küresel Yardım Bürosu'na on bin ton inşaat çeliği sattı. Çeşitli biçimlerde hazırlanmış bu çelikler aslında Atlantic Southern Demiryolu için hazırlanmıştı. Orren Boyle, Atlantic Southern'ın panik içindeki başkanıyla konuşurken, gözlerinde kendi haklılığına inanan ıslak, odaksız bakışlarla, "Çok zor bir karardı," dedi. "Ama sizin zengin bir anonim şirket olduğunuzu, oysa Almanya halkının çok kötü durumda olduğunu göz önüne aldım. İhtiyacın her şeyden önce geldiği ilkesine uygun davrandım. Kuşkuya düştüğümüz anda, güçlüleri değil, zayıfları düşünmemiz gerekir." Atlantic Southern'ın başkanı, aslında Orren Boyle'un Washington'daki en değerli dostunun, Almanya Halk Devleti İkmal Bakanlığında görevi bir arkadaşı olduğunu duymuştu. Ama niyetini etkileyen şeyin bu mu, yoksa gerçekten fedakarlık ilkesi mi olduğunu kimse bilemezdi, zaten bu neticeyi değiştirmezdi. Boyle kendini feda etme İnancının peygamberi de olsa, yapacağı ancak bu olurdu. Bu durum, Atlantic Southern'ın başkanını sessizleştirdi. Kendi demiryolunu, Almanya halkından daha çok düşündüğünü itiraf etmeye cesaret edemedi; fedakarlık ilkesine karşı sesini yükseltemedi.

Ocak ayı boyunca Missisippi'nin suları habire yükseliyor fırtınalar suları çoğaltıyor, rüzgârlar da bu akışın yoluna çıkan

her şeyi öğütüp yok etmesini kolaylaştırıyordu. Şubatın ilk haftasında bir tipi gecesi, Atlantic Southern'ın Missisippi üzerindeki köprülerinden biri, bir yolcu treninin geçişine dayanamayıp çöktü. Lokomotifle ilk beş vagon, çatırdayan kirişlerle birlikte seksen metre aşağıdaki fışkırıp köpüren kara suların içine düştü, trenin geri kalanı, köprünün sağlam kalan ilk üç ayağı üzerinde durdu.

Francisco d'Anconia, "Hem pastayı komşuya yedirip, hem de pastam olsun diyemezsiniz," dedi. Kamuoyunun sesine liderlik edenlerin ona yönelttiği saldırıların yanında, kazanın dehşetinden kaynaklanan çığlıklar solda sıfır kaldı.

Atlantic Southern'ın baş mühendisinin, köprüyü sağlamlamak için gereken çelikleri alamayınca altı ay önce istifa ettiği fısıldanıyordu. Ayrılırken şirkete köprünün tehlikeli olduğunu da söylemişti. New York'un en büyük gazetesine bir mektup yazmış, kamuoyunu da tehlikeye karşı uyarmıştı. Ama gazete o mektubu yayınlamamıştı. Dolaşan fısıltılar, köprünün ilk üç ayağının dayanma nedenini, bunların Rearden Metal'le onarılmış olmasına bağlıyordu. Ama demiryolu şirketi, Eşit Paylaşım Yasası nedeniyle ancak beş yüz ton Metal alabilmişti.

Resmî soruşturmalar sonunda ortaya çıkan tek sonuç, Missisippi üzerinde daha küçük şirketlere ait iki köprünün kullanımdan çıkarılması oldu. Bu demiryolu şirketlerinden biri iflas etti, diğeri o hattı kapattı, rayları söktü, Taggart Transcontinental'ın Missisippi köprüsüne doğru bir hat döşedi. Atlantic Southern da aynı şeyi yaptı.

Bedford, Illinois'daki büyük Taggart Köprüsü, Nathaniel Taggart tarafından yapılmıştı. Nat Taggart bu uğurda devletle yıllarca süren bir mücadeleye girmişti, çünkü o sıra, nehir teknecilerinin şikâyeti üzerine mahkemelerin verdiği bir karar

söz konusuydu. Tekneciler, demiryollarının yıkıcı rekabet yaptığını, bu nedenle kamu çıkarlarına bir tehdit oluşturduğunu iddia etmiş, Missisippi üzerindeki köprülerin yasaklanmasını istemişlerdi. Mahkeme de Nathaniel Taggart'a köprüyü yıkmasını, yolcularını nehrin iki yakası arasında teknelerle taşımasını emretmişti. Sonunda Taggart bu davayı Yüksek Mahkeme'de kazandığında, yargıçların olumlu ve olumsuz oyları arasında bir tek oy fark vardı. Artık Nathaniel Taggart'ın köprüsü, koca kıtayı tek parça hâlinde tutan en önemli bağlantıydı. Soyundan gelen son kişi de, başka neler ihmale uğrarsa uğrasın, o köprünün her zaman kusursuz durumda olmasını hayatının en önemli işi hâline getirmişti.

Küresel Yardım Bürosu tarafından okyanus ötesine sevk edilen çelikler Almanya'ya varamamış, Ragnar Danneskjöld'un eline geçmişti, ama bunu büro dışında bilen yoktu. Gazeteler Ragnar Danneskjöld'un faaliyetlerinden söz etmeyi çoktan kesmişlerdi.

Kıtlık büyüyüp piyasadan elektrikli ütüler, ekmek kızartıcıları, çamaşır makineleri ve diğer elektrikli âletler yok olmaya başladıktan sonra...insanlar yavaş yavaş sorular sormaya, söylentilere kulak kabartmaya başladılar. D'Anconia Bakır'ın yüklediği gemilerden hiçbirinin ABD limanlarına varamadığını, Ragnar Danneskjöld'un hepsini yakaladığını öğrendiler.

Sisli kış gecelerinde, rıhtımlarda denizciler fısıldaşıyor, tüm yardım gemilerini Ragnar Danneskjöld'un ele geçirdiğini, kargolara el koyduğunu, ama bakıra hiç dokunmadığını söylüyorlardı. D'Anconia gemilerini yüküyle birlikte batırmaktaydı. Mürettebatın filikalarla kaçıp canlarını kurtarmasına izin veriyordu ama bakır hep okyanusun dibini

boyluyordu. Bu hikâye, anlaşılamayan karanlık bir efsane olarak kulaktan kulağa yayılmaktaydı. Danneskjöld'un neden bakırı almadığı sorusuna hiç kimse cevap bulamamıştı.

Şubat'ın ikinci haftasında yayınlanan bir yönerge, bakır tellerden ve elektrik enerjisinden tasarruf sağlamak amacıyla asansörlerin yirmibeşinci kattan yukarıya çıkmasını yasakladı. Binaların üst katları boşaltılmaya başladı. Boyanmamış suntalardan barikatlar, merdivenleri de o noktada kesti. Özel izinlerle bazı istisnalar tanınıyordu. Bu istisnalar "temel ihtiyaç" türündendi. Ancak birkaç büyük firmayla, lüks oteller bu izni koparabilmişti. Kentin yukarıları kesilmiş gibi oldu.

New York halkı hiçbir zaman havanın nasıl olduğunu düşünmek zorunda kalmamıştı. Fırtınalar o güne kadar, trafiği yavaşlatan, ışıklı mağaraların önlerinde küçük su birikintileri oluşturan can sıkıcı şeyler olagelmişti. Oysa şimdi, yağmurluklarına, kürklerine sarınmış, gece iskarpinleri giymiş insanlar rüzgâra karşı ilerlerken, fırtınanın kent içinde bile davetsiz bir misafir olabildiğini görmekteydiler. Dar sokaklarda uçuşan karlar arasında yürüyenlerse, asıl davetsiz misafirin kendileri olduğunu, rüzgârın geçiş önceliğine sahip olduğunu hissederek korkmaya başlamışlardı.

Rearden, rayları gününde teslim edemeyeceğini söylediği zaman Dagny, "Artık fark etmez, Hank, unut onu, önemi yok," demişti. Rearden bir türlü bakır satın alabileceği birini bulamıyordu. "Boş ver, Hank." Rearden cevap vermedi.Rearden Çelik'in ilk başarısızlığını asla unutamazdı.

15 Şubat gecesi rayların bir ekleminde plaka çatladı, Winston, Colorado'ya yarım mil kala lokomotif raydan çıktı. Orası yeni gelecek rayların döşeneceği yerlerden biriydi. Winston'daki istasyon görevlisi içini çekti, vinç ve tamir ekibi

istetti. Küçük bir kazaydı ne de olsa. Kendi sorumluluğu altındaki bölgede böyle şeyler zaten iki üç günde bir oluyordu. Artık alışmaya başlamıştı.

O akşam Rearden paltosunun yakasını kaldırmış, şapkasının kenarını gözlerinin üstüne eğmiş, uçuşan karlar dizlerine yüksele yüksele, Pennsylvania'nın ücra bir köşesindeki terk edilmiş bir açık kömür ocağında dolaşıyor, kendi getirdiği kamyonlara hırsızlama yüklenen kömürlere nezaret ediyordu. Maden hiç kimseye ait değildi. Burayı işletmenin maliyetine kimse dayanamıyordu. Ama açlıktan ölmek üzere olan bir kenar mahalleden, kaba sesli, kara gözlerinden öfkeli bakışlar saçan bir genç ortaya çıkmış, işsizlerden bir çete kurmuş, Rearden'la kömür teslimatına ilişkin bir anlaşma yapmıştı. Kömürü gece kazıp çıkarmışlar, gizli bir yere yığmışlardı. Paraları nakit ödeniyor, hiç soru sorulmuyor, hiç cevap verilmiyordu. Keskin bir sağ kalma arzusunun etkisi altında, bu gençler de, Rearden da, vahşiler gibi ticaret yapmaktaydılar. Ortada ne hak vardı, ne tapu, ne anlaşma, ne koruma...yalnızca karşılıklı verilen sözler ve o sözlere amansızca sadakat. Rearden bu genç liderin adını bile bilmiyordu. Kamyonlar yüklenirken onun çalışmasını seyrediyor, bir kuşak erken doğsa bu adam büyük sanayici olurdu, diye düşünüyordu. Oysa şimdi, herhalde ömrünü birkaç yıl sonra bir suçlu olarak noktalayacaktı.

Dagny aynı akşam Taggart Yönetim Kurulu'nun karşısındaydı.

Süslü püslü Yönetim Kurulu odasında, pırıl pırıl cilalı masanın çevresinde, yetersiz ısı nedeniyle üşüyerek oturmaktaydılar. Bu adamlar onlarca yıllık kariyerleri boyunca güvenliklerini, yüzlerinde hiçbir ifade bulunmayışına, sözlerinin muğlâk oluşuna, giysilerinin

kusursuz oluşuna borçluydular. Ama şu anda, giydikleri kazaklar göbeklerinin üzerinde gerilmiş, kaşkollar boyunlarına dolanmıştı. İkide bir duyulan öksürükler makineli tüfeğin çatırtıları gibi birbirine ekleniyordu.

Dagny, Jim'in her zamanki performansına göre o sakin düzgünlüğünü biraz kaybetmiş olduğunu gözlemliyordu. Otururken başını sanki boynunun içine doğru çekmişti. Gözleri kurul üyelerinin yüzlerinde biraz fazla hızlı dolaşıyordu.

Washington'dan gelen bir adam da aralarında oturmaktaydı. İşini ve mevkiini tam olarak bilen yoktu, ama buna zaten gerek de yoktu. Onlar onun Washington'dan gelen adam olduğunu biliyorlardı nasılsa. Adı Bay Weatherby idi. Şakakları kırlaşmaktaydı. İnce uzun yüzü, ancak yüz kaslarını zorlayarak kapatabildiği bir ağzı vardı. Bu durum yüzüne bir özenti ifadesi veriyor, ama zaten o yüzde başka herhangi bir ifade de bulunmuyordu. Kurul üyeleri onun bu toplantıda konuk mu, danışman mı, yoksa amir mi olduğunu bilmiyorlardı...zaten öğrenmemeyi de tercih ediyorlardı.

Başkan, "Bana öyle geliyor ki ilk ele almamız gereken problem, ana hattımızın çok kötü durumda oluşu," dedi. "Kritik durumda demeyi istemedim..." Durakladı, sonra dikkatle ekledi: "Elimizdeki tek iyi raylar John Galt...yani...Rio Norte Hattı."

Bir üye, sözü başkasının devralmasını umuyormuş gibi tedbirli bir sesle konuştu: "Kritik seviyelere ulaşan ekipman açığımız düşünülürse, ayrıca bunları zararına çalışan bir tâli hattın hizmetinde kullandığımız da dikkate alınırsa.. Sustu. Bunları dikkate alınca ya da düşününce neler olacağını söylemedi.

Düzgün bıyıklı, incecik, solgun yüzlü bir adam söze karşıtı: “Rio Norte Hattı artık bir malî yük hâline geldi. Belki de şirket o yükü taşıyamaz olacak...yani eğer bazı düzenlemeler yapılmazsa...” O da sözünü bitirmedi. Dönüp Bay Weatherby’ye baktı. Bay Weatherby bunu görmemiş gibi davrandı.

“Jim,” dedi başkan. “Sanırım sen Bay Weatherby’ye durumu anlatabilirsin.”

Taggart’ın sesinde o öğrenilmiş düzgünlük hâlâ vardı, ama bu da kırık camlar üzerine sımsıkı gerilmiş bir kumaşı hatırlatan türden düzgünlüktü. Aradan sivri uçlar da zaman zaman belli oluyordu. “Sanırım herkes de biliyor ki, ülkenin tüm demiryollarını etkileyen genel sorun, şimdiye kadar rastlanmadık orandaki aksiliklerdir. Tabiî bunun geçici bir şey olduğunu hepimiz biliyoruz, ama şu an için demiryollarının durumu, çaresiz olarak tarif edilebilecek bir hâlde bulunuyor. Açık konuşmak gerekirse, Taggart sisteminin içinden geçtiği alanlarda kapanan fabrika sayısının bu kadar çok olması mali yapımızı mahvetti. Her zaman en dengeli gelirlerimizi yaratan bölgelerde, hatlar şimdi zararına çalışmaya başladı. Eskiden yedi fabrikanın malı için çalıştığımız bir bölgede üç fabrika kalınca, aynı yoğunlukta bir tarife uygulamak olanaksız. Onlara aynı hizmeti veremiyoruz...en azından...şimdiki fiyatlarla veremiyoruz.” Bay Weatherby’ye doğru baktı, ama Bay Weatherby bunun farkına varmamış gibi gözüktü. Taggart, sesindeki sivrilikler daha belirginleşerek konuştu: “Bana öyle geliyor ki, müşterilerimizin tutumu haksızdır. Çoğu zaten rakiplerinden şikâyet eder dururlardı. Kendi alanlarındaki rekabeti ortadan kaldırmak için çeşitli yerel tedbirler alınmasını sağladılar. Şimdi herbiri kendi alanında hemen hemen tek başına kaldı, ama demiryolunun koskoca

bir bölgenin malını taşımak için aldığı fiyatı, bir tek fabrikanın malını taşırken sürdüremeyeceğim anlamayı reddediyorlar. Trenlerimiz oralara zararına çalışıyor. Buna rağmen nakliye ücretlerindeki her artışa karşı çıkıyorlar.”

Bay Weatherby yumuşak bir sesle, “Her artışa mı?” diye sordu. Şaşırmış gibi davranmayı iyi başarmıştı. “Onların tavrı bu değil.”

Başkan, “Eğer ciddiye almayı reddettiğim bazı söylentiler doğruysa...” diye başladı, ama sesindeki paniğin belli olmasından ötürü bir saniye sonra susmak zorunda kaldı.

Bay Weatherby sevimli bir sesle, “Jim,” dedi. “Sanırım en iyisi, ücretleri yükseltmekten hiç söz etmememiz olacak.”

Taggart aceleyle, “Ben şu anda herhangi bir ücret artışı öneriyor değildim,” dedi. “Konuya atıf yapışım, genel durumu anlatabilmek içindi.”

Titrek sesli bir ihtiyar, "Ama Jim,” dedi. “Ben sanıyordum ki senin Bay Mouch üzerindeki etkilerin...yani onunla dostluğun sayesinde...”

Sustu. Diğerleri ona ciddi bakışlarla bakmaktaydılar. Yazılı olmayan bir kurala ihanet etmişti. Bu tür bir başarısızlığı itiraf etmek olmazdı. Jim’in güçlü dostluklarının nasıl esrarengiz biçimlerde işlediğini, bu dostluklardan hangi nedenle sonuç çıkmayabildiğini tartışmak kabul edilemezdi.

Bay Weatherby rahat bir sesle konuştu. “Aslına bakarsanız Bay Mouch’un beni buraya yollama nedeni, demiryolu sendikalarının ücret artış talepleriyle, müşterilerin nakliye indirimi taleplerini tartışmak içindi.”

Bunu sıradan bir ciddiyet havasında söylemişti. Bu taleplerin gazetelerde aylardan beri tartışılmakta olduğunu bu adamların da bildiğinin farkındaydı. Zihinlerindeki korkunun aslında gerçeğin kendisinden değil, isimlendirilmesinden

kaynaklandığını da biliyordu. Sanki gerçeğin kendisi ortada yokmuş da, o adını anarsa var oluverecekmiş gibi. Kendisinin bu gücünü kullanıp kullanmayacağını görmeye gelmişler gibi. Şu anda da kendisi, o gücü kullanacağını ilan etmiş bulunuyordu.

Adamların durumu, bir itiraz çığlığı koparmalarını haklı kılar mahiyetteydi. Öyle bir ses çıkmadı. Kimse ona cevap vermedi. Derken James Taggart, öfke ifade etmeye niyetlenen, ama ancak belirsizlik yansıtabilen o ısırgan, sinirli ses tonuyla konuştu: "Ben olsam, Buzzy Watts'ın Ulusal Nakliye Konseyi'ndeki önemini pek abartmazdım. Washington'da çok gürültü çıkarıyor, çok ziyafetler veriyor, ama yine de onu fazla ciddiye almayı tavsiye etmem."

Bay Weatherby, "Eh, bilemem," dedi.

"Bak, Clem, geçen hafta Wesley'nin ona randevu vermediğini çok iyi biliyorum."

"Doğru. Wesley çok meşgul bir insan."

"On gün önce Gene Lawson o şatafatlı partiyi verdiğinde de, hemen hemen herkes orada olduğu hâlde, Buzzy Watts davetli değildi."

Bay Weatherby barışçı bir tavırla, "O da doğru," dedi.

"Bu durumda, Bay Buzzy Watts için bahse girmezdim, Clem. Bunun beni kaygılandırmasına da izin vermezdim."

"Wesley tarafsız bir insandır," dedi Bay Weatherby. "Kendini kamu hizmetine adamıştır. Ülkenin tümünün çıkarlarını, başka her mülâhazanın üstünde tutar." Taggart dikleşti Bildiği tüm tehlike işaretleri arasında en kötüsü bu cümleyi. '"Wesley'nin sana, aydın bir işadamı, değerli bir danışman ve en yakın dostlarından biri olarak büyük saygı duyduğunu kimse inkâr edemez, Jim." Taggart'ın gözleri hızla ona döndü. Bu söz daha da beterdi. "Ama kamu çıkarları

söz konusu olduğunda Wesley'nin kendi kişisel duygularını ve dostluklarını feda edemeyeceğini de kimse iddia edemez "

Taggart'ın yüzü ifadesizdi. Duyduğu korku ve dehşet, kelimelerle ve yüz kaslarıyla ifade edilmesine asla izin verilmeyen şeylerden kaynaklanıyordu. Kabullenmek istemediği bir düşünceden gelen bir korkuydu. Kendisi çok uzun zamandan beri çok sayıda ve çeşitli nitelikteki olaylarda "kamu" olagelmişken, şimdi bu sihirli ünvanın, arkasına takılmış "yarar"ıyla birlikte Buzzy Watts'a aktarılmış olduğunu görüyordu.

Ama telaşla sorduğu soru başka bir şey oldu: "Benim kişisel çıkarlarımı kamu yararından önde tuttuğumu ima ediyor değilsin, öyle değil mi?"

"Elbette ki hayır," dedi Bay Weatherby. Yüzündeki ifade hemen hemen bir gülümsemeydi. "Tabiî ki hayır. Hele sen, Jim. Senin halka sahip çıkma ruhun...anlayışın...herkesçe bilinir. Zaten Wesley de o nedenle durumu tüm açılardan görmeni istiyor."

"Evet, tabiî," dedi Taggart. Tuzağa kısılmıştı.

"Evet. Durumu bir de sendikanın açısından düşün. Belki onlara zam vermeye durumun elvermez, ama geçim standardı göklere fırlarken var olmayı nasıl sürdürsünler? Yemek yemek zorundalar, öyle değil mi? O her şeyden önde gelir...demiryolu olsun ya da olmasın." Bay Weatherby'nın ses tonunda kendini çok haklı gören bir basitlik vardı. Sanki hepsinin bildiği bir başka anlamı formül hâlinde aktarıyordu. Gözleri dosdoğru Taggart'a bakmaktaydı. Söylenmemiş şeylere özel vurgu yapar gibi. "Demiryolu sendikalarının yaklaşık bir milyon üyesi var. Ailelerini, bakmakla yükümlü olduklarını ve fakır akrabalarını hesaba katarsanız...günümüzde bunlar kimde yok ki...karşınıza beş

milyon oy çıkar. Yani...beş milyon kişi çıkar. Wesley'nin bunu düşünmesi şart.Onların psikolojisini düşünmek zorunda. Sonra bir de halkı düşün. Senin koyduğun nakliye ücretleri, herkesin para kazandığı günlerde konulmuş şeyler. Ama bugün artık o paralar hiç kimsenin ödeyemeyeceği düzeyde kaldı. Ülkenin her yanında insanlar bu durumdan avaz avaz yakınıp duruyor." Yine gözlerini Taggart'a çevirdi. Yalnızca bakmakla yetindi, ama bakışında sanki göz kırpıyormuş gibi bir hava vardı. "Onlar çok kalabalık,Jim Şu anda onları mutsuz eden pek çok şey var. Trenlerin taşıma ücretlerini düşüren bir devlet, pek çok insanın minnet duymasını sağlayacaktır."

Ona cevap veren sessizlik öyle derindi ki, içine düşen şeylerin dibe çarpışını duymaya olanak yoktu. Taggart da herkes gibi, Bay Mouch'un kişisel dostluklarını hangi tür amaçlar uğrunda feda edeceğini anlamıştı.

Dagny'nin sesinin o sessizlik içinde haşin bir titreşim yayması, onun konuşmak istememesinden, buraya konuşmamak üzere gelmesinden, ama kendini tutamamasından kaynaklanıyordu:

"Bunca yıldır her istediğinizi elde etmiş miydiniz, baylar?"

Gözlerin birdenbire ona dönmesi, beklenmedik sese istemeden verilen bir cevap gibiydi. Ama sonra gözler çabucak ondan kaçtı, masanın üzerine, duvarlara, ondan başka her yere baktı. Bu seferki de, sesin anlamına bilinçli bir cevaptı.

Bunu izleyen sessizlikte Dagny onların fena hâlde bozulduğunu hissetti. Sanki odadaki hava nişasta gibi bir maddenin etkisiyle yoğunlaşıyordu. Bozuk çalıyorlardı, ama Dagny bunun Bay Weatherby'ye karşı olmadığını da

seziyordu. Kendisine karşıydı. Soruya cevap vermemekle yetinseler, buna dayanabilirdi. Ama onun midesini bulandıran, hem kendisini yok farz ediyormuş gibi numara yapmaları, hem de bir yandan...ona kendi usullerince cevap vermeleriydi.

Başkan, Dagny'ye hiç bakmadan, sesine angaje olmayan bir hava vererek, ama yine de amaçlı konuşmaya çalışarak sesini yükseltti: "Eğer güç mevkilerinde yanlış adamlar olmasa, Buzzy Watt'la Chick Morrison gibileri olmasa, pek bir zararı olmazdı, her şey yoluna girerdi."

Soluk tenli, bıyıklı bir adam, "Yo, doğrusu Chick Morrison'a kaygılanmaya değmez," dedi. "Onun en üst düzeylerle dirsek teması yok. Yani, gerçek anlamda yok. Asıl zehirli yılan Tinky Holloway."

Boynuna yeşil kaşkol sarmış, iri yarı adam, "Ben durumu umutsuz görmüyorum," dedi. "Joe Dunphy ile Bud Hazleton, Wesley'ye çok yakınlar. Onların nüfuzu sürerse, durumumuz kötüleşmez. Ama Kip Chalmers'la Tinky Holloway gerçekten tehlikeli"

Taggart, "Kip Chalmers'ı ben idare ederim," dedi.

Odanın içinde Dagny'ye bakmaktan rahatsızlık duymayan tek kişi Bay Weatherby idi Ama gözleri ne zaman Dagny'ye dönse, bakışları boştu. Dagny onun bu odada görmediği tek kişiydi.

Bay Weatherby, Taggart'a bakarak, "Düşünüyorum da, Wesley'ye bir iyilik yapabilirsiniz," dedi.

"Wesley bana her zaman güvenebileceğini bilir."

"Şey, benim düşündüğüm, eğer sendikalara istedikleri zammı verirseniz, biz de nakliye ücretlerini düşürme konusunu şimdilik rafa kaldırabiliriz." "Bunu yapamam!" Sesi hemen hemen bir çığlıktı. "Ulusal Demiryolları İttifakı

zamlar konusunda ortak karar aldı, her üyesinin bunu reddetmesini şart koştu.”

Bay Weatherby alçak sesle, “Ben de onu demek istiyorum,” dedi “Wesley’nin o İttifak kararına bir balta vurmaya ihtiyacı var. Eğer Taggart Transcontinental gibi bir demiryolu teslim olursa, geri kalanı kolay olur. Wesley’ye çok yardımcı olmuş olursunuz. Minnet duyacaktır.”

“Ama...Tanrım...Clem! Kendimi mahkemede bulurum! İttifak’ın kuralları öyle!”

Bay Weatherby omuz silkti. “O da senin çözmen gereken bir sorun.”

“Nasıl, Tanrı aşkına?”

“Bilemem. O senin işin, bizim değil. Herhalde demiryolunu nasıl yöneteceğini sana devletin dikte etmeye başlamasını istemezsin, değil mi?”

“Yo, tabiî ki hayır! Ama...”

“Bize düşen, insanların doğru dürüst ücret alabilmesini ve doğru dürüst nakliye olanağına kavuşmasını garantiye almak. Bunları sağlamak senin işin. Ama tabiî sen bu işi yapamam diyorsan, o zaman...”

“Öyle bir şey söylemedim!” diye bağırdı Taggart telaşla. “Hem de hiç söylemedim!”

Bay Weatherby tatlı bir sesle, “İyi,” dedi. “Bunu başarmanın bir yolunu bulabilecek yetenekte olduğundan emindik.”

O, Taggart’a bakıyor, Taggart da Dagny’ye bakıyordu.

Bay Weatherby sandalyesinde tevazuyla arkasına yaslanarak, “Benimki yalnızca bir düşünceydi,” dedi. “Üzerinde düşünün diye ortaya atılmış bir düşünce. Ben burada misafirim. Burnumu sokmak istemem. Toplantının amacı...ana hattan ayrılan talî hatları konuşmaktı sanıyorum,

öyle değil mi?” Başkan, “Evet,” dedi, içini çekti. “Evet Şimdi...içinizden kimsenin yapıcı bir önerisi varsa...” Bekledi, ama kimseden ses çıkmadı. “Sanıyorum durumu hepimiz anladık.” Yine bekledi. "Bazı talî hatlarımızda faaliyeti sürdürmeye para yetiştiremeyeceğimiz anlaşılmış bulunuyor...Özellikle Rio Norte Hattı...bu nedenle de bir tür adım atmak zorundayız..”

Solgun tenli, bıyıklı adam, sesinde apansız beliren bir güvenle, “Bence Bayan Taggart’ı dinlemeliyiz,” dedi. Umut dolu, kurnaz bir ifadeyle öne doğru eğilmişti. Dagny cevap vermeyince adam ona dönüp sordu. “Ne diyorsunuz, Bayan Taggart?”

“Hiçbir şey.”

“Efendim?”

“Benim söyleyeceklerimin hepsi, Jim’in size okuduğu raporda var.” Alçak sesle, net ve sakin konuşuyordu.

“Ama hiçbir tavsiyede bulunmadınız.”

“Sunacak tavsiyem yok.”

“Ama ne de olsa...İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı olarak, bu demiryolu şirketinin politikaları sizi fazlasıyla ilgilendirmekte.”

“Bu demiryolu şirketinin politikaları üzerinde hiçbir yetkim yok.”

“Ama fikirlerinizi dikkate almayı isteriz.”

“Fikrim yok.”

Adam emir verir gibi resmi bir tonda, “Bayan Taggart, talî hatlarımızın korkunç bir zararla çalıştığını bilmiyor olamazsınız,” dedi. “Ve sizden de o hatlardan para kazandırmanızı bekliyoruz.”

“Nasıl?”

“Onu bilemem. O sizin işiniz, bizim değil.”

“Raporumda bunun artık neden İmkânsız hâle geldiğini belirtmiştim. Dikkatimden kaçan noktalar varsa, lütfen onları bana söyleyin.”

“Ben bilemem. Sizden bunu mümkün kılacak bir şeyler bulmanızı bekliyoruz. Bizim görevimiz, hissedarlara iyi bir kâr dağıtmak. Bunu sağlamak da sizin işiniz. Bu işi yapamayacağınızı düşünmemizi istemezsiniz ve...”

“İşi yapamam.”

Adam ağzım açtı, ama söyleyecek bir şey bulamadı. Dagny’ye şaşkın şaşkın baktı, formülün neden başarısızlığa uğradığını anlamaya çalışa.

Yeşil kaşkollu adam, “Bayan Taggart,” dedi. “Raporunuzda Rio Norte Hattı’nda durumun kritik olduğunu mu ima etmiştiniz?”

“Durumun umutsuz olduğunu belirtmiştim.”

“O hâlde nasıl bir adım öneriyorsunuz?”

“Hiçbir şey önermiyorum.”

“Sorumluluktan kaçmıyor musunuz?”

“Ya siz kendinizin ne yaptığınızı sanıyorsunuz?” Dengeli bir sesle, hepsine birden hitap ediyordu. “Sorumluluğun sizde olduğunu söylemeyeceğime mi güveniyorsunuz? Bizi bu noktaya getiren şeyin sizin lanet olası politikalarınız olduğunu söylemeyeceğimi mi sanıyorsunuz? İşte söylüyorum.”

Başkan sitemli bir sesle, “Bayan Taggart, Bayan Taggart,” dedi. “Aramızda kötü duygular olmamalı. Kimin suçu olduğunun artık bir önemi var mı? Geçmiş hatalar için kavga etmek istemiyoruz. Ekip olarak hepimiz gücümüzü birleştirmek, şirketimizi bu çaresiz acil durumdan kurtarmalıyız.”

Kır saçlı, soylu görünüşlü bir adam, toplantının başından beri sürdürdüğü sessizliği bozdu, ne yapılsa boşuna

olduğunun bilinci içinde, sessiz acılar ifade eden bakışını Dagny'ye çevirdi. İçinde birazcık umut kalmış olsa, bu bakışta anlayış ifadesi olacaktı. Kontrollü bir güceniklikle, "Sayın Başkan," dedi.

"Eğer şu anda pratik çözümler arıyorsak, sanırım trenlerimizin vagon sayısına ve hızlarına getirilen sınırları konuşmamız gerekir. Tüm uygulamalar arasında en büyük felâket o oldu. Bu sınırlamaların kaldırılması, gerçi bütün sorunlarımızı çözmez, ama durumu bir hayli rahatlatır. Bu lokomotif kıtlığında ve felç edici yakıt darlığında, yüz vagonu çekebilecek bir treni altmış vagonla yola çıkarıp, üç günde alabileceği yolu dört günde almaya mahkûm etmek, suç sayılacak bir çılgınlık. Benim önerim, çeşitli başarısızlıklar, kıtlıklar ve gecikmeler yüzünden mahvettiğimiz müşterilerin ve çökerttiğimiz bölgelerin hesabını çıkaralım, ardından da.."

"Bunu düşünmeyin bile," diye aksilendi Bay Weatherby. "Sınırlamaların kaldırılması gibi hayallere kapılmayın. Böyle bir şeyi düşünemeyiz. Bu konudaki konuşmaları bile dinleyemeyiz."

Kır saçlı adam, "Sayın Başkan, devam edeyim mi?" diye sordu.

Başkan ellerini iki yana açtı, gülümseyerek çaresizliğini belli etti. "Pratik bir yararı olmaz," dedi.

James Taggart ters bir sesle, "Bence tartışmaları Rio Norte Hattı'nın durumuna odaklayalım," diye söze karıştı.

Upuzun bir sessizlik oldu.

Yeşil kaşkollu adam, Dagny'ye döndü, hüzünlü ve tedbirli bir sesle, "Bayan Taggart," dedi. "Yalnızca bir varsayım olarak...eğer Rio Norte Hattı'nda kullanılan teçhizat elimizde olsaydı, kıtanın bir kıyısından diğer kıyısına nakliye için gerekli ihtiyaçlarımız karşılanmış olur muydu?"

“Yardımı olurdu.”

Solgun tenli, bıyıklı adam, “Rio Norte Hattı’nın rayları gibisi yok,” dedi. “Bütün ülkede eşi yok. Şu anda da ne fiyat verirseniz verin, öylesini almak olanaksız. O hatta üç yüz millik rayımız var. Baştan başa Rearden Metal. Bu aslında dört yüz millik ray demektir. Acaba artık önemli trafiği kalmamış bir hatta bu üstün nitelikli rayların ziyan edilmesinin bir hata olacağını söyleyebilir miyiz, Bayan Taggart?”

“O karar size ait.”

“Şöyle ifade edeyim: o rayları gelirsek, onarıma çok ihtiyacı olan ana hattımıza takviye yapsak nasıl olur?”

“Yardımı olur.”

Titrek sesli adam, “Bayan Taggart,” diyerek söze karıştı: “Rio Norte Hattı’nda önemli müşterilerin hâlâ kalmış olduğunu söyleyebilir miyiz?”

“Nielsen Motors’dan Ted Nielsen var. Başka da kimse yok.”

“Rio Norte Hattı’nın işletme maliyetinde tasarrufa gidilmesinin sistemin geri kalanındaki malî baskıları hafifletmeye yararı olur mu?”

“Yardımı olur.”

“O hâlde siz İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı olarak...” Birden sustu. Dagny sessizce ona bakıyordu. Adam, “Evet?” diye sordu.

“Sorunuz neydi?”

“Yani demek istiyorum ki...İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcımız olarak, durumdan bazı sonuçlar çıkarmayacak mısınız?”

Dagny ayağa kalktı, masanın çevresindeki yüzlere baktı. “Baylar” dedi. “Vermek istediğiniz kararı size söyleyenin ben

olmama, o kararın sorumluluğunu benim taşımama nasıl bir plânın sonucunda karar verdiniz, onu bilemiyorum. Belki son darbeyi vuran benim sesim olursa, uzun sürmüş bir cinayetin suçunun da benim üstüme kalacağını düşünmüşsünüz. Böyle bir numarayla ne sağlamak istediğinizi de düşünemiyorum, zaten bu numarayı yapabilmeniz için size yardım edecek değilim. Son darbe, diğer kişiler meyanında, sizin tarafınızdan vurulacak.”

Odadan çıkmak üzere döndü. Başkan yerinden doğrularak çaresizlik içinde, “Ama, Bayan Taggart...” diye seslendi.

“Lütfen yerinizde kalın. Lütfen tartışmaya devam edin...ve benim katılmayacağım oylamayı yapın. Ben oylamada çekimser kalıyorum. İstiyorsanız kenarda beklerim, ama ancak şirketin bir memuru olarak beklerim. Başka bir role sahipmiş gibi numara yapmam.”

Tekrar çıkmak üzere döndü, ama bu sefer de onu durduran, kır saçlı adamın sesi oldu: “Bayan Taggart, bu resmi bir soru değil, yalnızca benim kişisel merakım...ama acaba bana Taggart Transcontinental sisteminin geleceğiyle ilgili görüşünüzü söyler misiniz?”

Dagny ona anlayışlı bir ifadeyle bakarak, daha yumuşak bir sesle cevap verdi. “Ben geleceği ya da herhangi bir demiryolu sistemini düşünmeyi kestim. Trenleri çalıştırmaya, böyle bir şey mümkün olduğu sürece devam edeceğim. Bunun da fazla uzun süreceğini sanmıyorum.”

Masanın başından pencereye doğru yürüdü, orada durdu, toplantının kendi katkısı olmadan sürmesine izin verdi.

Kente bakıyordu. Jim ofis binasının en üst katına kadar elektrik kullanabilme izni almayı başarmıştı. Bu katın yüksekliğinden bakınca, kent yassılmış bir enkaz gibi

gözüküyordu. Arada tek tük sütunlar ışıklıydı. Kara göklere cevaben ancak onlar yükseliyordu.

Arkasında konuşmakta olan erkeklerin sesini dinlemedi. Mücadelelerinin kesik ve kopuk parçalarının daha ne kadar süre dökülüp yuvarlandığını bilmiyordu. Birbirini dürten ya da destekleyen sesler, geri kaçan, başkasını öne fırlamış gösteren sesler...kendi sözünü söylemek için değil, isteksiz bir kurbandan bir onay koparmak için devam eden tartışmalar, son kararı kazananın değil, kaybedenin vereceği bir savaş.

“Bana öyle geliyor ki...bence, sanıyorum...bana sorarsanız olması gereken...onu demek istemiyorum, ama...olayın her iki yönünü düşünürsek...bence hiç kuşku duyamayacağımız şey...bence yanlış olamayacak gerçek”

Kime ait olduğunu bilemediği bir sesin söylediği kelimeleri duydu:

“...bu nedenle de John Galt Hattı’nın kapatılmasını teklif ediyorum.”

Bilinmez bir sebep, adama hattın gerçek adını söyletmişti.

Sen de dayanmak zorunda kalmıştın, kuşaklar önce...senin için de çok zordu, ama bunun seni durdurmasına izin vermedin. Gerçekten bu kadar kötü müydü? Her neyse, biçimi farklıydı, ama yine acıydı alt tarafı...ve sen acının seni durdurmasına izin vermedin. Hangi türlüsü olursa olsun, durmadın, pes etmedin onunla yüzleştin. Benim yüzleşmem gereken de bu türlüsü. Sen mücadele ettin, ben de etmek zorundayım. Sen başardın. Ben de uğraşacağım...Kendi kafasının içinde, adanmışlık sözlerinin yoğunluğunu duyuyordu. Nat Taggart’la konuşmakta olduğunu anlaması için aradan zaman geçmesi gerekti.

Bundan sonra ilk duyduğu ses, Bay Weatherby’nin sesi oldu: “Durun bir dakika, çocuklar. Bir hattı kapatmadan önce

izin almanız gerektiğini unuttunuz mu?”

“Ulu Tanrım, Clem!” Taggart’ın sesi apaçık bir panik çığlığıydı. “Herhalde bu konuda da sorun çıkacak değil..

“Ben olsam pek de emin olmazdım. Unutmayın ki siz bir kamu hizmeti görmektesiniz, para kazansanız da, kazanmasanız da, ulaşımı sağlamak zorundasınız.”

“Ama bunun imkânsız olduğunu biliyorsun!”

“Eh, sizin için iyi tabii, hattı kapayınca siz sorununuzu çözüyorsunuz...ama böyle bir şey bizi nasıl etkileyecek? Colorado gibi bir eyaleti büsbütün ulaşımsız bırakacak...bu ne tür bir kamuoyu tepkisi doğurur hiç düşündünüz mü? Ama tabiî bunu dengelemek için Wesley’ye siz de karşılık olarak bir şey verirseniz, örneğin sendikalara ücret zamlarını verirseniz..

“Verememem! Ulusal İttifak’a söz verdim!”

“Söz mü? Eh, sen bilirsin. İttifakı zorlamak istemeyiz. Biz her şeyin daha çok gönüllülük esasına göre olmasını tercih ederiz. Ama zor günler yaşıyoruz. Neler olacağını hiç kimse bilemez. Herkes parasız kalır, vergi gelirleri düşerse, belki de...yani Taggart tahvillerinin yüzde elliden bir hayli fazlası bizim elimizde olduğuna göre...belki de demiryolu tahvillerinin altı ay içinde geri ödenmesini isteyebiliriz.”

Taggart, “Ne?!” diye bağırdı.

“...hattâ daha erken.”

“Ama yapamazsınız! Ah, Tanrım, yapamazsınız! Moratoryumun beş yıllık olduğu üzerinde anlaşmaya varılmıştı! Bir anlaşma o, bir yükümlülük! Ona güveniyoruz!”

“Yükümlülük mü? Biraz demode davranmıyor musun, Jim? Yükümlülük diye bir şey yoktur, ancak o anın gerekleri vardır. O tahvillerin ilk sahipleri de paralarının geri ödenmesini bekliyor,”

Dagny patlayıp gülmeye başladı.

Kendini tutamamış, içinden kabaran dürtülere karşı koyamamıştı. Ellis Wyatt'ın, Andrev Stockton'ın, Lawrence Hammond'ın ve diğerlerinin öcünü alma fırsatını tepemezdi. Kahkahadan kırılırken, "Teşekkürler, Bay Weatherby!" demeyi başardı.

Bay Weatherby ona şaşkın bakışlarla baktı. Soğuk bir sesle, "Evet?" diye sordu.

"O tahvillerin bedelini şu ya da bu biçimde ödeyeceğimizi zaten biliyordum. İşte ödüyoruz."

Başkan ciddi ciddi, "Bayan Taggart." dedi. "Ben dememiş miydim şeklindeki tutumların işe yaramayacağını bilmiyor musunuz? Geçmişte farklı davransak nasıl olurdu türünden konuşmalar yalnızca teoriktir. Bizim teoriyle uğraşacak vaktimiz yok. Eldeki pratik gerçeğe eğilmek zorundayız."

Bay Weatherby, "Öyle," dedi. "Öyle davranmalısınız. Pratik olmalısınız. Biz size bir değiş tokuş öneriyoruz. Siz bizim için bir şey yapın, biz de sizin için bir şey yapalım. Siz sendikalara ücret zammını verirseniz, biz de size Rio Norte Hattı'nı kapatma izni veririz."

"Pekâlâ," dedi James Taggart. Sesi boğulur gibi çıkmıştı.

Dagny pencere önünde durduğu yerden onların oy verişini dinliyordu. Sonunda John Galt Hattı'nın altı hafta sonra, 31 Mart günü kapatılacağını öğrendi.

Mesele şu birkaç dakikayı aşabilmek, diye düşündü. Şu birkaç dakikayı aş, sonra onun ardından gelen birkaç dakikayı aşmakla uğraş. Zamanla kolaylaşacak. Gün gelecek, hepsini aşmış olacaksın.

İlk birkaç dakika için kendine verdiği görev, mantosunu giymek ve odadan ilk çıkan kişi olmaktı.

Sonra asansöre binmek, Taggart Binası'nın en altına kadar sessizce inmek vardı. Onu da, karanlık lobiyi geçmek izleyecekti.

Lobinin yarısına kadar geldiğinde durdu. Duvara dayanmış duran bir adam vardı. Amaçlı bir bekleme pozundaydı. Amaç da Dagny'nin kendisiydi, çünkü adam dosdoğru ona bakıyordu. Önce onu tanıyamadı. Şu gördüğü yüzün o saatte, o lobide bulunabileceğine ihtimal vermediği için tanıyamadı.

"Merhaba, Slug," dedi adam yavaşça.

Dagny bir zamanlar kendine ait olan uzun mesafeyi aşmak için çaba göstererek cevap verdi; "Merhaba, Frisco."

"Sonunda John Galt'ı öldürdüler mi?"

Dagny zamanı düzenli bir sıralama içine sokmaya çalıştı. Soru şimdiki zamana aitti, ama karşısındaki ciddi yüz, Hudson nehri yamaçlarına ait, bu sözün Dagny için taşıyacağı tüm anlamları anlayan bir yüzdü.

"Bunu bu gece yapacaklarını nereden bildin?" diye sordu.

"Bir sonraki toplantıda atılacak adımın bu olduğu aylardır belliydi."

"Buraya neden geldin?"

"Bunu nasıl karşılayacağını görmek için."

"Bu olaya gülmek mi istiyorsun?"

"Hayır, Dagny. Gülmek istemiyorum."

Yüzünde eğlenme ifadesinden eser yoktu. Dagny güvenle konuştu. "Nasıl karşıladığımı bilmiyorum."

"Ben biliyorum."

"Aslında bekliyordum. Yapmak zorunda olduklarını da biliyordum. Şimdi aşmam gereken yalnızca..." Neredeyse bu gece diyecekti, ama onun yerine, "...işin uygulanması ve ayrıntıları," dedi.

Francisco onun koluna girdi. “Birer kadeh bir şey içebileceğimiz bir yere gidelim,” dedi.

“Francisco, neden bana gülmüyorsun? O hattı her zaman alaya almıştın.” “Gülerim...yarın. Seni uygulamalara ve ayrıntılara gömülmüş gördüğüm zaman. Bu gece değil.”

“Neden değil?”

“Yürü haydi. Bu konuyu konuşabilecek durumda değilsin.”

“Ben...” İtiraz etmek istiyordu, ama, “Yo, herhalde değilim,” dedi. Francisco onu sokağa çıkardı, Dagny kendini onun temposuna uymuş, yürür buldu. Francisco’nun parmaklarını kolunda hissediyordu. Francisco geçen bir taksiyi durdurdu, onun binmesi için kapıyı açtı. Dagny soru sormadan bindi. Debelenmekten vazgeçmiş bir yüzücü gibi rahatlamıştı. Bir erkeğin güven dolu hareketleri, canı böyle şeyleri unuttuğu anda, ona doğru fırlatılan bir cankurtaran simiti gibiydi. Rahatlaması sorumluluğu teslim etmekten değil, onu üstlenebilecek güçte bir erkeği görmekten kaynaklanıyordu.

Taksinin penceresinden geriye kayan kente bakarak, “Dagny, çelik kiriş yapmayı ilk düşünen adamı hatırla,” dedi. “Ne gördüğünü, ne düşündüğünü ve ne istediğini biliyordu. Hiçbir zaman ‘bana kalırsa’ demiyordu, ‘benim fikrime göre’ diyenlerden emir almıyordu.”

Dagny sesli sesli güldü, onun bam telini buluşuna şaştı. İçindeki bulantı verici duyguyu nasıl da anlamıştı! Kurtulması gereken bir bataklık duygusu!

“Çevrene bak,” dedi Francisco. “Kent dediğin, insan ruhunun donmuş hâlidir. Kenti meydana getiren her civatayı, somunu, dişli çarkı, jeneratörü ilk düşünen insanların cesareti oradadır. ‘Bana kalırsa’ değil de, ‘böyledir’ diyebilme

cesareti. Kendi hayatlarını, kendi kararlarına göre riske ediyorlardı. Sen yalnız değilsin. O insanlar gerçekten var. Her zaman var oldular. Eskiden insanlar mağaralarda yaşardı.Her salgının, her fırtınanın insafına kalmış durumdaydılar. Senin yönetim kurulundaki adamlar, insanları o mağaralardan çıkarıp buralara getirebilir miydi?" Eliyle kenti gösteriyordu.

"Tanrım, hayır!"

"İşte sana, başka türlü insanların da var olduğunun kanıtı"

"Evet," dedi Dagny hevesle. "Evet!"

"Sen onları düşün, yönetim kurulunu unut."

"Francisco, nerede onlar şimdi...başka türlü insanlar nerede?"

"Şu ara istenmiyorlar."

"Ben istiyorum. Ah, Tanrım, hem de nasıl istiyorum!"

"İstediğin zaman...bulacaksın onları."

Ona John Galt Hattı hakkında hiç soru sormadı, o da konuyu açmadı...ta ki loş bir locadaki masaya oturup parmaklarının arasında bir kadeh bulduğu ana kadar. Buraya nasıl geldiklerinin farkına bile varmamıştı. Sessiz, pahalı bir yerdi. Gizli saklı bir havası vardı. Ellerinin dayandığı küçük, süslü masayı, omuzlarının arkasındaki deri kaplı, yuvarlak oturma yerini, başkalarının saklamaya çalıştığı dertlerden onları ayıran niş içindeki lacivert aynayı fark etti. Francisco masaya yaslanmış, ona bakıyor, o da kendini, Francisco'nun gözlerindeki dengeli dikkate yaslanıyormuş gibi hissediyordu.

Hattan söz etmediler, ama Dagny birdenbire, kadehindeki içkiye bakarak, "Nat Taggart'a, yaptığı köprüyü terk etmesi gerektiğini söyledikleri geceyi düşünüyorum," dedi. "Missisippi üzerindeki köprüyü. O sıra parası çok kıtmış, çünkü insanlar o köprüden korkmuş, onu pratik olmayan bir girişim saymışlar. O sabah ona, nehirdeki buhar teknesi

sahiplerinin dava açtığı, köprünün kamu çıkarlarını tehdit ettiği gerekçesiyle yıkılmasını istedikleri bildirilmiş. Köprünün henüz üç ayağı yapılmış. Aynı gün oralı bir güruh, yapıya saldırmış, kurulan tahta iskeleleri ateşe vermiş. İşçiler korkup kaçmış, kimi de buharlı tekne sahiplerinden rüşvet aldıkları için işi bırakıp gitmiş. Aslında çoğunun ayrılma nedeni, Nat Taggart'ın parasızlık yüzünden onlara haftalardır para verememiş olması. Gün boyu gelen haberlerden, Taggart Transcontinental Demiryolu hissesi almaya yazılan kimselerin birer birer siparişlerini iptal ettiklerini öğrenmiş. Akşama doğru, son umudunu bağladığı iki bankanın yöneticilerinden oluşan bir komite onu görmeye gelmiş. Oracıkta, inşaat şantiyesindeki kendi özel vagonunda görüşmüşler. Vagonun açık duran kapısından, yangında kararmış olan inşaat gözüküyormuş. Bükülmüş çeliklerin çevresindeki ahşap iskeleden hâlâ dumanlar tütüyormuş. Bu bankalarla bir kredi mutabakatına varılmış, ama anlaşma henüz imzalanmamış durumdaymış. Komite ona köprüden vazgeçmesini önermiş. Nasılsa mahkeme, köprünün tehlikeli olduğuna karar verecek, inşaat bittiğinde yıkılması zorunlu olacak, demişler. Eğer köprüyü yıkar, yolcuları diğer demiryolu şirketleri gibi tekneyle taşımaya razı olursa, kredi anlaşmasının geçerli olacağını, nehrin öbür yakasında inşaatını sürdürecek krediyi vereceklerini söylemişler. Ama razı olmazsın, krediyi alamazsın, demişler. Cevabın nedir, diye sorduklarında, tek kelime söylememiş, anlaşmayı eline almış, yırtıp ikiye bölmüş, ellerine tutuşturmuş, sonra dönüp vagondan inmiş, inşaatın dibinde, giden işçilerin bıraktığı âletlerden birini eline almış, kendi başına, ahşap enkazı temizlemeye, çelik ayaklardan ayırmaya koyulmuş. Baş mühendisi onu orada görmüş. Elinde balta,batan güneşi arkasına almış,

çalışıyormuş. Bütün gece sürdürmüş çalışmasını. Sabah olduğunda, aradığı türden insanları nasıl bulacağına ilişkin bir plan geliştirmiş. Bağımsız düşünebilen insanları. Onları bulacak, ikna edecek, parayı toplayacak, köprüyü yapmaya devam edecek...”

Alçak sesle, dengeli biçimde, ikide bir döndürdüğü kadehin içindeki sıvıda parlayan ışığa bakarak konuşuyordu. Duygularını belli etmiyordu, ama sesinde dua ediyormuş gibi bir tekdüzelik vardı.

“Francisco...eğer o insan o geceyi aşabilmişse, benim şikâyet etmeye ne hakkım var? Şu anda ne hissettiğim önemli mi? O insan o köprüyü yapmış. Benim de şimdi onu korumam gerek. Atlantic Southern’ın başına gelenlerin ona da olmasına izin verememem. İçimde bir duygu, buna izin verirsem o da bilecekmiş gibi. O gece, o nehir kenarında bilecekmiş gibi hem de. Yo, çok saçma...ama duygularım böyle. Nat Taggart’ın o gece neler hissettiğini bilen, bugün sağ olup da o duyguları anlayabilecek nitelikte olan herhangi bir kimse...o köprünün elden gitmesine izin verirsem, işte o kişilere ihanet etmiş olacağım...yapamam.”

“Dagny, eğer Nat Taggart şimdi sağ olsaydı, ne yapardı?”

Dagny istemeden, hızlı, acı bir gülüşle konuştu: “Bir an dayanamazdı!” Sonra kendini toparladı, sözünü düzeltti. “Hayır, dayanırdı. Onlarla mücadele etmenin bir yolunu bulurdu.”

“Nasıl?”

“Bilmiyorum.”

Dagny onun dikkatli bakışında, öne eğilip konuşuşunda, gergin, tedbirli bir hava hissetmekteydi. ‘Dagny, senin yönetim kurulundaki adamlar Nat Taggart’ın kıratında değil, öyle değil mi? Bu adamlar onunla hiçbir tür mücadelede başa

çıkamaz. Onun bu adamlardan hiçbir korkusu olamaz. Hepsinin aklı, iradesi, gücü biraraya gelse, onunkinin binde biri kadar etmez.”

“Tabii etmez ”

“O hâlde neden tarih boyunca dünyayı yaratan Nat Taggart’lar, sonradan onu yönetim kurullarındaki adamlara kaptırıyorlar?”

“Onu...bilmiyorum.”

“Havanın nasıl olduğu konusunda bile kesin görüş sahibi olmaya korkan adamlar, Nat Taggart'la nasıl savaşır? Eğer o kendi başarısını korumaya karar verirse, bu adamlar onu onun elinden nasıl alır? Dagny, o elindeki her silahı kullanarak mücadele etti, bir tek en önemlisini kullanmadı. Eğer o...ve biz geri kalanlarımız, dünyayı onlara kendimiz vermeseydik, asla kazanamazlardı”

“Evet. Sen gerçekten onlara kendin verdin. Ellis Wyatt da verdi. Ken Danagger da verdi. Ben vermem.”

Francisco gülümsedi. “John Galt Hattı’nı onlar için kim inşa etti?” Dagny’nin dudaklarının belli belirsiz büzüldüğünü gördü, ama bu sorunun aslında onu açık yaraya vurulan tokat gibi etkilediğini biliyordu. Dagny yine de alçak sesle cevap verdi: “Ben ettim.”

“Sonucun böyle olması için mi?”

“Dayanamayan adamlar için. Mücadele etmeyen, pes eden adamlar için.” “Başka türlü bir sonun mümkün olmadığını göremiyor musun?”

“Hayır.”

“Haksızlığa ne kadar dayanabilirsin?”

“Mücadele edebildiğim yere kadar.”

“Şimdi ne yapacaksın? Ya yarın?”

Dagny sakinliğini vurgulayan gururlu bir bakışla ona baktı. “Rayları sökmeye başlayacağım.”

“Ne?”

“John Galt Hattı’nı. Kendi ellerimle söküyormuş gibi, kendi aklımla, kendi talimatımla sökeceğim. Onu kapanmaya hazırlayacağım, sonra parça parça söküp rayları ana hattın tamirinde kullanacağım. Büyük iş bunlar. Beni meşgul eder.”

Sakinliği biraz çatlar gibi oldu, sesinde belli belirsiz bir değişiklik hissedildi: "Biliyor musun, hevesle bekliyorum bunu. Kendim yapacağım için de memnunum. Nat Taggart da o gece sabaha kadar o yüzden çalışmıştı...devam ediyor olmak için. İnsanın yapabileceği bir şey varsa, o zaman durum o kadar kötü değil.Hem de en azından ana Hattı kurtarmakta olduğumu bileceğim”

Francisco çok alçak sesle, “Dagny,” dedi, Dagny onun neden kendi kaderi, alacağı cevaba bağlıymış gibi göründüğünü merak etti. “Ya sökmen gereken hat, ana hat olsaydı?”

Dagny kendini tutamadan, “Son lokomotifi kendi üzerimden geçirirdim,” dedi, ama sonra ekledi. “Hayır. Ona kendine acımak derler. Geçirmezdim.” Francisco aynı yumuşak sesle, “Geçirmeyeceğini biliyorum,” dedi. “Ama keşke geçirebilsem, derdin.”

“Evet”

Francisco ona bakmadan gülümsedi. Alaya bir gülümsemeydi, ama aynı zamanda acı doluydu, üstelik alaycılığı da kendine yönelikti. Dagny bundan nasıl bu kadar emin olabildiğine şaştı. Ama o yüzü öyle iyi tanıyordu ki, ne hissettiğini her zaman bilmişti...son zamanlarda nedenlerini anlayamıyor oba da. Yüzünü de vücudunun her çizgisi kadar iyi tanıdığını düşündü. Şimdi bile, giysilerinin içinde

görebiliyordu o vücudu. Locanın sıkışıklığı içinde hissedebiliyordu. Francisco dönüp ona baktı, gözlerindeki âni bir değişiklik, Dagny'nin ne düşündüğünü anladığına işaret etti. Sonra gözlerini kaçırdı, kadehini eline aldı.

“Eh...Nat Taggart'ın şerefine,” dedi.

“Ve Sebastian d'Anconia’ya mı?” Dagny bunu söyler söylemez pişman oldu. Alay eder gibi bir sözdü, oysa onun böyle bir niyeti yoktu.

O anda Francisco’nun gözlerindeki garip, parlak netliği gördü, sonra genç adam ciddi bir sesle, gururlu bir gülümsemeyle, vurgulayarak cevap verdi: “Evet, Sebastian d’Anconia’ya.”

Dagny’nin eli biraz titredi, içkisinin birkaç damlası masaya döküldü, ahşabın üzerine konmuş dantel kâğıt örtüde pırıldadı. Francisco’nun kadehini bir dikişte boşaltışına baktı. O elin hareketinde biraz da...ant içiyormuş gibi bir hava vardı.

Birdenbire, oniki yıldır Francisco’nun ilk defa kendi isteği ve kararıyla çıkageldiğini düşündü.

Başlangıçta, kontrol sağlam biçimde elindeymiş gibi, böyle olunca Dagny de kontrolünü kolayca kazanacakmış gibi davranıyordu. Birlikte bu yerde oluşlarına alışsın diye Dagny’ye zaman da tanımıştı. Ama şimdi, nedense elindeki dizginler kaçıyormuş gibiydi. Ortada bomboş bir sessizlikle Francisco'nun alnının, yanağının, dudaklarının hareketsiz çizgileri kaldı. Başını öteye çevirmişti. Dagny nedense...şu ara onun da bir şeyleri yeniden yakalama mücadelesi vermekte olduğunu hissetti.

Acaba bu geceki amacı neydi, diye merak etti...belki de o amaca ulaştı, diye düşündü. Beni en kötü anların üzerinden aşırttı, dedi kendi kendine. Çaresizlik duyguma karşı bana paha biçilmez bir savunma verdi. Canlı bir zekânın beni

duyduğunu ve anladığını gösterdi. Ama bunu neden yapmak istemişti? Onun acılı gününe niçin aldırış ediyordu ? Hele onca yıl, onca acıyı kendisi çektirdikten sonra? John Galt Hattı'nın ölümünü nasıl karşılayacağı, Francisco için neden önemliydi? Taggart Binası'nın lobisinde ona bu soruyu sormamış olduğunu hatırladı.

Aramızdaki bağ bu işte, diye düşündü. Ona en çok ihtiyaç duyduğu anda çıkıp gelişine kendisi hiç şaşırmayacaktı, o da ne zaman gelmesi gerektiğini her zaman bilecekti. Tehlikesi de buydu zaten. Kendisi ona güvenmeye başlayacaktı. Bunun bir tür tuzak olduğunu bildiği hâlde güvenecekti. Kendisine güvenenlere hep ihanet ettiğini bile bile.

Francisco öne eğilmiş, kollarını masanın üzerinde çaprazlamış, uzaklara bakarak öylece oturuyordu. Birdenbire, Dagny'ye bakmaksızın konuştu:

"Sebastian d'Anconia'nın sevdiği kadını onbeş yıl beklemek zorunda kaldığını düşünüyordum," dedi. "Onu bir daha bulup bulamayacağını, onun hâlâ sağ olup olmadığını, kendisini bekleyip beklemediğini hiç bilmiyordu. Ama kendisi savaş verirken onun dayanamayacağını, bu savaşı kazanmadan onu çağıramayacağını biliyordu. Bu yüzden bekledi. Aşkını da, sahip olmaya hakkı olmayan umudun yerine yerleştirdi. Ama onu kucağına alıp eşikten içeriye taşıdığında, yeni dünyanın ilk Sinyora d'Anconia'sı yaptığında, savaşını kazanmış olduğunu biliyordu. Özgürdü artık. Sevgilisini hiçbir şey tehdit edemezdi, bundan böyle ona hiçbir şey zarar veremezdi."

İhtiraslı mutluluk günlerinde, ilerde onu Sinyora d'Anconia olarak düşüneceğine dair hiçbir işaret vermemişti. Dagny bir an için, onun gözünde ne gibi bir anlam taşıdığını bilip bilmediğini merak etti. Ama o an, görünmez bir

ürpertiyle sona erdi. Geçen oniki yılın, şu duyduklarını mümkün kılmayacağına karar verdi. Bu da yeni bir tuzak, diye düşündü.

Sert bir sesle, “Francisco,” dedi. “Hank Rearden’a ne yaptın?”

Onun bu anda bu ismi düşünmesi karşısında Francisco çok şaşırdı: “Neden?” diye sordu. “Çünkü bir zamanlar bana, sevdiği tek insanın sen olduğunu söylemişti. Ama onu son görüşümde, seni görür görmez öldüreceğinden söz etti.”

“Sebebini sana söylemedi mi?”

“Hayır.”

“Hiç mi bir şey anlatmadı?”

“Hayır.” Francisco’nun garip garip gülümsediğini gördü. Hüzünlü bir gülümsemeydi içinde minnet ve özlem de vardı. “Tek sevdiği kişinin sen olduğunu söylediğinde, bir gün onu inciteceğini söyleyip uyarmıştım.”

Francisco’nun kelimeleri anî bir patlama gibi geldi: “Uğrunda hayatımı vereceğim tek kişi...bir tek istisna hariç...oydu.”

“O istisna kim?”

“Uğrunda hayatımı feda ettiğim adam.”

“Ne demek istiyorsun?”

Francisco başını iki yana salladı. Sanki istediğinden fazlasını söylemişti. “Rearden’a ne yaptın?”

“Bir gün söylerim sana. Şimdi olmaz.”

“Senin için büyük değer taşıyan kişilere...hep böyle mi yaparsın?” Francisco yüzünde masumiyetin ve acının ışıklı içtenliğini yansıtan bir gülümsemeyle ona baktı. “Biliyor musun,” dedi yavaşça. “Onlar bana hep böyle yapar diyebilirim. Ama demeyeceğim. Hareketler de...bilgi

de...bana ait.” Sonra ayağa kalktı. “Gidelim mi? Seni evine götüreyim.”

Dagny de kalktı, Francisco mantosunu giymesi için tuttu. Geniş, bol bir mantoydu. Francisco’nun elleri, bol kumaşı yönlendirip onun vücuduna sardı. Dagny onun parmaklarının kendi omuzlarında bir an fazla durakladığını hissetti.

Dönüp baktı. Ama o hareketsiz durmuş, masanın üstüne bakıyordu. Kalkarken masaya konmuş dantelli kâğıttan servis örtülerini kaydırmışlardı. Masanın plastiğine kazınmış bir yazı da böylece ortaya çıkmıştı: “John Galt kim? ”

Dagny bir öfke hareketiyle kâğıdı yerine itti, yazıyı örttü. Francisco sesli sesli güldü.

“Cevap verebilirim, ” dedi. “Sana John Galt’ın kim olduğunu söyleyebilirim. ”

“Sahi mi? Görünüşe göre herkes onu tanıyor, ama içlerinden iki tanesi bile aynı hikâyeyi anlatamıyor.”

“Hepsi de doğru ama. Onun hakkında duyduklarının hepsi doğru.”

“Senin hikâyen nasıl bir şey? Kimmiş?”

“John Galt aslında Prometheus’dur, ama fikrini değiştirmiştir. Tanrıların ateşini insanlara getirmenin bedelini yüzyıllarca akbabalar tarafından kemirilerek ödedikten sonra, zincirlerini kopardı, ateşini geri aldı. İnsanlar akbabalarını geri çekene kadar da vermeyecek.”

***

Traversler dizisi geniş bir kavis çizerek, Colorado dağlarının granit yamaçlarının etrafını dolaşıyordu. Dagny yürürken gözlerini uzaklara dikmiş, ellerini paltosunun ceplerine sokmuş, adım sıklığını traverslerin aralıklarına göre ayarlamıştı. Bu tanıdık hareketler, demiryoluna ilişkin izlenimin aklına gelmesine yol açan tek etkendi.

Gökyüzüyle dağlar arasına, sise de, buluta da benzemeyen gri bir pamuk tabakası asılmış gibiydi Bu yüzden gökyüzü, sanki eski bir şilteymiş de, pamukları sivri doruklardan aşağıya dökülüyormuş gibi görünmekteydi. Yerdeki kabuklaşmış karlar, ne kışa, ne de bahara aitti. Rutubet havada asılı dururken Dagny ara sıra yüzüne buzlar değiyormuş gibi hissediyordu. Yağmurun da, karın da yağmadığı bir soğuk hava. Hava bile kesin bir ifadeyi benimsemiyor, orta yolda durumu idare ediyordu. Yönetim kurulu havası, diye düşündü. Işıktan vaktin öğleden sonra mı, yoksa akşamüstü mü olduğu bile belli olmuyordu. Tarih 31 Mart'tı. Tek kesin olan buydu ve bundan kurtuluş yoktu.

Dagny Colorado'ya Hank Rearden'la gelmişti. Kapalı fabrikalarda ne makine bulurlarsa almak niyetindeydiler. Sanki koca bir gemi batıyordu da, batmadan önce içini arayıp ne bulurlarsa kurtarmaları gerekiyordu. Bu iş için bir eleman da yollayabilirlerdi, ama aslında ikisinin de amacı, itiraf etmedikleri bir şeydi: Son sefer yapılırken o trene binmek istiyorlardı. Bir cenazede öleni son kere selamlamak gibi bir şey. Bunun kendine eziyetten başka bir şey olmadığını bile bile.

Kuşkulu sahiplerden, legalliği tam belli olmayan makine alımları yapıyorlardı, çünkü zaten bu kocaman ölü mülklerle ilgili hakların kime ait olduğu belli değildi. Kimse kalkıp bu alım satımları sorgulayacak değildi. Nielsen Motor'un boşalmış fabrikasında ne buldularsa aldılar. Hattın kapatılacağı duyurulduktan bir hafta sonra Ted Nielsen işi bırakmış, ortadan kaybolmuştu.

Kendini çöpçü gibi hissediyordu, ama şu son birkaç günün faaliyetleri onu ayakta tutmaya yaramıştı. Son trenin hareketine daha üç saat olduğunu öğrenince, kentin

sessizliğinden kurtulmak için kırsal alanda yürüyüşe çıkmıştı. Dağlardaki geçitlerde, kayalar ve karlar arasında tek başına yürümüş, düşüncenin yerine hareketi koymaya çalışmış, ilk seferde trenin lokomotifine nasıl bindiğini hatırlamadan bugünü yaşayıp bitirmek zorunda olduğuna karar vermişti. Ama dönerken kendini John Galt Hattı'nın traversleri üzerinde bulmuştu. Asıl niyetinin bu olduğunu, buraya bu amaçla geldiğini o zaman anlamıştı.

Üzerinde yürüdüğü, rayları şimdiden sökülmüş olan bir yan hattı. Sinyal ışığı da, makas da, telefon telleri de yoktu burada. Yalnızca traversler kalmıştı. Bir omurganın kalıntıları gibi. Terk edilmiş bir hemzemin geçitteki eğik duran levhayı gördü: "Dur. Bak. Dinle."

Fabrikaya vardığında, erken inen bir karanlık, sislerle karışarak vadileri doldurmaya başlıyordu. Ön duvarın yukarısına bir tabela asılmıştı: "Roger Marsh. Elektrikli Aletler" Burayı bırakmamak için kendini masasına zincirlemek isteyen adam, diye düşündü. Bina sağlamdı. Ölmüş ama gözlerini henüz yeni kapamış gibiydi. Her an o gözlerin yeniden açılması mümkünmüş gibi. Dagny de pencerelerde, yassı damların altında her an ışıkların yanmasını beklemekte olduğunu hissetti. Sonra kırık pencere ilişti gözüne. Genç bir gerizekâlının zevk olsun diye attığı taşın marifeti. Ana kapının basamakları arasında boy vermiş tek bir yaban otunu gördü. Birden içini kör bir nefret doldurdu. Bu yaban otunun küstahlığı dayanılır gibi değildi. Bunun hangi düşmanın öncüsü olduğunu çok iyi biliyordu. Hemen ileri atıldı, dizleri üzerine çöktü, onu köküyle birlikte çekip çıkardı. Sonra kapalı fabrikanın basamaklarına oturup dağlara, bitki örtüsüne, yaklaşan akşama baktı, "Sen ne yaptığını sanıyorsun?" diye sordu kendine.

Traverslerin Marshville kasabasına döndüğü yere vardığında ortalık hemen hemen kararmıştı. Marshville birkaç aydan beri bu hatta son istasyon olmuştu, çünkü Wyatt Kavşağı'na çoktan beri sefer gerekmiyordu. Dr. Ferris'in Geri Kazanım Projesi'nden de bu kış vazgeçilmişti.

Sokak ışıkları yanıktı. Bomboş sokaklar üzerinde, soluk sarı ışıklar. Nisbeten iyice olan evlerin hepsi kapalıydı. Onlar mütevazı fiyatlara yapılmış sağlam evlerdi. Bakımlıydılar, bahçelerine "Satılık" levhaları dikilmişti. Ama salaşpur yapıların pencerelerinde ışık vardı. Bırakıp gitmeyenlerin evleriydi bunlar. Bir haftanın, ötesine hiç bakmayan insanların evleri. Damı sarkmış, duvarları çatlamış bir evin penceresinden, içerdeki yepyeni, büyük ekranlı televizyonu gördü. Acaba Colorado'ya hizmet veren elektrik şirketlerinin ne zamana kadar çalışacağını sanıyorlar, diye merak etti. Sonra başını yavaşça iki yana salladı. Bu insanların elektrik şirketlerinin varlığından bile haberleri yoktu ki!

Marshville'in ana caddesindeki dükkânların hepsi işi bırakmış, hepsi karanlıktı. Lüks mağazaların levhalarına bakınca bunların çoktan gitmiş olduğunu anladı, sonra ürperdi. Nelere lüks demeye başladığım görünce kendi de şaşmıştı. Bir zamanlar en yoksulların bile kullanabildiği şeyleri şimdi lüks sayıyordu. Evde temizlik işçisi çalıştırmak, elektrikli âletler kullanmak, benzin istasyonu, eczane, market.Açık kalan yalnızca bakkallarla barlardı.

Tren istasyonunun platformu kalabalıktı. Pırıl pırıl ışıklar orayı dağlardan koparıp ayırmaktaydı. Küçük bir sahne gibi. Oradaki her hareketin çevrede tur atan traversler tarafından görülmesi isteniyormuş gibi. İnsanlar bavullarını çekiştiriyor, çocuklarını sarıp sarmalıyor, gişelerden bilet alıyordu. Telaşlı hâllerine bakılırsa, asıl istedikleri kendilerini yere atıp korku

ve dehşet içinde haykırmaktı. Bu korkularında kaçamak bir suçluluk havası da vardı. Bu korku anlayıştan değil, anlamayı reddetmekten kaynaklanıyordu.

Son tren orada bekliyordu. Pencereleri upuzun tek bir çizgi oluşturmuş gibiydi. Lokomotiften püsküren buharlarda, yerinden fırlamaya hazırlanan bir hevesin neşesi yoktu. Soluk soluğa bir ses vardı. Bunu duymak da insana korku verirdi, duymamak da. Işıklı pencereler çizgisinin çok ilerisinde, bir vagona asılmış kırmızı lambanın nokta gibi ışığını gördü. Kendi özel vagonu. O lambanın ötesinde artık karanlık bir boşluktan başka bir şey yoktu.

Tren tam kapasitesine kadar dolmuştu. Histerik sesler ve yakarışlar, sahanlıklarda, orta yollarda yolculuk etmeye çalışan insanlardan yükseliyordu. İnsanların bazıları da yolculuk etmek niyetinde olmadıkları hâlde, sırf gösteriyi seyretmeye gelmişti. Bunun toplumlarında tanık olacakları son olay olduğunu, hattâ belki ömürlerinde görecekleri son olay olduğunu biliyormuş gibi gelmişlerdi buraya.

Dagny kalabalığın arasında hızla ilerlerken kimseye bakmamaya çalışıyordu. Bazıları onun kim olduğunu biliyor, ama çoğu bilmiyordu. Yaşlı bir kadın ilişti gözüne. Omuzlarına eski püskü bir şal sarmıştı. Yüzünde ömür boyu mücadele etmiş olmanın getirdiği çatlaklar göze çarpmaktaydı. Bakışları umutsuzcasına yardım istemekteydi. Işıklardan birinin tam altındaki bir sandığın üzerinde, traşsız, altın çerçeveli gözlük takmış bir genç duruyor, gelip geçenlere bağırıp duruyordu: “Ne demek iş yok! Şu trene bakın! Yolcu dolu! Bol bol iş var! Mesele onlara kâr gelmemesi...o yüzden feda ediyor sizi o açgözlü asalaklar!” Saçı başı dağılmış bir kadın Dagny’ye koşarken elindeki iki bileti havada sallıyor, yanlış tarihle ilgili bir şeyler

söylüyordu. Dagny insanları itip kendine yol açmaya çalışmaktaydı. Amacı trenin ucuna varmaktı. O sırada sıska bir adam belirdi. Gözlerinde yılların işe yaramazlığından gelen hainlikle ona doğru koştu: “Size göre hava hoş, sizin kalın paltonuz, özel vagonunuz var, ama bize tren yollamıyorsunuz...siz ve bütün o açgözlü..Birdenbire sustu, Dagny’nin arkasındaki birine baktı. Dagny bir elin kendisini dirseğinden yakaladığını hissetti, Hank Rearden’dı. Onu kolundan tuttu, Özel vagona doğru yürüttü. Dagny onun yüzündeki ifadeyi görünce, insanların neden onlara yol açmaya başladığını anladı. Platformun ucunda solgun, kambur bir adam, ağlayan bir kadına lâf anlatıyordu: “Bu hep böyle olmuştur şu dünyada. Zenginler yok edilinceye kadar yoksullara hiç şans yoktur.” Kasabanın yukarısında, soğumamış bir gezegeni düşündüren kara boşlukta, Wyatt Meşalesinin alevi rüzgârda dalgalanıp duruyordu.

Rearden özel vagona girdi, ama Dagny sahanlığın basamaklarında durdu.

Platforma arkasını dönme anını geciktirmeye çalışıyordu, “Yolcular binsin!” çağrısını duydu, platformda kalan insanlara, son cankurtaran filikasının gidişini seyredenlere bakar gibi baktı.

Kondüktör aşağıda, basamakların dibinde duruyordu. Bir elinde feneri, diğerinde saati vardı. Önce saate, sonra Dagny’nin yüzüne baktı. Dagny gözlerini yumup başını hafifçe eğerek karşılık verdi. Adamın feneri havada döndü, sonra Dagny başını çevirdi. Rearden Metal rayların üzerinde tekerlerin ilk sarsmasından kaynaklanan etkiye dayanmak, karşısında Rearden'ı görünce kolaylaştı. Dagny kapıyı açtı, vagona girdi.

***

James Taggart, Lillian Rearden’a New York’tan telefon açtığında, “Yo, hiçbir özel nedeni yok,” demişti. “Nasılsın, onu merak ettim. Kente hiç geliyor musun? Seni çoktandır görmedim. New York’a bir daha geldiğinde belki birlikte öğle yemeği yeriz, diyordum.” Lillian bunu duyar duymaz, Taggart’ın aramasının çok özel bir nedeni olduğunu hemen anladı.

Tembel bir sesle cevap verdi: "Ha, dur bakayım, bugün günlerden neydi? İki Nisan mı? Takvimime bir bakayım...ne rastlantı, benim yarın New York’ta bir işim var, öğle yemeği paramı tasarruf ettirirsen sevinirim.” Taggart tabiî aslında onun hiçbir işi ya da alışverişi olmadığını, kente sırf öğle yemeği için geleceğini çabucak anladı.

Kibar, pahalı bir lokantada buluştular. Burası dedikodu sütunlarında adı geçmeyecek kadar kibar ve pahalı bir yerdi. Hep kişisel reklam peşinde koşan James Taggart’ın sık gittiği yerlerden değildi. Bu durumda Lillian, onun birlikte görülmelerini istemediği kanısına vardı.

Taggart’ın ortak dostlardan, tiyatrolardan, havadan söz edip buluşmayı önemsiz gösterme yolundaki korunma tedbirlerini alması sırasında, Lillian’ın yüzündeki o yarı alaycı, yarı eğlenen gülümseme hiç değişmedi. Zarif bir pozda oturuyordu Pek dimdik değildi. Hafif arkasına yaslanmış, karşısındakinin boşuna çabalarının zevkini çıkarıyor, bunları kendi hatırı için yapmasından hoşlanıyordu. Sabırlı bir merakla Taggart’ın asıl amacını öğrenmeyi beklemekteydi.

“Bence gerçekten ya sırtını tıpışlamalı ya da sana bir madalya falan vermeliler, Jim,” dedi “Bunca derdine rağmen

bu kadar neşeli olabilmen harika bir şey. Demiryolunuzun en iyi hattını daha yeni kapatmadınız mı siz?”

“Ha, o yalnızca geçici bir malî sıkıntıydı, önemli değildi. Böyle zamanlarda olur öyle şeyler. Ülkenin genel durumuna göre biz enikonu iyi sayılırız. Ötekilerin hepsinden iyi” Sonra omuz silkerek ekledi: “Hem zaten Rio Norte Hattı’nın da en iyi hattımız olup olmadığı tartışma götürür. Öyle düşünen yalnızca kız kardeşimdi. Onun sevgili projesiydi o hat”

Lillian onun sesindeki gizli keyfi fark etti. “Anlıyorum,” dedi.

Taggart başını eğip ona kaşlarının altından bakarak, anlamasını istiyormuş gibi, “O nasıl karşıladı?” diye sordu.

“Kim?” Oysa bal gibi anlamıştı.

“Kocan.”

“Neyi nasıl karşıladı?”

“O hattın kapanmasını.”

Lillian neşeyle güldü. “Senin tahminin de benimki kadar sağlıklı olur, Jim...üstelik benim tahminim bayağı sağlıklı.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Nasıl karşıladığını bilirsin. Senin kız kardeşinin nasıl karşıladığını bildiğin gibi. Demek ki senin bulutunun kenarında iki tane gümüş çizgi var, öyle mi?”

“Şu son birkaç gündür neler diyor?”

“Bir haftayı aşkın zamandır Colorado’da; o yüzden ben...” Birden sustu. Hafifseyen bir cevap vermeye başlamıştı, ama Taggart’ın sorusunun fazla ayrıntılı, sesinin de fazla rahat olduğunu şimdi fark ediyordu. Bu yemeğin asıl amacına yaklaştıklarını anladı. Bir an durakladıktan sonra sözünü yine aynı hafifseyen sesle bitirdi: “o yüzden bilemiyorum. Ama artık her an dönebilir.”

“Sence yine isyanları mı oynuyor?”

“Aman, Jim, o kelime yetmez bile”

“Olayların ona daha yumuşak davranmayı öğretmesi umulurdu.”

Lillian durumu anlayıp anlamadığını Taggart’ın ne kadar merak ettiğini görüp eğleniyordu. Masum bir sesle, “Eh, evet,” dedi. “Bir sebep çıksa da onu değiştirse, harika bir şey olurdu.”

“Durumu kendisi için çok zorlaştırıyor.”

“Hep öyle yapmıştır.”

“Ama olaylar da hepimizi er geç daha esnek bir tutuma zorluyor.”

“Onu tarif etmek için kullanılan çok sıfat duydum, ama ‘esnek’ sıfatı bunların arasına hiçbir zaman girmedi.”

“Eh, dünya değişiyor, insanlar da birlikte değişiyor. Hayvanların kendilerini ortama uydurması zaten doğa kuralı. Uyumluluğun da şu ara, doğa kanunu olmayan kanunlar açısından çok gerekli olduğunu ekleyebilirim. Zor günlere yaklaşıyoruz. Onun kazık gibi tutumu yüzünden senin acı çekmeni istemem. Bir dostun olarak, üstüne üstüne gittiği tehlikeden zarar görmeni hiç istemem. Tabiî işbirliği yapmayı öğrenmezse..

“Ne kadar tatlısın, Jim,” dedi Lillian sevimli bir gülümsemeyle.

Taggart cümlelerini tedbirli bir yavaşlıkla, adeta taksit taksit söylüyor, kelimenin anlamıyla tonlaması arasında denge tutturup tam gerekli dozda yarı belirsizlik sağlamaya çalışıyordu. Onun anlamasını istiyor, ama tam olarak anlamasını istemiyordu. Modern konuşma biçimini çok iyi öğrenmişti. Burada amaç, kendiniz de dahil hiç kimsenin hiçbir şeyi köküne kadar anlamasına izin vermemekti.

Bay Weatherby'yi anlamak için pek de fazla kelimeye ihtiyaç duymamıştı. Washington’a son gidişinde Bay Weatherby’ye yalvarmış, demiryollarının kârında bir azalmanın öldürücü darbe olacağını söylemişti. Ücret artışları verilmişti, ama basında hâlâ nakliye fiyatlarında indirimden söz edilmekteydi. Bay Mouch’un böyle sözlerin duyulmasına hâlâ izin veriyor olmasının ne anlama geldiğini, Taggart çok iyi bilirdi. Bıçağın hâlâ kendi gırtlağına dayalı olduğunun farkındaydı. Bay Weatherby onun yakarışlarına cevap vermemiş, havadan sudan söz ediyormuş gibi bambaşka bir şey söylemişti: “Wesley’in öyle çok zor sorunu var ki! Eğer herkese malî açıdan bir soluk payı tanımaya kalkışsa, senin de bildiğin bir tür acil durum programını devreye sokmak zorunda kalır. Ama o zaman da, ülkede ilerici olmayan kesimler nasıl patırtı koparır, tahmin edersin. Örneğin Rearden gibi biri. Onun çektiği numaralardan bir yenisini istemiyoruz. Rearden’ı hizada tutan biri çıksa, Wesley ona neler vermez! Ama herhalde böyle bir şeyi de hiç kimse yapamaz. Hoş belki de yanılırım. Sen daha iyi bilirsin, Jim. Rearden bir bakıma senin dostlarından biri sayılır. Verdiğin partilere geliyor, falan filan.”

Taggart masanın karşısından Lillian’a bakarak, “Bence dostluk hayatta en önemli şeydir,” dedi. “Sana kendi dostluğumun kanıtını sunmazsam bir şeyleri eksik bırakmış olurum.”

“Zaten bundan hiçbir zaman kuşku duymadım ki!”

Taggart sesini kıstı, karanlık bir uyarıda bulunuyormuş gibi konuştu: “Sanırım sana söylemem gerek. Bir dosta iyilik olarak. Aslında gizli. Kocanın tutumu çok yüksek yerlerde tartışılıyor. Ne demek istediğimi biliyorsundur, eminim.”

İşte Lillian Rearden'dan bu nedenle nefret ediyorum, diye düşünüyordu. Bu kadın oyunu biliyordu, ama kendine göre bir takım farklılıklar uygulayarak oynuyordu. Lillian'ın birdenbire ona bakması, yüzüne gülmesi, kabul edilemezdi. Anlamamış gibi. Ardından da çok iyi anladığını belli edecek kadar açık konuşmuştu: "Ah, şekerim, seni anlıyorum. Bu güzel yemeğin amacı, senin bana iyilik etmen değil, benden bir iyilik istemen. Aslında sen tehlikedesin, o iyiliği yüksek yerlerde kullanacaksın. Bana da vadettiğim şeyleri yerine getirmemi hatırlatıyorsun."

Taggart öfkeyle, "Mahkemede sergilediği performans, pek vaatleri yerine getirmek sayılabilecek bir şey değildi," dedi. "Senin bende yarattığın beklentilere hiç uymuyordu."

"Ah, Tanrım, tabiî uymuyordu," dedi Lillian başını eğerek. "Tabiî uymuyordu.Ama, hayatım, o performanstan sonra artık yüksek yerlerde pek sevimli sayılmayacağını bilmiyor muyum sanıyorsun? Bana bunu sanki bir sırrı açıklarmış gibi söyleyip iyilik etmeyi mi düşünmüştün?"

"Ama doğrusu bu! Ondan söz ettiklerini duydum, sana söylemem gerektiğini düşündüm."

"Eminim doğrudur. Ondan söz edeceklerini zaten biliyordum. Ayrıca ona bir şey yapabilseler, mahkemeden hemen sonra yaparlardı, onu da biliyorum. Tanrım, seve seve yaparlardı! Dolayısıyla aranızda şu anda hiçbir tehlikeyle karşı karşıya olmayan tek kişinin o olduğunu da biliyorum. Onlar ondan korkuyor, bunu da biliyorum. Söylediklerini ne kadar iyi anlıyorum, görüyor musun, şekerim?"

"Eh, eğer öyle düşünüyorsan, ben de seni hiç anlayamadığımı söyleyeyim. Ne yapmaktasın, onu da anlamıyorum."

“Ben yalnızca her şeyi yerli yerine koyuyorum...bana ne kadar ihtiyacın olduğunu bilesin diye. Ve şimdi her şey yerine yerleştiğine göre, ben de sana doğruyu söyleyeyim: Sana kalleşlik etmedim, yalnızca başarısızlığa uğradım. Mahkemedeki performansını...sen nasıl beklemiyorsan, ben de beklemiyordum. Hattâ daha bile az bekliyordum. Beklememek için geçerli sebeplerim vardı. Ama bir terslik oldu. Neydi, onu bilmiyorum. Öğrenmeye çalışıyorum. Öğrenince sözümü de tutacağım. O zaman alkışı sen toplarsın, yüksek yerlerdeki arkadaşlarına da onu zararsız hâle getirenin sen olduğunu söylersin.” “Lillian." dedi Taggart ürkek bir heyecanla. “Sana dostluğumun kanıtını sunacağım dediğim zaman ciddiydim...yani eğer benim yapabileceğim herhangi bir şey varsa..

Lillian güldü. “Hiç yok. Ciddi olduğunu biliyorum. Ama benim için yapabileceğin hiçbir şey yok. Hiçbir iyilik. Yani değiş tokuş yok. Ben gerçekten ticaret-dışı bir insanım, verdiğimin karşılığında hiçbir şey istemiyorum. Şansın yokmuş, Jim. Benim insafıma kalmış durumdasın.”

“Ama o zaman bunu niçin yapmak isteyesin ki? Niçin yapıyorsun?”

Lillian gülümseyerek arkasına yaslandı. “Bu yemek için. Seni burada görmek için. Bana gelmek zorunda kaldığını bilmek için.”

Taggart’ın gölgeli gözlerinde bir öfke kıvılcımı kıpırdadı, sonra göz kapakları yavaşça indi, o da arkasına yaslandı, yüzünde alaycı bir tatmin ifadesiyle gevşedi. Kendi değer sistemini temsil eden bu ifade edilmemiş, isimlendirilmemiş, tanımlanmamış çamurun içindeyken bile, içlerinden hangisinin diğerine daha bağımlı olduğunu, bu nedenle daha berbat durumda olduğunu anlayabiliyordu.

Restoranın kapısında ayrıldıklarında, Lillian, Rearden'ın Wayne-Falkland Oteli'ndeki süitine yöneldi. Rearden yokken ara sıra orada kaldığı olurdu. Yarım saat boyunca düşünceli bir tavırla odada volta attı. Sonra rahat ve kararlı bir hareketle telefonu eline aldı. Bir karar verdiği belli oluyordu. Fabrikadan Rearden'ın ofisini istedi, Bayan Ives'a Rearden'ın ne zaman döneceğini sordu.

Bayan Ives'ın terbiyeli sesi, "Bay Rearden yarın New York'ta olacak. Comet'le geliyor, Bayan Rearden," diye karşılık verdi.

"Yarın mı? Bu harika. Bayan Ives, bana bir iyilik yapar mısınız? Bizim evden Gertrude'u arayıp, beni akşam yemeğine beklememesini söyler misiniz? Bu gece New York'ta kalıyorum."

Telefonu kapattı, kolundaki saate baktı, otelin çiçekçisini aradı. "Ben Bayan Rearden," dedi. "Bay Rearden'ın Comet trenindeki kompartmanına iki düzine gül göndermek istiyorum...Evet, bugün, öğleden sonra, Comet, Chicago'ya girdiğinde...Hayır, kart koymayın, yalnızca çiçekler...çok teşekkür ederim."

Sonra James Taggart'a telefon açtı. "Jim, istasyondaki yolcu platformuna girebilmem için bana bir geçiş kartı gönderir misin? Yarın istasyonda kocamı karşılamak istiyorum."

Balph Eubank ile Bertram Scudder arasında tereddüt etti, sonunda Balph Eubank'ı seçti, ona telefon açtı, akşam yemeği ve sonra da bir müzikal için onunla randevulaştı. Ardından banyoya girdi, ılık sulara tembel tembel uzandı, ekonomi-politik dergilerinden birini alıp okudu.

Çiçekçi telefon ettiğinde vakit akşama yaklaşıyordu. "Chicago ofisimizden çiçekleri teslim edemediklerine dair

haber aldık, Bayan Rearden,” diyordu adam. “Bay Rearden Comet’te değilmiş.”

“Emin misiniz?”

“Tamamen eminiz, Bayan Rearden. Chicago Garı’na giden adamımız, Bay Rearden adına kayıtlı bir kompartıman bulamamış. Emin olabilmek için Taggart Transcontinental'ın New York ofisine de sorduk. Onlar da yolcu listesinde Bay Rearden’ın adını bulamadılar.”

“Anlıyorum...o hâlde siparişi iptal edin lütfen...Teşekkür ederim.”

Bir süre telefonun başında, kaşlarını çatarak oturdu, sonra yeniden Bayan Ives’ı aradı. “Lütfen dalgınlığımı bağışlayın, Bayan Ives, ama sizinle konuşurken biraz telaşlıydım, o yüzden not almamışım. Şimdi de tam ne dediğinizden emin olamıyorum. Bay Rearden yarın geliyor dememiş miydiniz? Comet treniyle miydi?”

“Evet, Bayan Rearden.”

“Plânda bir değişiklik ya da erteleme haberi almadınız, değil mi?”

“Yo, hayır. Hattâ Bay Rearden’la daha bir saat önce konuştum. Chicago Garı’ndan aradı. Acele trene dönmesi gerektiğini, Comet’in hareket etmek üzere olduğunu söyledi”

“Anlıyorum. Teşekkür ederim.”

Telefon tık diye kapandığı anda ayağa fırladı, yeniden odayı arşınlamaya koyuldu. Bu sefer adımları ritmik ve gergindi. Birden durdu. Aklına bir şey gelmişti Bir erkeğin takma isimle tren rezervasyonu yapması için bir tek neden olabilirdi, o da...bu yolculukta yalnız olmayışıydı.

Yüz kasları gevşedi, memnun bir gülümseme ifadesine büründü. İşte bu, hiç beklemediği bir fırsattı.

***

Lillian Rearden istasyon platformunda, trenin ortalarına rastlayan bir yerde durmuş, Comet'ten inen yolculara bakıyordu. Dudaklarında bir gülümsemenin gölgesi, cansız gözlerinde bir hareket kıvılcımı vardı. Bakışları bir yolcudan diğerine dönüyor,baş hareketleri hevesli okul çocukları gibi hızlanıyordu. Rearden'ın yanında metresiyle gelirken kendisini gördüğü anda yüzünün ne hâl alacağını düşünüp duruyordu.

Trenden inen her süslü kadına umutla bakıyordu. Hepsine yetişmek kolay değildi. İlk inen birkaç kişiden sonra, trenin sanki dikişleri atmış gibi, her deliğinden sel gibi insan boşalmaya başlamıştı. Bir tek yöne doğru akan bir nehir! Sanki herkesi o yöne çeken bir vakum vardı. Lillian insanları birbirinden ayırmakta bile zorluk çekiyordu. Işıklar aydınlatmak için değil de, göz kamaştırmak için konmuş gibiydi. Şu anda koyu karanlığın içinde bir tek bu platformu aydınlatmayı seçmişlerdi. Hareketin gözle görülmez basıncına karşı sabit durabilmek için çaba göstermesi gerekiyordu.

Kalabalığın arasında Rearden'ı ilk gördüğü anda hissettikleri tam bir şoktu. Trenden inişini görmemişti Trenin ucunda bir yerden doğru yaklaşıyordu. Yine her zamanki amaçlı temposunda yürümekteydi. Elleri trençkotunun ceplerine sokulmuştu. Yanında kadın yoktu. Herhangi bir yol arkadaşı da yoktu. Yalnızca bir hamal, bavulunu taşıyordu.

Lillian inanamamış, öfkelenmiş, hayal kırıklığına uğramıştı. Telaşla bakındı, Rearden'ın arkada bırakmış olabileceği yalnız bir kadın aradı. Onun seçebileceği kadını hemen tanıyacağından emindi. Ama hiç kimseyi göremedi. Derken trenin son vagonunun özel bir vagon olduğunu gördü. O vagonun kapısında biri durmaktaydı. İstasyon görevlilerinden biriyle konuşuyordu. Hermin kürk giymiş ya

da valet takmış bir kadın değildi. Spor mantosu, incecik vücudunun eşsiz zerafetini vurgulamaktaydı. Bu İstasyonun, bu merkezin sahibiydi o...Dagny Taggart. Lillian Rearden o zaman anladı.

“Lillian! Ne oldu?”

Rearden’ın sesini duyuyordu. Elinin koluna sarılışını hissetti, gözlerinin yüzüne büyük bir telaşla baktığım gördü. Boş ifadeli bir yüze, korku bürümüş gözlere bakıyordu Rearden.

“Ne oldu? Burada ne işin var?”

“Ben...Merhaba, Henry...Seni karşılamaya gelmiştim...özel bir sebebi yok...yalnızca seni karşılamak istemiştim.” Yüzündeki korku geçmişti, ama garip, yamyassı bir sesle konuşuyordu. “Seni görmek istedim. Bir dürtüydü. Birdenbire geldi, karşı koyamadım, çünkü...”

“Ama sen...demin hasta görünüyordun.”

“Hayır...belki biraz rahatsız hissettim kendimi, burası havasız...gelme dürtüme karşı koyamadım, çünkü beni görünce sevindiğin günleri hatırlattı...Kendim için yarattığım bir anlık bir hayaldi...” Kelimeler ezberlenmiş gibi çıkıyordu.

Konuşmak zorunda olduğunu biliyordu Lillian. Bir yandan da aklı, yeni keşfettiği şeyin tam anlamını kavrama savaşı veriyordu. Kelimeler, uygulamayı kararlaştırdığı ilk plânın bir parçasıydı...kompartımanında gülleri buluşundan sonra karşılaştıklarında...

Rearden cevap vermedi. Durmuş, ona bakıyordu. Kaşları çatıktı.

“Seni özledim, Henry. Neyi itiraf etmekte olduğumun farkındayım. Ama senin gözünde bir anlam taşımasını artık beklemiyorum.” Kelimeler Lillian’ın gergin yüzüne uymuyordu. Dudakları çabasızca hareket ediyor, gözleri ikide

bir platformun ilerilerine bakıyordu. ‘İstedim ki...sana sürpriz yapmak istemiştim.” Yavaş yavaş yüzüne bir kurnazlık, bir amaçlılık ifadesi geri dönüyordu.

Rearden onu kolundan tuttu, ama o kendini geri çekti. Biraz fazla keskin bir hareketle!

“Bana hiçbir şey söylemeyecek misin, Henry?”

“Ne söylememi istiyorsun?”

“Benden bu kadar çok mu nefret ediyorsun...Karının seni istasyonda karşılamaya gelmesi bu kadar mı kötü?” Yine platformun ucuna baktı. Dagny Taggart onlara doğru yürüyordu. Rearden, Dagny’yi görmüyordu.

“Gidelim,” dedi karısına.

Lillian yerinden kıpırdamıyordu. “Bu kadar mı kötü?” dedi yine.

“Ne?”

“Bu kadar mı nefret ediyorsun bundan?”

“Hayır, nefret etmiyorum. Yalnızca, anlayamıyorum.”

“Bana yolculuğunu anlat. Eminim çok güzel geçmiştir.”

“Yürü hadi. Evde konuşuruz.”

“Evde seninle konuşma fırsatını ne zaman buluyorum ki?” Lillian kelimelerini duygusuz bir sesle, yuvarlayarak söylüyordu, Sanki zamanı doldurmak için uzatıyordu lâfı. Rearden bunun sebebini anlayamıyordu. "Dikkatini bir kaç dakikalığına bana verirsin diye umdum. Tam böyle...iki tren arasında, iş randevuları arasında, geceni gündüzünü dolduran bütün o önemli başarıların arasında, örneğin...Merhaba, Bayan Taggart!” dedi keskin bir sesle. Sesi çok yüksek ve pırıl pırıldı.

Rearden olduğu yerde döndü. Dagny yanlarından geçmek üzereyken durdu.

“Nasılsınız,” dedi Lillian’a. Başını hafif eğmişti ama yüzü ifadesizdi.

Lillian gülümseyerek, “Çok özür dilerim, Bayan Taggart,” dedi. Böyle bir olay için nasıl taziyede bulunulur, bilemiyorum.” Dagny ile Rearden’ın birbirlerini selamlamadıklarını fark etmişti. "Aslında siz, kocamla birlikte yarattığınız çocuğun cenazesinden dönüyorsunuz, değil mi?”

Dagny'nin dudaklarında hafif bir şaşkınlık ve tiksinti ifadesi görüldü. Başını ayrılma izni istiyormuş gibi hafifçe eğdi, sonra yürüyüp uzaklaştı.

Lillian’ın sert bakışları Rearden’ın yüzüne döndü. Sanki özel bir vurgu vardı bakışlarında. Rearden ona kayıtsız, şaşkın bakıyordu.

Lillian hiçbir şey söylemedi. Rearden yürümek üzere döndüğünde, o da onu sessizce izledi. Wayne-Falkland Oteli’ne giderken takside de sessizdi. Yüzünü öbür taraftaki pencereye çevirmişti. Rearden onun gepgergin dudaklarını gördüğünde, içinde alışılmadık bir şiddet fırtınasının dönüp durmakta olduğundan emindi. Daha önce karısının herhangi bir güçlü duygu yaşadığına hiç tanık olmamıştı.

Odaya girip yalnız kaldıkları anda Lillian bir hışımla ona döndü. “Demek oymuş, öyle mi?” dedi

Rearden bunu beklemiyordu. Doğru anladığından emin olamadan bakıyordu ona.

“Metresin Dagny Taggart, öyle değil mi?”

Rearden cevap vermedi.

“Trende kendi kompartımanın olmadığını öğrendim. Demek ki dört gecedir nerede yattığını da biliyorum. İtiraf mı edeceksin, yoksa dedektifler tutup tren kondüktörlerini, ev hizmetkârlarını sorguya mı çektireyim? Metresin Dagny Taggart mı?”

“Evet,” dedi Rearden sakin bir sesle.

Lillian’ın ağzı çirkin bir gülüşle kıvrıklı. Rearden’ın omzunun üzerinden arkasına bakıyordu. “Bilmem gerekirdi. Anlamalıydım. O yüzden işlemedi!”

Rearden bomboş bir şaşkınlıkla, “İşlemeyen ne?” diye sordu.

Lillian bir adım geriledi. Sanki kendine, odada kocasının da var olduğunu hatırlatıyordu. “O gece...bizim evdeki partide...o sırada da...”

“Hayır. Daha sonra.”

“Büyük işkadını,” diye söylendi Lillian. “Her türlü sitemlerin ve kadınsı zaafların ötesinde. Bedenle ilgili tüm kaygılardan kopmuş büyük bir deha.. Kıkır kıkır güldü. “O bilezik...” dedi. Yüzünde öyle bir ifade vardı ki. sanki kelimeler zihnindeki girdabın arasından kaza sonucu fırlayıp ortaya düşmüştü. “O kadının sana ifade ettiği anlam bu. Sana verdiği silah bu.”

“Eğer söylediğin şeyleri gerçekten anlıyorsan...evet.”

“Bunu yanına bırakacağımı mı sanıyorsun?”

“Yanıma bırakmak mı...?” Lillian’a inanmaz bakışlarla, buz gibi, şaşkınlık dolu bir merakla bakıyordu.

“O yüzden mahkemende..Yine sustu.

“Ne olmuş mahkememe?”

Lillian titriyordu. “Bunun devam etmesine izin vermeyeceğimi biliyorsun elbette.”

“Mahkememle ilgisi ne?”

“Ona sahip olmana izin vermem. O söz konusu olunca, hayır. Herkes olur, o olmaz.”

Rearden bir an bekledi, sonra sakin bir sesle sordu: “Neden?”

“İzin vermem! Vazgeçeceksin!” Rearden ona ifadesiz bakıyordu, ama gözlerindeki dengeli bakışlar, Lillian’a cevapların en tehlikelisi gibi geldi. “Vazgeçeceksin, onu bırakacaksın, bir daha onu asla görmeyeceksin!”

“Lillian, eğer bunu tartışmak istiyorsan, bir şeyi kesinlikle anlaman gerek: Dünyada hiçbir şey beni ondan vazgeçiremez.”

“Ama ben bunu talep ediyorum!”

“Bunun dışında her şeyi talep edebilirsin, diyorum.”

Lillian’ın gözlerinde garip bir panik ifadesinin genişlemeye başladığını gördü. Anladığını gösteren bir ifade değildi bu. Anlamayı hınç dolu bir öfkeyle reddetmekti. Sanki duygularının vahşiliğini bir sis perdesine dönüştürmek istiyor, o sisin, gerçeği kendi gözlerinden saklayacağını değil de, göremeyişinin gerçeği yok edeceğini umuyordu.

“Ama bunu talep etmeye hakkım var! Senin hayatının sahibi benim! Benim malım o. Benim malım...hem de senin yemininle. Benim mutluluğuma hizmet edeceğine yemin ettin. Kendi mutluluğuna değil...benimkine! Ne yaptın benim için? Bana hiçbir şey vermedin, hiçbir şeyi benim için feda etmedin, kendinden başka hiçbir şey için kaygı duymadın...kendi işin, kendi fabrikan, kendi yeteneğin, kendi metresin! Ya ben? İlk hak sahibi benim! Şimdi hakkımı tahsil etmek istiyorum! Sahibi olduğum hesap sensin!”

Konuşurken sesinin adım adım yükselip bir korku çığlığına dönüşmesinin nedeni, Rearden’ın yüzündeki ifadeydi. O yüzde gördüğü, öfke, acı ya da suçluluk değildi. Hakkından gelinmez tek düşmanı görüyordu orada: Aldırmazlık.

“Beni hiç düşündün mü?” diye haykırdı, sesi Rearden’ın yüzüne çarpıp kırılıyordu, “Bana ne yapmakta olduğun hiç

aklına geldi mi? O kadınla her yatışında bana cehennem azabı çektirdiğini biliyorsan, o zaman devam etmeye hakkın yok! Buna dayanamam! Bunu bilmenin bir saniyesine bile dayanamam! Beni kendi hayvani arzularına feda mı edeceksin? Bu kadar kötü, bu kadar bencil misin? Kendi zevkini, benim ıstırabım pahasına satın alabilir misin? Beni böyle etkilemesine rağmen, yine de devam edebilir misin?”

Rearden yalnızca şaşkınlığın boşluğunu hissederken, geçmişte kısacık sürelerle görür gibi olduğu, ama şimdi tüm çirkinliği ve kofluğuyla karşısına dikilen şeye bakıyordu: Acındırma yakarılarının aslında hırlayan bir nefretle, tehditler ve talepler hâlinde sunulmuş olduğunu görmekteydi.

“Lillian” dedi çok alçak sesle. “Senin canına mal olsa bile yine vazgeçmem.”

Lillian bunu duydu. Aslında bu sözde, Rearden'ın bile farkında olmadığı şeyleri de duydu. Rearden’ı asıl şaşırtan, Lillian’ın anladığı zaman bağırmak yerine, bir anda sakinleştiğim görmek oldu. “Hakkın yok...” dedi Lillian ifadesiz bir sesle. Sesinde, kendi sözlerinin anlamsız olduğunu bilen birinin utanç verici çaresizliği vardı.

Rearden, “Benim üzerimde ne tür hakların olursa olsun, hiç kimse bir başkasından kendini yok etmesini isteyemez,” dedi.

“Senin için bu kadar önemli mi o?”

“Bundan çok daha fazla.”

Düşünceli ifade Lillian’ın yüzüne geri dönüyordu, ama döner dönmez o yüzde hemen kurnazlık ifadesiyle karışıyordu. Sesi çıkmadı.

“Lillian, gerçeği bildiğin için memnunum. Şimdi durumu tam anlayarak seçeneklerine bakabilirsin. Beni boşayabilirsin...ya da bu şekilde devam etmeyi isteyebilirsin.

Elindeki seçenekler yalnızca bunlar. Sana ancak bunu sunabilirim. Herhalde beni boşamanı istediğimi biliyorsun. Ama ben fedakarlık falan istemiyorum. Evliliğimizde ne gibi bir rahatlık bulursun, onu bilemiyorum, ama buluyorsan, bu evliliği feda etmeni isteyecek değilim. Bundan sonra beni neden tutmak isteyesin, bilmiyorum. Senin gözünde ne anlamım var, onu da bilmiyorum. Senin ne aradığını bilmediğim gibi, nelerden mutlu olabildiğini, ikimiz için de çekilmez olan bu evlilikten ne kazandığını da bilmiyorum. Benim tüm standartlarıma göre, senin beni çoktan boşamış olman gerekirdi. Tüm standartlarıma göre, bu evliliği sürdürmek hain bir sahtekârlıktan başka bir şey değil. Ama benim standartlarım seninkilerden farklı. Seninkileri anlamıyorum, hiçbir zaman anlamadım, ama yine de kabul ederim. Senin bana olan sevginin türü buysa, karım olarak adımı taşımak sana bir tür memnuniyet getiriyorsa, bunu senden almam. Sözünden donen ben olduğuma göre, bedelini elimden geldiğince öderim. Şu modern yargıçlardan birini satın alıp istediğim zaman boşanabileceğimi de biliyorsun elbette. Ama bunu yapmayacağım. Eğer istiyorsan, sözümü tutarım, ne var ki ancak şeklen tutabilirim. Şimdi seçimini yap...ama eğer beni tutmayı seçersen, bana asla ondan söz etmeyeceksin, ilerde onunla karşılaşırsan bildiğini ona asla belli etmeyeceksin, hayatımın o yönüne asla dokunmayacaksın.”

Lillian hareketsiz durmuş ona bakıyordu. Pozu sanki yığılmış gibiydi. Öyle durmak bir tür meydan okumaymış gibi. Karşısındaki insanın hatırı için doğrulma ve zarif görünme zahmetine katlanamazmış gibi.

“Bayan Dagny Taggart,” dedi, kıkır kıkır güldü. “Sıradan evli kadınların kuşkulanmaya cesaret edemeyeceği ‘süper

kadın’. İşinden başka hiçbir şey düşünmeyen, erkeklerle erkek gibi ilişki kuran kadın. Yüce bir ruha sahip, seni sırf dehan için, fabrikan ve metalin için beğenen kadın!” Yine güldü. “Onun da seni her kahpenin isteyeceği gibi istediğini bilmem gerekirdi, çünkü sen yatakta da, ofisteki masanda olduğu kadar ustasın...tabiî böyle konularda benim tanıklığım geçerliyse. Ama elbette o benden daha iyi bilir, çünkü o her tür ustalığa tapar, herhalde demiryolunda çalışan her işçiyle de yatmıştır!”

Sustu, çünkü ömründe ilk defa olarak, bir insanın öldürme gücüne sahip olduğunun nereden belli olduğunu görüyordu. Ama Rearden ona bakmıyordu. Kendisini görüyor mu, yoksa yalnızca sesini mi duyuyor, Lillian pek emin olamıyordu.

Rearden o anda kendi sesinin bir takım kelimeleri, aslında şu anda duymakta olduğu kelimeleri söyleyişini dinliyordu...Ellis Wyatt'ın gün ışığı çizgili odasında, Dagny’ye kendisi söylüyordu bunları. Geride kalan gecelerde, kendi vücudu Dagny’ninkinden ayrıldığı anda onun hareketsiz yatışını, yüzünde gülümsemeden çok daha fazla bir ışığın parlayışını görüyordu. Gençliğin yüzü. Sabahın yüzü. Kişinin kendi varlığına duyduğu minnet. Sonra da Lillian’ın yüzünü görüyordu. Yatakta, yanında yatarken gördüğü gibi. Cansız bir yüz, kaçamak gözler, dudaklarda zayıf bir alaycılık...genel bir suçluluk ifadesi. Kimin suçlayan, kimin suçlanan olduğunu da görüyordu. İktidarsızlığın kendini namus diye gösterip, yaşama gücünü günah diye suçlamasındaki ayıbı görüyordu. Apaçık bir netlik içinde, bir anlık şaşkınlığa sığacak şekilde, bir zamanlar kendi inancı olan şeyin o korkunç çirkinliğini görüyordu.

Yalnızca bir an. Kelimesiz bir inanç, duygu olarak kavranan bir bilgiydi ve zihninde mühürlenmeden kaldı. Bu

şok onu yeniden Lillian'a döndürdü, onun kelimelerinin sesini bir kere daha duydu. Lillian karşısında, o an halledilmesi gereken önemsiz bir varlık gibiydi.

Ona öfkenin onurunu bile bağışlamayan, stressiz bir sesle, "Lillian" dedi. "Bana ondan söz etmeyeceksin. Bunu bir kere daha yaparsan, bir serseriye vereceğim cevabı alırsın. Seni döverim. Onun adından ne sen, ne de başka bir kimse söz edecek."

Lillian ona baktı, "Sahi mi?" dedi. Garip, resmiyetsiz bir sesle konuşmuştu. Kelimeleri fırlatıp atıyormuş, ama onların asılı olduğu kanca zihninde takılı kalmış gibi. Aklında kendine ait bir hayal var gibiydi.

Rearden alçak sesle, yorgun bir şaşkınlıkla konuştu: "Gerçeği öğrenmekten memnun olacağını sanmıştım. Bilmeyi tercih edersin, diye düşünmüştüm...bana olan sevgin ve saygın her ne kadarsa, onun hatırına. Sana ihanet edersem, bunu bayağı bir biçimde yapmayacağımı, varyete kızlarından biriyle gitmeyeceğimi, ancak hayatımın en temiz ve en ciddi duygusu için yapacağımı bilmen daha iyidir, diye düşünmüştüm."

Lillian'ın bir hışımla ona dönüşü istem dışıydı. Yüzü apaçık bir nefret ifadesiyle kıvrılmıştı. "Ah, seni sersem budala!"

Rearden sessiz kaldı.

Lillian kendini topladı, gizli bir alaycılıkla gülümsüyormuş gibi bir ifadeye büründü. "Herhalde benim cevabımı bekliyorsun," dedi. "Hayır, seni boşamayacağım. Bunu asla umma. Şimdiki gibi devam edeceğiz...Önerdiğin buysa ve böyle devam edebileceğini düşünüyorsan. Bakalım ahlâk ilkelerini bayrak gibi dalgalandırıp durumu idare edebilecek misin?"

Lillian mantosuna uzanırken, şimdi eve dönmekte olduğunu söylüyordu, ama Rearden onu dinlemedi. Kapı Lillian'ın arkasından kapandığında da zar zor fark etti. Daha önce hiç yaşamadığı bir duygu içinde, hareketsiz duruyordu. Daha sonra düşünmesi gerekecekti elbette. Bunun farkındaydı. Düşünüp anlaması gerekecekti. Ama şu an için tek istediği, hissettiği şeyin inanılmazlığını gözlemlemekti.

Bir tür özgürlük duygusuydu bu. Sanki tek başına, tertemiz bir hava akımının sonsuzluğu içinde duruyordu, sırtındaki yük bir anda kalkmış, yok olmuştu. Müthiş bir kurtuluş duygusuydu bu. Lillian'ın ne hissettiğinin, acı çekip çekmediğinin, ona ne olacağının ve bu tür şeylerin kendisi için hiçbir önemi olmadığını bilme duygusuydu. Yalnız önemi olmaması değil, önemi olmak zorunda bile olmadığının pırıl pırıl, suçluluktan uzak bilinci!

VI

MUCİZE METAL

“Ama bunu tutturabilir miyiz?” diye sordu Wesley Mouch. Sesi öfkeden tizleşmiş, korkudan incelmişti.

Ona kimse cevap vermedi. James Taggart bir koltuğun koluna ilişmiş, hiç kıpırdamadan oturuyor, kaşlarının altından ona bakıyordu. Orren Boyle kül tablalarından birinin kenarına hain bir tavırla vurup purosunun külünü attı. Dr. Lloyd Ferris gülümsedi. Bay Weatherby hem dudaklarını büktü, hem de ellerini kenetledi. Amerikan Amalgam Emek’in başkanı Fred Kinnan volta atmayı kesti, pencerenin kenarına tünedi, kollarını çaprazladı. Öne eğik oturmuş, Önündeki sehpada, vazoda duran çiçekleri dalgın dalgın düzelten Eugene Lawson, bedenini mutsuz mutsuz dikleştirip gözlerini kaldırdı. Mouch masasında oturuyordu. Yumruğunu bir sayfa yazının üzerine başarmıştı.

Cevap veren Eugene Lawson oldu. “Bence bunu bu biçimde ifade etmemek gerek. Alelade zorlukların, kamu yararı fikrinden fışkıran soylu plânımızın önünü tıkamasına izin vermemeliyiz. Bu iş halkın yararına. İhtiyaç en önde gelen şeydir. Başka şeyleri düşünmek zorunda değiliz.”

Kimse itiraz etmedi, kimse sözü ondan devralmadı. Sanki Lawson tartışmaya devam etmeyi daha da zorlaştırmış gibi davranıyorlardı. Ama odanın en rahat koltuğunda göze çarpmadan oturmakta olan ufak tefek bir adam, kendisinin görmezden gelinmesinden memnun, ama oradaki varlığının herkesçe bilindiğinden de emin bir tavırla Lawson’a baktı, oradan gözlerini Mouch’a çevirdi, diri ve neşeli bir sesle,

“İşte söylem bu, Wesley,” dedi. “Tonunu biraz düşür, etrafını biraz süsle, sonra kendi gazetecilerinin bu koroyu tutturmasını sağla...hiç kaygılanmana gerek yok.”

Mouch mutsuz bir ifadeyle, “Evet, Bay Thompson,” dedi.

Devlet Başkanı Bay Thompson, hiçbir zaman dikkati çekmeme niteliğine sahip biriydi. Üç kişilik bir grupta bile onun kimliği eriyip yok olurdu. Ona tek başınayken bakanlar da, sanki karşılarında bir grup varmış gibi bir duyguya kapılırdı. Kendisine benzeyen sayısız insanlardan oluşmuş bir grup. Ülkede hiç kimse onun tam neye benzediğinden emin değildi.Resimleri dergi kapaklarına, kendinden önce bu görevde bulunmuş kişilerin resimleri kadar sık basılır, günlük hayatıyla ilgili yazılara eşlik ederdi, ama insanlar resimdekilerden hangisinin Bay Thompson, hangilerinin memur ya da beyaz yakalı işçi olduğundan hiçbir zaman tam emin olamazlardı...yalnızca...Bay Thompson’ın gömlek yakası genellikle kıvrık dururdu. Omuzları geniş, vücudu ufak tefekti. Saçları tel tel, ağzı kocaman, görünen yaşına gelince, hırpalanmış kırk ile diri altmış arasında her yaşa uyabilecek kadar esnekti. Yetkileri müthiş güçlüydü, habire onları daha da genişletmek için plânlar yapıp, bunları uygulamaya geçirirdi, çünkü onu bu makama getirenler bunu ondan bekliyordu. Zekâsı fazla olmayanların kurnazlığına, tembellerin telaşlı enerjisine sahipti. Hayatta yükselişinin tek sırrı, şanslı biri olmasıydı. Bunu kendi de biliyor, daha fazla hiçbir şey beklemiyordu.

James Taggart, Bay Thompson’a değil, Wesley Mouch’a döndü. “Belli ki önlemler almak gerek. Çok radikal önlemler. Olayların uzun süre şimdiki gibi sürüp gitmesine izin veremeyiz.”

Orren Boyle, “Ağır ol, Jim,” dedi.

“Bir şeyler yapmak, hem de çabucak yapmak şart!”

Wesley Mouch, “Bana bakma,” diye aksilendi. “Benim elimden bir şey gelmez. İnsanlar işbirliği yapmayı reddederse ben ne yapabilirim? Elim kolum bağlı. Daha geniş yetkilerim olmalı.”

Mouch hepsini Washington'a çağırmıştı. Dostları, kişisel danışmanları olarak, özel, gayrıresmî bir toplantı için davet etmişti hepsini. Ama şimdi bu gelenler onu izlerken, Mouch’un tavrının baskıcı mı, yoksa sızlanan bir tutum mu olduğunu anlayamıyorlar, onları tehdit mi ediyor, yoksa onlara yalvarıyor mu, bilemiyorlardı.

Bay Weatherby istatistikleri okur gibi bir sesle, “İşin aslı, bu yılbaşında sona eren oniki aylık dönem içinde şirket kapanmaları, bir önceki oniki aylık döneme göre iki katına çıktı,” dedi. “Yılbaşından bu yana ise üç katına çıktı.”

Dr. Ferris rahat bir tavırla, “Bunun kendi hatalarından kaynaklandığına inanmalarını garantiye almak gerek,” dedi.

Wesley Mouch, “Hı?” derken gözleri hızla Ferris’e döndü.

Dr. Ferris, “Ne yaparsanız yapın, asla özür dilemeyin,” dedi. “Suçluluk duymalarını sağlayın.”

Mouch, “Özür dilemiyorum,” diye terslendi “Suç bende değil. Bana daha geniş yetkiler gerek.”

Eugene Lawson saldırgan bir tavırla Dr. Ferris’e dönerek, “Ama zaten onların kendi suçu,” dedi. “Sosyal dayanışma ruhları eksik. Üretimin kişisel bir seçim değil, kamusal bir görev olduğunu kabul etmeye yanaşmıyorlar. Koşullar ne olursa olsun, başarısız olmaya hakları yok. Üretimi sürdürmek zorundalar. Bu sosyal bir zorunluluk. Bir insanın çalışması, özel bir konu değildir, sosyal bir konudur. Özel konu diye bir şey yoktur. Özel hayat vardır. Bunu onlara zorla öğretmemiz gerek.”

Dr. Ferris belli belirsiz bir gülümsemeyle, “Gene Lawson benim ne demek istediğimi biliyor, ama bildiğinin hiç farkında değil,” dedi.

Lawson sesini yükselterek, “Ee, ne demek İstiyorsun?” diye sordu.

Wesley Mouch, “Boş verin,” dedi.

Bay Thompson, “Ne yapmaya karar vereceğin umurumda değil, Wesley,” dedi. “İşadamları ciyaklarsa, o da umurumda değil. Yeter ki basının senden yana olduğundan emin ol. Bundan kesinlikle emin ol.”

Mouch, “Onlar elimde ” dedi.

“Yanlış zamanda gagasını açacak bir tek editör bize, homurdanan on milyonerden daha fazla zarar verebilir.”

Dr. Ferris, “Bu doğru. Bay Thompson,” dedi. “Ama bunun farkında olan bir tek editör ismi verebilir misiniz?”

“Herhalde verememem.” Thompson memnun gibiydi.

Dr. Ferris devam etti: “Hangi tip insanlara güveniyor, hangilerine göre plân yapıyor olursak olalım, eski bir atasözü vardır ki onu kesinlikle görmezden gelebiliriz. Hani, âkil ve dürüst insanlara güvenme meselesi. Biz o tür insanları hiç düşünmek zorunda değiliz. Modası geçmiş onların”

James Taggart pencereye doğru baktı. Washington’ın geniş caddelerinin üzerindeki gökyüzünde mavi açıklıklar vardı. Nisan ortasına özgü bir açık mavi. Bulutlar arasındaki boşluklardan güneş ışınları da girebiliyordu. Uzaktaki bir anıt, üstüne düşen güneşin altında pırıl pırıldı. Yüksek, beyaz bir dikili taştı anıt. Dr. Ferris’in demin alıntı yaptığı kişinin anısına dikilmişti. Bu kente de adı verilen adamın. James Taggart bakışlarını başka tarafa çevirdi.

Lawson suratını asarak yüksek sesle, “Profesörün sözlerinden hoşlanmadım,” dedi

Wesley Mouch, “Telaşlanma,” diye karşılık verdi. “Dr. Ferris teoriden söz etmiyor, uygulamadan söz ediyor.”

Fred Kinnan, “Eh, uygulamadan söz ediyorsak, o zaman ben de size, böyle bir zamanda işadamları için kaygılanamayacağımızı söyleyeyim,” dedi. “Bizim düşünmemiz gereken şey, istihdam. İnsanlara daha çok iş olanağı sağlamak. Benim sendikalarımda çalışan her bir kişi, çalışmayan beş kişiye bakıyor, buna yoksul akrabaları da dahil değil. Eğer benim öğüdümü istiyorsanız...gerçi hoşlanmayacağınızı biliyorum ama bu da yalnızca bir düşünce...yeni bir yönerge çıkarıp ülkedeki her bordroya üçte biri kadar daha insan eklemeyi zorunlu kılın.”

Taggart, “Ulu Tanrım!” diye bağırdı. “Deli misin? Şimdiki bordroları zor ödüyoruz! Şimdi çalıştırdığımız adamlara yaptıracak kadar bile iş yok ortada! Üçte bir fazla, ha? Hiçbir işimize yaramazlar ki!”

Fred Kinnan, “Onları görevlere koşmanız kimin umurunda ki?” dedi. “İşe ihtiyaçları var. Başta gelen odur...ihtiyaçları, değil mi? Sizin kârınız değildir.”

Taggart telaşla, “Bu kâr meselesi değil!” diye haykırdı. “Ben kâr lâfını ağzıma bile almadım. Bana hakaret etmen için de sebep yaratmadım. Mesele aslında, senin o adamlarına verecek parayı nereden bulacağımız...trenlerimizin yarısı boş gidip gelirken ve ortadaki yükler bir tek vagonu zor doldururken!” Sesi birdenbire tedbirli ve düşünceli bir düzeye indi. “Ama tabiî çalışan insanların sorunlarını anlıyoruz ve...bu yalnızca bir düşünce tabiî...belki bir miktar ek adam alabiliriz...eğer nakliye ücretlerini iki katına çıkarmamıza izin verilirse, çünkü..”

Orren Boyle, “Aklını mı kaçırdın?” diye haykırdı. “Bugün uyguladığın ücretler bile beni çökertmek üzere! Fabrikamdan

her vagon çıktığında ürperiyorum! Kan kaybından öleceğim! Param zaten yetmiyor...sen de iki katına mı çıkarmak istiyorsun?”

Taggart buz gibi bir sesle, “Senin paranın yetip yetmemesi önemli değil,” dedi. “Bazı fedakârlıklarda bulunmaya hazırlıklı olmalısın. Halkın demiryoluna ihtiyacı var. İhtiyaç her şeyden önde gelir...senin kârından da önde.”

“Hangi kâr?” diye bağırdı Orren Boyle. “Ben ne zaman kâr ettim ki? Hiç kimse beni kârlı bir iş yönetmekle suçlayamaz. Bilançoma bir bakın...sonra da rakiplerimden birinin bilançosuna bakın. Tüm müşterileri, tüm hammaddeleri, tüm teknik avantajları ve bazı gizli formüllerin tekelini almış olanlara. Sonra söyleyin bana, fırsatçı kimmiş! Ama tabiî halkın demiryollarına ihtiyacı olduğu doğru. Bu durumda, belki de nakliye ücretlerinde yapılacak bir miktar artışı sineye çekebilirim, eğer...aklıma geldi de söylüyorum...şu bir iki yılı atlatmam için bana bir sübvansiyon verilirse. Tempomu bulana kadar...”

“Ne? Yine mi?” diye haykırdı Bay Weatherby. Soğukkanlı tavrını kaybetmişti. “Bizden kaç kredi, kaç erteleme, kaç mehil, kaç moratoryum aldın! Bir tek kuruşu geri ödemedin...Ayrıca hepiniz iflâs eder, vergi gelirleri de gümbür gümbür çökerken, sana sübvansiyon olarak verilecek parayı nereden bulacağımızı sanıyorsun?”

Boyle yavaşça, ‘Parasız kalmamış insanlar da var,” dedi. “Bunca ihtiyacın ve bunca sefaletin ülkeyi sarmasına izin vermenin özrü olarak kullanacağınız hiçbir şey yok...bazıları parasız kalmadıkça.”

“Elimden bir şey gelmiyor!” diye bağırdı Wesley Mouch, Bu konuda hiçbir şey yapamıyorum! Daha geniş yetkilere ihtiyacım var!”

Bay Thompson’ı bu toplantıya katılmaya neyin dürttüğünü anlayamıyorlardı. Çok az şey söylüyor, ama ilgiyle dinliyordu. Öğrenmek istediği bir şey varmış gibiydi. Şimdi de, o şey neyse, onu öğrenmiş gibi görünüyordu. Ayağa kalkıp neşeyle gülümsedi.

“Devam et, Wesley,” dedi. “10-289’la devam et. Hiçbir sıkıntı olmayacak.”

Hepsi ayağa kalkmışlardı. İsteksiz bir saygı gösteriyor gibiydiler. Wesley Mouch masadaki kâğıda baktı, sonra kaprisli bir sesle konuştu: “Eğer devam etmemi istiyorsanız, olağanüstü hâl ilan etmeniz gerek.”

“Hazır olduğun anda ilan ederim.”

“Bazı zorluklar var, o yüzden...”

“Onu sana bırakıyorum. İstediğin gibi çözümle. Taslağı bana yarın ya da öbür gün yolla, ama beni ayrıntılarla rahatsız etme. Yarım saate kadar radyoda bir konuşma yapmak zorundayım.”

“En başta gelen zorluk, 10-289 numaralı yönergenin maddelerini yürürlüğe sokmamıza yasanın izin verip vermediği.Korkarım yasaya uygun olmadığı iddia edilebilir.”

“Canım, öyle çok acil yasa çıkardık ki, hepsini tararsan, bu seferkini de güvenceye alacak bir şeyler mutlaka bulursun.”

Bay Thompson, yüzünde dostça bir gülümsemeyle ötekilere döndü. “Sizi yalnız bırakayım da buruşuk yerleri ütüleyin,” dedi. "Bize yardım etmek için Washington’a gelişinizden minnettarım. Sizleri gördüğüme de çok sevindim.”

Kapı onun arkasından kapanana kadar beklediler, sonra yerlerine döndüler. Birbirlerine hiç bakmıyorlardı.

10-289 sayılı yönergenin metnini henüz dinlememişlerdi, ama içinde neler olacağını biliyorlardı. Uzun zamandan beri farkındaydılar. Kendilerinden bile sakladıkları sırrın kelimeler hâlinde biçimlenmesine asla izin vermiyorlar, ama biliyorlardı. Yine aynı şekilde, şu anda da yönergenin metnini hiç duymamayı istiyorlardı. Zihinlerinin karmaşık kıvrımları tam bu tür anlardan kaçınmak üzere tasarımlanmıştı.

Yönergenin yürürlüğe girmesini istiyorlardı. Keşke kelimelere gerek olmadan yürürlüğe girebilseydi de, yaptıklarının bu olduğunu bilmek zorunda kalmasalardı. İçlerinden hiçbiri, 10-289 sayılı yönergenin, tüm çabalarının nihaî amacı olduğunu seslendirmiş değildi. Ama kuşaklardan beri insanlar hep bunu mümkün kılmak için çalışıp durmuştu. Birkaç aydır da her maddesi için çeşitli konuşmalarla, gazete yazılarıyla, vaazlarla, baş makalelerle hazırlıklar yapılmıştı. Bu hazırlıkları yapanlar, amaçlı seslerdi.Ama biri çıkıp bu amaçlarını kelimeye dökerek telâffuz etse, öfkeyle ve avaz avaz bağırıyorlardı.

Wesley Mouch, “Şimdi durum şöyle,” dedi. “Ülkenin ekonomik durumu evvelki yıl, geçen yıldan iyiydi, geçen yıl da bu yıldan iyiydi. Bu gidişle bir yılı daha dayanamayız. Bu sebeple şu andaki tek amacımız olduğumuz yerde durmak. Soluklanıp güç toplamak. Tam bir istikrara kavuşmak. Özgürlüğe bir şans tanındı, başarısız oldu. Demek ki, daha sıkı kontrollerin yapılması gerekiyor. Madem insanlar kendi sorunlarını gönüllü olarak çözmekte isteksiz davranıyor, onları bunu yapmaya zorlamak gerek ” Durakladı, önündeki kâğıdı eline aldı, resmi bir sesle ekledi: “Allah belasını versin, uzun sözün kısası, şu durduğumuz yerde var olmayı sürdürebiliriz, ama hareket etmeye cesaret edemeyiz! Demek

ki hareketsiz duracağız. Hareketsiz. O itoğullarını hareketsiz tutacağız!”

Başını omuzlarının arasına çekmiş, herbirinin yüzüne bakıyor, sanki ülkenin sorunları sırf ona inat olsun diyeymiş gibi öfkeli görünüyordu. Ondan iyilik isteyen öyle çok sayıda insanı korkutmuştu ki, şimdi artık öfkeyi her şeyin çözümü sayıyormuş gibi davranıyordu. Sanki öfkesinin gücü her şeye yetecekmiş gibi. Sanki bir öfkelense, her şey düzelecekti. Ama karşısında yarım daire oluşturarak oturan insanlar, odadaki korku dalgasının kendi duyguları mı olduğunu, yoksa masadaki adamın yaydığı, köşeye sıkışmış fare paniği mi olduğunu pek anlayamıyorlardı.

Wesley Mouch’un uzun, kare biçiminde bir yüzü, tepesi yassı bir kafası vardı. Fırça traşı bunu daha da belirginleştiriyordu. Alt dudağı kaprisli bir baloncuktu. Gözlerinin açık kahverengi bebekleri, buzlu cam gibi akların altında yumurta sarılarına benziyordu. Yüz kasları anî hareket ediyor, sonra hareket kayboluyor, hiçbir ifade yansıtmamış oluyordu. Onu gülümserken gören olmamıştı.

Wesley Mouch’un ailesi kuşaklardan beri ne sefalet, ne servet, ne de saygınlık görmüştü. Ama kendine göre bir geleneğe yapışmış ailelerdendi. O gelenek üniversite mezunu olmak, dolayısıyla iş dünyasındaki insanları hor görmekti. Ailenin tüm diplomaları duvarlara asılır, dünyaya bir sitem gibi sunulurdu, çünkü bu diplomalar, manevi değerlerinin hak ettiği maddî karşılıkları otomatik olarak sağlayamıyordu. Ailenin çok sayıdaki akrabaları arasında zengin olan bir tek amcaları vardı. Servetini zengin biriyle evlenerek edinmiş, eşi öldükten sonra da çok sayıdaki yeğenleri arasından Wesley’yi en sevgili yeğeni olarak seçmişti. Nedeni, Wesley’nin en dikkat çekmeyen yeğen oluşuydu. Julius Amca bu nedenle

onu en güvenli seçim olarak görmüştü. Zeki ve parlak kimselerden hoşlanmazdı Julius Amca. Servetini yönetme zahmetinden de pek hoşlanmazdı. Bu işi Wesley'ye devretmişti. Wesley üniversiteden mezun olana kadar, ortada yönetilecek bir servet kalmamıştı. Julius Amca hemen Wesley'yi kurnazlık etmekle suçlamış, onun iflah olmaz bir komplocu olduğunu ileri sürmüştü. Ama aslında ortada komplo fidan da yoktu. Wesley paranın nereye gittiğini bilmiyordu, lisedeyken Wesley Mouch sınıfın en tembel öğrencilerinden biriydi. En iyi öğrencilere çok imrenirdi. Üniversite ona, hiç de imrenmemesi gerektiğini öğretti. Mezun olduğunda, nasıra iyi geldiği iddia edilen uydurma bir ilacı üretip duran bir firmanın reklam departmanında işe girdi. İlaç iyi sattı, Wesley de departmanın başına kadar yükseldi.Sonra oradan ayrılıp bir kellik ilacı üreticisine, oradan patentli sütyen yapan bir firmaya, ardından bir sabun firmasına, sonra da bir meşrubat şirketine geçti. Bundan sonraki İşi, bir otomobil firmasında reklam bölümü başkan yardımcılığıydı. Otomobilleri de sahte bir nasır ilacıymış gibi satmaya çalıştı, ama satışlar İyi gitmedi. Wesley bunun suçunu, reklam bütçesinin yetersizliğine yükledi. Onu Rearden'a tavsiye eden, otomobil şirketinin başkanıydı. Washington'a da onu Rearden tanıştırmıştı. Washington'daki adamının performansını ölçecek hiçbir standarda sahip olmayan Rearden! Ekonomik Plânlama ve Ulusal Kaynaklar Bürosu'ndaki ilk işine onu sokan, James Taggart'tı. Dan Conway'in yok edilişi sırasında Orren Boyle'a yardım etmek için Rearden'a kalleşlik etmesi karşılığında. Ondan sonra artık Wesley Mouch'un ilerlemesini çeşitli insanlar sağlamıştı. Onların da bunu yapmalarının altında yatan sebep, Julius Amca'nınkiyle aynıydı. Fazla parlak olmamayı güvenli

sayıyordu bu insanlar. Şu anda masasının karşısında oturan bu insanlara, sebep-sonuç ilişkisinin bir bâtıl inanç olduğu, eldeki soruna çözüm ararken sebebini düşünmemek gerektiği öğretilmişti. Şu anda eldeki durum, Wesley Mouch'un üstün beceriye ve kurnazlığa sahip biri olduğunu gösteriyordu, çünkü nüfuz peşinde koşan milyonlarca insan olduğu hâlde, bu işi başaran o olmuştu. Birbirini yok etmek üzere harekete geçen güçler arasında Wesley Mouch'un sıfır noktası, kesişim noktası olduğunu düşünmek, onlara göre değildi.

"Bu yönerge 10-289'un tashih edilmemiş taslağı," dedi Wesley Mouch. "Bunu Gene, Clem ve ben acele karaladık. Size genel bir fikir versin diye. Fikirlerinizi, önerilerinizi falan duymak istiyoruz. Çünkü sizler emeğin, sanayinin, ulaşımın ve mesleklerin temsilcilerisiniz."

Fred Kinnan pencerenin kenarından kalktı, bir koltuğun koluna ilişti. Orren Boyle purosunun izmaritini ağzından tükürdü. James Taggart başını eğip kendi ellerine baktı. Görünüşe göre odada rahat olan bir tek Dr. Ferris vardı.

Wesley Mouch okumaya başladı: "Genel refah adına, insanların güvenliğini korumak, tam eşitlik ve tam istikrar sağlamak amacıyla, ulusal acil durum süresince aşağıdaki hususlar kararlaştırılmıştır...

"Madde Bir: Tüm işçiler, ücretli çalışanlar ve her türlü görevliler bundan böyle işlerine bağlı kalacaklar, işten ayrılmayacak, işten çıkarılmayacak veya iş değiştirmeyeceklerdir. İhlâlin cezası hapistir. Cezaya, Birleştirme Kurulu karar verecek, bu kurulun üyeleri Ekonomik Plânlama ve Ulusal Kaynaklar Bürosu tarafından atanacaktır. Yirmibir yaşına gelen tüm insanlar Birleştirme Kurulu'na başvuracak, Kurul onları, hizmetleri ülke

çıkarlarına en iyi nerede yararlı olacaksa oralara yönlendirecektir.

“Madde İki: Tüm sınaî ve ticarî kuruluşlar, imalât ve iş kuruluşları, bundan böyle işler durumda kalacak, bu kuruluşların sahipleri işi bırakmayacak ve emekliye ayrılmayacak, işi kapatmayacak, satmayacak veya devretmeyecektir. ihlâllerin cezası, işletmenin sahip olduğu tüm varlıklarla birlikte devletleştirilmesidir.

“Madde Üç: Her türlü âlet, icat, formül, proses ve çalışmaların patent ve telif hakları, vatanseverlik acil durum armağanı olarak ulusa devredilecek, bu patent ve telif haklarının sahipleri devir sırasında gönüllü olarak Armağan Sertifikası imzalayacaklardır. Daha sonra Birleştirme Kurulu, bu patent ve telif haklarının tüm başvuru sahipleri tarafından, ayrım yapılmaksızın kullanılmasını sağlayacak lisanslar çıkarmak suretiyle tekelci uygulamaları bertaraf edecek, modası geçmiş ürünleri devreden çıkaracak, en iyileri tüm ulusun hizmetine sunacaktır. Alâmetifarika, marka adı veya telif hakkına tabî başlıklar kullanılmayacaktır. Daha önce patenti alınmış her ürün yeni bir adla tanınacak, tüm imalâtçılar tarafından aynı adla satılacak, bu ad da Birleştirme Kurulu tarafından tespit edilecektir. Tüm özel alâmetifarikalar ve markalar şu andan itibaren lağvedilmiştir.

“Madde Dört: Bu yönergenin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren, şu anda piyasada olmayan hiçbir yeni araç, icat, ürün ya da herhangi türde mal üretilmeyecek, icat edilmeyecek, imal edilmeyecek ve satılmayacaktır. Patentler ve Telif Hakları Ofisi bu yönergeyle lağvedilmiştir.

“Madde Beş: Herhangi bir tür üretimle ilgili her kurum, tüzel kişi, şirket ya da şahıs, her yıl, Temel Yıl’da ürettiği kadar mal üretecek, bundan fazla ya da eksik üretmeyecektir.

Temel Yıl, ya da Ölçüt Yıl olarak alınacak yıl, bu yönergenin yürürlüğe girdiği tarihte sona eren yıl olacaktır. Fazla ya da eksik üretim cezaya tabî olacak, cezalar Birleştirme Kurulu'nca saptanacaktır.

"Madde Altı: Her yaş, cinsiyet, sınıf ve gelir düzeyindeki her insan, bundan böyle her yıl, Temel Yıl'da harcadığı kadar para harcayarak mallar satın alacak, tüketim ne daha fazla ne de, daha eksik olacaktır. Fazla ya da eksik satın almalar cezaya tâbidir ve cezalar Birleştirme Kurulu tarafından saptanacaktır.

"Madde Yedi: Tüm ücretler, fiyatlar, maaşlar, temettüler, kârlar, faiz oranları ve her türlü gelir biçimleri, bu yönergenin tarihi itibariyle bulunduğu noktada dondurulacaktır.

"Madde Sekiz: Bu yönergeden ya da bu yönergede belirlenmemiş tüm kurallardan doğacak anlaşmazlıklar, Birleştirme Kurulu'nca çözümlenecek, bu kurulun kararı nihaî olacaktır."

Dinlemiş olan dört adamda bile insanlık onurundan bir miktar kırıntı kalmış olduğu için, bir dakika boyunca sessizce oturdular ve içlerinde bir bulantı hissettiler.

İlk konuşan James Taggart oldu. Alçak sesle konuşmasına rağmen, tınısında istem dışı bir çığlığın titreşimi gizliydi: "Eh, neden olmasın? Madem bizde yok, onlarda niçin olsun? Neden bizden yukarda olsunlar? Biz batacaksak, bari hep birden batmamızı sağlayalım. Onlara da sağ kalma şansı bırakmadığımızdan emin olalım."

Orren Boyle, Taggart'a korku dolu bir şaşkınlıkla bakarak tiz bir sesle konuştu: "Herkesin yararına olacak çok pratik bir plân için bu, doğrusu çok garip bir tanımlama!"

Dr. Ferris sesli sesli güldü.

Taggart'ın gözleri yavaş yavaş odaklandı, daha yüksek bir sesle, "Evet, tabiî," dedi. "Çok pratik bir plân. Hem gerekli, hem pratik, hem de adil. Herkesin sorunlarını çözecek. Herkese kendini güvende hissetme fırsatı tanıyacak. Soluk alma fırsatı verecek."

Eugene Lawson, dudakları bir gülümseme ifadesiyle yayılırken, "İnsanlara güvenlik sağlayacak," dedi. "Güvenlik...insanların istediği bu. Maden istiyorlar, neden sahip olmasınlar? Bir avuç zengin itiraz edecek diye mi?"

Dr. Ferris tembel bir sesle, "İtiraz edecek olan zenginler değil," dedi. "Zenginler güvenliği başka her tür hayvandan daha çok özler. Bunu hâlâ fark edemediniz mi?"

Lawson, "O hâlde kim itiraz edecek?" diye terslendi.

Dr. Ferris anlamlı anlamlı güldü, hiç cevap vermedi.

Lawson başını öbür yana çevirdi. "Cehennemin dibine gitsinler!" dedi. "Onlar için ne diye kaygılanalım? Biz dünyayı küçük adamların hatırı için yönetmek zorundayız, insanlığın tüm dertlerini yaratan şey zekâ zaten. Tüm kötülüklerin kökü, insan zihni. Günümüz aklın değil, kalbin günü. Bizim kaygı duyacaklarımız, zayıflar, çekingenler, hastalar ve mütevazı insanlar olmalı." Alt dudağı yumuşak, kaypak hareketlerle kıvrılıp duruyordu. "Büyük olanlar, olmayanlara hizmet etmek için varlar. Ahlâki görevlerini yerine getirmeyi reddederlerse, zorla yaptırmalıyız. Bir zamanlar Mantık Çağı diye bir şey vardı, ama şimdi onun ötesine geçtik. Şimdi Sevgi Çağı."

"Kes sesini!" diye bağırdı James Taggart.

Hepsi dönüp ona baktılar. Orren Boyle titreyerek, "Tanrı aşkına, Jim, neyin var senin?" diye sordu.

Taggart, "Hiçbir şey!" dedi. "Hiçbir şey...Wesley, onu sustur lütfen, olmaz mı?"

Mouch tedirgin bir sesle, “Ama ben hiç anlayamı...” diye başlayacak oldu.

“Sustur onu. Bu sözleri dinlemek zorunda değiliz, değil mi?”

“Hayır, tabiî, ama..

“O hâlde devam edelim.”

Lawson, “Ne oluyor burada?” diye sordu. “Buna itiraz ediyorum. Ben kesinlikle..Ama çevresindeki çehrelerde hiç destek göremeyince sustu, dudağı gücenik bir nefret ifadesiyle sarktı.

Taggart ateşli ateşli, “Haydi, devam edelim,” dedi.

Orren Boyle, “Senin neyin var?” diye sorarken, kendisinin neyi olduğunu bilmek istemediği gibi, niçin bu kadar korktuğunu da bilmek istemiyordu.

Dr. Ferris yavaşça, hapsinin zihninde var olan ve isimlendirilmemiş olan şeyi isimlendirmekte olduğunu biliyormuş gibi konuştu: "Deha denilen şey bir bâtıl inançtır, Jim. Akıl diye bir şey yoktur. İnsan beyni bir sosyal üründür. Çevresindekilerden aldığı etkilerin toplamıdır. Hiç kimse, hiçbir şey icat etmez. Yalnızca sosyal atmosfer içinde uçup geçen şeyleri yansıtır. Dâhi de entellektüel bir çöpçüdür, aslında toplumun malı olan, kendisinin toplumdan çaldığı düşünceleri biriktirir. Düşünce hırsızlıktır. Özel servetleri yok edersek, daha adil bir servet dağılımı sağlarız. Dehâyı yok edersek, o zaman da fikirlerin dağılımını daha adaletli hâle getirmiş oluruz.”

Fred Kinnan, “Biz burada iş mi konuşacağız, yoksa birbirimizle dalga mı geçeceğiz?” diye sordu.

Hepsi ona döndüler. Kalın hatları olan, adaleli bir adamdı, ama yüzündeki çizgiler şaşılacak kadar inceydi. Dudaklarının uçları, ona sürekli olarak alaycı bir gülümseme ifadesi

verecek biçimde yukarıya çekilmişti. Bir koltuğun koluna oturmuş, ellerini ceplerine sokmuştu. Mouch'a gülümserken, tecrübeli bir polisin, dükkânda hırsızlık yapan birine gülümseyişi gibi bir ifade sergilemekteydi. Sonra devam etti:

"Tek diyeceğim, bu Birleştirme Kurulu'na benim adamlarımı yerleştirseniz iyi olur. Bunu gerçekten sağlasan iyi edersin, arkadaş, yoksa Madde Bir'ini darma duman ederim."

Mouch kuru bir sesle, "Elbette ki emek sektöründen de bir temsilci olacak orada," dedi. "Sanayiden de olacak, mesleklerden de...tüm kesimlerden..." Fred Kinnan, "Kesimler olmaz," dedi. "Yalnızca emeğin temsilcileri olacak. Nokta."

Orren Boyle, "Ne halt etmeye?" diye bağırdı. "Hile bu, öyle değil mi?" Fred Kinnan, "Tabiî öyle," dedi.

"Ama o zaman ülkedeki her şirketin gırtlağı senin elinde olur!"

"Ya ne peşindeyim sanıyordunuz?"

Boyle, "Haksızlık bu!" diye bağırdı. "Kabul etmem! Hakkın yok! Sen..."

Kinnan masum masum, "Hak mı?" diye sordu. "Haklardan mı söz ediyoruz?"

"Ama ne de olsa bir takım temel mülkiyet hakları vardır ve bunlar..." "Dinle, arkadaş, sen Madde Üç'ü istiyorsun, değil mi?"

"Şey, ben..."

"O zaman bir daha mülkiyet hakkı lâfı etme. Gaganı sımsıkı kapa."

Dr. Ferris, "Bay Kinnan," dedi. "Genellemeler yapmak gibi eski hatalara düşmeyin. Bizim politikamız esnek olmak zorunda. Hiçbir absolü ilke yoktur ki..."

Fred Kinnan, ‘Bunları Jim Taggart’a sakla, Doktor,” dedi. “Ben ne dediğimi biliyorum. Hiç üniversiteye gitmedim, o sayede biliyorum.”

Boyle, “İtiraz ediyorum!” dedi yine. “Senin bu diktatörce yöntemlerine...?”

Kinnan ona arkasını döndü, “Dinle beni, Wesley,” dedi. “Benim çocuklar Madde Bir’den hiç hoşlanmayacak. Eğer uygulama bana verilirse, onlara yuttururum. Değilse olmaz. Kararını ver.”

Mouch, “Şey...” deyip sustu.

Taggart, “Tanrı aşkına, Wesley, ya biz ne olacağız?” diye haykırdı.

Kinnan, “Bana geleceksiniz.” dedi. “Kurulla bir işiniz olduğunda, bana gelirsiniz, ben ayarlarım. Ama o kurulu ben yöneteceğim. Ben ve Wesley.” Taggart bu sefer, “Sence ülke buna tahammül eder mi?” diye bağırdı. Kinnan, “Kendini kandırmaktan vazgeç,” dedi “Ülke, ha? Eğer artık ortada hiç ilke diye bir şey yoksa...ki bence doktor haklı, besbelli yok...eğer oyunun kuralları yoksa ve mesele yalnızca kimin kimi soyacağına kalıyorsa...o zaman benim arkamdaki oylar hepinizinkinden çok. işçilerin sayısı işverenlerden fazladır ve bunu da asla unutmayın, çocuklar!”

Taggart kibirle, “Bu da tuhaf bir tutum,” dedi. "Bu önlem, aslında işçilerin ya da işverenlerin bencil çıkarları için tasarımlanmadı ki! Tüm halkın yararlanması için düşünüldü.”

Kinnan sevimli sevimli, “Peki, tamam,” dedi. “Senin dilinde konuşalım. “Halk dediğin kim? Kalite açısından bakarsak, herhalde sen değil, Orren Boyle da değil. Sayısal açıdan bakarsak, o zaman ben, çünkü arkamda sayılar var.” Gülümsemesi silindi, acı bir bezginlik ifadesiyle devam etti: “Ama ben halk yararına çabaladığımı söyleyecek değilim,

çünkü gerçeğin öyle olmadığını biliyorum. Zavallı garibanları esarete satmakta olduğumu da biliyorum. İşin özü bu. Onlar da biliyor. Ama kendi soygunumu sürdürmek istiyorsam, ara sıra onlara da birkaç kırıntı atmam gerekeceğini de biliyorlar. Benim yerimde sizlerden biri olsa, bunu asla bulamazlardı. Hiç şansları kalmazdı. İşte bu nedenle, eğer kırbaç altında çalışacaklarsa, o kırbacın benim elimde olmasını yeğlerler, sizin gibi salyası damlayan, patlak dudaklı kamu yararı piçlerinin değil! Kendi üniversiteli camianız dışında, kandırabildiğiniz bir tek aptal var mı sanıyorsunuz? Ben soyguncuyum, ama bunun farkındayım. Adamlarım da farkında. Bedelini ödeyeceğimi biliyorlar. Yüreğimin iyiliğinden falan değil. Ödeyebileceğim en az miktardan bir kuruş fazla vermeyeceğim de belli. Ama en azından o kadarını bekleyebilirler. Tamam, ara sıra içimi bulandırıyor...hattâ şu anda da içimi bulandırıyor, ama bu dünyayı kuran ben değilim, sizsiniz. Ben de oyunu, sizin kurguladığınız gibi oynuyorum ve bunu da gittiği yere kadar sürdüreceğim. Aslında hiçbirimiz için fazla uzun sürmeyecek.” Ayağa kalktı. Ona hiç kimse cevap vermedi. Onun gözleri birer birer herbirinin yüzünde durakladıktan sonra Wesley Mouch’a gelip orada durdu. Rahat bir sesle, “Kurulu alıyor muyum, Wesley?” diye sordu.

Mouch uyumlu bir sesle, “Personel seçimi yalnızca teknik bir ayrıntı,” dedi. “İstersen bunu daha sonra, seninle ikimiz konuşalım.”

Bu cevabın evet anlamına geldiğini odadaki herkes biliyordu.

“Tamam, arkadaş,” dedi Kinnan. Sonra tekrar pencereye yürüdü, pervazın kenarına oturup bir sigara yaka.

Kabullenilmeyen bir sebeple diğerlerinin hepsi dönmüş, Dr. Ferris'e bakıyor, sanki ondan bir rehberlik bekliyorlardı.

Dr. Ferris kaygan bir sesle, "Söylemlerden rahatsız olmayın," dedi. "Bay

Kinnan iyi bir hatip, ama pratik gerçeklerden çok kopuk. Diyalektik düşünemiyor."

Bir sessizlik daha oldu, sonra James Taggart'ın sesi yükseldi. "Umrumda değil. Önemi de yok. O da her şeyi olduğu gibi tutmak zorunda. Tam şu andaki gibi. Hiç kimsenin hiçbir şeyi değiştirmesine izin yok. Yalnızca..." Birdenbire Wesley Mouch'a döndü. "Wesley, Madde Dört'e göre tüm araştırma departmanlarını, deneme laboratuarlarını, bilimsel işlevleri ve o tür kurumları kapatmamız gerekecek," dedi. "Onların yasaklanması şart."

"Evet, doğru," diye karşılık verdi Mouch. "Bunu düşünmemiştim. Onunla ilgili de iki satırlık bir şey eklememiz gerekecek." Çevresine bakınıp kalem aradı, kâğıdın sol tarafına birkaç not aldı.

"Zarar verici rekabeti önleyecek," dedi James Taggart. "Denenmemiş, bilinmeyen alanlara birbirimizden çabuk varmak için yarışmayacağız. Yeni icatların piyasayı bozmasından korkmayacağız. Bizi aşırı hırslı rakiplerimizle aynı hizada tutsun diye yararsız deneylere para dökmeyeceğiz."

Orren Boyle, "Evet," dedi. "Herkes eskiyi bol bol kullanana kadar, yeniye para ziyan etmek yasak. Kapatın kahrolası araştırma laboratuarlarını...ne kadar çabuk, o kadar iyi."

Wesley Mouch, "Evet," diye söze karıştı. "Kapatacağız. Hepsini."

Fred Kinnan, “Devlet Bilim Enstitüsü’nü de mi?” diye sordu.

Mouch, ‘Yo, hayır,” dedi. “O farklı. O devlet. Hem zaten o kâr amacı gütmeyen bir kuruluş. Tüm bilimsel ilerlemeyi sağlamaya da o kurum yeter zaten.”

Dr. Ferris, “Bol bol yeter,” dedi.

Fred Kinnan, “Bütün o laboratuarları kapadığınız zaman onca mühendise, profesöre falan ne olacak?” diye sordu. “Neyle yaşayacaklar? Öteki işlerin, şirketlerin hepsi dondurulmuş olacak.”

Wesley Mouch, ‘Ya,” deyip kafasını kaşıdı. Dönüp Weatherby’ye baktı. “Onlara yardım aylığı mı verelim, Clem?”

Bay Weatherby, “Olmaz,” dedi. “Niye verelim ki? Gürültü koparacak kadar kalabalık değiller. Önemi yok.”

Mouch, Dr. Ferris’e döndü: “Herhalde bazılarını sen alabilirsin, değil mi, Floyd?”

“Bazılarını” dedi Dr. Ferris yavaşça. Her hecenin tadını çıkararak konuşuyordu. “İşbirliği yapanları.”

Fred Kinnan, ‘Ya ötekiler?” diye sordu.

Wesley Mouch, “Onlar Birleştirme Kurulu’nun kendilerine yararlı bir meşguliyet bulmasını beklemek zorunda,” diye karşılık verdi.

“Beklerken ne yiyecekler?”

Mouch omuz silkti. “Ulusal acil durum dönemlerinde bazı kurbanlar elbette olacaktır. Bunun çaresi yok.”

Taggart birdenbire, odanın sessizliğine karşı, “Bunu yapmaya hakkımız var!” diye bağırdı. “İhtiyacımız var. Var, öyle değil mi?” Cevap gelmedi. “Yaşamımızı korumaya hakkımız var!” Kimse itiraz da etmedi. O aynı tiz, yakarı dolu ısrarla devam etti: “Yüzyıllardır ilk defa güvende olacağız.

Herkes kendi yerini, kendi işini bilecek. Başka herkesin yerini ve işini de bilecek. Aklına yeni fikir gelen her kaçığın insafına bırakılmış olmayacağız. Kimse bizi piyasadan kovamayacak, piyasalarımızı çalamayacak, bizden ucuza satamayacak, bizi modası geçmiş durumuna düşüremeyecek. Kimse karşımıza yeni bir âletle gelip, bizi satın alırsak mı iflâs ederiz, yoksa biz almayıp başkası alırsa mı iflas ederiz ikilemine itemeyecek. Böyle bir karar vermek zorunda kalmayacağız. Hiç kimsenin hiçbir karar vermesine izin yok. Her şeye bir kerede karar verilmiş olacak.” Gözleri yakaran bakışlarla bir yüzden bir yüze dolaşıyordu. “Yeterince şey icat edildi zaten. Herkesin konforuna yeter. İcatlara devam etmelerine niçin izin verilsin? Her adımda bastığımız yeri patlatmalarına niçin izin verelim? Neden ebediyen belirsizlikler içinde kalalım? Birkaç hırslı maceracı yüzünden mi? Tüm insanlığın huzurunu, birkaç uyumsuzun açgözlülüğüne feda mı edelim? Onlara ihtiyacımız yok. Hem de hiç yok. Kahramanlara tapma âdetinden kurtulacağız, Kahramanmış! Tarih boyunca zarardan başka ne getirdiler? İnsanlığı vahşi bir yarışa soktular. Dur durak yok, huzur yok, güven yok. Hep onlara yetişmek için bir koşu...sonu gelmez bir yarış! Tam biz yetişirken yine yıllar ötesine geçiyorlar...Bize hiç şans tanımıyorlar. Hiçbir zaman şans tanımadılar...” Gözleri tedirgin kıpırtılar içindeydi.Pencereye doğru baktı, ama sonra gözlerini oradan çabucak kaçırdı. Uzaktaki o dikili taşı görmek istemiyordu. “İşimiz bitti onlarla. Biz kazandık. Bu bizim çağımız. Bizim dünyamız. Güvene kavuşacağız -yüzyıllardır ilk defa- sanayi devriminin başlangıcından beri ilk defa!”

Fred Kinnan, “Şey, galiba bu da anti-sanayi devrimi!” dedi.

Wesley Mouch, “Sana hiç yakışmayan bir söz,” diye terslendi. “Bunu kimsenin önünde söylememize izin verilemez.”

“Kaygılanma, kardeş. Kimsenin önünde söylemem.”

Dr. Ferris, “Tamamen yanlış,” dedi. “Cehaletten kaynaklanan bir söz. Plânlı ekonominin her zaman en yüksek verimi ve randımanı sağladığına, merkeziyetçiliğin süper-sanayileşmeye yol açtığına tüm uzmanlar çoktan karar verdi.”

Boyle, “Merkeziyetçilik tekelciliğin fenerini söndürür,” diye katkıda bulundu.

Kinnan, “Neydi o, pardon?” diye sordu.

Boyle onun sesindeki alaycı tonu yakalayamamıştı. ‘Tekelciliğin fenerini söndürür,” diye tekrarladı. “Endüstriyi demokratikleştirir. Her şeye herkesin ulaşabilmesini sağlar. Örneğin böyle bir zamanda, demir cevherine ihtiyaç bu kadar çokken, neden ulusal kaynaklar eski model çelik yapmak için ziyan edilsin...beri yandan benim yapabileceğim çok daha iyi bir metal varken! Herkesin istediği, ama hiç kimsenin elde edemediği bir metal. Şimdi bu iyi ekonomi değil mi, sağlam sosyal randıman değil mi, demokratik adalet değil mi? Neden benim o metali yapmama izin verilmesin? İnsanlar neden ihtiyaçları varken onu kullanamasınlar? Bir tek bencil kişinin özel tekeli yüzünden mi? Kendi haklarımızı onun kişisel çıkarlarına feda mı edeceğiz?”

Kinnan, “Boş ver, kardeş!” diye bağırdı. “Senin okuduğun gazetelerde ben de okudum bunları.”

Boyle birden bire bozuldu. “Tavrını beğenmiyorum!” dedi. Gözlerindeki bakışları bir barda gören olsa, yumruklaşmaya başlayacaklar sanırdı. Dimdik oturuyordu. Hayalinde gördüğü sararmış kâğıtlardaki yazı sütunlarının arasına sıkışmış gibiydi:

“Kritik kamu ihtiyacı döneminde, sosyal çabalarımızı modası geçmiş ürünler yapmaya mı ziyan edeceğiz? Bir avuç insan, ellerinde daha iyi ürünlerle ve üretim metotlarıyla ilgili olanakları tutarken, kalabalıkları ihtiyaç içinde mi bırakalım? Patent hakları denilen bâtıl inancın bizi durdurmasına izin mi verelim?

“Özel sektörün içinde bulunduğumuz ekonomik krizle başa çıkamayacağı belli değil mi? Örneğin bu yüz kızartıcı Rearden Metal kıtlığına daha ne kadar dayanmak zorundayız? Halktan durmadan talep yağıyor, ama Rearden mal veremiyor.

“Ekonomik haksızlıklara ve özel imtiyazlara ne zaman son vereceğiz? Rearden Metal üretmek niçin yalnızca Rearden’ın imtiyazı olsun?”

***

Orren Boyle, “Tavrını beğenmiyorum,” diyordu. “Biz işçilerin haklarına saygı gösterdiğimiz sürece, senden de sanayicilerin haklarına saygı göstermeni bekleriz.”

Kinnan ağzını yaya yaya, “Sanayicilerin hangi hakları?” diye sordu,

Dr. Ferris aceleyle, “Benim düşünceme göre Madde İki belki de şu anda hepsinin en gerekli olanı,” diye söze karıştı. “Sanayicilerin işi bırakma, emekli olma, ortadan kaybolma alışkanlığına bir son vermeliyiz. Bunu durdurmak zorundayız. Tüm ekonomimizin canına okuyor.”

Taggart heyecanla, "Neden yapıyorlar bunu?” dedi. “Nereye gidiyor bunların hepsi?”

“Bilen yok,” diye cevap verdi Dr. Ferris. “Ne bir enformasyon bulabildik, ne de bir açıklama. Ama bunu durdurmak şart. Kriz zamanlarında ekonomik hizmet de ülke için askerî hizmet kadar önemli bir görev. Bundan yüksünen,

asker kaçağı sayılmalı. O adamlar için idam cezası getirilmesini teklif ettim ama Wesley kabul etmiyor.”

Fred Kinnan garip, yavaş bir sesle, “Ağır ol, ahbap,” dedi. Birdenbire, hareketsiz oturmuş durumda, kolları göğsünde çaprazlanmış olarak, Ferris'e baktı. Öyle bir bakıyordu ki, odada herkes Ferris’in cinayet teklif etmiş olduğu izlenimine kapıldı. “Sakın bir daha sanayide idam cezasından söz ettiğini duymayayım.”

Dr. Ferris omuz silkti

Mouch çabucak, “Aşırılıklara kaçmamıza gerek yok,” dedi “İnsanları korkutmak istemeyiz. Onları kendi tarafımıza çekmek isteriz. Bizim baş sorunumuz, acaba...acaba bunu kabul edecekler mi?”

Dr. Ferris, “Edecekler,” dedi.

Eugene Lawson, “Ben biraz kaygılıyım,” diye söze karıştı. “Madde Üç ve Madde Dört beni kaygılandırıyor. Patentleri devralmak iyi.Hiç kimse sanayicileri savunacak değil. Ama telif haklarını alma konusunda kaygılıyım. Entelektüelleri kendimize düşman ederiz. Tehlikeli olur. Manevî bir şey bu. Madde Dört’ün anlamı, bundan böyle hiç yeni kitap yazılıp basılmayacak olması, öyle değil mi?”

“Evet,” dedi Mouch. “O demek. Ama kitap yayıncılığı için bir istisna da yapamayız. O da her sanayi gibi bir sanayi. Hiç yeni ürün yok dedik mi, hiç yeni ürün yok demektir.”

Lawson, “Ama bu manevi bir konu,” dedi Sesinde rasyonel saygı değil, bâtıl bir korku vardı.

“Biz kimsenin maneviyatına bulaşmıyoruz. Ama kitabı kâğıt üzerine bastığın anda, o da maddesel bir mal oluyor. Bir mala istisna tanırsak, ötekileri hizada tutamayız, hiçbir şeyi yerine oturtamayız.”

“Evet, doğru, ama...”

“Korkaklık etme, Gene,” dedi Dr. Ferris. “Bir takım güceniklerin imtiyaz istekleriyle başımıza çökmesini, tüm programımızı mahvetmesini istemezsin, değil mi? Şu anda ‘sansür’ kelimesini ağzına aldığın anda, hepsi ‘katil var’ diye avaz avaz çığlığı basarlar. Buna hazır değiller...henüz. Ama maneviyatı bir yana bırakır, bunu basit maddesel bir konu hâline getirirsen...fikirlerle ilgili değil de, kâğıtla, mürekkeple, matbaayla ilgiliymiş gibi ele alırsan, amacına çok daha kolay ulaşırsın. Tehlikeli şeylerin yayınlanmamasını, duyulmamasını sağladın mı, maddesel konu için hiç kimse hır çıkarmaz.”

“Evet, ama...ama sanırım yazarların hoşuna gider.”

Wesley Mouch, “Emin misin?” diye sordu. Bakışında hemen hemen bir gülümseme gizliydi. “Unutmayın ki Madde Beş’e göre yayınevleri de bu yıl, Temel Yıl’daki kadar kitap yayınlamak zorundalar. Hiç yeni kitap gelmeyeceğine göre, hep eskileri yeniden basacaklar, halk da almak zorunda kalacak...aynı kitaplardan seçerek alacak. Nice değerli kitap, daha önce hiç fırsat bulamamıştı.”

“Haa,” dedi Lawson. İki hafta kadar önce Mouch’u Balph Eubank’le öğle yemeği yerken gördüğünü hatırlıyordu. Sonra başını iki yana salladı, kaşlarını çattı: “Ben yine de kaygılıyım. Entellektüeller bizim dostumuz. Onları kaybetmek istemeyiz. Çok sorun çıkarabilirler.”

Fred Kinnan, “Çıkarmazlar” dedi. “Sizin entellektüeller, güvenli ortamda bas bas bağıran, tehlikenin ilk işareti belirdiğinde de ağızlarını kapatan tiplerdir. Karınlarını doyuran adama yıllarca tükürürler, salyalı suratlarına şamarı patlatanın elini yalarlar. Avrupa’daki her ülkeyi peşpeşe bıçkınlarla dolu komitelere teslim eden onlar değil mi? Tıpkı burada olduğu gibi. O bıçkınlara kolaylık olsun diye, her

hırsız alarmı kapatılsın, her asma kilit kırılsın diye bağıran onlar değil mi? Daha sonra hiç seslerini duyan oldu mu? Emeğin dostuyuz diye bağırdılar mı? Avrupa halk devletlerinde tutukluların çalıştırılmasına, esir kamplarına, ondört saatlik iş günlerine, insanların skorbitten ölmesine ses çıkarıyorlar mı? Yoo! Ama kırbaç altında inleyen zavallılara, açlıktan ölmenin refah manasına geldiğini, esaretin özgürlük, işkence odalarının kardeş sevgisi olduğunu söylüyorlar, garibanlar bunu anlamayınca da, çektikleri acılar onların kendi suçu oluyor. Tüm sorunların nedeni, cezaevi hücrelerindeki kelepçeli cesetler oluyor, iyi niyetli liderler değil! Entelektüellermiş! Her tür insan için kaygılanabilirsiniz, ama çağdaş entellektüele hiç kaygılanmayın. Her şeyi yutar onlar. Rıhtım işçileri sendikasının en salak işçisi bile onlar kadar tehlikesiz değildir. O salak bile birdenbire insan olduğunu hatırlayabilir, ondan sonra da onu hizada tutmak zorlaşır. Ama entellektüeller? Onlar o konuyu çoktan unutmuşlardır. Sanıyorum tüm eğitimleri, onlara bunu unutturmaya yönlendirilmiştir. Entelektüellere ne isterseniz yapabilirsiniz. Hepsine dayanırlar.”

Dr. Ferris, “Bir kerelik ben de Bay Kinnan’a katılıyorum,” dedi. “Duygularına değilse bile, en azından söylediği gerçeklere katılıyorum. Entellektüeller için kaygılanmak zorunda değilsin, Wesley. Birkaçını devletin bordrosuna alırsın, sonra onları, Bay Kinnan’ın dediği şeyleri yaysınlar diye ortaya sürersin. Suçun kurbanlarda olduğunu falan. Onlara orta düzeyde rahatlık sağlayacak bir maaş verirsin, çok gösterişli unvanlar dağıtırsın, telif haklarını hemen unuturlar, öyle de iyi iş çıkarırlar ki, bu işleri polislere yaparsan onlar kadar iyi yapamaz.”

“Evet” dedi Mouch. “Biliyorum.”

Dr. Ferris düşünceli bir tavırla, “Benim asıl beklediğim tehlike başka bir taraftan gelecektir," dedi. “Şu Gönüllü Armağan Sertifikası işinde çok başın ağrıyabilir, Wesley.”

“Biliyorum." Mouch suratını asmıştı. “Thompson’ın bize yardım etmesini istediğim nokta oydu. Ama herhalde edemez. Aslında patent haklarına el koymaya yasal yetkimiz yok. Tabiî, düzinelerce yasada bir yığın madde var, esnetilerek orayı da kapsar hâle getirilebilir...ucu ucuna. Ama tam olmuyor. Dava açmayı deneyen herhangi bir işadamı bizi alt edebilir. Oysa meşru bir havamız olmalı...yoksa halk da dinlemez.”

'Tabiî," dedi Dr. Ferris. “O patentlerin bize gönüllü olarak devredilmesi son derece önemli. O hakları kamulaştırmaya yetkimiz olsaydı bile, yine de armağan olarak gelmesi çok daha iyi olurdu. İnsanlara, özel mülkiyet haklarına hâlâ sahip olduklarına dair bir hayal sunmalıyız. Çoğu bu oyuna katılacaktır. Armağan Sertifikaları’nı imzalarlar. Sen bunun vatanseverlik olduğu yolunda iyi bir fırtına kopar, reddedenin açgözlülükten reddedeceğini söyle, onlar imzalar. Ama..” sustu.

“Biliyorum,” dedi Mouch yine. Gözle görülür biçimde heyecanlanmaya başlamıştı. “Sanırım birkaç eski model itoğlu çıkacak, imzalamayı reddedecek...ama patırtı çıkaracak kadar ünlü ve saygın kişiler olmayacaklar. Kimse duymayacak. Kendi toplumları ve dostları, bencil olduklarını düşünüp onlara cephe alacak. Bizim için sorun çıkmaz. Patent haklarını yine de devralırız. O tür insanların dava açmaya ne cesareti olur, ne de parası. Ama..Sustu.

James Taggart arkasına yaslanıp onlara baktı. Bu konuşmalardan zevk almaya başlamıştı.

“Evet,” dedi Dr. Ferris. “Ben de onu düşünüyordum. Kafamda bir işadamı var...bizi parça parça edebilir. Sonradan parçaları toplayabilir miyiz, o bile belli değil. Bugünler gibi histerik günlerde, bu kadar duyarlı durumlarda, ne olacağını Tanrı bilir. Her şey, her şeyin dengesini bozabilir. Tüm olayı patlatıp dağıtabilir. Bunu yapmak isteyecek bir kişi varsa o da odur. Yapabilir de. Konunun aslını biliyor, söylenmemesi gereken şeylerin neler olduğunu biliyor, bunları söylemekten de hiç korkmaz. Tek tehlikeli silahın, öldürücü silahın ne olduğunu da biliyor. En büyük düşmanımız o.”

“Kim?” diye sordu Lawson.

Dr. Ferris bir kararsızlık geçirdi, omuz silkti, “Hiç suçu olmayan adam,” dedi.

Lawson boş boş baktı. “Ne demek istiyorsun ve kimden söz ediyoruz?”

James Taggart gülümsedi.

Dr. Ferris, “İnsanı zararsız hâle getirmenin tek yolu, onun işlediği suçu bulmaktır, onu demek istiyorum,” dedi. “Kendi suçu olarak gördüğü şeyi. Yalnızca on kuruş çalmış olsa bile, ona banka soyguncusuna verilecek cezayı verirsin, sesi çıkmaz. Her eziyete katlanır ve bunu hak ettiğine inanır. Dünyada yeterince suç yoksa, o zaman yaratmalıyız. Bir insana ilkbaharda çiçeklere bakmanın kötü bir şey olduğunu söylersek, o da bize inanırsa, sonra çiçeklere baktığında, ona ne istersek yapabiliriz. Kendini savunmaya kalkmaz. Kendinin buna değmeyeceğini düşünür. Mücadele etmez. Ama kendi standartlarına göre yaşayan insandan kendimizi korumamız gerek. Vicdanı temiz olandan kendimizi korumak zorundayız. Bizi yenecek adam odur.”

Taggart, “Henry Rearden’dan mı söz ediyorsunuz?” diye sordu. Sesi çok netti.

Söylemek istemedikleri isim, sessizliğin ortasında onlara fena çarptı.

Dr. Ferris dikkatle, “Öyleyse ne olmuş?” dedi.

“Hiçbir şey. Ama eğer ondan söz ediyorsanız, Henry Rearden’ı idare edebileceğimi söyleyeyim. İmzalayacak.”

Seslendirilmeyen ortak dillerinin kurallarına göre, Taggart’ın sesinin tonundan, blöf yapmadığını hepsi anladılar.

“Tanrım, Jim! Hayır!” dedi Wesley Mouch.

Taggart, “Evet,” diye bastırdı, “Öğrendiğim şeyi duyunca ben de çok şaştım. Bunu beklemiyordum. Her şeyi bekliyordum da bunu beklemiyordum.”

“Bunu duyduğuma sevindim,” dedi Mouch tedbirli bir ifadeyle. “Çok yapıcı bir enformasyon. Gerçekten son derece değerli olabilir.”

“Değerli, evet,” dedi Taggart tatlı bir sesle. “Yönergeyi ne zaman yürürlüğe sokmayı plânlıyorsun?”

“Çok çabuk harekete geçmek zorundayız. Önceden haber sızmasını istemiyoruz. Hepinizden bunu çok gizli tutmanızı bekliyorum. Herhalde iki haftaya kadar çıkarmaya hazır oluruz.”

“Tüm fiyatlar dondurulmadan önce...demiryolu nakliye ücretlerini ayarlamanın akıllıca bir şey olacağı kanısında değil misin? Ben bir artış düşünüyorum. Küçük ama çok gerekli bir artış.”

Mouch tatlı bir sesle, “Seninle ikimiz konuşuruz,” dedi. “Belki ayarlanabilir.” ötekilere döndü. Boyle’un suratı sarkmaya başlıyordu. Wesley, “Daha düzenlenecek pek çok ayrıntı var,” dedi. “...ama eminim programımız büyük engellerle karşılaşmayacak.” Mitingde konuşuyormuş gibi bir havaya girmişti. Diri, hemen hemen neşeli bir sesle konuşuyordu. “Bazı zorluklar beklenebilir. Bir yol sonuç

vermezse ikincisine bakarız. Eylemlerin tek pragmatik kuralı, deneme yanılmadır. Denemeyi sürdüreceğiz. Zorluklar çıksa da, bunların geçici olduğunu unutmayın. Yalnızca ulusal acil durum süresi boyunca devam edecektir.”

“Hey,” dedi Kinnan. “Her şey olduğu gibi donacağına göre, acil durum nasıl sona erecek?”

Mouch sabırsız bir sesle, ‘Teorik davranma” dedi. “Şu andaki durumu kurtarmamız gerek. Politikamızın genel hatları net oldukça, küçük ayrıntılarla uğraşma. Güç bizde olacak. Her sorunu çözeceğiz, her soruya cevap vereceğiz.”

Fred Kinnan sesli sesli güldü. “John Galt kim?”

“Bunu söyleme!” diye bağırdı Taggart.

Kinnan, “Madde Yedi’yle ilgili bir sorum var,” dedi. “Diyor ki, tüm ücretler, maaşlar, temettüler, kârlar falan yönerge tarihinde dondurulacakmış. Vergiler de mi?”

“Yo, hayır!” diye bağırdı Mouch. "Gelecekte ne gibi fonlara ihtiyacımız olacağını nereden bilebiliriz?” Kinnan gülümsüyor gibiydi. Mouch, “Eee?” diye aksilendi “Ne olmuş yani?”

“Hiçbir şey. Yalnızca sordum.”

Mouch koltuğuna yaslandı. “Hepinize buraya geldiğiniz için teşekkür etmek istiyorum. Bize fikirlerinizi sundunuz, yararlandık. Çok işe yaradı.” Öne eğilip masasındaki takvime baktı, bir süre öylece oturup kalemiyle oynadı. Sonra kalemi indirdi, bir tarihin çevresine daire çizdi. “Yönerge 10-289, 1Mayıs sabahı yürürlüğe giriyor,” dedi.

Hepsi başlarını evet anlamında salladılar. Hiçbiri yanındakilere bakmadı.

James Taggart ayağa kalktı, pencereye yürüdü, jaluziyi kapatıp beyaz dikili taşı gözden sakladı.

***

Dagny uyandığında kendini açık mavi bir gökyüzünün altında, tanımadığı yüksek binalara bakar bulunca şaşırdı. Sonra kendi bacağındaki ince çorabın çarpılmış çizgisini fark etti, bel kaslarındaki hafif tutulmuşluğu hissetti, ofisindeki kanepede uyanmış olduğunu ancak o zaman anladı. Masasındaki saat 6:15'i gösteriyordu. Günün ilk ışıkları gökdelenlerin kenarlarına gümüş rengi çizgiler çizmekteydi. En son hatırladığı da, bu kanepeye saat 3:30'da, on dakika dinlenmek üzere uzandığıydı. O sıra pencerenin dışı da karanlıktı.

Dönüp ayağa kalktığında büyük bir yorgunluk hissetti. Masada yanık duran lamba, gün ışığında fazlaydı. Işığını kâğıtların üzerine boşaltıyordu. O kâğıtlar Dagny'nin yarım kalmış, neşesiz işleriydi. İşi daha birkaç dakika düşünmemeye çalıştı, masanın önünden geçip banyoya girdi, yüzüne avuç avuç soğuk su çarptı.

Ofise döndüğünde yorgunluğu geçmişti. Gece nasıl geçmiş olursa olsun, sabah olduğunda her zaman içinde sessiz bir heyecan kabarır, az sonra enerji sıkışıp patlar, zihni eyleme aç hâle gelirdi. Böyle olmayan hiçbir gün yaşamamıştı. Çünkü yeni bir gün başlıyordu ve onun hayatının bir günüydü bu da. Kente baktı. Sokaklar henüz boştu. Boş olunca daha genişmiş gibi görünüyorlardı. İlkbahar havasının ışıklı temizliği içinde, az sonra üstlerinden geçecek faaliyetlerin büyüklüğünü bekler gibiydiler. Uzaktaki takvim 1 Mayıs'ı gösteriyordu.

Dagny masasına oturdu, işinin tatsızlığına meydan okur gibi gülümsedi. Okuyup bitirmek zorunda olduğu raporlardan nefret ediyordu. Ama kendi işiydi bu da. Demiryolu da kendinindi. Ve işte vakit sabahtı. Bir sigara yaktı, işi

kahvaltıdan önce bitirmeyi plânladı. Lambayı söndürüp kâğıtları önüne çekti.

Taggart sisteminin dört bölge genel müdüründen raporlar gelmişti. Daktiloyla yazılmış sayfalardan, arızalanan teçhizatlarla ilgili imdat çığlıkları yükseliyordu. Ana hat üzerinde, Winston, Colorado yakınlarında gerçekleşen kazaya ilişkin bir rapor vardı. İşletme Departmanının yeni bütçesi vardı. Jim'in geçen hafta alabildiği yeni ücret tarifesine göre değiştirilmiş bütçe. Dagny rakamları yavaşça tararken boğazına sarılan umutsuzluğu yenmeye çalıştı. Hepsi, nakliye miktarının hiç değişmeyeceği, fiyat artışının yıl sonunda kendilerine ek gelir getireceği varsayımına göre hazırlanmıştı. Oysa Dagny, taşınacak yük miktarının azalmaya devam edeceğini biliyordu. Alınan zam pek bir fark yaratmayacak, yıl sonunda zararları her zamankinden çok olacaktı.

Sayfalardan başını kaldırdığında, saatin 9:25'i gösterdiğini görünce küçük bir şaşkınlık geçirdi. Dış odadaki seslerin ve çalışmaya gelen memurların pek de farkına varmamıştı. Neden odasına kimsenin girmediğine, neden telefonun hiç çalmadığına şaştı. Normalde bu saatte işler çok canlı olurdu. Takvimine baktı. Oraya düştüğü notta, Chicago'dan McNeil Vagon Döküm Şirketi'nin saat dokuzda telefon edeceği, Taggart Transcontinental'ın altı aylık vagon ihtiyacını konuşacağı yazılıydı.

Enterkomun düğmesine basıp sekreterini aramak istedi. Kızın sesinde bir şaşkınlık soluğu duyuldu: "Bayan Taggart! Siz burada mıydınız?"

"Dün gece yine burada uyumuşum. Öyle istememiştim, ama olmuş. McNeil Vagon Döküm'den beni aradılar mı?"

"Hayır, Bayan Taggart."

"Aradıkları anda hemen bana bağlayın."

“Peki, Bayan Taggart.”

Enterkomu kapadığında, acaba bana mı öyle geldi, yoksa kızın sesinde bir gariplik mi vardı, diye merak etti. Çok fazla gergin bir sesti.

Açlıktan biraz başı dönüyor gibiydi. Aşağıya inip bir kahve alması gerektiğini düşündü. Ama önce baş mühendisin raporunu okuyup bitirmeliydi. Bir sigara daha yaktı.

Baş mühendis kent dışındaydı. John Galt Hattı’nın cesedinden sökülen Rearden Metal raylarla ana hatta yapılan onarımları denetliyordu. Dagny onarıma en acil ihtiyaç duyan yerleri seçmişti. Raporu açtığı anda, adamın Winston, Colorado’daki dağlık kesimde yapılan çalışmaları durdurmuş olduğunu gördü, inanılmaz bir öfkeye kapıldı. Bir değişiklik öneriyordu adam. Winston’da kullanılacak rayların, Washington-Miami Hattı’na döşenmesini istiyordu. Sebeplerini de sıralıyordu. O hatta geçen hafta bir tren raydan çıkmıştı. Washington’dan arkadaşlarıyla birlikte yola çıkan Bay Tinky Holloway üç saatlik bir gecikme yaşamıştı. Baş mühendise Bay Holloway’in çok kızdığı bildirilmişti. Gerçi teknolojik açıdan bakıldığında Washington-Miami Hattı’nın durumunun, Winston Hattı’ndan daha iyi olduğunu baş mühendis de kabul ediyordu, ama sosyolojik açıdan da, Washington-Miami Hattı’nda daha önemli kişiler yolculuk yapmaktaydı. Bu nedenle de, ıssız bir dağ başındaki onarımın bekletilmesini, Taggart Transcontinental’ın kötü izlenim bırakmayı göze alamayacağı hatta öncelik verilmesini önermekteydi.

Dagny yazıların solunda kalan boşluğa kalemiyle öfkeli çizikler attı, yazılar yazdı, günün ilk görevi, bu deliliği önlemek olmalı, diye düşündü.

O sırada telefon çaldı.

Kulaklığı kapıp kulağına götürdü, “Evet?” dedi. “McNeil Vagon Döküm mü?”

Sekreterinin sesi, “Hayır,” diye karşılık verdi. “Sinyor Francisco d’Anconia.”

Dagny elindeki kulaklığa bir anlık şaşkınlıkla baktı. “Peki, bağlayın.” Francisco’nun sesini duydu. "Bakıyorum yine de ofisindesin,” diyordu. Sesi alaycı, sert ve gergindi.

“Nerede olmamı bekliyordun?”

“Yeni yasaklamayı nasıl buldun?”

“Hangi yasaklamayı?”

“Beyinlere konan moratoryumu.”

“Neden söz ediyorsun?”

“Bugünkü gazeteleri görmedin mi?”

“Hayır.”

Bir sessizlik oldu, sonra Francisco çok yavaş, değişik ve ciddi bir sesle, “Gazetelere baksan iyi olur, Dagny,” dedi.

“Peki.”

“Seni sonra ararım.”

Dagny telefonu kapattı, masasındaki enterkomun düğmesine bastı, sekreterine, “Bana bir gazete getirin,” dedi.

“Peki, Bayan Taggart.” Sekreterin sesi çok ciddiydi.

Odaya girip gazeteyi masanın üzerine koyan Eddie Willers’dı. Onun yüzündeki ifade de Francisco’nun sesinde hissettiğinin aynıydı: Akla sığmaz bir felâketin ön habercisi.

Çok alçak sesle, “Hiçbirimiz sana ilk söyleyen olmak istemedik,” dedi, dönüp çıktı.

Dagny birkaç dakika sonra masasından kalktığında, vücudunun tam kontrolünü ele aldığına, ama aslında vücudunun varlığını bile hissetmediğine inanıyordu. Ayağa kalktığını hissediyordu, dik durduğunu varsayıyordu, ama ayakları yere hiç değmiyor gibiydi. Odadaki her obje

olağanüstü netti, ama yine de hiçbirini görmüyor, gerekirse bir örümcek ağının ipliğini bile görebileceğini, uyurgezerler gibi çatının kenarında yürüyebileceğini çok iyi biliyordu. Odaya, kuşku kapasitesini, hattâ kuşku kavramını yitirmiş birinin gözleriyle baktığının farkında değildi. Geriye kalan, tek bir algılama ve tek bir amaçtı. Bu kadar şiddet dolu görünen, ama içinde tanımadığı bir sakinliğe yol açan şeyin, kesin emin olma duygusu olduğunun farkında değildi. Vücudunu sarsan öfke onu hazır kılmaktaydı...ölmeye ya da öldürmeye. Hepsi doğruluktan kaynaklanıyordu. Ömrünün tüm yıllarım verdiği tek aşkıydı o duygu.

Gazete elinde, ofisinden çıktı, koridora doğru yürümeyi sürdürdü. Dış odadan geçerken orada çalışanların yüzlerini kendisine çevirdiklerini biliyordu, ama hepsi sanki yıllarca uzaktaydılar.

Koridorda hızla, ama çabasızca ilerledi. Ayakları herhalde yere değiyor olmalıydı, ama o hissetmiyordu. Jim'in ofisine ulaşmak için kaç odadan geçtiğini de, o odalarda kimse olup olmadığını da bildiği yoktu. Gideceği yönü biliyordu. Hangi kapıyı vurmadan açıp gireceğini de biliyordu.

Jim'in karşısına dikildiğinde, gazeteyi rulo yapıp avucunda bükmüştü. Ağabeyinin suratına fırlattı. Gazete yanağına çarptı, halının üzerine düştü.

"İşte istifam, Jim," dedi Dagny. "Köle olarak da, köle güdücü olarak da çalışmam."

Jim'in sesli soluğunu duymadı. O ses, arkasından kapanan kapıyla aynı ana rastlamıştı.

Ofisine döndü, dış odadan geçti, Eddie'ye peşinden içeriye gelmesi için işaret etti.

Sakin ve duru bir sesle, "İstifa ettim," dedi.

Eddie sessizce başını sallayıp anladığını belli etti.

“Gelecekte ne yapacağımı henüz bilmiyorum. Düşünüp karar vermek üzere uzaklara gideceğim. Peşimden gelmek istersen, Woodstock’taki köşkte olacağım.” Berkshire Dağları'ndaki ormanda, eskiden kalma bir av köşkünden söz ediyordu. Orası ona babasından kalmıştı, ama yıllardır oraya gitmiş değildi.

“Gelmeyi istiyorum,” diye fısıldadı Eddie. “İşi bırakmak istiyorum, ve...ve yapamıyorum. Kendime bunu yaptıramıyorum.”

“O hâlde bana bir iyilik yapar mısın?”

“Tabii.”

“Bana demiryolundan söz etme. Duymak istemiyorum. Yerimi hiç kimseye söyleme. Bir tek Hank Rearden hariç. Sorarsa kabinin yerini, oraya nasıl ulaşılabileceğini anlat. Ama başka hiç kimseye söyleme. Kimseyi görmek istemiyorum.”

“Peki.”

“Söz mü?”

“Tabiî.”

“Ne olacağıma karar verince sana bildiririm.”

“Bekleyeceğim.”

“Hepsi bu kadar, Eddie.”

Eddie her şeyin ölçülü olduğunu, şu anda aralarında başka hiçbir şey konuşulamayacağını biliyordu. Başını hafifçe eğdi, geri kalan sözleri bu hareketle ifade etmeye çalıştı, sonra odadan çıktı.

Dagny baş mühendisin raporunun hâlâ masanın üzerinde yatmakta olduğunu gördü, ona derhal Winston’daki onarıma devam etmesini söylemek gerektiğini düşündü, sonra bunun artık kendi sorunu olmadığını hatırladı. Hiçbir acı hissetmedi. Acının daha sonra geleceğini, çok ıstırap vereceğini biliyordu.

Şu andaki uyuşmuşluk ona sunulan bir armağandı. Acıdan sonra değil, önce sunulmuştu. Dayanmayı kolaylaştırsın diye. Ama önemi yoktu. Eğer çekmem gerekiyorsa, çekerim, diye düşündü.

Masasına oturdu, Rearden'ın Pennsylvania'daki fabrikasına telefon açtı. "Merhaba, sevgilim," dedi Rearden. Bunu basit, açık ve net söylemişti. Gerçek ve doğru olduğu için söylemiş gibi. Çünkü gerçeklik ve doğruluk kavramlarına sıkı sıkı sarılmaya ihtiyacı vardı.

"Hank, ben bıraktım."

"Anlıyorum." Bunu bekliyormuş gibiydi.

"Kimse gelmedi bana. Yok edici falan gelmedi. Belki de aslında yok edici diye biri de yok. Bundan sonra ne yapacağımı bilemiyorum, ama uzaklaşmak zorundayım. Bir süre onlardan hiçbirini görmemek için. Daha sonra karar veririm. Şu anda benimle gelemeyeceğini biliyorum."

"Gelemem. Armağan Sertifikasını imzalamamı bekliyorlar ve sürem iki hafta. O iki hafta sona erdiğinde burada olmak istiyorum."

"Bana ihtiyacın var mı? Yani bu İki hafta içinde?"

"Yok. Senin durumun, benim durumumdan daha zor. Onlarla mücadele etme olanağın yok. Benim var. Sanıyorum bunu yaptıklarına memnun bile oldum. Net ve kesin. Beni merak etme. Dinlen. Önce her şeyi unut ve dinlen." "Evet"

"Nereye gidiyorsun?"

"Köye. Berkshires'da bir av kulübesi var, oraya. Beni görmek İstersen Eddie Willers sana yolu tarif edecek. İki haftaya kadar döneceğim."

"Bana bir iyilik yapar mısın?"

"Evet."

"Ben sana gelinceye kadar buraya dönme."

“Ama burada olmak istiyorum. Yani olaylar gerçekleşirken.”

“Orasını bana bırak.”

“Sana her ne yaparlarsa, aynısını bana da yapsınlar istiyorum.”

“Bana bırak. Sevgilim, anlamıyor musun? Sanırım şu anda en çok istediğim şey, senin de istediğin. Onlardan hiçbirini görmemek. Ama bir süre burada kalmak zorundayım. En azından senin, onların ulaşamayacakları bir yerde olduğunu bilmek bana yardımcı olacak. Kafamda bir tek temiz nokta kalmak ki oraya yaslanabileyim. Kısa bir süre zaten. Sonra sana geleceğim. Anlıyor musun?”

“Evet, sevgilim. Hoşçakal”

Ofisten çıkmak, Taggart Transcontinental'ın kıvrılan koridorlarından ilerlemek çok hafif ve kolaydı. İleriye bakarak yürüyor, adımları telaşsız bir final ritmini sürdürüyordu. Yüzünde bir şaşkınlık, bir kabul, bir huzur ifadesi vardı.

Terminalin ana holünden geçti. Nathaniel Taggart’ın heykeline baktı. Hiçbir acı duymadı. Oradan bir sitem mesajı da gelmedi. Yalnızca içinde kabaran sevgiyi hissetti. Ona katılacak olduğunu sezdi. Ölümde değil...hayatım dediği şeyde.

***

Rearden Çelik’ten ilk ayrılan, haddehanedeki ustabaşı Tom Colby oldu. Colby aynı zamanda Rearden Çelik Çalışanları Sendikası'nın da başıydı. On yıldır tüm ülkeden hakaret dinliyor, sendikasının “şirket sendikası”, “sarı sendika” olarak suçlanmasına dayanıyordu, sebebi de, bugüne kadar yönetimle hiçbir şiddet çatışmasına girmemiş olmalarıydı. Gerçekti bu. Hiçbir çatışma gerekmemişti.

Rearden ülkedeki sendikaların hepsinin talebini aşan ücretler ödüyor, buna karşılık da bulunabilecek en iyi işgücünü arıyor...buluyordu da.

Tom Colby ayrılacağını söylediğinde Rearden ses çıkarmadan, soru sormadan, başıyla onayladı.

Colby alçak sesle, “Bu koşullar altında kendim de çalışmam, adamlarımın da çalışmasına yardıma olmam,” dedi. “Onlar bana güveniyor. Onları esarete götürecek hain lider ben olmam.”

Rearden, “Hayatını nasıl kazanacaksın?” diye sordu.

“Bir yıl yetecek kadar para biriktirmiştim.”

“Ya ondan sonra?”

Colby omuz silkti.

Rearden’ın aklına, geceleri suçlu gibi maden kazan, öfkeli gözleri olan genç adam geldi. Ülkenin tüm karanlık yollarını, ara sokaklarını, arka bahçelerini düşündü. Ülkenin en yetenekli adamları bundan böyle oralarda hizmetlerini orman kanununa göre takas edeceklerdi, bulabildikleri tek tük işlere girip çıkacaklardı, hepsi de kayıt dışı olacaktı. Bir yolun sonunun nerelere varacağını da düşündü.

Tom Colby onun ne düşündüğünü anlamış gibiydi. “Siz de soluğu benim yanımda alacaksınız, Bay Rearden,” dedi. “İmzayı atıp beyninizi onlara devredecek misiniz?”

“Hayır.”

“Ya ondan sonra?”

Rearden omuz silkti.

Colby’nin gözleri bir an onu inceledi. Açık renk, zeki gözlerdi. Fırın yanığı, kurum çizgileriyle dolu yüzünde pırıl pırıldı. “Yıllardır bize, size karşı benim mücadelemden söz edip duruyorlar, Bay Rearden,” dedi. “Ama öyle değil. Orren Boyle ile Fred Kinnan, size ve bana karşı aslında.”

“Biliyorum.”

Sütnine, Rearden’ın odasına hiç girmemiş, sanki oraya girmeye hakkı olmadığını sezmişti. Rearden’ı görebilmek için hep dışarlarda bekliyordu. Çıkan yönerge onu da işine çakmıştı. Bu fabrikada, fazla ya da eksik üretimi gözleyecek bekçi köpeğiydi ve öyle kalacaktı. Birkaç gün sonra Rearden’ı, açık fırın dizilerinin arasındaki yolda durdurdu. Delikanlının yüzünde garip bir hınç vardı.

“Bay Rearden,” dedi. “Size söylemek, istedim. Rearden Metal'den, çelikten ya da pik demirden kotanın on katı dökseniz, ülkenin her yanına, canınızın istediğine kaçak satsanız...size işinize bakın demek istiyorum. Ben idare ederim. Defterlerle oynarım, sahte raporlar yazarım, yalancı şahitler bulurum, taklit irsaliyeler keserim, her suçu işlerim...artık kaygılanacak bir şeyiniz yok. Hiç sorun çıkmayacak.”

Rearden gülümseyerek, "Böyle bir şey yapmayı neden isteyesin ki?” diye sordu, ama çocuğun cevabındaki ciddiyeti duyunca gülümsemesi yok oldu: "Çünkü bir kerelik olsun, ahlâklı bir şey yapmak istiyorum.”

Rearden, "Ahlâklı davranmanın yolu bu değil,” diye başlayacak oldu, ama yolun gerçekten de bu olduğunu anlayınca hemen sustu. Geriye bir tek bu yol kalmıştı. Delikanlının bu büyük keşfe ulaşabilmek için kim bilir kaç entellektüel yozluktan geçmiş olduğunu düşündü.

Çocuk utanmış gibi, “Herhalde seçilecek kelime o değildi,” dedi. “Biliyorum, kasıntı, eski moda bir kelime. Ben onu demek istemedim. Benim demeye çalıştığım." Derken gırtlağından inanılmaz bir öfkeyle bir çaresizlik çığlığı yükseldi: “Bay Rearden, bunu yapmaya hakları yok!”

“Neyi yapmaya?”

“Rearden Metal’i sizden almaya.”

Rearden gülümsedi, içinden kabaran çaresiz acıma duygusuyla, “Unut bunları, Absolüsüz,” dedi. "Hak diye bir şey yok.”

“Yok olduğunu biliyorum. Ama demek istediğim...demek istediğim, bunu yapamazlar.”

“Neden o?” Rearden gülümsemesini saklayamıyordu.

“Bay Rearden, Armağan Sertifikası’nı imzalamayın! İlke olarak imzalamayın.”

“İmzalamayacağım. Ama ilke de yok.”

“Olmadığını biliyorum.” Çalışkan öğrenci dürüstlüğüyle, ezberlemiş gibi, büyük bir samimiyet içinde anlatıyordu: “Her şeyin izafî olduğunu, hiç kimsenin hiçbir şey bilemeyeceğini, mantığın bir hayal olduğunu, gerçek diye bir şeyin olmadığını biliyorum. Ama ben yalnızca Rearden Metal'den söz ediyorum. İmzalamayın, Bay Rearden. Ahlâk ister olsun, ister olmasın, ilkeler ister olsun, ister olmasın, asla imzalamayan...çünkü bu doğru değil!”

Başka hiç kimse, Rearden’ın yanında yönerge sözcüğünü ağzına almıyordu. Sessizlik, fabrikanın yeni bir özelliği hâline gelmişti. Rearden atölyelere gerdiğinde, işçiler onunla konuşmuyordu. Birbirleriyle de konuşmadıklarını fark ediyordu Rearden. Personel ofisine hiçbir resmi istifa dilekçesi ulaşmamıştı. Ama iki üç günde bir, bir iki adam gelmiyor, bir daha da görünmüyordu. Evlerinden arandıklarında, evin boşalmış, ailenin gitmiş olduğu görülüyordu. Yönergenin talimatına rağmen, personel ofisi bu kaçakları bildirmiyordu. Beri yandan, Rearden işçiler arasında hiç tanımadığı yüzler görmeye başlamıştı. Bunlar uzun süre işsiz kalmanın getirdiği çökük yüzlerdi. Diğer işçilerin onları,

ayrılanların adlarıyla çağırdıklarını duyuyordu. Ama hiç soru sormuyordu.

Ülkenin her yanında bir sessizlik hâkimdi. Kaç sanayicinin 1 ve 2 Mayıs'ta emekli olup ortadan kaybolduğunu, fabrikasını el konsun diye öylece bıraktığını Rearden bilmiyordu. Kendi müşterileri arasında böyle on tane sayabilmekteydi. Aralarında Chicago'daki McNeil Vagon Döküm'den McNeil de vardı. Rearden'ın diğerlerini öğrenmesine imkânı yoktu. Gazetelerde hiçbir haber yayınlanmıyordu. Baş sayfalar nedense ilkbahar selleriyle, trafik kazalarıyla, okul piknikleriyle, evliliklerde altın yıldönümleriyle dolmuştu.

Evinde de sessizlik vardı. Lillian Nisan ortasında tatil için Florida'ya gitmişti. Bu Rearden'ı şaşırtmış, izah edilmez bir kapris gibi gözükmüştü. Evlendiklerinden beri Lillian ilk defa tek başına yolculuğa çıkıyordu. Philip yüzünde bir panik ifadesiyle dolaşıyor, Rearden'dan kaçmıyordu. Annesi Rearden'a sitemli bir şaşkınlıkla bakmaktaydı. Hiçbir şey söylemiyor, ama ikide bir Rearden'ın karşısında hıçkırıklara gömülüyor, tavrından, sanki yaklaşan her türlü felâkette en önemli şey onun kendi gözyaşlarıymış gibi bir hava seziliyordu.

15 Mayıs sabahı Rearden fabrikadaki ofisinde oturmuş, mavi gökyüzüne yükselen dumanların renklerine bakıyordu. Ara sıra püsküren saydam dumanlardı bunlar. Gözle görülmüyorlardı, ama arkalarında kalan binaların çizgileri titriyormuş gibi oluyordu. Çizgi çizgi kırmızı dumanlar, sütunlar hâlinde sarı dumanlar, hafif, uçuşur gibi çıkan mavi dumanlar, bir de çok yoğun, kıvrım kıvrım yükselen, yaz güneşi altında sedef pembesi bir renkte görünen dumanlar vardı.

Masasındaki zil çaldı, Bayan Ives'ın sesi, "Dr. Floyd Ferris sizinle randevusuz görüşmek istiyor. Bay Rearden," dedi. Sesi çok resmîydi ama sorulmayan soru da belli oluyordu: Onu dışarı atayım mı?

Rearden'ın yüzünde hafif bir şaşırma ifadesi belirip yok oldu. Böyle bir elçinin geleceğini tahmin etmemişti. Dengeli bir sesle, 'İçeriye yollayın," dedi.

Dr. Ferris, Rearden'ın masasına yaklaşırken gülümsemiyordu. Rearden'ın nasılsa durumu bildiğini, konuğunun gülümsemesi için pek çok neden olduğunu anladığını düşünüyor, bekleneni yapmamayı seçiyordu.

Oturmaya davet edilmeden, masanın karşısındaki koltuğa oturdu, elindeki evrak çantasını dizlerinin üzerine koydu. Konuşmaya gerek yokmuş gibi davranıyordu. Bu ofiste bulunması zaten her şeyi anlatmaktaydı.

Rearden oturduğu yerden onu sabırlı bir sessizlik içinde seyrediyordu.

Dr. Ferris müşteriye özel nezaket gösteren bir satıcı havasında, "Armağan Sertifikasının imzalanma süresi bu geceyarısı dolduğuna göre, buraya imzanızı almaya geldim, Bay Rearden," dedi.

Sonra sustu. Formüle göre bu noktada bir cevap gelmesi gerektiğine inandığını belli etti.

Rearden, ' "Devam edin," dedi. "Dinliyorum."

"Evet, herhalde açıklasam iyi olur. İmzanızı günün erken saatinde almak istiyoruz ki ulusal haber yayınlarında duyurabilelim. Armağan programı gerçi iyi gidiyor ama hâlâ birkaç inatçı kişinin imzalaması bekleniyor. Küçük sanayi onlar. Patentlerinin pek bir değeri yok. Ama onların öyle başıboş kalmasına prensip olarak izin verilemez tabiî. Anlıyorsunuzdur. Onların sizi izlemek üzere beklediklerini

sanıyoruz. Sizi izleyen çok kişi var, Bay Rearden. Sandığınızdan da, kullanmasını bildiğinizden de daha fazla. Böyle olunca da, sizin imzaladığınıza dair haber her türlü direnme umudunu kıracak, geceyarısı geldiğinde son imzalar da gelmiş olacak, program vaktinde tamamlanacaktır.” Dr. Ferris’in kafasında Rearden’ın teslim olmasıyla ilgili en ufak bir kuşku kalmış olsa, böyle bir konuşma yapmayacağını Rearden biliyordu.

“Devam edin,” dedi aynı dengeli sesle. “Henüz bitirmediniz.” “Duruşmanızda da ortaya koyduğunuz gibi, bu değerleri kurbanların gönüllü rızasıyla almamızın ne kadar önemli olduğunu biliyorsunuz." Dr. Ferris evrak çantasını açtı. ‘İşte Armağan Sertifikası, Bay Rearden. Biz formu doldurduk. Siz yalnız altına imzanızı atın, yeter.”

Rearden’ın önüne koyduğu kâğıt, küçük bir üniversite diplomasına benziyordu. Üzerindeki metin eski tip harflerle yazılmış, boşluklara kelimeler daktiloyla doldurulmuştu. Bu şeyin üzerinde, Henry Rearden’ın bu belgeyle, “Rearden Metal” diye bilinen metal alaşımıyla ilgili tüm hakları ulusa devrettiği, bundan böyle alaşımı her isteyenin imal edebileceği, metalin halkın temsilcileri tarafından tespit edilen yeni adının da “Mucize Metal” olacağı yazılıydı. Rearden kâğıda bakarken, metnin flu bir Hürriyet Heykeli resmi taşıyan fon üzerine basılmasını bilerek alay etmek mi, yoksa kurbanların zekâsını azımsamak mı olduğunu düşünüyordu.

Bakışları Dr. Ferris’in yüzüne yöneldi. “Eğer bana karşı kullanabilecek olağanüstü bir kozunuz olmasa, kalkıp buraya gelmezdiniz,” dedi. “Nedir?” Dr. Ferris, “Elbette,” diye karşılık verdi. “Bunu anlamanızı zaten bekliyordum. İşte o nedenle de, uzun açıklamalara gerek kalmıyor.” Evrak

çantasını tekrar açtı. “Kozumu görmek ister misiniz? Birkaç örnek getirdim.”

Sihirbazın iskambillerle yaptığı numaraları hatırlatan bir hareketle, Rearden’ın önüne bir dizi parlak fotoğraf yaydı. Bunlar otel ve otopark kayıtlarıydı. Rearden’ın el yazısıyla, Bay ve Bayan J. Smith adı okunuyordu.

Dr. Ferris yumuşak sesle, “Biliyorsunuz elbette,” dedi. “Ama belki bizim bilip bilmediğimizi bilmek istersiniz. Bayan J. Smith’in aslında Bayan Dagny Taggart olduğunu yani.”

Rearden’ın yüzünde gözlemleyecek hiçbir şey bulamadı. Rearden hiç kıpırdamamış, fotoğrafların üzerine eğilmemiş, oturduğu yerden resimlere dikkatli bakışlarla bakmış, sanki uzaktan bakınca orada bilmediği bir şey keşfedecekmiş gibi davranmıştı.

Dr. Ferris, "Elimizde çok fazla başka kanıtlar da var,” dedi, yakut bir pandantifle ilgili kuyumcu faturasını masaya fırlattı. "Apartman kapıcısının ve gece görevlilerinin yeminli ifadelerini görmek istemezsiniz. O ifadelerde zaten sizin bilmediğiniz bir şey yok. Yalnızca iki yıldır New York’ta gecelerinizi nerede geçirdiğinizi bilen tanıkların sayısı şaşırtıcı olabilir. O insanları fazla suçlamamalısınız. Bizim çağımız gibi çağlarda, insanlar söylemek istedikleri şeyleri söylemekten korkmaya başlarlar. Soru sorulduğunda da, söylememek istedikleri şeylerle ilgili olarak sessiz kalmaktan korkarlar. Beklenen şeylerdir bunlar. Ama bize ilk ipucunu kimin verdiğini bilmek belki sizi şaşırtabilir.”

“Biliyorum,” dedi Rearden. Sesinde tepki yoktu. Florida gezisi artık açıklanmaz bir şey olmaktan çıkıyordu.

Dr. Ferris, "Benim kozumda size şahsen zarar verecek hiçbir şey yok,” dedi. “Kişisel zarar verme biçimlerinin sizi

teslim olmaya ikna etmeyeceğini biliyorduk. Bu nedenle size samimiyetle söyleyeyim, bu size hiçbir zarar vermeyecek. Yalnızca Bayan Taggart'a zarar verecek."

Rearden artık dosdoğru ona bakıyordu, ama Dr. Ferris, karşısındaki sakin, kapalı yüzün neden giderek uzaklaşıyormuş gibi göründüğünü anlayamadı.

"Bu maceranız Bertram Scudder gibi çamur atma uzmanları tarafından ülkenin bir ucundan bir ucuna kadar herkese yayılsa, sizin ününüze fiilen hiçbir zarar vermeyecektir. Belki en muhafazakar salonlarda birkaç meraklı bakış, havaya kalkan birkaç kaş. Ama kolay kurtulacaksınız. Bu tür maceralar erkeklerden zaten beklenir. Hattâ ününüze olumlu katkıda bile bulunur. Kadınlar arasında size romantik bir hava kazandırır, erkekler arasında da bir tür saygınlık getirir, çünkü bu olağan dışı fetih herkesi kıskandıracaktır. Ama Bayan Taggart'ın lekesiz adına, skandalların üzerinde olan saygınlığına, erkeksi bir işte çalışan kadın olarak durumuna ne etki yapar, karşılaştığı insanların gözlerinde o ne görür, iş ilişkisi olan erkeklerden ne duyar...bunları sizin hayalinize bırakıyorum. Ve de düşüncenize."

Rearden yalnızca büyük bir sükûnet ve büyük bir netlik hissetmekteydi. Sanki sert bir ses ona: Vakit geldi, demekteydi. Sahne ışıklandı. Şimdi bak. O ışığın içinde çırılçıplak durmuş gibi, sessizce, ciddiyetle, her korkudan, acıdan, umuttan arınmış durumda bakıyordu. Bilme isteğinden başka hiçbir şey kalmamıştı içinde.

Dr. Ferris onun ağır ağır konuştuğunu duydu, söylediklerine elinde olmadan şaşırdı. Sanki Rearden bunları dinleyicisine söylemiyordu. "Ama tüm hesaplarınız Bayan

Taggart'ın namuslu bir kadın olmasına, iddia edeceğiniz gibi bir sürtük olmamasına dayanıyor."

"Evet, tabiî," dedi Dr. Ferris.

"Bu ilişkinin bana, sıradan bir maceradan çok daha fazla şey ifade etmesine dayanıyor."

"Elbette"

"Eğer o ve ben gerçekten sizin suçlamalarınız da duyuracağınız gibi iğrenç tipler olsaydık, o zaman kozunuz işlemezdi."

"Hayır, işlemezdi."

"İlişkimiz sizin ilan edeceğiniz gibi bir ahlaksızlık olsaydı, bize hiçbir zarar veremezdiniz."

"Hayır."

"Gücünüz bizi etkilemezdi."

"Aslında öyle."

Rearden gerçekten de bunları Dr. Ferris'e söylemiyordu. Karşısında kuşaklardan, yüzyıllar ötesinden gelen iş erkek yüzlerini sıralanmış hâlde görür gibiydi. Platonn'dan başlayıp geliyorlar, sonunda görünüşü jigoloya, ruhu kabadayıya benzeyen bir profesörle noktalanıyorlardı.

Dr. Ferris, "Bir zamanlar size, aramıza katılma şansı sunmuştum," dedi. "Reddettiniz. Şimdi sonuçlarını görüyorsunuz. Sizin zekânıza sahip biri, dürüst oynamakla kazanacağım nasıl düşünebildi, anlayamıyorum."

Rearden yine aynı mesafeli sesle, söz ettiği kendisi değilmiş gibi konuştu: "Ama size katılsaydım bile, Orren Boyle'dan neyi yağmalayabilirdim ki?" "Aman canım, dünyada kamulaştırtacak enayiler her zaman bulunur." "Bayan Taggart gibi mi? Ken Danagger gibi mi? Ellis Wyatt gibi mi? Benim gibi mi?"

"Pratik davranmayı reddeden herkes gibi."

“Yani dünyada yaşamak pratik bir şey değil, öyle mi?”

Dr. Ferris’in cevap verip vermediğini bilemedi. Artık dinlemiyordu. Hayalinde Orren Boyle’un sarkık yüzündeki domuz gözlerine benzeyen minik gözlerini, Bay Mowen’ın koca suratındaki kaçamak bakışlı gözlerini görüyordu. Kopuk hareketler yapmaktaydılar. Rearden Metal’i üretmeye çalışıyorlardı. Rearden Çelik'in deney laboratuarlarında on yıl ter döken adanmış insanların karşılaştıkları durumları hiç bilmeden, hiçbir kapasiteye sahip olmadan. Ona “Mucize Metal” demeleri çok uygundu. Onların gözünde, mucizeden başka bir şey olamazdı o metal. Bilinmeyenin ürünüydü. Bilinemez bir sebeple oluşmuştu. Doğadaki her şey gibi. Açıklanamazdı. Ancak el konabilirdi. Bir taşa, bir ota el konduğu gibi “Bir avuç İnsan daha iyi ürünleri ve metotları elinde tutarken, kalabalıkların o maldan yoksun kalmasına izin mi vereceğiz?”

Rearden yüzyılların gerisine uzanan sıralanmış adamlara sessizce şunları söylüyordu: Eğer hayatımın aklıma ve çabama bağlı olduğunu bilmesem, hayatımı desteklemek ve genişletmek için en mükemmel çabalarımı ve tam kapasitemi kullanmayı yüce ahlâkî kuralım hâline getirmemiş olsam, bende de yağmalayacak bir şey bulamazdınız. Benden alacağınız hiçbir şeyle kendi varlığınızı destekleyemezdiniz. Beni incitmek için kullandığınız, benim günahlarım değil, sevaplarımdır. Bunların iyi niteliklerim olduğunu bilerek kullanıyorsunuz, çünkü hayatlarınız bunlara bağlı. İhtiyacınız var. Niyetiniz benim başarılarımı yok etmek değil, ele geçirmek.

Bilim jigolosunun sesini hatırladı birdenbire. O ses kendisine bir şeyler söylüyordu: “Biz güç peşindeyiz ve bu konuda ciddiyiz. Sizler küçük oynadınız, ama biz asıl

numaraları biliyoruz.” Jigolo ataların ruhuna döndü, biz güç peşinde değildik, dedi. Kınadığımız değerlere göre yaşamıyorduk. Üretme yeteneğini bir değer olarak görüyorduk. Değerinin derecesini, o kişinin ödülü olarak görüyorduk. Kötü saydığımız şeylerden hiç avantaj sağlamıyorduk. Bankalarımızı işletmek için banka soyguncularına ihtiyaç duymadığımız gibi, evlerimize bakmak için hırsızlara, hayatlarımızı korumak için katillere de ihtiyaç duymuyorduk. Ama siz, insan yeteneğinin ürünlerine ihtiyaç duyuyorsunuz...buna rağmen üretici yeteneği bencil bir kötülük olarak görüyor, kişinin üreticilik derecesini onun zararının ölçüsü hâline getiriyorsunuz. Biz iyi saydığımız şeylerle yaşıyor, kötü saydığımız şeyleri cezalandırıyorduk. Siz kötü ilan ettiğiniz şeylerle yaşıyor ve iyi olduğunu bildiğiniz şeyleri cezalandırıyorsunuz.

Lillian’ın kendisine uygulamak istediği cezanın formülünü hatırladı. İnanılamayacak kadar canavarca saydığı formülü. Şimdi onu tam uygulama hâlinde görüyordu. Bir düşünce sistemi olarak. Bir hayat biçimi olarak. Dünya çapında. İşte karşısındaydı. Etkili olabilmek için yakıt olarak kurbanın kendi rızasına ihtiyaç duyan ceza. Rearden Metal’i icat etmiş olması, şimdi kamulaştırılmasına sebep olarak kullanılıyordu. Dagny’nin namusu ve birbirlerine olan duygularının derinliği, bir şantaj aracı olarak kullanılıyordu. Yozlaşmışlar ve namussuzlar, bu tür şantajdan bağışık durumdaydı. Avrupa’nın halk devletlerinde de milyonlarca insan, yaşama istekleri yüzünden boyunduruk altındaydı. Enerjileri zoraki işçilikle sömürülüyor, efendilerini besleme yetenekleri kullanılıyor, bir rehine sistemi işliyor, çocuklarına, eşlerine, arkadaşlarına duydukları sevgileri kullanılıyordu. Sevgi, yetenek ve zevk, tehditlerin yeşerdiği toprak oluyor,

yem olarak kullanılıyor, sevgiler korkulara bağlanıyor, yetenek cezaya, ihtiras gaspa, şantaj yasaya dönüşüyor, çalışmanın ödülü zevk aramak değil, acıdan kurtulmak oluyordu, insanlar hayat gücünün esiriydi, yaşamakta ne tür bir zevk bulabiliyorlarsa, o da bu esaretin aracıydı. Dünyanın kabullendiği düzen buydu, düzenin anahtarı da belliydi. İnsanın var olma sevgisi, bir işkence devresine bağlanmıştı. Sunacak hiçbir şeyi olmayan adamın, korkacak hiçbir şeyi de yoktu. Hayatı mümkün kılan, ona anlam katan değerler, yıkım araçları hâline gelmişti. İnsanın elinden gelenin en iyisi, aynı zamanda bir acı aracıydı. İnsanın dünyadaki hayatı artık pratik olmayan bir şey hâline gelmişti.

Unutamadığı bir adamın sesini duyuyordu: “Sizinki yaşamın yasasıydı. Onlarınki nedir?”

Dünya neden kabul etti bunu, diye düşündü. Kurbanlar nasıl olmuş da yaşamalarının suç olduğuna hüküm veren, onları bu yüzden suçlayan bir düzene onay vermişlerdi?...Ve bir iç darbenin şiddeti, karşısında apansız beliren görüntüye bakarken vücudunun katıksız sükûneti hâline dönüştü: Kendisi de yapmamış mıydı aynı şeyi? Kendini suçlama, lânetleme düzenine o da onay vermemiş miydi? Dagny, diye düşündü. Ve birbirlerine olan duygularının derinliği...ahlâksızların bağışık olduğu şantaj...kendisi de bir zamanlar ahlâksızlık dememiş miydi ona? Bu yoz insanların ona ulu orta yöneltmeyi plânladığı hakaretleri, onun yüzüne ilk haykıran kendisi değil miydi? Ömründe bulduğu en yüce mutluluğu bir suçluluk olarak kabullenmemiş miydi?

Unutamadığı ses, “Bir metal alaşımına yüzde bir kirliliğin bile girmesine izin vermeyen siz...” diyordu. “...ahlâkî kurallarınıza nelerin karışmasına izin verdiniz?”

Dr. Ferris’in sesi, “Evet, Bay Rearden?” dedi. “Şimdi anlıyor musunuz beni? Metali alıyor muyuz, yoksa Bayan Dagny Taggart’ın yatak odasını halka açık bir şova mı dönüştürüyoruz?”

Dr. Ferris’i görmüyordu. Her bulmacayı çözümüyle birlikte apaçık gösteren spotun cırlak ışığı altında, Dagny'yle ilk karşılaştığı günü görüyordu.

Dagny’nin Taggart Transcontinental Başkan Yardımcısı oluşundan birkaç ay sonraydı. Bir süreden beri demiryolunu Jim Taggart’ın kız kardeşinin işlettiğine ilişkin dedikodular duymaktaydı. O yaz Taggart’ın gecikmelerinden, yeni bir hat için ısmarladığı raylarla ilgili kararın habire değişmesinden, siparişin bir verilip bir geri çekilmesinden usandığında, birisi ona, Taggart Transcontinental'dan mantıklı bir davranış umuyorsa, Jim’in kız kardeşiyle konuşmasını önermişti. Hemen telefon açıp randevu istemiş, aynı gün öğleden sonra görüşmekte ısrar etmişti. Sekreter ona Bayan Taggart’ın o gün yeni hattın şantiyesinde olacağını, New York ile Philadelphia arasındaki Milford İstasyonu’na gideceğini, isterse onu orada görmekten memnun olacağını söylemişti. Rearden o randevuya giderken biraz kızgındı. O güne kadar tanıdığı işkadınlarından pek hoşlanmamıştı. Demiryolları, kadınların oynamaya kalkacağı bir iş dalı değildi. Olmayan yeteneğinin yerine adını ve cinsiyetini kullanan şımarık bir mirasyedi bekliyordu. Kaşlarını almış, süslenip püslenmiş bir kadın. Büyük mağazaların kadın yöneticileri gibi.

Milford platformuna sığmayan upuzun trenin son vagonundan toprağa inmişti. Karşısında yığılı malzeme, yan hatlar, yük vagonları, vinçler, buharlı kepçeler vardı. Bu yığınların arasından istasyon binasına doğru yürümeye koyulmuştu. Sonra birden durmuştu.

Bir açık vagona yüklenmiş birkaç makinenin tepesinde, bir kızın ayakta durmakta olduğunu görmüştü. Aşağıya, açılmış çukura bakıyordu. Başı dimdikti, saçları rüzgârda uçuyordu. Gri tayyörü, güneş altında ince vücudunu saran metal bir astar gibiydi. Pozunda katıksız bir özgüvenin hafifliği, kendini düşünmeyen doğallığı vardı. Dikkatli, amaçlı bakışlarıyla çalışmaları izliyordu. Kendi işlevinden zevk alan ustalığın bakışı. Burası onundu sanki. Bu an onundu, bu dünya onundu. Zevk almak onun doğal hâliymiş gibiydi. Yüzü aktif, canlı bir zekânın yaşayan ifadesiydi. Bir genç kız yüzünde bir kadının ağzı. Vücudunun farkında değil gibiydi. Onu yalnızca amacına ulaşmak için kullanabileceği bir araç olarak görüyordu.

Rearden daha bir dakika önce kendine, bir kadının nasıl olması gerektiğine dair kafasında bir imaj olup olmadığını sormuştu. Neredeyse, yok, diye cevap vermek üzereydi. Ama onu görünce, aradığı imajın bu olduğunu, yıllardan beri hep bu olduğunu anlamıştı. Ona bir kadına bakar gibi bakmıyordu. Nerede olduğunu, buraya niçin geldiğini unutmuştu. İçinde çocuksu bir neşe vardı. Beklenmedik, keşfedilmedik bir şeyin neşesiydi bu.. Gerçekten beğendiği bir şeye ne kadar az rastladığını düşündü. Tümüyle ve kabullenerek beğendiği. Ona belli belirsiz bir gülümsemeyle bakıyordu. Bir heykele ya da bir manzaraya bakar gibi. İçindeki duygu katıksız bir zevkti. Ömründe tattığı en saf estetik zevk!

Bir makasçı geçiyordu oradan. Rearden parmağıyla gösterek, “Bu kim?” diye sormuştu adama.

Adam yürüyüşünü sürdürerek, “Dagny Taggart,” diye cevap vermişti.

Rearden bu kelimeleri boğazına içerden çarpmış gibi hissetti. Bir akım başlamış, bir an soluğunu kesmiş, sonra yavaşça vücudundan aşağıya kaymış, ağırlık duygusunu yok etmiş, geride bir tek olanak bırakmıştı. Umulmadık bir netlikle, nerede olduğunu, bu kadının kim olduğunu, bunların ne anlama geldiğini biliyordu. Ama bunların hepsi bir dış halkaya doğru itilmiş, ortayı boş bırakan bir basınç oluşturmuştu. Bir tek gerçek vardı: Bu kadına sahip olma isteği. Burada. Şimdi. Güneşin altında, o makinelerin tepesinde. Aralarında tek kelime konuşulmaksızın. Karşılaşmalarının ilk hareketi olarak. Çünkü o hareket her şeyi ifade etmeye yeterdi ve onlar bunu uzun zamandan beri hak etmişlerdi.

O...durduğu yerde başını çevirdi. Hareketin yavaş kavisinde, gözleri Rearden'a doğru kaydı, orada durdu. Rearden onun kendi bakışlarındaki anlamı görebildiğinden emindi. O yüzden bakışlarını ayırmıyordu, ama durumun adını koymamıştı. Sonra gözler kaymayı sürdürdü, Dagny Taggart yanındaki bir adama bir şeyler söyledi, adam not aldı.

Rearden'ın dikkatini iki şey aynı anda çekti: Normal gerçeğe dönmüştü ve yıkıcı bir suçluluk duygusunun altında kalmıştı. Hiçbir erkeğin tam anlamıyla hissettikten sonra kurtulamayacağı bir şeye, bir anlığına fena hâlde yaklaştığını fark etti: Kendine yönelik bir nefret duygusu. Bu durum gerçekten de çok korkunçtu, çünkü benliğinin bir bölümü bunu kabullenmeyi reddediyor, bu yüzden suçluluk duygusu daha da artıyordu. Bir kelime dizisi söz konusu değildi burada. Bir anda varılan bir yargı *söz* konusuydu. Bir duygu. İşte senin yapın bu, yozluğun bu, diyordu o yargı ona. Hiç üstesinden gelemediği o utanç verici arzu, ömründe gördüğü en büyük güzelliğin karşısında baş kaldırmıştı. Mümkün

olduğunu bilmediği bir şiddetle gelmişti. Şimdi kendisine kalan tek özgürlük, onu saklamak ve kendinden tiksinmekti. Bu kadın sağ oldukça bu duygudan asla kurtulamayacaktı.

Orada o duygular içinde ne kadar durduğunun farkında değildi. Tek yapabildiği, bu kadının bunu asla bilmemesi gerektiğine karar vermekti.

Dagny Taggart'ın yere inmesini, not alan adamın uzaklaşmasını bekledi, sonra yaklaştı.

"Bayan Taggart? Ben Henry Rearden."

"Ya!" Ufacık bir sessizlik oldu, sonra doğal bir ses, "Nasılsınız, Bay Rearden," dedi.

Kendine itiraf etmese de, o ufacık sessizliğin kendi duygularına benzer duygulardan kaynaklandığını sezmişti. Beğendiği bir yüzün, hayranlık duyabileceği birine ait olması onu da sevindirmişti. Rearden onunla iş konuşmaya başladığında, tavrı erkek müşterilerle konuşurken olduğundan çok daha haşindi.

Şimdi o makinelerin tepesinde duran kızın hayaline ve masasında yatan Armağan Sertifikası'na bakarken, her ikisinin aynı duygu içinde birleştiğini görür gibi oluyordu. İkisinin arasında, yaşadığı tüm günler, tüm kuşkular birleşiyor, bir patlamanın ışığında tek bir vizyon oluşturuyordu. Orada tüm sorularının cevabını görebildi.

Suçlu mu? dedi kendi kendine. Aklıma gelmeyecek kadar suçlu. O gün düşünebildiğimden çok daha fazla. En iyiyi lanetleme suçuydu işlediği. Zihnimle vücudumun tek bir bütün oluşunu lânetledim, dedi kendi kendine. Vücudumun, zihinsel değerlerime cevap verişini suçladım. Neşenin aslında var oluşun çekirdeği oluşunu lanetledim. Her canlı varlığın güdücü gücünü, ruhuna olduğu kadar vücuduna da ihtiyaç duymasını, bedenimin lök gibi kasların ağırlığı olmayıp,

etimle ruhumu biraraya getiren üstün bir neşenin kaynağa olabileceğim görmedim. Utanç verici bulup lanetlediğim bu kapasite, türlü yosmalar karşısında beni kayıtsız bırakırken, bir kadının büyüklüğü karşısında bana arzu verdi. Bir zamanlar ayıp bulup kınadığım o arzu, yalnız onun vücudunu görmekten değil, o güzel vücudun, karşımdaki ruhu ifade ettiğini bilmekten geliyordu. İstediğim şey onun vücudu değil, kişiliğiydi. Gri tayyörlü kıza sahip olmak değil, demiryolunu yöneten kadına sahip olmak istiyordum.

Ama vücudumun, duygularımı ifade edebilme kapasitesini kınadım, ona sunabileceğim en yüce şeyi, bir hakaret sayıp lanetledim. Tıpkı aklımın ürününü Rearden Metal'e dönüştürmemi lanetledikleri gibi. Maddeyi kendi ihtiyaçlarımı karşılayacak biçimde değiştirme yeteneğimi kınadıkları gibi. Onların yasalarını kabul ettim ve bunlara inandım. Bana öğrettikleri gibi davrandım. İnsan ruhunun değerlerinin iktidarsız bir özlem olarak kalması gerektiğine, eylemle ifade edilmemesi, gerçeğe dönüştürülmemesi gerektiğine inandım.Vücudun hayatının sefalet ve mutsuzluk içinde, akıl dışı, küçük düşürücü bir performans olarak yaşanması gerektiğini düşündüm, bundan zevk almaya çalışanların aşağılık hayvan sayılacağını kabullendim.

Gerçi onların yasasını ihlal ettim, ama bana kurdukları tuzağa düşmüş oldum. İhlâl edilmek için kurulmuş bir düzenin tuzağı. İsyânımdan hiç bir zaman gurur duyamadım. Onu bir suç saydım. Onları lânetleyecek yerde kendimi lânetledim. Onların yasasına değil, varoluşa lanet okudum. Mutluluğumu utanç verici bir sır gibi sakladım. Oysa onu apaçık yaşamam gerekirdi. Hakkımız vardı buna. Ya da onu eşim yapmam gerekirdi. Gerçekte öyleydi zaten. Ama ben mutluluğu kötü diye damgaladım, ona da bunu bir utanç

olarak çektirdim. Onlar şimdi ona ne yapmak istiyorlarsa, önce ben yaptım. Bunu ben mümkün kıldım.

Üstelik bunu, dünyada tanıdığım en nefret edilecek kadına acıma adına yaptım. Bu onların yasasıydı, ben de kabul ettim. Bir insanın diğerine bir görev borçlu olduğuna, karşılığında hiçbir şey almadan o görevi yerine getirmesi gerektiğine inandım. Bana hiçbir şey vermeyen, uğrunda yaşadığım her şeye ihanet eden, benim mutluluğum pahasına kendi mutluluğunu isteyen bir kadını sevmenin kendi görevim olduğunu sandım. Hayatın statik bir armağan olduğunu, bir kere verildikten sonra, artık hak edilmesi gerekmediğini düşündüm. Nasıl servetin de statik bir varlık olduğunu, bir kere el konulunca artık çaba göstermeden sahip olunabileceğini sanıyorlarsa, tıpkı öyle. Sevginin bir bağış olduğunu, onu hak etmek, kazanmak gerekmediğini sandım. Onlar kazanmadıkları serveti nasıl istiyorlarsa, tıpkı öyle. Kendi ihtiyaçlarının benim enerjimi kullanabileceğine inandıkları gibi, ben de karımın mutsuzluğunun benim hayatımı kullanabileceğini sandım. Adalet uğruna değil, acıma uğruna ömrümün on yılını kendime işkence ederek geçirdim. Acıma duygusunu kendi vicdanımdan üstün tuttum. İşte benim suçluluğumun esası bu. Karıma, “Benim her türlü standardıma göre, evliliğimizi sürdürmek bir sahteliktir, ama benim standartlarım seninkilerle eş değil; ben seninkileri anlamıyorum, hiçbir zaman anlamadım, ama onları kabul edeceğim,” dediğim zaman işledim ben asıl suçu.

İşte burada, masamın üzerinde yatıyor. Anlamadan kabul ettiğim standartlar da, onun bana duyduğu sevgi de...hiç inanmadığım, ama korumaya çalıştığım o sevgi de burada. Kazanılmamışlığın nihaî ürünü burada. Acıyı çeken yalnızca ben olduğum sürece, haksızlık etmek caizdir, sanmıştım.

Oysa haksızlığı hiçbir şey doğru gösteremez. İşte o iğrenç kötülüğü, kendime ihaneti kabullenmemin cezası burada. Tek kurban kendim olurum sanmıştım. Oysa tanıdığım en soylu kadını da en kötülere feda ettim. İnsan adalete karşı acıma duygusuyla hareket ederse, kötülerin hatırı için iyileri cezalandırmış sayılır. İnsan suçluları ıstıraptan kurtarınca, masumlara acı çektirmeye başlar. Adaletten kurtuluş yoktur. Evrende hiçbir şey hak edilmeden, bedeli ödenmeden elde edilemez. Ne maddî olarak, ne de manevi olarak. O bedeli suçlular ödemezse, o zaman masumlar ödemeye başlar.

Beni yenen, o küçük yağmacılar olmadı. Ben kendim oldum. Silahlarımı elimden onlar almadı. Ben kendi silahlarımı fırlatıp attım. Bu savaş ancak temiz ellerle sürdürülebilir, çünkü düşmanın tek gücü, kişinin vicdanındaki yaralar üstünde etkili. Ben de ellerimdeki gücü bir günah, bir leke olarak gören yasayı kabul ettim.

“Metali alıyor muyuz, Bay Rearden?”

Gözlen masanın üzerindeki Armağan Sertifikası’ndan, vagondaki makinelerin üzerine tırmanmış kıza döndü. Kendi kendine, o anda gördüğü ışıklı varlığı, zihin yağmacılarına ve basın kabadayılarına teslim edip edemeyeceğini sordu. Masumların ceza çekmesine, bunun sürmesine izin verebilir miydi? Kendi benimsemesi gereken tutumu onun benimsemesini mi beklemeliydi? Şu anda düşmanın yasasına meydan okuyabilir miydi. Ayıp kendine değil, ona giderken, çamur kendine değil, ona atılırken, kendinin değil, onun mücadele etmesi gerekirken? Onun varlığını cehenneme çevirebilir ve kendisi bunu paylaşamaz duruma düşebilir miydi?

Hareketsiz oturuyor, makinelerin üzerindeki kıza bakıyordu. Seni seviyorum, dedi o kıza. Dört yıl önceki o

anın anlamı olan bu kelimeleri sessizce söylüyor, kelimelerin vakarlı mutluluğunu hissediyordu...bu kelimeleri ilk defa şu anda söylemek zorunda olsa bile.

Armağan Sertifikasına baktı. Dagny, diye düşündü. Bilseydin, bunu yapmama izin vermezdin. Öğrenirsen benden nefret edeceksin. Ama borçlarımı senin ödemene izin verememem. Kusur benimdi, cezasını sana aktaramam. Başka hiçbir şeyim kalmasa bile, bu var en azından: Doğruyu görebiliyorum, onların suçundan kurtulmuş durumdayım, artık kendi gözümde suçsuz, dimdik durabilirim, haklı olduğumu biliyorum, ilk defa olarak tam anlamıyla haklıyım. Kendi yasamın hiç ihanet etmediğim tek emrine sadık kalacağım. Kendi bedelini kendi ödeyen adamım ben.

Seni seviyorum, dedi vagonun üzerindeki kıza. Yaz güneşi sanki kendi alnına değiyordu. Sanki kendisi de apaçık gökyüzünün altında, tıkanıklığı olmayan toprakların üzerinde, kendinden başka hiçbir şeye sahip olmaksızın dimdik duruyordu.

“Evet, Bay Rearden? İmzalayacak mısınız?” diye sordu Dr. Ferris.

Rearden’ın gözleri ona döndü. Ferris’in burada olduğunu unutmuştu. Geçen süre içinde Ferris hep konuşmuş, tartışmış mıydı, yoksa sessizce beklemiş miydi, onun da farkında değildi,

“Ha, o mu?” dedi Rearden.

Kalemi eline aldı, hiç tereddüt etmeden, milyonerlerin çek imzalaması kadar kolay bir hareketle, Hürriyet Heykeli’nin üzerine kendi imzasını attı, sonra Armağan Sertifikası'nı masanın üzerinden karşıya doğru itti.

VII

BEYİNLERE MONATORYUM

Eddie Willers yeraltındaki kafeteryada işçiye, “Nerelerdeydin bu kadar zaman?” diye sordu, sonra bir davet, bir özür dileme, bir umutsuzluk itirafı sayılabilecek gülümsemesiyle ekledi: “Yo, biliyorum, haftalardır buradan uzak kalan bendim aslında.” Gülümsemesine bakan, sanki sakat bir çocukmuş da, artık yapamaz olduğu bir hareketi yapmaya kalkışmış sanırdı. “Bir ara uğradım aslında buraya. İki hafta kadar önceydi. Ama o gece sen yoktun. Gittin sandım ve çok korktum. Bugünlerde öyle çok insan hiç habersiz ortadan kayboluyor ki! Duyduğuma göre böylelerinden yüzlercesi ülkenin her yanında kol geziyormuş. Polis onları, işlerini terk ettiler diye tutukluyormuş. Kaçak diyorlarmış onlara. Ama sayıları öyle çokmuş, cezaevlerinde onlara verilebilecek yiyecek de öyle kıtmış ki, artık kimse aldırmıyormuş. Kaçaklar öyle dolaşıp duruyor, bulabildikleri geçici işleri yapıyor, ya da boşta geziyorlarmış. Bugünlerde öyle geçici işi de kim verecek? Kaybettiklerimiz hep en iyi adamlarımız. Firmada yirmi yıl ya da daha uzun süre çalışmış olanlar. İnsanları işlerine zincirle bağlamanın ne gereği vardı? O adamların işi bırakmak gibi bir niyeti hiç yoktu ki! Ama şimdi, en ufak bir anlaşmazlıkta hemen ayrılıyorlar. Günün ya da gecenin herhangi bir saatinde, âletlerini ellerinden bıraktıkları gibi yürüyüp gidiyor, bizi her türlü belâyla yüzyüze bırakıyorlar. Eskiden demiryolu onlara ihtiyaç duyduğu anda yataklarından fırlayıp koşa koşa gelen insanlar bunlar. Boş kalan işlere aldığımız sersemleri de bir görsen.

Gerçi bazıları iyi niyetli ama kendi gölgelerinden bile korkuyorlar. Geri kalanlarına gelince, var olacağına hiçbir zaman inanmadığım türden itler. Bir kere işe girdiler mi, onları bir daha atamayacağınızı biliyorlar. Aldıkları paranın karşılığında çalışmak istemediklerini, zaten baştan beri böyle bir niyetleri olmadığını hemen belli ediyorlar. Bunlar durumdan memnun olan adamlar. Bugünkü durumdan memnunlar. Bunu da beğenen insanlar olabileceği hiç aklına gelir miydi? Var işte...Biliyor musun, hâlâ tam olarak inanabilmiş değilim. Şu olup bitenler inanılır gibi değil. Ama oluyor işte. Ben hâlâ inanamıyorum. Delilik söz konusu olunca insanın neyin gerçek olduğunu bilemeyeceğini düşünüyorum. Şu anda gerçek olanlar da delice şeyler. Bunu gerçek olarak kabul ettiğimde, ben aklımı kaçırmışım demektir, diye düşünüyorum. Ama çalışmayı sürdürüyorum, kendime, burası Taggart Transcontinental, diyorum. Her an onun geri dönmesini bekliyorum. Sanki kapı açılacak, ve o...Tanrım, bunu söylememem gerek!...Ne? Biliyordum mu dedin? Onun gitmiş olduğunu biliyor muydun?...Sır gibi saklıyorlar. Ama sanırım herkes biliyor, yalnızca hiç kimsenin söylememesi gerekiyor. Sağa sola, mazeret izni aldı, diyorlar. Adı hâlâ İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı olarak geçiyor. Galiba onun istifa edip gittiğini kesin olarak tek bilen Jim’le ben varız. Sanıyorum Jim, onun işi bıraktığı duyulursa Washington'daki arkadaşlarının hırslarını kendisinden çıkaracaklarından korkuyor, hem de ödü koparcasına korkuyor. Önemli biri ayrıldığı zaman, böyle şeylerin halkın morali için çok kötü olduğuna inanılıyor, Jim de kendi ailesinde bir kaçak olduğunun bilinmesini istemiyor...Ama hepsi o kadar da değil. Jim ayrıca, hissedarların, elemanların, bizimle iş yapan herkesin Taggart Transcontinental’a olan

güveninin tümüyle yok olacağından da korkuyor. Güven! Sanki böyle bir zamanda artık bunun bir önemi yokmuş gibi geliyor, değil mi? Kimsenin yapabileceği bir şey kalmadığına göre! Ama Jim yine de, Taggart Transcontinental'ın bir zamanlar temsil ettiği görkeme benzer bir maskeyi korumak gerektiğine inanıyor. Bunun son katresinin de onunla birlikte kaybedildiğini görüyor...Yoo, nereye gittiğini bilmiyorlar...Evet, ben biliyorum, ama onlara söylemem. Tek bilen benim...Evet, öğrenmeye çalıştılar tabiî. Bildikleri her yolla ağzımdan lâf almaya uğraştılar, ama boşuna. Kimseye söylemem...Şimdi onun koltuğunda oturan diplomalı fok balığını bir görsen. İşletmeden sorumlu yeni başkan yardımcımızı. Tabiî var. Yani...hem var, hem yok. Bugünlerde yaptıkları her şey gibi. Aynı anda hem öyle, hem böyle. Adı Clifton Locey. Jim'in özel kadrosundan. Pırıl pırıl, gepgenç, kırkyedi yaşında biri, Jim'in de arkadaşı. Sözde onun yokluğu süresince acil işleri yapacak. Ama onun odasında oturuyor, hepimiz de onun işletmeden sorumlu yeni başkan yardımcısı olduğunu biliyoruz. Emirler veriyor. Ama tabiî emir vermekte olduğunun fark edilmemesi için her önlemi alıyor. Hiçbir kararın izinin kendisine sürülmemesine çalışıyor ki, bir terslik olursa kimse onu suçlamasın. Çünkü amacı demiryolunu çalıştırmak değil, kendi işini korumak. Niyeti trenleri işletmek değil, Jim'i memnun etmek. İsterse hareket hâlinde hiçbir tren kalmasın, yeter ki kendisi Jim'in ve Washington'dakilerin üzerinde iyi bir etki bıraksın. Bay Clifton Locey şu ana kadar iki kişiye komplo kurdu. Biri genç bir adamdı. Üçüncü yardımcı düzeyindeydi. Bay Locey'in hiç vermemiş olduğu bir emri yerine iletmeyi unuttuğu için kovuldu. İkincisi de marşandiz müdürü...o da Bay Locey'in gerçekten vermiş olduğu bir emri yerine getirmişti, ama o

emri Bay Locey’in verdiğini kanıtlayamadı. İkisi de Birleştirme Kurulu’nun kararıyla işlerinden resmen atıldılar. İşler yolunda gittiği zaman...ki o da hiçbir seferinde yarım saatten uzun sürmüyor...Bay Locey bize hemen, "Bugünler Bayan Taggart’ın dönemi değil,” diye hatırlatıyor. Bir tersliğin en ufak işareti belirirse de hemen beni odasına çağırıyor, bir sürü ilgisiz lâf kalabalığının arasında, Bayan Taggart’ın bu tür bir acil durumda ne yaptığını soruyor. Kendi kendime, ne de olsa Taggart Transcontinental, diyorum. Düzinelerce trende binlerce insanın hayatı bizim alacağımız kararlara bağlı. Krizler arası dönemlerde Bay Locey bana olağanüstü kaba davranmak için çaba harcıyor, bunu da, bana ihtiyacı olduğunu falan sanmayayım diye yapıyor. Önemsiz konularda, onun yaptığı her şeyi değiştirme çabası içinde. Ama önemli konularda hiçbir şeyi değiştirmedi. Bütün sorun, hangisinin önemli, hangisinin önemsiz olduğunu ayırt edememesi. Ofise ilk geldiği gün bana, duvarda Nat Taggart’ın resminin bulunmasının hiç hoş bir şey olmadığını söyledi. Nat Taggart karanlık geçmişe ait biriymiş. Bencil açgözlülük çağının insanıymış. Bugünün modern, ilerici politikalarına uymazmış. ‘Kötü etki yapar, insanlar onu benimle özdeşleştirir,' dedi. “Özdeşleştiremezler." dedim, ama resmi de duvardan aldım...Efendim?...Hayır, o bunların hiçbirini duymadı. Gittiğinden beri hiç haberleşmedik onunla. Bir tek kere bile. Kendisi öyle demişti...Geçen hafta ben de neredeyse ayrılıyordum. ‘Chick özel’ yüzünden. Washington’dan Bay Chick Morrison, o da her kimse, ülkenin her yanında konferanslar vererek dolaşmaya çıkacakmış. Amaç yönergeyi anlatmak ve halkın moralini düzeltmek...çünkü her yerde işler çığrından çıkmakta. Kendisi ve maiyeti için bir özel tren istemiş. Yataklı vagonları, salonu,

restoranı, barı falan olan bir tren. Birleştirme Kurulu ona saatte yüz mil hızla yolculuk yapma izni vermiş. Nedeni de...açıkladıklarına göre...bunun kâr amacı gütmeyen bir yolculuk olmasındanmış. Gerçekten de öyle. İnsanlara nutuk çekmek, onlara, çalışmayanlar için para kazanmak üzere kendilerini parçalamayı sürdürmelerini söylemek için düzenlenmiş bir yolculuk. Bay Chick Morrison trenine dizel lokomotif isteyince kıyamet koptu. Elimizde ona verecek dizel yoktu. Tüm dizellerimiz ya Comet'i çekiyor, ya da ülkenin bir ucundan bir ucuna koşan marşandizleri çekiyordu. Ona verecek bir tane bile yedek yoktu, yalnızca...eh, onu da Bay Locey'e söyleyecek değildim. Bay Locey kıyameti kopardı, dünya batsa yine de Bay Chick Morrison'un bu talebini reddedemeyeceğimizi avaz avaz haykırdı. Winston-Colorado'da, tünelin ağzında bekleyen yedek dizeli ona hangi budala söyledi, bilemiyorum. Bugünlerde lokomotiflerin ne kadar sık bozulduğunu biliyorsun. Herbiri son nefesinde. O tünelde neden bir yedek dizel bekletmek gerektiğini anlıyorsundur. Durumu Bay Locey'e anlattım, yalvardım, tehdit ettim, onun zamanında en sağlam ilkemizin, Winston İstasyonu'nu asla yedek dizelsiz bırakmamak olduğunu söyledim. Bana kendisinin Bayan Taggart olmadığını hatırlattı...sanki bunu unutabilirmişim gibi! O kuralın saçma bir kural olduğunu, bunca yıldır hiçbir şey olmadığına göre, Winston İstasyonu'nun da birkaç ay boyunca yedek dizelsiz idare edebileceğini, karşımızda Bay Chick Morrison'ı kızdırmak gibi gerçek ve yakın bir tehlike varken herhalde gelecekteki teorik bir felâkete kaygılanamayacağını söyledi. Böylece dizel de Chick Özel'e takıldı. Colorado Bölümü'ndeki amir istifa etti. Bay Locey o işe kendi arkadaşlarından birini aldı. Ben de ayrılmak istedim. Bunu o

andaki kadar hiç istememiştim. Ama yapamadım...Hayır, ondan haber almadım. Gittiğinden beri tek kelime gelmedi. Neden bana durmadan onunla ilgili sorular soruyorsun? Unut onu. Asla dönmeyecek...Ne umduğumu bilmiyorum. Hiçbir şey, herhalde. Gün be gün yaşıyorum, ileriye bakmamaya çalışıyorum. Başlangıçta, biri çıkar, bizi kurtarır, diye ummuştum. Belki de Hank Rearden. Ama o da teslim oldu. Ona imzalatmak için ne yaptılar, bilmiyorum, ama çok korkunç bir şey olması gerektiğini biliyorum. Herkes öyle düşünüyor: Ona baskı yapmak için ne bulduklarını herkes merak ediyor...Hayır, hiç bilen yok. Hiçbir açıklama yapmadı, kimseyi de kabul etmiyor...Ama, dinle beni, herkesin fısıldaştığı bir şey daha var. Yaklaş biraz lütfen, yüksek sesle konuşmak istemiyorum. Görünüşe göre Orren Boyle bu yönergenin çıkacağını çok önceden biliyormuş, diyorlar. Çünkü Maine eyaletinde, gözden uzak bir yerdeki tesisinde, kendi fırınlarını gizli gizli değiştirmiş, Rearden Metal yapabilecek duruma getirmiş. Rearden'ın gasp kâğıdı...yani armağan sertifikası imzalandığı anda, o da Rearden Metal dökmeye hazırmış. Ama, dinle beni, tam işe başlamalarından bir gece önce, Boyle'un adamları fırınları ısıtırken, birdenbire bir ses duyulmuş. Bir uçaktan mı, radyodan mı, bir tür hoparlörden mi geldiğini anlayamamışlar. Ses onlara, on dakika içinde orayı terk etmelerini emretmiş. Çıkmışlar. Yürümeye başlamışlar, bir daha da duramamışlar, çünkü adamın sesi onlara, kendisinin Ragnar Danneskjöld olduğunu söylüyormuş. Yarım saat içinde Boyle'un fabrikası yerle bir olmuş, taş üstünde taş kalmamış. Bu iş için Deniz Kuvvetleri'nin uzun menzilli topları kullanıldı diyorlar. Atlantik açıklarında bir yerden getirilmiş. Danneskjöld'ün gemisini gören olmamış...İnsanların fısıldayıp durdukları bu

işte. Gazetelerde tek kelime yazı çıkmadı. Washington'dakiler, bu haberi panik yaratmak isteyenlerin yaydığını söylüyorlar. Umarım öyledir...Biliyor musun, ben onbeş yaşındayken, insan nasıl olur da haydut olur, diye merak ederdim. Bunun mümkün olabileceğine inanamazdım. Ama şimdi...Ragnar Danneskjöld'ün o fabrikayı yok ettiğine seviniyorum. Tanrı ondan razı olsun, umarım hiç yakalayamazlar! Evet, şimdiki duygularım böyle. İnsanlar ne kadar daha dayanır sanıyorlar?...Gündüzleri benim için daha kolay. Çok işim var, düşünmeyebiliyorum. Ama gece olunca mahvoluyorum. Uyuyamaz oldum artık. Saatlerce uyanık yatıyorum...Evet, mutlaka bilmek istiyorsan, aslında onu çok merak ettiğim için! Çok korkuyorum onun adına. Woodstock denilen yer, her şeyden uzak, sefil, ıssız bir yer. Taggart Köşkü de yirmi mil daha içerde. Ormanlar arasında kıvrılıp giden yirmi millik bir yolun ucunda. Oralarda yapayalnız...başına neler gelebilir, hiç aklımdan çıkmıyor. Hele şu ara ülkenin her yanında cirit atan serseriler varken. Özellikle Berkshires gibi yoksul kesimlerde!...Biliyorum, öyle düşünmemem gerekir. O kendini koruyabilecek biri, eminim. Ama keşke bana bir satır yazsaydı. Keşke ben oraya gidebilseydim. Ama gelme dedi. Ben de ona bekleyeceğimi söyledim...Biliyor musun, iyi ki bu akşam buradasın. Seninle konuşmak, seni burada bulmak bana iyi geliyor. Ötekiler gibi kaybolmayacaksın, değil mi?...Ne? Haftaya mı?...Yıllık tatilin mi? Kaç gün?...Nasıl oluyor da bir aylığına çıkabiliyorsun tatile?...Keşke ben de yapabilseydim. Ücretsiz izin alıp, bir ay çekip gidebilseydim. Ama beni bırakmazlar...Sahi mi? İmrendim sana. Çok isterdim uzaklaşmayı. Seni gerçekten kıskanıyorum. Oniki yıldır her yaz bir ay gidiyorsun, ha?"

***

Karanlık bir yoldu, ama yeni bir yöne doğru gidiyordu. Rearden az önce fabrikasından çıkmıştı. Evine yürümüyor, Philadelphia kentine doğru yürüyordu. Çok uzun bir yürüyüş olacaktı, ama bunu bu akşam mutlaka yapmak istemişti...tıpkı geçen haftanın her akşamı yaptığı gibi. Kırsal altındaki karanlık yol huzur veriyordu ona. Çevrede ağaçların karartısından başka hiçbir şey yoktu. Hareket eden yalnızca kendi bedenî, bir de rüzgârın kıpırdattığı dallardı. Işık olarak yalnızca çalılarda uçuşan ateş böcekleri vardı. Fabrikayla kent arasındaki iki saatlik mesafeyi yürümek onun dinlenme yöntemiydi.

Avukatının eline altı imzalanmış, meblâğı yazılmamış bir çek tutuşturmuş, boşanmamı sağla, demişti. Kaça olursa olsun, hangi nedene dayanarak olursa olsun ve kaça çıkarsa çıksın. Ne gibi yollara sapacağın, kaç yargıcı satın alacağın ya da karımı tuzağa düşürecek ne gibi komplolar kuracağın umrumda bile değil. Ne istersen yap. Ama nafaka bağlanmayacak, mal mülk paylaşımı da olmayacak. Avukat onun yüzüne, çoktan beri beklediği bir şey sonunda gerçekleşiyormuş gibi, hüzünlü, ama zeki bakışlarla bakmış, “Peki, Hank,” demişti. “Yapılmayacak şey değil. Ama biraz zaman alabilir.” “Mümkün olduğu kadar çabuk bitir.”

Armağan Sertifikası üzerindeki imzayla ilgili olarak hiç kimse ona soru sormamıştı. Ama fabrikada adamların kendisine araştırıcı merak içeren bakışlarla baktığını fark etmişti. Sanki vücudunda bir tür fiziksel işkencenin izlerini görmeye çalışıyorlarmış gibi.

Hiçbir şey hissetmiyordu...yalnızca dengeli, sakin bir alacakaranlık. Eriyik hâldeki metalin üzerine yayılan cüruf gibi. O cürufun katılaşıp son parıltıyı da yutması gibi. Rearden Metal’i bundan böyle üretecek yağmacıları

düşününce içinde hiçbir duygu uyanmıyordu. Zaten o metali kendi elinde tutmak, onu tek üretip satan olmaktan gurur duymak, bir bakıma insanlara saygısının ifadesiydi. Onlarla alışveriş yapmanın şerefli bir iş olduğu inancından kaynaklanıyordu. Şimdi inanç da, saygı da, arzu da yok olmuştu. İnsanların ne yaptığına, ne sattığına, kendi metalini nereden aldığına, onun kendisine ait olduğunu bilip bilmediğine aldırdığı yoktu. Kent sokaklarında yanından geçip giden insanlar, yalnızca anlamsız biçimlerdi. Karanlığın her türlü insan izini silip götürdüğü, geriye yalnızca ham toprağın, bir zamanlar onun biçimlendirmeyi başardığı ham toprağın kaldığı kırsal yerler ise gerçeğin ta kendisiydi.

Cebinde tabancası vardı. Yollarda devriye gezen polisler öyle tavsiye etmişti. Bugünlerde karanlık bastıktan sonra hiçbir yolun güvenli sayılamayacağını söylemişlerdi. Fabrikadaysa silah gecenin sakin yalnızlığında değil, kendisini korumakla görevlendirilmiş adamların belinde gerekiyordu. O adamların yarattığı tehlikeyle ölçüldüğünde, karşısına aç kalmış bir serseri çıksa bile, nesini alabilirdi ki?

Çabasız bir hızla yürüyordu. Ona doğal gelen bir hareketti yürümek. Bu benim yalnızlık antrenmanım, diye düşündü. İnsanların varlığını hissetmeden yaşamayı öğrenmek zorundaydı. Hissetmek onun tiksintiden felç olmasına yol açıyordu. Bir zamanlar bomboş ellerle başlayıp bir servet kazanmıştı. Şimdi de bomboş bir ruhla başlayıp hayatını yeniden kurmak zorundaydı.

Kendine bu eğitim için kısa bir süre tanıyacağını düşündü. O sürenin sonunda, elinde kalan tek ölçülmez değeri talep etmeye hakkı olacaktı. Saf ve lekesiz kalmış tek arzusuna ulaşacak, Dagny’ye gidecekti. Kafasında gelişen iki emir vardı. Biri görev, diğeri de tutkulu bir arzuydu. Birincisi,

yağmacılara niçin teslim olduğunu onun asla öğrenmemesini sağlamakla ilgiliydi. İkincisi ise, daha ilk karşılaşmalarında biliyor olması gereken, ona Ellis Wyatt'ın evindeyken söylemiş olması gereken sözleri sonunda söylemekti.

Ona kılavuzluk yapacak, yaz mevsimine özgü güçlü yıldız ışıklarından başka hiçbir şey yoktu. Ama yolun biraz ilerisindeki kavşağı, taş duvarı ve otoyolu seçebiliyordu. Duvarın koruyacağı hiçbir şey kalmamıştı artık. Yalnızca yaban otları, sarkık bir söğüt ağacı, ileride de damı delik, yıldızlara bakan bir çiftlik evinin harabesi.

Yürüdü. Bu görünüm bile hâlâ değerli olma gücüne sahip, diye düşünüyordu. En azından, insanların bozmadığı geniş bir alan vardı orada.

Birdenbire yolun üzerinde beliren adam herhalde soğut ağacının arkasından çıkmış olmalıydı. Öyle de hızlı belirmişti ki, sanki yolun orta yerinden fırlamış gibiydi. Rearden'ın eli hemen cebindeki tabancaya gitti, ama durdu. Karşısındaki adamın dimdik duruşundan, yıldızlara karşı gerilmiş omuzlarından, onun haydut olmadığını anlamıştı. Sesini duyunca, dilenci olmadığını da anladı.

"Sizinle konuşmak istiyorum, Bay Rearden."

Bu seste, emir vermeye alışkın kişilere özgü bir kesinlik, bir netlik, ayrıca özel bir nezaket vardı.

"Söyleyin," dedi Rearden. "Yeter ki yardım ya da para istiyor olmayın."

Adam kaba giysiler içindeydi, ama kılığı pratik ve rahattı. Koyu renk pantolon, koyu renk anorak giymiş, yakasını sıkı sıkı kapatmış, bu durum ince uzun vücudunu daha bir vurgulamıştı. Başında lacivert bir kep vardı. Bu karanlık gecede tek görülebilen, elleri, yüzü, şakaklarından taşan sarı

saçlarıydı. Elinde silah yoktu. Sigara kartonu boyunda, kahverengi beze satılmış bir paket vardı.

“Hayır, Bay Rearden,” dedi. “Niyetim sizden para istemek değil, size para iade etmek.”

“İade etmek mi?”

“Evet.”

“Hangi para?”

“Çok büyük bir borca mahsuben biraz ön ödeme.”

“Borç sizin mi?”

“Hayır, benim değil. Bu yalnızca sembolik bir ödeme, ama bilmenizi istiyorum ki eğer ikimiz de yeterince uzun yaşarsak, borcun her kuruşu size geri ödenecek.”

“Hangi borç?”

“Sizden zorla alınmış olan para.”

Paketi Rearden’a uzatırken kahverengi bezi açtı. Rearden yıldız ışığı altında o ayna gibi parlak yüzeyi gördü. Elinde tutmakta olduğu şeyin ağırlığından ve dokusundan som altın olduğunu anlamıştı.

Bakışları külçeden ayrılıp adamın yüzüne döndü, ama o yüz, elindeki metalin yüzeyinden bile sert ve ifadesiz göründü.

“Kimsiniz?” diye sordu Rearden.

“Dostsuzların dostu.”

“Bana bunu vermek için mi geldiniz buraya?”

“Evet.”

“Yani beni gece vakti, tenha bir yolda, soymak için değil de, elime bir külçe altın vermek için mi izlediniz?”

“Evet”

“Neden?”

“Soygun güpegündüz, yasanın onayıyla yapılmışsa, o zaman her türlü onurlu tazmin hareketinin de yeraltına

girmesi gerekir.”

“Bu tür bir armağanı kabul edeceğime nereden hükmettiniz?”

“Bu armağan değil, Bay Rearden. Sizin kendi paranız. Ama sizden isteyeceğim bir iyilik var.Bu bir koşul değil, bir talep, çünkü şarta bağlı mülkiyet diye bir şey olamaz. Altın sizindir, onu istediğiniz gibi kullanmakta serbestsiniz. Ama bu gece bunu size getirmek için hayatımı tehlikeye attım. O nedenle, onu gelecek için saklamanızı ya da kendinize harcamanızı rica edeceğim. Sırf kendi rahatınız ve zevkiniz için. Birazını başkalarına vermeye çalışmayın, en önemlisi de, onu iş yatırımlarınızda kullanmayın.”

“Neden?”

“Çünkü sizden başka hiç kimsenin işine yaramasını istemiyorum. Yoksa çok eskiden ettiğim bir yemini bozmuş olurum...zaten bu gece sizinle konuşmakla, kendim için koyduğum her kuralı ihlal etmiş durumdayım.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Bu parayı sizin için çok uzun zamandır toplamaktayım. Ama sizi görmeye, size ondan söz etmeye ya da onu size vermeye çok sonra karar verdim.” “O hâlde neden böyle bir karar verdiniz?”

“Çünkü artık dayanamaz oldum.”

“Neye?”

“Göreceğim her şeyi görmüş olduğumu, artık dayanamayacağım hiçbir şey kalmadığını sanıyordum. Ama Rearden Metal'i sizden aldıklarında, artık o kadarı bana bile çok fazla geldi. Şu anda bu altına ihtiyacınız olmadığını biliyorum. İhtiyaç duyduğunuz şey, onun temsil ettiği adalet, bir de adalete önem veren insanların bulunduğunu bilmek.”

Şaşkınlığının içinden ve kuşkularının arasından yükselmekte olan duygusallığa teslim olmamaya çalışan Rearden, karşısındaki adamın yüzünü incelemeye, durumu anlayabilmek için orada bir ipucu görmeye çalıştı. Ama o yüzde hiçbir ifade yoktu. Konuşurken de hiç değişmemişti. Sanki adam bir şeyler hissedebilme yeteneğini çoktan kaybetmiş, geriye ölü çizgiler kalmıştı. Rearden bir şaşkınlık ürpertisiyle, adamın insandan çok, bir intikam meleğine benzediğini düşünmekte olduğunu fark etti.

“Neden umursuyorsunuz?” diye sordu Rearden. “Sizin gözünüzde benim ne anlamım var?”

“Düşünebileceğinizden çok daha fazla. Bir de arkadaşım var, onun gözündeki anlamınızın ne kadar büyük olduğunu hiçbir zaman öğrenemeyeceksiniz. Bugün sizin yanınızda olmak için neler feda etmezdi! Ama size gelemiyor. İşte onun yerine ben geldim.”

“Hangi arkadaş?”

“Adını söylememeyi tercih ederim.”

“Bu parayı benim için çok uzun zamandır toplamakta olduğunuzu mu söylemiştiniz?”

“Bundan fazlasını topladım.” Eliyle altını gösteriyordu. “Onları sizin adınıza tutuyorum, zamanı geldiğinde size vereceğim. Bu yalnızca bir örnek. Var olduğunun bir kanıtı. Günün birinde soyguncuların son paranızı da elinizden aldıklarını görürseniz, sizi bekleyen koskoca bir banka hesabınızın bulunduğunu hatırlamanızı istiyorum.”

“Hangi hesap?”

“Sizden zorla alınan tüm paraları şöyle bir düşünürseniz, hesapta bir hayli büyük miktarlar bulunduğunu anlarsınız.”

“Nasıl topladınız bunları? Altın nereden geldi?”

“Sizi soyanlardan alındı.”

“Kimin tarafından alındı.”

“Benim tarafımdan.”

“Kimsiniz siz?”

“Ragnar Danneskjöld.”

Rearden ona uzun süre hareketsiz bakışlarla baktı, sonra elindeki altının yere düşmesine izin verdi.

Danneskjöld’ün gözleri düşen altını izlemedi. Hiçbir ifade değişikliği göstermeksizin Rearden’ın gözlerine çakılı kaldı. "Yasaya uyan bir vatandaş olmamı mı tercih ederdiniz, Bay Rearden? Eğer öyleyse, hangi yasaya uymamı isterdiniz? Yönerge 10-289’a mı?”

“Ragnar Danneskjöld..”dedi Rearden. Sanki geçmiş on yılı, o yıllara yayılan onca suçu, hepsinin bu iki kelimeye nasıl sığabildiğini düşünüyordu.

“Biraz daha dikkatli bakın, Bay Rearden. Bize kalan yalnızca iki yaşama biçimi var. Ya çaresiz kurbanları soyan bir yağmacı olacaksınız, ya da kendini soyan yağmacıların yararına çalışan bir kurban olacaksınız. Ben ikisini de kabul etmedim.”

“Siz zor gücüyle yaşamayı seçtiniz...ötekiler gibi.”

“Evet, açıkça. Hattâ izin verirseniz, dürüstçe. Ben elleri bağlanmış, ağzına tıkaç sokulmuş insanları soymuyorum. Kurbanlarımdan bana yardım etmelerini istemiyorum. Onlara bunu kendi iyilikleri için yaptığımı söylemiyorum. İnsanlarla her karşılaşmamda kendi hayatımı riske atıyorum, Her seferinde, hakkaniyetli bir çatışmada silahlarıyla ve beyinleriyle beni altetme şansına sahipler. Hakkaniyetli demek de bir soru işareti. Onların örgütlü gücüne, silahlarına, uçaklarına, beş kıtanın savaş gemilerine karşı, bir tek ben. Eğer niyetiniz eylemlerimin ahlâka uygunluğunu

yargılamaksa, Bay Rearden, hangimiz daha yüksek ahlâka sahibiz, ben mi, yoksa Wesley Mouch mu?”

“Size verebilecek cevabım yok.” Rearden’ın sesi alçaktı.

“Şaşıracak bir şey, Bay Rearden? Ben yalnızca insanların kurduğu sisteme uyuyorum. Onlar birbirleriyle başa çıkmak için en uygun yolun güç kullanımı olduğuna inanıyorlar, ben de onlara istediklerini veriyorum. Eğer benim hayat amacımın kendilerine hizmet etmek olduğuna inanıyorlarsa, uygulatsınlar da görelim. Benim aklımı onların kendi malı sayıyorlarsa, gelip alsınlar.”

“Ama ne tür bir hayat seçtiniz? Aklınızı nasıl bir amaca harcıyorsunuz?” “Sevdiğim amaca.”

“Nedir o?”

“Adalet.”

“Bir korsan olarak mı adalete hizmet ediyorsunuz?”

“Artık korsan olmak zorunda kalmayacağım gün için çalışarak.”

“Hangi gün o?”

“Sizin Rearden Metal'den kâr sağlama özgürlüğüne kavuştuğunuz gün.” Rearden gülerek, “Ah, Tanrım!” dedi. Sesi umutsuzdu. “Hayaliniz bu mu?”

Danneskjöld’ün yüzü değişmedi. “Evet, bu.”

“O günü görecek kadar yaşamayı bekliyor musunuz?”

“Evet. Siz beklemiyor musunuz?”

“Hayır.”

“O hâlde gelecekten ne bekliyorsunuz, Bay Rearden?”

“Hiçbir şey.”

“Ne uğruna çalışıyorsunuz?”

Rearden ona baktı. "Bunu neden soruyorsunuz?”

“Benim neden çalışmadığımı anlayasınız diye.”

“Bir suçluyu onaylamamı asla beklemeyin.”

“Beklemiyorum. Ama görmenize yardımcı olmak istediğim bir iki şey var.”

“Bu söylediklerinizdoğru olsa bile, niçin haydut olmayı seçtiniz? Neden gereken adımı en basit şekilde atıp çekilmediniz...şeyin yaptığı gibi...”

“Ellis Wyatt’ın mı, Bay Rearden? Andrew Stockton’ın mu? Arkadaşınız Ken Danagger’ın mı?”

“Evet!”

“Bunu onaylar mıydınız?”

“Ben...” Birden sustu. Kendi sözlerinden şoka kapılmıştı.

Bundan sonra uğradığı şok da, Danneskjöld’ün gülümsediğini görmek oldu. Bir buzulun düzlemlerden oluşmuş yüzeyinde İlkbaharın ilk filizini görmek gibi bir şeydi Rearden birdenbire, ilk defa olarak, Danneskjöld’ün yüzünün yakışıklıdan öte bir yüz olduğunu, fiziksel kusursuzluğun güzelliğine sahip olduğunu fark etti. O sert, gururlu çizgiler, Viking heykellerini andıran o tiksinti dolu ağız! Deminden beri hiç farkına varmamıştı. Sanki o yüzdeki ölüm sertliği, bir değerlendirme yapma küstahlığına izin vermemişti. Ama gülümseme pırıl pırıl ve hayat doluydu.

“Ben onaylıyorum, Bay Rearden. Ama ben kendime daha başka bir misyon seçtim. Yok etmek istediğim adamın peşindeyim. O adam yüzyıllar Önce öldü, ama bıraktığı izlerin son zerresi zihinlerimizden silinmedikçe, yaşanabilir bir dünyaya kavuşamayacağız.”

“Kimmiş o adam?”

“Robin Hood.”

Rearden ona bomboş bakışlarla baktı. Anlamamıştı.

“Zenginleri soyup yoksullara dağıtan bir adamdı. Ben de yoksulları soyup zenginlere dağıtan biriyim. Daha doğrusu,

hırsız yoksulları soyup gerisin geri üretici zenginlere veren biriyim.”

“Ne demek oluyor bütün bunlar?”

“Gazetelerde hakkımda yazılı çıkması yasaklanana kadar yayınlanan haberleri hatırlarsanız, hiç özel gemi soymadığımı, hiçbir özel mülkiyete el koymadığımı bilirsiniz. Askerî gemi de soymadım. Çünkü askerî geminin amacı, yapımı için gerekli parayı vermiş olan vatandaşları tehlikeden korumaktır, ki zaten hükümetlerin esas işi de odur. Ama menzilimin yetiştiği her yağmacı gemisini, her yardım gemisini, her sübvansiyon, borç ya da armağan gemisini, üretenlerden başkalarına haketmedikleri hâlde parasız dağıtılmak üzere zorla alınan malları taşıyan her gemiyi ele geçirdim. Savaş açtığım bir fikrin bayrağını taşıyan gemileri yakaladım. İhtiyacın kutsal bir kavram olduğu ve insan kurban edilmesine ihtiyaç olduğunu savunan fikrin. Bazılarının ihtiyaçlarının, diğer bazılarının kellesi üzerinde sallanan bir kılıç olması fikrinin. Hepimizin, o kılıcın tepemize inmesini bekleyerek çalışmamız, ümit etmemiz, plân yapmamız, çaba göstermemiz gerektiği fikrinin. Yeteneğimizin sınırı, tehlikenin de sınırı. Başarılı olduğumuz anda kellemiz yuvarlanacak. Başarısızlık ise, bize ipi çekme hakkını verecek. Robin Hood’un doğru diye ölümsüzleştirdiği ideal bu işte. Onun hırsız yöneticilerden çaldığı paraları, asıl sahipleri olan halka geri verdiği söylenmiştir. Ama o hikâyenin anlamı bu değildir. O mülkiyetin şampiyonu olarak değil, ihtiyacın şampiyonu olarak hatırlanmaktadır. Soyulanların savunucusu olarak değil, yoksulların besleyicisi olarak bilinmektedir. Kendi kazanmadığı servetlerle iyilik yaptığı, kendi üretmediği malları dağıttığı, içindeki acıma lüksünün bedelini başkalarına ödettiği için melekleştirilen ilk

insan odur. Başarının değil, ihtiyacın bir hak olduğu inancının simgesidir o adam. Çalışıp üretmemizin gerekli olmadığı, önemli olanın istemek olduğu, hak edilen şeyin bize ait olmadığı, hak edilmeyenin bize ait olduğu fikrini o yaratmıştır. Hayatını kazanma becerisine sahip olmayan her yeteneksizin, kendini daha altta olanlara adadığını, bu yüzden üsttekilerden çalmaya hazır olduğunu söylemekle, eline güç geçirip kendinden üstün olanlara ait olan her şeyi yağmalamasının bir hak olduğu fikrini yaymıştır. İşte bu en aşağılık yaratığı, yoksulların yaraları ve zenginlerin paraları sayesinde yaşayan bu çifte paraziti, insanlar bir manevi ideal düzeyine yükseltmişlerdir. Bu da bizi öyle bir dünyaya getirmiştir ki, bir insan ne kadar üretirse, tüm haklarını kaybetmeye o kadar yaklaşacak, sonunda da, eğer yeteneği yetiyorsa, ilk elini uzatan kimseye av olarak sunulacak, hiçbir hakkı olmayan bir yaratık hâline gelecektir. Beri yandan her türlü hakkın, ilkenin, ahlâkın üzerinde sayılmak, her şeyi yapabilmek, çalıp yağmalayabilmek için de tek gereken, ihtiyaç içinde olmaktır. Dünya neden çöküyor, merak etmiyor musunuz? İşte ben bununla savaşıyorum, Bay Rearden. Ta ki insanlar, tüm insanlık sembolleri arasında en ahlâksızının, en nefrete layık olanının Robin Hood olduğunu öğrenene kadar. O zamana kadar dünyada adalet olamayacağı gibi, insan neslinin sağ kalması da mümkün olamaz.”

Rearden dinliyordu. Uyuşmuş gibiydi. Ama o uyuşmuşluğun altında, tohumun ilk yarılışı gibi bir duygunun belirdiğini de hissediyordu. O duyguyu tanımlanmıyordu, ama çok çok eskiden denenip reddedilmiş bir aşinalığı var gibiydi.

“Ben aslında neyim, biliyor musunuz? Ben polisim, Bay Rearden. İnsanları suçlulardan korumak polisin görevidir.

Suçlular da, serveti zorbalıkla çalanlar. Polisin görevi, çalınan malı bulup sahibine geri vermektir. Ama eğer soygun, yasanın amacı hâline gelmişse, polisin görevi de, malı korumak yerine yağmalamak olmuşsa, o zaman polislik etmek de yasa dışı birine düşecektir. Ele geçirdiğim kargoları bu ülkedeki bazı özel müşterilerime satıp durdum, onlar da bana bedelini altınla ödediler. Ayrıca kargolarımı Avrupa halk devletlerinin karaborsacılarına da satıyorum. Halk devletlerinde varoluş koşulları nasıl, biliyor musunuz? Üretim ve ticaret -şiddet demiyorum, ticaret diyorum- suç olarak ilan edildiğinden beri, Avrupa'nın en iyi adamlarının da suç işlemekten başka çaresi kalmadı. O ülkelerin köle güdücülerini iktidarda tutan, henüz sıfırı tüketmemiş ülkelerin, yani burası gibi ülkelerin sadakaları. O sadakaların oraya varmasına izin vermiyorum. Malları Avrupa'nın yasa dışılarına, mümkün olan en yüksek fiyata satıyorum, bedelini altın olarak alıyorum. Altın nesnel bir değer. İnsanın servetini ve geleceğini korumasını sağlar. Avrupa'da kimsenin altın bulundurmaya hakkı yok, yalnız kırbaç şaklatan insaniyet dostlarının hakkı var, onlar da altını, kurbanlarının refahı için harcadıklarını iddia ediyorlar. Kaçakçı müşterilerim altını oralardan buluyor da bana verebiliyor. Nasıl mı? Benim malları ele geçirmek için bulduğum yöntemle. Sonra ben de altını, kimden çalındıysa ona geri veriyorum, size Bay Rearden...ve sizin gibi başka insanlara."

Rearden unutmuş olduğu o duygunun niteliğini kavramıştı. Ondört yaşındayken aldığı ilk ücret çekine bakarken yaşadığı duyguydu hatırladığı. Yirmi-dört yaşındayken madenin ustabaşılığına yükseltildiği zaman, daha sonra madenin sahibi olup adını yazdırırken, ilk makine siparişini o günün en iyi üreticisine, Twentieth Century

Motors'a verirken yaşadığı duyguydu. Ağır başlı, neşe dolu bir heyecandı. Saygı duyduğu bir dünyada yerini bulmaktan, hayran olduğu insanların saygısını kazanmaktan gelen duygu. Yaklaşık yirmi yıldan beri o duygu bir yığın enkazın altına gömülmüş, geçen yıllar üstüne kat kat tiksinti, güceniklik gibi gri katmanlar sermiş, canı çevresine bakınmak istememiş, kimlerle iş yaptığını görmek istememiş, kimseden bir şey beklememiş, içinde yükselmek istediği dünyanın hayalini ofisinin dört duvarı arasına kapatmıştı. Ama işte onca enkazın altından baş veriyordu o duygu. Hızlı bir ilgi, mantığın ışıklı sesini dinleme, onunla iletişim kurabilme, yaşayabilme. Oysa karşısındaki bir korsandı, şiddetten söz ediyordu, ona kendi mantık ve adalet dünyasının yerine bu ikameyi sunuyordu. Kabul edemezdi. Hayata bakışından geri kalan neyse, onu da feda edemezdi. Dinliyor, keşke kaçabilseydim, diye düşünüyor, ama tek kelimesini bile kaçırmak istemiyordu.

"Altınları bankaya yatırıyorum, bir altın standardı bankasına, Bay Rearden. Asıl sahiplerinin hesaplarına yatırıyorum. Onlar üstün yetenekli insanlar. Servetlerini kişisel çabalarıyla, serbest ticaret ortamı içinde, zor kullanmaksızın, devletten yardım görmeksizin yapmışlar. En büyük kurbanlar onlar. En büyük katkıyı onlar getirmiş, karşılığında da en büyük haksızlıklara onlar uğramışlar. Adları benim para iade defterimde yazılı. Geri alabildiğim her külçe altın onların aralarında paylaştırılıyor ve hesaplarına yatırılıyor."

"Kim onlar?"

"Siz de onlardan birisiniz, Bay Rearden. Sizden yolunup koparılan tüm paraları tamı tamına hesaplayamam...gizli vergilerle, yasalarla, gecikmelerle, kayıp çabalarla, yapay engelleri aşmak için harcanan enerjiyle koparılan paralar.

Toplamı bilemem, ama ne kadar büyük bir meblâğ tuttuğunu görmek isterseniz, çevrenize bakın. Bir zamanlar refah içinde yaşayan bu ülkede yayılıp genişleyen sefalet, size yapılan haksızlığın ölçüsüdür. Eğer insanlar size olan borçlarını ödemiyorlarsa, bu şekilde ödeyecekler. Ama borcun bir bölümü var ki, hesaplanmış ve kayda geçmiş. İşte o bölüm, benim toplayıp size iade etmekte kararlı olduğum bölüm.”

“Nedir o?”

“Gelir verginiz, Bay Rearden.”

“Ne?!”

“Son oniki yıl içinde ödediğiniz gelir vergisi.”

“Onu mu geri vermek niyetindesiniz?”

“Tümüyle ve altın olarak, Bay Rearden.”

Rearden patlayıp gülmeye başladı. Çocuklar gibi gülüyordu. Eğlenerek, inanmazlığın keyfiyle. "Ulu Tanrım! Hem polissiniz, hem de vergi tahsildarı, öyle mi?”

“Evet,” dedi Danneskjöld ciddi ciddi.

“Ciddi değilsiniz, değil mi?”

“Şaka ediyormuş gibi mi görünüyorum?”

“Ama bu çok saçma!”

“Yönerge 10-289’dan da mı saçma?”

“Gerçek de olamaz, mümkün de olamaz!”

“Gerçek ve mümkün olabilen yalnızca kötülük mü?”

“Ama...”

“Tek kesin şeyin ölüm ve vergiler olduğunu mu düşünüyorsunuz, Bay Rearden? Birincisine ilişkin hiçbir şey yapamam. Ama eğer ikincisinin yükünü kaldırırsam, insanlar ikisi arasındaki ilişkiyi görebilmeye başlarlar, daha uzun ve daha mutlu bir hayat yaşama gücüne sahip olduklarını anlarlar. Hayatlarında iki absolü olarak ve ahlâk ilkelerinin

temeli olarak ölümle vergileri belleyecekleri yerde, hayatı ve üretimi bellerler.”

Rearden ona gülümsemeden baktı. İnce uzun adamın çevik ve eğitimli kas yapısını üzerindeki anorak örtüyordu. O beden bir hayduta aitti. Yüzüyse bir yargıcın yüzüydü. Kuru, net sesi, usta bir muhasebeciden çıkıyor gibiydi.

“Sizinle ilgili kayıt tutan yalnızca yağmacılar değil, Bay Rearden. Ben de tuttum. Dosyalarımda son on iki yıllık gelir vergileriniz kayıtlı. Tüm diğer müşterilerimin olduğu gibi. Şaşılacak yerlerde dostlarım var, bana istediğim kopyaları getirirler. Parayı müşterilerim arasında, onlardan zorla alınan para oranında bölüştürürüm. Hesap bakiyelerinin çoğu sahiplerine ödenmiş durumda. Geriye ödenecek en büyük meblâğ olarak sizinki kaldı. Bir gün gelecek, onu almaya hazır olacaksınız...tek kuruşunun bile gerisingeri yağmacılara gitmeyeceğinden emin olduğum gün. O zaman hesabınızı size devredeceğim. O zamana kadar...” Yerde duran altın paketine baktı. “Alın onu, Bay Rearden, çalıntı değil o. Sizin.”

Rearden kıpırdamıyor, cevap vermiyor, pakete de bakmıyordu.

“Çok daha fazlası bankada sizin adınıza yatmış durumda.”

“Hangi banka?”

“Chicago'lu Midas Mulligan’ı hatırlıyor musunuz?”

“Evet, tabiî.”

“Tüm hesaplarım Mulligan Bankası’ndadır.”

“Chicago’da Mulligan Bankası diye bir yer yok.”

“Chicago’da değil.”

Rearden bir an sessiz kaldı, sonra sordu. “Nerede?”

“Sanırım çok geçmeden öğreneceksiniz, Bay Rearden. Ama size şimdi söyleyemem.” Sonra ekledi. “Yine de, bu girişimin tek sorumlusunun ben olduğumu herhalde

söylemem gerek. Benim kendi kişisel misyonum bu. Benden ve gemimdeki adamlarımdan başka kimse bu işe karışmış değil. Bankacımın bile bir rolü yok, yalnızca yatırdığım paraları saklıyor. Dostlarımın çoğu, seçtiğim yolu onaylamıyor. Ama aynı savaşta bile her birimiz başka yol seçebiliyoruz. Bu da benim yolum.”

Rearden tiksintiyle gülümsedi. “Bu durumda siz de, kâr amacı gütmeyen bir işe zaman harcayıp başkalarına hizmet uğruna kendi hayatını tehlikeye atan şu hayırseverlerden biri olmuyor musunuz?”

“Hayır, Bay Rearden. Ben zamanımı, kendi geleceğime yatırım yapmak için harcıyorum. Serbest kalıp harabeler içinden yeni bir yapıma başlayacağımız gün, dünyanın mümkün olduğu kadar hızlı ayağa kalkabilmesini istiyorum. O anda, doğru ellerde yeterli işletme sermayesi olursa, yani en iyi, en verimli, en üretici insanlarımızın elinde para olursa, geri kalanlarımız için yıllar kazanılır. Bu arada, ülkenin tarihi açısından da yüzyıllar kazanılır. Benim gözümde ne anlam taşıdığınızı mı sormuştunuz? Hayranlık duyduğum her şey, dünya o düzeye geldiği gün ilişki kurmak isteyeceğim her şey...sizinle iş yapmamın tek yolu bu bile olsa...size şu anda ancak bu yolla yararlı olsam bile.”

“Neden?” diye fısıldadı Rearden.

“Tek aşkım yüzünden. Uğrunda yaşamak istediğim tek değer yüzünden. Dünyada hiç sevilmeyen, saygı görmeyen, dost bulamayan, savunucu da bulamayan bir şey: İnsan yeteneği. Ben o aşka hizmet ediyorum...eğer bu uğurda hayatımı kaybedersem...daha iyi bir amaca feda edemezdim derim.”

Duygu yeteneğini kaybetmiş olan adam, öyle mi? diye düşündü Rearden.

O ifadesiz mermer yüzün, çok derin duyguları hissedebilme disiplininin aynası olduğunu anladı. Dengeli ses, heyecansız bir tonda konuşmayı sürdürüyordu.

“Bunu bilmenizi istedim. Hem de şimdi bilmenizi istedim. Kendinizi bir kuyunun dibinde, insanlıktan geriye kalan insan-altı yaratıklar arasında hissettiğiniz şu sıra. En umutsuz saatinizde, kurtuluşunuzun sizin sandığınızdan çok daha yakın olduğunu bilmenizi istedim. Sizinle konuşmak, sırrımı zamanından erken açıklamak istememin bir nedeni daha vardı. Orren Boyle’un Maine kıyısındaki çelik tesislerinde neler olduğunu duydunuz mu?”

“Evet,” dedi Rearden. İçindeki heves dolu heyecandan sesinin boğuk çıkması karşısında şoka kapılmıştı. “Doğru olup olmadığını bilmiyordum.” “Doğru. Onu ben yaptım. Boyle artık Maine kıyısında Rearden Metal yapamayacak. Hiçbir yerde yapamayacak. Bir yönergenin kendilerine sizin beyninizi sömürme hakkı tanıdığını sanan öbür sülükler de yapamayacak. Kim o metali üretmeye kalkarsa, fırınlarının patladığını, makinelerinin bombalandığını, sevkiyatlarının kazaya uğradığını, fabrikasında yangın çıktığını görecek. Buna kalkışanların başına öyle şeyler gelecek ki, sonunda o metalin lânetli olduğunu söylemeye başlayacaklar. Ülkede Rearden Metal’in yeni üreticilerinin fabrikasına adım atmaya istekli işçi kalmayacak. Eğer Boyle gibi adamlar, kendilerinden daha iyi olanları soymak için güç kullanmanın yeterli olduğunu düşünüyorlarsa, o iyilerden birinin güce güçle karşılık vermeyi seçmesi hâlinde neler olacağını görsünler bakalım. İçlerinden hiçbirinin Rearden Metal üretemeyeceğini ve o işten tek kuruş kazanamayacağını bilmenizi istedim. Bay Rearden.”

İçinden neşeyle gülmek geliyordu. Wyatt'ın ortadan yok olması haberine güldüğü gibi. D'Anconia Bakır'ın çöküşüne güldüğü gibi. Ama gülerse, o korktuğu şeyin bu sefer yakasını bırakmayacağım biliyordu. Bir daha fabrikasını göremezdi. Bir adım geri bastı, hiç ses çıkarmamak için dudaklarını sımsıkı kapadı. O an geçtikten sonra alçak sesle, ciddi ve ölü bir sesle, "Altınınızı alıp buradan gidin," dedi. "Bir suçlunun yardımını kabul etmem."

Danneskjöld'ün yüzünde hiçbir tepki görülmedi. "Sizi altını kabul etmeye zorlayamam, Bay Rearden. Ama geri de almam. İsterseniz onu olduğu yerde bırakıp gidebilirsiniz."

"Yardımınızı istemiyorum ve sizi korumaya da niyetim yok. Yakında bir telefon olsa, polisi arardım. Bana bir daha yaklaşmaya kalkarsanız, yine ararım. Bunu...öz-savunma olarak yaparım."

"Ne demek istediğinizi çok iyi anlıyorum."

"Sizi dinlediğim için, dinlemeye hevesli olduğumu gördüğünüz için, sizi hak ettiğiniz gibi lânetlememiş olduğumu biliyorsunuz. Sizi de, başkalarını da lânetleyemem. İnsanların yaşamlarında uymaları için hiçbir standart kalmamış olduğuna göre, artık ne yaptıklarını da, dayanılmaz şeylere hangi yollarla dayanmaya çalıştıklarını da yargılayamam. Sizin yolunuz buysa, cehenneme bu yoldan gitmenize karışmam, ama ben buna bulaşmak istemem. Ne ilhamınız olarak, ne de suç ortağınız olarak. Banka hesabınızı da, eğer gerçekten varsa, kabul etmemi hiçbir zaman beklemeyin. O parayla kendinize bir zırh daha alın, çünkü bu karşılaşmamızı polise bildireceğim ve peşinize düşmeleri için onlara her ipucunu vereceğim."

Danneskjöld kıpırdamadı, cevap da vermedi. Biraz ilerde bir yerden, karanlığın içinde bir trenin geçmekte olduğu

duyuluyordu. Göremiyorlardı, ama sessizliği dolduran teker seslerini duyuyorlardı. Fazla uzakta değildi. Sanki fiziksel varlıktan yoksun bir tren, bir sesler dizisine indirgenmiş durumda, yanlarından geçiyordu gecenin içinde.

“Bana en umutsuz anımda yardım etmek istediniz,” dedi Rearden. “Eğer tek savunucumun bir korsan olduğu noktaya kadar düşmüşsem, artık savunulmayı da istemem. Siz insan diline benzer bir dille konuşuyorsunuz, sırf onun hatırına, size söylemek isterim ki, benim hiç umudum kalmadı, ama kesinlikle biliyorum ki olaylar sonuna vardığında kendi standartlarıma göre yaşamış olacağım. O standartların geçerliliği yalnız benimle sınırlı olsa bile. Başladığım dünyada sonuna kadar yaşamış olacağım, onun sonu geldiğinde ben de devrileceğim. Beni anlamak isteyeceğinizi sanmıyorum, ama..

Üstlerine bir ışık, fiziksel bir darbenin gücüyle çarptı. Trenin gürültüsü ortalığı kapladığı için, birdenbire çiftlik evinin arkasındaki yan yoldan ortaya çıkan arabanın sesini duymamışlardı. Arabanın yolu üzerinde değillerdi. Ama yine de farların arkasındaki frenlerin gıcırtısını duydular. İstemeyerek geriye doğru sıçrayan Rearden oldu, bu arada karşısındakine de çok şaştı. Danneskjöld’ün öz-kontrolü müthişti. Hiç yerinden kıpırdamamıştı.

Gelen bir polis arabasıydı. Tam yanlarına yaklaşıp durdu.

Sürücüsü camdan uzandı. “Ah, siz misiniz, Bay Rearden!” dedi. Parmaklarını kepinin kenarına değdirmişti. “İyi akşamlar, efendim.”

Rearden de, “Merhaba,” dedi. Sesindeki doğallık dışı sertliği kontrol etmek için mücadele veriyordu.

Ön koltukta oturan iki polisti. Yüzlerinde amaçlı ve gergin bir ifade vardı. Her zamanki gibi çene çalmak için

durmuş değillerdi.

“Bay Rearden, fabrikadan buraya Edgewood yolundan, Blacksmith Cove’dan geçerek mi yürüdünüz?”

“Evet. Neden?”

“Buralarda bir adam gördünüz mü? Acelesi varmış gibi görünen bir adam?”

“Nerede?”

“Belki yaya, belki de eski görünen, ama bir milyon dolarlık motoru olan bir arabada.”

“Nasıl bir adam?”

“Uzun boylu, sarışın biri.”

“Kim o?”

“Size söylesem de inanmazsınız, Bay Rearden. Onu gördünüz mü?” Rearden kendi sorularının pek farkında değildi. Tek şaştığı, boğazında gümbür gümbür atan damara rağmen ses çıkarabilmiş olmasıydı. Gözleri dosdoğru polislere bakıyordu, ama ona sanki bakışları yana kaymış, Danneskjöld’ün kendisini izleyen ifadesiz yüzünü net biçimde görebiliyormuş gibi geliyordu. O yüzdeki hiçbir çizgide, hiçbir kasta, zerre kadar duygu izi yoktu. Danneskjöld'ün kolları hareketsiz biçimde iki yanına sarkmıştı. Ellerinde gerginlik yoktu. Silaha falan uzanmak niyetinde değildi. Upuzun, dimdik bedeni savunmasızdı. Bir idam mangası karşısında savunmasız. Işık altında o yüzün sandığından daha genç olduğunu, gözlerinin de masmavi olduğunu fark etti. Kendisi için en büyük tehlikenin, dönüp Danneskjöld’e bakmak olduğunun farkındaydı. Gözlerini polisten ayırmadı. Lacivert üniformanın pirinç düğmelerini görüyordu. Ama bilincini dolduran, görsel algıları değil, Danneskjöld’ün bedeniydi. Giysilerine rağmen çıplak bir beden. Bir anda yok edilebilecek bir beden. Rearden kendi ağzından çıkan sesleri

hiç duymuyordu. Kafasının içinde çınlayan bir başka cümle vardı, onun da hiç anlamı yoktu, yalnızca içindeki bir duygu, en önemli şeyin o olduğunu söylüyordu: “Bu uğurda hayatım giderse, daha iyi bir amaca feda edebilir miydim onu?”

“Öyle birini gördünüz mü, Bay Rearden?”

“Hayır,” dedi Rearden. “Görmedim.”

Polis omuz silkti, elleri yemden direksiyona döndü. “Kuşkulu görünen birini görmediniz mi?”

“Hayır.”

“Yolda yanınızdan geçen yabancı bir araba?”

“Hayır.”

Polis marşa uzandı. “Söylentilere göre bu gece buraya yakın kıyıda görülmüş. Beş kasabayı kapsayan kontroller başlatıldı. Adını söylemiyoruz, çünkü insanları korkutmak istemiyoruz, ama adamın kellesi dünyanın her yanında üç milyon dolar ödül getiriyor.”

Marşa basmış, motorun sesi yükselmişti. İkinci polis cama doğru eğildi. Danneskjöld’ün kepinin altından gözüken sarı saçlarına bakıyordu.

“Bu kim, Bay Rearden?” diye sordu.

Rearden, “Yeni koruma görevlim,” dedi.

“Ha...! Akıllıca bir davranış, Bay Rearden. Hele böyle bir zamanda. İyi geceler, efendim.”

Motor uğuldadı, araba ileriye atıldı. Stop lambaları yolun üzerinde uzaklaşırken küçülüyordu, Danneskjöld onun arkasına baktı, sonra anlamlı bakışlarını Rearden’ın sağ eline çevirdi. Rearden polislerle konuştuğu sürece cebindeki elinin tabancayı kavramış olduğunu, gerekirse kullanmaya da hazır olduğunu o zaman fark etti.

Parmaklarını açtı, elini hızla cebinden çekti. Danneskjöld gülümsedi. Neşe dolu, ışıl ışıl bir gülümsemeydi. Duru, genç

bir ruhun yaşama sevincini yansıtıyordu. Bu gülümseme nedense Rearden'a Francisco d'Anconia'yı hatırlatmıştı...oysa birbirlerine hiç benzemiyorlardı.

Ragnar Danneskjöld, "Yalan söylemediniz," dedi. "Koruma görevliniz. Öyleyim ve öyle olmayı da hak ediyorum. Şu anda bilemeyeceğiniz kadar çeşitli nedenlerle. Teşekkürler, Bay Rearden, hoşçakalın. Umduğumdan da daha erken görüşeceğiz."

Rearden cevap veremeden o yok oldu. Taş duvarın arkasında gözden kayboluverdi. Geldiği gibi hızlı ve sessiz. Rearden dönüp çiftliğe doğru baktığında, o görünürlerde yoktu. Karanlıkta hiçbir hareket görünmüyordu.

Rearden bomboş yolun kenarında, deminkinden daha yoğun bir yalnızlık duygusu içindeydi. Sonra ayaklarının dibindeki beze sarılmış paketi gördü. Bir köşesi açılmış, ay ışığında pırıl pırıldı. Korsanın saçlarının rengi gibi. Eğildi, paketi aldı, yürümeye başladı.

***

Tren sarsıldığında Kip Chalmers bir küfür savurdu, elindeki kokteyl masaya döküldü. Bu arada kendi de öne savrulmuş, dirseği masadaki havuzlanmış sıvıya girmişti.

"Allah belâsını versin bu demiryollarının!" diye patladı. "Nesi var bu hattın? Onca paraları var, birazını buralara harcarlar da, saman arabasında yolculuk eden çiftçiler gibi sarsılmayız diye düşünürdüm."

Üç yol arkadaşı cevap vermek zahmetine kalkışmadılar. Vakit geç olmuştu. Salonda oturmalarının tek nedeni, kompartmanlarına gitmeye üşendikleri içindi. Salonun ışıkları, sigara dumanının oluşturduğu, alkolle ıslanmış sisin

içinde lombozlardan gelen zayıf ışıklar gibiydi. Chalmers'ın bu yolculuk için talep ettiği, almayı da başardığı özel vagondaydılar. Vagon Comet'in arkasına bağlanmıştı. Tren dağlık yerde döne döne giderken vagon da korkak bir hayvanın kuyruğu gibi savrulup duruyordu.

Kip Chalmers yüzüne ilgisiz bakışlarla bakan ufak tefek adama ateş saçan bakışlarını dikti. "Demiryollarının kamulaştırılması için kampanya açacağım," dedi. "Esas davam bu olacak. Mitinglerime için zaten davayı ihtiyacım vardı. Jim Taggart'tan hiç hoşlanmıyorum. Az haşlanmış midyeye benziyor. Demiryolları cehennemin dibine! Onları devralma zamanımız geldi de geçti bile." 'Yat da uyu," dedi karşısındaki adam. 'Yarınki büyük mitingde insana benzer bir görünüm sergilemek istiyorsan, hemen yat"

"Başaracak mıyız dersin?"

"Başarmak zorundasın."

"Zorunda olduğumu biliyorum. Ama oraya vaktinde yetişebileceğimizden emin değilim. Bu süper-spesiyal salyangoz saatlerce rötar yaptı."

Adam karanlık bir sesle, "Orada olmak zorundasın, Kip," dedi. Yönteme aldırmadan sonuçta direnenlerin, düşünme yeteneğinden yoksun monoton sesiyle konuşuyordu.

"Allah belânı versin, sanki bilmiyor muyum?"

Kip Chalmers'ın kıvırcık sarı saçları, biçimsiz bir ağzı vardı. Yarı zengin ve yarı kibar bir aileden geliyordu. Ama servete de, seçkinliğe de burun kıvırır, bunu sanki, ancak en üst düzey aristokratların hakkı olan bir tutummuş gibi sergilerdi. Mezun olduğu üniversite, bu tip gençleri yetiştirmekte oldukça ihtisas sahibiydi. O üniversite ona, fikir denilen şeyin amacının, düşünmeye kalkışacak aptalları kandırmak olduğunu öğretmişti. Washington'a bir hırsız gibi

girip, bir hırsız gibi ilerlemiş, çökmekte olan yapıda bir bürodan bir büroya geçip durmuştu. Yarı güçlü kategorisindeydi, ama işin aslını bilmeyip de hâline tavrına bakan biri onu Wesley Mouch sanırdı.

Kendi stratejisine dayalı gerekçelerle politikaya girmeye karar vermiş, California temsilciliğine aday olmuştu. Oysa o eyaletle ilgili tek bildiği, sinema sanayii ile plaj kulüpleriydi. Kampanya yöneticisi tüm hazırlık işlerini yapmıştı, Chalmers da yarın gece San Francisco'daki seçmenlerinin karşısına ilk defa, çok büyük bir mitingde çıkacaktı. Kampanya yöneticisi ona daha erken yola çıkmasını önermişti, ama Chalmers bir kokteyle katılmak için Washington'da oyalanmış, mümkün olan en son trenle yola çıkmıştı. Bu akşama kadar, miting için kaygı duymuş değildi. Ama şimdi Comet'in altı saat rötarlı olduğunu öğrenmişti.

Yanındaki üç kişi onun ruhsal durumuna aldırış etmiyorlardı. İçmekten memnundular. Kampanya yöneticisi Lester Truck, ufak tefek, yaşlıca bir adamdı. Sanki yıllar önce suratı yediği bir yumrukla yassılmış da, hiçbir zaman eski hâline dönememiş gibi bir görünüşü vardı. Avukattı. Birkaç kuşak önce olsa, mağazalarda hırsızlık edenlerin, zengin firmalara karşı tazminat davası açanların avukatlığını üstlenmiş olabilecek bir tipti. Ama şimdi, Kip Chalmers gibi adamların temsilcisi olmanın, daha kârlı olacağına karar vermişti.

Laura Bradford, Chalmers'ın şu sıralardaki metresiydi. Chalmers'ın ondan hoşlanma nedeni, daha önce Wesley Mouch'la birlikte olmuş olmasıydı. Artistti aslında. İşinin ehli karakter oyuncusuyken, beceriksiz star olmayı seçmiş, bunu stüdyo yetkilileriyle yatarak değil de, kestirme yolu seçip uzaklardaki bürokratlarla yatarak yapmıştı. Gazeteciler

röportaja geldiğinde, güzellikten değil, ekonomiden söz ederdi. Renkli basının hep kendini haklı gören o ham öfkesiyle, “yoksullara yardım etmemiz gerekir!” diye kükreyip dururdu.

Gilbert Keith-Worthing’e gelince, o Chalmers’ın konuğuydu. Neden konuğu olduğunu ikisinin de bildiği yoktu. Bu konuk otuz yıl kadar önce çok büyük üne kavuşmuş bir İngiliz romancısıydı. O günden bu yana hiç kimse yazdıklarını okumuyor, ama herkes onu bir tür canlı klasik olarak görüyordu. Söylediği sözler nedeniyle çok derin biri olduğu kanısı yaygındı; örneğin:

“Özgürlük mü? Aman, özgürlükten söz etmeyi keselim, ne olur. Özgürlük imkânsız bir şeydir. İnsanoğlu hiçbir zaman kendini açlıktan, soğuktan, hastalıklardan, fiziksel kazalardan özgür kılamaz. O zaman despotluğa, siyasal diktatörlüğe neden bir itirazı olsun ki?” Bu öğütlediği dünya görüşü Avrupa’nın tümünde uygulanır hâle geldiği zaman, kendisi Amerika’ya göçmüş, orada yaşamaya başlamıştı. Yıllar içinde gerek yazı yazma biçimi, gerekse kendi bedeni, yağ bağlamıştı. Yetmiş yaşındaydı. Çok şişmandı. Saçları boyalıydı. İnsanlığın tüm çabalarının boşuna olduğu yolunda, yogilerden kapma bir takım fikirleri seslendirip dururdu. Kip Chalmers’ın onu davet edişi, kibarlığına katkıda bulunsun diyeydi. Gilbert Keith-Worthing’in gelişiyse, yapacak başka bir işi olmamasındandı.

“Allah kahretsin bu demiryolcuları,” dedi Kip Chalmers. “Mahsus böyle yapıyorlar. Kampanyamı mahvetmek istiyorlar. O mitingi kaçıramam! Tanrı aşkına, Lester, bir şeyler yapsana!”

“Denedim,” dedi Lester Tuck. Tren bir önceki istasyonda durduğunda telefona koşmuş, şehirlerarası arayıp kendilerini

buradan alacak bir uçak bulmaya çalışmıştı. Ama iki gün boyunca böyle bir programa uyabilecek bir uçak bulunmadığını öğrenmişti.

“Beni oraya vaktinde yeriştirmezlerse hem kafa derilerinin, hem ellerindeki demiryolu şirketinin canına okurum! Şu lanet olası kondüktöre acele etmesini söyleyemez miyiz?”

“Üç kere söyledin bile.”

“Kovduracağım onu. Bana o lanet olası teknik sorunlarla ilgili sebepler sayıp durmaktan başka bir şey yapmadı. Ben hızlı yolculuk istiyorum, bahane değil. Bana kuşetli yolcusu gibi muamele edemezler. İstediğim yere istediğim zamanda varmayı bekliyorum onlardan. Benim bu trende olduğumdan haberleri var mı?”

Laura Bradford, “Artık var,” dedi. “Kes sesini, Kip, Canımı sıkıyorsun.”

Chalmers kadehini doldurdu. Vagon sarsılıyor, kadehler barın üzerinde tıkırdayıp duruyordu. Pencerelerin dışındaki yıldızlı gökyüzü manzarası da ikide bir sıçrıyor, yıldızlar birbirine çarpıyormuş gibi bir duygu uyandırıyordu. Vagonun ucundaki seyir penceresinin dışındaysa pek bir şey görünmüyordu. Yalnızca trenin ucunu işaretleyen kırmızı ve yeşil fenerlerin halesi belli olmaktaydı. Bir de peşlerinde uzaklaşıp duran raylar. Kayalardan oluşmuş bir duvar, trenle yarışmaktaydı. Yıldızlar ara sıra Colorado dağlarının çizgisinin ardına düşüyor, yeniden çıkıyordu.

Gilbert Keith-Worthing memnun bir sesle, “Dağlar...” dedi. “İşte bu tür manzaralar, insanoğluna kendi önemsizliğini hatırlatıyor. Kaba saba materyalist insanların bu kadar gurur duyduğu şu ufacık raylar da neymiş! Bu görkemli ve ebedi manzaranın yanında onların lâfı mı olur? Doğa, giysilerinin

eteğinde ufacık bir terzi ipliği sanki. Şu dev granit kayalardan bir teki düşecek olsa,bu treni bir anda yok eder.”

Laura Bradford pek de ilgi duymadığını gösteren bir sesle, “Niye şimdi düşsün ki?” dedi.

Kip Chalmers, “Galiba bu lanet olası tren yavaşlamaya başladı,” diye söylendi. “Yavaşlıyor itoğulları. Onlara tüm söylediklerime rağmen.”

Lester Tuck, “Şey, dağlardan..." dedi.

“Dağların Allah belâsını versin! Lester, günlerden ne bugün? Bütün o saat değişimleri yüzünden artık aklım karıştı..

“27 Mayıs,” dedi Lester Tuck.

Gilbert Keith-Worthing saatine bakarak, “28 Mayıs,” diye söze karıştı. “Geceyarısını yirmi dakika geçti çünkü.”

“Tanrım!” diye bağırdı Chalmers. “O zaman miting bugün mü?”

Lester Tuck, “Öyle,” diye karşılık verdi.

“Yetişemeyiz! Biz...”

Tren çok kötü sarsıldı, Chalmers’ın kadehi elinden fırladı. Kırılan camın sesine, sert virajda raylara sürtünen tekerlerin gıcırtıları karıştı.

Gilbert Keith-Worthing ürkek bir tavırla, “Hey, sizin raylar güvenli midir?” diye sordu.

Kip Chalmers, “Tabii, lanet olsun!” dedi, “Öyle çok kurallarımız, koşullarımız, denetimimiz var ki, itoğulları çürük ray kullanmaya asla cesaret edemez!...Lester, neredeyiz şu anda? Bir sonraki istasyon ne?”

“Salt Lake City’ye kadar durmuyoruz.”

“Benim sorduğum, bir sonraki istasyon ne?”

Lester geceyarısından beri ikide bir bakıp durduğu lekelenmiş haritayı uzattı. "Winston,” dedi. “Winston, Colorado.”

Kip Chalmers yeni bir kadeh almak üzere uzandı.

Laura Bradford, “Tinky Holloway’in dediğine göre, Wesley bu seçimi kazanmazsan işinin biteceğini söylemiş,” deyiverdi. Koltuğuna yayılmış oturuyor, Chalmers’a değil, arkasındaki aynada kendi yüzüne bakıyordu. Can sıkıntısını gidermek amacıyla Chalmers’ın çaresiz öfkesini iğnelemek hoşuna gidiyordu.

“Ya, öyle mi demiş?”

“Hı-hıı. Wesley şu adamın...neydi adı senin karşındaki adayın?...meclise onun girmesini istemiyor. Sen kazanmazsan Wesley çok bozulacak. Tinky dedi ki...”

“Allah belasını versin onun! O kendi kellesini kollasa daha iyi eder!” “Doğrusu bilemiyorum. Wesley ondan çok hoşlanıyor.” Sonra ekledi. “Tinky Holloway asla sefil bir trenin kendisine önemli bir randevuyu kaçırtmasına izin vermezdi. Onlar da onu durdurmaya cesaret edemezlerdi.”

Kip Chalmers gözlerini kadehine dikmişti. Pesten bir sesle, “Hükümetin bütün demiryollarına el koymasını sağlayacağım,” dedi.

Gilbert Keith-Worthing, “Sahi mi?” diye şaştı.“Bunu daha önceden yapmamasının sebebini merak ediyorum. Dünyada özel sektörün demiryollarına sahip olmasına izin verecek kadar geri kalmış tek ülke burası.”

Kip Chalmers, “Size yetişiyoruz,” dedi.

“Sizin ülkeniz öyle inanılmaz derecede saf ki! Çağdışı bir şey bu. Özgürlükle, insan haklarıyla ilgili bir yığın lâf! Dedemin gününden beri duymadığım lâflar. Zenginlerin sözel lüksünden başka bir şey değil bunlar. Alt tarafı yoksullar açısından, hayatları sanayicilerin insafına mı kalmış, yoksa bürokratların insafına mı kalmış, hiç fark etmez.”

“Sanayicinin günü geçti artık. Bugünün..

Öyle bir sarsıntı oldu ki, sanki vagonun içindeki hava onları ileriye fırlatırken altlarındaki taban duruverdi. Kip Chalmers yerdeki halının üzerine kapaklanmış, Gilbert Keith-Worthing masanın üzerine devrilip ileriye kaymış, vagonun ışıkları sönmüştü. Raflardan bardaklar düşüyor, çelik duvarlar yarılacakmış gibi çığlık atıyordu. Upuzun bir uğultu tekerleri titretip durmaktaydı.

Chalmers kafasını kaldırdığında vagonun hareketsiz durmakta olduğunu gördü. Yol arkadaşlarının iniltilerini, Laura Bradford'un çığlığını duydu. Emekleyerek kapıya yöneldi, tutup açtı, basamaklardan sendeleyerek indi. Ta ilerde kıpırdayan fener ışıklarının yanında kırmızı bir parıltı görüyordu. Lokomotifin orada olmaması gerekirdi. Sendeleyerek ilerlerken, ellerinde habire sönen kibritlerin ışığıyla dolanan yarı giyinik insanlara tosluyordu. Bir ara eli fenerli bir adam gördü, hemen koluna sarıldı. Kondüktörü bulmuştu.

"Ne oldu?" diye sordu soluk soluğa.

Adam kaygısız bir sesle, "Ray yarıldı," dedi. "Lokomotif raydan çıktı." "Raydan...?"

"Devrildi."

"Ölen var mı?"

"Yok. Makinist sağ, ateşçi yaralı."

"Rayın yarılması ne demek? Nasıl yarılıyor?"

Kondüktörün yüzünde garip bir ifade vardı. Ciddi, suçlayıcı ve kapanık bir ifade. "Ray eskir, Bay Chalmers," dedi garip bir vurguyla. "Özellikle de virajlarda."

"Eskimiş olduğunu bilmiyor muydunuz?"

"Biz biliyorduk."

"Öyleyse neden değiştirmediniz?"

"Değiştirilecekti, ama Bay Locey iptal etti."

“Kim bu, Bay Locey?”

“İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcımız olmayan adam.”

Chalmers adamın kendisine neden bu felâket onun suçuymuş gibi baktığını anlayamıyordu. “Eh...peki, lokomotifi getirip raylara koymayacak mısınız?”

“Lokomotifin hâline bakılırsa, bir daha hiçbir rayın üzerine konacak gibi görünmüyor.”

“Ama...bizi götürmek zorunda.”

“Götüremez.”

Kıpırdayan fenerlerin ve çınlayan çığlıkların ötesinde Chalmers birdenbire, bakmak istemediği kara dağların varlığını hissetti. Yüzlerce millik ıssız bölge. Bir yanda dik kayalar, bir yanda uçurum. Kondüktörün koluna daha sıkı sarıldı.

“Ama...ama ne yapacağız?”

“Makinist Winston'ı aramaya gitti”

“Aramak mı? Nasıl?”

“Rayın iki mil kadar ötesinde bir telefon var.”

“Bizi buradan kurtaracaklar mı?”

“Kurtaracaklar.”

“Ama...” Derken zihni geçmiş zamanla gelecek zaman arasındaki bağlantıyı kurdu, sesi ilk defa olarak bir çığlık düzeyine yükseldi: “Burada ne kadar bekleyeceğiz?”

“Bilmiyorum,” dedi kondüktör. Sonra Chalmers’ın elini kendi kolundan iterek ayırdı, uzaklaştı.

Winston İstasyonu’ndaki gece nöbetçisi telefonda söyleneni dinledi, kulaklığı yerine koyup merdivenlerden yukarı fırladı, istasyon görevlisini uyandırmaya koştu. İstasyon görevlisi işe on gün önce, yeni bolüm şefinin tavsiyesiyle atanmış tıknaz bir aylaktı. Yatağından mahmur

mahmur kalktı, ama nöbetçinin sözleri beynine ulaşınca hemen ayıldı.

“Ne?” diye soludu. “Tanrım! Comet mi?...Orada öyle titreyip durma! Silver Springs’i ara!”

Silver Springs’teki Bölüm Merkezi’nde çalışan gece nöbetçisi mesajı dinledi, Dave Mitchum’ı aradı. O da Colorado Bölümü’nün yeni şefiydi.

“Comet mi?” diye soludu Mitchum. Eliyle kulaklığı kulağına başarırken ayağıyla yeri tepip yatağından fırladı, dimdik ayağa dikildi. “Lokomotiften umut yok mu? Dizel mi?”

“Evet, efendim.”

“Ah Tanrım! Ah Büyük Tanrım! Ne yapacağız?” Sonra mevkiini hatırlayıp ekledi. “Eh, onarım trenini yolla.”

“Yolladım.”

“Sherwood’daki operatörü ara, tüm trafiği durdursun.”

“Yaptım.”

“Neler var yolda?”

“Ordunun yük treni batıya gidiyor. Ama daha dört saat oralara varmaz, Zaten rötarı var.”

“Hemen iniyorum...Dur, baksana, Bill’i, Sandy’yi. Clarence’ı ara, ben gidene kadar orada olsunlar. Canımıza okunacak!”

Dave Mitchum hep haksızlıktan yakınır durur, kaderin kendisine normal payından fazla kötü şans verdiğini söylerdi. Kodamanların hiç kendisine şans tanımadığını, bunun bir komplo olduğunu karanlık bir sesle anlatır, ama “kodamanlar” demekle kimleri kastettiğini söylemezdi.Hizmette kıdem onun en sevdiği konuydu, aynı zamanda da tek değer standardıydı. Demiryollarında çok uzun zamandır çalıştığı hâlde, daha sonra gelen pek çok kişi onun

ilerisine geçmişti.Bunun sosyal sistemdeki haksızlığı göstermeye yettiğini söylerdi.Pek çok demiryolu şirketine girip çıkmış, hiçbirinde fazla uzun kalmamıştı. İşverenleri onu suçlayacak bir şey bulabilmiş değildi, ama “Bana kimse söylemedi!” lâfını çok sık kullandığı için gözden çıkarıyorlardı onu. Şimdiki işini James Taggart’la Wesley Mouch arasındaki bir özel anlaşmaya borçlu olduğunun farkında değildi. Taggart nakliye ücretlerindeki artış iznine karşılık kendi kız kardeşinin özel hayatıyla ilgili bilgiyi Mouch’a aktardığında, Mouch ondan bir ödün daha koparmıştı. Dave Mitchum’a bir iş. Mitchum, Küresel İlerleme Dostları’nın başkanı Claude Slagenhop’un kayınbiraderiydi. Mouch o derneğin kamuoyu oluşturma konusunda çok etkili olduğuna inanıyordu. James Taggart, Mitchum’ı bir işe yerleştirme sorumluluğunu Clifton Locey’ye paslamıştı. Locey de karşısına çıkan ilk göreve yerleştirmişti onu: Colorado Bölümü Şefliği. O görevdeki adam bir süre önce habersiz çekip gitmişti. Winston İstasyonu’nda bekletilen yedek dizel lokomotifin alınıp Chick Morrison Özel’e verilmesi üzerine işi bırakmıştı eski şef.

“Ne yapacağız?” diye haykırdı Dave Mitchum. Uyku mahmuru, yarı giyinik, çalışma odasına daldığında, programcı, trenler amiri ve yol şefi onu beklemekteydi.

Üç adam cevap vermediler. Orta yaşlı adamlardı. Gerilerinde yıllar dolusu demiryolu hizmeti yatıyordu. Bir ay öncesine kadar herhangi bir kriz durumunda fikirlerini hemen söylerlerdi. Ama artık durumun değiştiğini, konuşmanın tehlikeli olabileceğini öğrenmeye başlamışlardı.

“Ne halt edeceğiz?”

Amir Bill Brent, “Kesin olan bir tek şey var,” dedi. “Tünele kömürlü lokomotifin çektiği bir treni yollayamayız.”

Dave Mitchum'ın bakışları karardı. Hepsinin kafasındaki düşüncenin bu olduğunu biliyordu. Keşke Brent bunu seslendirmeseydi, diye geçirdi içinden.

Öfkeyle, "Peki dizeli nereden bulacağız?" diye hırladı.

Yol şefi, "Bulamayız," dedi.

"Ama Comet'i sabaha kadar orada bekletemeyiz!"

Trenler amiri, "Bekleteceğiz gibi görünüyor," dedi. "Bunu konuşmanın yararı ne, Dave? Bölümün hiçbir yerinde bir tek dizel olmadığını sen de biliyorsun."

"Ama...ulu Tanrım...trenleri lokomotifsiz çalıştırmamızı nasıl beklerler?"

Yol şefi, "Bayan Taggart beklemezdi, ama Bay Locey bekliyor," dedi.

Mitchum yakarış dolu bir sesle, "Bill, bu akşam bir kıyıdan bir kıyıya giden dizelli hiçbir şey geçmeyecek mi buradan?" dedi.

Bill Brent ödünsüz konuştu: "İlk gelecek tren 236. San Francisco'dan kalkan hızlı marşandiz. Saat yediyi onsekiz geçe Winston'da olacak." Sonra ekledi. "Bize en yakın dizel o. Kontrol ettim."

"Ordu Özel'den ne haber?"

"Onu hiç düşünme, daha iyi, Dave. O tren, hatlar üzerindeki her trene göre öncelikli. Comet'ten bile öncelikli. Ordunun emriyle. Zaten geç kalmışlar. Jurnal kutuları iki kere alev aldı. Batı kıyısındaki cephaneliklere cephane taşıyorlar. Dua et de senin bölgende yollarına hiçbir engel çıkmasın. Comet gecikti diye canımıza okunacak diyorsan, o trenin gecikmesinde olacakların yanında bu hiçbir şey değil."

Sessizleştiler. Odanın pencereleri açıktı. Alt kattaki ofiste telefonun çalmakta olduğunu duyuyorlardı. Sinyal ışıkları

bomboş hatlarda göz kırpıyordu. Oysa bir zamanlar buralarda çok işlek trafik vardı.

Mitchum birkaç buharlı lokomotifin yan hattaki gölgelerine doğru baktı.

“Tünel...” diye başlarken sustu.

Trenler amiri, “Sekiz mil uzunluğunda,” dedi. Sesinde acı bir vurgu vardı.

Mitchum, “Yalnızca düşünüyordum,” diye aksilendi.

Brent alçak sesle, “Düşünmesen daha iyi edersin,” diye öğüt verdi.

“Bir şey demedim!”

“Dick Horton işi bırakmadan önce onunla ne konuştun sen?” Yol şefi bunu sorarken sesinde aşırı masum bir hava vardı. Sanki soru şu andaki durumla hiç ilgili değilmiş gibi. “Tünelin havalandırma sisteminin tamir istediğine ilişkin bir şeyler değil miydi? O sana, tünelin bugünlerde artık dizel lokomotifler için bile yeterince güvenli sayılamayacağını söylemiyor muydu?”

“O konuyu niye açıyorsun?” diye terslendi Mitchum. “Ben bir şey söylemedim ki!” Dick Horton bölümün baş mühendisiydi. Mitchum geldikten üç gün sonra işi bırakıp gitmişti.

“Bir söyleyeyim demiştim.” Yol şefinin sesi hâlâ çok masumdu.

Mitchum’ın daha bir saat boyunca hiçbir karar vermeksizin oyalanıp duracağını bilen Bill Brent, “Bak, Dave,” dedi. “Biliyorsun ki yapılabilecek bir tek şey var. Comet’i Winston’da sabaha kadar bekletecek, 236 gelene kadar burada tutacaksın. Sonra onun dizelini takıp Comet’i tünelden geçireceksin, ardından da öteki taraftaki kömürlü

lokomotiflerin en iyisiyle yoluna devam etmesini sağlayacaksın.”

“Ama o zaman gecikmesi ne kadar olur?”

Brent omuz silkti. “Oniki saat...onsekiz saat...kimbilir?”

“On sekiz saat...Comet için, ha? Tanrım, bu daha önce hiç olmamış bir şey!”

“Şu ara bize olanların hiçbiri daha önce olmamıştı,” dedi Brent. O diri, işinin ehli sesinde şaşılacak bir bıkkınlık seziliyordu.

“Ama New York’ta bizi suçlayacaklar! Tüm suçu bizim üstümüze atacaklar!”

Brent omuz silkti. Bir ay önce olsa, böyle bir haksızlığı imkânsız sayardı, ama şimdi artık öğreniyordu.

Mitchum sefil bir sesle, "Herhalde...herhalde başka yapabileceğimiz bir şey yok,” dedi.

“Yok, Dave.”

“Ah, Tanrım! Neden bizim başımıza geliyor bu?”

“John Galt kim?”

Comet’i çeken eski lokomotif Winston İstasyonu’nun önündeki yan hatta durduğunda saat gecenin iki buçuğunu geçmişti. Kip Chalmers dağın yamacındaki birkaç gecekonduya ve eski püskü istasyon binasına inanmazlık dolu bir öfkeyle bakıyordu.

“Ya şimdi? Burada ne demeye duruyoruz?” diye haykırdı, kondüktörü çağırmak için zile bastı.

İlk hareket sağlanıp güvenlik duygusu geri dönünce, korkusu çılgın bir öfkeye dönüşmüştü.

O gereksiz korkuyu yaşamak zorunda kaldığı için kendini aldatılmış hissediyordu. Yol arkadaşları hâlâ oturdukları masanın başındaydılar. Uyuyamayacak kadar sarsılmışlardı.

“Ne kadar mı?” Kondüktör soruya soruyla karşılık veriyordu. “Sabaha kadar, Bay Chalmers.”

Chalmers adama bakarken afallamıştı. "Burada sabaha kadar mı duracağız?”

“Evet, Bay Chalmers.”

“Burada, ha?”

“Evet.”

“Ama akşama San Francisco’da mitingim var benim!”

Kondüktör cevap vermedi.

“Neden? Neden durmak zorundayız burada? Ne münasebet? Ne oldu?”

Kondüktör yavaşça, sabırla, nefret dolu bir terbiye edasıyla, ona durumu olduğu gibi anlattı. Ama Kip Chalmers yıllar önce, daha ilkokuldayken, insanın mantıkla yaşamak zorunda olmadığını öğrenmişti.

“Lanet olsun o tünelinize!” diye haykırdı. "Sefil bir tünel yüzünden beni burada tutabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Hayati önem taşıyan ulusal plânları, bir tünel yüzünden mahvetmek mi istiyorsunuz? Makinistinize söyleyin, akşama San Francisco’da olmalıyım. Beni oraya yetiştirmek zorunda!”

“Nasıl?”

“O sizin işiniz, benim değil!”

“Mümkün değil ki!”

“O zaman bir yolunu bulun, lanet olsun!”

Kondüktör cevap vermedi.

“O sefil teknik sorunlarınızın hayatî sosyal konuları aksatmasına izin verir miyim sandınız? Siz benim kim olduğumu biliyor musunuz? O makiniste söyleyin, hemen harekete geçsin! Tabii eğer işine değer veriyorsa!”

“Makiniste emirler çoktan verildi.”

“Emirler cehennemin dibine! Bugünlerde emirleri ben veriyorum! Söyleyin ona, hemen yola koyulsun!”

“Belki de istasyon görevlisiyle konuşsanız daha iyi olur. Bay Chalmers. Benim size gerekli cevapları vermeye yetkim yok” Kondüktör bunu söyledikten sonra dönüp uzaklaştı.

Chalmers hemen ayağa fırladı. Lester Tuck tedirgin bir havada, “Baksana, Kip,” dedi. “Belki de doğrudur. Belki gerçekten yapamıyorlardır.”

“Mecbur kalırlarsa yaparlar!” dedi Chalmers. Kararlı adımlarla kapıya doğru yürüyordu.

Yıllar önce üniversitedeyken, insanları harekete geçirecek en etkili yolun korku olduğunu öğrenmişti.

Winston İstasyonu’nun köhne ofisinde, karşısında yüz çizgileri sarkık, uykulu bir adam buldu. Operatör masasında da korku içinde bir delikanlı gördü. Sessizce oturup, ömürlerinde duymadıkları küfürlerin sıralanışını dinlediler.

“...tünelden treni nasıl geçireceğiniz de umrumda değil! O sizin sorununuz! Ama bir lokomotif bulup treni hemen kaldırmazsanız, işinize de, çalışma izinlerinize de, şu koskoca demiryolunuza da veda edebilirsiniz!”

İstasyon görevlisi, Kip Chalmers’ın adını hiç duymamıştı, mevkiinin ne olduğunu da bilmiyordu. Ama bugünlerde bilinmedik görevlerdeki bilinmedik insanların sınırsız güce sahip olabildiğinin farkındaydı. Ölüm kalım gücüne.

“Karar bizim değil, Bay Chalmers,” dedi yalvaran bir sesle. “Burada emirleri biz vermeyiz. Silver Springs’den gelir emirler. İsterseniz Bay Mitchum’a telefon açın ve...”

“Bay Mitchum kim?”

“Silver Springs’deki bölüm başkanı. İsterseniz ona bir mesaj yollayın..." “Bölüm başkanlarıyla mı uğraşacağım? Ben Jim Taggart’a mesaj yollarım...yapacağım o olur ancak!”

İstasyon görevlisi kendine gelemeden Chalmers olduğu yerde döndü, delikanlıya emir verdi. “Sen...not al ve hemen yolla!”

Bir ay önce olsa, delikanlı hiçbir yolcudan böyle bir mesaj almayı kabul etmezdi. Zaten kurallar izin vermezdi. Ama artık kurallardan da pek emin olunamıyordu.

Bay James Taggart, New York. Adamlarınızın beceriksizliği yükünden Comet'le birlikte Winston, Colorado’da takılıp kaldım. Bana lokomotif vermeyi reddediyorlar. Akşama San Francisco 'da büyük, ulusal önem taşıyan bir toplantım var. Trenimi derhal hareket ettirmezseniz sonuçlarını kendiniz tahmin edin.

Kip Chalmers.

Delikanlı mesajı hat boyunca bir direkten diğerine uzanan teller yoluyla aktardıktan, Kip Chalmers cevabı beklemek üzere vagonuna geri döndükten sonra, istasyon görevlisi de arkadaşı Dave Mitchum’a telefon açtı, ona mesajın metnini okudu. Ardından Mitchum’ın buna cevaben inlediğini duydu.

“Sana bir söyleyeyim dedim, Dave. Adamın adını ömrümde duymamıştım ama belki önemli biridir.”

“Bilemiyorum!” diye inledi Mitchum, “Kip Chalmers, ha? Adı hep gazetelerde, kodamanlar arasında geçiyor. Kimin nesidir, bilmiyorum, ama eğer Washington'dansa, riske giremeyiz. Ah, Tanrım, ne halt edeceğiz?”

Riske giremeyiz, diyordu Taggart’ın New York’taki operatörü kendi kendine. Gelen mesajı telefonla James Taggart’ın evine iletti. New York’ta saat sabahın altısına yaklaşıyordu, James Taggart gecenin tedirgin uykusundan telefonun ziliyle uyanmıştı. Mesajı dinlerken yüzü giderek

sarktı. Winston İstasyonu'ndaki sorumluyla aynı duygular içindeydi, nedeni de tıpatıp aynıydı.

Clifton Locey'in evine telefon açtı. Kip Chalmers'a boşaltamadığı öfkesini telefonda ona boşalttı. "Bir şeyler yap!" diye haykırdı Taggart. "Ne yapacağın umrumda değil! O senin işin, benim değil. Ama o trenin mutlaka yürümesini sağla! Neler oluyor? Comet'in yolda kaldığını hiç duymamıştım! Sen departmanını böyle mi yönetiyorsun? Önemli yolcular mesajlarını bana yollamaya başlarsa, artık ötesini düşün! İşi kız kardeşim yönetirken en azından Iowa'da bir olay oldu diye uykumdan uyandırılmıyordum! Colorado'da yani!"

"Çok üzgünüm, Jim!" dedi Clifton Locey alçak sesle. Bu seste özür, güvence ve tam dozunda özgüven, çok iyi dengelenmişti. "Olay yalnızca bir yanlış anlama. Birinin yaptığı aptalca bir hata. Sen üzülme, ben durumu düzeltirim. Aslında ben de daha yataktaydım, ama hemen durumu ele alacağım."

Clifton Locey yatakta falan değildi. Yanında genç bir bayanla, gece kulüplerini turlamış, daha yeni dönmüştü. Bayana beklemesini söyledi, hemen Taggart Transcontinental'a koştu. Gece kadrosu onu orada görünce, neden kendisinin bizzat çıkıp geldiğini pek anlayamadı, ama gelişinin gereksiz olduğunu söyleyebilecek kimse de çıkmadı. Locey birkaç odaya dalıp çıktı, pek çok kişi tarafından görüldü, büyük bir faaliyette bulunduğu izlenimi yaratmayı başardı. Bütün bu patırtıdan çıkan tek sonuç, Colorado Bölümü Şefi Dave Mitchum'a çekilen bir mesaj oldu:

"Derhal Bay Chalmers'a bir lokomotif verin. Comet'i güvenle, gereksiz gecikmelere yol açmadan yollayın.

Görevlerinizi yapamazsanız Birleştirme Kurulu önünde sizi sorumlu tutarım. Locey.”

Sonra kız arkadaşına telefon açıp kendisiyle buluşmasını söyledi, birlikte kırsal bir yerdeki yol üstü moteline gittiler. Böylelikle birkaç saat boyunca kendisine kimsenin ulaşamamasını sağlamış oluyordu.

Silver Springs’deki görevli, Dave Mitchum’a uzattığı emir konusunda şaşkındı, ama Dave Mitchum durumu anlıyordu. Demiryolu emirlerinin hiçbirinde, bir yolcuya lokomotif vermekten bu şekilde söz edilmeyeceğini biliyordu. Bunun bir şov olduğunun farkındaydı. Ne tür bir şov sergilenmekte olduğunu tahmin ediyor, günah keçisi rolünün kime düşeceğini sezdikçe her yanını buz gibi bir ter kaplıyordu.

Trenler amiri, “Neyin var, Dave?” diye sordu.

Mitchum cevap vermedi. Telefonu titreyen elleriyle kaptı, New York’taki Taggart santraline bağlanmak için duaya başladı. Tuzağa kısılmış bir hayvana benziyordu.

New York santralinden, kendisini Bay Clifton Locey’nin evine bağlamasını rica ederken sesinde yakarış vardı. Santral denedi, cevap çıkmadı. Mitchum bu sefer santrale, sürekli denemesi, Bay Locey’nin bulunabileceği her numarayı çevirmesi için yalvardı. Santral bunu yapacağına söz verdi, Mitchum da telefonu kapadı. Ama beklemenin bir yararı olmayacağını, Locey’nin departmanından başka biriyle konuşmanın da boşuna olacağını biliyordu.

“Neyin var, Dave?”

Mitchum emri uzattı, trenler amirinin yüzünden, komplonun gerçekten de kendi sezdiği kadar kötü olduğunu okudu.

Taggart Transcontinental'ın Omaha, Nebraska bürosunu aradı, bölge genel müdürüyle konuşmak için yalvardı. Telefonda kısa bir sessizlik oldu, sonra Omaha santralinin sesi, genel müdürün üç gün önce istifa edip kayıplara karıştığını bildirdi..."Bay Locey ile biraz sorun çıkmıştı da," diye de açıklama yaptı.

Mitchum kendi bölgesiyle ilgilenen genel müdür muaviniyle konuşmak istedi, ama o da, bir haftalığına kent dışındaydı ve kendisine ulaşılamıyordu.

"Başka birini bulun bana!" diye bağırdı Mitchum. "Herhangi bir bölgeden herhangi biri! Tanrı aşkına, bana ne yapacağımı söyleyebilecek birini bulun!"

Telefona gelen adam, Iowa-Minnesota bölgesine bakan genel müdür muaviniydi.

Daha Mitchum konuşmaya başlarken, "Nee?" diye sözünü kesti. "Winston, Colorado'dan mı? Beni ne demeye arıyorsun?...Yo, bana olanları anlatmaya kalkma, bilmek istemiyorum!...Hayır, dedim! Hayır! Sonradan o konuda neyi yaptığımı ya da yapmadığımı açıklamak zorunda bırakma beni. Sorun benim sorunum değil!...Bölge müdürlerinden biriyle konuş, benimle değil! Bana ne Colorado'dan!...Allah kahretsin, ben ne bileyim? Baş mühendisi bul, onunla konuş!"

Orta Bölge baş mühendisi sabırsız bir sesle cevap verdi. "Evet? Ne? Neymiş?" Mitchum umutsuzluk içinde anlatmaya çalıştı.Baş mühendis ortalıkta dizel olmadığını duyar duymaz, "O hâlde tut treni tabiî!" dedi. Bay Chalmers'ı duyunca sesi güçsüzleşti. "Hımm...Kip Chalmers," dedi. "Washington'dan mı?...Şey, bilemiyorum. O konuda kararı Bay Locey vermeli." Mitchum o zaman, "Bay Locey bana bir ayarlama yapmamı emretti, ama..." diye söze başladı. Baş mühendis

rahatlayıp onun sözünü kesti. “O hâlde Bay Locey ne diyorsa onu yap!” Sonra da telefonu kapattı.

Dave Mitchum telefonun kulaklığını dikkatle yerine koydu. Artık bağırmıyordu. Parmak uçlarına basa basa bir sandalyeye yürüdü. Sanki sinsi bir şeyler saklıyordu. Oturdu, uzun süre Bay Locey’nin emrine baktı.

Ardından odaya bir göz gezdirdi.İstasyon görevlisi telefonda konuşuyordu. Trenler amiriyle yol şefi de oradaydılar, ama sanki bir şey olmasını beklemiyorlarmış gibi numara yapıyorlardı. Mitchum içinden, keşke baş görevli Bill Brent evine gitse, diye düşündü. Bill Brent köşede durmuş, gözünü Mitchum’a dikmişti.

Kısa boylu, ince bir adamdı Brent.Ama omuzları genişti. Kırk yaşında olmasına rağmen daha genç gösteriyordu. Büro işinde çalışanlar gibi soluk yüzlü, kovboy gibi sert çizgili ve sırım gibiydi. Koca sistemin en yaman trenler amiri oydu.

Mitchum birden yerinden kalkıp üst kata, kendi ofisine çıktı. Bir elinde Locey’nin emrini sıkı sıkı tutuyordu.

Dave Mitchum mühendislik ve ulaşım sorunlarını anlamakta pek becerikli olmasa bile, Clifton Locey gibi adamları iyi anlayabilen biriydi. New York’taki yöneticilerin oynamakta olduğu oyunu anlıyor, kendisine ne yapmakta olduklarını da çok iyi biliyordu. Gelen emirde ona, Kip Chalmers’a kömürlü bir lokomotif vermesi söylenmiyordu. Yalnızca "bir lokomotif” deniyordu. Soruların sorulma günü geldiğinde Locey çok şaşırmış gibi yapacak, “Bir demiryolu şefi, herhalde böyle bir durumda yalnızca dizelin kastedilebileceğini anlamalıydı,” diyecekti. Emirde Comet’in güvenlik içinde gönderilmesi de söyleniyordu. Demiryolu şefleri neyin güvenli olduğunu bilmek zorunda değil miydi? Ayrıca gereksiz gecikmelere de izin verilmemesi isteniyordu.

Eğer önemli bir felâkete sürüklenme tehlikesi varsa, bir haftalık ya da bir aylık gecikme bile...gereksiz mi sayılırdı?

New York'lu yöneticilerin aldırış ettiği yok, diye düşündü Mitchum. Kip Chalmers'ın mitinge zamanında yetişmesi de umurlarında değildi, rayların başına görülmemiş bir felâket gelmesi de. Ne olursa olsun, sonunda kendilerinin suçlanmasını istemiyorlardı, o kadar. Treni burada tutarsa, Kip Chalmers'ın öfkesine karşı onu günah keçisi olarak kullanacaklardı. Eğer treni yola çıkarır da, sonra tren tünelin batı ucuna varamazsa, o zaman da onu beceriksizlikle, işin ehli olmamakla suçlayacaklardı. Hangi yolu seçerse seçsin, emirlere aykırı hareket ettin diyeceklerdi. Neyi kanıtlayabilirdi ki? Hem...kime kanıtlayacaktı? Belli bir politikası, tanımlanmış usûlleri, kanıtlarla ilgili kuralları, bağlayıcı ilkeleri olmayan bir mahkemeye insan hiçbir şey kanıtlayanlardı. Birleştirme Kurulu tam da böyle bir mahkemeydi. İnsanları canı istediği gibi suçlu ya da suçsuz ilan ediyordu ama suç için de, masumiyet için de hiçbir standardı yoktu.

Dave Mitchum hukuk felsefesi hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Ama bir mahkemenin hiçbir kuralla bağı olmadığı takdirde hiçbir gerçekle de bağı olamayacağını, yaptığı yargılamanın bir adalet işlemi olamayacağını biliyordu. Oradan çıkacak karar ancak insanların yaptığı bir işlem olurdu, kaderiniz yaptığınız ya da yapmadığınız bir şeyin değil, kimleri tanıyıp kimleri tanımadığınızın insafına kalırdı. Kendi kendine, böyle bir duruşmada Bay James Taggart'a, Bay Clifton Locey'ye, Bay Kip Chalmers'a ve onların güçlü dostlarına karşı ne gibi bir şansı olabileceğini sordu.

Dave Mitchum tüm ömrünü, karar verme mecburiyetinden kaçmanın yollarını bulmakla geçirmiş biriydi. Bunu kendisine talimat verilene kadar beklemekle, hiçbir zaman hiçbir şeyden emin olmamakla yapmıştı.Şu anda beynine bir tek şey için izin veriyordu, o da hayatın haksızlığına karşı gücenik bir yakınmaydı. Kader kendisine, haksızlık sayılacak kadar şanssızlık yüklemeyi uygun görmüştü. Ömründe bulabildiği tek güzel işte, bu sefer amirleri komplo kuruyordu ona. Bu işi buluş biçimiyle ardından gelen komplonun aslında bir bütünün ayrılmaz parçaları olduğunu ona hiç kimse öğretmemişti.

Locey'nin yazılı emrine bakarken, istersem Comet'i burada tutabilirim, Bay Chalmers'ın vagonunu bir lokomotife bağlayıp tünele tek başına yollayabilirim, diye düşündü. Ama düşünce kafasında tam oluşamadan, hemen başını iki yana salladı. Böyle bir şeye kalkışırsa Bay Chalmers hemen riskin türünü anlardı. Reddederdi o zaman. Var olmayan güvenli lokomotifi isterim dive tutturmayı sürdürürdü. Bunlar yetmiyormuş gibi kendisinin, yani Mitchum'ın aslında sorumluluğu aldığı, tehlikeyi bildiği, kararı bilerek verdiği de ortaya çıkardı. Amirleri tam da, bunu istiyorlardı. Oynadıkları oyunun tek anahtarı buydu.

Dave Mitchum kendi geçmişine isyan edecek adam olmadığı gibi, işleri yürütenlerin ahlâki değerlerini sorgulayacak adam da değildi. Verdiği karar, üstlerinin politikasına meydan okumak değil, o politikayı izlemek oldu. Bill Brent onu her türlü teknoloji yarışmasında alt edebilirdi, ama bu alan, onun Bill Brent'i rahatça alt edebileceği bir alandı. Bir zamanlar insanlardan, eğer sağ kalmak istiyorlarsa Bill Brent'deki niteliklere sahip olmalarını bekleyen bir

toplum vardı elbette. Ama şimdi artık Dave Mitchum'ın niteliklerine sahip olmak şarttı.

Dave Mitchum sekreterinin daktilosunun başına oturdu, iki parmağıyla trenler amirine bir emir, yollar şefine de bir emir yazdı. Birincisi trenler amirine, derhal bir lokomotif ekibi çağırmasını, bunu "acil durum" diye tanımlanabilecek bir amaç için yapmasını söylüyor.İkincisi de yollar şefine, elindeki en iyi lokomotifi, "acil durum yardımı için hazır olmak üzere" Winston'a yollamasını emrediyordu.

Emirlerin karbon kopyalarını kendi cebine koydu, sonra kapıyı açıp gece görevlisine seslendi. Geldiğinde iki emri eline tutuşturdu, aşağıdaki iki adama vermesini söyledi. Gece görevlisi çalışkan bir delikanlıydı. Amirlerine güveni tamdı. Disiplinin, demiryolu işinde ilk kural olduğunu biliyordu. Mitchum'ın bir alttaki kata yazılı emir yollamaya kalkışması onu şaşırtmıştı, ama soru sormadı.

Mitchum ürkerek bekliyordu. Bir süre sonra yollar şefinin hatlar üzerinden depoya doğru yürüdüğünü gördü. Bir anda rahatladı. Adamların ikisi de yukarıya çıkıp onunla yüzleşmeye kalkışmamıştı. Bu oyunu onun gibi kendilerinin de oynamak zorunda olduklarını anlamışlardı.

Yollar şefi gözlerini yerden kaldırmadan ilerliyordu. Aklında karısı, iki çocuğu, ömrünü geçirdiği evi vardı. Amirlerinin ne yapmakta olduğunu biliyor, acaba itaat etmeyi reddetsem mi, diye düşünüyordu. İşini kaybetmekten hiçbir zaman korkmuş değildi. İşinin ehli insanın özgüveni içinde, bir işverenle kavga bile etse, bir yenisini bulacağından her zaman emin olmuştu. Ama şimdi korkuyordu. İşinden çıkmaya, başka iş aramaya hakkı yoktu. İşverene kafa tuttuğu anda, 'Kurul'un karşı konmaz gücüyle burun buruna gelecekti. O kurulun kararında suçlu bulunursa, açlıktan

yavaş yavaş ölmeye mahkûm edilmiş olacaktı. Başka bir işe girmesi yasak demekti. Kurul kararının onu suçlu bulacağını biliyordu. Kuruldan şimdiye kadar çıkan çelişkili, tutarsız kararlardaki o karanlık, kaprisli esrarengizliğin, aslında kurulun nüfuz gücünün sırrını oluşturduğunun da farkındaydı. Bay Chalmers'a karşı kendisinin ne gibi bir şansı olabilirdi ki? Bir zamanlar işverenlerinin kişisel çıkarları, ondan her zaman tüm yeteneğini kullanmasını beklerdi. Şimdi artık yetenek istenmiyordu. Bir zamanlar elinden gelenin en iyisini yapması istenir, karşılığında da ona göre ödüllendirilirdi. Şimdiyse, eğer vicdanına göre hareket ederse, bekleyebileceği tek şey cezalandırılmaktı. Bir zamanlar düşünmesi beklenirdi ondan. Şimdi düşünmesi değil, söz dinlemesi isteniyordu. Bir vicdanı olması da istenmiyordu. O hâlde neden sesini yükseltsindi ki? Kimin hatırı için? Yolcuları düşündü...Comet'e binmiş üçyüz yolcuyu. Sonra kendi çocuklarını düşündü. liseye giden bir oğluyla ondokuz yaşında bir kızı vardı. Kızıyla gurur duyuyordu. Hırsla, acıyla karışık bir gurur. Kızı kentin en güzel kızı olarak bilinmekteydi. Terkedilmiş kasabalarda, kapanmış fabrikaların çevresinde, işletilmeyen demiryolu güzergâhlarında gördüğü o işsizlerin kaderine teslim edebilir miydi çocuklarını? Birden dehşet içinde farkına vardı. Şu anda yapmak zorunda olduğu seçim, kendi çocuklarının hayatıyla, Comet yolcularının hayatı arasındaydı. Bu tür bir çelişki daha önce hiçbir zaman mümkün olmamıştı. Bugüne kadar yolcuların güvenliğini sağlaması sayesinde, çocuklarının güven-ligini sağlamıştı. Birine hizmet etmekle öbürüne hizmet ederdi. Çıkar çatışması olmaz, kimsenin kurban edilmesi gerekmezdi. Oysa şimdi, eğer yolcuları korumak istiyorsa, bunu kendi çocuklarını feda ederek

yapmak zorundaydı. Dinlediği vaazları hatırladı. Kendini feda etmenin güzelliği, en sevdiği şeyi başkalarına feda etmenin sevabı hakkındaki vaazları. Etik felsefesi hakkında pek bir şey bilmezdi. Ama o anda, kelimelendirilmiş olmasa bile, karanlık, öfkeli, acı bir vahşilik biçiminde, bir tek gerçeği gördü. Eğer sevap buysa, kendisi bunu yapmayı hiç istemiyordu.

Depoya vardı, Winston'a gitmek üzere büyük boy bir kömürlü lokomotifin hazırlanmasını emretti.

Trenler amiri, görevli odasında telefona uzandı, emrin gerektirdiği lokomotif ekibini toplamaya çalıştı.Ama eli telefonun kulaklığı üzerinde duruverdi. O adamları ölüme çağırmakta olduğu gelmişti aklına. Önündeki listede bulunan yirmi isimden iki tanesinin yaşamı sona erecekti. Bedeninde soğuğu fiziksel olarak hissetti, başka da bir şey hissetmedi. Kaygı değildi içindeki. Yalnızca şaşırmıştı. Daha önce insanları ölmeye çağırmak hiç ona düşmemişti. Görevi, insanları hayatlarını kazanmaları için işe çağırmaktı. Garip, diye düşündü. Elinin öyle duraklaması garipti. O eli durduran neden, yirmi yıl önce hissedebileceği bir şeye benziyordu. Yo, diye düşündü. Garip. Bir ay önceki bir his.

Kırksekiz yaşındaydı. Ailesi yoktu, dostları yoktu, yeryüzünde yaşayan hiçbir canlıyla bir bağı yoktu. İçindeki bağlılık duygusu her ne kadarsa, başkaları o duyguyu çeşitli konulara ve kişilere yayarken, o hepsini birden erkek kardeşinin kişiliğine yöneltmişti. Kardeşi ondan yirmibeş yaş küçüktü. Onu kendisi büyütmüştü. Teknoloji kolejinde okutmuş, oradaki öğretmenlerin tümü gibi o da gerçeği öğrenmişti. Delikanlının o ciddi genç yüzünün, geniş alnının gerisinde bir deha vardı. Tıpkı ağabeyinin tek yönlü adanmışlığı gibi, o da tüm benliğini derslerine, çalışmalarına

vermekteydi. Ne spor, ne partiler, ne kızlar. Kafasında yalnızca mucit olarak yaratacakları vardı. Üniversiteyi bitirmiş, onun yaşında kişilerin alamayacağı bir maaşla, Massachusetts'deki büyük bir elektrik şirketinde işe girmişti.

Bugün Mayıs'ın yirmisekizi, diye düşündü trenler amiri. Yönerge 10-289, Mayıs'ın birinde çıkmıştı.Ve o akşam kendisine, kardeşinin intihar ettiği haberi ulaşmıştı.

Trenler amiri, ülkenin kurtulması için o yönergenin gerekli olduğunu duymuştu. Bunun doğru olup olmadığını bilemiyordu. Ülkeyi kurtarmak için neyin gerekli olduğunu bilmesi mümkün değildi. Ama ifade edemediği bir duygunun etkisiyle, yerel gazetenin editörünün odasına girmiş, kardeşinin ölüm hikâyesini yayınlamalarını istemişti. Sebep olarak yalnızca, "İnsanlar bunu bilmek zorunda," diyebilmişti. Zihnindeki çürük bağlantıların kelimesiz bir sonuca vardığını, eğer bu iş insanların iradesiyle olmuşsa, insanların bunu bilmesi gerektiğini, bilseler böyle şeyler yapmayacaklarına inandığını açıklayamamıştı. Editör hikâyeyi yayınlamayı reddetmişti. Böyle bir yazının, ülkenin moralini kötü etkileyeceğini söylemişti.

Trenler amiri siyaset felsefesinden hiç anlamazdı. Ama herhangi bir insanın ya da ülkenin yaşamasıyla ölmesi gibi konulara kaygılanmayı işte o anda kestiğinin farkındaydı.

Eli telefon kulaklığının üzerinde, düşünüyordu. Belki de arayacağı adamları uyarması gerekirdi. Adamlar güveniyorlardı ona. Kendilerini bile bile ölüme göndereceği hiç akıllarına gelmezdi. Ama başını iki yana salladı. Eski bir düşünceden başka bir şey değildi bu. Geçen yıla ait, kendisinin de onlara güvendiği günlerden kalma bir düşünceydi. Artık önemi yoktu. Beyni çok yavaş çalışıyordu. Sanki düşünceleri bir vakumla çekiliyor, altta onları güdecek

hiçbir duygu bulunmuyordu. Herhangi bir kimseyi uyarırsa sorun çıkacağını düşündü. Kavga çıkardı. O kavgayı başlatmak için kıpırdamak, bir şeyler yapmak da ona düşerdi. Bu tür kavgaların ne uğruna başlatıldığını bile unutmuştu. Gerçek uğruna mi? Adalet uğruna mı? Kardeşlik sevgisi uğruna mı? İstemiyordu çaba göstermeyi. Çok yorgundu. Listedeki herkesi uyarırsam lokomotifi sürecek adam kalmaz, hem iki hayat kurtarmış olurum, hem de Comet'teki üç yüz yolcunun hayatı kurtulur, diye düşündü. Ama kafasındaki bu rakamlara hiçbir şey cevap vermedi. "Hayat" da yalnızca bir kelimeydi. Anlamı yoktu.

Telefonun kulaklığını kaldırıp kulağına götürdü, iki numara çevirdi, bir makinistle bir ateşçiyi derhal görev başına çağırdı.

306 numaralı lokomotif Winston'a doğru yola çıktığında, Dave Mitchum alt kata indi. "Bana bir raylı araç ayarlayın," dedi. "Fairmount'a kadar gidiyorum." Fairmount, hattın yirmi mil doğusunda küçük bir istasyondu. Adamlar kafalarını sallayarak duyduklarını belli ettiler, hiç soru sormadılar. Bill Brent onların arasında değildi. Mitchum bu sefer Brent'in odasına yöneldi. Brent oradaydı. Masasında sessizce oturuyor, sanki bekliyordu.

"Ben Fairmount'a gidiyorum," dedi Mitchum. Sesi saldırgan sayılamayacak kadar normal havadaydı. Sanki bu söze cevap beklemiyordu. "İki hafta önce orada bir dizel vardı...biliyorsun, acil onarım mı neydi...acaba kullanabilir miyiz diye bir bakmaya gidiyorum."

Durakladı. Ama Brent hiçbir şey söylemedi.

Mitchum ona bakmadan konuştu. "Olayların gidişatına göre o treni sabaha kadar tutamayacağız. Şu ya da bu şekilde, şansımızı denemek zorundayız. Ben belki bu dizel işi görür

diye düşünüyorum, ama o da son şansımız. Yani benden bir saat içinde haber almazsan, emri imzala, Comet'i 306'ya takıp tünele yolla."

Brent daha önce neler düşünüyor olursa olsun, bunu duyduğunda kulaklarına inanamadı, Önce cevap vermedi, sonra çok alçak sesle, "Hayır," dedi.

"Ne demek hayır?"

"Yapmam."

"Nasıl yapmazsın? Bu bir emir!"

"Ben yapmam." Brent'in sesinde hiçbir duygusallığın bulutlandırmadığı bir sağlamlık vardı.

"Emre uymayı red mi ediyorsun?"

"Reddediyorum."

"Ama reddetme hakkın yok! Ben de bunu tartışacak değilim zaten. Kararım bu. Sorumluluk benim, ayrıca senin fikrini de soran yok. Senin görevin, benim emirlerini yerine getirmek."

"O emri bana yazılı verir misin?"

"Hay Allah belânı versin! Yani bana güvenmediğini mı söylemeye çalışıyorsun? Yani sen..."

"Fairmount'a gitmen neden gerekiyor, Dave? O dizeli onlara telefonla sorsana!"

"Sen bana işimi nasıl yapacağımı öğretecek değilsin! Orada oturup beni sorguya çekecek değilsin! Gaganı kapatıp söyleneni yapacaksın, yoksa sana konuşma fırsatım ben veririm...istediklerini Birleştirme Kurulu'na söylersin!"

Brent'in kovboy suratındaki ifadeyi çözmek zor olsa da, Mitchum orada inanılmaz bir dehşet duygusuna benzeyen anlamı gördü. Ama o dehşet, Brent'in kendi kafasındaki bir şeye yönelikti, yoksa bu sözlere değil! Zaten içinde korkudan

eser yoktu. Mitchum'ın görmeyi umduğu korkuya benzemiyordu.

Brent yarın sabah bu konunun, kendi sözüne karşı Mitchum'ın sözü düzeyine ineceğini biliyordu. Mitchum emri verdiğini inkâr edecekti. Lokomotif 306'nın Winston'a "yedekte bekleme" amacıyla yollanmış olduğuna dair yazılı kanıt gösterecek, kendisinin ölümcül emir çıktığı sırada dizel aramak üzere Fairmount'a gitmiş olduğuna dair tanık sunacak, olayın tüm sorumluluğu yalnızca trenler amiri Bill Brent'e yüklenecekti. Önemli bir dava olmayacaktı. En azından, ince ayrıntılara girilmesini kaldıracak bir dava olmayacaktı. Ama Birleştirme Kurulu'na yetecekti, çünkü zaten o kurulun tek tutarlı politikası, hiçbir şeyin ince ayrıntı düzeyinde incelenmesine izin vermemekti. Brent bu oyunu kendisinin de oynayabileceğini, komployu kendi omzundan, bir sonraki kurbanın omzuna kaydırabileceğini biliyordu. Bunu kotaracak kadar aklı olduğunun da farkındaydı, ama...öyle bir şey yapmaktansa ölmek daha iyiydi.

Dehşet içinde hareketsiz oturmasının nedeni, karşısındaki Mitchum değildi. Bu olayı bildirebileceği, durdurulmasını sağlayacak hiçbir kimse olmadığını fark etmekten kaynaklanıyordu. Colorado'dan Omaha'ya, New York'a kadar, hattın hiçbir yerinde bir üst merci yoktu. Hepsi bu işte ortaktı. Hepsi aynı şeyi yapıyordu. Mitchum'a örneği de, yöntemi de onlar göstermişti. Artık bu demiryolunun parçası olan kişi Dave Mitchum'dı. Bill Brent buraya ait değildi.

Bill Brent nasıl elindeki sayfaya şöyle bir bakmakla bölümdeki tüm hat durumlarını görebilmeyi öğrenmişse, şimdi de tüm hayatını, aldığı bu kararın tüm bedelini görebilmekteydi. İlk gençlik yılları sona erene kadar âşık olmamıştı. İstediği kadını bulduğunda otuzaltı yaşındaydı.

Dört yıldır nişanlıydı onunla. Beklemek zorundaydı. Bakmak zorunda olduğu bir annesi, üç çocuklu dul kız kardeşi vardı. Yük taşımaktan hiç yüksünmemişti, çünkü taşıyabilme yeteneğinden emindi. Yapabileceğinden emin olmadığı şeyin sorumluluğunu da zaten almazdı. Beklemiş, parasını biriktirmiş, şimdi de artık kendine mutlu olma hakkı tanıyacak zamanın geldiğini hissetmişti. Birkaç haftaya kadar, Haziran gelir gelmez evlenecekti. Masasında oturmuş, Dave Mitchum'a bakarken bunu düşündü. Ama bu düşünce yüreğinde bir kararsızlık yaratmadı. Yalnızca bir pişmanlık ve uzaktan hissedilen bir hüzün yarattı...evet, uzaktan...çünkü o hüznün bu anın parçası olmasına izin veremeyeceğini biliyordu.

Bill Brent epistemolojiden hiç anlamazdı. Ama kendi mantığının gerçekliği algılama biçimine göre yaşamak zorunda olduğunu biliyordu. Bununla çelişen hareketler yapamayacağının, bundan kurtulamayacağının, bunun yerine başka bir şey bulamayacağının farkındaydı. Başka bir yaşama biçimi yoktu kendisi için.

Ayağa kalktı."Bu işte çalıştığım sürece sana itaatsizlik edemeyeceğim doğru," dedi. "Ama işten ayrılırsam, seni dinlemeyebilirim. Ayrılıyorum."

"Ne yapıyorsun?"

"Ayrılıyorum. Şu andan itibaren."

"Ama ayrılma hakkın yok, lanet olası itoğlu! Bunun farkında değil misin? Seni bu yüzden hapse attırabileceğimi bilmiyor musun?"

"Sabah şerifi yollamak istersen, evdeyim. Kaçmaya çalışmayacağım. Gidecek bir yer yok."

Dave Mitchum bir seksen boyunda, boksör yapılı bir adamdı. Ama Bill Brent'in ufak tefek cüssesi karşısında öfke

ve korkudan titreyip duruyordu. “Ayrılamazsın! Kanun var! Benim elimde kanun var! Beni bırakıp gidemezsin! Bırakmam! Bu akşam bu binadan çıkarmam seni!”

Brent kapıya yürüdü. “Bana verdiğin emri başkalarının önünde tekrarlar mısın? Hayır mı? O hâlde giderim!”

Daha kapıyı açarken Mitchum’ın yumruğu savruldu, Brent’in yüzünde patladı, onu yere yıktı.

Trenler amiriyle yol şefi açık duran kapının eşiğindeydiler.

Mitchum, “Ayrıldı!” diye bir çığlık attı. “Korkak piç, böyle bir zamanda işten ayrıldı! Hem yasayı ihlâl etti, hem de korkaklık etti!”

Yerden yavaşça kalkabilmek için çaba göstermekte olan Brent, gözlerine dolan kanların arasından kapıdaki iki adama baktı. Anlıyor olduklarını biliyordu. Ama o yüzlerde, anlamak istemeyen insanların kapanık ifadesi vardı. Bu işe bulaşmak istemiyorlardı, adalet adına kendilerini açmaza sıkıştırdığı için de ondan nefret ediyorlardı. Hiçbir şey söylemeden ayağa kalktı, binadan çıktı.

Mitchum ötekilere bakmamaya çalışıyordu. Odanın karşı köşesinde duran gece sorumlusuna başıyla işaret ederek, “Hey, sen!” diye seslendi. “Gel buraya. Hemen sen devralmak zorundasın.”

Kapı kapanınca, demin Brent’e anlattığı Fairmount’taki dizel hikâyesini bu gence de anlattı, yarım saat içinde kendisinden bir ses çıkmazsa Comet’i lokomotif 306’ya bağlayıp yollama emrini vermesini söyledi. Çocuk hiçbir şeyi düşünecek hâlde olmadığı gibi, konuşacak, anlayacak durumda da değildi. Kendi kahramanı olarak seçtiği Bill Brent’in yüzündeki kanlar bir türlü gözünün önünden gitmiyordu. Uyuşmuş gibi, “Baş üstüne, efendim,” dedi.

Dave Mitchum, Comet için dizel aramak üzere Fairmount'a doğru yola çıkmakta olduğunu, gördüğü her makasçıya, her ışıkçıya, her işçiye söyledikten sonra arabasına binip gitti.

Gece görevlisi masaya oturmuş, gözünü saate dikmişti. Telefonun bir an önce çalmasını, Bay Mitchum'dan bir haber çıkmasını umuyordu. Ama yarım saat sessizlik içinde geçti. Sürenin dolmasına üç dakika kala çocuk tüm vücudunda buz gibi bir korku hissetti. Nedenini bilmiyor, yalnızca o emri vermek istemediğini biliyordu.

Trenler amiriyle yol şefine döndü, kararsız bir sesle, "Bay Mitchum gitmeden önce bana bir emir verdi, ama yapayım mı bilemiyorum..dedi. "Çünkü doğru olduğundan emin değilim. Bana dedi ki.."

Trenler amiri arkasını döndü. Yüreğinde hiç acıma hissetmiyordu. Delikanlı da aşağı yukarı kendi ölen kardeşinin yaşındaydı.

Yol şefi terslendi: "Bay Mitchum ne dediyse onu yap! Düşünmek sana kalmamış." Sonra odadan çıkıp gitti.

James Taggart'la Clifton Locey'nin kaçındığı sorumluluk şimdi tir tir titreyen şaşkın bir çocuğun omuzlarına yüklenmişti. Çocuk kararsızdı. Sonra demiryolu yöneticilerinin iyi niyetinden ve işi bilmesinden kuşku duyulamayacağını düşünerek cesaretini topladı. Kendi kafasındaki demiryolu ve yönetici kavramlarının yüz yıl öncesine ait kavramlar olduğunun farkında değildi.

Demiryolculara özgü o dikkat ve özenle, yelkovan tam yarım saati işaretlediği anda, Comet'in lokomotif 306'yla yola çıkmasına ilişkin emrin altına imzasını attı, emri Winston İstasyonu'na yolladı.

Winston’daki istasyon görevlisi emre baktığında ürperdi, ama otoriteye baş kaldıracak türden bir adam değildi. Kendi kendine, belki de o tünel benim sandığım kadar tehlikeli değildir, diyordu. Hem zaten, bugünlerde herkes, en iyi politikanın düşünmemek olduğunu söylüyordu.

Emrin kopyalarını Comet’in kondüktörüyle makinistine verdiğinde, kondüktör yavaşça çevresine bakındı, odadakilerden herbirinin yüzünü ayrı ayrı inceledi, sonra kâğıdı katlayıp, tek kelime söylemeden cebine koydu.

Makinist bir an kağıda bakakaldı, ondan sonra onu elinden fırlattı, “Yapmıyorum,” dedi. "Bu demiryolu böyle emirler çıkaracak hâle geldiyse, burada da çalışmıyorum. Beni işten çıktı diye yazın.”

İstasyon sorumlusu, “Ama çıkamazsın!” diye bağırdı. “Tutuklanırsın!”

“Bulurlarsa tutuklamamazlık etmesinler,” dedi makinist. Sonra dönüp istasyondan çıktı, gecenin dağlık yerlere özgü karanlığına karıştı gitti.

Silver Springs’den lokomotif 306’yı getiren makinist odanın köşesinde oturuyordu. Kıkır kıkır güldü, “Korkak o,” dedi.

İstasyon sorumlusu hemen ona döndü: “Sen yapar mısın, Joe? Comet’i götürür müsün?”

Joe Scott sarhoştu. Bir zamanlar işe içkili gelen demiryolu görevlisi, yüzünde çiçek hastalığı kabarcıklarıyla hasta muayene etmeye kalkışan doktor gibi görülürdü. Ama Joe Scott imtiyazlı adamdı. Üç ay önce güvenlik kurallarını ihlal edip önemli bir kazaya yol açtığı için kovulmuş, iki hafta önce de Birleştirme Kurulu’nun kararıyla görevine iade edilmişti. Fred Kinnan’ın arkadaşıydı. Sendikada Kinnan’ın

çıkarlarını korurdu. İşverenlere karşı değilse de, sendika üyelerine karşı.

“Tabiî,” dedi Joe Scott. “Götürürüm Comet’i. Yeterince hızlı gidersem, treni tünelden kurtarırım.”

306’nın ateşçisi kabininde bekliyordu. Lokomotifi Comet’in başına götürmek üzere geldiklerinde, tedirginlik içinde başını kaldırdı, yirmi mil kadar kıvrılarak giden rayların ötesinden görünen tünelin kırmızı yeşil ışıklarına baktı. Solgun, iyi huylu bir adamdı. İyi ateşçiydi ama makinistliğe yükselme umudu hiç yoktu. Tek avantajı yapılı kaslarıydı. Amirlerinin ne yaptıklarını bildiklerine inandığı için hiç soru da sormadı.

Kondüktör, Comet’in arka ucuna yakın yerde, perondaydı. Önce tünelin ışıklarına, sonra Comet’in pencerelerine baktı.Pencerelerin bazıları ışıklıydı ama çoğunda gece lambalarının soluk mavisi, inik panjurların ardından ancak belli oluyordu. Yolcuları uyandırıp uyarmam gerek, diye düşündü. Bir zamanlar yolcuların güvenliğini kendi güvenliğinden önemli sayardı. İnsanları çok sevdiğinden değil, ama o sorumluluk kendi işinin bir parçası olduğu için. Bu işi yapmaktan gurur duyan bir insandı. Şimdi ise içinde tiksinti ve kayıtsızlık vardı, onları kurtarmak gibi bir hevesi de kalmamıştı.Yönerge 10-289’u hak ettiler ve kabullendiler, diye düşünüyordu. Günlük yaşamlarını sürdürmüşler, Birleştirme Kurulu’nun savunmasız kurbanlar hakkında verdiği tuhaf kararları görmezden gelmişlerdi. Şimdi kendisi niye onlara arkasını dönmesindi? Hepsinin hayatını kurtarsa, yarın Birleştirme Kurulu onu itaatsizlikten, panik yaratmaktan, Bay Chalmers’ı geciktirmekten mahkum ettiğinde içlerinden biri bile çıkıp itiraz etmezdi. İnsanları

kendi sorumsuz kötülüklerine devam etmeleri için kurtarma uğruna kendini feda edecek değildi.

O an geldiğinde lambasını kaldırdı, makiniste hareket emrini verdi.

Kip Chalmers, ayaklarının altındaki zemin sarsıldığında Lester Tuck'a gururla, "Gördün mü?" diye kasıldı. "İnsanlarla başa çıkmanın tek yolu onları korkutmaktır."

Kondüktör son vagonun sahanlığına bindi. Sahanlığın öbür yanındaki basamaklardan indiğini hiç gören olmadı. Adam dağların karanlıklarına karışıp gözden kayboldu.

Makasçılardan biri Comet'i yan hattan ana hatta alacak makası açmak üzere hazır bekliyordu. Trenin kendisine doğru ağır ağır gelişine baktı. Pırıl pırıl bir beyaz ışık topundan ibaretti. Işığı adamın başının üzerinden geçip gidiyor, ayağının altındaki raylar titriyordu. O makası açmaması gerektiğinin farkındaydı. On yıl önce bir gece nasıl kendi hayatını tehlikeye atıp bir trenin sele kapılmasını engellediğini hatırladı. Ama zamanın değişmiş olduğunun da farkındaydı. Makası açıp tren ışıklarının yana döndüğünü gördüğü anda, işinden artık ömrünün sonuna kadar nefret edeceğini de anlamıştı.

Comet kıvrılarak yan hattan çıktı, ince düz bir çizgi hâline dönüştü, önündeki ışık sanki yolu gösteren bir kolmuş gibi dağlara doğru yöneldiğinde, en arkadaki camlı seyir sahanlığı da pırıl pırıldı.

Trendeki yolculardan bazıları uyanıktı. Tren kıvrıla kıvrıla tırmanırken, arkada bıraktıkları Winston İstasyonu'nun ışıklarını pencerelerinin dibinde, tünel ağzının kırmızı yeşil ışıklarını da çerçevenin üst bölümüne yakın yerde görüyorlardı. Winston'ın ışıkları, her göründüklerinde daha da küçülmekte, tünelin kara ağzı da büyümekteydi. Derken

pencerelerin dışından kara bir perde geçer gibi oldu, ışıkları gizledi. Bu da kömürlü lokomotifin ağır dumanıydı.

Tünel trene yaklaşırken, gökyüzünün güney tarafında, bir mesafe boşluğunun içinden, kayaların arasından, rüzgârla kıvrılarak yükselen bir alev görünmekteydi. insanlar onun ne olduğunu bilmiyor, öğrenmek de istemiyordu.

Felâketler şans işidir denir. Comet yolcularının da başlarına gelenlerle ilgili hiçbir suçu, sorumluluğu olmadığını söyleyenler çıkacaktı.

Vagon 1 ’in A kompartımanındaki adam sosyoloji profesörüydü. Öğrencilerine bireysel yeteneğin hiçbir işe yaramadığını öğretip duran biriydi. Bireysel çaba da yararsızdı ona göre. Bireysel vicdan işe yaramaz bir lükstü. Bireysel akıl, karakter, başarı gibi şeyler mümkün değildi. Her şey kollektif olarak elde edilirdi, önemli olan da insanlar değil, kitlelerdi.

Vagon 2’nin 7 numaralı kompartımanında bir gazeteci yolculuk yapıyordu. “İyi bir amaç uğruna” zor kullanmanın uygun ve ahlâkî olduğunu yazmıştı Bu uğurda başkalarına karşı fiziksel güç kullanılabilirdi. Onun “iyi bir amaç” dediği her neyse, onun uğruna hayatları mahvetmek, ihtirasları boğmak, arzuları ezmek, inançları ihlal etmek, hapsetmek, talan etmek, öldürmek bile kabul edilebilirdi. Uğrunda bunların yapılacağı o iyi şeyin bir fikir ve ideal olması bile gerekli değildi, çünkü kendisi neyi “iyi” saydığını hiçbir zaman tanımlamış değildi. Yalnızca bunu “hissettiğini” söylemekteydi. Bu duygu, herhangi bir bilginin baskısı ve sınırlaması altında değildi, çünkü kendisi duyguları bilgiden üstün tutan biriydi ve tek güvendiği kendi ‘iyi niyeti’ ile silahın gücüydü.

Vagon 3’ün 10 numaralı kompartımanındaki kadın, yaşlıca bir öğretmendi. Ömrünü çaresiz çocukları sefil birer korkak olarak yetiştirip üst sınıflara geçirmekle geçirmişti. Onlara iyiyle kötünün tek standardının, çoğunluğun iradesi olduğunu öğretmişti. Çoğunluk ne isterse yapardı. Onlar da kendi kişiliklerini sergilemeye kalkışmamalı, herkes ne yapıyorsa onu yapmalıydılar.

Vagon 5’in H kompartımanındaki adam, işlettiği madeni, Fırsat Eşitliği Yasası sayesinde devlet kredisiyle almış bir işadamıydı.

Vagon 6’daki salonlu A kompartımanındaki adam, “dondurulmuş” demiryolu tahvilleri satın alıp Washington'daki dostları sayesinde bu tahvilleri çözdürmekle servet kazanmış bir yatırımcıydı.

Vagon 7’nin 5 numaralı koltuğunda yolculuk eden adam, işveren kendisini istese de, istemese de, işinde çalışmaya hakkı olduğuna inanmış bir işçiydi.

Vagon 8’in 6 numaralı kompartımanındaki kadın, kendisinin bir tüketici olarak “ulaşım” hakkına sahip olduğu kanısındaydı...demiryolu şirketi ulaşım sunmayı istese de, istemese de...

Vagon 9’un 2 numaralı kompartımanındaki adam ekonomi profesörüydü. Özel mülkiyetin kaldırılmasından yanaydı. Zekânın sınaî üretimde hiçbir rolü olmadığını söyler, insan zihninin maddesel araçlar tarafından koşullandırıldığını, fabrika ya da demiryolu yönetme gibi işleri herkesin yapabileceğini, bütün meselenin makineleri ele geçirmek olduğunu ileri sürerdi.

Vagon 10’daki D kompartımanında kalan kadın, iki çocuğunu üst ranzada uykuya yatırmış bir anneydi. Üşümesinler diye üstlerini dikkatle örtmüş, düşmesinler diye

yatağın parmaklığını da yükseltmişti. Kocası kamu görevlisiydi, yönergelerin uygulanması işinde çalışıyordu. Kadın bunu savunurken, “Umrumda değil, zarar görenler yalnızca zenginler. Ben kendi çocuklarımı düşünmek zorundayım,” diyordu.

Vagon ll’in 3 numaralı kompartımanındaki adam, sinsi küçük bir nörotikti. Avam tiyatro eserleri yazar, sosyal mesaj olarak da araya korkak küçük edepsizlikler sokar, tüm işadamlarının ahlâksız olduğuna dair bir hava yaratmaya çalışırdı.

Vagon 12’nin 9 numaralı kompartımanındaki kadın, bir ev hanımıydı. Hakkında hiçbir şey bilmediği politikacıları seçmeye, hiç tanımadığı dev sanayilerin kontrolünü elinde bulundurmaya hakkı olduğu kanısındaydı.

Vagon 13’ün F kompartımanındaki adam avukattı.“Ben mi?” demişti. “Ben her siyasal sistemde yolumu bulurum.”

Vagon 14’ün A Yataklı kompartımanındaki adam felsefe profesörüydü. Akıl diye bir şey olmadığını öğretmekteydi - tünelin tehlikeli olduğunu nereden biliyorsunuz?- gerçeklik diye de bir şey olmadığını öğretiyordu - tünelin var olduğunu nasıl kanıtlarsınız? - mantık da yoktu ona göre - trenlerin lokomotifsiz hareket edemeyeceğini nasıl iddia edebiliyorsunuz? - ilkeler de yoktu - neden, sebep-sonuç ilişkisiyle bağlı olalım ki? - haklar da yoktu - insanları işlerine neden zorlu bağlamayalım ki? - ahlâk da yoktu - demiryolu işletmenin ahlâkî yanı da neymiş? - absolü de yoktu - yaşamak ya da ölmek sizin için neden fark ediyor ki? - Bu adama göre biz hiçbir şey bilmiyorduk - üstlerinizin emirlerine neden karşı çıkasınız ki? - hiçbir şeyden asla emin olamazdık -haklı olduğunuzu nereden biliyorsunuz? -

durumun gereklerine göre hareket etmemiz gerekirdi - işinizi tehlikeye atmak istemezsiniz, değil mi?

Vagon 15'in B salonlu kompartımanında bir insanî yardım yanlısı vardı. Bir keresinde şöyle demişti: 'Yetenekli insanlar mı? Onların ne tür acılar çekip çekmediklerine hiç aldırmam. Yeteneksizleri destekleyebilmek için onların cezalandırılması şarttır. Açık konuşmak gerekirse, bunun hakkaniyetli olup olmadığı umurumda değil. İhtiyaç içinde olanlara acımak gerekirken, yeteneklilere adil davranmayı düşünmediğim için kendimle gurur duyuyorum."

Uyanık olanlar bu yolculardı. Koca trende onların bu fikirlerinden hiç değilse bir ikisini paylaşmayan hiç kimse yoktu. Tren tünele girerken yolcuların görebildikleri en son şey Wyatt Meşalesi olmuştu.

VIII

SEVGİNİZLE

Güneş yamaçtaki ağaçların tepelerine vuruyor, ağaçlar gökyüzünün rengini yansıtarak mavimsi gümüş rengine bürünüyordu. Dagny kabinin kapısında, ayaktaydı. Günün ilk ışıkları alnına düşmüş, orman, kilometrelerce ayaklarının dibine serilmişti. Derken yapraklar gümüş renginden yeşile döndü, oradan, yolun gölgeleri altında dumanlı bir maviye dönüştü. Işık, dallar arasından süzülerek geliyor, çalılara rastlayınca yeniden yukarıya yansıyor, yeşil ışık fıskiyesine benziyordu. Hiçbir şeyin kıpırdamadığı bu yerde ışığın hareketlerini seyretmek ona çok büyük bir keyif vermekteydi.

O sabah da her sabah yaptığı gibi, duvara tutturduğu bir kâğıda tarihi işaretlemişti. Günlerin hareketsizliği içinde tek değişiklik o kâğıda sıralanan işaretlerdi. Issız adada kalmış birinin günleri sayması gibi. Bu sabah tarih Mayıs'ın yirmisekiziydi.

İşaretlediği günlerin bir amaca doğru gideceğini ummuştu, ama böyle bir şeyin sağlanmış olup olmadığını bilemiyordu. Buraya gelirken kendine üç görev vermişti: Dinlenmek, demiryolsuz yaşamayı öğrenmek, acıyı kenara itmek. Kenara itmek ifadesini kendisi seçmişti. Kendini sanki yaralı bir yabancıya bağlıymış da, bir kriz geldiği anda o kişi çığlıklarıyla kendisini boğabilecekmiş gibi hissediyordu. İçinde, o yabancıya karşı bir acıma yoktu. Yalnızca tiksinti dolu bir sabırsızlık vardı. Onunla mücadele etmek, onu yok etmek zorundaydı. O zaman önündeki yol açılacak, ne

yapmak istediğine karar verebilecek duruma gelecekti. Ama yabancı da mücadele etmesi kolay biri değildi.

Dinlenme görevi daha kolay gelmişti ona. Yalnızlıktan hoşlandığını fark etmişti. Sabahları güvenli bir iyi niyet duygusu içinde uyanıyor, ileri atılmaya, karşısına çıkabilecek şeylerle mücadele etmeye hazır olduğunu hissediyordu Kentteyken sürekli olarak öfke, gücenildik, tiksinti ve nefrete dayanmanın gerilimi içinde yaşamaktaydı. Buradaysa onu tehdit edebilecek tek şey ancak başına gelebilecek bir kaza sonucunda çekebileceği fiziksel acı olabilirdi. Ötekiyle karşılaştırıldığında bu daha masum ve daha kolay bir şey gibi görünüyordu.

Ev her türlü işlek yoldan çok uzaktaydı. Babası nasıl bıraktıysa o hâlde de kalmıştı. Yemeklerini odunla ısınan bir ocakta pişiriyor, gereken odunu tepelerin yamaçlarından topluyordu. Evin duvar diplerindeki ot ve çalıları yolmuş, damın kiremitlerini aktarmış, kapıyı, pencere doğramalarını boyamıştı. Bir zamanlar aşağıdaki yoldan eve tırmanan teraslanmış yolu, yağmurlar, otlar ve çalılar tümüyle yutmuştu. Orayı yeniden yaptı, terasları temizledi, taşları yeniden döşedi, yumuşak toprak bölümlerin kenarını kayalardan oluşan duvarlarla destekledi. Bulduğu hurda, demir ve iplerle karmaşık kaldıraç ve destek sistemleri düzenlemek hoşuna gidiyordu. Bunları kullanarak, kendi fiziksel gücünün yetmeyeceği büyüklükteki kayaları hareket ettirebilmekteydi. Birkaç akşam sefası tohumu ekti, biri gelişip yerlere yayıldı, öteki ağaç gövdelerine tırmanmaya başladı. Bir ilerlemeyi, bir hareketi izleme fırsatı.

Çalışmak ona ihtiyaç duyduğu sükûneti sağlıyordu. Bu işlere nasıl ve niçin başladığını fark etmemişti. Bilinçli bir niyetle başlamamıştı aslında. Ama işler ellerinin altında

gelişmiş, onu daha ilerilere çekmiş, içine tedavi edici bir huzur vermişti. Derken ihtiyaç duyduğu şeyin aslında bir amaca doğru gidiş olduğunu anladı. Ne kadar küçük bir şey olursa olsun, hangi biçimde olursa olsun, belli adımlarla, bir sürenin sonunda seçilmiş bir noktaya varacak olan bir faaliyet. Yemek pişirme işi kapalı bir çember gibiydi. Tamamlanıp yok oluyor, ucu hiçbir yere varmıyordu. Ama patika açma işi canlı bir birikimdi. Böylelikle günlerinden hiçbirini ölmeye terk etmiyor, her gününün, daha önceki günlerde oluşan birikimi de içermesini sağlıyor, arkasından gelecek gün sayesinde de ölümsüzlüğe ulaşmasını garantiye alıyordu. Çember denilen şeyin, fiziksel yapıya uygun bir biçim olduğunu söylüyorlar, diye düşünüyordu. Çevremizdeki evrende yuvarlak dönüşlerden başka hiçbir şey yoktur, diyorlar. Oysa düz çizgi insanoğlunun işareti. Geometrik bir soyutluğun düz çizgisi, yolları, rayları, köprüleri yapıyor. Doğadaki amaçsız kavislerin içinden geçen dümdüz çizgi, baştan sona amaç içeren bir hareketi gösteriyor. Yemek pişirmek, önemli bir çalışma için hazırlanan motora kömür atmak gibi, diyordu kendi kendine. Ama eğer öyle bir çalışma olmayacaksa, motora kömür atmanın aptalca eziyetine hangi budala katlanır? İnsan hayatının çemberlerden oluşması kabul edilemezdi. İnsanın, ardından bir dizi sıfır gibi dökülüp duran daireler sıralaması olması da kabul edilemezdi. İnsan hayatı düz bir çizgi gibi olmalıydı. Bir amaçtan, daha uzaktaki diğer bir amaca giden bir hareket olmalı, bu amaçların herbiri, bir sonrakine artarak katkıda bulunmalı, tıpkı demiryolu hattındaki gibi bir istasyondan bir istasyona...öff, kes artık!

Sessiz bir kararlılıkla, kes artık, dedi kendine. Yaralı yabancının çığlığı boğulup yok oldu. Onu düşünme. O kadar

uzağa bakma. Bu patikayı yapmaktan hoşlanıyorsun, yap o hâlde. Tepenin yamacından öteye bakma.

Birkaç kere arabasına binip yirmi mil öteye, Woodstock'taki dükkâna gitmiş, malzeme ve erzak almıştı.Woodstock ölmekte olan birkaç yapıdan oluşmuş ufacık bir yerdi. Kuşaklar önce bunları bir sebeple ve bir umutla inşa etmişlerdi ama sonra sebebin ne olduğu da, umudun kendisi de unutulmuştu.

Burayı besleyecek bir demiryolu yoktu, elektrik yoktu, yalnızca bir köy yolu vardı, o da her geçen yıl biraz daha boşalıyordu.

Tek dükkân ahşap bir kulübeydi. Örümcek yeniği köşeler, çatıdan sızan yağmur damlalarından ötürü ortası çürümüş bir taban döşemesi. Dükkâncı şişman, solgun bir kadındı. Zor kıpırdıyordu ama çektiği rahatsızlıklara aldırdığı yok gibiydi. Yiyecek olarak burada etiketleri solmuş konserve kutuları, biraz tahıl, bir de kapının dışındaki bidonlarda çürümekte olan sebzeler vardı. "Şu zerzavatları neden güneşten gölgeye çekmiyorsunuz?" diye sormuştu Dagny bir keresinde. Kadın ona boş boş bakmış, sanki böyle bir sorunun sorutabilmesine bile ihtimal vermemişti. Sonra kayıtsız bir sesle, "Hep orada durur onlar," diye karşılık vermişti.

Arabasını evine doğru sürerken Dagny, dağdan gelen nehrin sarp granit bir duvardan aşağı öfkeyle döküldüğü yere baktı.Gri suların üzerinde, uçuşan damlaların güneşte oluşturduğu gökkuşağı renkleri görünüyordu. Buraya ufak bir hidroelektrik santral yapılabilir, diye düşündü. Kendi evine ve Woodstock kasabasına elektrik verecek kadar. Woodstock verimli hâle gelebilirdi. Yamaçları dolduran o yaban elmaları, eski meyve bahçelerinin dejenere kalıntılarıydı. Onları

aşılayıp geri kazanmak mümkündü.. Sonra en yakından geçen demiryoluna bağlanan küçücük bir yan ray...Öff, kes artık!

Woodstock'a bir sonraki gidişinde dükkâncı kadın ona, "Gazyağı yok bugün," dedi. "Perşembe günü yağmur yağdı. Yağmur yağınca kamyonlar Fairfield Boğazı'ndan geçemiyor. Demiryolunu zaten sel basmış. Gazyağı kamyonu gelecek aya kadar buralara gelmeyecek." "Madem ki her yağmurda yolun sel altında kaldığını biliyorsunuz, neden biraraya gelip orayı onarmıyorsunuz?" Kadın bu soruya, "Yol her zaman öyleydi," diye karşılık verdi.

Dönüşte Dagny bir tepenin üzerinde durmuş, aşağıda kilometrelerce yayılan manzaraya bakmıştı.Nehrin su seviyesinin altında kalan bu Fairfield denilen yerde, bataklık alandan geçen yol iki tepe arasına sıkışmış gibiydi. Bu tepeleri by-pass edip nehrin öbür yanından geçen bir yol yapmak çok kolay, diye düşündü. Woodstock halkı zaten işsiz güçsüz oturuyordu. Onlara nasıl yapılacağını kendisi öğretebilirdi. Yol dosdoğru güneybatıya iner, kilometrelerce kazanç sağlanır, antreponun olduğu yerde eyalet karayoluyla birleşir ve...öff, kes artık!

Akşam karanlık basınca, evindeki gaz lambasını kenara kaldırıp mum ışığında oturdu, küçük transistörlü radyosundan müzik dinlemek üzere yerleşti. Radyonun düğmesini çevirip senfoni konseri arıyor, haber yayınlarının ilk hecelerini duyduğu anda düğmeyi daha hızlı çeviriyordu. Kentten gelecek haberleri duymak istemiyordu.

Taggart Transcontinental'ı düşünme! Bunu kendine daha ilk gece söylemişti. Bu adı duyduğunda sanki Atlantic Southern ya da Associated Çelik'i duymuşsun gibi kayıtsız kalabileceğin güne kadar, hiç düşünme. Ama haftalar>geçiyor, yara kabuk bağlayamıyordu.

Sanki kendi zihninin önceden kestirilmez zalimliğiyle başa çıkmaya çalışıyordu. Yatağına uzanıyor, tam uykuya dalarken birdenbire, Willow Bend-Indiana'daki kömür istasyonunda kullandıkları konvayör kemerinin eskimekte olduğu aklına geliyordu. Son yolculuğu sırasında trenin penceresinden görmüştü kayışı. Değiştirmeleri için talimat vermeliydi. Sonra yatağında doğrulup ağlamaya başlıyor, kes artık, diyordu kendine. Kesince de bir daha uyuyamıyor, sabaha kadar tavana bakıp yatıyordu.

Güneş batarken kulübenin kapısına oturuyor, alacakaranlık basarken hareketsizleşen yaprakları seyrediyordu. Az sonra ateş böcekleri beliriyor, kararan köşelerde pırıldamaya başlıyorlardı. Bir uyarı getiriyorlarmış gibi. Tıpkı hatlar üzerinde yanıp sönen...kes şunu!

En korktuğu da kesemediği zamanlardı. Fiziksel ağrısı varmış gibi, ayağa bile kalkamadığı, fiziksel ağrıyı zihnindeki acıdan ayırt edemediği zamanlar. Kulübede yere oturup ya da ormanlarda toprağa uzanıp yüzünü bir kayaya dayadığı, çığlık atmamak için mücadele ettiği zamanlar. Hatları simgeleyen o iki çizgi birbirine çok yaklaşıyordu öyle anlarda. Uzaklaşıp ilerde birleşen iki çizgi...yaklaşan lokomotifin önünde TT harfleri, arabasının lastiklerinden bile duyabildiği o ritmik teker sesleri, terminalin holündeki Nat Taggart heykeli. Bunları tanımıyormuş gibi, hissetmiyormuş gibi yapmak için mücadele verirken bedeni kaskatı kesiliyor, yanağı koluna sürtünüp duruyordu. Benliğinde kalmış olabilecek her damla gücü kullanarak kendine bu durumdan sıyrılmayı, şu anı atlatmayı emrediyordu.

Bazen uzun zaman dilimleri boyunca sakin kalıyor, eldeki sorunu sanki bir mühendislik sorunuymuş gibi düşünüp tartıyor, ama bir cevap bulamıyordu. Demiryoluna duyduğu o

umarsız özlemin sonunda duracağını biliyordu...tabiî eğer kendini bunun gereksiz ve uygunsuz bir şey olduğuna inandırabilirse! Ama özlem aslında, gerçeğin ve doğrunun kendinden yana olduğunu bilmekten kaynaklanıyordu. Mantıksız olan, gerçek dışı olan, düşmandı. Hakkı olan başarıları çalınmışken, elinden alınmışken, kendine başka bir amaç edinemez, yeni bir başarıya yönelecek sevgiyi bulamazdı. Üstelik onun olan şeyleri çalan da, daha üstün bir güç değil, yetersizliklerini kullanarak fetihler gerçekleştiren iğrenç bir kötülüktü.

Demiryolunu kafamdan silebilirim, diye düşündü. Burada, bu ormanda yaşayabilirim. Patikayı bitiririm, aşağıdaki yola ulaşırım, oradan Woodstock'daki dükkancıya giderim, orada her şeyin sonu gelir. Evrene durağan boş bakışlarla bakan o beyaz surat, Dagny'nin çabalarının sonunu getirirdi. 'Neden?' diye sessiz bir çığlık kopuyordu ara sıra içinden. Cevap yoktu.

O zaman cevabı bulana kadar kal burada, dedi kendine. Gidebileceğin bir yer yok, hareket edemiyorsun, yol hakkı isteyemezsin...ta ki kendine bir terminal seçene kadar.

Upuzun, sessiz akşamlar oluyordu. Öyle zamanlarda hareketsiz oturmasına, güneyde solmakta olan ışıklara bakıp durmasına yol açan duygu, Hank Rearden'a duyduğu özlemdi. Onun teslim olmayı reddeden yüzünü, güven içinde, bir gülümseme imasıyla kendisine bakarken görmek istiyordu. Ama savaşını kazanana kadar onu göremeyeceğini biliyordu. O gülümsemeyi hak etmek zorundaydı. Öyle bir gülümseme, ancak kendi gücünü onunkiyle takas edebilecek bir hasıma yöneltilebilirdi, yoksa o gülümsemeden medet uman, böylelikle o gülümsemenin anlamını mahveden acılı bir enkaza değil. Hank onun yaşamasına yardım edebilirdi,

ama hangi amaç uğruna yaşamak isteyeceğine karar vermesini sağlayamazdı.

Takvimde 15 Mayıs gününü işaretlediğinde, sabahtan itibaren içinde belli belirsiz bir kaygı gölgesi vardı. Ara sıra haberleri dinleme izni vermişti kendine. Onun adının geçtiğini hiç duymamıştı. Kentle arasında kalan tek bağlantı onun için duyduğu korkuydu. Bu duygu ikide bir gözlerini güneye, yamacın eteğinden geçen yola çevirmesine yol açıyordu. Onun gelmesini bekler buluyordu kendini. Araba sesi duymayı bekliyordu. Ama duyabildiği tek ses, dalların arasından gökyüzüne doğru yükselen bir kuşun kanat çırpışları oluyordu.

Geçmişle arasında bir bağ daha vardı. O da çözümlenmemiş bir soru gibi duruyordu: Quentin Daniels ve yeniden yapmaya çalıştığı motor. 1 Haziran günü geldiğinde ona aylık çekini göndermesi gerekecekti Acaba ona vazgeçtiğini, o motora kendisinin de, dünyanın da bir daha ihtiyaç duymayacağını mı söylemeliydi. Motorun kalıntılarını ilk bulunduğu yere benzer bir çöp yığınına atmasını, orada çürümeye bırakmasını mı söylemeliydi? Kendini bunu yapmaya zorlayamazdı. Demiryolunu terk etmekten bile zordu bu. O motor geçmişle bir bağ değil, diye düşündü. Kendisinin gelecekle bağlantısıydı o. Onu öldürmek, cinayetten çok intihara benzeyecekti. Araştırmanın durdurulmasını emretmek, kendisi için ilerde hiçbir terminal bulunmadığını onaylamak demekti.

28 Mayıs günü kulübenin kapısına dayanmış dururken, oysa bu doğru değil, diye düşündü. Gelecekte insan zihninin üstün bir başarısına hiç yer olmadığı doğru değil. Asla doğru olamaz. Kendi sorunu ne olursa olsun, kötülüğün doğallık dışı ve geçici bir şey olduğuna inancını asla kaybedemezdi. Bu

sabah bunu her zamankinden daha net biçimde hissediyordu. Kentteki insanların çirkinliğinin, kendisinin burada çektiği acıların, hepsinin geçici şeyler olduğunu ta içinde, kesin olarak hissetmekteydi. Güneşli ormana bakarken yüzüne yayılan gülümseme, sınırsız vaatlerin duygusuydu, kalıcı ve gerçekti.

Kapıda durmuş, sigarasını içiyordu. Arkasında kalan odayı, büyükbabasının gününden kalma bir senfoninin radyodan yükselen sesi doldurmaktaydı. Dinlemeden duyuyordu onu. Yalnızca ikide bir dudaklarına götürdüğü sigarasından kıvrılarak yükselen dumanla uyumlu giden ezginin farkındaydı. Gözlerini yumup hareketsiz durdu, güneşi üzerinde hissetti. İşte bu bir başarı, diye düşündü. Şu anın tadını çıkarmak, hiçbir acının şu anı hissetme yeteneğini gölgelemesine izin vermemek. Bu duyguyu sürdürebildiği sürece, devam etmesine yetecek yakıtı da bulacaktı.

Müziğin arasında hafifçe fark edilen sesi tam farkedebilmiş değildi. Eskimiş plağın cızırdamasına benziyordu. İlk farkına vardığı şey, kendi elinin sert bir hareketle sigarayı yana fırlattığı oldu. Birdenbire o sesin giderek yükselmekte olduğunu, aslında bir motor sesi olduğunu anladı. İşte o anda, bu sesi ne kadar büyük bir özlemle beklediğini, Hank Rearden'ı ne kadar özlediğini düşünmek için kendine izin vermemiş olduğunu da fark etti. Kendi gülüşünün sesini duydu. Tevazu dolu, tedbirli, pek de yüksek olmayan bir sesti. Sanki yokuşu tırmanan arabanın motor sesini rahatsız etmek istemiyormuş gibi.

Yolu göremiyordu. Yamacın dibindeki ağaç dalları arasından pek az bir yeri görülebilmekteydi. Ama arabanın zorlanarak tırmanışını lastiklerin sesinden izleyebiliyordu.

Derken araba bir dal kümesinin altında durdu. Dagny tanımıyordu bu arabayı. Siyah Hammond değildi. İnce uzun, gri, üstü açık bir arabaydı. Sürücüsünün indiğini gördü. Burada bulunması mümkün olmayacak biriydi. Francisco d'Anconia'ydı.

Hissettiği şey, bir hayal kırıklığı değildi. Daha çok, şu anda hayal kırıklığına gerek olmadığı duygusuydu. İçinde bir heves, ona ek olarak ağırbaşlı bir sükûnet vardı. Kendini bilinmeyen çok önemli bir şeye yaklaşıyormuş gibi hissediyordu.

Francisco hızlı hareketlerle tepeye yönelmiş, bir yandan başını kaldırmış, yukarıya bakıyordu. Dagny'yi kulübenin kapısında görünce durdu. Dagny onun yüzündeki ifadeyi göremiyordu. Francisco upuzun bir an boyunca orada, yüzünü Dagny'ye kaldırmış durumda kaldı, sonra tırmanmayı sürdürdü.

Dagny sanki bunu bekliyormuş gibi hissediyordu. Çocukluklarından kalma bir sahne gibiydi. Francisco ona doğru geliyordu. Koşmuyor, ama zafer dolu, güvenli bir hevesle tırmanıyordu. Hayır, çocukluğumuzun gerçeği değil, diye düşündü. O çocukluk günlerinde, onun gelip kendisini esaretten kurtarmasını beklerken hayalinde görebileceği sahneler gibiydi. Eskiden hayal ettiği hayat gerçekleşse, ulaşacaklarından o kadar emin olduğu amaçlara ulaşsalar, hayalinde böyle bir sabahı canlandırabilirdi. Durmuş, Francisco'ya bakıyordu. Bu anı, şimdiki zaman olarak değil, geçmişe bir selam olarak algılamaktaydı.

Francisco yaklaşıp Dagny onun yüzünü görebildiğinde, ciddiyeti aşan o ışıklı neşeyi fark etti. Neşeli olabilmeyi haketmiş bir insanın masumiyeti içindeydi. Gülümsüyor, ıslıkla bir ezgi çalıyor, o ezgi yamaçta yükselen adımlarına

eşlik ediyordu. Dagny hayal meyal hatırlar gibiydi o ezgiyi. Şu ana çok yakışan bir şeydi. Ama bir garip yanı olduğunu da hissediyordu. Anlamak çok önemliydi onu. Ama Dagny düşünemiyordu.

“Merhaba, Slug!”

“Merhaba, Frisco!”

Onun kendisine bakışından, göz kapaklarının bir anlığına inişinden, kendini geri çekmek istiyormuş gibi başını hafifçe arkaya atışından, dudaklarındaki yarı gülümseyen, yarı çaresizlik yansıtan ifadeden, kendisini yakalayan kollarındaki anî sertlikten, bunu onun da bilerek yapmadığını, ama kaçınılmaz ve ikisi için de doğal bir hareket olduğunu anlamıştı.

Francisco’nun ona sarılışındaki çaresiz şiddet, dudaklarına kapanan dudaklarındaki acıtan basınç, vücudunun bu temas sonucu böylesine rahatlaması, anlık bir zevk değildi. Fiziksel bir açlığın bir erkeği bu duruma getiremeyeceğini Dagny çok iyi biliyordu. Bunun ondan hiç duymadığı bir itiraf olduğu, bir erkeğin ifade edebileceği en güçlü sevgi olduğu belliydi. Kendi hayatını mahvetmek için neler yapmış olursa olsun, hâlâ Francisco d’Anconia’ydı o. Kendisi onun yatağına ait olmaktan ne büyük gurur duymuştu. Dünyada ne tür ihanetlere uğramış olursa olsun, hayata bakışı hâlâ sağlamdı ve bu bakışın bir parçası da Francisco'ya aitti, İşte o gerçeğe karşılık olarak Dagny’nin bedeni de ona cevap verdi, kolları, dudakları onu kavradı, arzularını ifade etti, ona her zaman duyduğu ve hep duyacağı önemseme duygusunu sergiledi.

Derken Francisco’nun daha sonraki yılları Dagny’nin bilincine geri döndü. Korkunç bir acı hissetti. Kişiliği ne kadar büyükse, o kişiliği mahvetme suçunun o kadar korkunç olması gerektiğini düşünüyordu. Onu itip kendini uzaklaştırdı,

başını iki yana salladı, ona da, kendine de yönelik bir cevap olarak, “Hayır,” dedi.

Francisco durmuş ona bakıyordu. Çaresiz bir gülümseme vardı yüzünde. “Henüz değil. Daha önce pek çok şeyimi bağışlaman gerek. Ama şimdi sana her şeyi anlatabilirim.”

Onun sesinin böylesine çaresiz bir heyecanı yansıttığını hiç duymamıştı. Kontrolünü geri kazanmaya uğraştığı belliydi Gülümsemesinde hemen hemen bir özür dileme vardı. Bağışlanmak isteyen bir çocuğun gülümsemesi. Ama yetişkin bir keyif de vardı. Mücadelesini saklamak zorunda olmadığını gülerek ilan eden, şu anda boğuştuğu şeyin acı değil, mutluluk olduğunu haykıran bir ifade.

Dagny geriledi. Duyguları onu bilincinin ilerisine fırlatmış gibiydi. Sorular daha yeni yeni yetişiyordu peşinden. Aradığı kelimeleri bulmaya çalışmaktaydı.

“Dagny, son bir aydır burada çekmekte olduğun işkence...lütfen bana elinden geldiği kadar dürüst cevap ver...buna oniki yıl önce dayanabilir miydin?”

“Hayır.” Francisco yine gülümsedi. Dagny, “Neden soruyorsun?” dedi.

“Hayatımın oniki yılını kurtarmak, o yıllardan ötürü artık pişmanlık çekmemek için.”

“Ne demek istiyorsun? Hem..”Soru nihayet gelip onu bulabilmişti. “Benim burada çektiğim işkence hakkında ne bilebilirsin ki?”

“Dagny, o konuda her şeyi bilmem gerektiğini anlamaya başlamadın mı?” “Sen nasıl...Francisco! Tepeye tırmanırken ıslıkla çaldığın şey neydi?” “Islık mı çalıyordum? Farkına varmamışım.”

“Halley’nin Besinci Konçertosu’ydu, değil mi?”

“Şey...!” Şaşırmış görünüyordu. Sonra keyifle gülümsedi, ama ciddi bir sesle cevap verdi: “Onu sana daha sonra söylerim.”

“Yerimi nasıl buldun?”

“Onu da sonra söylerim.”

“Eddie’ye zorla söylettin.”

“Eddie’yi görmeyeli bir yıldan çok oldu.”

“Tek bilen oydu.”

“Bana söyleyen Eddie değildi.”

“Kimsenin beni bulmasını istemiyordum.”

Francisco yavaşça çevresine bakındı. Dagny o gözlerin, kendi yaptığı patikada, yeni ekilmiş çiçeklerde, çatıdaki yeni kiremitlerde durakladığını gördü. Sonra Francisco hafifçe güldü. Anladığını ve acı duyduğunu göstermek istiyormuş gibiydi. “Burada bir ay yalnız kalmamalıydın,” dedi. “Tanrım, tabiî kalmamalıydın! Bu benim ilk başarısızlığım. Hem de hiç başarısızlık istemediğim bir zamanda. Ama henüz bırakmaya hazır olduğunu sanmamıştım. Bilsem, gece gündüz gözümü üstünden ayırmazdım.”

“Sahi mi? Niçin?”

“Bütün bunlara...” Eliyle Dagny’nin çalışmalarını gösteriyordu. “...gerek olmadığını ispatlamak için.”

Dagny alçak sesle konuştu. “Francisco, eğer çektiğim işkenceye kaygılanıyorsan, bundan söz etmeni istemeyeceğimi de biliyor olman gerek, çünkü...” Sustu. Onun karşısında hiç şikâyet etmemişti. Onca yıldır. Yamyassı bir sesle, “Duymak istemiyorum,” deyiverdi.

“Bundan söz etmeye hakkı olan tek kişi ben olduğum için mi? Dagny, seni ne kadar incittiğimi bilmiyorum sanıyorsan, sana onca yılı bir bir anlatabilirim...Ama artık bitti. Ah, sevgilim, bitti artık!”

“Bitti mi?”

“Bağışla beni, öyle söylememem gerekir. Sen diyene kadar ben söyleyemem.” Sesini kontrol etmeye çalışıyordu, ama mutluluk ifadesi asla kontrol edilemezdi.

“Uğrunda yaşadığım her şeyi kaybettim diye sen mutlu mu oluyorsun? Pekâlâ, söyleyeyim öyleyse. Bunu duymaya geldinse, duy o zaman. Hayatta ilk kaybettiğim şey sendin. Geri kalanını da kaybettiğimi görmek seni eğlendiriyor mu?”

Francisco dosdoğru ona baktı.Gözleri açık yürekliliğinin yoğunluğundan kısılmış, bakışı bir tehdidi andırır olmuştu. O yıllar onun için ne ifade etmiş olursa olsun, Dagny “eğlenme” sözcüğünü söylemeye hakkı olmadığını anladı.

“Gerçekten öyle mi düşünüyorsun?” diye sordu.

Dagny, “Hayır,” diye fısıldadı.

“Dagny, uğrunda yaşadığımız şeyleri asla kaybedemeyiz. Zaman zaman onların biçimini değiştirebiliriz, bir hata yaptıksa ona göre ayarlayabiliriz, ama amaç hep aynı kalır. Biçimleri kurgulamak bize aittir.”

“Ben de kendime bir aydır bunu söylüyorum. Ama artık amaca giden açık yol kalmadı.”

Francisco cevap vermedi. Kapının yanındaki kayanın üzerine oturdu, Dagny'nin yüzündeki hiçbir ifadeyi kaçırmamak için gözlerini ona dikti. “Bırakıp kayıplara karışan insanlar hakkında şimdi ne düşünüyorsun?” diye sordu.

Dagny omuz silkti. Yüzündeki belli belirsiz ifade, çaresiz bir hüzündü. Yere, onun yanına oturdu. “Biliyorsun, bir yok edici geliyor, onlara her şeyi bıraktırıyor diye düşünüyordum. Ama herhalde öyle bir şey yoktu. Şu son ayda zaman zaman, keşke bana da gelse diye düşündüğüm oldu, ama hiç kimse gelmedi.”

“Gelmedi mi?”

“Hayır. Onlara sevdikleri her şeyi bıraktıracak bir mantık sunuyor, diye düşünüyordum. Ama gerek yokmuş. Neler hissetmişlerdi, şimdi anlıyorum. Artık onları suçlayamam. Bilemediğim şey, sonradan yaşamlarını sürdürmeyi nasıl öğrendikleri...herhangi biri hâlâ yaşıyorsa tabiî.”

“Taggart Transcontinental'a ihanet ettiğini mi düşünüyorsun?”

“Hayır, ben...eğer işimin başında kalsam, asıl o zaman ihanet etmiş olurdum diye düşünüyorum.”

“Olurdun.”

“Yağmacılara hizmet etmeye razı olsaydım, sanki...onlara Nat Taggart’ı teslim etmiş gibi olurdum.Yapamadım. Onun başarılarıyla benim başarılarımı son golümüz olarak yağmacılara paslayamadım.”

“Yapamazdın. Buna kayıtsızlık mı diyorsun? Demiryolunu bir ay öncekine göre daha mı az sevdiğini sanıyorsun?”

“Demiryoluyla bir tek yıl daha uğraşabilmek için hayatımı verirdim diye düşünüyorum.”

“O zaman onların neler hissettiğini de anlıyorsun. Yani bırakıp gidenlerin. Sevdikleri ve vazgeçtikleri şeyin ne olduğunu biliyorsun.”

Dagny ona bakmadan, başı eğik, konuştu. “Francisco, neden bana oniki yıl önce vazgeçebilir miydim diye sordun?”

“Hangi geceyi düşünmekte olduğumu bilmiyor musun? Senin de düşündüğün o gece!”

“Evet..diye fısıldadı Dagny.

“O gece benim d’Anconia Bakır’dan vazgeçtiğim geceydi.”

Dagny yavaşça, büyük bir çabayla başını kaldırıp ona baktı. O yüzde, oniki yıl önceki o gecenin sabahında gördüğü ifadenin aynısı vardı. Bir gülümseme. Oysa gülümsemiyordu. Bu acıya karşı kazanılan zaferin ifadesiydi. Bir insanın ödediği bedelden ve onu ödemeye değdiğinden ötürü duyduğu gururdu.

“Ama sen ondan vazgeçmedin,” dedi Dagny. “Bırakıp gitmedin. Hâlâ d’Anconia Bakır’ın başındasın. Yalnızca artık senin için anlamı kalmadı.” “Şimdi de anlamı o gece olduğu kadar büyük.”

“O zaman parça parça olmasına nasıl göz yumuyorsun?”

“Dagny, sen benden daha talihlisin. Taggart Transcontinental çok narin ve hassas bir makine. Sensiz fazla dayanamaz. Köle işçilerle idare edilemez. Onu çabucak mahvedecekler, yağmacılara hizmet ettiğini seyretmek zorunda kalmayacaksın. Ama bakır madenciliği çok daha basit bir iş. D’Anconia Bakır o yağmacılara ve kölelere daha kuşaklar boyunca hizmet edebilir. Kötü eder, beceriksizce eder, ama varlığını sürdürür, onların da varlıklarını sürdürmesini sağlar. Onu kendim yok etmek zorundaydım.”

“Sen mi...neden?”

“D’Anconia Bakır’ı bilerek mahvediyorum. Plânlayarak. Kendi elimle. Çok iyi planlamak, sanki servet kazanacakmışım gibi dikkatli ve çok çalışmak zorundayım. Farkına varıp beni durdurmasınlar diye, iş işten geçmeden önce madenlere el koymasınlar diye. D’Anconia Bakır uğruna harcamayı umduğum ve plânladığım tüm çabayı ve enerjiyi yine harcıyorum, ama...onu büyütmeye dönük olarak değil. Onun her zerresini, servetimin her kuruşunu, yağmacılara verilecek her gram bakırı yok edeceğim. Bulduğum gibi bırakmayacağım onu. Sebastian d’Anconia nasıl bulduysa, o

durumda bırakacağım. O zaman, bakalım o olmadan ve ben de olmadan varlıklarını sürdürebilecekler mi!”

“Francisco!” diye bağırdı Dagny. “Bunu yapmaya kendini nasıl zorlayabiliyorsun?”

O alçak sesle, “Sende de var olan o aşkın sayesinde,” dedi. “D’Anconia Bakır’a olan sevgim sayesinde. Onun ifade ettiği ruh sayesinde. Yani eski ruh...ve bir gün yine sahip olacağı ruh!”

Dagny kıpırdamadan oturuyor, şu anda ancak bir şokun uyuşukluğu olarak algılayabildiği şeyin tüm anlamını kavramaya çalışıyordu. Sessizliğin içinde, radyodaki senfoni de çalmaya devam etmekteydi. Müziğin ritmi ve ezgisi ona ağır, çınlayan adımlar gibi gelmekteydi. Bir anda oniki yılı birden görmeye çalışıyordu. Başını onun göğsüne dayamış, yardım isteyen o genç adam, salonda yere oturup bilye oynayan, büyük sanayilerin batışına gülen adam, ona yardım etmeyi reddederken, “Sevgilim, yapamam!” diye bağıran adam, barın loş locasında, Sebastian d’Anconia’nın beklemek zorunda kaldığı o yıllara kadeh kaldıran adam...

“Francisco...senin ne yapmakta olduğunu tahmin etmeye çalıştığım onca zamanda...hiç aklıma gelmedi...seni o bırakıp giden insanlardan biri olarak hiç düşünmedim...”

“Ben onların ilklerinden biriydim.”

“Onlar hep ortadan yok oluyor sanıyordum..

“Ben yok olmadım mı? Sana yaptıklarımın en kötüsü o değil miydi? Seni, tanıdığın Francisco d’Anconia’ya hiç benzemeyen o adî çapkına bakmak zorunda bırakmak değil miydi?”

“Evet...” diye fısıldadı Dagny. “Daha kötüsü de, benim buna inanamayışımdı...Hiçbir zaman inanmadım...Seni her görüşümde ben yine Francisco d'Anconia’yı görüyordum.”

“Biliyorum. Bunun sana neler yaptığını da biliyorum. Anlamana yardımcı olmak istedim, ama sana söylemek için henüz çok erkendi. Dagny, sana o gece...ya da San Sebastian Madenleri için beni suçlamaya geldiğin gün söyleseydim...amaçsız bir serseri olmadığımı, birlikte kutsal saydığımız her şeyi yok etmek için çabaladığımı, d’Anconia Bakır’ın, Taggart Transcontinental'ın, Wyatt Petrol’ün, Rearden Çelik’in yuvarlanmasını hızlandırmaya çalıştığımı söyleseydim, bu senin dayanmanı kolaylaştırır mıydı?”

“Zorlaştırırdı,” diye fısıldadı Dagny. “Şimdi bile kaldırabileceğimden emin değilim. Ne senin türünde inkârı, ne de benim türümdekini. Ama...Francisco...Birden başını arkaya atıp ona baktı.“Eğer sırrın buysa, o zaman dayanmak zorunda olduğun onca cehennemi işkencenin içinde asıl ben...”

“Evet, sevgilim, evet, en kötüsü oydu!” Umutsuz bir çığlıktı bu. İçindeki gülüş ve rahatlama, artık süpürüp atmak zorunda olduğu acıların işaretiydi. Francisco uzanıp Dagny’nin elini tuttu, dudaklarını o ele dayadı, sonra eli kendi yüzünde gezdirdi, geçmiş yılların ne korkunç olduğunu ona göstermemeye çalıştı.“Bir telâfi sayılamaz ama...sana neler çektirdiysem, hepsinin bedelini o yolla ödedim...sana neler yaptığımı bilmekle, bunu yapmak zorunda olduğumu bilmekle, beklemekle, beklemekle...Ama artık bitti.”

Gülümseyerek başını kaldırdı, baktı.Dagny o yüzde koruyucu şefkati gördü, kendi yüzünde ne büyük bir umutsuzluk olduğunu o zaman anladı.

“Dagny, bunu düşünme. Çektiğim hiçbir acıyı özür olarak kullanacak değilim. Hangi sebeple olursa olsun, ne yaptığımı biliyordum ve seni çok incittim. Bunu telâfi edebilmek için bana yıllar gerekecek.” Dagny onun ne demek istediğini

anlamıştı.Deminki öpücüğün neyin itirafı olduğunu da artık biliyordu. Francisco devam etmekteydi: “Benim neyi söylemediğimi unut. Sana söyleyeceğim tüm şeyler arasında, en son söyleyeceğim o.” Ama gözleri, gülümseyişi, parmaklarıyla bileğini kavrayışı, onu yine de, kendisi istemese de söylüyordu. “Çok çektin, hiç çekmemen gereken o işkencelerin açtığı yaraların tümüyle sağalması için de, daha anlamayı öğrenmen gereken çok şey var. Şu anda en önemli olan, artık iyileşmek üzere serbest kalmış olman. İkimiz de özgürüz. Yağmacılardan kurtulmuş durumdayız. Onların ulaşamayacağı yerdeyiz.”

Dagny cansız bir sesle, “Ben de buraya onun için geldim” dedi. “Anlamaya çalışmak için. Ama anlayamıyorum. Dünyayı yağmacılara teslim etmek bana canavarca işlenmiş bir suç gibi görünüyor. Onların yönetimi altında yaşamak da öyle. Ne vazgeçebilirim ne de geri dönebilirim. Ne çalışmadan yaşayabilirim ne de köle olarak çalışabilirim. Ben her zaman, her türlü mücadele pes etmekten iyidir, diye düşünmüşümdür. Onlarla savaşmamız gerekirken bırakıp gitmekte haklı olduğumuzdan emin değilim. Ama savaşmanın da yolu yok. Gidersek, teslim olmuşuz demektir. Ama kalırsak da teslim olmuşuz demektir. Artık neyin doğru olduğumu bilemiyorum.”

“Kendi yaklaşımını kontrol et, Dagny. Çelişki diye bir şey yoktur.”

“Ama bir cevap bulamıyorum. Seni böyle yaptın diye suçlayamam, ama hissettiğim şey dehşet. Hem hayranlık, hem dehşet. Sen d’Anconia’ların vârisisin. Tüm atalarını aşabilecek olan mucizesin. Bu benzersiz yeteneğini bir yıkıma yöneltiyorsun. Ben de...kıtayı bir uçtan bir uca geçen demiryolu salaklar elinde çökerken, gelmiş burada taşlarla

oynuyor, kayaları taşıyorum. Oysa seninle ben dünyanın kaderini çizen insanlardık. Eğer dünya bu hâle gelebilmişse, olup bitenler bizim suçumuz olmalı. Ama ne hata yaptığımızı göremiyorum.”

“Evet, Dagny, bu, bizim kendi suçumuzdu.”

“Yeterince çok çalışmadığımız için mi?”

“Aşırı çalıştığımız ve emeklerimizi ucuza verdiğimiz için.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Dünyanın bize asıl borçlu olduğu şeyi hiçbir zaman talep etmedik, en iyi ödülümüzün en kötülere gitmesine göz yumduk. O yanlış, yüzyıllar önce yapıldı. Sebastian d’Anconia tarafından, Nat Taggart tarafından, dünyayı besleyen, ama karşılığında kendisine teşekkür edilmeyen her insan tarafından yapıldı. artık neyin doğru olduğunu bilemiyorsun, öyle mi? Dagny, bu savaş maddesel mallar üstüne bir savaş değil. Manevi bir kriz bu. Dünyanın şimdiye kadar karşılaştıklarının en kötüsü ve en sonuncusu. Bizim çağımız, yüzyıllar sürmüş kötülüklerin doruğu. Biz zekâ sahibi insanlar bunu kesinlikle sona erdirmeli, ya da bu uğurda canımızı vermeliyiz. Tabiî bu, kendi suçumuzdu. Biz dünyanın servetini ürettik, ama ahlâkî kuralları kaleme alma işini düşmanlarımıza bıraktık.”

“Ama biz onların kurallarını hiçbir zaman kabul etmedik. Hep kendi standartlarımıza göre yaşadık.”

“Evet...ve fidyesini de ödedik! Maddi ve manevi fidye. Nakit verdik, düşmanlarımız hak etmedikleri hâlde aldılar. Onurlar bahşettik, hak bizimdi ama almadık. Buydu işte suçumuz. Vermeye istekli oluşumuzdu. Hem insanları biz sağ tuttuk, hem de bizden nefret edip bizi mahvetmek isteyenlere tapmalarına izin verdik. Beceriksizliğe ve gaddarlığa,

kazanılmamış şeyleri alanlara ve dağıtanlara tapmalarına izin verdik. Günahlarımız için değil, sevaplarımız için verilen cezaları kabul etmekle, kendi kurallarımıza ihanet etmiş olduk, onların kurallarını mümkün kıldık. Dagny, onlarınki adam kaçırıp fidye isteyenlerin ahlâkı. Senin sevap sevgini rehine olarak kullanıyorlar. Çalışabilmek ve üretebilmek için her şeye razı olacağını biliyorlar, çünkü sen bunun insanoğlunun en yüce ahlâkî amacı olduğunu biliyorsun. İnsanın bunsuz var olamayacağını biliyorsun. Senin sevap aşkın, hayat aşkın oluyor. Senin her yükü sırtlayacağını biliyorlar. Sevgin uğruna hiçbir çabadan yüksünmeyeceğini biliyorlar. Dagny, düşmanların seni, senin kendi gücünle yeniyor. Tek silahları senin cömertliğin ve senin dayanma gücün. İtirazsız vericiliğin, senin üzerindeki tek güçleri. Bunu biliyorlar. Ama sen bilmiyorsun. Tek korkuları, senin bunu keşfetmen. Onları anlamayı öğrenmen gerek. Anlayana kadar kurtulamazsın onlardan. Ama kurtulunca öyle haklı bir öfkeye kapılacaksın ki, Taggart Transcontinental'ın her bir rayını...onlara hizmet ettirmektense kendi elinle patlatmayı isteyeceksin!"

"Ama onlara bırakmak!" diye inledi Dagny. "Terk etmek...Taggart Transcontinental'ı terk etmek...hem de sanki...sanki yaşayan bir kişiymiş gibi olduğu hâlde."

"Öyleydi. Artık değil. Bırak onu onlara. Nasılsa işlerine yaramayacak. Bırak gitsin. Bizim ihtiyacımız yok ona. Yenisini yapabiliriz. Onlar yapamaz. Biz onsuz da sağ kalırız. Onlar kalamaz."

"Ama bizim...terk edecek, pes edecek duruma düşmemiz...!"

"Dagny, insan ruhunu öldürenler bizi 'materyalist' diye damgalasa da, maddi varlıkların ne kadar değersiz olduğunu

en iyi biz biliriz, çünkü onların değerini ve anlamını yaratan biziz. Bizim çok daha değerli şeyleri diriltmek uğruna kısa bir süre için onları gözden çıkarmamızdan bir zarar gelmez. Demiryolları, bakır madenleri, çelik fabrikaları ve petrol kuyuları beden, ama biz ruhuz. Onlar kalbimiz gibi gece gündüz çalışıyor, insanın hayatı sürüyor. Ama bu ancak onlar bizim bedenimizin bir parçası olarak kaldığı sürece mümkün. Bizim başarımızın ifadesi, ödülü, malı oldukları sürece. Biz olmadık mı, onlar birer ceset, ürünleri de zehir. Besin değil. İnsanları yağmacı sürülerine dönüştüren bir tür zehir. Dagny, eğer kendi gücünün yapısını anlarsan, çevrende gördüğün paradoksu da anlarsın. Senin mala mülke bağımlılığın yok. Onlar sana bağımlı. Sen yaratıyorsun onları. Üretimin tek aracı senin elinde. Sen nerede olursan ol, yine de üretebilirsin. Ama yağmacılar...kendileri de söylüyor, çaresizler, sürekli ve umutsuzcasına ihtiyaç içindeler ve maddenin kör insafına terk edilmiş durumdalar. Neden bu itiraflarına inanmıyorsun? Demiryollarına, fabrikalara, madenlere, motorlara ihtiyaçları var, çünkü bunları kendileri yapamaz ve çalıştıramazlar. Sen olmazsan, demiryolu onların ne işine yarar? Kim sağladı dağılmamasını onun? Kim canlı tuttu? Tekrar tekrar kim kurtardı? Ağabeyin James mi? Kim besledi onu? Yağmacıları kim besledi? Onların silahlarını kim üretti? Seni esir etme olanağını onlara kim verdi? Sarsak beceriksizlerin deha ürünleri üzerinde kontrol hakkını ellerinde tutması gibi olmayacak bir şeyi kim mümkün kıldı? Senin düşmanlarını kim destekledi, zincirlerini kim taktı, başarılarını kim mahvetti?”

Dagny’yi ayağa fırlatan hareket sessiz bir çığlık gibiydi. Francisco da yaydan fırlar gibi kendini ayakta buldu, acımasız bir zafer sesiyle devam etti:

“Anlamaya başlıyorsun, değil mi? Dagny! O demiryolunun iskeletini bırak onlara. Paslı rayları, çürümüş makasları, kof lokomotifleri bırak...ama zihnini bırakma onlara! Sakın aklını bırakma! Dünyanın kaderi bu karara bağlı!”

Radyodaki spikerin sesi, senfoninin notaları arasından panik içinde duyuldu. "Bayanlar, Baylar, özel bir haber bülteni için yayınımızı kesmek zorundayız. Sabaha karşı tarihimizin en büyük demiryolu kazası meydana geldi. Taggart Transcontinental’ın ana hattı üzerinde, Winston, Colorado’daki ünlü Taggart Tüneli çöktü!”

Dagny’nin çığlığı sanki o tünelin karanlıklarında çınlıyor gibiydi. Yayının sonuna kadar o ses Francisco’nun içinden çıkmadı. İkisi birlikte kulübeye dalmış, birbirine denk bir korku içinde, kalakalmalardı. Dagny’nin gözleri radyoda, Francisco’nun gözleriyse Dagny’deydi.

“Olayın ayrıntıları, Taggart’ın lüks treni Comet’ın ateşçisi Luke Beal’den alınmıştır. Kendisi bu sabah tünelin batı kapısında, baygın durumda bulunmuştur ve görünüşe göre felaketten tek sağ kurtulan kişidir. Olay henüz tam netliğe kavuşmamış olmakla birlikte, güvenlik kurallarının şaşırtıcı biçimde ihlali sonucu, San Francisco seferi için batı yönünde ilerleyen Comet’ın tünele kömürlü bir lokomotife bağlanmış olarak gönderildiği anlaşılmaktadır. Kayalık dağlarının zirveleri altında, sekiz mil boyundaki Taggart Tüneli, çağımızda eşi görülmemiş bir mühendislik başarısı sayılmaktadır. Yapımı, Nathaniel Taggart’ın torunu tarafından, dumansız dizel-elektrik lokomotiflerinin temiz çağında gerçekleştirilmiştir. Tünelin havalandırma sistemi, kömür yakan lokomotiflerin ağır dumanlarına dayanacak biçimde tasarımlanmış değildir, kuruluşun bu bölgede çalışan

her elemanı da, bu tür bir lokomotifin çektiği bir trenin tünele girmesi hâlinde trendeki herkesin dumandan boğularak öleceğini çok iyi bilmektedir. Ama yine de Comet'in o tünele kömürlü lokomotifle girmesine izin verilmiştir. Ateşçi Beal'a göre, dumanın etkileri, tren tünelin içinde üç mil kadar ilerlediğinde hissedilmeye başlamıştır. Makinist Joseph Scott bir an önce tehlikeden kurtulmak için hızı arttırmış, ama eski lokomotif, çektiği trenin ağırlığı ve çıkmakta olduğu yokuşun eğimi nedeniyle hızlanamamıştır. Makinistle ateşçi giderek yoğunlaşan dumanlar içinde hızı ancak saatte kırk mile çıkarabilmişlerdir. O sırada bir yolcu, besbelli boğulma telaşıyla, tehlike freninin ipini çekmiş, bu anî duruş lokomotifin hava hortumunu koparmış, tren bir daha harekete geçememiştir. Vagonlardan çığlıklar duyulmuş, yolcular camları kırmaya başlamışlardır. Makinist Scott lokomotifi çalıştırmak için delice çaba göstermiş, ama dumanların etkisiyle olduğu yere yığılmıştır. Ateşçi Beal lokomotiften atlayıp koşmaya başlamıştır. Patlama sesi duyulduğunda, tünelin batı kapısını görebildiğini söylemekte, ondan sonra da başka bir şey hatırlayamamaktadır. Hikâyenin geri kalanı, Winston İstasyonu'nda çalışan elemanlardan derlenmiştir. Görünüşe göre, batıya gitmekte olan özel askeri marşandizde bol miktarda patlayıcı madde bulunmaktadır. Bu trene, Comet'in aynı hat üzerinde, biraz ilerde olduğuna dair herhangi bir uyarı yapılmamıştır. Her iki tren de rötarlı olduklarından, program dışı ilerlemektedirler. Anlaşıldığına göre, tünelin sinyal sistemi bozuk olduğundan, askeri trene, sinyallere bakmadan ilerlemesi söylenmiştir. Hız kurallarına rağmen, havalandırma sisteminin sık sık bozulması yüzünden tünele giren her trenin mümkün olan en yüksek hızda seyrettiği söylenmektedir. Comet'in tüneldeki keskin virajın

biraz ilerisinde durmuş olduğu, o sırada içindeki herkesin ölmüş olması gerektiği düşünülmektedir. Virajı saatte seksen millik bir hızla dönen askeri trenin makinistinin, az önce Comet yola çıkarken pırıl pırıl ışıklı olan son vagon sahanlığını vaktinde görüp göremediği bilinememektedir. Saptanabildiği kadarıyla askeri marşandiz Comet'e çarpmıştır. Çarpan trendeki kargonun patlaması, beş mil ötedeki bir çiftlik evinin camlarını kırmış, tünelden çöken kaya yığını nedeniyle de kurtarma ekipleri her iki yönden gösterdikleri tüm çabalara rağmen, henüz trenlere üç milden fazla yaklaşamamışlardır. Sağ kurtulan bulunacağı tahmin edilmediği gibi, Taggart Tüneli'nin bir daha onartabileceği de sanılmamaktadır."

Dagny hiç hareketsiz duruyordu. Sanki çevresindeki odayı değil de, Colorado'daki sahneyi görmekteydi. Bir anda harekete geçtiğinde, bir krizin etkisindeymiş gibiydi. Uyurgezerlere özgü bir tutku içinde, olduğu yerde dönüp el çantasını yakaladı, var olan tek nesne oymuş gibi sapına sarıldı, kapıya atıldı, fırlayıp koşmaya başladı.

"Dagny!" diye bağırdı Francisco. "Geri dönme!"

Bu ses ona hiç ulaşamadı. Sanki Francisco Colorado'daki dağların ardından, kilometrelerce uzaktan seslenmekteydi.

Francisco onun peşinden koşmaya başladı, yetişti, onu iki dirseğinden yakaladı, "Geri dönme!" diye bağırdı. "Dagny! Kutsal bildiğin her şey adına, geri dönme!"

Dagny ona hiç tanımıyormuş gibi bakıyordu. Fiziksel güce kalsa, Francisco onun kol kemiklerini hiç çabasız kırabilirdi. Ama Dagny canını kurtarmaya çalışan bir hayvanın gücüyle kendini kurtardı, bir an için Francisco'nun dengesini bozdu. O kendini toparladığında, Dagny'nin yamaçtan aşağı, olanca hızıyla koşmakta olduğunu gördü.

Kendisi Rearden fabrikasında alarmın sesini duyduğunda nasıl koştuysa, tıpkı öyle. Aşağı yola bıraktığı arabasına yaklaşmıştı bile.

***

İstifa mektubu masada, önünde yatıyor, James Taggart, içi nefretle dolu, o mektuba bakıyordu. Sanki düşmanı o kâğıttı. Üzerindeki sözler değil de, o sözlere kesinlik veren kâğıda mürekkep. Zaten düşüncelerle kelimeleri hep kesinlikten uzak sayardı, ömrü boyunca hep biçimsel somutluktan kaçınmaya çalışmıştı. Bir taahhüt demekti o.

İstifa etmeye karar vermemiş olduğunu düşündü. Yani gerçek anlamda karar vermemişti. Mektubu dikte edişi, kendi deyimiyle, “ne olur ne olmaz” diyeydi. Bir tür savunma aracı olarak görüyordu mektubu. Henüz altına imzasını atmamıştı.Bu da kendini, kendi savunma aracından korumak içindi. Nefrete gelince, durumu bu şekilde sürdüremeyeceğini hissetmesine yol açan şey her neyse, ona yönelikti.

Felaketin haberini sabah sekizde almış, ofisine öğlenden önce gelmişti. Bildiği nedenlerden kaynaklanan, ama ömrünce hep bilmemeye çaba gösterdiği bir içgüdü, bu sefer orada olması gerektiğini söylüyordu ona.

Oynamasını çok iyi bildiği oyunda işaretli kartları saydığı adamların hiçbiri ortada yoktu. Clifton Locey, kalp rahatsızlığı geçirmekte olduğunu, rahatsız edilemeyeceğini söyleyen doktorun koruyucu kanatları altına saklanmıştı. Kendi yardımcılarından birinin dün akşam Boston’a gittiği, diğerinin de son anda, varlığından kimsenin haberdar olmadığı babasının ölüm yatağı başına çağrıldığı söylenmekteydi. Baş mühendisin evi cevap vermiyordu. Halkla ilişkilerden sorumlu başkan yardımcısına da ulaşılamıyordu.

Taggart ofisine doğru giderken yolda gazetelerin kara manşetlerini görmüştü. Koridorda ilerlerken radyodaki spikerin sesini duydu. Karanlık köşe başlarında duyulabilecek türden bir ses. Demiryollarının bir an önce devletleştirilmesi için çığlıklar atan bir ses.

Koridorlardan ayakkabıları ses çıkararak geçiyor, geldiğinin duyulmasını istiyor, ama hızla ilerliyor, çünkü kimsenin kendisini durdurmasını istemiyordu. Odasının kapısını kilitledi, sekreterine telefon bağlamamasını, gelenleri içeri almamasını emretti, soran herkese Bay Taggart'ın meşgul olduğunu söyleme talimatı verdi.

Sonra masasına oturdu. Bomboş bir korkuyla başbaşaydı. Sanki yeraltında bir hücreye kilitlenmişti de, o kilit hiçbir zaman açılamayacaktı. Bir yandan da kendini tüm kent halkının karşısında savunmasız görmekten korkuyor, umarım kilit sonsuza kadar açılmaz diye dua ediyordu. Burada, ofisinde olmalıydı. Öyle gerekiyordu. Burada böyle boş boş oturup beklemek zorundaydı. Bilinmeyen şeyin üstüne gelmesini, ne yapacağım belirlemesini bekleyecekti. Korkusu da iki yönlüydü. Kim gelecek, diye korkuyordu, o bir...bir de, ya hiç kimse gelmez, hiç kimse ona ne yapacağını söylemezse diye korkuyordu.

Dış ofisten duyulan telefon zilleri sanki birer imdat çığlığıydı. Hain bir zafer duygusuyla kapıya doğru bakarken, bunca sesin ufak tefek sekreteri tarafından savuşturulabilmesi karşısında memnundu. Çelimsiz bir delikanlıydı sekreteri. Hiçbir üstün becerisi olmasa bile, bir şeylerden kaçınma konusunda büyük bir beceriye sahipti. Bu becerisini, esnek tiplerin o gri, lastiksi ustalığıyla uygulardı. Sesler Colorado'dan geliyor, diye düşündü Taggart. Sistemin her

köşesinden geliyordu. Bu binanın her odasından geliyordu. O sesleri duymak zorunda kalmadığı sürece güvende sayılırdı.

Duyguları içinde sımsıkı bir yumak olmuştu. Taggart sistemini çalıştıran insanlar o sıkışık yumağı delemiyordu. Bütün çalışanlar, püskürtülmesi gereken, zekâyla alt edilmesi gereken düşmanlardı. Ama asıl keskin korkular, Yönetim Kurulu üyelerini düşündüğünde beliriyordu. İstifa mektubuna gelince, o yangın çıkışıydı. O zaman yangına sıkışan onlar olacaktı. Tabiî, korkuların asıl en keskini Washington'dakilere yönelik olanıydı. Onlar ararsa cevap vermek zorunda kalacaktı. Ama Washington aramıyordu.

Korkusu spazmlar hâlinde geliyordu. Arada sırada geliyor, ağzının kurumasına yol açıyordu. Bu kadar korktuğu şeyin ne olduğunu bilmiyordu. Ama bunun, radyodaki spikerin tehdidi olmadığından emindi. O sesi duyduğunda hissettiği şey daha çok, korkmayı beklediği için hissettiği bir korku gibiydi. Görev-korku. Mevkiiyle bağlantılı bir şey. Pahalı takım elbiseler ve öğle yemeğinde yapılan konuşmalar gibi bir şey. Ama daha altta sinsi bir umut vardı. Hızlı ve kurnaz. Hamamböceğinin rotası gibi. Eğer tehdit gerçekleşirse her şey çözümlenirdi. Şu mektubu bile imzalamaktan kurtulurdu. Artık Taggart Transcontinental'ın Başkanı o olmazdı...ama başka kimse de olmazdı...hiç kimse olmazdı.

Gözünü masaya dikmiş, oturuyordu. Gözlerini de, zihnini de odaklamıyor, bulanık tutmaya çalışıyordu. Sanki bir sis havuzuna batmıştı, o sisin hiçbir nihaî biçime girmemesi için çaba gösteriyordu. Var olan şeyin kimliği olurdu. Kimlik tanımamakla, o şeyin var olmasını önlüyordu.

Colorado'daki olayları incelemedi, bunun sebeplerini anlamaya çalışmadı, sonuçlarını tartmadı. Hiç düşünmedi. O

sıkışık yumak göğsünde fiziksel bir ağırlık gibiydi. Onu her türlü düşünme sorumluluğundan kurtarıyordu. Nefretti o yumak. Onun tek cevabı nefretti. Tek gerçekti nefret. Hedefi, yönü, başı ve sonu olmayan bir nefret. Evrene karşı, bir hak olarak, bir absolü olarak nefret.

Sessizliğin içinde telefon zilinin çığlıkları duyulmaya devam ediyordu. Bu yardım çağrılarının kendisine yönelik olmadığını, biçimini çaldığı bir kimliğe yönelik olduğunu biliyordu. Çığlıklar o biçimi koparıp alıyordu ondan. Çığlıklar sanki ses değildi de, kafasına inen darbelerdi. Yavaş yavaş nefretin hedefi de biçimlenmeye başlıyordu. Bir anda içindeki yumak patladı, onu bir kör gibi harekete geçirdi.

Odasından fırladı, çevredeki tüm suratlara meydan okuyarak, koridorlarda koşarak, İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı'nın ofisine yöneldi.

Ofisin kapısı açıktı. Boş masanın ötesindeki pencereden gökyüzü görünüyordu. Neden sonra, dış odadaki elemanları gördü. Eddie Willers'ın sarı saçları, salonun köşesindeki cam bölmede görünmekteydi. James Taggart amaçlı adımlarla dosdoğru Eddie Willers'a yürüdü, cam kapıyı tutup açtı, eşikte dikilip herkesin duyacağı bir sesle haykırdı:

"Bayan Taggart nerede?"

Eddie Willers yavaşça ayağa kalktı, yüzünde garip bir merakla Taggart'a baktı. Gözlemlediği onca gariplikten sonra bu da yeni bir gariplikmiş gibi. Cevap vermedi.

"Nerede o?"

"Sana söyleyemem."

"Bana bak, inatçı küstah, şimdi seremonilerin sırası değil! Beni onun nerede olduğunu bilmediğine inandırmaya çalışıyorsan, sana inanmıyorum. Biliyorsun ve bana söyleyeceksin...yoksa seni Birleştirme Kurulu'na rapor

ederim! Biliyor diye yemin ederim...uğraş bakalım, bilmediğini kanıtlayabilecek misin!” Eddie cevap verirken sesinde hafif bir şaşkınlık vardı. “Bilmediğimi hiçbir zaman iddia etmedim, Jim. Biliyorum. Ama sana söylemem.”

Taggart’ın çığlığı, yanlış hesap yapanların çaresizliğini yansıtan tiz bir sesti: “Ne söylediğinin farkında mısın?”

“Elbette farkındayım.”

“Şu tanıkların önünde tekrarlar mısın?”

Eddie sesini biraz yükseltti. Bağırmaktan çok, net ve tane tane konuştu: “Nerede olduğunu biliyorum. Ama sana söylemem.”

“Bir kaçağın suç ortağı olduğunu mu itiraf ediyorsun?”

“Adına öyle demek istiyorsan, öyle olsun.”

“Ama bu bir suç! Ulusa karşı bir suç? Bunu bilmiyor musun?”

“Hayır.”

“Yasaya aykırı!”

“Evet.”

“Ulusal acil durum içindeyiz! Sır saklamaya hakları yok! Hayatî bilgileri saklıyorsun! Ben bu demiryolunun başkanıyım! Söylemeni emrediyorum! Emre itaatsizlik edemezsin! Hapislik suç bu! Anlıyor musun?”

“Evet.”

“Red mi ediyorsun?”

“Ediyorum.”

Yılların eğitimi Taggart’a, bakmıyormuş gibi göründüğü hâlde çevresini izlemeyi öğretmişti. Elemanların ifadesiz çehrelerini görebiliyordu. Kendi müttefiki değildi bu insanlar. Her yüzde bir umutsuzluk vardı, bunun tek istisnası Eddie Willers’dı. Taggart Transcontinental’ın ‘feodal serfi, felaketten etkilenmemiş tek kişi gibi görünüyordu. Taggart’a

bakışı, çalışkan öğrencinin karşısına incelemek istemediği bilgiler çıkmış gibiydi.

Taggart, “Kendinin bir hain olduğunu görmüyor musun?” diye haykırdı. Eddie alçak sesle, “Kime karşı?” dedi.

“Halka karşı! Bir kaçağı korumak ihanettir! Ekonomik ihanettir! İnsanları beslemek en önde gelen görevin senin! Tüm merciler öyle diyor! Sen bilmiyor musun? Sana neler yapacaklarını göremiyor musun?”

“Sen bunun umrumda bile olmadığını göremiyor musun?”

“Ya, öyle mi? Bunu Birleştirme Kurulu’na söylersin! Bunca tanığım var, Sen dedin ki...”

“Tanıkları boş ver, Jim. Onları köşeye sıkıştırmaya kalkma. Ben tüm dediklerimi yazar, altına imzamı atarım, sen de kurula götürürsün.”

Taggart’ın birden patlayan sesini duyan, suratına tokat yedi sanırdı: “Sen kim oluyorsun da devlete karşı geliyorsun? Kimsin sen, sefil ofis faresi! Kimsin de ulusal politikaları sorguluyor, kendi fikirlerini geliştiriyorsun? Senin fikirlerine, isteklerine, o sevgili vicdanına aldırış etmeye bu ülkenin vakti mi var sanıyorsun? Dersini alacaksın...hepiniz alacaksınız! Şımarık, disiplinsiz, iki paralık memurlar sizi! Haklarınız çok önemliymiş gibi kibirlenen şımarıklar! Bugünlerin Nat Taggart’ın günü olmadığını öğreneceksiniz!”

Eddie hiçbir şey söylemedi. Bir an öylece durdular, masanın iki yanından birbirlerine baktılar. Taggart’ın yüzü korkuyla çarpılmış, Eddie’ninkiyse ciddi ama huzurluydu. James Taggart, Eddie Willers’m varlığına inanıyordu, ama Eddie Willers, James Taggart gibi birinin var olabileceğine hiç inanamıyordu.

“Bu ulus senin ya da onun isteklerine aldırır mı sanıyorsun?” diye bağırdı Taggart. “Geri dönmek onun

görevi! Çalışmak onun görevi! Çalışmak isteyip istemediğinden bize ne? İhtiyacımız var ona!”

“Öyle mi, Jim?”

Bir korunma içgüdüsü, Eddie Willers’ın bu değişik, yumuşak sesli sorusu karşısında Taggart’ın gerilemesine yol açtı. Ama Eddie onu izlemedi. Masasının arkasında durmayı sürdürdü. İşyeri nezaketi kurallarına uyuyordu.

“Onu bulamazsın,” dedi. “Geri dönmeyecek. Dönmeyeceğine memnunum. İster açlıktan öl, ister demiryolunu kapat, ister beni hapse atar, ya da vurdur beni...ne önemi var? Onun nerede olduğunu sana söylemem. Tüm ülkenin çöktüğünü görsem bile yine söylemem. Onu bulamazsın. Sen hiç...” Dış kapının açılma sesine döndüler, Dagny’yi kapının eşiğinde gördüler. Üzerinde buruşuk bir basma elbise vardı. Saçları saatlerce araba sürmekten dağılmıştı.Bir an durup çevresine bakındı, sanki nerede olduğunu algılamaya çalıştı, ama gözlerinde, çevredekileri tanıdığına dair bir ifade belirmedi. Gözleri yalnızca odayı şöyle bir dolaşmış, adetâ fiziksel nesnelerin çabucak bir envanterini çıkarmıştı.Yüzü onların hatırladığı yüz değildi. Yaşlanmıştı. Çizgiler belirmiş değildi yüzünde. Ama insafsız bir sertlik dışında tüm ifadeleri yok olmuştu.

Yine de odadaki ilk tepki, şaşkınlıktan bile önce beliren tepki, bir rahatlamaydı. Hepsinin yüzünde o ifade vardı, bir tek Eddie Willers dışında. Bir saniye önce çok sakin olan Eddie Willers şimdi masasına çöküp başını eğmişti. Hiç ses çıkarmıyordu, ama omuzlarını sarsan hareketler hıçkırıklardan kaynaklanıyordu.

Dagny’nin yüzünde çevresindekileri tanıdığına dair hiçbir ifade yoktu. Selam da yoktu. Sanki buradaki varlığı kaçınılmaz bir şeydi ve hiçbir söze gerek yoktu. Dosdoğru

kendi odasının kapısına yürüdü, sekreterinin masası önünden geçerken, iş mekaniğinin tipik sesiyle, ne nazik ne de kaba bir ifadeyle, “Eddie'ye içeri gelmesini söyleyin,” dedi.

İlk kıpırdayan James Taggart oldu. Sanki onu gözden kaybetmekten korkuyor gibiydi Peşinden koşarak bağırdı: “Çarem yoktu!” Sonra cam bedenine geri geldi Onun kendi türündeki canı! Tekrar bağırdı: “Senin suçundu! Sen yaptın! Suçlusu sensin! Gittiğin için oldu!”

Ağzından çıkan çığlığın, kendi kulaklarında çınlayan bir hayal olup olmadığını merak etti. Dagny’nin yüzü ifadesizliğini koruyordu. Ama Dagny durmuş, ona dönmüştü. Sanki ses ona ulaşmış, ama kelimeler ulaşmamış, zihinsel iletişim ulaşmamış gibi bir hâli vardı. Taggart bir an için, kendini hiç yokmuş gibi hissetmeye fena hâlde yaklaştı.

Derken Dagny’nin yüzündeki belli belirsiz değişimi gördü. Yalnızca orada bir başka insanın varlığının bilinçlendirilmesi. Ama Taggart’a değil, onun arkasında bir yere bakıyordu. Taggart geri dönüp baktı, Eddie'nin yaklaşıp ofise girmekte olduğunu gördü,

Eddie’nin gözlerinde gözyaşı izleri vardı, ama bunu saklamaya çalışmıyordu. Dimdik duruyordu. Sanki gözyaşı ya da başka bir utanç, Dagny için olduğu kadar kendisi için de önemsizdi.

Dagny, “Ryan’ı ara, benim burada olduğumu söyle, sonra bana bağla,” dedi. Ryan, Merkez İstasyonu’nun Genel Müdürü'ydü.

Eddie hemen cevap vermemekle ona önce bir uyarıda bulundu, sonra tıpkı onunki kadar dengeli bir sesle, “Ryan gitti, Dagny,” dedi. “Geçen hafta ayrıldı.”

Taggart’ın farkında değillerdi. Tıpkı etraftaki mobilyaların farkında oldukları gibi. Dagny ona odasından defolmasını

söyleyecek kadar bile önem vermemişti. Taggart kaslarına söz geçirebileceğinden emin olamayan bir felçli gibi, gücünü zorlukla topladı, süzülerek odadan çıktı. Ama ilk ne yapması gerektiğinden kesinlikle emindi. İstifa mektubunu yırtmak üzere telaşla kendi odasına ilerledi.

Dagny onun çıktığını da fark etmedi. Gözleri Eddie'deydi. "Knowland burada mı?" diye sordu.

"Hayır. Gitti."

"Andrews?"

"Gitti"

"McGuire?"

"Gitti."

Sonra onun nasılsa soracağından emin olduğu isimleri kendiliğinden saymaya başladı. Şu anda en çok ihtiyaç duyulacak adamlar. Hepsi şu son bir ay içinde istifa etmiş, kayıplara karışmışlardı. Dagny hiç şaşkınlık ya da duygu belirtisi göstermeden dinledi. Sanki umutsuz bir savaşta hayatını kaybedenlerin listesini dinliyordu. Nasılsa herkesin öleceği, kimlerin ilk olduğunun bir önem taşımadığı bir savaşta.

Eddie sustuğunda Dagny hiçbir yorumda bulunmadı, yalnızca, "Bu sabahtan beri ne yapıldı?" diye sordu.

"Hiçbir şey."

"Hiçbir şey mi?"

"Dagny, sabahtan beri burada hademenin biri emir verse, yine herkes dinlerdi. Ama hademeler bile biliyor ki günü geldiğinde, bu sabah ilk harekete geçen kişi, gelecekten de, bugünden de, geçmişten de sorumlu tutulacak. Zaten sistemi kurtaramaz. Daha birinci bölümü kurtardığı anda işini kaybeder, o kadar. Hiçbir şey yapılmadı. Her şey olduğu gibi durdu. Kıpırdayan bir şey varsa, kimsenin fark etmediği

yerlerde, durup durmayacağını bilemeyenlerden kaynaklanıyor, Bazı trenler istasyonlarda tutuluyor, bazıları yoluna devam ediyor, Colorado'ya varmadan önce durdurulmayı bekliyor. Yerel tren amirleri ne karar verirse, o oluyor. Aşağıdaki Terminal Müdürü bugün için tüm kıta aşan seferleri iptal etti. Bu geceki Comet de dahil. San Francisco'daki müdürün ne yaptığını bilmiyorum. Tek çalışan, kurtarma ekipleri. Tünelde. Henüz enkaza yaklaşamadılar bile. Bence hiç yaklaşamayacaklar."

"Terminal Müdürü'ne telefon aç, kıta aşan seferlerin hepsini hemen programa göre yola çıkarmaya başlamasını söyle. Bu geceki Comet'i de. Ondan sonra buraya gel."

Eddie döndüğünde Dagny masalardan birinin üzerine yaydığı haritalara eğilmişti. Konuşmaya başladığında Eddie de hızla notlar almaya koyuldu.

"Batıya giden trenlerin hepsini Kirby-Nebraska rotasına yönelt. Oradan güneye dönsünler, ikinci hattan Hastings'e, Kansas Western hattından Laurel-Kansas'a gitsinler. Jasper-Oklahoma'da Atlantic Southern'ın hattına geçip, batıya doğru Flagstaff-Arizona'ya kadar devam etsinler. Kuzey hattına geçip Flagstaff-Homedale üzerinden Elgin-Utah'a, kuzeye, Midland'a, Wa-satch Demiryolu'nun hattından Salt Lake City'ye girsinler. Wasatch Demiryolu terk edilmiş bir dekovildir. Onu satın al. Ray aralığını genişletip standart hâle getir. Sahipleri satmak yasa dışı diye korkarsa, iki kat para öde, hemen işi başlat. Laurel-Kansas ile Jasper-Oklahoma arasında hat yok. Üç mil. Elgin'le Midland-Utah arasında da hat yok. Orası beş buçuk mil.Rayları döşer. İnşaat ekipleri hemen başlasın. İşçi olarak kimi bulursan tut. Yasal ücretin iki katını öde. Üç kat öde. Ne isterlerse öde, vardiyalar çalıştır, işi bir gecede bitir. Ray için Winston-Colorado'daki, Silver

Springs-Colorado’daki, Leeds-Utah’daki, Benson-Nevada’daki yan hatları sök. Birleştirme Kurulu’nun yerel ajanları işi durdurmaya gelirse, güvendiğin yerel adamlarımıza yetki ver, onlara rüşvet versinler. O işlemleri muhasebeye yollama. Benim hesabımdan al. Ben öderim. Eğer anlaşmaya yanaşmayan bir ajana rastlarlarsa, Yönerge 10-289’un yerel tutuklamalara izin vermediğini, olayın genel merkeze getirilmesi gerektiğini, çalışmaları durdurmak için beni mahkemeye vermeleri gerektiğini söylesinler.”

“Bu doğru mu?”

“Nereden bileyim? Kim nereden bilebilir? Ama onlar düğümü çözüp canlarının istediği karara varana kadar bizim hatlar da bitmiş olur.”

“Anlıyorum.”

“Ben listelere bakıp, yerel adamlarımızdan hangilerini görevlendireceğini sana söylerim...hâlâ oradaysalar. Bu akşamki Comet, Kirby-Nebraska'ya varıncaya kadar hat da hazır olur. Kıta aşan seferlere otuzaltı saat kadar bir süre eklenecek, ama en azından kıta aşan seferler çalışıyor olacak. Sonra da söyle, eski dosyalardan eski haritaları çıkarıp bana getirsinler, Nat Taggart’ın torunu tüneli inşa etmeden önceki hat şebekemiz nasılmış, bakmak istiyorum.” “Ne?” Sesini yükseltmemişti, ama soluğunun böyle takılması, belli etmek istemediği duygularının ilk açığa çıkışıydı.

Dagny’nin yüzü değişmedi, ama sesindeki bir şey Eddie’yi anladığım ifade etti. Sitem değildi o şey. “Tünelden önceki eski haritalar. Geri dönüyoruz, Eddie. Umarım dönebiliriz. Hayır, tüneli yeniden onarmayacağız. Artık yapamayız zaten. Ama Kayalık dağlarını aşan eski yollar belli. Yenilenebilir. Tabiî ray bulmak zor olacak, döşeyecek adam bulmak da zor olacak. Hele de adam bulmak.”

Dagny hiçbir duygu belirtisi göstermemiş olsa bile, Eddie onun gözyaşı izlerini fark ettiğim, yanından dalgın geçmediğini baştan beri biliyordu. Dagny'nin davranışında bir şey seziyor, ama anlamını tam ifade edemiyordu. Edebilseydi, herhalde şöyle açıklardı: Biliyorum. Anlıyorum. Duygulara sahip olabilecek kadar özgür olsaydık, merhamet ve minnet duyardım, ama değiliz, Öyle değil mi, Eddie? Biz ölü bir gezegende yaşıyoruz. Ay gibi bir ver. Hareket etmek zorundayız, ama soluklanıp duygular hissetmek için duramayız, çünkü o zaman soluyacak hava olmadığını fark ederiz.

"Her şeyi harekete geçirmek için bugünümüz ve yarınımız var," dedi Dagny. "Yarın akşam Colorado'ya doğru yola çıkıyorum."

"Uçakla gitmek istiyorsan sana bir yerlerden bir uçak bulmam gerek. Senin uçak hâlâ tamirde. Gerekli parçaları bulamıyorlar."

"Hayır, trenle gideceğim. Hatları görmem gerek. Yarınki Comet'e binerim."

İki saat sonra, şehirlerarası telefon görüşmeleri arasındaki kısacık duraklama sırasında, demiryoluyla ilgisi olmayan ilk soruyu Eddie'ye sordu: "Hank Rearden'a ne yaptılar?"

Eddie gözlerini kaçamak bir hareketle uzaklara çevirmekte olduğunu fark edip vazgeçti. "Teslim oldu," diye karşılık verdi. "Armağan Sertifikası dedikleri şeyi son anda imzaladı."

"Ya." Bu seste şaşkınlık da, duygularını gizleme çabası da yoktu. Yalnızca sesli bir noktalama işaretiydi. Bir gerçeğin kabullenilişini işaretliyordu. "Quentin Daniels'dan haber aldın mı?"

"Hayır."

“Bana mektup ya da mesaj yollamadı mı?”

“Hayır.”

Dagny'nin neden korktuğunu tahmin edince, ona vermesi gereken bir başka haberi hatırladı. “Dagny, sen gideli tüm sisteme yayılan bir başka sorun daha var. Bir Mayıs’tan beri. Donan trenler.”

“Neler?!”

“Trenlerimiz hattın üzerinde ya da bir geçitte kalıveriyor. Bomboş yerde. Genellikle geceleri. Tüm mürettebat çekip gidiyor. Treni öylece bırakıp ortadan yok oluyorlar. Hiçbir zaman bir sebep gösterilmiyor, önceden haber de verilmiyor. Salgın gibi bir şey. Adamlara birdenbire bir şey oluyor, gidiveriyorlar. Kimse bir açıklama bulamıyor. Ama sanıyorum herkes anlıyor. Yönergenin yüzünden oluyor bunlar. Adamların protesto biçimi bu. Devam etmeye karar veriyorlar, ama bir an geliyor, artık dayanamıyorlar. Ne yapabiliriz o konuda?” Omuzlarını kaldırdı. “Aslında, John Galt kim?”

Dagny düşünceli bir tavırla başını salladı. Pek de şaşırmış görünmüyordu.

Telefon çaldı, sekreterin sesi, “Washington’dan Bay Wesley Mouch arıyor, Bayan Taggart,” dedi.

“Peki. Bağla.”

Wesley Mouch’un sesi, bir kokteyl düzenleyen ev sahibinin sesine benziyordu: “Bayan Taggart, yeniden sağlığınıza kavuştuğunuza o kadar memnun oldum ki, size şahsen hoş geldiniz demek istedim. Sağlığınızın çok uzun bir istirahat gerektirdiğini biliyorum, böyle korkunç bir acil durum karşısında yarıda kesip dönmekle gösterdiğiniz vatanseverlik de gerçekten makbule geçti. Gerekli göreceğiniz her adımda işbirliğimize güvenebileceğinizi

söylemek istedim. Tam işbirliği, yardım ve destek. Eğer bazı...özel imtiyazlara ve istisnalara ihtiyaç duyarsanız, derhal verileceğinden emin olun.”

Mouch arada ona bir şey söyleme fırsatı tanımak için küçük duraklamalar yaptıysa da, Dagny onun konuşmasını bitirmesine izin vermişti. Sonunda sessizlik yeterince uzayınca, “Bay Weatherby ile konuşmama izin verirseniz makbule geçer,” dedi.

“Tabiî, Bayan Taggart, ne zaman isterseniz...yani...hemen şimdi mi demek istiyorsunuz?”

“Evet. Hemen şimdi.”

Mouch anlamıştı.Ama yine de, “Peki, Bayan Taggart,” dedi.

Telefonda Bay Weatherby’nin tedbirli sesi duyuldu. “Evet, Bayan Taggart? Size nasıl bir yardımda bulunabilirim?”

“Patronunuza söyleyin, işi yeniden bırakmamı istemiyorsa, ki bırakmış olduğumu biliyor, bir daha beni asla aramasın ve benimle konuşmasın. Sizin grup bana bir şey söylemek istiyorsa, sizi yollasınlar, siz bana söyleyin. Sizinle konuşurum, ama onunla konuşmam. Sebebini sorarsa, Hank Rearden’ın bordrosundayken ona yaptıklarından ötürü olduğunu söyleyin. Başka herkes unutmuş olsa bile, ben unutmadım.”

“Ülkenin demiryollarına yardımcı olmak, benim her zaman görevim olmuştur, Bayan Taggart.” Görünüşe göre Bay Weatherby, duyduklarını duymuş olduğunu belirtecek bir taahhüde girmekten kaçınıyordu. Ama daha sonra alçak sesle bir soru sorarken sesine anî bir ilgi, tedbirli bir kurnazlık tonu gelmişti. “Doğru mu anlıyorum, Bayan Taggart, bundan böyle tüm resmi konularda ilerleme sağlamak için yalnızca benimle

görüşmek mi istiyorsunuz? Bunu politikanız olarak kabul edebilir miyim?”

Dagny’nin ağzından kısa, sert bir gülüş fırladı. “Öyle olsun,” dedi. “Beni kendi özel mülkünüz olarak kayda geçirebilir, özel nüfuz aracı olarak kullanabilir, Washington’da üzerimden nüfuz ticareti yapabilirsiniz. Ama bunun ne işinize yarayacağını bilemiyorum, çünkü ben o oyunu oynamayacağım. Karşılıklı ikramlar alıp verecek değilim. Kanunlarınızı hemen şimdi ihlal etmeye başlayacağım. Gücünüzün yettiğine inandığınız anda beni tutuklayabilirsiniz.”

“Sanırım yasalar hakkında çok eski fikirlere sahipsiniz. Bayan Taggart. Niçin kaskatı, ihlal edilmez yasalardan söz edelim ki? Modern yasalarımız esnektir ve...koşullara göre de yorumlanabilirler.”

“O hâlde hemen esnek olmaya başlayın, çünkü ben esnek değilim, demiryolu felâketleri de esnek değil.”

Telefonu kapadı, Eddie’ye döndü, fiziksel veri kadar kesin yorumunu söyledi: “Bizi bir süre rahat bırakacaklardır.”

Ofisindeki değişiklikleri fark etmemiş gibiydi. Nat Taggart'ın portresinin gitmiş olduğunu da, yeni getirilen cam masa üzerine Locey'nın kovdurttuğu bir dizi derginin kapağındaki ‘insanı’ konulu makale adlarını da,

Dinlemek, ama tepki vermemek üzere kurgulanmış bir makine gibi, Eddie’nin son aydaki teknik olaylarla ilgili anlattıklarını dinledi. Felâketin nedenlerine ilişkin Eddie’nin tahminlerini duydu. Bir sürü insanın telaşlı adımlarla ofisine girip çıkmasına, elleriyle gösterişli hareketler yapmasına dayandı. Eddie artık onu hiçbir şeyin etkilemediğine karar vermekteydi. Ama bir ara,Dagny odada dolaşa dolaşa, rayları döşemek için gereken malzemeleri, bunların kaçak olarak

nerelerden alınabileceğini dikte ederken, ansızın durdu, dergilere baktı. Başlıklar şöyleydi: "Yeni Sosyal Vicdan," "Yoksullara Karşı Görevlerimiz"Açgözlülüğe Karşı İhtiyaç." Dagny, Eddie'nin daha önce hiç görmediği anî bir patlamayla fiziksel gücünü kullandı, kolunun bir tek hareketiyle dergilerin tümünü masadan yere savurdu, sonra aynı ses tonuyla listeyi dikte etmeyi sürdürdü. Sanki zihninin işleyişiyle bedeninin gösterdiği şiddet arasında hiçbir bağ yoktu.

Akşama doğru kendini bir an için odasında yalnız bulduğunda, telefona uzanıp Hank Rearden'ı aradı.

Sekretere adını verdi, az sonra duyduğu sesten Rearden'ın telefona telaşla sarıldığını anladı. "Dagny?"

"Merhaba, Hank. Ben döndüm."

"Neredesin?"

"Ofisimdeyim."

Bir anlık sessizlikte onun söylemediği her şeyi duyar gibi oldu, sonra Rearden konuştu: "Herhalde sana ray dökmeye başlamak için birilerine rüşvet vermeye girişmem gerek."

"Evet. Mümkün olduğu kadar çok. Rearden Metal olmak zorunda değil. Ne olursa..." Bir anlık duraklama belki fark edilemeyecek kadar kısaydı, ama içinde bir düşünce gizliydi: Ağır çelikten önceki çağa dönüş sırasında Rearden Metal ray mı? Belki de artık içinden demir geçmiş ahşap raylara dönmek gerekecekti.

"Peki. Dagny, Rearden Metal'i onlara teslim ettiğimi biliyor musun? Armağan Sertifikasını imzaladım."

"Evet, biliyorum."

"Teslim oldum."

"Seni ben mi suçlayacağım? Kendim de teslim olmadım mı?" Rearden cevap vermedi. Dagny devam etti: "Hank,

bence dünyada tek tren ya da tek yüksek fırın kalmaması bile, onların umurunda değil. Buna önem veren sadece biziz. Bizi bu sevgimizi kullanarak elde tutuyorlar, biz de insan zekâsının işareti olarak son bir tekerin dönme şansı var oldukça dediklerini yapmayı sürdüreceğiz. Tekneyi yüzer durumda tutacağız. Boğulmakta olan bebeğimizi tutar gibi. Sonunda seller onu yutunca, biz de son tekerle, son mantık belirtisiyle birlikte batacağız. Ödediğimiz bedeli biliyorum, ama...artık bedel bir amaç değil.”

“Biliyorum.”

“Benim için korkma, Hank. Yarın sabaha kadar bir şeyim kalmaz.”

“Senin için hiçbir zaman korkmadım, sevgilim. Akşama görüşürüz.”

IX

ACISI, KORKUSU, SUÇLULUĞU OLMAYAN BiR YÜZ

Evindeki sessizlik ve eşyaların hareketsiz kusursuzluğu, bir ay önce bıraktığı gibiydi. Salona girdiğinde bunu görmek, içine bir rahatlamayla birlikte bir hüzün duygusu verdi Sessizlik, evindeki mahremiyetin, sahiplik unsurunun işaretiydi. Eşyaların hareket etmemiş oluşu da, kendisinin yakalayamadığı bir anı içlerinde tutmakta olduklarını gösteriyordu. Son bir ayın olaylarını geriye döndüremeyeceği gibi.

Pencerelerin dışında hâlâ biraz gün ışığı kalmıştı. Ofisten aslında niyet ettiğinden biraz daha erken çıkmıştı, çünkü sabaha kadar ertelenebilecek bazı işleri şimdiden yapmaya yetecek çabayı harekete geçirememişti. Bu bir yenilikti Dagny için. Ofisinden çok, kendisi evinde rahat hissetmesi de bir yenilikti.

Duşa girdi, upuzun, bomboş dakikalar boyunca suyun vücudundan akmasına izin verdi, ama esas üzerinden atmak istediği şeyin köy yolunun tozu değil de, ofisin etkisi olduğunu anladığı anda, hemen duşun altından çıktı.

Giyindi, bir sigara yaktı, salona yürüyüp pencerenin önünde durdu, kente baktı. Aynı günün sabahında kulübenin kapısında durup kırlara baktığı gibi.

Demiryolunda bir yıl daha geçirebilmek için canını verebileceğini söylediğini hatırladı. İşte dönmüştü. Ama

çalışmanın sevinci yoktu artık. Bu yalnızca verilen bir kararın duru, soğuk huzuruyla, inkâr edilen bir acının sükunetiydi.

Bulutlar gökyüzünü sarmış, aşağıdaki sokakları da sis perdesi altına almak üzere alçalmaktaydı. Sanki gökyüzü kenti kuşatıyordu. Manhattan Adası'nın tümü gözlerinin önündeydi. Görünmeyen bir okyanusa saplanmış üçgen bir biçim. Batmakta olan bir geminin burnuna benziyordu. Birkaç yüksek bina baca gibi dikilse de, geri kalanı grimsi mavi bulutlar içinde yok olup siliniyordu. Hepsi de böyle gittiler, diye düşündü. Okyanusa batan ışıklı kent Atlantis de, yok olan tüm diğer krallıklar da, insanoğlunun çeşitli dillerinde geriye hep aynı efsaneyi bırakarak, insanların gönlüne aynı özlemi ekerek, hep böyle yok olmuşlardı.

Bir ilkbahar akşamı köhne John Galt Ofisi'nde, karanlık arka yola bakan pencerenin yanındaki masasına serildiği gece olduğu gibi, kendi dünyasının hiçbir zaman ulaşamayacağı bir hayali görür gibi hissetti kendini...Sen -diye düşündü-hep sevip hiç bulamadığım sen, kim olursan ol, demiryolu hatlarının en ucunda görmeyi umduğum, dünyasını kurmak istediğim kentin sokaklarında varlığını hissettiğim sen...beni hareket hâlinde tutan sana olan sevgim...sana ulaşma, karşına çıktığım gün sana lâyık olma umudum. Şimdi artık seni hiçbir zaman bulamayacağımı biliyorum. Bu ulaşılacak ya da yaşanacak bir şey değil. Ama hayatımın geri kalanı yine de senin. Adını hiçbir zaman öğrenemeyeceğimi bile bile, senin adına devam edeceğim. Hiçbir zaman kazanamayacağımı bile bile hep sana hizmet etmeyi sürdüreceğim. Bir gün karşına çıkabilirsem sana lâyık olma isteğimi sürdüreceğim...hiç seninle karşılaşamayacağımı bile bile! Umutsuzluğu hiçbir zaman kabullenmemişti. Ama pencerede durup sis örtüsü

altındaki kente seslenirken, bu onun davet edilmemiş bir aşka kendini adayışının işaretiydi.

Kapı çalındı.

Dagny kayıtsız bir şaşkınlıkla, kapıyı açmak üzere döndü. Karşısında Francisco d'Anconia'yı gördüğü zaman, onun buraya geleceğini önceden bilmesi gerektiğini fark etti. İçinde ne bir şaşkınlık, ne de bir isyan vardı. Yalnızca güvenin getirdiği neşesiz huzur vardı yüreğinde. Başını ağır, kararlı bir hareketle kaldırıp onun karşısında durdu. Sanki ona, ayakta dikilmeyi seçtiğim ve açık yenle tek başına duracağını söylemeye çalışıyordu.

Francisco'nun yüzü ciddi ve sakindi. Mutluluk ifadesi yok olmuş, ama sosyete çapkının alaycılığı geri dönmemişti. Tüm maskeleri düşmüş gibi bir hâli vardı. Açık, disiplinli, amaçlı görünüyordu. Hareketinin dürüstlüğünü bilen, Dagny'nin bir zamanlar ondan beklediği görünüm içindeydi. Hiçbir zaman şu andaki kadar çekici görünmemişti. Dagny'nin bir anda kapıldığı duygu, onun kendisini terk etmiş bir erkek olmadığı, tersine, kendisinin terk ettiği bir erkek olduğu biçimindeydi.

"Dagny, şimdi bu konuyu konuşabilecek durumda mısın?"

"Evet...eğer istiyorsan. Gel içeri."

Francisco salona şöyle bir baktı.Dagny'nin eviydi burası. Francisco'nun daha önce hiç girmediği özel yeriydi. Sonra gözleri yine Dagny'nin gözlerine döndü. Dikkatle baktı ona. Dagny'nin davranışındaki o sessiz basitlik, Francisco'nun kendi amacı açısından mümkün olabilecek en kötü işaretti. Sanki küller serpilmişti, artık hiçbir acının kıvılcımı ateşlenemezdi. Oysa acı bile bir ateşin işareti olabilirdi.

"Otur, Francisco."

Kendisi onun karşısında ayakta duruyordu. Sanki saklayacak hiçbir şeyi olmadığını onun da görmesini

istiyordu. Yorgunluğunu bile saklamak zorunda değildi. Bugün için ödediği bedele aldırmıyordu.

“Seni artık durdurabileceğimi sanmıyorum,” dedi Francisco. “Seçimini yaptınsa, bitmiştir. Ama durdurulman için bir tek ihtimal bile kalmış olsa, o şansı denemek zorundayım.”

Dagny başını yavaşça iki yana salladı. “Kalmadı. Hem...neden, Francisco? Sen pes etmiş, vazgeçmişsin. artık benim demiryoluyla birlikte ya da demiryolundan ayrı batışım senin için neden bir önem taşısın ki?”

“Ben gelecekten vazgeçmedim.”

“Hangi gelecekten?”

“Yağmacıların yok olacağı, ama bizim yok olmayacağımız gelecekten.” “Eğer Taggart Transcontinental yağmacılarla birlikte yok olacaksa, o zaman ben de yok olurum.”

Francisco gözlerini ondan ayırmadı, cevap da vermedi.

Dagny tutkusuz sesiyle devam etti. “Onsuz yaşayabileceğimi sanmıştım. Olmuyor. Bir daha asla denemem. Francisco, hatırlıyor musun...ikimiz başlangıçta, tek günahın yaptığını kötü yapmak olduğuna inanmıştık. Ben buna hâlâ inanıyorum.” Sesinde ilk hayat belirtisi titredi. “Kenara çekilip o tünelde yaptıklarını seyredemem. Hepsinin kabullendiği şeyi ben kabullenemem...Francisco, ikimizin canavarca bulduğu şey bu işte! Felâketlerin alın yazımız olduğuna inanmak! Razı olmak, mücadele etmemek gerektiğine inanmak. Ben teslim olmayı kabul edemem. Çaresizliği kabul edemem. Elimi çekemem. İşletilecek bir tek demiryolu kalsa bile, ben işletirim onu.” “Yağmacıların dünyası yaşayabilsin diye mi?”

“Kendi dünyamın son parçası yaşayabilsin diye.”

“Dagny,” dedi Francisco yavaşça. “İnsanın işini neden sevdiğini bilirim. Trenleri çalıştırmanın senin için ne anlam ifade ettiğini de bilirim. Ama o trenler boş olsaydı, işletmezdin onları. Dagny, bir treni yürütmeyi düşündüğünde, gözünün önünde ilk canlanan şey nedir?”

Dagny kente baktı.“O faciada hayatını kaybetmiş olabilecek yetenekli bir insan, bir sonraki felâketten kurtulabilir. Ben önlerim. Keskin bir zekâsı, sınırsız ihtirası olan, kendi hayatına aşık olan biri...Biz ikimiz başlangıçta nasıl idiysek, öyle biri. Sen o insandan vazgeçtin. Ben geçmem.”

Francisco bir an için gözlerini kapadı. Dudaklarındaki gergin hareket bir gülümsemeydi. Anladığı için ağzından çıkacak iniltinin, acı duyduğu için keyif alışının yerine geçen bir gülümseme. Ciddi ve yumuşak bir sesle sordu: “Ona...o türlü bir insana, demiryolunu işletmekle hizmet edebileceğine inanıyor musun?”

“Evet.”

“Peki, Dagny. Seni durdurmaya çalışmayacağım. Böyle düşünmeyi sürdürdüğün sürece hiçbir şey durduramaz seni. Durdurmamalı da. Çalışmalarının o insana hizmet etmeye değil, onu mahvetmeye yaradığını gördüğün gün duracaksın.”

“Francisco!” Bu bir şaşkınlık ve umutsuzluk çığlığıydı ’ "Anlıyorsun! O tür adam dediğimde ne demek istediğimi biliyorsun! Sen de görüyorsun onu”

“A, evet,” dedi Francisco sakin bir sesle. Odanın aynı yönüne doğru bakıyor, sanki orada gerçek bir insan görüyordu. Sonra devam etti. “Buna neden şaşıyorsun? Bir zamanlar bizim de onun gibi olduğumuzu sen kendin söylemiştin. Hâlâ öyleyiz. Ama ikimizden biri ona ihanet etti.”

“Evet,” dedi Dagny sert bir sesle. “İkimizden biri. Geri çekilmekle ona hizmet edemeyiz.”

“Onu yok edenlerle anlaşmalara girerek ona hizmet edemeyiz.”

“Ben onlarla anlaşmıyorum. Bana ihtiyaçları var. Bunun farkındalar. Onlara kendi şartlarımı kabul ettireceğim.”

“Sana zarar verirken kendilerinin bir şeyler kazanacağı oyunu oynayarak mı?”

“Eğer Taggart Transcontinental’ı ayakta tutabilirsem, başka bir yarar istemiyorum. Benden fidyeler koparmaları neden umrumda olsun? Bırak alsınlar istediklerini. Ben de demiryolumu çalıştırırım.” Francisco gülümsedi. “Öyle mi düşünüyorsun? Sana duydukları ihtiyacı kendi koruman olarak mı görüyorsun? Onlara istedikleri şeyi verebileceğini mi sanıyorsun? Hayır, onların aslında ne istediğini kendi gözlerinle ve kendi bilincinle görünceye kadar durmayacaksın. Biliyor musun Dagny, bize küçükken, bazı şeyler Tanrı’ya, bazıları Sezar’a aittir diye öğretilmişti. Belki onların Tanrısı buna izin verebilir. Ama senin hizmet ettiğimizi söylediğin o adam...o razı değil. O bölünmüş ittifakları istemez, zihninle bedenin arasında kavga olmasına izin vermez, değerlerinle eylemlerinin ayrışmasına razı olmaz, Sezar için pay çıkmaz. Hiçbir Sezar’a izni yoktur.”

Dagny alçak sesle konuştu: “Oniki yıl boyunca, bir gün diz çöküp senden özür dileme durumuna düşeceğim aklımın ucundan geçmemişti. Şimdi bunun mümkün olduğunu düşünüyorum. Senin haklı olduğunu görürsem, yaparım. Ama daha önce yapmam.”

“Yapacaksın. Ama diz çökerek değil.”

Francisco ona bakıyordu. Gözleri yüzüne dikilmiş olduğu hâlde sanki vücudunu da görüyormuş gibiydi. O bakışlar

Dagny'ye, Francisco'nun ilerde ne gibi bir pişmanlık ifadesi öngördüğünü belli ediyordu. Bakışlarını kaçırmak için gösterdiği çabayı fark etti. Dagny'nin o bakışı görmemiş, anlamını çözmemiş olmasını umduğu belliydi. Bütün bu mücadele, yüzündeki birkaç kasın çok hafif hareketlerinden belliydi. Dagny'nin çok iyi tanıdığı o yüz!

"O zamana kadar da, Dagny, unutma ki biz düşmanız. Sana bunu söylemek istemezdim, ama cennete neredeyse ayak basmak üzereyken gerisingeri dünyaya dönen ilk insan sensin. Çok fazla şey gördün, o nedenle de şunu açık seçik bilmek zorundasın. Benim mücadele ettiğim sensin, yoksa James ya da Wesley Mouch değil. Yenmek zorunda olduğum sensin. Şu anda senin için değer taşıyan her şeyi yok etmek üzere yola çıkmışım ben. Sen Taggart Transcontinental'ı kurtarmaya çalışırken, ben onu yok etmek için uğraşacağım. Benden sakın yardım ya da para isteme. Nedenlerimi biliyorsun. Şu anda benden nefret edebilirsin...ki zaten senin bakış açından, nefret etmekte haklı da olursun."

Dagny başını biraz kaldırdı. Duruşunda pek bir fark olmadı. Yalnızca vücudunu ve onun kendisi için taşıdığı anlamı daha iyi fark etmiş gibiydi Bir cümlesi süre boyunca, bir kadın gibi durdu, meydan okuma ifadesi ancak ondan sonra, kelimeler arasındaki vurgulu boşluklardan belli oldu. "Ya bu seni nasıl etkileyecek?"

Francisco ona baktı. Onun kendisinden koparmak istediği itirafı çok iyi anlıyor, ama ne onaylıyor, ne de inkâr ediyordu. "O yalnız beni ilgilendirir," dedi.

Zaaf gösteren Dagny oldu, ama daha sözler ağzından çıkarken, söylediklerinin, söylemek istediklerinden bile daha acımasız olduğunu fark etti: "Senden nefret etmiyorum.

Yıllarca nefret etmeye uğraştım, ama hiçbir zaman etmedim, etmeyeceğim. Herhangi birimiz ne yaparsa yapsın.”

“Biliyorum.” Onun da sesi pestendi. Dagny o sesteki acıyı duyamıyor, yalnızca kendi içinde bir yansıma olarak hissediyordu.

Dagny onu kendisinden korumak için çaresiz bir çabayla, “Francisco!” diye bağırdı. “Bunu nasıl yapabiliyorsun?”

“Aşkımın gücüyle”...gözleri, sana olan aşkım, diyordu. “O insana olan aşkımın gücüyle. Senin felâketinde ölmeyen, hiçbir zaman da ölmeyecek olan o insan için.”

Dagny bir an sessiz durdu, sanki saygı dolu bir anlayışı ifade etti.

Francisco, “Keşke çektiklerinden seni kurtarabilsem derken sesindeki yumuşaklık sanki, acınacak olan ben değilim, demek istiyordu. “Ama kurtaramam. Her birimiz o yolda kendi adımlarıyla ilerlemek zorunda. Yine de, yol aynı yol.”

“Nereye gidiyor o yol?”

Francisco gülümsedi. Sanki cevap vermeyeceği soruların kapısını kapatıyordu. “Atlantis’e,” dedi.

“Ne?” Dagny şaşırmıştı.

“Unuttun mu? Yalnızca kahramanların ruhlarının girebildiği kayıp şehir.”

Bilincine o anda giren bağlantı, aslında sabahtan beri zihninde mücadele halindeydi. Vakit ayırıp belirleyemediği bulanık bir kaygı gibi. Biliyordu aslında. Ama her şeyi yalnızca onun kendi kaderi, kendi kişisel kararı olarak almıştı. Yalnız hareket ediyor gibi görmüştü onu. Tehlikenin daha yaygın ve geniş olduğunu şimdi anlıyor, karşısındaki düşmanın belirsiz formunu yeni bilinçlendiriyordu.

Yavaşça, “Sen onlardan birisin ” dedi. “Değil misin?”

“Kimlerden?”

“Ken Danagger’ın ofisindeki sen miydin?”

Francisco gülümsedi. “Hayır,” dedi. Ama Dagny onun bu soruya cevap vermek için bir açıklama yapılmasını beklemediğini fark etmişti.

“Gerçekten...çünkü ancak sen bilebilirsin...bu dünyada kol gezen bir yok edici var mı?”

“Tabiî var.”

“Kim o?”

“Sensin.”

Dagny omuz silkti. Yüzü giderek sertleşiyordu. “Bırakıp giden adamlar,” dedi. “Hâlâ yaşıyorlar mı, yoksa öldüler mi?”

“Öldüler...yani senin bakış açından. Ama dünyada ikinci bir ‘Rönesans’ olacak. Ben onu bekleyeceğim.”

“Hayır!” Sesindeki ani hırçınlık, ona verdiği kişisel bir cevaptı. Duymak istediği iki şeyden birine cevap. “Hayır, beni bekleme!”

“Seni her zaman bekleyeceğim. Herhangi birimiz ne yaparsa yapsın.” Duydukları ses, kilitte dönen anahtarın sesiydi. Kapı açıldı, Hank Rearden içeri girdi.

Kapının eşiğinde bir an durdu, sonra yavaşça salona ilerledi, bir yandan anahtarı cebine koydu.

Dagny onun kendisinden önce Francisco’nun yüzünü gördüğünü biliyordu. Dönüp Dagny’ye de baktı, ama hemen Francisco’ya döndü. Sanki o anda görebildiği tek yüz onun yüzüydü.

Dagny de aslında Francisco’nun yüzüne bakmaya korkuyordu. Gözlerini oradan ayırmak için gösterdiği çaba, gücünün yetmeyeceği bir yükü kaldırmaya çalıştığı duygusu veriyordu. Francisco ayağa kalkmıştı. Görgü kurallarıyla ilgili kusursuz bir eğitim almış bir d’Anconia’nın telaşsız, otomatik

hareketlerine yönelmişti. Rearden'ın o yüzde görebildiği hiçbir şey yoktu. Ama Dagny'nin görebildiği, korktuğu her şeyden beterdi.

Rearden hizmetçiyi salonda yakalamış ev sahiplerine özgü bir sesle, "Burada ne işin var?" dedi. Francisco, "Benim size aynı soruyu sormaya hakkım olmadığını görüyorum," diye karşılık verdi. Dagny bu sesteki duru, tonsuz ifadeyi yakalamanın ne büyük çabalara mal olmuş olması gerektiğini biliyordu. Francisco'nun gözleri ikide bir Rearden'ın sağ eline kaymaktaydı. Sanki anahtarı o parmakların arasında hâlâ görmekteydi.

"O hâlde cevap ver," dedi Rearden.

Dagny, "Hank, sormak istediğin her soruyu bana sormalısın," diye söze karıştı.

Rearden onu görmüyor, duymuyor gibiydi. "Cevap ver," diye tekrarladı. Francisco, "İsteme hakkına sahip olduğunuz bir tek cevap var," dedi. "Ben de size, buraya geliş sebebimin o olmadığını söyleyerek cevap vereceğim." Rearden, "Herhangi bir kadının evinde bulunuşunun bir tek sebebi olabilir," dedi. "Herhangi bir kadının, diyorum...konu sen oldukça. O itiraflarına ya da bana söylediğin herhangi bir şeye artık inanır mıyım sanıyorsun?"

"Bana güvenmemenin sağlayacak gerekçeleri kendim yarattım, ama onlar arasında Bayan Taggart yoktu."

"Bana burada hiçbir şansın olmadığını, hiçbir zaman olmadığını ve olamayacağını söyleme. Biliyorum. Ama seni burada bulmak ve daha ilk..."

Dagny, "Hank, eğer beni suçlamak istiyorsan..." diye başlayacak oldu, ama Rearden bir hışımla ona döndü.

"Ulu Tanrım, hayır, Dagny, suçlamıyorum! Ama onunla konuşurken görülmen yanlış. Onunla hiçbir ilişkin olmamalı.

Sen onu tanımazsın. Ben tanırım.” Tekrar Francisco’ya döndü. “Ne peşindesin? Onu da kendi türünde fetihler arasına mı katmak istiyorsun, yoksa..”

“Hayır!” İstem dışı bir çığlıktı bu. Reddedileceğini bile bile samimiyetle sunulmuş olması da bunun tek kanıtıydı.

“Hayır mı? O hâlde demek buraya iş için geldin, öyle mi? Bana kurduğun gibi ona da tuzak mı kuruyorsun? Ne gibi bir sahtekârlık hazırlıyorsun ona?”

“Amacım...iş konusu...değildi.”

“O halde neydi?”

“Eğer hâla bana inanmayı seçiyorsanız, tek söyleyebileceğim, hiçbir ihanet içermediği.”

“Benim karşımda hâlâ ihanetten söz edebileceğine mi inanıyorsun?”

“Size bir gün cevap vereceğim. Ama şimdi veremem.”

“Hatırlatılmasını istemiyorsun, değil mi? O günden beri benden uzak durmaya özen gösteriyorsun. Benimle burada karşılaşmayı beklemiyordun, ha? İstemiyordun beni görmeyi, öyle mi?” Ama Francisco’nun, bugünlerde hiç kimsede rastlanmayan bir davranış içinde karşısına dikilmiş olduğunu da görmekteydi. Gözleri onun gözlerine dosdoğru bakıyordu, yüz çizgileri kontrollüydü, duygu ifadeleriyle dolu değildi, savunmasız, yakarışsız, ne gelirse razı, açık bir cesaret okunuyordu o yüzde. Bir zamanlar sevdiği adamın, kendisini suçluluk duygusundan kurtaran adamın yüzüydü ve onu hâlâ etkiliyordu o yüz. Özellikle de Dagny’nin özlemiyle geçen koca bir ayın sonrasında. “Saklayacak bir şeyin yoksa, niçin kendini savunmuyorsun? Niçin buradasın? Ben girdiğimde neden öyle afalladın?”

Dagny, “Hank, kes artık!” dedi. Bu da bir çığlıktı. Sonra Dagny bir anda geri çekildi. Şu sıra ortaya sunulacak en

tehlikeli unsurun şiddet olduğunu biliyordu.

Erkeklerin ikisi de ona döndüler. Francisco alçak sesle, “Lütfen benim cevap vermeme izin ver,” dedi.

Rearden, “Onu bir daha görmemeyi umduğumu söylemiştim sana,” diye konuştu. “Bu karşılaşma burada olduğu için üzgünüm. Seni ilgilendirmiyor, ama bir şeyin karşılığını almak zorunda.”

Francisco bir çabayla, “Eğer amacınız buysa...şimdiden elde etmiş sayılmaz mısınız?” dedi.

“Ne oluyor?" Rearden’ın yüzü donmuş, dudakları belli belirsiz kıpırdıyordu, ama sesinde bir gülüşün gölgesi vardı. “Aman dilemenin yolu mu bu?”

Bir anlık sessizlik, Francisco’nun göstermekte olduğu daha büyük çabaların sonucuydu. “Evet...eğer isterseniz,” diye karşılık verdi.

“Sen benim geleceğimi elinde tutarken, bana aynı şansı tanıdın mı?”

“Hakkımda ne isterseniz düşünmeye hakkınız var. Ama bunlar Bayan Taggart’ı ilgilendirmediğine göre...acaba ayrılmama İzin verecek misiniz?”

“Hayır! Durumdan kaçınmak mı istiyorsun...tüm korkaklar gibi kurtulmak mı istiyorsun?”

“İstediğiniz zaman, istediğiniz yere gelirim. Ama Bayan Taggart’ın önünde olmamasını tercih ederim.”

“Neden o? Ben onun önünde olmasını istiyorum, çünkü burası, senin gelmeye hakkın olmayan yer. Senden koruyacağım hiçbir şeyim kalmadı. Yağmacıların alabileceğinden çok daha fazlasını aldın. Elini sürdüğün her şeyi mahvettin, ama burada elini sürmeyeceğin bir şey var.” Francisco’nun ifadesiz yüzünün, en yoğun duyguların en güçlü kanıtı olduğunu biliyordu. Anormal bir kontrol

çabasının işaretiydi o yüz. Bunun bir işkence olduğunun farkında olduğu kadar, kendisinin işkencecilere özgü bir keyifle bunu sürdürdüğünün de farkındaydı. Ama şu anda, Francisco'ya mı, yoksa kendine mi işkence etmekte olduğunu ayırt edemez olmuştu. "Sen yağmacılardan daha betersin, çünkü ihanet ettiğin şeye bilinçli olarak, anlayarak ihanet ediyorsun. Amacının ne tür bir yozluk olduğunu bilemiyorum, ama ulaşamayacağın şeyler bulunduğunu, kötülüğünün onlara erişemeyeceğini öğrenmeni istiyorum."

"Artık...benden korkacak...bir şeyiniz yok."

"Onu düşünmeyeceğini, ona bakmayacağını, ona yaklaşmayacağını öğrenmeni istiyorum. Dünyadaki tüm insanlar arasında, onun karşısına çıkmayacak olan tek kişi sensin." Bu adama duyduğu müthiş öfkenin güdümünde olduğunu biliyordu. Aslında yok etmesi gereken de o duyguydu. "Amacın ne olursa olsun, onu seninle temastan korumak şart."

"Size söz versem..." Sustu.

Rearden güldü. "Senin verdiğin sözlerin, senin inançlarının, dostluklarının, ömründe sevdiğin tek kadın adına ettiğin yeminlerin ne anlama..." Birden sustu. Bunun anlamını oradaki herkes birden anladı. Rearden anladığı anda, hepsi anladı.

Rearden, Francisco'ya doğru bir adım attı, eliyle Dagny'yi göstererek, fısıldar gibi, kendi sesine hiç benzemeyen bir sesle, canlı birinden çıkmıyormuş ve canlı birine yönelmiyormuş gibi bir sesle, "Sevdiğin kadın bu mu?" diye sordu.

Francisco gözlerini yumdu.

"Ona bunu sorma!" Bu çığlık Dagny'den yükselmişti.

"Sevdiğin kadın bu mu?"

Francisco, Dagny'ye bakarak, "Evet," dedi.

Rearden'ın eli yükseldi, hızla indi, Francisco'nun yüzünde şakladı.

Bu seferki çığlık Dagny'den yükseldi. Yeniden çevresini görecek kadar toparlandığında...çünkü bir an için o tokadın kendi yanağında şakladığını hissetmişti...ilk gördüğü şey Francisco'nun elleri oldu. D'Anconia'ların vârisi gerileyip masaya yaslanmış, elleriyle masanın kenarlarına sımsıkı sarılmıştı. Kendine destek bulmak için değil, kendi ellerini zaptetmek içindi bu sarılma. Dagny onun vücudunun kaskatı hareketsizliğini görüyordu. Dümdüz ve kasılmış, ama kırılmış gözüken bir vücut. Omuzlarının, belinin açısı doğal değildi. Kolları kaskatı, geriye çekilmiş duruyordu. Duruşundan, kıpırdamama çabasının kendisini harap ettiği, kaslarının adetâ ağrıdığı okunmaktaydı. Dagny onun kıvrık parmaklarının, masanın kenarını kavrayışına bakıyor, acaba tahta mı, yoksa o parmaklar mı daha önce kırılacak, diye merak ediyor, Rearden'ın hayatının o anda pamuk ipliğine bağlı olduğunu biliyordu.

Gözleri Francisco'nun yüzüne kaydığında, orada mücadele izi görmedi. Yalnızca şakaklarının derisi hafif çekilmiş, yanakları hafif içeri göçmüş, her zamandan biraz daha çukurlaşmıştı. Bu nedenle yüzü daha çıplak, daha duru, daha genç görünüyordu. Dagny'nin korkuya kapılması, o gözlerde var olmayan gözyaşlarını görebiliyor olmasındandı. Gözler pırıl pırıl ve kuruydu. Rearden'a bakıyordu, ama gördüğü Rearden değildi. Sanki odadaki bir başka varlığı görüyor, ona şöyle diyordu: Benden beklediğin bu mu? Bu da mı senin olsun? Sen kabul edeceksin ve ben dayanacağım. İçimde sana sunacak bundan fazla bir şey yok, ama bu kadarını sunabileceğimden gurur duymam gerek. Boğazında

atan damarı, dudağının köşesindeki pembe köpüğü, hemen hemen bir gülümsemeyi andıran o adanmışlığı gördüğünde, o anda Francisco d'Anconia'nın en büyük başarısını seyretmekte olduğunu anladı.

Titremekte olduğunu fark ettiğinde, demin attığı çığlığın odadaki yankılarını duydu, aradan ne kadar kısa bir an geçmiş olduğunu anladı. Sesi vahşi bir darbe indirir gibiydi ve Rearden'a haykırıyordu:

"...beni ondan korumak mı? Senden çok önce..."

"Yapma!" Francisco'nun başı aniden ona döndü. O seste, boşalmamış şiddetin tüm gücü belliydi.Dagny bu emre itaat etmek gerektiğini anladı.

Başının hafif dönüşü dışında hareketsiz kalmış olan Francisco bu sefer Rearden'a döndü. Dagny onun ellerinin masayı bırakıp iki yanına sarkışına baktı. artık Rearden'ı görebilmeye başlamıştı Francisco. Yüzünde de gösterdiği çabanın yorgunluğundan başka bir şey kalmamıştı. Ama Rearden o anda, bu adamın kendisine ne kadar büyük bir sevgi beslemekte olduğunu anladı. Francisco alçak sesle, "Bilgilerinizle sınırlı olarak...haklısınız," dedi. Cevap beklemeden, hattâ bir cevaba izin vermeden, gitmek üzere arkasını döndü. Dagny'ye eğilerek selam verdi, Rearden'ı da veda sayılabilecek biçimde başıyla selamladı, bunu Dagny'ye bir kabul jesti olarak sundu. Sonra da çıkıp gitti.

Rearden onun arkasından bakıyor, demin yaptığı hareketi yapmayacak güce sahip olmak için canını verebileceğini kesin olarak biliyordu.

Dagny'ye döndüğünde yüzü sanki tükenmiş gibiydi. Açık, oldukça dikkatli bir ifadesi vardı. Sanki ondan yarıda kalmış sözleriyle ilgili bir açıklama talep etmiyor, ama böyle bir şeyin gelmesini bekliyordu.

Dagny’nin vücudunda bir acıma titreşimi dolaştı, başını iki yana sallamasıyla son buldu. Bu iki adamın hangisine daha çok acımak gerektiğini bilemiyordu, ama konuşacak durumda değildi. Başını tekrar tekrar sallamakla yetindi.Her üçünü birden etkileyen acıyı inkâr etmeye çalışır gibiydi.

“Söylenecek bir şey varsa söyle.” Rearden’ın sesinde belirgin bir ton ve anlam yoktu.

Dagny'den çıkan ses yarı gülme, yarı iniltiydi. Öç alma isteği yoktu içinde. Ama dayanılmaz bir adalet güdüsü vardı. Kelimeleri bağırarak, onun yüzüne çarparcasına söyledi: “Öbür adamın adını bilmek mi istiyordun? Birlikte yattığım adamın? Benimle ilk birlikte olan adamın? O adam Francisco d’Anconia’ydı!”

İndirdiği darbenin gücünü, karşısında ifadesizleşen yüzden okudu. Eğer amacı adaleti sağlamaksa, bunu başarmış olduğunu anladı, çünkü onun attığı şamar, demin Rearden’ın attığından çok daha beterdi.

Birdenbire kendini çok sakin hissetti. Her üçünün hatırı için, bu sözlerin söylenmesinin şart olduğunun farkındaydı. Çaresiz kurban psikolojisinden kurtulmuştu. Yarışmacılardan biriydi artık. Eyleminin sorumluluğunu taşımaya hazırdı. Karşısında durmuş, Rearden’ın vereceği cevabı bekliyordu. Şiddete dayanma sırasının kendisine gelmiş olduğuna inanır bir hali vardı.

Rearden’ın ne tür bir işkenceye dayanmakta olduğunu bilemezdi. İçinde nelerin yıkılmakta olduğunu, herkesten neleri sakladığını da bilemezdi. Görünürde Dagny’yi uyaracak herhangi bir acı yoktu. Öylece duran, bilincinin kabul etmek istemediği bir şeyi sindirmeye çalışan biri gibi görünmekteydi. Daha sonra, Rearden’ın pozunu hiç değiştirmediğini fark etti. Elleri çoktan beri iki yanına

sarkmış, parmakları yarı kıvrıktı. Dagny sanki o parmaklarda toplanan kanın verdiği uyuşukluğu hissedebilmekteydi. Rearden'nı çekmekte olduğu acının tek işareti olarak bunu görebiliyordu. Ama bu acı, başka şeyleri hissetmesini zaten önlemekteydi. Kendi bedenini bile hissedemediği belliydi. Bekledi Dagny. Duyduğu acıma kayboluyor, yerini bir saygı duygusu alıyordu.

Sonra Rearden'ın gözlerinin kendi yüzünden ayrıldığını, vücudu üzerinden aşağıya kaydığını gördü. Kendine hangi işkenceyi seçtiği belli olmuştu. Bu bakışın anlamını Dagny'den saklayamazdı. Dagny onun, kendisini onyedi yaşındaki hâliyle görmekte olduğunu anlıyordu. Nefret ettiği rakibiyle birlikte görüyordu onu. Onları birlikte görüyordu. Bu manzaraya ne dayanabilir,ne de direnebilirdi. Derken Rearden'ın yüzündeki koruma ifadesinin silindiğini fark etti. Ama yüzünün böyle çırılçıplak görünmesine aldırmıyordu, çünkü şu anda o yüzde yalnızca katıksız bir şiddet vardı. O şiddetin bir parçası da nefrete çok yakındı.

Dagny'yi omuzlarından yakaladığında, Dagny onun şu anda kendisini öldürmesine ya da bayıltırcasına dövmesine hazırlıklı olduğunu hissetti. Yapacağının bu olduğundan emin olacağı sırada, vücudunun onunkine yaslandığını, dudaklarının onunkilerle kapandığını hissetti. Bu hareketteki şiddet, herhangi bir darbeden daha güçlüydü.

Kendini korkuyla kıvranır, kurtulmaya çalışır buldu, ama sonra kollarını ona sardı, kendi dudaklarının onun dudaklarım kanatmasına izin verdi, onu hiçbir zaman şu andaki kadar çok istemediğini hissetti.

Rearden onu kanepeye savurduğunda, vücudunun ritminden, bunu rakibine karşı bir zafer ve aynı zamanda ona bir teslimiyet gibi hissettiğini, sahiplik duygusunun, meydan

okuduğu adama karşı dayanılmaz bir şiddeti ifade ettiğini, o adamın yaşadığı zevke karşı duyduğunu kendi zevkinin yoğunluğu içine kattığını, bu bedene sahip olmakla onu yenmiş gibi olduğunu anlıyordu. Rearden'ın zihninde Francisco'nun varlığını seziyordu. Kendi de sanki iki erkeğe birden teslim oluyordu. İkisinde de taptığı şeye. Ortak yanlarına. Karakterleri, her ikisine duyduğu sevgiyi, her ikisine yönelik bir sadakate dönüştürmüştü. Bu hareketin aynı zamanda, Rearden'ın çevrelerindeki dünyaya isyânı olduğunun da farkındaydı. Gerileyişlere duyulan hayranlığa, ıstırap içinde geçirdiği sayısız günlere ve mücadelelere karşı isyânı. Kabul ettirmeye çalıştığı bunlardı. Kentin tepesinde, akşamın loşluğunda, sahip olduğu son şeye sarılarak.

Daha sonra hareketsiz yattıklarında, Dagny yüzünü onun omzuna dayamıştı. Uzaklardaki bir elektrik ışığının yanıp sönüşü tavanda yansıyordu.

Rearden onun eline uzandı, parmaklarını tutup kendi yüzünün altına getirdi, bir an dudaklarının onun avcunda kalmasını sağladı. Bu öyle yumuşak bir hareket oldu ki, Dagny temastan çok niyeti hissedebildi.

Bir süre sonra Dagny kalktı, sigaraya uzanıp aldı, yaktı, sonra elini soru soran bir hareketle ona doğru uzattı. O başıyla onayladı. Hâlâ kanepeye yarı uzanmış durumdaydı. Dagny sigarayı onun dudakları arasında kıstırdı, kendine bir tane daha yaktı.Aralarında müthiş bir huzur hissediyordu. Önemsiz hareketlerdeki yakınlıklar, birbirlerine söylemedikleri şeylerin altını çizer gibiydi. Her şey söylendi, diye düşünüyordu Dagny. Ama alınıp kabullenilmeyi bekliyordu her şey.

Ara sıra Rearden'ın gözlerinin giriş kapısına döndüğünü, oraya uzun uzun baktığını görüyordu. Hâlâ demin giden adamı görüyormuş gibi.

Alçak sesle konuştu. “Beni gerçeği söylemekle yere yıkabilirdi. İstediği anda. Neden yapmadı?”

Dagny omuzlarını kaldırdı, iki elini hüzünlü bir çaresizlik ifadesiyle iki yana açtı, çünkü cevabı ikisi de biliyorlardı. Sonra sordu: “O da senin için büyük anlam taşıyordu, değil mi?”

“Taşıyor.”

Sigaralarının ucundaki iki kıvılcım, yavaşça parmaklarının ucuna kadar ilerlemişti. Odadaki tek hareket o kıvılcımlardan ve küllerin yere düşmesinden oluşuyordu. Tam o sırada kapı çalındı. Gelenin, dönmesini her ikisinin de istediği, ama dönmesini umamayacaklarını bildikleri adam olmadığından ikisi de emindi. Dagny kapıya yürürken anî bir öfkeyle kaşlarını çatmıştı.Kapıda standart bir nezaket gülümsemesiyle eğilip duran adamı gördüğünde, onun apartman yöneticisinin yardımcısı olduğunu hatırlaması bir süre aldı.

“İyi akşamlar, Bayan Taggart. Döndüğünüze çok sevindik. Ben nöbete yeni geldim, döndüğünüzü duyunca size şahsen hoş geldiniz demek istedim.”

“Teşekkür ederim.” Dagny kapıda duruyor, girmesi için ona yol vermiyordu.

“Bir hafta kadar önce size bir mektup gelmişti, Bayan Taggart.” Elini cebine uzatıyordu. “Önemli bir şeye benziyordu, ama üzerinde ‘özel’ yazdığı için herhalde ofisinize yollanamaz diye düşündüm. Hem adresinizi ofisinizdekiler de bilmiyordu. Nereye gönderileceğini bilemediğimize göre, mektubu kasada sakladım, size şahsen vermeyi uygun gördüm.”

Uzattığı zarfın üzerinde, “Taahhütlü - Uçakla - Özel Ulak - Özel” sözleri yazılıydı. Gönderen adresindeki yazılar netti:

Quentin Daniels, Utah Teknoloji Enstitüsü, Afton, Utah.

“Hım...Teşekkür ederim.”

Yönetici yardımcısı onun sesinin alçalmakta olduğunu fark ediyordu. Dagny’nin gönderen kişinin adına gereğinden biraz uzun süre bakmakta olduğunu da görüyordu. İyi dileklerini tekrar edip gitti.

Dagny, Rearden’a doğru yürürken bir yandan zarfı yırtarak açıyordu. Sonra odanın ortasında durup mektubu okudu. İnce kâğıda daktiloyla yazılmıştı. Rearden ince sayfaların arkasından, ön yüzdeki siyah yazı bloklarını görebiliyordu. Dagny’nin yüzünün okurken aldığı ifadeleri de görüyordu.

Okuma sonuna yaklaşırken Rearden ne olacağını zaten biliyordu. Yazı bittiği anda Dagny gerçekten de telefona doğru atıldı, numaranın çevrilişi, sesinin titreyen bir telaşla, “Şehirlerarası lütfen,” deyişi duyuldu. “Santral, lütfen bana Afton, Utah’taki Utah Teknoloji Enstitüsü’nü bağlayın!”

Rearden yaklaşarak, “Neymiş?” diye sordu.

Dagny ona bakmadan mektubu uzattı. Gözleri telefona çakılmıştı. Sanki bakmakla cevabı çabuklaştıracaktı.

Mektupta şunlar yazılıydı:

Sayın Bayan Taggart,

Üç haftadır kendimle mücadele etmekteydim, yapmak istemedim, bunun sizi nasıl etkileyeceğini biliyorum, ileri süreceğiniz her tezi de biliyorum, çünkü ben de hepsini kendime karşı kullandım...ama bu mektubu size, işi bıraktığımı bildirmek için yazıyorum.

Yönerge 10-289 koşullarıyla çalışamam, ama nedeni o yönergeyi çıkaranların şeyler değil Tüm bilimsel araştırmaları yasaklamalarının, bana da, size de, hiçbir şey

ifade etmediğini çok iyi biliyorum. Devam etmemi isteyeceksiniz onu da biliyorum. Ama ayrılmak zorundayım, çünkü artık başarılı olmayı istemiyorum.

Beni köle olarak gören bir dünyada çalışmak istemiyorum. İnsanlara bir yararımın dokunmasını istemiyorum. O motoru yapmayı başarsam bile bunu, onların hikmetine sunmanıza izin vermezdim. Benim yaptığım bir şeyin onları rahat ettirmesini vicdanıma kabul ettiremezdim.

Eğer başarırsak, o anda motora hemen el koyacaklarını biliyorum. Siz de, ben de, suçlu durumuna düşürüleceğiz.Canları istediği anda bizi tutuklayacaklarının korkusuyla yaşayacağız. Geri kalan her şeye dayanabilecek olsam bile, işte buna dayanamam. Onlara sınırsız bir avantajı armağan etmemizin karşılığında, bensiz bunu asla sağlayamayacak insanlar tarafından kurban edilmek. Diğer her şeyi bağışlayabilirim, ama bunu düşününce diyorum ki...cehennemin dibine gitsinler. Onları bağışlamaktansa ya da buna izin vermektense, ben de dahil herkesin açlıktan ölmesine tanık olurum, daha iyi!

Gerçeği söylemem gerekirse, başarmayı istiyorum. Motorun sırrını çözmeyi her zamandan çok istiyorum. Bu nedenle sırf kendi zevkim için üzerinde çalışmayı sürdüreceğim. Ama çözersem, onu kendi özel sırrım olarak saklayacağım. Ticarî kullanıma açmayacağım. Bu nedenle artık sizin paranızı almak istemiyorum. Ticarî davranışların iğrenç olduğu söyleniyor, demek ki o insanların hepsi bu hareketimi onaylayacak ve ben de...zaten beni küçümseyen insanlara yardım etmekten usandım.

Ne kadar süreceğini de, gelecekte ne yapacağımı da bilmiyorum. Şu an için, enstitüdeki işimden ayrılmıyorum. Ama mütevelli heyetten ya da yönetimden herhangi biri bana,

bekçilik görevimden ayrılmaya hakkım olmadığımı hatırlatırsa, o anda işi bırakıp gideceğim.

Siz bana ömrümün en büyük fırsatını verdiniz oysa ben size çok acı bir darbe indirmiş oldum. Belki beni bağışlamanızı istemem gerekir. Sanıyorum siz de işinizi, benim işimi sevdiğim kadar seviyorsunuz o nedenle bu kararı vermemin kolay olmadığını anlarsınız ama mecbur kaldım.

Bu mektubu yazmak garip bir duygu. Ölmeye niyetim yok ama dünyadan vazgeçiyorum, o nedenle bu mektup da intihar mektubuna benziyor. Bu nedenle söylemek istiyorum, geride bıraktığım onca insan arasında ayrıldığıma üzüldüğüm tek kişi sizsiniz.

Saygılarımla, Quentin Daniels.

***

Rearden mektuptan başını kaldırırken, Dagny'nin sesinin deminden beri aynı sözleri tekrarladığını duymaktaydı:

"Zili çaldırmayı sürdürün, santral!...Lütfen zili sürdürün!"

"Ona ne diyebilirsin?" diye sordu Rearden. "İleri sürebileceğin hiçbir iddia yok."

"Söyleyemeyeceğim zaten! Şimdiye kadar çoktan gitmiştir. Bir hafta öncenin mektubu. Eminim gitmiştir. Buldular onu."

"Kim buldu?"

"Evet, santral, kapatmıyorum, lütfen denemeyi sürdürün!"

"Cevap verirse ne diyeceksin ona?"

"Parayı almaya devam etsin diye yalvaracağım. Karşılıksız olarak. Koşulsuz olarak. Yeter ki devam etme imkanını kaybetmesin! Motoru yapabildiğinde eğer hâlâ yağmacılar dünyasındaysak, ondan motoru vermesini, hattâ

sırrını açıklamasını istemeyeceğime söz vereceğim. Ama eğer o zamana kadar özgür kalmışsak...“ Birden sustu.

“Özgür kalmışsak..“

“Şimdilik ondan tek istediğim, pes edip ortadan kaybolmaması...tıpkı...ötekiler gibi. Onu yakalamalarına izin vermek istemiyorum. Henüz iş işten geçmedi...ah, Tanrım, onu yakalamalarını istemiyorum!...Evet, santral, çaldırmayı sürdürün!”

“Çalışmayı sürdürse bile, bize bunun ne yararı olacak?”

“Ona yalnızca bunun için yalvaracağım...devam etsin, yeter. Belki gelecekte o motoru kullanma fırsatımız hiç olmaz. Ama dünyanın bir yerinde, büyük bir girişim üzerinde çalışan bir beynin hâlâ var olduğunu bilmek istiyorum...geleceğe dönük olarak hâlâ bir fırsatımız olsun istiyorum...O motor bir kere daha terk edilirse, ileride bizim için Starnesville’den başka bir şey olamaz.”

“Evet, biliyorum.”

Dagny kulaklığı kulağına bastırmış, titrememesi için gösterdiği çabadan kolu tutulmuştu. Bekledi, sonra sessizliğin içinde, cevapsız telefonun yararsız tıkırtılarını duydu.

“Gitmiş,” dedi. ‘Yakaladılar onu. Bir hafta çok bile. Zamanın geldiğini nasıl öğreniyorlar, bilemiyorum, ama bu...” Eliyle mektubu gösteriyordu. “...zamanı gelmişti ve asla kaçırmazlar.”

“Kimler?”

“Yok edicinin ajanları.”

“Onların sahiden var olduğuna mı inanmaya başladın?”

“Evet.”

“Ciddi misin?”

“Ciddiyim. Bir tanesiyle karşılaştım bile.”

“Kim?”

“Sonra söylerim. Liderleri kim, onu bilmiyorum, ama bugünlerde öğreneceğim. Kesinlikle öğreneceğim. Eğer bunu onların yanına bırakırsam..”

Birden soluğu tıkanır gibi oldu. Rearden onun yüzündeki ifade değişikliğini gördü, sonra uzaktaki telefonun açılırken çıkardığı ‘klik’ sesini duydu, ardından hatta bir erkek sesi duyuldu: “Alo?”

“Daniels! Sen misin? Sağ mısın? Hâlâ orada mısın?”

“Evet, tabiî. Siz misiniz, Bayan Taggart? Ne oluyor?”

“Seni...gittin sandım.”

“Ah, özür dilerim, telefonun çaldığını yeni duydum. Arka bahçede havuç topluyordum.”

“Havuç mu?” Dagny histerik bir rahatlamayla gülmeye başlamıştı.

“Orada kendi sebze bahçem var. Eskiden enstitünün otoparkı olan yerde. New York’tan mı arıyorsunuz, Bayan Taggart?”

“Evet. Mektubun elime yeni geçti. Şu anda. Ben...burada değildim.” “Ya.” Bir sessizlik oldu, sonra Daniels alçak sesle, “Aslında söylenecek başka bir şey yok, Bayan Taggart,” dedi.

“Söyle bana, oradan gidecek misin?”

“Hayır.”

“Gitmeyi plânlamıyor musun?”

“Hayır. Nereye gideyim?”

“Enstitüde mi kalacaksın?”

“Evet.”

“Ne zamana kadar? Hep mi?”

“Evet...bildiğim kadarıyla.”

“Kimse seninle konuşmaya geldi mi?”

“Ne konuda?”

“Çekip gitmek konusunda.”

“Hayır. Kim?”

“Dinle beni, Daniels, mektubunu telefonda tartışmaya kalkmayacağım. Ama seninle konuşmam gerek. Seni görmeye geliyorum. Oraya mümkün olduğu kadar çabuk ulaşacağım.”

“Böyle bir şey istemiyorum, Bayan Taggart. Hiçbir işe yaramayacak olan bir zahmete girmenizi istemiyorum.”

“Bana bir şans tanı, olmaz mı? Bana fikrini değiştireceğine dair söz vermek zorunda değilsin. Hiçbir konuda söz vermene gerek yok. Yalnızca bir dinle beni. Gelmek istiyorsam, o benim kendi riskim ve o riski alıyorum. Sana söylemek istediğim şeyler var, senden tek istediğim, onları söyleme şansını bana tanıman.”

“Size o şansı her zaman tanıyacağımı biliyorsunuz, Bayan Taggart.” “Hemen Utah’a doğru yola çıkıyorum. Bu gece. Ama bir konuda bana söz vermeni istiyorum. Beni bekleyeceğine söz verir misin? Geldiğimde orada olmaya söz verir misin?”

“Şey...elbette, Bayan Taggart. Meğer ki öleyim ya da benim gücüm dışında bir şeyler olsun...ama öyle bir şey beklemiyorum.”

“Ölmezsen, başka ne olursa olsun beni bekleyecek misin?”

“Elbette.”

“Bekleyeceğine söz veriyor musun?”

“Evet, Bayan Taggart ”

“Teşekkür ederim. İyi geceler.”

“İyi geceler, Bayan Taggart.”

Telefonu kapattı, sonra aynı hareketin devamı gibi yeniden açtı, hızla bir numara çevirdi.

“Eddie?...Söyle de Comet beni beklesin...Evet, bu gecenin Comet’i. Vagonumu bağlasınlar, onu söyle, sonra hemen buraya, benim eve gel” Kolundaki saate baktı. “Saat sekizi oniki geçiyor. Bir saatim var. Onları fazla bekleteceğimi sanmıyorum. Bavulu hazırlarken seninle konuşurum.”

Kapatıp Rearden’a döndü.

“Bu gece mi?” diye sordu Rearden.

“Mecburum.”

“Herhalde. Zaten Colorado’ya da gitmen gerekmiyor mu?”

“Evet. Yarın akşam yola çıkmak istiyordum. Ama sanırım Eddie benim ofise bakabilir. Bu gece çıksam daha iyi üç gün sürüyor”...birden hatırladı...“aslında artık Utah’a varmak beş gün sürecek. Trenle gitmek zorundayım. Yol boyunca görüp konuşmak istediğim insanlar var. O da gecikemez.” “Colorado’da ne kadar kalacaksın?”

“Belli olmaz.”

“Oraya varınca bana haber ulaştır, olur mu? Uzun sürecek gibi olursa, ben oraya, senin yanına gelirim.”

Ona söylemeyi umutsuzca istediği, hep fırsatını kolladığı sözlere en çok bu kadar yaklaşabilmişti. O sözleri sarf etmeyi şu anda, her zamandan daha çok istiyordu. Ama bu gece söylememek gerektiğini de biliyordu.

Dagny onun sesindeki ağır gerilimden, deminki itirafının ancak şimdi kabul edildiğini, bunun Rearden’ın teslimi ve bağışlaması anlamına geldiğini anlıyordu. “Fabrikayı bırakabilecek misin?” diye sordu.

“Ayarlamam birkaç gün sürer, ama yapabilirim.”

O da Dagny’nin sözlerinden, kendisinin bağışlanmış olduğunu anlıyordu. “Hank, haftaya benimle Colorado’da

buluşsan olmaz mı? Kendi uçağınla gelirsen, ikimiz oraya aşağı yukarı aynı zamanda varırız. Sonra da birlikte döneriz.”

“Peki...hayatım.”

Odasında dolaşıp giysilerini seçer, aceleyle bavula koyarken, bir liste dolusu talimatı dikte etti. Rearden gitmişti. Eddie Willers tuvalet masasının başına oturmuş, not alıyordu. Yine her zamanki sorgusuz becerisiyle çalışıyor gibiydi. Sanki önündeki parfüm şişelerinin, pudra kutularının hiç farkında değilmiş, o tuvalet masası bir yazı masasıymış, burası da ofismiş gibi.

Dagny iç çamaşırlarını bavula atarken, "Sana Chicago'dan, Omaha’dan, Flagstaff’dan ve Afton’dan telefon açacağım,” dedi. “Arada bana ihtiyaç duyarsan, hat üzerindeki herhangi bir operatörü ara, treni bayrak sallayarak durdurmalarını söyle.”

“Comet’i mi?” diye sordu Eddie yavaşça.

“Comet’i, hem de hiç çekinmeden!”

“Peki.”

“Eğer gerekiyorsa, aramakta kararsızlık gösterme.”

“Tamam. Ama gerekeceğini sanmıyorum.”

“İdare ederiz. Şehirlerarası telefonları kullanarak çalışırız. Hani daha önce de...” Sustu.

“John Galt Hattı’nı yaparken mi?” Birbirlerine baktılar, ama başka bir şey söylemediler. Dagny, “İnşaat ekipleriyle ilgili son raporlar nedir?” diye sordu.

“Her şey başlatıldı. Sen ofisten çıktıktan hemen sonra, hem Laurel-Kansas’tan, hem de Jasper-Oklahoma’dan ekiplerin işe başladığının haberi geldi. Raylar Silver Springs’den gönderiliyor. Bulması en zor olan şey de...”

“Adamlar mıydı?”

“Evet. Sorumluluk alacak adamlar. Batıda, Elgin'le Midland arası bölgede sorun yaşadık. Bel bağladığımız adamların hepsi ayrılmış. Sorumluluk alacak kimseyi bulamadım. Şebekenin başka bölgelerinde de kimse yoktu. Dan Conway’i bile denedim, ama...”

“Dan Conway mi?” Dagny zınk diye durmuştu.

“Evet. Yaptım. Denedim. Rayları nasıl günde beş mil hızıyla döşüyordu, hatırladın mı? Hem de tam o bölgede. Tamam, bizden nefret etmek için her türlü nedene sahip, ama artık ne önemi var? Buldum onu. Arizona’da, bir çiftlikte yaşıyor. Bizi kurtarması için yalvardım ona. Bir tek gece için işi üstlenmesini, beş buçuk millik rayı döşemesini istedim. Beş buçuk mil, Dagny. Orada takıldık. O da gelmiş geçmiş en usta demiryolcu! Bunu bize bir sadaka veriyormuş gibi, yapmasını rica ettim. Biliyor musun, sanırım anladı beni. Kızmadı. Hüzünlü görünüyordu. Ama kabul etmedi. İnsanları mezarlarından çıkarmaya çalışmak doğru bir şey değil, dedi...bana şans diledi. Sanıyorum samimiydi...Aslında biliyor musun, bence o...yok edicinin devre dışına ittiği biri değil. Bence o kendi kendine çöktü.”

“Evet. Biliyorum, Öyle oldu ”

Eddie onun yüzündeki ifadeyi gördü, telaşla dikleşti. "Şey, sonunda Elgin’de işin başına geçirebileceğimiz birini bulduk.” Sesinin güvenli çıkmasına çalışıyordu. “Kaygılanma, sen oraya varmadan çok önce hat bitmiş olacak.” Dagny yüzünde belli belirsiz bir gülümseme gölgesiyle ona baktı. Kendisinin de bu sözleri ona ne kadar sık söylediğini hatırlıyor, şimdi onun aynı şeyi söylediğini görüyordu: Kaygılanma. Eddie onun bakışını gördü, durumu anladı, onun da yüzünde bir gülümsemenin iması görüldü...bu seferkinde ufacık bir özür dileme gölgesi de vardı.

Sonra bloknotuna döndü. Kendine kızıyor, aldığı karara ihanet etmiş olduğunu düşünüyordu: Onun durumunu daha da zorlaştırma! Dan Conway'tan söz etmemeliydim, diyordu kendi kendine. Duygulara izin olsaydı hissedecek oldukları üzüntüleri ortaya getirmemeliydi. Neyim var benim, diye düşündü. Burası ofis olmaması, yalnızca bir oda olmasının, disiplinini kaybetmesine sebep olması bağışlanabilir iniydi sanki ?

Dagny konuşmayı sürdürdü, Eddie dinledi. İkide bir önündeki bloknota notlar alıyordu. Hiç başını kaldırmadı. Dagny'nin varlığını yalnızca sesinden biliyordu. Hızlı hareketlerin sesi ve ölçülü sözcükler. Neyim var sorusuna cevabı bulduğunu hissediyordu. Onun gitmesini istemiyordu. Bu kısacık buluşmadan sonra, bir kere daha kaybetmek istemiyordu onu. Ama demiryolunun Colorado'da ona ne kadar ihtiyaç duyduğunu bile bile kendi yalnızlık duygusunu ön plâna almak da, daha önce hiç göstermediği bir sadakatsizlik olurdu. İçinde hafif bir suçluluk duygusu kabardı.

"Emir çıkar, Comet her bölüm merkezinde dursun" diyordu Dagny. "Tüm bölüm şefleri hazırlıklı olsun, bana rapor versinler. Konusu..."

Eddie başını kaldırıp baktı, sonra bakışı durakladı, Dagny'nin sözlerinin bundan sonrasını duyamadı. Açık duran gardırobun içinde bir erkek ropdöşambrı görmüştü. Lacivertti. Göğüs cebine beyaz iplikle HR harfleri işlenmişti.

Bu ropdöşambrı daha önce nerede görmüş olduğunu biliyordu. Wayne-Falkland Oteli'nde, kahvaltı masasında karşı karşıya oturduğu adamı da hatırlıyordu. Şükran Bayramı gecesi de Dagny'nin ofisine habersiz çıkagelmişti. Bilmeliydim, dedi içinden. Bu düşünce onu deprem gibi yer

altından sarstı. “Hayır!” diye sessiz bir çığlıkla birlikte gelmişti sarsıntı.Vahşi bir çığlık. Benliğinin sütunlarını yıkan, karşısındaki görüntüden çok o çığlık oldu. Sorun o anda anladığı gerçekte değildi. Kendi hakkında anladığı şeydeydi.

Bir tek düşünceye sarıldı: Ne gördüğünü ve bunun kendisini nasıl etkilediğini ona göstermemeliydi. Duyduğu utanç hemen hemen fiziksel acı veriyordu. Dagny’nin mahremiyetini iki kere ihlal etmiş oluyordu: Sırrını öğrenerek ve kendi sırrını ortaya sererek. Başını bloknotuna eğdi, o andaki en önemli amaca konsantre oldu: Elinin titremesini engellemek zorundaydı.

“...elli millik dağ hattı döşenecek, eldeki malzemeden başka da hiçbir şeye güvenemeyiz.”

“Affedersin” dedi Eddie ancak duyulabilen bir sesle. “Ne dediğini duyamadım.”

“Diyorum ki tüm şeflerden, bölgelerinde var olan her santim ray ve her türlü teçhizat hakkında rapor istiyorum.”

“Tamam.”

“Her biriyle sırayla konuşacağım. Comet'teki vagonuma gelmelerini sağla.”

“Tamam.”

“Gayrıresmî olarak haber sal, makinistler bu duraklamalarda kaybedilen zamanı telafi etmek için gerekirse saatte yetmiş, seksen, yüz mil hızla gitsinler. Onlara kalmış. Ben onlara...Eddie?”

“Evet. Tamam.”

“Eddie, ne oldu?”

Başını kaldırmak zorunda kaldı. Çaresizlik içinde, ömründe ilk defa yalan söyledi. “Ben...yasayla başımız derde girer diye korkuyorum,” dedi.

“Boş ver onu. Ortada yasa falan kalmadığını görmüyor musun? Artık ne yapsak olur. Herkesin yaptığı yanına kalıyor. Şu anda da koşulları biz belirliyoruz.”

Dagny hazır olduğunda, Eddie bavulu önce taksiye, sonra da Taggart Terminali'nin peronunda, Comet’in en arkasındaki özel vagona kadar taşıdı. Peronda durdu, Dagny’nin vagonunun arkasındaki kırmızı ışıkların yavaşça uzaklaşışına baktı. Tren çıkış tüneline giriyordu. Onlar gittikten sonra hissettiği şey, ancak kaybedildiğinde farkına varılan bir rüyanın yok oluşuydu.

Peronda Eddie’nin çevresinde birkaç kişi vardı. Çekingen bir gerginlik içinde hareket ediyor gibiydiler. Sanki raylarda ve tepelerindeki saçaklarda bir tatsızlık, bir terslik vardı. İçinden düşünüyordu: Galiba yüz yıllık güven duygusundan sonra, insanlar tren yolculuklarını yine ölümle oynanan bir kumar gibi görmeye başlamışlardı.

Yemek yememiş olduğunu hatırladı. Canı yemek istemiyordu, ama Taggart Terminali’nin altındaki kafeterya, oturduğu bomboş daireden daha sıcak bir yuva sayılırdı. Gidecek başka yeri olmadığı için indi kafeteryaya.

Orayı hemen hemen boş buldu. Ama girer girmez ilk gördüğü şeylerden biri, karanlık bir masada tek başına oturmakta olan işçinin sigarasından kıvrılarak yükselen duman oldu.

Tepsisine neler aldığının farkında bile değildi. Hemen oraya yöneldi. “Merhaba,” deyip oturdu, başka da bir şey söylemedi. Önündeki çatal bıçağa bakıyor, bunların ne işe yarayacağını merak ediyordu. Sonunda çatalı eline aldı, yemek yiyormuş gibi yapmaya başladı. Ama beceremiyordu. Bir süre sonra başını kaldırdı, işçinin gözlerinin kendisini dikkatle incelemekte olduğunu gördü.

“Hayır,” dedi Eddie. “Bir şeyim yok. Evet, tabiî, pek çok şey oldu, ama artık ne önemi var?...Evet, döndü...Başka ne söyleyeyim istiyorsun?...Sen nereden bildin döndüğünü? Eh, tabiî, herhalde on dakika içinde tüm şirket öğrenmiştir...Hayır, döndüğüne sevinip sevinmediğimi bilmiyorum...Tabiî kurtaracak demiryolunu. Bir aylığına ya da bir yıllığına...Ne diyeyim istiyorsun?...Hayır, söylemedi. Neye güvendiğini bana söylemedi. Ne düşündüğünü, ne hissettiğini de söylemedi...Ne hisseder sence? Istırap bu onun için...tamam, benim için de. Ama benim cehennemimin suçlusu benim...Yo, hiçbir şey. Anlatamam... ne anlatması, düşünemem bile. Hemen kesmeliyim bunu. Hiçbir zaman onu ve...yani onu düşünmemeliyim.”

Sessiz kaldı, işçinin her zaman her şeyi görebiliyormuş gibi bakan gözlerinin bu akşam kendisini niçin bu kadar tedirgin etmesine şaşırdı. Masaya baktığında, işçinin tabağındaki yiyecek artıklarının arasında pek çok sigara izmariti gördü.

“Senin de mi derdin var?” diye sordu ona. “Burada çok uzun süredir oturuyormuşsun da...Beni mi? Niye isteyesin ki beni beklemeyi?...Biliyor musun, beni ya da başka birini görmek isteyeceğin hiç aklıma gelmezdi...kendi kendine öyle eksiksiz bir hâlin var ki! Seninle konuşmak o yüzden hoşuma gidiyor. Her şeyi anlıyormuşsun, ama hiçbir şey seni incitmiyor, yaralamıyormuş gibi geliyor. Sanki...dünyada hiç acı yokmuş gibi...Ne garip bir yüzün var, biliyor musun? Sanki acıyı, korkuyu ya da suçluluğu hiç tatmamış gibisin...Bu gece bu kadar geç kaldığım için üzgünüm. Onu geçirmek zorundaydım...daha demin gitti. Comet’le gitti. Evet, bu gece. Demin...Evet, gitti...Evet, ani bir karardı. Son bir saatte verdi kararını. Yarın akşam yola çıkmak istemişti,

ama beklenmedik bir şey oldu, bu gece gitmek zorunda kaldı...Evet, Colorado'ya gidiyor, ondan sonra da...Utah'a. İlk önce Utah'a...Çünkü Quentin Daniels'ten işi bıraktığına dair mesaj gelmişti. Ve onun asla vazgeçemeyeceği, yarı yolda bırakmayacağı şey de o motor. Motoru sana söylemiştim, hatırlıyor musun? Hani onu kalıntılar arasında bulmuştu...Daniels mı? Bir fizikçi. Son bir yıldır Utah Teknoloji Enstitüsü'nde çalışıyor, motorun sırrını çözüp onu yeniden yapmak için uğraşıyor...Neden yüzüme öyle bakıyorsun?...Hayır, daha önce sana bundan hiç söz etmemiştim, çünkü sırdı. Onun özel, gizli, kişisel projesiydi. Zaten seni neden ilgilendirsin ki?...Artık sözünü edebilirim herhalde, çünkü işi bıraktı...Evet, gerekçelerini ona bildirdi. Zihninin ürünlerini, kendisini köle olarak gören bir dünyaya vermeyeceğini, kullandırmayacağını söyledi. İnsanlara paha biçilmez bir armağan verip karşılığında kurban edilmek istemediğini söyledi...Ne...Neye gülüyorsun sen?...Kes gülmeyi, tamam mı? Neden gülüyorsun öyle?...Tüm sırrı mı? Nasıl tüm sırrı yani? Yo, motorun tüm sırrını çözemedi...eğer demek istediğin oysa. Ama görünüşe göre iyi gidiyordu. Şansı büyüktü. Şimdi o şans bitti. Dagny ona koşuyor, yalvarmak, onu tutmak, devam ettirmek istiyor...ama bence yararı yok. Bir kere bıraktılar mı, asla geri dönmüyorlar. Hiçbiri dönmedi...Hayır, aldırmıyorum. Yani artık aldırmıyorum. Öyle çok kaybımız oldu ki, artık alışıyorum...Yo, hayır! Beni üzen Daniels değil, aslında...boş ver, kes artık. O konuda soru sorma bana. Bütün dünya parça parça oluyor, o dünyayı kurtarmaya çalışıyor...ben de burada oturmuş, bilmeye hakkım olmayan bir şey yüzünden onu suçluyorum...Hayır! Hiçbir suçu yok...hem zaten konunun demiryoluyla ilgisi de yok...Aldırma bana, doğru değil zaten. Onu suçlamıyorum,

kendimi suçluyorum...Dinle beni, senin de Taggart Transcontinental'ı benim kadar sevdiğini biliyorum. Senin için özel bir anlamı var. Kişisel bir anlam. O yüzden beni konuşturmak hoşuna gidiyor. Ama bunun...bugün öğrendiğim olayın, demiryoluyla hiçbir ilgisi. Senin için de önemi yok. Unut gitsin...benim bilmediğim bir şeydi, hepsi o kadar...Ben onunla birlikte büyüdüm. Onu tanıdığımı sanıyordum. Ne bekliyordum, onu bilemiyorum. Herhalde hiç özel hayatı olmayacağını düşünmüştüm. Bence o...insan değildi...kadın da değildi. Demiryolunun kendisiydi. Ona başka gözle bakma küstahlığını kimsenin göstereceğini sanmıyordum...Müstahak bana aslında. Unut gitsin.. Unut, dedim! Neden sorguluyorsun beni böyle? Onun özel hayatı bu, sana ne?...Bırak, Tanrı aşkına! Bu konuda konuşamayacağımı anlamıyor musun?...Hiçbir şey olmadı, benim de bir şeyim yok, yalnızca...öff, Tanrım, neden yalan söylüyorum ki? Sana yalan söyleyemem. Her zaman, her şeyi görebiliyormuş gibisin. Kendime yalan söylemeye çalışmaktan daha beter...Evet, kendime yalan söyledim. Ona olan duygularımın ne olduğunu bilmiyordum. Demiryolu mu? Ben lanet olası iki yüzlünün tekiyim. Eğer onun benim gözümdeki tek anlamı demiryolu olsaydı, bu beni böyle sarsar mıydı? O adamı öldürmeyi bu kadar ister miydim!...Neyin var senin bu akşam? Neden bana öyle bakıyorsun?...Öff, hepimizin nesi var ki? Neden artık mutsuzluktan başka hiçbir şey yok bize? Neden bu kadar acı çekiyoruz? Yazgımız bu değil. Bana hep, doğal yazgımız hepimizin mutlu olmasıymış gibi gelirdi. Ne yapıyoruz? Neyi kaybettik? Bir yıl önce olsa, istediği gibi bir şey buldu diye onu suçlamazdım. Ama ikisinin de sonunun kötü olacağını biliyorum. Benim de öyle. Hepimizin öyle. Oysa tek varlığım olarak bir o kalmıştı...Yaşamak ne harika

bir şey, ne büyük bir şans! Bunu ne kadar sevdiğimi bilememişim. Bizim aşkımız buydu. Onun da, benim de, senin de. Ama dünya yok oluyor ve biz bunu durduramıyoruz. Neden mahvediyoruz kendimizi? Gerçeği kim söyleyecek bize? Kim kurtaracak bizi? Öff, John Galt kim?!...Yo, hiçbir yararı yok. artık önemi yok. Neden bir şeyler hissedeyim ki? Fazla dayanmayız. Ne yaptığı niçin umurumda olsun." Hank Rearden'la yatıyor olması beni neden ilgilendirsin...Ah, Tanrım...neyin var senin? Gitme! Nereye gidiyorsun?"

X

DOLAR İŞARETİ

Trende pencerenin önünde oturuyordu. Başını arkaya atmış, hiç kıpırdamıyor, keşke bir daha hiç kıpırdamak zorunda kalmasam, diye düşünüyordu.

Telgraf direkleri geriye doğru yarışıp duruyordu ama tren sanki kahverengi araziyle paslı gri bulutlar arasındaki boşlukta gidiyormuş gibiydi. Akşamın son ışıkları solarken, gün batımının yarası da ortada yoktu. Sanki anemik bir beden, kanının ve ışığının son damlasını da kaybediyordu. Batıya doğru gitmekteydi tren. Sanki mıknatısa kapılmıştı, son ışıkları izliyordu ve onlarla birlikte o da yok olacaktı. Dagny hareketsiz oturuyor, buna karşı koyma isteği duymuyordu.

Keşke tekerlek seslerini duymasam, diyordu. Dengeli bir ritim tutturmuştu tekerlekler. Her dört vuruşun biri vurguluydu. Sanki umutsuz bir kaçış sırasında, vurgulu notalar yaklaşan düşmanın ayak sesleriydi.

Daha önce kırsal bölgelerden geçerken bu ürküntüyü hiç hissetmemişti. Rayların korkunç bir boşluk içinde tek kırılgan iplik gibi olduğunu, zayıf bir sinirmiş de her an kopabilirmiş gibi olduğunu hiç hissetmemişti Her zaman kendini trenin güdücü gücü gibi hisseden biriyken, bugün neden çocuk gibi ya da vahşinin biri gibi oturup, umarım tren hareketini sürdürür, umarım durmaz, biçiminde duygularla boğuştuğunu anlayamıyordu. Vaktinde varsam, diyordu. Bu bir irade değil, bilinmez karanlığa yönelik bir dilek gibiydi.

Bir ayın ne büyük farklar yarattığını düşündü. İstasyonlardaki adamların yüzünde görmüştü o farkı. Hat

görevlileri, makasçılar, alan görevlileri, onu hep neşeyle karşılayan, kim olduğunu çok iyi bildiklerini gülümsemeleriyle ifade eden insanlar, bu sefer yüzüne taş gibi bakmışlar, başlarını çevirmişlerdi. Yüzlerindeki ifade kapanık ve kuşku doluydu. İçinden haykırarak onlardan özür dilemek gelmişti: “Size bunu yapan ben değilim!” Ama sonra...kendisinin bunu artık kabul etmiş olduğunu, adamların ondan nefret etmeye hakkı olduğunu hatırlamıştı.Hem köleydi kendisi, hem de köle güdücüydü. Ülkedeki başka herkes de öyleydi. İnsanların birbirine karşı hissedebileceği tek duygu da nefretti.

İki gün boyunca pencerenin dışından akıp geçen kentleri görüp bununla avunmuştu. Fabrikalar, köprüler, elektrikli işaretler, evlerin damına takılmış reklam panoları, sanayiyle dolu doğu bölgesinin kalabalık, aktif, canlı cıvıltısı.

Ama artık kentler geride kalmıştı. Tren şimdi Nebraska’nın kırlarında ilerliyordu. Rayların sesi, soğuktan titriyorlarmış gibi çıkmaktaydı. Eskiden tarla olan bomboş yerlerde ara sıra harabe hâlinde çiftlik evleri görüyordu. Oysa doğuda kuşaklar öncesinde yer alan enerji taşması bu boşlukların arasından da yol bulup parıltılı dereler hâlinde akmış, ama sonradan kimi ölmüş, kimiyse canlı kalmayı başarmıştı. Bir kasabanın ışıkları pencerenin dışından kayıp yok olurken Dagny bir şaşkınlık hissetti. Ardından ortalık eskisinden bile karanlık göründü. Dagny kalkıp ışığı yakmak istemiyordu. Hareketsiz oturmuş, yol boyunca pek seyrek görebildiği kasabalara bakmaktaydı. Ne zaman yüzüne bir elektrik ışığı vursa, bunu bir selam sayıyordu.

İlerlerken akıp geçen görüntüleri seyrediyordu. Mütevazı duvarlara, sarkmış damlara, ince bacalara, su depolarının kavisli yüzlerine yazılmış yazılardı bunlar: Reynolds Harman

- Macey Çimento - Quinlan Jines Preslenmiş Alfalfa - Crawford Şilteleri - Benjamin Wylie Tahıl ve Yem - gökyüzünün boş karanlığına karşı gururla dikilmiş bayraklardı sanki. Hareketin kıpırtısız biçimleri. Çabanın, cesaretin, umudun. İnsanlar yaratma özgürlüğüne sahipken, doğa boşluğunun kıyılarında ne kadar çok şey yaratabilmelerse, onların anıtlarıydı bunlar. Birbirinden uzak, mahremiyetlerini korumak üzere yapılmış evlere baktı. Küçük dükkânlar ve elektrik ışıklarıyla donatılmış geniş sokaklar, boş karanlıkların üzerine çizilmiş az sayıda ışık izleri oluşturmaktaydı. Aralardaki hayaletleri de görüyordu. Hayalet kentler, bacaları yıkılmış fabrika iskeletleri, doğramaları kırılmış dükkân cesetleri, üzerinde kopuk tellerle eğilip kalmış direkler. Birden bir parıltı gördü. Benzinci. Boşluğun ve gökyüzünün dev karanlığı içinde ışıl ışıl bir maden ve cam adacığı. Bir sokağın köşesine asılmış ışıklı dondurma külahını gördü. altına eskimiş bir araba park etmişti. Direksiyonda bir delikanlı vardı. Yanındaki kız arabadan inmekteydi. Beyaz pamuklu elbisesinin etekleri yaz rüzgârında uçuşuyordu. Birden ürperdi. Size bakamıyorum, dedi içinden onlara. Size gençliğinizi vermenin ne demek olduğunu biliyorum. Bu akşamı vermek... bu arabayı, yirmibeş sente alacağınız külahtaki dondurmayı. Bir kasabanın kenarında, her katında soluk mavi ışıklar yanan bir bina gördü: Sevdiği sanayi ışığı. Pencerelerde makinelerin siluetleri, damda, karanlığın içinde bir pano...Birdenbire başı kolunun üzerine düştü, sarsılarak, için için seslendi. Geceye sesleniyordu. Kendine sesleniyordu. Duyabilecek herhangi bir canlıya sesleniyordu: Yok etme bunları ! Yok olmasına izin verme!

Ayağa fırlayıp ışığı yaktı.Hareketsiz durdu, kontrolünü kazanmaya çalıştı. Bu anların kendisi için en büyük tehlike olduğunu biliyordu. Kasabanın ışıkları geride kalmıştı.Pencerenin dikdörtgeni boştu artık. Sessizlikte her dördüncü vuruşun birbirini izleyişini dinledi. Düşmanın adımları hareket halindeydi.

Hızlanmıyor, ama durdurulmuyordu.

Bir canlı faaliyeti görme açlığı içinde, yemeği vagona getirtmeyip, vagon restorana gitmeye karar verdi. Bir ses kulağında, yalnızlığını alaya alır, aynı zamanda da vurgularcasına çınladı: “Ama trenler boş olsa, onları çalıştırmazdın.” Unut bunu! dedi kendine öfkeyle. Sonra hızla vagonunun kapısına yürüdü.

Sahanlığa yaklaştığında, çok yakında sesler duyup şaşırdı. Kapıyı açarken bir çığlık duydu. “İn aşağı, lanet olası!”

Yaşlı bir serseri, sahanlığın köşesine sığınmıştı. Yere oturmuş durumdaydı. Sanki ayağa kalkmaya gücü kalmamış, yakalanıp yakalanmadığına da aldırmıyormuş gibiydi. Uyanık gözleriyle kondüktöre bakıyor, ama tepki vermiyordu. Tren o sırada hattın zor bir yerinden geçmekte olduğu için yavaşlamıştı. Kondüktör buz gibi rüzgara karşı kapıyı açmış, dışarıda hızla akmakta olan karanlığa doğru elini sallıyor, “Hadi! Nasıl bindinse öyle in, yoksa kafana tekmeyi yersin!” diyordu.

Serserinin suratında hiçbir şaşkınlık yoktu. İtiraz da, öfke de, umut da yoktu. İnsan eylemlerini yargılamaktan vazgeçeli çok olmuş gibiydi. Söz dinleyip yavaşça ayağa kalktı.Eliyle duvarlara tutunuyordu. Dagny adamın kendisine baktığını, sonra gözlerini kaçırdığını gördü. Sanki Dagny de trenin cansız akşamından herhangi bir parçaymış gibi. Kendi kişiliğinin farkında olmadığı gibi, Dagny’nin kişiliğinin de

farkında değildi. Verilen emre düşünmeden uymaya hazırdı, ama şu durumunda, bunun onu ölüme götüreceği kesindi.

Dagny kondüktöre baktı, adamın yüzünde acının gaddarlığından başka bir şey göremedi.Çoktan beri bastırılan bir öfke, karşısına ilk çıkan şeye yöneltilmişti. O şeyin ne olduğu umrunda değildi. İkisi de artık birbirinin gözünde insan değildi.

Serserinin giysisi bir yamalar sergisiydi. Kumaşı çok giyilmekten öyle parlamış, öyle sertleşmişti ki, eğilse cam gibi kırılacaktı sanki. Ama Dagny gömleğin yakasını fark etti. Yıkana yıkana kar gibi ağartılmış olmakla birlikte, biçimi hâlâ belli oluyordu. Ayağa kalkmayı başarmıştı. Gözleri dışarıdaki kapkara ve ıssız boşluktaydı. Orada parçalanmış bir cesedi hiç kimse fark etmez, kimse bir ses duymazdı. Ama adamın tek hareketi, elindeki küçük, kirli çıkını sıkı sıkı kavramak oldu. Sanki atlarken onu kaybetmekten korkuyordu.

O yıkanmış yakayla, son mallarına böylesine sarılma hareketi, Dagny'nin içinde alev alev bir duygunun burkulmasına yol açtı.“Dur!” dedi.

İki adam da ona döndüler.

Dagny kondüktöre, “Benim konuğum olsun,” dedi, kapıyı açıp serseriye, 'İçeri girin,” diye emretti.

Adam onu izledi. Kondüktörün emrine uyma konusunda ne kadar kayıtsızsa, bu emre de aynı kayıtsızlıkla uymuştu.

Vagonun ortasında durdu. Çıkını elindeydi. Gözlemleyen ama tepki vermeyen bakışlarla çevresine bakındı.

“Oturun,” dedi Dagny.

Adam oturdu, ona baktı. Sanki yeni emirlerin verilmesini bekliyordu. Tavrında bir tür gurur vardı. Hiçbir iddiası, talebi,

savunması, soracak sorusu olmadığının açıkça ve dürüstçe ikrarı içinde, kendisine ne yapılırsa kabul etmeye hazırdı.

Yaşı ellisini yeni geçmiş gibiydi. Kemik yapısı ve elbisesinin bolluğu, bir zamanlar güçlü kaslara sahip olduğunu göstermekteydi. Gözlerindeki cansız kayıtsızlık, bunların bir zamanlar zekâyı görmüş gözler olduğu gerçeğini tam olarak saklayamıyordu. Yüzünün kırışıkları inanılmaz acılar taşıyor, ama eskiden dürüstlükle gelen bir iyiliği barındırdığı belli oluyordu.

“En son ne zaman yediniz?” diye sordu Dagny.

“Dün,” dedi adam. Ardından, “Sanıyorum,” diye ekledi.

Dagny zile basıp görevliyi çağırdı, restorandan iki kişilik yemek getirilmesini söyledi.

Adam onu sessizce seyretmişti. Ama görevli gidince, gücünün yettiği tek karşılığı ödemeye kalkıştı. “Size sorun yaratmak istemiyorum, hanımefendi,” dedi.

Dagny gülümsedi. “Ne sorunu?”

“Herhalde şu demiryolu patronlarından biriyle birlikte seyahat ediyorsunuz, değil mi?”

“Hayır, yalnızım.”

“O hâlde onlardan birinin eşi misiniz?”

“Hayır.”

“Ya.” Adamın yüzüne saygıyı andıran bir ifade getirme çabasına baktı. Sanki yakışıksız bir itiraf koparmaya çalışmış gibi. Dagny elinde olmadan güldü.

“Hayır, o da değil. Ben, herhalde o patronlardanım. Adım Dagny Taggart. Bu demiryolunda çalışıyorum.”

“Ya...Sanırım sizi duymuştum, hanımefendi...yani eskiden.” Bu ‘eskiden’ sözünün onun için ne ifade ettiğini anlamak zordu. Bir ay mı, bir yıl mı, yoksa bırakıp gittiğinden beri geçen zaman mı? Dagny’ye geçmiş zamandan kalma bir

tür ilgiyle bakıyordu. Bir zamanlar böyle birini görmeyi, değerli bir onur sayacağını hatırlıyormuş gibi. “Siz demiryolunu işleten hanımdınız,” dedi.

“Evet. Öyleydim.”

Bu kadının kendisine yardım etme kararı karşısında herhangi bir şaşkınlık belirtisi göstermiyordu. Sanki öyle çok gaddarlıkla karşılaşmıştı ki, anlama, güvenme ve bir şeyler bekleme gibi şeylerden vazgeçmişti.

“Trene nasıl bindiniz?” diye sordu Dagny.

“Bölüm noktasından, hanımefendi. Kapınız kilitli değildi.” Sonra ekledi.

“Burası özel vagon olduğu için belki yarın sabaha kadar beni kimse fark etmez diye düşünmüştüm.”

“Nereye gidiyorsunuz?”

“Bilmiyorum.” Sonra bunun acındırmaya çalışmak gibi görülebileceğim akıl etti, ekledi: “Sanırım iş bulabileceğim bir yere benzeyen kasabayı bulana kadar hareket hâlinde kalmaya çalışıyordum.” Bir sorumluluğu, bir amacı olduğunu ifade etmek, herhalde bu kadına amaçsızlık sunup kendine acındırmaktan iyiydi. Gömleğinin yakasına benzer bir çaba daha.

“Ne tür iş arıyorsunuz?”

“Atık insanlar belli türde iş aramıyor, hanımefendi,” dedi duyarsız bir sesle. “Yalnızca iş arıyor.”

“Nasıl bir yer bulmayı umuyorsunuz?”

“Şey...eh...fabrikalar olan bir yer, herhalde.”

“Yanlış yöne gitmiyor musunuz? Fabrikalar doğuda.”

“Hayır.” Sesinde biliyor olmanın kesinliği vardı. “Doğuda çok fazla insan var. Fabrikalar çok dikkatle korunuyor. Daha az insan ve daha az yasa olan bir yerde daha fazla şansım olur diye düşündüm.”

“Yani kaçıyor musunuz? Kanun kaçağı mısınız?”

“Eski günlerdeki anlamında, öyle değilim, hanımefendi. Ama bugünkü durumda, öyleyim herhalde. İş bulup çalışmak istiyorum.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Doğuda iş falan yok. Birinin adama ihtiyacı varsa bile, sizi işe alamaz. Hapse atılır bu yüzden. İş bulmanın tek yolu Birleştirme Kurulu’ndan geçmek. Birleştirme Kurulu’nun da iş bekleyen kendi dostları var. O kuyruktakiler, milyonerlerin akrabalarından bile kalabalık. Bendeyse ikisi de yok.”

“En son nerede çalıştınız?”

“Altı aydır ülkeyi serseri gibi dolaşıp duruyorum. Yo, daha da uzun zamandır herhalde. Bir yıla yakın belki. artık bilemiyorum. Çalıştıklarım günlük işlerdi. Genellikle çiftliklerde. Ama artık o da işe yaramıyor. Çiftçilerin insana nasıl baktığını biliyorum. Açlıktan ölmekte olan birini seyretmek hoşlarına gitmiyor, ama kendileri de açlıktan ölmenin bir adım gerisindeler. Verecek işleri de yok. Zaten yiyecekleri de yok. Bir kenara bir şey koyabiliyorlarsa, vergi dairesi almasa bu sefer soyguncular gelip alıyor. Hani ülkeyi kasıp kavuran çeteler. Kaçaklar diyorlar onlara.”

“Batıda durum daha mı iyi sizce?”

“Sanmam.”

“O hâlde neden batıya gidiyorsunuz?”

“Çünkü orayı daha önce denemedim. Denemediğim bir tek orası kaldı. Gidecek bir yer olsun. Hareket olsun...anlarsınız.” Birdenbire ekledi: “Pek işe yarayacağını sanmıyorum. Ama doğuda tek yapabileceğim, bir çalının dibine oturmak ve ölmeyi beklemek. Artık üzülmüyorum zaten...yani ölüme, demek istiyorum. Çok daha kolay olacağını biliyorum. Ama çaba göstermeden oturup da

hayatınızın gitmesine seyirci kalmak günah bence...Dagny o modern kolejli parazitleri düşündü. Mide bulandırıcı kasıntılıklarıyla, başkalarının iyiliğini düşündüklerini söyleyip duranları. Bu adamın şu son cümlesi, ömründe duyduğu en derin manevi söylemlerden biriydi. Ama adam farkında değildi bunun. O sözü de aynı kayıtsız, sönük sesle söylemişti. Sıradan bir şeymiş gibi.

"Ülkenin hangi tarafındansınız?" diye sordu.

"Wisconsin."

Garson elinde yemeklerle girdi. Masayı hazırladı, başına iki sandalye çekti. Vagondaki durum karşısında herhangi bir şaşkınlık göstermiyordu. Dagny masaya baktı. İnsanların kolalı peçete gibi, şıkırdayan buz küpleri gibi şeylere özen gösterebildikleri bir dünyanın ne muhteşem olduğu geçiyordu aklından. Birkaç dolar karşılığında, bütün bunlar sunulabiliyordu yolculara. İnsanın hayatını sürdürmesinin suç sayılmadığı, yemek yemenin ölümle yarışmak olmadığı günlerden kalma bir miras. Yakında yok olacak bir gelenek. Tıpkı demin gördüğü, ormanın kenarındaki benzinliğin ışıkları gibi.

Ayağa kalkacak gücü bile kalmamış olan adamın, önüne serilen şeylere saygısını kaybetmemiş olduğunu görüyordu. Yemeğin üstüne atılmamıştı. Yavaş hareket etmeye çalışıyordu. Peçetesinin kıvrımını açıyor, çatalını titreyen eline alıyor, tempoyu Dagny'ninkine ayarlıyordu. Böyle davranmanın, tüm karşılaştığı onur kırıcı tecrübelere rağmen, yine de bir erkekten beklenen davranışlar olduğunu biliyordu.

Garson gidince Dagny, "Eski günlerde mesleğiniz neydi?" diye sordu. "Fabrikalardaydı, değil mi?"

"Evet, hanımefendi."

"Hangi dalda?"

“Torna ustasıydım.”

“Son işiniz neredeydi?”

“Colorado’da, hanımefendi. Hammond Oto Fabrikası'nda.”

“Ya...!”

“Hanımefendi?”

“Yo, bir şey yok. Uzun süre mi çalıştınız orada?”

“Hayır, efendim. İki hafta.”

“Nasıl oldu?”

“Bir yıl boyunca bekledim. Colorado dolaylarında oyalanıyor, iş bulmaya çalışıyordum. Oralarda da bekleyen kuyruklar vardı. Arkadaş torpillerine, kıdem falan gibi şeylere pabuç bırakmayan bir tek Hammond şirketi kalmıştı. Kişinin geçmiş hizmetlerine bakarak karar veriyorlardı. Ama ben işe girdikten iki hafta sonra Lawrence Hammond işi bıraktı. Bırakıp ortadan kayboldu. Fabrikayı kapattılar. Daha sonra vatandaşlar komitesi kuruldu, fabrikayı yeniden açtı.Beni de geri çağırdılar. Ama ancak beş gün sürebildi. Çarçabuk işçi çıkarmaya başladılar. Kıdeme göre gidiyorlardı. İlk gidenlerden biri ben oldum. Duyduğuma göre vatandaşlar komitesi de üç ay dayanabilmiş. Ondan sonra fabrikayı temelli kapatmak zorunda kalmışlar.”

“Ondan önce nerede çalıştınız?”

“Doğu eyaletlerinin hemen hemen hepsinde, hanımefendi. Ama bir iki ayı hiç geçmedi. Fabrikalar art arda kapanıp duruyordu.”

“Her girdiğiniz işte öyle mi oldu?”

Adam sorunun asıl anlamını anlamış gibi baktı.“Hayır, hanımefendi,” dedi, ilk defa olarak sesinde bir gurur sezildi. “İlk işimde yirmi yıl çalıştım. İş aynı değildi ama, aynı yerde demek istiyorum. İmalâthanenin ustabaşılığına yükseldim.

Oniki yıl önceydi. Derken fabrikanın sahibi öldü, mirasçıları devraldı, işi batırdılar. Kötü zamanlardı, ama daha sonra her şey daha hızla kötüye gider oldu. O gün bugündür nereye dönsem çatırdıyor. Çoğumuz Colorado'nun devam edeceğine inandık. Ama orası da battı.Neyi denesek, neye elimizi sürsek battı. Nereye baksan, işyerleri kapanıyor, fabrikalar çöküyor, makineler duruyordu." Yavaşça, fısıltı sesiyle, gizli bir korkusundan söz ediyormuş gibi ekledi. " motorlar...duruyordu." Sonra sesi yükseldi. "Ah Tanrım,...kim acaba...?" Sustu.

"John Galt mı?" dedi Dagny.

"Evet." Bir hayali kovalamak istermiş gibi başını iki yana sallıyordu. "Ama ben o sözü kullanmayı sevmem."

"Ben de sevmem. Keşke insanların bu sözü neden kullandığını, bunu kimin başlattığını bilsem."

"İşte mesele orada, hanımefendi. Korktuğum o zaten. Belki de başlatan ben olmuş olabilirim."

"Ne?"

"Ben ya da altı bin kadar kişi. Biz başlattık belki. Sanıyorum öyle. Umarım yanılıyoruzdur."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Şey, yirmi yıl çalıştığım o fabrikada bir olay olmuştu. İhtiyar ölüp vârisleri işi devraldığı zamandı. Üç kişiydiler. İki oğlu, bir de kızı vardı. Fabrikayı yönetmek için yeni bir plân ortaya koydular. Bizim de oyumuza sundular. Herkes...yani hemen hemen herkes oy verdi. Bilmiyorduk. İyi bir şey sanıyorduk. Yo, bu doğru değil. İyi olduğunu düşünmemiz gerektiğini sanıyorduk. Plâna göre, fabrikadaki herkes kendi yeteneğine göre çalışacak, ama parasını ihtiyacına göre alacaktı. Biz...ne oldu, hanımefendi? Neden öyle bakıyorsunuz?"

“Fabrikanın adı neydi?” diye sordu Dagny. Sesi ancak duyulabiliyordu.

“Twentieth Century Motor Şirketi’ydi, efendim. Starnesville, Wisconsin’de.”

“Devam edin.”

“Büyük bir toplantı düzenleyip, o plânı oyladık. Hepimiz oradaydık. Altı bin kişi kadar vardık. Fabrikada çalışanların tümü. Starnes varisleri plânla ilgili uzun konuşmalar yaptılar. Durum pek de net olmadı ama kimse soru falan sormadı. Hiçbirimiz plânın nasıl işleyeceğini bilmiyorduk, ama herkes ötekilerin bildiğini düşünüyordu. Kuşku duyan varsa, suçluluk duyuyor, çenesini kapalı tutuyordu, çünkü sunuluşta genel hava, buna karşı çıkanın çocuk katili gibi bir şey olduğu, insan-altı, aşağının bayağısı bir yaratık olduğu yolundaydı. Bize bu plânın soylu bir ideali gerçekleştireceğini söylediler. Nereden bilecektik? Aynı şeyi ömrümüz boyunca duymadık mı? Anamızdan, babamızdan, okuldaki öğretmenlerimizden, papazlarımızdan, okuduğumuz her gazeteden, seyrettiğimiz her filmden, dinlediğimiz her nutuktan hep aynı mesajı almadık mı? Bunun hakkaniyetli ve doğru davranış olduğunu dinlemedik mi? Belki o toplantıda yaptığımızın bir hafifletici sebebi bu olabilir. Sonunda plâna oy verdik...ve başımıza gelecekleri de hakettik. Biliyor musunuz, hanımefendi, dört yıl boyunca Twentieth Century fabrikasında o plân altında çalışan bizler, bir bakıma kaderi işaretlenmiş insanlardık. Cehennem nasıl bir yer olabilir ki? Kötülük...çirkin, çıplak, sırıtkan bir kötülük, öyle değil mi? İşte bizim gördüğümüz, olmasına yardım ettiğimiz de oydu. Sanıyorum biz lanetlendik. Her birimiz. Belki de asla bağışlanmayacağız...

“O plân nasıl işledi, insanlara neler yaptı, biliyor musunuz? Dibinde geniş bir gider borusu olan depoya su doldurmaya çalışır gibi. Her döktüğün kova su, dipteki deliği biraz daha büyütüyor. Ne kadar çok çalışırsan, senden o kadar daha fazlası bekleniyor, haftada kırk saat kova kova su taşıyorsun, sonra kırksekize, ellialtıya çıkıyor, çünkü komşun yemeğe gidecektir, karısı ameliyat olacaktır, çocuğu kızamık çıkarmıştır, annesi tekerlekli sandalyededir, amcasının gömleğini ütüleyecektir, yeğeninin okul sorunu vardır, bitişikte bebek doğuyordur, çevrendeki herkesin sorunu vardır. altının bağlandığı dönemden, takma diş taktığı döneme kadar. Hep onlar alacak, sen de çalışacaksın. Gün doğumundan gün batımına. Ay be ay, yıl be yıl. Karşılığında gösterebileceğin tek şey, döktüğün terler. Tek ödülün onların zevki. Durup dinlenmeden ömrün boyunca çalışman karşılığında...umutsuzca, sonsuza kadar...! Herkesten yeteneği ölçüsünde, herkese ihtiyacı ölçüsünde...

“Hepimiz kocaman bir aileyiz, demişlerdi bize. Bu işte hepimiz beraberiz. Ama herkes birlikte dikilip bir tek asetilen meşalesini günde on saat çalıştıracak değil. Herkesin aynı anda karnı ağrımaz. Herkesin yeteneği ne demek ve kimin ihtiyacı ön plânda? Her şey bir tek kabın içindeyse, kimsenin kendi ihtiyaçlarına kendisinin karar vermesine izin veremezsin, değil mi? Verirsen, belki de bir yata ihtiyacı olduğunu söyleyecektir. Tek ölçüt duygularsa, bu ihtiyacını kanıtlayabilir bile. Neden olmasın? Madem ki dünyada her aylağın bir arabası olana kadar ben hastanelik olurcasına çalışacağım, neden benden yat da istemesin ki? Madem hâlâ yıkılmadım ve hâlâ yeteneğim var...? Olmaz mı? İsteyemez mi? O hâlde o kendi salonunu badana ettirene kadar benim kahveme süt koymadan yaşamamı nasıl isteyebiliyor? Her

neyse...sonunda kimsenin kendi ihtiyacına ve kendi yeteneğine kendisinin karar vermemesi kararlaştırıldı. Oy verdik. Evet, hanımefendi, yılda iki kere genel toplantı yapıyor, oy kullanıyorduk. Başka nasıl olabilirdi ki? Böyle bir düzende neler olacağını düşünmek ister misiniz? Kendimizi dilenci durumuna düşürdüğümüzü bir toplantı süresi içinde anladık. Lanet olası, sızlanan dilencilerdik hepimiz. Çünkü hiçbirimiz ücretini hak ederek aldığını iddia edemiyordu. Hakkı da yoktu, kazancı da. Emeği kendine ait değildi, 'aileye' aitti. Ve onlar da karşılığında ona hiçbir şey borçlu değillerdi. Kendisi onlardan bir tek talepte bulunabiliyordu, o da ihtiyacıydı. Yani herkesin önünde dilenmesi, ihtiyaçlarını anlatması gerekiyordu. Dertlerini, sorunlarını sayıp dökecek, 'ailenin' kendisine sadaka vermesini bekleyecekti. Ne kadar sefil durumda olduğunu anlatmak zorundaydı, çünkü artık geçer akçe olan sefaletti, çalışma değildi. Böylelikle olay, altı bin dilenci arasında bir yarışmaya döndü. Herkes kendi ihtiyacının ötekinin ihtiyacından daha beter olduğunu ileri sürüyordu. Başka nasıl yapılabilirdi ki? Neler olduğunu tahmin etmek ister misiniz? Hangi tür insanların sessiz kaldığını, utandığını, buna karşılık hangilerinin tombalayı tutturduğunu görebiliyor musunuz?

"Ama o kadarla da kalmadı. Aynı toplantıda bir şeyi daha fark ettik. Fabrikanın üretimi ilk yarı yılda yüzde kırk düşmüştü. Bu sefer, birilerinin yeteneği oranında çalışmadığını kararlaştırdık. Kim? Nasıl öğrenilebilir? 'Aile' bunu oya koydu, hangi adamların en iyiler olduğuna karar verildi, o insanlar altı ay boyunca her akşam fazla mesai yapmaya mahkûm edildi. Parasız fazla mesai. Çünkü paranızı süreye göre, emeğe göre falan almıyor, ihtiyaca göre alıyordunuz.

“Daha sonra neler olduğunu anlatmam gerekli mi? Bir zamanlar insanken şimdi ne tür yaratıklara dönüştüğümüzü? Yeteneklerimizi saklamaya başladık. İşi yavaşlatıyor, yandaki adamdan daha hızlı çalışmamak için kartal kesiliyorduk. Başka ne yapabilirdik? ‘Aile’ için elden geleni yapsak, bize teşekkür ya da ödül gelmeyecek, ceza gelecekti. Bir dizi motoru mahveden, sakarlığından ötürü fabrikaya para kaybettiren her salağın yaptığını, akşamlarımızla, Cumartesi-Pazar’larımızla ödeyecek olan bizdik. Dolayısıyla biz de işe yaramaz olmak için elimizden geleni yapmaya başladık.

“Bir delikanlı vardı. Yeni soylu ideal uğruna pek ateşli başlamış, yola koyulmuştu. Zeki çocuktu. Pek okul eğitimi almış değildi, ama omuzlarının üzerinde harika bir kafa taşıyordu. Daha ilk yıl içinde, hepimize binlerce adam-saat kazandıracak bir iş süreci keşfetti. ‘Aileye’ armağan etti onu. Karşılığında da hiçbir şey istemedi. İsteyemezdi zaten, ama o razıydı. İdeal uğruna, dedi. Ama oylamada en iyilerden biri seçilip de, ondan yeterince yararlanmayı sağlamak üzere gece işine mahkûm edilince, ağzını da, beynini de kapattı. İkinci yıl hiçbir parlak fikir ileri sürmedi tabiî.

“Kâr sisteminin fasit dairesi hakkında bize neler söylerlerdi? Hani insanların işi başkasından daha iyi yapma yolunda rekabete girişmesi sistemi hakkında? ‘Fasit’ derlerdi değil mi? Yani fesat, kötü. Bir de bunu, herkesin başkasından daha kötü iş çıkarmak için rekabet ettiği sistemle karşılaştırsınlar. Bir insanı insanlıktan çıkarmanın en kısa yolu, işini iyi yapmak için değil de, mümkün olan en kötü biçimde yapmak için gün be gün uğraşmak zorunda bırakmaktır. içkiden de, aylaklıktan da, hayatını kazanmak için soygunlara yönelmekten de daha çabuk bitirir adamı. Ama bizim hastalık ve beceriksizlik numarası yapmaktan

başka çaremiz kalmamıştı. En büyük korkumuz, yetenekli olduğumuzdan kuşkulanılacağıydı. Yetenek, üstünüze asla ödeyemeyeceğiniz bir ipoteğin konması demekti. Hem, ne diye çalışacaktık ki? Taban ücretin size nasılsa, çalışsanız da, çalışmasanız da verileceğini biliyorsunuz. Yani barınak ve yemek ihtiyacınız karşılanacak. Ne kadar çok çalışırsanız çalışın, onun üzerinde bir şey alabilme şansınız da yok. Gelecek yıl bir kat yeni elbise alabileceğinize bile güvenemezsiniz. Belki ‘giysi tahsisatı’ verirler, belki de vermezler. Biri bacağını kırmışsa, ameliyat olacaksa, yeni bebekleri olmuşsa, alamazsınız. Eğer herkesin yeni elbise almasına yetecek para yoksa, siz de alamazsınız.

“Bir adam vardı, Ömrü boyunca çok çalışmıştı, çünkü oğlunu üniversiteye yollamayı her şeyden çok istiyordu. Oğlan plânın ikinci yılında liseyi bitirdi...ama ‘aile’ babaya oğlunun üniversiteye göndermesi için tahsisa vermedi. Herkesin oğlunu üniversiteye yollayacak kadar paramız olana kadar oğlunun üniversiteye gidemeyeceğini söylediler ona. Ama daha önce herkesin çocuğunu liseye yollayabilmek gerekiyordu. Daha ona bile yetecek para yoktu. Baba ertesi yıl öldü. Barda biriyle bıçak kavgası yaparken. Hiç uğruna. Böyle kavgalar aramızda pek sık çıkmaya başlamıştı.

“Sonra bir yaşlı adam vardı. Duldu, ailesi yoktu. Tek hobisi, plak koleksiyonuydu. Hayattaki tek zevki ve varlığı oydu sanıyorum. Daha önceleri bazen yemek yemekten vazgeçer, en son çıkan klasik müzik plaklarından bir tane alabilmeye çalışırdı. Ona plakları için tahsisat vermediler. Kişisel lüks, dediler. Ama aynı toplantıda Millie Bush...o da birinin kızıydı, sekiz yaşında, çirkin, huysuz bir kızdı...dişlek dişleri düzeltilsin diye tahsisat aldı. Onunki ‘tıbbî ihtiyaç’ sayıldı, çünkü şirketin psikiyatristi, dişleri düzelmezse zavallı

kızın aşağılık kompleksine kapılacağını söyledi. Müzik seven yaşlı adam kendini içkiye verdi. artık onu hiç ayık göremez olduk. Bir gece sendeleyerek yolda giderken Millie Bush'u görmüş, yumruğunu savurduğu gibi kızın dişlerini dökmüş. Bir tane sağlam diş bırakmamış ağzında.

"Tabiî aslında hepimiz kendimizi içkiye vermiştik. Kimimiz biraz az, kimimiz biraz fazla. Bu iş için parayı nereden bulduğumuzu hiç sormayın. Saygın zevklerin hepsi yasak olunca, kötü zevkler için her zaman bir yol bulunur. İnsan klasik müzik plakları almak için bakkal dükkânı soymaz, arkadaşının cebinden para araklamaz, ama eğer istediği zil zuma sarhoş olup her şeyi unutmaksa, o zaman yapar. Olta takımı? Av tüfeği? Fotoğraf makinesi? Hobiler? Hiç kimseye 'eğlence tahsisatı' yoktu. 'Eğlence' ilk devre dışı bırakılan şeydi. Biri bir şeyden vazgeçmenizi istediğinde, o şey size zevk veren bir şeyse, utanç hissetmez misiniz? Tütün tahsisatımız bile indirildi, ayda iki paket sigara alabilecek duruma düştük. O paranın bebeklerin süt fonuna gideceği söylendi. Tek düşmeyen rakam bebek doğumlarıydı. Bir tek o yükseldi ve yükselmeyi sürdürdü. Herhalde insanların başka yapacak işi kalmadığı için. Ayrıca kaygıları da yoktu, çünkü bebekler onların sorumluluğunda değil, 'ailenin' sorumluluğundaydı. Aslında birazcık fazla para koparıp soluk alabilmek için tek yolunuz da 'bebek tahsisatı' almaktı. Bir o, bir de ağır hastalık.

"Çok geçmeden bu işlerin nasıl işlediğini görebildik. Dürüst kalmaya çalışan, her şeyini feda etmek, her şeyden vazgeçmek zorundaydı. Zevk almanın tadını bile unutur öyleleri. Beş sentlik tütün içmekten, çiklet çiğnemekten bile nefret etti, çünkü o beş sente başkasının daha çok ihtiyacı olup olmadığını düşünür oldu. Ağzına soktuğu her lokma

yemekten utandı, bunun parasının acaba kimlerin yorgun gece mesaisinden çıktığını merak etti. Yiyeceğinin kendi hakkı olmadığını biliyor, kandırmaktansa kendisinin kandırılmasını, kan emici olmaktansa enayi olmayı diliyordu. Evlenmiyordu, ailesine yardım falan etmiyordu, çünkü ‘ailenin’ üzerine yeni bir yük yüklemek istemiyordu. Zaten içinde biraz sorumluluk duygusu varsa, hiçbir şeyi plânlayamayacağı, hiçbir şey için söz veremeyeceği, hiçbir şeye güvenemeyeceği böyle bir dünyaya çocuk getirmek de istemiyordu. Ama değersiz ve sorumsuz olanlar için sanki bayram gelmişti Habire bebek yapıyorlar, kızların başını belaya sokuyorlar, ülkenin her yanından türlü değersiz akrabalarını yanlarına çağırıyorlar, her bekâr hamile kız kardeşi çağırıyor, bu sayede biraz daha ‘ihtiyaç tahsisatı’ almaya çabalıyorlardı. Doktorların inceleyemeyeceği kadar çok hastalık izni aldılar. Evlerindeki giysilerini, eşyalarını hırpaladılar...ne olacak ki, nasılsa parasını ‘aile' veriyordu! Bizlerin aklına bile gelemeyecek ihtiyaçlar bulup öne sürdüler. Bu konuda özel bir yetenek geliştirdiler. Eh, onların da gösterebildikleri tek yetenek oydu.”

“Tanrı yardımcımız olsun, hanımefendi! Neler gördüğümüzü düşünebiliyor musunuz? Bize, bu düzene uygun yaşamanız gerek deniyor, bu düzen ahlâkî yasa olarak adlandırılıyordu, Oysa o yasa, uyanları ve uygulayanları uyguladılar diye cezalandırıyordu. Yasaya uymaya ne kadar uğraşırsanız, o kadar çok ıstırap çekiyordunuz. Ne kadar hile yaparsanız o kadar ödüllendiriliyordunuz. Sizin dürüstlüğünüz, başka birinin namussuzluğuna teslim edilmiş bir araç gibiydi. Namuslular ödüyor, namussuzlar alıyordu. Namuslular kaybediyor, namussuzlar kazanıyordu. Böyle bir iyilik yasası altında insanlar ne kadar iyi kalabilirdi ki?

Başlangıçta hepimiz oldukça dürüst insanlardık. Aramızda pek düzenbaz kimse yoktu. İşimizi biliyor, bundan gurur duyuyorduk. Ülkenin en iyi fabrikasında çalışıyorduk, çünkü ihtiyar Starnes işe yalnızca kendi dalında en mükemmel kimseleri alırdı. Yeni plan devreye girdikten bir yıl sonra, aramızda bir tek dürüst adam kalmamıştı. İşte kötülük oydu. Papazların anlatmaya çalıştığı cehennem oydu. Ama insan onu sağken görmeyi beklemiyordu. Plânın tek berbat yanı yalnız namussuzları teşvik etmesi değildi, aynı zamanda dürüst adamların namussuzlaşmasına da sebep oluyor. Zaten yapabileceği başka bir şey de yoktu...üstelik adına da ‘manevi ideal’ deniyordu!

“Ne uğruna çalışmamız bekleniyordu ki? Kardeşlik sevgisi adına mı? Hangi kardeş? Etrafta gördüğümüz serseriler, aylaklar ve mızmızlar için mi? İster düzenbaz olsunlar, ister tembel, ister yeteneksiz...bize neydi? Eğer varlığımız onların gerçek ya da uydurma yetersizliğine endekslenecekse, bunu ne kadar sürdürebilirdik? Onların yeteneğini bilecek durumda değildik, ihtiyaçlarını da biz kontrol edemezdik. Tek bildiğimiz, yarı hastane, yarı antrepo gibi bir yerde yük hayvanı gibi işe koşulmuş olduğumuz, kör gibi çalışıp durduğumuzdu. Çalıştığımız bu yer yalnızca iş göremezliğe, felâkete, hastalığa endekslenmişti. Hayvanlar bir ihtiyaç iddiasıyla oraya atılıyor, onların iyileşmesi bekleniyordu.

“Kardeş sevgisi mi? Biz orada insan kardeşlerimizden gerçek anlamda nefret etmeyi ilk defa öğrendik. Her yuttukları lokma için nefret ettik onlardan. Her küçük zevkleri için. Yeni gömlek giyenden, karısı şapka isteyenden, ailesiyle gezmeye gidenden, evini boyatandan nefret ettik. Bizden alınıyordu bunların parası. Bizim yoksunluklarımızdan, bizim

açlığımızdan çıkıyordu. Birbirimizi gözlemeye başladık. Birinin ihtiyaçları konusunda yalan söylemiş olduğunu yakalamaya, gelecek toplantıda tahsisatını kestirmeye çalıştık. Jurnalciler kullandık. Biri bir pazar sofrası için ailesine bir hindi götürse, parasını kumardan kazandığını kanıtlamak istedik. Birbirimizin hayatına karışır olduk. Aile kavgalarını kışkırttık, akrabaların evlerden kovulmasını sağlamaya çalıştık. Arkadaşımız bir kızla ciddi bir ilişkiye başladığında, her ikisinin de hayatını cehenneme çeviriyorduk. Pek çok nişanların bozulmasına sebep olduk. Kimsenin evlenmesini istemiyorduk, çünkü bakmakla, beslemekle mükellef olduğumuz kişi sayısının artması işimize gelmiyordu.

“Eski günlerde birinin bebeği olursa kutlardık. Sıkıntılı günler geçiriyorsa, para toplar, hastane faturasına yardımcı olurduk. Oysa artık bir bebek doğunca, anasıyla babasıyla haftalarca konuşmuyorduk. Çiftçiler için çekirgeler neyse, bizim için de bebekler o hâle gelmişti. Eskiden birimizin ailesinde kötü bir hastalık olunca ona yardım ederdik. Oysa artık...bakın, size bir olayı anlatayım. Onbeş yıldır bizimle olan birinin annesi hastalandı, iyi bir kadıncağızdı. Neşeli, bilge biriydi. Hepimizi ilk adımızla çağıracak kadar tanırdı, biz de onu çok severdik. Yani önceden. Bir gün bodruma inen merdivenlerde ayağı kaymış, düşüp kalçasını kırmış. O yaşta bunun ne anlama geldiğini biliyorduk. Şirketin doktoru, kasabadaki hastaneye gönderilmesi gerektiğini söylemiş. Bu uzun sürecek pahalı bir tedavi demekti. Yaşlı kadın hastaneye gitmeden önceki gece öldü. Ölüm nedenini asla saptayamadılar. Hayır, cinayet olup olmadığını bilmiyorum. Kimse olaydan söz etmiyordu. Tek bildiğim, benim bile...işte unutamadığım bu asıl...benim bile, keşke ölse diye düşünmüş

olduğum. Tanrı günahlarımızı affetsin, plânın bize sağladığı kardeşlik, güvenlik, bereket buydu işte!

“İnsanoğlunun böyle dehşet verici bir düzeye alçalması için hiçbir neden var mı? Bundan yarar sağlayan hiç kimse var mı? Evet, vardı. Starnes’ların vârisleri. Umarım bana, bir serveti feda ettiklerini, fabrikayı bize hediye ettiklerini hatırlatmaya kalkışmazsınız. Buna bir ara biz de kanmıştık. Evet, fabrikayı feda ettikleri doğru. Ama kazanç, aslında neyin peşinde olduğunuza göre değişir. Starnes vârislerinin peşinde olduğa şey ise, dünyada hiçbir parayla satın alamayacağınız bir şeydi. Para aslında çok temiz ve masum kalır onun yanında.

“Eric Starnes en küçükleriydi. Deniz anası gibi, omurgasız bir adamdı. Belli bir şeyin peşinde olacak kadar cesareti yoktu. Kendini halkla ilişkiler departmanı müdürümüz olarak seçtirtti. Pek iş yapan bir departman değildi, ama bir kadrosu vardı, yapılması gerekmeyen işleri yapmayan onlar oluyor, dolayısıyla genç Starnes’ın ofise gelmesi pek gerekmiyordu. Aldığı ücret...aslında ücret diyemem, çünkü hiçbirimiz ücret almıyorduk. Demek istediğim, ona verilmesi oylarla kararlaştırılan para pek müthiş bir şey değildi. Benim aldığımın on katı kadar falandı. Asıl zenginlik o değil. Eric’in paraya aldırdığı yoktu. Parası olsa, nereye harcayacağını bilemezdi. Vaktini bizim aramızda dolanmakla geçirir, kendinin ne kadar dost canlısı ve demokratik olduğunu kanıtlamak isterdi. Herkes kendisini sevsin istiyordu galiba. Bunu sağlama biçimi olarak da, ikide bir bize fabrikasını verdiğini hatırlatmayı seçmişti. Tahammül edemiyorduk ona.

“Gerald Starnes bizim Üretim Müdürümüzdü. Onun kaç para yonttuğunu, yani ne kadar sadaka aldığını hiç öğrenemedik. Bunu çözebilmek için ordu dolusu muhasebeci,

paraların nasıl ona kanalize edildiğini çözmek için de ordu dolusu mühendis gerekirdi herhalde. Paralar sözde, onun değildi. Şirket masraftan içindi. Gerald'ın üç arabası, dört sekreteri, beş telefonu vardı, şampanyalı ve havyarlı öyle partiler verirdi ki, ülkede doğru dürüst vergi ödeyen hiçbir zengin patronun parası yetmezdi. Bir yılda harcadığı para, babasının son iki yılında ettiği kârdan daha fazlaydı. Gerald'ın ofisinde elli kilo ağırlığında dergiler bulduk. Bu dergilerde, bizim şirketle ilgili yazılar vardı. Gerald Starnes'ın koca koca resimlerini basmışlar, ondan 'büyük sosyal lider' diye söz etmişlerdi. Dergileri gerçekten tarttık, elli kilo geldi. Gerald geceleri üretim katına gelmeyi severdi. Smokiniyle. Beş sent boyunda pırlanta kol düğmeleriyle. Purosunun küllerini her yana saça saça. Herhangi namussuz bir it çıkagelse de parasını böyle sergilese, o bile insanın sinirine dokunur, ya bakarsınız, ya da bakmazsınız. Ama Gerald Starnes gibi bir it gelip bunu yaparsa, üstelik bunun 'aile' için bir fedakarlık olduğunu, hiçbirinin kendisine ait olmadığını, ama şirketin prestijini yüksek tutmak gerektiğini yutturmaya kalkarsa, o zaman ona duyduğunuz nefret, daha önce hiçbir insana duymadığınız kadar büyük olur.

"Yine de en kötüsü, ablası Ivy idi O gerçekten maddiyata aldırış etmiyordu. Aldığı sadaka bizimkinden fazla değildi. Ne kadar derviş biri olduğunu göstermek için düz pabuçlarla, gömleklerle dolanırdı. O da Dağıtım Müdürümüzdü. İhtiyaçlarımızdan sorumlu kişi oydu. Yani bizi gırtlağımızdan yakalamış olan oydu. Aslında dağıtıma oylamalar sonucunda karar verildiği söyleniyordu. Halkın sesi yani. Ama o halk altı bin haykıran sersemse, hiçbir ölçüte ve mantığa dayanmadan oy veriyorlarsa, oyunun kuralları yoksa, herkes her şeyi isteyebiliyorsa ama hiçbir şeye hakkı yoksa, herkes kendinden

başka herkesin ipini elinde tutuyorsa, o zaman halkın sesi Ivy Starnes oluveriyor. İkinci yılın sonunda ‘aile toplantıları' numarasına son verdik. Bunu ‘üretim etkinliği ve zaman tasarrufu’ adına yaptık. Her toplantı on gün sürüyordu çünkü. Daha sonra tüm ihtiyaç dilekçeleri Bayan Starnes’in ofisine gönderilmeye başlandı. Yo, gönderilmek değil, dilekçeyi veren şahsen gidip onu Bayan Starnes’e kendisi okumak zorundaydı. Sonra Bayan Starnes’in kendisi bir ihtiyaç listesi hazırlıyor, kırkbeş dakika süren bir toplantıda bize okuyor, onayımıza sunuyordu. Gündeme sorular ve itirazlar için on dakikalık süre konmuştu. Biz itiraz etmiyorduk. O zamana kadar dersimizi almıştık. Bir fabrikanın gelirini hiç kimse altı bin kişiye, elinde insanların değerini ölçmek için bir standart olmadan paylaştıramaz. Onun standartı da yağ çekilmesiydi. Fedakârmış, öyle mi? Babasının zamanında adamın onca parası, ona işçileriyle bu biçim konuşma hakkını vermezdi. En kötü işçiyle bile. Kızı en iyi işçilerimizle ve karılarıyla işte öyle konuşuyordu. Açık renk gözleri balık gibi, soğuk ve ölüydü. Eğer gerçek kötülüğü somut biçimiyle görmek isterseniz, ona itiraz etmiş bir işçiye, taban ücretten bir kuruş bile fazla alamayacağını söylerkenki pırıltılı bakışını görmeniz yeterdi. İşte o bakışı gördüğünüz anda, “herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre” gibi bir sloganı getiren insanın gerçek amacını da anlamış olurdunuz.

“Olayın asıl sırrı buydu. Başlangıçta şaşıyordum. Dünyanın iyi eğitilmiş, kültürlü, ünlü insanları nasıl bu kadar büyük bir hata yapabiliyor da böyle fecî bir düzeni doğru ve hakkaniyetli diye savunabiliyordu? Oysa bu savundukları şey uygulandığı takdirde neler olacağını beş dakika düşünseler, her şeyi anlayabilirlerdi. Şimdi anlıyorum ki bunu bir hata sonucu yapmıyorlarmış. Bu çaptaki yanlışlar asla

masumiyetle yapılamaz. Eğer insanlar hain bir çılgınlığa kapılıyorsa, üstelik bunu işletemiyor ve bu seçimlerinin mantıksal açıklamasını da yapmak zorunda kalmıyorlarsa, asıl sebebi gizlemek istiyorlar demektir. O ilk toplantıda plâna oy verirken biz de o kadar masum değildik. Ortaya döktükleri zırvanın iyi bir şey olduğuna inandığımızdan değildi. Bizim de başka nedenimiz vardı, ama bu zırva hikâye, asıl niyetimizi kendimizden ve ötekilerden saklamamızı sağlıyordu. Bu sayede, itiraf etmekten utanacağımız bir şeyi iyilik diye yutturmuş oluyorduk. Buna oy verenlerin hepsi, kendinden daha yetenekli insanların kârından pay alacağını umdu. Kişi ne kadar zengin ya da zeki olursa olsun, hep kendinden daha zengin ve daha akıllı birilerini gözler durur. Bu plân ona, kendinden iyi olan o kişinin servetinden ve beyninden bir parça getirecekti. Bu arada kendinden yukarda olanların parasından da hak etmediği paylar alabilecekti. Daha aşağıdakilerin de hak etmedikleri bir şeyleri alacaklarını unutuyordu. Kendisi nasıl yukarıdakileri soyup dımdızlak bırakmaya niyetleniyorsa, daha aşağıdakilerin de kendisi için aynı şeyi düşündüklerini unutuyordu. İhtiyacı nedeniyle kendisinin de patronu gibi limuzin arabaya bineceğini hayal eden işçi, her dilencinin de ihtiyaç nedeniyle onun evindeki buzdolabını talep etmeye hakkı olduğunu aklına getirmiyordu. Oy verirken asıl amacımız oydu. İşin aslı oydu. Ama bunu düşünmekten hoşlanmıyorduk. Hoşlanmayınca da, ortak çıkarlara olan sevgimizi daha yüksek sesle haykırıyorduk.

“Eh, çanak tuttuk, belâyı başımıza getirdik. İstediğimiz şeyin ne olduğunu gördüğümüz zaman zaten iş işten geçmişti. Tuzağa kısılmıştık ve gidecek yerimiz kalmamıştı. İçimizdeki en iyiler, plân uygulamaya konulduktan bir hafta sonra çekip

gitmişlerdi En iyi mühendislerimizi şeflerimizi ustabaşılarımızı, uzman işçilerimizi kaybettik. Kendine saygısı olan bir insan, herkesin sağdığı bir inek durumuna düşmek istemez. Bazı yetenekli adamlarımız dayanmaya çalıştı, ama uzun süre sürdüremediler. Habire adam kaybediyorduk. Mikroplu çukurdan kaçar gibi kaçıyorlardı fabrikadan. Sonunda kala kala yalnızca ihtiyaçları olanlar kaldı, yetenekleri olanlardan hiç kimse kalmadı.

İyi olduğumuz hâlde hâlâ kalmış olan bizler de, fazla uzun süre bu işyerinde çalışmış kimselerdik. Eskiden hiç kimse Twentieth Century'den ayrılıp gitmezdi. Kendimizi bir türlü bu şirketin artık bitmiş olduğuna inandırmıyorduk. Bir süre sonra, artık çıkamaz olduk, çünkü başka hiçbir patron da bizi istemiyordu. Onları da suçlayamam. Kimse bizimle hiçbir tür ilişki kurmuyordu. Kendine saygısı olan hiçbir insan ve hiçbir şirket. Eskiden alışveriş ettiğimiz dükkânların çoğu hızla Starnesville'den taşınmaya başladılar. Sonunda barlar, kumarhaneler, kötü malları fahiş fiyata satan düzenbazlardan başka kimse kalmadı. Aldığımız sadaka hızla düşüyor, ama yaşam maliyetimiz yükseliyordu. Fabrikanın ihtiyaç içindeki insanları çoğalıyor, müşteri sayısı düşüyordu. Daha çok kişiye paylaştırılacak daha az gelir vardı. Eski zamanda Twentieth Century markasının, altına basılmış ayar damgası kadar geçerli olduğu söylenirdi. Starnes varisleri ne düşündüler, bilemiyorum...bir şey düşündülerse tabiî...ama sanırım o damganın büyü gibi, kendilerini hep zengin durumda tutacağını sandılar. Babalarını zengin durumda tuttuğu gibi. Eh, müşteriler hiçbir motoru vaktinde teslim edemediğimizi, kusursuz motor üretemediğimizi gördüklerinde, büyülü damga bu sefer ters etki yapmaya başladı. Üstünde Twentieth Century markası bulunan malı insanlar artık hediye olarak

bile kabul etmiyorlardı. Müşteri olarak elimizde kala kala, borcunu ödemeyenlerle, zaten baştan beri ödemek niyetinde olmayanlar kaldı. Ama Gerald Starnes kendi yayın faaliyetlerinin havasına kapılmış, kasılarak dolaşıyor, işadamlarının bize sipariş vermesini istiyor, bunu motorlarımız iyi olduğu için değil, siparişe çok ihtiyacımız olduğu için yapmaları gerektiğini söylüyordu.

"O zamana kadar zaten, profesörlerin kuşaklardan beri göremediklerini iddia ettikleri şeyi, köyün delisi bile görebilmeye başlamıştı. Bozuk motorlarımız yüzünden çalışamayan bir elektrik santralinin jeneratörleri durursa, bizim ihtiyaçlarımızın bu işe ne yararı olur? Adamın biri ameliyat masasına yatmışken, elektrikler kesilse, ona ihtiyacın ne yararı olur? Uçağın motoru havada durursa, o yolculara ne yararı olur? Eğer bizim motorumuzu, iyi olduğu için değil de, bizim ihtiyacımız olduğu için satın almışsa, o santralin müdürü, o cerrah, o uçağın imalâtçısı, doğru ve ahlâkî bir karar vermiş sayılır mı?

"Ama yine de profesörler, liderler ve düşünürler dünyanın her yanında bu ahlâkî yasayı yerleştirmeye uğraştılar. Bu düzen küçücük bir kasabada, birbirini çok iyi tanıyan bizlere bile bunu yaptıysa, dünya çapında olsa nelere yol açmazdı? Dünyanın tüm dertlerine ve felâketlerine çözülmez bağlarla bağlı durumda olsanız, yaşamak ve çalışmak nasıl bir şey olur, düşünebiliyor musunuz? Çalışabilmek için, kim nerede bir hata yapsa, siz telâfi etmek zorunda kalırsınız. Hiç yükselme şansınız olmadan, yemeğiniz, giysileriniz, eviniz ve zevkleriniz her türlü kirli oyuna bağımlıyken, dünyanın herhangi bir yerindeki kıtlığa, salgına bağlıyken! Fazladan pay almaksızın, Kamboçyalıların karnı doyana, Patagonyalılar üniversiteden mezun olana kadar çalışmak!

Dünyaya gelmiş herkesin kontrolündeki bir çek karşılığında çalışmak! O insanları hiç görmemişsiniz, ihtiyaçları hakkında da hiçbir fikriniz yok, yeteneklerini ya da tembelliklerini, sakarlıklarını, sahtekârlıklarını öğrenme veya sorgulama imkânınız olmadı. Yalnızca çalışacak, çalışacak, çalışacaksınız, kimin midesinin dolacağına, ya da hayatınızın rüyalarını gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğinize karar verme işini de Ivy'lere, Gerald'lara bırakacaksınız. Kabul edilmesi gereken ahlâkî yasa da bu olacak, öyle mi? Bu...bir ahlâkî ideal mı?

"Eh, biz denedik...dersimizi de aldık. Istırabımız dört yıl sürdü. İlk toplantımızdan en son toplantımıza kadar. Sonu da, beklenebileceği gibi, iflasla bitti. Son toplantıda Ivy Starnes görünümü kurtarmaya çalıştı. Kısa, tatsız, hain bir konuşma yaptı, plânın başarısızlığa uğraması, ülkenin geri kalanı bunu kabul etmediği içindir, dedi. Bencil, açgözlü bir dünyada, bir tek topluluk bunu başaramazdı, dedi. Plânın soylu bir ideal olduğunu, ama insan yaratılışının o düzeyde olmadığını söyledi. Hepimiz sessiz otururken, ilk yıl yararlı bir fikir getirdi diye cezalandırılan o genç delikanlı ayağa kalktı, sahneye, Ivy Starnes'ın yanına çıktı, hiçbir şey söylemeden kadının yüzüne tükürdü. İşte plânın da, Twentieth Century'nin de sonu o anda noktalandı."

Adam sanki bunca yıldır susmakla birikmiş basıncı boşaltırcasına konuşmuştu. Dagny bunun kendisine yönelik saygıyı ifade ettiğini biliyordu. Dagny'nin yardımına tepki vermemişti adam. İnsani değerler ve insani umutlar konusunda da tepki vermemişti. Ama sonunda yüreğinde bir şey harekete geçmiş, bu itiraflarla, haksızlığa olan isyanını upuzun, çaresiz bir çığlık gibi ortaya dökmüştü. Ağzından dökülen adalet çağrısının bu dinleyici karşısında boşa

gitmeyeceğini görünce yapmıştı bunu. Şu anda, umut kestiği hayatı ona yeniden geri verilmiş gibiydi. İhtiyaç duyduğu iki şeye birden kavuşmuştu: Yiyecek, ve mantıklı bir insan.

“Ama ya John Galt?” diye sordu Dagny.

“Ha..dedi adam. Hatırlamıştı.“Ha, evet...”

“İnsanların o soruyu sormaya nasıl başladıklarını anlatacaktınız.”

“Evet,” Gözleri uzaklara bakıyor, sanki yıllardır incelediği, ama değiştiremediği ve çözemediği bir görüntüyü yeniden inceliyordu. Yüzünde garip, sorgulayıcı bir korku vardı.

“Bana onların John Galt diye ifade ettiği kişinin kim olduğunu söyleyecektiniz...eğer öyle biri var idiyse.”

“Umarım yoktu, hanımefendi. Yani umarım bu bir raslantıydı...anlamı olmayan bir cümleydi.”

“Aklınızda bir şey vardı. Neydi o?”

“Şeydi...Twentieth Century fabrikasındaki o ilk toplantıda olan bir şeydi. Belki olayın başlangıcı oydu, belki değildi. Bilemiyorum...Toplantı bir ilkbahar gecesi yapılıyordu. Oniki yıl önce. Altı bin kişi, fabrikanın en büyük hangarına kurulmuş tribünlere yerleşmiştik. Yeni plânı daha yeni oylamıştık, tedirgin bir ruh hâli içindeydik, fazla gürültü ediyor, halkın zaferini kutlamak için tezahürat yapıyor, bilinmeyen düşmanlara tehditler savuruyor, tıpkı vicdanı rahatsız zorbalar için, kavga çıkarmak için eşiniyorduk. Beyaz ark ışıkları üstümüze çevrilmişti. Tedirgindik ve o anda çirkin, tehlikeli bir güruhtuk. Gerald Starnes başkandı. Tokmağı vurup duruyor, düzeni sağlamaya çalışıyordu. Biraz sessizleştik, ama fazla değil. Kalabalık sağa sola sallanıyordu. Kıpırdatılan bir kabın içindeki su gibi. Gerald Starnes gürültünün arasında, “Şu an insanlık için çok kritik bir an!”

diye haykırdı. “Unutmayın ki artık hiçbirimiz buradan ayrılamayız, çünkü oylarımızla kabul ettiğimiz ahlâkî yasaya göre, her birimiz diğerlerine aitiz!” Bir adam, “Ben değilim!” diyerek ayağa kalktı.Genç mühendislerden biriydi. Kimse onun hakkında fazla bir şey bilmiyordu. Genellikle yalnız biriydi. Ayağa kalktığı anda hepimiz ölü gibi sessizleştik. Başını tutuş biçiminde bir şey vardı. İnce uzun biriydi. O anda içimden, herhangi iki kişi bir araya gelsek, bir anda boynunu kırabiliriz, diye düşündüğümü hatırlıyorum. Ama hepimizin içindeki duygu...korkuydu. Haklı olduğunu bilen biri gibi dikilmişti ayağa. “Buna kesinlikle son vereceğim,” dedi. Sesi çok netti. İçinde hiç duygu yoktu. Söylediği o kadardı. Kapıya doğru yürümeye başladı. Beyaz ışıklar altında, hangar boyunca yürüdü. Acele etmiyor, sanki hiçbirimizi de görmüyordu. Kimse onu durdurmaya kalkışmadı. Gerald Starnes birdenbire onun arkasından seslendi: “Nasıl?” Adam dönüp cevap verdi: “Dünyanın motorunu durduracağım,” dedi. Sonra çıkıp gitti. Onu bir daha hiç görmedik. Ona ne olduğunu duymadık. Ama yıllar sonra, kuşaklardır dağ gibi ayakta durmuş fabrikalarda ışıkların birer birer sönmeye başladığını gördüğümüzde, kapıların kapandığını, konvayör kemerlerinin durduğunu, yolların boşaldığını, arabaların seyreldiğini gördüğümüzde, sanki gizli bir el dünyanın jeneratörlerini kesiyormuş, dünya çöküyormuş, ruhu kalmayan bir bedene dönüşüyormuş gibi gelmeye başladı. İşte o zaman meraklandık, o adamla ilgili sorular sormaya başladık. Söylediklerini kulağımızla duyan bizler, birbirimize soruyorduk bu sorulan. Verdiği sözü tuttuğunu düşünmeye başlamıştık. Bizim göremediğimiz gerçeği gören ve bilen o adam, meydan okuduğumuz adaletin temsilcisi gibi gözükmeye başlamıştı. Onun bizi lanetlemiş olduğunu

düşündük. Verdiği karardan kurtulma şansımız yoktu. Ondan asla kurtulamayacaktık. En korkunç yanı da, onun bizi kovalıyor olmayışıydı. Tersine, biz onu arıyorduk, oysa o, iz bırakmadan kaybolmuştu. Hiçbir yerde ona ilişkin bir cevap bulamadık. Verdiği sözü nasıl bir imkânsız güçle yerine getirebildiğini merak ediyorduk. Bunun da cevabı yoktu. Her yeni fabrika hiç sebepsiz düşerken, biz onu düşünmeye başlamıştık. Ne zaman bir darbe yesek, ne zaman yeni bir umudu kaybetsek, dünyaya inen bu gri, şekilsiz sise kapıldığımızı ne zaman hissetsek, aklımıza o geliyordu. Belki insanlar bizim o soruyu sorduğumuzu duymuş, ne demek istediğimizi anlamamış olabilirler. Ama bu soruyu haykırırken neler hissettiğimizi herhalde anladılar. Dünyadan bir şeylerin eksildiğini onlar da hissediyorlardı. Belki de aynı soruyu sormaya o yüzden başladılar. Umut kalmadığını hissettikleri zamanlarda. Yanlış düşündüğümü umuyorum. O sözlerin hiçbir anlamı olmadığını umuyorum. İnsan neslini yok eden bu gidişin gerisinde, intikam almak isteyen bir bilincin olmadığını umuyorum. Ama insanların bu soruyu tekrarlayıp durduğunu duyduğum zaman korkuyorum. Dünyanın motorunu durduracağım söyleyen adamı düşünüyorum. Anlıyorsunuzdur...onun adı John Galt'tı."

***

Uyandı, çünkü tekerleklerin sesi değişmişti. Düzensiz bir tempoya geçilmişti. Ani gıcırtılar, kısa, keskin çatırtılar, histerik gülüşlere benzeyen sesler, bunlara eşlik olarak da vagonun sarsmaları. Daha saate bakmadan anlamıştı. Burası Kansas Western'in hattıydı. Tren artık Kirby-Nebraska'dan başlayan uzun güney turuna koyulmuş bulunuyordu.

Tren yarı boştu. Tünel felaketinden sonra kalkan ilk Comet'le kıtanın bir ucundan bir ucuna yola çıkma cesaretini pek fazla insan gösterememişti. Vagonuna konuk ettiği adama bir yatak odası açtırmış, sonra adamın anlattığı hikâyeyle baş başa kalmıştı.Bunu bir düşünmek istiyordu. Yarın adama soracağı tüm soruları bir bir tartmak istiyordu. Ama zihni donmuş, kaskatı kesilmişti. Seyirci gibi, karşısında duran hikâyeye bakıyor, aklını hareketlendiremiyor, yalnızca seyrediyordu. Bu karşısındaki manzaranın anlamını biliyor olduğunu hissetmekteydi. Başka hiç soru sormasa da, biliyordu ve bundan kurtulması şarttı. Hareket etmek zorundaydı. Kafasında garip bir aciliyetle çınlayan sözcükler bunlardı. Hareket etmeliydi Hareket kendi başına kritik bir hedef, bir amaç hâline gelmiş gibiydi.

İnce bir uyku tabakasının altındayken, tekerleklerin sesi, onun kendi içindeki gerilimle düzgün bir yarışa girmişti. İkide bir uyanıyor, karanlıkta doğrulup oturuyor, boş boş düşünüyordu: Neydi o? Sonra kendine güvence vermeye çalışıyordu: Hareket hâlindeyiz...hâlâ hareket halindeyiz...

Tekerleklerin sesinden anlaşıldığına göre, Kansas Western hattı, onun sandığından daha kötü durumdaydı. Şu anda tren onu Utah'tan yüzlerce mil uzaktaki bir yere doğru götürmekteydi. İçinden yükselen güçlü istek, buraya sapmadan, Taggart'ın ana hattı üzerinde trenden inmek, bir uçak bulup hemen Quentin Daniels'a ulaşmaktı. Vagonundan inmemek için yoğun bir çaba sarf etmek zorunda kalmıştı.

Karanlıkta yatıyor, teker seslerini dinliyor, ilerdeki tek ışığın, kendisini harekete iten tek nedenin, Quentin Daniels ve motor olduğunu düşünüyordu. Ne işine yarayacaktı motor onun? Buna cevabı yoktu. Aklındaki tek ültimatom, oraya vaktinde varmaktı. Gerçek cevabı kelimesiz olarak biliyordu:

Motora trenleri hareket ettirmek için değil, Dagny'nin kendisini hareket ettirmek için ihtiyaç vardı.

Bunca metal çığlığı ve gürültüsü arasında artık dördüncü tempoları kolay duyamıyordu. Yarışmakta olduğu düşmanın ayak seslerini dinleyemiyordu. Yalnızca panik yüklü, umutsuz gürültüler vardı...Vaktinde varacağım, diye düşündü. İlk ben ulaşacağım ona. Motoru kurtaracağım. Bu, onun durduramayacağı motor olacak. Durduramayacak...durduramayacak...sarsılarak uyandı, başı yastıktan düştü. Tekerlekler durmuştu.

Bir an olduğu yerde yattı, çevresini saran o garip sessizliği kavramaya çalıştı.Bu çabanın, hiçlikten bir duyusal imge çıkarmak kadar imkânsız olduğunu hissediyordu. Algılanacak gerçekliğe ilişkin bir iz yoktu. Hiçbir ses yoktu. Sanki trende yalnızdı. Hareketin yokluğu, trende değilmiş de, bina içindeki bir odadaymış gibi bir duygu veriyordu. Işık da yoktu, bu da burayı, ne tren ne de odaymış, aslında içinde hiçbir nesne bulunmayan bir boşlukmuş gibi algılatmaktaydı. Şiddet ya da fiziksel felâket izi de yoktu. Sanki felâketlerin artık mümkün olamayacağı bir durumdaydılar şu anda.

Bir an sonra bu sakinliğin niteliğini kavradı, vücudu bir tek hareketin kavisiyle yerinden fırladı. Bu hareket tıpkı bir isyan çığlığı gibiydi. Penceredeki panjuru açmak için kayışı çektiği anda, panjurun kalkışı sessizliğin içinde bıçak hışırtısı gibi duyuldu. Dışarıda kırların o tekdüze yayılımından başka bir şey yoktu. Güçlü bir rüzgâr, bulutları parçalamaktaydı. Aradan bir tutam ay ışığı geliyordu, ama ışığın döküldüğü yerler de kopup geldiği yer kadar ölü gözüküyordu.

Eli hemen ışık düğmesiyle görevliyi çağıracak zile yöneldi. Işık yandı, onu gerçek dünyaya döndürdü. Kolundaki saate baktı, geceyarısını birkaç dakika geçmişti. Arka camdan

baktığında, uzayıp giden rayları, trenin arkasını korumak üzere traverslerin üzerine dizilmiş kırmızı lambaları gördü. Görünüm güven vericiydi.

Görevliyi çağırma için zile bir daha bastı.Bekledi. Sahanlığa çıktı, kapının kilidini açıp dışarıya sarktı, hattın ilerisini görmeye çalıştı.Çelik trenin bazı pencerelerinde ışık vardı, ama kimseyi göremedi. İnsan faaliyeti gözükmüyordu. Kapıyı çarparak kapattı, geri dönüp giyinmeye başladı. Hareketleri birdenbire telaşsız ama hızlı bir nitelik kazanmıştı.

Zile cevap veren olmadı. Dagny'nin bir öndeki vagondan geçerken hissettiği şey, korku değil, belirsizlik değil, umutsuzluk değil...aciliyet dışında hiçbir şey değildi.

Öndeki vagonun kabininde de hiçbir görevli yoktu. Dar koridorlarda hızla ilerlerken hiç kimseyle karşılaşmadı. Ama birkaç kompartımanın kapısı açıktı. Yolcular içerde, giyinik ya da yarı giyinik durumda, sessizce oturuyor, sanki seyrediyorlardı. Onun koşarak ilerleyişine garip kaçamak bakışlarla baktılar. Koşan bu kadının ne peşinde olduğunu biliyormuş gibiydiler. Birinin çıkıp kendi yüzleşmedikleri şeyle yüzleşmesini bekliyor gibiydiler. Dagny ölü trenin omurgası boyunca koşmayı sürdürürken, ışıklı kompartımanların açık kapılarıyla bomboş koridorlar arasındaki tutarsızlığın farkındaydı. Kimse dışarıya çıkmamıştı.Kimse ilk soruyu soran olmak istememişti.

Trenin tek kuşetli vagonundan da koşarak geçti. Yolculardan bazıları yorgun argın, kıvrılmış durumda uyuyor, bazıları uyanık ama iki büklüm, bir darbe bekleyen hayvanlar gibi oturuyor, gelecek darbeden kaçınmaya da kalkışmıyordu.

Bu vagonun sahanlığına vardığında durdu. Bir adam görüyordu. Adam kapının kilidini açmış, dışarıya eğilmiş,

ilerideki karanlığa soru sorarcasına bakıyor, aşağıya inmeye hazırlanıyordu. Dagny'nin adımlarını duyunca döndü. Dagny o yüzü hemen tanıdı. Owen Kellogg'du. Sunduğu geleceği reddeden adam.

"Kellogg!" diye soludu. Sesindeki neşe âdeta bir gülüştü. Issız bir çölde bir insana rastlamanın getirdiği rahatlığın ifadesi vardı sesinde.

"Merhaba, Bayan Taggart." Yüzünde inanılmaz bir sevinç, biraz da hüzün vardı. "Trende olduğunuzu bilmiyordum."

"Haydi gel," diye emretti Dagny. Sanki Kellogg hâlâ demiryolunda çalışıyormuş gibi konuşmuştu. "Sanıyorum donmuş bir trendeyiz."

"Öyleyiz." Kellogg onu çabucak, disiplinli adımlarla izledi.

Açıklama yapmaya gerek yoktu. Sanki sözsüz bir anlaşmayla, görev çağrısına uymaktaydılar. Trendeki yüzlerce kişiden yalnızca o ikisinin tehlikeye atılması da doğal gözüküyordu.

Bir sonraki vagonda ilerlerken Dagny, "Ne zamandır duruyoruz, farkında mısın?" diye sordu.

"Hayır. Uyandığımda durmuştuk."

Trenin ucuna kadar yürüdüler, ne görevli, ne garson, ne frenci, ne de kondüktör gördüler. Ara sıra birbirlerine bakıyorlardı ama sessiz kaldılar. Terk edilen trenlerin hikâyesini duymuşlardı. Görevlilerin hepsi, köle yerine konma karşısında bir anda isyana kalkıyor, çekip gidiyordu.

Trenin ucuna varınca indiler. Çevrelerindeki tek hareket, yüzlerine değen rüzgârdı. Vakit geçirmeden lokomotife tırmandılar. Lokomotifin farları yanıktı. Işığı gecenin

boşluğuna, adeta suçlayan bir kol gibi uzanmıştı. Lokomotif boştu.

Dagny'nin umutsuz zafer çığlığı, gördükleri manzaraya bir cevap gibi yükseldi. "Aferin onlara! İnsanmışlar!"

Birdenbire durdu. Bir an önceki yabancı çığlığın şaşkınlığı içindeydi.Kellogg onu garip bir gülümsemeyle seyrediyordu.

Eski bir buharlı lokomotifti. Şirketin Comet'e verebileceği en iyi lokomotif buydu. Ateş demir kafeslerle güvene alınmıştı.Buhar kapağı kısığa ayarlanmıştı.Farların ışığı da, onlara doğru koşuyor olması gereken, ama hareketsiz duran traverslere düşmüş, onları bir merdivenin basamakları gibi gösteriyordu.

Dagny seyir defterine uzandı, son mürettebatın adlarına baktı. Makinist Pat Logan'dı.

Başı yavaşça sarktı, gözleri yumuldu. O mavimsi yeşil raylar üzerindeki ilk seferi düşünüyordu. Pat Logan da bu son seferi sırasında...herhalde...tıpkı Dagny gibi...o seferi düşünmüş olmalıydı.

"Bayan Taggart?" Owen Kellogg'un sesi yumuşaktı.

Dagny başını anî bir hareketle kaldırdı. "Evet," dedi. "Evet...Peki" Sesinde kararlılığın metalik anısından başka hiçbir renk yoktu. "Telefona ulaşıp yeni mürettebat çağırmamız gerek." Saatine göz attı."Hızımız düşünülürse, Oklahoma eyalet hattına seksen mil kadar yolumuz kalmış olmalı. Sanırım bu hatta arayabileceğimiz en yakın merkez Bradshaw. Oraya uzaklığımız otuz mil kadar."

"Bizi izleyen Taggart trenleri var mı?"

"Bir sonraki 253 numara. Kıtasal marşandiz. Ama sabahın yedisine kadar buraya varmaz...tabiî programa uygun ilerliyorsa...ki emin değilim."

“Yedi saatte bir tek marşandiz mi?” Kellog’un ağzından bu sözler istem dışı fırlamıştı. Bir zamanlar hizmet etmekten gurur duyduğu büyük demiryoluna sadakatinden kaynaklanan bir isyândı bu.

Dagny’nin dudakları kısacık bir gülümseme ifadesine büründü. “Kıta aşan trafiğimiz senin günündeki gibi değil,” dedi.

Kellogg yavaşça başını salladı. “Herhalde buraya gelmekte olan Kansas Western trenleri de yoktur, değil mi?”

“Tam hatırlayamıyorum, ama sanmam.”

Kellogg yolun yanındaki direklere baktı. “Umarım Kansas Western’de çalışanlar telefonlarının bakımını iyi yapıyordur.”

“Yani bakmamaları da mı mümkün? Rayların durumuna bakarak söylüyorsun bunu. Yine de denemek zorundayız.”

“Evet.”

Dagny gitmek üzere döndü, ama durdu. Söze gerek olmadığını biliyordu, ama yine de, istem dışı konuştu. “Biliyor musun,” dedi. “Dayanması en güç olan, adamların bizi korumak için trenin arkasına dizdikleri lambalar. Onların insan hayatına verdiği önem, ülkenin onların hayatına verdiğinden fazla.”

Kellogg’un Dagny’ye çabucak bakışı, bilinçli bir vurgulamayı andırıyordu. Ama sonra ciddi bir sesle, “Evet, Bayan Taggart,” diye cevap verdi.

Lokomotifin yanındaki merdivenden indiklerinde, hattın yanında toplanmış bir grup yolcuyu, trenden onlara katılmak üzere inmeyi sürdüren yeni insanları gördüler. Demin oturup bekleyen insanlar, sanki özel bir içgüdüyle, birilerinin işi ele aldığını, sorumluluğu üstlendiğini sezmiş, artık hayat belirtisi göstermenin tehlikeli olmayacağına inanmış gibiydiler.

Dagny yaklaşırken, insanlar hep birlikte ona, soru soran, beklenti dolu bakışlarla baktılar. Ay ışığının doğallık dışı parıltısı, yüzlerindeki farklı çizgileri siliyor, ortak nitelikleri vurguluyordu: Meraklı bir değerlendirme, yarı korku, yarı yakarış, yarı küstahlık içeren bir ifade.

Dagny, “Burada yolcuların sözcüsü olmak isteyen biri var mı?” diye sordu.

Birbirlerine baktılar. Cevap gelmedi.

“Pekâlâ,” dedi Dagny. “Konuşmak zorunda değilsiniz. Benim adım Dagny Taggart. Bu demiryolunun İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısıyım ve...” Kalabalıkta bir kıpırdanma oldu. Yarı hareket, yarı fısıltı, genelde rahatlamaya benzer bir durum, “...konuşmayı ben üstleneceğim. Mürettebatın terk ettiği bir trendeyiz. Bir kaza olmuş değil. Lokomotif sağlam. Ama onu çalıştıracak kimse yok. Gazeteler böyle durumlara, ‘donmuş tren’ diyor. Anlamını hepiniz biliyorsunuz, gerekçelerini de biliyorsunuz. Belki siz o gerekçeleri, bu gece sizi ortada bırakan adamlardan daha önce biliyordunuz. Yasa onların gitmesini yasaklamış bulunuyor. Ama böyle olması şu anda size yardımcı olmaz.”

Bir kadın aniden histerik bir çığlık attı. “Ne yapacağız?”

Dagny duraklayıp ona baktı. Kadın kendine yol açıp öne çıkmaya çalışıyordu. Amacı karanlık boşlukla arasına birkaç insan bedeni girmesini sağlamakmış gibi görünüyordu. Ay ışığının fosforlu ödünç enerjisiyle eriyen o uçsuz boşluğa güvenmediği belliydi. Geceliğinin üzerine bir ceket geçirmiş, geceliğin ince kumaşı altından göbeği çıkmıştı.İnsanlığın tüm gösterebileceğinin ancak çirkinlik olabileceğini düşünen, bunu da saklamaya çalışmayan bir tutum. Dagny bir an için, devam etmek zorunda olmasına üzüldü.

“Hat üzerinden telefon bulmak üzere yürüyeceğim,” dedi. Sesi ayın ışığı kadar duru ve soğuktu. “Hat boylarında beş milde bir, acil durum telefonları vardır. Buraya yeni bir ekip yollamalarını isteyeceğim. Biraz vakit alacaktır. Sizler lütfen trende kalın ve düzeni mümkün olduğunca sağlayın.”

Bir başka kadının ürkek sesi, “Ya soyguncu çeteleri?” dedi.

Dagny, “Doğru,” diye karşılık verdi. “Yanıma birini alsam daha iyi olur. Gelmek isteyen var mı?”

Kadının amacını yanlış anlamıştı.Bu sözüne cevap gelmedi. Kimse ona bakmadığı gibi, birbirine de bakmıyordu. Hiç göz gözükmüyordu. Yalnızca ay ışığında pırıldayan ıslak oval biçimler vardı karşısında. İşte yeni çağın erkekleri, diye düşündü. Fedakârlığı talep eden ve sunmaya hazır olanlar. Bu insanların sessizliğindeki öfke dolu niteliğe şaşırdı. Bu sessizlikte, onları böyle durumlara düşürmemesi gerektiği düşüncesinin sitemi vardı. Dagny'nin alışık olmadığı bir zalimlikle, inatla sessiz kaldılar.

Owen Kellogg’un da beklemekte olduğunu fark etti. Ama onun gözleri yolcularda değil, Dagny’nin yüzündeydi. Kalabalıktan ses çıkmayacağından emin olunca, “Ben sizinle gelirim tabii. Bayan Taggart,” dedi.

“Teşekkür ederim.”

Ürkek kadın, "Ya biz ne olacağız?” diye patladı.

Dagny ona döndü, iş dünyasının resmi, monoton sesiyle, “Donmuş trenlere saldın olaylarının örnekleri hiç görülmemiştir...maalesef,” dedi. Çok pahalı pardesü giymiş, şişman suratlı bir adam, “Biz tam neredeyiz?” dedi. Sesinde, hizmetkârlarıyla konuşan efendi tonu vardı. “Eyaletin ne tarafındayız?”

“Bilmiyorum,” diye cevap verdi Dagny.

Bir başkası, “Burada ne kadar bekleyeceğiz?” dedi. Sanki alacaklıydı da borçlusuna soruyordu,

“Bilmiyorum.”

“San Francisco’ya ne zaman varacağız?” Bu üçüncüsü, sanığa hitap eden şerif havasındaydı.

“Bilmiyorum.”

Gücenik talepler, ağaçtaki kestaneler gibi pıtır pıtır patlamaya başlamıştı,çünkü artık güvende olduklarından, birinin onların sorumluluğunu üstlendiğinden emindiler.

“Olacak şey değil!” diye bağırdı bir kadın. İleri atılmış, bu sözleri Dagny’nin yüzüne haykırıyordu. “Bunun olmasına izin veremezsiniz! Hakkınız yok! Bu bomboş yerde bekletilemem! Bana ulaşım gerek!”

“Kapa çeneni,” dedi Dagny. “Toksa trenin kapılarını kilitler, sizi olduğunuz yerde bırakırım.”

“Bunu yapamazsınız! Siz sıradan bir ulaşımcısınız! Bana ayrımcılık uygulamaya hakkınız yok! Birleştirme Kurulu’na şikâyet ederim!”

“Eğer sizi o kurulu görecek ya da sesinizi duyuracak yere taşıyacak bir tren verirsem...!” Dagny bunu söyledikten sonra arkasını döndü.

Kellogg’un onun yüzüne bakmakta olduğunu görüyordu. Bakışları, Dagny’nin deminki sözlerinin altını çizer gibiydi. Dagny'nin dikkatini çekmeye çalışıyordu o sözlere.

Dagny, “Bir yerden bir fener bul,” dedi. “Ben de gidip el çantamı alayım. Sonra yola koyuluruz.”

Hat telefonunu aramak üzere yürümeye başladıklarında, önce sessiz vagonların yanından ilerlediler. O sırada trenden inmekte olan biri onlara doğru gelmeye başladı. Dagny dün akşamki serseriyi tanımıştı.

Adam durdu, “Sorun mu var, hanımefendi?” diye sordu.

“Mürettebat kaçtı.”

“Ya. Ne yapmak gerek?”

“Bölüm merkezini aramak için telefon bulmaya gidiyorum.”

“Yalnız gidemezsiniz, hanımefendi. Hele bugünlerde. Ben de sizinle geleyim.”

Dagny gülümsedi. “Sağ olun. Ama bir şey olmaz. Bay Kellogg benimle geliyor. Söyler misiniz, sizin adınız ne?”

“Jeff Allen, hanımefendi.”

“Bak, Allen, hiç demiryolunda çalıştın mı?”

“Hayır, hanımefendi.”

“Eh, şimdi işe alındın. Kondüktör yardımcısı ve işletmeden sorumlu başkan yardımcısının muavinisin. İşin, ben yokken bu trenden sorumlu olmak, düzeni sağlamak, sürülerin tepişmesine izin vermemek. Seni benim göreve atadığımı söylersin. Kanıta ihtiyacın yok. İtaat bekleyen herkes itaat edecektir.”

Adam ciddi bir sesle, anladığını gösteren bakışlarla, “Peki, hanımefendi,” dedi.

Ama Dagny yürümeye başladığında arkasından seslendi: “Bayan Taggart!”

“Evet?”

“Teşekkür ederim!” dedi adam.

Dagny gülümsedi, elini hafifçe kaldırarak bir veda selamı verdi, sonra dönüp yürümesini sürdürdü.

“Kimdi o?” diye sordu Kellogg.

“Trene kaçak binip yakalanan bir serseri.”

“İşi başaracak gibime geliyor.”

“Başarır.”

Lokomotifin yanından geçip farın ışıklandırdığı yöne doğru ilerlediler. Başlangıçta, arkadan vuran güçlü ışığın

altında traversten traverse adım atarken kendilerini hâlâ tanıdık bir yerde, demiryolunun normal alanında hissetmekteydiler. Ama az sonra Dagny, basacağı yeri görebilmek için giderek solan ışığı aramakta olduğunun farkına vardı. Sonunda, tahtaların kenarındaki belli belirsiz aydınlığın yalnızca ay ışığı olduğu yerlere vardılar. Elinde olmadan ürperdi, dönüp arkasına baktı. Pat hâlâ arkalarındaydı. Bir gezegenin sıvı gümüş kitlesini andırıyordu. Yakınmış gibi görünüyor, ama başka bir sistemin başka bir yörüngesine ait bulunuyordu.

Owen Kellogg sessizce Dagny'nin yanında yürümekteydi. Dagny o anda birbirlerinin düşüncelerini okuyabildiklerinden emindi.

"Yapmış olamaz, ah, Tanrım, yapamaz!" dedi birden. Düşüncelerini sese çevirmiş olduğunun farkında değildi.

"Kim?"

"Nathaniel Taggart. Şu yolcular gibi insanlarla çalışmış olamaz. Onlar için trenler işletmiş olamaz. Onları işe almış, çalıştırmış olamaz. Hiç kullanmış olamaz onları. Ne müşteri olarak, ne de işçi olarak."

Kellogg gülümsedi. "Yani onları sömürerek zengin olmuş olamaz demek istiyorsunuz, öyle mi Bayan Taggart?"

Dagny başını evet der gibi salladı. "Onlar..." kendi sesindeki hafif titremeyi duyuyordu. O titreme, sevgiden, acıdan, güceniklikten gelmekteydi."...yıllardır hep, o başkalarının yeteneklerini kullanarak, insanlara bir şans tanımayarak yükseldi dediler...insanların yeteneksizliği onun bencil çıkarıydı, dediler...Ama o...onun insanlardan beklediği şey itaat değildi."

Kellogg sesinde garip bir ciddiyetle, "Bayan Taggart," dedi. "Unutmayın ki o, insanlık tarihinde kısa bir süre için

köleliği silmiş olan bir varoluş yasasına göre yaşadı. Onun düşmanları sizi şaşırttığı zaman, lütfen bunu hatırlayın.”

“Ivy Starnes diye bir kadının adını hiç duydun mu?”

“Evet, duydum.”

“Bu durum asıl onun hoşuna giderdi, gibi geliyor bana. Yani bu geceki şu yolcuların hâli. O zaten bunun peşindeydi. Ama biz...sen ve ben bu koşullarda yaşayamayız, öyle değil mi? Kimse böyle yaşayamaz. Yaşanabilir bir durum değil.”

“Ivy Starnes’ın amacının yaşamak olduğunu nereden çıkardınız?”

Zihninin kenarlarında, kırların uçlarında gördüğü dumanlar gibi, ışın ya da sis olmayan bir şeylerin varlığını hissediyordu. Tam algılanamayan, ama algılanmak için direnen bir şeyler.

Konuşmadı. Adımlarının sesleri, sessizlik içinde uzanan bir zincirin halkaları gibi devam ediyordu. Traverslere göre aralıklandırılmış, kuru, hızlı bir tempo.

Vakit yokluğundan, Kellogg’un varlığını yalnızca rastlantısal bir ‘yetenekdaş’ olarak bilinçlendirmişti. Ama birdenbire dönüp ona bilinçli bir dikkatle baktı. Kellogg’un yüzünde eskiden hatırladığı ve beğendiği o net, katı ifade vardı yine. Ama yüz daha bir sakinleşmiş, daha bir huzura kavuşmuş gibiydi. Giysileri tirfillenmişti. Üstünde eski bir deri ceket vardı. Aşınmışlığı karanlıkta bile belli oluyordu.

“Taggart Transcontinental’dan ayrıldığından beri neler yaptın?” diye sordu.

“Eh, pek çok şey.”

“Şimdi nerede çalışıyorsun?”

“Özel görevdeyim, bir bakıma.”

“Ne tür?”

“Her tür.”

“Bir demiryolu şirketinde değilsin, değil mi?”

“Hayır”

Sözcüğün keskinliği ve kısalığı, onu tam açıklamalı bir cümle kadar anlamlı kılıyordu. Dagny amacının anlaşılmış olduğunu biliyordu. “Kellogg, sana koca şirkette bir tek birinci sınıf adamın kalmadığını söylersem, sana istediğin işi ve parayı teklif edersem, şartlarını kendin belirle dersem, bize döner miydin?”

“Hayır.”

“Ne kadar trafik kaybettiğimizi duyunca şaşırmıştın. Adamlarımızı kaybetmenin bizi ne hâle getirdiğini düşünemezsin bile. Daha üç gün önce beş millik bir geçici rayı döşeyebilecek birini bulmak için neler çektiğimi anlatamam. Kayalık dağlarına elli mil ray döşemem gerek. Nasıl yapacağım, bilemiyorum. Ama yapılması şart. Tüm ülkeyi tarayıp adam aradım. Hiç yok. Sonra birdenbire sana rastlamak, seni burada bulmak...hem de kuşetli vagonda...senin gibi bir eleman için sistemin yarısını feda etmeye hazırken...anlıyor musun seni neden bırakamayacağımı? Ne istersen seç. Bölge genel müdürlüğünü mü istersin, yoksa benim yardımcım mevkiini mi?”

“Hayır”

“Hayatını kazanmak için hâlâ çalışıyorsun, değil mi?”

“Evet.”

“Çok kazanıyormuş gibi görünmüyorsun.”

“Kendi ihtiyaçlarıma yetecek kadar kazanıyorum...başkalarına değil.”

“Neden Taggart Transcontinental'dan başka bir yerde çalışasın?”

“Çünkü siz bana istediğim türde işi vermezsiniz”

“Ben mi?” Birden olduğu yerde durdu. “Tanrım, Kellogg! Anlamadın mı? İstediğin her işi veririm sana!”

“Tamam, peki Yaya denetimci.”

“Ne?!”

“Hademe. Temizlikçi.” Dagny’nin yüzündeki ifadeye gülümsedi. “Hayır mı? Gördünüz mü? Demiştim vermezsiniz diye.”

“Yani gündelik işçi olarak mı çalışırsın?”

“Teklif ettiğiniz anda.”

“Ama daha iyi bir iş istemezsin, öyle mi?”

“Evet, öyle, daha iyisini istemem.”

“Ama o işleri yapacak çok adam var, daha iyi işleri yapacak adam yok...bunu anlamıyor musun?”

“Ben anlıyorum, Bayan Taggart. Ya siz?”

“Bana gereken şey senin..

“Aklım mı, Bayan Taggart? Aklım artık satılık değil.”

Dagny durmuş, ona bakıyor, yüz ifadesi giderek sertleşiyordu. “Sen de onlardan birisin, değil mi?” dedi sonunda.

“Kimlerden?”

Dagny cevap vermedi, omuz silkti, yürümeyi sürdürdü.

“Bayan Taggart,” diye sordu Kellogg. “Genel taşıyıcı olmaya daha ne kadar dayanacaksınız?”

“Dünyayı senin alıntı yaptığın o yaratığa teslim etmeyeceğim.”

“Kadına verdiğiniz cevap çok daha gerçekçiydi.”

Adımlarının zinciri uzun süre sessiz ilerledi, sonunda Dagny konuştu: “Bu gece neden bana destek oldun? Yardım etmeye neden razı oldun?”

Kellogg kolaylıkla, hemen hemen neşeyle cevap verdi. “Çünkü o trende işi benimki kadar acil olan hiçbir yolcu yok.

O tren hareket ederse, en çok yararlanacak olan benim. Ama ben bir şeye ihtiyacım olduğu zaman, müşterileriniz gibi öyle oturup da boş boş ulaşım beklemem.”

“Beklemez misin? Ya bütün trenler durursa?”

“O zaman da önemli bir yolculuğu trenle yapmaya kalkışmam.”

“Nereye gidiyorsun?”

“Batıya.”

“Özel bir görevle, Öyle mi?”

“Hayır. Arkadaşlarla bir aylık bir tatile.”

“Tatil mi? O mu senin için önemli olan?”

“Dünyadaki her şeyden önemli.”

İki mil daha yürüdüklerinde, direklerden birine takılı gri kutuyu gördüler. Acil telefon. Asıldığı yerde çarpık duruyordu. Fırtınalarda yamulmuştu.

Dagny kutuyu çekip açtı.Telefon oradaydı. Tanıdık, güven veren bir nesneydik Kellogg’un tuttuğu fenerin ışığında parıldıyordu. Ama kulaklığı kulağına. götürdüğü anda çalışmadığını anladı. Kellogg da Dagny’nin kancaya vurup duran parmağını görünce kavramıştı durumu.

Dagny kulaklığı ona uzatırken hiçbir şey söylemedi. O feneri tutarken Kellogg âleti inceledi, sonra yerinden kopardı, kablolarını muayene etti.

“Kablolar sağlam,” dedi. “Akım da var. Bozuk olan bu ara şey. Bir sonraki çalışır durumda olabilir.” Sonra ekledi. “Yani beş mil uzaktaki.”

“Gidelim,” dedi Dagny.

Ta gerilerde lokomotifin farı hâlâ gözüküyordu. Artık gezegen değil, sisler arasında göz kırpan bir yıldız olmuştu. Önlerinde raylar mavimsi boşluğa girip kayboluyor, sonunu gösteren hiçbir işaret görünmüyordu.

Ne kadar sık dönüp arkadaki ışığa baktığı dikkatini çekti. Onu görebildikçe, kendilerini güvenli çıpaya bağlayan bir ip varmış gibi hissediyordu. Şimdi ondan kopup dalışa geçmek zorundaydılar. Bu gezegenin dışında bir yere, diye düşündü. Kellogg'un da arkadaki ışığa bakmakta olduğunu görüyordu.

Birbirlerine baktılar, hiçbir şey söylemediler. Sessizliğin içinde, Dagny'nin bastığı çakılın sesi bile sağır edici geliyordu. Kellogg bilinçli bir hareketle telefona bir tekme attı, kenardaki hendeğe yuvarlanmasını sağladı. Gürültünün şiddeti boşluğu çatırdattı.

Kellogg sesini yükseltmeden, "Allah belasını versin," dedi.Bu sesteki nefret, her dozdaki öfkenin ifade edebileceğinden daha belirgindi, "işini yapmayı canı istemedi herhalde. Maaş çekine de ihtiyacı olmadığına göre, kimsenin ondan telefonları işler durumda tutmasını istemeye hakkı yok."

"Haydi, gel," dedi Dagny.

"Yorulduysanız biraz dinlenebiliriz, Bayan Taggart."

"İyiyim. Yorulmaya vaktimiz yok."

"O da bizim büyük kusurumuz işte, Bayan Taggart. Ona da zaman ayırmalıyız bir ara."

Dagny güldü, adımını bir sonraki traverse attı, ilerlediler. Traverslerde yürümek zordu, ama rayın dışında yürümeye çalıştıklarında, bunun daha da zor olduğunu gördüler. Orada zemin yarı kum, yarı tozdu. Ayakları her adımda gömülüyordu. Katıyla sıvı arası bir maddeye basıyorlarmış gibiydi. Yeniden traverslere döndüler. Bu da nehrin üzerindeki kütüklere basarak ilerlemek gibiydi.

Dagny beş milin ne uzun yol olduğunu düşünüyor, hele otuz mil uzaktaki bölüm merkezinin büsbütün ulaşılmaz olduğuna inanıyordu. Oysa demiryollarını yapanların binlerce

millik birimlerle düşündükleri bir çağın insanıydı o. Bir okyanustan bir okyanusa döşenmiş raylar ve ışıklar ağı, paslı direkte asılı duran bozuk telefona bağımlı hâle gelmişti. Hayır, diye düşündü. Çok daha güçlü, aynı zamanda çok daha narin bir şeye. Kablonun, trenin, bulacakları işin, yapacakları eylemlerin, kurtulamayacakları bir absolü olduğunu bilen insanların zihinlerindeki bağlantılara bağımlıydı. O tür akıllar yok olunca, iki bin tonluk tren de Dagny'nin bacaklarındaki kaslara bağımlı hâle gelmişti.

Yoruldum mu? diye düşündü. Çevrelerindeki bu sessizliğin içinde, yürümek bile bir gerçeklik, belirli bir tecrübenin çabası sayılırdı. Tabiî, acıydı hissettiği, başka da bir şey olamazdı. Işığın da, karanlığın da olmadığı bir boşlukta, katı da, yumuşak da olmayan bir zemin üzerinde, hareket etmeyen, ama yerinde de durmayan bir sisin içinde, yürüyor, yürüyordu. Hareketlerinin tek işareti zorlanmaydı. Çevrelerindeki boşluk hiç değişmiyor, ilerlediklerini işaretleyecek hiçbir şey gözükmüyordu. Zaman zaman bir inanmazlıkla, evrenin sonunu ulaşılacak ideal olarak kabul eden mezhepleri düşünmüştü. İşte, diyordu içinden. İşte onların dünyası ve onların zihnindeki içerik, şimdi burada gerçekleşmiş durumda.

Raylar üzerinde yeşil sinyalin ışığı gözüktüğünde, varılıp geçilecek bir işaret bulmuş oldular, ama eriyik hâlindeki boşluğun içinde bu da onlara bir rahatlama sağlayamadı. Işık sanki uzaklardaki sönmüş bir dünyadan geliyor gibiydi...Öldükten sonra parlamayı sürdüren yıldızlar gibi. Yeşil ışık parıldıyor, hattın açık olduğunu gösteriyor, hareketi davet ediyordu, ama ortada hareket edecek bir şey yoktu. Hareket edecek şeyler yokken de hareket vardır, diyen filozof kimdi, diye düşündü. Bu, o filozofun da dünyasıydı.

Kendini giderek daha büyük bir çabayla zorladığını fark etti. Bir dirence karşı. Ama basınç değil, emiş gibi bir güce karşı. Kellogg'a göz attığında, onun da kendisi gibi, fırtınayı göğüsler pozda yürümekte olduğunu gördü. Sanki ikisi tek sağ kalan insanlardı. Mücadele içindeki iki yalnız varlık...fırtınayla değil, daha beter bir şeyle mücadele...yok oluşla.

Bir süre sonra arkasına bakan Kellogg oldu, Dagny de onun bakışını izledi. Arkalarında far falan yoktu.

Durmadılar. Kellogg, gözleri ilerde, dalgın bir hareketle cebine uzandı. Dagny onun çıkardığı sigara paketini kendisine uzatışını gördüğünde, bunu bilerek yapmadığını, otomatik bir hareketle yaptığını sezmişti.

Tam sigarayı alacağı sırada...birdenbire Kellogg'un bileğine sarıldı, paketi onun elinden yolarcasına aldı. Basit, beyaz bir paketti. Üzerine yalnızca altın rengi bir dolar işareti basılmıştı.

Dagny durdu, "Ver şu feneri!" diye emretti.

Kellogg da söz dinleyip durdu, fenerin ışığını sigara paketine tuttu. Dagny onun yüz ifadesini fark etmişti. Biraz şaşkın, epey eğlenen bir ifade.

Dagny, "Nereden aldın bunu?" diye sordu.

Kellogg gülümsüyordu. "Eğer bu soruyu soracak kadarını biliyorsanız, cevap vermeyeceğimi de bilirsiniz, Bayan Taggart."

"Bunun bir şeyi simgelediğini biliyorum."

"Dolar işaretinin mi? Çok şeyi simgeliyor. Her karikatürdeki her şişko domuzun yeleğine işlenmiş. Sahtekârı, dolandırıcıyı işaretliyor. Kötülüğün simgesi gibi. Özgür bir ülkenin parası olarak, başarıyı, yaratmayı, yeteneği, insanın yaratıcı gücünü simgeliyor...ve zaten o nedenlerle kötülük

simgesi olarak kullanılıyor. Hank Rearden gibi adamların alnına, bir lanetin damgası gibi konduruluyor. Bu arada, işaretin nereden ortaya çıktığını biliyor muydunuz? ‘United States’ sözcüklerinin baş harflerinden.”

Feneri söndürdü, ama uzaklaşmaya kalkışmadı. Dagny onun yüzündeki acı gülümseme gölgesini fark edebiliyordu.

“Amerika Birleşik Devletleri’nin tarihte kendi armasını kötülük simgesi olarak kullanan tek ülke olduğunu biliyor muydunuz? Kendinize bunun neden böyle olduğunu sorun bir. Bunu yapan bir ülkenin ne kadar süre var olmayı umabileceğini sorun, ayrıca o ülkeyi kimin ahlakî standartlarının mahvettiğini sorun. Servetin yağmayla değil, üretimle yaratılmış olduğu tek ülke burasıdır dünyada. Güç kullanarak değil, ticaretle. Paranın; insanın kendi aklına, emeğine, hayatına, mutluluğuna, kendine sahip oluşunun sembolü olabildiği tek ülke. Eğer bu da, dünyanın bugünkü standartlarına göre kötülükse, lânetlenmemize sebep buysa, o zaman biz doları kovalayan, doları oluşturan insanlar bunu kabullenir, o dünyanın bizi lânetlemesine razı oluruz. Dolar işaretini alnımızda taşımayı kendimiz seçeriz. Gururla. Bir soyluluk rozeti gibi. Uğrunda yaşamaya, gerekirse de ölmeye razı olacağımız bir rozet.”

Paketi almak üzere elini uzattı. Dagny’nin parmakları paketi bırakmak istemiyormuş gibiydi. Ama sonunda vazgeçti, paketi onun avucuna bıraktı. Kellogg yavaşça, sanki hareketlerinin anlamını vurgulamaya çalışıyormuş gibi, ona bir sigara ikram etti. Dagny aldı, dudaklarının arasına yerleştirdi. Kellogg da bir tane aldı, kibriti çaktı, ikisini de yaktı, sonra yürümeye koyuldular.

Çoktan çürümüş, basılınca çatırdayan tahtalara basa basa gidiyorlardı. Yuvarlak ayın ve kıvrılıp duran sislerin arasında,

ellerinde iki kıvılcımla.

Dagny bir ihtiyarın kendisine, “Ateş tehlikeli şeydir, parmaklar arasına girince evcilleşir...” dediğini hatırlıyordu. Aynı adam, bu sigaraların dünyanın hiçbir yerinde yapılmış olamayacağını da söylemişti. “İnsan düşünürken, zihninin bir yerinde bir benek ateş var demektir, Sigaranın yanan ucunu bunun ifadesi olarak kullanması da çok uygundur.”

Umutsuz bir yakarış sesiyle, “Keşke bana bunları kimin yaptığını söylesen,” dedi.

Kellogg uslu uslu güldü. “Bir tek şey söyleyebilirim: Bunları bir arkadaşım yapıyor...ve satıyor. Ama genel taşıyıcı olmadığı için...yalnızca kendi dostlarına satıyor”

“Bana bir paket sat, lütfen.”

“Paranızın yeteceğini sanmıyorum, Bayan Taggart, ama...peki, eğer istiyorsanız.”

“Kaça?”

“Beş sent.”

“Beş sent mi?” Dagny şaşırmıştı.

“Beş sent.” Sonra ekledi: “Altın olarak.”

Dagny durup ona baktı. “Altın olarak mı?”

“Evet, Bayan Taggart.”

“Ama...kambiyo kurunuz ne? Bizim normal paramızla ne kadar ediyor?”

“Kur diye bir şey yok, Bayan Taggart. Değeri Bay Wesley Mouch’un kararlarına dayanan hiçbir maddî ya da manevi para bu sigarayı alamaz.” “Anlıyorum.”

Kellogg elini cebine attı, paketi çıkardı, Dagny’ye verdi. “Bunu size veriyorum, Bayan Taggart,” dedi. “Çünkü defalarca hak ettiniz...ayrıca sizin buna ihtiyacınız var. Tıpkı bizim ihtiyaç duyduğumuz amaçla.”

“Hangi amaç?”

“Cesaretimizin kırıldığı anlarda, sürgünün yalnızlığı içinde, bize gerçek vatanımızı hatırlatması için...orası her zaman sizin de vatanınız olmuştur, Bayan Taggart.”

“Teşekkür ederim.” Dagny sigara paketini çantasına koyarken elinin titremekte olduğunu fark etti.

Milleri işaretleyen direklerin dördüncüsüne vardıklarında, uzun süredir konuşmadan yürümekteydiler. Adımları için gereken güçten fazla hiçbir güçleri kalmamıştı. Çok ilerde bir ışık noktası gördüler. Yere çok yakındı. Yıldız olamayacak kadar sert bir ışıktı. Yürürken onu gözlemeyi sürdürdüler. Bu ışığın bomboş kırların ortasına konmuş güçlü bir lamba olduğunu anlayana kadar hiç sesleri çıkmadı.

“Nedir o?” diye sordu Dagny.

“Bilmiyorum. Sanki bir...”

Dagny aceleyle, “Hayır,” diye onun sözünü kesti. “Buralarda olamaz.” Birkaç dakikadır ummakta olduğu şeyin adını ondan duymak istemiyordu. Bunu düşünemez, bu düşüncenin umut olduğunu bilinçlendirmek için kendine izin veremezdi.

Telefonu milleri işaretleyen direklerin beşincisinde buldular. Lamba yarım mil kadar daha güneyde bir yere asılmıştı.

Telefon çalışıyordu. Dagny hattaki cızırtıyı duydu. Kulaklığı kaldırdığında o ses bir canlının soluğu gibiydi. Mahmur biri cevap verdi. “Bradshaw’dan Jessup.” Yeni uyanmış gibiydi.

“Ben Dagny Taggart, yerim...”

“Kim?”

“Taggart Transcontinental’dan Dagny Taggart; aradığım yer...”

“Ha...Ha, evet...Anlıyorum...Evet?”

“83 numaralı telefonunuzdan arıyorum. Comet yedi mil kuzeyde, yolda kaldı. Terk edildi. Mürettebat bırakıp gitti.”

Bir sessizlik oldu. “Peki, benim ne yapmamı istiyorsunuz?”

Dagny de duraklama ihtiyacını hissetti. İnanamamıştı. “Siz gece sorumlusu musunuz?”

“Evet.”

“O zaman hemen bize yeni bir ekip yollayın.”

“Eksiksiz bir tren mürettebatı ekibi mi?”

“Elbette.”

“Şimdi mi?”

“Evet.”

Bir sessizlik oldu. “Kurallar bu konuda bir şey demiyor.”

Dagny boğulur gibi bir sesle, “Bana baş sorumluyu bağlayın ” dedi. “Tatile gitti.”

“Bölüm şefini verin.”

“İki günlüğüne Laurel’e gitti.”

“Sorumluluk alacak birini bağlayın.”

“Sorumluluk bende.”

Dagny sabırlı davranmak için mücadele ederek, “Sen durumu anlıyor musun?” dedi. “Bir tren var. Yolcu treni. Kırların ortasında terk edilmiş durumda.”

“Evet, ama bu konuda ne yapacağımı nereden bileceğim? Kurallarda yok. Kaza geçirmiş olsanız, hasar ekibi yollarız. Ama kaza yoksa...kaza ekibine ihtiyacınız yok, değil mi?”

“Hayır. İhtiyacımız yok. Bizim adama ihtiyacımız var. Anlıyor musun? lokomotifi çalıştıracak adamlara ihtiyacımız var.”

“Kurallarda mürettebatsız trenler hakkında hiçbir şey yok. Trensiz adamlar hakkında da yok. Geceyarısı tam bir ekip

çağırıp bir yerlerde tren aramaya yollamaktan hiç söz edilmiyor. Daha önce de hiç duymamıştım.”

“Şimdi duyuyorsun. Ne yapmak gerektiğini bilmiyor musun?”

“Ben kim oluyorum ki bileyim?”

“Görevinin trenleri işler durumda tutmak olduğunu bilmiyor musun?” “Benim görevim kurallara uymak. Ekip yollamam gerekmiyorken ekip yollarsam, başıma neler geleceğini Tanrı bilir! Yok Birleştirme Kurulu, yok bugünlerin yasaları...ben kim oluyorum ki bunları üstleneyim?”

“Peki, bir treni hat üstünde kalmış durumda bırakırsan ne olur?”

“O benim suçum değil. Benim hatam sonucunda olmadı. Beni suçlayamazlar. Elimden bir şey gelmezdi.”

“Ama yardım etmen gerek.”

“Kimse bana yardım et demedi.”

“Ben diyorum!”

“Bana bunu söylemeye yetkiniz olup olmadığını ne bileceğim? Biz Taggart ekibi yollamakla yükümlü değiliz. Siz kendi trenlerinizi kendi mürettebatınızla çalıştırmalısınız. Bize söylenen bu.”

“Ama bu acil durum!”

“Kimse bana acil durumdan söz etmedi.”

Dagny kendini kontrol edebilmek için iki üç saniye bekledi Kellogg’un acı bir gülümsemeyle kendisini seyretmekte olduğunu görüyordu.

“Dinle beni,” dedi telefona. “Comet’in üç saat önce Bradshaw’a varması gerektiğini biliyor muydun?”

“Tabiî. Ama kimse bunu dert etmez. Bugünlerde hiçbir tren, hiçbir yere vaktinde varmıyor.”

“O hâlde hattınızı ebediyen tıkayıp duracak mıyız?”

“4 numara gelene kadar başka tren yok. O da Laurel’den sabah sekiz buçukta kalkıp kuzeye giden tren. O zamana kadar bekleyebilirsiniz. O sırada zaten gündüz sorumlusu gelmiş olur. Onunla konuşursunuz,”

“Seni ahmak budala! Bu tren Comet!”

“Bana ne? Burası Taggart Transcontinental değil. Sizler paranıza karşılık çok fazla şey bekliyorsunuz. Yeterince başımızı ağrıttınız zaten...bir yığın fazladan iş, ama küçük adamlara hiç ek ödeme yok.” Sesi giderek küstahlaşıyordu. "Benimle böyle konuşamazsınız. İnsanlarla böyle konuşabildiğiniz günler çok gerilerde kaldı.”

Kendisinin hiç kullanmadığı bir metot vardı. O metodun üzerinde etkili olduğu insanların da var olabileceğine hiçbir zaman inanmamıştı.O tür adamlar Taggart Transcontinental'da işe alınmazdı, o yüzden de Dagny hiçbir zaman böyleleriyle iş görmek zorunda kalmamıştı.

Kişisel tehdit anlamı taşıyan, soğuk, tahakküm edici bir sesle, “Sen benim kim olduğumu biliyor musun?” diye sordu.

Ve sonuç aldı. “Ben...şey, herhalde,” dedi adam.

“O hâlde sana hemen söyleyeyim, bana şu anda bir ekip yollamazsan, Bradshaw’a varışımdan bir saat sonra kendini işsiz bulursun...ve ben de eninde sonunda oraya varırım. Daha çabuk varmamı sağlaşan iyi edersin.” “Baş üstüne, hanımefendi.”

“Hemen tam bir tren ekibini işe çağır, bizi kendi adamlarımızın hazır beklediği Laurel’e götürmek üzere emir ver onlara.”

“Baş üstüne, hanımefendi.” Sonra ekledi: “Merkeze emri verenin siz olduğunuzu söyler misiniz?”

“Söylerim.”

“Sorumluluğun sizde olduğunu?”

“Evet.”

Bir sessizlik oldu, sonra adam çaresiz bir sesle sordu. “Şimdi ben adamları nasıl arayacağım? Çoğunun telefonu yok.”

“Odacı var mı orada?”

“Var ama sabaha kadar işe gelmez.”

“Şu anda istasyon civarında kimse var mı?”

“Depoda temizlikçi var.”

“Onu yolla, adamları çağırsın.”

“Baş üstüne, hanımefendi. Lütfen kapatmayın.”

Dagny telefon kutusunun yan tarafına dayandı, bekledi. Kellogg gülümsüyordu.

“Ve siz bununla...bununla...kıta aşan bir demiryolu işletmeyi mi öneriyorsunuz?” diye sordu.

Dagny omuz silkti.

Gözlerini parlak ışıktan alamıyordu. Öyle yakın, öyle ulaşılabilecek gibi görünüyordu ki! Elini uzatsa yakalayabilecekti sanki onu. İtiraf etmediği düşünce, kendisiyle bir savaş vermekte gibiydi. Kullanılmayan bir enerji kaynağını ehlileştiren, başka her motoru işe yaramaz kılacak motor üzerinde çalışan bir adam...kendisi o kişiyle konuşabilirdi. O tür bir beyinle konuşuyor olabilirdi...birkaç saat içinde...Belki de şu adamı acele ettirmeye gerek yoktu. Yapmak istediği oydu aslında. Tek istediği oydu...Ya kendi işi? Neydi kendi işi: Zekâsını en iyi şekilde kullanmak mı, yoksa ömrünün geri kalanını, gece sorumlusu olmaya lâyık olmayan şu adamın yerine düşünmekle geçirmek mi? Neden çalışmayı seçmişti? Başladığı yerde kalabilmek için mi? Rockdale İstasyonu'nda gece operatörü olmak için mi...yo daha da aşağı...Rockdale’deyken bile şu tren sorumlusundan

iyiydi o. Bu mu olacaktı her şeyin sonu? Başlangıcından daha aşağıda bir son mu?...Acele etmeye gerek yok muydu? Kendisiydi o neden...trenlere ihtiyaç vardı da, motora mı ihtiyaç yoktu? Motora ihtiyacı olan oydu...Görevi? Kime karşı?

Telefondan uzun süre ses gelmedi. Sonunda adam döndüğünde sesi homurdanır gibiydi: “Temizlikçi gidip adamları çağırabileceğini söylüyor, ama işe yaramaz, çünkü onları size nasıl yollayacağım? Lokomotifimiz yok.” “Lokomotif mi yok?”

“Yok. Şef birine binip Laurel'e gitti, öteki de tamirde. Haftalardır tamirde. Değişim lokomotifi de bu sabah raydan çıktı. Tamiri yarın öğleden sonra bitecek.”

“Bize yollamayı teklif ettiğin kaza ekibinin lokomotifinden ne haber?” “Şey, o da kuzeyde. Dün orada bir kaza oldu. Lokomotif henüz dönmedi.”

“Dizel vagonunuz var mı?”

“Ömrümde duymadım. Buralarda yok.”

“Raylı arabanız?”

“Evet. O var.”

“Adamları ona bindirip yolla.”

“Ha...baş üstüne, hanımefendi.”

“Adamlara söyle, burada, 83 numaralı telefonun önünde dursunlar, Bay Kellogg'la beni alsınlar.” Konuşurken gözü parlak ışıktaydı.

“Baş üstüne, hanımefendi.”

“Laurel'deki Taggart tren amirine telefon et. Comet’in geç kalacağını söyle, neler olduğunu anlat.” Elini cebine attı, birdenbire parmakları büküldü. Sigara paketini bulmuştu orada. “Baksana,” dedi. “Bir mil kadar ilerdeki şu parlak ışık nedir?”

“Sizin olduğunuz yerde mi? Ha, orası herhalde Flagship Havayolları’nın acil iniş alanı olmalı.”

“Anlıyorum. Peki, hepsi bu kadar. Adamların hemen yola çıksın. Onlara söyleyin, Bay Kellogg’u 83 numaralı telefonun yanından alsınlar.

“Baş üstüne, hanımefendi.”

Dagny telefonu kapadığında Kellogg sırıtıyordu.

“Havaalanıymış, değil mi?” diye sordu.

“Evet.” Dagny durmuş, ışığa bakıyordu. Eli hâlâ cebindeki sigara paketini kavramış durumdaydı.

“Demek buradan Bay Kellogg’u alacaklar, öyle mi?”

Dagny hemen ona döndü. Zihninin kendi bilinci dışında aldığı kararın ne olduğunu şimdi fark etmişti. “Hayır,” dedi. “Hayır, seni burada bırakmak niyetinde değilim. Ama benim de Batı’ya acilen ulaşmak için özel bir amacım var. Bir an için, uçağa bineyim diye düşündüm, ama yapamam, zaten gereği de yok.”

“Haydi, gelin!” Kellogg bunu söylerken havaalanına doğru yürümeye başlıyordu.

“Ama ben...”

“Eğer o salaklara dadılık etmekten daha acil bir işiniz varsa...haydi.”

Dagny, “Dünyadaki her şeyden acil,” diye fısıldadı.

“Ben sizin yerinize işi götürmeyi, Comet’i Laurel’deki adamınıza teslim etmeyi üstlenirim.”

“Teşekkür ederim...Ama eğer umduğun...Ben kaçıyor değilim, biliyorsun.”

“Biliyorum.”

“O hâlde neden bana yardım etmeye o kadar heveslisin?”

“Bir kerelik kendi istediğiniz bir şeyi yapmanın nasıl bir duygu olduğunu görmenizi istiyorum.”

“O alanda bir uçak olması ihtimali oldukça zayıf.”

“Hayır, orada uçak olması ihtimali oldukça güçlü.”

Alanın kenarında iki uçak duruyordu. Biri yarı yanmış, diğeri hurdaydı. Hurdacıya satmaya bile değmeyecek durumdaydı. Öteki, Dwight Sanders Monoplan’dı. Yepyeni, gıcır gıcır, ülkenin her yanında insanların yalvararak isteyeceği türden bir hava taşıtıydı.

Bir tek uykulu görevli vardı. Genç, tombul biriydi. Dilinde birkaç terminolojiye uygun kelime dışında, telefondaki tren görevlisinin beyin ikiziydi. İki uçak hakkında da hiçbir şey bilmiyordu. Kendisi bir yıl önce bu işe girdiğinden beri ikisi de oradaydı uçakların. Bu konuda kimseye soru sormamıştı. Başka kimse de bir şey sormamıştı. Eskiden büyük bir havayolu şirketi olan firmanın uzaklardaki merkezinde ne gibi karmaşıklıklar yer almışsa, nasıl olmuşsa, firma eriyip giderken Sanders Monoplan da unutulmuştu. Bu tür değerler her yerde kolayca unutulabiliyordu bugünlerde...tıpkı motorun modelinin de uluorta, bir hurda yığınının ortasında unutulması gibi, vârislerin ve daha sonraki sahiplerin dikkatini çekmediği gibi...

Genç görevliye, Sanders marka uçağı muhafaza edip etmeyeceğini söyleyen çıkmamıştı. Kararı onun yerine veren, demin çıkagelen iki kararlı yabancı olmuştu...Bayan Dagny Taggart’ın saygınlığı vardı. Kendisi bir demiryolu şirketinin başkan yardımcısıydı. Acil bir görevle ilgili imalarda bulunmuştu. Bu sözler genç adamın kulağına 'Washington’ olarak ulaşmıştı, çünkü arada, New York’daki bir havayolu şirketinin üst düzey yöneticileriyle varılan anlaşmanın da adı geçmişti. O kişilerin adlarını genç adam ömründe duymamıştı...üstelik Bayan Dagny Taggart oracıkta onbeş bin dolarlık bir çek yazmış, Sanders uçağının geri dönmemesi

hâlinde bu parayı depozito olarak bırakmış, ayrıca genç adamın kendisi için de iki bin dolarlık ayrı bir çek yazmıştı...kişisel nezaketine karşılık olarak!

Uçağa benzini koydu, muayenesini elinden geldiğince yaptı, ülkenin havaalanlarını gösteren bir harita buldu...Dagny o haritada, Afton-Utah dışında bir havaalanının halâ faal olduğunu gördü. Bir şey hissedemeyecek kadar meşguldü o son anlarda. Ama görevli gidip alan ışıklarını yaktığında, tam uçağa tırmanmaya hazırken durakladı, gökyüzünün boşluğuna baktı, sonra gözlerini Owen Kellogg'a çevirdi. Kellogg bembeyaz ışığın alanda tek başına duruyordu. Bir beton platform üzerinde, kör eden ışıkların ortasında, ayakları açık, duruşu dimdikti. O ışık halkasının dışında kapkaranlık boşluktan başka hiçbir şey yoktu. Dagny ikisinden hangisinin daha büyük bir riske girdiğini merak etti.

"Bana bir şey olursa ofisimdeki Eddie Willers'la konuşur, Jeff Allen'ı söz verdiğim gibi işe almasını söyler misin?" dedi.

"Söylerim...yapılmasını istediğiniz yalnızca o mu...yani bir şey olursa?"

Dagny düşündü, hüzünle gülümsedi. Söyleyeceklerinin bu kadar olmasına şaşıyordu. "Evet, herhalde bu kadar...Bir de Hank Rearden'a olup biteni söyle, bunu senden benim rica ettiğimi de söyle."

"Söylerim."

Dagny başını kaldırdı, ciddi bir sesle, "Ama bir şey olmasını beklemiyorum," dedi. "Laurel'e vardığında, Winston-Colorado'ya telefon aç, yarın öğlende orada olacağımı söyle."

"Peki, Bayan Taggart."

Ayrılırken elini uzatmak geldi içinden. Ama bunun uygun olmayacağını düşündü. Sonra Kellogg'un yalnızlık anlarıyla ilgili sözleri geldi aklına. Cebinden sigara paketini çıkardı, ona kendi sigaralarından bir tane ikram etti. Kellogg'un gülümsemesi, çok iyi anladığını ifade ediyordu. İkisinin sigaralarını yakan kibrit aleviyse en kalıcı tokalaşmaydı.

Sonra Dagny uçağa tırmandı. Bundan böyle bilincinde ayrı ayrı anlar yoktu, bir tek sürekli hareket vardı. Bir bestenin notaları gibi. Bujiye ilk dokunduğu anda başlamış, sonra motorun heyelan gibi sesi, geride kalan zamanla tüm bağını koparmıştı. Derken pervanenin dönüşüyle öndeki havayı da parçalayan hareket, kalkış pistine ilerleyiş, kısa bir duraklama, ileri atılış, upuzun, tehlikeli hız, artan hız, amaca giden dümdüz çizgi, zeminin uzaklaşması, uçağın doğal bir çizgiyi izleyerek yükselişi.

Telefon direklerini, tam ayak parmaklarının altından geriye kayarken gördü. Yer aşağıya doğru düşüyordu. Sanki onun ayak bileklerinden düşüyordu. Dünya küçülüp bir top boyuna inecek, uzun süre ayağında sürüklediği tutuklu güllesi gibi olacak, sonra da düşüp kaybolacaktı. Vücudu bir keşfin şokuyla sallandı, uçak da onunla birlikte sallandı, asıl yerinden kıpırdayan aşağıdaki toprakmış gibi göründü. O keşif, şu anda hayatının kendi elinde olduğuydu. Tartışmaya, açıklamaya, öğretmeye, yalvarmaya, savaşmaya gerek yoktu. Yalnızca görmek, düşünmek ve harekete geçmek önemliydi. Derken toprak dümdüz bir çarşaf gibi dengelendi, Dagny dönerek yükselirken genişledi, genişledi. Son kez aşağıya baktımında, pistin ışıkları artık sönmüştü. Yalnızca o tek güçlü ışık kalmıştı, o da artık Kellogg'un sigarasının ateşi gibi gözüküyor, karanlığın içinde son bir selammışçasına parıldıyordu.

Daha sonra Dagny kendi ön panelinin ışıklarıyla ve ön camın ötesine yayılmış yıldızlarla baş başa kaldı. Ona destek olacak yalnızca motorun temposuyla, bu uçağı yapanların aklıydı. Ama zaten herhangi bir yerde de insana destek olacak başka ne var ki, diye düşündü.

Rotası kuzeybatıyaydı. Colorado eyaletinin üzerinden çaprazlama uçacaktı. En tehlikeli rotayı seçmiş olduğunu, en yüksek sıradağların üzerinden uzun süre uçması gerektiğini biliyordu. Ama en kısa yol oydu. Güvenlik, yükseltideydi. Bradshaw'daki tren görevlisiyle ölçüldüğünde, hiçbir dağ tehlikeli sayılmazdı.

Yıldızlar köpük gibiydi. Gökyüzü akışkan hareketlerle doluydu. Baloncuklar oluşuyor, daire çizen bulutlar dalgalanıyordu. Arada sırada yerden bir ışık yükseliyor, bir an için yukarıdaki mavilikten daha parlak görünüyordu. Ama tek başınaydı. Kara küllerle mavi örtünün arasındaydı. Kendine yer edinmek ister gibiydi. Dagny'yi selamlıyor, sonra kendi yoluna gidiyordu.

Boşluktan bir nehrin solgun ışığı çıkageldi. Uzun süre görünür durumda kaldı, Dagny'yi karşılamak üzere belli belirsiz bir hareketle kaymayı sürdürdü. Dünyanın derisinin altından gözüken fosforlu bir damar gibiydi. İçinde kan bulunmayan narin bir damar.

Bir kasabanın ışıklarını gördü. Kırlara saçılmış bir avuç altın sikke gibi.Bu ışıkları bir elektrik akımı besliyordu. Yıldız kadar uzaktaydılar ve ulaşılmaz gibiydiler. Onları besleyen enerji eskisi gibi değildi. Boş kırlardaki santralleri besleyen hiçbir güç yoktu. Bunların geri kazanılması için nasıl bir yolculuğa çıkmak gerektiğini Dagny bilmiyordu. Ama benim yıldızlarım onlar, diye düşündü aşağıya bakarken. Onun amacı, onun hedefi, rotasını çizmesine neden olan yol

göstericisi onlardı. Başkalarının yıldızlara baktıkları sırada hissettiklerini, yıldızların milyonlarca yıl uzakta olduğunu, hiçbir eylem zorunluluğu yüklemediğini bilerek hissettiklerini, Dagny kent sokaklarını aydınlatan elektrik ampullerine baktığı zaman hissederdi.. Onun erişmek istediği yükseklik, şu aşağıdaki dünyaydı. Onu nasıl olup da kaybettiğini, kimin, onu tutuklunun ayağındaki gülle durumuna getirdiğini, büyüklük vaadini kimin ulaşılmaz kıldığını düşündü. Ama kent geride kalmıştı. Artık ileriye bakmak zorundaydı. Karşısında Colorado dağları yükseliyordu.

Ön paneldeki küçük cam gösterge, ona yükselmekte olduğunu gösterdi. Motorun sesi, çevresini saran metal kabukta çınlıyor, ellerinin sarıldığı tekerde titriyor, uçağı dorukların üzerine taşıyan gücü gösteriyordu. Yeryüzü artık buruşuk bir heykeldi Sağa sola sallanıp duruyordu. Uçağın her eğilişinde patlayıp görünür hâle gelen bir manzara. Dagny onu, süt gibi yıldızları yırtan siyah bir kesik gibi görüyordu. Tam karşısındaydı ve giderek genişliyordu. Zihniyle vücudu uçakla birleşmiş durumda, kendisini aşağıya doğru çeken gözle görülmez emiş gücüne karşı savaştı, yeryüzünü ikide bir sallayan, neredeyse dağların yarısını da peşinden sürükleyerek gökyüzünden yuvarlanmasına yol açacakmış gibi davranan anî rüzgârlarla boğuştu. Sanki donmuş bir okyanusla boğuşuyordu da, bir tek yerden su fışkırması durumunda ölecekti.

Dağlar küçülmeye başladığında, ara sıra düzlükler, sislerle dolmuş vadiler belirdi. Sonra sis yükseldi, tüm toprağı yuttu, Dagny boşlukta asılı kaldı. Motorun sesi de olmasa, hareketsiz gibiydi.

Ama yeri görmeye ihtiyacı yoktu. Alet paneli ona görme gücünü verebiliyordu. En keskin zihinler hazırlamıştı onu. Dagny'ye rehber olsun diye. Her şey oradaydı, yeter ki okumasını bilsin. Bedelini nasıl tahsil etmişlerdi acaba bu görüş yeteneğini ona sunanlar? Kondanse sütten kondanse müziğe, hassas aletler sayesinde kondanse görüşe kadar ne zenginlikler sunmuşlardı dünyaya! Karşılığında ne almışlardı? Neredeydiler şimdi? Dwight Sanders neredeydi? Dagny'nin motorunun yaratıcısı neredeydi?

Sis açıldığında, Dagny ilk olarak, kapkara kayalık bir alandan yükselen ateşi gördü. Nerede olduğunu hemen anladı. O alevi tanıyordu: Wyatt Meşalesi.

Amacına yaklaşmıştı artık. Arkasında, kuzeydoğu yönünde, Taggart Tüneli'nin deldiği dağlar vardı. Dağlar yavaşça eriyor, yerlerini Utah'ın yüksek yaylalarına bırakıyordu. Dagny uçağının yere biraz daha yaklaşmasına izin verdi.

Yıldızlar kaybolmaktaydı. Gökyüzü daha bir kararıyordu. Ama doğudaki bulutların arasında ince çatlaklar belirmeye başlamıştı. Önce iplik gibi, sonra soluk yansımalar, ardından dümdüz şeritler...henüz tam pembe olmasalar bile, mavi değildiler en azından. Gelecekte ışık olacak renkteydiler. Bir görünüp bir kayboluyorlar, renkleri giderek açılıyor, gökyüzü onların karşısında daha da koyu görünüyor, bir vaadin gerçekleşmesi bekleniyordu. Kafasının içinde bir müzik parçası çalmaya başladı. Pek sık hatırlamaktan hoşlanmadığı bir parça; Halley'nin Beşinci Konçertosu değildi bu, Dördüncü Konçertosu'ydu. İşkence dolu mücadelenin müziği, aralarda da uzaklardaki bir hayal gibi yükselen ezgi.

Afton Havaalanı'nı millerce uzaktan gördü. Önce kıvılcımlarla dolu bir kare olarak, sonra beyaz ışıkların güneş

gibi aydınlattığı bir alan olarak. Kalkacak bir uçak için aydınlatılmıştı meydan. Dagny inişini yapmak için beklemek zorunda kaldı. Alanın üzerinde, karanlık dış çemberde tur atarken, gümüş rengi bir uçağın beyaz ışıklar arasından anka kuşu gibi yükseldiğini gördü. Peşinde iz bırakırcasına yükseldi, doğuya doğru uzaklaştı.

Dagny alanın ışıklarına doğru alçaldı, çimento pistin uçarak yaklaştığını gördü, tekerlerin değerken yarattığı sarsmayı duydu, yavaşladı, uçağını evcilleştirdi, otomobillerin güvenli hızına indirdi, iniş pistinden ayrılıp terminal yoluna saptı.

Küçük, özel bir alandı. Afton'da hâlâ kalabilmiş olan az sayıdaki sanayi işletmelerine hizmet veriyordu. Bir görevlinin hızla kendisini karşılamak üzere geldiğini gördü. Sıçrayarak uçaktan indiğinde, uçağın sarsıntısı daha yeni kesiliyordu. Saatlerce sürmüş olan uçuş, birkaç dakika içinde silinecekti zihninden.

Dagny, "Beni hemen teknoloji enstitüsüne götürecek bir araba bulabilir miyim?" diye sordu.

Görevli ona şaşkın şaşkın baktı. "Evet, herhalde bulunur, hanımefendi. Ama...ama neden? Orada hiç kimse yok."

"Bay Quentin Daniels var orada."

Görevli başını yavaşça iki yana salladı, sonra baş parmağıyla demin kalkan uçağın kuyruk ışıklarını gösterdi. "Bay Daniels şimdi gidiyor," dedi "Ne?!"

"Şimdi gitti."

"Gitti mi? Neden?"

"İki üç saat önce onu almak üzere uçakla gelen adamla birlikte gitti."

"Hangi adam?"

“Bilmiyorum. Onu daha önce hiç görmedim, ama...Tamam! Nefis bir uçağı vardı!”

Dagny yine uçağın içinde, avuçları tekere sımsıkı sarılmış durumda, pistte hızlanıyordu. Çabucak yükseldi. Bindiği uçak sanki doğuya doğru giden o kırmızı kuyruk ışıklarına nişanlanmış bir mermiydi. Bir yandan kendi kendine aynı sözcükleri tekrarlayıp durmaktaydı: “Yoo, hayır! Yapamazlar! Asla yapamazları Yapamazlar! Yapamazlar!”

Tekere, elden kaçırmak istemediği düşmana sarılır gibi sarılmıştı. Sözcükleri ayrı ayrı patlamalardı. Onları birbirine yalnızca zihnindeki ateş bağlıyordu. Kesindi artık...yok ediciyle yüz yüze gelecekti...onun kim olduğunu da, nereye saklandığını da öğrenecekti...yo, motor olamaz...motoru götürüyor olamazdı...onu karanlık bir bilinmezliğe uçuruyor olamazdı...kaçamayacaktı bu sefer...

Doğuda bir ışık şeridi belirmişti. Sanki yerden fışkırıyordu. Çoktan beri tutulmuş da yeni salınmış bir soluk gibi. Yukarıdaki koyu mavinin içinde, yabancının uçağı, renk değiştiren, bir yandan diğer yana geçen tek bir kıvılcımdı. Karanlıkta sallanan bir sarkaç gibi tempo tutuyordu.

Mesafenin kavisi, o kıvılcımı yere daha yakın göstermekteydi. Dagny levyeyi kaldırdı, kıvılcımı gözden kaybetmemeye çalıştı. Ufka değip gözden kaybolmasına izin veremezdi. Aydınlık artık gökyüzünü doldurmaktaydı. Sanki yabancının uçağı çekiyordu onu yerden. Uçak güneydoğuya yönelmişti. Dagny de onu güneşin doğduğu yere doğru izliyordu.

Gökyüzü saydam buz yeşiliyken soluk altın rengine döndü, ardından altın rengi, pembe camın ardındaki bir göl gibi yayıldı. O unutulmuş sabahın rengi gibi. Bulutlar dumanlı mavi renklere bürünüp dağılıyordu. Dagny gözlerini

yabancının uçağından ayırmıyordu. Sanki bakışları, kendi uçağını yürüten çekme halatıydı. Yabancının uçağı artık küçük siyah bir artı işaretiydi. Işıklı gökyüzünde küçülmekte olan bir onay işareti gibi.

Bir ara, bulutların alçalmadığını, dünyanın kenarına yapışmış gibi durduklarını fark etti. İşte o zaman uçağın Colorado dağlarına doğru gitmekte olduğunu anladı. Gözle görünmez fırtınayla yeni bir mücadelenin onu beklemekte olduğunu anlamıştı. Bunun bilincine varırken hiçbir heyecan hissetmedi. Uçağının ya da bedeninin bunu bir kere daha yaşamaya dayanıp dayanmayacağını hiç düşünmedi. Hareket edebildiği sürece, dünyasını alıp kaçan o küçük beneğin peşinden gidecekti. Tek hissedebildiği, nefretin, öfkenin ve öldüresiye savaşmanın yangınından artakalan boşluktu. Hepsi birleşmiş, tek bir buz kitlesine dönüşmüştü. Tek bir karar...yabancıyı izlemek...izlemek ve...zihninde artık buna bir şey ekleyemiyordu. Ama kelimesiz bile olsa, o boşluğun dibinde yatan şey belliydi: Hayatını vermek...eğer daha önce onun hayatını alabilmişse!

Otomatiğe bağlanmış gibiydi. Bedeni uçağı uçurmanın gerektirdiği hareketleri otomatik olarak yapıyordu. Dağlar aşağıdaki mavimsi sislerin altına saklanıyor, diş gibi yükselen doruklar, karşısına daha da mavi tehlikelerin varlığını haykırırcasına dikiliyordu. Yabancının uçağıyla arasındaki mesafenin kısalmış olduğunu fark etti. Besbelli adam bu tehlikeli geçiş için hızını ayarlamış, ama Dagny devam etmiş, tehlikeyi düşünmemişti Uçağını havada tutmak için yalnız kol ve bacak kaslarıyla savaş veriyordu. Dudaklarının kısacık, gerilim dolu hareketi, gülümsemeye en yaklaştığı ifadeydi Dagny’nin uçağını uçuran...o adamdı. Kendisini uyurgezer gibi izleme gücünü o vermişti Dagny’ye.

Adamın emrine uyar gibi, önündeki altimetrenin yükseldiğini gördü. Tırmanıyordu. Sürdürdü tırmanmayı. Soluğum ne zaman kesilecek, pervanem ne zaman fırlayıp düşecek, diye merak ediyordu. Güneydoğuya gitmekteydiler. Güneşin ışığını tıkayan en yüksek tepeye doğru.

Güneşin ışığı ilk önce yabancının uçağına düştü. Bir an parıldadı, beyaz alev gibi Dagny'nin gözlerini kamaştırdı, ışınlarını kanatlarından göklere yansıttı. Ardından dağların dorukları geldi. Dagny güneş ışığının yarlardaki karlara düştüğünü, oradan granit duvarlara aktığını gördü. Düzlüklerde çok sert ve keskin gölgeler oluşuyor, dağları capcanlı bir forma sokuyordu.

Colorado'nun en vahşi bölgesinde uçmaktaydılar. Kimsenin yaşamadığı, yaşayamayacağı, insanoğlunun yaya ya da uçakla ulaşamayacağı yerler. Yüz mil yarıçaplı alanda inilebilecek tek düzlük yoktu. Dagny benzin göstergesine baktı. Yarım saatlik benzini kalmıştı. Yabancı daha yüksek yeni bir tepeler dizisine doğru gitmekteydi. Dagny içinden, acaba neden hiçbir uçağın seçmeyeceği bir rotayı seçiyor, diye merak etti. Şu tepeler dizisi keşke arkamda kalmış olsaydı, dedi içinden. Herhalde gösterebilmeyi umduğu son çaba bu olacaktı.

Yabancı birdenbire hız kesmeye başladı. Alçalıyordu. Oysa Dagny onun yükselmesini beklemekteydi. Karşısındaki granit duvar onu karşılamak üzere harekete geçmiş, kanatlara uzanıyor gibiydi. Ama adamın dümdüz hareketi aşağıya doğruydu. Dagny bu uçuşta bir kesiklik, bir sarsma, bir motor arızası işareti göremiyordu. Kontrollü bir niyet vardı bu dümdüz uçuşta. Derken kanatlarında güneşi tekrar yansıtarak yan döner gibi yaptı, spiraller çizerek uçuşa geçti. İnişe

hazırlanıyor gibiydi, oysa iniş yapılabilecek bir yer görünmüyordu.

Dagny açıklama bulmaya çalışmadan bakıyor, gördüklerine inanamıyordu. Uçağın birden fırlayıp yükselmesini, yeniden rotasına dönmesini bekliyordu. Ama çizdiği o düzgün daireler alçalarak sürmekteydi. Dagny'nin göremediği, düşünmeye de cesaret edemediği bir yere doğru. Granit kayalar, kırık çenedeki dişler gibiydi. Yabancının uçağıyla Dagny'nin uçağını onlar ayırıyordu. Spiral hareketlerin dibinde neyin yatağını görmesi mümkün değildi. Tek düşünebildiği, bu işin intihara hiç benzemese de, herhalde öyle bir şey olması gerektiğiydi.

Kanatlarda güneşin yansıdığını bir kere daha gördü. Ardından uçak, iki kolunu açıp dalış yapan bir insan gibi aşağı kaydı, bir dizi kayanın gerisinde gözden kayboldu.

Dagny uçuşunu sürdürdü, uçağın tekrar görünmesini bekledi. Böylesi bir felâketin bu kadar sessiz ve sakin biçimde yer almış olabileceğine inanamıyordu. Uçağın kaybolduğu yerin üzerinden geçerken baktı. Granit duvarların çizdiği çemberin dibinde yatan bir vadiye benziyordu.

Vadiye varıp yine aşağıya baktı. İnişe elverişli yer yoktu. Uçak da görünürlerde yoktu.

Vadinin dibi, yer kabuğunun ilk soğumaya başladığı günlerdeki halini andırmaktaydı. Şurayla kayalar, tehlikeli formasyonlar, uzun, kapkara yarlar, yana doğru uzamış birkaç çarpık çurpuk çam ağacı. Mendil kadar bile düzlük yoktu. Bir uçağın saklanabileceği yer de yoktu. Ama uçak enkazı da görünmüyordu.

Dagny birden uçağı yana eğdi, vadinin üzerinde daire çizdi, biraz alçaldı. Açıklayamadığı bir ışık hilesi sonucu,

vadinin tabanını çok daha net görebildi. Uçak yoktu orada...ama bu mümkün değildi.

Daireler çizerek daha da alçaldı, çevresine bakındı. Korku dolu bir an içinde, sanki sessiz bir yaz sabahıymış, kendisi Kayalık dağlarında yapayalnız kaybolmuş, hiçbir uçağın yaklaşmaya cesaret bile edemeyeceği bir yerde benzinsiz kalmış gibi bir duyguya kapıldı. Hiçbir zaman var olmamış bir uçağı mı arıyordu burada? Yok edici yine her zamanki gibi kayıp mı olmuştu? Belki de kendisini buraya sürükleyen, yok edicinin hayaliydi. Onu da yok edebilmek için sürüklemişti küçük uçağı buraya. Dagny kendini topladı, başını iki yana salladı, uçağını biraz daha alçalttı.

Quentin Daniels gibi bir beyni, aşağıdaki kayalar arasında yardımsız bırakamam, diye düşünüyordu. Eğer hâlâ sağsa, yardım edilebilecek durumdaysa, bulmak zorundaydı onu. Vadinin duvarlarının arasına inmiş, orada daireler çizmekteydi. Tehlikeli işti uçmak. Burası fazla dardı. Ama o döne döne alçalmayı sürdürdü. O anda hayatı, görüşünün keskinliğine bağlıydı. Gözlerinin iki görevi vardı: Vadinin dibini taramak, bir de kanatlarını yırtmaya hazırlanan granit duvarları kollamak.

Tehlikeyi işinin bir bölümü saymaktaydı. Artık kişisel bir anlamı yoktu onun. İçindeki vahşi duygu adetâ zevk veriyordu ona. Kaybedilmiş bir meydan savaşının son salvosu. Hayır! Çığlık atıyordu için için. Yok ediciye sesleniyordu. Geride bıraktığı dünyaya sesleniyordu. Bunca yılına, yenilginin upuzun yoluna sesleniyordu...Hayır!...Hayır!

Gözleri ön paneli taradı, sonra sesli bir soluk saldı, hareketsiz oturdu. Son baktığında altimetre 11.000 fiti gösteriyordu. Şimdi ibre 10,000 fitte durmaktaydı, Ama

vadinin tabanı değişmemişti. Uçağa yaklaşmamıştı. İlk baktığı zamanki mesafe daha da kısalmış değildi.

Colorado'da normal yükseltinin 8000 fit olduğunu biliyordu. İnişinin süresini fark etmemişti. Yukardayken çok net ve çok yakın görünen tabanın şimdi çok bulanık ve çok uzak görünmesine şaşıyordu. Aynı kayalara aynı perspektiften bakmaktaydı. Büyümemişlerdi kayalar. Gölgeleri hareket etmemişti. Vadinin dibinde o doğa dışı ışık hâlâ parlamaktaydı.

Altimetrenin bozulduğunu düşündü, dönerek inmeyi sürdürdü. İbre de inmeyi sürdürüyordu. Granit duvarlar yükselmekteydi. Çevredeki dağlar büyüyor, doruklar gökyüzünde birbirine yaklaşıyordu...ama vadinin tabanı hâlâ değişmemişti. Sanki dipsiz kuyuya düşmekteydi. İbre 9500'e, 9300'e, 9000'e, sonra da 8700'e indi.

Gözlerini kamaştıran flaşın bir kaynağı yoktu. Uçağın dışındaki hava patlamıştı sanki. Patlamış, kör edici, buz gibi bir ateş çıkmıştı. Anî ve sessiz. Şaşkınlık içinde arkasına yaslandı, elleri önündeki simiti bırakıp gözlerini korumak üzere yükseldi Bir an sonra simiti yeniden yakaladığında ışık yok olmuştu, ama uçak topaç gibi dönüyor, Dagny'nin kulakları sessizlikten patlayacak gibi oluyor, pervane önünde hareketsiz duruyordu. Motoru stop etmişti.

Levyeyi itip yükselmeye çalıştı, ama uçak iniyordu...yerden ona yaklaşan da demin gördüğü kayalar değildi...demin var olmayan yeşil çimenli bir alandı.

Duracak zaman yoktu. Durumu kavramaya çalışmak için zaman da yoktu. Spinden kurtulacak zaman da yoktu. Yer, üzerine gelen yeşil bir tavan gibiydi Birkaç yüz fit uzaklık vardı, o da hızla azalıyordu.

Yaralı bir sarkaç gibi sağa sola yalpalayarak, tekere sımsıkı sarılarak, yarı koltuğunda, yarı diz üstü pozda, planör uçuşuna geçmeye çalıştı. Yeşil zemin çevresinde dönerken, uçağı karnı üzerine indirmeye çalışacaktı. Kolları zorlanıyor, başarıp başaramayacağını bilemiyordu. Zamanı tükenmekteydi. Bir an içinde, her zaman sahip olduğu o özel varoluş duygusunu hissetti. Sevgisine bir anlık selam, felâkete isyan dolu bir inkâr...yaşam aşkı ve kendi eşsiz değeri devreye girmekteydi. Sağ kalacağından, gurur dolu bir inançla emin oldu.

Onu karşılamak üzere yükselen zemine cevap olarak, kafasının içinde, kaderine meydan okuyan çığlığı duydu...nefret ettiği sözlerdi bunlar...yenilginin, umutsuzluğun, yardım çağrılarının sözleri:

“Öff, Allah kahretsin! John Galt kim?”

BÖLÜM

III

GERÇEK GERÇEKTİR

I

ATLANTİS

Gözlerini açtığında güneş ışığını, yeşil yaprakları ve bir adamın yüzünü gördü. Bunun ne olduğunu biliyorum, diye düşündü. Onaltı yaşındayken görmeyi umduğu dünyaydı bu. Ve işte şimdi kendisi de varmıştı oraya. Öyle basit, şaşırtıcılıktan öyle uzak görünüyordu ki, içindeki duygu, evrene yönelik iki kelimeden ibaretti: Ama, elbette!

Yanına diz çökmüş olan adamın yüzüne baktı, geride bıraktığı onca yıl içinde görmek için canını verebileceği asıl şeyin bu olduğunu anladı. Bu yüzde ne acının, ne korkunun, ne de suçluluğun izi vardı. Ağzının biçimi gurur yansıtıyordu. Hattâ daha fazlasını ifade ediyordu. Sanki gurur duymaktan gurur duyuyordu. Yanaklarının keskin düzlemleri Dagny'nin aklına küstahlığı, gerilimi, tiksintiyi getiriyordu ama bu yüzde bunların hiçbiri yoktu. Yalnızca hepsinin son icmali vardı: Dingin bir kararlılık ve af dilemeyen, bağışlamayan, katıksız bir masumiyet. Hiçbir şeyi saklamak zorunda olmayan, hiçbir şeyden kaçıp kurtulmak zorunda olmayan bir yüzdü bu. Görmekten ve görülmekten korkusu yoktu. Dagny'nin onda ilk gördüğü şey, gözlerindeki yoğun sezgi oldu. Görme yeteneği en sevdiği araçmış, kullanılması da neşeli bir serüvenmiş gibi davranıyordu. Sanki o gözlerden kendine ve dünyaya üstün değerler saçılıyordu...Kendine yönelik olanlar görme yeteneğinden ötürü, dünyaya yönelik olanlar da görülmeye bu kadar hevesle değecek şeyler sunduğu içindi. Dagny bir an için, yanındaki kişinin yalnızca bir bilinç olduğu duygusuna kapıldı...oysa bir erkeğin vücudunun hiç bu kadar

farkında olmamıştı. Gömleğinin ince kumaşı, beden yapısını saklamaktan çok vurguluyordu. Teni güneş yanığıydı. Vücudunda ince, gergin bir güç vardı. Dökme demir gibiydi. Sanki metalden dökülmüştü. Ama parıltısı yumuşak bir metalden. Alüminyum-bakır alaşımı gibi. Teninin rengi, saçlarının kestane rengiyle iyi gidiyordu. Alnına dökülen saç tellerinin rengi güneş altında kestaneden altına dönüşüyor, gözleri de bu renk uyumunu tamamlıyordu. O gözler, renk uyumu içinde yumuşatılmamış tek rengi sergilemekteydi. Koyu yeşildi gözleri. Dagny'ye hafif bir gülümseme ifadesiyle bakıyordu. Bir keşif bakışı değildi bu. Tanıdık, düşünceli bir bakıştı. Sanki o da çok zamandır beklemekte olduğu, varlığından hiçbir zaman kuşku duymadığı bir şeye bakmaktaydı.

Bu benim dünyam, diye düşündü Dagny. Erkeklerin böyle olması, var oluşlarıyla böyle yüzleşmesi gerekiyordu. Geri kalan her şey, bunca yılın bütün çirkinlikleri ve mücadeleleri yalnızca birilerinin anlamsız şakasıydı. Adama gülümsedi. Bir suç ortağına gülümser gibi, rahatça gülümsedi. Bir daha asla önem vermeyeceği bir yığın şeyi alaya alırcasına. O da gülümsedi. Onunki de aynı gülümsemeydi. Sanki Dagny'nin neler hissettiğini de, bunun ne anlama geldiğini de biliyordu.

Dagny, "Hiçbirini ciddiye almamız gerekmezdi, değil mi?" diye fısıldadı.

"Hayır, gerekmezdi"

O sırada bilinci yerine gelmeye başladı, bu adamın hiç tanımadığı bir yabancı olduğunu fark etti.

Ondan uzaklaşmaya çalıştı, ama bu çok belirsiz bir hareketti. Çimenlerin üzerinde yatıyor, otlar saçlarına değiyordu. Kalkmaya uğraştığında, saplanan bir ağrı onu yeniden yatmaya zorladı.

“Kıpırdamayın, Bayan Taggart, yaralısınız.”

“Beni tanıyor musunuz?” Sesi resmi ve sertti.

“Yıllardır tanıyorum.”

“Ben sizi tammış mıydım?”

“Evet, sanıyorum.”

“Adınız ne?”

“John Galt.”

Dagny hiç kıpırdamadan baktı ona.

Adam, “Neden korktunuz?” diye sordu.

“Çünkü inanıyorum.”

O gülümsedi. Sanki Dagny’nin bu isimle bağdaştırdığı, isme çoktan beri yüklenmiş anlamlarla ilgili tüm itirafları anladığını ifade etmeye çalışıyordu. Bu gülümsemede bir hasmın, meydan okunmasını kabul ettiği de okunuyordu. Ama bir çocuğun kendini kandırması karşısında bir yetişkinin eğlenmesi de vardı.

Dagny, kazada hasar görenin yalnızca uçak olmadığını, yavaş yavaş kendine gelmekte olduğunu hissediyordu. Henüz bulmacanın tüm parçalarını bir araya getirecek durumda değildi. Bu isimle ilgili tüm bildiklerini de derleyemiyordu. Yalnızca ismin kara bir boşlukta durduğunu, yavaş yavaş o boşluğun dolacağını biliyordu. Bu doldurma işini şu anda yapamazdı. Adam çok göz kamaştırıcı bir varlıktı. Spot ışığı gibiydi. Karanlık köşelerdeki varlıkları görmesini engelliyordu.

“Sizi mi izliyordum?” diye sordu.

“Evet”

Yavaşça çevresine bakındı. Yeşil çimenli bir alana yatırılmıştı. Bu alan, binlerce fitten dimdik inen granit bir duvarın dibinde, uzaklardaki mavi gökyüzünün altındaydı. Alanın öbür ucunda birkaç çam ağacıyla yaprakları

parıldayan birkaç huş ağacı, çevrelerini saran dağların biraz daha uzaktaki duvarını gözden saklamaktaydı. Uçağı parçalanmamıştı. Birkaç adım ötede duruyordu. Çimenlere karın üstü oturmuştu. Görünürlerde başka uçak olmadığı gibi, herhangi bir yapı ya da insan bulunduğuna dair bir işaret de yoktu.

“Nedir bu vadi?” diye sordu.

O gülümsedi. “Taggart Terminali.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Öğreneceksiniz.”

Belli belirsiz bir içgüdü, bir hasmın karşısında sarmal oluşturmakta olduğunu görmek gibi bir duygu, ne kadar gücü kaldığını denemek istemesine yol açtı. Kollarıyla bacaklarını oynatabiliyor, başını kaldırabiliyordu. Derin soluk aldığında bir acının saplandığını hissetti, çorabının yan tarafında ince bir çizgi halinde akan kanı gördü.

“İnsan buradan hiç çıkabiliyor mu?” diye sordu.

O cevap verirken sesi ciddiydi, ama gözlerindeki parıltıda bir gülümseme gizliydi: “Aslında, hayır, ama geçici olarak, evet”

Dagny kalkmaya yeltendi.Galt onu kaldırmak üzere eğildi, ama Dagny hızlı, anî bir hareketle gücünü topladı, onun kavramasından kurtuldu, ayağa kalkmak için mücadele etti. “Sanıyorum kalkabili..”diye başlarken, kendini ayakları üzerinde bulduğu anda yeniden yere yıkıldı. Ayak bileğinden yukarı doğru müthiş bir ağrı yükselmiş, bileği onu taşımamıştı.

Galt onu kollarına alıp kaldırdı, gülümsedi. "Hayır, yapamazsınız, Bayan Taggart,” dedi, çimenler üzerinde yürümeye başladı.

Dagny kollarını onun boynuna atmış, başını onun omzuna dayamış, kucağında hareketsiz yatmaktaydı. İçinden, birkaç dakika için, bu sürdüğü kadar, tümüyle teslim olabilirim, her şeyi unutabilirim, kendime hissetme izni verebilirim, diye düşünüyordu. En son ne zaman yaşamıştı böyle bir şeyi? Bu düşünce bir an zihninde dolaştı, ama hatırlayamadı. Tanıyordu bu duyguyu. Bir zamanlar tanımıştı. Bu emin olma, sona varma, ulaşma, sorgusuz tamamlama duygusu! Ama korunduğunu hissetmek ve korunmaya izin vermek çok yeniydi. Teslim olmak...evet, çünkü bu garip güven duygusu aslında geleceğe karşı bir korunma değildi. Geçmişe karşıydı. Savaşmaktan korunmakla değil, savaşı kazanmış olmakla ilgiliydi. Dagny'nin zayıflığına değil, güçlülüğüne sunuluyordu...Onun kendi vücudundaki ellerini anormal bir yoğunlukla hissediyor, altın ve bakır saçları, kirpiklerin yanağına düşen gölgelerini seyrediyordu. Bulanık bir düşünce geçti aklından...Neye karşı korunma?...Düşman oydu asıl...yoksa öyle miydi?...Neden?...bilmiyordu. Şu anda düşünemiyordu. Birkaç saat önce bir amacı, bir hedefi olduğunu hatırlamak bile çaba istiyordu. Kendini zorladı, onun ne olduğunu bulup çıkarmaya çalıştı.

"Sizi izlediğimi biliyor muydunuz?" diye sordu.

"Hayır."

"Uçağınız nerede?"

"İniş pistinde."

"İniş pisti nerede?"

"Vadinin öbür tarafında."

"Aşağıya baktığımda, bu vadide iniş pisti yoktu. Çayır da yoktu. Bu çayır buraya nasıl geldi?"

Galt gökyüzüne baktı. "Dikkatli bakın. Orada bir şey görebiliyor musunuz?"

Dagny başını arkaya attı, dosdoğru gökyüzüne baktı, orada sabahın sakin maviliğinden başka hiçbir şey göremedi. Birkaç saniye sonra, belli belirsiz birkaç şerit halinde titreşen havayı gördü.

“Isı dalgaları.” dedi.

Galt, “Refraktör ışınlar,” diye karşılık verdi. “Sizin gördüğünüz vadi dibi, sekiz bin fit yüksekliğinde bir dağın doruğuydu, buraya da beş mil uzak.” “Bir...neydi?”

“Hiçbir pilotun inmek istemeyeceği bir dağ doruğu. Sizin gördüğünüz, bu vadiye yansıtılmış bir görüntüydü.”

“Nasıl?”

“Her şeye karşı dikkatle hesaplanmış bir ışın ekranıyla...tabiî sizinki gibi bir cesaret hariç.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Bir uçağın tabana yedi yüz fitten çok yaklaşmaya kalkışacağı hiç aklıma gelmemişti. Siz ışın ekranına çarptınız. Işınlardan bazıları, manyetik motorları durduracak türden. Bu da beni ikinci yenişiniz oluyor: Daha önce izlendiğim de görülmemişti.”

“O ekranı neden koyuyorsunuz?”

“Çünkü burası özel mülkiyette ve öyle kalması gerekiyor.”

“Nedir burası?”

“Madem ki geldiniz, size göstereceğim burayı, Bayan Taggart. Önce görün, sorularınıza ondan sonra cevap vereceğim.”

Dagny sustu. Kendisinin ona her konuda soru sormuş olmasına rağmen; onun kendisiyle ilgili hiçbir soru sormamış olduğunu fark etti. Sanki bu adam tek bir birimdi, Dagny ilk bakışıyla onu anlamış, çözmüştü, başka açıklamaya da ihtiyaç yoktu. Sanki onunla ilgili her şeyi direkt algılama yöntemiyle

biliyordu, şimdi de bu bildiklerini tanımlama süreci başlamalıydı.

Galt onu, kıvrılarak vadinin tabanına doğru inen bir patikadan aşağıya götürüyordu. Çevrelerindeki yamaçlarda kara uzun köknar ağaçları dimdikti. Çok erkeksi, çok yalın, heykel gibi bir hâlleri vardı. Huş ağaçlarının dantel gibi, güneşte titreyen yapraklarıyla fena çelişki içindeydiler. O yaprakların arasından giren güneş ışıkları Dagny'nin saçlarında, ikisinin yüzlerinde oynaşmaktaydı. Patikanın kıvrımları dolayısıyla ötürü, daha aşağılarda neler olduğu görünmüyordu.

Dagny'nin gözleri ikide bir onun yüzüne dönüyordu. O da arada sırada Dagny'ye bakmaktaydı. İlk seferinde Dagny gözlerini kaçırmış, sanki yaramazlık yaparken yakalanmış gibi davranmıştı. Sonra, sanki ondan ders almış gibi, o ne zaman bakarsa, Dagny de gözlerini kaçırmamıştı. Onun, içindeki duyguları bildiğinin farkındaydı. Zaten o da kendi bakışlarının anlamını saklamıyordu.

Onun sessizliğinin de kendi sessizliğiyle aynı itirafı taşıdığını biliyordu Dagny. Bir kere kendisini taşıyış biçimi, yaralı bir kadını taşıyan nötr bir erkek gibi değildi. Tavrından hiç belli olmasa da, aslında bir kucaklamaydı. Bunu anlayışının nedeni, onun da aralarındaki temasın tüm bedeniyle farkında olduğunu sezmesindendi.

Kayaların altındaki kesik pırıltıları görmeden önce bir çağlayanın sesini duydu. Zihnindeki bulanık temponun arasından gelmişti çağlayanın sesi. Mücadele veren bir bellekten daha yüksek olmayan bir ses, bir ritimdi. Ama ilerledikleri hâlde ritim devam etti. Dagny suyun sesini dinliyordu ama bir başka ses ondan daha fazla netleşmeye başlamıştı. Yükseliyordu yeni ses. Kendi zihninde değildi.

Yapraklar arasında bir yerden yükseliyordu. Patika kıvrıldı, görüş açısı genişledi, Dagny birdenbire aşağıdaki kayanın üzerinde küçük bir ev gördü. Güneş evin açık duran penceresinin doğramalarına düşmüştü. Aynı anda, kendisini şu ana teslim olmayı istemeye yönelten tecrübenin ne olduğunu hatırladı. Comet'in tozlu vagonunda, Halley'nin Beşinci Konçertosunu ilk defa duyduğu geceydi. Şu anda da onu duymakta olduğunu biliyordu. Bir piyanonun tuşlarından çıkıp geliyordu konçerto. Net, keskin ezgiyi, güçlü, güvenli bir tuşeyle duyuyordu.

Soruyu genç adamın yüzüne fırlatırken sanki onu hazırlıksız yakalamayı ummaktaydı: "Bu Halley'nin Beşinci Konçertosu değil mi?"

"Evet."

"Ne zaman besteledi bunu?"

"Neden kendisine sormuyorsunuz?"

"O burada mı?"

"Piyanoyu çalan o. Bu onun evi."

"Ya...!"

"Onunla birazdan tanışacaksınız. Sizinle konuşmak onu sevindirecek. Akşamları yalnızken evinizde dinlediğiniz tek müziğin, onun besteleri olduğunu biliyor."

"Nereden biliyor?"

"Ben söyledim."

Dagny'nin yüz ifadesi, soracağı sorunun, "Peki siz ne demeye..." diye başlayacağını gösteriyordu, ama onu sormadı. Genç adamın gözlerindeki ifadeyi görünce güldü. Gülüşü, Galt'ın bakışının anlamını yansıttı.

Hiçbir şeyi sorgulayamam, diye düşündü. Artık yapamazdı. Bu müzik yapraklar arasında yankılanırken olmazdı. Özgürleşmenin, kurtuluşun müziğiydi bu. Çalınması

gerektiği gibi çalınıyordu. Tozlu vagonda, yaralı tekerlerin sesleri arasındayken kafasının içinde duymaya çalıştığı gibi çalınıyordu. Bunu öngörmüştü Dagny sesler arasında o gece...ve bu vadiyi görmüştü...bu sabah güneşini ve...

Birden soluğu tıkanır gibi oldu. Patika yine kavislenmiş, üstünde bulundukları kayanın yükseltisinden, aşağıdaki kasaba gözükmüştü.

Kasaba değildi. Rastgele serpilmiş evlerdi. En dipten başlıyor, çevrelerini saran kayaların çeşidi düzeylerine doğru tırmanıyorlardı. Evler küçük ve yeniydi. Çıplak, köşeli çizgileri vardı. Geniş pencereleri pırıl pırıldı. İlerdeki bazı binalar daha yüksekti. Bacalarından çıkan dumanlar, oranın sanayi bölgesi olduğunu düşündürüyordu. Ama daha yakında, neredeyse Dagny'nin gözlerinin hizasındaki ince bir granit sütunun üzerinde, bir metre yüksekliğinde, ışıltısıyla göz kamaştıran, başka her şeyi sönükleştiren bir dolar işareti durmaktaydı. Som altından yapılmıştı. Kasabanın yukarısında, buranın arması olarak, markası olarak dikiliyordu. Güneş ışığını yakalayıp yansıtıyor, evlerin damları üzerindeki havaya bir kutsama gibi yayıyordu.

Dagny parmağıyla işareti göstererek, "O nedir?" diye soludu.

"O Francisco'nun özel şakası."

"Hangi...Francisco?" Sesi bir fısıltıydı, çünkü cevabı biliyordu.

"Francisco d'Anconia."

"O da mı burada?"

"Olacak. Bugünlerde gelir."

"Ne bakıma onun şakası?"

"O işareti yıldönümü armağanı olarak buranın sahibine verdi. Ardından da biz hepimiz bunu kendi özel amblemimiz

olarak kabul ettik. Fikir hoşumuza gitti.”

“Bu yerin sahibi siz değil misiniz?”

“Ben mi? Hayır.” Aşağıya doğru baktı, kayanın dibindeki bir adamı işaret etti. “İşte, mal sahibi geliyor.”

Aşağıdaki toprak yolun ucunda bir araba durmuştu. İki kişi hızlı adımlarla yokuşu çıkmaktaydılar. Dagny yüzlerini net göremiyordu. Biri ince uzun, diğeri daha kısa, daha yapılıydı. Patikanın kıvrımında onları göremez oldu. Bu arada kendileri de yürümeyi sürdürdüler.

“Vay canına!” diye patladı yapılı adam. Dagny onu tanımıyordu, ama adam Dagny’ye bakakalmıştı.

Dagny bu arada, onun yanındaki ince uzun adama baktı: Hugh Akston’dı.

İlk konuşan Hugh Akston oldu. Eğilip nazik bir ‘hoş geldiniz’ selamı verdi. “Bayan Taggart, ilk defa olarak birisi beni haksız çıkarmış oluyor,” dedi.

“Onu asla bulamazsınız demiştim ama, bir sonraki karşılaşmamızda sizi onun kucağında göreceğim hiç aklıma gelmemişti.”

“Kimin kucağında?”

“Motoru yaratan kişinin tabii”

Dagny sesli bir soluk saldı, gözlerini yumdu. Bu ilişkiyi kendi kendine kurması gerektiğini düşünüyordu. Gözlerini açtığında Galt’a bakıyordu. O gülümsüyor; bunun Dagny için ne anlama geldiğini biliyormuş gibi görünüyordu.

Güçlü kas yapısına sahip olan adam, “Boynunu kırsaydın hak etmiş olurdun!” diye aksilendi. Bunu kaygıdan kaynaklanan bir öfkeyle söylüyor, sevgisini belli ediyordu. “Ne biçim bir numara çekmek bu! Hem de ön kapıdan gelmek istese burada sevinçle karşılanacak biri için!”

Galt, “Bayan Taggart, size Midas Mulligan’ı takdim edebilir miyim?” dedi.

Dagny zayıf bir sesle, “Yaa,” dedi, sonra güldü. artık şaşıracak hâli kalmamıştı. "‘Yoksa ben o uçak kazasında öldüm de, bu bir tür öbür dünya yaşamı mı?” dedi.

Galt, “Daha farklı bir yaşam,” diye karşılık verdi. “Ölmüş olma konusuna gelince...aslında tam tersi gibi gözükmüyor mu?”

“Evet,” diye fısıldadı Dagny. “...evet...” Mulligan’a gülümsedi. “Ön kapı nerede?” diye sordu.

“Burada.” Eliyle kendi alnını gösteriyordu,

Dagny hiç gücenmeden, “Anahtarı kaybetmişim,” diye basit bir cevap verdi. “Şu anda tüm anahtarları kaybetmiş durumdayım.”

“Bulursun. Ama o uçakta ne işin vardı?”

“İzliyordum.”

“Onu mu?" Parmağıyla Galt’ı gösteriyordu.

“Evet”

“Sağ kaldığın için şanslısın! Yaran ağır mı?”

“Sanmıyorum.”

“Seni bir tedavi etsinler de...ondan sonra birkaç soruya cevap vermek zorunda kalacaksın.” Birden döndü, öne düşüp arabaya ilerlerken Galt’a döndü. “Bak sen şu işe!” dedi “Buna önlem almamıştık işte...ilk grev kırıcı.” “İlk...ne?” diye sordu Dagny.

“Boş ver,” dedi Mulligan. Galt’a baktı. “Ne yapıyoruz?”

Galt, “Görev benim,” dedi. “Ben sorumluyum. Siz Quentin Daniels’ı alın.”

“Yo, o hiç sorun değil. Tek ihtiyacı burayı öğrenmek, alışmak. Geri kalan her şeyi biliyor gibi görünüyor.”

“Evet. Hemen hemen tüm yolu tek başına almış.” Dagny’nin kendisine anlamayan bakışlarla baktığım görüyordu. “Size bir konuda teşekkür borçluyum, Bayan Taggart,” dedi. “Bıraktığım işi görmek üzere Quentin Daniels’ı seçmekle bana bir iltifat sunmuş oldunuz. Uygun bir kişiymiş.”

“Nerede o?” diye sordu Dagny. “Bana neler olup bittiğini söyleyecek misiniz?”

“Midas bizi iniş pistinde karşıladı, beni evime bırakıp Daniels’ı yanında götürdü. Birlikte kahvaltı etmek üzere onlara katılacaktım, o sırada sizin uçağın spin yaparak dalışa geçtiğini gördüm. Oraya en yakın bendim.”

Mulligan, “Mümkün olduğu kadar çabuk yetişmeye çalıştık,” diye onun kaldığı yerden devam etti. “O uçaktaki her kimse, ölmeyi hak etmiştir diye düşünüyordum. Dünyada istisna tanıyacağım iki kişiden biri olabileceği aklıma bile gelmemişti.”

“Öteki kim?” diye sordu Dagny.

“Hank Rearden.”

Dagny’nin yüzü buruştu. Çok uzaklardaki bir yerden anî bir darbe almış gibiydi. Neden kendisine, Galt ona bakıyormuş gibi, yüzünü dikkatle inceliyormuş gibi geldiğini, neden Galt'ın yüz ifadesinde de bir anlık bir değişiklik sezdiğini bilemiyordu.

Arabaya varmışlardı. Üstü açık bir Hammond’tı. Brandası açıktı. En pahalı modellerden biriydi. Birkaç yıllıktı ama çok iyi bakılmıştı. Galt onu dikkatle arka kanepeye yerleştirdi, kolunun kıvrımıyla korudu. Dagny arada sırada bıçak gibi bir sancı hissediyordu ama buna ayıracak dikkati yoktu. Mulligan marşa basıp araba ileri atılırken, o kasabanın uzaklardaki

evlerine bakıyordu. Dolar işaretinin altından geçerlerken altın bir ışık gözüne girdi, sonra alnından kaydı.

“Kim buranın sahibi?” diye sordu Dagny.

Mulligan, “Ben,” dedi.

“Ya bu nedir?” Galt’ı gösteriyordu.

Mulligan kıkırdadı. “O yalnızca burada çalışıyor.”

“Ya siz, Dr. Akston?”

Akston, Galt’a baktı. “Ben onun iki babasından biriyim, Bayan Taggart,” dedi. “Ona ihanet etmeyen baba benim.”

“Ya.” Kafasında bir bağlantı daha netleşmişti. “Üçüncü öğrenciniz o muydu?”

“Evet, Öyle.”

“Muhasebeci yardımcısı!” diye inledi Dagny. Belleği bir şeyi daha yakalamıştı.

“O da ne?”

“Dr. Stadler ona öyle demişti Üçüncü öğrenciye ne oldu diye sorduğumda, Dr. Stadler bana, herhalde bir yerde muhasebeci yardımcısı olmuştur, demişti.”

Galt, “Fazla iyimser konuşmuş,” dedi. “Onun ve dünyasının standartlarıyla, ben çok daha aşağıdayım.”

Araba vadinin üzerindeki bir kayada tek başına duran eve doğru sapmıştı. Önlerindeki patikada bir adam, hızlı adımlarla kasabaya inmekteydi. Blucin tulum giymişti, elinde bir kumanya kutusu taşıyordu. Adımlarının kesik kesik hızında tanıdık bir şey vardı. Araba adamın yanından geçerken Dagny onun yüzünü bir an için görebildi, sonra dönüp arkasına bakakaldı, sesi hareketin verdiği acının etkisiyle çığlığa dönüşerek, “Ah, durun! Durun!” diye bağırdı. “Gitmesin, ne olur!” Adam Ellis Wyatt’tı.

Üç adam güldüler, ama Mulligan arabayı durdurdu. “Şey...” dedi Dagny. Sesi zayıf, özür diler gibiydi. Buranın

Wyatt'ın terk edip gidemeyeceği yer olduğunu unutmuştu.

Wyatt onlara doğru koşuyordu. O da Dagny'yi tanımıştı. Arabanın kenarını yakalayınca hızını dengeledi, karşısındaki o genç, zafer dolu gülümsemeye baktı. Aynı ifadeyi bir kere daha görmüştü: Wyatt Kavşağının peronunda.

"Dagny! Nihayet sen burada, ha? Bizden biri misin?"

Galt, "Hayır," dedi. "Bayan Taggart kaçak yolcu."

"Ne?!"

"Bayan Taggart'ın uçağı düştü. Görmediniz mi?"

"Düştü mü? Buraya mı?"

"Evet."

"Bir uçak sesi duydum, ama..." Yüzündeki şaşkınlık bir gülümsemeye dönüştü. Hazin, eğleniyor gibi, dostça bir gülümseme. "Anlıyorum. Hay Allah, Dagny! İnanılmaz bir şey bu!"

Dagny ona çaresiz bakışlarla bakıyor, geçmişi şimdiki zamana bağlamayı bir türlü başaramıyordu. Ölmüş bir dostuna bakar gibi hissediyordu kendini. Rüyadaymış gibiydi. Ona söyleyememiş olduğu sözler döküldü ağzından. "Size ulaşmaya çalıştım " dedi. İki yıl önce çalıp çalıp açılmayan o telefonu düşünüyordu.

Wyatt yumuşacık gülümsedi. "Biz de ondan beri sana ulaşmaya çalışıyoruz, Dagny...Bu gece görüşürüz. Kaygılanma, ortadan kaybolacak değilim...sanıyorum sen de kaybolmayacaksın."

Ötekilere el salladı, kumanya kutusunu sallayarak yoluna devam etti. Mulligan arabayı çalıştırırken Dagny başını kaldırdı, Galt'ın gözlerinin dikkatle kendisini incelediğini gördü. Dagny'nin yüzü hemen sertleşti. Acıyı itiraf ediyormuş, ama bunun ona verdiği tatmin duygusuna meydan

okuyormuş gibi. “Peki,” dedi. "Ne tür bir şova tanık olmamı plânladığınızı anlıyorum.”

Ama Galt’ın yüzünde ne zalimlik, ne de acıma vardı. Yalnızca adalet kavramının içtenlikli ifadesi okunuyordu. "Burada ilk kuralımız, herkesin her şeyi önce kendi gözüyle görmesidir, Bayan Taggart,” dedi.

Araba tek başına bir evin önünde durdu. Kaba granit bloklardan yapılmış bir evdi. Ön duvarı hemen hemen tümüyle camdı. Mulligan gaza basıp uzaklaşmadan önce, “Doktoru yollarım” dedi, Galt da Dagny’yi kucağında eve taşıdı.

“Senin evin mi?” diye sordu Dagny.

“Benim.” Kapıyı ayağıyla iterek açıyordu.

Dagny’yi pırıl pırıl bir salona taşıdı. Burada güneş ışığı hüzmeler hâlinde cilalı çam duvarlara vuruyordu. Dagny odada el yapımı birkaç mobilya gördü. Tavan çıplak kütüklerden yapılmaydı. Mutfağa geçişi sağlayan yuvarlak bir kapı vardı. Küçüktü mutfak. Kaba raflar, çıplak bir tahta masa, elektrik ocağının üzerinde insanı şaşırtacak kadar parıldayan kromlar. Bir sınır kulübesinin ilkel basitliği vardı burada. En gerekli şeylerden fazlasına yer verilmemiş, ama bu iş süper-modern bir beceriyle yapılmıştı.

Galt onu ışık hüzmeleri arasından geçirip küçük konuk odasına soktu, bir yatağın üzerine bıraktı. Dagny pencerenin açık olduğunu, dışarıda kaya basamaklar ve göklere yükselen çamlar göründüğünü fark etti. Duvarların ahşabına yazı yazılmış gibi küçük çizgiler ilişti gözüne. Farklı çizgilerdi, aynı elden çıkmamış gibiydiler. Kelimeleri çözemiyordu. Yarı açık bir kapı daha gördü. Oradan Galt’ın yatak odasına geçiliyordu.

“Burada konuk muyum, yoksa tutuklu mu?” diye sordu.

“Seçim sizin, Bayan Taggart.”

“Bir yabancıyla pazarlık ederken seçim yapamam.”

“Ama yabancı sayılmazsınız. Demiryolunuza benim adımı vermemiş miydiniz?”

“Ha!...Evet...” Bir bağlantı daha yerine oturmuş, onu yine sarsmıştı. “Evet, ben...” Uzun boylu adama, güneşin soldurduğu saçlara, başarılmaya çalışılan gülümsemeye, amansızcasına gözlemci gözlere bakıyor, hattı inşa ederkenki çabalarını, o yaz günü yapılan ilk seferi görüyordu. Eğer o hattı simgeleyecek bir insan figürü olabilseydi, herhalde bu insandan başkası olmazdı. “Evet...vermiştim...” Sonra geri kalanını da hatırlayarak ekledi: “Ama oraya bir düşmanın adını vermiştim.”

Galt gülümsedi. “O da er geç çözmeniz gereken bir çelişkiydi, Bayan Taggart.”

“Sendin, değil mi...hattımı mahveden sendin...”

“Hayır, o çelişkiydi.”

Dagny gözlerini yumdu. Az sonra, “Hakkında duyduğum onca hikâye var,” dedi. “Hangileri doğru?”

“Hepsi.”

“O hikâyeleri yayan sen miydin?”

“Hayır.Neden yayayım? Hakkımda konuşulmasını hiçbir zaman istemedim.”

“Ama bir efsane hâline geldiğini biliyorsun, değil mi?”

“Evet”

“Efsanenin tek doğru öyküsü, Twentieth Century Motordaki genç mucit, öyle değil mi?”

“Somut anlamda gerçek olan o, evet.”

Heyecansız söyleyemezdi söyleyeceğini. Sesi kısıldı, soluk soluğa bir tonda, “Motor...” dedi. “...bulduğum motor...onu yapan sen miydin?” “Evet.”

Başının yukarı kalkmasına yol açan hevesi önleyememişti. “Enerjiyi değişimden geçirip...” diye başlarken sustu.

Seslendirmediği umutsuz yakarışa cevap olarak, “Size onbeş dakikada anlatabilirdim,” dedi. “Ama onu bana dünyada hiçbir güç anlattıramaz. Bunu anlayabiliyorsanız, sizi şaşırtan her şeyi de anlayacaksınız.”

“O gece...oniki yıl önce...altı bin katilin katıldığı toplantıyı terk edip çıktığın ilkbahar gecesi...o hikâye doğru, öyle değil mi?”

“Evet.”

“Onlara dünyanın motorunu durduracağını söyledin.”

“Durdurdum.”

“Ne yaptın?”

“Hiçbir şey yapmadım, Bayan Taggart. Zaten sırrımın tümü de orada.” Dagny uzun süre boyunca ona sessizce baktı. O durmuş, bekliyordu. Sanki Dagny’nin düşüncelerini okuyordu. Dagny şaşkınlık ve çaresizlik içinde, “Yokedici...” dedi.

Galt, "Gelmiş geçmiş en kötü yaratık,” diye sözü bitirdi, Dagny kendi sözcüklerini hemen tanıdı. “Dünyanın beynini bitiren adam.”

“Beni ne kadar dikkatle inceliyordun? Ve ne zamandan beri?”

Yalnızca bir anlık bir duraklama oldu, Galt’ın gözleri kıpırdamadı, ama Dagny’ye sanki bakışları yoğunlaşmış gibi geldi. Ona bakmakta olduğunun özel bir biçimde farkındaymış gibi. Sonra alçak sesle cevap verirken, Dagny onun sesinde de bir yoğunluğun olduğunu fark etti: “Yıllardır.”

Gözlerini yumup kendini serbest bıraktı. Vazgeçmişti. Garip, hafifsi bir kayıtsızlık hissediyordu. Sanki o anda tek istediği, çaresizlik duygusuna teslim olmakmış gibi.

Gelen doktor kır saçlı, yumuşak ifadeli, düşünceli yüzlü biriydi. Davranışı özgüvenliydi.

Galt, “Bayan Taggart, size Dr. Hendricks’i tanıştırabilir miyim?” dedi. “Dr. Thomas Hendricks değil herhalde!” diye soludu Dagny. Çocuksu bir kabalıktı bu. Ağzından çıkan isim çok ünlü bir cerrahın ismiydi. Altı yıl önce emekliye ayrılıp ortadan kaybolmuştu.

“Evet, tabiî o,” dedi Galt.

Dr. Hendricks, Dagny’ye gülümsedi. “Midas bana, Bayan Taggart’ın şoktan ötürü tedaviye ihtiyacı olduğunu söyledi,” dedi. “Uğradığı şok değil...uğrayacağı şoklar nedeniyle.”

Galt, “Bu işi size bırakıyorum,” dedi. "Ben de markete gidip kahvaltılık bir şeyler alayım.”

Uğradığı hasarlar bir bir muayene edilirken Dagny, Dr. Hendricks’in çalışmasındaki seri ustalığı seyrediyordu. Yanında Dagny’nin daha önce hiç görmediği bir âlet getirmişti. Herhalde taşınabilir bir röntgen makinesi. Muayene sonucunda, iki kaburgasının kıkırdağını yırtmış, ayak bileğini burkmuş, bir diziyle bir dirseğini sıyırmış, her yanını çürütmüş olduğunu öğrendi. Dr. Hendricks’in usta elleri sargıları sarıp, bantları yapıştırma işini bitirirken, Dagny vücudunu usta bir teknisyenin muayenesinden çıkmış bir makine gibi hissetti, artık başka bakım gerekmediğine inandı.

“Size yataktan çıkmamanızı tavsiye ederim, Bayan Taggart.”

“Yo, hayır! Dikkat eder, yavaş hareket edersem bir şey olmaz.” "Dinlenmelisiniz.”

“Dinlenebilir miyim ki?”

Doktor gülümsedi. “Herhalde hayır,” dedi.

Dagny Galt gelene kadar giyinmişti. Dr. Hendricks durumu Galt’a özetledi, “Yarın gelip yine muayene edeceğim,” dedi.

Galt, ‘Teşekkür ederim. Faturayı bana yollayın,” diye karşılık verdi. Dagny, “Asla olamaz!” diye atıldı gücenik bir sesle. “Kendim öderim.”

İki adam eğlenerek birbirlerine baktılar. Sanki bir dilencinin övünmesine tanık oluyorlardı.

Galt, “Bunu sonra konuşuruz,” dedi.

Dr. Hendricks ayrıldı, Dagny ayağa kalkmaya çalıştı, topallayarak, mobilyalara tutunarak ilerledi. Galt onu yine kucaklayıp mutfağa götürdü, iki kişilik sofranın hazırlandığı masanın başındaki sandalyeye oturttu.

Dagny acıktığını hissediyordu. Ocakta kaynayan kahve, iki bardak portakal suyu, cilalı masanın üzerinde, güneş ışığında parlayan beyaz porselen tabaklar.

Galt, “En son ne zaman yedin ya da uyudun?” diye sordu.

“Bilmiyorum...trende yemek yemiştim...şeyle..." Acı ve çaresiz bir gülümsemeyle başını iki yana salladı. Bir serseriyle, diye düşünüyordu. Ona yalvarmış, ulaşılamayan bir intikam meleğinden kurtulmak için bilgi istemişti. O intikam meleği şimdi karşısında oturuyor, portakal suyunu içiyordu. “Bilemiyorum...yüzyıllarca geride, kıtaların ardında gibi,” dedi.

“Beni nasıl oldu da izledin?”

“Siz kalkış yaparken ben Afton Havaalanı'na indim. Oradaki adam bana, Quentin Daniels’ın seninle gittiğini söyledi.”

“Uçağını tepede turlarken gördüğümü hatırlıyorum. Ama o an...seni düşünmediğim tek andı. Trenle geliyorsun

sanıyordum.”

Dagny dosdoğru ona bakarak, “Buna ne anlam vermemi bekliyorsun?” diye sordu.

“Neye?”

“Beni düşünmediğin tek zamana?”

Galt gözlerini kaçırmadı. Dagny onun tipik özelliği olduğunu anladığı belli belirsiz hareketi fark etti. Gururlu dudaklarının bir gülümseme imasına doğru bükülmesiydi o hareket. “Ne istersen,” dedi Galt.

Dagny yaptığı seçimin altını yüzünün ciddiyetiyle çizebilmek için bir an sessiz kaldı, sonra soğuk bir sesle, düşmanca bir suçlama tonunda sordu: “Quentin Daniels’a gelmekte olduğumu biliyor muydun?”

“Evet.”

“Onu önce sen kaptın, benim ulaşamamamı istedin, öyle mi? Benimle yarıştın. Bunun beni nasıl etkileyeceğini bile bile, öyle mi?”

“Tabiî.”

Gözlerini kaçıran ve sessiz kalan Dagny oldu. Galt kahvaltının geri kalanını hazırlamak üzere ayağa kalktı. Dagny onun ocak başında ekmek kızarışını ve yumurtaları pişirişini seyretti. Çalışma biçiminde bir kolaylık, bir rahatlık vardı, ama bunlar başka bir meslekten gelen becerilerdi. Elleri bir mühendisin hesaplı hareketleriyle kontrol panelindeki levyeleri çekiyor, itiyordu. Böyle bir beceri türünü daha önce nerede gördüğünü hatırladı.

Ocağı göstererek, “Bunları Dr. Akston'dan mı öğrendin?” diye sordu. “Başka bir sürü şey arasında bunları da.”

“Sana vaktini...senin vaktini!...bu tür şeylere harcamanı mı öğretti?” "Ben vaktimi çok daha önemsiz işlere de harcadım.”

Tabağı Dagny'nin önüne koyduğunda Dagny, "Bu yiyecekleri nereden aldın?" diye sordu. "Burada bakkal dükkânı da mı var?"

"Dünyanın en iyi dükkânı. Lawrence Hammond işletiyor."

"Ne?"

"Lawrence Hammond. Hammond Oto'nun sahibi. Jambon, Dwight Sanders'ın çiftliğinden. Sanders Uçak yani.Yumurtalarla tereyağı Yargıç Narragansett'den. Eskiden Illinois Eyaleti Üst Mahkemesi baş yargıcıydı."

Dagny tabağına baktı. Bakışları acıydı. Sanki yiyeceklere elini sürmeye korkuyordu. "Herhalde ömrümde yiyeceğim en pahalı kahvaltı," dedi. "Hele aşçının ve diğerlerinin zamanlarının maliyeti hesaba alınırsa..

"Evet...bir bakıma. Ama diğer yandan, ömründe bulacağın en ucuz kahvaltı, çünkü hiçbir kuruşu seni bu uğurda yıllarca çalıştıran ve sonunda açlıktan Öldüren yağmacılara gitmiyor."

Uzun bir sessizlikten sonra Dagny, "Ne yapıyorsunuz hepiniz burada?" diye sordu.

"Yaşıyoruz."

Dagny bu kelimenin bu kadar gerçek anlamda kullanıldığını hiç duymamıştı.

"İşin ne?" dedi. "Midas Mulligan senin burada çalıştığını söyledi."

"Tamir ustasıyım herhalde "

"Nesin?"

"Tesisatlarda bir bozukluk olunca beni çağırıyorlar. Elektrik sistemi var örneğin."

Dagny ona baktı, sonra birdenbire öne uzandı, elektrik ocağına yakından bakmaya çalıştı, ama bu hareket canını yakınca sandalyesine yaslandı.

Galt sesli sesli güldü. “Evet, doğru,” dedi. "Ama ağır ol, yoksa Dr. Hendricks seni yeniden yatağa yatırır.”

“Elektrik sistemi...” Dagny boğulur gibiydi. "Burada elektrik sistemi...senin motorunla mı çalışıyor?”

“Evet.”

“Motoru yaptın mı? Çalışıyor mu? İşliyor mu?”

“Kahvaltını pişirebildi işte.”

“Görmek istiyorum!”

“Ocağa bakacağım diye kendini sakatlama. Basit bir elektrik ocağı, ama çalıştırması yüz kat daha ucuz. Görebileceğin de o kadar, Bayan Taggart.” “Bana bu vadiyi göstereceğine söz verdin.”

“Göstereceğim. Ama elektrik jeneratörünü değil.”

“Kahvaltı biter bitmez beni vadide dolaştırır mısın?”

“İstersen...ve kıpırdayabilirsen.”

“Kıpırdarım.”

Galt ayağa kalktı, telefona yürüyüp bir numara çevirdi "Alo Midas?...Evet...Geldi. Evet, durumu iyi...Arabanı bana bir günlüğüne kiralar mısın?...Sağol. Normal fiyata...yirmibeş sent...Yollayabilir misin arabayı?...Baksana, sende bir tür baston var mı? İhtiyacı olacak...Bu gece mi? Evet, sanırım. Olur. Teşekkürler.”

Telefonu kapattı. Dagny ona inanmaz gözlerle bakıyordu.

“Doğru mu anladım? İkiyüz milyon dolar parası olan Bay Mulligan, arabasını kullandın diye senden yirmibeş sent mi alacak?”

“Doğru.”

“Ulu Tanrım, sana arabayı nezaketen veremez miydi?”

Galt oturup bir an ona baktı, yüzünü inceledi, sanki onun da kendi yüzündeki eğlenen ifadeyi görmesini sağlamaya çalıştı. “Bayan Taggart,” dedi. “Bu vadide yasalarımız yok,

kurallarımız yok, hiçbir türlü resmi organizasyonumuz yok. Buraya geldik, çünkü dinlenmek istiyorduk. Ama bazı âdetlerimiz var. Onlara hepimiz uyarız, çünkü onlar, uzak kalmak istediğimiz şeylerle ilgili. Sizi şimdiden uyarsam iyi olacak, bu vadide bir tek yasak kelime varsa o da ‘vermek’ kelimesidir.”

“Özür dilerim,” dedi Dagny. “Haklısın.”

Galt onun fincanına kahve koydu, bir paket de sigara uzattı. Dagny gülümseyerek paketten bir tane aldı. Üzerinde dolar işareti vardı.

Galt, “Eğer akşama çok yorgun olmazsan Mulligan bizi yemeğe davet ediyor,” dedi. “Görmek isteyeceğini sandığım bazı konukları olacak.”

“Aa, tabiî! Yorgun olmam. Bir daha hiç yorgun olmayacakmışım gibi geliyor.”

Kahvaltılarını bitirirlerken Mulligan’ın arabasının evin önünde durduğunu gördüler. Şoför dışarı fırladı, patikadan yukarı koştu, kapıyı vurmak ya da çalmak için bile duraklamadan odaya daldı. Dagny’nin bu hevesli, soluk soluğa, dağınık gencin Quentin Daniels olduğunu anlaması bir süre aldı.

“Bayan Taggart,” diye soludu genç adam. “Çok üzgünüm!” Sesindeki umutsuz suçluluk duygusu, yüzündeki sevinç dolu heyecanla çelişmekteydi. “Daha önce sözümden hiç dönmemiştim! Bunun özrü yok. Sizden beni bağışlamanızı isteyemem, inanmayacağınızı da biliyorum, ama işin doğrusu...unuttum!”

Dagny, Galt’a göz attı. “İnanıyorum,” dedi.

“Bekleyeceğime dair size söz verdiğimi unuttum. Her şeyi unuttum...birkaç dakika öncesine kadar. Bay Mulligan uçağınızın buraya düştüğünü söylediği zaman hatırladım ve

hepsinin benim suçum olduğunu hemen anladım. Eğer size bir şey olsaydı...ah, Tanrım, iyi misiniz?”

“Evet. Kaygılanma. Otur.”

“İnsan verdiği şeref sözünü nasıl unutur, bilmiyorum. Bana neler oldu, anlayamıyorum.”

“Ben anlıyorum,”

“Bayan Taggart, aylardır üzerinde çalışıyordum. Özellikle bir hipotezin üzerinde. Ne kadar çabalarsam durum o kadar umutsuz görünüyordu. Son iki günü laboratuardan çıkmadan geçirmiştim. İmkânsız gözüken bir matematik denklemini çözmeye uğraşıyordum. Bu kara tahtanın başında ölürüm de pes etmem, diye düşünüyordum. O geldiği zaman gecenin geç saatiydi. İçeri girdiğini fark etmedim bile. Yani gerçek anlamda. Benimle konuşmak istediğini söyledi, bir dakika bekle, dedim, işime devam ettim. Sanıyorum onun orada olduğunu da unuttum. Öylece ayakta durmuş, beni seyrediyordu. Bu ne kadar sürdü, bilemiyorum. Tek hatırladığım, sonunda elini uzattı, tahtadaki rakamlarımın hepsini sildi, oraya bir tek kısa denklem yazdı. İşte o zaman fark ettim onu! Çığlık attım...çünkü...motorun tam cevabı değildi, ama o cevaba giden yoldu. Benim göremediğim, akıl edemediğim şeydi...ama görür görmez nereye varacağını anladım! ‘Nereden bildin?’ diye haykırdım, o parmağıyla sizin motorun fotoğrafını işaret etti, ‘Çünkü onu ilk yapan benim,’ dedi. İşte en son hatırladığım o, Bayan Taggart...yani kendi varlığımla ilgili son hatırladığım o oldu, çünkü ondan sonra statik elektrikten, enerji konversiyonundan, motordan söz etmeye başladık.”

Galt, “Buraya gelene kadar da yolda hep fizik konuştuk,” dedi.

Daniels, “Seninle gelmek isteyip istemediğimi sormuştun, onu hatırlıyorum,” dedi. “Gidip her şeyden vazgeçmek...Her şeyden, ha? Ormana katılmaya hazırlanan ölü bir enstitüden, hademe-köle olarak geleceğimden, Wesley Mouch’un Yönerge 10-289’undan, üstümüze tırmanan hayvan-altı yaratıkların bize ‘akıl diye bir şey yok’ deyip durmasından...Bayan Taggart” - birden sevinçle güldü - “Bana bunlardan vazgeçip kendisiyle gelmek istiyor muyum diye soruyordu! İki kere sormak zorunda kaldı, çünkü birincisinde inanamamıştım. Hiçbir insanın bunu seçenek olarak bile görebileceğine inanmıyordum. Gitmek, ha? Onunla gidebilmek için gökdelenin tepesinden atlamaya bile razı olurdum...yeter ki yere vurmadan bana formülünü söyleyeceğini bileyim!”

“Seni suçlamıyorum,” dedi Dagny. Yüzüne imrenir gibi bakıyordu. “Hem sen kontratının sorumluluğunu yerine getirdin. Beni motorun sırrına götürdün.”

“Burada da hademe olacağım,” dedi Daniels. Mutlu mutlu sırıtıyordu. “Bay Mulligan beni hademe olarak alıyor. Elektrik santraline! Yeterince öğrendiğim zaman elektrikçiliğe terfi edeceğim. Bay Mulligan ne harika biri, değil mi? Onun yaşına gelince ben de öyle olmak istiyorum. Para kazanmak istiyorum. Milyonlarla. Onun kadar para kazanmak istiyorum!”

“Daniels!” Dagny gülüyordu. Başlangıçta tanıdığı genç fizikçinin o sessiz özkontrolunu, ciddi dikkatini, ödünsüz mantığını hatırlıyordu. “Neyin var senin? Nerelerdesin? Ağzından çıkanı biliyor musun?”

“Buradayım, Bayan Taggart...ve burada olabilecek şeylerin sınırı yok! Dünyanın en büyük ve en zengin elektrikçisi olacağım. Ben artık...”

Galt, "Sen artık dosdoğru Mulligan'ın evine gidiyorsun," dedi. "Yatıp yirmidört saat uyuyorsun...yoksa santralin yanına bile yaklaştırmam seni." Daniels çekingen bir sesle, "Peki, efendim," dedi.

Güneş çevredeki granit doruklardan aşağıya süzülmeye başlamış, granit duvarların ve pırıltılı karların ortasındaki vadiye ışıklı bir daire çizmişti. Dagny birdenbire, sanki o ışıklı dairenin dışında hiçbir şey yokmuş gibi hissetti, sonluluk kavramında bulunabilecek o neşeli, gururlu duyguya şaştı, çünkü öyle bir durumda insanın tüm kaygıları, gözünün eriştiği alanla sınırlı kalırdı. Kollarını aşağıdaki kasabanın damları üzerinden uzatmak, parmak uçlarını karşıki doruklara değdirmek geldi içinden. Ama kollarını kaldıramazdı. Bir eliyle bastona abanıyor, diğeriyle Galt'ın koluna asılıyor, ayaklarını yavaş, bilinçli bir çabayla hareket ettiriyor, yürümeyi yeni öğrenen bir çocuk gibi arabaya doğru ilerliyordu.

Galt arabayı sürerken o yanında oturdu, kasabanın kenarından dolaşıp, Midas Mulligan'ın evine yöneldiler. Bir kayanın üzerindeydi ev.Vadinin en büyük eviydi. İki katlı tek ev oydu. Hisar ile resort karışımı, sağlam granit duvarlarla, geniş, apaçık teraslarla donanmıştı. Bir ara durup Daniels'ı indirdiler, sonra dağlara doğru yavaşça yükselen kıvrımlı yola tırmandılar.

Mulligan'nın servetini düşünmek, altlarındaki lüks arabayı fark etmek, Galt'ın direksiyondaki ellerine bakmak, ilk defa olarak, acaba Galt da mı zengin, diye merak etmesine yol açtı. Kıyafetini süzdü. Gri pantolon, beyaz gömlek. Uzun süre dayanacak türden kumaşlardan yapılmıştı, ikisi de. Belindeki ince kemerin derisi çatlak çatlaktı. Kolundaki saat çok hassastı, paslanmaz çelikten yapılmaydı. Lükse işaret

edebilecek tek şeyi saçlarıydı...rüzgârla kıpırdayan o sıvı altın ve bakır rengi tellerdi.

Yolun bir virajını döndüklerinde Dagny birdenbire geniş alana yayılmış çimenleri ve uzaktaki çiftlik evini gördü. Bu çayırda koyun sürüleriyle birkaç at otluyor, çitle ayrılmış domuz ağılları görünüyor; ilerde ahşap ambarlar, daha uzakta da bir metal hangar göze çarpıyordu...O hangar bu çiftliğin bir parçası olamazdı.

Kovboy gömleği giymiş bir adam hızlı adımlarla onlara doğru gelmekteydi. Galt arabayı durdurdu, ona el salladı, ama Dagny'nin soru soran bakışlarına cevap vermedi. Adamın yaklaşmasını, onun Dwight Sanders olduğunu Dagny'nin kendisinin anlamasını bekledi.

"Merhaba, Bayan Taggart," diye gülümsedi Sanders. Dagny onun sıvanmış kollarına, ağır çizmelerine, otlayan sığırlarına baktı. "Demek Sanders Uçak'tan geriye kalan bu," dedi.

"Yo, hiç de değil. Bir de mükemmel monoplan var. En iyi modelim. Ama siz tepenin eteklerinde yamultunuz onu."

"Demek olanları biliyorsunuz, öyle mi? Evet, sizin uçaklarınızdan biriydi. Harika bir uçaktı. Ama korkarım onu fena hâlde yaraladım."

"Onartmanız gerekir."

"Galiba altı yırtıldı. Kimse onaramaz."

"Ben onarırım."

Bu sözler ve bu ses tonu, Dagny'nin yıllardır duymadığı tür özgüveni yansıtıyordu. Bu davranışı insanlardan beklemekten umudunu çoktan kesmişti. Ama yüzü gülümsemeye başlayacakken, acı bir gülüşle yeniden değişti. "Nasıl?" diye sordu. "Domuz çiftliğinde mi?"

"Yok canım, Sanders Uçak'ta."

“Nerede o?”

“Nerede olacağım sanıyorsunuz? New Jersey’deki o binada mı olacaktı? Hani Tinky Holloway’in kuzeninin, benim iflas eden vârislerimden devlet kredisiyle ve vergi ertelemesiyle satın aldığı binada mı? Sonradan orada ürettiği altı uçağın hiçbiri yerden kalkmadı, kalkan sekiz tanesi de düşüp kırkar yolcu öldürdü.”

“Nerede öyleyse?”

“Ben neredeysem orada.”

Eliyle yolun karşı tarafını gösterdi.Çamların üzerinden, vadinin dibindeki dikdörtgen biçimli havaalanı görünüyordu.

“Burada birkaç uçağımız var, benim işim de onların bakımını yapmak,” dedi Sanders. “Domuz yetiştiriyorum, aynı zamanda da havaalanı görevlisiyim. Jambon ve pastırma üretme işinde hayli başarılıyım. Eskiden bu malları satın aldığım insanlar buralarda olmasa bile. Ama o insanlar, ben olmadan uçak yapamazlar...hattâ ben olmadan jambon ve pastırma bile üretemezler.” “Ama siz...uçak tasarımlamıyorsunuz.”

“Hayır, tasarımlamıyorum. Bir zamanlar size söz verdiğim diesel lokomotifleri de yapmıyorum. Sizi son gördüğümden bu yana yalnızca bir tek traktör tasarımlayıp ürettim. Bir tek. Elle yaptım onu. Seri imalât gerekmiyordu. Ama o traktör normal sekiz saatlik iş gününü dört saate indirdi. Nerelerde mi?” Kolunu uzatmış sağdan sola doğru kaydırıyor, asma bahçeleri gösteriyordu. “Yargıç Narragansett’in mandırasında..Kolu biraz daha kaydı, kanyonun dibindeki yeşilimsi altın rengi ekinleri gösterdi, oradan canlı yeşil kısımlara kaydı. “...buğday tarlalarında, Midas Mulligan'ın tütün tarlasında...” Kol yükseldi, pırıltılı

yaprakların göz doldurduğu granit balkonu gösterdi. “Richard Halley’nin meyve bahçelerinde.”

Dagny’nin gözleri yavaşça onun kolunu izlemekteydi. Kol indikten çok sonra bile, o hâlâ gösterilen yerlere bakıyordu. Ama yalnızca, “Anlıyorum,” demekle yetindi.

“Şimdi artık uçağınızı onarabileceğime inandınız mı?”

“Evet. Ama uçağı gördünüz mü?”

“Tabiî. Midas ilk anda hemen iki doktor çağırdı. Hendricks’i sizin için, beni de uçağınız için. Onarılabilir. Ama pahalıya çıkar.”

“Kaça?”

“İki yüz dolar.”

“İki yüz dolar mı?” Dagny inanamamıştı. Bu fiyat ona çok düşük görünüyordu.

“Altın olarak, Bayan Taggart.”

“Ha...! Peki, altını nereden satın alabilirim?”

Galt, “Alamazsınız,” dedi.

Dagny başını meydan okur gibi ona çevirdi “Alamaz mıyım?”

“Hayır. Sizin geldiğiniz yerde, alamazsınız. Kanun yasaklıyor.”

“Sizin kanununuz yasaklamıyor mu?”

“Hayır”

“O zaman siz satın bana. Kurunuzu kendiniz belirleyin. İstediğiniz parayı söyleyin...benim paramla.”

“Ne parası? Siz meteliksizsiniz, Bayan Taggart.”

“Ne?!” Böyle bir söz duyacağı, bir Taggart varisinin asla aklına gelemezdi.

“Bu vadide meteliksizsiniz. Taggart Transcontinental hisselerinde milyonlarca dolarınız var, ama hepsini bir araya

getirseniz bile, bu para Sanders domuz çiftliğinden yarım kilo pastırma almaya yetmez.”

“Anlıyorum.”

Galt gülümsedi, Sanders’a döndü. “Sen yap o uçağı,” dedi. “Bayan Taggart sonunda ödeyecektir.”

Marşa basıp yola koyuldu. Dagny kazık gibi oturuyor, hiç soru sormuyordu.

İlerdeki dorukları hırçın turkuaz mavi bir renk yardı, yolun sonuna vardılar. Buranın bir göl olduğunu Dagny yeni anlıyordu. Hareketsiz su, gökyüzünün mavisiyle çam kaplı dağların yeşilini yoğunlaştırıyor ve öyle parlak bir renge dönüştürüyordu ki, gökyüzü onun yanında soluk bir griye benziyordu. Kaynayan beyaz köpükler çamların arasından fışkırıp kayalık basamaklardan göle ulaşıyor, orada kayboluyordu. Akan bu derenin yanı başında küçük bir granit yapı durmaktaydı.

Galt arabayı durdururken, iş tulumu giymiş yapılı bir adam, açık duran kapıdan çıktı. Dick McNamara’ydı bu adam, yani bir zamanlar Dagny’nin tanıdığı en iyi müteahhit olan kişi.

“İyi günler, Bayan Taggart” dedi mutlu bir sesle. “Ağır yaralanmadığınıza çok sevindim.”

Dagny sessiz bir selam ifadesiyle başını eğdi. Sanki geçmişin kayıplarını ve acılarını selamlıyordu. Mutsuz bir akşam üstü Eddie Willers’ın kendisine...bu adamın da işi bıraktığını söyleyişini selamlıyordu. Ağır yaralanmak mı? Tabiî ağır yaralanmıştı...ama uçak düştüğü zaman değil...o akşam, o boş ofiste ağır yaralanmıştı...Yüksek sesle sordu: “Burada ne yapıyorsunuz? En kötü zamanda bana niye ihanet ettiniz?”

Adam gülümsedi, eliyle taş binayı ve akan suyu gösterdi. “Ben enerji hizmetlerinden sorumluyum. Su, elektrik ve telefon hizmetlerini karşılıyorum,”

“Tek başınıza mı?”

“Eskiden yalnızdım. Ama son bir yıl içinde öyle büyüdük ki, bana yardım etmek üzere üç kişiyi yanıma almak zorunda kaldım.”

“Kimleri? Nereden?”

“Bir tanesi ekonomi profesörü. Dışarıda iş bulamamış, çünkü insanın ürettiğinden fazla tüketmesinin imkânsız olduğunu savunuyormuş. Biri tarih profesörü. O da iş bulamamış, çünkü bu ülkeyi kuranların, gecekondularda oturan insanlar olmadığını söylüyormuş. Öbürü de psikoloji profesörü. Onun iş bulamayışı, derslerini verirken, insanların düşünme yeteneğine sahip olduğunu söylemiş olması.”

“Sizin yanınızda tesisatçı ve vasıfsız işçi olarak mı çalışıyorlar?”

“İşlerinde ne kadar iyi olduklarını bilseniz şaşardınız.”

“Üniversitelerimizi kimlere terk ettiler?”

“Orada istenen kişilere.” McNamara güldü. “Ben size ihanet edeli ne kadar zaman oldu, Bayan Taggart? Üç yıl bile dolmadı, değil mi? John Galt Hattı’nı yapmak istememiştim. Şimdi nerede hattınız? Oysa benim şebekelerim bu arada çok büyüdü. Mulligan’ın ben gelmeden önce yaptığı bir iki millik hattan, şimdi yüzlerce millik boru ve kabloya ulaştı, hepsi de bu vadinin sınırları içinde.”

Dagny’nin yüzündeki bir anlık heves ifadesini gördü. İşinin ehli birinin beğenisi! McNamara gülümsedi, Galt’a göz attı, sonra yumuşak bir sesle, “Biliyor musunuz, Bayan Taggart ” dedi. “İş John Galt Hattı’na kalırsa, belki de o yoldan giden ben oldum, ihanet eden de siz oluyorsunuz.”

Dagny de Galt'a baktı. Galt onun yüzünü inceliyordu, ama Dagny o yüzde hiçbir şey okuyamadı.

Göl kıyısında ilerlemeye başladıklarında, "Bu yolu mahsus seçtin, değil mi?" dedi. "Bana gösterdiğin bu adamların hepsi..." Sustu. Söylemek içinden gelmiyordu. Sonunda, "...benim kaybettiğim kimseler," dedi.

John Galt sağlam bir sesle, "Senden çekip aldığım bütün adamları gösteriyorum," dedi.

Dagny içinden, bu yüzdeki suçluluktan uzak ifadenin anlamı bu işte, diye düşündü. Dagny'nin söylemek istemediği, onun yüzüne çarpmaktan kaçındığı kelimeleri sezmiş, pat diye söylemişti. Bir iyi niyeti, kendi değerlerine uymadığı için reddetmişti. Haklı olduğundan emin olduğu için de, Dagny'nin bir suçlama olarak kullanacağı şeyi, o bir övünme aracı hâline getirmişti.

İlerde göl sularının üzerine uzanmış bir tahta iskele vardı. Genç bir kadın iskelenin üzerinde güneşe uzanmış, oraya dizili balık oltalarını gözlüyordu. Araba sesini duyunca dönüp baktı, sonra ayağa fırladı, belki biraz fazla aceleyle yola doğru koştu. Uzun pantolonunun paçalarını dizlerine kadar sıvamıştı. Siyah, dağınık saçları, iri gözleri vardı. Galt ona el salladı.

"Merhaba, John! Ne zaman döndün?" diye seslendi kadın.

"Bu sabah." Galt durmaksızın yoluna devam etti.

Dagny başını çevirip arkaya baktığında, genç kadının Galt'ın arkasından nasıl baktığını gördü. O bakışta umutsuzluğun yanı sıra huzurlu bir kabullenme, biraz da tapınma vardı. Dagny daha önce hiç tanımadığı bir şey hissetti: Bıçak gibi saplanan bir kıskançlık.

"Kim bu?" diye sordu.

“En iyi balıkçımız. Hammond’ın marketine balıkları o getirir.”

“Başka ne?”

“Hepimiz için 'başka ne' sorusunun geçerli olduğunu fark etmişsin. O bir yazar. Yazdıklarını yayınlatamayan bir yazar. Çünkü kelimelerle oynamanın, zihinlerle oynamak olduğuna inanıyor.”

Araba dar bir patikaya saptı, çalılar ve çamlar arasından dik bir yamaca tırmanmaya koyuldu. Dagny ağaca çivilenmiş el yapımı bir levhadaki Esperanza Geçidi yazısıyla altındaki oku görünce, ne beklemesi gerektiğini anlamıştı.

Geçit değildi burası. Pırıl pırıl bir kaya duvardı, üzerine borular, pompalar, vanalar tırmanıyordu, en tepede de koskoca bir levha vardı. Harflerin gururlu hırçınlığı, mesajı aşılmaz çalı ve dikenlere, çam dallarına haykırır gibiydi Bu durum, o göze çarpan kelimelerden bile daha tanıdık geliyordu: Wyatt Petrol.

Borunun ağzından parıltılı bir kıvrımla aşağıdaki tanka akmakta olan şey petroldü. Kayanın içindeki korkunç gizli mücadelenin tek tanığıydı. Göze çarpmayan makinelerin kanıtıydı. Ama buradaki makineler ve mekanizmalar, bilinen petrol tesislerindekine pek benzemiyordu. Dagny o anda Buena Esperanza Geçidi'nin doğmamış sırrına bakmakta olduğunu anlamıştı. Bu petrolün yatağından, insanların imkânsız sandığı bir metotla çekilmekte olduğunu biliyordu.

Ellis Wyatt tepede durmuş, kayaya gömülü bir cam göstergenin ibresine bakıyordu. Arabanın aşağıda durduğunu gördü, “Merhaba, Dagny!” diye seslendi. “Hemen geliyorum!”

Onunla birlikte çalışan iki kişi daha vardı. İri, gelişkin adaleli biri, duvarın ortalarındaki bir pompanın başındaydı.

Yerdeki tankın orada da bir genç duruyordu. Delikanlının sarı saçları ve yüz ifadesi ender rastlanan bir temizliği, bir saflığı yansıtmaktaydı. Dagny bu yüzü tanıdığından emindi, ama nerede gördüğünü hatırlayamıyordu. Çocuk onun şaşkın bakışını gördü, sırıttı, yardım etmek ister gibi, çok alçak sesle Halley'nin Beşinci Konçertosu'nu ıslıkla çalmaya koyuldu.

Dagny güldü. "Gerçekten Halley'nin Beşinci Konçertosu'ymuş, değil mi?"

"Tabiî," dedi delikanlı. "Ama bunu bir grev kırıcıya söyler miydim sanıyorsunuz?"

"Bir neye?"

Yaklaşmakta olan Ellis Wyatt, "Sana paranı neye karşılık veriyorum?" diye sordu, çocuk kıkır kıkır güldü. Wyatt devam etti: "Bu eskiden senin en iyi frencindi, şimdi benim petrol işçim. Ama ikimiz de onu sonuna kadar tutabilecek değiliz."

"Kim tutabilecek?"

"Richard Halley. Müzik. Halley'nin en iyi öğrencisi o."

Dagny gülümsedi "Biliyorum, burası yalnızca aristokratların en sünepe işlerde çalıştırıldığı bir yer."

"Hepsi aristokrat, o doğru," dedi Wyatt. "Çünkü sünepe iş diye bir şeyin olmadığını biliyorlar. Yalnızca o işlere burun kıvıran sünepe adamlar var."

İri kaslı adam onlara yukardan bakıyor, konuşulanları merakla dinliyordu. Dagny başını kaldırdı, "Siz dışarıda neydiniz?" diye sordu adama. "Mukayeseli filoloji profesörü mü?"

"Hayır, hanımefendi," dedi adam. "Ben kamyon şoförüydüm." Sonra ekledi. "Ama öyle kalmak istemedim."

Ellis Wyatt çevresine, takdir duyma hevesindeki bir gencin gururuyla bakınıyordu, Salonunda resmi davet veren

ev sahibinin gururu gibi, ressamın galerideki sergisinin açılışındaki hevesi gibi. Dagny gülümsedi, makineyi işaret ederek, "Tabandaki petrol mü?" dedi.

"Hı-hıı."

"Dünyadayken geliştirmeye çalıştığın proses mi bu?" Bu söz istemeyerek ağzından kaçmıştı. Kendi sözleri karşısında soluğu şaşkınlıkla boğazına tıkanır gibi oldu.

Wyatt güldü. "Cehennemdeyken...evet," dedi. "Dünyaya daha şimdi geldim."

"Ne kadar üretiyorsun?"

"Günde iki yüz varil."

Dagny'nin sesine bir hüzün yerleşti: "Bir zamanlar bu yöntemle günde beş tanker tren doldurmaya niyetleniyordun," dedi.

Wyatt parmağıyla tankı göstererek inançla konuştu: "Dagny, bunun bir galonu, cehennemdeki bir tren dolusuna değer, çünkü bu benim! Hepsi! Her damlası! Hiçbir şeye değil, kendime harcamak üzere." Kara lekelerle dolu elini kaldırdı, o lekeleri bir hazine gibi sergiledi. Parmağının ucundaki bir yağ damlası, güneşte mücevher gibi parıldamaktaydı. 'Benim," dedi. "Bu kelimeyi sana unutturmalarına izin mi verdin yoksa? Nasıl bir duygu olduğunu hatırlamıyor musun? Kendine bir şans tanı da yeniden öğren."

Dagny karanlık bir sesle, "Tanrının yabanında bir deliğe saklanmış durumdasın," dedi. "İki yüz varil petrol çıkarıyorsun. Oysa dünyayı petrol seline boğabilirdin."

"Ne için? Yağmacıları beslemek için mi?"

"Hayır! Hak ettiğin serveti kazanmak için."

"Şu anda ben dünyadayken olduğumdan daha zenginim. Servet dediğin şeyin, insanın hayatını genişletmekten başka

bir anlamı var mı? Bunu yapmanın iki yolu vardır: Ya daha çok üretirsin, ya da daha hızlı üretirsin. Benim yaptığım da o, ben zaman imal ediyorum.”

“Ne demek istiyorsun?”

“İhtiyaç duyduğum her şeyi üretiyorum. Metotlarımı geliştirmekle uğraşıyorum. Tasarruf ettiğim her saat benim hayatıma eklenmiş oluyor. Başlangıçta bu tankın dolması beş saat sürüyordu. Şimdi üç saat. Kurtardığım iki saat benim...öylesine benim ki, sanki mezarımı her beş saatte iki saat daha ileriye itmişim gibi. Bir işten iki saat tasarruf edip onu başka işe yatırmak...çalışmak, büyümek, ilerlemek için iki saat daha. İşte biriktirdiğim bu. Dış dünyada böyle bir hesabı alacak kasa var mı?”

“Ama ilerlemek için sana gereken mesafe nerede? Piyasan nerede?”

Wyatt keyifle güldü. “Piyasa mı? Ben artık kullanım için çalışıyorum, kâr için değil...yani kendi kullanımım için...yağmacıların kârı için değil. Piyasam da yalnızca benim hayatıma bir şeyler katanlar...onu kemirenler değil. Piyasa dediğin, ancak üreten insanlardır, yalnızca tüketenler değil. Benim işim yamyamlarla değil, hayat verenlerle. Petrolümü üretmek daha az emekle yapılabiliyorsa, karşılığında ihtiyacım olan şeyleri alacağım insanlardan daha az şey alıyorum. Yaktıkları her galon için onların hayatlarına da biraz zaman eklemiş oluyorum. Onlar da benim gibi insanlar olduklarına göre, yaptıklarını yapabilmenin daha hızlı yollarını onlar da icat edip duruyorlar. Onlardan ekmek, giysi, tahta, maden aldığında her biri bana bir dakika, bir saat, bir gün ekliyor.” Yan gözle Galt’a baktı. “Satın aldığım her bir aylık elektrikte, bir yıl kazanıyorum. Piyasamız bu bizim. Böyle işliyor. Ama dış dünyada böyle değildi. Günlerimiz,

hayatlarımız, enerjimiz hangi deliğe akıp gidiyordu? Hangi dipsiz kuyuya, geleceksiz lağıma bedava gömülüyordu? Biz burada başarıları değiş tokuş ediyoruz, başarısızlıkları değil. Değerleri değişiyoruz, ihtiyaçları değil. Birbirimizden özgürüz, ama yine de hep birlikte büyüyoruz. Servet mi, Dagny? Dünyada kendi hayatına sahip olmak ve onu büyümek için harcayabilmek gibi bir servet var mı? Yaşayan her şey büyümeli. Olduğu gibi duramaz. Ya büyürüm, ya da yok olurum. Bak...” Ağır bir kayanın altından, yana doğru büyümeye uğraşan bir bitkiyi işaret etti. Uzun, eğri büğrü bir sapı vardı. Doğa dışı bir mücadele sonucu biçimi bozulmuştu. Sarkık, sararmış, biçim alamamış yapraklarının sonrasında bir tek yeşil filiz, son bir zayıf çabayla yukarıya, güneşe doğru yükselmeye çalışıyordu. “Cehennemde bize yaptıkları buydu işte. Benim buna razı olmamı mı bekliyorsun?”

“Hayır,” diye fısıldadı Dagny.

Wyatt parmağıyla Galt’ı gösterdi: “Onun razı olmasını bekliyor musun?”

“Tanrım, hayır!”

“O hâlde bu vadide gördüğün hiçbir şeye şaşırma.”

Arabayla uzaklaşırlarken Dagny sessizdi. Galt da bir şey söylemedi.

Uzaktaki yamaçta sık, yeşil bir orman göze çarpıyordu. Çam ağaçlarından birinin yay çizerek devrildiğini, sonra diğer ağaçlar arasında gözden kaybolduğunu gördü. Bunun insan eliyle oluşan bir hareket olduğunu biliyordu.

“Oduncu kim burada?” diye sordu.

“Ted Nielsen.”

Yolun kavisleri genişlemiş, zaten tepelerin çizgileri de yumuşamıştı. Dagny pas rengi yamacın birinde farklı yeşil tonda iki kare alan gördü. Patates bitkisinin koyu, tozlu

yeşiliyle, lahanaların gümüşsü yeşili. Kırmızı gömlekli bir adam traktöre binmiş, yaban otlarını temizliyordu.

“Lahana kralı kim?” diye sordu.

“Roger Marsh.”

Dagny gözlerini yumdu, kapanan fabrikanın temiz mermer basamaklarına tırmanan yaban otlarını hatırladı. O fabrika şu dağların ardında, birkaç yüz mil ilerdeydi.

Yol vadinin tabanına doğru inmekteydi. Kasabanın damları tam altlarındaydı. Dolar işaretinin küçük, parıldayan ışığı da uzakta, karşı taraftaydı. Galt arabayı damların yukarısındaki bir kayanın üzerine kondurulmuş ilk yapının önünde durdurdu. Tuğla bir binaydı, bacasının üzerindeki havada kızılımsı bir titreşim fark ediliyordu. Aslında, son derece normal bir levha olan “Stockton Dökümhanesi” tabelasını orada görmek, Dagny’yi fazlasıyla şaşırttı.

Güneş altında bastonuna dayana dayana binanın loş rutubetine doğru ilerlerken hissettiği şaşkınlık, yarı sıla özlemi, yarı anakronizmdi. Doğunun sanayisiydi bu. Şu birkaç saat içinde, o kavramı sanki yüzyıllarca geride bırakmıştı. Burada o çok sevdiği manzara onu bekliyordu. Kızılımsı dumanlar, görünmez kaynaklardan güneş parlamaları gibi fışkıran kıvılcımlar, kara bir sisin içinden püskürüveren anî alevler, beyaz metalle parıldayan kum kalıplar. Sis binanın duvarlarını saklıyor, boyunu küçültüyordu. Bina bir an için Dagny’ye, Stockton-Colorado’daki o kocaman ölü dökümhane gibi göründü...Nielsen Motordu burası...Rearden Çelik’ti.

“Merhaba, Dagny!”

Sisin içinden ona yaklaşan o gülümseyen yüz, Andrew Stockton’ın yüzüydü. Dagny kendisine gururla uzatılan kirli

eli gördü. Sanki bir anlığına tüm cevaplar, o elin avcunun içindeydi.

Hemen uzatılan ele sarıldı. “Merhaba,” dedi yavaşça. Geçmişi mi, geleceğini mi selamlamakta olduğunun farkında değildi. Başını salladı, “Siz neden burada patates ekmiyor, ayakkabı dikmiyorsunuz?” diye sordu. “Kendi mesleğinizde kalmışsınız.”

“Ayakkabıları New York’un Atwood Elektrik Şirketi’nden Calvin Atwood yapıyor. Hem benim mesleğim en eski mesleklerden biri ve ona her yerde ihtiyaç var. Yine de bu uğurda mücadele vermek zorunda kaldım, önce bir rakibi yenmem gerekiyordu.”

“Efendim?”

O sırıttı, güneş ışığıyla dolmuş bir odanın cam kapısını işaret etti. “İşte mahvettiğim rakibim,” dedi.

Dagny orada genç bir adam gördü. Uzun bir masanın üzerine eğilmiş, bir matkap ucunun karmaşık biçimli kalıbı üzerinde çalışıyordu. Elleri konser piyanisti gibi ince uzun parmaklı, usta ve güçlüydü. Yüzüyse işine eğilmiş bir cerrahın ciddi yüzüydü.

“Aslında o bir heykeltraş,” dedi Stockton. “Buraya geldiğimde, ortağıyla ikisi elle işleme ve onarım atölyesi açmışlardı. Ben gerçek bir dökümhane açtım, tüm müşterilerini ellerinden aldım. Çocuk zaten benim türümde iş yapamazdı. Bu onun için zamanının ancak yarısını verebileceği bir uğraş sayılırdı. Asıl işi heykel.O da benim yanımda çalışmaya geldi. Şimdi daha az çalışıyor, daha fazla kazanıyor. Ortağı kimyagerdi.Tarıma yöneldi, buradaki üretimi iki katına çıkaran bir kimyevî gübre geliştirdi. Patates mi demiştin? Özellikle patates üretimi arttı.”

“O hâlde biri de gelip sizi işinizden edebilir, öyle mi?”

“Tabiî. Bu mümkün. Bunu yapabilecek birini zaten tanıyorum. Geldiği zaman, herhalde yapacaktır da. Ama...Tamam! Onun yanında, külleri süpürme işinde çalışmaya bile razıyım. Bu vadide bir roket gibi patlayacaktır. Herkesin üretimini üç katına çıkaracaktır.”

“Kim o?”

“Hank Rearden.”

“Evet...” diye fısıldadı Dagny. “Evet, tabiî!”

Bunu bu kadar emin olarak söyleyişinin nedenini merak etti. Aynı anda, hem Hank Rearden’ın bu vadide var olmasının imkânsız bir şey olduğunu hissetti, hem de buranın ona ait olduğunu, tam onun yeri olduğunu, yetiştiği, ilk adımını attığı yer olduğunu, beri yandan ömrü boyunca aradığı, ulaşmaya çalıştığı, işkence dolu savaşımının amacı olan yer olduğunu da sezdi. Şu alev dolu sis, sanki zamanı garip dairesel bir biçime sokuyordu. Bulanık düşünceler beyninden uçarak geçerken zihninde bir cümle belirdi: Değişmeyen bir gençliğe sarılmak, sonunda insanı başladığı yere getirir. Bir vagon-restoranda serserinin birinin ne dediğini hatırladı: "John Galt gençlik çeşmesini buldu, onu aşağıya, insanlara getirmek İstedi. Ama geri dönmedi...çünkü onun aşağıya getirilemeyeceğini anladı.”

Sisin gerilerinden bir küme kıvılcım fışkırdı, Dagny içerdeki ustabaşının görünmeyen bir hareketi yönlendirecek el işaretini yapışına baktı. Adam emrini vermek için başını çevirdiğinde Dagny onun profilini gördü, soluğu tıkanır gibi oldu. Stockton bunu fark edip, güldü, sise doğru seslendi:

“Hey, Ken! Gel buraya! Eski bir dostun var burada!”

Dagny yaklaşan Ken Danagger’a baktı. Masasında kalması için onca savaş verdiği büyük sanayicinin üstünde şimdi leke içinde bir iş tulumu vardı.

“Merhaba, Bayan Taggart, çok geçmeden yine karşılaşacağımızı söylemiştim size.”

Dagny’nin başı eğildi. Bu hem bir selam hem de bir onaylamaydı. Ama eli de bastonun sapına yüklenmişti. Bir an için, son karşılaşmalarını yaşar gibi oldu. Bir saat boyunca işkence içinde bekleyiş, sonra masada oturan bu kişinin mesafeli yüzü, giden bir yabancının arkasından kapanan kapı.

“Ben beklemiyordum,” dedi Danagger’a. "Sizi bir daha görmeyi hiç beklemiyordum.”

Danagger ona, bir zamanlar keşfettiği istikbal vadeden bir çocuğa bakar gibi, sevgiyle, eğlenerek bakıyordu. “Biliyorum,” dedi. “Ama bu şaşkınlık neden?”

“Ben...öf, olmayacak bir şey bu!” Eliyle adamın giysilerini gösterdi.

“Nesi var?”

“Yolunuzun sonu bu mu?”

“Daha neler! Bu yolumun başı!”

“Amacınız ne?”

“Madencilik. Kömür değil ama. Demir.”

“Nerede?”

Danagger dağları gösterdi. “Burada. Midas Mulligan’ın kötü yatırım yaptığını hiç gördün mü? Şu kayalık alanda neler bulunduğunu bilsen şaşardın...tabiî aramasını bilene. Ben de onu yapıyorum. Arıyorum.”

“Ya demir cevheri bulamazsanız?”

Danagger omuz silkti. “Yapılacak başka şeyler de var. Ben ömrümce hep zaman darlığı çektim, hiçbir zaman yapılacak şeylerin darlığını çekmedim.” Dagny merakla Stockton’a baktı. “En tehlikeli rakibinizi kendi elinizle mi yetiştiriyorsunuz?”

“Ben yalnızca o tür insanları işe almaktan hoşlanırım. Dagny, sen yağmacıların arasında çok mu uzun süre yaşadın? Bir insanın yeteneğinin öbür insan için bir tehdit olduğuna inanmaya mı başladın?”

“Yo, hayır! Ama öyle düşünmeyen bir tek ben kaldım sanıyordum.” “Bulabildiği en yetenekli insanı işe almayan kişi, sahtekârın biridir ve çalıştığı dala lâyık değildir. Bana sorarsan dünyanın en kötü adamı, her suçludan daha iğrenci, bir insana ‘fazla iyi' diye iş vermeyen kişidir. Ben hep böyle düşünmüşümdür ve...hey, neye gülüyorsun?”

Dagny onu inanmazlık dolu, hevesli bir gülümsemeyle dinliyordu. “Duymak öyle şaşırtıcı ki!” dedi. “Çünkü çok doğru!”

“İnsan başka ne düşünebilir?”

Dagny yavaşça güldü. “Biliyor musunuz, ben çocukken her işadamının böyle düşünmesini beklerdim.”

“Ya daha sonra?”

“Daha sonra iyiyi beklememeyi öğrendim.”

“Ama doğrusu bu, öyle değil mi?”

“Ben doğruyu beklememeyi öğrendim.”

“Ama mantıklı değil mi?”

“Mantık beklemekten de vazgeçtim.”

Ken Danagger, “İşte ondan asla vazgeçmemek gerekir” dedi.

Arabaya dönmüş, yolun son iniş kıvrımlarında ilerliyorlardı. Dagny, Galt’a baktı, Galt hemen ona döndü. Sanki bunu bekliyormuş gibiydi.

Dagny, “O gün Danagger’ın ofisindeki sendin, değil mi?” diye sordu. “Evet,”

“Benim dışarıda beklemekte olduğumu biliyor muydun?”

“Evet.”

“O kapalı kapının dışında beklemenin nasıl bir şey olduğunun farkında mıydın?”

Onun kendisine bakışını tarif edecek kelime bulamıyordu. Acıma değildi, çünkü anlamı Dagny’ye yönelik değildi. Bir insanın, çekilen acıya bakışı gibiydi. Ama Galt’ın görmekte olduğu, Dagny’nin çektiği acı değildi sanki.

Sonunda alçak sesle, “Evet,” diye cevap verdi. Hemen hemen hafifsi bir sesti.

Vadinin tek sokağının yan tarafında ilk ortaya çıkan dükkân, insanda açık hava tiyatrosuymuş gibi bir izlenim bırakıyordu. Üç duvarlıydı, ön duvarı yoktu. Sahnesi müzikal komedi oynanacakmış gibi rengârenkti...kırmızı küplerle, yeşil dairelerle, altın üçgenlerle doluydu. Bunların içinde domatesler, marullar, portakal piramitleri göze çarpıyor, arkadaki duvarın raflarına da konserve kutularının dizili olduğu görünüyordu. Üzerindeki tabelada “Hammond Marketi” yazılıydı. İçerde kibar görünümlü bir adam vardı. Kısa kollu gömlek giymişti. Profili pek ciddi, şakakları kırlaşmıştı. Terazide tereyağı tartıyor, karşısındaki genç güzel kadına satmaya hazırlanıyordu. Kadının duruşu revü kızı gibiydi. Pamuklu elbisesinin eteği, dans giysisi gibi, rüzgârla savrulup duruyordu. Adamın Lawrence Hammond olduğunu göre göre Dagny yine de gülümsemeden edemedi.

Dükkânların hepsi tek katlı yapılardı. Aralarından geçerlerken Dagny tabelalarda tanıdık isimler görüyordu: Mulligan Hırdavatçı - Atwood Deri Mamulleri - Nielsen Ahşap - sonra küçük bir tuğla fabrikanın üzerinde dolar işareti, tabelasında da ‘Mulligan Tütün Şirketi’ yazısı. Hemen sordu: “Şirketi de kim? Midas Mulligan’dan başka kim ortak?” Galt, “Dr. Akston,” diye karşılık verdi.

Gelip geçenler azdı. Birkaç erkek, daha az kadın. Amaçlı ve hızlı adımlarla yürüyor, belli işleri bitirmek için sanki acele ediyorlardı. Arabayı görünce her biri duruyor, Galt'a el sallıyor, Dagny'ye tanımanın getirdiği şaşkınlıktan uzak bir merakla bakıyorlardı. "Burada çok zamandır mı bekleniyorum?" diye sorduğunda Galt, "Hâlâ bekleniyorsun," cevabını verdi.

Yolun kenarında cam duvarların ahşap doğramayla tutturulduğu bir bina gördüler. Dagny bir an için orayı bir kadın portresinin çerçevesi sandı. Uzun boylu, kırılgan bir kadındı. Saçları açık sarıydı. Yüzü öyle güzeldi ki, mesafenin getirdiği belirsizlik sanki ressamın kararıydı. O güzelliği yansıtamayacağını bildiği için gerçekçi çizmemiş gibi. Derken kadın başını kıpırdattı, Dagny oradaki masalarda insanların oturmakta olduğunu fark etti. Bir kafeterya. O kadın, tezgâhın arkasında duruyordu. Adı Kay Ludlow'du. Bir kere görenlerin asla unutamadığı bir film yıldızıydı. Beş yıl önce emekliye ayrılıp ortadan yok olmuştu. Onun yerine, adları da, yüzleri de birbirinden pek farklı olmayan kızlar gelmişti. Dagny onu gördüğü anda, şu ara çekilmekte olan filmleri düşündü. Buradaki görev Kay Ludlow'a daha lâyıktı. Aksi hâlde, sıradan şeyleri, sıradan oldukları için öven filmlerde rol alması gerekecekti.

Bir sonraki bina küçük, alçak bir granit yapıydı. Sağlam, sert, düzgün, dikdörtgen, dik açılardan oluşmuş bir yerdi. Ütülenmiş resmi takım elbise gibiydi. Dagny oraya baktığında sanki bir hayalet gibi, Chicago sislerinin içinde bir gökdelen gördüğünü sandı. Karşısında duran altın harflerle yazılı levha, bir zamanlar o binanın kapısındaydı: Mulligan Bankası.

Galt bankanın önünden geçerken arabayı yavaşlattı, sanki hareketi özel italik harflere çevirdi.

Daha sonra küçük tuğla bir yapıya geldiler. Onun da kapısında, “Mulligan Darphanesi” diye yazılıydı. “Bir darphane, öyle mi?” diye sordu Dagny. “Mulligan darphaneyi ne yapacak?” Galt elini cebine attı, iki küçük madenî para çıkarıp onun avucuna bıraktı. Pırıl pırıl altından dökülmüş minyatür disklerdi. Amerikan sentlerinden ufaktı. Nat Taggart'ın gününden beri kullanılmayan eski paraların boyundaydı. Bir yüzünde Özgürlük Anıtı, öbür yüzünde de, "Amerika Birleşik Devletleri - Bir Dolar” yazıları vardı. Ama basılış tarihlerinden son iki yıl içinde basıldıkları anlaşılıyordu.'

“Burada kullandığımız paralar bunlar,” dedi Galt. “Midas Mulligan döküyor bunları.”

“Ama...kimin yetkisiyle?”

“Paranın üstünde yazılı. Her iki yüzünde de.”

“Bozuk para olarak ne kullanıyorsunuz?”

“Onları da Mulligan döküyor. Gümüşten. Bu vadide başka türlü para kabul etmiyoruz. Objektif değerlerden başkası geçerli değil.”

Dagny paraları inceliyordu. “Bunlar sanki...benim atalarımın çağındaki ilk sabaha ait,” dedi.

“Öyle, değil mi?” Galt eliyle vadiyi gösteriyordu.

Dagny’nin gözleri o narin, hafif, iki damlaya benzeyen altınlardaydı. Taggart Transcontinental sisteminin tümüyle bu tür paralara dayanarak oluşturulmuş olduğunu biliyordu. Tüm taşları, tüm arkları, tüm rayları taşıyan bu olmuştu. Taggart Köprüsünü de, Taggart Binalarını da. Başını iki yana sallayarak paraları tekrar Galt’a verdi.

Alçak sesle, “İşimi kolaylaştırmıyorsun,” dedi

“Mümkün olduğu kadar zorlaştırıyorum.”

“Neden açıkça söylemiyorsun? Öğrenmemi istediğin her şeyi neden bir bir anlatmıyorsun?”

Kolunun hareketi önce kasabayı sonra da arkalarında kalan yolu gösterdi “Ne yapıyorum sanıyorsun?” dedi.

Sessizce yola devam ettiler. Bir süre sonra Dagny kuru bir sesle, istatistiksel bir soru sordu: “Midas Mulligan bu vadide ne kadar servet biriktirdi?”

Galt ileride bir yeri işaret ederek, “Kendin tahmin et,” dedi.

Yol kıvrılarak vadideki evlere doğru gidiyordu. Evler bir sokağa dizilmemiş, yüksek ve alçak yerlere serpilmişti. Küçük ve basit evlerdi. Yerel malzemeyle yapılmışlardı. Daha çok granit ve çam kullanılmıştı. Zekice plânlanmış, fiziksel çabadan tasarruf göz önünde bulundurulmuştu. Her ev sanki bir tek kişinin çabasıyla yapılmış gibiydi. Birbirinin eşi olan iki ev yoktu. Tek ortak yanlan, sorunları kavrayan ve çözebilen bir zekânın ürünü olmalarıydı. Galt ara sıra bir evi gösteriyor, ona tanıdığı bir isim söylüyordu. İsimler, dünyanın en zengin borsasının portföy listesi ya da bir onur listesi gibiydi: “Ken Danagger...Ted Nielsen...Lawrence Hammond...Roger Marsh...Ellis Wyatt...Owen Kellogg...Dr. Akston.”

Sonuncu ev Dr. Akston’ınkiydi. Kocaman terası olan küçük bir evdi.Dağlara doğru yükselen bir kayanın üzerindeydi. Yol orayı da geçip tırmanmaya başladı. Zemin daraldı, İki sıra çam ağaçları arasına sıkıştı. Sütunlu bir yolda ilerliyor gibiydiler. Dallar yukarda birleşiyor, yolu alaca karanlığa ve sessizliğe gömüyordu. Toprak zeminde teker izleri yoktu. Kullanılmayan, unutulmuş bir yere benziyordu. Birkaç yüz metrelik, birkaç virajlık mesafe, sanki toplumdan uzaklaşmaya yetiyordu. Dalların arasından ara sıra girebilen

güneşin dışında, sessizliğin ve sakinliğin baskısını azaltacak hiçbir şey yoktu.

Patikanın kenarında birdenbire ortaya çıkan ev, onu beklenmedik bir sesin şoku gibi etkiledi. Yapayalnız, diğer evlerden uzak öylece duruyordu. İnsan varlığından uzaktaydı. Büyük bir meydan okuma ya da büyük bir hüzün sonucu seçilen inzivayı simgeler gibiydi. Vadinin en mütevazi eviydi. Kütüklerden yapılmış bir kulübeydi. Nice yağmurların gözyaşlarıyla lekelenmişti. Ama geniş pencereleri sayısız fırtınalara dayanıp sağ çıkmış pırıl pırıl camları sergiliyordu.

“Kimin evi bu...Aa!” Soluğunu tuttu, başını hızla çevirdi Güneş ışığının düştüğü kapının üzerinde, nice yüzyılların rüzgârlarıyla yıpranmış gümüş arma, Sebastian d’Anconia'nın armasıydı.

Dagny’nin istem dışı kaçınma hareketine bir cevap gibi, Galt arabayı o evin önünde durdurdu. Bir an gözleri birbirine çakılı kaldı. Dagny’nin gözlerinde bir sorti, Galt’ın gözlerinde bir emir vardı. Dagny’nin yüzü samimiyetle meydan okuyor, onunki bir şey belli etmeyen bir ciddiyet sergiliyordu. Dagny onun amacım anlamıştı, ama bunu neden yaptığını bilemiyordu. Boyun eğdi. Bastonuna dayanarak arabadan indi, dimdik durup eve baktı.

Gözleri İspanya’daki bir mermer saraydan alınıp Ant dağlarındaki bir sundurmaya getirilen gümüş armadaydı. Oradan da Colorado’daki bir kulübeye gelmişti. Boyun eğmeyen adamın arması. Kulübenin kapısı kilitliydi.Güneş camların ardındaki karanlığa ulaşamıyordu. Çam dalları damın üzerinde, korumayı üstlenmiş bir çardak gibiydi. Merhametle. Kutsayarak. Upuzun dakikalar boyunca duyulabilen tek ses, bir dalın kırılması ya da uzakta bir yerde düşen bir damlaydı. Bu sessizlik, eve saklanan tüm hüznü

korumuş, sese dönüşmesine engel olmuştu. Dagny durmuş, dinliyordu. Nazik, teslimiyetçi, sızlanmasız bir saygıyla dinliyordu: Bakalım kim daha büyük onur getirecek...sen mi Nat Taggart'a, yoksa ben mi Sebastian d'Anconia'ya...Dagny! Kalmam için yardım et bana. Reddetmem için. Haklı olmasına rağmen!

Galt'a bakmak üzere döndü. O gece yardım edemediği, destek veremediği mücadelenin ona karşı verildiğini biliyordu artık. Galt arabanın direksiyonundaydı. Onunla gelmemiş, yardım etmeye çalışmamıştı. Sanki onun geçmişi kabullenmesini istemiş, sunacağı özel selamda yalnız olmasına izin vermişti. Dagny onun hâlâ aynı pozda, kıpırdamadan oturmakta olduğunu gördü. Kolunu direksiyona dayamıştı. Açısı bile değişmemişti kolun. Parmakları aynı pozda, heykel gibi sarkıyordu. Gözleri Dagny'yi izlemekteydi, ama Dagny'nin o yüzde okuyabildiği sadece o kadarla kalıyordu. Kendisini dikkatle, ama hiç kıpırdamadan izliyor olduğuyla!

Yeniden arabaya binip onun yanına oturduğunda Galt, "O senden koparıp aldığım ilk insandı," dedi.

Dagny ciddi bir yüzle, apaçık, meydan okurcasına sordu; "O konuda ne kadar bilgin var?"

"Bana hiçbir şey söylemedi. Senden söz ederken sesinin tonundan edindiğim bilgiler var."

Dagny başını eğdi. Sesin dengeliliğindeki abartıda acının tonunu hissetmişti.

Galt marşa bastı, motorun sesi, oradaki sessizliğin hikâyesini parçaladı, yola koyuldular.

Yol biraz genişledi ilerde güneş ışığının havuz gibi aydınlattığı yer göründü. Meydana çıkarlarken dallar arasında teller parıldamaktaydı. Tepenin yamacında göze çarpmayan

küçük bir bina duruyordu. Granitten yapılmış basit bir küptü. Aletlerin konduğu bir sundurma kadardı. Penceresi yoktu. Hiçbir tür alet de görünmüyordu. Pırıl pırıl çelik kapısı vardı, damından karmaşık, dallı budaklı bir anten yükseliyordu. Galt hiçbir şey söylemeden önünden geçerken Dagny birdenbire, "Bu nedir?” diye sordu.

Galt’ın yüzünde belli belirsiz bir gülümsemenin gölgesi oynaştı: “Santral.”

“Ah, dur lütfen!”

Galt durdu, arabayı geri geri tepenin eşiğine getirdi. Dagny’yi durduran, kayaya tırmanan ilk basamaklar oldu. Sanki daha ileri gitmeye gerek yoktu, yükselecek daha başka bir düzey yoktu. Bu vadide gözlerini ilk açtığı andaki gibi öylece durdu. Kendi başlangıcını amacına bağlayan bir an.

Başını kaldırıp binaya bakarken, bilinci bir tek görünüme, bir tek kelimesiz duyguya teslim oldu. Ama duyguların zihinsel aritmetiğin sonucunda ortaya çıktığını zaten biliyordu. Şu anda hissettiği de, isimlendirmek zorunda olmadığı düşüncelerin bir toplamıydı. Upuzun bir ilerleyişin sonucuydu. Bir ses ona bunları bir duygu biçiminde söylüyordu; Eğer Quentin Daniels’i elinde tutsaydı, motoru kullanmaya hiç umut olmadığı hâlde, sırf dünyada başarının ölmemiş olduğunu kanıtlamak için onu zorlasaydı...Eğer sıradanlık okyanusuna batmakta olan aşırı yüklü bir dalgıç gibi jelatin gözlü, lastik sesli, inançları spirallerden oluşmuş, taahhüde girmeyen insanların baskısı altında, insan zihninin üstün başarısına oksijen tüpünden gelen boru gibi sarılsaydı...Eğer motorun kalıntısını gördüğünde Dr. Stadler’ın çürümüş ciğerinden bir çığlık kopsaydı, aşağıya değil, yukarıya bakması mümkün olsaydı ve o çığlık, o özlem, onun hayat besini olsaydı...eğer kendisi gençliğinin açlığıyla

tertemiz, kaskatı, ışıl ışıl bir yeteneğe doğru çekilseydi...varacağı nokta işte karşısındaydı. Ulaşılmış, yapılmıştı, ölçülmez bir zekânın biçim verdiği, güneş altında parıldayan teller demeti...yaz güneşinin altında...boşluktan inanılmaz miktarda gücü çekip alan, şu küçük taş binanın gizli sırlarıyla yoğuran...

Binaya baktı. Tren vagonlarının ancak yarısı kadardı. Ama ülkedeki tüm santrallerin yerini tutabilirdi. Onca çelik, yakıt, çaba...! Bu yapıdan dağılan akımı düşündü. Kiloları kaldıran, tonları kaldıran, tüm yükleri insanların omzundan alan, onların hayatlarına saatler katan, günler, yıllar katan, hayatları özgürleştiren, işinden başını kaldırıp güneşe bakma imkânını sağlayan, elektrik faturasından artan parayla bir paket sigara satın almaya izin veren, enerji kullanan her fabrikanın işçileri için her gün bir saat eksik çalışma olanağı getiren, emeğinden artanla alınabilecek bir biletle dünyanın çevresinde bir aylık yolculuğa olanak sağlayan, treni bu güçle çekebilen...onca ağırlığın, zorlanmanın, zamanın bedelini bir tek zihnin enerjisiyle ödeyen...o kabloları nasıl bağlayacağını bilen zihnin enerjisiyle...Ama aslında Dagny, motorların da, fabrikaların da, trenlerin de hiçbir anlamı olmadığını biliyordu. Onların tek anlamı, insanın hayattan aldığı zevkti. Başarı karşısında içinden kabaran hayranlık, bunu yaratan adama yönelikti. Adama, onun gücüne, içindeki vizyona, kişinin amacına ulaşmasının mutluluğuna, hayatın anlamına.

Binanın kapısı dümdüz bir tabaka paslanmaz çelikti. Güneş altında mavimsi bir ışıkla parlıyordu. Üzerindeki granite, binanın dikdörtgen ciddiyetinin tek süsü olarak, bir yazı yazılmıştı:

HAYATIM VE HAYATIMA OLAN SEVGİM ADINA YEMİN EDERİM Kİ, HİÇBİR ZAMAN BİR BAŞKA İNSAN İÇİN YAŞAMAYACAĞIM VE BAŞKA BİR İNSANDAN BENİM İÇİN YAŞAMASINI İSTEMEYECEĞİM.

Galt’a döndü. O gelmiş, yanında duruyordu. Bu selamın kendisine yönelik olduğunu biliyordu. Dagny motorun mucidine bakıyordu, ama orada rahat tavırlı bir işçi görüyordu. Kendi ortamında, kendi işinin başında biri. Onun duruşundaki özgüven dolu hafifliği hissetti. Bedenini kontrol konusunda usta olduğu çok belliydi Uzun boylu, basit giyinmiş biri. İnce gömlek, ince pantolon, ince belinde bir kemer...ve hafif rüzgârda uçuşan, metal gibi parıldayan saçlar. Yaptığı esere nasıl baktıysa, ona da öyle baktı Dagny.

Ve o anda, birbirlerini ilk gördüklerinde sarf ettikleri sözlerin hâlâ aralarındaki havada dolaşmakta olduğunu anladı. Daha sonra söylenmiş her şey o ilk sözlerin üzerine oturmaktaydı. Bunu o da biliyordu. Biliyor, Dagny'nin unutmasına da izin vermiyordu. Dagny yalnız olduklarını hissetti. Durumu vurgulayan bir düşünceydi bu. Başka sonuçlara izin vermiyor, söylenmeyenin tüm anlamını o özel vurguda tutuyordu. Sessiz bir ormanın içinde, antik bir tapınağa benzeyen bu binada yalnızdılar. Ve Dagny, bu tür bir sunağa nasıl bir ritüel sunulmasının uygun olacağını biliyordu. Boğazının dibinde anî bir basınç hissetti, başı biraz arkaya büküldü, böylece saçlarında oynaşan rüzgârı biraz daha hissetti, ama sanki boşlukta uzanmıştı, rüzgâr karşıdan esiyordu, tek hissettiği de onun bacaklarıyla ağzının biçimiydi. O durmuş kendisine bakıyordu. Yüzü hareketsizdi...yalnızca gözleri biraz kısılmış, sanki aşırı güçlü

bir ışıktan korunmaya kalkışmıştı. Üç anlık bir tempo gibiydi...birincisi buydu...İkincide Dagny büyük bir zafer duygusunu bıçak saplanması gibi hissetti, çünkü onun göstermekte olduğu çabanın kendininkinden fazla olduğunu anlamıştı...sonra o gözlerini hareket ettirdi, tapınağın üstündeki yazıya baktı.

Dagny onun oraya bir süre bakmasına izin verdi, bunu, yakıt ikmali yapan bir hasıma anlayış göstermek için yaptı, sonra sesinde büyük bir gururla, "Nedir o?” diye sordu.

“Bu vadideki herkesin, sen hariç, etmiş olduğu yemin.”

Dagny gözlerini yazıdan ayırmadan, "Bu her zaman benim yaşam kaidem olmuştur,” dedi

“Biliyorum.”

“Ama bunu uygulamanın sizin yolunuzla mümkün olduğunu düşünmüyorum.”

“O hâlde hangimizin yanıldığını öğrenmek zorundasın.”

Dagny bedeninin hareketlerinde belli belirsiz vurgulanan anı bir güvenle binanın çelik kapısına yürüdü...çok belli belirsiz bir vurguydu. Yalnızca karşısındakinin acısı nedeniyle doğan bir gücü elinde tuttuğunun bilincinde olduğuna işaretti. Kapının tokmağını, kimseden izin istemeksizin çevirmeye çalıştı. Ama kapı kilitliydi. Dagny avucundaki tokmakta hiçbir titreşim hissetmiyordu. Sanki kilit o kayaya kaynatılmıştı.

“O kapıyı açmaya çalışmayın. Bayan Taggart.”

Galt yaklaştı. Adımları normalden biraz daha yavaştı. Sanki attığı her adımı onun da hissetmekte olduğunu çok iyi bildiğini vurguluyordu. "Hiçbir fiziksel güç açamaz onu,” dedi. "O kapıyı ancak bir düşünce açabilir. Eğer kapıyı dünyanın en iyi patlayıcılarıyla açmaya çalışırsanız, kapı yıkılmadan çok önce içerdeki makine hurda hâline dönüşmüş

olacaktır. Ama gerekli düşünceye ulaşırsanız, gizli motor sizin olacağı gibi...” Dagny onun sesinde ilk defa bir titreme sezdi, “...bilmek isteyeceğiniz başka her türlü sır da size açılacaktır.”

Bir an Dagny’nin karşısında durdu, sanki kendini onun tüm anlayışına açık etti, sonra yüzünde garip bir gülümseme göründü, kendi kafasındaki bir düşünceye sessizce gülümsedi ve ekledi: "Ve ben size bunun nasıl yapılacağını gösterebilirim.”

Geri çekildi. Hareketsiz dururken başını kaldırdı, kapının üzerindeki taşa yazılı kelimeleri yavaş yavaş, dengeli bir sesle tekrarladı, sanki yeminini tazeledi. Sesinde hiçbir heyecan yoktu. Yalnızca o kelimeleri, anlamının tümünü bilerek söylediğinin altını çizen bir ses tonuydu. Ama Dagny, kendisine sunulacak en önemli anlardan birine tanık olmakta olduğunu biliyordu. Bir insanın ruhunu çıplak görüyordu o anda. Bu sözleri söyleyebilmek için ödediği bedeli de görüyordu. Onun bu yemini tekrarladığında, ardından yaşayacaklarını bile bile söyleyişinin yankısını dinliyordu. O karanlık ilkbahar gecesinde bir adamın, altı bin adama karşı hangi duygularla ayağa kalktığını, onların bu adamdan neden korktuğunu, bütün bunların dünyada oniki yıldır yer almakta olan her şeyin kaynağı olduğunu, aslında bunun kesinlikle binanın içindeki motordan daha önemli olduğunu biliyordu...gerçeği kendine hatırlatmakta olan adamın sesinde yankılanıyordu bunların hepsi...

“Hayatım...ve hayatıma olan sevgim adına yemin ederim ki...hiçbir zaman bir başka insan için yaşamayacağım...ve kimseden de...benim için yaşamasını...istemeyeceğim”

Son sözle birlikte kapı kendiliğinden açılmaya başladığında, bu Dagny’yi şaşırtmadı. Şaşkınlık

yaratmayacak bir şeymiş gibi, önemi olmayan bir şeymiş gibi geldi ona. Kanat içerdeki karanlığa doğru açılmaktaydı. Tam içerdeki ışık yanarken, o ilerledi, kapının tokmağını yakalayıp onu yeniden kapattı, kilit bir çıtırtıyla yerine oturdu.

“Sağlam bir kilit,” dedi Galt. Yüzünde huzur vardı. “O cümle, kilidin açılması için gereken sesler şifresini içeriyor. Bu sırrı sana vermekte bir sakınca görmüyorum...çünkü bu sözcükleri gerçekten inanarak söyleyebileceğin güne kadar, başka amaçla söylemeyeceğini biliyorum.”

Dagny başını eğdi. “Başka amaçla söylemeyeceğim,” dedi.

Onun peşi sıra arabaya yürüdü. Kendini kıpırdayamayacak kadar yorgun hissediyordu. Koltuğa serilip yaslandı, gözlerim yumdu, marşın çalıştığım bile zor duydu. Uykusuz geçen saatlerinin gerilimi bir anda bastırmıştı. Sinirlerinin bunu geri itmek için kurduğu bariyer artık dayanamıyordu. Öylece yaslanmış, düşünemiyor, tepki gösteremiyor, mücadele edemiyordu. Tüm duyguları boşalmış, geriye bir tane kalmıştı.

Araba Galt’ın evinin önünde duruncaya kadar konuşmadı, gözlerini de açmadı.

“Dinlensen iyi olacak,” dedi Galt. “Bu akşam Mulligan’ın yemeğine katılmak istiyorsan hemen yatıp uyu.”

Dagny söz dinledi, başını evet der gibi salladı. Sendeleyerek eve doğru yürürken onun yardımından kaçınıyordu. Ona, “Bir şeyim yok,” demek için çaba harcadı, sonra odasının güvenli atmosferine kaçıp kapıyı kapayıncaya kadar ayakta kalabilmeye uğraştı.

Yatağa yüzükoyun devrildi. Yalnızca fiziksel yorgunluk değildi söz konusu. Dayanılamayacak kadar eksiksiz bir duygunun ânî monomanisi de söz konusuydu. Vücudunun

gücü kalmayınca, zihni de gücünü kaybedince, geri kalan enerjiyi çeken bir tek şey kalmıştı...anlayışın, yargılamanın, kontrolün gücünü çeken, kendisine hiç direnecek ya da yönlendirecek olanak bırakmayan, yalnızca hissetmesine yeten bir duygu. Ne başı vardı ne de hedefi. Kafasının içinde hep onun duruşunu görüyordu...o yapının önünde dururkenki hâlini...başka hiçbir şey hissetmiyordu. Ne bir arzu, ne bir umut, ne kendi duygularının ne olduğu, ne buna nasıl bir isim verebileceği, ne de kendisiyle bir ilgisi kalmıştı. Kendisi diye bir kimlik bile yoktu. Kişi değildi kendisi, yalnızca bir işlevdi. Onu görme işlevi. O görüntünün kendi anlamı ve amacı vardı, başka da varacağı bir yer yoktu.

Yüzünü yastığa gömüp, belli belirsiz bir bedensel anı olarak, güçlü ışıklar altında Kansas hava pistinden kalkışını hatırladı. Uçağın motorunun sarsıntısını hissediyor, pist üzerinde dosdoğru, tek bir amaca doğru ilerleyişini, hızlanışını yeniden yaşıyordu. Tam tekerler yerden kesileceği sırada o da uyumuştu.

***

Vadinin tabanı, gökyüzünün ışığını yansıtmakta olan bir havuz gibiydi hâla, ama ışığın rengi altından bakıra dönüşmekteydi. Onlar arabayı Mulligan'ın evine sürerken, kıyılar soluyor, doruklar füme maviye dönüyordu.

Dagny'nin bedeninde yorgunluktan eser kalmamış, içindeki şiddet yok olurken tortu bile bırakmamıştı. Gün batarken uyanmış, odasından çıktığında Galt'ı bekler bulmuştu. Lambanın ışığı altında hareketsiz oturmuş durumdaydı. Başını kaldırıp Dagny'ye bakmış, Dagny de kendi odasının kapısında, kontrollü yüzüyle durmuş, ona

bakmıştı. Saçları taranmış, duruşu rahat ve güvenliydi. Taggart Binası'ndaki ofisinin kapısında nasıl görünürse, öyle görünüyordu. Tek farkı, bastona dayanmak için vücudunun zemine açı oluşturarak şekilde durmasıydı. Galt bir an oturduğu yerden ona bakmış, Dagny de, acaba neden İçimdeki duygu, bu adamın bir hayale bakmakta olduğunu söylüyor, diye düşünmüştü. Dagny'yi ofisinin kapısında görüyordu. Çoktan canlandırdığı, çoktan yasakladığı bir hayal gibi.

Arabada onun yanına oturdu, ama konuşmak içinden gelmedi. Sessizliğin anlamını ikisinin de saklayamadığını biliyordu. Vadinin ilerisinde birkaç ışığın ortaya çıkışına baktı, sonra Mulligan'ın evinin aydınlık pencerelerini gördü, bir soru sordu: "Kimler olacak orada?"

"Senin son dostlarından, benim de ilk dostlarımdan bazıları."

Midas Mulligan onları kapıda karşıladı. Dagny onun ciddi, dört köşe suratının hiç de zannettiği kadar sert ve ifadesiz olmadığını fark etti. Tatmin ifadesi vardı o yüzde. Ama hatlarını, o ifade bile yumuşatamıyordu. Yalnızca çakmak taşı gibi etkiliyor, gözlerinin köşelerine mizah pırıltıları yolluyordu. Her gülümsemeden daha zeki, daha çok şey bekleyen, ama daha sıcak bir mizah.

Evinin kapısını açarken kolunu normalden biraz daha ağır hareket ettirdi, jestine belli belirsiz bir ciddiyet kattı. Dagny salona girdiğinde, hemen ayağa kalkan yedi erkekle karşılaştı.

Midas Mulligan, "Baylar, Taggart Transcontinental." dedi.

Gülümseyerek söylüyordu ama bu ancak yarı-şakaydı. Sesindeki bir tını, demiryolunun adım Nat Taggart'ın günündeki gibi, onurlu bir ünvanmış gibi söylediğini belli ediyordu.

Dagny başını eğip selam verdi, karşısındaki adamları nazikçe selamladı. Bu adamların değer ve onur kavramlarının kendininkiyle aynı olduğunu biliyordu. Tanıtmada söylenen unvanı onlar da kendisi gibi algılıyorlardı. Yıllar boyunca bu saygınlığı ne kadar özlemiş olduğunu, bir acı saplanır gibi hisseti.

Bakışları selam verir gibi bir yüzden diğerine dolaştı: Ellis Wyatt - Ken Danagger - Hugh Akston - Dr. Hendricks - Quentin Daniels - derken Mulligan'ın sesi diğer ikisini de tanıştırdı: "Richard Halley - Yargıç Narragansett"

Richard Halley'nin yüzündeki hafif gülümseme, Dagny'nin yüreğinde onunla yıllardır tanışıyorlarmış gibi bir duygu uyandırıyordu. Gerçekten de yalnız geçirdiği akşamlarda, fonografının yanı başında, gerçek anlamıyla tanışmışlardı. Yargıç Narragansett'in ak saçlı ciddiyeti, bir zamanlar insanların mermer bir heykele benzediğinden bahsedişlerini hatırlattı Dagny'ye. Gözüne gözbağı takmış bir mermer heykel. O imge de ülkenin mahkeme salonlarından kaybolmuştu. Tıpkı altın sikkelerin halkın elinden kayboluşu gibi.

Midas Mulligan, "Çoktan beri buraya aitsiniz, Bayan Taggart," dedi. "Gelişinizin böyle olmasını beklemiyorduk, ama yine de...evinize hoş geldiniz."

Hayır! Diye cevap vermek geldi içinden. Ama ağzından yumuşak sesle, "Teşekkür ederim," sözlerinin döküldüğünü duydu.

"Dagny, kendin olmayı öğrenmen için daha kaç yıl geçmesi gerekiyor?" Bunu soran Ellis Wyatt'tı. Onu dirseğinden tutmuş, bir koltuğa yürütüyor, yüzündeki çaresizlik ifadesi karşısında sırıtıyordu. Dagny'nin yüzünde,

gülümsemeyle direnme birbiriyle savaşır gibiydi. “Bizi anlamıyormuş gibi yapmaya çalışma. Anlıyorsun.”

Hugh Akston, “Biz hiçbir zaman beyanlarda bulunmayız, Bayan Taggart,” dedi. “O düşmanlarımızın işledikleri ahlâkî bir suçtur. Biz söylemeyiz, yalnızca gösteririz. İddia etmeyiz, kanıtlarız. Sizden söz dinlemenizi değil, rasyonel olarak ikna olmanızı bekleriz. Sırrımızın tüm unsurlarını gördünüz. Artık sonuç çıkarmak size kalıyor...adını koymakta size yardımcı olabiliriz, ama kabul etmenize yardımcı olamayız. Görmek, bilmek ve kabul etmek size ait olmalıdır.”

Dagny, “Biliyormuşum gibi hissediyorum,” diye basit bir cevap verdi. “Dahası da var: Her zaman bilmişim de hiç bulamamışım gibi geliyor. Şimdi de korkum...yo, işitmekten korkmuyorum da, çok yaklaşıyor diye korkuyorum.”

Akston gülümsedi. “Bu size nasıl görünüyor, Bayan Taggart?” Elini havada çevirerek salonun içini gösterdi.

“Bu mu?” Dagny karşısındaki adamların pencereden giren altın ışıkla aydınlanmış yüzlerine bakıp birdenbire güldü. “Nasıl mı görünüyor...Biliyorsunuz, hiçbirinizi yeniden görmeyi ummuyordum. Bir tek kere görmek, bir tek sözünüzü duymak için neler feda edeceğimi zaman zaman düşünmüştüm. Şimdi sanki çocukluğumda gördüğüm bir rüya gerçek olmuş gibi geliyor. Hani günün birinde cennette, dünyadayken tanımadığım büyükleri göreceğimi düşünür gibi. Geçmiş yüzyıllardan kalma insanlar...hep tanımak istediğimiz büyükler.”

Akston, “Aslında sırrımızın ne tür bir sır olduğuna dair ipuçlarından biri de o,” dedi. “Kendinize bir sorun, cennet ve büyüklük rüyasının bizi mezarlarımızda beklemesine izin vermemiz mi gerekli, yoksa bu, şimdi ve burada, dünyadayken mi bizim olmalı?”

“Biliyorum,” diye fısıldadı Dagny.

Ken Danagger, “Peki, o büyük adamlarla cennette karşılaşsan, onlara ne söylemek isterdin?” diye sordu.

“Yalnızca...‘merhaba’ derdim herhalde.”

“Hepsi o kadar değil,” dedi Danagger. “Onlardan duymak isteyeceğin bir şeyler vardır. Bunu ben de bilmiyordum...onu ilk defa gördüğümde anladım ancak.” Eliyle Galt’ı işaret ediyordu. “O söyledi bana. Ömrüm boyunca neyin eksikliğini çekmiş olduğumu o zaman anladım. Bayan Taggart, onların size şöyle bir bakmasını, sonra da ‘Aferin’ demesini istersiniz.” Dagny başını eğdi, sessizce evet anlamında salladı. Başı hep eğikti, çünkü gözlerine apansız dolan yaşları onun görmesini istemiyordu. “Peki öyleyse: Aferin, Dagny!...Bravo. Çok iyi şeyler yaptın. Ve şimdi de artık o yükü sırtından indirme zamanın geldi, çünkü öyle bir yükü taşımak zaten hiçbirimize düşmemeliydi.”

Midas Mulligan, Dagny’nin eğik duran başına kaygıyla bakıp, “Yeter!” dedi.

Ama Dagny başını kaldırdığında gülümsüyordu. “Teşekkür ederim,” dedi Ken Danagger’a.

Mulligan, “Eğer dinlenmekten söz edeceksen, o zaman bırakalım da dinlensin,” dedi. “Bir güne çok fazla şey sığdırdı.”

“Hayır,” diye gülümsedi Dagny. “Devam edin. Söyleyin...ne varsa.”

Mulligan, “Daha sonra,” dedi.

Yemeğin servisini yapan, Mulligan’la Akston'dı. Quentin Daniels da onlara yardım ediyordu. Servisi, koltukların kol yerlerine koydukları küçük gümüş tepsilerle yaptılar. Hepsi odanın çevresindeki koltuklara yerleşmişlerdi. Pencerelerde gökyüzünün alevleri soluyor, elektrik ışığının parıltıları şarap

kadehlerini süslüyordu. Lüks bir hava vardı odada...ama bu lüks, ustalıklı basitliğin lüksüydü. Dagny rahatlığı nedeniyle özenle seçilmiş pahalı mobilyaların farkındaydı. Lüksün hâlâ bir sanat olduğu zamanlarda, bir yerlerden alınmıştı bunlar. Hiçbir fazlalık yoktu burada. Yalnızca bir duvarda büyük Rönesans ustalarından birinin tualini görüyordu. Ne servet! Yerdeki şark halısının dokusu ve rengi, ancak bir müzenin ışıkları altındaki camekâna uygundu. Mulligan'ın servet anlayışı bu işte, diye düşündü. Seçimlerin serveti...birikimlerin değil.

Quentin Daniels yere oturmuş, tepsisini de kucağına almıştı. Son derece rahattı. İkide bir Dagny'ye bakıp sırıtıyor, ablasının henüz keşfedemediği bir sırrı önceden öğrenmiş afacan küçük kardeş gibi davranıyordu. Bu vadiye o benden on dakika önce geldi, diye düşündü Dagny. Ama onlardan biriydi Daniels. Kendisiyse hâlâ yabancıydı.

Galt kenarda oturuyordu. Lamba ışığının oluşturduğu halkanın dışındaydı. Dr. Akston'ın koltuğunun koluna ilişmişti. Tek kelime söylememiş, geri çekilip Dagny'yi onların eline bırakmıştı. Şimdi artık kendisinin rol oynamadığı bir şovu seyrediyordu. Ama Dagny'nin gözleri ikide bir ona dönüyordu, çünkü bu şovu onun seçtiğini, onun sahnelediğini kesinlikle bilmekteydi. Çoktan sahneye koymuştu bunu Galt. Salondakilerin hepsi gibi, Dagny de biliyordu bunu.

Galt'ın varlığının fazlasıyla farkında olan birini daha görüyordu, o da Hugh Akston'dı. İkide bir başını kaldırıp ona bakıyordu. İstem dışıydı o hareketler. Sanki uzun bir ayrılığın özlemini itiraf etmemek için mücadele ediyormuş gibiydi. Onunla konuşmuyordu Akston. Ama ara sıra Galt başını eğip de saçı alnına düştüğünde, uzanıp öğrencisinin alnından o saçı

kaldırıyordu. Ancak bu kadar bir duygu ifadesi için izin veriyordu kendine. Tek selamı buydu. Bir babanın hareketiydi yaptığı.

Dagny çevredekilerle konuşurken rahatlamaya başladığını hissetti. Yo, dedi kendi kendine. Gerilim değildi hissetmiş olduğu. Öyle bir şey hissetmesi gerektiğine inanırken, hissetmediğini görünce duyduğu şaşkınlıktı. Olayın anormal yanı, bu kadar doğal ve basit görünmesiydi zaten.

Önce biriyle, sonra öbürüyle konuşurken kendi sorularının pek farkında değildi, ama onların verdiği cevaplar zihnine derin izler kazıyor, adım adım onu bir amaca götürüyordu.

Sorduğu bir soruya karşılık, “Beşinci Konçerto mu?” dedi Richard Halley. “On yıl önce besteledim. Biz ona Kurtuluş Konçertosu diyoruz. Gece ıslıkla çalman birkaç notadan onu tanıdığınız için size teşekkür ederim...Evet, biliyorum...evet, çalışmalarımı tanıdığınıza göre, duyunca anlamanız doğal. Bu konçerto gerçekten de benim, ulaşmak için mücadele verdiğim her şeyi söylüyor. Ona ithaf ettim.” Galt'ı gösteriyordu. “Yo, hayır, Bayan Taggart, müziği bırakmış değilim. Bunu da nereden çıkardınız? Son on yılda bestelediklerini, ömrümün tüm başka dönemlerindeki eserlerimden daha çok. Evime geldiğinizde size çalarım...hangisini isterseniz...Hayır, Bayan Taggart, dışarıda yayınlanmayacak. Tek notası bile bu dağların ötesinde duyulmayacak.”

Dr. Hendricks de, “Hayır, Bayan Taggart, tıptan vazgeçmedim,” dedi. “Son altı yılımı araştırmalarla geçirdim. Beyne kan taşıyan damarların çatlamasını önlemeye dönük bir metot keşfettim. İnsanlar artık inme denilen o korkunç hastalığın tehdidinden kurtulacak...Hayır, metodumun tek kelimesi bile dışarıda duyulmayacak.”

Yargıç Narragansett, “Kanun mu, Bayan Taggart?" dedi. “Hangi kanun? Ben hukuktan vazgeçmiş değilim, ama ortada hukuk kalmadı. Ben yine seçtiğim dalda çalışıyorum, o da adalete hizmet etmek...Hayır, adalet yok olmadı. Nasıl yok olabilir? İnsanlar onun varlığını görmezden gelebilirler, ama bu, onların mahvolmasına yol açar. Adalet yine de yok olmaz, çünkü biri diğerinin fonksiyonu bile olsa, adalet aslında var olmanın bilinçlendirilmesidir...Evet, mesleğimde çalışmayı sürdürüyorum. Hukuk felsefesi konusunda bir tez yazıyorum. İnsanlığın en büyük kararlığının, en tehlikeli mekanizmasının, objektif olmayan hukuk olduğunu ortaya koyuyorum...Hayır, Bayan Taggart, tezim dışarıda yayınlanmayacak.”

Midas Mulligan, “İşim mi?” diye sordu. “Benim işim kan nakli...onu da hâlâ yapıyorum. Benim işim, büyüyebilecek olan bitkilere can suyu vermek. Ama hiç işlemek istemeyen bir vücudu, verilecek kanla kurtarmak mümkün mü, onu Dr. Hendrick’e sorun isterseniz. Hiç çabasız var olmak isteyen paraziti itelemek mümkün değil. Benim kan bankam ise altın. Altın harikalar yaratan bir yakıttır, ama ortada motor yoksa yakıt ne yapsın...Hayır, pes etmedim. Yalnızca mezbaha işletmekten bıktım. Sağlıklı yaşayanlardan kan sızdırıp ruhsuz yarı-ölülere pompalamaktan usandım.”

“Vazgeçmek mi?” dedi Hugh Akston. “Kendi çıkış noktanızı kontrol edin, Bayan Taggart. Hiçbirimiz vazgeçmedik. Vazgeçen dünya oldu...Bir filozofun işlek yolda mola lokantası işletmesinde, ya da benim şimdi yaptığım gibi sigara fabrikası işletmesinde ne sakınca var? Her faaliyet bir felsefi faaliyettir. İnsanlar verimli çalışmayı ve bunun kaynağını kendi manevi değerlerinin standardı olarak kabul etmeyi öğrendikleri zaman, doğarken hakları olan ama sonradan kaybettikleri mükemmellik düzeyine de ulaşmış

olacaklardır. Çalışmanın kaynağı mı? İnsan aklı, Bayan Taggart, insanın mantık yürüten aklı. Bu konuda bir kitap yazıyorum, orada kendi öğrencimden öğrendiğim bir ahlâkî felsefeyi tanımlıyorum...Evet, tabiî dünyayı kurtarabilir...Hayır, dışarıda yayınlanmayacak.”

“Neden?” diye haykırdı Dagny. “Neden? Ne yapıyorsunuz siz hepiniz?”

John Galt, “Grevdeyiz,” dedi.

Hepsi ona döndüler. Sanki o kelimeyi o sesin söylemesini bekliyorlardı. Dagny kendi içinde boş geçen tempoyu dinledi. Odadaki anî sessizlikten kaynaklanıyordu. Dönmüş, Galt’a bakıyordu. Galt koltuğun koluna rahatça yerleşmiş oturuyordu. Hafif öne eğilmiş, kolunu kıvırıp dizine dayamıştı. Başı hafif sarkıktı, yüzündeki belli belirsiz gülümseme sesine geri dönülmez bir kesinlik niteliği getiriyordu.

“Bu neden o kadar şaşırtıcı olsun? İnsanlık tarihi boyunca hiç greve gitmemiş bir tek tür insan var. Diğer türlerden ya da sınıflardan insanların hepsi, istedikleri zaman durmayı denediler, dünyaya taleplerini sundular, biz olmazsak olmaz diye iddialarda bulundular...yalnızca dünyayı omuzlarında taşımakta olanlar yapmadı. Onu canlı tutmayı sürdürdüler, karşılığında yalnızca işkence sunulmasına rağmen, insan nesline arkalarını asla dönmediler. Eh, şimdi sıra onlarda. Bırakalım, dünya onların kim olduğunu anlasın. Kim olduğunu, neler yaptığını, onlar çalışmazsa neler olacağını. Bu, akıllı insanların grevi, Bayan Taggart. Akıllar greve gitti.”

Dagny hiç kıpırdamadı, yalnızca tek elinin parmakları yavaşça yanağından şakağına doğru yükseldi.

Galt devam etti: “Onca çağ boyunca akıl hep kötülük sayıldı. Her tür hakarete uğradı. Münkir dendi, maddeci

dendi, sömürücü dendi...her türlü töhmet yöneltildi. Sürgünler, aforozlar, mala mülke el koymalar...tüm işkenceler uygulandı. Alay edildi, zincire vuruldu, darağacına gönderildi. Bunların hepsi, dünyaya yaşayan bilincin gözüyle bakabilen, rasyonel bağlantılar kurmak gibi hayati bir işlevi yerine getirebilen akıllara uygulandı. Ama yine de, bu insanlar zincire vurulmuşken, zindanlara atılmışken, gizli köşelere sığınmışken, filozofların hücrelerine tıkılmışken, atölyelerinde ter dökerken, yine de düşünmeyi sürdürdüler...ve onlar ne kadar düşünebildiyse, insan nesli o oranda sağ kalabildi. Bunca yüzyıllık akılsızlığa tapınma sırasında insan nesli hangi duraklamalara tahammül etmeyi seçmişse, hangi tür gaddarlıklar uygulanmışsa, hepsi aslında, buğdayın su verilirse büyüyebileceğini, kavisli dizilen taşların bir ark oluşturacağını, ikiyle ikinin dört ettiğini, işkencenin sevgiye hizmet etmediğini ve hayatın yıkımla beslenemeyeceğini görebilen insanlar sayesinde sürebildi. O insanların sayesinde diğerleri, insan olma kıvılcımını yakalayabildikleri anları yaşayabildiler ve varoluşlarını sürdürmeleri ancak o anlar sayesinde mümkün oldu. Onlara ekmek pişirmesini öğreten, yaralarına pansuman yapmasını, silahlarım imal etmesini öğreten hep akıllı adamdı...Sonunda cezaevleri yapıp o adamı içine tıktılar. Olağanüstü bir enerjiyle doluydu o insan...ve gözü kara bir cömertliğe sahipti. Duraklamanın insanlığın kaderi olmadığını biliyordu. Beceriksizlik, insanın doğası sayılamazdı. Zekâsının en soylu, en sevinçli güç olduğunun farkındaydı. Yalnızca kendisinin hissedebildiği o varoluş sevgisine hizmet adına...çalışmayı sürdürdü. Emeğini yağmalayanlar için, kendisini hapse atanlar için, işkence edenler için çalıştı.

Onların imtiyazlarının bedelini kendi hayatıyla ödedi.Bu onun şerefi ve aynı zamanda da suçuydu. Onların kendisine suçluluk duygusunu öğretmesine izin verdiği için suçluydu. Kurbanlık hayvan rolünü kabul ettiği için, zekâsı yüzünden cezalandırılmayı, hunharların sunaklarında can vermeyi benimsediği için suçluydu. İşin acı yanı şu ki, insanoğlunun kurduğu her sunakta, hep insanı kurban ettiler, hayvanı yücelttiler. İnsanoğlu her zaman, insanın değil hayvanın niteliklerine taptı. İçgüdü idolü ve kuvvet idolü...mistikler ve krallar...Mistikler sorumsuz bilinç peşindeydi, kendi karanlık duygularının akıldan üstün olduğunu iddia ediyorlardı, bilginin nedensiz, kör püskürmeler hâlinde geldiğini, bunlara körü körüne itaat edilmesi gerektiğini, bunlardan kimsenin kuşku duyamayacağını savunmaktaydılar. Krallarsa, pençeleri ve kaslarıyla yönetiyordu. Yöntemleri fetih, amaçları yağmaydı. Kullandıkları gücün aracı da, sopaları ya da silahlarıydı. İnsan ruhunun savunucuları insanın ruhu için kaygı duyarken, insan bedeninin savunucuları da, onun midesi için kaygılanmaktaydı...ama her ikisi de onun aklına karşı olma noktasında birleşiyorlardı. Oysa hiç kimse, en aşağı düzeydeki insan bile, kendi beynini tümüyle reddedemez. Mantık dışı bir şeye kimse inanmamıştır. Onların inanabildiği, adaletsiz şeylerdir. İnsan ne zaman aklı reddetmişse, nedeni hep, itiraf etmesini aklının engelleyeceği bir amaç yüzündendir. Çelişkileri savunmaya kalkışması bile, birinin imkânsız yükleri kabulleneceğine, birinin bunu kendi acılarıyla, kendi hayatını vererek gerçekleştireceğine güvendiği içindir. Her tür çelişkinin bedeli yıkımdır. Adaletsizliği mümkün kılan, kurbanlar olmuştur. Hayvanın yönetmesini mümkün kılan da, akıl sahibi insan olmuştur. Yeryüzünde her mantıksız inancın amacı, mantığı parçalayıp

yok etmek olmuştur. Kendini feda etmeyi öneren her vaazın amacı, yeteneği parçalayıp yok etmektir. Yağmacılar bunun her zaman farkında olmuştur. Bilmeyen bizdik. Şimdi bizim de gerçeği görme zamanımız geldi. Şimdi bizden tapmamızı istedikleri şey, bir zamanlar Tanrı ya da kral kılığında sunulmuş olan şey, yeteneksiz insanın çıplak, çarpık, akılsız figürü. Yeni ideal bu. Uğrunda yaşanacak yeni amaç bu. Ve tüm insanlar, buna yaklaşabildikleri ölçüde ödüllendirilecek. Bize bunun, sıradan adamın çağı olduğunu söylüyorlar. Bu sıfata herkes, beceremediği şeyler ölçüsünde sahip çıkabilir. Göstermediği çabalar sayesinde soyluluk düzeyine yükselebilir. Sergilemediği değerler için alkışlanır, üretmediği şeylerin parasını alır. Ama biz...yetenekli olmak suçunun sahipleri olan biz, onun emirleri altında çalışıp onu beslemek zorunda kalırız, tek ödülümüz de onun keyfi olur. En büyük katkıyı biz yaparken, en az söz hakkı bize verilir. Düşünme kapasitemiz daha yüksek olduğu için, kendi düşüncelerimize sahip olmamıza izin verilmez. Eyleme geçecek kararlar alma hakkına sahibiz, ama kendi seçtiğimiz eylemlere geçmemize izin verilmez. Çalışamayacak insanların çıkardığı yönergeler ve kontroller altında çalışırız. Enerjimizi onlar kullanır, çünkü kendi enerjileri yok, üretimimizi de onlar kullanır, çünkü üretemiyorlar. Bunun imkânsız. olduğunu, uygulanamayacağını mı söyleyeceksiniz? Onlar bunun farkında, ama siz değilsiniz. Onlar da zaten sizin bunun bilmeyişinize güveniyor. İnsanlık dışının sınırlarına kadar çalışmaya devam etmenizi, ömrünüz yettikçe onları besleyip durmanızı bekliyorlar. Siz yıkılınca, nasıl olsa bir başka kurban ortaya çıkar, onları beslemeyi sürdürür, diye bekliyorlar. Her çıkan kurbanın süresi de daha kısa olacak. Siz onlara bir demiryolu bırakarak ölürken, ruhdaş

torunlarınızın en sonuncusu onlara bir somun ekmek verme uğruna ölecek. Bu durum bugünkü yağmacıları hiç kaygılandırmıyor. Onların amacı, tarihteki tüm kraliyet yağmacıları gibi, yağmanın kendi ömür süreleri boyunca devam edebilmesi. Daha önce bu hep sağlandı, çünkü bir tek kuşak içinde tüm kurbanları bitiremediler. Ama bu sefer...süremeyecek. Kurbanlar greve gitti. Kurban edilmeye karşı grevdeyiz, bunu mümkün kılan ahlâkî ilkeye karşı grevdeyiz. Bir insanın diğer insan için var olması inancına karşı grevdeyiz. Yamyamlar ilkesinin, bedene ya da ruha uygulanmasına karşı grevdeyiz. İnsanlarla ilişkilerimizi ancak kendi koşullarımızla sürdüreceğiz, o koşul da, insanın kendisinin bir amaç olduğu, başkalarının amacı için kullanılamayacağı kuralı. Biz kendi kuralımızı onlara zorla empoze etme peşinde değiliz. Neye inanmak istiyorlarsa ona inanmakta serbestler. Ama bu sefer, inançlarını seçtiklerinde biz olmadan sağ kalmak zorundalar. Bu sefer kendi inançlarının ne anlama geldiğini kesinlikle öğrenecekler. O inanç yüzyıllar boyunca, ancak kurbanların onayı sayesinde devam edebildi. Kurbanlar uyulması imkânsız bir kurala uymayı kabul ettiği için sürebildi. Ama artık o kural çökecek. Bu öyle bir kural ki, uyanlar değil, uymayanlar sayesinde yaşıyor, azizlerinin sevapları sayesinde değil, günahkârlarının lûtufları sayesinde sürüyor. Biz artık günahkâr olmamaya karar verdik. O ahlâk kuralını ihlal etmekten vazgeçtik. Onun varlığını dünyadan sileceğiz ve bunu da dayanamayacağı tek yöntemle yapacağız: Ona itaat ederek. İşte itaat ediyoruz. Uyuyoruz kurala. İnsanlarla ilişkilerimizde onların değer kurallarına harfi harfine uyuyor, istemedikleri kötülüklerden onları koruyoruz. Akıl mı kötü? Aklımızın etkilerini toplumdan geri çektik. Bize ait hiçbir fikir onlar tarafından

bilinmeyecek ve kullanılmayacak. Yetenek bencil bir kötülükmüş, daha az yeteneği olanlara şans tanımıyormuş, öyle mi? Onu da rekabetten çektik, yeteneksizlere tüm fırsatları bıraktık. Servet peşinde koşmak açgözlülükmüş, tüm kötülüklerin köküymüş! Artık servet sahibi olma peşinde koşmuyoruz. Sağ kalmaya yetecek miktardan fazla kazanmak günahmış! Bulabildiğimiz en aşağı işlerde çalışıyoruz, kaslarımızla para kazanıyoruz, temel ihtiyaçlarımıza yetecek kadarından fazla kazanmıyoruz. Dünyaya zarar verecek bir kuruşluk buluş veya icat olmaksızın. Başarılı olmak günah, çünkü başaranlar hep zayıflara karşı güçlü bir konum elde ediyor, öyle mi? Artık zayıflara kendi ihtiraslarımızı yüklemiyoruz. Biz olmadan ilerlemeleri için meydanı onlara bıraktık. İşveren olmak mı kötü? Hiçbir şeyin sahibi değiliz. Dünyada var olmaktan zevk almak mı kötü? Onların dünyasında hiçbir zevk aramıyoruz...ve...dayanması en zor olanı da buydu...onların dünyası hakkındaki duygularımız artık tam onların istediği gibi...kayıtsızlık...boşluk...sıfır...Ölümün işareti...Biz insanlara, istiyoruz dedikleri, yüzyıllardır iyidir diye aradıkları her şeyi veriyoruz. Şimdi görsünler bakalım istiyorlar mıymış!”

Dagny, “Bu grevi başlatan sen miydin?” diye sordu.

“Bendim.”

Galt ayağa kalktı, elleri ceplerinde, yüzü aydınlıkta, öylece durdu. Dagny onun rahat, çabasız, emin olmaktan gelen keyifle gülümsediğini gördü.

“Grevler hakkında ne çok şey dinledik,” diye devam etti Galt “Sıradan olmayan adamın sıradan adama bağımlı olduğu konusunda da öyle. Sanayicinin bir parazit olduğu haykırıldı. Onu işçilerinin beslediği söylendi. Servetini, lüksünü işçilerin

sağladığı düşüncesi işlendi. Ya işçiler çeker giderse, o adamın hâli ne olur, dendi. Pekâlâ. Ben de gerçekte kimin kime bağımlı olduğunu bütün dünyaya göstermeyi önerdim. Kim kimi besliyormuş, servetin kaynağı kimmiş, hayatı kim mümkün kılıyormuş, kim çekip giderse kime ne oluyormuş, göstermek istedim.”

Pencere camları artık kara çarşaflar gibiydi. Yanık sigaraların uçlarındaki ateşi yansıtıyordu. Galt yanındaki masadan bir sigara aldı, kibritin alevi parlarken Dagny onun iki parmağı arasında parıldayan altın rengi dolar işaretini gördü.

Hugh Akston, “Ben de her şeyi bıraktım, ona katılıp greve gittim,” dedi. “Çünkü entellektüelin değerini, aklın inkârına dayandıran insanlarla mesleğimi paylaşamazdım. Tesisatçı kendi meslekî üstünlüğünü göstermek için tesisatçılık diye bir şey yoktur demeye kalksa, insanlar ona iş vermezlerdi. Besbelli filozoflar için aynı standart geçerli değil. Ama bunu mümkün kılanın ben olduğumu kendi öğrencimden öğrendim. Düşünenler eğer düşüncenin varlığını inkâr edenleri, farklı bir düşünce ekolü olarak kabullenirse, aklın yıkımına imkân sağlamış olur. Düşmana alan tanır, böylelikle deliliğe mantığın onayını sunmuş olur. Temel ilke, kendi anti-teziyle işbirliğine asla izin vermez ve hiçbir toleransı kabul etmez. Aynı şekilde ve aynı nedenle, bankacı da kalp parayı kabul etmez ve kimseye dağıtmaz. Kalp paraya bankasının onayını, onurunu ve saygınlığını sunmaz, kalpazanın talebini basit bir fikir ayrılığı gibi göremez. Nasıl ki ben de, Dr. Simon Pritchett’e filozof diyemem, insanların düşüncelerini etkileme yolunda onunla rekabete girişmem. Dr. Pritchett’in felsefeye katabileceği hiçbir şey yok, yalnızca onu yok etme yolunda bağırarak ilan ettiği niyeti var. İnsan aklını inkâr etmekle,

mantığın insanlar arasındaki gücünden pay kapmak istiyor. Yağmacı efendilerinin plânlarına, mantığın damgasını basmanın yollarını arıyor. Felsefenin saygınlığını kullanarak düşüncenin esaretimi satın almak istiyor. Ama o saygınlık ancak çeklerin altına ben imza attığım surece geçerli. Şimdi bensiz yapsın. O da, çocuklarının beynini ona emanet edenler de, istediklerini elde etmiş durumdalar, Aklı olmayan entelektüellerin ve düşünemediklerini ilan eden düşünürlerin dünyası. Ben razıyım. Düzene uyuyorum. Onlar absolü olmayan dünyalarının absolü gerçeğini gördükleri zaman ben orada olmayacağım, onların çelişkilerinin bedelini ödeyen de ben olmayacağım.”

Midas Mulligan, “Dr. Akston sağlam bankacılık ilkelerine dayanarak işi bıraktı,” dedi. “Ben ise, sevgi ilkesine dayanarak bıraktım. Sevgi, insanın üstün değerlere sunabildiği nihai takdirdir. Bana kararımı verdiren, Hunsacker Davası oldu. Mahkeme bana, mudilerimin fonları üzerindeki öncelik haklarını, talep etmeye hakkı olmayanlara vermemi emrettiği zaman. İnsanların hak ederek kazandıkları parayı, kazanamadığını ileri süren, başka da hiçbir şey ileri süremeyen bir salağa vermemi emrettiler. Ben paranın anlamını biliyordum. Hayatımda birçok insanla iş görmüştüm. Onların büyüyüşünü izlemiştim. Belli bir türdeki insanı tanıyabilmem sayesinde kazanmıştım servetimi. Senden asla inanç, umut ve sadaka istemeyen, gerçekleri, kanıtları, kârı getiren tür insanı. Hank Rearden ilk yükselirken onun işine yatırım yaptığımı biliyor muydun? Minnesota’dan daha yeni çıkmış, Pennsylvania’da demir çelik fabrikası satın almıştı. Masamda o mahkeme emrini gördüğümde, kafamda bir fotoğraf canlandı. Bir resim belirdi. Öyle netti ki, her şeyin görünüşünü değiştirdi. Genç Rearden’ın parlak yüzünü,

gözlerini gördüm karşımda. Onu ilk gördüğüm gündeki gibi. Onu bir sunakta yatarken, kanları yerlere akarken gördüm. Sunağın tepesinde de Lee Hunsacker duruyordu. Çapaklı gözleriyle. Kendisine hiçbir zaman fırsat verilmediği için sızlanıyordu...Durumu net görünce her şey ne kadar basitleşiyor! Bankayı kapayıp gitmek benim için zor değildi, ömrümde ilk defa olarak, neyin uğruna yaşadığımı, neyi sevdiğimi net olarak görebiliyordum.”

Dagny, Yargıç Natcagansett’e baktı. “Siz de aynı dava sırasında bıraktınız, değil mi?” diye sordu.

“Evet,İtiraz mahkemesi kararımı geri çevirdiği zaman bıraktım. Mesleğimi seçişimin nedeni, adaleti korumak istememdi. Ama uygulamamı istedikleri yasalar beni en hakkaniyetsiz işlemlerin uygulayıcısı durumuna sokuyordu. Haklarını korumam için karşıma gelen savunmasız insanların haklarını, güç kullanarak ihlal etmem isteniyordu. Bir davanın taraflarının, mahkemenin hükmüne uymalarını sağlayabilecek yalnızca tek bir koşul vardır, o da mahkemenin tarafsız karar vermesidir. Bunu iki taraf da kabul eder. Oysa artık taraflardan birinin yasayla bağlı olduğunu, diğerinin olmadığını görmekteydim. Biri yasaya boyun eğecek, diğeri canının istediğini yapacaktı. İhtiyacıymış! Yasa da o isteğin yanında olacaktı. Adaletten, adil olmayanı uygulaması bekleniyordu. Bıraktım...çünkü dürüst bir insanın bana ‘Sayın Başkan’ demesine dayanamazdım.”

Dagny’nin gözleri yavaşça Richard Halley'ye döndü. Onun hikâyesini duymak için hem yalvarıyor, hem de duymaktan korkuyor gibi bir hâli vardı. Halley gülümsedi.

“Ben mücadelem konusunda insanları bağışlayabilirdim,” dedi “Bağışlayamadığım, başarımı nasıl gördükleri oldu. Onca yıl beni reddetmelerine rağmen, içimde hiçbir nefret

hissetmemiştim. Eğer yeni türde eserler veriyorsam, onlara öğrenmeleri için zaman tanımak zorundaydım. Eğer raydan çıkıp kendime göre bir yüksekliğe varmakta öncü olmuşsam ve bundan gurur duyuyorsam, peşimdekilerin izlemesi uzun sürüyor diye şikâyet etmeye hakkım yoktu. Onca yıl kendime bunları söyleyip durmuştum. Yalnız bazı geceler, artık bekleyemediğim, inanamadığım zamanlar, 'neden?' diye çığlık atıyor, yine de cevap bulamıyordum. Sonunda beni alkışlamaya karar verdikleri gece, sahneye çıkıp öylece durdum, ben hep şu ana ulaşmak için uğraşmıştım, diye düşündüm, bunu hissetmeye çalıştım, ama hiçbir şey hissedemedim. Geride kalan geceleri, hâlâ cevapsız olan 'neden' çığlıklarını hatırlıyordum. Alkışları da, ilgisizlikleri kadar boş göründü. Eğer, 'Geç kaldığımız için üzgünüz, sana beklediğin için teşekkür ediyoruz,' deselerdi, başka hiçbir şey istemezdim, onlara daha ne verebiliyorsam vermeyi sürdürürdüm. Ama yüzlerini gördüğümde, beni övmek için toplandıklarında nasıl konuştuklarını duyduğumda, hep sanatçılara söylenen şeyle karşılaştım...oysa ben bir insanın buna gerçekten inanabileceğini tahmin edememiştim. Bu insanlar sanki bana, hiçbir şey borçlu olmadıklarını, sağırlıklarının bana ahlâkî bir amaç sağladığını söylüyor, mücadele etmenin, acı çekmenin, dayanmanın benim görevim olduğunu ileri sürüyorlardı. Onların hatırı için. Küçümseseler de, tiksinseler de, nefret de etseler, haksızlık da etseler, işkence de etseler...ben dayanmalı, onlara eserlerimden zevk almasını öğretmeliydim. Onların hakkıydı bu. Benim de amacım bu olmalıydı.İşte o zaman yağmacının ruhunu anladım. Daha önce hiç düşünememiştim. Ellerini ruhuma uzattıklarını gördüm. Mulligan'ın cebine uzanır gibi. Nasıl onun servetini kamulaştırmak istedilerse, benim de kişilik

değerlerimi çalmak istiyorlardı. Sıradanlığın o küstah hainliğinin, kendi boşluğunu dipsiz kuyu gibi uzattığını, daha iyilerin cesetleriyle doldurulmasını istediğini gördüm. Mulligan'ın parasını kemirmek istedikleri gibi, benim beste yaptığım saatlerle, bana onu yaptıran şeyle beslenerek, müziğimin amacının kendileri olduğuna beni inandırmak istediklerini anladım. Onlar benim değerimi bilecek değildi, ben onların değeri önünde eğilmek zorundaydım...O gece ben, bir daha yazdığım tek bir notayı bile duymamalarını sağlamaya karar verdim. O tiyatrodan çıktığımda sokaklar bomboştu. Son çıkan ben olmuştum. Daha önce hiç görmediğim bir adamın beni sokak lambasının dibinde beklemekte olduğunu gördüm. Bana pek fazla şey söylemesine gerek kalmadı. Ama ona adadığım konçertonun adı Kurtuluş Konçertosu oldu."

Dagny ötekilere baktı. "Lütfen siz de bana gerekçelerinizi anlatın," dedi. Sesinde kararlı bir ifade vardı. Sanki dayak yiyor, ama sonuna kadar sürdürmekten kendini alamıyordu.

Dr. Hendricks, "Sağlık sektörü birkaç yıl önce devlet kontrolüne geçtiği zaman ayrıldım," dedi. "Bir beyin ameliyatı yapmak için neler gerekir, bilir misiniz? Ne tür bir beceri gerektiriyor, o beceriyi edinmek için yıllar süren ne tür ihtiraslı, amansız, adanmış çabalar gerekiyor, düşündünüz mü? İşte ben de bunların hepsini, beni yönetmek için gösterdikleri tek marifetin genellemeler yumurtlayarak 'seçilmiş' olmak olduğunu ileri süren ve o sayede isteklerini silah zoruyla kabul ettiren güruha teslim etmeyi reddettim. Uğruna yıllar süren çalışmalarımı adadığım amaçlarımı, bana onlar dikte edemezdi. İşimin koşullarını, hastalarımın seçimini, ödülümün miktarını onlar kararlaştıramazdı. Tıbbın köle edilmesi öncesindeki tartışmalarda, her şey

konuşulurken, yalnız doktorların istekleri sorulmadı. Hep hastaların çıkarı düşünüldü, bunu sağlayanlara hiç bakılmadı. Doktorun bu konuda bir hakkı, isteği ya da seçimi olması, konuyla ilgisi olmayan bir bencillik olarak görüldü. Ona seçmek düşmez, yalnızca ‘hizmet etmek’ düşer, dediler. Zorbalık altında çalışmaya razı olan adama bir depoyu bile emanet etmemek gerektiği, hastaların emanet edileceği sağlamları ihmal edenlerin hiç aklına gelmedi. İnsanların beni köleleştirmekteki, çalışmamı kontrol etmekteki, irademi baskı altına almaktaki, vicdanımı ihlal edip aklımı boğmaktaki o kibrini çok sık düşündüm. O hâlde ameliyat masasında, ellerimin altında yatarken neye güvenmeyi bekliyorlardı? Kendi ahlâk kuralları onlara, kurbanlarının dürüstlüğüne güvenilebileceğini öğretmişti. İşte ben de onu geri çektim. Kendi sistemlerinin ne tür doktorlar üreteceğini şimdi görsünler. Ameliyathanelerde ve hastane koğuşlarında, hayatlarını baskıyla boğdukları insanlara kendi canlarını emanet etmenin güvenli olmadığını anlasınlar. Bundan tedirgin olmakla yetinen adama can emanet etmek de güvenli değildir, ama tedirgin bile olmayan emanet etmek, hiç güvenli değildir.”

Ellis Wyatt, “Benim bırakışım, hem yamyamlara yem olmak, hem de yemek olarak kendimi pişirmek istemediğim için,” dedi.

Ken Danagger, “Ben de savaşmakta olduğum adamların değersiz olduğunu gördüm,” dedi. “Cesaretsiz, amaçsız, sorumsuz ve mantıksız adamlardı. Benim onlara ihtiyacım yoktu. Bana koşullar dikte etmek onlara düşmezdi. O taleplere boyun eğemezdim. Bunu onlar da anlasın diye bıraktım.”

Quentin Daniels, “Ben de bıraktım, çünkü eğer lanetlenmenin de dereceleri varsa, hizmetini kaba kuvvete sunan fizikçi, herhalde dünyadaki en uzun menzilli katil sayılır,” dedi.

Susmuşlardı. Dagny, Galt’a döndü. “Ya sen?” dedi. “Sen ilktin. Seni o noktaya getiren neydi?”

O güldü: “Varoluş günahı’yla doğmuş olmayı reddetmek,” dedi

“Ne demek istiyorsun?”

“Yeteneğimden hiçbir zaman suçluluk duymadım. Aklımdan hiçbir zaman suçluluk duymadım. İnsan olduğum için hiçbir zaman suçluluk duymadım. Hak etmediğim hiçbir günahı kabul etmedim, o sayede de kendi değerimi hak edecek ve bilecek özgürlüğe sahip oldum. Kendimi bildim bileli, benden kendi ihtiyaçları için yaşamamı isteyecek bir adamı öldürebileceğimi hissediyordum. Bunun en yüksek manevi duygu olduğunu da biliyordum. Twentieth Century’deki toplantının akşamı, ağza alınmaz kötülüklerin ahlâk adına telâffuz edildiğini duyduğum zaman, dünyanın trajedisinin köklerini de, çözümün anahtarını da gördüm. Ne yapmak gerektiğini anladım. Onu yapmak üzere de oradan çıktım.”

“Ya motor?” diye sordu Dagny. “Onu neden terk ettin? Neden Starnes vârislerine bıraktın?”

“Babalarının malıydı. Onu yapayım diye babaları maaş vermişti bana. Motor ona ait iş saatleri içinde yapılmıştı. Ama işlerine yaramayacağını, bir daha kimsenin o motorun adını bile duymayacağını biliyordum. İlk deneme modelimdi. Onu tamamlayabilmek, hattâ ne olduğunu anlayabilmek için benim ayarımda biri olmak gerekiyordu. O andan sonra

benim ayarımda birinin o fabrikaya asla uğramayacağından da emindim.”

“Motorunun ne tür bir başarıyı temsil ettiğinin farkında mıydın?”

“Evet”

“Ve onu yok olmaya terk ettiğini de biliyor muydun?”

“Evet.” Pencerenin dışındaki karanlıklara bakıp hafifçe güldü, ama çıkan ses neşeli bir ses değildi. “Oradan çıkmadan önce motoruma son bir kere baktım. Servetin bir doğal kaynak olduğunu iddia eden adamları düşündüm;sonra da, servetin fabrikalara el koymak demek olduğunu iddia edenleri, makinelerin kendi beyinlerini koşullandırdığını iddia edenleri. İşte onları koşullandıracak bir motor oracıkta, insan aklından yoksun kaldığında ne olabilecekse, o hâlde duruyordu. Bir tomar metal ve kablo...çürüyüp gidiyordu. Sen o motorun, eğer üretilirse, insanlığa getireceği büyük hizmetleri düşünüyorsun. Bence insanlar o fabrikadaki hurdanın uğradığı kaderin anlamını çözdükleri gün...motor daha da büyük bir hizmet yapmış sayılacak.”

“Onu orada bırakırken, öyle bir günü görmeyi umuyor muydun?” “Hayır.”

“Onu başka bir yerde yeniden yapma fırsatını bekliyor muydun?”

“Hayır.”

“Ve yine de onu bir hurda yığını hâlinde bıraktın mı?”

“Motorun benim için taşıdığı anlam adına,” dedi Galt yavaşça. “...onun çürümesine ve ebediyen yok olmasına izin vermeliydim.” Dosdoğru Dagny’ye baktı, Dagny o sesteki dengeli, tereddütsüz, amansız niteliği duydu. ‘Tıpkı senin de Taggart Transcontinental raylarını çürümeye, yok olmaya bırakmak zorunda kalacağın gibi.”

Dagny gözlerini kaçırmadı. Başını kaldırmıştı. Yumuşak sesle, gururlu bir rica tonunda, “Şu anda cevap vermeye zorlama beni,” dedi.

“Hayır. Sana bilmek isteyeceğin her şeyi söyleriz, ama bir karar vermeye zorlamayız.” Yeniden konuştuğunda Dagny o sesin yumuşaklığı karşısında şaşırdı: “Bizim olması gereken o dünyaya karşı böyle bir kayıtsızlık hissetmenin yaşadığımız en zor şey olduğunu söylemiştim. Biliyorum. Hepimiz geçtik oradan.”

Dagny sessiz, beklenti dolu odaya baktı...sonra ışığa...onun motorundan gelen ışığa. Ömründe gördüğü en huzurlu ve güvenli insanların yüzünde parlıyordu o ışık.

“Yürüyüp Twentieth Century’den çıktıktan sonra ne yaptın?” diye sordu.

“Gidip alev gözcüsü oldum. Vahşiliğin koyulaşan gecesi içinde, parlayan ateşleri görmeye çalıştım. Yetenekli insanlardı onlar. Akılları vardı. Onların yolunu, çektikleri acıları izledim...yeterince görmüş olduklarına karar verdiğim zaman da onla çekip aldım.”

“Her şeyi yüzüstü bırakıp gitmelerini sağlamak için onlara ne söyledin?”

“Haklı olduklarını söyledim.”

Dagny’nin bakışındaki sessiz soruya karşılık, bir açıklama ekledi: “Sahip olduklarının farkında olmadıkları gururu verdim onlara. Bunu belirleyecek kelimeleri verdim. Kaybettikleri, Özlemini duydukları, ama ihtiyaç duyduklarının farkında olmadıkları paha biçilmez şeyi geri verdim: Ahlâki onay. Sen beni yok edici diye, insan avcısı diye mi niteledin? Ben bu grevde seyyar delegeydim. Kurbanlar isyanının lideriydim. Baskı altına alınanların,

sahipsiz kalanların, sömürülenlerin savunucusuydum...üstelik bu sözleri ben, gerçek anlamlarında kullanıyorum.”

“Seni ilk izleyenler kim oldu?”

Galt bir anın sessiz geçmesine izin verdi, sonra vurgulayarak konuştu: “En iyi iki dostum. Birini tanıyorsun. Ne bedel ödediğini belki de en iyi sen biliyorsun. Ondan sonra kendi hocamız Hugh Akston geldi. Bir akşam sohbetiyle katıldı bize. Twentieth Century laboratuarında patronum olan William Hastings çok zor günler geçirdi, kendiyle savaşıp durdu. Bir yıl sürdü onunki. Ama katıldı. Sonra Richard Halley. Ardından Midas Mulligan.”

“...benimki onbeş dakika sürdü,” dedi Mulligan.

Dagny ona döndü. “Bu vadiyi kuran siz miydiniz?”

“Evet. Başlangıçta benim özel dünyamdı. Yıllar önce satın almıştım. Bu dağlarda kilometrelerce alan aldım. Bölüm bölüm. Neye sahip olduklarının farkına bile varmayan çiftçilerden. Bu vadi hiçbir haritada yok. Bırakıp çekilmeye karar verdiğimde bu evi yaptım. Buraya geliş yollarının hepsini -bir tanesi dışında- özenle kamufle ettim. Kimsenin keşfedemeyeceği biçimde. Buraya stok yaptım, kendi kendini yaşatabilecek hâle getirdim. Ömrümün sonuna kadar burada yaşayabileyim, bir daha bir tek yağmacının bile yüzünü görmek zorunda kalmayayım diye. John’un Yargıç Narragansett’i de kazandığını duyduğumda, yargıcı buraya davet ettim. Sonra Richard Halley’yi de yanımıza çağırdık. Diğerleri önceleri dışarıda kaldı.”

Galt, “Hiçbir kuralımız yoktu,” dedi “Bir teki dışında. Birisi bizim yeminimizi ettiğinde, bir tek yükümlülüğe girmiş oluyordu: Kendi mesleğinde çalışmayacak, dünyayı kendi aklından yararlandırmayacaktı. Her birimiz bunu kendi seçtiğimiz biçimde uyguladık. Parası olanlar emekli olup

tasarruflarıyla yaşamayı seçti. Çalışmak zorunda olanlarsa bulabildikleri en aşağı işlere girdiler. Kimimiz ünlü insanlar olmuştuk, kimimiz de, Halley'nin keşfettiği sizin genç frenci gibi, sömürülmeye başlamadan önce bizim tarafımızdan durduruldu. Ama aklımızdan da, sevdiğimiz işten de vazgeçmedik. Her birimiz kendi mesleğini de sürdürdü. Boş zamanlarımızda ya da gizliden gizliye gerçek işimize yapabildiğimizce devam ettik. Sırf kendi yararımız için, insanlara hiçbir şey vermeden ve hiçbir şeyi paylaşmadan. Ülkenin her yanına saçılmıştık. Zaten toplum dışı insanlar hep öyledir. Ama bu sefer rolümüzü bilinçli olarak kabullenmiştik. Tek rahatlama yolumuz, ara sıra, nadiren de olsa, birbirimizle görüşmemizdi. Buluşmaktan hoşlandığımızı fark ettik...çünkü insanların hâlâ var olduğunu hatırlamamıza yarıyordu. Böylece yılda bir ay boyunca bu vadide buluşmaya karar verdik. Dinlenmek için, rasyonel bir dünyada yaşamak için, gerçek işimizi saklandığı yerden çıkarmak, başarılarımızı değiş tokuş etmek için...burada, başarıların paraya çevrildiği, kamulaştırılmadığı yerde. Herkes buradaki evini kendisi, kendi parasını harcayarak yaptı...yılın oniki ayından yalnızca birini geçirmek için. O zaman geri kalan onbir aya dayanmak daha bir kolaylaşıyordu."

Hugh Akston, "Anlıyorsunuzdur, Bayan Taggart," dedi. "İnsan sosyal bir hayvandır, ama yağmacıların söylediği anlamda değil."

Midas Mulligan, "Bu vadinin büyümesini başlatan, Colorado'nun çökertilmesi oldu," diye sözü yeniden devraldı. "Ellis Wyatt'la diğerleri gelip buraya temelli yerleştiler, çünkü saklanmak zorundaydılar. Servetlerinin ne kadarını kurtarabildilerse, altına ya da makineye çevirip buraya getirdiler. Sayımız yeterince artmıştı, burayı geliştirmeye

başladık, hayatını dışarıda kazanmak zorunda olanlar için de iş alanları yarattık. Şimdi artık öyle bir duruma geldik ki, çoğumuz burada sürekli yaşayabiliyoruz. Vadi hemen hemen kendine yetiyor, burada üretemediğimiz mallara gelince, onları da dışardan, kendime ait bir düzenle satın alıp getirebiliyorum. Özel bir ajanım var, paramın yağmacıların eline geçmesini engelliyor. Biz burada bir devlet değiliz, hiçbir tür cemiyet değiliz. Yalnızca gönüllü olarak bir araya gelmiş olan, yalnızca kendi çıkarları için bir arada kalan bir grup insanız. Vadinin sahibi benim, istedikleri zaman ötekilere arsaları satıyorum. Anlaşmazlık çıkarsa, Yargıç Narragansett hakemlik edecek. Henüz öyle bir şey çıkmadı. İnsanların anlaşması zordur der dururlar. Ne kadar kolay olduğuna şaşarsın...yeter ki tarafların ikisi de, kimsenin başkası için yaşamayacağını, tüm alışverişin mantık çerçevesinde yapılacağını kabul etmiş olsun. Vakit geliyor, yakında herkesi burada yaşamaya çağırmak zorunda kalacağız...çünkü dünya öyle hızlı yıkılıyor ki, çok geçmeden açlık başlayacak. Ama biz bu vadide kendimizi geçindirebileceğiz.”

Hugh Akston, “Dünya bizim sandığımızdan daha hızlı çöküyor” dedi. “İnsanlar duruyor, vazgeçiyor. Sizin donmuş trenleriniz, gruplar hâlinde baskın yapan çeteler, kaçaklar...bütün bunlar bizi hiç duymamış kimseler. Bizim grevimizin bir parçası değiller. Kendi başlarına hareket ediyorlar...içlerinde mantık olarak ne kalmışsa, onunla verdikleri doğal bir cevap...onlarınki de bizimkine benzer bir protesto.”

Galt, “Biz görünen bir zaman sınırını hedefleyerek başlamadık,” dedi. “Dünyanın kurtuluşunu görür müyüz, yoksa savaşımızı ve sırrımızı sonraki kuşaklara mı aktarmak

zorunda kalırız, bilmiyorduk. Tek bildiğimiz, ancak bu şekilde yaşamayı istediğimizdi.Ama şimdi, çok geçmeden zafer gününü göreceğimizi, geri dönebileceğimizi düşünür olduk.”

“Ne zaman?” diye fısıldadı Dagny.

“Yağmacıların kuralları çöktüğü zaman.”

Dagny’nin kendisine bakmakta olduğunu görüyordu. Bu bakışta yarı soru, yarı umut gizliydi. Galt devam etti: “Kendini feda etme inancı o belirsiz rotasının sonuna vardığı zaman, insanlar adaletin yolunu tıkamakta kullanılacak kurban bulamayıp, işin kendilerine döneceğini gördükleri zaman, kendini feda etme vaazları verenler, bu öğüdü tutacak kişilerin feda edecek bir şeyi olmadığını, feda edecek şeyi olanların da, artık feda etmek istemediğini gördükleri zaman, insanlar yüreklerinin de, kaslarının da kendilerini kurtaramayacağını anladıkları, ama lânetledikleri aklın da artık yardım çığlıklarını duyamayacak kadar uzaklarda olduğunu gördükleri zaman, ellerinde otorite numarası yapacak güç kalmadığı, yasalardan geriye bir tortu bile kalmadığı, ahlâktan eser kalmadığı, onu yeniden elde edecek umut da, güç de, yol yordam da kalmadığında...işte o zaman geri dönüp dünyayı yeniden inşa edebiliriz.”

Taggart Terminali, diye düşündü Dagny. Bu kelimeler zihnindeki uyuşukluğun arasında çınlıyordu. Tartmaya zaman bulamadığı bir yükün temsilcisi gibiydi. İşte Taggart Terminali bu, dedi kendi kendine. Bu odaydı Taggart Terminali...yoksa New York’taki dev bina değildi. Onun amacı buydu. Yolun sonu buydu. Dünyanın kavisinin sonrasında iki rayın birleşip kaybolduğu, kendisini peşinden çektiği, vaktiyle Nathaniel Taggart’ı da çektiği yer...Nathaniel Taggart’ın da uzaklarda gördüğü amaç buydu. Granit

salondaki heykelin dik duran başı, dosdoğru işte bu noktaya bakıyordu. Dagny'nin kendini Taggart Transcontinental'a adayışı bu yüzdendi. Aranan gövde ve ruh işte bulunmuştu. Her zaman istediği şeylerin hepsini burada, bu odada bulmuştu...onundu hepsi. Ama bedeli de demiryolunu geride bırakmaktı. Yok olacak rayları, çökecek köprüleri, sönecek sinyal ışıklarını...Ama yine de...ömrümce istediğim her şey, diye düşündü, bakışlarım güneş rengi saçları, her şeyi gören gözleri olan adamdan kaçırmaya çalıştı.

"Bize şimdi cevap vermek zorunda değilsin."

Dagny başını kaldırdı. Galt onu, zihninde attığı adımları birer birer izlemiş gibi seyrediyordu.

"Hiçbir zaman anlaşma talep etmeyiz," dedi. "Hiç kimseye, duymaya hazır olduğundan fazlasını söylemeyiz. Sırrımızı vaktinden önce öğrenen tek kişi sensin. Ama buradasın ve bilmen şarttı. Şimdi artık yapacağın seçimin tüm anlamını biliyorsun. Zor geliyorsa, ortada yalnızca iki seçenek olduğuna hâlâ inanamadığındandır. Aslında gerçekten öyle olduğunu öğreneceksin."

"Bana zaman verecek misiniz?"

"Senin zamanını vermek bize düşmez. İstediğin kadar zamanı kendin al, kullan. Neyi ne zaman yapman gerektiğine tek karar verecek olan sensin. O kararın bedelini biliyoruz. Biz de ödedik. Buraya gelmiş olman durumu senin için kolaylaştırabilir, ama zorlaştırabilir de."

"Zorlaştırıyor," diye fısıldadı Dagny.

"Biliyorum."

Bunu söylerken Galt'ın sesi de onunki kadar alçaktı. Soluğundan aynı zorlamayla çıkmıştı. Dagny yumruk yemiş gibi...bir saniye kaybetti, çünkü Galt'ın onu kollarında yamaçtan aşağı taşıdığı zaman da dahil, aralarındaki en yakın

fiziksel temasın şu an, seslerinin buluşmasıyla yer aldığını hissetmişti.

Arabada eve doğru giderlerken vadinin üzerindeki gökyüzünde dolunay pırıl pırıldı. Çevresinden ışın çıkarmayan yassı, yuvarlak bir lambaydı sanki. Boşlukta asılı duran bir ışık sisinin ortasındaydı. Yere varmıyordu o ışık. Aydınlığı toprağın anormal beyaz parlaklığından fışkırıyor gibiydi. Renksiz manzaranın doğa dışı sessizliğinde, dünya sanki bir peçeyle örtülmüştü. Biçimler manzarayla birleşmiyordu. Yavaşça akıp geçiyor, bulut üstüne basılmış bir fotoğrafı andırıyordu. Dagny gülümsemekte olduğunu birdenbire fark etti. Gözleri vadinin evlerindeydi. Işıklı pencereler mavimsi bir gölgeyle perdelenmişti. Duvarlarının çizgileri sanki eriyor, uzun sis şeritleri aralarda tembel dalgalar gibi dolaşıyordu. Suyun altına batmakta olan bir kente benziyordu burası.

“Buranın adına ne diyorlar?” diye sordu.

“Ben Mulligan Vadisi diyorum. Ötekiler Galt Uçurumu diyor.”

“Ben olsam..”Ama sözünü bitirmedi.

Galt ona baktı. Dagny onun yüzünde neyi gördüğünü biliyordu. Sonra Galt başını çevirdi.

Dagny onun dudaklarını soluk verir gibi kıpırdattığını, kendini işlev görmek üzere zorladığını gördü. Bakışlarını indirdi, kolu arabanın yan tarafına sarktı. Sanki eli birdenbire dirseğine fazla ağır gelmişti.

Yol, tırmanırken daha karanlıklaştı, çam dalları başlarının üstüne daha bir sarktı. Yaklaşan bir kayanın üzerinde, onun evinin camlarındaki ay ışığı göründü. Dagny başını koltuğun arkasına yasladı, hareketsiz kaldı, arabada olduğunu bile

unuttu, yalnızca kendisini ileriye taşıyan hareketi hissetti, çam dallarından damlayan sulara yansımış yıldızları seyretti.

Araba durduğunda, inerken neden dönüp ona bakmadığını bilme hakkını kendine tanımadı. Onun aşağıda bir an durup karanlık pencerelere baktığını da fark etmedi, yaklaştığını da duymadı; ama ellerinin etkisini şok yaratan bir yoğunlukla hissetti. Sanki şu anda hissedebileceği tek şey oydu. Galt onu kucakladı, yavaşça eve çıkan patikayı tırmanmaya koyuldu.

Dagny'ye bakmadan yürüyor, onu sımsıkı tutuyordu. Sanki zamanın geçmesine engel oluyordu. Sanki kolları demin onu kucağına alıp göğsüne yasladığı andaki pozda kilitlenmişti.Dagny onun adımlarını, tek bir amaca giden tek bir hareketin akışı gibi hissetmekteydi. Ama aynı zamanda her adım ayrıydı, Dagny bir sonrakini düşünmeye cesaret edemiyordu. Başı onun başına yakındı. İkisinin de yüzlerini bir soluk boyu bile kıpırdatamayacaklarını biliyordu. Ani, şaşkın bir sarhoşluk durumu gibiydi. Saçları iki vücudun ışınları gibi birbirine karışmıştı. Dagny onun gözü kapalı yürümekte olduğunu gördü. Sanki görme duyusu şu an için gereksizdi.

Galt evine girdi, salonda ilerlerken sağa sola bakmadı...Dagny de bakmadı. Ama solda beliren, Galt'ın odasına giden kapıyı her ikisinin de görmekte olduğunu biliyordu. Galt karanlığın içinden dosdoğru misafir yatağına düşen ay ışığına ilerledi, onu yatağa bıraktı. Dagny o ellerin kendi omzundan ve belinden ayrılmakta bir an geciktiğini fark etti. Sonunda eller onun bedeninden ayrılınca, o ânın geçmiş olduğunu anladı.

Galt geri çekildi, bir düğmeye bastı, odayı ışığın haşin parıltısına teslim etti. Hareketsiz duruyor, sanki Dagny'nin kendisine bakmasını istiyordu. Yüzü beklenti dolu ve sertti.

“Beni görür görmez vurmak istediğini unuttun mu?” diye sordu.

Bunu gerçek kılan, Galt’ın gövdesinin savunmasız hareketsizliğiydi. Dagny’yi dikleştiren titreşim ise bir korku ve inkâr çığlığı gibiydi. Yine de gözlerini onunkilerden kaçırmadı, dengeli bir sesle cevap verdi: “Doğru,” dedi. “Öyleydi.”

“O hâlde sözünü tut.”

Sesi alçaktı. Yoğunluğu hem teslim, hem de öfkeli bir sitem ifade ediyordu. “Durumu daha iyi biliyorsun aslında.”

Galt başını iki yana salladı. “Hayır. İsteğinin bu olduğunu hatırlamanı istiyorum. Geçmişte haklıydın. Dış dünyanın parçası olduğun sürece, beni mahvetmeyi istemek zorundaydın. Ve şimdi önündeki iki yoldan biri, bunu gerçekten yapmak zorunda kalacağın noktaya varacak.” Dagny cevap vermedi, Başı eğikti. Hayır anlamında başını iki yana salladığında saçlarının sallandığını görüyordu. “Sen benim tek tehlikemsin. Beni düşmanlarıma teslim edebilecek tek kişi sensin. Onlarla kalırsan, yapacaksın da. İstersen o yolu seç, ama bilerek seç. Bana şimdi cevap verme. Ama verinceye kadar...” sesteki ciddiyet vurgusu, kendine yönelik bir çabaydı “...unutma ki her iki cevabın anlamını da biliyorum.”

“Benim bildiğim kadar iyi mi biliyorsun?” diye fısıldadı Dagny.

“Öyle.”

O gitmek üzere döndüğünde, Dagny’nin gözleri duvarlarda görüp yazıya benzettiği çiziklere ilişti. Sonradan unutmuştu o çizgileri.

Ahşabın cilasını oyarak yazılmıştı yazılar. Yazan elin kalemi bastırışındaki şiddeti belli ediyordu: “Aşacaksın - Ellis

Wyatt” “Sabaha bir şey kalmaz - Ken Danagger” “Değer - Roger Marsh” Daha başkaları da vardı.

“Ne bunlar?” diye sordu.

Galt gülümsedi. “Bu oda, vadideki ilk gecelerini geçirdikleri oda. İlk gece en zorudur. İnsanın anılarından son kopuşudur ve çok kötüdür. Burada yatmalarını istiyorum ki, isterlerse beni çağırabilsinler. Uyuyamazlarsa onlarla konuşuyorum. Çoğu uyuyamıyor. Ama sabah olduğunda kendilerini kurtarmış oluyorlar...Bu odadan hepsi geçmiştir. Şimdi buraya işkence odası ya da başlangıç odası diyorlar, çünkü herkes vadiye benim evimden giriyor.”

Gitmek üzere döndü, eşikte durup ekledi:

“Bu odada kalmanızı hiçbir zaman istemedim. İyi geceler. Bayan Taggart.”

II

HIRS ÜTOPYASI

“Günaydın.”

Dagny odasının kapısından salona, orada duran Galt’a baktı. Galt’ın arkasında kalan pencerelerden, dağların yaklaşan gün ışığının vaadiyle gümüşsü pembe bir renge büründüğü görünüyordu. Dünyanın bir yerlerinde güneş doğmuştu ama henüz engeli aşıp buraya ulaşamamıştı. Buna karşılık gökyüzü pırıl pırıldı ve güneşin yaklaşmakta olduğunu haber veriyordu. Günün başladığının işaretini Dagny de duymuştu. Bu işaret kuşların sesi değildi. Az önce çalan telefondu. Ayrıca günün başladığını dışarıdaki yeşil dallardan değil, ocağın üzerindeki kromajlı kaplamanın parıltısından, masadaki cam tablanın parıltısından, Galt’ın gömlek manşetlerinin pırıl pırıl beyazlığından görüyordu. Dagny kendi sesinde de onunkine cevap oluşturan bir gülümsemenin tonunu duyarak, “Günaydın!” diye cevap verdi.

Galt masasından kurşun kalemle yazılmış hesaplarla dolu kağıtları toplamaya koyuldu, hepsini büküp cebine soktu. “Aşağıya, santrale kadar gitmem gerek,” dedi. “Işın ekranı konusunda sorun varmış...az önce telefon ettiler. Anlaşılan senin uçağın ekranın ayarını kaydırmış. Yarım saate kadar dönerim, kahvaltımızı o zaman hazırlanın.”

Bu sesteki basitlik, evdeki yaşam temposunu doğal kabul ettiğine, önemsiz bulduğuna, bunun da farkında olduğuna işaretti.

Dagny de aynı rahat sesle karşılık verdi: “Eğer arabada bıraktığım bastonumu getirirsen, sen döndüğünde kahvaltıyı hazır bulursun.”

Galt ona hafif bir şaşkınlıkla baktı. Gözleri Dagny’nin ayak bileğindeki bandajdan, kısa kollu bluzunun açıkta bıraktığı dirsek bandajına doğru kaydı. Dirsekteki sargı epeyce kalındı. Yarı saydam bluzun yakası açık duruyordu. Dagny’nin saçları, bluzun ince kumaşının içinden gözüken omuzlarına dökülmüş, onu masum bir okullu kız gibi gösteriyordu. Sakata benzer hâli yoktu. Zaten duruşu o sargıları da önemsiz göstermekteydi.

Galt gülümserken, sanki ona değil de, şu an hatırladığı bir anıya gülümsüyormuş gibiydi. “Nasıl istersen,” dedi.

Onun evinde yalnız kalmak biraz garipti. Bunun nedeni bir dereceye kadar, kendi kendine açıklayamadığı o garip duyguydu. Daha önce hiç hissetmediği türden bir duygu. Huşu dolu bir saygı. Tereddütlü bakışları kendi ellerindeydi. Sanki buradaki herhangi bir şeye dokunmak, aşırı bir yakınlık, bir samimiyet simgesiydi. Beri yanda da kaygısız bir rahatlık duygusu vardı. Burada kendi evindeymiş gibi rahat etme duygusu. Sahibinin sahibi kendisiymiş gibi.

Kahvaltı hazırlamak gibi basit bir işten bu derece katıksız bir zevk almak garipti. Sanki yapılan iş kendi başına bir amaçtı. Sanki kahve demliğini doldurmak, portakalları sıkmak, ekmeği dilimlemek, kendi başına birer sonuçtu, dans figürlerini yaparken de aranan, ama nadiren bulunabilen bir zevki temsil ediyordu. Kendi işinde bu tür bir zevk almayı, Rockdale İstasyonu'ndaki o günlerden beri hiç alamadığını düşündü.

Tam sofrayı kurarken, birinin eve tırmanan patikada hızla yaklaşmakta olduğunu gördü. Yol kenarındaki taşları

sıçrayarak aşıyordu. “Hey, John!” diye bağırarak ön kapıyı itti, Dagny’yi görünce olduğu yerde zınk diye durdu. Lacivert pantolon ve kazak giymişti. Altın rengi saçları vardı. Yüzü öylesine kusursuz bir güzellikteydi ki, Dagny ona başlangıçta hayranlıkla değil, inanmazlıkla bakarak olduğu yerde kalakaldı.

Adam da ona, sanki bu evde bir kadın bulmayı beklemiyormuş gibi bakmaktaydı. Sonra Dagny o yüzde, tanımanın getirdiği yumuşamayı gördü, bu ifade bir şaşkınlığın içinde eriyip kayboldu. Biraz eğleniyor gibi, biraz zafer dolu bir gülüş kurtuldu adamın ağzından. “Aa, siz de mi katıldınız bize?” dedi.

Dagny kuru bir sesle, “Hayır,” diye karşılık verdi “Ben kaçak olarak buradayım.”

Adam sanki karşısında, anlamını bilmediği teknolojik kelimeler kullanan bir çocuk varmış gibi güldü. “Ne dediğinizi biliyorsanız, bunun mümkün olmadığını da bilirsiniz,” dedi, “Özellikle burada.”

“Ben kapıyı kırarak geldim. Hem de tam sözlükteki anlamıyla.”

Adam onun bandajlarına baktı, soracağı soruyu önce tarta, sonra açık bir merakla, “Ne zaman?” diye sordu.

“Dün.”

“Nasıl?”

“Uçakla.”

“Bu bölgede uçakla ne yapıyordunuz?”

Adamda bir soylunun ya da kabadayının apaçık, üstten bakan hâli vardı. Soylu gibi görünüyordu, ama kabadayı gibi giyinmişti. Dagny bir süre onu süzdü, bilerek bekletti. “Tarih öncesinden kalma bir serap bulup oraya inmeye çalışıyordum, sonunda da yaptım,” dedi.

Adam, “Gerçekten kaçakmışsınız,” diyerek güldü. Sorunun tüm karmaşıklığını artık çözmüş gibiydi. “John nerede?” diye sordu.

“Bay Galt santrale gitti. Neredeyse döner.”

Adam izin istemeden koltuğa oturdu. Sanki kendi evindeydi. Dagny sessizce işine döndü. Adam onun hareketlerini sırıtarak izlemekteydi. Sanki Dagny’nin çatal bıçakları mutfak masasına dizişi bir tür paradoksmuş gibi. “Francisco sizi burada görünce ne dedi?” diye sordu birdenbire.

Dagny hafif irkilerek ona döndü, ama dengeli bir sesle cevap verdi. “O henüz burada değil.”

“Öyle mi? Emin misiniz?”

“Bana öyle söylendi.”

Adam bir sigara yaktı. Dagny ona bakarken, acaba kendine ne meslek seçmiş olabilir, diye düşünüyordu. Hangi işi seçmiş, sevmiş, sonra bu vadiye gelmek üzere terk etmişti? Hiçbir tahminde bulunamıyordu. Aklına gelen işlerin hiçbiri uymuyordu bu insana. Keşke hiçbir mesleği olmasa, diye düşünmekte olduğunu fark ederek şaşırdı. Çünkü bu inanılmaz güzellik için her tür iş bir tehlike sayılırdı. Kişilik dışı bir duyguydu bu hissettiği. Ona bir erkek olarak bakmıyordu. Yürüyebilen bir sanat eseri olarak görüyordu onu. Böyle birinin, işini sevenlere yöneltilen o şuçlamalara, gerilimlere, yaralara hedef olması dünyanın ayıbıydı. Beri yandan, bu duygu da yersizdi, çünkü adamın yüzündeki sertlik niteliği, dünyadaki hiçbir tehlikenin ona ulaşamayacağını ifade eder gibiydi.

“Hayır, Bayan Taggart." dedi adam birdenbire. Onun bakışını görmüştü. “Hayır, beni daha önce hiç görmediniz.”

Dagny onu açıkça incelemiş olduğunu ve bunun fark edildiğini görünce şaşırdı. “Benim kim olduğumu nereden biliyorsunuz?” diye sordu.

“Öncelikle, resminizi gazetelerde pek çok kete gördüm. İkincisi, bildiğim kadarıyla dış dünyada kalmış olan kadınlar arasında Galt’ın Kovuğu’na girmesine izin verilebilecek bir tek siz varsınız. Üçüncüsü, hâlâ kaçak olarak kalma cesaretini - ya da müsrifliğini - gösterebilecek tek kadın da sizsiniz.”

“Kaçak olduğumdan nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?” “Olmasaydınız, tarih öncesi serabının bu vadi değil, dış dünyadaki insanların hayata bakışı olduğunu bilirdiniz.”

Motorun sesini duydular, sonra bir arabanın aşağıda, evin önünde durduğunu gördüler. Dagny, yabancının arabada Galt'ı görür görmez hemen ayağa kalktığına dikkat etti. Bu harekette o çok belirgin heves ve sevinç olmasa, insan bunu askeri saygı sanabilirdi.

Galt’ın içeri girdiğinde yabancıyı görünce bir an durakladığını da fark etti. Galt gülümsedi, ama sesi pesten, hemen hemen ciddi çıktı. Sanki itiraf etmediği bir rahatlama hissetmekteydi. “Merhaba,” dedi.”

Konuk neşeyle, “Merhaba, John,” diye karşılık verdi.

Tokalaşmaları bir an gecikmiş, gereğinden hızla uzun sürmüştü. Sanki son görüşmelerinden sonra bir daha karşılaşabileceklerinden emin değillermiş gibi.

Galt, Dagny' ye döndü. ‘Tanıştınız mı?” diye sorarken ikisine birden hitap ediyor gibiydi.

Dagny,"Pek sayılmaz,” dedi.

“Bayan Taggart, size Ragnar Danneskjöld’ü tanıtmama izin verir misiniz?”

Dagny, konuğun sesini çok uzaklardan geliyormuş gibi duyduğunda, kendi yüzündeki ifadenin nasıl bir şey olduğunu ancak anlayabildi: “Korkmanıza gerek yok, Bayan Taggart. Galt Kovuğu’nda hiç kimse için tehlike oluşturmam.”

Dagny ancak başıyla selam verebildi, sesini çıkarmayı daha sonra başardı. “Mesele sizin insanlara ne yaptığınızda değil...onların size ne yaptığında..

Adamın gülüşü, Dagny’nin bir anlık afallamışlığını silip süpürdü. “Dikkatli olun, Bayan Taggart.Eğer böyle şeyler hissetmeye başlarsanız uzun süre kaçak olarak kalamazsınız.” Sonra da ekledi: “Ama işe, Galt Kovuğu’ndaki insanlardan doğru şeyleri alıp benimsemekle başlamanız gerekir, yaptıkları hataları değil. Oniki yıllarını benim için kaygılanmakla geçirdiler...hem hiç gerek yokken.” Yan gözle Galt’a baktı.

Galt, “Ne zaman geldin?” diye sordu.

“Dün gece geç saatte.”

“Otur. Bizimle kahvaltı edeceksin.”

“Ama Francisco nerede? Neden hâlâ gelmedi?”

Galt, “Bilmiyorum,” derken kaşlarını hafifçe çattı. “Demin havaalanına sordum. Kimse ondan bir haber almamış.”

Dagny mutfağa döndüğünde Galt da onu izledi. “Hayır,” dedi Dagny. “Bugün bu iş benim.”

“Yardım etmeme izin ver.”

“Burası kimsenin yardım istemediği yer değil miydi?”

Galt gülümsedi. “O doğru,” dedi.

Dagny daha önce, ağırlığı yokmuş gibi hareket etme zevkini hiç yaşamamıştı. Elindeki baston sanki gereksizdi. Yiyecekleri sofraya koyarken adımlarının hızlı, doğru çizgiler hâlinde atılışının, hareketlerinin doğal ölçülülüğünün son

derece farkındaydı. Davranışı onların kendisini seyrettiğinin farkında olduğunu gösteriyor, başını dik tutuyor, sahnede oyuncuymuş gibi, balo salonundaymış gibi, sessiz bir yarışmanın galibiymiş gibi hareket ediyordu.

Sonunda o da gelip sofraya oturduğunda Danneskjöld, “Francisco kendisine vekâlet edenin siz olduğunuzu öğrenince sevinecek,” dedi.

“Ne edenin?”

“Bugün Haziranın biri. Biz üçümüz, yani John, Francisco ve ben, oniki yıldır 1 Haziran günleri birlikte kahvaltı ederiz.”

“Burada mı?”

“Başlangıçta hayır. Ama sekiz yıl önce bu ev yapıldığından beri, burada.” Gülümseyerek omuz silkti “Gerisinde yüzyılların geleneği yatan biri olarak,bizim geleneğimizi ilk bozanın Francisco olması garip.”

“Ya Bay Galt?” diye sordu Dagny. “Onun gerisinde kaç yüzyılın geleneği var?”

“John’un mu? Hiç yok. Gerisinde yok...ama ilerisinde çok var.”

Galt, “Yüzyılları boş ver,” dedi. “Sen bana geride bıraktığın bu yılı anlat.Nasıl geçti? Hiç adam kaybettin mi?”

“Hayır.”

“Peki, zaman kaybettin mi?”

“Yani yaralandım mı, demek istiyorsun. Hayır, on yıl önceki o olaydan beri bir sıyrık bile almadım. O zamanlar henüz amatördüm. O günleri çoktan unutman gerekirdi.Hayır, hiçbir tehlikeyle yüzleşmedim...aslında Yönerge 10-289 altında bir küçük kasabada dükkân işletiyor olsam, bundan daha fazla tehlikede olurdum.”

“Hiç çatışma kaybettin mi?”

“Hayır. Kayıplar bu yıl hep karşı taraftan oldu. Yağmacılar bana daha çok sayıda gemi kaptırdılar, sana da daha çok sayıda adam. Sen de iyi bir yıl geçirdin, öyle değil mi? Biliyorum, çünkü izledim. Birlikte son kahvaltımızdan bu yana Colorado’da kimi istersen aldın, dışardan da bazı kimseleri aldın. Ken Danagger gibi. Danagger büyük ikramiye sayılır. Ama bir tane daha söyleyeceğim. Daha da büyük ve önemli. O da hemen hemen senin olmanın eşiğinde. Yakında ayaklarının dibine devrilecek. Benim hayatımı kurtaran adam. Buradan da, ne kadar ileri safhalara ulaşmış olduğunu anlayabilirsin.”

Galt arkasına yaslandı. Gözleri kısılmıştı. “Hiç tehlikeye düşmemişsin demek...” dedi.

Danneskjöld güldü. “Eh, küçük bir riski göze almıştım. Değerdi. Ömrümde yaşadığım en keyifli karşılaşmaydı. Sana yüz yüze anlatma fırsatını bekliyordum. Adam kimdi, biliyor musun? Hank Rearden. Ben...”

“Hayır!”

Bu ses Galt’tan çıkmıştı. Bir emirdi. Kısacık bir sözcüktü, ama daha önce ikisinin de ondan duymadığı bir şiddet titreşimi içeriyordu.

“Ne?” Danneskjöld’ün hafif çıkan sesinde inanmazlık vardı.

“Bana onu şu anda anlatma.”

“Ama sen her zaman, burada görmeyi en çok istediğin kişinin Hank Rearden olduğunu söylerdin.”

“Hâlâ öyle, ama sonra anlatırsın.”

Dagny, Galt’ın yüzünü dikkatle inceledi, hiçbir ipucu bulamadı. Yalnızca kapanık kararlı ya da kontrollü bir ifade. Elmacık kemikleriyle dudakları arasındaki teni gerginleşmiş

gibiydi.Dagny içinden, hakkımda ne biliyor olursa olsun, bunu bilmesine imkân yok, diye düşündü.

Danneskjöld'e dönerek, "Hank Rearden'la mı karşılaştınız?" diye sordu. "Ve sizin hayatınızı kurtardı, öyle mi?"

"Evet."

"Bunu dinlemek isterim."

"Ben istemem." dedi Galt.

Ama neden?"

"Siz bizden biri değilsiniz, Bayan Taggart"

"Anlıyorum." Dagny hafif meydan okurcasına gülümsedi. "Hank Rearden'ı kazanmanıza engelleyebileceğimi mi düşündünüz?"

"Hayır, düşündüğüm o değildi."

Dagny, Danneskjöld'ün, Galt'ın yüzünü incelemekte olduğunu fark etti. Olaya o da bir açıklama bulamamış gibiydi. Galt gözlerini Danneskjöld'ün gözlerinden kaçırmadı. Sanki ona bir açıklama bulması için meydan okuyor, bulamayacağını biliyordu. Danneskjöld'ün bulamadığım Dagny de anladı. Galt'ın yüz çizgilerinin yumuşadığını gördüğü anda emin oldu bundan. "Başka?" diye sordu Galt. "Yıl içinde başka neler başardın?"

"Yerçekimi kanununa meydan okudum."

"Onu zaten hep yapıyordun. Bu sefer hangi yolla yaptın?"

"Atlantik ortasından Colorado'ya kadar, kapasitesinin ve güvenlik sınırının üzerinde altın yüklü bir uçakla uçtum. Yatıracağım miktarı Midas bir görsün de bak. Müşterilerim bu yıl daha zenginleşecekler...Baksana, Bayan Taggart'a kendisinin de müşterilerimden biri olduğunu söyledin mi?"

"Hayır, henüz söylemedim. Sen kendin söyle istersen."

Dagny, "Ben...neymişim dediniz?" diye sordu.

Danneskjöld, “Şaşırmayın, Bayan Taggart,” dedi. "İtiraz da etmeyin. Ben itirazlara alışkınım. Burada zaten garip biri sayılıyorum. Mücadelemizde benim seçtiğim yolu onaylayan pek kimse yok. John onaylamıyor, Dr. Akston onaylamıyor. Hayatımın çok daha değerli olduğunu düşünüyorlar. Ama benim babam piskopostu...söylediği sözlerden bir tanesini ben adamakıllı kabullendim: ‘Kılıcı eline alan, kılıçla ölür.”’

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Şiddet, pratik bir şey değildir, demek istiyorum. Eğer insanlar, kas ağırlıklarının toplamıyla beni yönetebileceklerini sanıyorlarsa, bir yanda yalnız kuvvet, öbür yanda zekâyla yönetilen kuvvet bulunduğu zaman ne sonuç çıkacağını görsünler. Yaşadığımız çağda bu yolu seçmeye hakkım olduğunu John bile kabul ediyor. Benim yaptığım da onun yaptığının aynısı, ama ben kendi yolumdan yapıyorum. O insanların ruhlarını yağmacıların elinden kurtarıyor, ben de insanların ruhlarının yarattığı ürünleri kurtarıyorum. O akılları yağmacıların elinden alıyor, ben de servetleri. O dünyanın ruhunu çekiyor, ben bedenini. John’unki, insanların öğrenmesi gereken bir ders. Ama ben sabırsız olduğum için bu eğitim sürecini hızlandırıyorum. Yine de, tıpkı John gibi ben de onların ahlak standardına uyuyorum, benim adıma çifte standart uygulamalarına izin vermiyorum. Ya da Rearden’ın adına. Ya da sizin adınıza.”

“Neden söz ediyorsunuz?”

“Gelir vergisinden, vergi alma metodundan söz ediyorum. Tüm vergi yöntemleri karmaşıktır, ama bu çok basit, çünkü diğerlerinin çıplak esası bu aslında. Size açıklayayım isterseniz.”

Dagny dinledi. Pırıl pırıl bir sesin, titiz bir muhasebeci tonuyla, mâlî transferleri, banka hesaplarını, gelir vergisi

iadelerini, bir kalamazadan okuyormuş gibi anlatışını dinledi. Karşılık olarak kendi kanını ortaya koymuş, o deftere her şeyi kendi kanıyla işlemiş gibi. Kalemi kaydığı anda her şey sona erecekmiş gibi. Dinlerken Dagny onun yüzünün kusursuzluğunu da izliyordu. Dünya bu kelleye milyonlarca dolar ödül koydu, diye düşünüyordu. Ölüp bir yerde çürüsün diye. Kendisi bu yüze, bir üretimde kariyerin getirebileceği yaraları bile kabul edememişti. Sözlerin yarısını kaçırıyor, bu yüzün riske atılamayacak kadar güzel olduğunu düşünüyordu. Derken birden aklına geldi. Bu adamın fiziksel mükemmelliği basit bir resimdi. Kendisine dış dünyanın kaba değerleriyle verilmiş çocukça bir dersti. İnsan-altı bir çağda insanî değerlerin kaderine ilişkin bir ders. Seçtiği yolun haklılığı ya da kötülüğü ne olursa olsun, onlar ne demeye...Hayır! dedi birden kendi kendine. Seçtiği yol haklıydı. İşin korkunç yanı da, adaletin seçebileceği başka hiçbir yol kalmamış oluşuydu. Kendisi onu suçlayamazdı. Ağzını açıp ne bir takdir, ne de bir sitem sözü söyleyebilirdi.

“...müşterilerimin adlarına gelince, Bayan Taggart, hepsi birer birer dikkatle seçilmiş kimseler. Karakterlerini ve kariyerlerini çok dikkatle incelemek zorunda kaldım. Servetlerini iade edeceğim kişilerin listesinde sizin adınız da en baştakilerden biri.”

Dagny yüzünün ifadesiz kalması için kendini zorladı, sonunda yalnızca, “Anlıyorum,” dedi.

“Hesabınız ödenmeden kalan en sonunculardan biri. Burada, Mulligan Bankası’nda duruyor, bize katıldığınız gün size ödenmeyi bekliyor.”

“Anlıyorum.”

“Ama sizin hesabınız, başka bazılarınınki kadar büyük değil. Son oniki yıldır sizden zorbalıkla çok büyük paralar

alınmış olmasına rağmen, yine de fazla büyük sayılmaz. Mulligan'ın size vereceği vergi iade formlarından da göreceğiniz gibi, yalnızca İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı maaşınızdan kesilen vergilerinizi geri ödüyorum, Taggart hisselerinden gelen gelirinizin vergilerini ödemiyorum. Aslında o hisse değerlerinin her kuruşunu da hak ediyorsunuz, babanızın gününde olsa, kârınızın da her kuruşunu öderdim, ama ağabeyinizin yönetimi altında Taggart Transcontinental yağmadan da pay aldı, zorbalıkla, devlet ikramlarıyla, sübvansiyonlarla, moratoryumlarla, yönergelerle para kazandı. Bunların sorumlusu siz değildiniz. Aslında o politikaların en büyük kurbanı durumundaydınız. Ama ben yine de yalnızca katıksız üretim yeteneğiyle kazanılan parayı geri ödüyorum, zorbalıkla ve yağmayla alınmış paraların karıştığı kısımları ödemiyorum."

"Anlıyorum."

Kahvaltıyı bitirmişlerdi. Danneskjöld bir sigara vakti, dumanların arasından bir süre Dagny'yi süzdü. Dagny'nin kafasındaki çelişkilerin şiddetini biliyormuş gibiydi. Sonra Galt'a sırıttı, ayağa kalktı.

"Ben kaçıyorum," dedi. "Karım beni bekliyor."

Dagny'nin ağzından, "Ne?!" diye bir şaşkınlık sözü kurtuldu.

"Karım," diye tekrarladı Danneskjöld neşeyle. Dagny'nin şaşkınlığını anlayamamış gibiydi.

"Karınız kim?"

"Kay Ludlow."

Böyle bir şeyin yarattığı şaşkınlık, Dagny'nin kaldırabileceğinden büyük oldu. "Ne zaman...ne zaman evlendiniz?"

"Dört yıl önce."

“Nasıl oldu da herhangi bir yerde nikah yapacak kadar uzun süre kalabildiniz?”

“Burada evlendik. Bizi Yargıç Narragansett evlendirdi.”

“Ama nasıl..”Kendini durdurmaya çalışıyor, kelimeler yine de ağzından, çaresiz bir itiraz sonucu dökülüyordu. Bu itiraz, karşısındaki adama da, kadere de, dış dünyaya da karşı olabilirdi...farkını kendisi de bilemiyordu. “...on bir ay boyunca nasıl dayanıyor...sizin her an...?” Sözünü bitirmedi.

Danneskjöld gülümsüyordu, ama Dagny o gülümsemedeki ciddiyeti fark etti, kendisinin ve karısının böyle gülümsemeyi hak edebilmek için neleri göze aldıklarını anladı. “Dayanıyor, Bayan Taggart, çünkü biz bu dünyanın, insanların ıstırap çekmesi gereken bir sefalet alanı olduğuna inanmıyoruz. İnsanın kaderinin trajedi olduğuna, sürekli felâketlerden korkarak yaşamak gerektiğine inanmıyoruz. Felâketin gelmesi için belli bir neden olmadıkça, öyle bir şeyin gelmesini beklemiyoruz. Karşımıza çıkarsa da, onunla savaşmakta özgürüz. Biz mutluluğu değil, acı çekmeyi anormal sayıyoruz. İnsanın hayatında başarıyı değil, felâketi istisna sayıyoruz.”

Galt onu kapıya kadar geçirdi, sonra geri döndü, masadaki yerine oturdu, rahat bir tavırla bir kahve daha almak üzere uzandı.

Dagny ayağa fırladı. Sanki sigortası atmıştı. “Onun parasını kabul eder miyim sanıyorsun?”

Galt demlikten akan kahvenin fincanını doldurmasını bekledi, sonra gözlerini kaldırıp ona baktı, cevap verdi. “Evet, öyle sanıyorum.”

“Ama etmeyeceğim! Bunun için hayatını riske atmasını kabul etmem!”

“O konuda seçme şansın yok.”

“Hiçbir zaman talep etmeme seçeneğim var.”

“Evet, var.”

“O zaman para kıyamete kadar bankada bekler!”

“Hayır, beklemez. Sen talep etmezsen, bir bölümü, aslında çok küçük bir bölümü, senin adına bana verilir.”

“Benim adıma mı? Neden?”

“Oda ve diğer masraflar için.”

Dagny ona bakarken, yüzündeki kızgın ifade yavaş yavaş şaşkınlığa dönüştü, sonra Dagny yerine oturdu.

Galt gülümsedi. “Burada ne kadar kalabileceğinizi düşünüyordunuz, Bayan Taggart?” Dagny’nin şaşkın çaresizliğine baktı. “Aklınıza gelmemiş miydi? Benim geldi. Burada bir ay kalacaksınız. Hepimiz gibi bir aylık tatil. Bunun için sizin onayınızı istemiyorum...siz de buraya gelirken bizim onayımızı istememiştiniz. Bizim kurallarımızı ihlâl ettiniz, sonuçlarına da razı olmak zorundasınız. Bu bir ay boyunca bu vadiden hiç kimse ayrılamaz. Gitmenize izin verebilirdim aslında. Ama vermeyeceğim. Sizi burada zorla tutmam için bir kural yok, ama siz zorla geldiğinize göre, bana da seçme şansı tanımış oluyorsunuz. Sizi burada tutacağım, çünkü kalmanızı istiyorum. Eğer ayın sonunda geri dönmek istediğinize karar verirseniz, bunu yapmakta özgür olacaksınız. Ama daha önce olmaz.”

Dagny dimdik oturuyordu. Yüzünü oluşturan düzlemler gevşemiş, ağzım oluşturan çizgiler belli belirsiz bir gülümsemenin amaçlı gölgesiyle yumuşamıştı. Bir hasmın tehlikeli gülümsemesiydi bu. Ama gözleri buzlar gibi parlıyordu. Savaşmaya hazır olan, ama kaybetmeyi uman bir hasım.

“Pekâlâ,” dedi.

“Burada kalmanız karşılığında oda ücreti alacağım. Kurallarımıza göre bir başkasına hak etmediği ikramlarda bulunmak yasaktır. Bazılarımızın karısı ve çocukları var, ama orada da bir alışveriş söz konusu. Herkes bir şeyler öder,” yan gözle Dagny’ye baktı, “...ama benim öyle bir tahsilâta hakkım yok. Sizden günde elli sent alacağım. Bana parayı, Mulligan Bankası’nda yatan hesabınızı kabul ettiğiniz gün ödersiniz. Kabul etmezseniz, Mulligan borcunuzu düşer, talep ettiğim zaman bana öder, sizin hesabınızdan o kadar eksilme olur.”

“Kurallarınıza uyacağım.” Dagny’nin sesi bilinçli, güvenli, tüccarlara özgü hesapçı bir sesti. “Ama borçlarım için o paranın kullanılmasına izin vermem.”

“Başka nasıl uyacaksınız kurallara?”

“Oda ücretim karşılığında çalışmayı öneriyorum.”

“Hangi işte?”

“Aşçı ve ev hizmetçisi olarak.”

İlk defa olarak, Galt’ın beklemediği bir şeyle karşılaşmaktan şaşırdığını gördü. Bu şaşkınlık, Dagny’nin sandığından daha şiddetli oldu. Aslında Galt’ın tepkisi bir kahkaha patlaması olmuştu. Ama tüm savunması yerle bir olmuş gibi gülüyordu. Dagny’nin sözlerinin gerektireceğinden çok daha fazla gülüyordu. Dagny onun geçmişindeki bir noktaya dokunmuş olduğunu, kendisinin bilmediği bir duyarlı noktaya dokunduğunu hissetti. Uzaklardaki bir hayale gülüyor gibiydi Galt. O hayale karşı zafer kazanmış gibiydi. Dagny’nin de ortak olduğu bir zafer,

Dagny yüzünde terbiyeli bir ifadeyle, iş ciddiyeti taşıyan bir sesle konuştu; “Beni işe alırsan, yemeklerini pişirir, evini temizler, çamaşırlarını yıkar, hizmetkârlardan beklenecek diğer işleri yaparım. Odaya, yiyeceklere ve ihtiyaç duyacağım giysileri almak için gereken paraya karşılık. Birkaç gün

boyunca yaralarım beni bir dereceye kadar engelleyebilir, ama o da çabuk geçer. İşi tümüyle yapabilecek hâle gelirim.”

“Yapmak istediğin bu mu?” diye sordu Galt.

“Yapmak istediğim bu.” Dagny kafasındaki cevabın geri kalanını söylemeden sustu. Neredeyse, dünyada en çok istediğim şey bu, diyecekti.

Galt hâlâ gülümsüyordu. Eğlenir gibi gülümsemekteydi, ama ifadesi her an bir tür zafere dönüşebilirmiş gibiydi. “Peki, Bayan Taggart,” dedi. “Sizi işe alacağım.”

Dagny başını hafifçe eğerek kuru bir ifadeyle kabullendi. ‘Teşekkür ederim.”

“Size ayda on dolar ödeyeceğim. Tabiî odanıza ve diğer giderlere ek olarak.”

“Çok iyi.”

“Bu vadide hizmetçi tutan ilk insan ben olacağım.” Ayağa kalktı, elini cebine atıp beş dolarlık bir altın çıkardı, masaya attı. “Maaşınızdan avans,” dedi.

Dagny parayı almak üzere uzanırken, ilk işine girmiş bir genç kızın hevesiyle elinin umuda titrediğini görüp şaşırdı. Bunu hak edebileceğini umuyordu.

“Baş üstüne, beyefendi,” dedi, gözlerini indirdi.

***

Dagny’nin vadideki üçüncü gününde, Owen Kellogg geldi uçağından inerken, havaalanının kenarında durmakta olan Dagny’yi gördü. Üzerinde New York’un en pahalı dükkânlarından alınmıştı benzeyen zarif kıyafeti vardı. Yarı transparan bir bluz, pamuklu kumaştan, desenli, bol bir etek. Bunları vadideki dükkândan altmış sent karşılığında almıştı.

Elinde bastonunu tutuyor, kolundaki alışveriş sepetinin takılı olduğu yerde de sargıları göze çarpıyordu.

Kellogg uçaktan bir grup erkekle birlikte indi, ama Dagny'yi gördüğü anda fırlayıp ona doğru koştu. Karşı koyulmaz bir güç onu oraya çekiyormuş gibi. Amacı ne olursa olsun, tepkisi korkuya pek benziyordu.

"Bayan Taggart..." diye fısıldadı, başka da bir şey söylemedi Dagny gülüyor, bir yandan da buraya nasıl ondan önce vardığını anlatmaya çalışıyordu. Kellogg bunların hiçbir önemi yokmuş gibi dinlemekteydi En sonunda, kurtulmak istediği düşünceyi ağzından çıkarmayı başardı. "Ama biz sizi öldü sanıyorduk."

"Kim sanıyordu?"

"Hepimiz...yani...dış dünyadaki herkes."

Dagny o anda gülümsemeyi kesti. Bu arada Kellogg'un sesi de Dagny'nin hikayesinin hızını kaptırmış, ilk defa bir sevinç anısı yansıtmaya başlamıştı.

"Bayan Taggart, hatırlamıyor musunuz? Benden Winston, Colorado'ya telefon etmemi, ertesi gün öğlende orada olacağınızı haber vermemi istemiştiniz. O gün evvelsi gündü. Ayın otuzbiri. Ama Winston'a varmadınız. Akşama doğru tüm radyolar, Kayalık dağlarının bir yerinde, uçak kazasında öldüğünüzü duyurdu."

Dagny başını yavaşça salladı, aklına bile gelmeyen şeyleri hatırlamaya, anlamaya çalıştı.

Kellogg, "Ben haberi Comet'te duydum," diye devam etti. "New Mexico'da, küçük bir istasyondaydık. Kondüktör treni orada bir saat bekletti, ben bu arada olayın doğru olup olmadığını şehirlerarası telefonda onaylatmaya yardımcı oldum. Kondüktör de haberden benim kadar sarsılmıştı. Herkes öyle...tren mürettebatı, istasyon sorumlusu,

makasçılar. Denver ve New York gazetelerinin haber bölümlerine telefon etmeye çalıştığımda, adamların hepsi etrafıma toplanmıştı. Pek fazla bilgi edinemedik. Yalnızca Afton'dan 31 Mayıs günü, şafak sökmesine az bir zaman kala havalandığınızı öğrendik. Bir yabancının uçağının peşinden gidiyor olduğunuz izlenimi vardı. Alan görevlisi doğuya doğru uçtuğunuzu görmüş...ondan sonra da sizi başka gören olmamış. Arama kurtarma ekipleri uçağınızın enkazını bulmak için Kayalık dağlarını karış karış taramış."

Dagny istemeyerek sordu: "Comet sonunda San Francisco'ya vardı mı?"

"Bilmiyorum. Kuzey Arizona'nın oralarda ilerlerken ben pes ettim. Çok fazla gecikme, çok fazla terslik, çok fazla emirler kargaşası söz konusuydu. Trenden indim, gece otostopla Colorado'ya geldim. Kamyonlara, at arabalarına falan binip indim. Buluşma yerine vaktinde yetişmek istiyordum. Oradan her yıl Midas'ın mekiği bizi alıp buraya getirir."

Dagny ağır adımlarla patikadan yukarıya, Hammond Market'in önüne bıraktığı arabaya doğru yürümekteydi. Kellogg da onu izliyordu. Yeniden konuştuğunda sesi alçaldı, ikisinin de geciktirmek istedikleri bir şeyi söylüyormuş gibi ciddileşti.

"Jeff Allen'a iş buldum," dedi. Sanki 'son arzunuzu yerine getirdim' diyormuş gibi konuşuyordu. "Laurel'deki adamınız onu hemen kaptı, saniyesinde işe koştu. Kolunda güç olan...yoo, kafasında güç olan herkese ihtiyacı vardı."

Arabanın yanına varmışlardı, ama Dagny binmedi.

"Bayan Taggart, ağır yaralanmadınız, değil mi? Uçak düştü, ama kötü değildi, demiştiniz, değil mi?"

“Yo, hiç kötü değildi. Yarından itibaren Bay Mulligan’ın arabasına ihtiyacım olmayacak. Bir iki gün sonra şu bastona da gerek kalmayacak.” Bastonu havada çevirdi, tiksiniyormuş gibi arabanın içine fırlattı. Sessizce durdular. Dagny bekliyordu.

Kellogg yavaşça, “New Mexico’dan en son Pennsylvania’yı aradım ” dedi. “Hank Rearden’le konuştum. Ona bildiğim her şeyi anlattım. Dinledi, bir süre sessiz kaldı, sonra, ‘Beni aradığınız için teşekkür ederim,’ dedi.” Kellogg bakışlarını indirdi, ekledi: “Ömrümde bir daha o tür bir sessizlik duymayı asla istemiyorum.”

Sonra gözlerini kaldırıp Dagny’ye baktı. Bakışında hiçbir sitem yoktu. Yalnızca ilk talimatı aldığında düşünmediği, ama aradan geçen zaman içinde anladığı şey okunuyordu gözlerinde.

“Teşekkür ederim ” dedi Dagny. Arabanın kapısını ardına kadar açtı. “Seni bir yere bırakabilir miyim? Benim hemen eve dönmem gerek. Patronum gelmeden akşam yemeğini hazırlamak zorundayım.”

Galt’ın evine dönüp güneşli odada tek başına, sessizlik içinde durakladığında, neler hissettiğini ilk defa olarak tüm gücüyle fark etti. Pencereye doğru baktı. Dağlar gökyüzünün doğu kesimini kapatıyordu. Şu anda iki bin mil uzaktaki masasında oturan Hank Rearden’ı düşündü. Yüzü, acılara karşı bir duvar gibi gergin. Yıllarca aldığı her darbede olduğu gibi. Dagny’nin içinden umutsuz bir arzu kabardı. Onun için savaşmak, onun yerine, onun geçmişi için, yüzündeki o gergin ifade ve onu besleyen cesaret için savaş vermek istiyordu. Tıpkı son bir çabayla çöllerde, çürümekte olan raylar üzerinde ilerlemeye çalışan Comet için savaş vermek istediği gibi. Ürperdi, gözlerini yumdu, kendini çifte suç

işlemiş gibi hissetti. Sanki bu vadiyle dışarıdaki dünya arasındaki boşlukta asılıp kalmıştı, ama her iki dünyaya da hakkı yoktu.

Akşam sofrasında, Galt'ın karşısında otururken o duygu yok olmuştu. Galt ona bakıyordu. Rahatça, çekingenliği olmayan bakışlarla. Sanki Dagny'nin oradaki varlığı normalmiş gibi. Sanki bilincine girmesine izin verebileceği tek şey onun oradaki varlığıymış gibi.

Dagny arkasına yaslandı, onun bakışının anlamına uyuyormuş gibi davrandı, kuru bir sesle, bilinçli bir inkâr tonunda konuştu: "Gömleklerine baktım, iki düğme eksikti. Birinin de sol dirseği eskimişti. Onarmamı ister misin?"

"Tabii...eğer yapabilirsen."

"Yapabilirim"

Bu sözler Galt'ın bakışının dokusunu değiştirmedi. Yalnızca içindeki tatmin dozunu biraz arttırmış göründü. Ama Dagny o gözlerde gördüğü şeyin tatmin olduğundan pek de emin değildi. Ayrıca onun kendisinden herhangi bir şey söylemesini beklememiş olduğundan da emindi.

Masanın ötesindeki pencerenin dışında fırtına bulutları, doğu göklerinde son kalan ışıkları da süpürüp götürmüştü. Neden birdenbire dışarı bakmakta isteksizlik duyduğunu anlayamıyordu. Acaba neden tahta masanın yüzeyindeki altın rengi yansımalara, ekmeklere sürülmüş tereyağına, kahve demliğine, Galt'ın saçlarına saplanıp kalıyordu...uçurumun kenarındaki ufacık adaya yapışır gibi!

Derken kendi sesinin bir soru sorduğunu duydu. İstem dışı bir soru. Bunun kaçınmak istediği ihanetin m kendisi olduğunu da hemen anladı. "Dış dünyayla iletişime izin veriyor musunuz?"

"Hayır."

“Hiç mi? Gönderen adresi yazılmamış bir not bile mi?”

“Hayır.”

“Sizin hiçbir sırrınızı açıklamayan bir mesaj?”

“Buradan olmaz. Bu ay olmaz. Dışarıdaki insanlara hiç olmaz.”

Dagny onun gözlerine bakmaktan kaçındığını hissediyordu. Kendini zorladı, başını kaldırıp onun yüzüne baktı. Galt’ın bakışı değişmişti. Dikkatli, sabit, gözlemci bir bakıştı. Sorunun sebebini biliyormuş gibi, “Bir özel istisna mı istemek niyetindesin?” diye sordu.

Dagny gözlerini kaçırmadan, “Hayır,” dedi.

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra Dagny odasında, kapısı kapalı olarak oturmuş, Galt’ın gömleğinin kolunu yamamaya çalışıyor, alışmadığı bu işteki acemice çabalarını onun görmesine izin vermemeye uğraşıyordu. Evin önünde bir arabanın durduğunu işitti.

Galt’ın salonu aceleyle geçen adımlarını dinledi, ön kapıdan neşeyle ve rahatlamış bir sesle, “Nihayet!” diye seslendiğini duydu.

Ayağa kalkarken durdu. Galt’ın sesi değişmişti. Kaygılı ve ciddiydi. Belli ki karşısında gördüğü bir şeyden ötürü duyduğu şaşkınlığı yansıtıyordu. “Ne oldu?”

“Merhaba, John,” dedi duru bir ses. Dengeli, ama çok yorgun bir ses. Dagny yatağın kenarına oturdu. Birden tüm enerjisinin tükendiğini hissetmişti. Bu ses Francisco’nun sesiydi.

Galt’ın kaygı dolu sorusunu duyuyordu. “Neyin var?”

“Daha sonra söylerim.”

“Neden bu kadar geç kaldın?”

“Bir saate kadar yine gitmem gerek.”

“Gitmek mi?”

“John, sana söylemeye geldim...bu yıl burada kalamayacağım.”

Bir sessizlik oldu, sonra Galt ciddi ve alçak bir sesle sordu; “Sorun her neyse...o kadar mı kötü?”

“Evet, ben...belki bu ay bitmeden geri gelebilirim. Bilmiyorum.” Sonra umutsuz bir çabayla, “Çabuk bitirmeyi mi ummalıyım, yoksa tersini mi...bilemiyorum,” diye ekledi.

“Francisco, şu anda bir şoka dayanabilir misin?”

“Ben mi? Artık hiçbir şey benim şok geçirmeme sebep olamaz.”

“Burada, konuk odasında biri var, onu görmen gerek. Şok geçirmeme sebep olacak, o yüzden önceden uyarayım, bu kişi hâlâ bir kaçak.”

“Ne? Kaçak mı? Senin evinde mi?”

“Önce anlatmak istiyorum bu işin nasıl...”

“Kendi gözümle görsem daha iyi!”

Dagny, Francisco’nun güldüğünü duydu, sonra bunu adım sesleri izledi. Kapı ardına kadar açıldı, ardından kapıyı Galt kapattı, ikisini içerde yalnız bıraktı.

Francisco’nun öylece durup kendisine bakışının ne kadar sürdüğünü bilemiyordu, çünkü ilk bilinçlendirdiği an, onu diz üstü çökmüş gördüğü an oldu. Yüzünü Dagny’nin dizlerine gömüp ona sımsıkı sarılmıştı. Bedenindeki ürperti Dagny’ye geçti, Francisco hareketsizleşirken Dagny kıpırdayabilir hâle geldi.

Kendi elinin onun saçlarına uzandığını şaşırarak gördü. Bir yandan, bunu yapmaya hakkı olmadığını düşünüyordu. Acaba elinden bir dinginlik akımı mı yayılmaktaydı? O akım her ikisini birden kucaklayıp geçmişi sakinleştiriyor muydu? Francisco hiç kıpırdamadı, hiç ses çıkarmadı. Ona sarılmış durmak her şeyi ifade etmeye yetiyormuş gibi davranıyordu.

Sonunda başını kaldırdığında, Dagny'nin vadide gözlerini ilk açtığı andaki hâline benziyordu. Sanki dünyada hiç acı yokmuş gibi bakıyordu gözleri. Yüzü de gülüyordu.

"Dagny, Dagny, Dagny" diyordu sesi.Sözleri sanki yıllardır fışkırmasına izin verilmeyen bir itiraf gibi değil de, bunu söylememiş olmanın özentiliğine güler gibiydi. 'Tabiî ki seni seviyorum. Bana bunu söylettiği zaman korkmuş muydun? Oysa istediğin kadar sık söyleyebilirim...seni seviyorum, sevgilim, seni seviyorum, her zaman seveceğim...benim için korkma, bir daha sana asla sahip olamasam da umrumda değil, hiç önemi var mı?...Sen sağsın ve buradasın, üstelik artık her şeyi biliyorsun. Hepsi öyle basit ki! Değil mi? Durumun ne olduğunu, seni neden terk etmek zorunda kaldığımı görebiliyor musun?" Kolu uzandı, vadiyi gösterir gibi bir hareket yaptı. "İşte, karşında...senin dünyan, senin krallığın, senin türünde bir dünya...Dagny, seni hep sevdim ve terk edişim asıl aşkımdı."

Dagny'nin iki elini tuttu, dudaklarına basardı, öylece kaldı, hiç kıpırdamadı. Bir öpüş değildi bu. Bir uzun an boyunca dinlenmeydi. Sanki konuşmak dikkatini onun varlığından çeliyormuş gibi, sanki söyleyecek çok fazla şey arasında bocalıyormuş gibi, yılların sessizliğinde biriken o söylenecek sözlerin baskısı çok fazlaymış gibi.

"Peşinde koştuğum kadınlar...bunlara aslında inanmadın, değil mi? Bir tekine bile elimi sürmedim...ama sanırım bunu sen de biliyordun. Baştan beri biliyordun. Sosyete çapkını...yağmacılar d'Anconia Bakır'ı dünyanın gözü önünde yok etmeye çalıştığımdan kuşkulanmasın diye o rolü oynamak zorundaydım. İşte onların sisteminin jokeri de bu. Şerefi ve ihtirası olan adamla savaşmak için seferber olurlar da, değersiz bir serseri gördüler mi onu hemen dostları

sayarlar. ‘Güvenli’ bulurlar onu. Güvenli! Onların hayat görüşü bu işte. Ama öğreniyorlar! Kötülüğün güvenli, beceriksizliğin pratik olmadığını öğreniyorlar...Dagny, seni sevdiğimi anladığım ilk gece, gitmek zorunda olduğumu da anladığım. Oteldeki odama geldiğin gece, sana bakıp ne olduğunu, nasıl olduğunu gördüğümde, benim için ne anlam ifade ettiğini anladığımda ve gelecekte seni nelerin beklediğini biçimlendirdiğimde kararımı verdim. Olduğundan biraz daha eksik olsan, belki beni bir süre için durdurabilirdin. Ama seni bırakma kararımı verdiren sendin, sen oldun. Senden yardım istedim o gece. John Galt’a karşı. Ama biliyordum ki onun bana karşı en iyi silahı yine sendin. Bunu ne o, ne de sen bilebilirdin. Onun aradığı her şeydin sen. Bize uğrunda yaşanabileceğini, gerekirse ölünebileceğini söylediği her şey...O ilkbahar günü bana birdenbire telefon ettiği, New York’a gelmemi istediği zaman ben hazırdım. Bir süredir ondan haber almamıştım. O da benim boğuştuğum sorunla boğuşuyordu. O çözdü...Hatırlıyor musun? Benden üç yıl haber alamadığın zamandı. Dagny, babamın işini devraldığım, tüm sanayi sisteminin içine girdiğim zaman esas kötülüğün gerçek yüzünü gördüm. Daha önce de kuşkulanıyordum, ama bana inanılmayacak kadar canavarca bir şeymiş gibi geliyordu. Yüzyıllardır d’Anconia Bakır’ın üzerine küf gibi çöken o vergilendirme mikrobunu gördüm. Kimsenin isimlendiremeyeceği, var olmayan bir hakla tüketiyordu bizi. Beni yaralamaya dönük hükümet kararlarının çıktığını gördüm. Sırf başarılı olduğum için. Rakiplerime yardım etmek için. Neden? Onlar beceriksizdi ve tembeldi de ondan. Sendikaların her anlaşmazlığı kazandığını gördüm. Benim yeteneğimle karınlarını doyurdukları hâlde. Her insanın kazanmayı beceremediği parayı almasının, meşru bir hak

sayılmaya başladığını gördüm. Kazanamıyorsa, parayı istemesi bir haktı, ama başarılıysa, o zaman onu aç gözlü diye lanetliyorlardı. Politikacıların bana göz kırptığını, kaygılanmamamı, birazcık daha çok çalışmakla hepsini alt edeceğimi söylediklerini gördüm. O anki kârların ötesine baktığımda, ne kadar çok çalışırsam boynumdaki ilmiğin o kadar sıkıştığını fark ettim. Enerjim bir lağıma akıp duruyor, asalaklar ondan besleniyordu, ama kendi tuzaklarına kısılmışlardı. Bunda mantık yoktu, cevabı bilen yoktu, dünyanın verimli kanını emen lağımlar, borularla bir sis bulutunun içine taşınıyor, kimse o sisi delmeye cesaret edemiyordu. Pek çok kişi omuz silkiyor, dünyadaki hayatın ancak kötü olabileceğini söyleyip duruyordu. Derken dünyanın tüm sanayi mekanizmasını gördüm. O harika mekanizmayı. Bin tonluk fırınları, okyanus altından geçen kabloları, maun ofisleri, borsaları, pırıl pırıl elektrikli reklamları, o gücü, o serveti...Bunları yönetenler aslında bankacılarla yönetim kurulları değildi. Bodrum barlarında bira içen, sakalı uzamış hümaniterler ve erdemin erdem olduğu için cezalandırılmasını savunan et suratlı yılanlardı. Yeteneğin amacı, beceriksizliğe hizmetti, insanoğlu ancak başkaları için yaşadığı sürece yaşama hakkına sahipti...Anlamıştım. Bununla savaşmanın bir yolu yoktu. Ama John o yolu buldu. Yanında yalnızca iki kişiydik. Çağrısı üzerine New York'a ikimiz geldik. Ragnar ve ben. Bize neler yapmamız gerektiğini, ne tür insanlara ulaşmamız gerektiğini söyledi. Twentieth Century'den ayrılmıştı. Gecekondu mahallesinde salaş bir yere yerleşmişti. Pencereye yürüyüp kentin gökdelenlerini işaret etti. Kent ışıklarını söndürmemiz gerektiğini, New York'un ışıkları söndüğü gün işimizi başarmış olduğumuzu anlayacağımızı söyledi. Ona hemen

katılmamızı istemedi. Her şeyi enine boyuna düşünmemizi, bunun hayatlarımızı her yönden nasıl etkileyeceğini görmemizi istedi. Ona cevabımı ikinci günün sabahı verdim, birkaç saat geçtiğinde, öğleden sonra da Ragnar'ın cevabı geldi...Dagny, o sabah, birlikte geçirdiğimiz son gecenin sabahıydı. Uğrunda savaşmam gereken şeyden asla kurtulamayacağımı görmüştüm. Senin o geceki hâlini görmek, demiryolundan söz edişini duymak yetmişti...Hudson nehrindeki bir kayanın üzerinden New York'un siluetini görmeye çalıştığımız zamanki hâlin yeterdi. Seni kurtarmak zorundaydım. Senin önündeki yolu açmak zorundaydım. Açıp sana kenti göstermeliydim. Ömrünün yıllarını tökezleyerek geçirmeni engellemeli, zehirli sisin içinde, gözlerini ileriye dikerek ilerlemeye çalışmanı durdurmalıydım. O yolun sonu kentin doruklarına varmayacaktı. Şişko bir sarhoşun içeceği cinin parasını çıkarmak için ziyan edecektin hayatını. Başka hiçbir zevkin olmayacaktı. Sen...başkalarının keyfi için! İnsan-altı yaratıklar uğruna! Dagny, benim gördüğüm buydu...ve sana bunu yapmalarına asla izin veremezdim! Ne sana, ne de geleceğe senin gibi bakan bir başka çocuğa, senin ruhuna sahip bir başka insana! Gururla, neşeyle, suçsuzluk içinde var olan birine! Bu uğurda savaşmak için bıraktım seni. Seni kaybetsem bile, her yılın savaşında kazandığımın yine sen olacağını biliyordum. Ama artık anlıyorsun, değil mi? Bu vadiyi gördün. Çocukken seninle ikimizin ulaşmak üzere yola çıktığımız yer burası. İşte vardık. Artık başka ne isteyebilirim! Seni burada görmek...John senin hâlâ kaçak olduğunu mu söylemişti? Ziyanı yok, artık bir zaman meselesi, sonunda sen de bizden biri olacaksın, çünkü her zaman öyleydin. Şimdi tam olarak göremiyorsan, bekleriz, umrumda değil...yeter ki sağ ol, yeter ki Kayalık dağları

üzerinde senin uçağının enkazını arayarak uçup durmak zorunda kalmayayım!”

Dagny’nin soluğu tıkanır gibi oldu. Onun vadiye neden vaktinde gelmediğini anlamıştı.

Francisco güldü, “Öyle bakma bana. Dokunmaktan korktuğun bir yaraymışım gibi bakma.”

“Francisco, seni öyle çok incittim ki...”

“Hayır! Hayır, beni incitmedin...o da incitmedi. O konuda konuşma. Esas incinen o oldu. Ama onu kurtaracağız, o da gelecek buraya. Ait olduğu yere. O zaman anlayacak. O da gülebilecek buna. Dagny, beni beklemeni ummamıştım.Girdiğim riskin farkındaydım. Eğer biri olacaksa, o olduğu için de memnunum.”

Dagny gözlerini yumdu, inlememek için dudaklarını sımsıkı kapadı.

“Sevgilim, yapma! Kabul ettim, görmüyor musun?”

Ama değil, diye düşündü Dagny. Mesele o değil. Sana gerçeği söyleyemem, çünkü bunu benden asla duyamayacak biri söz konusu ve onu hiç elde edemeyebilirim.

“Francisco, seni gerçekten sevdim...” dedi, sonra soluğunu tuttu. Şaşkınlık içindeydi. Bunu söylemek istememişti. Özellikle bu fiil kipini seçmek istememişti.

O sakin sakin gülümsedi, “Ama seviyorsun,” dedi. “Hâlâ seviyorsun beni...bu sevgini göstermenin bir yolu var ki, onu da her zaman hissediyor ve istiyorsun, ama artık bana vermiyorsun. Ben yine neysem oyum, sen de bunu her zaman görebileceksin, bana her zaman aynı tepkileri göstereceksin...başka birine daha büyük tepkiler sunsan da. Onunla ilgili duyguların ne olursa olsun, bunlar bana olan duygularını değiştirmeyecek, üstelik bu bir ihanet de değil, çünkü aynı kökten geliyor, aynı değerlere aynı

tepki.Gelecekte ne olursa olsun, biz ikimiz yine birbirimiz için neysek o olarak kalacağız, çünkü beni her zaman seveceksin.”

“Francisco,” diye fısıldadı Dagny. “Sen bunu biliyor musun?”

“Elbette. Şimdi sen de anlamıyor musun? Dagny, her türlü mutluluk birdir, her türlü arzuyu güden motor aynıdır...hepsini güden, bir tek değere olan sevgimizdir, o da kendi varoluşumuzun en yüksek potansiyelidir. Her başarı da bunun bir ifadesidir. Bizler için burada, tıkanıklığı olmayan bir dünyada nelerin mümkün olduğunu görebiliyor musun? Benim ne kadar çok şeyi yapmakta, denemekte, başarmakta özgür olduğumu görüyor musun? Bütün bunların da, senin, benim gözümdeki anlamının bir parçası olduğunu anlamıyor musun? Tabiî ki, ben de senin için aynı anlama geliyorum! Eğer yeni icat ettiğim bakır haddehanesine gülümsediğini görürsem, bu, yatakta yanında yatarken hissettiğim duyguların bir başka biçimi olacaktır. Yeniden seninle yatmak isteyecek miyim? Umutsuzcasına isteyeceğim. Seninle yatan her erkeğe imrenecek miyim? Tabiî. Ama bunun ne önemi var? Seni burada görmek, yaşıyor görmek ve yaşıyor olmak öyle büyük bir şey ki!”

Dagny’nin göz kapakları inik, yüzü ciddiydi. Başını da eğmişti. Bir saygı ifadesi gibi, ağır ağır konuşarak, sanki bir vaadi yerine getirerek, “Beni bağışlayacak mısın?” diye sordu.

Francisco şaşırmış göründü, sonra neşeyle güldü. Hatırlamıştı. “Henüz olmaz,” dedi. “Bağışlanacak bir şey yok, ama seni ancak bize katıldığın zaman bağışlarım.”

Ayağa kalktı, Dagny’yi de çekip kaldırdı. Kolları birbirini kucakladığında, öpüşmeleri geçmişin, sonlandırmanın ve

kabulün bir mührü gibi oldu.

Odadan çıktıklarında Galt'ın salonda olduğunu gördüler. Pencerede durmuş vadiye bakıyordu. Dagny onun baştan beri hep orada durmuş olduğundan emindi. Gözlerinin kendi yüzlerini incelediğini gördü. Bakışları yavaşça birinin yüzünden diğerinin yüzüne kayıyordu. Francisco'nun ifadesindeki değişikliği görünce biraz rahatladığı belli oldu.

Francisco gülümsedi, "Neden öyle bakıyorsun bana?" diye sordu.

"İlk geldiğinde nasıl görünüyordun, haberin var mı?"

"Öyle mi? Üç gece uyumadığım içindi. John, beni akşam yemeğine davet eder misin? Bu kaçağın buraya nasıl geldiğini dinlemek istiyorum, ama daha ilk cümlesinin orta yerinde uyuyakalırım diye korkuyorum. Şu anda hiç uykum yokmuş gibi hissetsem de. Hemen evime gidip akşama kadar kendime gelsem iyi olacak."

Galt hafif bir gülümsemeyle ona bakıyordu. "Ama vadiden bir saat içinde ayrılacak değil miydin?"

"Ne? Hayır..." Sesi yumuşaktı. Bir anlık bir şaşkınlık geçirmişti. "Hayır!" diye keyifle güldü. "Gitmek zorunda değilim! Evet, sana nedenini söylememiştim, değil mi? Dagny'yi arıyordum. Uçağının...enkazını. Kayalık dağlarının bir yerinde uçağının düştüğü duyurulmuştu."

Galt alçak sesle, "Anlıyorum," dedi.

Francisco mutlu mutlu, "Her şey aklıma gelirdi de, Galt Kovuğu'na düşeceği aklıma gelmezdi," dedi. Bu sevinci ve rahatlaması, geçmişin dehşetini siliyor gibiydi "Afton-Utah rotasında uçtum, Winston ve Colorado rotalarında uçtum, her doruğu, her uçurumu turladım, her an..." Sustu. Ürperiyormuş gibi göründü. "Geceleri de yaya çıkıyorduk...Winston'daki demiryolu merkezinden arama ekipleriyle. Ne bir İpucu, ne

bir plân...şafak sökene kadar. Hemen ardından...” Omuz silkti, kafasındakileri silip gülümsemeye çalıştı. “En kötü kâbuslarımda bile...”

Birden sustu. Yüzündeki gülümseme silindi, üç gündür yüzüne yerleşmiş olan ifade geri döndü. Unuttuğu bir varlığın saklı hayali gibi.

Uzunca bir süreden sonra Galt’a döndü, çok ciddi bir sesle konuştu: “John, dışarıdakilere Dagny’nin sağ olduğunu haber verebilir miyiz...belki...benim hissettiğim şeyleri hisseden biri vardır diye...?”

Galt dosdoğru onun yüzüne bakıyordu. “Dışarıdaki birine, dışarıda kalmanın sonuçlarına karşı bir rahatlama mı sunmak istiyorsun?”

Francisco gözlerini indirdi, ama kararlı bir sesle, “Hayır,” dedi.

“Acıma mı bu, Francisco?”

“Evet. Unut gitsin. Hakkın var.”

Galt karakterine uymuyormuş gibi görünen bir hareketle olduğu yerde döndü. Bu harekette, istemeyerek yaptığını gösteren ritimsiz bir kesiklik vardı.

Galt tekrar onlara dönmedi. Francisco ona şaşkınlıkla baktı. Yumuşak bir sesle, “Ne oldu?” diye sordu.

Galt döndü, bir an ona baktı, cevap vermedi. Yüzünün çizgilerini yumuşatan duyguları Dagny çözemedi. Bir gülümsemenin gölgesi vardı, ama anlayışın, acının...bunların hepsini çok küçük gösteren bambaşka ve çok daha büyük bir şeyin gölgesi de vardı.

Sonunda Galt, “Her birimiz bu savaş için ne bedeller ödemiş olursak olalım, en büyük darbeleri alan sen oldun, öyle değil mi?” dedi.

“Kim? Ben mi?” Francisco sırıttı. Yüzünde şaşkınlık dolu, inanmaz bir ifade vardı. “Hiç de değil! Ne oluyor sana?” Sonra güldü. “Acıma mı bu, John?” dedi

“Hayır.” Galt’ın sesi çok ciddiydi.

Dagny, Francisco’nun Galt’a hafif şaşkın bir ifadeyle kaşlarını çatarak bakmakta olduğunu görüyordu, çünkü Galt konuşurken Francisco’ya değil, Dagny’ye bakmıştı.

***

Francisco’nun evine gerdiğinde Dagny’nin edindiği ilk duygusal izlenim, daha önce evi kilitliyken dışardan gördüğü zamanki izlenime hiç uymuyordu. Bu evde trajik bir yalnızlık duygusu hissetmiyor, hayat veren bir parlaklık hissediyordu. Odalar çıplak, kaba denecek kadar basitti. Ev beceriyle inşa edilmişti. Francisco’ya özgü sabırsızlığın izlerini de taşıyordu. Bir sınır nöbetçisinin kulübesine benziyordu. Aceleyle yapılmış, bir tramplen görevi görüp o kişinin geleceğe doğru uçmasını sağlayacakmış gibiydi. Bekleyen o gelecek öyle yoğun faaliyetleri gerektiriyormuş ki, tramplenin konforuna zaman ayırmak abes olurmuş gibi. Buradaki parlaklık, bir evin parlaklığı değil, gökdelen dikmek üzere kurulan iskelenin parlaklığıydı.

Francisco’nun üzerinde kısa kollu gömleği vardı. Dört metreye dört metrelik salonunun ortasında, kendi sarayında konuk ağırlıyormuş gibi duruyordu. Dagny’nin Francisco’yla karşılaştığı onca yer arasında, en çok burası ona aitmiş gibiydi. Üzerindeki giysiler nasıl onun soylu görünümünü daha da vurguluyorsa, buranın hamlığı da, bir ‘patrici’ sığınağı havasındaydı. Kütüklerden yapılmış duvarın bir oyuğunda, çok eski zamanlardan kalma iki gümüş kadeh

duruyordu. Üzerlerindeki oymalar, bir zamanların çok lüks, çok pahalı ve çok ustalıklı sanatının ürünü olduğunun bir işaretiydi. O yapımına harcanan emek, bu kulübeyi inşa etmeye verilen emekten çok daha fazlaydı. Yüzyıllar boyunca cilalanıp parlatılmıştı o kadehler. Bu kulübenin kütükleri o zamanlar daha çam fidanı bile değildi. Bu odanın içinde Francisco'nun o rahat, doğal hâlinde bir gurur vardı. Sanki Dagny'ye, işte ben buyum ve bunca yıldır hep bu oldum, diyormuş gibiydi.

Dagny gümüş kadehlere baktı.

Francisco onun sessiz sorusuna karşılık, "Evet, bunlar Sebastian d'Anconia ile karısına aitti," diye cevap verdi. "Buenos Aires'deki sarayımdan buraya yalnızca bunları, bir de kapının üstüne çaktığım armayı getirdim. Kaybolmamasını istediğim bir tek bunlar var. Başka her şey yok olacak...şu birkaç ay içinde." Neşeyle güldü. "El koyacaklar. D'Anconia Bakır'a ait olan her şeye. Ama çok da şaşıracaklar. Bu zahmetlerine karşılık pek de fazla bir şey bulamayacaklar. O saraya gelince, kalorifer faturasına bile paraları yetmeyecek." "Ya sonra?" diye sordu Dagny. "O noktadan sonra ne yapacaksın?"

"Ben mi? D'Anconia Bakır'da çalışmaya başlayacağım."

"Ne demek istiyorsun?"

"O eski sloganı hatırlıyor musun: Kral öldü, yaşasın kral! Atalarımın mülkünün cesedi ortadan kalkınca, madenim d'Anconia Bakır'ın genç ve yeni bedeni olacak. Atalarımın istediği türden bir mülk. Uğrunda çalıştıkları, hak etikleri, ama asla sahip olamadıkları türden."

"Senin madenin mi? Hangi madenin? Nerede?"

"Burada," dedi Francisco. Eliyle dağların doruklarını gösteriyordu. "Bilmiyor muydun?"

“Hayır.”

“Yağmacıların asla ulaşamayacakları bir bakır madeninin sahibiyim. Araştırmaları yaptım, orayı keşfettim, ilk kazıları yaptım. Sekiz yıl kadar önceydi. Midas’ın bu vadide toprak sattığı ilk kişi bendim. Satın aldım o madeni. Kendi ellerimle başlattım. Tıpkı Sebastian d’Anconia’nın yaptığı gibi. Şu anda bir görevli var başında. Şili’de en iyi metalürji uzmanımdı. Maden, bize ihtiyacımız olan tüm bakırı sağlıyor. Elde ettiğim kârı Mulligan Bankası’na yatırıyorum. Birkaç ay sonra elimde servet olarak yalnızca o kalacak. Zaten daha fazlasına da ihtiyacım yok.”

Bu son cümleyi söylerken sesi sanki sonunu, ‘Dünyayı fethetmek için’ diye bitirecekmiş gibiydi Dagny bu kelime söylenirkenki ses tonuyla, çağın insanlarının bu kelimeye yüklediği o utanç dolu, yarı sızlanma - yarı tehdit yüklü anlam arasındaki farkı düşünmeden edemedi.

Francisco pencerede durmuştu. Dağların değil, zamanın doruklarına bakıyormuş gibi konuştu. “Dagny, d’Anconia Bakır’ın yeniden doğuşu - ve tabii dünyanın yeniden doğuşu - buradan başlamak zorunda. Amerika Birleşik Devletleri’nden. Çünkü bu ülke, dünya tarihinde rastlantı sonucu ya da aşiret savaşları sonucu değil de, insan aklının rasyonel bir ürünü olarak doğmuş tek ülke. Mantığın üstünlüğü ilkesine göre kurulmuş ve bir koca yüzyıl boyunca, harikulade bir yüzyıl boyunca da dünyaya ışık saçmış. Bunu yine yapacak. D’Anconia Bakır’ın da, diğer insani değerlerin de ilk adımları buradan atılmak zorunda, çünkü dünyanın geri kalanı artık çağlar boyunca bağlandığı inançların sonuna geldi. Mistik inanç, mantıksızlığın egemenliği...bunlar yolun sonunda ancak iki yere ulaşabiliyor, biri tımarhane, öbürü de mezarlık. Sebastian d’Anconia bir tek hata yaptı. Hak ede ede elde

ettiği mülkünün, bir hak olarak değil de, bir izin sonucu onun olacağını söyleyen sistemi kabul etti. Bunun bedelini, soyundan gelenler ödedi. Ben de son kalan borcu ödedim...Sanıyorum bu topraklardan bir kere daha fışkıracak olan d'Anconia Bakır madenlerinin, tesislerinin, rıhtımlarının bir kere daha dünyaya yayılışını, kendi ülkeme de ulaşışını görecek kadar yaşayacağım. Ülkemin yeniden dirilişini başlatan ben olacağım. Bunları görebilirim, diyorum, ama tam da emin olamıyorum. Başkalarının mantık yoluna ne zaman döneceğini hiç kimse tam olarak bilemez. Belki de ömrümün sonunda tek kurabildiğim bu bir tek maden olur...d'Anconia Bakır No. 1, Galt Kovuğu, Colorado, ABD. Ama, Dagny, babamın ürettiği bakır miktarını iki katına çıkarma ihtirasımı hatırlıyor musun? Bak Dagny, eğer ömrümün sonunda bir tek libre bakır üretiyor durumda olsam bile, babamdan daha zengin sayılırım...binlerce ton üretmiş tüm dedelerimden de daha zengin sayılırım. Çünkü o bir tek libre bakır, hak olarak benim olacak, ve bunu çok iyi bilen bir dünyayı sürdürmek için kullanılacak!"

Çocukluklarındaki Francisco'ydu bu. Hâliyle, davranışıyla, gözlerindeki bulutsuz parıltıyla. Dagny kendini, ona bakır madeni hakkında sorular sorarken buldu. Tıpkı eskiden, Hudson nehri kıyılarında yürürlerken ona kafasındaki sanayi projeleriyle ilgili sorular soruyormuş gibi hissediyordu. Tıkanıklıkları olmayan o gelecek vardı karşısında yine.

"Seni madenime götürür gösteririm," dedi Francisco. "Ayak bileğin tamamen iyileşsin, hemen götürürüm. Oraya varmak için bir patikayı tırmanmak zorundayız. Henüz kamyon yolu yok. Dur sana yeni tasarımlamakta olduğum haddehaneyi göstereyim. Epeydir üzerinde uğraşıyorum. Şu

andaki üretim düzeyimiz için fazla karmaşık, ama üretim artık gerekli düzeye gelince...ne kadar çok zaman, emek ve paradan tasarruf sağlayacak, baksana!”

Birlikte yere oturmuş, önlerine serdikleri kâğıtların üzerine eğilmişlerdi. Haddehanenin karmaşık bölümlerini inceliyorlardı. Bir zamanlar atıklar arasında buldukları çizimleri incelerken duydukları sevincin aynısı vardı içlerinde. Francisco bir başka kâğıda uzanırken Dagny öne eğilmişti. Kendini onun omzuna dayanmış buldu. İstem dışı olarak bir an hareketsiz kaldı. Tek bir hareketin akışı içindeki kısacık bir duraklama gibi. O anda bakışları Francisco’nun gözlerine doğru yükseldi. O da ona bakıyordu. Duygularını saklamadan, ama daha başka bir şey de talep etmeden. Dagny kendini geri çekti. İkisinin de aynı arzuları hissetmekte olduklarının farkındaydı.

Sonra, eskiden ona karşı hissettiklerini hâlâ koruyarak, o duygunun içinde hep var olan, ama kendisinin ilk defa yakalayabildiği şeyi fark etti. Eğer o arzu, insanın hayatına bir kutlamaysa, o zaman Francisco için başlangıçtan beri hissettiği şeyler de kendi geleceğinin kutlanmasıydı. Bilinmeyen bir yekûnun kısmi avansı gibi. Bir vaadin onayı gibi. Bunu fark ettiği anda, geleceğin simgesi olarak değil de, şu anda ve tam olarak arzuladığı tek şeyin ne olduğunu anladı. Bir imge olarak anladı oldu. Küçük granit bir yapının kapısında duran bir adam biçiminde. Kendisini hareket halinde tutan o vaadin son biçimi. Belki de o adam, hiçbir zaman ulaşılamayacak bir vaat olarak kalacaktı.

Aklı karmakarışık, kendisinin böyle bir kaderden ihtirasla nefret etmiş onu hep reddetmiş olduğunu düşündü. Her zaman ilerde parıldayacak, ama asla ulaşılamayacak olan o adamın hayali. Onun kendi hayatı ve kendi değerleri, sonunda onun

bu noktaya gelmesini sağlayamazdı. İmkânsız şeylere özlem duymakta hiçbir zaman bir güzellik bulmuş değildi. Mümkün olan şeyi de asla kendi gücünün ötesinde görmemişti Oysa şimdi karşısına çıkan, tam öyle bir durumdu...buna hiçbir cevap da bulamıyordu.

Ne onu feda edebilir, ne de dünyadan vazgeçebilirdi. O akşam Galt'a bakarken kafasından geçenler bunlardı. O karşısındayken cevabı bulmak daha da zorlaşıyordu. Hiçbir problem yokmuş gibi hissediyordu aslında. Onu görüyor olma gerçeğinin karşısında başka hiçbir gerçek duramazdı, hiçbir güç de kendisini buradan ayrılmaya zorlayamazdı. Ama aynı anda, eğer demiryolunu feda ederse...ona bakmaya bile hakkı olamayacağını hissediyordu. Bu adamın sahibiydi kendisi...ve bu daha baştan beri ikisi tarafından da anlaşılmış durumdaydı...ama beri yandan, dış dünyanın gelecekteki herhangi bir sokağında buharlaşıp yok olabilirdi bu adam. Ağırlığı olmayan bir kayıtsızlıkla yanından geçip gidebilirdi.

Kendisine Francisco'yla ilgili hiçbir soru sormadığını fark ediyordu. Kendisi ziyarete gidişini anlattığında, o yüzde ne bir onay, ne de bir sitem görebildi Yalnızca o ciddi ve dikkatli ifâdede belli belirsiz bir gölgelenme sezdiği duygusuna kapıldı. Galt sanki bu konuda herhangi bir duygu hissetmemeyi seçmiş gibi görünüyordu.

Dagny'nin belli belirsiz hissettiği tedirginlik yavaş yavaş bir soru işaretine dönüşüyordu. Sonra o soru işareti de bir matkaba dönüştü, Galt gidip kendisi evde yalnız kaldığında, akşamın olayları birbirini izlerken giderek Dagny'nin zihnini daha derin oymaya koyuldu. İki akşamda bir, yemekten sonra dışarı çıkıyor, nereye gittiğini ona söylemiyor, gece yarısı ya da daha sonra dönüyordu. Dagny onun dönüşünü nasıl bir gerilim ve tedirginlik içinde beklediğini tam anlamıyla fark

etmemeye çalışmıştı. Akşamlarım nerede geçirdiğini hiç sormamıştı ona. Sormasını engelleyen şey, bilmeyi çok fazla ve acilen istemesi olmuştu. Meydan okur gibi sessiz kalmıştı. Biraz ona, biraz da kendi kaygılarına meydan okur gibi.

Korktuğu şeyleri anlamlandırmayacak, onlara kelimelerin somutluğunu kazandırmayacaktı. Şimdilik onları yalnızca rahatsızlık veren, bilinçlendirilmeyen duyguların bir çekimi olarak biliyordu. Bunun bir bölümü, daha önce hiç hissetmediği türden bir hırçın direnişti. Hayatında bir kadın bulunması korkusuna karşı Dagny'nin cevabı. Ama korktuğu şeyin sağlıklılığı nedeniyle, direnişi garip biçimde yumuşuyordu. O tehditle savaşılamazmış gibi. Gerekirse onu kabullenmekten başka çare yokmuş gibi. Oysa daha başka, daha çirkin bir koku daha vardı: Onun yoldan çekilip orayı boş bırakması. Dagny'yi en sevdiği arkadaşı olan erkeğe gerisingeri itmesi ihtimali. Kendini feda etmenin, kuşku duyup ona söylememenin o iğrenç gölgesi.

Ağzını açıncaya kadar günler geçti. Neden sonra, bir akşam yemeğinde, onun çıkıp gitmesinden hemen önce. Dagny kendi hazırladığı yemekleri onun yiyişini seyrederken aldığı zevkin farkına vardı...ve birdenbire, istem dışı, belirleyemediği bir hakka sahip olmuş gibi, direncini kıran şey acı değil de zevkmiş gibi, kendi sesinin bir soru sorduğunu duydu: “İki gecede bir çıkıp ne yapıyorsun?"

O, çok basit bir cevap verdi. Sanki Dagny’nin de bilmesini normal karşılıyormuş gibi. “Konferans veriyorum." dedi.

“Ne?”

“Bir dizi konferanstan oluşan bir fizik kursu veriyorum. Her yıl bu ayda yaptığım gibi. Bu benim...ne gülüyorsun?" Dagny'nin yüzündeki rahatlama ifadesine, duyduğu sözlere

yönelik gibi görünmeyen sessiz gülüşe bakıyordu. Sonra, daha Dagny cevap veremeden, o cevabı birdenbire anlamış gibi, çok özel, çok kişisel bir ifadeyle gülümsedi. Bu gülümsemede hemen hemen küstahça bir yakınlık vardı. Sonra yine eski sakin ve mesafeli tavrıyla devam etti: “Biliyorsun, bu ay hepimiz gerçek mesleklerimizin başarılarını değiş tokuş ederiz. Richard Halley konserler verecek, Kav Ludlow artık dış dünya için yazı yazmayan iki yazarın oyunlarında sahneye çıkacak...ben de konferanslar vereceğim...yıl içinde ne gibi çalışmalar yaptığımı anlatmak için.”

“Bedava konferanslar mı?”

“Hiç olur mu? Kursa katılmak kişi başına on dolar.”

“Seni dinlemek istiyorum.”

Galt başını iki yana salladı. “Olmaz. Eğlenmen için senin de konserlere, tiyatrolara katılmana izin var. Ama benim konferanslarım olmaz. Bu vadinin dışına taşıyabileceğin herhangi bir fikir alışverişi de olmaz. Hem benim müşterilerim ya da öğrencilerim, bu kursu almayı özel bir amaç için isteyen kimseler. Dwight Sanders, Lawrence Hammond, Dick McNamara, Owen Kellogg ve daha birkaç kişi. Bu yıl bir kişi daha eklendi: Quentin Daniels.”

“Sahi mi?” Dagny’nin hissettiği şey hemen hemen kıskançlıktı. “Bu kadar pahalı bir şeye onun nasıl parası yetiyor.""

“Krediyle. Ona bir ödeme plânı yaptım. Değer çünkü.”

“Dersleri nerede veriyorsun?”

“Hangarda. Dwight Sanders’in çiftliğinde.”

“Peki, yıl boyu nerede çalışıyorsun?”

“Laboratuarımda.”

Dagny dikkatli bir sesle sordu: “Laboratuarın nerede? Burada, vadide mi?”

Galt bir an onun gözlerine baktı, eğlenen gözlerini onun da görmesini, amacını anlamasını sağladı, sonra, “Hayır,” diye cevap verdi.

“Oniki yıldır hep dışarıda mı yaşadın?”

“Evet.”

“Sen de...”bu düşünceye dayanamayacağını hissediyordu...“sen de ötekiler gibi bir işte mi çalışıyorsun?”

“Evet, tabiî.” Gözlerindeki o eğlenen bakışlar, özel bir anlamla özel biçim de vurgulanıyormuş gibiydi.

“Bana sakın muhasebeci yardımcısı olduğunu söyleme.”

“Hayır, değilim.”

“Ne iş yapıyorsun?”

“Dünyanın yapmamı istediği türden bir işte çalışıyorum.”

“Nerede?”

Başını iki yana salladı. “Hayır, Bayan Taggart. Eğer bu vadiden ayrılmaya karar verirseniz, bu da bilmenize izin verilmeyen şeylerden biri olacak.”

Yine aynı küstahçasına gülümseme belirdi yüzünde. Bu seferkinin anlamı, söylediği sözün içerdiği tehdidi de, bunun onu nasıl etkileyeceğini de bildiğini gösterir gibiydi.

O gidince Dagny, evin sessizliği içinde zamanın geçişinin büyük bir ağırlık kazandığını hissetti. Yarı somut bir kitle, esneyerek uzuyormuş gibi. Temposu da, geçenin dakikalar mı, yoksa saatler mi olduğunu anlamasına izin vermeyen bir tempoydu. Salondaki kanepeye yarı uzanmış vaziyetteydi. Tembellik etme isteğinden çok farklı, tam tersine, şiddetten daha zayıf bir eylemin tatmin edemeyeceği garip bir irade sapmasının ağırlığı altındaydı.

Zihni de akıp geçen zaman gibi baskı altında, tül gerisindeymiş gibi bir yavaşlıkla çalışıyordu. Kendi pişirdiği yemekleri onun yiyişini seyrederken duyduğu zevk, aslında ona bir tür fiziksel zevk vermiş olmasından, onun duyduğu bedensel zevkin birazının kendisinden gelmesinden kaynaklanmıştı...Bir kadının bir erkek için yemek pişirmek istemesinin bir sebebi var, diye düşünüyordu. Yo, görev olarak değil. Kronik bir kariyer olarak değil.Seyrek ve bir sembol olarak...ama kadın görevleri konularında vaaz verip duranlar ne kılığa sokmuşlardı bunu! İç bulandırıcı bir köleliğin hadım edilmiş performansı! Ve bunu, bir kadının değeri hâline getirmişlerdi.Ama buna karşılık, olaya anlam kazandıran şey de ayıp ve günah sayılmıştı. Kokulu bir mutfakta yağlarla, buharlarla, kaygan sebze kabuklarıyla yapılan bir iş, ruhanî bir konu haline dönüştürülmüş, ahlâkî bir görev olup çıkmıştı. İki vücudun yatak odasında buluşmasıysa fiziksel bir abartı sayılmış, hayvansal güdülere teslimiyet olarak yorumlanmış, tüm güzelliği, anlamı, gururu elinden alınmış, bu işe buluşan iki hayvandan uzaklaştırılmıştı.

Birdenbire ayağa fırladı. Dış dünyayı da, o dünyanın ahlâk kuralını da düşünmek istemiyordu. Oysa düşündüğü şeyin o olmadığının da farkındaydı. Aslında düşüncelerinin izlemekte olduğu yolu da bilmek istemiyordu. Aklı hep aynı konuya dönüyor, bunu Dagny’nin iradesi dışında, ayrı bir iradeymiş gibi yapıyordu...

Odada dolaştı, kendi hareketlerinin o tutuk, kontrolsüz gevşekliğinden nefret etti. Hareketiyle bu evin sakinliğini kırmak ihtiyacını duyuyor, ama istediğinin bu türlü kırmak olmadığını da fark ediyordu. Bir anlığına amaçlı bir şey yapıyormuş gibi hissedebilmek için sigara yakıyor, aradığının

o olmadığını anladığı anda da hemen atıyordu. Odaya tedirgin bir dilencinin gözleriyle baktı, hareketsiz eşyalara, kendisine bir amaç vermeleri için yalvardı. Keşke temizleyecek, onaracak, cilalayacak bir şey bulabilseydi. Oysa bu işlerin hiçbirinin, göstereceği çabaya değmeyeceğini biliyordu. Kafasının içindeki sert bir ses, eğer hiçbir şey hiçbir çabaya değmiyorsa, çok daha değerli bir başka şeyi kendinden saklamak için hile yapıyorsun demektir, dedi. İstediğin nedir?...Bir kibrit çaktı, alevini dudağından yakılmamış olarak sarktığını fark ettiği sigaranın ucuna tuttu...İstediğin nedir?...diye sordu aynı ses. Yargıç sesi gibi sert bir sesti. Dagny, ‘onun geri döndüğünü görmek istiyorum!’...diye cevap verdi. Kelimeleri sessiz bir çığlık gibiydi. İçindeki birine, kendisini suçlayan birine haykırıyordu onu. Peşinden kovalayan bir hayvana kemik fırlatır gibi.Hayvanın aklını dağıtmak, atılmasını engellemek için.

Suçlayan ses, bu kadar sabırsızlığa gerek olmadığını söylediğinde, onu geri istiyorum, dedi yavaşça...Onu geri istiyorum. Sesinde yakarma tonu vardı. Yargıcın terazisinde bu cevabın kazanamayacağını bildiği için...Onu geri istiyorum!...diye haykırdı sonunda. Bu sözün içindeki tek gereksiz sözü atmamak için mücadele veriyordu.

Başının yorgunlukla sarktığını fark etti. Dayak yemiş gibi yorgundu. Elindeki sigaranın ancak bir santim kadarının yanmış olduğunu gördü. Bastırıp söndürdü, yeniden kanepeye çöktü.

Konudan kaçıyor değilim, diye düşündü. Kaçmıyorum. Yalnızca...bir cevap bulamıyorum. Giderek koyulaşan sisin içinde yine karşısına çıkan o ses, istediğin şeyi uzanıp alabilirsin, dedi. Ama tam kabullenmenden, tam ikna olmandan eksik her şey, onun tüm varlığına ihanet olur...O

hâlde, lanetlesin beni, diye düşündü. Ses sanki sisin içinde kaybolmuştu. Artık duyulmuyordu. Varsın yarın lanetlesin beni...onu istiyorum...geri istiyorum...Hiçbir cevap gelmedi, çünkü başı kanepenin koluna yaslanmış, Dagny uyuyakalmıştı.

Gözlerini açtığında, bir metre ilerde onu gördü. Durmuş, Dagny'ye bakıyordu. Epeydir seyrediyormuş gibi bir hâli vardı.

Dagny onun yüzünü, algı yeteneğinin sağlayabileceği tüm netlikle gördü, o yüzdeki anlamı okudu. Saatlerdir mücadele ettiği anlamdı o. Hiç şaşırmadan baktı, çünkü neden şaşırması gerektiğine ilişkin henüz herhangi bir bilinç kazanabilmiş değildi.

Galt, "Ofisinde uyuyakaldığın zaman böyle görünüyorsun," dediğinde, Dagny onun da neyi açıklamakta olduğunun farkında olmadığını anladı. Söyleyiş biçimi, onun bunu ne kadar sık düşündüğünü ve neden düşündüğünü anlamaya yetti "Gözlerini saklıyor ve korkacak hiçbir şeyin bulunmadığı bir dünyaya açacakmış gibi görünüyorsun." Dagny kendi yüzünde ilk beliren ifadenin bir gülümseme olduğunu anladı. Bunu o gülümsemenin silinip yok olduğu anda fark etti...çünkü ikisinin de uyanık olduklarının farkına o anda vardı. Galt sözünü, "Ama burası gerçekten öyle," diye bitirdi.

Dagny'nin gerçek dünyaya dönmekle ilgili ilk duygusu, bir güçlülük oldu. Rahat, özgüvenli bir hareketle doğrulup oturduğunda, hareketin bir kastan diğerine kayışını fark etti. Soruyu sorarken yavaş konuşması, sesinin doğacak tüm sonuçları içeren tonu, en yumuşatılmış bir tepeden bakışı yansıtmaktaydı: "Ofisimde uyurken...nasıl göründüğümü nereden biliyorsun?"

“Seni yıllardır izlemekle olduğumu söylemiştim.”

“Beni o kadar yakından nasıl izlemiş olabilirsin? Nereden?”

“Buna şimdi cevap vermeyeceğim,” dedi Galt. Meydan okuyan bir hâli yoktu.

Dagny’nin arkaya atılmış omzundaki belli belirsiz hareket, sesinin hafif pesleşmesi, sözlerine gülümseyen bir zafer edası katmaktaydı: “Beni ilk defa ne zaman gördün?”

“On yıl önce.” Gözleri dosdoğru onunkilere bakıyor, sorunun açıklanmamış anlamına apaçık cevap vermekte olduğunu ifade ediyordu.

“Nerede?”

Galt bir kararsızlık geçirir gibi oldu, sonra Dagny o yüzde yalnızca dudaklara dokunan, gözlere yayılmayan hafif gülümsemeyi gördü. İçinde özlem, acı ve gurur bulunan bir gülümseme...çok yüksek bedele satın alınmış bir kazanım. Galt’ın gözleri sanki Dagny’ye değil, o zamanki genç kıza bakıyordu. "Yer altında, Taggart Terminalin’de,” diye karşılık verdi.

Dagny birdenbire oturuş pozunun farkına vardı. Sırtı koltukta aşağıya kaykılmıştı. Yarı yatar pozdaydı. Tek bacağı karşıya uzanmıştı. Ciddi dikilmiş yarı saydam bluzu, basma desenli bol eteği, ince ipek çorapları ve topuklu ayakkabılarıyla, hiç de demiryolu yöneticisine benzemiyordu. Bunu, onun gözlerine bakınca, görülmeyen bir şeyi seyretmekte olduğunu anlayınca fark etmişti. Tam neyse oydu şu anda. Galt’ın evinde hizmetçi kız. Galt’ın gözlerinin o eski hayalden ayrılıp şimdiki zamana dönüş anını hemen fark etti. O gözlere küstah bakışlarla baktı. Bu bakış, yüz kaslarını kıpırdatmamış bir gülümseme gibiydi,

Galt olduğu yerde döndü. Ama odanın içinde uzaklaşırken adımlarının sesi de konuştuğu zamanki sesi kadar zarifti. Dagny onun odadan çıkmak istediğini anlamıştı. Her geceki gibi. Eve döndüğünde ancak kısacık bir süre, iyi geceler dilemeye yetecek kadar kalırdı odada. Dagny onun hareketindeki mücadeleyi sezdi. Bunu adımlardan mı anlıyor, yoksa kendi bedeni bir ekran olmuş da, hem hareketleri, hem de bunların altında yatan amaçları mı yansıtabiliyor, pek emin değildi. Kesin olarak bildiği tek şey, hiçbir zaman kendisiyle bir savaş vermemiş, hiçbir zaman böyle bir mücadele kaybetmemiş olan bu insanın şu anda odadan çıkacak gücünün bulunmadığıydı.

Oysa, hiçbir zorlanma belirtisi yoktu. Ceketini çıkarıp yan tarafa fırlattı, gömlekle ilerleyip Dagny'nin karşısındaki pencerenin önünde duran koltuğun koluna ilişti. Gitmiyor, ama kalmıyor gibiydi.

Dagny bir an için, onu eliyle tutuyormuşçasına yakalamış olma duygusunun zaferiyle, içinde karmaşık bir coşku hissetti. Kısacık bir andı, dayanması tehlikeliydi bu duyguya. Ama çok tatmin edici bir temas biçimiydi.

Derken birdenbire, göz karartan bir dehşetle, içinden kabaran yarı çığlığı bir darbe gibi hissetti, şaşkınlık içinde bunun nedenini aradı, Galt'ın biraz yana eğik pozda olduğunu görebildi.Kazayla girdiği bir poz gibiydi. Omzundan başlayan upuzun bir çizgi, belindeki açıyı geçip kalçalarına, oradan bacaklarına uzanıyordu. Dagny gözlerini kaçırdı, titremekte olduğunu ondan saklamaya çalıştı, sonra tüm zafer ve güçlülük duygularından sıyrıldı.

Galt alçak sesle, dengeli, ama her zamandan biraz daha yavaş konuştu: "Ondan bu yana seni pek çok kere gördüm,"

dedi. Sanki her şeyi kontrol edebiliyor, yalnızca konuşma ihtiyacını kontrol edemiyordu.

“Nerede gördün beni?”

“Pek çok yerde.”

“Ama kendini göstermemeyi mi sağladın?” Böyle bir yüzü asla fark etmemezlik edemeyeceğini düşünüyordu.

“Evet.”

“Neden? Korkuyor muydun?”

“Evet”

Bunu basit bir havada söylüyordu. Sanki kendi görünümünün onu nasıl etkileyeceğini bildiğini kabullenir gibiydi.

“Beni ilk gördüğünde kim olduğumu biliyor muydun?”

“Tabiî. En kötü düşmanımdan bir önceki.”

“Ne?” Bunu beklemiyordu. Alçak sesle sordu: “En kötüsü kim?”

“Dr. Robert Stadler.”

“Beni onunla aynı kategoriye mi soktun?”

“Hayır. O benim bilinçli düşmanım. Ruhunu satan adam o. Niyetimiz onu geri kazanmak değil.Ama sen...sen bizden biriydin. Seni görmeden çok önce biliyordum bunu. Aynı zamanda, bize en son senin katılacağını, alt etmesi en zor kişinin sen olacağını da biliyordum.”

“Kim söyledi sana bunu?”

“Francisco.”

Dagny birkaç saniyenin geçmesini bekledi, sonra sordu: “Ne dedi?” “Listemizdeki tüm adlar içinde, kazanması en zor kişinin sen olacağını söyledi. Senin varlığını ilk o zaman duydum. Adını listeye yazan Francisco'ydu. Taggart Transcontinental’ın geleceği için senin tek umut olduğunu, çok uzun süre bize karşı duracağını, demiryolun için amansız

bir mücadele vereceğini söylemişti. Dayanma gücünün, cesaretinin ve adanmışlığının çok fazla olduğunu söyledi.” Dagny’ye çabucak göz attı. “Başka bir şey söylemedi. Senden de tıpkı gelecekteki grevcilerimizin herhangi birinden söz ediyormuş gibi söz etti. İkinizin çocukluk arkadaşı olduğunuzu biliyordum, o kadar.” “Beni ne zaman gördün?”

“İki yıl sonra.”

“Nasıl?”

“Rastlantıydı. Gecenin geç saatiydi...Taggart Terminali’nde, yolcu peronlarından birinde.” Dagny bunun bir teslimiyet türü olduğunu biliyordu. Galt söylemek istemiyor, ama yine de konuşma ihtiyacı hissediyordu.Dagny onun sesinde hem çekimserliğin çekişini, hem söylemenin yoğunluğunu duyabilmekteydi, nedeni de ikisine bu temas şansını tanımak istemesiydi. “Bir gece elbisesi giymiştin. Yan kaymış bir de pelerinin vardı. İlk önce ancak çıplak omuzlarını, sırtını ve profilini görebildim. Pelerin daha kayacakmış, orada çıplak kalacakmışsın gibiydi. Derken farkına vardım...buz renginde uzun bir elbisen vardı. Yunan tanrıçalarının tuniklerine benziyordu. Ama kısa kesilmiş saçların ve gururlu profilin, Amerikan kadınlarına özgüydü. İstasyon peronunda, hiç olmayacak kadar aykırı görünüyordun. Zaten ben seni orada görmüyordum. Daha önce hiç ürkmediğim türden bir yerin manzarası vardı karşımda...ama sonra birdenbire fark ettim ki sen gerçekten demiryollarına aitsin. O metal dirseklere, o kurum dolu yere. Rüzgârla kıpırdayan elbisenin, çıplak omuzların, seninki kadar canlı bir yüzün ait olduğu uygun fon oydu, bir apartman dairesinin perdeli pencereleri değildi. Lüksün sembolü gibiydin ve o lüksün kaynağı olan yerdeydin. Serveti, zerafeti, hayatın sevincini, asıl hak sahibi olanlara geri getiriyor

gibiydin. Demiryollarını ve fabrikaları yaratan insanlara. Sende, enerjinin ve onun ödülünün havası vardı. İşinin ustası olmakla, oradan gelen lüksün bir karması vardı. Ben de bu ikisinin birbirinden ayrılmaz şeyler olduğunu söyleyen ilk insandım. Kendi kendime düşündüm. Eğer çağımız kendi tanrılarına biçim vermeye kalkışsa, Amerikan demiryollarının ruhunu temsil edecek bir heykel dikmek istese, o heykel sen olurdun...Sonra senin ne yapmakta olduğunu gördüm...ve o zaman kim olduğunu anladım. Üç terminal görevlisine emirler veriyordun. Kelimelerini duyamıyordum, ama sesin güvenli, konuşman hızlı ve netti. Senin Dagny Taggart olduğunu anlamıştım. Biraz yaklaştım, iki cümle duyabildim. Adamlardan biri, ‘Kim demiş?’ diye sordu, sen de, ‘Ben diyorum,’ diye cevap verdin. Duyabildiğim o kadarla kaldı. Bu da, yeterli oldu zaten.”

“Ya sonra?”

Galt gözlerini yavaşça kaldırdı, odanın karşısından onun gözlerine baktı, bu bakışın yoğunluğu sesini daha da kısmasına, tonunu bulandırıp yumuşatmasına, ona sanki kendiyle umutsuzca dalga geçiyormuş gibi bir nitelik vermesine yol açtı. "O zaman anladım ki...bu grev uğruna feda edeceklerim arasında bedeli en yüksek olan...terk ettiğim motor olmayacaktı.”

Dagny içinden, yanından geçen o isimsiz yolcular arasında hangisinin o olduğunu düşündü. Lokomotiften çıkan buhar kadar önemsiz, onun kadar görmezden gelinen insanlar. Acaba ona ne kadar yaklaşmıştı? “Neden o sıra ya da daha sonra benimle konuşmadın?”

“O gece Taggart Terminali’nde ne yapıyordun, hatırlıyor musun?”

“Bir gece beni bir partiden acele çağırdıklarını hayal meyal hatırlıyorum. Babam kent dışındaydı, yeni terminal müdürü bir hata yapmıştı, tünellerdeki trafik fena hâlde tıkanmıştı. Eski müdür bir hafta önce apansız istifa etmişti çünkü.”

“Onu istifa ettiren bendim.”

“Anlıyorum...”

Sesi söner gibi oldu, göz kapakları indi.Eğer Galt o gece dayanamasaydı, hemen orada ya da daha sonra yaklaşıp bir taleple karşısına çıksaydı...ne tür bir trajedinin yaşanacağını merak etti. Yok ediciyi ilk gördüğünde vuracağını nasıl bağırarak, ağlayarak ilan ettiğini hatırladı. Onu...vururdum, dedi kendi kendine...oynadığı rolü keşfeder etmez. Ve sonunda da keşfederdim. Ürperdi. Yine de Galt’ın ona gelmiş olmasını istediğini fark ediyordu. Zihninde varlığını kabullenmediği bir düşünce vardı. Karanlık bir sıcaklık gibi dolaşıyordu: Onu vururdum, ama önce...

Gözlerini kaldırdı...kafasındaki düşüncenin apaçık okunabilen bir şey olduğunu onun gözlerinden anladı. Kendisi de onun düşüncelerini okuyabiliyordu. O gölgeli bakışı, ağızdaki gerginliği görüp içindeki acıyı sezdi, kendi içinden ona acı çektirme, çektiğini görme hevesi yükselip boğucu düzeye vardı. O acıyı seyretmek...kendisi de, o da dayanamayıncaya kadar seyretmek, ondan sonra da onu zevkin çaresizliğine indirgemek.

Galt ayağa kalktı, başka tarafa baktı. Dagny onu bu kadar sakin ve net gösteren şeyin, başını hafif kaldırmış olması mı, yoksa çizgilerindeki gerilim mi olduğunu anlayamadı. Sanki tüm duyguları soyulup temizlenmiş, ortada çıplak vücudu kalmıştı.

“Demiryolunun ihtiyaç duyduğu, ama son on yıl içinde kaybettiğin her kişi,” dedi. “Sana hepsini kaybettiren bendim.” Sesinde yamyassı bir monotonluk vardı. Bir muhasebecinin, hovarda müşterisine, satın aldığı şeylerin maliyetinden kurtulamayacağım söyleyişi kadar basit konuşuyordu. “Taggart Transcontinental'ın altından bastığı her dayanağı çektim. Şimdi geri dönecek olursan, her şey senin başına çökecek.”

Odadan çıkmak üzere döndü. Dagny onu durdurdu. Asıl durduran, ağzından çıkan kelimelerden çok, sesinin tonu olmuştu. Pesten çıkıyordu sesi içinde duygu yoktu. Yalnızca çöken bir ağırlığı, renk olarak da bir iç yankısı vardı. Sürüklenen, tehdide benzeyen bir yankı. Onurunun kalıntılarını hâlâ koruyan, ama artık o konuyu pek de umursamayan birinin yakarışı gibi.

“Beni burada tutmak istiyorsun, değil mi?”

“Dünyada her şeyden çok.”

“Tutabilirsin.”

“Biliyorum.”

Galt’ın sesi de Dagny’nin sesiyle aynı tondaydı. Sonra sustu, soluk aldı. Yeniden konuştuğunda sesi kısık, net, stresli bir bilinçlilik tonundaydı. Bir gülümsemeyi yansıtır gibiydi.

“Benim istediğim, senin bu yeri kabul etmen. Yoksa senin fiziksel varlığının anlamsız olarak burada bulunması benim ne işime yarar? Çoğu insanın ömrü boyunca kendini kandırmakta kullandığı sahte gerçeğe benzer. Ben bunu yapamam.” Gitmek üzere döndü. “Sen de yapamazsın. İyi geceler, Bayan Taggart.”

Yürüyüp kendi odasına girdi, kapıyı kapattı.

Dagny düşünce düzeyinin Ötesine geçmiş durumdaydı. Odanın karanlığı içinde, yatağına uzanmış yatarken, ne

düşünebiliyor, ne de uyuyabiliyordu. Zihnini dolduran o iniltili şiddet, sanki yalnızca kaslarından kaynaklanan bir duyguydu, ama tonu ve kıvrımlı gölgeleri yakarı dolu bir çığlığı andırıyor, Dagny o çığlığı kelimeler hâlinde değil de, bir acı olarak algılıyordu...Gelsin buraya, kırıp döksün...başka her şey cehennemin dibine, demiryoluna da, onun grevi de, uğrunda yaşadığımız her şey de! Cehennemin dibine...ne idiysek, şimdi neysek, hepsi. Yarın öleceksem, öleyim, ama yarın. Önce buraya gelsin. Ne pahasına olursa olsun, o nasıl isterse. Artık ona satılamayacak hiçbir şey kalmadı...Hayvanlaşmak bu mu demek? Bu demek, ben de öyleyim...Sırt üstü yatıyor, avuçlarını iki yanda çarşaflara bastırıyordu. Bastırmasa hemen kalkacak, yürüyüp onun odasına gidecekti Bunu bile yapabileceğini biliyordu...Bu ben değilim. Tahammül edemediğim, ama kontrol da edemediğim bir beden bu...Ama içinde bir yerlerde, kelime olarak değil de, hareketsiz ve ışıltılı bir nokta olarak, o gözlemci yargıç duruyordu. Artık ciddi ve suçlayıcı değildi Onaylıyor, eğleniyor gibiydi.Sanki ona, “Vücudun mu?” diyordu. “Eğer o, tanıdığın insan olmasaydı, vücudun seni bu noktaya getirir miydi? Neden istediğin yalnızca onun vücudu da başka hiçkimseninki değil? Onun da, senin de, hep uğrunda yaşadığınız şeyleri lanetlemekte olduğunu mu sanıyorsun? Şu anda arzularınla onurlandırdığın şeyi mi lanetliyorsun?”...Bu sözleri duymak zorunda değildi. Zaten biliyordu hepsini.Her zaman bilmişti...Bir süre sonra, bilmenin pırıltısını kaybetti, geriye o acıdan ve çarşafa bastırılmış avuçlardan başka hiçbir şey kalmadı...Bir de, tabii, acaba o da uyanık mı, aynı işkenceyle mi boğuşuyor, diye bir merak.

Evin içinde hiçbir ses duymuyor, onun penceresinden dışarıdaki ağaç gövdelerine yansıyan ışık falan da

görmüyordu. Çok uzun bir süre sonra onun odasından, deminki sorularını tam olarak cevaplayan iki ses duydu. Onun uyanık olduğunu, ama buraya gelmediğini anladı. Duydukları, önce bir adım sesi, sonra da çakmağın çakılışıydı.

***

Richard Halley çalmayı kesti, ellerini piyanonun klavyesinden çekti, Dagny'ye döndü. Dagny'nin duygularını saklamaya çalışır gibi, istemeyerek başını eğdiğini gördü, ayağa kalktı, gülümsedi, "Teşekkür ederim," dedi.

Dagny, "Yo, hayır," diye fısıldadı. Minnetin kendisine ait olduğunu, bunu ifade etmenin ise, yararsız olduğunu biliyordu. Şu anda Halley'nin kendisi için çaldığı parçaların yazıldığı o uzun yılları düşündü. Burada. Vadinin kenarındaki bu ufacık evde, sesin tüm ihtişamını biçimlendirerek, hayat duygusunu güzellik duygusuyla eşleştiren bir kavrama, akışkan bir anıt dikmeye uğraştığı süre. O süre boyunca kendisi New York sokaklarını arşınlayıp bir haz ifadesini umutsuzca aramış, modern bir senfoninin gıcırtıları da peşinden onu izleyip durmuştu. Bir hoparlörün enfeksiyonlu boğazından fışkırıp, varoluşa nefret dolu öksürüğünü sunuyormuş gibi

"Ama ben ciddiyim," diye gülümsedi Richard Halley. "Ben bir işadamıyım, hiçbir şeyi de bedelini almadan yapmam. Siz bana değerini ödediniz. Bu akşam neden sizin için ödeme yapmayı istemiştim, anlıyor musunuz?"

Dagny başını kaldırdı. Halley salonunun ortasında, dimdik duruyordu. İkisi yalnızdılar. Açık pencereden dışarıdaki yaz akşamı içeriye doluyordu. Kara ağaçlar teras teras alçalan

yamaçta, vadinin ötelerindeki ışıltıları saklamaya çalışıyor gibiydi.

“Bayan Taggart, eserlerim acaba kaç kişinin gözünde, sizin gözünüzde olduğu kadar anlam taşır?”

“Pek değil,” dedi Dagny. Sesinde ne böbürlenme, ne de iltifat vardı. Yalnızca ölçülü değerlendirme ve kişiliklerden uzak bir saygı vardı.

“İşte istediğim bedel bu. Bunu ödemeye pek çok kişinin gücü yetmez. Aldığınız zevki, tattığınız duyguları kastetmiyorum...duygular cehennemin dibine...ben sizin anlamanızı ve aldığınız zevkin benimkiyle aynı yapıda olmasını kastediyorum. Aynı kaynaktan geliyor. Zekânızdan, eserimi bestelenirken kullanılmış olan standartlarla değerlendirebilen bir zihinsel idrak yeteneğini kullanmanızdan...yani hissetmeniz değil de, ben sizin neyi hissetmenizi istemişsem onu hissetmiş olmanızdan ötürü. Çalışmamı beğendiğiniz için değil de, tam beğenilmesini istediğim niteliklerini beğenmiş olduğunuz için.” Sonra sesli sesli güldü. “Sanatçıların içinde, beğenilme arzusundan daha güçlü bir tek ihtiras vardır, o da, gelen beğeninin yapısını anlama korkusudur. Ama ben bu korkuyu hiç duymadım. Çalışmalarım konusunda da, beklediğim tepkiler konusunda da kendimi hiçbir zaman kandırmadım; her ikisine de çok fazla değer veririm. Sebepsiz beğenilmek, duygusal beğenilmek, sezgisel beğenilmek, içgüdüsel beğenilmek ya da körü körüne beğenilmek benim istediğim bir şey değildir. Hiçbir türde körlükten hoşlanmam, göstereceğim çok şey var. Sağırlıktan da hoşlanmam, söyleyecek de çok şeyim var. Kimsenin beni kalbinden sevmesi umrumda değildir, beyninden sevmesini isterim. Karşıma bu paha biçilmez yeteneğe sahip bir müşteri çıkınca da, performansım karşılıklı

alışverişe, karşılıklı kazanmaya dönüşür. Sanatçı da bir tacirdir, Bayan Taggart. Tüm tacirlerin en zorlusu, en çok şey bekleyenidir. Şimdi anlıyor musunuz beni?”

“Evet,” dedi Dagny. İnanamıyordu. “Evet, anlıyorum.” İnanamayışının nedeni, kendine manevi gururunun sembolü olarak seçtiği şeyi, bu insanın, bu en beklemediği insanın da seçmiş olduğunu görmekten kaynaklanıyordu.

“Eğer anlıyorsanız, demin neden o kadar trajik bir ifadeye büründünüz? Neyin pişmanlığını hissettiniz?”

“Eserleriniz işitilmeden geçen on yılın.”

“Ama öyle olmadı. Her yıl iki üç konser verdim. Burada, Galt Kovuğunda. Haftaya da bir tane veriyorum. Umarım gelirsiniz. Giriş bileti yirmibeş sent.”

Dagny gülmesini tutamadı. Halley de gülümsedi, sonra seslendirmediği bir düşüncenin etkisiyle yüzü yavaşça ciddileşti. Pencerenin karanlığına, o karanlığın ötesindeki bir noktada, dalların arasında solan ay ışığının parıldattığı metalik ışığa bakıyordu. Dolar işareti orada, gökyüzüne işlenmiş oymalı bir çeliğe benziyordu.

“Bayan Taggart, neden bir tek işadamına karşılık üç düzine modern sanatçı vermeye hazır olduğumu anlıyor musunuz? Ellis Wyatt gibi, Ken Danagger gibi hiç müzik kulağı olmayan adamlarla neden daha çok ortak yanım olduğunu, Mort Liddy ve Balph Eubank’le ise, ortak hiçbir yanımın bulunmadığını görebiliyor musunuz? İster senfoni olsun, ister kömür madeni, tüm işler bir yaratmadır ve hep aynı kaynaktan gelir: Bir şeyi kendi gözleriyle görme kapasitesi gibi ihlal edilemez bir özellikten. Bunun anlamı, rasyonel bir tanımlamadır, yani görmek, ilişkiyi kurmak ve yapmak...daha önce görülmemiş, ilişkilendirilmemiş ve yapılmamış bir şeyi yapmak, ortaya çıkarmak. Hani yazarlara,

senfonilere, romanlara özgü dedikleri o pırıl pırıl yaratıcılık var ya...acaba petrolü kullanmayı ilk keşfeden, maden ocağını ilk işletebilen, ilk defa bir elektrik motoru yapan insanı güden şeyin ne olduğunu sanıyorlar? Müzisyenlerle şairlerin içindeki o sönmek bilmeyen kutsal ateşten söz ediyorlar. Bir sanayicinin, yeni geliştirdiği metal için tüm dünyaya meydan okumasını sağlayan ne peki? Uçakları icat edenleri, demiryollarını yapanları, yeni mikropları ya da çağlar boyunca yeni kıtaları keşfedenleri güden?...Gerçeği izleme yolundaki o ödünsüz adanmışlık, diyorlar Bayan Taggart. Ahlâkçıların ve sanat âşıklarının yüzyıllardır sanatçının doğruyu izleme yolundaki adanmışlığından söz edip durduğunu duymuyor musunuz? Peki dünyanın döndüğünü söyleyen adamın, ya da yaptığı çelik ve bakır alaşımının bazı işleri başaracak bir takım nitelikleri olduğunu iddia eden, tüm dünya üstüne gelse bile kafasındaki gerçekleri inkâr etmeyip, onun karşısında dikilen adamın adanmışlığından daha büyük bir adanmışlık gösterebilir misiniz bana? İşte bu, Bayan Taggart, bu tür ruh, cesaret ve gerçeklik aşkı! Öte yanda da, sarsak bir serseri ortalıkta dolaşıyor, kendisinin ancak delilere özgü bir mükemmelliğe ulaştığı yolunda gururla böbürleniyor, nedeni de kendisinin ressam olması...yaptığı resmin ne olduğunu da, ne anlama geldiğini de bildiği yok, ‘olmak’ ve ‘anlam taşımak’ gibi kavramlar onu sınırlayamayacak kadar kaba saba şeyler, o çok daha yüce esrarengizliklerin aracı, o eseri nasıl ve niçin yarattığını bilmiyor, içinden fışkırmış; sarhoş kusmuğu gibi. Hiç düşünmemiş, düşünmeye tenezzül etmez zaten, yalnızca hissetmiş. Tek yapması gereken hissetmek. O şapşal, gevşek dudaklı, kıpırdak gözlü, salyası akan, titreyip duran itoğlu! Ben bir sanat eserinin yaratılması için ne tür bir disiplin, ne

tür bir çaba, ne ölçüde zihinsel gerilim, kişinin yeteneği üzerinde ne tür zorlamalar gerektiğini bilen biriyim. Bu çabanın zincire vurulmuş mahkûmların çalışmasını bile dinlenme gibi gösterdiğini, hiçbir sadist çavuşun hiçbir talimde zorlayamayacağı ölçülere vardığını bilen biriyim. Ben kömür madeni işletmecisini, daha yüce esrarengizliklerin aracı olan o kişilere tercih ederim. İşletmeci, kömür yüklü arabaları yerin altında hareket ettiren şeyin kendi duyguları olmadığını çok iyi bilir. O arabaları neyin yürüttüğünü bilir. Duygular mı? Eh, tabii hissederiz. O işletmeci de, siz de, ben de. Hattâ aslında hissedebilen kişiler yalnızca biz olabiliriz. Duygularımızın nereden geldiğini de biliyoruz. Ama bizim bilmediğimiz, öğrenmeyi de çok uzun süre ertelediğimiz şey, duygularının hesabını veremeyeceklerini iddia edenlerin niteliği. Bunu daha yeni yeni öğreniyoruz. Hatamız çok pahalıya patladı. En büyük payı olanlar da en büyük bedeli ödeyecek; zaten adalet de öyle gerektirir. Suçu en fazla olanlar, gerçek sanatçılar. İlk onlar yok edilecek, çünkü kendi cellatlarının zaferini onlar hazırladı. Tek koruyucularını mahvetmeye yardım ederek yaptılar bunu. Çünkü eğer işadamı, kendinin insanoğlundaki en yüce yaratma ruhunun tezahürü olduğunu bilmediği için dünyanın en aptal insanı sayılacaksa, işadamını kendi düşmanı sayan sanatçı kesinlikle ondan daha ahmaktır.”

Dagny vadinin sokaklarında yürür, güneşte parıldayan dükkân vitrinlerine çocuksu bir heyecanla bakarken, doğru, diye düşünüyordu. Buradaki iş girişimlerinde sanatın amaçlı seçiciliği vardı. Konser salonunun karanlığında oturup Halley’nin müziğindeki kontrollü şiddeti ve matematiksel presizyonu dinlerken, sanatın da iş dünyasındaki o ciddi disipline sahip olduğunu hissediyordu.

Açık havada, sırayla dizilmiş kerevetlerden birine oturup sahnede Kay Ludlaw'u seyrederken, her ikisinde de mühendisliğin ışıltısı var, diye düşünmekteydi. Çocukluğundan bu yana hiç yaşamadığı bir tecrübeydi bu. Üç saat boyunca seyrettiği oyun, yepyeni bir hikâye üzerine kuruluydu. Daha önce hiç bilmediği o hikâyeyi, ilk defa duyduğu satırlarla, yüzyıllardır tekrarlanan sözlerden alınma olmayan ifadelerle İzlemekteydi Zekice, beklenmeyen, mantıklı, amaçlı dizinler, dikkatini uyanık tutmaktaydı. Bu zevki çoktandır unutmuştu. Hele bunu, ruhunun güzelliği de fiziksel güzelliğine denk olan üstün bir kadının performansıyla izlemek, gerçekten olağanüstü bir tecrübeydi.

Oyundan sonra bunu Kay Ludlow'a söylediğinde, o gülümsedi, "İşte o yüzden buradayım, Bayan Taggart," dedi. "İnsan yüceliğinin niteliklerini ne ölçüde ifade edebiliyorsam, dış dünya o nitelikleri o kadar aşağılamaya kalkıştı. Yalnızca yozlaşmışları, fahişeleri, avantacıları, ev yıkanları oynamama izin verdiler. Her seferinde de beni yenen, komşunun kız çocuğu gibi bir tip oluyordu. Sıradanlığın sevabını simgeleyen biri. İstidadımı, istidat kavramını karalamak için kullandılar. O yüzden bıraktım."

Dagny, bir oyun seyrettikten sonra bu denli bir coşkuyu çocukluğundan beri yaşamadığını düşünüyordu. Bir lâğımın içini gereksiz yere inceleme duygusu yerine, hayatta uzanmaya değer şeyler olduğu duygusu. İzleyiciler kerevetlerin konulduğu ışıklandırılmış alandan ayrılıp karanlıklara dalarken, ilerde Ellis Wyatt'ı Yargıç Narragansett'i, Ken Danagger'ı gördü. Bunlar bir zamanlar, her tür sanattan tiksindiklerini söylemiş kişilerdi. O gece dikkatini çeken son görümü, ince uzun iki kişinin kayalar arasındaki yokuşu tırmanışı oldu. Altın rengi ışıklar

saçlarında parıldıyordu. Kay Ludlow'la Ragnar Danneskjöld'dü bunlar. Dagny, acaba bu ikisini mahvetmeye yönelmiş bir dünyaya geri dönebilir miyim, diye merak etti.

Fırının sahibi olan genç kadının iki oğlunu gördüğünde, kendi çocukluğunu hatırlamadan edemiyordu. Onları genellikle vadinin yollarında dolaşırken görüyordu. Korkusuz iki varlık. Biri yedi, diğeri dört yaşında. Dünyaya bakışları, kendisinin çocukluğundaki bakışı gibiydi. Dış dünya çocuklarının yüzünde gördüğü o ifade yoktu bunlarda. O korku, çocuğun yetişkine karşı savunmasını oluşturan o yarı sır saklayan, yarı alay eden, yalan dinleyip nefret etmeyi öğrenmekte olduğunu gösteren o ifade yoktu. İki çocuğun yüzündeki ifade açık, neşeli, dostça bir güvenle doluydu. Canlarının acıtılmasını beklemeyen kedi yavruları gibiydiler. Masum ve doğal, kibirden uzak bir kendine güvenin tüm pırıltılarını taşıyorlardı. Herhangi bir yabancının da bunu görebileceğine dair masum bir güven duyuyorlardı. Nereye isterlerse gidebileceklerine, her şeyi keşfedebileceklerine güvenleri tamdı. Hayatın keşfetmeye değmeyecek bir şeyler saklamadığından emindiler. Eğer kötü niyetle karşılaşırlarsa, bunu tehlikeli, ama aptalca bir şey olarak, varoluş yasasına aykırı bir şey olarak reddedecekmiş gibi görünüyorlardı.

Taze bir ekmeği kâğıda sarıp uzatırken, Dagny'nin bu yoldaki sözlerine karşılık genç anne, "Onlar benim kariyerimi temsil ediyor, Bayan Taggart," diye karşılık verdi. "Onlar benim seçtiğim mesleğin ürünü. Annelik konusundaki onca saçma sapan yüceltmelere rağmen, bu işi dış dünyada doğru dürüst yapmaya imkân yok. Sanırım eşimle tanıştınız. Kendisi Dick McNamara'nın yanında çalışan ekonomi öğretmeni. Herhalde biliyorsunuzdur, bu vadide kollektif taahhütlere yer yok. Ailelerin, akrabaların buraya getirilmesine izin yok. Her

gelenin kendi iradesiyle grev yemini etmesi şart. Ben buraya yalnızca kocamın mesleği için değil, kendi kariyerim için de geldim. Oğullarımı insan gibi yetiştirmek için geldim. Onları asla beyinlerini durduran, mantığın gereksiz olduğunu öğreten, karşısına başa çıkamayacağı saçma bir kaos çıkaran, kronik bir korku ortamında yaşatan eğitim sistemine teslim edemezdim. Benim çocuklarımla dışarıdaki çocuklar arasındaki farka mı şaşıyorsunuz, Bayan Taggart? Oysa nedeni çok basit. Çünkü burada, Galt Kovuğu'nda, bir çocuğun karşısına mantıksızlığı çıkarmayı canavarlık saymayan hiç kimse yok."

Dagny o akşamki yıllık buluşmada Dr. Akston'ın üç öğrencisine bakarken, içinden dünya okullarının kaybettiği öğretmenleri düşündü.

Dr. Akston bir başka konuk daha davet etmişti, o da Kay Ludlow'du. Altısı birden, Akston'ın evinin arka bahçesinde, batan güneşin ışıkları yüzlerinde parlayarak oturuyorlardı. Vadi, aşağıda yumuşacık mavi bir buğuyla kaplanmaktaydı.

Dagny, Dr. Akston'ın öğrencilerine baktı. Enerji dolu insanlardı, şezlonglarına rahat bir memnuniyet içinde uzanmışlardı. Üstlerinde pantolonları, rüzgârlıkları, açık yakalı gömlekleri vardı: John Galt, Francisco d'Anconia, Ragnar Danneskjöld.

Dr. Akston gülümseyerek, "Şaşırmayın, Bayan Taggart," dedi. "Bu üç öğrencimin bir tür insanüstü yaratık olduğunu sanma yanılgısına da düşmeyin. Onlar çok daha büyük ve çok daha şaşırtıcı bir şey: Normal insan onlar. Dünyanın hiç görmediği bir tür. En büyük başarıları da öyle kalabilmiş olmaları. Dünyanın beyni yozlaştıran doktrinleri ve yüzyıllardır biriken kötülükleri karşısında zarar görmemek için istisnai bir akla, daha da istisnaî bir dürüstlüğe ihtiyaç

var. Ancak o sayede insan kalmak mümkün, çünkü insan mantıklıdır.”

Dr. Akston’ın davranışında bir farklılık hissetmekteydi. Her zamanki ciddi kapanıklığından farklı bir şey. Sanki Dagny’yi de kendi dünyalarına kabul etmiş gibi bir hâli vardı. Sanki onu artık yalnızca bir konuk olarak görmüyordu. Francisco, Dagny’nin orada bulunması normal bir şeymiş, neşeyle kabul edilmesi gereken bir şeymiş gibi davranıyordu. Galt’ın yüzünde hiçbir tepkinin iması yoktu. Dagny’yi Dr. Akston’ın isteği üzerine buraya getirmiş kibar bir kavalye davranışı.

Dr. Akston’ın gözlerinin ikide bir kendisine döndüğünü fark ediyordu Dagny. Öğrencilerini gururla, değer bilen bir gözlemciye gösteriyormuş gibi.

Konuşması da hep aynı konu etrafındaydı. En sevdiği konuya ilgi duyan bir dinleyici bulmuş baba gibiydi.

“Onları üniversitedeyken görmeliydiniz, Bayan Taggart. Bu kadar farklı geçmişlere şartlanmış üç çocuk daha bulamazdınız. Ama şartlayanların canı cehenneme, sanıyorum birbirlerini daha ilk görüşte fark ettiler. Kampüsteki binlerce kişi arasında. Francisco, dünyanın en büyük servetinin mirasçısı; Ragnar, Avrupalı soylu; ve John, kendini yaratmış insan...her anlamda ve sıfırdan. Meteliksiz, anasız, babasız ve kravatsız. Aslında babası, Ohio’nun kuş uçmaz köşelerinden birinin üzerindeki bir benzincide teknisyendi.John oniki yaşındayken evini terk etmiş, kendi hayat yolunu çizmek üzere ayrılmıştı. Ama bendeki izlenime göre, sanki John bu dünyaya bilgelik tanrıçası Minerva gibi gelmiş. Hani yetişkin, giyimli ve silahlı olarak Jüpiter’in kafasından fırlayıp çıkmış...Bu üçünü ilk gördüğüm günü hatırlıyorum. Sınıfın arka sıralarında oturuyorlardı. Ben master ve doktora

öğrencilerine özel bir ders vermekteydim. Öyle de zor bir dersti ki, dışardan cesaretini toplayıp gelebilen kişi sayısı pek azdı. Bu üçü, üniversitenin birinci sınıfına bile giremeyecek kadar genç görünüyorlardı. Sonradan öğrendiğime göre, o sıra onaltı yaşındaymışlar. Dersin sonunda John ayağa kalktı, bana bir soru sordu. Altı yıldır felsefe öğrenen bir öğrenci sorsa, öğretmen olarak yine de gurur duyacağım bir soruydu. Platon metafiziğiyle ilgili bir soru. Platon bu soruyu kendi kendine soracak kadar akıl sergileyememişti. Cevap verdim, dersten sonra odama gelmesini söyledim. Geldi...üçü birlikte geldiler. Öbür ikisini de dış odada görünce içeriye çağırdım. Onlarla bir saat konuştum, sonra tüm randevularımı iptal ettim, bütün gün onlarla konuşmayı sürdürdüm. Sonunda o derse kayıtlı öğrenci olarak gelmeleri ve kredilerini kazanmaları için ayarlama yaptım. Geldiler. Sınıftaki en yüksek notları aldılar...İki konuda derece yapacaklardı: Fizik ve felsefe. Bu seçimleri herkesi şaşırtıyor, bir tek beni şaşırtmıyordu. Modern düşünceyi temsil edenler, gerçeği görmeyi, modern fizikçiler de düşünmeyi gereksiz buluyorlardı. Oysa ben biliyordum. Beni asıl şaşırtan, bu üç çocuğun da biliyor olmasıydı...Robert Stadler Fizik kürsüsü başkanıydı, ben de Felsefe kürsüsü başkanıydım. Bu üç öğrenci için o da, ben de, tüm usulleri ve sınırlamaları askıya aldık. Sıradan, gereksiz derslere girip çıkmalarını istemedik, onun yerine onlara en zor görevleri yükledik, dört yıllık süreleri içinde istedikleri iki konuda derece almaları için yolu açtık. Bu uğurda onlar da çok çalıştılar! O dört yıl boyunca ayrıca hayatlarını kazanmak için de çalıştılar. Francisco ile Ragnar’a ailelerinden harçlık geliyordu, John’un ise hiçbir şeyi yoktu. Ama kendi tecrübelerini ve kendi paralarını kazanabilmek için üçü de part-time işlere girdiler. Francisco bir bakır dökümhanesinde,

John bir demiryolu tamirhanesinde çalıştı. Ragnar'a gelince, Bayan Taggart...yo, Ragnar asla onlardan geri kalmıyordu. Ama içlerinde en sakini oydu. Üniversite kütüphanesinde görevli olarak çalıştı. Her şeye vakitleri vardı, ama insanlara, kampüs faaliyetlerine ayıracak zamanları yoktu. Onlar...Ragnar!" Birden sert bir sesle seslenmişti öğrencisine. "Toprağa oturma!"

Danneskjöld aşağıya kayıp çimenlere oturmuş, başını Kay Ludlow'un dizlerine dayamıştı. Söz dinleyip yerden kalkarken sesli sesli gülüyordu. Dr. Akston özür diler gibi gülümsedi.

"Eski huyumdur," diye açıklama yaptı Dagny'ye. "Şartlı refleks herhalde. Üniversitedeyken de, o soğuk, sisli akşamlarda, benim evin arka bahçesinde yere oturur, ben de yakaladıkça onu kaldırırdım. Bu konularda çok kaygısızdı. Beni endişelendiriyordu. Oysa tehlikeleri bilmesi gerekirdi ve.."

Birden sustu. Dagny'nin şaşkın bakışlarında gördüğü de kendi kafasındaki düşüncenin aynısıydı...Yetişkin Ragnar'ın karşılaşmayı seçtiği tehlikeler! Dr. Akston omuz silkti, iki elini iki yana açıp kendiyle alay eder gibi bir ifade takındı. Kay Ludlow ona anlayışla gülümsüyordu.

Akston içini çekerek devam etti. "Evim kampüsün hemen dışında, Erie Gölü'ne bakan bir tepenin üzerindeydi. Dördümüz orada pek çok akşam geçirdik. İlkbahar ve sonbahar akşamlarında, arka bahçemde bugünkü gibi otururduk, yalnız manzara olarak bu granit dağlar değil, göl ve yayılıp giden sonsuz alanlar vardı karşımızda. Öyle akşamlarda, her derstekinden daha çok çalışmak zorunda kalırdım. Bana sordukları sorulara cevaplar verirdim, açtıkları konuları tartışırdık. Gece yarısı sularında kalkıp kakao pişirir,

onlara zorla içirirdim. Hiçbir zaman vakit ayırıp doğru dürüst besin almadıklarından kuşkulanıyordum. Sonra yine konuşmayı sürdürürdük. Derken göl kapkaranlık kesilir, gökyüzünün rengi dünyanınkinden açık renk olurdu. Bazen gökyüzünün koyulaşıp gölün renginin açıldığını ben fark edinceye kadar konuştuğumuz da oluyordu. Gün ışığına birkaç cümle kalana kadar. Aklımı başıma toplamam gerekirdi. Zaten yeterince uyku uyumuyorlardı, biliyordum. Ama yine de zaman zaman unutuyordum. Ne zaman onlarla birlikte olsam, sabahmış, dipdiriymişiz, önümüzde koskoca bir gün varmış gibi hissederdim. Gelecekte kendilerini hangi işlerde bulacaklarından hiç söz etmezlerdi. Esrarengiz bir büyük gücün kendilerine istediklerini yapabilmeleri için şu ya da bu tür bilinmeyen bir yetenek verip vermediğini tartışmazlardı. Yalnızca ne yapacaklarını söylerlerdi. Sevgi insanı korkak mı yapıyor? Hatırlıyorum, en büyük korkuları, onları dinlerken, dünyanın ne hâle geldiğini, gelecekte nelerle karşılaşacaklarını düşünürken yaşıyordum. Korku? Evet...ama korkudan da fazla bir şeydi. İnsana cinayet işlettirecek kadar güçlü bir duyguydu. Dünyanın gidişatının bu çocukları yok etmeyi amaçladığını düşündükçe, bu üç çocuğumun damgalanmış kurbanlar olduğunu idrak ettikçe, öldürebilecek hâle geliyordum. Evet, öldürürdüm de...ama kimi öldürecektim? Herkesi ve hiç kimseyi. Bir tek düşman yoktu. Olayın merkezi, bir kötü adamı yoktu. Ne tek kuruş kazanmayı beceremeyen mızmız sosyal görevli, ne de kendi gölgesinden korkan hırsız devlet memuru. Dehşetin ayıbına yuvarlanan, tüm dünyaydı, onu oraya iten de, iyi olabilecek, dürüst olabilecek insanlardı. İhtiyacın yetenekten üstün olduğuna, acımanın adaletten kutsal olduğuna inandıkları için yapıyorlardı bunu. Ama bunlar ara sıra ortaya çıkan

duygulardı. Her zaman böyle hissetmiyordum. Çocuklarımı dinledikçe, hiçbir şeyin onları alt edemeyeceğinden emin oluyordum. Arka bahçemde onlara bakarken, evimin ötesinde koskoca binalar olduğunu, onların esir edilmemiş düşünceye dikilmiş anıtlar olduğunu anlıyordum. Patrick Henry Üniversitesi! Daha ötede de Cleveland'ın ışıkları, bacaların ardında çelik tesislerinin turuncu pırıltıları, radyo kulelerinin kırmızı noktalan, kapkara gökyüzünde havaalanlarının bembeyaz projektörleri. Bunları gördükçe, dünyada var olmuş olan tüm büyüklükler adına, üç çocuğumun son mirasçıları olduğu o büyüklükler adına, sonunda kazanacaklarından emin oluyordum. Bir gece John'un epeydir sessiz kaldığını fark ettim, sonra uyuyakalmış olduğunu gördüm. Toprağa uzanmış, uyumuştu. Öbür ikisi, onun iki gündür uyumadığını itiraf ettiler. O ikisini hemen yatağa yolladım, ama onu rahatsız etmeye gönlüm elvermedi. Bir battaniye getirip örttüm, sabaha kadar olduğu yerde uyumasına izin verdim, kendim de başına oturup bekledim. Yıldız ışığında yüzünü seyrediyordum. Derken gamsız alnına, kapalı göz kapaklarına günün ilk ışıkları düştü. İçimde uyanan şey bir dua değildi. Ben dua etmem. Aslında o duygu, duanın ulaşmaya çalışıp da ulaşamadığı bir şeydi. Doğruya olan sevgime tam ve güvenli bir adanma, doğrunun kazanacağından emin olma, bu çocuğun hak ettiği geleceğe ulaşabileceğini bilme." Kolunu uzatıp vadiyi işaret etti. "Tabiî, bu kadar görkemli olmasını da, bu kadar zor olmasını da beklemiyorum."

Hava kararmış, dağlar gökyüzüyle birbirine karışır renge dönüşmüşlerdi. Aşağıda, vadinin tek tek ışıkları havada asılıymış gibiydi. Yukarda Stockton'un dökümhanesinin kızıl soluğu, Mulligan'ın evinin bir dizi ışıklı pencereleri vardı. Gökyüzüne asılmış bir vagon gibi.

“Aslında bir rakibim vardı,” dedi Dr. Akston yavaşça. “Robert Stadler...Çatma kaşlarını, John, geçti gitti artık...John onu çok severdi bir zamanlar. Eh, ben de severdim...yo, tam da öyle sayılmaz, ama insanın Stadler gibi bir zekâya karşı hissettiği duygu, sevgiye acı verecek kadar yakın bir duygudur. En nadir zevklerden biri olan hayranlıktır. Hayır, sevmiyordum onu. Ama onunla ikimiz her zaman kendimizi, yok olan bir çağın ya da diyarın sağ kalmış iki insanı olarak görürdük. Çevremizi saran sıradanlık batağının ortasında. Robert Stadler’ın büyük günahı, kendi ait olduğu yeri hiçbir zaman doğru dürüst tanımlamamış olmasıydı...Aptallıktan nefret ederdi. İnsanlara dair hissettiği tek şey oydu. Kendisine itiraz etme cesaretini gösteren yeteneksizliğe karşı acı, bezgin bir nefret. Kendi yolunu çizmek, yapacaklarını yapabilmek için rahat bırakılmak istiyordu. İnsanları yolunun üzerinden itmek istiyor, ama istediği işleri nasıl yapacağını, yolunun ne olduğunu, düşmanlarının kim olduğunu hiçbir zaman tanımlayamıyordu. Kestirme yolu seçti. Gülümsüyor musunuz, Bayan Taggart? Siz de mi nefret ediyorsunuz ondan? Evet, hangi kestirme yolu seçtiğini biliyorsunuz...Bu üç genç konusunda ikimizin rakip olduğunu size kendisi söylemiş. Doğruydu...ama aslında ben durumu öyle görmüyordum. Onun öyle gördüğünü ise çok iyi biliyordum. Eh, eğer rakipsek, benim bir avantajım vardı. Bu çocukların niçin her ikimizin mesleğine de ihtiyacı olduğunu ben biliyordum; o ise, benim dalıma ilgi duymalarını hiçbir zaman anlayamadı. O alanın kendisi için olan önemini de anlamadı. Zaten onu yıkan da bu oldu. Ama o yıllarda henüz bu üç öğrenciyi kavrayabilecek kadar canlılığı vardı. Kavramak diyorum, çünkü tek önem verdiği, taptığı değer, zekâydı. Çocuklara, onlar kendi özel hâzinesiymiş gibi sarıldı. Her

zaman çok yalnız bir adam olagelmişti. Sanırım tüm hayatı boyunca Francisco'yla Ragnar onun tek aşkı oldular, John ise tek ihtirası oldu. John'u kendi veliahtı, geleceği, ölümsüzlüğü olarak görüyordu. John'un niyeti mucit olmaktı, bu da fizikçi olmasını gerektiriyordu. Mezuniyet sonrasında Robert Stadler'ın kürsüsünde akademik derece yapacaktı. Francisco mezun olur olmaz iş hayatına atılmak istiyordu, ikimizin, iki zihinsel babasının mükemmel bir karışımı olacak, dünyaya sanayici olarak çıkacaktı. Ragnar'a gelince...onun ne meslek seçtiğini bilmiyordunuz, değil mi, Bayan Taggart? Hayır, akrobasi pilotu, ormanlar kâşifi ya da derin deniz dalgıcı değil. Bunların hepsinden daha fazla cesaret gerektiren bir şey. Ragnar, filozof olmaya karar vermişti. Teorik, akademik, fildişi kulede çalışan bir filozof...Evet, Robert Stadler çok seviyordu onları. Ben de, onlar uğruna adam bile öldürürdüm, ama öldürecek kimse yok demiştim. Eğer öldürmek çare olsaydı, ki değil,öldürülecek kişi Robert Stadler olurdu. Şu anda dünyayı mahvetmekte olan kötülükle ilgili bir tek büyük suçlu varsa, o da odur. Durumu görebilecek zekâya sahipti. Yağmacıları silip süpürecek saygın başarıları temsil eden kişi oydu. Bilimi yağmacıların silahlarına teslim eden de o oldu. John bunu beklemiyordu. Ben de beklemiyordum...John mezuniyet sonrası dersleri için okula geri döndü. Ama bitirmedi. Devlet Bilim Enstitüsünün kurulması Robert Stadler tarafından onaylandığı gün çalışmalarını bıraktı. Odasında John'la son konuşmasını yapıp çıktığında, koridorda Dr. Stadler'a rastladım. Değişmiş görünüyordu. Bir daha hiçbir insanın yüzünde o tür bir değişiklik görmek istemem. Karşıdan benim yaklaştığımı gördü, neden bana dönüp haykırdığını sanırım kendisi bilmiyordu, ama ben biliyordum: 'Sizin gibi pratiklikten uzak idealistlerden

usandım artık!’ diye haykırdı bana. Başka tarafa baktım. Bir insanın kendi idam fermanını imzalayışına tanık olduğumu biliyordum...Bayan Taggart, bana üç öğrencimle ilgili bir soru sormuştunuz, hatırlıyor musunuz?”

“Evet,” diye fısıldadı Dagny.

“Sorunuzun biçiminden, Robert Stadler’ın onlar hakkında size neler söylemiş olduğunu tahmin edebiliyorum. Söyleyin bana, neden onlar hakkında konuşma gereğini duydu?”

Dagny’nin yüzünde acı bir gülümsemenin gölgesini görüyordu. “Bana onların hikâyesini, insan zekâsına güvenmekten bir yarar gelmeyeceğini göstermek için anlattı. Onların zekâsı, dünyanın gidişini değiştirebilmesini bekleyeceğiniz zekâlardandı, dedi.”

“Peki, yapmadılar mı?”

Dagny yavaşça başını salladı, sonra başı uzun bir an boyunca, onay ve saygı ifadesiyle eğik kaldı.

“Anlamanızı istediğim şey şu. Bayan Taggart. Bu dünyanın, yapısı itibariyle kötülüklerin yeri olduğuna, iyiliğe burada yer olmadığına, iyiliğin asla kazanamayacağına inananların kötülüğünü görmenizi istiyorum. Onlar kendi ilkelerini, kendi değer standartlarını yeniden gözden geçirmek zorundadır. Kötülüğe, gerekli olduğu düşüncesiyle ruhsat vermeden önce, iyinin ne olduğunu ve neleri gerektirdiğini kontrol etmek zorundadırlar. Robert Stadler artık insan zekâsının yetersiz ve yazarsız kalacağına, insan hayatının mantıksız olduğuna inanıyor. John Galt’ın büyük bir bilimadamı olup Dr. Floyd Ferris’in emrinde çalışmaya razı olmasını mı bekliyordu?' Francisco d’Anconia’nın büyük bir sanayici olup, Wesley Mouch’un emirlerine göre, onun çıkar hesaplarına göre çalışmasını mı bekliyordu? Ragnar Darmeskjöld’ün büyük bir filozof olup, Dr. Simon Pritchett’ın

emri altında fetvalar vermesini, aklın var olmadığını, gücün önemli olduğunu söylemesini mi bekliyordu? Robert Stadler'ın mantıklı bulup onayladığı bu tür bir gelecek mi? Görmenizi istediğim şey, Bayan Taggart, hayal kırıklıklarını en yüksek sesle haykıranların, iyilik battı, mantık yetersiz diye çığlık atanların, aslında kendi savundukları fikirlerin mantıksal sonuçlarını yaşıyor olduğudur. O kadar mantıksal ki, görmeye, kavramaya cesaret edemiyorlar. Aklın varlığını reddeden, kaba kuvvetle yönetimin ahlaken doğru olduğunu savunan bir dünyada, yeteneklinin yeteneksiz hatırına cezalandırıldığı, en iyinin en kötüye feda edildiği bir ortamda, en iyiler de topluma karşı dönmek ve toplumun en amansız düşmanları olmak zorunda kalırlar. Böyle bir dünyada, ölçülmez bir zekâ gücüne sahip John Galt, vasıfsız işçi olacak kalacaktır, mucizevi servet yaratıcısı Francisco d'Anconia bir serseri olacaktır, aydınlık dünyaların adamı olan Ragnar Danneskjöld de bir şiddet adamı olacaktır. Toplum da, Robert Stadler da, neyi savunmuşlarsa onu elde etmişlerdir. Şimdi yakınmaya, evren mantıksızdır demeye hakları var mı? Mantıksız mıymış?"

Gülümsedi. Gülümsemesinde emin olmanın acımasız yumuşaklığı vardı.

"Her iman kendi dünyasını kendine benzer yaratır," diye devam etti. "Seçme gücü vardır, ama yaptığı seçimin sonuçlarından kaçma gücü yoktur. Elindeki güçten feragat ederse, insanlık mevkiinden feragat etmiş demektir, kendi dünyası olarak seçtiği de mantıksızlığın kemiren kaosu olur. Her kim ki bir tek düşünceyi başkalarının iradesine ödün vermeden sürdürürse, her kim ki kendi doğrultusunda bir kibrit çöpü ya da bir ufacık bahçe yaratırsa, o kişi o ölçüde adamdır, değeri de buna göre ölçülür." Parmağıyla

öğrencilerini göstererek, “Onlar ödün vermedi,” diye devam etti. “Koruduklarının ve ne olduklarının ölçüsü de bu!” Vadiyi gösteriyordu. “Şimdi artık bana sorduğunuz soruya cevap verebilirim, çünkü cevabımı tam olarak anlayabileceğinizi biliyorum. Bana üç oğlumun sonunda ne olduklarına bakınca gurur duyup duymadığımı sormuştunuz. Bu kadar gurur duyacağımı umut bile edemezdim. Her eylemlerinden, her amaçlarından...seçtikleri her değerden gurur duyuyorum. İşte cevabımın tümü bu kadar, Dagny.”

Akston ona ilk adıyla hitap etmişti, çok babacan bir sesle söylemişti o ismi, ama gözleri Dagny’ye değil, Galt’a bakmaktaydı. Galt’ın da gözlerini kaçırmayarak ona bir anlık bir cevap verdiğini, sanki onay sinyali verdiğini görüyordu. Sonra Galt’ın gözleri Dagny'nin gözlerine döndü. Dagny onun kendisine, aralarındaki sessizlikte asılı kalmış bir ünvanın sahibine bakar gibi baktığını görüyordu. Dr. Akston'ın ona sunduğu bir ünvan. Ama Akston bunu telâffuz etmemiş, diğerleri de fark etmemişti. Duyduğu şaşkınlığa karşı Galt'ın gözlerinde bir anlık eğlenen pırıltıyı, desteği, hattâ...inanılır gibi değil ama. şefkati gördü.

***

D’Anconia Bakır No: 1, dağın yamacında küçük bir yarıktan ibaretti. Sanki bir bıçak inmiş, oraya açılar oluşturan birkaç kesik atmış, kızıl kahve yamaçta kayaların raflarını kıpkızıl yaralar gibi açıkta bırakmıştı. Güneş kavuruyordu orayı. Dagny patikanın kenarında duruyor, iki yanındaki Galt’la Francisco’nun kollarına tutunuyordu. İki bin fit aşağıdaki vadi tabanını süpürmekte olan rüzgâr, yüzlerine vurmaktaydı.

Dagny madene bakarak, işte bu, insan servetinin dağlara yazılmış öykusüdür. diye düşündü. Yarığın üzerinde birkaç çam ağacı vardı. Yüzyıllardır yabanıl alanı kasıp kavuran fırtınalarla biçimleri bozulmuştu. O ağaçların örttüğü alanda altı işçi kaya raflarda çalışıyor, çok karmaşık mekanizmalar yarık çizgilerini gökyüzüne doğru izliyor, işin çoğunu bu makineler yapıyordu.

Francisco'nun eserini kendisine anlattığı kadar, hattâ belki daha fazla, Galt'a anlatmakta olduğunu fark ediyordu. "Burayı geçen yıldan beri görmemiştin, John...John, bir de gelecek yıl gör de bak. Dışarıda işlerim birkaç aya kadar bitiyor...ondan sonra burası benim full-time işim olacak."

Bir soruya cevap olarak, "Yok be, John!" diye güldü. Ama Dagny onun Galt'a bakarken, gözlerinde oluşan ifadenin niteliğini fark ediyordu. Dagny'nin odasında, dayanılmaz bir ânın geçmesini beklerken masanın kenarına sarıldığı andaki ifadeydi bu. O anda da, sanki karşısında biri varmış gibi davranmıştı. Galt'a, diye düşündü Dagny. O anda Francisco'nun dayanmasını sağlayan, Galt'ın hayali olmuştu.

Benliğinin bir noktasında belli belirsiz bir korkuyu hissetmekteydi. Francisco'nun o anda Dagny'nin kaybı ve karşısındaki rakibi önünde gösterdiği çaba, bu savaş için ondan beklenen bedeldi. Bu çaba öyle yüksek bir bedele mal olmuştu ki, şimdi artık Dr. Akston'ın tahmin ettiği gerçeği göremiyordu. Acaba öğrendiği zaman nasıl etkilenecek, diye merak eni Dagny. Sonra içindeki acı bir ses, belki de öğrenilecek bu tür bir gerçek hiçbir zaman olmayacak, diye hatırlattı ona.

İçindeki bir noktada da, Galt'ın Francisco'ya bakarkenki belli belirsiz gerilimini hissetmekteydi.Gizliliği olmayan bir duyguya, açık, basit, çekincesi olmayan bir teslimiyet

bakışıydı bu. Hiç isimlendirmediği ve hiç inkâr etmediği kaygılı merakı yine hissetti: Acaba bu duygu onu...vazgeçme çirkinliğine kadar alçaltacak mı?

Ama zihninin çoğu, tüm kuşkuları gülüyormuşçasına rahattı. Bakışları ikide bir, buraya gelirken tırmandıkları keçi yoluna kayıyordu. İki mil boyunca kıvrılıp tırmanan daracık yol, tehlikeli bir tirbuşon gibiydi.Kendi ayaklarının dibinden başlıyor, vadinin tabanına kadar iniyordu.

Çalılar, çamlar ve o yeşil halı, ta aşağılardan başlayarak granit duvarlara tırmanmaktaydı. Yavaş yavaş yeşil çimenlerle çalılar kayboluyor, ama çamlar devam ediyor, seyrelen bir tempoda tırmanmayı sürdürüyor, sonunda tek tük ağaç kalıyor, ondan sonra da çıplak kayalar, doruklardaki yarıklarda görülen ışıltılı karlara doğru yola devam ediyordu. Dagny ömründe gördüğü en zekice tasarlanmış maden makinelerine baktı, sonra bakışları, en ilkel taşıma yöntemlerinin işareti olan katır izleriyle dolu patikaya döndü.

Eliyle göstererek, “Francisco, bu makineleri kim tasarımladı?” diye sordu.

“Bunlar standart ekipmanın uyarlanmış hali”

“Sen mi tasarımladın bunları?”

“Evet, ben çizdim. Çok fazla adamımız yok. Bu açığı telâfi etmek zorundayız.”

“Cevheri katır sırtında taşımakla çok vakit kaybediyorsun ama. Vadiye inen bir ray sistemi kurman gerek.”

Aşağıya doğru bakmakta olduğu için Francisco’nun hevesli bakışlarını kendisine çevirdiğini göremedi, sesindeki tedbirli tonu da fark edemedi. “Biliyorum, ama o çok daha zor iş, madenin ürünü de şimdilik o çabayı haklı gösterecek düzeyde değil.”

“Saçma! Göründüğünden çok daha kolay bir iş. Doğu tarafta bir geçit var, eğimi daha az, taşı da daha yumuşak. Tırmanırken gözledim. Bu kadar çok viraj gerektirmez. Üç millik ray, hattâ belki daha azı yeter.”

Eliyle doğuyu gösteriyordu. İki adamın ne yoğun bakışlarla kendi yüzünü incelemekte olduklarını fark etmemişti.

“Dar bir dekovil hattı yeter...ilk demiryolları gibi...demiryolları öyle başlamıştı zaten...madenlerde. Ama o zamankiler kömür madeniydi...Bak, şu çıkıntıyı görüyor musun? Üç ayaklık araya yer var. Hiçbir yeri patlatmak, genişletmek gerekmez. Yarım millik yol nasıl tatlı meyil, bak. Yüzde dörtlük bir şey. Her lokomotif başarır işi” Hızlı, parlak bir güvenle konuşuyor; kendi dünyasında, kendi işini yapmanın mutluluğunu duyuyordu. Hiçbir şey, bir sorunu çözmekten önemli değildi “Hat üç yılda kendi parasını çıkarır. Kaba bir bakışla, sanıyorum en pahalı yanı iki çelik viyadük olacak. Bir de patlatıp tünel açmak zorunda kalabileceğim yer var, ama otuz metreden bile az. Hattı şu uçurumdan aşırtıp buraya getirmek için bir viyadük gerek, ama göründüğü kadar da zor değil...Dur, göstereyim, bir kâğıdın var mı?”

Galt’ın defterle kalemi ne büyük bir hızla eline tutuşturduğunu da fark etmedi.Onları orada hazır bulacağından eminmiş gibi hemen kaptı. Sanki inşaat alanında emirler veriyordu ve bu tür şeylerin kendisini geciktirmesine izin veremeyecekti.

“Ne demek istediğimi şöyle kabaca anlatayım. Kayaya diyagonal direkleri sokarsak...”Bir yandan hızla çizmeye devam etmekteydi “...asıl çelik ayakların arası iki yüz metreyi geçmez...senin tirbuşon virajlarının şu son yarım millik kısmını kazanırsın...rayları üç ayda döşetirim, sonra da.”

Durdu. Başını kaldırıp yüzlerine baktığında, kendi yüzündeki ateş sönmüştü. Kâğıdı buruşturup yana, tozların arasına fırlara, “Öf. neye varır!” dedi. Umutsuzluğu ilk defa belli oluyordu. “Üç millik bir ray döşe, kıta aşan sistemi bırak!”

Yanındakilerin ikisi de ona bakıyordu, bakışlarında hiçbir sitem göremedi.Yalnızca bir anlayış ifadesi vardı. Hemen hemen bir merhamet.

“Üzgünüm," dedi yavaşça. Gözlerini indirdi.

Francisco, “Eğer fikrini değiştirirsen seni hemen işe alırım.” dedi. "Ya da Midas sana krediyi beş dakikada verir, yolu finanse edersin kendin sahibi olmak istersen.”

Dagny başını iki yana salladı. “Yapamam,” diye fısıldadı. "Henüz olmaz.”

Gözlerini kaldırırken, kendi çaresizliğini onların da bildiğinden emindi.Mücadelesini onlardan saklamanın bir yararı yoktu. “Bir kere denedim,” dedi. "Vazgeçmeyi denedim...Nasıl bir şey olduğunu biliyorum Buraya koyacağımız her raya baktıkça onu düşüneceğim, her direği çakınca gözümün önüne o gelecek...öteki tüneli, Nat Taggart’ın köprüsünü düşüneceğim . Ah, keşke hiç duymamış olabilseydim! Keşke burada kalabilsem, o demiryoluna neler yaptıklarını öğrenmesem, yok olduğunu da hiç duymasam!”

“Duymak zorunda kalacaksın,” dedi Galt. Kendine özgü o acımasız sesle konuşuyordu. Basit, içinde hiç duygu bulunmayan, yalnızca gerçeklere saygı duyan bir ses. 'Taggart Transcontinental’ın son nefesini verirken çekeceği acıları birer birer yaşayacaksın. Her kazayı, seferden kaldırılan her treni duyacaksın. Terk edilen hatları birer birer dinleyeceksin. Taggart Köprüsu’nün yıkıldığını da duyacaksın. Yaptığı seçimin tüm sonuçlarını tam olarak bilinçlendirmemiş hiç

kimse bu vadide kalamaz. Hiç kimse gerçeği herhangi bir şekilde sahteleştirerek burada kalmayı seçemez.”

Dagny ona baktı. Başını kaldırmıştı. Galt’ın hangi fırsatı reddetmekte olduğunu biliyordu. Dış dünyadaki hiçbir erkeğin şu anda kendisine bu sözü söyleyemeyeceğini düşünüyordu. Dünya geleneğinin beyaz yalanları bir merhamet sayıp onlara nasıl taptığını hatırlıyordu. İçinde o geleneğe karşı bir tiksinti hissetti, ilk defa olarak olayı tüm çıplaklığıyla gördü. Karşısındaki adamın gergin, temiz ifadesinden büyük bu gurur duydu. Galt onun dudaklarının özkontrol ifadesiyle gerilirken, bir yandan da duyguların etkisiyle yumuşamakta olduğunu izledi, sonra Dagny alçak sesle, ‘Teşekkür ederim,” dedi. “Hakkın var.”

Galt, “Bana hemen cevap vermek zorunda değilsin,” diye devam etti. “Karar verdiğin zaman söyletsin. Hâlâ bir hafta zaman var.”

Dagny sakın bir sesle, “Evet,” dedi. “Yalnızca bir hafta.”

Sonra Galt döndü, buruşmuş kâğıdı yerden aldı, özenle katlayıp cebine koydu.

Francisco, “Dagny,” dedi “Kararını verirken, istersen işi ilk bıraktığın zamanı düşün, ama her şeyiyle düşün. Bu vadide damları onararak, hiçbir yere varmayan patikalar yaparak kendine işkence etmek zorunda değilsin.”

Dagny birdenbire, “Söyle bana,” diye ona döndü. “O sıra nerede olduğumu nasıl bildin?”

Francisco gülümsedi. “John söyledi bana,” dedi. “Yok edici, unuttun mu? Yok edicinin sana birini niçin yollamadığını merak ediyordun. Oysa yollamıştı. Beni oraya yollayan oydu.”

“O mu seni yolladı?”

“Evet.”

“Ne dedi sana?”

“Fazla bir şey söylemedi. Neden?”

“Ne dedi? Tam kelimeleri nelerdi, hatırlıyor musun?”

“Evet, hatırlıyorum. Dedi ki, ‘Eğer şansını kullanacaksan, git kullan. Hak ettin.’ Hatırlıyorum, çünkü...” Hafif, sıkıntısız bir şaşkınlık ifadesiyle Galt’a döndü. “John, neden öyle dediğini hiçbir zaman tam olarak anlayamadım. Neden o söz? Neden benim şansım?”

“Şu anda cevap vermesem bir sakıncası var mır”

“Hayır,ama...”

Biri ona madenin kaya raflarının birinden el sallıyordu. Francisco dönüp uzaklaştı, daha fazla konu üzerinde durmak gerekmiyormuş gibi seke seke aşağıya inmeye koyuldu.

Dagny başını Galt’a çevirirken geçen o upuzun sürenin tamamıyla farkındaydı, Onu kendisine bakar bulacağından emindi. Gözlerinden hiçbir şey okuyamadı, ancak belli belirsiz bir üstten bakış sezebildi...sanki Dagny’nin hangi soruya cevap bulmak istediğini biliyormuş, ama o cevabı yüzünden okumasına izin vermiyormuş gibi.

“Kendi istediğin bir şansı ona mı verdin?”

“O mümkün olan her şansını kullanmadıkça, benim hiçbir şansım olamazdı.”

“Neyi hak etmiş olduğunu nereden biliyordun?”

“Ona on yıldır seninle ilgili sorular soruyorum. Ne zaman fırsat bulursam ve her seferinde başka bir açıdan. Hayır, bana söylemedi...durumu belli eden, senden söz ediş biçimiydi. Konuşmak istemiyordu, ama çok büyük bir hevesle konuşuyordu. Hem hevesle, hem de istemeyerek. O zaman bunun yalnızca çocukluk arkadaşlığı olmadığını anladım. Grev uğruna ne kadar büyük bir şeyi feda etmiş olduğunu, ama onu da ebediyen feda etmemenin umutsuzluğu ve

çaresizliği içinde olduğunu anladım. Ben? Ben ona yalnızca gelecekteki önemli grevcilerden biriyle ilgili sorular soruyordum. Daha pek çok kişiyle ilgili sorular sorduğum gibi.”

Gözlerindeki o ifadenin gölgesi hâlâ vardı. Dagny'nin bunu duymak isteyeceğini biliyordu, ama esas korktuğu cevabın, bu olmadığını da biliyordu. Dagny’nin gözleri onun yüzünden, yaklaşmakta olan Francisco'ya dondu. Asıl korkusunun, o ağır, çaresiz kaygısının, Galt'ın üçünü birlikte umutsuzcasına kendini feda etme girdabına fırlatıp fırlatmayacağı sorusuna dönük olduğunu artık kendinden saklamamaya karar vermişti.

Francisco yaklaştı, düşünceli bakışlarla Dagny’ye bakn. Kendi kafasındaki bir soruyu tanıyormuş gibiydi, ama o soru gözlerine atak bir neşenin pırıltılarını getiriyordu.

“Dagny, bir tek hafta kaldı,” dedi. “Eğer geri dönmeye karar verirsen, uzun süre için bu son ayrılışın olacak.” Sesinde sitem de, üzüntü de yoktu. Yüklü duyguları yalnızca sesinin yumuşamış olmasından belli oluyordu. “Eğer şimdi gidersen...yo, tabii yine geleceksin, ama çok çabuk olmayacak. Bana gelince, birkaç aya kadar ben buraya sürekli yerleşmek üzere dönüyorum. Yani, şimdi dönersen, sem yıllarca görmeyeceğim. Bu haftayı benimle geçirmeni istiyorum. Benim evime taşınmanı teklif ediyorum.Konuğum olarak, başka bir nedenle değil.Tek nedeni, böylesi hoşuma güleceği için.”

Bunu çok basit söylüyordu. Üçünün arasında hiçbir saklı gizliye yer yokmuş ve olamazmış gibi. Dagny, Galt’ın yüzünde herhangi bir şaşkınlık belirtisi görmedi. Kendi göğsünde hızlı bu sıkışma hissediyordu. Sert, atak, hemen

hemen hain bir şey. Onu körü körüne eyleme sürükleyen karanlık heyecanı getiren bir şey.

“Ama ben işçiyim," dedi garip bu gülümsemeyle. Dönmüş, Galt'a bakıyordu. “Bitirmek zorunda olduğum bu işim var.”

Galt, "Akte bağlı kalman için ısrar etmem," dedi, Dagny o ses tonu karşısında öfkesinin kabardığını hissetti. Dagny’ye hiç gizli mesai vermeyen, yalnızca içerdiği kelimelerin anlamıyla sınırlı bu ses tonu. “İşi istediğin an bırakabilirsin. Sana kalmış.”

“Hayır, değil. Ben burada bir tutukluyum. Hatırlamıyor musun? Emir alıyorum. Kendi tercihlerimi izlemiyorum. isteklerimi ifade etmiyorum, kararlarımı vermiyorum. Kararın sana ait olmasını istiyorum.”

“Bana ait olmasını mı istiyorsun?”

“Evet!”

“Bir istek ifade ettin.”

Sesindeki alay, ciddiyetinde gizliydi. Dagny hiç gülümsemeden, isterse anlamamış numarasını sürdürmesi için ona meydan okuyarak, “Peki, isteğim bu!” dedi.

Galt ona gülümsedi. Bir çocuğun karmaşık komplosuyla karşı karşıyaymış da oyunu çoktan anlamış gibi bir ifade vardı yüzünde. “Pekâlâ,” dedi, sonra hiç gülümsemeden Francisco’ya döndü: “O hâlde...hayır.”

Francisco’nun Dagny’nin yüzünde okuyabildiği tek ifade, öğretmenlerin en sertine meydan okuma ifadesi olmuştu. Üzülmüş gibi omuz silkti, sonra neşeyle cevap verdi: “Belki de haklısın. Eğer geri dönmesini sen engelleyemezsen...hiç kimse engelleyemez.”

Dagny, Francisco'nun kelimelerini duymuyordu. Galt’ın cevabını duyduğunda hissettiği rahatlama duygusunun

büyüklüğü onu sersemletmişti. Bu rahatlama, ona demin duyduğu korkunun ne kadar büyük olduğunu da göstermişti. Bu kararın kendisi için ne büyük anlamlar taşıdığını ancak yeni anlıyordu. Cevap farklı olsa, Dagny'nin gözünde bu vadi de mahvolacaktı.

İçinden gülmek geldi, ikisini de kucaklamak geldi, hep birlikte bunu kutlamak geldi. Burada mı kalacak yoksa dünyaya mı dönecekti; şu an, bunun hiçbir önemi yoktu. Bir hafta çok uzun zamandı. Her iki seçenek de aynı değişmez güneş ışığının parıltısı altındaydı...Hiçbir mücadele zor sayılmaz, diye düşündü Eğer varoluşun yapısı buysa, gerçekten zor sayılmazdı, Rahatlamanın asıl sebebi, onun kendisini reddetmemesi değil, Dagny'nin kazanabileceği herhangi bir güvence de değil, onun her zaman neyse o olarak kalacağını bilmekti.

"Dünyaya geri dönecek miyim, dönmeyecek miyim, bilemiyorum," dedi ciddi bir seste. Ama sesinde sindirilmiş bir şiddettin titreşimi vardı. O şiddet neşeydi. "Hâla karar veremediğim için üzgünüm. Bir tek şeyden eminim: Karar vermekten korkmayacağım."

Francisco onun yüzündeki ani parıltıyı, olayın pek de önemli olmadığının kanıtı saymıştı. Ama Galt anlıyordu. Dagny'ye baktığında, bakışında yarı eğlenir bir ifade, yarı azarlayan bir sitem vardı.

Yalnız kaldıkları zamana kadar Galt hiçbir şey söylemedi. Vadinin yokuşundan aşağıya inerlerken Dagny'ye tekrar baktı. Gözlerdeki eğlenir ifade bu sefer daha da keskindi. "Hayırseverliğin en aşağı düzeylerine kadar düşüp düşmeyeceğimi öğrenmek için beni teste tâbi tutman mı gerekirdi?" diye sordu.

Dagny cevap vermedi, yalnızca dönüp onun yüzüne apaçık, savunmasız bir onaylama ifadesiyle baktı.

Galt sesli sesli gülüp gözlerini başka tarafa çevirdi, birkaç adım sonra yavaşça, bir alıntı yapar gibi konuştu: “Burada hiç kimse, gerçeği herhangi bir şekilde sahteleştirerek kalamaz.”

Dagny onun yanında sessizce yürürken, rahatlamamın sebebinin biraz da çelişkinin şokundan kaynaklandığını düşünüyordu. Kendini feda etmenin, eğer üçü tarafından uygulansa nasıl bir şey olacağını bir anda, sezgisel algıyla, resim gibi görebiliyordu. Galt istediği kadını, arkadaşının hatırı için feda ediyor, içindeki en güçlü duyguyu sahteleştirip yok ederken, kendini de o kadının hayatından siliyor, bunu, kendisine ve o kadına nelere mal olacağına aldırmadan yapıyor. Ömrünün geri kalan süresini de uzanıp alınmamış, tatmin edilmemiş atıklar düzeyinde yaşıyor, kendisi avunmak için ikinci bir seçeneğe dönüyor, hissetmediği bir aşkı sahte olarak yaşıyor, buna razı oluyor, çünkü kendini kandırma eğiliminin aslında Galt'ın kendini feda etmesi için şart olduğunu biliyor, geri kalan yıllarını umutsuz bir özlem içinde, iyileşmeyen yarasını ara sıra yorgun şefkat anlarıyla tımar etmeye çalışarak geçirirken, aşkın boşuna olduğu, dünyada aşk bulunamayacağı görüşüne sarılıyor. Francisco sahte bir gerçeğin kaygan sisleri içinde çırpınırken hayatı en sevdiği, en güvendiği iki kişinin sahnelediği sahtekarlıktan oluşuyor, mutluluğunda neyin eksik olduğunu kavramaya uğraşıyor, o kadının sevdiği erkeğin kendisi olmadığını, yalnızca istemeyerek tazı olunan bir seçenek olduğunu anlama uçurumunun üzerindeki gevrek bir iskelede dolaşıyor, algılama gücü bir tehlike oluşturuyor, neşesinin derme çatma yapısını ancak letarjik bir aptallık koruyor, mücadele ediyor, sonunda pes ediyor, dünyada bir insan için tatmini mümkün

olmadığı fikrine sığınıyor, üçü birden, varoluşun tüm armağanları önlerine serilmişken, acılı insanlara dönüşüyorlar, hayatın çaresizlik olduğunu, bu çaresizliğin de gerçek olmayan şeyi gerçekleştirememekten kaynaklandığını haykırıp duruyorlar.

Ama bu...dış dünyadaki insanların ahlâk kuralıydı.Onları bir başkasının zaafı, aldanması ve aptallığı üzerine yönelmeye itiyordu. Böyle yaşıyorlardı. Bir sisin içinde, rol yaparak, bilinçlendirmeyerek, gerçeklerin katı ve nihaî olduğuna utanmayarak, her tür gerçeği inkâr ederek, gerçek dışı bir yaşamı sürdürüyor, sonra da hiç doğmamış olarak oluyorlardı. Dalların arasından vadinin pırıltılı damlarına bakarak, burada, diye düşündü, insanlara da güneş kadar, kayalar kadar net davranılıyor. İçindeki o hafiflik aslında, ortada kaypak bir muğlâklık, amorf bir kaçınma olmadıkça, hiçbir savaşın zor olmayacağını, hiçbir kararın tehlikeli olmayacağını bilmekten geliyordu.

Galt soyut bir tartışma sesiyle, ama onun aklından geçen düşüncelerin hepsini biliyormuş gibi konuştu: “Hiç aklınıza geldi mı, Bayan Taggart, insanlar mantıksızı mümkün olanlar arasından, yıkımı da pratik olanlar arasından çıkarıp attıkları anda, anlarında hiçbir çıkar çatışması kalmaz...üstelik iş hayatında, ticaret hayatında okluğu gibi, en özel alanlarda da kalmaz. Ne çatışma vardır, ne de fedakârlığa gerek vardır, hiçbir insan da bir başkasının amaçları için tehlike oluşturmaz...yeter ki, insanlar gerçeğin numara yapılmayacak bir absolü olduğunu, yalanların işe yaramayacağını, hak edilmemiş şeyin verilemeyeceğini. var olan değerin yok edilmesiyle, yok olan değere değer katılamayacağını anlasın. Kendinden üstün bir rakibi çiğneyerek kendine pazar açmaya kalkışan işadamı, işverenin servetinin bir kısmını kendine

isteyen işçi, rakibinin üstün yeteneğini kıskanan ressam...bunların hepsi bazı gerçeklerin yok olmasını istiyordur, isteklerinin gerçekleşmesinin tek yolu da yıkmak ve yok etmektir.Eğer bunun peşinden giderlerse, pazar da, servet de, ölümsüz şöhret de kazanamazlar, yalnızca üretimi, istihdamı ve sanatı yok etmiş olurlar. Mantıksıza duyulan istek, yerine gelmemelidir...kurbanlar razı olsa da, olmasa da. Ama insanlar imkânsızı istemekten vazgeçmeyecek, yıkma özleminden de kurtulamayacak. Onlara kendini yok etme ve kendini feda etmenin mutluluk getirdiği öğütlendiği sürece, bundan kurtulamazlar.”

Dagny‘ye baktı, sonra sesindeki resmiyete yalnızca hafif bir vurgu ekleyerek, yavaşça sürdürdü konuşmasını: “Elde edebileceğim ya da yok edebileceğim tek mutluluk, benim kendi mutluluğumdur. Bana da, ona da, bu korktuğun şeyden korkmayacak kadar saygın olması gerekirdi.”

Dagny cevap vermedi. Bu anın doygunluğuna bir tek kelime bile fazla gelirdi. Yalnızca onaylayan bir bakışla baktı ona. Tüm silahları elinden alınmış gibi, çocukcasına mütevazı...bu kadar neşeli olmasa özür dileme sayılacak bir bakışla.

O gülümsedi. Keyifle, anlayarak, paylaştıkları şeylerin dostluğu içinde, Dagny’nin hissetmiş olduklarını da kabullenerek gülümsedi.

Sessizce yürümeye devam ettiler. Dagny’ye sanki bugün, hiç yaşayamadığı gençlik yıllarından çalınma, avare bir günmüş gibi geliyordu. Köy yollarında, güneşin tadını çıkararak yürüyen, hiçbir sorunu olmayan iki kişiydiler. Bu hafifliğine, yokuş aşağı iniyor olmanın duygusu da ekleniyordu. Yürümek için hiçbir çabaya gereksinimi yokmuş, yalnızca uçmamak için direnmesi gerekiyormuş,

vücudunu o yüzden arkaya yaslar poza sokuyormuş, rüzgâr eteklerini yelken gibi uçurup hareketini frenliyormuş gibi.

Patikanın dibine vardıklarında ayrıldılar. Galt, Midas Mulligan'la randevusuna, Dagny de Hammond'un marketine, akşam yemeği için bir şeyler almaya gitti.

Karısı, diye düşündü yolda. Kelimeyi bilincinde duyacak biçimde vurgulayarak düşünüyordu. Çoktan beri hissettiği, ama hiç kelimelendirmediği sözü Dr. Akston telaffuz etmemişti. Üç haftadır, bir teki hariç diğer her anlamda karısıydı onun. O sonuncusunu da hak etmek gerekiyordu. Ama buraya kadarı gerçekti, bugün kendine bunu bilme, hissetme, bir günlüğüne bu düşünceyle yaşama izni verebilirdi.

Lawrence Hammond'un pırıl pırıl tezgâh üstüne sıraladığı yiyecekler hiçbir zaman Dagny'nin gözüne bu kadar değerli gözükmemişti. Onların etkisi alanda, tatsız bir şeyi ancak yarı yarıya sezebiliyordu. Bir terslik vardı, ama kafası çok dolu olduğu için kavrayamıyordu. Hammond'un durakladığını, kaşlarını çattığını, dükkânın açık ön cephesinden gökyüzüne baktığını ancak görebildi.

Tam o anda Hammond, "Sanıyorum biri sizin numarayı tekrarlamaya çalışıyor, Bayan Taggart," dedi, Dagny bir süreden beri duymakta olduğunun bir uçak sesi olduğunu ancak o zaman fark etti. Böyle bir ses bu vadide, ayın ilk gününden beri duyulmamıştı.

Dükkânların kapısında insanlar beliriyor, yoldan yürüyenler oldukları yerde durup yukarıya bakıyordu.

"Acaba...beklenen kimse var mı?" diye sordu Dagny. Sesindeki kargı kendisini bile şaşırtıyordu.

"Hayır," dedi Hammond. "Burada işi olabilecek herkes burada." O tedirgin görünmüyordu. Yalnızca meraklanmıştı.

Uçak minik bir lekeydi.Gümüşten bir sigara gibiydi. Dağlara doğru bir ışık hâlinde alçalıyordu.

“Özel bir monoplan gibi,” diyerek gözlerini kısıp güneşe doğru bakmaya çalıştı. “Askerî model değil.”

“Işın ekranı dayanır mı?" Dagny bunu sorarken, sesinde yaklaşan düşmana karşı savunmacı bir güceniklik vardı.

Hammond sesli sesli güldü. "Dayanmak mı?”

“Bizi görebiliyor mu?”

“O ekran bir yeraltı kasasından bile sağlamdır, Bayan Taggart. Sizin bilmeniz gerekir.”

Uçak yükseldi, bir an için parlak bir nokta oldu. Rüzgârda savrulan bir kese kâğıdıydı, Güvensizlik içinde havada asılı kaldı, sonra bir kere daha spiralli düşüşe geçti.

Hammond, “Ne peşinde bu?” diye söylendi.

Dagny'nin gözlen birdenbire Hammond’un yüzüne dondu.

“Bir şey arıyor,” dedi Hammond. “Ne arıyor?”

“Bir yerde bir teleskop var mı?”

“Evet, havaalanında var, ama...” Adamcağız tam Dagny'nin sesine ne olduğunu sormak üzereyken, Dagny dükkândan fırlamış. patikadan aşağı, havaalanına doğru koşmaya başlamıştı. Koşmasının, bilinçlendirmeye vakit de, cesaret de bulamadığı bir sebebinin olduğunun farkında değildi.

Dwight Sanders'ı kontrol kulesinde, küçük teleskobun başında buldu. Uçağı dikkatle, kaşlarını şaşkınlıkla hafif çatarak seyretmekteydi.

“Bir bakayım!" dedi Dagny.

Metal tüpü yakaladı, gözünü merceğe dayadı, eliyle tüpü yavaşça çevirerek uçağı aradı, sonra ek durdu, ama parmakları açılmadı, yüzü de teleskobun merceğinden

ayrılmadı. Sonunda Sanders eğilip baktığında, merceği Dagny'nin alnına dayanmış gördü.

"Neyiniz var, Bayan Taggart?"

Dagny başını yavaşça kaldırdı.

"Tanıdığınız biri mi, Bayan Taggart?"

Cevap vermedi Telaşla uzaklaşırken, adımları belirsizliğin ve amaçsızlığın etkisiyle zikzaklar çiziyordu. Koşmaya cesareti yoktu, ama kurtulmak, saklanmak zorundaydı. Çevredeki insanların kendisini görmesinden mi, yoksa yukarıdaki uçağın görmesinden mi korktuğunu bilemiyordu. O uçağın gümüş kanatları arasındaki gövdede, Hank Rearden'a ait bir numara okunmaktaydı.

Bir taşa takılıp düşünce, koşmakta olduğunu anladı. Havaalanının hemen yukarısındaki yokuştaydı. Kasabadan görünmeyen, ama gökyüzüne açık bir yerdeydi. Granit duvara tutunarak kalktı, avuçlarında kayanın güneşten emdiği sıcaklığı hissetti. Sırtını oraya dayayıp durdu. Kıpırdayamadığı gibi, gözlerini de uçaktan ayıramıyordu.

Uçak yavaşça daire çiziyor, alçalıyor, sonra yükseliyor, mücadele ediyordu. Tıpkı kendisinin de ettiği gibi. Kayalar ve yarıklar arasında bir uçak enkazı ararken yaptığı gibi. Uçaktan görülen kayalar, ne bırakıp gidecek kadar netti, ne de incelemeye değecek kadar vaatkardı. O da Dagny'nin uçağının enkazını arıyordu. Pes etmemişti. Bu üç hafta ona nelere mal olmuş olursa olsun, neler hissetmiş olursa olsun, dünyaya verdiği tek cevap, o monoton motor sesiyle dağları dolaşmak, her tehlikeyi göze alarak aramayı sürdürmek olmuştu.

Yaz havasının parlak saflığı içinde, uçak çok yakın görünmekteydi. Dagny onu çok net görebiliyordu. Rüzgâr, uçağı tehlikeli biçimde sallamaktaydı. Onun buraları

göremeyişine inanmak öyle zor geliyordu ki! Koskoca vadi, onun gözlerinin altına serilmiş, güneş ışığıyla pırıl pırıldı. Camlı pencereleri, yeşil çimenleriyle, görülmek için yalvarır hâldeydi. Rearden bu işkence dolu çabasının sonunda, istediğinden fazlasına kavuşabilirdi. Uçağın enkazı ve Dagny'nın cesedi değil, canlı Dagny çıkabilirdi karşısına...ve bu arada kendi özgürlüğünü de kazanabilirdi. Aradığı her şey önünde apaçık bekliyordu. Dalışa geçse tamamdı. Tek gereken, görmesiydi, "Hank!" diye haykırdı Dagny. Kollarını sallıyor, ona sinyal vermeye çalışıyordu. "Hank!"

Sonra taş duvara yaslandı. Ona ulaşmasının bir yolu olmadığını biliyordu. Kendini gösteremezdi. Dünya yüzünde o ekranı tek delebilecek şey, onun kendi zihni ve kendi aklı olabilirdi. Birdenbire, ilk defa olarak, Dagny o ekranı soyut bir perde olarak değil de, dünyanın en kesin engeli olarak gördü.

Kayaya dayanmış, bakıyordu. Sessiz bir teslimiyet içindeydi. Uçağın çizdiği umutsuz daireleri, motorun sızlanmadan attığı imdat çığlıklarını izledi. Yardım etme imkânı yoktu. Uçak birdenbire alçaldı, ama bu son yükselişin başlangıcından başka bir şey değildi.Dağlar arasında çapraz bir rota izledi, sonra açık gökyüzüne doğru fırladı. Kıyıları ve çıkışı olmayan bir göle dalar gibi, yavaşça battı, sonunda boğulup görünmez oldu.

Dagny acı bir merhametle, onun göremediği şeylerin ne kadar çok olduğunu düşündü. Ya ben? dedi kendi kendine. Eğer vadiden ayrılırsa, ekran kendisi için de böyle sımsıkı kapanacak, Atlantis ışınlardan bir kasanın altına gömülecek, okyanusların dibinden daha ulaşılmaz hâle gelecekti O da görmesini bilemediği şeylerle mücadele etmek zorunda

kalacak, ilkel bir vahşilikle boğuşacak, arzuladığı şeylerin gerçeğine bir daha asla ulaşamayacaktı.

Ama dış dünyanın çekimi, onu kaybolan uçağı izlemeye çeken güç, Hank Rearden'ın hayali değildi. Dünyaya dönse bile ona dönemeyeceğini biliyordu. Çekim gücü, Hank Rearden'ın cesaretinden, hâlâ hayatta kalma mücadelesi veren herkesin cesaretinden kaynaklanıyordu. Başka herkes umudunu çoktan kaybettiği hâlde, o vazgeçmemişti Dagny'nin uçağının enkazını aramaktan. Fabrikasından vazgeçmeyeceği gibi, kendine seçtiği amaca giden bu tek fırsat kaldığı zaman bile ona arkasını dönmeyeceği gibi. Kendisi emin miydi Taggart Transcontinental için hiçbir fırsat kalmadığından. Savaşın kuralları öyle kötü ki, kazanmak umurumda bile değil, demeye hazır mıydı? Atlantis'tekilerin hakkı vardı. Arkalarında hiçbir değer bırakmadıklarına göre, ortadan kaybolmakta haklıydılar. Ama kendisi, değerlendirilmedik hiçbir fırsat kalmadığından emin olana kadar, onların arasına katılma hakkına sahip olamazdı. Haftalardır onu tedirgin eden soru buydu, ama cevabını bir turlu bulamamıştı.

O gece yatağında hareketsiz ve uyanık yattı, tıpkı bu mühendis gibi tıpkı Hank Rearden gibi, hemen hemen matematiksel denecek kadar hassas bir düşünce çizgisini dikkatle izledi. Bedele de, duygulara da aldırmıyordu.O uçağı gördüğünde yaşadığı acıyı, sessiz karanlığın içinde cevap ararken, ama bulamazken de yaşadı. Odanın duvarlarındaki yazılara bakıyordu. Yıldız ışığında ancak görebiliyordu onları. Ama o adamlara karanlık gecelerinde ulaşan yardımı çağırmaya kendisinin hakkı yoktu.

***

“Evet mi, hayır mı, Bayan Taggart?”

Akşamın yumuşak ışığında, Mulligan’ın salonunda oturan dört adamın yüzlerine baktı: Galt’ın yüzü dingin, kişiliklerden uzak, bilimadamlarına özgü bir dikkat ifadesine bürünmüştü.Francisco'nun yüzünde ifadesiz bir gülümseme gölgesi vardı, verilecek her iki cevaba da uyabilecek bir gülümsemeydi. Hugh Akston yumuşak ve merhamet dolu görünüyordu.Deminki soruyu sormuş olan Midas Milligan’ın sesinde hiçbir husumet yoktu. İki bin mil uzaklarda bir yerde, bu günbatımı saatinde, New York binalarına tepeden bakan takvimin ışığı yanmış. Haziran 28’i gösteriyordu. Dagny birden o takvimi görebiliyormuş gibi oldu. Sanki takvim o dört kişinin kafalarının üstündeydi.

“Bir günüm daha var” dedi dengeli bir sesle. “O günü bana verecek misiniz? Sanıyorum kararımı verdim, ama tam olarak emin değilim. Oysa mümkün olduğu kadar emin olmak zorundayım.”

Mulligan, ‘Tabii,” dedi. “Hattâ öbürsü günün sabahına kadar vaktin var. Bekleriz.”

Hugh Akston, “Ondan sonra da bekleriz,” dedi. “Gerekirse senin yokluğunda da bekleriz.”

Dagny pencerenin yanında, ayakta durmuş, onlara bakıyordu. Dik duruyor olmasından ötürü bir anlık bir memnuniyet duydu. Elleri titremiyordu, sesi kontrollü çıkıyordu, onların sesleri kadar sızlanmasız ve acımasızdı. Bu durum onlarla arasında bir anlık bir bağ oluşturmaktaydı.

Galt, “Eğer emin olamamanın herhangi bir bölümü, kalbinle zihnin arasındaki bir çelişkiyle ilgiliyse...zihnini izle,” dedi

Hugh Akston, “Bizim haklı olduğumuzdan emin olma gerekçelerimizi düşün,” dedi. “Ama emin oluşumuzu düşünme. Kendin emin değilsen, bizim emin olmamıza aldırma.Bizim kararımızı kendi kararının yerine ikame etmeye kalkışma.”

Mulligan, “Senin geleceğin için neyin en doğru seçim olacağı konusunda bizim kanılarımızı dikkate alma,” dedi. “Biz tabiî biliyoruz, ama sen bilinceye kadar bu yeterli olmaz.”

Francisco, "Bizim çıkarlarımızı ya da arzularımızı düşünme,” dedi. “Kendin dışında hiç kimseye karşı bir ödevin yok.”

Dagny gülümsedi. Gülümsemesi ne neşeli, ne de hüzünlüydü. Bu öğütlerin kendisine dış dünyada asla verilemeyeceğini düşünüyordu. Asla yardım edilemeyecek bir durumda kendisine yardım etmeyi ne kadar çok istediklerini bildiği için, onlara güvence vermeyi kendi görevi saymaktaydı.

Alçak sesle, “Buraya zorla geldim,” dedi. “Sonuçlarının sorumluluğu da bana ait olmak zorundaydı. O sorumluluğu alıyorum.”

Ödül olarak, Galt’ın gülümsediğini gördü. O gülümseme, göğsüne takılan askeri bir madalya niteliğindeydi.

Başını çevirirken birdenbire Jeff Allen’ı hatırladı. Comet’te rastladığı işsiz adamı. Adam ona, nereye gitmekte olduğunu bildiğini söylemiş, amaçsızlığının yükünü ona yüklemek istememiş, bir anda Dagny’nin takdirini kazanmıştı. Hafifçe gülümsedi, şimdi artık her iki rolü de tatmış olduğunu düşündü. Hayatta hiç kimse, kendi kararsızlığının yükünü başkasının omzuna yüklememeliydi. İçinde garip bir sakinlik hissetti. Bunun bir gerilim olduğunun

farkındaydı, ama yine de, bu, büyük netliğe sahip bir gerilimdi. Acil durumda iyi davranabildiğini, onunla güvende olduğunu düşündüğünü fark etti, sonra birdenbire, kendi kendini değerlendirmekte olduğunu, kendini üçüncü şahıs gibi kelimelendirmekte olduğunu anladı.

Midas Mulligan, “Öbürsü güne kadar bekleyelim. Bayan Taggart,” dedi. “Bu gece hâlâ buradasınız.”

“Teşekkür ederim.”

Pencerenin yanında kalmayı sürdürdü. Onlar aralarında vadinin işlerini konuşmaya başlamışlardı. Ayın son toplantısını yapıyorlardı. Yemek yeni bitmişti. Dagny bir ay önce bu evde yediği ilk yemeği hatırladı. Üstünde, o gün giydiği gri tayyör vardı. Güneşte rahat rahat giydiği basma desenli etek yoktu. Avucunu pencerenin pervazına sahiplenircesine dayayarak, “Bu gece hâla buradayım,” diye düşündü.

Güneş henüz dağların ardına inip gözden kaybolmamıştı, ama gökyüzü koyu maviydi. Uzaklardaki bulutlarla kaynaşıyor, güneşi gözlerden saklıyordu. Bulutların kenarları incecik, alev rengi bir şeride çevrelenmişti. Neon bir ağ gibi, diye geçirdi içinden. Kıvrılan nehirlerin haritası gibi...gökyüzüne ateşle çizilmiş bir...demiryolu şebekesi gibi.

Mulligan’ın Galt’a, dış dünyaya dönmeyecek kişilerin adlarını verişini dinledi “Hepsi için iş bulduk,” diyordu Mulligan. “Aslında bu yıl dünyaya dönecek on ya da oniki kişimiz kaldı ancak. Çoğu son işlerini bitirmeye, neleri kaldıysa likide edip buraya temelli dönmeye gidiyor. Sanırım bu son tatil ayınız.Gelecek yıl hepimiz bu vadide yaşıyor olacağız.”

“İyi ” dedi Galt.

“Zaten dışındaki duruma bakılırsa, buna mecburuz.”

“Evet.”

Mulligan, “Francisco,” dedi. "Sen birkaç ay içinde temelli dönmüş olacak mısın?”

“En geç Kasım da. Kısa dalgayla haber yollarım, Geleceğim zaman evimin kaloriferini yakar mısınız lütfen?”

Hugh Akston, “Ben yakarım,” dedi. “Akşam yemeğini de hazırlarım, gelince yersin.”

Mulligan, “Senin bu sefer New York'a dönmeyeceğini varsayıyorum. John,” diye Galt’a döndü.

Galt ona bir anlık bir bakış yöneltti, sonra dengeli bir sesle, “Henüz karar vermedim,” dedi.

Dagny, Francisco’yta Mulligan'ın hayretle öne eğilip ona dikkatle baktıklarını fark etti. Hugh Akston’ın bakışları Galt’a çok yavaş döndü. Akston pek de şaşırmıştı benzemiyordu.

Mulligan, “Bir yıl daha kalmak için o cehenneme dönmeyi düşünüyor olamazsın,” dedi.

“Düşünüyorum.”

“Ama...ulu Tanrım, John!...neden?”

“Kararımı verdiğimde size söylerim.”

“Ama orada yapacağın hiçbir şey kalmadı. Bildiğimiz ya da bilmeyi umduğumuz herkesi aldık. Listemiz tamamlandı, bir tek Hank Rearden kaldı...onu da yıl sona ermeden alacağız. Bir de Bayan Taggart, eğer gelmeyi seçerse. Hepsi o kadar. İşin tamamlandı. Arayacağın hiçbir şey kalmadı orada...bir tek son çöküş...dam kafalarına göçerken!”

“Biliyorum.”

“John, bu iş olurken çöken damın altında bulunmasını istemeyeceğim bir tek kafa varsa, o da senin kafan.”

“Benim için hiç kaygılanmak zorunda kalmadınız.”

“Ama ne hale geliyorlar, göremiyor musun? Açık şiddete yönelmelerine bir tek adım kaldı. Lanet olsun, karar adımını

atıp ilan ettiklerinden bu yana epey zaman geçti...ama bir an daha geçtiğinde, ne yaptıklarını tam anlamıyla fark edecekler, olay o kahrolası suratlarında patlayacak...Apaçık, rastgele, kana susamış bir vahşet başlayacak, yoluna çıkanı ezecek. Seni öyle bir ortamda istemiyorum.”

“Ben kendimi kollayabilirim.”

Francisco, “John, böyle bir riski göze alman için hiçbir sebep yok," dedi.

“Hangi risk?”

“Yağmacılar ortadan kaybolan adamlar için kaygılı. Bir şeylerden kuşkulanıyorlar. Özellikle sen...artık oralarda kalmamalısın. Senin kim ve ne olduğunu keşfetmeleri ihtimali de var.”

“Biraz ihtimal var. Fazla değil.”

“Ama bunu göze almak için hiçbir neden yok. Ragnar’la benim bitiremeyeceğimiz hiçbir şey kalmadı.”

Hugh Akston onları sessizce seyrediyordu. Koltuğunda arkasına yaslanmıştı. Yüzünde çok yoğun bir ifade vardı. Ne tam acı, ne de tam gülümseme. İlgilendiği, ama kendi hayalinin gerisinde kalmış bir süreci izliyormuş gibiydi.

Galt, “Eğer geri gidersem, bu bizim işimizle ilgili olmayacak,” dedi. “Şimdi artık iş bittiğine göre, dünyada kendim için istediğini tek şeyi kazanabilmek için olacak. Ben dünyadan hiçbir şey almadım, hiçbir şey de istemedim. Ama bir şey var ki, bana ait olduğu hâlde hâlâ dünyanın elinde...ve ben bunu onlara bırakmayacağım. Hayır, yeminimi bozmak niyetinde değilim, yağmacılarla anlaşma yapacak değilim, orada hiç kimsenin yaptıklarına yardımcı olmayacağım...ne yağmacılara, ne tarafsızlara...ve ne de kaçaklara. Gidersem, bu hiç kimse için değil, kendim için. Ayrıca hayatımı riske

attığımı da sanmıyorum. Ama eğer atıyorsam...eh, artık bunu da seçmekte özgürüm.”

Dagny’ye bakmıyordu, ama Dagny dönüp cama dayanmak zorunluluğunu hissetmişti, çünkü elleri titriyordu.

Muillgan, “Ama, John...” diye bağırdı. Kolunu vadiye doğru sallayarak, “Sana bir şey olursa biz nasıl...” derken birdenbire sustu, suçlu göründü. Galt sesli sesli güldü. “Ne söylemek üzereydin?” Muillgan elini yaramazlık yaparken yakalanmış çocuklar gibi sallayarak konuyu geçiştirmeye çalıştı. Galt yine sordu: “Bana bir şey olursa, dünyanın gelmiş geçmiş en başarısız insanı olarak öleceğimi mi?”

Muillgan suçlu bir sesle, “Pekâlâ, söylemeyeceğini," dedi. “Sensiz yapamayacağımızı söylemeyeceğim...idare edebiliriz. Bizim hatırımız için burada kal diye yalvarmayacağım. O iğrenç yakarışlara bir daha geri döneceğimi hiç sanmazdım...ama...Tanrım nasıl da eşiğine geldim! İnsanların böyle şeyleri niçin yaptıklarım anlıyorum diyeceğim neredeyse. Biliyorum ki istediğin şey her neyse, eğer hayatını riske atmayı seçiyorsan, bu iş bu kadar. Ama ben yine de düşünüyorum ki...ah. Tanrım, John, seninki o kadar değerli bir hayat ki!”

Galt gülümsedi. “Biliyorum. İşte o yüzden de...ben onu riske attığımı düşünmüyorum. Kazanacağımı düşünüyorum.”

Francisco sessizleşmişti. Galt’ı çok yoğun bakışlarla izliyordu. Kaşları hafifçe çatılmıştı. Aradığı cevabı bulmuş gibi değil, ama birdenbire soru karşısında nedenmiş gibi.

“Bak, John ” dedi Muillgan. “Henüz gidip gitmeme konusunda karar vermediğine göre...vermedin değil mi?”

“Hayır, henüz vermedim.”

“Vermediğine göre, dikkate almanı istediğim birkaç şeyi sıralamama izin verir misin?”

“Sırala.”

“Beni korkutan tehlikelerle ilgili...parçalanmakta olan bir dünyanın mantıksız ve önceden kestirilmez tehlikeleri. Komplike makineler kör salakların, korkudan gözü kararmış korkakların eline geçtiğinde ne gibi fiziksel tehlikeler doğurur, onu düşün. Bu insanların demiryollarını...düşün trene her adım atışında, Winston tüneli olayı gibi bir dehşeti göze almış oluyorsun. Bu tür şeyler giderek daha sık, daha sık olacak. Öyle bir gün gelecek ki, büyük bir kaza olmadan gün geçmeyecek.”

“Biliyorum”

“Aynı şey başka her sanayide de olacak. Makine kullanan her yerde. Bizim akıllarımızın yerini alacak diye umdukları makineler! Uçak kazaları, petrol tankeri patlamaları, yüksek fırın kazaları, yüksek gerilim hattında çarpılmalar, metrolarda çökmeler, viyadük yıkılmaları,. hepsini görecekler. Hayatlarını o kadar güvenli kılan o makineler...artış onlar için sürekli tehlike kaynağı hâline gelecek.”

“Biliyorum.”

“Bildiğinin farkındayım, ama her ayrıntısını düşündün mü? Durumu gözünde canlandırmak için kendine izin verdin mi? İçine girmeyi düşündüğün şeyin tam bir resmini görmeni istiyorum...bunu haklı gösterecek bir neden olup olmadığını düşünmeden önce görmeni istiyorum. En kötüsü kentlerde olacak, biliyorsun. Kentleri kuran, demiryolları oldu...ve kentler de demiryollarıyla birlikte gidecek.”

“Doğru.”

'"Demiryolları kesilirse, New York kenti iki günde açlıktan ölür. Besin stoğu yalnızca o kadar. Üç bin mil uzunluğunda bir kıta besliyor orayı. Yiyeceği New York’a nasıl taşıyacaklar? Yönergelerle, kağnı arabalarıyla mı? Ama

daha bunlar olmadan önce, kıtlıkların, açlık ayaklanmalarının, kör şiddetin ıstırabını yaşayacaklar.”

“Öyle.”

“Önce uçaklarını, sonra otomobillerini, sonra kamyonlarını, sonra da at arabalarını kaybedecekler.”

“Edecekler.”

“Fabrikaları duracak, fırınları kapanacak, radyoları kesilecek. Ardından elektrik ve aydınlanma sistemi gidecek.”

“Gidecek.”

“Kıtayı tek parça halinde tutan bir tek eskimiş iplik var. Oradan önce günde bir tek tren geçecek, sonra haftada bir tek...derken Taggart Köprüsü de çökecek ve...”

“Hayır, çökmeyecek!”

Bu Dagny’nin sesiydi. Hepsi birlikte ona döndüler. Yüzü bembeyazdı, ama onlara deminki cevapları verdiği zamana göre çok daha sakindi.

Galt yavaşça ayağa kalktı, bir yargı kararını kabulleniyormuş gibi başını önüne eğdi. “Kararını verdin,” dedi.

“Verdim.”

Hugh Akston, “Dagny, çok üzgünüm,” dedi. Alçak sesle, büyük bir çabayla konuşuyor, sanki kelimeleri odadaki sessizliği doldurabilmek için mücadele veriyor, ama bu işi başaramıyordu. “Keşke bunun olmaması mümkün olsaydı...başka her şeyi tercih ederdim...tabii seni kendi inançlarının verdiği cesarete aykırı biçimde burada kalıyor görmenin dışında.”

Dagny ellerini iki yana açtı. Avuçları dışarı dönük, kolları iki yandaydı. Açık konuştuğunun işareti olan bir pozdaydı. Çok sakın biçimde, hepsine birden hitap ediyor, hiçbir duygu belirtisi göstermiyordu. “Şunu bilmenizi istiyorum: Keşke bir

ay içinde ölebilsem de, o süreyi burada, bu vadide geçirebilsem, diye umut etmiştim. Kalmayı o kadar çok istemiştim. Ama yaşamaya devam ettiğim sürece, kendi savaşım saydığım bir savaşa arkamı dönemem.”

“Tabiî,” dedi Mulligan saygıyla. “Eğer hâlâ öyle düşünüyorsan.”

“Beni geri götüren tek sebebin ne olduğunu bilmek istiyorsanız, size söyleyeyim: Dünyadaki tüm görkemli şeyleri yok olmaya terk edemem, onlar benim ve sizindi, bizler tarafından yapıldı ve hâlâ da bizim hakkımız...Çünkü gerçekler bizden yanayken ve insanların kendi hayatları bunu kabul etmeye bağlı duruma gelmişken, gerçeği görmeyi reddetmeye devam edeceklerine, bize karşı kör ve sağırmışçasına davranmayı ebediyen sürdüreceklerine inanmıyorum. Yaşamayı yine de istiyorlar...bu da akıllarının yozlaştırılmamış bir kalıntısı. İnsanlar yaşamayı istedikleri sürece, benim savaşımı kaybetmeme imkânı yok.”

“İstiyorlar mı?” diye sordu Hugh Akston yavaşça. “ Gerçekten istiyorlar mı? Hayır, bana şimdi cevap verme. Biliyorum, o cevabı anlamak ve kabul etmek bize de en zor gelen şey olmuştu. Yalnızca o soruyu giderken yanında götür, son olarak o varsayımı kontrol et”

Midas Mulligan, “Bizim dostumuz olarak gidiyorsun,” dedi. “Ve biz de senin yapacağın her şeyle savaşacağız, çünkü senin yanılmakta okluğunu biliyoruz. Ama lanetlediğimiz sen değilsin.”

Hugh Akston, “Geri döneceksin,” diye sözü devraldı. “Çünkü seninki bir bilgi yanlışlığı. Ahlâkî bir bozukluk değil. Kötülüğe teslim olmak değil.Yalnızca kendi değerlerinin kurbanı olma yolundaki son bir adım. Sem bekleyeceğiz...hem, Dagny, geri geldiğinde, isteklerin

arasında hiçbir çelişkinin bulunmadığını da anlamış olacaksın. Bu kadar iyi taşıdığın o değerler arasında böylesine trajik çatışmalar olmasına gerek yok ”

“Teşekkür ederim." Dagny gözlerini yummuştu.

Galt bir iş yöneticisinin duygudan uzak sesiyle, “Buradan ayrılışının koşullarını tartışmamız gerek,” dedi. “Bir kere, sırrımızı ya da o sırrın herhangi bu kısmını kimseye açıklamayacağına dair bize söz vermelisin. Ne amacımızdan, ne varlığımızdan, ne bu vadiden, ne de son ayı nerede geçirdiğinden söz edeceksin. Dünyadaki hiç kimseye, hiçbir zaman ve hiçbir amaçla “

“Söz veriyorum.”

“İkincisi, bu vadiyi aramaya asla kalkışmayacaksın. Buraya davetsiz gelmeyeceksin. Birinci sözünden dönersen, bu bizi pek ciddi bir tehlikeye sürüklemez; ama ikincisinden dönersen, sürükler. Kendimizi herhangi bu kimsenin iyi niyetine ya da yaptırımsız bu vaade teslim etmek gibi bu politikamız yok. Bizim çıkarlarımızı kendi çıkarlarının üzerinde tutmanı da bekleyemeyiz. Kendi yolunun doğru olduğuna inandığına göre, gün gelir, düşmanlarımızı bu vadiye yönlendirmeyi gerekli bulabilirsin. Bu nedenle, sana bunu yapma fırsatı tanımamalıyız. Bu vadiden uçakla, gözlerin bağlı olarak çıkarılacaksın, geri dönüş yolunu bulmam imkânsız kılacak bu mesafeye kadar öyle uçacaksın." Dagny başını eğerek kabullendiğini belli etti. “Hakkınız var.”

“Uçağın onarıldı. Mulligan Bankası'ndaki hesabından para çekerek onu geri almak istiyor musun?”

“Hayır.”

“O hâlde sen parayı ödemek isteyinceye kadar uçak burada kalacak. Öbürsü gün seni kendi uçağımla buradan

götüreceğim ve taşıt aracı bulabileceğin bir noktaya yakın yerde bırakacağım.”

Dagny yine başını eğdi. “Kabul.”

Mulligan’ın evinden ayrıldıklarında ortalık kararmıştı. Galt’ın evine giden yol, vadinin tabanından ilerleyip Francisco’nun evinin önünden geçiyordu. Üçü birlikte yürümeye koyuldular. Karanlığın içinde ışığı yanık birkaç pencere görünüyor, sisin ilk işaretleri o pencerelerin önünden yavaşça, uzaktaki bir denizin gölgeleri gibi süzülüyordu. Sessizce yürümekteydiler, ama adımlarının bir tek, düzenli temposu, anlaşılması gereken, başka bir türde ifadesi mümkün olmayan bir konuşma gibiydi.

Bir süre sonra Francisco, “Hiçbir şeyi değiştirmez,” dedi. “Yalnızca süreyi biraz uzatır. Son bölüm de her zaman en zoru olur...ama yine de sonuncusudur.”

Dagny, "Umarım," diye karşılık verdi. Sonra alçak sesle tekrarladı. “Sonuncusu en zoru olur.” Galt'a döndü. “Bir istekte bulunabilir miyim?” “Evet.”

“Yarın gitmeme izin verir misin?”

“İstersen.”

Birkaç saniye sonra Francisco yeniden konuştuğunda, sanki kafasının içindeki isimsiz bir mucizeye hitap ediyordu. Sesi bir soruya cevap verir gibiydi. “Dagny, biz üçümüz de âşığız.” Dagny'nin başı hızla ona döndü. “Aynı şeye âşığız, biçimi ne olursa olsun. Aramızda bir ayrılık olmayışına şaşırma. Sen de bizden biri olacaksın. Raylarına, lokomotiflerine âşık olduğun sürece, bizden birisin. Ve onlar seni yine bize getirecek. Kaç kere yolunu kaybetmiş olursan ol. Asla bağışlanmayacak tek adam, hiçbir ihtirası olmayan adamdır.” “Teşekkür ederim,” dedi Dagny yavaşça.

“Neye teşekkür?”

“Şeye...sesinin tonuna.”

“Sesim nasıl? Adını koy, Dagny.”

“Sesin...mutluymuşsun gibi.”

“Öyleyim...senin de olduğun gibi. Bana neler hissettiğini söyleme. Biliyorum. Ama bak, dayanabileceğin cehennem, aşkının gücü kadardır. Benim asıl dayanamayacağım cehennem, seni kayıtsız görmek olurdu.”

Dagny sessizce başını salladı, içindeki duyguların hiçbirine sevinç adını takamamakla birlikte, yine de onun haklı olduğunu hissetti.

Tutam tutam sisler dolaşıyordu. Duman gibiydiler. Ayın önünden geçiyorlardı. Dagny ikisinin arasında yürürken, o yayılan zayıf ışıkta, yüzlerinin anlamını tam olarak bilemiyordu. Fark edilebilen yalnızca vücutlarının silueti, adımlarının kesintisiz sesi ve kendi içindeki yürümeyi kesmeme isteğiydi. Bu duyguyu tanımlayamıyordu...ama kuşkudan da, acıdan da farklı bir şeydi.

İlk eve geldiklerinde Francisco durdu, ikisini de davet eder gibi elini kapıya uzattı. “İçeri gelir misiniz...uzun süre için birlikte son gecemiz olacağına göre! Üçümüzün de emin olduğu geleceğin şerefine birer kadeh içelim.” “Emin miyiz?” diye sordu Dagny.

Galt, “Evet, eminiz,” dedi

Francisco evin ışığını yaktığında Dagny ikisinin yüzlerine baktı. O ifadeleri tanımlayamadı. Mutluluk değildi, neşeyle ilgili bir duygu da değildi. Yüzleri gergin ve ciddiydi, ama pırıltılı bir ciddiyetti...böyle bir şey mümkün olabilir mi, diye düşündü Dagny. Kendi içindeki garip parıltıyı hissedince, kendi yüzünün de öyle göründüğüne karar verdi.

Francisco önce dolaptaki üç kadehe uzandı, sonra aklına bir şey gelmiş gibi durakladı. Kadehlerden birini masaya

koydu, sonra Sebastian d'Anconia'nın iki gümüş kadehini alıp masadaki bardağın yanına kovdu.

Evdeki yıllanmış şarabı çıkarırken normal nazik ev sahibi sesiyle, "Sen dosdoğru New York'a mı gidiyorsun, Dagny?" dedi.

Dagny sakin bir sesle, "Evet," diye karşılık verdi.

"Ben öbürsü gün Buenos Aires'e uçuyorum." Bir yandan şişenin mantarını açıyordu. "Daha sonra New York'a döner miyim, emin değilim, ama eğer dönersem, beni görmen senin için tehlikeli olabilir."

"O umurumda değil...meğer ki, artık seni görmeye hakkım olmadığını düşünüyor olasın."

"Doğru, Dagny. Hakkın yok. New York'ta olmaz."

Şaraptan doldururken Galt'a baktı. "John, sen gitme ya da kalma kararını ne zaman vereceksin?"

Galt dosdoğru ona bakarak yavaşça, ağzından çıkanların getireceği tüm sonuçları bilen bin gibi, "Ben karar verdim, Francisco," dedi. "Gidiyorum " Francisco'nun eli duruverdi.Uzun bir an boyunca tek görebildiği Galt'ın yüzü oldu. Sonra gözleri Dagny'ye döndü. Şişeyi elinden bıraktı, geri çekilmedi, ama sanki bakışı ikisini de içine alabilsin diye geri çekilmiş gibi bir hali vardı.

"Ama...tabiî," dedi

Sanki daha da gerilemiş, karşısında uzun yılların akışını görebiliyormuş gibi görünüyordu. Sesi dengeliydi. Bakış açısına denk bir sesti.

"Oniki yıl önce anlamıştım," dedi. "Sen bilmeden çok önce anlamıştım.Senin neyi göreceğini görebilmem gerekirdi.Bizi New York'a çağırdığın o gece düşünmüştüm bunu...Galt'a söylüyordu, ama gözleri Dagny'ye kaydı. "...aradığın her şey...bize uğrunda yaşanacak ya da gerekirse

ölünecek şeyler olarak söylediklerinin hepsi. Bunu senin de düşüneceğini görmeliydim.Başka türlü olamazdı. Zaten böyle olmalıydı. Ta o zaman, oniki yıl önce tamamdı.” Galt’a bakıp sesli sesli güldü. “Bir de en ağır darbeyi alanın ben olduğumu söylüyorsun, öyle mi?” dedi.

Önce çok hızlı döndü, sonra hareketin sonunu çok yavaş getirdi, şarabı kadehlere doldurma işine özel bir vurgu yüklüyormuş gibi göründü. İki gümüş kadehi eline aldı, bir an başını eğip kadehlere baktı, sonra birini Galt’a, diğerini Dagny’ye uzattı.

“Alın,” dedi. "Hak ettiniz...üstelik şans da değildi.”

Galt kadehi onun elinden aldı, ama bu kabul, daha çok, ikisinin bakışması sırasında gözlerdeki ifadelerle gerçekleşmişti. "Başka türlü olması için her şeyi feda ederdim,” dedi Galt,“...bir tek, verilemeyeceklerin dışında.”

Dagny kadehini aldı, Francisco’ya baktı, sonra döndü, Galt’a bakışını Francisco’nun görmesini sağladı. “Evet,” dedi cevap verir tonda. “Ama ben hak etmiş değilim...sen ne bedel ödedinse, ben onu şimdi ödüyorum, hak edecek kadar kazanıp kazanamayacağımdan da emin değilim, ama bedel ve ölçü cehennemse...o zaman üçümüzün en hırslısı ben olayım.”

İçerlerken Dagny gözlerini yumdu, şarabın boğazından akışını hissetti, her üçü için de bunun şimdiye kadar yaşadıkları en işkence dolu, ama en yüce an olduğunu anladı.

Eve doğru yürürlerken Galt'la konuşmadı. Ona doğru başını bile çevirmedi. Bir bakışın bile çok tehlikeli olacağını seziyordu. Sessizlikte tam bir sükûnet ve tam bir anlayışın varlığını hissediyor, aradaki gerilimden, anladıkları bu şeylere isim koymamaları gerektiğini de biliyordu.

Ama salona girince ona döndü, tam bir güvenle, bir hakkın bilincine varmış gibi, konuşmanın artık güvenli

olduğunu anlamış gibi konuştu. Ne yakarış ne de zafer izi taşıyan bir sesle, “Dış dünyaya ben oradayım diye dönüyorsun,” dedi.

“Evet.”

“Gitmeni istemiyorum.”

“Bu konuda karar hakkın yok.”

“Benim hatırım için gidiyorsun.”

“Hayır, kendim için.”

“Orada seni görmeme izin verecek misin?”

“Hayır.”

“Seni görmeyecek miyim?”

“Hayır”

“Nerede olduğunu, ne yapmakta olduğunu bilmeyecek miyim?” “Bilmeyeceksin.”

“Önceden yaptığın gibi beni gözleyecek misin?”

“Daha da çok.”

“Amacın beni korumak mı?”

“Hayır.”

“Nedir o hâlde?”

“Bize katılmaya karar verdiğin gün orada olmak.”

Dagny ona dikkatle baktı, kendine başka bir tepki izni vermedi. Ama ilk defa olarak, cevabı net biçimde anlayamamanın izi vardı yüzünde.

Galt açıkladı. “Senden başka hepimiz çekilmiş olacağız. Orası kalmak için fazla tehlikeli olacak. Ben senin son anahtarın olarak kalacağım...vadinin kapısı temelli kapanmadan önce.”

“Ya!” Sesi iniltiye dönüşmeden sustu. Sonra mesafeyi yine koymayı başardı, sorusunu sordu. “Ya sana kararımın kesin olduğunu, size hiçbir zaman katılmayacağımı söylersem?”

“Yalan olur.”

“Ya şimdi kesin kararımı verir, gelecekte ne olursa olsun bu karardan dönmeyeceğim, dersem?”

“Gelecekte göreceğin tüm kanıtlara, edineceğin tüm kanılara rağmen mi?”

“Evet.”

“O yalandan da kötü olur.”

“Yanlış karar verdiğimden emin misin?”

“Eminim.”

“İnsanın kendi hatalarının sorumluluğuna katlanması gerektiğine inanıyor musun?”

“Evet.”

“O hâlde, benim de kararımın sonuçlarına katlanmama neden izin vermiyorsun?”

“Veriyorum, zaten katlanacaksın da.”

“Ya bu vadiye dönme kararını iş işten geçtikten sonra verirsem...kapıyı benim için açık tutma riskine niçin giriyorsun?”

“Buna mecbur değilim. Kendi bencil bir çıkarım olmasa, yapmazdım.” “Hangi bencil çıkarın?”

“Seni burada istiyorum.”

Dagny yenilgiyi açıkça kabullenircesine gözlerini yumup başını eğdi. Hem tartışmayı kaybetmişti, hem de terk ettiği şeyin tüm anlamıyla sakin biçimde yüzleşme çabasında yenilgiye uğramıştı.

Sonra başını kaldırdı, onun türündeki açık sözlülüğü sindirmiş gibi yüzüne baktı; ne acısını, ne özlemini, ne de sakinliğini sakladı, hepsinin bakışlarına yansıdığını bilerek baktı.

Galt’ın yüzü, güneş ışığı altında o yüzü ilk gördüğü andaki gibiydi: Bu yüzde acımasız bir huzur ve

yönlendirilmemiş bir dikkat vardı, acı yoktu, korku yoktu, suçluluk yoktu. Dagny eğer ona böyle bakmayı sürdürebilse, koyu yeşil gözlerin üzerindeki düz kaşlara, ağzını vurgulayan çene kıvrımına, açık yakasından görünen, dökme metal gibi tenine, rahat pozda sağlam basan bacaklarına bakmayı sürdürebilse, ömrünün sonuna kadar şu durduğu noktada durmaya razı olacağını düşündü. Ama bir an sonra, bu dileği kabul olsa bile anlamını yitireceğini, çünkü ona değer yükleyen her şeye ihanet etmiş sayılacağını fark etti.

Sonra, anı olarak değil de, yaşamakta olduğu anın bir parçası olarak, kendini New York'taki evinin penceresinde dururken gördü. Sisli kente bakıyor, Atlantis'in erişilmez yerlere doğru batmakta olduğunu görüyordu. İşte şu anda, o akşamki sorunun cevabını görmekteydi. Kente yöneltmiş olduğu sözleri değil de, o sözleri yaratan duyguyu yaşamaktaydı: Sen, her zaman sevdiğim ve hiç bulamadığım, ufkun ötesinde, rayların ucunda bulmayı umduğum...

Yüksek sesle, "Şunu bilmem istiyorum," dedi. "Ben hayata bir tek absolü ile başladım: Dünyayı istediğim gibi biçimlendirecektim, bunu en yüksek değerlere göre yapacaktım, hiçbir zaman daha düşük bir standarda geçit vermeyecektim, bu uğurdaki mücadele ne kadar zor olursa olsun" - içindeki bir ses, araya başka sözler katmaktaydı: New York sokaklarında varlığım her zaman hissettiğim sen, ve sana kurmak istediğim dünya - "Şimdi anlıyorum ki bu vadi için savaş vermişim" -bana devam etme gücünü veren sana olan sevgimdi - "Bu vadiyi mümkün olarak görmüştüm ve bunu daha eksik hiçbir şeye düşmemekte, akılsız kötülüğe teslim olmamakta kararlıydım" - sana sevgim, sana ulaşma umudum ve günün birinde karşı karşıya durduğumuzda sana lâyık olma isteğim - "Şimdi bu vadi için savaşmak üzere geri

dönüyorum. Onu yeraltından kurtaracağım, hakkı olan alanı kazanmasını sağlayacağım, dünyanın, ruhunda olduğu gibi gerçeğinde de sana ait olmasını sağlayacağım, ya da başaramayıp, ömrümün sonuna kadar bu vadiden uzakta, sürgün olarak kalacağım” - “Ama hayatımın geri kalanı yine sana ait olacak, senin adınla yoluna devam edecek, o adı hiç söyleyemesem bile yine de sana hizmet etmeyi sürdüreceğim, hiç kazanmayacağımı bilsem bile devam edeceğim, karşılaşmayacağımızı bile bile, karşılaştığımız takdirde sana lâyık olmaya uğraşacağım - “Bu uğurda mücadele edeceğim, sana karşı savaş verecek olsam bile, sen beni hain diye lânetlesen bile...seni bir daha hiç göremesem bile.”

Galt hiç kıpırdamadan durmuştu. Sonuna kadar, yüzünde hiçbir değişiklik olmadan dinlemişti. Ama gözleri, her kelimeyi duyuyormuş, aradaki söylenmeyenleri de duyuyormuş gibi bakıyordu. O da aynı ifadeyle cevap verdi, sanki bakışları kesilmemesi gereken bir akımı sürdürüyormuş, sesi onunkinin tonunda bir şeyi yakalamak zorundaymış gibi, içindeki duygu belirtisi yalnızca kelimeler arasındaki mesafeden belli olacak şekilde konuştu:

“Mümkün olan bir hayali gerçekleştirme çabasında nice kişilerin başına geldiği gibi, sen de başarısızlığa uğrarsan, o hayal ulaşamayacağın bir yerde kalırsa, sen de onlar gibi, insanın en yüksek değerlere asla ulaşamayacağını, en büyük hayallerin asla gerçekleşemeyeceğini düşünürsen, bu dünyayı suçlama, onlar gibi, varoluşu suçlama. Sen onların aradığı Atlantis'i gördün, burada o, gerçekten var...Ama oraya ancak çıplak ve yalnız girilebilir, yüzyılların sahteliklerinin paçavralarıyla girilemez, ancak duru ve katıksız bir zihinle girilebilir. Masum bir kalple değil, daha da zor olan bir şeyle, ödünsüz bir zihinle girilebilir.Kişinin sahip olduğu tek anahtar

odur. Dünyayı ikna etmek ya da fethetmek zorunda olmadığını öğrenene kadar oraya giremezsin. Öğrendiğin zaman göreceksin ki onca mücadele yıllarında seni Atlantis'ten uzak tutan hiçbir şey yokmuş, zincirlerin yalnızca kendine bağlamak istediğin zincirlermiş. Onca yıl boyunca en çok kazanmak istediğin şey, hep seni bekliyormuş" - ona sanki söylemediği sözlere cevap veriyormuş gibi baktı - "Senin verdiğin savaş kadar azimle, ihtirasla, umutsuzca bekliyormuş, ama içindeki güven seninkinden fazlaymış. Dışarı çık ve mücadeleni sürdür. Seçmediğin yükleri taşı, hak etmediğin cezaları çek, ruhunu en haksız işkencelere teslim etmenin adalet olduğuna inanmaya devam et. Ama en kötü ve en karanlık anlarında, unutma ki, başka türlü bir dünyayı da gördün sen. Onun beklemekte olduğunu, gerçek olduğunu, mümkün olduğunu ve senin olduğunu bil."

Sonra başını biraz çevirdi, sesi yine bir o kadar duru, ama gözleri arasındaki akımı kesmiş olarak, "Yarın kaçta gitmek istiyorsun?" diye sordu.

"Ha...! Sana uyacak en erken saatte."

"O hâlde, kahvaltıyı yedide hazırla, sekizde havalanalım."

"Peki."

Galt elini cebine ara, ona küçük, parlak bir disk uzattı. Dagny bunun ne olduğunu başlangıçta anlayamadı. Galt o diski Dagny'nin avucuna kovdu. Altın beş dolardı.

"Aylık ücretinin son bölümü," dedi.

Dagny'nin parmakları paranın çevresinde sımsıkı kapandı, ama cevap verirken sesi sakin ve ifadesiz çıktı."Teşekkür ederim."

"İyi geceler, Bayan Taggart."

"İyi geceler."

Geri kalan saatlerde uyumadı. Odasında yere oturdu, yüzünü yatağa dayadı, yalnızca onun duvarın arkasındaki varlığını hissetti. Zaman zaman onu karşısındaymış gibi gördü. Sanki kendisi, onun ayaklarının dibinde oturuyormuş gibi. Son gecesini onurda birlikte bu şekilde geçirdi.

***

Vadiden geldiği gibi ayrıldı. Yanında buraya ait hiçbir şey götürmedi.Edindiği birkaç parça eşyayı, basma desenli eteğiyle bluzunu, mutfak önlüğünü, birkaç parça çamaşırını düzgün biçimde katlayarak odasındaki bir çekmeceye koydu. Bir an onlara baktı, sonra çekmeceyi kapattı, geri dönerse, belki de onları orada bulabileceğini düşündü. Yanında o beş dolarlık altından ve kaburgularına hâlâ bağlı olan sargıdan başka hiçbir şey götürmedi.

Güneş dorukları aydınlatmış, vadinin tepesine daire biçiminde parlak bir sınır çizmişti. Dagny uçağa tırmandı, onun yanındaki koltuğa oturup arkasına yaslandı, Galt'ın üzerine eğilen yüzüne baktı. İlk sabah gözlerini açtığın da gördüğü yüz gibiydi. Sonra gözlerini kapadı, onun ellerinin uzanıp gözlerini bağlayışını hissetti.

Motorun sesini ses olarak değil de, kendi bedeni içinde bir patlama olarak duydu; ama uzaklardaki bir titreşime benziyordu. Sanki o kadar uzakta olmasa, insanın canı yanacakmış gibi.

Tekerlerin yerden ne zaman kesildiğini, uçağın dorukları ne zaman aştığını bilemedi. Hareketsiz uzanmış durumdaydı. Mekân duygusu yalnızca motorun gürültüsünden kaynaklanıyor, sanki ara sıra sarsılan bir ses akımının içinde taşınıyordu. Ses motordan, onun direksiyondaki ellerinin

kontrolünden geliyordu. O sese sarıldı. Geri kalanına dayanılabilirdi. Direnmeyebilirdi.

Hareketsiz uzanmış, bacaklarını ileriye uzatmış, kollarını koltuğun kollarına dayamıştı. Ona geçen zamanın ölçüsünü ifade edecek hiçbir hareket yoktu. Kendi vücudunda bile! Ne zaman, ne mesafe, ne görüş, ne gelecek, yalnızca kumaşın gerisinde kapalı duran gözlerindeki gece...bir de, değişmez bir gerçeklik olarak, onun yanı başındaki varlığı.

Konuşmadılar. Bir ara Dagny, “Bay Galt,” deyiverdi.

“Evet.”

“Yo. Bir şey yok. Hâlâ orada mısınız, bilmek istedim.”

“Her zaman orada olacağım.”

Kaç mil gittiklerini bilmiyordu. Kelimelerin anısı küçücük bir uzaklık işareti gibi belirdi, geride kaldı, küçüldü ve yok oldu. Ardında yalnızca bölünmez bir şimdiki zamanın sükûneti kaldı.

Alçalmaya başladıklarını hissettiğinde, aradan bir gün mü, yoksa bir saat mi geçtiğini bilmiyordu. Ya iniyor ya da düşüyor olmalıydılar. İki ihtimalin de onun kafasında birbirinden farkı yoktu.

Tekerlerin yere değmesi sırasındaki sarsıntıyı gecikmiş garip bir sansasyon gibi hissetti, inanması için aradan bir saniye geçmesi gerekliymiş gibi.

Arazide sarsılarak ilerlediler, sonra durdular.. sessizlik. Ardından onun ellerini saçlarında hissetti. Göz bağını çıkarıyordu.

Karşısında göz kamaştırıcı güneşi gördü. Göz alabildiğine giden yaban otlan vardı. Çevrede onları durduracak dağlar yoktu. Bomboş bir otoyol, bir mil kadar uzakta bir kasabanın silueti. Dagny saatine baktı; kırkyedi dakika önce hâlâ vadideydi.

Galt eliyle kasabayı göstererek, “Orada bir Taggart istasyonu bulacaksın,” dedi. “Oradan trene binebilirsin.”

Dagny anlamış gibi başıyla onayladı.

Yere indiğinde, Galt onunla birlikte inmedi, direksiyonun üzerinden, öbür yanda açık duran kapıya doğru eğildi, birbirlerine baktılar. Dagny durmuş, yüzünü ona doğru kaldırmıştı. Tatlı bir rüzgâr saçlarını uçuruyordu. Omuzlarının düz çizgisi, tayyörünün kesimi nedeniyle daha da belirgindi...bu yabanıl ıssızlığın ortasında.

Galt’ın eli doğudaki görünmez kentleri işaret etti. “Orada beni arama,” dedi. “Bulamazsın. Taki beni olduğum gibi isteyinceye kadar. Ve istediğinde de, bulması en kolay insan ben olacağım.”

Kapının kapanış sesini duydu, bu ses, ardından gelen pervane sesinden daha güçlüymüş gibi geldi ona. Uçağın tekerlerinin dönüşüne baktı, gerisinde otların yassılışını gördü. Az sonra tekerlerle otlar arasında bir gökyüzü şeridi göründü.

Dagny çevresine baktı. Uzaktaki kasabanın üzerine kızılımsı, sıcak bir sis oturmuştu. Binalar paslanıyormuş gibi görünüyordu. Damların üzerinde, eski, yıkık bir bacanın kalıntısını fark etti. Yanındaki otlarda sarımsı bir şey hışırdadı. Dönüp baktı, bir gazete parçasıydı. Bakmayı sürdürdü. Nesneleri gerçek olarak bilinçlendirmekte zorluk çekiyordu.

Gözlerini uçağa doğru kaldırdı. Kanatların gökyüzünde ufalışına baktı. Motor sesi de hafifliyordu. Uçak sürekli yükselmekteydi. İnce uzun bir gümüş haça benziyordu. Sonra eğimi yerküreyi izledi, alçalır gözüktü, ardından bir süre, hareketsiz duruyor, yalnızca küçülüyormuş gibi oldu. Sönmekte olan bir yıldıza bakar gibi bakıyordu Dagny. Önce

haçken sonra nokta, sonra alev alev bir kıvılcım oldu, daha sonra Dagny onu görebildiğinden emin olamadı. Birdenbire, gökyüzünün her yanının öyle kıvılcımlarla dolu olduğunu fark etti. Uçak artık gitmişti.

III

ANTİ-HIRS

“Benim ne işim var burada?” diye sordu Dr, Robert Stadler. “Neden çağrıldım buraya? Bir açıklama istiyorum. Nedensiz, habersiz ve açıklamasız, kıtanın bir ucundan bir ucuna sürüklenmeye alışık değilim,”

Dr. Floyd Ferris gülümsedi. “Bu da burada bulunmanız daha da makbule geçmesine yol açıyor, Dr. Stradler.” Sesinde minnet mi var, yoksa böbürlenme mı, pek belli olmuyordu.

Güneş tepelerine boşalıyor gibiydi. Dr. Stadler şakağından terler aktığını fark etti. Çevrelerindeki tribünleri doldurmakta olan halkın önünde, utanç verici bir özel konuşmayı bu kadar öfkeyle yapamazdı. Üç gündür görüşme fırsatı aramış, bulamamıştı. Dr. Ferris'le buluşmasının zaten bu sebeple bu kadar geciktirilmiş olabileceği geldi aklına...ama bu düşünceyi bir kenara itti. Islak şakağına konmaya çalışan sineği iter gibi.

“Neden sizinle temasa geçemedim?” diye sordu. Her zamanki alaycı ton bu sefer pek işe yaramıyordu, ama Dr. Stadler’ın elindeki tek silah da oydu. “Neden bana ofis kâğıtlarına yazılmış, ordu üslûbuna uygun mesajlar yollayıp durdunuz?” Neredeyse “emirler” diyecekti, ama demedi, “O iletiler kesinlikle bilimsel muhaberat türünde değildi, haksız mıyım?”

Dr. Ferris yumuşacık bir sesle, “Olay bir devlet meselesi,” dedi.

“Çok fazla işim olduğunu, bunların çalışmalarımı yarıda kestiğim anlayamadınız mı?”

Dr. Ferris kaygısızca, “Ha, evet,” demekle yetindi.

“Gelmeyi reddedebileceğim aklınıza gelmedi mi?”

“Ama reddetmediniz.” Sesi yine yumuşacıktı.

“Neden bana hiçbir açıklama yapılmadı? Neden bana kendiniz gelmediniz de, yarı bilim dili, yarı magazin dili konuşan o iki anlaşılmaz genç sersemi yolladınız?”

“Çok meşguldüm,” dedi Dr. Ferris.

“O hâlde bana, Iowa’nın orta yerindeki bu ovada ne işiniz olduğunu söyler misiniz? Ve benim de ne işim olduğunu?” Kolunu boş kırların tozlu ufuklarına doğru sallıyor, bir yandan da tribün olarak yerleştirilmiş üç sıra kereveti gösteriyordu. Bu kerevetler buraya yeni yerleştirilmişti. Tahtalar bile terliyor gibiydi. Güneş altında parıldayan reçine damlacıkları belli oluyordu.

“Tarihi bir olaya tanık olmak üzereyiz, Dr. Stadler. Bilim, uygarlık, sosyal refah ve siyasal uyum yolunda kilometre taşı sayılacak bir olay.” Dr. Ferris'in sesi, halkla ilişkiler görevlilerinin ezberlenmiş sözlerini hatırlatan bir tondaydı. “Yeni bir çağın dönüm noktası,'’ diye bitirdi sözünü.

“Ne olayı? Hangi yeni çağ?”

“Az sonra göreceğiniz gibi, buna tanık olmak için ancak en seçkin vatandaşlar, entelektüel elitler seçildi. Sizin adınızı atlayamazdık herhalde, değil mı? Ve tabiî işbirliginize ve sadakatinize güvenebileceğimizden de eminiz.”

Dr. Ferris’in gözlerini göremiyordu. Tribünler hızla dolmaktaydı. Dr. Ferris de ikide bir sözü yanda kesip yeni gelenlere el sallıyordu. Bu insanların hiçbirini Dr. Stadler daha önce ömründe görmemişti, ama Ferris'in neşeli saygısına bakılırsa, hepsi de önemli kimseler olmalıydı. Görünüşe göre, hepsi Dr. Ferris’i tanıyor, ona sanki tören yöneticisi ya da günün yıldızı gibi davranıyorlardı.

Dr. Stadler, “Bir an için net konuşsanız da bana bu işin ne...” diye söze başlarken, Dr.Ferris dönüp tombul, ak saçlı, general üniforması girmiş birine, “Merhaba, Spud'” diye el salladı.

Dr, Stadler sesini yükseltti. “Dedim ki, bir dakika lütfen konsantre olun da bana neler olduğunu anlatın...”

“Ama çok basit. Bu şeyin son zafer günü...bana bir dakika izin vermeniz gerek, Dr. Stadler.” Dr. Ferris telaşla fırlarken, çan sesine tepki veren eğitimli köpek gibiydi. Yaşını başını almış bir grup bıçkının olduğu vere doğru ilerliyordu. Giderken başını çevirip tek kelimeyle açıklama yapa: “Basın!”

Dr. Stadler tahta kerevete oturduğunda, çevresine değmekte isteksizdi.. Üç sıra kerevet, yarım daire biçiminde dizilmişti. Küçük, özel bir sirki hatırlatıyordu. Yaklaşık üç yüz kişilik yer vardı. Bir gösteriyi seyretmek üzere gelenler için hazırlanmıştı. Ama oturanların yüzleri ufka kadar giden yamyassı ovaya dönüktü. Orada hiçbir şey yoktu. Kilometrelerce ötede bir çiftlik evi benek gibi gözüküyordu, o kadar.

Standlardan birinin önünde radyo mikrofonları vardı. Orası basın için hazırlanmıştı benziyordu. Standın önünde de taşınabilir telefon santraline benzer bir şey göze çarpıyordu. O da yetkililer içindi. Üzerinde pırıl pırıl birkaç cilalı metal levye görünüyordu. Standların arkasında kurulmuş otoparkta gıcır gıcır yeni lüks arabalar, güven dolu bir hava yansıtmaktaydı.Ama Dr. Stadler‘a belirsiz bir tedirginlik duygusu veren şey, üç yüz metre kadar ötedeki yamaçta duran binaydı. Küçük, basık bir yapıydı. Hangi amaca hizmet ettiği belli değildi. Kalın taş duvarları vardı, penceresi yoktu, yalnızca sağlam demir parmaklıklarla korunan birkaç yarık

göze çarpıyordu koskoca kubbesi, binanın kendinden ağırmış gibiydi. Tüm yapıyı bastırıyor, sanki toprağa gömülmeye zorluyordu. Kubbenin dibinden birkaç çıkıntı, düzensiz biçimlerde uzanıyor, kötü dökümlenmiş kil hunileri andırıyordu. Sanayi çağının ürünü değilmiş, bilinen bir işe yaramazmış gibi görünmekteydiler. Sessiz bir kötü niyet okunuyordu binada. Şişmiş, mikroplu bir mantar gibiydi. Belli ki modern bir yapıydı, ama o şapşal, yuvarlak, kaypak hali onu sanki ilkelmiş gibi gösteriyordu. Balta girmemiş ormanın içinde bir kazıdan çıkmış, eski zamanın vahşi ritüellerinden birine ait bir yapı gibiydi.

Dr. Stadler tedirginlikle iç geçirdi. Usanmıştı sırlardan. Ona iki gün içinde bilinmeyen bir amaçla Iowa'ya gelmesini söyleyen davetiyenin üzerine damgalar basılmış, "Gizli", "Çok Gizli" diye yazılar yazılmıştı. Ona eşlik etmek üzere, enstitüde kendilerini fizikçi olarak tanıtan iki genç adam belirmişti. Ferris'in Washington'daki ofisine açtığı telefonlar cevapsız kalıyordu. Devletin resmi uçağıyla, sonra da resmi bir arabayla yapılan upuzun ve yorucu yolculuk boyunca gençler fizikten, acil durumlardan, sosyal dengelerden, gizlilik gereğinden söz edip durmuşlar, sonunda Dr. Stadler, başlangıçtakinden de daha az şey bilir hâle gelmişti. İki kelimenin sık sık kullanıldığını fark etmişti. Davetiyede de vardı o iki kelime. Bilinmeyen bir amaçla ilgili olunca, karanlık çağrışımlar yapan bu iki kelime, "sadakat" ve "işbirliği"ydi.

İki genç onu en ön kerevette bir yere oturtmuş, sonra modern bir cihazın işi biten bir mekanizması gibi ortadan kaybolmuş, onu Dr. Ferris'le yüz-yüze bırakmışlardı. Şimdi çevresindeki sahneyi seyrediyor, Dr. Ferris'in gazeteci grubu ortasındaki muğlâk, heyecanlı, gevşek hareketlerini izliyor,

şaşırtıcı bir beceriksizlik kaosunun titreşimlerini alıyordu. Bir yanda onu, bir yanda da, tam istenen anda istenen etkiyi yaratmak üzere işleyen mekanizmayı...

İçinde bir anlık bir panik şimşeği hissetti, buradan kaçma isteğini kendine itiraf etti. Ama sonra zihnini buna karşı kapattı. Bugünle ilgili en karanlık sırrın, o binadan gelecek herhangi bir şeyden daha kritik, daha iğrenç, daha tehlikeli şeyin, kendisini buraya gelmeye razı eden şey olduğunu biliyordu.

Kendi amacımı hiçbir zaman öğrenmek zorunda kalmayacağım, diye geçirdi içinden. Bunu kelimelerle değil, kısa, hain bir duygu titreşimiyle düşünmüştü. Tedirginliğe benzeyen, asit gibi bir his veren titreşim. Kafasında beliren kelimeler, daveti kabul ederken de düşündüğü büyülü formülü oluşturan kelimelerdi. İnsanlar bunu, gerek duydukça, daha ileriye bakmamak için söylerlerdi: İnsanlarla ilişki söz konusuysa, elden ne gelir?

Ferris'in entelektüel seçkinler dediği insanlar için hazırlanan standın, resmi yetkililer için hazırlanandan daha büyük olduğunu görüyordu. Bir anlık sinsi bir sevinç hissetti...kendisi ön sırada olduğu için. Dönüp arkasındaki sıralara baktı. Yaşadığı duygu, küçük, gri bir şoktu. Orada gördüğü rastgele, solgun, yorgun insanlar hiç de onun kafasındaki entelektüel seçkinlere benzemiyordu. Savunmaya geçmiş kavgacı adamlar görüyordu orada. Zevksiz giyinmiş kadınlar görüyordu. Yüzlerinde gaddar, çaçaron, kuşkucu ifadeler vardı. Entelekt denen şeyin bayraktan sayılabilecek kişilere uymuyordu gözlerindeki ifadeler. Güvensizliğin ifadesiydi bu. Tanıdığı hiçbir yüz yoktu.Ünlü kimse yoktu. Üne kavuşabilecek kimse de yoktu. Bu insanların hangi standartlara göre seçildiğini merak etti.

İkinci sırada oturan sırık gibi, sarkık uzun suratlı yaşlı adam biraz tanıdık geliyordu, ama hakkında hiçbir şey hatırlayamıyordu. Yalnızca belli belirsiz bir aşinalık vardı. Belki saygın olmayan bir rayın organında gördüğü bir fotoğraf olabilirdi. Oradaki bir kadına doğru eğildi, eliyle göstererek, “Bana şu beyin adını söyleyebilir misiniz?” diye sordu. Kadın huşu ve saygı dolu bir fısıltıyla, “O Dr. Simon Pritchett!” dedi Dr. Stadler başını çevirdi, unutun kimse beni görmez, kimse beni o grubun bir üyesi saymaz, diye düşündü.

Gözlerini açtığında, Dr. Ferris’in tüm gazeteci grubunu kendisine doğru getirmekte olduğunu gördü. Ferris turist rehberleri gibi kolunu uzanıyor, onu yanındakilere gösteriyordu. Yaklaştıklarında, sarf ettiği sözleri de duyulabilir “Ama neden benimle vakit ziyan edesiniz ki! Burada günün başarısının gerçek kaynağı var. Her şeyi mümkün kılan adam...Dr. Robert Stadler!”

Gazetecilerin o eskimiş, alaycı yüzlerinde bir anlık tutarsız ve uygunsuz ifadeler gördü. Tam saygı sayılamayacak, beklenti veya umut da sayılamayacak, ama bunların yankısını taşıyan bir ifade. Sanki gençliklerinde Dr. Stadler’ın adını duyunca nasıl bir saygı duyduklarını zar zor hatırlıyorlarmış gibi. O anda içinde itiraf etmeyeceği bir içgüdü belirdi. Onlara bugünkü olayla ilgili hiçbir şey bilmediğini söyleme içgüdüsü. Buraya bir oyunun parçası olarak, piyon olarak, hemen hemen...tutuklu gibi getirildiğini söyleme içgüdüsü.

Ama onun yerine, kendi sesinin sorulara kibirli, tepeden bakan bir sesle cevap vermekte olduğunu duydu. Yüksek sırlara vakıf biriymiş gibi. "Evet, Devlet Bilim Enstitüsü, yaptığı kamu hizmetlerinden gurur duymaktadır.Devlet Bilim Enstitüsü kişisel hırsların ve özel çıkarların aracı değildir, tüm

insanlığın iyiliğine adanmıştır...” Dr. Ferris'ten duyduğu genellemeler dökülüyordu ağzından. Diktafon gibi konuşuyordu.

İçindeki duygunun kendinden iğrenme olduğunu kabullenemezdi. Duyguyu saptadı, amacını tanımlamadı. Çevredeki adamlardan iğrenmişimdir, diye düşündü. Kendisini bu utanç verici performansa zorlayanlar onlardı. İnsanlarla uğraşırken...elden ne gelirdi?

Gazeteciler onun sözlerim dinleyip kısa notlar alıyorlardı. Yüzlerinde kalıp ifadeler vardı. Çıkan sesleri dinliyor, bunlar habermiş gibi hareket ediyorlardı.

Bir tanesi yamaçtaki binayı göstererek, "Dr. Stadler, Proje X'i, Devlet Bilim Enstitüsü’nün en büyük başarısı saydığınız doğru mu?” diye sordu.

Sessizlik oldu, İğne düşse sesi duyulurdu.

“Proje...X mı?” dedi Dr. Stadler.

Sesinin tonunda korkunç bir yanlışlık olduğunu anlamıştı, çünkü gazetecilerin kafalarının bir anda kalktığını görüyordu.Alarm duymuş gibiydiler. Kalemleri kâğıtlarının üzerinde hazır, bekliyorlardı.

Bir an için yüz kaslarının sahte bir gülümsemeye yer verecek şekilde yarıldığını fark etti, içinde şekilsiz, hemen hemen doğaüstü bir korku hissetti. Sinsi bir makinenin çalışmakta okluğunu bir kere daha seziyordu. Sanki kendisi de o makineye kapılmıştı, onun geri dönülmez iradesini yerine getiriyordu. “Proje X mi?” dedi yumuşak bir sesle. Bu sefer sesi, bir komplonun ortağına aitti “Aslında, baylar. Devlet Bilim Enstitüsü’nün herhangi bir başarısının değerinden de, amacından da kuşku duyulamaz, çünkü bu kuruluş kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur...başka bir şey söylemem gerekiyor mu?”

Başını kaldırdığında, Dr. Ferris'in de çoktan beri kalabalığın kenarında durup dinlemekte olduğunu gördü. Acaba Dr. Ferris'in yüzünde şimdi daha az gergin, daha fazla küstah bir ifade olduğunu ben kendim mi hayal etmekteyim, diye düşündü.

İki muhteşem araba son hızla otoparka daldı, fren gıcırtıları arasında durdu. Gazeteciler cümlenin ortasında onun yanından ayrıldı, arabalardan inen gruba doğru koştu.

Dr. Stadler, Ferris'e döndü. "Nedir Proje X?" diye sordu sert bir sesle.

Dr. Ferris çok masum ve çok küstah bir ifadeyle gülümsedi. "Kâr amacı gütmeyen bir girişim," dedi, sonra koşarak yeni gelenleri karşılamak üzere uzaklaştı.

Dr. Stadler kalabalığın saygılı fısıltılarından, yeni grubun ortasındaki soluk keten elbiseli ufak tefek adamın, Devlet Başkanı Bay Thompson olduğunu anlıyordu. Bay Thompson gülümsüyor, kaşlarını çatıyor, gazetecilere havlar gibi cevaplar yağdırıyordu. Dr. Ferris'in grubun içinde oradan oraya kayışı, bacaklara sürtünen kediyi hatırlatır türdendi. Grup yaklaştığında. Ferris'in herkesi kendisine doğru yönlendirmekte olduğunu gönlü. Dr. Ferris yankılanan bir sesle, "Bay Thompson," dedi, "Size Dr. Robert Stadler'ı takdim edebilir mıyım?"

Stadler bir an için küçük sinsinin gözlerinin kendisini incelediğini fark etti. O gözlerde bâtıl bir huşu vardı. Karşısındakini mistik alandan gelme, kendisinin asla erişemeyeceği bir olgu sayıyor gibiydi. Delici, hesapçı bakışlar. Hiçbir şeyi kendi standartlarından muaf saymayan bakışlar. "Derdin ne?" sözünün bakışa tercüme edilmişi.

"Şeref duydum, doktor, şeref duydum," dedi Bay Thompson. Kısaca tokalaştı.

Bu arada uzun boylu, kambur duran, fırça traşlı adamın Bay Wesley Mouch olduğunu öğrendi. El sıkıştığı diğer kişilerin adlarını yakalayamadı. Grup, devlet yetkililerinin bölümüne yöneldiğinde, Stadler yüzleşmeye cesaret edemediği alev alev bir duyguyla baş başa kaldı: küçük sinsinin onaylayıcı baş sallamasının, kendisini heyecanlandıracak kadar sevindirdiğini keşfetmişti.

Sinemalarda yer gösterenlere benzer bir grup genç görevli, el arabalarını ite ite geldi, oradakilere pırıltılı bir takım objeler dağıtmaya başladı. Bunlar dürbündü. Dr. Ferris, yetkililerin standına yakın yerde duran mikrofonun başına geçti. Bay Wesley Mouch'un bir işareti üzerine görkemli sesi çayırların üzerinde kükredi:

"Bayanlar, Baylar...!"

Kalabalık hemen sustu, tüm başlar Dr. Floyd Farris'in zarif varlığına döndü.

"Bayanlar, Baylar, üstün kamu hizmetiniz ve sosyal sadakatiniz nedeniyle sizler bugün akıl durdurucu önem taşıyan bir bilimsel başarının açıklanmasına tanık olacaksınız. Bu öylesine çığır açacak bir imkândır ki, şu ana kadar yalnızca bir avuç insan tarafından Proje X adıyla bilinegelmiştir."

Dr. Stadler dürbününü görebildiği tek şeye ayarladı...uzaktaki çiftlik evine.

Oranın terk edilmiş, harabe hâlinde bir çiftlik evi olduğunu gördü. Besbelli yıllar önce terk edilmişti. Çatısının çıplak kaburgaları arasından gökyüzü görünüyordu. Boş pencerelerinin karanlığı, kırık cam parçalarının gerisindeydi. Damı sarkmış bir ambar gördü. Paslı su kulesi, tulumbanın tekeri, ters dönmüş yatan tırmıkları havaya dikilmiş bir traktör enkazı...

Dr. Ferris, Proje X için çalışan bilim fedailerinden, yıllar süren fedakârlıklardan, esirgenmeyen emeklerden, sebatkâr araştırmalardan söz etmekteydi.

Dr. Stadler harabeyi incelerken, garip, diye duşundu. O viranenin ortasında bir keçi sürüsü olması garip. Altı yedi taneydiler. Kimi uyukluyor, kimi ölgün yaban otlarının arasında bulabildiği diri otları tembel tembel yiyordu.

“Proje X,” diyordu Dr. Ferris, “...ses alanında yapılan özel bir araştırmadır. Ses biliminin, konuya dışardan bakanların aklına bile gelmeyecek çok şaşırtıcı yönleri vardır...”

Çiftlik evinden onbeş metre kadar ötede Dr. Stadler bir başka yapı gördü. Besbelli yeniydi. Oraya yapılması için hiçbir amaç olamazdı Boşluğa uzanmış birkaç çelik direğe benziyordu. Hiçbir şeyi taşımayan, hiçbir yere varmayan çelikler.

Dr. Ferris ses titreşimlerinden söz etmeye başlamıştı.

Dr. Stadler dürbününü çiftliğin gerisindeki boşluğa çevirdi, ama orada kilometreler boyunca görülecek hiçbir şey yoktu. Keçilerden birinin ani hareketi, dürbünü tekrar oraya çevirmesine neden oldu. Keçilerin belli aralıklarla yere çakılmış kazıklara bağlı olduğunu fark etti.

Dr, Ferris, "...ve bazı ses titreşimlerine, organik ya da inorganik hiçbir yapının dayanamayacağı keşfedilmiş bulunuyor." diyordu.

Dr. Stadler otların arasında gümüş rengi bir beneğin sıçramakta olduğunu gördü. Zincirlenmemiş bir oğlaktı bu. Sıçrıyor, annesinin çevresinde dolaşıyordu.

..Ses ışını yer altındaki bir laboratuarda bulunan panelden kontrol ediliyor,” diyerek yamaçtaki binayı gösterdi. “O panele biz, ksilofon ismim taktık, çünkü doğru tuşlara basmak, yani doğru levyeleri çekmek konusunda çok dikkatli

olmak gerek,” Bu sefer devlet yetkililerinin standı önündeki santrale benzer cihazı gösterdi. “Ancak o zaman tüm operasyonu izleyebilir, prosedürün ne kadar basit olduğunu görebiliriz..

Dr. Stadler oğlağı seyretmekten zevk almaya başlamıştı. Avutucu, güven tazeleyici bir tür zevk. Küçük yaratık henüz bir haftalık bile değildi herhalde. Zarif uzun bacakları üzerinde bir beyaz yün yumağını andırıyordu. Dört bacağını da dümdüz tutarak neşeyle sıçrayıp durmaktaydı. Güneş ışıklarına, yaz havasına, kendi varlığını keşfetmenin sevincine sıçrıyormuş gibiydi.

“...Ses ışını gözle görülmez, işitilmez, hedef, yön ve erim açısından tümüyle kontrol edilebilir bir ışındır. Şimdi tanık olacağınız ilk halka açık test, küçük bir alanda, iki mili aşmayacak küçük bir alanda, tam bir güvenlik içinde, yirmi millik boş alanın ortasında yapılmaktadır. Halen laboratuarımızda bulunan jenerasyon aygıtları, kubbenin altında gördüğünüz çıkışlardan itibaren yüz mil yarıçapında bir alanı kapsayabilecek kapasitededir ki, bu da, Missisippi kıyısında Taggart Transcontinental Köprüsü’nün bulunduğu yerden, Des Moines ve Fort Dodge, Iowa’ya, Austin, Minnesota'ya, Woodman, Wisconsin’a, Rock Island, Illinois’a kadar olan bir alan demektir. Üstelik bu yalnızca mütevazı bir başlangıçtır.Elimizdeki teknik bilgiler, iki yüz, üç yüz mil menzilli jeneratörler yapmayı mümkün kılmaktadır. Ama yeterli miktarda yüksek resistanslı metali, örneğin Rearden Metal’i vaktinde temin edemediğimiz için, şu anki teçhizatımız ve menzilimizle yetinmek zorunda kaldık. Büyük yöneticimiz Bay Thompson’un himmetiyle Devlet Bilim Enstitüsü’ne gerekli fonlar tahsis edilmemiş olsaydı, bu

girişim asla mümkün olamazdı. Bu nedenle bu büyük icat bundan böyle Thompson Harmonizatörü olarak bilinecektir!”

Kalabalık alkışladı. Bay Thompson hareketsiz oturuyordu. Yüzündeki ifade bilinçli olarak sertti. Dr. Stadler bu küçük sinsinin projeyle ilgisinin, sinemalarda yer gösterenlere benzeyen şu gençlerinki kadar az olduğundan emindi. Dünyaya yeni bir köstebek tuzağı getirmeye yetecek akla da, inisiyatife de, hattâ bu işin gerektirdiği hainlik damarına da sahip değildi besbelli. O da sessiz makinenin bir piyonuydu. Makinenin merkezi de, lideri de, yönü de yoktu. O makineyi harekete geçiren Dr. Ferris değildi. Wesley Mouch da değildi. Şu an tribünlerde oturanların ya da perde arkasındaki kişilerin hiçbiri değildi. Kimliği olmayan, düşünmeyen, bedeni olmayan bir makineydi o. Sürücüsü yoktu, herkes piyondu, her piyon, kendi kötülük derecesinde katkı yapıyordu. Dr. Stadler kerevetin kenarına sarıldı. İçinden ayağa fırlamak, buradan kaçmak geliyordu.

“...Ses ışınının işlevine ve amacına gelince, o konuda hiçbir şey söylemeyeceğini, Kendi sözünü kendi söylesin. Şimdi nasıl çalıştığını göreceksiniz. Dr. Blodgett ksilofonun üzerindeki levyeleri çektiğinde, gözlerinizi hedeften ayırmamanızı öneririm. Hedef iki mil ilerdeki çiftlik evidir. Başka görülecek hiçbir şey olmayacak. Işının kendisi gözle görülemiyor. Tüm ilerici düşünürler çoktan beri, kimlik diye bir şeyin olmadığını, yalnızca eylemlerin olduğunu anlamış bulunuyor. Değerler yok, yalnızca eylemlerden doğan sonuçlar var. Şimdi, bayanlar, baylar, Thompson Harmonizatörü’nün eylemini ve sonuçlarını göreceksiniz.”

Dr. Ferris eğilip katılımcıları selamladı, yavaşça mikrofondan uzaklaştı, gelip Dr. Stadler’ın yanındaki yerine oturdu.

Gencimsi, tombulumsu biri çıkıp santral cihazının başında yerini aldı, gözlerini bir beklenti ifadesiyle Bay Thompson'a çevirdi. Bay Thompson bir an için boş boş bakarak şaşkınlığını belli etti. Sanki bir şey aklını karıştırmıştı. Sonunda Wesley Mouch ona doğru eğilip kulağına birkaç kelime fısıldadı. Bay Thompson yüksek sesle: "Kontak!" diye bağırdı.

Dr. Blodgett'in zarif, kararlı, efemine elinin cihazda önce birinci, sonra ikinci levyeyi itişini seyretmeye Dr. Stadler dayanamıyordu. Dürbününü kaldırdı, çiftlik evine baktı.

Merceği odakladığı sırada, keçilerden biri zincirim çekmeye, uzamış, kuru bir ota erişmeye çalışıyordu. Bir an sonra keçi havaya yükseldi, ters döndü, bacakları yukarı doğru gerildi, sonra titremeler içindeki yedi keçiden oluşan gri yığına düştü. Dr. Stadler bu gördüklerine inanmayı başarıncaya kadar, o yığın hareketsizleşmişti. Hayvanlardan bir tekinin bacağı kazık gibi uzanmış, güçlü rüzgârın etkisiyle sallanıyordu. Çiftlik evi kalaslarına ayrılıp çöktü. bacasının tuğlaları geyserden fışkırır gibi kalasların üstüne yağdı. Traktör yok oldu, yufka gibi yayıldı. Su kulesi yarıldı, parçaları yere çarparken tekeri havada kavis çizdi. Sanki keyifle uçuyordu. Küçük çelik yapının kirişleri ve direkleri, kibrit çöpünden yapılmış gibi devrildi. Her şey öyle çabuk, öyle basit bir şekilde gerçekleşmişti ki, Dr. Stadler hiçbir dehşet duygusu hissetmedi. Aslında hiçbir şey hissetmedi. Kendi tanıdığı gerçeklik değildi bu. Bir çocuğun kâbusu gibiydi. Nesnelerin, bir tek kötü iradenin etkisiyle eriyip yok olduğu bir kâbustu.

Dürbünü gözünden indirdi. Bomboş çayıra bakıyordu. Çiftlik yoktu, Karşıda hiçbir şey yoktu. Yalnızca bulut gölgesine benzer koyu renk bir şerit kalmıştı.

Arkasında kalan sıralardan tek bir tiz çığlık yükseldi, kadının biri düşüp bayıldı. Stadler içinden, acaba neden olaydan sonra bu kadar geç bağırdı, diye merak etti, ama sonra, ilk levyenin çekilişinden ben geçen sürenin bir dakika bile olmadığını fark etti.

Dürbününü tekrar kaldırdı. Tek göreceğinin bulut gölgesi olmasını umuyor gibiydi. Ama nesneler de oradaydı hâlâ. Bir atık yığınıydılar. Dürbünü yığının üzerinde dolaştırdı, az sonra, oğlağı aramakta olduğunu anladı. Bulamıyordu. Gri bir kürk yığınından başka bir şey yoktu.

Dürbünü indirip döndüğünde, Dr.Ferris'i yüzüne bakar buldu. Testin başından bu yana Ferris'in hedefe değil, hep kendi yüzüne bakmış olduğundan emindi. Sanki ışına Robert Stadler'ın dayanıp dayanamayacağını merak ediyormuş gibi.

Tombulumsu Dr. Blodgett mikrofona, "Hepsi bu kadar," dedi Sesinin tonu, büyük mağazalardaki satıcıları andırıyordu. "Yapılarda ne bir çivi, ne de bir cıvata kaldı. Hayvanların gövdesinde de parçalanmamış tür tek damar bile kalmadı."

Kalabalık ani hareketlerle, fısıltılı konuşmalarla kıpır kıpırdı. Herkes birbirine bakıyor, yerinden kararsız bir hareketle kalkıyor, sonra yine oturuyor, tedirginlik içinde, bu duraklamanın dışında bir şeylerin olmasını bekliyordu. Fısıltılarında baskı altında bir histeri vardı. Ne düşüneceklerinin kendilerine söylenmesini bekliyorlardı. Dr. Stadler bir kadının basamaklardan indirilmekte olduğunu gördü. Başını eğmiş, mendilini ağzına dayamıştı. Midesinin bulandığı belliydi.

Başını çevirdiğinde Dr. Ferris'in hâlâ kendisine bakmakta olduğunu gördü. Biraz arkasına yaslandı, yüzünde katı ve tiksinti dolu bir ifadeyle, ülkenin en büyük bilimadamı

ifadesiyle, "Kim icat etti bu iğrenç şeyi?” diye sordu. "Siz ettiniz.”

Dr. Stadler hiç kıpırdamadan baktı ona.

Dr. Ferris neşeyle, "Bu gördüğünüz, sizin teorik keşiflerinizin pratikteki uygulaması,” diye devam etti. “Kozmik ışınlar ve enerjinin spasyal transmisyonu konusundaki paha biçilmez araştırmalarınıza dayalı.”

“Projede kimler çalıştı?”

“Birkaç üçüncü sınıf kişi...sizin deyiminizle. Aslında pek zor olmadı. O adamların hiçbiri, sizin enerji transmisyonu formülünüzün ilk adımını bile düşünebilecek düzeyde değil, ama formül ellerinde olunca...gerisi kolaydı.”

“Pratik faydası ne bu icadın? ‘Çağ yaratan olanaklar' nedir?”

“Ama anlamıyor musunuz? Bu kamu güvenliğinin paha biçilmez bir aracı. Böyle bir silahın sahibine hiçbir düşman saldıramaz. Bu silah ülkeyi saldırı korkusundan kurtaracak, geleceğini tam bir güvenlik içinde plânlamasına imkân sağlayacaktır." Sesinde garip bir özensizlik vardı. Sözleri o anda bulup söylüyormuş gibiydi. Sanki bunlara inanılmasını beklemiyor, zaten inandırıcı olmaya da çalışmıyordu. "Sosyal sürtüşmeleri yok edecek. Barışı, istikrarı ve...daha önce söylediğimiz gibi...uyumu teşvik edecek. Tüm savaş tehlikelerini silecek.”

“Hangi savaş? Hangi saldırı? Bütün dünya açlıktan ölürken ve şu Halk Devletleri de bu ülkenin verdiği sadakalarla yaşamlarını ancak sürdürebilirken, savaş tehlikesini nereden çıkarıyorsun? Paçavralar içindeki o vahşilerin sana saldırmasını mı bekliyorsun?”

Dr. Ferris dosdoğru Stadler’ın gözlerine baktı. "İç düşmanlar da halk için dış düşmanlar kadar tehlikeli olabilir,"

diye karşılık verdi. Bu sefer sesi, anlaşılmayı bekliyormuş ve anlaşılacağından eminmiş gibiydi. “Sosyal sistemler son derece kırılgan. Ama stratejik kilit noktalara birkaç bilimsel tesis kurmakla ne büyük bir istikrar elde edilebileceğini düşünün. Ebedi bir barış devletini garantiye alır...sizce de öyle değil mi?”

Dr. Stadler kıpırdamadığı gibi cevap da vermedi.Saniyeler tıkır tıkır geçerken yüzündeki ifade hiç değişmedi. Sanki felç olmuştu. Gerçeği baştan beri biliyormuş, bilmemek için çok çabalamış, şu anda da bilmekle, inkâr etme gücü arasında bir mücadele içindeymiş gibiydi. Sonunda, “Ne demek istediğini anlamıyorum!” diye aksilendi.

Dr. Ferris gülümsedi. “Hiçbir işadamı ya da hırslı sanayici Proje X'i finanse etmezdi,” dedi yavaşça. Sanki sohbet etmekteydiler. “Bir kere parası yetmezdi. Bu çok büyük bir yatırım, ucunda maddesel bir kazanç da yok. Yatırımcı karşılığında ne beklesin ki? Artık şu çiftlikten de bir kazanç gelmeyecek.” Eliyle uzaktaki kara şeridi gösterdi. “Ama sizin de çok haklı olarak işaret ettiğiniz gibi, Proje X kâr amacı gütmeyen bir proje. Özel şirketten farklı olarak, Devlet Bilim Enstitüsü proje için kaynak bulmakta hiç de zorluk çekmedi. Geçtiğimiz iki yıl boyunca enstitünün para sıkıntısı içinde olduğunu hiç duymadınız, değil mi? Oysa eskiden bilime kaynak tahsis etmek için oy vermelerini sağlamak ne kadar da zor olurdu! Hep kendi paralarına kılıf ararlardı...siz öyle derdiniz. İşte bu kılıf, iktidardaki bazı kişilerin çok hoşuna giden bir kılıf oldu. Onlar da ötekilere oy verdirdiler. Zor olmadı. Hatta çoğu aslında...gizli bir projeye oy vermeyi hayli güvenli buldu. Gizli olduğuna göre, önemli demekti, o kadar önemliydi ki, kendileri bu sırrı öğrenecek kadar önemli sayılmıyordu. Tabiî birkaç kuşkucu da çıktı. Ama onlara da

Devlet Bilim Enstitüsü'nün başında Dr. Robert Stadler'ın bulunduğu hatırlatılınca seslerini kestiler...çünkü onun yargılarından ve dürütlüğünden asla kuşku duyamazlardı."

Dr. Stadler başını eğmiş, kendi tırnaklarına bakıyordu.

Mikrofondaki ani gıcırtı kalabalığın bir anda dikkat kesilmesine yol açtı. İnsanlar paniğin birkaç santim gerisindeymiş gibi görünüyorlardı. Mermi döken makineli tüfek gibi konuşan bir spiker, büyük keşfi tüm ulusa duyuracak radyo konuşmasını dinlemek üzere olduklarını duyurdu. Gözü kolundaki saatte, elinde okuyacağı metin, Wesley Mouch'tan işaret bekliyordu. Sonunda mikrofonun parıldayan yılan kafasına eğildi, ülkenin tüm oturma odalarına. ofislerine, stüdyolarına, bebek odalarına haykırdı: "Bayanlar ve Baylar! Proje X!"

Dr. Ferris, Dr. Stadler'a doğru eğildi, spikerin tüm kıtada seken kesik kesik sesinin temposu arasında, rahat bir sesle konuştu: "Şu duyarlı donemde, ülkede projeyle ilgili hiçbir eleştiri olmaması hayati önem taşıyor,' dedi. Sonra biraz ağzından kaçırmış gibi, biraz da şaka gibi ekledi: "Aslında hiçbir zaman, hiçbir konuda eleştiri olmaması çok önemli."

"...ve ulusun siyasal, kültürel, entelektüel ve mânevi liderleri," diye haykırıyordu spiker mikrofona. "...bu büyük olayı, sizleri temsilen izlemiş kişiler, şimdi izlenimlerini size şahsen aktaracaklar."

Tahya basamakları çıkıp mikrofon platformuna ilk gelen, Bay Thompson oldu. Sert ve kısa konuştu, açılan yeni çağı selamlarken sesi belirsiz düşmanlarla kavga ediyormuş gibiydi. Bilimin insanların emrinde olduğunu, yeryüzündeki her insanın da teknolojik ilerlemenin avantajlarından yararlanması gerektiğini söyledi.

Sıra Wesley Mouch’daydı. O da sosyal plânlamadan, plânlamacıların konsensüs hâlinde, alkışlarla desteklenmesi ihtiyacından söz etti. Disiplinden, birlikten, kemer sıkmaktan, geçici zorluklara dayanmanın her yurttaşın görevi olduğundan söz etti. “Ülkenin en parlak beyinlerini, sizin refahınız için seferber ettik,” dedi. “Bu büyük keşif, insanlığa adanmışlığından kuşku duyulamayacak, hepimiz tarafından yüzyılın en harikulade beyni olarak tanınan bir kişinin dehasından çıkmıştır...Dr. Robert Stadler!”

“Ne?!” Dr. Stadler şaşkınlık içinde Dr Ferris'e döndü.

Dr. Ferris sabır dolu, yumuşak bir bakışla bakıyordu ona.

Dr. Stadler yarı azarlayarak, yarı fısıldayarak, “Böyle bir şey söylemek için benden izin almadı!” dedi.

Dr.Ferris sitem dolu bir çaresizlik ifadesiyle ellerini iki yana açtı. “Şimdi görüyor musunuz, Dr. Stadler, politik konuların sizi rahatsız etmesine izin vermek ne katlar kötü...siz bu tür konuları hiçbir zaman dikkatinize ve bilginize lâyık bulmadınız. Görüyorsunuz işte...izin istemek Bay Mouch’un pek sık yaptığı bir şey değil.”

Bu sefer spikerin platform üzerindeki gölgesi, eğilip bükülmeye, sanki mikrofonun etrafına dolanmaya, ayıp bir hikâye anlatıyormuş gibi sıkıntılı, tiksinti içeren bir sesle konuşmaya başladı. Bu da Dr. Simon Pritchett’ti. Yeni icadın bir sosyal refah aracı olduğunu, genel refahı garantiye alacağını, apaçık görülen bu gerçekten kuşku duyanların toplum düşmanı olduğunu ve ona göre muamele göreceklerini söylüyordu. “Bu icat, özgürlük aşığı Dr. Robert Stadler’ın ürünü...”

Dr. Ferris bir evrak çantası açtı, içinden daktiloyla düzgün yazılmış birkaç sayfa çıkardı. Dr. Stadler’a döndü. “Radyo yayınının doruk nokrası siz olacaksınız,” dedi. "En son

konuşmacısınız. Bir saatlik programın en sonunda.” Sayfaları uzattı. “İşte konuşmanız.” Geri kalanını gözleri söylüyordu. Kelimelerin seçilmediklerini ifade ediyordu.

Dr. Stadler sayfaları aldı, ama onları dümdüz uzattığı parmakları arasında tuttu... az sonra fırlatıp atacağı bir kâğıt parçasını tutuyormuş gibi. “Ben sizden gölge yazarım olmanızı istemedim,” dedi. Sesindeki alaycılık, Ferris’e aradığı ipucunu vermişti. Şu sıra alay etmenin zamanı değildi.

“Değerli zamanınızı radyo konuşmaları yazmakla ziyan etmenize izin veremezdim,” dedi Dr. Ferris. “Memnun olacağınızdan emindim.” Sesinde abartılı bir sahte saygı vardı. Sahte olmasının anlaşılmasını istiyordu. Dilenciye saygınlığını koruyabilmesi için birkaç kuruş atar gibi bir sesti.

Dr. Stadler’ın tepkisi onu tedirgin etti. Dr. Stadler cevap vermiyor, elindeki yazılara da bakmıyordu.

Platformdaki bir konuşmacı, “İnançsızlık,” diye hırlıyordu. “Tek korkacağımız şey inançsızlıktır! Eğer liderlerimizin plânlarına inanırsak, o zaman bu planlar başarılı olur, hepimiz refaha, rahata, berekete kavuşuruz. Bizi kıtlıklara, sefaletlere sürükleyenler, kuşku duyan, moralimizi bozanlardır. Ama bunu sürdürmelerine izin vermeyeceğiz, biz insanları korumak için buradayız...ve eğer o kuşkucu ukalalardan biri yüzünü gösterirse, inanın bana, hemen çaresine bakacağız!”

Dr. Ferris yavaşça, “Böyle patlamaya hazır günlerde Devlet Bilim Enstitüsü’ne yönelik kamuoyu düşmanlığı doğarsa hiç iyi olmaz,” dedi. “Ülkede tedirginlik ve memnuniyetsiz hât safhada...eğer insanlar yeni icadın niteliğini yanlış anlarlarsa, hınçlarını tüm bilimadamlarından çıkarmaya kalkarlar. Bilimadamları halkın gözünde hiçbir zaman fazla popüler olmamıştır zaten.”

“Barış!” diyordu platformdaki sıska kadın, içini çeker gibi bu sesle, "İcat, barışın çok büyük bir aracı,”. Bizi bencil düşmanların saldırgan plânlarından koruyacak, serbestçe soluk almamızı sağlayacak, bize insanları sevmeyi öğretecek.” Kemikli bir yüzü vardı. Ağzının ifadesi kokteylerde sertleşmiş, acılaşmıştı. Açık mavi elbisesi, arp çalanların konserlerde giydiklerine benziyordu. “Tarihte imkânsız sayılmış bu mucize diyebiliriz buna...çağların rüyası...bilimle sevginin nihai sentezi!”

Dr. Stadler kerevetleri dolduran yüzlere baktı. Sessizce oturmaktaydılar. Dinliyorlardı. Ama gözlerinden, sabit ve kalıcı bu korku okunuyordu. Açık yaralar nasıl enfeksiyonun örtüsüyle kapanırsa, o korku da bulutlanmıştı. Mantar binanın kubbesindeki biçimsiz huniler, aslında kendilerini hedef alıyordu, bunun farkındaydılar. Kendisi de farkındaydı. Acaba şu anda zihinlerini kapatıp da bunu biliyor olmaktan nasıl sıyrıldıklarını merak etti. Dinleyip inanmaya çalıştıkları sözler, onları bağlamakta olan zincirlerdi. Az önce menzil ucunda zincirlerle bağlı gördükleri keçiler gibi. İnanmayı istiyorlardı. Dudaklarının gerildiğini, ara sıra yanlarında oturanlara kaçamak kuşkulu bakışlar yönelttiklerini görüyordu...sanki onları tehdit eden dehşet o ses ışını değilmiş de, dehşeti fark etmelerini sağlayacak insanlarmış gibi. Gözleri giderek bulutlanmaktaydı, ama yaranın görünüşü yine de yardım istermişcesine haykırır gibiydi.

Dr,Ferris yavaşça, “Ne düşünüyorlar dersiniz?” diye sordu. “Bilimadamının tek silahı mantıktır...onun da insanlar üzerinde hiç gücü yoktur, öyle değil mı? Şimdiki zaman gibi dönemlerde, ülke parça parça olurken, kalabalık güruhlar kör bir çaresizlik içinde şiddetin eşiğinde gürültüler

koparırken,düzeni ne pahasına olursa olsun sağlamak gerekir. İnsanlarla uğraşırken...elden ne gelir?”

Dr. Stadler cevap vermedi.

Şişman, pelte gibi bir kadın, ter lekeli elbisesinin alandaki yetersiz sutyeni belli olarak ayaktaydı. O da mikrofonda konuşuyordu. Dr. Stadler önce inanamadı.. Kadın yeni icadın özellikle ülkedeki anneler tarafından minnetle karşılandığından söz etmekteydi.

Dr. Stadler başını çevirdi. Ferris ona bakıyor, ama açık alnının soylu çizgisiyle ağzının köşelerindeki derin acı çizgilerinden başka bir şey göremiyordu.

Birdenbire Dr. Stadler hiç uyarısız ona döndü. Kapanmak üzere olan bir yaradan kan fışkırır gibi! Stadler’ın yüzü apaçıktı. Acısı, korkusu, samimiyeti ortadaydı. Bir an için, kendisi de, Ferris de insandı. İnanmazlık dolu bir sesle, umutsuzca inledi:

“Uygar bir yüzyılda, Ferris, uygar bir yüzyılda!”

Dr. Ferris acele etmedi. Neden sonra, sesli sesli güldü, bunu biraz da uzattı. Bir yerden alıntı yapıyormuş gibi, "Neden söz ettiğinizi anlamıyorum" dedi.

Dr. Stadler gözlerini indirdi.

Ferris yeniden konuştuğunda, sesinde Stadler’ın tam anlam veremediği belli belirsiz bir gerginlik vardı. O gerginliğin uygar bir konuşmada yeri olamazdı: "Devlet Bilim Enstitüsü'nü sıkıntıya sokacak herhangi bir şey olursa çok yazık olur," dedi, “Enstitüsü kapanırsa ya da herhangi birimiz oradan uzaklaştırılmak zorunda kalırsak büyük talihsizlik olur. Nereye gidebiliriz? Bugünlerde bilimadamları gereksiz bir lüks...insanların ve kuruluşların çoğu gerekil ihtiyaçlarına bile para bulamıyor, nerede kaldı lüks şeyler! Hiçbir açık kapı yok bize. Bir sanayi tesisinin araştırma departmanında

kendimize yer bulamayız...örneğin Rearden Çelik gibi bir yerde. Hem eğer düşman edinirsek, bizi işe alacak kişiler de korkar o düşmanlardan. Rearden gibi bir adam olsa, bizim için savaş verirdi.. Ama Orren Boyle gibi biri verir mı? Hoş bütün bunlar teorik spekülasyon sayılır, çünkü pratikte tüm özel sektör firmalarının araştırma bölümleri yasayla kapatıldı. Belki farkında değilsinizdir ama Yönerge 10-289'u Bay Wesley Mouch yayınladı. Belki üniversiteleri düşünüyor olabilir misiniz? Onlar da aynı durumda. Düşman edinmeyi göze alamazlar. Bizi kim savunur? Sanırım Hugh Akston gibi biri bizi savunmaya koşardı...ama bunu söylemek de anakronizm sayılır. O başka bir çağın insanıydı. Bizim sosyal ve ekonomik gerçeğimizin koşulları, onun varlığını sürdürmesini çoktan beri imkânsız kılmakta. Dr. Simon Pritchett'in ve onunla yürüyen kuşağın da bizi savunmak için parmağını kıpırdatacağını sanmıyorum. Ben idealistlerin bir şey becerebileceklerine hiçbir zaman inanmadım...ya siz? Zaten çağımız da pratik olmayan idealizme göre değil. Biri çıkıp devlet politikasına karşı gelmeye kalkışsa, sesini nasıl duyurur? Şu basın mensupları kanalıyla mı, Dr. Stadler? Şu mikrofon kanalıyla mı? Kontrol dışı bir radyo istasyonundan mı? Özel mülkiyete giren bir mal ya da bir kişisel fikir mi?" Sesin notu artık niteliğini iyice belli etmişti: Bu bir kabadayı tehdidiydi. "Kişisel bir fikir sahibi olmak, günümüzde hiç kimsenin gücünün yetmeyeceği bir lükstür."

Dr. Stadler'ın dudakları kazık gibi kıpırdadı. Deminki keçilerin kasları kadar katıydılar: "Dr. Robert Stadler'la konuşuyorsunuz."

"Bunu unutuyor değilim. Zaten unutmadığım için konuşuyorum. 'Robert Stadler' çok parlak bir isim. Bu ismin mahvedilmesini asla istemem. Ama günümüzde parlak isim

de ne ki? Kimin gözünde parlak?” Kolu havada gezinip tribünleri gösterdi. “Şu çevrenizde gördüğünüz insanların gözünde mi? Eğer onlara bir ölüm aracı, bir refah aracı olarak tanıtıldığında buna inanıyorlarsa, Dr. Robert Stadler’ın bir hain, bir devlet düşmanı olduğu söylendiğinde, inanmayacaklar mı? Böyle bir şeyin gerçek olmayışı sizi kurtarabilir mi? Gerçeklik kavramını mı düşünüyorsunuz, Dr. Stadler? Gerçeklik, sosyal konulara giremez. İlkelerin halkla ilgili konularda hiçbir etkisi yoktur. Mantık denilen şeyin, insanlar üzerinde gücü olamaz. Ahlâk da gereksizdir. Bana hemen cevap vermeyin, Dr Stadler. Mikrofonda cevap verirsiniz. Konuşma sırası sizde.”

Dr. Stadler uzaktaki çiftlikten geri kalan kara şeride baktığında, hissetmekte olduğu şeyin dehşet olduğunu anladı, ama ne tür bir dehşet olduğunu bilme iznini kendine vermedi. Kozmik uzaydaki parçacıkları ve ait parçacıkları incelemeyi başarmış olan kendisi gibi birine, kendi duygularını inceleyip üç bölümden oluştuğunu anlama hakkını tanımadı. Bu bölümlerin biri, gözlerinin önünde beliren bir kabusun duyduğu dehşetti, o kabus da, enstitünün kapısına onun onuruna yazılmış o yazıydı: "Korkusuz akla, ihlal edilmez gerçeğe"...ikinci bölüm, fiziksel yok edilmeye karşı duyduğu o hayvansı korkuydu. Küçük düşürücü bir korkuydu bu. Onun gençlik günlerinin uygar dünyasında, böyle bir şeyi hiçbir zaman hissetmeyeceğini varsaymıştı. Üçüncü bölüm de, birincisine ihanet etmekle insanın kendini ikincinin kucağında bulduğunu anlamanın getirdiği dehşetti.

Konuşma platformuna yürürken adımları sağlam ve yavaştı. Başını dik tutuyor, konuşmasının yazılı olduğu sayfalar parmakları arasında buruşmuş görünüyordu, Ya bir heykelin kaidesine ya da giyotine doğru gidiyormuş gibi bu

yürüyüştü, ölmek üzereyken kişinin tüm hayatı nasıl gözlerinin önünden geçerse, spikerin sesi Robert Stadler'ın yüksek başarılanın sıralarken, o da tıp ki öyle yürüyordu. Bu anlık, belli belirsiz bu titreme, yüzünü yalayıp geçti. O anda spiker, “Patrick Henry Üniversitesi’ndce fizik kürsüsü eski başkanı." demekteydi- Buradaki kalabalığın demin izlediği yok oluştan çok daha korkunç bir yok oluşu izlemek üzere olduklarını, sanki bu bilgi kendi içinde değil de, geride bıraktığı birinin içindeymiş gibi biliyordu.

Platformun ilk üç basamağını çıkmıştı o, genç bu gazeteci öne doğru atıldı, ona koştu, onu durdurmak istiyormuş gibi trabzana sarıldı, “Dr. Stadler!' diye yalvardı umutsuz bir fısıltıyla. “Onlara gerçeği söyleyin! Bununla hiçbir ilişkiniz olmadığını söyleyin! Bunun ne kötü bir cehennem makinesi olduğunu, ne amaçla kullanılacağını söyleyin! Ülkeye karşı onu ne tür insanların kullanmaya kalktığını söyleyin! Kimse sizin sözünüzden kuşku duyamaz! Gerçeği söyleyin onlara! Kurtarın bizi! Bunu yapabilecek tek kişi sizsiniz!”

Dr. Stadler başını eğip ona baktı. Gençti. Hareketlerinde ve sesinde, işinin ehli olanlara özgü hızlı ve keskin bir netlik vardı. Çevresindeki yaşlı, yoz, iltimasçı ve torpilci kalabalığın arasında, siyasal basında kendi yeteneğiyle seçkin bir yere yükselmeyi başarmıştı. Gözlerinde hevesli, korkusuz bir zekâ parıltısı vardı. Dr. Stadler’ın nice kere sınıflarda karşılaştığı gözlere benziyordu. Delikanlının gözlerinin ela olduğunu, içine biraz yeşil karışmış olduğunu fark etti.

Dr. Stadler başını çevirdi, Ferris’in uşak gibi ya da gardiyan gibi yanı başına gelmiş olduğunu gördü. Stadler yüksek sesle, "İhanet niyetleriyle dolu sadakatsiz genç serserilerin hakaretine maruz kalmayı beklemiyordum,” dedi.

Dr. Ferris bir hışımla genç adama döndü, yüzündeki öfke ifadesini engelleyemeden hırladı. "Bana basın kartını ve çalışma iznini ver!”

Dr. Robert Stadler mikrofona geçince, ulusun dikkatli sessizliğine hitap etmeye başladı, elindeki kâğıtlardan okuyordu: "Yıllardır sürdürdüğüm çalışmalarımın ve bilime hizmetlerimin, insan zihnine uygarlaştırıcı ve özgürleştirici etkiler yapacak yeni bir aracın potansiyelini büyük liderimiz Bay Thompson'un ellerine teslim etme onurunu bana kazandırmasından ötürü gurur duyuyorum...”

***

Gökyüzünde fırın ağzı gibi durağan bir soluk vardı, New York’un sokaklarında sanki hava ve ışık dolaşmıyor da, erimiş toz dolaşıyordu. Dagny havaalanı otobüsünün kendisini indirdiği köşede durup kente pasif bir şaşkınlıkla baktı. Birkaç haftalık yaz sıcağı, binaların cephelerini eskitmişe benziyordu, ama insanlar yüzyıllardır çekilen acılarla sanki yaşlanmıştı. Durup onları seyretti. İçindeki dev gerçek dişilik duygusu onu çaresizliğe itiyordu.

O gerçek dişilik, sabahın erken saatlerinden bu yana hissedebildiği tek duyguydu. Bomboş bir otoyoldan tanımadığı kente doğru yürüyüp, karşısına ilk çıkan kişiyi durdurarak nerede olduğunu sorduğundan beri.

“Watsonville," cevabını almıştı, “Hangi eyalet, lütfen?” diye sorduğunda adam ona bakmış, "Nebraska,” demiş, sonra da hızlı adımlarla uzaklaşmıştı. Dagny kendi kendine gülümsemiş, adamın aslında onun buraya nasıl geldiğini merak ettiğini düşünmüştü. Ona anlatabileceği hiçbir öykü, asıl gerçek kadar fantastik olamazdı. Oysa sokaklardan

demiryolu istasyonuna doğru yürürken ona fantastik görünen de Watsonville'di. Istırabı gözlemlemek ona artık insanoğlunun doğal hâlini gözlemlemek gibi gelmiyordu. Bu alışkanlığını unutmuştu. Onu yeniden görmek, tüm anlamsızlığıyla çarpmıştı Dagny'ye. İnsanların yüzünde belli bir çeşit korkuyu okumaktaydı. Bir de, bunu bilmekten kaçınma ifadesi vardı. Sanki korkunç bir role çıkmış, numara yapıyorlardı hepsi. Gerçeği uzağa itmeye dönük bir ritüel uyguluyor, bu arada dünyayı görünmez hâle getirirken, kendi hayatlarını da yaşanmamış kılmaya uğraşıyorlardı. Adı olmayan yasak bir şeyden kurtulmak için. Yasak olan, kendi acılarının niteliğine bakmak, buna dayanma zorunluluğunu sorgulamaktı. Bunu öyle net görebiliyordu ki, içinden tanımadığı insanlara doğru yürümek, onla yakalayıp sarsmak, yüzlerine bakıp gülmek, "Sıyrıl bu etkiden!" demek geliyordu.

İnsanların bu kadar mutsuz olması için hiçbir mantıklı sebep yok, diye düşünmüştü. Hem de hiç...Ama sonra birden hatırlamıştı. Onların da varoluşlarından uzaklaştırdıkları güç...mantıktı zaten.

Bir Taggart trenine binip en yakın havaalanına varmıştı. Kendini hiç kimseye tanıtmamıştı. Zaten buna gerek de yoktu. Trende pencere yanındaki bir koltuğa oturmuş, çevresindekilerin anlaşılmaz dilini öğrenmeye çalışan bir yabancı gibi yolculuk etmişti. Atılmış bir gazete bulup eline aldığında, neler yazılı olduğunu zorlukla anlamış, ama bunların niçin yazılmış olabileceğini anlayamamıştı. Hepsi çocuksu denecek kadar anlamsız geliyordu. New York gazetelerinden biriyle aynı gün yayınlanan bir yazıdaki paragrafa şaşkınlıkla baktı. Bay James Taggart'ın bir demeç verdiğini, kız kardeşinin bir uçak kazasında öldüğünü

açıkladığını, bunun dışındaki vatanseverlikten uzak dedikoduların gerçek olmadığını söylediğini okuyordu orada. Yavaş yavaş aklına Yönerge 10-289 geldi, Jim'in herhalde, kardeşini terk edip gidenler arasında sayanların dedikodularından utanç duymuş olması gerektiğini akıl etti.

Paragrafın kedinden, kendi kayboluşunun kamuoyunda hayli tartışıldığını, konunun hâlâ da kapanmadığını gösteriyordu. Bu konuda başka işaretler de vardı. Sayısı giderek artan uçak kazalarından söz eden bu makalede, Bayan Taggart'ın trajik ölümüne değiniliyordu. Arka sayfadaki bir ilanda da, uçağının enkazını bulana 100.000 dolar verileceği vadedilmekteydi. İlanın altında Henry Rearden'ın imzası vardı.

Bu sonuncusu, yüreğine bir aciliyet duygusu saplattı.Geri kalanı anlamsız gözüktü. Hemen ardından, kendi dönüşünün büyük haber sayılacağını fark etti. Dramatik bu karşılamayı, Jim'le, basınla karşılaşmayı, o heyecanı gözlemlemeyi düşününce, içinde bezgin bir uyuşukluk belirdi. Keşke bütün bunları ben yokken yapıp bitirseler, diye düşündü.

Havaalanında bir kasaba muhabirinin, oradan ayrılacak birkaç yetkiliyle röportaj yapmakta olduğunu gördü. Röportaj bitene kadar bekledi, sonra adama yaklaşıp kimliğini çıkardı, afallamış gözlerle bakan adama yavaşça, "Ben Dagny Taggart," dedi. Lütfen duyurur musunuz, ben sağım ve öğleden sonra New York'ta olacağım." Uçak kalkmak üzereydi. Dagny sorulan sorulara cevap verme gereğinden o sayede kurtuldu.

Pencereden aşağıda kayıp giden çayırlara, nehirlere, kasabalara, kentlere bakıyordu, Uçaktan dünyaya bakarken hissettiği mesafe duygusunu, insanlara bakarken de aynen

hissetmekte olduğunu fark etmekteydi...ama insanlarla arasındaki mesafe çok daha uzundu.

Yolcular bir radyo yayınını dinlemekteydiler. Ne kadar dikkatle dinlediklerine bakılırsa, besbelli önemli bir şeydi Bir takım sahte seslerin, tanımlanmamış bir kamu refahı konusunda tanımlanmamış yararlar sağlayacak yeni bir icattan söz etmekte olduğunu duydu. Kelimeler besbelli net bir anlam taşımamak üzere seçilmişti. İnsanlar nasıl oluyor da bir konuşma dinliyormuş numarası yapabiliyorlar, diye merak etti; ama yolcuların yaptığı da tam olarak oydu. Okumasını öğrenmemiş küçük çocukların kitabı açıp, canlarının istediğini yüksek sesle söyleyişi gibi bir şeydi bu. Ana çocuk öyle yaparken, bir oyun oynamakta olduğunu bilir, diye düşündü. Bu insanlar kendilerine, numara yapmadıklarını göstermeye çalışıyor. Başka bir varoluş biçimi bilmiyorlar.

Uçak indiğinde, kendisi görülmeksizin muhabirler grubundan sıyrıldığında, taksilerin bulunduğu yerde dikkat çekmek istemediği için sessizce havaalanı otobüsüne bindiğinde de, o gerçek dişilik duygusu, içindeki tek duygu olarak varlığını sürdürüyordu. Şimdi otobüsten inmiş, sokağın köşesinde durmuş, New York’a bakıyordu. Kendini terk edilmiş bir kente bakıyor gibi hissetti.

Evine girdiğinde, yuvaya dönüş duygusu hissetmedi. Burası önemsiz bir amaç için kullandığı rahat bir makineymiş gibiydi

Ama içinde hızlanan bir enerji artışı vardı. Sisin ilk açılışı gibi...bir anlamın belirmesi...telefonun kulaklığını kaldırdı, Pennsylvania’yı, Rearden'ın ofisini aradı.

“Aa, Bayan Taggart...Bayan Taggart!” dedi neşeli bir ses. Her zaman çok ciddi biri olan, duygularını asla belli etmeyen Bayan Ives’ın sesiydi bu.

“Merhaba, Bayan Ives. Sizi şaşırtmadım, değil mi? Sağ olduğumu duymuş muydunuz?”

“Ah, evet! Bu sabah radyodan duydum.”

“Bay Rearden ofisinde mi?”

“Hayır, Bayan Taggart. O... Kayalık dağlarında, arama yapıyor... yani”

“Evet, biliyorum. Ona nasıl ulaşabileceğimiz hakkında bir fikriniz var mı?”

“Her an burayı aramasını bekliyorum. Bu gece Los Gatos, Colorado’da kalacak. Haberi duyar duymaz onu aradım. Ama havalanmıştı. Beni araması için mesaj bıraktım. Çünkü...gün boyu uçuyor...ama otele dönünce beni arayacak.”

“Hangi otel bu?”

“Eldorado Oteli. Los Gatos’ta.”

“Teşekkür ederim, Bayan Ives.” Tam kapamak üzereydi,

“Şey, Bayan Taggart!”

“Efendim?”

“Neydi başınıza gelen? Neredeydiniz?”

“Ben...sizi görünce anlatırım. Şimdi New York’tayım. Bay Rearden arayınca lütfen ofisimde olduğumu söyleyin.”

“Peki, Bayan Taggart.”

Dagny telefonu kapattı, ama eli kulaklığın üzerinde kaldı. İlk defa önemli bir maddeye temas etmekte olduğunu hissediyordu.Odanın içine, sonra pencerenin dışındaki kente baktı, gerisin geri anlamsızlığın sislerine gömülmeyi hiç canı istemedi.

Kulaklığı kaldırıp Los Gatos’u aradı.

Uykulu ve gücenik bir kadın sesi, “Eldorado Oteli,” dedi.

“Bay Henry Rearden için bir mesaj alır mısınız? Lütfen geldiğinde söyleyin, hemen...”

“Bir dakika lütfen,” dedi kadın. Sesi her sözü bir zahmet olarak algıladığını belli ediyordu.

Dagny düğmelerin şıkırtısını, zilletin çalışını, sessizliklerin bozuluşunu dinledi, ardından net bir erkek sesi, “Alo?” dedi. Hank Rearden'ın sesiydi.

Dagny kulaklığa, tabanca namlusuna bakar gibi baktı, kendini tuzağa kısılmış hissetti, soluk alamaz oldu “Alo?” diye tekrar sordu Rearden.

“Hank, sen misin?”

Kısık bir ses duydu Bir soluğun boğaza tıkanmasından çok, bu iç çekişi gibiydi. Sonra tellerin uzun süre boş boş çıtırdamasını dinledi.

“Hank!” Cevap gelmedi, "Hank!” diye haykırdı Dagny korkuyla.

Soluk alma çabasını duyar gibi oldu, sonra bu fısıltı geldi. Soru değildi. Her şeyi ifade eden bir sözdü: “Dagny.”

“Hank, çok üzgünüm...ah, sevgilim, çok üzgünüm!...bilmiyor muydun?”

“Neredesin, Dagny?”

“İyi misin?”

“Tabiî.”

“Döndüğümü...sağ olduğumu bilmiyor muydun?”

“Hayır...bilmiyordum.”

“Ah, Tanrım, aradığıma üzüldüm, ben...

“Neden söz ediyorsun? Dagny, nerdesin?”

“New York’ta. Radyodan duymadın mı?”

“Hayır. Daha yeni döndüm.”

“Bayan Ives’ı araman için mesaj vermediler mı sana?”

“Hayır.”

“İyi misin?”

“Şimdi mi?” Dagny onun güldüğünü duydu. Bir buluşun başlangıcıydı duyduğu. Gençliğin sesi her saniye güçleniyordu o gülüşte. “Ne zaman döndün?”

“Bu sabah.”

“Dagny,neredeydin?”

Hemen cevap vermedi. “Uçağım düştü,” dedi. “Kayalık dağlarında. Birileri beni buldu, yardım etti, ama kimseye haber yollayamadım.”

Rearden’ın sesindeki gülüş kayboldu. “O kadar mı kötüydü?” diye sordu. “Hı...ha, uçağın düşüşü mü? Hayır, pek kötü değildi. Yaralanmadım. Yani ağır yaralanmadım.”

“O halde neden haber yollayamadın?”

“Orada hiç...iletişim olanağı yoktu.”

“Geri dönmen neden bu kadar uzun sürdü?”

“Buna... şimdi cevap veremem.”

“Dagny, tehlikede misin?”

Dagny, “Hayır,” derken sesindeki yarı gülümseyen, yarı acılı ton, hemen hemen pişmanlık yansıtıyordu.

“Esir mi düştün?”

“Yo, tam öyle sayılmaz”

“O zaman, daha erken dönebilirken dönmedin, öyle mi?”

“Doğru...ama söyleyebileceğim bu kadar.”

“Neredeydin, Dagny?”

“Bunu şimdi konuşmamamızın bir sakıncası var mı? Görüşene kadar bekleyelim.”

“Tabii. Soru sormam. Yalnızca söyle bana, şimdi güvende misin?” “Güvende mi? Evet.”

“Yani yaralanma ya da kalıcı sakatlık var mı?”

Dagny aynı neşesiz gülüşle, “Yaralanma mı...hayır, Hank,” dedi. “Kalıcı sakatlığa gelince, bilemiyorum.”

“Bu gece New York’ta mısın?”

“Evet...ben temelli döndüm.”

“Öyle mi?”

“Bunu neden soruyorsun?”

“Bilmiyorum. Herhalde arada çok fazla alışmışım...sni bulamamaya ” “Ben döndüm.”

“Tamam. Seni birkaç saate kadar görürüm.” Sesi çatlar gibi oldu. Sanki bu cümleye inanamıyordu. Daha kesin bir sesle, “Birkaç saate kadar,” diye tekrarladı.

“Burada olacağım.”

“Dagny...”

“Evet?”

Rearden sesli sesli güldü. “Yo, bir şey yok. Yalnızca sesini bir kere daha duymak istedim. Bağışla beni. Yani, şimdi değil.Demek istediğim şu anda daha fazla bir şey söylemek istemiyorum.”

“Hank, ben...”

“Görüştüğümüz zaman, sevgilim.”

Dagny ayaktaydı. Sessiz kulaklığa bakıyordu. Dönüşünden beri ilk defa acıyı hissetti. Şiddetli bir acıydı, ama onu canlandırıyordu, çünkü hissetmeye değer bir acıydı.

Taggart Transcontinental’daki sekreterine telefon açtı, ona kısaca, yarım saate kadar ofiste olacağını söyledi.

Nathaniel Taggart’ın heykeli gerçekti. Dagny terminalin ortasında durup o heykele baktı. Sanki koskocaman, yankılarla dolu bir tapınakta ikisi yalnızlarmış gibi hissetti.Çevrede yalnızca sis gibi şekilsiz hayaletler vardı, bir görünüp bir kayboluyorlardı. Hareketsiz durmuş, başını kaldırmıştı. Bir an için heykele adanmışçasına baktı. Geri döndüm...söyleyebileceği tek söz buydu.

Kendi odasının kapısındaki buzlu camda hâlâ 'Dagny Taggart’ yazmaktaydı. Dış odaya adım attığında, orada

çalışanların yüzünde gördüğü ifade, boğulurken kendilerine ip atıldığını gören insanların ifadesine benziyordu.Eddie Willers'ın kendi cam bölmesi içinde ayağa kalktığını gördü. Karşısında biri vardı. Eddie, Dagny'ye doğru hareketlenirken durdu. Kendini kapana kısılmış gibi hissediyordu. Dagny kendi yüzünün odadaki herkesi selamlamasına izin verdi, çocuklara gülümser gibi hepsine yumuşacık gülümsedi, sonra Eddie'ye yönlendi.

Eddie onun yaklaşmasını seyrederken sanki dünyada başka hiçbir şey göremiyor gibiydi. Ama kaskatı pozu, karşısındaki adamı dinliyor görünmeye çalıştığını belli ediyordu.

"Lokomotif mı?" diyordu adam, Sesi genizden ve kaygan, aynı zamanda da heceleri sıçrar gibiydi. "Lokomotif diye bir sorun yok. Tek yapacağın.."

"Merhaba," dedi Eddie yavaşça. Yüzünde sırlarla dolu bir gülümseme vardı.Sanki çok uzaklardaki bir hayale bakıyordu.

Adam dönüp Dagny'ye baktı. Benzi sarı,saçları kıvırcıktı. Yumuşak kaslardan oluşan sert bir yüzü vardı. Tiksinti verici yakışıklılığı bar köşelerine yakışacak türdendi. Bulutlu kahverengi gözlerinde cam gibi bir yassılık göze çarpıyordu.

Eddie ciddi ve titreşimli bir sesle, sanki adamı salonlara özgü görgü kurallarına zorla çekmek istiyormuş gibi, "Bayan Taggart, size Bay Meigs'i takdim edebilir miyim?" dedi.

Adam ilgilenmiyormuş gibi, "Memnun oldum," deyip yine Eddie'ye döndü, sanki Dagny orada yokmuş gibi devam etti: 'Tek yapacağın Comet'ı yarın ve Salı günü seferden çekip, lokomotifleri Arizona'daki greypfrut özel trenine ve size sözünü ettiğim Seranton kömürüne yollanmış trene bağlamak. Emirleri hemen ver."

Dagny, soluğu tıkanır gibi, "Asla öyle bir şey yapmayacaksın!” dedi. İnanamamıştı. Kızmaya bile zaman bulamamıştı.

Eddie cevap vermedi.

Meigs'in Dagny'ye bakışlarının, eğer gözleri tepki verebilecek gözler olsa, şaşkın olduğu söylenebilirdi. Eddie’ye vurgusuz bir sesle, “Emirleri yolla,” dedi, sonra donup çıktı.

Eddie önündeki bir kâğıda notlar almaktaydı.

“Deli misin?” diye sordu Dagny.

Eddie gözlerini kâğıttan kaldırıp ona baktığında, saatlerdir dayak yiyormuş gibi yorgundu.

Ölü bir sesle, “Mecburuz, Dagny." dedi

Dagny eliyle Meigs'in arkasından kapanmakta olan kapıyı gösterdi. “Neydi bu böyle?”

“Birleştirme Müdürü.”

“Ne?!”

“Washington’un Demiryolları Birleştirme Plânı temsilcisi.”

“O da ne?”

“O aslında...Dur bir dakika Dagny, sen iyi misin? Yaralanmış miydin? Uçağın mı düştü?”

Eddie Willers yaşlanınca yüzünün nasıl olacağını Dagny hiçbir zaman düşünmüş değildi, ama şimdi karşısında görüyordu. Daha otuz beş yaşındayken, bir ay içinde yaşlanmıştı Eddie. Durumun teniyle, buruşuklarla ilgisi yoktu. Yine aynı yüz, yine aynı kaslar vardı karşısında. Ama tüm çizgileri solgun ve acılı bir kabullenmeyle doluydu.

Dagny yumuşacık, güvenle gülümsedi, tüm sorunları siler gibi bir ifadeyle elini uzattı. “Pekâlâ Eddie. Merhaba.”

Eddie uzatılan eli tutup dudaklarına götürdü. Bunu daha önce hiç yapmamıştı. Hâlinde ataklık da, özür dileme de yoktu. Yalnızca apaçık bir samimiyet vardı.

“Uçak kazasıydı" dedi Dagny. "Hem, Eddie, kaygılanmayasın diye sana gerçeği söyleyeceğim. Ben yaralanmadım. Yani ağır yaralanmış değilim. Ama basına ve diğerlerine öyle söylemeyeceğim. Sen de söyleme.”

“Tabii ”

“Hiç kimseyle iletişim kurma imkânım yoktu, ama yaralandığımdan değil. Söyleyebileceklerim bu kadar, Eddie. Nerede olduğumu, dönüşümün neden bu kadar uzun sürdüğünü sorma.”

“Sormam.”

“Şimdi söyle bana, nedir bu Demir yolları Birleştirme Plânı?”

“O plân...Öf, izin verir misin...Jim söylesin sana. Çok geçmeden söyler zaten. Benim midem müsait değil...meğer ki...mutlaka söyle diyesin” Disiplinin gereklerine uymak için bilinçli bir çaba gösterdiği belliydi.

“Hayır, söylemek zorunda değilsin. Yalnızca bana, şu Birleştirici’nin dediğini doğru anlayıp anlamadığımı söyle. Comet'ı iki gün iptal etmeni, lokomotifleri Arizona'da greyfurt taşıyacak bir özel trene vermeni mi istiyor!"“Evet, öyle.”

“Ve meyveleri yükleyebilmek için de bir kömür trenini mı iptal etmiş?' “Evet”

“Greyfurt mu?”

“Evet”

“Neden?”

“Dagny, 'neden’ sözünü artık hiç kimse kullanmıyor.”

Dagny bir an sessiz kaldıktan sonra sordu: “Nedeni hakkında herhangi bir tahminin var mı?”

“Tahmin mi? Tahmin etmek zorunda değilim. Biliyorum.”

“Peki, neymiş?”

“Greyfurt özel treni Smathers Kardeşler’e gidiyor. Smathers Kardeşler bir yıl kadar önce Arizona'da bir meyve çiftliği satın aldı. Araziyi, Fırsat Eşitleme Yasası yüzünden iflas etmiş birinden almışlar. O adam otuz yıldır oranın sahibiymiş. Smathers Kardeşler bir yıl öncesine kadar kumarhane panelleri yapıyormuş. Araziyi Washington'ın, Arizona gibi yoksul bölgeleri kalkındırma projesi çerçevesinde açtığı bir krediyle almışlar. Washington'da dostları var.”

“Eee?”

“Dagny, herkes biliyor artık. Tren saatlerinin son üç haftadır nasıl ayarlandığını bilmeyen yok. Neden bazı sevkiyatçıların tren bulabilirken, diğerlerinin bulamadığı apaçık ortada. Biz yalnızca bildiğimizi açıklamıyoruz, o kadar. Bu kararların yalnızca 'kamu çıkarları nedeniyle verildiğine inanıyormuş gibi yapmak zorundayız. New York kentinin en önemli çıkarı, çarçabuk büyük miktarlarda greyfurt gelmesiymiş gibi.” Durakladı, sonra ekledi. “Birleştirme Kurulu’nun başkanı, kamu çıkarlarının ne olacağına kendi başına karar veriyor, ABD'nin her yanında hangi vagonların ve hangi lokomotiflerin nereye çalışacağını saptıyor.”

Bir anlık bir sessizlik oldu. “Anlıyorum,” dedi Dagny. Sonra. “Winston tüneli konusunda ne yapıldı?” dedi.

“Ha, orası üç hafta önce terk edildi. Trenleri gömen toprağı hiçbir zaman kaldırmadılar. Makineler çalışmadı.”

'Tünelin dışından dolaşan eski hattı onarmak için ne yapıldı?”

“O da rafa kaldırıldı.”

“Biz kıtayı bir kıyıdan öbür kıyıya kadar aşan herhangi bir trafik yapıyor muyuz?”

Eddie ona garip garip baktı, acı bir sesle, “Evet, yapıyoruz,” dedi. “Kansas Western'i turlayarak mı?”

“Hayır”

“Eddie, neler oldu burada son bir aydır?”

Eddie ağzından çıkan sözler çirkin bu itirafmış gibi gülümsedi. ”Son bir aydır para kazanıyoruz,” dedi.

Dagny o sırada dış kapının açıldığını gördü. İçeriye James Taggart, yanında Bay Meigs'le birlikte girdi. Dagny, “Eddie, bu toplantıda bulunmak ister misin?” diye sordu. "Yoksa bulunmamayı mı yeğlersin?”

“Hayır, bulunmak isterim.”

Jim’in yüzü buruşmuş kâğıt gibiydi. Oysa o yumuşak, puf puf ederinin üzerine hiç yeni çizgiler eklenmiş değildi.

“Dagny, konuşulacak pek çok şey var, bir sürü önemli değişiklik..”Sesi tiz çıkıyor, kendi benliğinin önünde koşuyordu. “Şey, döndüğüne memnun oldum, sağ olduğuna sevindim,” diye ekledi sabırsız bir havada. Yeni hatırlamıştı. “Şimdi bir takım acil durumlar..”

Dagny, "Odama geçelim,” dedi.

Odası tarihî bir restorasyon geçirmiş gibiydi. Eddie Willers tarafından restore edilmiş ve korunmuştu. Duvardaki haritası, takvimi, Nat Taggart'ın resmi.. burada Clifton Lockey döneminden hiçbir kalıntı yoktu.

“Anladığıma göre, hâlâ bu demiryolunun işletmeden sorumlu başkan yardımcısıyım, öyle mi?” diye sordu.

“Öylesin.” Taggart’ın telaşlı sesinde suçlayan, hemen hemen meydan okuyan bir ifade vardı. “Elbette öylesin...bunu hiç unutmasan iyi edersin...işi bırakmış değilsin, hâlâ...değilsin, değil mi?”

“Hayır, bırakmış değilim.”

“Şimdi yapılacak en acil iş, döndüğünü, işinin başında olduğunu hemen basına açıklamak, aradan geçen sürede nerede olduğunu anlatmak...ha, bu arada...neredeydin sen?”

“Eddie” dedi Dagny. “Şunu bir not alıp basına yollar mısın lütfen: Kayalık dağları üzerinden Taggart tüneline doğru uçarken uçağımın motoru arıza yaptı. Yolumu kaybettim, acil iniş yapacak bir yer ararken uçağım Wyoming'de dağların ıssız bu yerine sert bir iniş yaptı. Beni yaşlı bir çobanla karısı buldu, kulübelerine götürdüler. Orası en yakın yerleşim yerine elli mil uzaklıktaydı. Kötü yaralanmıştım. İki hafta bilincim yerinde değildi. Yaşlı karı kocanın telefonu, radyosu, iletişim olanağı ya da taşıt aracı yoktu. Bu tek eski kamyonetleri vardı, kullanmaya çalıştıklarında o da bozuldu. Yürüyebilecek gücü kazanıncaya kadar onların yanında kalmam gerekti. Elli millik yolu yürüyüp tepelerin eteğine vardım, sonra otostopla Nebraska’daki Taggart İstasyonu'na ulaştım.”

“Anlıyorum,” dedi Taggart. “Eh, iyi öyleyse. Basınla görüştüğünde...”

“Ben basınla görüşecek değilim.”

“Ne? Ama bütün gün beni arayıp duruyorlar! Bekliyorlar! Şart bu!” Paniğe kapılmış gibiydi. “Son derece gerekli!”

“Kim arıyor seni bütün gün?”

“Washington’dakiler...ve başkaları...senin açıklama yapmanı bekliyorlar.”

Dagny parmağıyla Eddie'nin elindeki kâğıtları gösterdi, "işte, açıklamam orada."

"Ama o yetmez! Bırakıp gitmediğini söylemen gerek."

"O zaten belli değil mi? Dönmüşüm işte."

"O konuda bir şey söylemelisin."

"Ne gibi?"

"Kişisel bir şey."

"Kime?"

"Ülkeye. İnsanlar senin için kaygılandı. Onlara güvence vermek zorundasın."

"Bu hikâye onlara güvence verir...tabii eğer birileri benim için kaygılandıysa."

"Benim demek istediğim o değil!"

"E, nedir öyleyse?"

"Benim dediğim..." Sustu, gözlerim onunkilerden kaçırdı. "Yani. " Oturdu. Söyleyecek kelime arıyor, parmak eklemlerini çıtlatıp duruyordu.

Jim iyice dağılıyor, diye düşündü Dagny. O sınırlı sabırsızlık, sesindeki o tizlik, hâlindeki genel panik...hepsi yeniydi bunların. Tedbirli sakinlik pozunun yerine, şimdi ikide bir belli olan etkisiz bir hamlık havası yansıtıyordu.

"Demek istediğim..Kafasındakini telaffuz etmeksizin ifade edebilecek kelimeler arıyordu. Anlaşılmasını istemediği şeyi onun anlaması için uğraşıyordu. "Yani halk..."

"Biliyorum ne demek istediğini" dedi Dağın. "Hayır, Jim, halka, sanayiimizin durumuyla ilgili güvence verecek değilim."

"Ama şimdi sen..."

"Varsın halk kendi aklı ölçüsünde güvencesiz kalsın, Şimdi işe dönelim " "Ben..."

"İş konuşalım, Jim."

Taggart yan gözle Bay Meigs'e baktı. Bay Meigs sessizce oturmuş, bacaklarını üstüste atmış, sigarasını içiyordu. Üstündeki ceket askeri üniforma değildi ama öyle bir havası vardı. Boynunun etleri yakasının üzerinden taşıyor, vücudunun etleri, onları saklasın diye yapılmış dar kemerini zorluyordu. Parmağında kocaman sarı elmas bir yüzük vardı. Küt parmaklarını hareket ettirdikçe taş parıldıyordu.

"Bay Meigs'le tanışmışsın," dedi Taggart. "İkinizin iyi geçineceğine çok memnun oluyorum." Beklenti dolu bir yarı duraklama yaptı, ama tarafların ikisinden de bir tepki alamadı. "Bay Meigs, Demiryolları Birleştirme Plânı'nın temsilcisi. Onunla işbirliği yapmak için pek çok fırsatın olacak."

"Demiryolları Birleştirme Plânı nedir?"

"Bu bir.. üç hafta önce yürürlüğe girmiş yeni bir ulusal düzen. Hoşuna gidecek, onaylayacaksın ve çok da pratik olduğunu göreceksin." Dagny onun seçtiği metodun yararsızlığına şaşıp durmaktaydı. Fikri önceden isimlendirmekle, artık ona bunu değiştirme fırsatı bırakmamış olduğunu sanıyordu. "Acil durum düzeni. Ülkenin ulaşım sistemini kurtaran sistem."

"Nedir plân?"

"Acil durum sırasında herhangi bir inşaat işinin ne aşılmaz zorluklar getireceğim tabiî ki biliyorsun. Şimdi...geçici olarak...yeni ray döşemek imkânsız. Bu nedenle, ülkenin en önemli sorunu, ulaşım sanayiini bütün olarak muhafaza etmek. Var olan durumunu ve tüm tesislerini muhafaza altına almak. Ulusal kurtuluşumuzun gereği olarak..."

"Plan nedir?"

"Ulusal kurtuluş politikamızın gereği olarak, ülkenin tüm demiryolları bir tek ekip olarak, tüm kaynakların bir havuza

toplanmasıyla birleştirildi. Hepsinin brüt geliri, Washington'daki Demiryolları Havuz Kurulu'na devredildi. O kurul tüm sektör için bir tür karum gibi davranıyor, toplam geliri çeşitli demiryolu şirketleri arasında bölüştürüyor...daha...daha modern bir dağıtım ilkesine göre."

"Hangi ilke?"

"Kaygılanma lütfen, mülkiyet hakları korunuyor, yalnızca bunlara yeni bir biçim verilmiş oluyor. Her demiryolu şirketi, kendi işletmesiyle ilgili sorumluluğu bağımsız olarak taşıyor, tren programlarını, hatlarının ve teçhizatının bakım onarımını kendisi sağlıyor. Ulusal havuza katkı olarak da her demiryolu şirketi, gerektiği zaman diğer şirketlere kendi hatlarını ve tesislerini ücretsiz olarak kullanma izni veriyor. Yıl sonunda Havuz Kurulu toplam brüt geliri paylaştırıyor, her demiryolu şirketine para veriliyor. Eskisi gibi rastgele değil.Yani kaç trenin kaç ton yük taşıdığına göre değil...ihtiyacına göre. Baş ihtiyaç da tabiî hatların bakım ve onarım masrafları. Yani her demiryoluna, kaç mil hattı varsa ona göre para veriliyor."

Dagny kelimeleri duyuyor, anlamını kavrıyor, ama bunun gerçek olduğuna kendini bir türlü inandıramıyordu. Böyle bir delilik kâbusuna, sırf insanlar makul bir şeymiş gibi numara yapıyor diye saygı gösterip kızmak, kaygılanmak, itiraz etmek mümkün müydü? İçinde bir uyuşmuştuk hissetti. Manevi güçenikliğin geçerli olabileceği düzeyin çok daha aşağılarına fırlatılmış gibi oldu.

Yamyassı, kupkuru bir sesle, "Biz kıta aşan trafiğimiz için kimin hattını kullanıyoruz?" diye sordu.

Taggart telaşla, "Kendimizinkini tabii " dedi. "Yani, New York'tan Bedford Illinous'a kadar. Bedford'dan öteye kendi trenlerimizi Atlantic Southern'ın hatları üzerinden yolluyoruz."

“San Francisco’ya kadar mı?”

“Eh, senin oluşturmaya çalıştığın o dolambaçlı rotadan çok daha hızlı.” “Kendi trenlerimizi, hattın kullanımı için para ödemeden mi yolluyoruz?”

“Hem zaten senin rotan uzun süre yaşamazdı, çünkü Kansas Western hattı çöktü, Ayrıca..”

“Atlantic Southern’ın hattını kullanırken para ödemiyor muyuz?”

“Eh, biz de Missisippi Köprüsü’nü onlara kullandırdığımızda para almıyoruz.”

Dagny bir an sonra, “Haritaya baktın mı?” diye sordu.

Meigs hiç beklenmeyen bir anda, 'Tabii,” diye söze karıştı. “Sizin hatlarınız ülkede en uzun kilometre tutan hatlar. O nedenle de, kaygılanacak hiçbir şeyiniz yok.”

Eddie Willers patlayıp gülmeye başladı.

Meigs ona boş boş baktı. “Neyin var senin?” diye sordu.

Eddie bezgin bir sesle, “Hiçbir şey,” dedi, “Bir şeyim yok.”

Dagny, “Bay Meigs,” dedi. “Eğer haritaya bakarsanız rahatça görebileceğiniz gibi, kıta aşan trafiğimizle ilgili hatların bakım onarım giderinin üçte ikisi bize bedava veriliyor ve parası da rakibimizin cebinden çıkıyor.”

“Evet, tabiî öyle,” dedi adam. Ama gözleri kısılmıştı. Dagny'ye kuşkuyla bakıyordu. Bu kadar apaçık konuşmaya onu hangi gücün ittiğini merak eder gibiydi.

“Bu arada biz de, miller boyunca uzanan, hiçbir trafik taşımayan yararsız hatların sahibi olduğumuz için para alıyoruz.”

Meigs durumu anlamıştı. Bu konuşmalara olan ilgisini tümüyle kaybetmiş gibi arkasına yaslandı.

Taggart, “Bu doğru değil,” diye aksilendi. “Eski kıta aşan hatlarımızın bölgesinde çok sayıda yerel tren çalıştırıp, o bölgelere hizmet götürüyoruz...Iowa, Nebraska, Colorado...tünelin öbür yanında da California, Nevada, Utah.”

Eddie Willers iş raporu verir gibi boş ve masum bir sesle, "Günde iki yerel tren çalıştırıyoruz," dedi, “Bazı yerlerde daha da seyrek.”

Dagny sordu: “Bir demiryolunun çalıştırmak zorunda olduğu trenlerin sayısı nasıl saptanıyor?”

“Kamu çıkarlarına bakarak” dedi Taggart.

Eddie, "Havuz Kurulu saptırıyor." diye katkıda bulundu.

“Son üç hafta içinde ülkede kaç tren seferi kaldırıldı?”

Taggart hevesle, “Aslında plân bizim sektörü uyumlandırdı ve çılgın rekabeti ortadan kaldırmaya yardımcı oldu,” dedi.

Eddie, "Ülkede çalışan trenleri yüzde otuz azalttı “ diye açıkladı. “Rekabet yalnızca Havuz Kurulu’na, sefer iptal etmek için verilen dilekçeler arasında kaldı. Sağ kalacak demiryolu, hiçbir tren işletmemeyi başaran şirket olacak.”

“Atlantic Southern’ın daha ne kadar ayakta kalacağını hesaplayan oldu mu?”

Meigs, “O sizi hiç ilgil..." diye söze başlarken Taggart,

“Lütfen, Cuffy!” diye bağırdı.

Eddie sakın bir sesle, “Atlantic Southern’ın başkanı intihar etti,” dedi.

Taggart, “Onun bununla hiçbir ilgisi yoktu!” diye haykırdı. “Şahsî bir nedenle oldu o!”

Dagny sessiz kaldı. Karşısındakilerin yüzüne bakıp duruyordu. Beynindeki uyuşuk kayıtsızlığın şaşkınlığı hâla tam olarak geçmiş değildi. Jim her zaman kendi başarısızlıklarının ağırlığını çevredeki en güçlülerin sırtına

kaydırmayı başarmış, onları mahvederek ayakta kalmış, kendi hatalarını onlara ödetmişti. Dan Conway'e yaptığı gibi, Coloradolu sanayicilere yaptığı gibi. Ama bu seferkinde yağmacı mantığı bile yoktu. Zaten zayıf olan, yarı iflas etmiş durumda bir rakibin leşine saldırmak bambaşka bir şeydi.

Mantık alışkanlığı neredeyse onu konuşmaya yöneltmek üzereydi. Tartışmaya, açıkça görüleni ortaya sermeye...Ama yüzlerine bakınca, onların her şeyi zaten bildiklerini anladı. Onun bildiği gibi değil, biraz farklı biçimde...ama biliyorlardı. Ne söylese, yeni olmayacaktı onlar için. Yaptıklarının mantıksız dehşetini göstermek, açacağı sonuçlara dikkat çekmek yararsızdı. Meigs de, Taggart da biliyordu hepsini. Bilinçlerinin sırrı da, bilmenin kesinliğinden kurtuluş biçimleriydi.

“Anlıyorum," dedi alçak sesle.

Taggart, “He, başka ne yapayım istiyordun?'” diye bağırdı. “Kıta aşan trafikten vaz mı geçseydim? İflas mı etseydim?' Koskoca şirketi bir doğu kıyısı yerel sistemine mi çevirseydim?” Görünüşe göre, Dagny’nin o tek kelimesi, Taggart’ı her türlü itirazdan daha fazla etkilemişti, Alçak sesle söylenen “Anlıyorum” sözüyle anlaşılan şey onu korkudan titretiyor gibiydi. “Elimden başka bir şey gelmiyordu! Kıtayı bir uçtan bir uca aşan bir ağımız olması şarttı! O tünelin çevresinden dolaşabilecek bir yol yoktu! Fazla maliyete yönelecek paramız yoktu! Bir şeyler yapılması şarttı! Bir hattımız olmalıydı!”

Meigs ona yarı şaşkın, yarı tiksinen bir bakışla bakıyordu.

Dagny kuru bir sesle, “Ben tartışmıyorum, Jim,” dedi.

“Taggart Transcontinental gibi bir demiryolunun çökmesine izin veremezdik! Ulusal bir felâket olurdu! Onca kenti, onca sanayii, yolcuları, çalışanları, hissedarları, hayatı

bize bağlı olanları düşünmek zorundaydık! Yalnız kendimiz için değil, kamu çıkarları için de yaptık bunu! Demiryolları Birleştirme Plânı'nın pratik bir plân olduğunu herkes kabul ediyor! En bilgili..."

"Jim," dedi Dagny "Benimle konuşacak işle ilişkili başka konular varsa, konuş."

"Sen hiçbir zaman hiçbir şeyin sosyal boyutuna düşünmedin." Sesi karanlık, geri çekilen bir sesti.

Dagny, Meigs'in de bu numaraları kendisi kadar yadırgamakta olduğunu görüyordu, ama onunkinin nedeni başkaydı. Adam Jim'e sıkkın bir tiksintiyle bakıyordu. Dagny o anda Jim'i, iki kutup arasında, Meigs'le kendisi arasında orta yolu bulmaya çalışan biri gibi gördü. Şimdi artık yolunun daralmış olduğunu fark ediyordu. İki dimdik duvar arasında ilerlemek zorunda olduğunu anlamıştı.

Acı dolu, ama eğlenceli bir merakla, "Bay Meigs," dedi, "Öbürsü gün için ekonomik plânınız nedir?"

Kahverengi gözlerin ifadesiz bakışlarla kendisine döndüğünü gördü. "Pratik biri değilsiniz," dedi adam.

Taggart, "Ben gelecekle ilgili teoriler konusunu hiç bilmem," diye patladı. "Biz şu andaki acil durumu düzeltmek zorundayız. Uzun vadede Meigs,"Uzun vadede hepimiz ölmüş olacağız," dedi.

Sonra birden bire ayağa kalktı. "Ben gidiyorum, Jim," dedi. "Boş lâflarla geçirecek zamanım yok. Şu tren kazalarını önlemek için bir şeyler yapma konusunda onunla sen konuş...eğer gerçekten demiryollarının sihirbazı olan küçük kız oysa." Hakaret eder gibi söylememişti bunları. Hakaret ederken de, kendisine hakaret edilirken de, farkına varabilecek adamlardan değildi..

Taggart, “Sonra görüşürüz, Cuffy." dedi, Meigs ikisine ile bakmadan odadan çıktı.

Taggart, Dagny'ye baktı. Bakışlarında hem bir beklenti hem de bir korku vardı. Sanki onun söyleyeceklerinden korkuyor, bir yandan da ondan bir kelime, bir tek kelime gelsin diye can atıyordu.

Dagny, “Eee?” diye sordu.

“Ne demek istiyorsun'”

“Başka konuşmak istediğin bir şey var mı?”

“Şey, ben...” Hayal kırıklığına uğramış gibiydi. “Evet!” diye bağırdı sonra. Umutsuz bir dalışa geçer gibiydi. “Tartışacağım bir konu daha var. hepsinin en önemlisi, şu...”

“Sayısı artan tren kazaları mı?”

“Hayır! O değil.”

“Nedir o hâlde?”

“Şey...bu gece Bertram Scudder'ın radyo programına çıkman gerek.”

Dagny arkasına yaslandı. “Öyle mi?”

“Dagny, bu şart, çok kritik, başka çare yok, reddetmek olanaksız, hele zamanımızda hiç kaçışı yok ve...”

Dagny kolundaki saate baktı. “Sana açıklaman için üç dakika tanıyorum...eğer dinlememi istiyorsan. Açık konuşsan iyi olur.”

“Peki!” Sesi pek umutsuzdu. “Çok yüksek düzeylerde...yani Chick Morrison, Wesley Mouch, Bay Thompson düzeyinde...o kadar yüksek düzeyde...çok önem verilen bir durum var...Senin ulusa bir konuşma yapman, moral vermen, işi bırakmadığını söylemen gerekiyor.”

“Neden?”

“Çünkü herkes bıraktığını sandı!...Son zamanlarda neler olduğunu bilmiyorsun, ama., ama durum çok anormal. Ülke

dedikodularla çalkanıyor. Her konuda söylentiler var. Her konuda ve hepsi de tehlikeli. Yıkıcı yani. Sanki insanlar hiçbir şey yapmıyor, yalnızca fısıldaşıyor. Gazetelere inanmıyorlar, en iyi hatiplere inanmıyorlar, ortalıkta dolaşan her türlü hain dedikoduya inanıyorlar. Ne güven kaldı, ne inanç, ne düzen, ne.. ne de otoriteye saygı. İnsanlar... insanlar sanki paniğin eşiğinde.”

“Eee?”

“Bir kere, tüm büyük sanayicilerin buhar olup uçması gibi lanet olası bir olay var! Kimse bunu açıklayamıyor ve herkes çok korkuyor. Bu konuda dünya kadar histerik yorum dolaşıyor. Hep dedikleri, ‘kendine saygısı olan hiç kimsenin bu herifler için çalışmayacağı’. Yani Washington’dakileri kastediyorlar. Şimdi anlıyor musun? Sen kendini ünlü biri olarak görmezsin, ama öylesin. Ya da oldun. Uçağın düştüğünden ben. Uçak düşmesi olayına kimse inanmadı. Herkes senin yasayı, yanı Yönerge 10-289’u ihlal ettiğini, işi bırakıp gittiğini düşündü. Kamuoyunda Yönerge 10-289 çok yanlış anlaşılıyor...çok tedirginlik var. Şimdi senin radyoda konuşmanın önemini anlıyor musun? Çıkıp onlara, Yönerge 10-289’un sanayii mahvettiğinin doğru olmadığını, o yasanın çok iyi bir yasa olduğunu, herkesin yararına dönük olduğunu, biraz daha sabrederlerse durumun iyiye döneceğini, refahın geri döneceğini söylemelisin. Artık halk yetkili resmi görevlilere inanmıyor. Sen...sen bir sanayicisin. Eski ekolden geriye kalmış az sayıda sanayiciden birisin. Gitti sanıldığı hâlde sonunda geri dönen de bir tek sen varsın. Seni...Washington politikalarına karşı çıkan bir gerici olarak tanıyorlar. O yüzden inanacaklar sana. Üstlerindeki etkin çok büyük olacak. Güvenleri yükselecek, moralleri düzelecek. Şimdi anlıyor musun?”

Dagny'nin yüzündeki garip ifadeyi görünce dizginleri bırakmış, alabildiğince konuşmuştu. Dagny yarı gülümser gibi, yarı düşüncelere dalmış gibi dinliyordu.

Dinlerken kafasında, Rearden'ın bir yıl önce ilkbaharda söylediği sözler vardı: "Bizden bir tür onaya ihtiyaçları var, Bunun nasıl bir onay olduğunu bilmiyorum, ama Dagny, bildiğim bir tek şey var, eğer kendi hayatımızın değerini biliyorsak, o onayı onlara asla vermememiz gerek. Seni işkence masasına bile yatırsalar verme onu onlara. Bırak senin demiryolunu, benim fabrikamı mahvetsinler, ama o onayı verme onlara."

"Şimdi anlıyor musun?"

"Evet, Jim, anlıyorum!"

Jim onun ses tonunu yorumlayamamıştı. Alçak sesle söylemişti Dagny bunu. Biraz inilti, biraz gülme, biraz zafer vardı sesinde. Ama ilk defa olarak duygu izi girmişti o sese. Bunun üzerine Taggart, ummaktan başka çare göremeyerek yine konuştu: "Washington'dakilere konuşacağına dair söz verdim ! Şimdi dönemeyiz...hele böyle bir konuda! Sadakatsizliğimizden kuşkulanmalarını göze alamayız. Her şey hazırlandı. Bu gece on buçukta, Bertram Scudder'ın programında konuk konuşmacı olacaksın. Önemli kişilerle röportajlar yaptığı bir programı var. Tüm ülkede aynı anda yayınlanıyor. Çok sayıda dinleyicisi var. Yirmi milyondan fazla kişiye ulaşıyor. Moral Şartlanma Ofisi'ne göre..."

"Neye göre?"

"Moral Şartlanma...Chick Morrison'un ofisi...beni üç kere aradı, bir terslik olmayacağından emin olmaya çalıştı. Tüm yayıncı kuruluşlara emir çıkardılar. Gün boyu hepsi duyurular yapıyor, insanlara bu gece Bertram Scudder'ın programında seni dinlemelerini söylüyorlar."

Cevap bekler gibi bakıyordu. Aynı zamanda, olayın içinde en önemsiz şeyin o cevap olduğunu Dagny'nin anlamasını da bekler gibiydi. Dagny'. "Benim Washington politikaları hakkında da. Yönerge 10-289 hakkında da neler düşündüğümü biliyorsun," dedi.

"Böyle bir zamanda, düşünme gibi bir lüksü göze alamayız!"

Dagny yüksek sesle güldü.

"Ama artık onlara hayır diyemeyeceğini görmüyor musun?" Taggart bağırıyordu. "Onca duyurudan sonra programa çıkmazsan, dedikodulara destek vermiş olursun. Sadakatsizliğin açıkça ilanı demek olur'"

"Tuzak işlemez., Jim."

"Hangi tuzak?"

"Senin hep kurduğun tuzak."

"Ne demek istediğini anlamıyorum!"

"Bal gibi anlıyorsun. Biliyordun...hepiniz biliyordunuz . reddedişim sürpriz değil. Bu yüzden beni halka açık bir tuzağa ittin. Reddedersem senin için utanç verici bir skandal olacak. Benim yol açmak istemeyeceğim kadar büyük bir skandal. Öyle umdun. İlmiğe uzattığınız boynunuzu benim kurtarmamı bekliyorsunuz. Kurtarmam."

"Ama ben söz verdim!"

"Ben vermedim."

"Ama onları reddedemeyiz! Bizi kıskıvrak bağlamış olduklarını görmuyor musun? Gırtlağımızdan yakalamış durumdalar bizi! Bu Demiryolu Havuzu kanalıyla, ya da Birleştirme Kurulu kanalıyla, belki de tahvillerimizin moratoryumu kanalıyla bize neler yapabilirler, bilmiyor musun?"

"Ben onu iki yıl önceden biliyordum"

Taggart tir tir titriyordu. Korkusunun şekilsiz, umutsuz, hemen hemen bâtıl bir niteliği vardı. Saydığı tehlikelerle ölçülemeyecek kadar büyük bir bâtıl korku. Dagny birdenbire, bunun bürokratik cezalandırmalardan çok daha derin bir sebebi olduğunu hissetti. Jim o cezalandırılmaları, içindeki korkuyu özdeşleştrebileceği tek somut ibaret olarak seçmiş, onu başka şeylerle özdeşleştirip bilinçlendirmeye cesaret edememişti.Böyle özdeşleştirmekte hem biraz mantık görüntüsü de vardı; asıl amacın saklanmasına yardıma oluyordu. Savuşturmaya çalıştığı şeyin ülkedeki panik olmadığından emin oldu Dagny. Aslında Jim, Chick Morrison, Wesley Mouch ve yağmacı takımının geri kalanı, Dagny'nin onayını kurbanlarına güvence vermek için değil, kendileri güvence bulmak için istiyor, buna bu nedenle ihtiyaç duyuyorlardı. Akıllarınca kurnazlık ediyor, histerik ısrarlarına kılıf olarak, kurbanlarının gözünü boyama amacını ileri sürüyorlardı. Dagny dehşet dolu bir tiksintiyle, bu adamların kendilerini bu derece aldatacak düzeylere kadar nasıl alçalabildiklerini, nasıl olup da isteksiz bir kurbanın onayına ihtiyaç duyar hâle geldiklerini merak etti...oysa dünyayı kandırdıklarını düşünerek koyulmuşlardı bu yola.

"Başka çaremiz yok!" diye bağırdı Taggart. "Kimsenin başka çaresi yok!" Dagny çok alçak sesle, "Defol buradan," dedi.

O sesteki bir şey, Taggart'ın içindeki itiraf edilmemiş bir noktaya değdi. Hiç kelimelendirmediği o şey, bu sesin hangi bilinçlenme düzeyinden doğduğunu anlamasını sağladı. Dönüp odadan çıktı.

Dagny, Eddie'ye baktı. Eddie bir tiksinti kriziyle daha boğuşmaktaymış gibiydi Bu mücadeleler son zamanlarda kronikleşmeye başlıyordu.

Bir an sonra Eddie sordu: “Dagny, Quentin Daniels'a ne oldu? Sen onun peşinden uçuyordun, öyle değil mı?”

“Evet," dedi Dagny. “Gitti.”

“Yok ediciye mı gitti?”

Bu kelime Dagny’ye fiziksel bir darbe gibi çarptı. İlk defa olarak dış dünya geleli, gün boyu içinde tuttuğu o ışıklı varlığa dokunmaktaydı. O varlık sessiz, değişmez bir hayal gibiydi. Özel bir hayal. Çevresindeki hiçbir şeyden etkilenmeyecek, asla düşünülmeyecek, yalnızca bir güç kaynağı olarak hissedilecekti orada. Ama birden bire, o gücün bu dünyadaki adının ‘yok edici' olduğunu fark ediyordu.

Büyük bir çabayla, “Evet” dedi ifadesiz bir sesle. "Yok ediciye gitti.” Sonra elleriyle masanın kenarını yakaladı, amacını ve pozunu dengelemeye çalıştı. Acı bir gülümseme gölgesiyle, “Ee, Eddie, bakalım seninle ben gibi iki pratiklikten uzak insan, şu tren kazalarını önleme konusunda neler yapabileceğiz” dedi.

İki saat sonra odasında yalnızdı. Rakamlarla dolu kâğıtların üzerine eğilmişti. Sayfalarda rakamdan başka bir şey yoktu ama, Dagny’nin gözü önünde son dört haftanın tüm demiryolu olayları film gibi canlanmıştı. O sırada zil çaldı, sekreterinin sesi, “Bayan Rearden sizi görmek istiyor. Bayan Taggart,” dedi.

“Bay Rearden mı?” İnanamamıştı. İkisine de inanmak mümkün değildi.

“Hayır, Bayan Rearden.”

Dagny bir an bekledi, sonra, “Lütfen içeriye buyursun,” dedi.

Lillian Rearden’ın odaya girip masaya doğru yürürkenki hareketlerinde garip bir vurgu var gibiydi. Ismarlama dikilmiş bir tayyör giymişti. Yakasında yanlamasına gevşek bağlanmış

parlak renkli bir fiyonk vardı. Küçük şapkasını da hafif yan giymişti. Yüzü biraz fazla sakin, adımları biraz fazla yavaştı. Kalçalarını sallayarak yürüyordu.

Tembel ve zarif bir sesle, “Nasılsınız, Bayan Taggart?” dedi. Salon sesiydi bu ses. Ofiste duyulması, yürüyüşüyle fiyongunu tamamlayan bir rahatlık havası yansıtıyordu.

Dagny ciddi bir ifadeyle başını hafif eğdi.

Lillian odayı süzdü. Bakışlarında da şapkasını yan giyişindeki oyuncu ifade vardı. Hayatın gülünç olduğunu anlayacak kadar olgun birinin şakacı ifadesi.

“Lütfen oturun,” dedi Dagny.

Lillian oturdu, zarif ve rahat bir poza burundu. Yüzünü Dagny‘ye çevirdiğinde, eğlenen ifade hâlâ yerli yerindeydi, ama tonu biraz farklılaşmıştı. Bir sırrı paylaşıyorlarmış gibiydi bu sefer. Sanki kendisinin burada bulunması yabancılara çok garip görünebilirmiş, ama ikisi arasında çok normal bir şeymiş gibi. Bunu sessiz kalmasıyla da vurguluyordu.

“Sizin için ne yapabilirim?”

Lillian rahat bir sesle, “Bu akşam Bertram Scudder'ın yayına çıkacağınızı size söylemeye geldim,” dedi.

Dagny’nin yüzünde hiçbir şaşkınlık göremedi. Garip sesler çıkaran motora bakan bir mühendisin suratı vardı karşısında. Dagny, "Herhalde cümleyi kuruş biçiminizin tümüyle farkındasınız,” dedi.

“Evet, tabiî!”

“O hâlde sözünüzü destekleyin.”

“Efendim?”

“Anlatmayı sürdürün.”

Lillian hafifçe güldü. Gülüşünün zoraki kısalığı, bu tepkiyi beklemediğini ortaya koyuyordu. “Eminim uzun

açıklamalara gerek yoktur” dedi. "O programa çıkmanızın iktidardakiler için neden önemli olduğunu biliyorsunuz. Ben de sizin neden çıkmayı reddettiğinizi biliyorum. Bu konudaki inançlarınızın farkındayım. Belki pek önem vermediniz ama, benim de sempatimin şimdi iktidarda olanlardan yana olduğunu biliyor olmaksınız. Herhalde konuyla ilgilenişimi ve olaydaki rolümü de anlıyorsunuzdur. Ağabeyimi, bana reddettiğinizi söylediğinde, konuyu kendi elime almaya karar verdim...çünkü sizin reddedebilecek durumda olmadığınızı bilen az sayıda insandan biri de benim.”

“Ben o az sayıda insanların arasında yokum,” dedi Dagny.

Lillian gülümsedi. “Eh, evet, biraz daha açıklamam gerek. Sizin radyo programına çıkmanızın iktidardakiler açısından değeri, kocamın armağan sertifikasını imzalayıp Rearden Metal’i onlara devretmesiyle aynı, bunu herhalde anlıyorsunuz. Tüm propagandalarında buna ne kadar sık değinip ne kadar çok yararlandıklarının farkındasınızdır ”

“Bilmiyordum," dedi Dagny sert bir sesle.

“E, elbette, geçtiğimiz aylar boyunca siz genellikle uzaklardaydınız. Sürekli yapılan hatırlatma yayınlarını kaçırmış olmalısınız. Basında, radyoda, miting konuşmalarında, her yerde. Yönerge 10-289'u Hank Rearden bile onaylıyor, çünkü armağan sertifikasını kendi isteğiyle imzalayıp metalini ulusa devretti, diyorlar. Hank Rearden bile. Bu söz, potansiyel kuşkucuları hizaya sokuyor, yönetime de adımlarını sürdürme imkânı veriyor." Arkasına yaslandı, parantez içinde bir şey söylüyormuş gibi, “Ona, niçin imzaladığını hiç sordunuz mu?” dedi.

Dagny cevap vermedi. Sanki bu sözün soru olduğunu fark etmemişti. Yüzü tümüyle ifadesiz, öylece oturuyordu. Ama gözleri fazla iri gibiydi. O gözler Lillian'a çakılmıştı. Sanki o

anda tek isteği, Lillian'ın söyleyeceklerini sonuna kadar dinlemekti.

"Yo, bildiğinizi sanmıyordum. Size asla söylemeyeceğini de tahmin ediyordum." Lillian'ın sesi daha kayganlaşmıştı. Bildiği bir yokuştan aşağı kolayca kayıyormuş gibiydi. "Neden imzaladığını öğrenmeniz gerek, çünkü aynı neden sizi de bu gece Bertram Scudder'ın programına çıkaracak."

Durakladı, Teşvik bekledi. Dagny de beklemekle yetindi.

"Sizi memnun edecek bir neden," dedi Lillian. "Yan, kocamın hareketi açısından. O imzanın onun gözünde ne demek olduğunu bir düşünün. Rearden Metal onun en büyük başarısıydı. Hayatındaki en iyi şeylerin doruğuydu. Gururunun nihaî sembolüydü, Sizin de bildiğiniz gibi, kocam çok ihtiraslı bir insandır ve gururu da belki en büyük ihtirasıdır. Rearden Metal onun gözünde yalnızca bir başarı değildi. Kendi başarabilme yeteneğinin, bağımsızlığının, mücadelelerinin, yükselişinin bir simgesiydi. Kendi malıydı, hakkıydı...hak meselesinin onun kadar ciddi, onun kadar sahiplik peşinde bir insan için ne anlama geldiğini düşünebiliyor musunuz? Onu iğrendiği insanlara teslim etmektense, canıyla savunmayı yeğlerdi. İşte buydu anlamı onun gözünde...ve feda ettiği de o oldu. Herhalde bilmek hoşunuza gider, onu sizin için feda etti. Bayan Taggart. Sizin şöhretiniz ve onurunuz için. Armağan sertifikasını imzalamasını sağlayan, sizinle sürdürdüğü gayrimeşru ilişkinin tüm dünyaya açıklanacağı tehdidiydi. Aa, tabii, kanıtlarımız da vardı. En ince ayrıntısına kadar. Sanıyorum sizin, fedakârlıkları onaylamayan bir felsefeniz var...ama o olayda, siz de bir kadın olduğunuza göre, eminim bir erkeğin vücudunuzu kullanma imtiyazı karşılığında yaptığı büyük fedakarlık sizin de içinizde bir minnet duygusu

uyandıracaktır. Kuşkusuz, sizin yatağınızda geçirdiği gecelerden büyük zevk almışsınızdır. O gecelerin bir bedelinin olması ve bu bedeli onun ödemesi, size pek bir zevk vermeyecektir. Ayrıca...açık sözlülükten hoşlanıyordunuz, değil mi, Bayan Taggart...kendinize seçtiğiniz mevki de orospuluk olduğuna göre, karşılığında tahsil ettiğiniz bedeli düşününce, size şapka çıkarmak zorundayım. Kız kardeşlerinizin hiçbiri böyle bir şeyi ummaya bile cesaret edemez.”

Lillian’ın sesi giderek keskinleşiyordu. Taşın fayını ararken, bulamayıp habire derinlere giden bir matkap gibiydi.Dagny halâ ona bakıyordu, ama gerek bakışlarındaki, gerekse oturuş pozundaki yoğunluk silinip yok olmuştu.Lillian, neden Dagny’nin yüzüne spot ışığı düşmüş gibi geliyor bana, diye merak etti. Herhangi bir ifade yoktu o yüzde. Yalnızca doğal sükûnet içinde bir yüzdü. O ışıklılık, yapısından geliyor gibiydi Keskin düzlemlerin özeninden, ağzın ciddiyetinden, gözlerin dengeliliğinden. O gözlerdeki anlamı çözemiyordu. Tutarsızlık var gibiydi. Bir kadının değil, bir bilim adamının gözleriydi.

Tatmin edici bilginin getirdiği korkusuzluktan doğan ışık.

Lillian yumuşak bir sesle, “Bürokratlara kocamın ihanetini haber veren bendim," dedi.

Dagny, Lillian’ın cansız gözlerinde ilk duygu kıpırtısını gördü. Keyif ifadesine benziyordu, ama bu benzerlik çok uzaktı. Güneş ışığı ayın yüzeyinden yansıyıp bataklığın durgun suyuna düşmüş gibiydi. Bir an titredi, sonra yok oldu.

Lillian, “Rearden Metal'i onun elinden alan bendim," dedi. Sesi hemen hemen bir yakarı gibiydi.

O yakarışı da, Lillian’ın aslında ne bulmayı umduğunu anlamak, Dagny'nin bilinç gücü için mümkün değildi. Tek

bildiği, Lillian'ın o aradığını bulamadığıydı. Çünkü bir sonraki sözünü söylerken Lillian'ın sesi çok tiz çıkmıştı. "Ne dediğimi anladınız mı?"

"Evet."

"O hâlde ne istediğimi ve sizin de niçin sözümü dinleyeceğinizi biliyorsunuz. Kendinizi yenilmez sanmıştınız, değil mi? O da, siz de" Sakin kalmaya çalışıyor, ama dengesini kaybediyordu. "Hiç kimsenin iradesine yüz vermeyip yalnız kendi iradenizle hareket ettiniz...benim ulaşamadığım bir lüks. Bir kereliğine ve telâfi niteliğinde, benim irademe güre davranacağınızı göreceğim. Benimle mücadele edemezsiniz. Parayla bu durumdan kurtulamazsınız. Sizin kazanabildiğiniz, benim kazanamadığım o dolarlar yetmez buna. Bana teklif edebileceğiniz hiçbir çıkar yok. Hırs yok bende. Bunu yapmak için bürokratlardan da para alıyor değilim. Ben bu işi bir şey kazanmaksızın yapıyorum. Bir şey kazanmaksızın. Beni anlıyor musunuz?"

"Evet."

"O hâlde daha fazla açıklama gereksiz. Yalnızca gerçekleri hatırlatmak yeter. Otel kayıtları, kuyumcu faturaları, falan filan. Bunlar ilgili insanların elinde. Yarın her radyo programında açıklanacak...eğer siz bu akşamki programa çıkmazsanız. Durum açık mı?"

"Evet."

"Şimdi...cevabınız nedir? Işıklı bilimadamı gözlerinin kendisine baktığını görüyordu. Birdenbire, çok fazla yanını göstermiş, ama yine de hiç görünmüyormuş gibi hissetti.

Dagny, "Bana söylediğinize sevindim," dedi. "Bu gece Bertram Scudder'ın programına çıkacağım"

***

Mikrofonun metaline beyaz bir ışık demeti düşmüştü. Çevrelerindeki cam duvarlar, Dagny'yi Bertram Scudder'la birlikte ablukaya almış, hapsetmişti.

Metalin pırıltısı mavimsi yeşildi. Mikrofon Rearden Metal'den yapılmıştı.

Tepelerinde, cam duvarların ötesinde bir loca vardı. Dagny oradan iki sıra hâlinde yüzlerin onlara bakmakta olduğunu görüyordu. Jim Taggart'ın gevşek, kaygılı suratı, yanında Lillian Rearden, elini güven verircesine Jim'in koluna dayamış...Washington'dan uçakla gelen ve Dagny'ye Chick Morrison olarak takdim edilen bir adam...ve onunla gelen bir grup genç erkek...aralarında entelektüel etkinin grafik yüzdelerinden konuşan, ama motosikletli polisler gibi davranan insanlar.

Bertram Scudder, Dagny'den korkuyormuş gibiydi. Mikrofona sarılıyor, cihazın ağ gibi örülmüş yüzeyine kelimeleri tükürüyor, programında ele alacağı konuları sayıyordu. Çabası sesinin sinik, kuşkucu, müstehzi, üstün ve histerik çıkmasını sağlamaya dönüktü. Tüm insanı inançların kibirini alaya alan, bu sayede dinleyicilerin kendisine hemen inanmasını bekleyen biri, Ensesinde ufacık bir ter damlası parıldamaklaydı. Dagny'nin çoban kulübesinde bir ay boyunca nasıl iyileşmeye çalıştığını aşırı renkli biçimde tarif ettikten sonra, elli millik dağ yolunu kahramanlar gibi yürüyüşünü anlatmaya başladı...Bu kritik ulusal acil durumda, halka karşı görevlerini yerine getirebilme aşkıyla...

"...Ve eğer içinizden bazıları , liderlerimizin büyük sosyal programını sabote etmeye yönelik hain dedikodulara kanmıştı...Bayan Taggart'ın sözüne güvenebilirsiniz, çünkü o..

Dagny ayakta duruyor, beyaz ışın demetine bakıyordu, Işının içinde toz zerrecikleri dönüp duruyordu. Dagny o zerrecikler arasında bir tanesinin canlı olduğunu fark etti. Minicik bir tatarcıktı; kanatlarını çırpıp duruyordu. Kendine özgü bir amaç uğruna çılgın bir mücadele vermekteydi. Dagny, bakarken kendini o tatarcığın amacından ne kadar uzakta hissediyorsa, şu dünyanın amacından da o kadar uzakta hissetmekteydi.

“...Bayan Taggart tarafsız bir gözlemcidir. Zeki bir işkadınıdır. Geçmişte hükümeti oldukça sık eleştirmiş olan, aşırı kesimi temsil ettiği, Hank Rearden gibi sanayi devleriyle aynı görüşleri paylaştığı söylenebilecek biridir. Ama o bile...”

Dagny bunun kendisine ne kadar kolay geldiğine şaştı. İnsan eğer bir şeyler hissetmek zorunda değilse, her şey çok kolaydı. Şu anda herkesin önünde çıplak duruyormuş gibiydi. O ışın demeti yetiyordu ona destek olmaya. Çünkü içinde acının, umudun, pişmanlığın, kaygıların, geleceğin ağırlığı yoktu.

.. Ve şimdi de, Bayanlar, Baylar, size gecenin kahramanım takdim ediyorum. Hiç sıradan olmayan bir konuk...

Acı birdenbire, bir bıçak saplanmış gibi geri döndü. Cam duvar parçalanmış, bir parçası gelip saplanmış gibi.Bunu izleyen kelimelerin kendisine ait olacağının bilincine varmıştı. Bir insanın ismini söylemeye yetecek kadar bir süre boyunca hissetti onu. Yok edici dediği adamın. Şimdi söylemek zorunda kalacağı şeyleri onun duymasını istemiyordu. Eğer bunu duyarsan...diye seslendi ona içinden kopan sessiz bir çığlıkla...o zaman sana söylediklerime inanmazsın. Hayır, daha da kötüsü...sana söylemediğim, ama senin bildiğin, inandığın ve kabul ettiğin şeylere de. Benim o şeyleri sunacak özgürlüğe sahip olmadığımı, seninle

geçirdiğim günlerin bir yalan olduğunu düşünürsün...bu hem benim ömrümün bir ayını hem de senin on yılını mahvedecek...bu şekilde öğrenmeni istemezdim, böyle olmamalı, bu gece olmamalıydı...ama öğreneceksin. Beni izleyen, her hareketlerimi bilen sen...şu anda da beni seyretmekte olan sen...her neredeysen...duyacaksın...çünkü söylenmek zorunda.”

“...sanayi tarihimizin şerefli isimlerinden birinin son torunu, ancak Amerika’da var olabilecek bir kadın yönetici, büyük bir demiryolu şirketinin işletmeden sorumlu başkan yardımcısı...Bayan Dagny Taggart!”

O anda teninde Rearden Metal’in temasını hissetti.Eli mikrofonun sapına sarılmıştı. Birdenbire her şey kolaylaştı, kayıtsızlığın ilaç yutmuşcasına sağladığı kolaylık değildi bu. Parlak, duru, canlı bir aksiyon kolaylığıydı.

“Buraya bizi yöneten sosyal programdan, siyasal sistemden ve ahlâki felsefeden söz etmek için geldim.”

Sesinin tonunda öyle bir sakinlik, öyle bir doğallık, öyle eksiksiz bir güven vardı ki, sanki o ses bile inandırıcılık sağlamaya tek başına yeterliydi.

“Benim bu sistemi yoz niyetlere, yağmacı amaçlara, yalanı, sahtekârlığı ve kaba kuvveti metot olarak kullanmaya dayalı bir sistem olarak gördüğümü, sonucunda ancak yıkım getireceğine inandığımı duymuşsunuzdur. Beri yandan, tıpkı Hank Rearden gibi, benim de sistemin sadık bir destekçisi olduğumu, bugünkü politikalara, bu arada Yönerge l0-289'a gönüllü işbirliği sunduğumu da duymuşsunuzdur. Ben buraya, size doğruyu söylemek için geldim.

“Hank Rearden’ın tutumunu paylaştığım doğrudur. Benim siyasi inançlarım da onunkiler gibidir. Geçmişte onun, bugünkü rejimin her adımına, önlemine, sloganına karşı çıkan

bir gerici olduğunu duymuştunuz. Şimdiyse onun en büyük sanayicimiz olduğunu, ekonomik politikalarla ilgili görüşlerine rahatça güvenilebileceğini duyuyorsunuz. Doğrudur. Onun yargılarına güvenebilirdiniz. Kendinizi sorumsuz bir kötülüğün pençesinde hissedip korkmaya başlıyorsanız, ülkenin çökmekte olduğunu, yakında aç kalmaya terk edileceğinizi hissediyorsanız, en becerikli sanayicimizin görüşlerini düşünün, çünkü o, üretimin hangi koşullarda mümkün olduğunu, ülkenin hangi koşullarda ayakta kalabileceğini biliyor. Onun görüşleri hakkında tüm bildiklerinizi hatırlayın. Konuşabildiği zamanlarda size, bu hükümetin politikalarının sizi köleliğe ve yıkıma sürüklediğini söylemişti. Ama o politikaların doruk noktasını, Yönerge 10-289'u kınamadı. Hakları için mücadele ettiğini, hem kendisinin hem de sizin haklarınızı savunduğunu gördünüz, bağımsızlığından, kendi hakkı olan şeylerden vazgeçmediğine tanık oldunuz, ama Yönerge 10-289'la mücadele etmedi. Size onun,Armağan Sertifikası’nı isteyerek imzaladığı, Rearden Metal'i düşmanlarına isteyerek teslim ettiği söylendi, önceki davranışlarına baktığınızda, hayatı pahasına karşı çıkacağını düşündüğünüz kâğıdı imzaladı. Ne anlama geliyordu bu? Size söylendiği gibi, Yönerge 10-289'un gerçekten gerekli olduğuna ikna olduğu, kendini, ülkesinin çıkarları uğruna feda ettiği anlamına mı geliyordu? Onun görüşlerini, size habire söylenen bu açıklamayla bir karşılaştırın. Bu söylediğimi hiç çekincesiz bir kere daha vurguluyorum. Onun görüşlerini, yaptığı bu hareketle bir karşılaştırın. Ve eğer benim bakış açıma, size söyleyeceklerime önem veriyorsanız, benim görüşlerimi de o hareketle karşılaştırın, çünkü onun inançlarını ben de paylaşıyorum.

“İki yıl boyunca Hank Rearden’ın metresi oldum. Bu sakın yanlış anlaşılmasın. Ben bunu utanç dolu bu itiraf olarak değil, çok büyük bir gurur duygusuyla söylüyorum. Onunla birlikte, onun yatağında, onun kolları arasında yattım. Şimdi artık hiçkimse size benim hakkımda, daha önce benim söylemediğim bu şeyi söyleyebilecek durumda değil.Beni rezil etmenin artık önemi kalmadı...yapılan suçlamaların neler olduğunu biliyorum ve onları size ben kendim söyleyeceğim. Ona karşı fiziksel bir istek mı duydum? Evet, duydum. Kendi vücudumun ihtirasıyla mı hareket ettim? Evet, ettim. Eğer bu beni sizin gözünüzde düşmüş bir kadın durumuna getiriyorsa, o da sizin kararınız olsun. Ben kendi görüşlerimin sahibiyim.”

Bertram Scudder ona bakıp duruyordu. Onun beklediği konuşma böyle bir şey değildi. İçinde başlayan bir panik duygusuyla, bunun devam etmesine izin vermenin pek de uygun olmayacağını hissediyordu...ama bu konuk özel bir konuktu...Washington’dakiler ona, konuğa karşı dikkati davranmasını söylemişlerdi. Konuğun sözünü kessin mi, kesmesin mi, emin olamıyordu. Hem zaten bu tür hikâyeleri dinlemekten hoşlanan biriydi o. Dinleyiciler locasında James Taggart’la Lillian Rearden donakalmışlardı. Üstlerine gelen trenin farı karşısında hipnotize olmuş hayvanlara benziyorlardı. Locadakiler arasında, duydukları bu sözlerle programın konusu arasındaki ilişkiyi bilen bir tek onlar vardı. Artık iş işten geçmişti; bir şey yapamazlardı. Bir hareket yapmanın sorumluluğunu almaya cesaret edemeyecekleri gibi, bundan sonra olacakların sorumluluğunu da üstlenemezlerdi. Kontrol odasında Chick Morrison’ın genç entelektüellerinden biri, sorun çıkarsa yayını kesmek üzere hazır beklemekteydi, ama şu anda duymakta oldukları ona politik bir önem taşıyormuş gibi gelmiyordu. Bu sözlerden

efendilerine bir tehlike gelebileceğini görememişti. İsteksiz kurbanlara gizlice baskı yapılması sonucunda yapılan konuşmaları duymaya alışkındı, bu seferkini de, gericilerden birinin bir skandalı itiraf etmeye zorlanması olarak algılamaktaydı. Belki bu nedenle politik bir ağırlığı olabilirdi yapılan konuşmanın. Hem zaten sonunu dinlemeyi de çok istiyordu.

“Kendisine zevk vermek üzere beni seçmiş olmasından da, benim seçtiğim kişinin o olmasından da gurur duyuyorum. Çoğunuzun hayatında rastlandığı gibi sıradan bir razı oluş, ardından da karşılıklı tiksinti değildi söz konusu olan. Bu olay, birbirimize olan hayranlığımızın doruk noktasını ifade ediyordu. Yaptığımız seçimi dayandırdığımız değerlerin son derece farkındaydık. Bizler zihinsel değerlerini bedenlerinin eyleminden ayrı düşünmeyen kişileriz. Değerlerini boş rüyalara bırakmayıp var etmeye, düşüncelere maddesel biçimler vermeye yatkın insanlarız. Çelik yapan, demiryolu yapan, mutluluk oluşturan insanlarız. Aranızda insanlık sevincinden nefret edenler varsa, insan hayatını kronik bu acı ve başarısızlık olarak görmek isteyen, insanların mutlu oldukları için özür dilemesi gerektiğine inaanan, ya da başarıları, yetenekleri, servetleri için özür dilemeleri gerektiğine inananlar varsa, onlara şunu söylemek istiyorum: Onu istedim, elde ettim, mutlu oldum, neşeyi, katıksız ve suçsuz sevinci tanım...Sizin itiraf edildiğini duymaktan korktuğunuz sevinci, ancak elde edenlerden nefret etmekle tanıdığınız sevinci yaşadım. Evet. benden nefret edin, çünkü ben vardım o noktaya.”

Bertram Scudder ürkek bir sesle, "Bayan Taggart." dedi "Konudan uzaklaşmıyor muyuz...Ne de olsa, sizin Bay

Rearden'la özel ilişkilerinizin hiçbir politik önemi olmadığını...”

“Ben de olmadığını sanıyordum,"’ dedi Dagny. "Ve tabii ki buraya, ülkede geçerli olan siyasi ve ahlaki sistemi anlatmaya geldim. Evet, Hank Rearden hakkında her şeyi bildiğimi sanıyordum, oysa bugüne kadar öğrenmediğim bir şey daha varmış. Hank Rearden'ın Armağan Sertifikası'nı imzalamasına ve Rearden Metal’i teslim etmesine yol açan şey, aramızdaki ilişkinin açık kuracağı yolunda kendisine şantaj yapılmasıymış. Bu şantaj! Şantajı yapanlar da sizin hükümetiniz, sizin yöneticileriniz, sizin...”

Bertram Scudder'ın eli bu anda mikrofonu deviriverdi, mikrofonun boynu yere çarparken bir çatırtı duyuldu, entelektüel polisin yayını o anda kesmiş olduğu anlaşıldı.

Dagny güldü...ama güldüğünü görecek ya da duyacak hiçkimse yoktu. Cam bölmeye koşan insanlar birbirine bağırıp duruyordu. Chick Morrison avazı çıktığı kadar, Bertram Scudder’a ağza alınmayacak hakaretler yağdırmaktaydı. Bertram Scudder da, bu fikre baştan beri karşı olduğunu, yayını yapması için kendisine emir verilmiş olduğunu haykırmaktaydı. James Taggart vahşi bir hayvan gibi dişlerini gösteriyor, Morrison’ın iki genç yardımcısını ürkütmeye çalışırken, üçüncü daha yaşlı yardımcının bakışlarından kaçınmaya uğraşıyordu. Lillian Rearden'ın yüz kaslarında acayip bir gevşeklik belirmişti. Yolun üstünde yatmakta olan ölü bir hayvan gibiydi. Moral şartlandırıcıları, Bay Mouch’un ne düşüneceğini sanıyorlarsa, onu haykırmaktaydılar. Program sunucusu parmağıyla mikrofonu gösterip, “Ne diyeceğim onlara?” diye bağırmaya başlamıştı. “Bay Morrison, dinleyiciler bekliyor! Onlara ne diyeceğim?” Cevap veren olmadı. Kavgaları ne yapılması gerektiğine

ilişkin değildi. Bu olup bitenlerin kimin suçu olduğu üzerineydi.

Kimse Dagny'ye tek kelime söylemedi, onun bulunduğu tarafa bile bakmadı. Salonun kapısından çıkarken de, onu kimse durdurmadı.

Gördüğü ilk taksiye bindi, oturduğu apartmanın adresini söyledi. Taksi harekete geçerken, ön paneldeki radyonun ışığının yanmakta olduğunu gördü. Ama ses gelmiyordu. Daha doğrusu, parazitlerden başka bir şey duyulmuyordu, İstasyon Bertram Scudder'ın programına ayarlanmıştı.

Dagny arkasına yaslandı. Tek hissedebildiği, bu hareketinin belki bir erkeği hayatından uzaklaştırmış olabileceği, o kişinin bir daha kendisini görmeyi asla istemeyebileceği karşısında duyduğu boşluktu. Onu bulma umudunun o korkunç yokluğunu ilk defa olarak hissetti. Bulunmak istemiyorsa, bulamazdı ona.Ne kentin sokaklarında, ne kıtanın kentlerinde, ne Kayalık dağlarının ışınlarla kapatılmış boğazlarında. Geriye bir tek şey kalmıştı, o da boşlukta yüzen bir ağaç kütüğü gibiydi. Yayın boyunca Dagny o kütüğe sarılmayı başarmıştı. Başka her şeyi kaybetse bile, bunu asla kaybedemeyeceğinden emindi. Onun sesiyle söylenen bir söz: "Hiç kimse burada herhangi bir sahte gerçekle kalamaz."

Birden bire Berttam Scudder'ın sesi, parazitin arasından, "Bayanlar, Baylar," diye yükseldi. "Elimizde olmayan teknik arızalar nedeniyle kanalımız, yeni ayarlamalar yapılıncaya kadar yayınını kesmek zorundadır." Taksi şoföründen kısacık, tiksinti dolu bir gülüş yükseldi, adam elini uzatıp radyoyu kapattı.

Dagny arabadan inip şoföre parayı uzattığında, adam paranın üstünü verirken birden bire eğildi, Dagny'nin yüzüne

daha bir dikkatle baktı. Dagny onun kendisini tanıdığından emin oldu. Bir an gözlerini kaçırmadan baktı adama. Şoförün acı dolu yüzü de, yama dolu gömleği de, upuzun, umutsuz, kaybetmeye mahkûm bir mücadelenin kanıtlarıydı. Dagny bahşişi verirken adam, madeni paralarla ilgili olamayacak kadar vakur bir vurguyla, “Teşekkürler, hanfendi,” dedi.

Dagny hızla dönüp apartmanın kapısından girdi. Hakim olamadığı duyguları adamın görmesini istememişti.

Dairenin kapısını anahtarıyla açarken başını eğmişti.Kapının altından gelen ışığı o anda fark etti. Kanadı itince, içerinin aydınlık olduğunu şaşkınlıkla gördü. Bir adım attı, Hank Rearden’ın salonun ortasında durmakta olduğunu gördü.

İki şokun etkisiyle olduğu yere çakıldı. Birincisi, onu görmenin şokuydu. Bu kadar çabuk dönmesini beklemiyordu. İkincisi de Rearden’ın yüzündeki ifadeydi. O yüzde öyle kesin, öyle güvenli, öyle olgun bir sükûnet vardı ki...dudaklardaki yarım gülümsemede, gözlerdeki durulukta öyle bir ifade vardı ki, Dagny onun bir ayda onlarca yıl yaşlanmış olduğunu hissetti. Ama bu yaşlanma kesinlikle ‘insanı büyüme’ anlamında olmuştu. Taşıyışta ve güçte büyüme. Dagny içinden, böyle acı dolu bir ayı yaşadıktan sonra, kendisi ona bunca acıyı çektirdikten sonra, şimdi vereceği acılar karşısında onun kendisine destek sunabilecek kadar güçlü olduğunu hissetti. Bir an olduğu yerde hareketsiz kaldı, ama onun yüzündeki gülümsemenin daha da derinleştiğini gördü. Sanki Dagny’ye, korkacak bir şey olmadığını söylüyordu. O sırada bir çıtırtı duydu, Rearden’ın yanındaki masada duran sessiz radyonun ışıklı ekranını gördü. Gözleri soru sorar gibi onunkilere döndü, o başını çok hafifçe

eğerek cevap verdi. Sanki yalnızca göz kapaklarını indirmiş gibi. Yayını dinlemişti.

Aynı anda birbirlerine doğru ilerlediler. Rearden onu omuzlarından yakalayıp destek verdi. Dagny yüzünü onun yüzüne doğru kaldırmıştı, ama Rearden onun dudaklarına dokunmadı. Ellerini kaldırıp bileklerini öptü. Sonra parmaklarını, avuçlarını öptü, beklerken duyduğu acıların izin verebildiği selamı sundu. Dagny geçirdiği bir günün ve bir ayın ağırlığı altında birden kendini hıçkırıklara gömülmüş buldu. Vücudu onunkine yaslanmıştı. Yetişkin bir kadın olduğundan beri, hiç böylesine ağlama ihtiyacı duymamıştı. Kendini, son bir itiraz dalgası içinde, acılarına teslim etmişti.

Rearden onu yarı taşıyarak kanepeye götürdü, yanına oturtmaya çalıştı, ama Dagny yere kaydı, onun ayakları dibine oturdu, yüzünü onun dizlerine gömdü, savunmasız ve gurursuz hıçkırıklarını sürdürdü.

Rearden onu kaldırmadı, ağlamasına izin verdi. Kolları ona hâlâ sımsıkı sarılmış durumdaydı. Dagny onun elini kendi başında, omzunda hissetti, o korumayı, o sağlamlığı duydu. O sağlamlık ona, döktüğü gözyaşları nasıl ikisine aitse, bildiklerinin de ikisine ait olduğunu söyler gibiydi. Dagny'nin acısını biliyordu, anlıyordu, ama yine de sakin kalabiliyordu. O, sanki Dagny'nin omzundaki yükü de hafifletmekteydi. Dagny'nin burada, ayaklarının dibinde yaşadığı çöküşü biliyor, onun artık taşıyamadığını kendisinin taşıyabildiğini gösteriyordu. Dagny o anda, gerçek Hank Rearden'ın bu olduğunu anladı. Birlikte geçirdikleri ilk gecelerde kendisine ne tür hakaretler yöneltmiş olursa olsun, ikisi arasında kendisi ne kadar daha güçlü gözükmüş olursa olsun, aralarındaki bağın temeli aslında her zaman bu olmuştu. Dagny'nin tüm gücü tükense bile, onu korumaya yetecek o kuvvet.

Dagny başını kaldırdığında, Rearden ona gülümsüyordu.

Dagny suçluluk dolu bir sesle, “Hank...” diye fısıldadı. Böyle çöküşüne kendi de şaşıyordu.

“Sus, sevgilim.”

Yüzünü bir kere daha onun dizlerine gömdü, kendine dinlenme, kelimesiz düşüncelerle başa çıkma izni verdi. O gerçi dayanmıştı, ama yayında Dagny’nin ona olan sevgisini itiraf edişine dayanmıştı. Bu durumda, Dagny’nin şimdi ona söyleyeceklerindeki zalimlik büsbütün insanlık dışı görünüyordu. Kimsenin kimseye böyle bir darbe indirmeye hakkı olamazdı. Dagny bunu yapamayacağını hissettikçe benliğini korkular sarıyordu. Ama yapabileceğini hissettiğinde de benliğini korkular sarıyordu.

Başını yeniden kaldırdığında, Rearden elini onun alnından kaydırdı, saçlarını yüzünden çekti.

“Bitti artık, sevgilim,” dedi “En kötüsü geride kaldı. İkimiz için de.”

“Hayır, Hank, geride kalmadı.”

O gülümsedi.

Dagny’yi çekip yanına oturttu, başını kendi omzuna dayamasını sağladı. “Henüz bir şey söyleme,” dedi. "Söylenecek her şeyi ikimiz de anlıyoruz, onu biliyorsun. Hepsini konuşacağız. Ama sana bu kadar çok acı vermediği zaman.”

Eli Dagny’nin kolu üzerinde kaydı, eteğine indi. Basıncı öyle hafifti ki, sanki o el, eteğin altındaki teni hissedemiyordu. Sanki Dagny vücudunun sahipliğini yeniden kazanıyordu. Sahipliğini değilse bile, sahiplik düşüncesini.

“Çok fazla şeye dayandın,” dedi Rearden. “Ben de öyle. Bırak bizi hırpalasınlar, Bizim de buna katkıda bulunmamız gerekmez. Karşımıza ne çıkarsa çıksın, ikimizin arasında acı

çekmek olamaz. Fazladan acıya yer yok. Bırak acı onların dünyasından gelsin. Bizimkinden gelemez. Korkma. Birbirimizi incitecek değiliz. Artık olmaz.”

Dagny başını kaldırdı, acı bir gülümsemeyle iki yana salladı. Bu harekette umutsuz bir şiddet vardı, ama gülümseme yine de bir iyileşmenin, acıya karşı kararlılığın bir simgesiydi.

“Hank, şu son ay içinde yaşamana izin verdiğim cehennem...” Sesi titriyordu.

O dengeli bir sesle, “Şu son bir saatte senin çektiklerine izin verişimi düşününce, o hiç kalır” dedi.

Dagny odada dolaşmak, kuvvetini kanıtlamak üzere ayağa kalktı. Adımları ve sözleri ona, artık korunmaya ihtiyaç duymadığını gösterecekti. Durup yüzünü ona doğru çevirdiğinde, o da ayağa kalktı. Sanki Dagny’nin amacını anlamıştı.

Dagny radyoyu işaret ederek, “Bunu senin için daha da dayanılmaz hâle getirdiğimin farkındayım,” dedi.

Rearden başını iki yana salladı, “Hayır,” dedi.

“Hank, sana söylemek zorunda olduğum bir şey var.”

“Benim de. İlk önce benim konuşmama izin verir misin? Bu sana çok önceden söylemiş olmam gereken bir şey. Konuşmama izin verir, ben bitirene kadar cevap vermeyebilir misin?”

Dagny başını evet der gibi salladı.

Rearden bir an onun duruşuna baktı. Sanki tüm vücudunu, şu anı, kendilerini şu ana getiren her şeyi kafasına çakmak istiyordu.

“Seni seviyorum, Dagny,” dedi alçak sesle. Sesinde bulutsuz, ama gülümsemesiz bir mutluluğun basitliği vardı.

Dagny konuşmak üzereydi, ama konuşamayacağının da farkındaydı. O izin verse bile. Ağzından çıkmak üzere olan sözleri geri yakaladı, verdiği tek cevap, başını eğerken dudaklarının aldığı biçim oldu.

“Seni seviyorum. İşimi, fabrikamı, metalimi sevdiğim gibi, masamda, fırınımda, laboratuarımda, cevher madenimde geçirdiğim saatleri, çalışma yeteneğimi sevdiğim gibi, görme ve bilmeyi, aklımın kimya denklemlerini çözüşünü ve gün doğumunu beğenişini sevdiğim gibi, kendi yaptığım şeyleri ve hissettiğim şeyleri kendi seçimim olarak benimsediğim, kendi dünyamı kendimin en iyi aynası olarak biçimlendirdiğim gibi, hiç sahip olmadığım karım gibi, yaşama gücüm gibi sevdim seni.”

Dagny başını eğmedi. Açık bir ifadeyle ona bakmayı sürdürdü. Duyuyor ve kabul ediyordu. Tıpkı onun beklediği gibi.

“Seni ilk gördüğüm günden beri sevdim. Milford İstasyonu'nda, yan hattaki açık vagonun tepesinde gördüğüm andan beri. John Galt Hattı’nın ilk seferine birlikte çıktığımızdan beri. Ellis Wyatt’ın evinde sevdim seni. Ertesi sabah sevdim. Sen zaten biliyordun, ama benim sana söylemem gerekiyordu. İşte şimdi söylüyorum. O geçmiş günleri geri kazanmak, ikimiz için gerekli anlamı taşımalarını sağlamak ister gibi. Sevdim seni. Sen biliyordun. Ben bilmiyordum. Bilmediğim için de, masamda oturup Rearden Metal’le ilgili Armağan Sertifikası'na bakarken öğrenmek zorunda kaldım.”

Dagny gözlerini yumdu. Ama Rearden’ın yüzünde, acı çektiğine dair hiçbir belirli yoktu. Yalnızca duruluğun engin ve sessiz mutluluğu vardı.

“ 'Bizler akıllarının değerini bedenlerinin hareketlerinden ayırmayan insanlarız.’ Kendin söyledin yayında bu gece. Ama o zaman da biliyordun. O sabah, Ellis Wyatt’ın evinde de biliyordun. Sana fırlattığım o hakaretlerin, bir erkekten gelebilecek en büyük aşk itirafı olduğunu biliyordun. İkimizin ortak utancı olarak lânetlediğim fiziksel arzunun, aslında fiziksel olmadığını, vücuttan gelen bir ifade de olmadığını, insan zihninin en derin değerlerinin bir ifadesi olduğunu biliyordun. Kişinin bununla yüzleşecek cesareti olsa da, olmasa da. O yüzden bana öyle gülmüştün, öyle değil mi?”

“Evet,” diye fısıldadı Dagny.

“Sen o gün bana, ‘Aklını istemiyorum, iradeni istemiyorum, varlığını, ruhunu da istemiyorum...yeter ki en aşağı duygularının doyumu için bana gel.' demiştin. O arzularımla birlikte sana zihnimi, irademi, varlığımı ve ruhumu da vermekte olduğumu biliyordun. Şimdi bunu ben sana söylemek istiyorum. O sabahın gerçek anlamına kavuşabilmesi için. Aklım, iradem, varlığım ve ruhum, Dagny. Hepsi senin. Yaşadığım sürece.”

Dagny’nin gözlerine bakıyordu. Dagny o gözlerde bir anlık bir parıltı gördü. Gülümseme değildi. Dagny’nin sessiz çığlığını duymuş gibiydi yalnızca.

“Bırak bitireyim, sevgilim. Duyduklarını ne kadar bilinçli olarak söylediğimi bilmeni istiyorum. Düşmanın inancıyla savaştığımı sanırken, düşmanın inancına teslim olmuştum. Ve o günden beri de hep bunun bedelini ödedim. Şimdi de ödüyorum ve ödemek zorundayım. Bir insanı, daha yola çıkmadan önce mahvetmek için kullandıkları tek silahı kabullenmiştim...o silah da, kişinin aklıyla bedenini birbirinden ayırmaktı. Kabullenmiştim onu. Kurbanlarının çoğu gibi, farkında olmadan, böyle bir konunun varlığını bile

bilmeden kabullenmiştim. İnsanın yetersizliğiyle ilgili inançlarına isyan ediyor, düşünebilme yeteneğimle, eyleme geçme, kendi arzularımın tatmini için çalışma yeteneğimle gurur duyuyordum. Ama bunun bir üstün değer olduğunu bilmiyordum. Hiçbir zaman bunu bir ahlâki değer olarak, ahlakı değerlerin en üstünü olarak görmemiştim. Hayatımızda üstün tutmamız gereken şeyin o olduğunu bilmiyordum. Çünkü aslında hayatı mümkün kılan şey o. Oysa ben, o yüzden cezalandırılmayı kabul etmiştim. Küstah bir kötülüğün eline düşmüş değer için cezalandırılmayı. Küstahlık da, benim bilmeyişimden, cehaletimden, teslimiyetimden kaynaklanıyordu.

“Onların hakaretlerini kabullendim. Aldırmamaya gücüm yeter, diye düşündüm. Habire ruhlarından söz edip duran, ama kafalarının üzerine bir dam kurmaktan aciz kalan o yeteneksiz mistikleri kabullendim, o söylenmelerin benim gücüme bir şey yapamayacağını düşündüm. Niçin her çatışmayı kaybedip durduğumu anlayamadım. Bana karşı harekete geçirilen gücün, benim kendi gücüm olduğunu kavrayamadım. Ben, maddeyi fethetmekle uğraşırken aklın, düşüncenin, ilkenin, hukukun, değerlerin, ahlakın alanını onlara bırakmış olduğumu anlayamadım. Hiç farkında olmaksızın, fikirlerin insan yaşamında önemi olmadığını, bu dünyanın işini, gerçeğini etkilemeyeceğini kabullenmiştim. Sanki fikirler mantığın uzantısı değilmiş de, nefret ettiğim o mistik inancın uzantısıymış gibi. Zaten benden bekledikleri de oydu. Bu kadarı yeterliydi. Tüm gevelemeleriyle saptırmak istedikleri de buydu zaten. İnsanın mantığıydı. Hayır, onlar maddeyle uğraşma yeteneğine sahip değillerdi, zenginlik yaratamazlardı, bu dünyayı kontrol edemezlerdi. Ama etmeleri de gerekmezdi. Beni kontrol ediyorlardı çünkü.

“Ben ki, servetin yalnızca amaca ulaşmak için bir araç olduğunu biliyordum. Yine de, aracı yarattım, amaçlarımı dikte etme işini onlara bıraktım. Arzularımı tatmin edebilme yeteneğimle gurur duyan ben, arzularımı yargılayacak reçeteyi onların yazmasına izin verdim. Maddeye kendi İstediğim gibi biçim veren ben, Önümde bir yığın çelik ve altınla ortada kaldım, amaçlarımın hepsi yenilgiye uğradı, arzularımın hepsine ihanet edildi, mutluluk çabalarımın hepsi yarı yolda kaldı.

“Kendimi ikiye bölmüştüm. Tam mistiklerin öğütlediği gibi işimi bir kurallar dizisine göre, kendi hayatımı başka bir kurallar dizisine göre yönetiyordum. Yağmacıların çeliğime değer biçmesine, fiyat koymasına isyan ediyor, hayatım için ahlâk değerlerini kararlaştırmalarınaysa hiç ses çıkarmıyordum. Hak edilmemiş serveti isteyişlerine isyan ederken, nefret ettiğim karıma, hak etmediği sevgiyi göstermeyi kendi görevim sayıyordum. Benden nefret eden anneme saygı göstermeyi, beni mahvetmek için tuzaklar kuran erkek kardeşime bakmayı aynı şekilde borç bildim. Hak edilmemiş maddî zararlara baş kaldırırken, hak edilmemiş acılarla dolu bir hayatı kabullendim.Üretim yeteneğimin suç olduğu doktrinine isyân ederken, mutluluk kapasitemin suçluluğunu kabul ettim. Fazilet denen şeyin ruhun bilinmezlerinden geldiği inancına başkaldırdım, ama vücudunun arzuları için...benim vücudumun arzuları için de...seni suçladım sevgilim. Ama eğer vücut kötüyse, o zaman onun sağ kalmasını sağlayacak şeyleri verenler de kötüdür. Maddî servet de, onu yaratanlar da. Manevi değerler bizim fiziksel varoluşumuzla çelişkiliyse, o zaman ödüllerin hak edilmeyişi de doğru demektir. Sevaplar yapılmayan şeylerden oluşacak, başarıyla kâr arasında bir bağ

bulunmayacak, üretmesini bilen aşağılık hayvanların, ruhen yüksek, fiziksel olarak beceriksiz efendilere hizmet etmesi normal sayılacaktır.

“Eğer Hugh Akston gibi biri çıkıp da daha yolun başındayken bana, mistiklerin seksle ilgili teorisini kabul etmenin, ekonomiyle ilgili teorisini de kabul etmek anlamına geldiğini söyleseydi, gülerdim. Ama şimdi söylese, ona gülemem. Şimdi artık Rearden Çelik’in değersiz insanlarca yönetilmekte olduğunu görüyorum. Hayatımın başarısının, düşmanlarımın en kötülerine hizmet ettiğine tanık oluyorum. Ömrümde gerçekten sevdiğim iki kişiye gelince, birine ölümcül bir hakaret, diğerine skandal ve rezalet getirdim. Benim dostum, savunucum, öğretmenim olan, bu öğrendiklerimi bana öğretip özgür kalmamı sağlayan adamın yüzüne tokat attı. Sevmiştim onu, Dagny. O benim hiç sahip olmadığım kardeşim, oğlum, arkadaşımdı. Ama onu hayatımdan bir tokatla uzaklaştırdım, nedeni de yağmacılar için üretim yapmamı engellemeye çalışmasıydı. Onu geri kazanmak için neyi olsa feda etmeye hazırım, ama sunacak hiçbir şeyim kalmadı, zaten onu bir daha göremeyeceğim, çünkü bağışlanmayı dilemeyi hak edecek bir şeye bile imkân kalmadığını biliyorum.

“Ama sana yaptığım daha da beter, sevgilim. Yaptığın o konuşma ve onu yapmak zorunda kalışın...İşte, sevdiğim kadına, tattığım tek mutluluğun karşılığında verdiğim bu oldu. Bunun kendi seçimin olduğunu, daha en başından itibaren tüm sonuçlarıyla birlikte, bu gece de dahil olmak üzere, kabul ettiğini söyleme bana. Benim sana daha iyi bir sonuç sunamayışımı mazur göstermez o. Seni konuşmaya yağmacıların zorladığını, senin de benim öcümü almak, beni özgür kılmak için konuştuğun gerçeğini değiştirmez. Onların

taktiklerini mümkün kılan yine de bendim. Seni küçük düşürmek için kullandıkları, onların namussuzluk kavramları olamazdı. Benim kavramlarıma dayanmak zorundaydılar. Benim inandığım ve Ellis Wyatt'ın evinde söylediğim şeyleri uyguladılar yalnızca. Aşkımızı gizleyen, suçlu bir sır gibi saklayan bendim...onlar yalnızca benim değerlendirmemi uyguladılar. Gerçeği onların gözüne iyi gözüksün diye kalp hile getiren bendim. Onlar yalnızca benim onlara tanıdığım kazanç hakkını kullandılar.

“İnsanlar sanıyor ki, yalancı, kurbanı karşısında zaferi kazanır. Oysa ben yalanın, kendini silme hareketi olduğunu öğrendim, çünkü kişi kendi gerçeğini, karşısındaki kişiye teslim etmiş oluyor, o kişiyi kendi efendisi durumuna getiriyor, o andan itibaren de, o kişinin görüşüne göre, gerçeğin nasıl olması gerekiyorsa, yaşanan sanki öyleymiş gibi numara yapmaya kendini mahkûm etmiş oluyor. O anda yalanının amacına ulaşmış olsa bile, ödediği bedel, kazanmanın hizmet edeceği şeyin mahvoluşu oluyor. Dünyaya yalan söyleyen adam, o andan itibaren dünyanın kölesidir. Ben sana olan aşkımı saklamaya karar verdiğimde, onu herkesin önünde inkâr edip, bir yalan olarak yaşamayı seçtiğimde, kamu malı yapmış oldum onu. Ve kamu da sonunda lâyık olduğu biçimde talep etti onu. Tehlikenin yolunu kesecek, seni koruyacak bir gücüm kalmamış oldu. Yağmacılara teslim olduğumda, seni kurtarmak için sertifikayı imzaladığımda, yine de gerçeği sahteleştirmekteydim, kendime yapabileceğim başka hiçbir şey bırakmıyordum. Ayrıca Dagny, o tehditlerini yerine getirdiklerini görmektense ikimizi de ölmüş görmeyi bin kere yeğlerdim. Ama beyaz yalan diye bir şey yoktur, yalnızca yıkımın karanlığı vardır, beyaz yalan da hepsinin en siyahıdır.

Hâlâ gerçeği sahteleştiriyordum ve bunun sonucu da fecî oldu. Seni kurtarmak için yeterli olmadı, aksine, sana en korkunç acıları getirdi. Adını korumak yerine, kendini halkın taş atması için sunmana, ilk taşları da kendinin atmasına yol açtı. Biliyorum, söylediklerinden gurur duyuyordun, ben de dinlerken senden gurur duydum...ama o gurur, iki yıl önce sahip çıkmamız gereken gururdu.

"Hayır, durumu benim için daha da zorlaştırmış değilsin. Özgür kıldın sen beni. İkimizi de kurtardın, geçmişi temizledin. Senden beni bağışlamanı isteyemem, böyle şeyler aramızda uygun düşmez...sana sunabileceğim tek şey, mutlu olduğumu söylemek. Mutluyum, sevgilim, acı çekiyor değilim. Gerçeği gördüğüm için mutluyum...elimde bir tek görme gücüm kalmış olsa bile. Kendimi acılara teslim etsem, geçmişimi kendi hatam yüzünden mahvettiğime pişmanlık duysam...işte o son ihanet olurdu. İhanet ettiğim gerçeğe, en son ihanetim olurdu. Ama elimde bir tek gerçeğe olan sevgim kalmış olsa bile, kaybettiklerim geride kaldığına göre, o sevgi için ne büyük bedel ödediğimi düşünüp, bundan gurur duyabilirim. O zaman o enkaz, tabutumun üzerine örtülen toprağa benzemez, daha geniş görüş alanı kazanmak için üzerine tırmandığım tepeciğe benzer. Hayata başlarken elimde yalnızca gururumla görme yeteneğim vardı. Her ne başardıysam, onlar sayesinde başardım. Şimdi her ikisi de daha büyük. Şimdi bir de kaybettiğim üstün değerlerin bilinci var. Görüşümle gurur duyma hakkım. Gerisi artık uzanıp alabileceğim şeyler.

"Ayrıca Dagny, geleceğimin ilk adımı olarak yapmak istediğim şey, sana sevdiğimi söylemekti...şimdi söylediğim gibi. Seni seviyorum, sevgilim, vücudumun en kör ihtiraslarıyla...ama aklımın en duru algılarından kaynaklanan

en kör ihtiraslarıyla seviyorum...ve sana duyduğum sevgi, geçmişimden bana kalan tek değişmez kazanç. Önümdeki tüm yıllar boyunca. Sana bunları, henüz söylemeye hakkım varken söylemek istedim. Başlangıçta söylememiş olduğum için de...sonunda söylemek zorunda kaldım. Şimdi bana söylemek istediğin şeyin ne olduğunu söyleyeyim sana...çünkü...bak, ben zaten biliyor ve kabul ediyorum. Geçtiğimiz ayın içinde bir noktada, sevdiğin adam çıktı karşına.Ve eğer sevgi insanın en son, yeri doldurulamaz seçimiyse, o zaman, o adam da senin ömrünce sevdiğin tek insan sayılır.”

“Evet!” Sesi yarı soluk, yarı çığlıktı. Fiziksel bir darbe almış da, yalnızca onun şokunun farkım varabilmiş gibi. “Hank!...nasıl anladın?”

O gülümsedi, parmağını radyoya uzattı. “Hayatım, yalnızca geçmiş zaman kipi kullandın.”

“Aaa...!” Bu sefer de sesi yarı soluk, yarı iniltiydi. Gözlerini yumdu. “Ağzından onların yüzüne fırlatabileceğin kelime hiç çıkmadı. ‘Onu istiyordum’ dedin, ‘seviyorum’ demedin. Telefonda bugün bana, daha erken dönebilirken dönmediğini söyledin. Başka hiçbir sebep, beni bu hâlde bırakmaya zorlayamazdı seni. Ancak bir tek geçerli ve haklı gerekçen olabilirdi.” Dagny arkaya yaslanır gibi duruyor, sanki dengesini zor sağlıyor, ama gözleri dosdoğru ona bakıyordu. Yüzündeki gülümseme dudaklarını aralamıyor ama gözlerindeki hayranlık dolu bakışları yumuşatıyor, ağzının biçimine acı ifadesi yerleştiriyordu.

“Doğru,” dedi. “Sevdiğim ve hep seveceğim adama rastladım, onu gördüm, onunla konuştum...ama o elde edemeyeceğim biri...belki hiçbir zaman. Hattâ, belki de bir daha hiç göremeyeceğim biri.”

“Herhâlde onu bir gün bulacağını hep biliyordum. Benim için neler hissettiğini, bu hislerinin büyüklüğünü biliyordum, ama senin son seçimin olmadığımı da biliyordum. Ona vereceklerin benden alınmış değil, bana hiç verilmemiş olan şeyler. Buna isyan edemem. Sahip olduklarım bile bana fazla...onları elde etmiş oluşum da asla değiştirilemeyecek bir gerçek.”

“Söylememi istiyor musun, Hank? Seni hep seveceğimi söylersem beni anlayabilir misin?”

“Sanıyorum sen anlamadan önce ben anlamıştım.”

“Ben seni her zaman şu anda olduğun gibi gördüm. Kendine yeni yeni görme izni vermeye başladığın o büyüklüğünü gördüm. Ben hep biliyordum, senin keşfetme mücadeleni seyrediyordum. Pişmanlıklardan söz etme, sen beni incitmedin, hataların, imkânsız bir sisteme karşı işkenceli bir mücadele sırasında o harikulade dürüstlüğünden kaynaklandı. Senin o mücadelen beni incitmedi, çok seyrek rastladığım bir duygunun, hayranlık, duygusunu getirdi. Eğer onu kabul edersen, o her zaman senindir. Benim için ifade etmiş olduğun şeyler asla değişecek değil. Ama rastladığım adam...onun varlığından haberdar olmadan önce bile hep ulaşmak istediğim aşkı temsil ediyor ve sanıyorum her zaman da benim ulaşabileceğimin ötesinde kalacak. Ama onu seviyor olduğumu bilmek de yaşamaya devam etmeme yetecek.”

Rearden onun elini tutup dudaklarına götürdü. “O hâlde ne hissettiğimi de, neden hâlâ kendimi mutlu hissetmekte olduğumu da anlıyorsun,” dedi.

Dagny onun yüzüne baktığında, ilk defa olarak onu olması gerektiği gibi gördü: Varoluşun zevkini çıkarma kapasitesi çok yüksek bir insan. O gergin tahammül ifadesi,

inkâr edilen acı ifadesi yoktu artık . En zor saatinin yıkımı içinde, yüzünde katıksız gücün dinginliği vardı. Bu ifade vadideki erkeklerin yüzünde gördüğü ifadeydi.

“Hank,” diye fısıldadı. “Nasıl açıklayacağımı bilemiyorum, ama bence sana da, ona da ihanet edemedim.”

“Bulunmadın.”

Dagny’nin bembeyaz yüzünde gözleri anormal derecede canlı gözüküyordu. Yorgunluktan çökmüş vücudu bilincini hiç etkilememiş gibi. Rearden onu oturttu, kolunu kanepenin arkasına, ona dokunmaksının attı, yine de onu koruyucu bir kucaklama içine almış oldu.

“Şimdi anlat bana,” dedi. “Neredeydin?”

“Onu söyleyemem. O konuda hiçbir şey açıklamamaya söz verdim. Tek söyleyebileceğim...rastlantı sonucu bulduğum bir yerdi. Kazada oraya düştüm. Ayrılırken gözlerim bağlıydı. Yeniden arasam, orayı bulamam.”

“Aynı yoldan gitmeye çalışamaz mısın?”

“Çalışmam.”

“Ya adam?”

“Onu da aramam.”

“Orada mı kaldı?”

“Bilmiyorum.”

“Onu neden bıraktın?”

“Sana söyleyemem.”

“Kimdi o?”

Dagny’nin ağzından kurtulan gülüş, istem dışıydı. “John Galt kim?” Rearden şaşkın bakışlarla ona baktı...ama onun şaka yapmadığını hemen anladı.

“Yani gerçekten bir John Galt mı var?” dedi. Bunu çok yavaş sormuştu.

“Evet.”

“O argo söz de ona mı yönelik?”

“Evet.”

“Ve özel bir anlamı mı var?”

“Ah, evet!...Onun hakkında sana söyleyebileceğim bir şey var...çünkü bunu daha önce, sessizlik yemini etmeden önce keşfetmiştim. Bulduğumuz motoru icat eden adam o.”

“Ya!” Rearden gülümsedi İfadesi, ‘bunu bilmem gerekirdi’ der gibiydi. Sonra yumuşacık bir sesle, merhamet dolu bir bakışla, “Yokedici de o, değil mi?” dedi. Dagny’nin şaşkınlık dolu bakışını gördü, devam etti. “Yo, cevap veremeyeceksen, verme. Sanırım senin bir ayı nerede geçirdiğini anladım. Sen o sıra Quentin Daniels’ı Yokedici’den kurtarmak istiyordun. Daniels’ı kovalarken uçağın düştü, değil mi?”

“Evet.”

“Ulu Tanrım, Dagny! Öyle bir yer gerçekten var mı? Hepsi hayattalar mı? Orada gerçekten...? Özür dilerim. Cevap verme.”

Dagny gülümsedi. “Gerçekten var,” dedi.

Rearden uzun süre sessiz kaldı.

“Hank, Rearden Çelik’ten vazgeçebilir misin?”

“Hayır!” Cevap fazla hızlı gelmişti, ama sonra sesinde bir umutsuzlukla ekledi. “Henüz olmaz.”

Sonra Dagny’ye baktı. Şu son üç kelimeyle, Dagny’nin son bir aydır yaşadıklarını yaşamış gibiydi. “Anlıyorum ” dedi sonra. Elini uzatıp Dagny’nin alnını okşadı. Anlayışla, merhametle, hemen hemen inanılmaz bir şaşkınlıkla. Alçak sesle, “Nasıl bir cehenneme dönmeyi seçtin sen!” dedi.

Dagny başını evet der gibi salladı.

Sonra aşağıya kaydı, yüzünü onun dizlerine dayadı. Rearden uzanıp onun saçlarını okşarken, “Yağmacılarla

savaşabildiğimiz kadar savaşırız,” dedi. “Bizim için nasıl bir geleceğin var olduğunu bilmiyorum, ama ya kazanacağız, ya da durumun umutsuz olduğunu öğreneceğiz. O zamana kadar, kendi dünyamız için savaş vereceğiz. O dünyadan bir tek biz kaldık.”

Dagny oracıkta, yattığı yerde uyuyakaldı. Bilinç sorumluluğunu teslim etmeden önce son farkına vardığı şey, dev bir boşluk duygusuydu. Bir kentin, bir kıtanın boşluğuydu bu. Arama hakkına sahip olmadığı adamı o boşlukta asla bulamayacaktı.

James Taggart smokin ceketinin cebine uzandı, ilk bulduğu kâğıdı çekip çıkardı. Yüz dolar. Onu dilencinin eline tutuşturdu.

Dilencinin parayı tıpkı kendisi gibi kaygısız bir tavırla cebine tıkışına baktı. “Sağol, ahbap," dedi dilenci tiksintiyle. Sonra dönüp uzaklaştı.

IV

ANTİ-HAYAT

James Taggart kaldırımın ortasında hareketsiz duruyor, kendisine bu şaşkınlık ve dehşet duygusunu veren şeyin ne olduğunu merak ediyordu. Adamın küstahlığı değildi bir kere. Beklediği şey minnet değildi zaten. Yaptığı hareket de adama acıdığından değildi. Otomatik ve anlamsız bir hareketti, o kadar. Mesele adamın davranışının, sadaka yüz dolar da, on sent de olsa aynı olacağını bilmekten geliyordu. Hiç yardım bulamazsa, o zaman da bu gece bitmeden açlıktan öleceğini biliyormuş gibiydi. Taggart ürperdi, hızlı adımlarla yürüdü. O ürperti sayesinde, dilencinin ruh hâlinin kendininkiyle aynı olduğunu görmekten kurtulmuştu.

Sokağın iki yanındaki duvarlarda yaz akşamlarının duruluğu vardı. Kavşaklarda gurubun turuncu sisleri göze çarpıyordu. Gökteki takvim sisi delip kendini göstermekte direniyordu. Sararmış bir sayfa gibiydi: 5 Ağustos.

Hayır, diye düşündü. Bu söz tüm isimlendirmediklerine cevaptı. Doğru değil. O kendini iyi hissediyordu. Bu gece bir şeyler yapmak istemesi o yüzdendi. Hissettiği garip tedirginliğin zevk arama arzusundan kaynaklandığını kendine itiraf edemezdi. Aradığı zevkin kutlamayla ilgili olduğunu da itiraf edemezdi, çünkü neyi kutlamak istediğini itiraf etmesi mümkün değildi

Bugün çok aktif bir gün olmuştu. Havada pamuklar gibi uçuşan kelimelerle dolu, ama amacını yerine getiren, hesap makinesi gibi sonuca giden bir gün olmuştu. Tabiî sağlanan amaç da, o amacın nasıl bir şey olduğu da, sır gibi saklanmak

zorundaydı. Başkalarından saklarken, kendisinden bile saklamalıydı onu. Şu anda canının eğlenmeyi böylesine istemesi de açık verme tehlikeleri içermekteydi.

Gün, ülkeye ziyarete gelen Arjantinli bir milletvekilinin oteldeki süitinde, küçük bir öğle yemeğiyle başlamıştı. Ayrı ayrı uluslardan bir avuç insan orada, sohbet havasında, Arjantin'deki iklimden, ülkenin toprağından, kaynaklarından, insanlarının ihtiyaçlarından, geleceğe yönelik dinamik, ilerici bir tutumun değerlerinden söz etmişlerdi. Bu arada kısacık da olsa, Arjantin'in iki haftaya kadar Halk Devleti ilan edileceği de söylenmişti.

Ardından Orren Boyle'un evinde kokteyller içilmiş, bu toplulukta yalnızca köşede sessizce oturan bir tek Arjantinli bulunmuştu. Washington'dan gelen iki yetkiliyle mevkileri belli olmayan birkaç dost, orada da ulusal kaynaklardan, metalürjiden, mineralojiden, komşuluk görevlerinden, küresel refahtan söz etmişlerdi. Bu arada Şili Halk Devleti'nin üç haftaya kadar Arjantin Halk Devletine dört milyar dolarlık bir kredi açacağı da söylenmişti.

Bunu, gökdelenin tepesinde mahzen gibi döşenmiş bardaki özel salonda düzenlenen küçük bir kokteyl takip etmişti. Gayrıresmi bir partiydi. James Taggart vermişti o partiyi. Yeni kurulan bir şirketin yöneticileri onuruna. Adı, Komşulararası Dostluk ve Kalkınma Şirketiydi. Başkanı Orren Boyle, hazîneden sorumlu adamı da Şili'den gelme, uzun boylu, zarif, fazla hareketli biriydi. Adı Sinyor Mario Martinez'di ama nedense Taggart'ın içinden onu Sinyor Cuffy Meigs diye çağırmak geliyordu. Şekil değilse bile, ruh benzerliği nedeniyle. O partide golftan, at yarışlarından, bot yarışlarından, otomobillerden ve kadınlardan söz edip durmuşlardı. Komşulararası Dostluk ve Kalkınma Şirketinin

yirmi yıllık bir “yönetim anlaşmasına dayanarak güney yarıküredeki tüm halk devletlerinin sınaî varlıklarını yöneteceğini zaten hepsi bildiğine göre, konuşmaların diğer konulara kaymasını doğal karşılamak gerekiyordu.

Günün son olayı, Şili diplomatik temsilcilerinden Sinyor Rodrigo Gonzales’in evinde verilen büyük yemek daveti olmuştu. Bir yıl öncesine kadar Sinyor Gonzales’in adım kimse duymamıştı, ama şu son altı aydır, yani New York’a geldiğinden beri, verdiği partiler nedeniyle adam üne kavuşmuştu. Konukları onu, ilerici bir işadamı olarak tanımlamaktaydı. Söylendiğine göre, Şili’nin halk devletine dönüşmesi sırasında tüm varlıklar kamulaştırılırken, o da malını mülkünü kaybetmişti. Devletleştirilmeyen yalnızca gerici, yani halk devleti olmayan ülkelerin vatandaşlarına ait mallar kalmıştı...örneğin Arjantin vatandaşlarına ait olanlar. Ama Gonzales aydınlık bir tutum benimsemiş, yeni rejime katılmış, kendini ülkesine hizmete adamıştı. New York’taki evi, lüks bir apart otelin bütün bir katıydı. Şişko, boş ifadeli bir yüzü, katil bakışlı gözleri vardı. Taggart bu geceki resepsiyonda onu seyrederken, adamda hiçbir tür duygu, hattâ duyu bulunmadığına, neredeyse yağlı ellerini bıçak kesse farkına varmayacağına karar vermişti...ama yerdeki dolgun Acem halılarına ayaklarını sürterken ya da koltuğun cilalı kol yerini okşar, purosunu dudaklarına kıstırırken, hemen hemen cinsel denilebilecek bir zevk aldığı da görülebilmekteydi. Karısı Sinyora Gonzales ufak tefek, hoş bir kadındı. Kendi zannettiği kadar güzel olmasa da, hoştu. Güzellik şöhretini, şiddet dolu bir sinir enerjisine ve gevşek, sıcak, sinik bir asertiflik izlenimine borçluydu. Bu tavrı sanki her şeyi vadediyor, herkesi bağışlıyordu. Bu kadının ticaret yapış biçimi, kocasının en güçlü niteliği olarak biliniyordu...tabiî

ticaretin malların değişimiyle değil, iyiliklerin değişimiyle yapıldığı bir çağda! Onu konuklar arasında dolaşırken gören Taggart, acaba böyle gecelerde kaç anlaşma sağlandı, kaç direktif çıkarıldı, kaç sanayi mahvedildi, diye düşünerek gülümsüyordu. Bu işlere daha önceden karışmış olan insanlar belki artık hatırlamıyorlardı bile olup bitenleri. Parti canını sıkıyordu Taggart'ın. Yarım düzine insanın hatırına gelmişti buraya. Onlarla bile konuşmak gereksizdi. Yalnızca gözükmek, ara sıra göz göze gelmek yetiyordu. Tam yemek servisi başlamak üzereyken, duymak umuduyla geldiği şeyi duydu. Sinyor Gonzales, oturduğu koltuğa yaklaşan birkaç kişiye, yakın gelecekte kurulacak Arjantin Halk Devleti'yle varılmış bir anlaşma gereği, d'Anconia Bakır'ın mal varlığına da bir aya kalmadan, Eylül'ün 2'sinde Şili Halk Devleti tarafından el konulacağını söylüyordu.

Her şey Taggart'ın beklediği gibi gidiyordu. Asıl beklemediği, o sözleri duyduktan sonra içinden hemen oradan ayrılma isteğinin doğması oldu. Yemeğin sıkıntısına dayanamayacağını hissediyordu. Bu gecenin başarısını selamlamak için bir başka tür aktivite gerekirmiş gibi. Sokağa, yaz akşamının ışıklarına çıktığında, hem izliyor hem de izleniyormuş gibi bir duygu vardı içinde. Hiçbir şeyin veremeyeceği bir zevkin peşindeydi, bunu adlandırmayacağı bir şeyi kutlamak için istiyordu. Kendisini izleyen duyguysa, bu gecenin başarısını hangi amaçla plânlamış olduğunu ve şimdi onu bu kadar memnun eden şeyin, olayın hangi yönü olduğunu fark etme korkusuydu.

Kendi kendine, elindeki d'Anconia Bakır hisselerini satacağını söylemekteydi. Geçen yılki düşüşten sonra zaten o hisseler eski değerini bulamamıştı. O parayla, Komşulararası Dostluk ve Kalkınma Şirketi'nin hisselerini alacaktı.

Arkadaşlarıyla kararlaştırdıkları gibi. O hisseler servet kazandıracaktı ona. Ama bu düşünce de can sıkmasından başka bir şey getirmedi. Kutlamak istediği o değildi.

Kendini zorlayıp bundan zevk almaya çalıştı. Para, dedi. Amacı paraydı, daha kötü bir şey değildi. Normal bir istek değil miydi bu? Geçerli bir şey değil miydi? Hepsi aynı şeyin peşinde değiller miydi...Wyatt'ları da, Rearden'lar da, d'Anconia'lar da?...Kafasını sallayıp düşünceleri kovalamaya çalıştı. Sanki tehlikeli, karanlık bir yola sapıyordu düşünceler. O yolun sonunu görme izni vermemeliydi kendine.

Hayır, diye düşündü kara kara. Paranın artık kendisi için pek bir anlam ifade etmediğini istemeye istemeye itiraf etti. Bugün verdiği partide yüzlerce doları havalara savurmuş durmuştu. Bitirilmeyen içkilere, yenmeyen mezelere, hak edilmeyen bahşişlere, beklenmeyen kaprislere gitmişti paralar. Konuklardan biri Arjantin'e telefon açmıştı, çünkü anlatmaya başladığı hikâyenin aslını, doğrusunu öğrenmek istemişti. Düşünmektense para harcamak daha kolaydı çünkü.

Orren Boyle sarhoş sarhoş kıkırdayarak, "Demiryolları Birleştirme Plânı var oldukça hiçbir şeye kaygılanmak zorunda değilsin," demişti ona. O plân devreye girdikten sonra, Kuzey Dakota'da bir yerel demiryolu iflas etmiş, tüm bölgeyi kaderiyle baş başa bırakmıştı. Bölgedeki banker intihar etmeden önce karısıyla çocuklarını öldürmüştü. Tennessee'de bir marşandiz seferi iptal edilmiş, oradaki fabrikayı bir günlük ihbar süresiyle nakliyesiz bırakmıştı. Fabrika sahibinin oğlu üniversiteyi bırakmış, şimdi de hapiste, idamını bekliyordu. Bir çeteyle birlikte cinayet işlediği için. Kansas'ta bir elektrik dağıtım merkezi kapanmış, bilimadamı olmak isteyen sorumlusu bulaşıkçı olmuştu...sırf James Taggart özel barda oturup Orren Boyle'un gırtlağına

girecek içkileri ısmarlayabilsin, garson Boyle'un önüne döktüğü içkiyi süngerlerle silebilsin, Şili'den gelme bir beyaz kadın taciri eskisi, tablaya uzanmaya üşenip külünü yere silkince halı yansın diye.

Onun korkudan ürpermesine yol açan şey, artık paraya karşı kayıtsız olduğunu anlaması değildi. Dilenci durumuna düşse, yine aynı kayıtsızlık içinde olacağını anlamaktı. Başlangıçta bir zamanlar içinde bir ölçüde suçluluk hissetmişti...belirsiz bir tedirginlik düzeyinde. Nedeni, hırs günahına kendisinin de katılmış olmasıydı. Oysa ömrü boyunca hep hırsın kötü olduğunu haykırarak yaşamıştı. Ama şimdi, hiçbir zaman ikiyüzlülük etmediğini görerek ürperiyordu. Hiçbir zaman paraya düşkün olmamıştı aslında. Bu da önünde ikinci bir kara delik açıyor, oradan yol bir başka karanlık çıkmaza sapıyordu...orayı görmeyi de göze alamazdı.

Bu gece bir şey yapmak istiyorum, o kadar! diye sessiz bir çığlık attı. Bunu içindeki öfkeye itiraz etmek için söylüyordu. Kafasına bu düşünceleri getiren neyse, ona itiraz. Ne istediğini, neden istediğini bilmedikçe ona eğlenme hakkı tanımayan bu dünyaya itiraz.

İçinden düşman bir ses, nedir istediğin, diye soruyordu. Adımlarını hızlandırdı, sesten kurtulmaya çalıştı. Zihni bir labirent gibiydi. Her kavşağında bir karanlık koridor açılıyordu. Her biri, içinde derin çukurların saklı olduğu sislere girip kayboluyordu. Kendini koşuyormuş gibi hissetti. Küçücük güvenli ada giderek küçülüyor, yakında o koridorlardan başka hiçbir şey kalmayacakmış gibi görünüyordu. Yürümekte olduğu sokağın akşam aydınlığı gibi. Sisler habire geliyor, tüm çıkışları dolduruyordu. Panik içinde, neden daralıyor güvenli yer, diye düşündü. Ömrü

boyunca hep öyle yaşamıştı o. Gözlerini hep inatla önündeki kaldırıma dikmiş, yolun ilerisine, köşelerine, uzaklarına, doruklarına bakmaktan ustalıkla kaçınmıştı. Hiçbir yere varmak istememişti. İlerlemekten kurtulmak istemişti o. Düz çizginin boyunduruğundan kurtulmak istemişti. Yaşadığı yılların sonunda, bir toplam sayıya varmasını istememişti. Neden toplanıp bir yaş oluşturuyorlardı? Hiçkimsenin hareketsiz duramayacağı ya da geriye çekilemeyeceği bir yere nasıl olmuş da varmıştı? Bir ses, “Önüne baksana, kardeş!” diye hırladı, bir dirsek onu itti. İri kıyım, kötü kokan birine çarptığını o zaman fark etti. Koşmakta olduğunu da o zaman anladı.

Adımlarım yavaşlattı, rastgele kaçarken seçtiği sokağı tanımak zorunda kaldı. Eve, karısına gitmekte olduğunun bilincine varmak istememişti. O da sisli koridorlardan biriydi, ama artık başka koridor kalmamıştı.

Odaya girdiğinde ayağa kalkan Cherryl’ın sessiz pozuna baktı, bunun sandığından çok daha tehlikeli olduğunu, istediğini bulamayacağını anladı. Ama Jim Taggart için tehlike, zihnini, görüşünü kapatma sinyali hâlinde belirdi. Yargısını da askıya alacak, görmeme yolundaki kendi egemen isteğinin emriyle de, tehlike gerçek dışı olarak kalacaktı. Bedeninin içindeki sis borusu, uyarıda bulunmak için değil de, sisi çağırmak için çalıyormuş gibi.

“Evet, önemli bir iş yemeğine davetli olduğum doğru. Ama fikrimi değiştirdim. Bu gece canım seninle yemek yemek istedi,” dedi iltifatlı bir sesle. Ama alabildiği tek cevap, “Anlıyorum,” sözü oldu. Chenyl’ın şaşırmamasından, solgun, ifadesiz yüzünden, hizmetçilere sakin sakin talimat verişini duymaktan tedirgin oldu. Az sonra kendini mumlarla aydınlatılmış yemek odasında buldu. Mükemmel kurulmuş

sofrada, Cherryl karşısındaydı. Aralarında gümüş kâselere oturtulmuş iki kristal kapta meyveler vardı.

Taggart'ı en çok rahatsız eden, Cherryl'ın pozuydu. Artık sanatçıların dekore ettiği bu evin lüksüyle cüceleşen tutarsız küçük ucube değildi Cherryl. Kendini uydurmuştu eve. Masada otururken, bu odanın talep edebileceği bir ev sahibesi gibiydi. Saçlarının bronz rengiyle karışan, sipariş dikilmiş brokar bir ev ceketi giymişti. Kuaförünün basit çizgileri, tek süsüydü. Taggart aslında eski günlerin çıngırak bileziklerini, kemik tokalı kemerlerini tercih ederdi. Kızın gözleri de rahatsız ediyordu onu. Aylardır rahatsız ediyordu. Bakışları dostça da, düşmanca da değildi. İnceleyen, sorgulayan bakışlardı.

Taggart yarı böbürlenen, yarı yakaran bir sesle, "Bugün büyük bir iş bağladım," dedi. 'Tüm kıtayı ve yarım düzine hükümeti kapsayan bir iş."

Beklediği hayranlığın, hevesli merak ifadesinin, o küçük dükkâna kıza ait olduğunu, o kızın da çoktan beri var olmadığını görüyordu. Karısının yüzünde o ifadelerin hiçbiri yoktu. Onun bu dengeli, dikkatli, sakin bakışındansa, öfke ve nefret bile daha iyi olurdu. Bu bakış, suçlamadan da kötüydü, çünkü sorgulayan bir bakıştı.

"Hangi iş, Jim?"

"Ne demek hangi iş? Neden kuşkulanıyorsun? Neden hemen sorular soruyorsun?"

"Özür dilerim. Gizli olduğunu bilmiyordum. Cevap vermek zorunda değilsin."

"Gizli falan değil." Bekledi, ama karısı sessiz kaldı. "Eee? Bir şey demeyecek misin?"

"Yo, hayır." Bunu çok sakin söylemişti. Sanki onun hoşuna gitsin diye söylüyordu.

“Yani hiç mi ilgi duymuyorsun?”

“Bunu konuşmak istemiyorsun sanmıştım.”

“Öf, bu kadar hilekâr olma!” diye terslendi Taggart. “Büyük bir iş. Senin beğendiğin şey de o değil mi? Büyük işler!. İşte bu da o çoluk çocuğun hiç aklına gelmeyecek kadar büyük. Ömürlerini kuruş kuruş servet biriktirmek için harcıyorlar, oysa ben şıp diye yapıyorum.” Parmaklarını şıklatmıştı. “Şıp diye, ömrümde çektiğim en büyük numara.”

“Numara mı, Jim?”

“İş!”

“Sen mi yaptın? Kendin mi?”

“Tabiî kendim! Orren Boyle denilen o şişko salak, bir milyon yılda kıvıramazdı bunu. Bu iş bilgi, beceri, zamanlama ister.” Karısının gözlerinde bir ilgi parıltısı gördü. “Ve psikoloji ister” Parıltı yok oldu. Ama Taggart aynı hevesle devam etti. "Wesley'e nasıl yaklaşmak gerektiğini, ters etkileri ondan nasıl uzak tutmak gerektiğini, bir yandan Bay Thompson’ın ilgisini çekerken, diğer yandan da ona fazla bilgi vermemeyi, Chick Morrison’ı işin içine katarken, Tinky Holloway’i dışarıda bırakmayı, doğru zamanda birkaç kişinin Wesley için parti vermesini sağlamayı bilmek gerek, ayrıca...baksana, Cherryl, bu evde hiç şampanya var mı?”

“Şampanya mı?”

“Bu gece şöyle özel bir şey yapsak olmaz mı? Birlikte bir kutlama yapamaz mıyız?”

“Şampanya içebiliriz, evet, Jim, tabiî.”

Cherryl uzanıp zili çaldı, o garip, cansız, eleştirisiz sesiyle, Taggart’ın isteklerini yerine getiriyormuş, ama kendi istekleri yokmuş gibi, gerekli emirleri verdi.

Taggart, “Pek de etkilenmiş görünmüyorsun,” dedi. “Ama zaten sen işten ne anlayacaksın ki? Bu kadar büyük çaplı bir

şeyi anlayamazsın. Sen Eylül'ün 2'sine kadar bekle. Onlar duyana kadar bekle de gör."

"Onlar mı? Kimler?"

Taggart ona baktı. Sanki istemeyerek ağzından tehlikeli bir kelime kaçırmıştı. "Bir düzen kurduk...ben, Orren ve birkaç arkadaş...sınırın güneyindeki her türlü sınaî mülkiyeti kontrol altına alacağız."

"Kimin mülkünü?"

"Eh...insanların tabiî. Bu eski zamanlardaki gibi kâr amacıyla yapılmış bir gasp değil. Misyonu olan bir akit.Değeri olan, kamu ruhuna sahip bir misyon. Güney Amerika'nın çeşitli halk devletlerinde millileştirilmiş mülklerin yönetimi, oralardaki işçilere bizim modern üretim tekniklerimizi öğretecek, hiç fırsat verilmemiş yoksullara bir fırsat verip..Birden sustu. Oysa Cherryl bakışını hiç değiştirmeden sürdürmekteydi. Taggart birdenbire soğuk soğuk gülerek, "Biliyor musun..." dedi. "Eğer gecekondulardan gelme olduğunu saklamaya o kadar hevesliysen, sosyal devlet felsefesine kayıtsızlığını azaltman şart. İnsanî içgüdülerin eksikliği hep yoksullarda ortaya çıkıyor. İnsanın hayırseverlik inceliklerini bilmek için paralı doğmuş olması şart."

"Ben gecekondulardan gelme olduğumu hiçbir zaman saklamaya çalışmadım," dedi Cherryl. Sakin, kişisellikten uzak sesi, yalnızca bir yanlışı düzeltir gibiydi. "Ve sosyal devlet felsefesine de hiç sempatim yok. Ben yeterince yoksul insan görmüş biriyim. Çaba göstermeden bir şeyler elde etmek isteyenler nasıl insanlardır, bilirim." Taggart cevap vermedi. Cherryl birdenbire, şaşkın ama kesin bir sesle, uzun süreli bir kuşkusunu seslendirir gibi, "Jim, sen de aldırmıyorsun o felsefeye," dedi. "O sosyal zırvalara sen de

inanmıyorsun.” Taggart, “Eh, eğer tek ilgilendiğin şey paraysa, sana şimdiden söyleyeyim, bu iş bir servet getirecek,” dedi. “Senin hep hayranlık duyduğun o değil mi? Servet değil mi?”

“Duruma bağlı.”

“Sanırım dünyanın en zengin adamı olup çıkacağım,” dedi Taggart. Bu sefer onun neye hayranlık duyduğunu sormadı. “Paramın yetmeyeceği hiçbir şey kalmayacak. Hiçbir şey. Adını söyle, tamam. Ne istersen yapabilirim. Haydi, durma, iste.”

“Ben bir şey istemiyorum, Jim.”

“Ama ben sana bir armağan vermek istiyorum! Bu olayı kutlamak için, anlamıyor musun? Aklına ne gelirse iste! Ne gelirse! Yapabilirim. Yapabileceğimi sana göstermek istiyorum. Canın ne isterse.”

“Canım bir şey istemiyor.”

“Öff, hadi! Yat ister misin?”

“Hayır.”

“Buffalo’dayken oturduğun yerden sana koskoca bir mahalle satın alayım mı?”

“Hayır.”

“İngiltere Halk Devleti’nin kraliyet mücevherlerini ister misin? O da alınabilir, biliyorsun. Halk Devleti uzun süredir onları karaborsada satmaya istekli olduğunu ima edip duruyor. Ama artık parası yetecek eski patronlar kalmadı. Benim param yeter. Ya da yetecek...2 Eylül'de. İstiyor musun?”

“Hayır.”

“Öyleyse ne istiyorsun?”

“Hiçbir şey istemiyorum, Jim.”

“Ama istemelisin! Bir şey istemek zorundasın, lanet olası!”

Cherryl hafif şaşırarak ona baktı, ama yine de kayıtsızlığını korudy. “Öf, peki, özür dilerim,” dedi Taggart. Kendi patlayışı kendini de şaşırtmıştı. ‘Yalnızca seni sevindirmek istemiştim,” deyip suratını astı. “Ama herhalde sen hiç anlamıyorsun. Bunun ne kadar önemli olduğunu anlamıyorsun. Ne kadar büyük bir adamla evlendiğinin farkında değilsin.”

Cherryl yavaşça, “Öğrenmeye çalışıyorum,” dedi.

“Yine eskisi gibi, Hank Rearden’ı büyük adam olarak mı görüyorsun?” “Evet, Jim, öyle görüyorum.”

“Eh, ben onu yendim artık . Onların hepsinden büyüğüm. Rearden'dan da büyüğüm, kız kardeşimin öbür sevgilisinden de...” Fazla konuşmuş gibi birden sustu.

Cherryl dengeli bir sesle, “Jim, 2 Eylül’de neler olacak?” diye sordu. Taggart kaşlarının altından ona baktı, gözleri soğuklaşırken kasları yüzüne yarı gülümser bir ifade verdi. Kof bir iradeyle, eğlenir gibi. “D’Anconia Bakır’ı devletleştirecekler,” dedi

Upuzun, kükreyen bir motor sesi duydu. Damın üzerindeki karanlıklardan bir uçak geçiyordu. Sonra incecik bir ses...buzun bardağa çarpışı. Ardından Cherryl konuştu: “Senin arkadaşındı o, değil mi?”

“Öf, kes sesini!”

Sessizleşmişti. Karısına da bakmıyordu. Gözleri tekrar oraya döndüğünde, onu hâlâ kendisine bakar buldu. İlk konuşan Cherryl oldu. Sesinde garip bir ciddiyet vardı. “Kız kardeşinin radyo yayınında yaptığı harikaydı.”

“Evet, biliyorum, biliyorum, bir aydır sürekli bunu söylüyorsun.”

“Bana hiçbir zaman cevap vermedin.”

“Cevap verecek ne var ki...?”

“Washington’daki dostların da kız kardeşine cevap vermedi.” Taggart sessizdi. “Jim, bu konuyu unutacak değilim.” O yine cevap vermedi “Washington’daki dostların bu konuda çıt çıkarmadı. Kız kardeşinin söylediklerini inkâr etmediler, açıklama yapmadılar, kendilerini haklı göstermeye çalışmadılar. Sanki o hiç konuşmamış gibi davrandılar. Sanırım halkın bu olayı unutmasını umuyorlar. Bazıları unutacak. Ama geri kalanımız, onun ne dediğini de, senin dostlarının onunla savaşmaktan nasıl korktuğunu da, her zaman bilecek.” “Bu doğru değil! Gerekli önlemler alındı, olay kapandı. Neden habire o konuyu açıyorsun, anlamıyorum.”

“Hangi önlemler?”

“Bertram Scudder’ın programı yayından kaldırıldı. Halkın şu günlerdeki çıkarlarına uyan bir program olmadığı için.”

“Böylelikle kız kardeşine cevap verilmiş mi oldu?”

“Konu kapanmış oldu, artık söylenecek bir şey kalmadı.”

“Şantajla ve gaspla çalışan bir devlet konusunda mı?”

“Hiçbir şey yapılmadı diyemezsin. Scudder’ın programlarının çarpıtıcı, yıkıcı ve güvenilmez olduğu ilan edildi.”

“Jim, olayı anlamak istiyorum. Scudder senin kız kardeşinden yana değildi...sizden yanaydı. O yayını ayarlayan da, o değildi. Washington’dan gelen emirlere göre davranıyordu, öyle değil mi?”

“Bertram Scudder’ı sevmezsin sanıyordum.”

“Sevmezdim, hâlâ da sevmiyorum, ama...”

“O hâlde sana ne...?”

“O zaman senin dostlarının gözünde onun masum olması gerekmez mi?”

“Keşke politikaya bulaşmasan. Aptal gibi konuşuyorsun.”

“Masumdu, değil mi?”

“Ne olmuş yani?”

Cherryl ona baktı. Gözleri inanmazlıkla iri iri açılmıştı. “O hâlde onu günah keçisi olarak kullandılar öyle değil mi?”

“Öf, Eddie Willers gibi oturup durma orada!”

“Ona mı benziyorum? Eddie Willers’ı severim. Dürüst o.”

“Pratik gerçekler karşısında ne yapmak gerektiğini hiç bilmeyen bir gerizekâlı o!”

“Ama sen biliyorsun, değil mi, Jim?”

“Hem de çok iyi biliyorum!”

“O zaman Scudder’a yardım edemez miydin?”

“Ben mi?” Ağzından çaresiz, öfkeli bir gülüş kurtuldu “Öf, sen büyüsene artık! Scudder’ın aslanlara atılması için ben elimden geleni yaptım! Birinin atılması şarttı. Başka birini bulamazsam benim kendi kellem gidiyordu, farkında değil misin?''

“Senin kellen mi? Neden Dagny'nin kellesi değil...eğer kabahat ondaysa? Demek kabahat onda değil, öyle mi?”

“Dagny tümüyle bambaşka bir kategori! Ya Scudder olacaktı, ya da ben.” “Neden?”

“Çünkü Scudder’ın olması, ulusal politika açısından da daha iyi. Böyle olunca, Dagny'nin ne dediğini tartışmak gerekmiyor. Biri konuyu açarsa, o konuşmanın Scudder’ın programında yapıldığını haykırmaya başlıyoruz, o programın foyasının çoktan ortaya çıktığını, Scudder’ın bir sahtekâr, bir yalancı olduğunu, falan filan...Sence halk bunun şifresini çözebilir mi? Bertram Scudder’a zaten hiç kimse

güvenmiyordu. Öf, yüzüme bakma öyle! Beni suçlamaya karar verseler daha mı iyiydi?”

“Neden Dagny olmuyor? Yaptığı konuşma yalanlanamayacağı için mi?” “Eğer Berttam Scudder’a o kadar acıyorsan, şimşekleri benim üstüme çevirmek için ne kadar uğraştığını görseydin! Yıllardır yapıyor bunu...cesetlere basarak ilerleyen biri olmasa, vardığı yere yükselebilir miydi sanıyorsun? O da kendini oldukça güçlü sanıyordu...koskoca şirket patronlarının ondan nasıl korktuğunu bir görmeliydin! Ama bu sefer kendisinden iyi manevracılarla karşılaştı. Bu sefer yanlış hizipte buldu kendini.”

Gevşemenin tatlı uyuşukluğu içinde arkasına yaslanıp gülümsedi. Aradığı keyfin bu olduğunu anlamıştı. Kendisi olabilmek. O karanlık koridorların en tehlikelisinin sisleri arasında uçarken, kendim olabilmek, diye düşündü...o koridorun sonu, kendisinin kim olduğu sorusuna varıyordu.

“Anla artık, o Tinky Holloway hizibindendi. Bir süre işler tahtıravalli gibi gitti. Bir yanda Tinky Holloway hizibi, bir yanda Chick Morrison hizibi.Ama biz kazandık. Tinky bir anlaşma sağladı, kendisine istediği birkaç şeyi vermemiz karşılığında, yardakçısı Bertram’ı feda etmeye razı oldu. Bertram’ın haykırışlarını bir duymalıydın. Ama işi bitmişti ve kendi de bunun farkındaydı.”

Kıkır kıkır gülmeye başladı, ama sisler açılıp da karısının yüzünü görünce hemen sustu. “Jim,” diye fısıldadı Cherryl. “Senin kazandığın zaferler...bu tür zaferler mi?”

Taggart, “Öf, Tanrı aşkına!” diye bağırıp yumruğunu masaya indirdi. “Bunca yıldır nerelerdeydin sen? Ne tür bir dünyada yaşadığını sanıyorsun?” Vuruşu su bardağını sallamıştı. Şimdi dökülen su dantelli masa örtüsüne koyu renk bir leke hâlinde yayılmaktaydı.

“Anlamaya çalışıyorum,” diye fısıldadı Cherryl. Omuzları sarkıyor, yüzü yorgun görünüyordu. Yaşlıymış gibi...çaresiz ve kaybolmuş gibi.

Taggart sessizliğin içinde, “Elimden bir şey gelmezdi!” diye patladı. “Suç bende değil! Durumları olduğu gibi kabullenmek zorundayım! Bu dünyayı yaratan ben değilim ya!”

Karısının gülümsediğini görünce dehşete kapıldı. Öyle acı bir tiksintiyle gülümsüyordu ki, o yumuşak ifadeli, sabırlı yüzde bu ifadeye inanmak zordu. Taggart’a bakmıyor, kendi hayalindeki bir imgeye bakıyor gibiydi. “Babam da iş arayacağı yerde, köşedeki meyhanede sarhoş olduğunda hep böyle söylerdi.”

“Beni onunla karşılaştırmaya sen nasıl cesaret ede...” Sözünü bitirmedi, çünkü Cherryl dinlemiyordu.

Cherryl yeniden ona baktığında, sözleri çok ilgisiz göründüğü için Taggart’ı şaşırttı. “O tarih...” diyordu karısı...“Eylülün 2’si...onu sen mi seçtin?”

“Hayır, benim ilgim yoktu. Yasama organının bir özel toplantısının tarihi. Neden?”

“O gün bizim ilk evlilik yıldönümümüz.”

“Ya? Aa, doğru!” Taggart gülümsedi. Güvenli bir konu açıldığı için rahatlamıştı. “Bir yıldır evliyiz. Oysa hiç o kadar uzunmuş gibi gelmiyor!”

Cherryl ifadesiz bir sesle, “Çok daha uzunmuş gibi geliyor,” dedi.

Yine gözleri başka taraflara dalıyordu. Taggart birdenbire tedirginleşti. Bu konu da hiç güvenli değildi. Keşke karısı bütün yılı karşısında görüyormuş gibi bakıp durmasaydı...Korkmak değil, öğrenmek, diye düşünüyordu Cherryl. Yapılması gereken, korkmamak, ama

öğrenmekti...Bunlar kendi kendine öyle sık tekrarladığı sözlerdi ki, bedeninin çaresiz ağırlığıyla habire cilalanan bir sütuna benziyordu. Geçmiş bir yıl boyunca hep o sütun destek olmuştu ona. Ama ellerinin cila üzerinde kaymaya başladığını hissediyordu. O kelimeler korkuyu artık defedemeyecekmiş gibi...çünkü artık yavaş yavaş anlamaya başlıyordu.

Eğer anlamıyorsan, yapılacak şey korkmak değil, öğrenmek...Bunu ilk olarak, evliliğinin şaşkın bir yalnızlıkla dolu ilk günlerinde söylemişti kendine. Jim'in davranışını, zaaf gibi görünen karanlık öfkesini, sorulara verdiği kaçamak, anlaşılmaz cevapları anlayamıyordu. Korkaklık gibi görünüyordu Cherryl'a o cevaplar. Onun evlendiği James Taggart'a uyacak nitelikler değildi bunlar.. Anlamadan suçlamak olmaz, demişti kendine. Onun dünyasıyla ilgili hiçbir şey bilmiyordu. Onun hareketlerini, kendi cehaletinden ötürü yanlış yorumluyor olabilirdi. Suçu kendi üstüne aldı, kendine sitem etti, kendini suçladı...beri yandan inatçı bir duygu da ona bu işte bir terslik olduğunu, duyduğu şeyin korku olduğunu söyleyip duruyordu.

Ona görgü kurallarını öğretmek için gelen öğretmene, "James Taggart'ın bilmesi gereken, olması gereken her şeyi öğrenmek zorundayım," dedi. Acemi bir askerin, bir tarikat öğrencisinin adanmışlığıyla koyuldu öğrenmeye. Kocasının ona sunduğu yüksekliklere ulaşmasının tek yolu olarak bunu görüyordu. Onun kendisiyle ilgili hayalini boşa çıkarmamalıydı. Bu, göreviydi onun. Ayrıca, kendine itiraf etmediği bir şey daha vardı. Bu upuzun yolun sonunda, onunla ilgili kendi kafasındaki görüntüyü de geri kazanabileceğini umuyordu. Demiryolunun zafer gecesinde gördüğü adamı geri getirecekti sonunda.

Ama Jim’e derslerinden söz ettiğinde onun gösterdiği tepkiyi hiç anlayamadı. Birdenbire patlayıp gülmeye başlamıştı. O gülüşte hain bir tiksinti hissettiğinde, inanamadı. “Neden, Jim? Neden? Neye gülüyorsun?” O hiçbir açıklama yapmadı. Sanki o aşağılama tepkisi kendi başına yeterliymiş, Ayrıca bir açıklama yapılmasına lüzum bırakmıyormuş gibi.

Ama Cherryl kötülüğü ona konduramazdı. Karısının hatalarına karşı çok sabırlı ve cömert davranıyordu. Onu alıp kentteki her türlü salona götürmeye hayli hevesliydi. Cahilliklerini, gaflarını ya da yanlış bir şey söyleyip karşısındakilerin bakıştığını gördüğünde, ona hiç sitem etmiyordu. Cherryl'in yanakları kıpkırmızı kesiliyor, ama o bir utanç belirtisi göstermeksizin, durumu gülümseyerek seyrediyordu. Öyle akşamların sonunda eve döndüklerinde, Jim şefkatli bir neşe içinde oluyordu. Cherryl, benim durumumu kolaylaştırmaya çalışıyor, diye düşünüyor, ona minnet duyuyor, daha da çok çalışıp öğrenmeye çaba gösteriyordu.

Bir akşam gittikleri partide ilk defa olarak hoşça vakit geçirmekte olduğunu fark ettiğinde, ödül beklemişti. O akşam, kuralları düşünerek değil de, rahat ve serbest hareket etmişti partide. Kuralların artık alışkanlık hâline geldiğini, benliğine sindiğini hissetmişti. Dikkatleri üstüne çekiyordu o akşam. Ama ilk defa olarak, alaycı bakışları değil, hayranlık dolu bakışları çekiyordu. İnsanlar onunla konuşmaya geliyordu. Bayan Taggart olmuştu artık. Jim’i aşağı çekip duran, çeki taşı gibi bir sadaka hedefi değildi. Ona tahammül edişleri Jim’in hatırı için olmaktan çıkmıştı. Neşeyle gülüyor, karşısındakiler de gülümsüyordu. Gözleri salonda dolaşıp duruyordu Cherryl'in, iyi karne almış da, göstermek isteyen

okullu çocuklar gibiydi. Onun da kendisinden gurur duymasını öyle çok istiyordu ki! Jim bir köşede tek başına oturuyor, anlamı çözülmez bir bakışla onu seyrediyordu.

Dönüş yolunda onunla hiç konuşmadı. Salonda kravatını boynundan çekerken birdenbire, “Neden kendimi sürükleyip o partilere gidiyorum, hiç anlamıyorum,” dedi. “Ömrümde hiç bu kadar sıkıcı, bu kadar bayağı bir toplulukta zaman ziyan etmemiştim! Cherryl afallamış durumda, “Ama, Jim...” dedi. “Ben çok beğendim.” “Sen beğenirsin. Çok da rahattın. Kendi çöplüğünde gibi. Sanki Coney Island’daydı parti. Keşke yerini bilsen de beni herkesin önünde utandırmasan.” “Ben mi seni utandırdım? Bu gece mi?” “Evet, utandırdın!” “Ama nasıl?” “Eğer kendin anlamıyorsan, ben hiç anlatamam.” Sesinin tonu, anlamamanın, utanç verici bir aşağılık durumunu itiraf etmek demek olduğunu söyler gibiydi. Cherryl sert bir sesle, “Anlamıyorum,” dedi, Jim dönüp odadan çıktı, kapıyı da çarparak kapattı.

Cherryl açıklanamayan o şeyi bu sefer bir boşluk olarak görmemişti...içinde bir kötülük gölgesi olduğunun farkındaydı. O geceden sonra içinde ufacık, sert bir korku noktası kaldı. Çok uzaklardan, görünmez bir hat üzerinde üstüne doğru gelmekte olan bir trenin farı gibi.

Bilmek, Jim’in dünyasını daha net görebilmesini sağlayamıyor, tersine, esrarengizlikleri daha da büyütüyordu. Jim’le arkadaşlarının gittiği resim sergilerinin o saçma mantıksızlığına, okuduktan romanlara, tartıştıktan siyasal dergilere saygı duyması gerektiğine inanamıyordu. Sergilerdeki resimler, çocukken oturduğu gecekondu mahallesinin kaldırımlarına çocukların tebeşirle çizdiklerine benziyordu. Romanlarda bilimin, sanayiin, uygarlığın ve sevginin bir işe yaramayacağı anlatılıyor, kullanılan dil de

babasının en sarhoş anlarında bile kullanmayacağı türden oluyordu. Dergilerde korkak genellemeler vardı. Çocukluğundaki mahallenin papazından beter anlaşılmaz gevelemelerdi hepsi. O kadar yüksek saydığı, ulaşmayı hevesle beklediği kültürün bu olduğuna inanası gelmiyordu. Sanki uzaktan gördüğü şatoya tırmanmış, ama yanına varınca oranın yıkılmak üzere bir harabe olduğunu görmüştü.

Bir gece, ülkenin entelektüelleri diye anılan bir grupla birlikte olup döndüklerinde, “Jim,” demişti Cherryl. “Dr. Simon Pritchett sahtekârın biri...yani, korku içinde yaşlı bir sahtekâr.” Jim cevap olarak, “Daha neler,” demişti. “Filozoftan değerlendirebilecek durumda olduğuna mı inanıyorsun?” “Ben sahtekârları değerlendirebilecek biri olduğunu inanıyorum. Öylelerini o kadar çok gördüm ki, şimdi artık görünce hemen tanıyabilecek duruma geldim.” “İşte ben de o yüzden, sana geçmişinden asla kurtulamayacaksın diyorum. Kurtulacak olsan, Dr. Pritchett’in felsefesini öğrenirdin.” “Hangi felsefeymiş o?” “Eğer anlamıyorsan, ben hiç anlatamam.” Cherryl bu sefer konuşmayı çok sevdiği bu sözle bitirmesine izin vermemekte kararlıydı. “Jim,” dedi. “O bir sahtekâr. O da, Balph Eubank de, bütün grupları da. Ve bana kalırsa...seni kandırmışlar.” Jim’in yüzünde beklediği öfkeyi görecek yerde, göz kapaklarını hafif kaldırırken gözlerinde parlayan bir anlık keyfi gördü. Sonra Jim, “Sana öyle geliyor,” dedi.

Cherryl mümkün olabileceğini hiç sanmadığı bir şeyin gerçek olma ihtimaline karşı içinde bir anlık bir korku hissetti: Ya Jim’i kandırmamışlarsa? Dr Pritchett’in sahteliğinin nedenini anlayabilirdi. Bu iş onun, hak etmediği dünya kadar para kazanmasını sağlıyordu. Bu zamana kadar artık Jim’in bile kendi işinde bir tür sahtekar olabileceğini

kabul edebilecek duruma gelmişti. Aklının almadığı, Jim'in hiçbir şey kazanmadığı bir sahtekârlık çetesinin içinde olmasıydı. Bedava bir sahtelik. Bunun yanında normal üç kâğıtçılarla dolandırıcılar bile daha masum kalırdı. Jim'in amacını bir türlü anlayamıyor, yalnızca o farların biraz daha yaklaşmış olduğunu hissediyordu.

Jim'in demiryolundaki mevkii konusunda kuşkusunun nasıl ve ne zaman başladığını hiç bilmiyordu. Hangi adımlarla, hangi birikimlerle oluştuğunu fark edememişti. Belki önce küçük çiziklerle, sonra bir şaşkınlık saplanmasıyla, sonra kronik bir korkunun getirdiği tedirginlikle gelişmişti olay. Daha kuşkular biçimlenemeden önce bir keresinde Jim, "Demek bana güvenmiyorsun!" diye aksilenmiş, Cherryl gerçekten güvenmediğini o zaman fark etmişti. Oysa o ana kadar, alacağı cevabın kendisine güven vereceğine inanıyordu. Çocukluğunun tecrübelerine göre, dürüst insanlar hiçbir zaman kendilerine güvenilip güvenilmediği konusuna kaygılanmazlardı.

Cherryl ne zaman demiryolundan söz açsa, Jim hemen, "İş konuşmak istemiyorum," diyordu. Bir keresinde Cherryl yalvarmaya bile kalkmıştı. "Jim, işin hakkında ne düşündüğümü, sana o yüzden ne kadar hayranlık duyduğumu biliyorsun," demişti. "Ya, öyle mi? Kimle evlendin sen? Bir erkekle mi, yoksa bir demiryolu patronuyla mı?" "İkisini birbirinden ayırmayı hiçbir zaman düşünmedim." "Eh, bu da benim için pek iltifat sayılmaz." Cherry şaşkın gözlerle bakmıştı ona. O bunun iltifat sayılması gerektiğini düşünmüştü. Jim o zaman, "Beni kendim için sevdiğine inanmak isterim, demiryolum için değil," demişti. "Ah, Jim! Sakın aklına benim..." "Yo, hayır," demişti Jim hazin bir bağışlama gülümsemesiyle. "Benimle param ya da mevkiim

için evlendiğini düşünüyor değilim. Ben senden hiçbir zaman kuşku duymadım .” Cherryl şaşkınlık içinde, belki de söylediklerini onun yanlış anlamasına izin vermiş olabileceğini düşünmüştü. Kim bilir daha önce servet avcısı kadınlardan neler çekmişti Jim. Cherryl çaresizlik içinde başını iki yana sallayıp inlemişti. “Ah, Jim, ben onu demek istemedim!” Taggart bir çocuğa güler gibi gülmüş, sonra kolunu ona sarmıştı. “Seviyor musun beni?” diye sormuştu ona. Cherryl, “Evet,” diye fısıldamıştı. “O zaman bana güvenmen gerek. Sevgi, güvendir, biliyorsun. Buna ihtiyacım olduğunu anlamıyor musun? Çevremdekilerin hiçbirine güvenmiyorum. Her taraf düşman dolu. Çok yalnızım. Sana ihtiyacım olduğunu görmüyor musun?” Saatler sonra Cherryl tedirginlik içinde odayı arşınlayıp duruyordu. Ona inanmayı çok istediği hâlde tek kelimesine bile inanmıyor, oysa söylenenlerin doğru olduğunu da biliyordu.

Doğruydu, ama onun dediği anlamda değil. Cherryl’ın anlamayı umabileceği bir biçimde değil. Cherryl’a ihtiyacı olduğu doğruydu, ama o ihtiyacın niteliği, Cherryl’ın tanımlayabileceği türden değildi. Jim’in ondan ne beklediğini bilemiyordu. İltifat beklemediği kesindi. Cherryl onun nice yalancıdan nice iltifatları, gücenik bir kayıtsızlıkla dinleyişini görmüştü. Uyuşturucu bağımlısıymış da, verilen doz onu uyarmaya yetmemiş gibi bir havada. Ama bazen kendisine, canlandırıcı bir iğne bekler gibi, adetâ yalvaran gözlerle baktığını fark etmişti. Cherryl ne zaman ona bir hayranlık ifadesi sunsa, o gözlerde bir hayat kıvılcımı seziyordu...ama o hayranlığın nedenine ilişkin bir söz söylediği zaman da, Jim buna öfke patlamasıyla tepki veriyordu. Onun kendisini harika biri olarak görmesini istiyor, ama o harikalığa belirli bir onay sunmasını istemiyordu.

Nisan ortalarında bir gece, Jim'in Washington'a yaptığı bir seyahatten döndüğü zamanki hâlini Cherryl hiç anlayamamıştı. Daha kapıdayken, "Merhaba, çocuk!" demiş, bir kucak leylağı karnının kucağına vermişti. "Mutlu günler geri geldi! Şu çiçekleri görünce aklıma sen geldin. İlkbahar geliyor, bebeğim!"

Kendine bir içki koyup odada volta atmış, fazla hafifsi, fazla pervasız, neşe dolu bir havada konuşmayı sürdürmüştü. Gözlerinde ateşli pırıltılar vardı. Sesinde doğallık dışı bir heyecan seziliyordu. Cherryl ona baktıkça, acaba sevinçten uçuyor mu, yoksa ezilmiş gitmiş mi, diye merak etmeye başlamıştı.

Taggart birdenbire, hiçbir geçiş lâfına gerek duymaksızın, "Ne plânladıklarını biliyorum!" demişti. Cherryl çabucak başını kaldırıp bakarken, onun iç patlamalarından birine tanık olmak üzere olduğunu anlamıştı. "Koca ülkede bunu bilen bir düzine insan bile yok, ama ben biliyorum! Yukarıdakiler işi ulusa açıklayacak duruma gelene kadar sır olarak saklıyorlar. Çok kişi şaşıracak! Yerle bir olacaklar! Çok kişi mi dedim? Ülkedeki her kişi aslında! Her bir insanı etkileyecek. O kadar önemli."

"Nasıl etkileyecek, Jim?"

"Etkileyecek! Üstelik neyin gelmekte olduğunu bilmiyorlar. Ama ben biliyorum." Elini pencerelerin ışıklarına doğru sallayarak konuşmasını sürdürmüştü. "Bu gece öylece oturmuşlar, plânlar yapıyor, paralarını sayıyor, çocuklarını ya da rüyalarını kucaklıyorlar. Bilmiyorlar. Ben biliyorum. Bunların hepsi zınk diye olduğu yerde kalacak, öylece duracak, değişecek!"

"Değişecek mi? İyiye doğru mu, yoksa kötüye doğru mu?"

“İyiye doğru tabiî,” demişti o, sabırsız bir sesle. Sanki bunun önemi yokmuş gibi davranıyordu. Derken sesi canlılığını kaybetti, bir misyonu tanıtırmış gibi sahte bir havaya girdi. “Ülkeyi kurtarmak üzere yapılmış bir plân bu. İktisadî gerilemeyi inişi durdurmak, her şeyi durağana sokmak, istikrarı ve güvenliği sağlamak üzere.”

“Hangi plân?”

“Sana söyleyemem. O bir sır. Çok gizli. Ne çok insan bilmek ister, aklına bile gelmez. Nice sanayici, bir ön uyarı uğruna en iyi fırınlarından bir düzinesini vermeye hazırdır eminim, ama o şansa kavuşamayacak! Hank Rearden gibi örneğin...senin çok beğendiğin Hank Rearden gibi.” Gözlerini geleceğe dikmiş, kıkır kıkır gülüyordu.

Cherryl sesinde belirgin bir korkuyla, “Jim,” dediği anda, o da gülüşünün yaptığı etkiyi anlamış oldu. “Hank Rearden'dan niçin nefret ediyorsun?”

“Nefret etmiyorum!” Bir hışımla dönmüştü. Yüzü inanılmayacak kadar kaygılı, hemen hemen korku doluydu. “Hiçbir zaman nefret ediyorum demedim. Kaygılanma, plânı o da onaylayacak. Herkes onaylayacak. Herkesin yararına çünkü.” Yakaran bir sesle konuşuyordu. Cherryl onun yalan söylediğinden kesinlikle emindi, ama yakarısı da samimî gibiydi. Sanki karısına güvence verme ihtiyacını kuvvetle hissediyordu, ama bu güvence, söylemekte olduğu şeylerle ilgili değildi.

Cherryl kendini zorlayarak gülümsedi. “Evet, Jim, tabiî,” diye cevap verdi. Kendisini neyin dürtüp de bunu ona söylettiğini, neden sanki ona güvence vermek kendi göreviymiş gibi davrandığını bilemiyordu.

Jim’in yüzünde gördüğü ifade hemen hemen bir gülümsemeydi...ve hemen hemen minnet içeriyordu. “Sana bu

akşam söylemek zorundaydım. Söylemem şarttı. Ne önemli konularla uğraştığımı bilmeni istedim. Hep benim işimden söz ediyorsun, ama işimi hiç anlamıyorsun, çünkü senin sandığından çok daha kapsamlı. Sen demiryolu yönetmeyi, ray döşemek, parlak metallerle uğraşmak, trenleri yerine vaktinde ulaştırmak sanıyorsun. Ama değil. Onu her budala yapabilir. Bir demiryolunun kalbi, aslında Washington'dadır. Benim işim politika. Politika. Ulusal çapta alınan, her şeyi etkileyen, herkesi kontrol eden kararlar. Bir kağıda birkaç kelime yazılıyor, ortaya bir yönerge çıkıyor, her insanın hayatını değiştiriyor...koca ülkenin her kovuğunda, köşesinde ve lüks sarayında yaşayan herkesin!"

"Evet Jim." Aslında onun esrarengiz Washington çevrelerinde gerçekten öyle etkin ve önemli biri olduğuna inanmak istiyordu.

Odada dolaşırken o yine, "Göreceksin," dedi. "Sen onları pek akıllı sanıyorsun...motorlara, fırınlara aklı pek eren o sanayi devlerine bayılıyorsun, değil mi? Durdurulacaklar hepsi' Soyulacaklar! Devrilecekler! Sonunda..." Karısının kendisine nasıl baktığını fark etmişti. "Kendimiz için değil..." dedi çabucak. "Halk için. İşte, iş dünyasıyla politikanın farkı bu...bizim bencil amaçlarımız, özel niyetlerimiz yok. Kâr peşinde değiliz. Biz ömrümüzü para kazanmaya hasretmiş değiliz, öyle bir zorunluluğumuz da yok! Zaten manevi amaçları, manevi idealleri kafası bir türlü almayan aç gözlü kâr kurnazlarının bizi yerden yere vurması da o yüzden...Elimizden başka türlüsü gelmezdi!" Bunu birdenbire, bağırarak söylemiş, Cherryl'a dönmüştü. "O plân bizim için şarttı! Her şey parça parça olurken, duraklarken, bir şeyler yapmak lâzımdı! Onların ilerlemesini durdurmalıydık! Elimizden başka türlüsü gelmezdi!"

Cherryl'ın bakışları umutsuzdu. Kocası böbürleniyor mu, yoksa bağışlanmak için yalvarıyor mu, bu bir zafer mi, yoksa korku mu, anlayamıyordu. "Jim, kendini iyi hissetmiyor musun? Belki de çok fazla çalıştın, adamakıllı yoruldun ve..."

"Ömrümde kendimi bu kadar iyi hissetmedim!" diye aksilendi Taggart. Yine volta atmaya başlamıştı. "Elbette çok çalıştım. Benim işim, senin hayal edebileceğin her işten daha önemli. Rearden gibi, benim kız kardeşim gibi mekanik tiplerin yaptığı her şeyden daha önemli. Onlar ne yaparsa, ben bozabilirim. Bir ray döşesinler...ben gelip şrak diye kırabilirim onu!" Parmaklarını şıklattı. "Bel kemiğini kırar gibi!"

Cherryl titreyerek, "Bel kemiği mi kırmak istiyorsun?" diye sordu.

"Öyle bir şey demedim!" diye haykırdı Taggart. "Neyin var senin? Ben öyle mi dedim?"

"Özür dilerim, Jim!" Cherryl kendi ağzından çıkan sözlerden ve onun gözlerinde gördüğü korku ifadesinden ötürü dehşete kapılmış, soluğu sesli biçimde boğazından kurtulmuştu. "Yalnızca...anlamadığım için...ama...bu kadar yorgun olduğun bir zamanda seni sorularla rahatsız etmemem gerektiğini biliyorum." Kendini inandırabilmek için umutsuz çaba göstermekteydi. "Kafanda öyle çok şey var ki...çok büyük şeyler...benim aklımın ermeyeceği kadar büyük..."

Taggart'ın omuzları sarkmış, ruhsal durumu gevşeyivermişti. Karısına yaklaştı, yorgun bir ifadeyle dizleri üzerine çöktü, kollarını ona sardı. Şefkatle, "Seni küçük budala," dedi.

Cherryl içinden yükselen, şefkate, hattâ acıma duygusuna benzeyen bir dürtüyle ona sarıldı. Ama o başını kaldırıp karısının yüzüne baktığında, Cherryl'a sanki o yüzde gördüğü

şey, yarı memnuniyet, yarı aşağılamaymış gibi geldi. Sanki bilinmeyen bir tür yaptırımla, Jim'i temiz hâle getirmiş, kirliliği kendi üstüne almış gibi.

Daha sonraki günlerde, bu tür şeylerin kendi anlayamayacağı şeyler olduğunu, ona inanmanın kendi görevi olduğunu, aşkın inanmak demek olduğunu kendi kendine tekrarlamanın, bir işe yaramayacağım keşfetti. Kuşkuları giderek artıyordu. Taggart'ın anlaşılmaz işlerinden ve demiryolundaki pozisyonundan giderek daha çok kuşkulanıyordu. Neden bu kuşkuların, kocasına inanmayı görev sayma konusunda kendini azarlamalarıyla doğru orantılı olarak büyüdüğünü anlayamıyordu. Derken uykusuz geçen bir gecede, görevini yapmanın aslında insanlar işten konuşurken başını çevirmek, gazetelerde Taggart Transcontinental'la ilgili haberleri okumamak, her kanıta ve her çelişkiye zihnini kapatmak anlamına geldiğini fark etti. Neydi durum o zaman...bir yanda inanma, öbür yanda gerçekler mi yer alacaktı? İnanma hevesinin biraz da gerçeği bilmekten korkmasının sonucu olduğunu sezince, bu sefer gerçeği öğrenme yolunu kararlı olarak seçti. Hem de görev konusunda kendini aldatışına benzemeyen, daha temiz, daha sakin biçimde.

Öğrenmesi uzun sürmedi Taggart yöneticilerine birkaç basit soru sorduğunda yöneldikleri kaçamak tavırlar, cevaplarının o bayat genellemeleri, patronun adı geçince gerilmeleri, ondan söz etmekteki isteksizlikleri, kendisinin her ne kadar somut bilgiler edinmesine yol açmıyorsa da, en kötü işaretlerin getirdiği duyguların uyanmasına yol açıyordu. Demiryolu çalışanları daha kesin konuşmaktaydılar. Taggart terminalinde rastgele seçip konuştuğu, onu hiç tanımayan makasçılar, kapıcılar, biletçiler bambaşka tepki

göstermekteydiler. “Jim Taggart mı? O mızmız, yalnız lâf yapan lüzumsuz mu?” “Başkan Jimmy mı? Balon, size bir şey söyleyeyim; o herif haybeye yük.” “Patron mu? Bay Taggart mı? Bayan Taggart demek istiyorsunuz herhalde, değil mi?”

Ona gerçeği söyleyen Eddie Willers olmuştu. Cherryl, Jim’le Eddie’nin çocukluk arkadaşı olduklarını öğrenmişti. Bunun üzerine onu öğle yemeğine davet etti. Masada karşılıklı oturduklarında, Eddie’nin gözlerindeki dürüst, soru soran, kaçamaksız bakışları, kelimelerinin ciddi basitliğini fark ettiğinde, sondajlar yapmaktan vazgeçti, ona ne istediğini ve bunu niçin öğrenmek istediğini dobra dobra söyledi. Kısaca ifade etti bunları. Duygular yüklemedi, yardım ya da acıma istemedi, yalnızca gerçeği istedi. Eddie de aynı şekilde cevap verdi. Bütün hikâyeyi anlattı ona. Alçak sesle, duygu yüklemeden, yargılamadan, fikir ifade etmeden, karşısındakinin duygularını korumaya kalkıp, onu aşırı duygulandırmadan, lâfı uzatmadan, yalnızca gerçekleri söyledi. Taggart Transcontinental’ı kimin yönettiğini anlattı ona. John Galt Hattı’nın hikâyesini anlattı. Cherryl dinledi. Hissettiği şey şaşkınlık değildi, çok daha beter bir şeydi. Sanki hepsini çoktan biliyormuş gibiydi. Eddie sözünü bitirince, “Teşekkür ederim, Bay Willers." dedi.

O akşam Jim’in eve gelmesini bekledi, içindeki acıyı ve güçenikliği azaltan şey de, olayla arasına mesafe koyabilmesi oldu. Sanki artık kendisi için bunların bir önemi yoktu. Sanki ondan bir hareket bekleniyordu, ama hareketin ne olduğu da, sonucunun nasıl olacağı da önemli değildi.

Jim’in odaya girişini gördüğünde, içinde uyanan duygu öfke değil, garip bir şaşkınlık oldu. Sanki onun kim olduğunu merak ediyor, onunla konuşmasının niçin gerekli olduğunu anlayamıyordu. Öğrendiklerini ona kısaca, yorgun, sönük bir

sesle anlattı. Ona sanki, Jim durumu ilk bir iki cümlede anlamış gibi geldi. Sanki bunun er geç olacağını zaten bekliyormuş gibi.

“Bana gerçeği sen kendin neden söylemedin?” diye sordu sonunda. “Senin minnet anlayışın bu mu?” diye bağırdı Taggart. “Senin için yaptığım onca şeyden sonra, demek şimdi hissettiklerin bunlar, öyle mi? Sefil bir sokak kedisini ensesinden tutup yukarılara kaldırmanın karşılığında ancak nankörlük ve bencillik bekleyebileceğimi herkes söylemişti bana zaten!” Cherryl ona, sanki kendi kafasındaki konularla ilgisiz sesler duyuyormuş gibi baktı. “Bana neden gerçeği söylemedin?”

“Benim için hissettiğin tüm sevgi bu mu, sinsi yılan? Sana inanmamın karşılığında bana bunları mı sunuyorsun?”

“Neden yalan söyledin? Neden farklı biçimde düşünmeme yol açtın?”

“Kendinden utanman gerekir. Karşıma çıkmaktan, bana söz söylemekten utanman gerekir!”

“Benim mi?” Cherryl duymakta olduğu ilgisiz seslerin anlamını o anda kavradı, ama yine de inanamadı. “Ne yapmaya çalışıyorsun, Jim?” diye sordu mesafeli, inanmazlık dolu bir sesle.

“Benim duygularımı hiç düşündün mü? Bunun benim duygularımı nasıl etkileyeceği aklına geldi mi? Önce benim duygularımı düşünmen gerekirdi! İnsanın eşine karşı ilk vazifesi odur...hele de senin durumundaki bir kadın için! Dünyada nankörlükten daha aşağılık, daha çirkin bir şey yoktur!”

Cherryl bir an için, suçlu olan ve suçlu olduğunu bilen bir erkeğin, kurbanında suçluluk duygusu uyandırarak kurtulmak istemesi gibi akla hayale sığamayacak bir gerçeği görüverdi.

Ama bunu beynine sığdıramaz, orada tutamazdı. Bir dehşet duygusunun saplandığını fark etti, zihni kendisini mahvedebilecek böyle bir görünümü reddedip itti...deliliğin sınırından geri dönüş gibi. Başını eğip gözlerini yumarken yalnızca içinde bir tiksinti duygusu kalmıştı. İsimsiz bir sebepten doğan tiksinti.

Yeniden başını kaldırdığında, onun kendisini tereddütlü, çekingen, hesapçı bir bakışla izlemekte olduğunu gördü. Hilesinin sonuç vermediğini anlamış bir insanın bakışları. Ama o daha buna inanmaya vakit bulamadan, Jim'in yüzü bir kere daha öfke ve güceniklik ifadesinin bulutları ardına saklanıverdi.

Cherryl düşüncelerini orada var olmayan mantıklı bir insana söylüyormuş gibi konuştu. Öyle birinin var olduğunu varsaymak zorundaydı, çünkü hitap edecek başka kimse yoktu. "O gece...o manşetler...o şatafat...sen değildin aslında...Dagny idi."

"Kes sesini, sefil kaltak!"

Cherryl ona boş boş baktı, hiç tepki göstermedi. Artık hiçbir şey ona ulaşamazmış, o zaten ölürken son sözlerini sarf etmiş gibi.

Jim hıçkırır gibi bir ses çıkardı. "Cherryl, özür dilerim, isteyerek söylemedim, geri alıyorum, isteyerek söylemedim..."

Cherryl ayakta durmayı sürdürüyordu. Sırtını duvara dayamıştı. Baştan beri aynı pozdaydı.

Taggart kanepenin köşesine çöktü, çaresizlik içinde pes etme pozuna girdi "Sana nasıl anlatabilirdim?" dedi umudunu kesmiş gibi. "Her şey öyle büyük, öyle karmaşık ki! Sen ince ayrıntıları bilmedikçe, kıta aşan bir bir demiryolunu sana nasıl anlatabilirdim? Yıllardır yaptığım işleri, tüm o...Öf, her

neyse, bunları sana nasıl anlatabilirdim? Zaten ne yararı var? Ben her zaman yanlış anlaşıldım, artık buna alışmam gerekirdi, ama seni farklı sandım, bir şansım var, diye düşündüm.”

“Jim, benimle neden evlendin?”

O hazin hazin güldü. “Herkes bana bunu sorup durdu. Senin de soracağın hiç aklıma gelmemişti. Neden mi? Seni sevdim de ondan.”

Cherryl insan dilindeki bu en basit kelimenin, herkesin anladığı insanlar arasında evrensel bağ oluşturan bu kelimenin, nasıl olup da kendisine hiçbir anlam ifade etmediğine şaştı. Kafasında bunun hangi anlama geldiğini bilemiyordu.

“Beni hiçkimse sevmedi,” dedi o. “Dünyada sevgi diye bir şey yok. İnsanlar hissetmiyor. Ben hissediyorum. Ama bu, kimin umurunda? Onlar için önemli olan, trenlerin kalkış saatleri, taşıdığı yükler, bir de para. O tür insanların arasında yaşayamıyorum. Çok yalnızım. Anlaşılmayı hep özledim. Belki umutsuz bir idealist olabilirim, belki imkânsızı arıyorum. Beni hiçbir zaman hiçkimse anlayamayacak.”

Cherryl sesinde garip bir sertlikle, “Jim. "dedi. “Ben bunca zaman seni anlamak için uğraştım.”

Jim Taggart elini, onun bu sözlerini kenara iter gibi salladı. Hakaret ediyor gibi değildi ama...daha çok hüzünlü bir hava yaratmak istemişti. “Bunu başarabileceğini sanmıştım. Tek varlığım sensin. Ama belki anlayış denilen şey insanlar arasında yok.”

“Neden mümkün olmasın? Ne istediğini bana neden söylemiyorsun? Neden seni anlamama yardım etmiyorsun?”

O içini çekti. “Al işte. Sorun da bu...hep neden, neden diye sorular soruyorsun. Ya hissediyorsundur, ya da

hissetmiyorsundur. Bu akıl meselesi değil, yürek meselesi. Hiç hissetmez misin sen? Hissetmeye çalışamaz mısın...o soruları sormadan? Beni laboratuarda bilimsel bir objeymişim gibi değil de, insan olarak anlayamaz mısın? Yetersiz kelimelerimizle çaresiz akıllarımızın ötesine geçebilen o büyük anlayış...ama hayır, herhalde bunu beklememem gerekir. Yine de, her zaman arayacağım, umut edeceğim. Sen benim son umudumsun. Elimde bir tek sen varsın.”

Cherryl duvarın orada, kıpırdamadan duruyordu.

“Sana ihtiyacım var,” dedi Taggart yumuşak bir sesle. “Yapayalnızım. Sen ötekiler gibi değilsin. Sana inanıyorum. Güveniyorum. Onca para, şöhret, mücadele ne getirdi ki bana? Tek varlığım sensin...”

Cherryl hareketsizdi. Başını eğip ona bakışı, onu tanıdığına dair tek belirtiydi. Çektiği acılarla ilgili bu söylediklerinin hepsinin yalan olduğunu düşünüyordu. Ama acı çektiği doğru. Sürekli acılarla parça parça olan biriydi o. Bunları anlatamıyordu, ama belki kendisi anlamayı öğrenebilirdi. Ona hâlâ bu kadarını borçlu olduğu kanısındaydı. Onun kendisine kazandırdığı mevki karşılığında. Belki onu anlama konusunda bir çaba göstermek de borcuydu.

O geceyi izleyen günlerde, kendine karşı yabancılaşmış gibi hissetmesi garipti. İsteyeceği, arayacağı hiçbir şeyi olmayan bir yabancı. Kahramanına tapmanın o büyük ateşiyle tutuşan bir aşkın yerine, içini kemiren yavan bir acıma duygusuyla kalakalmıştı. Bulmak için çırpındığı türden, amaçları için savaşan ve acı çekmeyi reddeden adamları aramak yerine, değer olarak yalnızca acı çekmeyi oraya koyabilen bir adam vardı karşısında. Cherryl'ın hayatına karşılık tek vadedebildiği oydu. Ama artık fark etmezdi

Cherryl için. Bir zamanlar ilerdeki her köşenin ötesini görmeyi hevesle beklerdi. Şimdi ise pasif bir yabancıya dönüşmüştü. Çevresinde gördüğü diğer süslü insanlar gibiydi. Düşünmedikleri ve arzulamadıkları için kendilerini yetişkin sayan insanlar gibiydi.

Ne var ki, bu yabancının içinde de eski hâlinin hayaleti vardı. O hayalet, başarmak istediği bir misyona sahipti. Kendisini mahveden şeyleri anlamak zorundaydı. Bilmek zorundaydı. Hep bir bekleme duygusu içinde yaşıyordu. Bilmesi şarttı. Uzaktaki farın şimdi çok daha yakınlaşmış olduğunu hissetse de, sonunda tekerlerin gelip kendisine çarpacağını bilse de...

Ne istiyorsun benden? İşte bu soru zihninde bir ipucu gibi habire ortaya çıkıyordu. Ne istiyorsun benden? Sessiz çığlıklar atıyordu hep. Sofralarda, salonlarda, uykusuz gecelerde. Bu soru Jim'e ve onun sırrını paylaşıyor gibi görünen herkese yönelikti...Balph Eubank'e, Dr. Simon Pritchett'e...ne istiyorsunuz benden? Bunu hiçbir zaman yüksek sesle sormamıştı ama, cevap vermeyeceklerini biliyordu.

"Ne istiyorsun benden?" Soru ağzından sesli olarak fırlamıştı. Yemek odasındaki masanın başında oturur bulmuştu kendini. Gözleri Jim'in ateşli suratına ve masada kurumakta olan su lekesine bakıyordu.

Aralarındaki sessizliğin ne kadar uzun sürdüğünün farkında değildi. Kendi sesinin hiç sormaya karar vermediği bu soruyu sormakta olduğunu duyunca şaşırmıştı. Onun soruyu anlamasını beklemiyordu, çünkü bundan basit soruları bile hiçbir zaman anlayamamıştı...Cherryl başını iki yana salladı, şimdiki zamanın gerçeğine dönmeye çalıştı.

Onun kendisine, zekâsını azımsadığının farkına vardığını gösteren ve bu durumla eğlenen bir bakışla bakmakta olduğunu görünce şaşırdı.

“Sevgi,” diye cevap verdi Jim.

Cherryl hem çok basit, hem de çok anlamsız gelen bu cevap karşısında, içinde bir şeyin umutsuzlukla sarktığını hissetti.

“Sen beni sevmiyorsun,” dedi Jim suçlarcasına. Cherryl cevap vermedi “Sevmiyorsun, çünkü sevseydin bu soruyu sormazdın.”

Cherryl sönük bir sesle, “Bir zamanlar sevmiştim." dedi. “Ama senin istediğin o değildi. Ben seni cesaretin, ihtirasın, yeteneğin için sevmiştim. Ama bunlar gerçek değildi. Hiçbiri gerçek değildi.”

Taggart’ın alt dudağı belli belirsiz bir tiksinti ifadesiyle hafif öne çıktı. “Ne ters bir sevgi fikri,” dedi.

“Jim, sen hangi nedenle sevilmek istiyorsun?”

“Tam küçük tezgahtar tavrı!”

Cherryl konuşmadı. Yalnızca ona bakmakla yetindi. Gözlerinde sessiz bir sorunun uzantısı vardı.

“Bir şey için sevilmek!” diye söylendi Taggart. Sesi kendi haklılığına inanan ve karşısındakiyle alay eden bir insanın sesiydi. “Demek sen sevgiyi bir matematik, bir alışveriş olarak görüyorsun. Tartılacak, ölçülecek bir şey sayıyorsun. Bakkal tezgâhındaki bir kilo tereyağı gibi. Ben hiçbir şey için sevilmek istemiyorum. Kendim için sevilmek istiyorum, yaptığım, söylediğim ya da düşündüğüm herhangi bir şey için değil. Kendim için. Vücudum için de değil, aklım için de, kelimelerim, çalışmalarım, eylemlerim için de değil.”

“Ama o zaman...sen kendin...nesin?”

“Beni sevseydin bunu sormazdın.” Sesinde sinir tizliği vardı. Sanki kör bir dürtüyle tedbirli davranış arasında tehlikeli biçimde sallanıp duruyordu. “Sormazdın. Kendiliğinden bilirdin. Hissederdin. Neden her şeye bir etiket takmak istiyorsun? O önemsiz materyalist tanımların dışına çıkamıyor musun? Hiç hissetmez misin sen...yalnızca hissetmekten söz ediyorum!”

“Evet, Jim, hissederim,” dedi Cherryl alçak sesle. “Ama hissetmemeye çalışıyorum, çünkü hissettiğim şey...korku.”

“Benden mi?” Bunu umutlu bir sesle soruyordu.

“Yo, pek sayılmaz. Senin bana yapabileceğin herhangi bir şeyden korkmak değil de, senin ne olduğundan korkmak gibi.”

Taggart’ın göz kapakları inerken sanki bir kapı çarpılarak kapatılıyordu. Ama o arada Cherryl o gözlerde bir pırıltı yakalamıştı. İnanılmaz gibi görünüyordu ama o pırıltı, büyük bir korkunun ifadesiydi. Taggart birdenbire, “Sen sevgi duyabilecek biri değilsin, adi küçük servet avcısı!” diye bağırdı. Ses tonundaki tek ifade, incitme isteğiydi. Başka tüm anlamlardan arınmış bir sesti. “Evet, servet avcısı dedim. Türlü türlüsü vardır. Yalnız para hırsı değil, daha başka, daha kötüleri vardır. Sen manevi alanda servet avcısısın. Benimle param için evlenmedin...ama yeteneğim, cesaretim, ya da sevgine karşılık neyi seçtinse, ona ne fiyat biçtinse, onun için evlendin!”

“Sen sevginin...sebepsiz olmasını mı istiyorsun?”

“Sevginin kendi sebepleri vardır! Sevgi her amacın, her mantığın üzerindedir. Sevgi kördür. Ama sana göre bir şey değil o. Sende ticaret yapan, ama asla bedava vermeyen, hesapçı bir dükkancı ruhu var! Sevgi bedava verilen bir armağandır. Her şeyi aşan, her şeyi bağışlayan, kocaman,

bedava, şartsız bir armağandır. Bir insanı iyi yanları için sevmekte bir cömertlik var mı? Ne vermiş oluyorsun ona? Hiçbir şey. Soğuk adaletten başka ne ki o? Zaten hak ettiği şey, o kadar.”

Karısının amacını görebilme çabasıyla tehlikeli bir yoğunluk gelmişti bakışlarına. Cherryl soru sorar gibi değil de, hüküm verir gibi bir tonlamayla, “Sen hak edilmemiş olmasını istiyorsun,” dedi.

“Öf, sen anlamıyorsun!”

“Evet,Jim, anlıyorum. İstediğin o senin...hepiniz aslında onu istiyorsunuz...parayı değil, maddesel yararları değil, ekonomik güvenliği, istediğinizi söylediğiniz o sadakaların hiçbirini değil.” Yamyassı, tekdüze bir sesle konuşmaktaydı. Kendi düşüncelerini kendine tekrarlıyormuş gibiydi. Sanki kafasındaki kaosun işkence eden parçacıklarına, somut kelime kimliği kazandırmaya çalışıyordu. “Sosyal yardımlardan söz edip duran hepiniz. Sizin aradığınız, kazanılmamış para değil. Sadaka istiyorsunuz, ama başka tür sadaka. Beni ruhen servet avcısı sayıyorsun, nedeni de değer arıyor olmam. O hâlde sizler, sosyal yardım vaizleri...sizin yağmalamak istediğiniz şey aslında ruh. Bunun nasıl bir şey olduğunu, ne anlama geldiğini hiç düşünmemiştim, kimse de bana söylememişti...hakkedilmemiş ruh. Ama istediğiniz o. Hak etmediğin sevgiyi istiyorsun. Hak etmediğin hayranlıklar istiyorsun. Hak etmediğin büyüklükler istiyorsun. Hank Rearden gibi biri olmak istiyorsun, ama o olmanın gerektirdiği şeyleri atlayarak. Hiçbir şey olmayarak. Hattâ...var olmaya bile...gerek kalmadan.”

“Kes sesini!” diye haykırdı Taggart.

Birbirlerine baktılar. İkisi de korku içindeydi. İkisi de, Cherryl’ın adını bilmediği, Taggart’ın da anmak istemediği

bir şeyin kenarında sallanmakta olduklarının farkındaymışlar, bir adım daha atmanın ölümcül olacağını biliyorlarmış gibi.

Sonra Taggart alışılmış öfkeli sesiyle, “Ağzından çıkanın farkında mısın?” dedi Bu ses her ikisini gerisin geri normal dünyaya döndürmeyi amaçladığı için adetâ iyi niyet sergiliyordu. Normal aile kavgası havasına girmek üzereydiler. "Ne tür bir metafizik konuya el atıyorsun?”

“Bilmiyorum...”Cherryl başını eğdi. Yakalamak istediği bir şekil giderek uzaklaşıyormuş gibi, yorgun bir hâli vardı. “Bilmiyorum...mümkünmüş gibi görünmüyor...”

“Boyunu aşan sularda yüzmeye kalkışmasan iyi edersin, yoksa...” Ama susmak zorunda kaldı, çünkü İçeriye uşak girmişti. Elindeki pırıl pırıl gümüş kovada, kutlama için istenen şampanya vardı.

Sessizlik içinde beklediler, yüzyıllardır insanların ‘neşenin sesi’ diye tanımladıkları seslerin odayı doldurmasına izin verdiler: Mantarın fırlaması, soluk altın rengi sıvının gülerek geniş ağızlı iki kadehe akışı, mum ışıklarını yansıtan kadehlerin kristal saplarından yukarıya yükselen baloncukların tıslaması, sanki çevredeki her şeyi de kendileriyle birlikte yükselmeye davet etmesi.

Uşak çıkana kadar sessizliklerini sürdürdüler. Taggart oturmuş baloncuklara bakıyor, kadehin sapını gevşek parmakları arasında tutuyordu. Derken eli birden bire kadehin sapına sımsıkı sarıldı, yumruk gibi sıkıştı, kadehi havaya kaldırdı. Kadeh kaldırır gibi değil de, kasap bıçağını kaldırır gibi

“Francisco d’Anconia’ya!” dedi.

Cherryl kadehini elinden bıraktı. “Hayır” demekle yetindi.

Taggart, “İç şunu!” diye haykırdı.

“Hayır.” Cherryl’ın sesi, yere düşen kurşun gibiydi.

Bir an bakışları birbirine çakıldı, sonra Taggart ayağa fırladı, kadehini yere fırlatıp parçaladı, odadan yıldırım gibi çıktı.

Cherryl masada kıpırdamadan uzun süre oturdu, sonra yavaşça kalktı, zili çaldı.

Çıkıp odasına doğru yürüdü. Adımları doğal sayılamayacak kadar dengeliydi. Dolabın kapağını açtı, uzanıp bir tayyörle bir çift pabuç aldı. Ev ceketini dikkatli hareketlerle üstünden çıkarırken, sanki hayatı hiçbir şeyin sarsılmamasına bağlıydı. Ne kendi içinde, ne de etrafta. Bir tek düşünceye sarılmıştı. Bu evden kurtulmalıydı. Kısa bir süre için bile olsa, dışarı atmalıydı kendini. Daha sonra...daha sonra yüzleşirdi yüzleşilmesi gereken şeylerle.

***

Önündeki kâğıtta satırlar bulanıklaşmaya başlayınca Dagny başını kaldırdı, ortalığın çoktan kararmış olduğunu gördü.

Kâğıtları kenara itti. Lambayı yakmak istemiyor, kendine aylaklığın ve karanlığın lüksünü tanımak istiyordu. O zaman, salonunun pencereleri dışındaki kentten de kopmuş oluyordu. Uzaktaki takvim 5 Ağustos'u göstermekteydi.

Geride bıraktığı ay, iz olarak bomboş geçmiş, hiç bir iş bırakmadan yok olmuştu. Bir acil durumdan diğer bir acil duruma koşan plânsız, nankör çalışmalardan ibaretti. Demiryolunun çöküşünü geciktirme çabalarının birbirinden kopuk hamleleri. Her an, o anın krizine göre yaşanmıştı. Başarılar dizisi olmamış, sıfırlar toplamı olmuştu. Yer almamış şeylerdi bu ayın zaferleri. Önlenen felâketlerdi. Hayata hizmet değil, ölümle yarıştı.

Bazen öyle anlar oluyordu ki, gözünün önünde bir hayal, vadinin bir görünümü, hiç davetsiz beliriveriyordu. Birden bire belirme gibi değil de, hep oradaymış, yalnızca gizliymiş, ısrar bekleyen bir gerçekmiş gibi. Bunu kör sessizlikler içinde, sabit bir kararla bitmez bir acının arasında yaşıyordu. O acıyla mücadelenin tek yolu, onu kabullenmek, tamam, peki, buna bile peki, demekti.

Bazı sabahlar, yüzünde güneşin ışıklarıyla uyandığında, hemen kalkıp Hammond Market'e, kahvaltı için taze yumurta almaya koşmalıyım, diye düşünüyordu. Sonra ayılıyor, pencerenin dışında New York'un puslu havasını, çevresinde kendi yatak odasını görüyor, gerçeği inkâr etmiş olmanın acısını ölümün teması gibi, bıçak saplanırcasına bir acıyla hissediyordu. Biliyordun, diyordu kendine sert sert. Seçimini yaparken bunların olacağını biliyordun. Sonra bedenini isteksiz bir yük gibi sürükleyerek yataktan kalkıyor, tatsız günü karşılamaya yöneliyor, pekâlâ, diyordu, buna bile peki.

İşkencelerin en kötüsü, sokakta yürürken gözüne kestane-altın karışımı saçların ilişmesiydi. Yabancılar arasında. O anda sanki kent yok oluyor, koşup onu yakalamasını yalnızca kendi içindeki şiddet dolu hareketsizlik geciktiriyormuş gibi oluyordu. Ama bir an sonra ortaya anlamsız bir yüz çıkıyordu. Dagny olduğu yerde duruyor, bir adım sonrasını yaşamak içinden gelmiyor, yaşamak için gereken enerjiyi toparlamayı bile canı istemiyordu. Böyle anlardan kaçınmaya çalışmış, kendine bakma izni vermemeye uğraşmıştı. Yürürken gözlerinin hep kaldırımda olmasına çalışmıştı. Ama yapamamıştı. Gözleri, sanki kendilerine ait ayrı iradeyle her altın rengi parıltıya dönüyordu.

Ofisinin penceresinin panjurlarını kaldırmış, onun söylediği sözleri düşünüyordu: Her neredeysen...eğer beni

gözlüyorsan...Aslında çevrede o pencereyi görecek yükseklikte bina yoktu, ama o hep uzaklardaki gökdelenlere bakıyor, onun gözlem istasyonunun nerede olduğunu merak ediyor, acaba kendi icat ettiği, ışınlı mercekli bir sistemle beni kilometrelerce uzaktan da görebiliyor mu, gibi sorular soruyordu. Perdeli pencerenin önündeki çalışma masasına oturuyor, için için, ben seni bir daha hiç göremesem de, senin beni gördüğünü bilmek...diyordu.

Şimdi odasının karanlığında bunları hatırlayınca hemen ayağa fırlayıp ışığı yaktı.

Sonra bir an başını eğdi, kendi kendine gülümsedi. Kentin kapkara hayaletinin ortasında kendi ışıklı penceresinin ona S.O.S yollayan bir işaret mi, yoksa dünyanın geri kalanını koruyan bir fener mi olduğunu merak etti.

O sırada kapı çalındı.

Dagny kapıyı açtığında, ufak tefek bir kızın siluetiyle karşılaştı, ardından tanır gibi olduğu bir yüz gördü. Gelenin Cherryl Taggart olduğunu anlaması için aradan şaşkınlıkla dolu bir süre geçmesi gerekti. Bir iki resmi selam ve Taggart Binası'nın koridorlarında birkaç kere karşılaşma dışında, düğünden beri görüşmemişlerdi.

Cherryl'ın yüzü kontrollü, gülümsemeyen bir yüzdü. "Sizinle konuşmama izin verir misiniz..." Bir kararsızlık geçirdi, sonra sözünü, "Bayan Taggart?" diye bitirdi.

Dagny ciddiyetle, 'Tabiî," dedi. "Gel içeri."

Cherryl'ın doğallık dışı sakinliğinde çaresiz bir aciliyet seziyordu. Salon ışığında kızın yüzüne baktığında bundan büsbütün emin oldu. "Otur," dedi ona. Ama Cherryl ayakta durmayı sürdürdü.

Sesine duygu bulaştırmama mücadelesi içinde, ağır bir sesle, "Bir borcu ödemeye geldim," dedi. "Düğünümde size

söylediğim sözlerden dolayı özür dilemek istiyorum. Beni bağışlamanız için hiçbir sebep yok, ama o anda, hayranlık duyduğum her şeye hakaret edip, nefret ettiğim her şeyi savunmuş olduğumu itiraf etmek zorundayım. Bunu şimdi itiraf etmek hiçbir şeyi telafi etmez, onu biliyorum. Zaten buraya gelişim de bir başka küstahlık. Sizin söyleyeceklerimi dinlemeniz için bile hiçbir neden yok. Yani borcu bitiremiyorum bile. Yalnızca sizden bir ricada bulunabilirim...söyleyeceklerimi söylememe izin verin.

Dagny'nin duyduğu şaşkınlık; inanmazlıkla, sıcaklıkla, acılarla yoğrulan duygular, 'bir tek yıl içinde kar edilen bu ne büyük mesafe!' cümlesinin yansıması gibiydi. Gülümsemeden, sesinin tonuyla sanki elini uzatıp destek sunuyormuş gibi konuştu, çünkü gülümserse, hassas dengenin bozulabileceğini fark etmişti. "Ama bir borç her zaman ödenebilir ve ben de elbette dinlemek istiyorum."

"Taggart Ttanscontinentalı yönetenin siz olduğunuzu biliyorum. John Galt Hattı'nı yapan da sizdiniz. Hepsini sağ tutan sizin aklınız ve cesaretinizdi. Herhalde Jim'le parası için evlendiğimi düşünmüşsünüzdür. Dükkânda tezgâhtar olan bir kız öyle yapar. Ama aslında ben Jim'le evlendim...çünkü...çünkü onu siz sanmıştım. Onu Taggart Ttanscontinental sanmıştım. Şimdi biliyorum ki o..." Tereddüt etti, sonra her şeye razı olmuş gibi kararlı bir sesle devam etti. "...bir tür hain sülük. Ama ne tür sülük olduğunu, neden öyle olduğunu anlayamıyorum. Düğünümde sizinle konuşurken, büyüklüğü savunduğumu, düşmana saldırmakta olduğumu sanıyordum...ama tersiymiş...korkunç biçimde, inanılmaz seviyede...tersiymiş! İşte, size söylemek istedim ki...gerçeği biliyorum. Bunu söylemeyi isteyişim, sizin hatırınız için

değil. Sizin bunu umursayacağınızı düşünmeye de hakkım yok, ama...sevdiğim şeylerin hatırına.”

Dagny yavaşça, “Tabiî ki, bağışlıyorum,” dedi.

“Teşekkür ederim.” Sesi bir fısıltı gibi çıkmıştı. Sonra çıkmak üzere döndü.

“Otur şuraya.”

Cherryl başını iki yana salladı. “Hepsi...hepsi bu kadar. Bayan Taggart.”

Dagny kendine ilk defa olarak hafifçe gülümseme izni verdi. Yalnızca gözlerinde ifade bulan bir gülümseme. “Cherryl,” dedi. “Benim adım Dagny.”

Cherryl'ın cevabı dudaklarında belli belirsiz, titrek bir kıvrılma oldu. ‘Bilemedim...acaba ben...”

“Biz aileyiz, kardeş sayılırız, değil mi?”

“Hayır! Jim kanalıyla değil!” İstem dışı bir çığlıktı bu söz.

“Hayır, kendi seçimimizle. Otur, Cherryl.” Kız söz dinledi, onun bu kabulünü ne kadar hevesle istediğini, desteğine ne kadar ihtiyaç duyduğunu göstermemeye, oraya yıkılmamaya çalıştı. “Çok kötü zamanlar geçirdiniz, değil mi?”

“Evet...ama önemi yok...o benim kendi sorunum...ve kendi suçum.”

“Kendi suçunuz olduğunu sanmıyorum.”

Cherryl bir süre sustuktan sonra birdenbire, çaresiz bir sesle, “Bakın...benim istediğim sadaka değil,” dedi

“Jim sana söylemiş olmalı...doğrudur da...ben asla sadaka falan vermem.”

“Evet, söyledi... ama benim demek istediğim...”

“Ne demek istediğim biliyorum.”

“Ama benim için kaygılanmanıza hiçbir sebep yok...ben buraya yakınmaya gelmedim, hem...sizin omzunuza bir ek

yük yüklemeye de gelmedim...Benim acı çekmem, sizin üzerinizde bir hakkım olduğu anlamına gelmez.” “Göstermez. Ama benim değer verdiğim her şeye senin de değer veriyor olman...işte o gösterir.”

“Yani demek istediğiniz...benimle konuşmak isterseniz, bu sadaka değil, öyle mi? Bana acıdığınız için değil, öyle mi?”

“Sana çok acıyorum, Cherryl...ve sana yardım etmeyi de isterim...acı çektiğin için değil, ama acı çekmeyi hak etmediğin için.”

“Yani benim zayıf, sızlanan, çürük yanlarıma iyi davranmazsınız, ama görebildiğiniz iyi yanlarıma iyi davranırsınız, öyle mi?”

“Tabiî öyle.”

Cherryl başını hareket ettirmedi, ama sanki dikleşmiş gibi, gücünü toplayıp acıyla gururu bağdaştırmayı başarmış gibi göründü.

“Sadaka değil, Cherryl. Benimle konuşmaktan korkma.”

“Çok garip...konuşabildiğim ilk kişi sizsiniz...ve öyle de kolay geliyor ki...ama yine de ben...ben sizinle konuşmaktan korkuyordum. Sizden özür dilemeyi çoktan beri istiyordum...gerçeği öğrendiğimden beri. Ofisinizin kapısına kadar gittim, ama koridorda durdum, içeriye girme cesaretini bulamadım...Bu gece de buraya gelmeyi düşünmemiştim. Sokağa çıktım, çünkü...bir şeyi düşünmek istiyordum. Sonra birden bire sizi görmek istediğimi fark ettim. Koca kentte benim için tek yer burasıydı. Yapabileceğim bir tek bu kalmıştı.”

“Geldiğine memnun oldum.”

“Biliyor musunuz. Bayan Tag...Dagny,” dedi yumuşacık bir sesle. “Sen hiç tahmin ettiğim gibi değilsin...Onlar...Jim’le

arkadaşları, senin sert, soğuk ve duygusuz olduğunu söylemişlerdi.”

“Ama o doğru, Cherryl, ben öyleyim...yani onların kastettiği anlamda. Ama onlar bunu hangi anlamda söylediklerini sana hiç açıklayabildiler mı?” “Hayır. Hiçbir zaman açıklamıyorlar. Bir şeyi ne anlamda söylediklerini sorduğum zaman beni alaya alıyorlar...her konuda. Senin için ne anlamda konuşuyorlardı?”

“Bir insan bir başkasını ‘duygusuz' diye suçluyorsa, o suçlanan insan hakkaniyetli davranıyor demektir. Kendini sebepsiz duygulara kaptırmıyor, kimseye hak etmediği duyguları yöneltmiyor, demektir. Jim’e göre ‘hissetmek’ demek, mantığın tersine gitmek, değerlerin tersine gitmek, gerçeğin tersine gitmek demektir. Onun demek istediği...Neyin var?” Kızın gözlerindeki bakışların anormal yoğunluğunu fark etmişti.

“Bu benim...anlamak için çok çaba sarf ettiğim bir şey...çok uzun zamandır.”

“Dikkat et, bak, o suçlamayı hiçbir zaman masumiyeti savunurken yapmazlar, her zaman suçluluğu savunurken yaparlar. Hiçbir zaman iyi bir insan, kendisine hakkaniyetli davranmayanlar için kullanmaz o sözü. Bunu hep ahlâksızlar, onlara ahlâksız muamelesi edenler için, işledikleri cürüme de, sonucunda çektiklerine de anlayış göstermeyen kişiler için kullanır. Doğru olan şey, benim gerçekten bu tür duyguları hissetmediğim. Ama onu hissedenler de, insanlığın büyüklüğü karşısında, hayranlığı, onayı ve saygıyı hak eden kişiler ve eylemler karşısında bir şey hissetmiyor. İşte ben bunları hissedebiliyorum. Göreceksin ki, bunlardan ya biri geçerlidir, ya da öbürü. Suça anlayış gösterenler, masumiyete asla göstermez. Kendine sorman gerek, hangisi duygusuz bu

insanların? İşte o zaman, sadaka kavramının tersi hangi amaçmış, onu anlarsın.”

“Nedir?” diye fısıldadı kız.

“Adalet, Cherryl.”

Cherryl birden bire ürperdi, başını eğdi. “Ah, Tanrım!” diye inledi. “Bir bilseniz, ben şu sizin söylediklerinize inanıyorum diye Jim bana ne cehennemler yaşattı!” İkinci bir ürpertiden sonra başını kaldırdı. Kontrol etmeye çalıştığı şeyler boşalıvermiş gibi göründü. Gözlerindeki müthiş bir korku ifadesi vardı. “Dagny,” diye fısıldadı. “Dagny, korkuyorum ben onlardan...Jim’den ve bütün ötekilerden...bir şey yapacaklar diye değil...mesele o olsa, kaçıp kurtulabilirdim...ama ben, çıkış yolu olmadığından korkuyorum. Onların ne olduğunu düşününce...onların var olduğunu düşününce korkuyorum.”

Dagny hızla yaklaştı, koltuğun koluna oturup onu dengelemesine omuzlarından yakaladı. “Şşş, çocuğum,” dedi. “Yanılıyorsun. İnsanlardan asla o şekilde korkmamalısın. Onların varlığını asla senin kendi varlığının yansıması olarak görmemelisin...oysa sen öyle düşünüyorsun.”

“Evet...evet, eğer onlar var olacaksa, bana var olma fırsatı kalmadığını düşünüyorum...Fırsat da, yer de, sığacağım bir dünya da yok...Bunu hissetmek istemiyorum, durmadan geri itip duruyorum, ama giderek yaklaşıyor, kaçacak yerim olmadığını da biliyorum...Nasıl bir duygu olduğunu anlatamam, parmağımı basamıyorum...korkunun bir bölümü de ondan. Hiçbir şeye parmak basamıyorsun. Sanki dünyanın tümü birden bire bir patlamayla çökmüş gibi. Patlama katı ve somut bir şey. Bu sanki...korkunç bir yumuşaklıkla çöken bir dünya...hiçbir şey katı değilmiş, hiçbir şeyin biçimi yokmuş gibi. Parmağını taş duvara uzatsan, içine gömülecekmiş gibi.

Dağlar pelte, binalar bulut gibi biçim değiştiriyor. Dünyanın sonu o olacak işte. Ateş ya da kükürt değil, vıcık çamur.”

“Cherryl...Cherryl, zavallı çocuk, yüzyıllar boyu nice filozof dünyayı o hâle getirmeye uğraştı. İnsanların aklını mahvetmek için, gördükleri şeyin bu olduğuna herkesi inandırmaya çalıştılar. Ama bunu kabul etmek zorunda değilsin. Başkalarının gözüyle görmek zorunda değilsin. Kendi görüşüne sarıl, kendi yargılarına bağlı kal. Var olanın var olduğunu biliyorsun, onu kendine yüksek sesle söyle, o dünyanın en kutsal duası...ve kimsenin de sana bunun tersini söylemesine izin verme.”

“Ama...ama ya artık hiçbir şey var değilse? Jim'le arkadaşları öyle. Var değiller. Onların arasındayken neye bakmakta olduğumu bilemiyorum. Konuştukları zaman neyi duymakta olduğumu da bilemiyorum...gerçek değil...hiçbiri değil. Korkunç bir rolü oynamakta hepsi...ve ben de onların neyin peşinde olduğunu anlayamıyorum...Dagny, bize her zaman insanlarda çok büyük bir bilgi gücü olduğu söylendi. Hayvanlarınkinden çok fazla. Ama ben...şu anda kendimi her hayvandan daha kör hissediyorum. Daha kör ve çaresiz. Bir hayvan, dostlarının kim, düşmanlarının kim olduğunu, ne zaman kendini savunması gerektiğini bilir. Bir dostunun gelip de gırtlağını kesmesini beklemez. Kendisine sevginin gözü kördür denmesini, yağmalama başarıdır denmesini, gangsterler devlet adamıdır, Hank Rearden’ın belini kırmanın harika bir şey olduğunun söylenmesini beklemez. Öff...neler diyorum ben?” “Ben biliyorum neler dediğini.”

“Yani...nasıl başa çıkacağım insanlarla? Hiçbir şey bir saat bile dayanamıyorsa...devam edemeyiz, öyle değil mi? Aslında ben her şeyin sert ve somut olduğunu biliyorum...ama insanlar? Dagny! Onlar her şey ve hiçbir şey. Varlık değil

onlar, yalnızca birer değişim. Biçimleri olmayan birer değişim. Ama ben onların arasında yaşamak zorundayım. Bunu nasıl yapacağım?”

“Cherryl, senin mücadele etmekte olduğun şey, tarihin en büyük sorunu. İnsani acıların tümünün nedeni o. Sen pek çok insandan çok daha fazlasını anlamışsın. Nice kişi acıları çekiyor, kendilerini öldürenin ne olduğunu da bilmiyor. Ben anlamana yardım edeceğim. Bu çok geniş bir konu ve çok zor bir savaş...ama ilk önce, her şeyden önemlisi, sakın korkma.”

Cherryl'ın yüzündeki ifadede garip bir özlem vardı. Sanki Dagny’ye çok uzak bir mesafeden bakıyor, yaklaşmak için çabalasa da başaramıyordu. Yavaşça, “Keşke savaşmayı isteyebilseydimdedi. “Ama istemiyorum. Artık kazanmayı bile istemiyorum. Bir tek değişim var...bende onu yapacak güç yok. Bak, ben Jim’le evlenmek gibi bir şeyi hiçbir zaman beklememiştim. Sonra o gerçekleşince, hayat benim sandığımdan çok daha harika, diye düşündüm. Şimdi de, hayatın ve insanların benim hiç aklıma gelmediği kadar korkunç olduğunu, evliliğimin müthiş bir mucize değil, hâlâ öğrenmekten korktuğum, ağza alınmayacak kadar müthiş bir kötülük olduğunu görüyorum ve...buna dayanmaya kendimi zorlayamıyorum. Onu aşıp geçemiyorum.” Birden bire başını kaldırdı. “Dagny, sen nasıl yaptın? Sen nasıl bozulmadan kalabildin?” “Bir tek kurala tutunarak.”

“Hangisine?”

“Hiçbir şeyi...ama hiçbir şeyi...kendi aklımın yargısından daha üste koymamak.”

“Çok korkunç saldırılara dayandın...belki benden çok...hepimizinkinden çok...Neydi onları aşabilmeni sağlayan?”

“Kendi hayatımın en yüksek değer olduğunun, savaşmadan teslim edilemeyecek kadar değerli olduğunun bilinci.”

Kızın yüzünde bir şaşkınlık gördü. İnanmaz bir tanıma ifadesi. Sanki kızcağız yılların gerisinde kalmış bir takım sansasyonları yakalamaya çalışıyordu. “Dagny...” Sesi yine fısıltı düzeyine düşmüştü. “Ben...çocukken bunu hissederdim... kendim hakkında en çok hatırladığım şey o...o tür bir duygu...ve ben onu asla kaybetmedim. Hâlâ orada. Hep oradaydı. Ama büyürken, bunun saklanması gereken bir şey olduğunu sandım...ona hiçbir zaman buna isim bulamadım, ama şu anda, sen söyleyince, bunun o olduğunu görebildim...Dagny, insanın kendi hayatı hakkında böyle hissetmesi...iyi bir şey mi?”

“Cherryl, beni dikkatli dinle: O duygu, gerektirdiği ve peşinden sürüklediği her şeyle birlikte, dünyada var olan en yüce, en soylu ve tek iyi şey.”

“Soruşumun nedeni...ben öyle düşünmeye asla cesaret edemezdim. Nedense insanlar hep bana...sanki bu, bir tür günahmış gibi bir duygu veriyor. Sanki onları gücendiren yanım oymuş gibi...ve yok etmek istedikleri de oymuş gibi.”

“Doğru işte. Bazı insanlar onu yok etmek ister. Sen onların amacını anladığında, dünyanın en karanlık, en çirkin, en büyük kötülüğünü keşfetmiş olursun, ama onun ulaşamayacağı yere varmış, güvene kavuşmuş olursun.” Cherryl'ın gülümsemesi, birkaç damla yakıta ulaşıncaya kadar varlığını sürdürmeye, o damlaları yakalayıp dirilmeye, parlamaya çalışan zayıf bir alev gibiydi. “Aylardır ilk defa...sanki hâlâ bir şans varmış gibi hissediyorum,” diye fısıldadı. Dagny’nin gözlerinin dikkatli bir kaygıyla kendisine bakmakta olduğunu gördü, ekledi: “Ben iyiyim...düzeleceğim.

Buna bir alışmama izin ver...hem sana hem de söylediğin her şeye. Sanıyorum sonunda inanacağım...gerçek olduğunu düşünüyorum...ve Jim'in önemi olmadığına inanıyorum." O güven anını uzatmak istiyormuş gibi ayağa kalktı.

Dagny içinden hiç nedensiz yükselen ânî bir kesinlikle, "Cherryl, bu gece eve gitmeni istemiyorum," dedi.

"Yo, hayır! Benim bir şeyim yok. O tür bir korkum yok. Eve gitmekten çekinmem."

"Bu gece orada bir şeyler olmadı mı?"

"Hayır...yani gerçek anlamda...değil. Normalde olanlardan kötü bir şey olmadı. Yalnız ben her şeyi biraz daha net görmeye başladım, o kadar...Bir şeyim yok. Düşünmem gerek. Daha önce hiç düşünmediğim kadar düşünmeliyim...sonra da ne yapacağıma karar vermeliyim. Acaba..." Kararsızdı.

"Evet?"

"Acaba buraya gelip seninle tekrar konuşabilir miyim?"

"Tabiî."

"Teşekkür ederim. Ben...sana çok minnettarım."

"Yine geleceğine söz verir misin, lütfen?"

"Söz veriyorum."

Dagny onun sahanlıkta asansöre doğru yürüyüşüne baktı, omuzlarındaki çöküklüğü, sonra onları nasıl bir çabayla dikleştirdiğini gördü. İncecik vücut önce sallanmış, sonra tüm gücünü toplayarak dimdik ilerlemişti. Sanki bir bitkiydi, sapı kırılmış, bir tek lifle tutunuyordu...kendini iyileştirmeye, sağlamlaştırmaya çalışıyordu ama rüzgâr bir kükrese onun işini bitirecekti.

***

James Taggart çalışma odasının kapı aralığından, Cherryl'ın holü geçip dairenin çıkış kapısına ilerlediğini,

sonra çıkıp gittiğini görmüştü. Kalkıp kapıyı çarparak kapattı, pantolonunda hâlâ şampanyanın ıslak lekeleriyle kendini kanepeye attı. Sanki kendini rahatsız hissetmesinin sebebi, karısından ve ona istediği kutlamayı vermeyen evrenden öç almakmış gibi.

Bir süre sonra ayağa fırladı, ceketini sırtından yolarcasına çıkarıp odanın karşı duvarına savurdu. Elini bir sigaraya uzattı, sonra sigarayı da kırıp şöminenin üzerindeki tabloya fırlattı.

Gözü cam bir Venedik vazosuna ilişti. Yüzlerce yıllık, müzelik bir parçaydı. Saydam gövdesinde mavi ve altın rengi damarlar, dolaşık bir desen oluşturuyordu.Onu kaptığı gibi duvara savurdu.Vazo tıpkı ampul gibi patladı, incecik camlar yağmur gibi yağdı.

O vazoyu, hayran olup da parası yetmeyecek nice kişiyi tatmin etmek için satın almıştı. Şu anda, o vazoya değer veren yüzyıllardan öç alabilmenin tatminini yaşıyordu. Tabiî bir de...o vazoya verilen ücretle nice aç ailenin bir yıl geçinebileceğini düşünmenin tatminini yaşadı.

Ayakkabılarını tekmeleyerek ayaklarından çıkardı, sonra yine kanepeye devrildi, çoraplı ayaklarını kanepenin kolundan öteye, havaya uzattı.

Kapı zili onu şaşırttı. Tam kendi ruhsal durumuna uyacak bir sesti bu. Kesin, ısrarcı, sabırsız bir ses. Şu anda kendisi de birinin ziline parmağını uzatmış olsaydı, aynen böyle basardı.

Uşağın ayak seslerini dinledi, kimseyi kabul etmeyeceğini söylemenin keyfini yaşayacağı umuduyla bekledi. Derken odanın kapısı vuruldu, uşak girdi, “Bayan Rearden sizi görmek istiyor, efendim,” dedi.

“Ne?...Aa...Şey! İçeriye al!”

Ayaklarını çevirip yere indirdi, ama başka ödün vermedi. Yüzünde uyanık bir merak gülümsemesiyle, öylece oturmayı sürdürdü,Lillian odaya girdikten sonra ayağa kalkmayı seçti.

Lillian şarap rengi, uzun etekli bir tuvalet giymişti. Ampir seyahat takımlarının bir taklidiydi. Üstünde, elbisenin yüksek bel kesimine kadar inen, kruvaze düğmeli bir ceket vardı. Küçük şapkası yana eğikti. Şapkanın tüyü kıvrılarak çenesinin altına iniyordu. Odaya seri, ritmik olmayan bir hareketle girdi. Uzun eteklerinin kuyruğuyla şapkasının tüyü sallanıp duruyordu. Sonra etek bacaklarına, tüy de çenesine çarpıp titredi, bir sinirlilik havası yansıttı.

“Lillian, hayatım, bunu iltifat mı sayayım, sevineyim mi, yoksa afallayıp kalayım mı?”

“Yo, mesele etme! Seni görmek zorundaydım ve bunu da hemen yapmalıydım, o kadar.”

O sabırsız ses, otururkenki o düzensiz hareketler, bir zaafın itirafı gibiydi. Aralarındaki yazılmamış kurallara göre, bu talepkâr pozlara ancak kişi bir iyilik isteyecekse, ya da elinde takas edecek bir değer varsa izin verilirdi.

Lillian sesindeki sinirliliği gülümsemesiyle saklamayı başaramadı. “Gonzales’in davetinde neden kalmadın?” diye sordu. “Ben yemekten sonra uğradım, seni bulmak istedim...ama senin kendini iyi hissetmediğini, eve gittiğini söylediler.”

Taggart odanın öbür tarafına yürüyüp bir sigara aldı. Bunu sırf çoraplı ayaklarıyla onun şık eteklerinin yanından geçebilmek için yapmıştı. “Sıkılmıştım.” dedi

Lillian hafifçe ürpererek, “Nefret ediyorum hepsinden,” dedi. Taggart ona şaşkın gözlerle baktı. Bu kelimeler istem dışı söylenmiş, samimi kelimelere benziyordu. “Sinyor Gonzales’e de, kendine karı diye seçtiği o orospuya da

tahammül edemiyorum. Bu kadar moda olmaları iğrenç. Kendilerinin de, partilerinin de artık canım hiçbir yere gitmek istemiyor. Eski stil de, eski ruh da kalmadı. Balph Eubank'e aylardır rastlamış değilim. Dr. Pritchett'e, diğer çocuklara da öyle. Yeni yeni peydah olan suratların hemen hepsi kasap çırağı gibi. Bizimkiler ne de olsa centilmendi."

"Öyle," dedi Taggart düşünceli bir sesle. "Evet, garip bir fark var. Demiryolunda da öyle. Clem Weatherby ile geçinebiliyordum. Uygar adamdı. Ama Cuffy Meigs...o da bir sorun işte, yani.."Birden bire sustu.

Lillian, "Olacak şey değil!" diye söylendi. Bunu dünyadaki herkese söylüyor gibiydi "Bu yanlarına kalamaz."

Kimin yanına neyin kalmayacağını açıklamadı. Taggart onun ne demek istediğini anlamıştı. Bir anlık bir sessizlik boyunca, güven kazanmak için birbirlerine sarılmış gibi bir havaya girmişlerdi.

O an geçtiğinde Taggart keyifle, Lillian'ın yaşını göstermeye başladığını düşündü. Kıyafetinin koyu bordo rengi ona yakışmamıştı. Tenine mor bir ton katıyor, bu ton yüzünün çukurlarını daha koyu gösteriyor, etlerine yumuşamış da sarkıyormuş gibi, alaycı bakışlarına da düpedüz hain bakışlarmış gibi bir anlam veriyordu.

Taggart onun kendisini incelemekte olduğunu gördü. Yüzündeki gülümseme, hakaret edebilme lisansıymış gibiydi "Gerçekten hastasın, değil mi Jim? Darmadağınık ahır yamaklarına benziyorsun."

Taggart sesli sesli güldü. "Öyle de gözüksem, bana bir şey olmaz," dedi. "Biliyorum, hayatım. New York kentinin en güçlü adamlarından birisin." Sonra ekledi, "Bu da New York'a hoş bir şaka."

"Öyle."

“Her şeyi yapabilecek durumda olduğunu kabul ediyorum. Seni o yüzden görmek zorundaydım.” Ufacık, homurtu gibi bir ‘hoşlanma' sesi çıkardı, sözünün açıklığını hafifletmeye çalıştı.

“İyi.” Taggart rahattı, herhangi bir taahhüde de girmiyordu.

“Gelmek zorundaydım, çünkü bu olayda, ortalıkta birlikte gözükmemizin doğru olmayacağını düşündüm.”

“O, her zaman akıllıca bir davranış olmuştur.”

“Geçmişte senin için faydalı işler yaptığımı hatırlar gibiyim.”

“Geçmişte...evet.”

“Sana güvenebileceğimden eminim.”

“Elbette...ama bu da eski moda, felsefi olmaktan uzak bir söz değil mi? Herhangi bir şeyden nasıl emin olabiliriz ki?”

“Jim,” dedi Lillian birden bire. “Bana yardım etmek zorundasın!” “Hayatım, emrindeyim. Sana yardım etmek için her şeyi yaparım.” Aralarındaki gizli lisana göre, açık soru ve taleplere bir kuyruklu yalanla cevap vermek şarttı. Lillian çaptan düşüyor, diye düşündü Taggart. Kendinden güçsüz bir hasımla karşı karşıya kalmanın keyfini yaşadı.

Kendi kusursuz imzası olan şeyi, şıklığını bile ihmal etmeye başlamıştı. Saçlarının eğitimli dalgaları atasından birkaç tel isyan edip dışarıya çıkmıştı. Tırnakları da kıyafeti gibi bordoya boyanmıştı, o yüzden uçlardaki boya çatlakları daha kolay görülüyordu. Elbisesinin açık yakasının sergilediği teni üzerinde, kombinezonun askısını elbiseye tutturan çengelli iğnenin parıltısı belli oluyordu.

Lillian yakarışını emir gibi göstermeye çalışan kavgacı bir sesle, “Buna engel olmak zorundasın!” dedi. “Bunu durdurmak zorundasın.”

“Sahi mi? Neyi?”

“Boşanmamı.”

“Ha...!” Taggart’ın yüz çizgileri birden ciddileşti.

“Beni boşayacak, onu biliyorsun, değil mi?”

“O konuda birkaç söylenti duymuştum.”

“Gelecek aya programlandı. Programlandı diyorum, çünkü tam onu demek istiyorum. Tabii, ona çok paraya patladı, ama sonunda yargıcı satın aldı, memurları, mübaşirleri, savcıları, avukatları, onları destekleyenleri de, birkaç milletvekiliyle, yarım düzine yöneticiyle birlikte aldı. Tüm adli süreci satın aldı. Bana aradan süzülüp işi durduracak hiçbir geçit bırakmadı!” “Anlıyorum.”

“Boşanma prosedürünü neden başlattığını tabiî biliyorsundur, değil mi?”

“Tahmin edebiliyorum.”

“Onu da sana iyilik olsun diye yapmıştım!” Sesi kaygıyla tizleşiyordu. “Sana kız kardeşini söyledim, çünkü Armağan Sertifikası'nı dostlarına kazandırmanı istiyordum ve...”

Taggart telaşla, “Yemin ederim, bilgiyi kimin sızdırdığını bilmiyorum!” diye bağırdı. “Muhbirimizin sen olduğunu ancak en tepedeki birkaç kişi biliyordu ve eminim ki, hiçbiri cesaret edip bunu ağzına...”

“Yo, kimse söylememiştir, ondan eminim. Ama kendisinde de bunu anlayacak kadar akıl var, öyle değil mi?”

“Evet, herhalde. E, o hâlde bir riske girdiğini biliyor olmalıydın.”

“O kadar ileri gideceğini tahmin etmemiştim. Beni boşamaya kalkacağını düşünmemiştim. Ben hiçbir zaman..”

Taggart birden bire gülmeye başladı. Yüzünde şaşırtıcı bir gözlemcilik ifadesi vardı. “Suçluluğun giderek incelen bir ip olduğunu düşünmedin, öyle mi, Lillian?”

Lillian şaşırdı, ona taş gibi baktı. “Bence öyle değil,” dedi.

“Öyledir, hayatım...senin kocan gibi erkekler için, öyledir.”

“Beni boşamasını istemiyorum!” Ani bir çığlıktı bu.”Onun serbest kalmasını istemiyorum! Buna izin vermem! Tüm hayatımın, katıksız bir başarısızlık olmasına izin vermem!” Birden sustu. Ağzından çok fazla şey kaçırmış gibiydi.

Taggart hâlâ sesli sesli gülüyor, kafasını ağır ağır sallıyordu. Çok iyi anladığını ifade eden tavrında, bir zekâ, hemen hemen bir gurur ifadesi vardı.

Lillian savunmaya geçmiş gibi, ‘Yani...ne de olsa, o benim kocam,” dedi

“Evet, Lillian, evet, biliyorum

“Neler plânlıyor, onu biliyor musun? Bir karar çıkarttıracak, beni beş parasız kaldırıp atacak...ne tazminat, ne nafaka, hiçbir şey! Son söz onun olacak. Anlamıyor musun? Bu yanına kalırsa, o zaman...o zaman Armağan Sertifikası benim için zafer olmaktan çıkar!”

“Evet, hayatım, anlıyorum.”

“Hem ayrıca...bunu düşünmek zorunda kalışım çok korkunç, ama...ne yiyip ne içeceğim? Kendime ait bir avuç paramın bugün pek bir değeri yok. Babamın zamanındaki şirketlerin hisselerine yatırılmıştı hepsi. O şirketler çoktan kapandı. Ne yaparım?”

Taggart yumuşak bir sesle, “Ama, Lillian,” dedi, “Senin paraya ve maddesel ödüllere hiç önem vermediğini sanırdım.”

“Anlamıyorsun! Ben paradan söz etmiyorum...ben yoksulluktan söz ediyorum! Gerçek, leş kokan, hole konmuş yatakla simgelenen yoksulluk! Uygar bir insan için bu olacak

şey değil! Ben...ben bile yiyeceğimi, kiramı düşünmek zorunda kalacağım bir konuma mı düşeceğim?”

Taggart onu hatif bir gülümsemeyle seyrediyordu. Bir kereliğine, o yumuşak, yaşlı suratında bir bilgelik ifadesi vardı. Tam gözlem neymiş, onun keyfini keşfetmekteydi...Kendine algılama izni verebileceği bir gerçekle ilgili olarak hem de.

“Jim, bana vardım etmek zorundasın! Avukatımın elinden bir şey gelmiyor. Elimdeki bir avuç parayı ona ve araştırmacılarına, aracılara falan harcamak zorunda kaldım. Ama tek öğrenebildikleri, ellerinden bir şey gelemeyeceği oldu. Avukatım son raporunu bana bugün öğleden sonra ulaştırdı. Zerre kadar şansım olmadığını anlattı. Bu tür bir tuzağa karşı bir şeyler yapabilecek hiçkimseyi tanımıyorum. Bertram Scudder’a güvenmiştim, ama...Bertram’ın başına gelenleri biliyorsun. O da, sana yardım etmeye çalıştığım için oldu. Sen o olaydan kendini kurtardın, Jim. Şimdi beni kurtarabilecek tek kişi de sensin. Senin en yukardakilere kadar ulaşan kanalların var. Büyük adamlara ulaşabilirsin. Arkadaşlarına bir şeyler fısılda, onlar da kendi arkadaşlarına fısıldasınlar. Wesley’den gelecek bir tek kelime yeter. Söyle, boşanma kararının reddedilmesini emretsinler. Reddettir, kâfi.”

Taggart başını yavaşça, hemen hemen merhametle iki yana salladı. Yorgun bir profesyonel, hevesli amatöre lâf anlatıyormuş gibi. “Yapılamaz, Lillian,” dedi kesin bir sesle. “Yapmayı isterdim...sesin söylediğin nedenlerle...ve sanırım bunu sen de biliyorsun. Ama sahip olduğum güç ne kadar fazla olursa olsun, bu olayda yeterli olmaz.”

Lillian ona bakıyordu. Kara gözlerinde garip, cansız bir durgunluk vardı. Konuştuğunda dudakları öyle hain bir

kötülükle kıvrıldı ki, Taggart o ifadenin her ikisini de kapsadığının ötesinde, anlamını yorumlamaya hiç kalkışmadı. Lillian, “Yapmak isteyeceğini biliyorum,” dedi.

Taggart numara yapma ihtiyacını hissetmedi. Garipti ama, bu seferlik, gerçeğin kendisi çok daha keyifliydi. Bu sefer onun zevkine gerçekler hizmet edecekti “Sanırım yapılamayacağını sen de biliyorsun,” dedi. Karşılığında bir şey gelmeyecekse, bugünlerde kimse iyilik etmiyor. Bedel de giderek yükseliyor. Sözünü ettiğin iletişim kanatları öyle karmaşık, öyle eğik bükük ki, herkesin elinde herkesle ilgili bir şeyler var. Kimse kıpırdayamıyor, çünkü kimin hangi anda, kime karşı harekete geçeceğinden emin olmak mümkün değil. Böyle olunca, ancak ölüm kalım meselesi gibi bir durum olunca harekete geçilebiliyor. Bugünlerde yapılan işlerin hepsi böyle. O çocukların gözünde senin özel hayatının ne değeri var? Kocanı elinde tutmuşsun, tutmamışsın, onlara ne? Benim kendi olanaklarıma gelince, şu ara koskoca bir mahkeme çetesine, kârlı oyunlarını bozmaları için sunabileceğim hiçbir şeyim yok. Zaten tepedeki adamlar bugünlerde öyle bir şeyi, ne bedel karşılığında olursa olsun yapamaz. Kocana çok dikkat etmek zorundalar. Şu anda ellerine düşmemiş tek kişi o...yani kız kardeşimin radyo yayınından bu yana...”

“Onu radyoda konuşmaya zorlamamı benden isteyen sendin!”

“Biliyorum, Lillian. O olayda kaybettik. Her ikimiz de. Şimdi de, yine ikimiz birden kaybediyoruz.”

“Evet.” Lillian’ın gözlerinde aynı karanlık tiksinti vardı, “ikimiz birden.”

Taggart’ın hoşuna giden o tiksinti oldu. Bu kadının kendisini olduğu gibi görüyor olmasından ötürü, acayip,

gereksiz, tanımadığı türden bir keyif doldu içine. Görüyor, yine de orada kalmayı sürdürüyordu. Aralarındaki bağı kabullenircesine, koltuğunda arkasına yaslanıyordu.

“Harika bir insansın, Jim." dedi. Sesi onu lanetliyor gibiydi, oysa iltifat etmekteydi. Taggart her ikisinin de artık lanetin bir değer sayıldığı alanda bulunduklarını fark ettiği için keyiflenmişti.

“Biliyor musun,” dedi birden bire. “O kasap çırakları konusunda, Gonzales gibileri konusunda yanılıyorsun. Onların da işe yaradığı durumlar var. Sen hiç Francisco d’Anconia’dan hoşlanmış miydin?”

“Tahammül edemem ben ona.”

“Eh, bu geceki Sinyor Gonzales’in kokteyli, aslında hangi amaçla verildi, biliyor musun? D’Anconia Bakır’ın bir aya kadar kamulaştırılması anlaşmasını kutlamak içindi.”

Lillian bir an ona baktı, dudaklarının köşeleri bir gülümseme ifadesi oluşturacak şekilde yavaşça yükseldi. “O senin arkadaşındı, değil mi?”

Sesindeki tonu Taggart daha önce hiçbir zaman hak etmiş değildi. Bu duygu yükünü insanlardan ancak sahtekârlıkla koparabilirdi, oysa şimdi, ilk defa olarak, bu hayranlık ifadesi ona yaptığı şeye karşılık, gerçekten sunuluyordu.

Birden bire, tedirginlik içinde geçen onca saatin asıl amacının bu olduğunu anladı. Bulmaktan umut kestiği zevk buydu. Aradığı kutlama da buydu.

“Gel, birer içki içelim, Lil,” dedi.

İçkiyi kadehe doldururken odanın karşısından konuğuna baktı. Lillian koltuğa uzanır gibi serilmişti. Taggart, “Bırak, boşansın,” dedi. “Son söz onun olmayacak. Onların olacak. Kasap çıraklarının. Sinyor Gonzales’le Cuffy Meigs’in”

Lillian cevap vermedi. Taggart yaklaşınca, kolunu havada tembel bir hareketle çevirerek elinden kadehi aldı. İçerken Taggart'la birlikte yaptıkları bir iş değil de, meyhanede tek başına içiyormuş, önemli olan alkolün kendisiymiş gibi içti.

Taggart kanepenin koluna oturdu. Ona uygunsuz sayılacak kadar yakındı. İçkisini yudumlarken onun yüzünü seyrediyordu. Bir süre sonra, "Benim için neler düşünüyor?" diye sordu.

Görünüşe göre, bu soru Lillian'ı şaşırtmamıştı. "Seni budalanın biri olarak görüyor," diye cevap verdi. "Hayat çok kısa, öylelerinin varlığını fark etmeye zaman yok, diye düşünüyor."

"Öyle bir farkına varır ki, eğer.."Sustu.

"Kafasına sopayla vurursan mı? O kadar emin değilim. Sopanın yönünü görüp vaktinde kaçmadığı için kendini suçlar. Ama yine de, dikkatini çekebilmek için tek çaren o."

Lillian kıpırdandı, koltuğun üzerinde daha da aşağıya kaykıldı. Karnı çıkmıştı. Dinlenmek çirkinlik demekmiş gibi. Sanki ona, özen ve saygı içermeyecek düzeyde bir yakınlık sunuyormuş gibi.

"Onunla tanıştığımda ilk fark ettiğim şey bu oldu," dedi sonra. "Korkmayışı. Hiçbirimiz ona bir şey yapamazmışız gibi görünüyordu. O kadar emindi ki, hissettiği şeyin niteliğini bile bilmiyordu."

"En son ne zaman gördün onu?"

"Üç ay önce. Bir daha görmedim...Armağan Sertifikasından beri."

"Ben ona iki hafta önce bir sanayi toplantısında rastladım. Hâlâ öyle görünüyor, ama şimdi daha da öyle görünüyor. Ayrıca şimdi, bunun farkındaymış gibi görünüyor." Sonra ekledi, "Başaramadın, Lillian."

O cevap vermedi. Elinin tersiyle şapkayı başından itti, şapka halının üzerine yuvarlandı, tüyü soru işareti gibi kıvrıldı. “Fabrikasını ilk gördüğüm günü de hatırlıyorum,” dedi Lillian. “Onun fabrikası! Oraya karşı neler hissettiğini hayal bile edemezsin. Kendisine ait her şeyin, elini sürdüğü her şeyin kutsallaşağına inanan bir entelektüel küstahlığı, sen anlayamazsın. Onun fabrikası, onun metali, onun parası, onun yatağı, onun karısı.” Taggart’a baktığında, gözlerindeki tembel bakışların içinde ufacık bir kıvılcım parıldadı. “Senin varlığını hiçbir zaman fark etmedi. Ama benim varlığımı fark etti. Ben hâlâ Bayan Rearden’ım...en azından bir ay daha.”

“Evet..”Taggart birden bire ona yepyeni bir ilgiyle bakmaya başlamıştı. “Bayan Rearden,” diye takırdadı Lillian.“Bunun eskiden ona neler ifade ettiğini bilemezsin. Hiçbir Orta Çağ derebeyi, karısının ünvanına bu kadar saygı duymamış, saygı gösterilmesini talep etmemiştir ve bu ünvanı bu kadar onurlandırmamıştır.Onun bükülmez, dokunulmaz, paslanmaz onuru!” Elini belirsiz bir hareketle havada çevirdi, sanki kendi serilmiş vücudunu gösteriyordu. “Sezar’ın karısı!” diye kıkırdadı. “O kadın neydi, hatırlıyor musun? Yo, hatırlamazsın. Sitem edilemeyecek bir kadındı o”

Taggart ona ağır, kor, kısır bir nefretle bakıyordu. Lillian bir anda o nefretin hem öznesi, hem de nesnesi hâline gelmişti. “Metalinin ortalık malı hâline gelmesinden, yoldan geçenin kullanımına sunulmasından hoşlanmamıştı, değil mi?”

“Hayır, hoşlanmamıştı.”

Taggart’ın kelimeleri birbirine dolanıyordu. İçtiği içkiler ağırlaştırıyordu kelimeleri. “Sakın şimdi bana, o Armağan Sertifikasını bize iyilik olsun diye verdiğini, kendinin bundan

hiçbir şey kazanmadığını söyleme,” dedi. “Senin bu işi neden yaptığını biliyorum.”

“O zaman da biliyordun.”

“Tabiî. İşte seni o yüzden seviyorum, Lillian.”

Taggart’ın gözleri ikide bir Lillian'ın açık yakasına kayıyordu. İlgisini çeken, orada gördüğü düzgün ten değil, göğüslerin kabarıklığı da değil, kenarı gözüken çengelli iğneydi.

“Onu yenilmiş görmek istiyorum,” dedi Taggart. Bir kere olsun, onun acıyla haykırdığını duymak istiyorum.”

“Göremezsin, Jimmy.”

“Neden kendini bizden üstün sayıyor...o da, benim kız kardeşim de!”

Lillian güldü.

Taggart ondan tokat yemiş gibi ayağa kalktı. Bara yürüdü, kendine bir içki daha doldurdu, ona isteyip istemediğini sormadı.

Lillian onun durduğu yerin ötesinde bir şeye bakıyormuş gibi, adetâ havaya konuştu: “Benim varlığımı fark etmişti...ona demiryolu döşeyemesem bile, metalini onurlandırmak için köprüler kuramasam bile. Fabrikasını ona ben kuramam, ama onu yok edebilirim. Erkekleri hayranlık duyguları içinde diz çöktüremem...ama...yine de diz çöktürebilirim.”

“Kes sesini!” diye haykırdı Taggart korkuyla. Sanki Lillian, görünmez kalması şart olan o sisli koridora çok fazla yaklaşmıştı.

Lillian başını kaldırıp onun yüzüne baktı. “Amma korkaksın, Jim.”

Taggart, “Sen sarhoş olsana!” diye terslendi, henüz boşaltmadığı kendi bardağını onun ağzına uzatırken, sanki

ona vurmak istiyormuş gibi göründü.

Lillian'ın parmakları kadehe gevşek biçimde sarıldı, içerken içkinin birazı çenesinden göğsüne, elbisesine aktı.

"Öf, Lillian, leş gibisin!" dedi Taggart. Mendiline uzanma zahmetine bile kalkışmamıştı. Elini uzattı, dökülenleri avucuyla silmeye çalıştı. Parmakları elbisenin yakasından içeri kaydı, göğsüne indi, soluğu hıçkırık gibi bir sesle boğazında kaldı. Gözleri kapanmak üzereyken, onun yüzünü gördü. Başı karşı koymadığını gösterircesine arkaya bükülmüş, dudakları tiksintiyle şişmişti. Taggart o dudaklara uzandığında, Lillian'ın kolları söz dinler gibi onu kucakladı, dudakları cevap verdi, ama o cevap yalnızca bir basınçtı, öpüş değildi.

Taggart başını kaldırıp onun yüzüne baktı. Dişleri bir gülümseme ifadesiyle ortaya çıkmıştı, ama Lillian yine ondan öteye bakıyor, sanki yalnızca kendisinin görebildiği bir hayaleti seyredebiliyordu. Gülümsemesi cansızdı, ama içinde kötülük vardı. Etsiz bir kurukafanın sırıtışı gibiydi.

Taggart onu kendine doğru çekti, o görünümü ve kendi ürpertilerini yok etmeye çalıştı. Elleri otomatik yakınlaşma hareketlerine başlamıştı. Lillian da uydu ona. Ama her nedense Taggart'a, kadının atar damarları alaycı bir ifadeyle kıkır kıkır gülüyormuş gibi geliyordu. Her ikisi de, kendilerinden beklenen rutin hareketleri yapmayı sürdürmekteydi. Birileri icat etmiş, onlara empoze etmişti o rutini. Karşılıklı olarak onu alayla, nefretle, icat edenlere hakaretle uygulamaktaydılar.

Taggart göremediği, gereksiz bir öfke hissediyordu. Yarı korku, yarı zevk. Korkusu, hiç kimseye itiraf etmeye asla cesaret edemeyeceği bir işe kalkışmış olmasından, zevk de, itiraf etmeyeceği kişilere yönelik nefretinden geliyordu.

Kendisi olmuştu! Öfkesinin tek bilinçli bölümü, ona bunu haykırıp duruyordu...sonunda kendisi olmuştu!

Konuşmadılar. Birbirinin amacını biliyorlardı. Aralarında yalnızca iki kelime söylendi. Taggart, “Bayan Rearden,” dedi.

Taggart onu iterek kendi odasına götürüp yatağına yatırdığında birbirlerine bakmadılar. Taggart kendini onun üzerine bırakırken, sanki yumuşak, içi doldurulmuş bir cismin üzerine yatıyordu. Yüzlerinde bir sır ifadesi vardı. Bir suçun ortaklarıydılar. Birilerinin tertemiz bahçe çitine tebeşirle ayıp şekiller çizen iki çocuk gibiydiler.

Sevişme sona erdiğinde, elde ettiği şeyin hareketsiz, dirençsiz ve cevapsız bir beden olması onu hiç üzmedi. Zaten bir kadını elde etmek değildi niyeti. Bir hayatın kutlanmasına yönelik bir eylem de değildi. Beceriksizliğin zaferini kutlama eylemiydi.

***

Cherryl kapının kilidini açıp sessizce içeriye süzüldü. Sanki kendi evi olan bu yerde, işitilmek ve görülmek istemiyordu. Dagny’nin varlığına, daha doğrusu Dagny'nin dünyasının varlığına ilişkin duyguları, yol boyu ona destek olmuştu, ama kendi evine girdiğinde duvarlar bir kere daha onu yutup bir tuzağa götürüyor gibiydi.

Dairenin içi sessizdi.Aralık kalmış bir kapıdan, yan odaya biraz ışık geliyordu. Kendini mekanik adımlarla kendi odasına doğru yöneltirken, birden durdu.

Aralık duran kapı, Jim’in çalışma odasının kapısıydı. Halının üzerinde, ışığın düştüğü yerde, bir kadın şapkasının durmakta olduğunu gördü. Üzerindeki tüy hava akımının etkisiyle hafif hafif dalgalanmaktaydı.

Odadan içeriye bir adım attı. Oda boştu. Sonra iki kadehi gördü. Biri masanın üstünde, öbürü yerdeydi.Koltuğun kol

yerinde de bir kadın çantası duruyordu. Tepkisiz bir aymazlık içinde, olduğu yerde durdu. Sonunda Jim'in yatak odasında konuşmalar duymakta olduğunu fark etti. Kelimeleri ayırt edemiyordu, ama seslerin kalitesini duyuyordu. Jim'in sesinde sinirlilik kadınınkinde aşağılama vardı.

Sonra kendini, kendi odasında buldu. Telaşla, kapısını kilitlemeye çalışıyordu. Kör bir kaçış duygusu içinde gelmişti buraya. Saklanması gereken kendisiymiş, onları görmenin çirkinliğinden kaçmak ona düşermiş gibi. Tiksintinin, acımanın, utanmanın getirdiği bir panik içindeydi. Zihinsel namus, kötülüğün cevap verilmez kanıtına sahip erkek karşısında nasıl büzülürse, öyle.

Odasının orta yerinde, şu noktada ne yapabileceğini bulamadan, öylece duruyordu. Derken dizleri gevşedi, kendini yere oturmuş buldu, orada kaldı.

Gözleri halıdaydı, titreyip duruyordu.

Hissettiği ne öfke, ne kıskançlık, ne de güceniklikti. İğrenç bir anlamsızlıkla karşı karşıya kalmanın dehşetiydi yalnızca. Ne evliliğinin, ne Taggart'ın ona olan sevgisinin, ne ona sarılmaktaki ısrarının, ne şu öteki kadına duyduğu sevginin, ne de bu garip zina olayının hiçbir anlamı olmadığını bilmekten kaynaklanıyordu bu tepki. Açıklama aramanın da yararı yoktu. Kendisi, kötülüğü her zaman amaçlı bir şey olarak düşünmüştü. Sonunda bir yere varmak isteyenlerin yaptığı bir iş saymıştı. Ama şu anda görmekte olduğu, sırf kötülük aşkına kötülüktü.

Orada ne kadar oturduğunu bilmiyordu. Onların ayak seslerini, konuşmalarını duydu, ardından ön kapı kapandı. Cherryl amaçsızcasına ayağa kalktı. Geçmişten gelme bir içgüdüyle, dürüstlük artık konuyla ilgili olmasa bile, başka

davranış biçimi bilmediği için, boşluk içindeymiş gibi hareket ediyordu.

Yan odada Jim'le karşılaştı. Bir an birbirlerine baktılar. İkisi de birbirinin gerçek olduğuna inanamıyor gibiydi.

"Sen ne zaman döndün?" diye terslendi Taggart. "Ne zamandır evdesin?"

"Bilemiyorum..

O, Cherryl'ın yüzüne bakıyordu. "Neyin var senin?"

"Jim, ben..." Mücadele etti, vazgeçti, elini onun yatak odasına doğru salladı. "Jim, farkındayım."

"Neyin farkındasın?"

"Sen orada...bir kadınla birlikteydin."

Taggart'ın ilk hareketi, onu çalışma odasına itip kapıyı çarparak kapatmak oldu. İkisini birden saklamak istiyor gibiydi, ama kimden saklandıklarını bilemez olmuştu. Zihninde itiraf edemediği bir öfke kaynıyor, kaçıp kurtulmayla patlama arasında gidip geliyordu. Sonunda hiç bir ehemmiyeti olmayan karısının, kendi zaferini çalmakta olduğu kararına vardı. Yeni eğlencesini karısına teslim edemezdi.

"Tabiî!" diye haykırdı. "Ne olmuş? Sen ne yapacaksın o konuda?"

Cherryl ona boş boş baktı.

"Tabii, orada bir kadınla birlikteydim! Çünkü canım öyle istedi! Tıkanan soluklarınla, gözünü dikip bakmalarınla, titrek namusunla beni korkutabileceğini mi sanıyorsun?" Parmaklarını şıklattı. "Vız gelir senin fikrin! Umrumda bile değil! İstediğini yap!" Susmadan konuşmasına yol açan şey, Cherryl'ın bembeyaz yüzüydü. O yüze baktıkça zevkleniyor, ağzından çıkanları, bir insan yüzüne inen darbeler gibi görüyordu. "Saklanacak mıyım sanıyorsun? Senin haklı

tatminlerin yüzünden rol yapmaktan usandım! Kim oluyorsun sen, adi küçük şırfıntı! Ben canımın istediğini yaparım, sen de çeneni kapatır, herkesin önünde doğru hareketleri yaparsın...herkes gibi. Kendi evimde rol yapmamı beklemekten vazgeçersin, rol yapmanın yalnız yabancılara karşı olduğunu anlarsın! Ama eğer benim o rolleri gerçek hâle geçirmemi bekliyorsan, lanet olası küçük budala, o zaman çabucak büyüsen iyi edersin!”

Karşısında gördüğü Cherryl’ın yüzü değildi. Bu geceki marifetini yüzüne haykırmak istediği, ama bunu hiçbir zaman yapamayacağı adamdı. Ama Cherryl onun gözünde her zaman o adama tapan, onu savunan biri olarak, onun hayranı olarak kalmıştı. Taggart zaten o yüzden evlenmişti onunla. Demek ki şimdi Cherryl işe yarayabilirdi. Avazı çıktığı kadar bağırdı: “Biliyor musun kimdi o? Yattığım kadın kimdi? O kadın...”

“Hayır!” diye bağırdı Cherryl. “Jim! Bilmem gerekmiyor!”

“Bayan Rearden'dı! Bayan Hank Rearden’dı!”

Cherryl bir adım geriledi. Taggart bir anlık bir korku hissetti, çünkü Cherryl ona, kabul etmediği o şeyi görebiliyormuş gibi bakıyordu. Ölü bir sesle konuşurken, o sesle tutarlı olmayan bir sağduyu sergileyerek, “Herhalde şimdi boşanmamızı talep edeceksin!” dedi.

Taggart patlayıp gülmeye başladı. “Seni sersem budala! Sen hâlâ ciddisin! Hâlâ her şeyi büyük, parlak ve temiz zannediyorsun! Seni boşamak aklımdan bile geçmez. Senin beni boşamana izin vereceğimi de sakın düşünme! Bu işi bu kadar önemli mi sanıyorsun! Dinle beni, aptal, başka kadınlarla yatmayan hiçbir koca yoktur, bunu bilmeyen hiçbir karı da yoktur, ama bu konu hiçbir zaman konuşulmaz. Ben

kimle istersem onunla yatarım, sen de git aynını yap! Bütün orospular gibi! Çeneni kapalı tut, yeter!”

Bir an için karısının gözlerindeki kaskatı, bulutsuz, duygusuz, hemen hemen insanlık dışı zekâyı gördü. “Jim, ben öyle yapabilecek bir kadın olsam, benimle evlenmezdin.”

“Hayır, evlenmezdim.”

“Neden evlendin benimle?”

Taggart kendini girdaba kapılmış gibi hissediyordu. Tehlike anı geçtiği için rahatlamıştı, ama yine aynı tehlikeye meydan okumadan edemiyordu. “Çünkü sen bayağı, çaresiz, inanılmaz bir çirkef faresiydin, bana denk bir fırsatla hiçbir zaman karşılaşmamıştın! Çünkü beni seveceğini sanmıştım! Beni sevmen gerektiğini bilirsin sanmıştım!”

“Olduğun gibi mi?”

“Benim ne olduğumu sorma cesaretini göstermeden! Sebepsiz olarak! Beni sürekli olarak mantıklı davranmaya zorlamadan. Ömrümün sonuna kadar resmi geçitteymişim gibi yaşamaya beni zorlamadan!”

“Sen beni...değersizim diye mi sevdin?”

“E, ne sanıyordun kendini?”

“Beni, çürümüş olduğum için mi sevdin?”

“Sunacak başka neyin vardı? Ama bunları bilecek tevazuun yoktu. Cömert davranmaya çalıştım, sana güvenlik sunmaya çalıştım. Değerlerin için sevilmekte ne gibi bir güvenlik var ki? Rekabete açık, vahşî bir orman gibi orası.

Her zaman senden iyisi çıkıp seni yere vurabilir! Ama ben...ben seni kusurların, zaafların için sevmeye hazırdım. Cahilliğin, kabalığın, bayağılığın için. O güvenli işte. Korkacak hiçbir şeyin olmayacaktı. Saklayacak bir şeyin de olmayacaktı. Kendin olabilirdin. Gerçek, leş kokan, günahkâr,

çirkin benliğinle. Herkesin kendi benliği çirkeftir. Ama benim sevgime sahip olabilirdin...senden hiçbir şey beklenmeden!”

“Senin sevgini...sadaka olarak alıp...kabullenmemi mi istiyordun?” “Hak edebileceğini mi düşünmüştün? Kendini benimle evlenmeye lâyık mı gördün, adi küçük şıllık! Senin gibileri bir yemeğe satın alırdım ben! Attığın her adımla, yediğin her lokma havyarla, bunların hepsini bana borçlu olduğunu hissetmeni istedim...Sen hiçbir şey değildin, kendini hiçbir şeyle eşitleme umudun yoktu, hak edemezdin, borcunu da ödeyemezdin!”

“Ben...hak etmeye...çalıştım.”

“Hak etsen benim ne işime yarardın?”

“Hak etmemi istemedin mi?”

“Seni lanet olası salak!”

“Daha iyiye gitmemi istemedin mi? Yükselmemi istemedin mi? Beni adi buldun ve öyle kalmamı mı istedin?”

“Hepsini hak etseydin ve ben de seni elimde tutmak için çabalamak zorunda kalsaydım, ne işime yarardın? İstediğin anda başkalarıyla alışverişe girebilirdin o zaman!”

“Sadaka olmasını istedin...ikimiz için de ve ikimizden de, öyle mi? Birbirimize zincirle bağlanmış iki dilenci olmamızı istedin!”

“Evet, sersem gerizekâlı! Evet, kahramanlara tapan salak! Evet!”

“Beni değersiz olduğum için mi seçtin?”

“Evet!”

“Yalan söylüyorsun, Jim.”

Onun cevabı yalnızca şaşkınlık dolu bir bakış oldu.

“Yemek fiyatına satın aldığın o kızlar, belki kendi gerçek benliklerinin çirkefe dönüşmesine izin vermekten memnun olabilirler. Belki senin sadakanı kabul eder ve yükselmeye hiç

çalışmazlar, ama sen de onlardan biriyle evlenmezdin. Sen benimle evlendin, çünkü benim çirkefi kabullenmediğimi biliyordun. Yükselme çabası içinde olduğumu, bu mücadeleyi sürdüreceğimi biliyordun...değil mi?”

“Evet!” diye bağırdı Taggart.

İşte o anda farlar Cherryl’ın üstüne doğru geldi, hedefi buldu, Cherryl çarpmanın parlak patlaması arasında bir çığlık attı. Fiziksel bir korkuyla bağırıyor, ondan uzaklaşmaya çalışıyordu.

Taggart titreyerek, “Neyin var senin?” diye bağırdı, onun görmüş olduğu şeyi gözlerinde görmeye cesaret edemedi.

Cherryl ellerini, bir şeyi yokluyormuş gibi hareket ettirmekteydi. Biraz o şeyi kovar gibi, biraz da yakalamaya çalışır gibi.Sonra cevap verdiğinde, kelimeleri söylemek istediğini ifade edemedi, ama tek bulabildiği sözler de onlardı: “Sen...sen katilsin...sırf öldürme uğruna...”

Adı anılmayan şeye çok fazla yaklaşmıştı. Taggart kör bir korku içinde titreyerek kolunu savurdu, karısının yüzüne bir tokat attı.

Cherryl koltuğun yan tarafına devrildi, başı yere çarptı, ama bir an sonra başını kaldırdı, Taggart’a boş boş baktı. Bakışlarında şaşkınlık yoktu. Sanki fiziksel gerçeklik, onun beklediği biçime girmeye başlamıştı. Ağzının köşesinden armut biçiminde bir kan damlası süzülmekteydi.

Taggart hareketsiz durmuştu. Bir an birbirlerine baktılar, ikisi de hareket etmeye cesaret edemedi.

İlk kıpırdayan Cherryl oldu. Ayağa fırladı...koştu, önce odadan, sonra daireden fırladı. Taggart, onun ayak seslerini dinliyordu. Yangın merdiveninin demir kapısını açmış, asansörü beklemek istememişti.

Merdivenlerden aşağıya koştu, sahanlıkların kapılarını açа açа ilerledi, binanın kıvrılan koridorlarından geçti, sonra yine basamaklardan aşağı koştu. Sonunda kendini lobide buldu, sokağa fırladı.

Bir süre sonra, karanlık bir mahallede, çöplerle dolu bir kaldırımda yürümekte olduğunu fark etti. Metro girişinin mağara benzeri girişinde tek bir elektrik ampulü parlıyor, ışığı bir çamaşırhanenin önündeki panoya, oradaki kraker ilânına düşüyordu. Buraya nasıl geldiğini hatırlayamadı. Zihni kopuk kopuk çalışıyordu. Tek bildiği, kurtulması gerektiği, ama kurtuluşun imkânsız olduğuydu.

Jim’den kurtulmak zorundayım, diye düşündü. Nereye diye sordu kendine. Çevrede dolaşan bakışları bir dua çığlığı gibiydi. Ucuz mallar satan bir dükkânda, şu çamaşırhanede, önünden geçtiği herhangi bir dükkanda işe girmeye hazırdı. Ama ne kadar çok çalışırsam, çevredeki insanların kötülüğünü o kadar çok kendime çekeceğim, diye düşündü. Kendisinden ne zaman gerçeği, ne zaman yalanı beklediklerini asla bilemeyecekti. Ama kendi dürüstlüğü ne kadar güçlenirse, onların yapacağı sahtekârlıklarda o kadar sık karşılaşmak zorunda kalacaktı. Bunu daha önce de görmüş, kendi ailesinin evinde, çalıştığı döküntü dükkânlarda da buna dayanmak zorunda kalmıştı, ama o bunları hep birer istisna olarak görmüş, bittiğinde unutulması gerektiğini düşünmüştü. Şimdi istisna olmadıklarını, dünyanın kabullendiği usûl olduklarını anlıyordu. Herkesin inancıydı o. Ama kimse isimlendirmiyordu. Cherryl'ın yüzüne insanların gözlerinden, yılışarak bakıyordu. Hiçbir zaman tam anlayamadığı suçlu bakışlarla. Ve o inancın en dibinde, kentin bodrumlarında ve insanların ruhunun zemininde,

sessizliklerin altına saklanmış durumda, insanın birlikte yaşayamayacağı o şey vardı.

Çevresindeki karanlığa, sessiz bir çığlıkla, neden yapıyorsun bunu bana? diye sordu. Ona sanki damların tepesinden, lâğımların dibinden, müthiş bir kahkaha cevap verdi...çünkü sen iyisin! O zaman, artık iyi olmayı istemem - Yo, istersin - Mecbur değilim - Ama yapacaksın - Dayanamıyorum - Dayanacaksın.

Ürperdi, daha hızlı yürümeye koyuldu; ilerde, sislerin arasında, kentin tepesindeki takvimi gördü: 6 Ağustos. Ama ona sanki 2 Eylül'ü görüyormuş gibi geldi...hem de kanla yazılmış olarak. Bir yandan düşünüyordu: Çalışıp çabalar, yükselirse, tırmanışının her adımında daha kötü darbeler alacaktı. Sonunda neye ulaşırsa ulaşsın, ister bir bakır şirketine, ister ipoteksiz bir gecekonduya kavuşsun, Eylül'ün 2'sinde ona Jim el koyacaktı, kendisi de malının yok olduğunu, parasının partiler vermeye harcandığını, o partilerde Jim'in arkadaşlarıyla türlü anlaşmalar yaptığını seyretmek zorunda kalacaktı.

O zaman yapmam! diye haykırıp olduğu yerde döndü, geldiği yöne doğru koşmaya başladı. Ama ona sanki kapkara gökyüzünden, çamaşırhanenin buharları arasından sırıtan, şekilsiz, koskoca bir varlık vardı. Habire değişip duran suratında, o sırıtma hiç değişmiyordu. Jim'in yüzüydü o yüz. Çocukluğunda kilisede dinlediği papazın yüzüydü. Mağazanın personel departmanındaki sosyal görevli kadının yüzüydü. O yüz ona bir mesaj veriyordu: Senin gibiler hep dürüsttür, hep yükselmeye çalışırlar, hep çaba gösterir, çalışkan olurlar. Demek ki, biz güvendeyiz, senin de seçme şansın yok.

Koştu. Durup çevresine bakındığında, sessiz bir sokakta yürüyordu. Cam kapıların gerisinde, lüks binaların halı kaplı lobilerinde ışıklar yanmaktaydı. Topallamakta olduğunu fark etti. Ayakkabısının topuğu gevşemişti. Besbelli kör koşuşturma sırasında bir yerlere çarpmıştı onu.

Geniş bir kavşağın köşesinden, uzaktaki gökdelenlere baktı. Bir sisin içinde sessizce kayboluyorlardı. Arkalarındaki gökyüzünde görünen parlaklık, bir veda gülümsemesini andırıyordu. Bir zamanlar bir vaat taşırdı o binalar. Cherryl çevresindeki çamurların arasından onlara başka, bir başka tür insanın varlığına dair mesajlar almaya çalışırdı. Şimdi o binaların, birer mezar taşı olduğunu biliyordu. Onları yaratıkları için yok edilen insanlara dikilmiş ince uzun dikilitaşlar! Başarıya ödül olarak ancak kurban olunacağına dair çığlığın donmuş hâli.

O kulelerden birinde Dagny var, diye düşündü. Ama Dagny de tek başına bir kurbandı. Yenilgiye mahkûm olduğu bir savaşı sürdürüyordu. O da ötekiler gibi mahvedilecek, sislere batıp yok olacaktı.

Tökezleyerek ilerlerken, gidecek bir yer yok, diye düşündü. Olduğum yerde duramam, ama yürümeyi de sürdüremem artık. Ne çalışabilirim, ne de durabilirim. Ne teslim olabilirim, ne de savaşabilirim...ama işte bu...bu işte benden istedikleri. Böyle kalmamı istiyorlar. Ne sağ, ne ölü. Ne akıllı, ne deli. Yalnızca korkuyla titreyen bir yumak. Onların biçim verdiği bir topak...kendilerinin belli bir biçimi olmadığı hâlde.

Bir köşenin ötesindeki karanlıklara daldı, her tür insan gölgesinden korkarak kaçtı. Hayır, diye düşündü. Kötü değiller. Herkes birden kötü değil...onlar yalnızca kendi kendilerinin ilk kurbanları. Ama hepsi Jim’in inancını

paylaşıyor, ben de bunun bilincinde olarak onlarla iş göremem. Onlarla konuştuğum takdirde bana iyi niyetlerini göstermeye çalışacaklar, ama ben onların neyi iyi bulduğunu bileceğim ve gözlerinden yansıyan ölümü göreceğim.

Kaldırım daracık, kırık dökük bir şeride dönüşmüştü. Salaş evlerin önündeki çöp bidonlarından dışarıya çöpler dökülüyor, akıyordu. Bir barın tozlu ışığının ötesinde, kilitli bir kapının üzerinde ışıklı bir levha gördü: “Genç Kadınlar Dinlenme Kulübü”.

Bu tür yerleri de, bunları işletenlerin nasıl kadınlar olduğunu da biliyordu. İşlerinin acı çekenlere yardım etmek olduğunu söylerdi o kadınlar. Tökezleyerek önünden geçerken, şimdi içeri girsem, onlardan yardım istesem, “Günahın nedir?” diye soracaklar, diyordu kendi kendine. “İçki mi? Uyuşturucu mu? Gebelik mi? Dükkânlardan hırsızlık mı?” Cevap olarak, “Benim suçum yok, ben masumum, ama ben...” demeye çalışırken onlar, “Üzgünüz,” diyeceklerdi. “Biz masumların acılarına karşı ilgisiziz.”

Bir süre koştuktan sonra, geniş, uzun bir caddenin köşesinde görüşünü yeniden netleştirdi. Binalar ve kaldırımlar burada gökyüzüyle hürleşiyordu. Apaçık alanda iki sıra hâlinde yeşil ışıklar vardı. Bu ışıklar, sonsuzluğa ulaşıyor. Sanki başka kentlere, okyanuslara, yabancı diyarlara uzanıyor, dünyayı kucaklıyordu. Yeşil ışıltının bir asudelîği vardı. Davet eden sınırsız bir yol, güvenli yolculuğa hazırdı. Derken ışıklar kırmızıya döndü, ağırlaşmış gibi aşağıya sarktı, keskin hatlı yuvarlaklardan, sisli lekelere dönüştü. Bu sefer, bilinmez tehlikelerin uyarıcısı olmuşlardı. Durdu, dev bir kamyonun geçişini seyretti. Canavar lastikler bir kat parlak cilayı daha ezip sokağın yassı yüzeyine kattı.

Işıklar tekrar yeşilin güvenine döndü, ama o titreyerek duruyor, kıpırdayamıyordu. İşte insan bedeninin yolculuğu böyle oluyor, diye düşündü. Ama ruhun trafiği için neler yapmışlardı? Sinyalleri ters yerleştirmiş olmalıydılar. Yol asıl hain kırmızı renkler yandığı zaman güvenliydi. Sevapların yeşili yandığında, yol hakkı size tanındığında, yola çıktığınız anda tekerlekler yamyassı ederdi insanı. Dünyanın her yanında aynı şey, diye düşünüyordu. O ters ışıklar her diyara yayılmış, dünyayı dolaşıp duruyor. Ve dünya neye uğradığının, neden uğradığının farkında olmayan şaşkın insanlarla dolu. Işıksız günleri boyunca ezik bacakları üzerinde sürükleniyorlar, tek cevapları da varoluşlarının çekirdeğindeki o acı oluyor...ahlâkın trafik polisleri de onlara gülüyor, insanoğlu yapısı nedeniyle kalkıp yürüyemez, diyor.

Kafasındaki kelimeler bunlar değildi. Bunlar aslında yanı başındaki trafik ışığının direğine, silah yumruklarını anî bir öfkeyle indirirken, gücü olsa belki bulabileceği kelimelerdi.Direğin içindeki kof boşluktan paslı mekanizmanın vızıltılı sesi hâlâ duyulmaktaydı.

Orayı yumruklarıyla ezemez, göz alabildiğine uzanan direkleri birer birer deviremezdi. Tıpkı karşılaştığı insanların ruhlarından o inancı birer birer silemeyeceği gibi. Artık uğraşamazdı insanlarla. Onların seçtikleri yollara yönelemezdi. Zaten ne diyebilirdi ki onlara? Bildiği şeye isim bulamayan, insanlara duyuracak sesi olamayan biriydi o. Ne diyebilirdi onlara? Nasıl ulaşabilirdi hepsine? Konuşabilecek kişiler neredeydi?

Kafasındaki kelimeler bunlar değildi. Yalnızca direğe çarpan yumruklarının sesiydi. Derken birden bire kendi yansımasını gördü. Kanamış eklemlerini kıpırdamayan direğe vurup duruyordu. Bu görüntü onu ürpertti, tökezleyerek

oradan uzaklaştı. Çevresinde hiçbir şey görmeden ilerledi, kendini çıkışı olmayan bir labirente hapsedilmiş gibi hissetti.

Çıkış yok...bilincinde kalmış kopuk kopuk düşünceler bunu söyleyip duruyordu ona. Ayak sesleriyle kaldırıma bunu çakıyordu. Çıkış yok...sığınacak yer yok...sinyal yok...yıkımı güvenliden ayırt etmenin yolu yok...düşmanı da dosttan...hani şu duyduğum köpek gibi, diye düşündü. Birinin laboratuarında başka birinin köpeği...Sinyaller üstüne dönüktü köpeğin...mutluluğu eziyetten ayırt edemiyordu. Yiyecek dayağa, dayak yiyeceğe dönüşüp duruyordu. Gözleriyle kulakları onu sürekli kandırıyordu. Yargıları işe yaramıyordu, değişip duran, yüzen gezen biçimsiz dünyada bilinç işe yaramıyordu. Sonunda vazgeçmişti hayvan. O bedel karşılığında yemek yemeyi reddetmiş, o tür bir dünyada yaşamayı istememişti...Hayır! Beynindeki tek bilinçli kelime buydu...hayır! - hayır! - hayır! - senin yolun değil, senin dünyan değil...benimkinden geriye kalan yalnızca bu ‘hayır’ olsa bile!

Gecenin en karanlık saatiydi.Sosyal görevli onu; sundurmaların, antrepoların arasında gördü. Sosyal görevli, bir kadındı. Gri suratı ve gri ceketi, yöre binalarının duvarlarıyla kaynaşmaktaydı. Bir genç kız görüyordu karşıda. Üzerindeki tayyör bu mahalleler için fazlaca şıktı. Şapkası yoktu, çantası yoktu, tek topuğu kırılmıştı, saçı başı dağılmış, ağzının köşesinde de bir çürük vardı. Kör gibi sendeliyordu. Kaldırımı yoldan ayırt edemiyor gibiydi. Bulunduğu sokak, koca antrepolar arasında dar bir yarık gibiydi. Kokuşmuş suların üzerinde, sislerin arasından bir ışık huzmesi geldi. Sokağın sonunda taştan bir korkuluk, ardında da nehirle gökyüzünün birleştiği o koca karanlık vardı.

Sosyal görevli, genç kıza yaklaştı, sert bir sesle ona, “Başınız dertte mi?” diye sordu. Kuşku dolu bir tek göz görüyordu karşısında. Öbür göz, alnına düşen saçların arkasında saklıydı. Yüzü insan sesini unutmuş vahşi hayvanların yüzüydü. Uzaklardan gelen bir yankıyı dinliyordu o. Kuşkuyla, ama hemen hemen umuda.

Sosyal görevli onu kolundan yakaladı. “Bu hâle düşmek ayıp şey,” dedi. “Siz sosyete kızları hep keyfetmenin dışında kendinize bir meşguliyet bulmuş olsaydınız, gecenin bu saatinde serseriler gibi sarhoş sarhoş ortalarda dolaşmazdınız...kendi zevkin için yaşamaktan, sırf kendini düşünmekten vazgeçsen de kendine daha yüce bir..

O anda kız birden bağırdı...Çığlığı sokağın iki yanındaki duvarlarda, işkence odasındaymış gibi yankılandı. Bir hayvanın korku çığlığıydı o ses. Kolunu kurtardı, geriye sıçradı, sonra anlamı olan sözler karıştı çığlığının içine: “Hayır! Hayır! Sizin türünüzün dünyasında olmaz!”

Sonra fırlayıp koştu. Birden bire boşalan bir enerjiyle, canını kurtarmaya çalışıyormuş gibi, dosdoğru sokağın ucuna, nehre doğru atıldı. Hızla, duraklamadan, bir anlık bir kuşku bile yaşamadan, kendini korumak için harekete geçtiğinden emin olarak koşmayı sürdürdü, parmaklık yolunu kestiği zaman da durmadı, üzerinden aşıp boşluğa doğru uçtu, gitti...

V

KARDEŞLERİNİN KORUYUCULARI

2 Eylül sabahı California’da, Taggart Transcontinental'ın Pasifik hattındaki iki telefon direği arasında gerili bakır tel koptu.

Gece yarısından beri ince, yavaş bir yağmur yağıp durmaktaydı. Güneş hiç doğmamış, yalnızca çamur gibi gökyüzünde gri bir ışık belirmişti. Tebeşir rengi bulutlar altında tek parıldayan, telefon tellerindeki yağmur damlacıkları, kurşun rengi okyanus, bir de ıssız yamaçtan aşağı inen petrol kulelerinin çeliğiydi. Teller, başta planlandığından çok daha uzun bir süre kullanılmıştı. Bir tanesi o sabah yağmur damlalarının ağırlığı altında sarkmış, sarkmış, sonunda en çukur yerdeki damlacık büyümeye başlamış, kristal bir boncuğa benzemiş, telle boncuk aynı anda pes etmiş, gözyaşı gibi sessiz bir düşüşle tel de kopup yere serilmişti.

Telefon hattındaki kopukluk fark edilip bildirildiği zaman, Taggart Transcontinental'ın bölge merkezinde çalışan adamlar birbirlerinin yüzüne bakmaktan kaçınmışlardı. Soruna değinirken pek yersiz sözler söylemiş, ama birbirlerini kandıramamışlardı. Bakır telin yavaş yavaş piyasadan kalkmakta olan bir malzeme olduğunu biliyorlardı. altından da, onurdan da daha değerli hâle gelmişti Bölge merkez deposundaki görevlinin, elde ne kadar stok varsa hepsini haftalar önce satmış olduğunu da biliyorlardı. Gece gelen birilerine...gündüzleri ticaret yapmayan, yalnızca Sacramento’da ve Washington’da dostları olan adamlardı o

gelenler. Zaten depo görevlisi de işinde oldukça yeniydi.O da New York'daki bir dostunun, Cuffy Meigs adlı bir dostunun sayesinde bu işe girmişti. Meigs hakkında kimse kimseye soru soramazdı. Şu noktada sorumluluğu üstlenecek, onarım isteyecek kişiye, onarım yapılamayacağının söyleneceğinden emindiler. Üstelik, bilinmeyen çevrelerden şikayet gelebilirdi. Bu tutumla, birlikte çalıştığı arkadaşları birden dilsiz kesilir, ona destek olacak ifadeleri vermezlerdi. O da kendini temize çıkaramazdı. Daha sonra işini normal biçimde yapmaya çalıştığında, bunun hiç de kolay olmadığını görürdü. Bugünlerde neyin güvenli, neyin tehlikeli olduğunu bilen yoktu. Cezalandırılanlar suçlular olmuyor, suçlayanlar oluyordu. Kuşkudayken ya da tehlikedeyken tek korunma tedbirinin hiç hareket etmemek olduğunu, tıpkı hayvanlar gibi, herkes biliyordu. Eyleme geçmediler, uygun prosedürün ilgililere rapor yollamak olduğundan söz ettiler...uygun zamanda tabiî.

Genç bir yol amiri odadan çıktı, merkez binanın kapısından çıkıp bir eczanedeki telefon kulübesinin gevenine sığındı. Kendi cebinden, tüm hiyerarşi kademelerine boş verip, New York'a, Dagny Taggart'a telefon açtı.

Dagny'ye telefon, ağabeyinin odasında, bir acil durum görüşmesi sırasında bağlandı. Genç yol amiri ona yalnızca telefon telinin koptuğunu, onaracak yedek tel de bulunmadığını söyledi. Başka hiçbir şey söylemediği gibi, neden onu şahsen arama gereği duyduğunu da söylemedi. Dagny hiç soru sormadı. Anlamıştı. Cevap olarak yalnızca, "Teşekkür ederim," dedi.

Kendi ofisindeki bir acil dosyada, hâlâ elde tutulan hayatî malzemenin bir listesi vardı. Her birinin, Taggart Transcontinental'ın hangi noktasında saklanmakta olduğu

işaretlenmişti. İflâs etmişlerin dosyaları gibiydi. Malzeme sürekli azalmaktaydı. Seyrek olarak, yeni bir şey eklendiğinde de, açlıktan ölmek üzere olan koskoca bir kıtaya kırıntı atan birinin hain gülüşü hissedilmekteydi.Dagny dosyaya baktı, sonra kapağını kapadı, içini çekti, “Montana, Eddie,” dedi. “Montana hattına telefon aç, ellerindeki telefon kablolarının yarısını Califonia’ya yollasınlar. Montana onlarsız da ayakta kalmayı başarabilir...bir haftalığına falan.” Eddie Willers itiraz etmek üzereyken, Dagny, “Petrol, Eddie,” diye açıklamada bulundu. “California, ülkede hâlâ petrol çıkaran nadir yerlerden biri. Pasifik Hattı’nı kaybetmeyi göze alamayız.” Sonra tekrar ağabeyinin odasındaki görüşmeye döndü.

“Bakır tel mi?” dedi James Taggart. Bakışları Dagny’nin yüzünden, pencere dışındaki kent manzarasına doğru kaydı. “Çok kısa bir süre sonra bakır konusunda hiçbir derdimiz kalmayacak.”

Dagny, “Nasıl?” diye sordu, ama cevap alamadı. Pencerenin dışında görülecek öyle pek de değişik bir şey yoktu. Güneşli günlere özgü dupduru mavi gökyüzü vardı, o kadar. Öğle sonrasının sakin ışığı kentin damlarından yansıyor, daha yukarda da takvim, Eylül 2 diye parıldıyordu.

Dagny, Jim’in bu görüşmeyi kendi ofisinde yapmakta bu kadar ısrarcı olmasının sebebini anlayamamıştı. Neden Dagny ile yalnız konuşmak istemişti? Oysa bundan her zaman kaçınırdı! Ayrıca...neden habire kolundaki saate göz atıp duruyordu?

“Bana öyle geliyor ki işler ters gidiyor,” dedi Jim. “Bir şeyler yapmak gerek. Koordinasyondan uzak, dengesiz politikaya doğru giden bir kopukluk ve kargaşa var. Demek

istediğim, ulusal taşımacılığa yönelik talep çok büyük, ama yine de para kaybediyoruz. Bana öyle geliyor ki..

Dagny oturmuş, Taggart Transcontinental'ın kuşaklar öncesinden kalma haritasına bakıyordu. Duvarda asılıydı harita. Kırmızı çizgiler, sarı kıta üzerine damarlar gibi yayılmıştı. Bir zamanlar demiryoluna, ülkenin kan sistemi denmişti. Raylar üzerinde akıp duran trenler gerçekten de bir kan dolaşımına benzer, dokunduğu her ıssız toprak parçasına büyüme ve servet kazanma imkanı sağlardı. Şimdi de kan akışına benziyordu ama yaradan dışarı akan tek yönlü bir kana daha çok benziyor, sanki vücudun son gücünü boşaltıyordu. Tek yönlü trafik, diye düşündü kayıtsızca...tüketici trafiği.

Aklına 193 numaralı tren geldi. Altı hafta önce 193 numaraya çelik yüklenip yola çıkarılmıştı. Ama piyasanın en iyisi olan Spencer Takım-Tezgâh Fabrikasının bulunduğu Faulkton-Nebraska'ya değil. Önce iki hafta navlun bekleyip oyalanmış, ardından, Sand Creek-Illinois'a, Confederated Machine'in bir yıldır borç batağı içinde bocaladığı, güvenilmez ürünleri güvenilmez zamanlarda üretmeye çalıştığı yere yollanmıştı. Çelik oraya özel bir yönergeyle tahsis edilmiş, yönergede Spencer Takım-Tezgâh Şirketi'nin zengin bir şirket olduğu, bekleyebileceği, oysa Confederated'ın iflas durumunda olduğu, çökmesine izin verilemeyeceği, çünkü Sand Creek-Illinois toplumunun, tek hayat kaynağının o fabrika olduğu belirtilmişti. Bu arada Spencer Takım-Tezgâh Şirketi bir ay önce kapanmış, Confederated Machines de iki hafta önce kapanmıştı.

Sand Creek-Illinois halkı, ulusal yardım programına alınmış, ama ülkenin boş silolarında onlara göndermek için yiyecek bulunamamış, bu yüzden Nebraskalı çiftçilerin

tohumluk tahılına Birleştirme Kurulu tarafından el konmuş, 194 numaralı tren, tohumluk buğdayları Sand Creek'e taşımış, böylece Nebraska halkının geleceği, Illinois halkına yedirilmişti. Eugene Lawson bir radyo yayınında, "Aydınlık çağımızda nihayet öğrendik ki, biz herbirimiz, kardeşlerimizin koruyucusuyuz," demişti.

James Taggart, "Günümüz gibi kritik acil durum dönemlerinde, ödeme günlerini kaçırmak, bazı bölgelerimizde ücret ödenmesinin gecikmesine izin vermek zorunda kalmak tehlikeli bir şey," diyordu. Bu arada Dagny'nin gözleri hala haritadaydı. "Bunlar geçici durumlar tabiî, ama..."

Dagny sesli sesli güldü: "Demiryolları Birleştirme Planı iyi işlemiyor, değil mi, Jim?" diye sordu.

"Pardon?"

"Atlantic Southern'ın brüt gelirinden koskoca bir dilim, yıl sonunda ortak havuzdan sana verilecek...ama havuzda kapışılacak kadar büyük bir birikim bulunmayacak, öyle değil mi?"

"Bu doğru değil! Yalnızca bankacılar plânı sabote ediyor, o kadar. İtoğulları! Eski günlerde bize krediler verirlerdi, teminat olarak da, yalnızca demiryolumuza bakar, başka bir şey istemezlerdi. Oysa bugün birkaç ufacık bordroyu eşikten aşırtabilmem için kısa vadeli birkaç yüz bin dolar bile vermiyorlar. Elimde onlara teminat olarak sunabileceğim koskoca ülkenin tüm demiryolları varken!"

Dagny yine sesli sesli güldü.

"Elimizden bir şey gelmezdi!" diye bağırdı Jim. "Bazıları kendi paylarına düşen yükü taşımak istemiyorsa, bunun suçu plânda değil!"

"Jim, bana söylemek istediğin bu kadar mı? Bu kadarsa, ben gidiyorum. Yapılacak işlerim var."

Jim’in gözleri kolundaki saate kaydı. ‘Yo, hayır, hepsi o kadar değil! Durumu tartışıp bir karara varmamız çok önemli, çünkü..

Dagny bunu izleyen genellemeleri de boş boş dinledi, Jim’in amacını anlamaya çalıştı. Jim geçen zamanı sayıyor gibiydi, ama bir bakıma pek de öyle değildi. Yani tam anlamıyla değildi. Dagny onun kendisini belli bir amaçla burada tutmakta olduğundan emindi, ama aynı zamanda, burada olmasını sırf burada olsun diye istediğinden de emindi.

Bunlar Jim’in kişiliğinin yeni eğilimleriydi. Dagny bunları, Cherryl’ın ölümünden sonra fark etmeye başlamıştı. Cherryl’ın cesedinin bulunduğu, intihar haberinin gazeteleri doldurduğu gün, Jim hiç habersiz, koşarak Dagny’nin evine gelmişti. Gazetelerde olaya tanık olan bir sosyal görevlinin anlattıkları da vardı. “Açıklanamayan bir intihar” diyordu gazeteler. Bu işte bir amaç bulmayı başaramamışlardı. Jim içeriye girer girmez Dagny’ye, “Benim suçum değil!” diye haykırmıştı. Sanki bir şeyler kanıtlaması gereken tek yargıç Dagny imiş gibi davranıyordu. “Bu olayın suçlusu ben değilim! Ben değilim!” Korkular içindeydi...ama Dagny yine de arada sırada onun kendisine birkaç bakış yönelttiğini, o bakışlardan...inanılacak gibi değil ama...bir zafer duygusunun yansıdığını fark etmişti. Cevap olarak, “Çekil git buradan, Jim,” demişti yalnızca.

Jim bir daha ona Cherryl’dan söz etmemişti, ama ofisine daha sık gelmeye başlamış, onu koridorda durdurup ilgisiz konularda daha çok konuşur olmuştu. Sonunda böyle anlar birleşerek Dagny’ye anlaşılmaz görünmeye başlamıştı. Sanki Jim isimsiz bir korkuya karşı destek bulmak ve korunmak için

Dagny'ye sarılıyor, bir yandan da kolları, bıçağı onun sırtına saplayabilmek için yılan gibi dolanıyordu.

"Görüşlerini bilmeyi çok istiyorum," deyip durmaktaydı ısrarla. Dagny gözlerini ondan ayırıp başka tarafa baktı. "Durumu konuşmamız son derece önemli ve...sen hiçbir şey söylemiyorsun." Dagny ona dönmedi. "Gerçi demiryolu işinden para kazanamayacak duruma düşmüş değiliz, ama..."

Dagny ona sert bir şekilde baktı, Jim hemen gözlerini kaçırdı.

"Yani demek istediğim, yapıcı bir politika geliştirmek gerek." Bunu telaşla eklemişti. "Bir şeyler yapılması şart...biri bir şeyler yapmalı. Acil durum dönemlerinde..."

Dagny onun hangi düşünceden kaçmaya çalıştığını, kendisine hangi imaları sunduğu hâlde, bunların tartışmasına girmemeye çabaladığını anlıyordu. Artık hiçbir tren tarifesine uyulamayacağını, verilen hiçbir sözde durulamayacağını, hiçbir anlaşmaya riayet edilemeyeceğini, düzenli tren seferlerinin bir anlık kararla kaldınlabildiğini, nedeni bilinmez emirlerle, beklenmedik bölgelere yönelik acil durum özel seferine dönüştürülebildiğini biliyordu. Bu emirlerin hepsi Cuffy Meigs'den gelmekteydi. Acil durumların da, kamu yararlarının da tek karar mercii oydu. Fabrikaların bazen malzeme gelmediği için duruveren makinelerden, bazen de dopdolu depolarındaki malları sevk edememekten ötürü battığını biliyordu. Amaçlarını plânlı biçimde, uzun vadeli stratejilere dayandırmış eski dev kuruluşların, şimdi bir anlık kaprislerle ayakta kalabildiğini ya da devrilebildiğini görüyor, hiçbir tahminde bulunamadıklarını, hiçbir şeyi kontrol edemediklerini anlıyordu. İçlerinde en iyilerinin, en uzun süreden beri var olan, en çeşitli işlevleri bir araya getirenlerin çoktan yok olduğunun farkındaydı. Üretim

yapabilmek için hâlâ mücadele verenler, üretimin mümkün olabildiği bir çağın kurallarına uymakta direniyor, yine de anlaşmalarına Nat Taggart'ın soyundan gelenler için utanç simgesi olan bir sözü eklemek zorunda kalıyorlardı: "Nakliye mümkün olursa."

Beri yandan, her istedikleri zaman nakliye imkânı bulabilen insanların da var olduğunu biliyordu. Sanki mistik bir sırrı paylaşır gibi, bilinmez bir gücün desteğinden yararlanır gibi. Bunlar hakkında soru sorulamazdı. Bu tiplerin Cuffy Meigsle ilişkileri, bilinemeyecek mistik konulardandı. Görmeye çalışan, günahkâr sayılırdı. İnsanlar gözlerini kapamayı seçiyor, cahil kalmaktan değil, bilmekten korkuyorlardı. Bu tür anlaşmaların "nakliye forsu" diye bir şeyi satabilen kişiler aracılığıyla yapıldığının farkındaydı Dagny. Bu terimi herkes anlıyor, ama hiç kimse tanımlamaya kalkışmıyordu. Acil durum kararlarını verebilen insanlardı bunlar. Dagny'nin her trenini durdurup, bilinmeyen yönlere 'özel sefer' namıyla yollayabilecek sihirli kaşeler onların elindeydi. O kaşeler, anlaşmaların da, mülkiyet haklarının da, adaletin de, mantığın da, yaşama hakkının da üzerindeydi. 'Kamu yararı' damgasıydı onlar. Bir yerin kurtarılmasını sağlıyordu. Smather Kardeşler'in Aıizona'daki greyfrutlarına treni o kaşeler yollamıştı. Florida'da oyuncak top yapan bir fabrikaya da. Kentucky'de bir çiftliğe de. Orren Boyle'un Associated Çelik'ine de.

Bunlar, dolu depolarıyla kalakalmış çaresiz sanayicilerle anlaşmalar yapan, istedikleri yüzdeleri alamazlarsa da, fabrika kapanınca yapılan iflas satışları sırasında malları yüzde on fiyatına satın alan, bir anda bulunabilen vagonlarla, ganimeti kapışmak üzere hazır bekleyen başka yağmacılara satan adamlardı. Bunlar; fabrikaları dolaşan, fırınların son soluğunu

duymayı bekleyen, atılan makineleri, yan rayları, teslim edilememiş malları kapışmaya hazırlanan adamlardı. Yeni tür biyolojik varlıklardı bunlar. Vur-kaç türü işadamlarıydılar. Hiçbir iş dalında, bir tek alışverişten daha uzun süre kalmıyorlardı. Ne ödeyecek bordroları vardı, ne de genel giderleri. Gayrimenkulleri de yoktu, teçhizatları da. Tek yatırımları, ‘dostluk’ diye adlandırdıkları bir bilinmeze yönelikti. Resmi söylemlerde bunlardan, ‘dinamik çağımızın ilerici işadamları’ diye söz edilmekteydi, ama halk arasında, ‘nüfuz tacirleri’ diye adlandırılmaktaydılar. Çok türü vardı bu tipin: Nakliye forsu, çelik forsu, petrol forsu, ücret zammı forsu, ceza tecil forsu gibi. Gerçekten dinamiktiler. Başka hiç kimse yerinden kıpırdayamazken, onlar, ülkenin orasından orasına koşup duruyorlardı. Aktif ve düşüncesizdiler. Aktiflikleri yabani hayvanlarınki gibi değildi. Leş yiyerek beslenen, üreyen türler gibi hareketliydiler.

Demiryolundan para kazanılabileceğini Dagny de biliyordu. Şu ara o parayı kimin kazanmakta olduğunu da biliyordu. Cuffy Meigs, son kalan demiryolu malzemesini nasıl satıyorsa, tren seferlerini de öyle satıp durmaktaydı. Kanıtlanamayacak, iz bırakmayacak fırsatı ne zaman yakalarsa, hemen dalıyordu. Guatemala’daki demiryolu şirketlerine, Kanada’daki tramvaycılara ray satıyor, juke-box üretenlere tel satıyor, tatil otellerine rokor satıyordu.

Dagny haritaya bakarken, önemi var mı, diye düşündü. Cesedin hangi parçasının hangi asalağa yem olduğu önemli miydi? İster kendileri yalayıp yutanlara gitsin, ister başka böceklere peşkeş çekenlere. Yaşayan doku, madem ki yenilecek av durumuna düşecek, hangi mideye indiğinin ne önemi vardı? Hangi yağmaların hümaniterler, hangilerinin sıradan gangsterler tarafından gerçekleştirildiğini ayırt etmek

de mümkün değildi. Hangi yağmaları Lawson'ların yardımseverliği, hangilerini Cuffy Meigs'lerin oburluğu tetiklemiş olursa olsun. Acaba hangi toplumlar, diğer toplumların midesine yollanmış, onların açlıktan ölmeden önce bir hafta daha yaşamasına katkıda bulunmuştu...ve bundan ötürü hangi nüfuz tacirleri kendilerine yatlar almıştı? Bunun bir önemi var mıydı? Ne olursa olsun, işin gerçeği de, ruhu da aynıydı. Tarafların ikisi de ihtiyaç içindeydi.Mülkiyet hakkının tek temeli de ihtiyaçtı. Her ikisi de aynı ahlâk ilkelerine uyarak davranıyorlardı. İnsan kurban etmeyi doğru sayıyor ve bu işi başarıyorlardı. Aslında kimlerin kurban, kimlerin yamyam olduğunu ayırt etmenin de bir yolu yoktu. Bugün, doğudaki komşu kente gidecek giysilerin ya da yakacağın kendilerine dağıtılmasını meşru hakları olarak kabullenen toplumlar, yarın kendi mallarına da el konulduğunu ve bu malların batıdaki kentte dağıtıldığına tanık oluyorlardı. İnsanoğlu, çağların idealine ulaşmıştı artık. Hiç tıkanıklığı olmayan bir mükemmellik uygulamaktaydılar. En yüksek yönetim değeri olarak ihtiyaç kavramını kabul etmişlerdi. ilk talep, onun hakkıydı. Onu kendi değer standartları olarak kabullenmişlerdi. Dünyalarının geçerli sikkesi oydu. Haktan da, hayattan da önde geliyordu.İnsanlar bir çukura itilmişti. Orada herkesin, kardeşlerinin koruyucusu olduğunu haykıra haykıra, komşusunu yiyerek ve komşusunun kardeşi tarafından yenilerek, hak edilmemiş şeylerin dağıtılmasını savunuyor, kendi derisini kimin yüzdüğünü merak ediyor, bir yandan kendini kemirirken bir yandan da korkular içinde, dünyayı bilinmeyen bir kötülüğün yok etmekte olduğunu haykırıyordu.

Dagny kafasının içinde Hugh Akston'un sesini duyar gibi oldu: "Şimdi şikâyet edecek ne bulabilirler? Evrenin

mantıksız olduğunu mu? Öyle mi acaba?”

Gözleri haritada, öylece oturuyordu. Bakışları heyecansız, ama ciddiydi.

Mantığın dehşet verici gücü karşısında izin verilebilecek tek duygu ciddiyetmiş gibi. Yok olmakta olan bir kıtanın kaosu içinde, insanoğlunun inanmış ve uygulamış olduğu tüm dakik matematiksel fikirleri düşündü. İstediklerinin bu olduğunu bilmek istememişlerdi. İsteme gücüne sahip olduklarını, ama numara yapma gücüne sahip olmadıklarını görmek istememişlerdi. Ve arzuları sonuna kadar gerçekleşmişti. En son kanlı virgülüne kadar.

Şimdi ne düşünüyorlardı acaba, ihtiyacın şampiyonları, acımanın avukatları? Neye güveniyorlardı? Bir zamanlar nasıl başlamışlardı: “Ben zenginleri mahvetmek istemiyorum, yalnızca fazlalığın bir kısmını, ufacık bir kısmını yoksullar için onlardan almak istiyorum...farkına bile varmayacaklardır!” Daha sonra ters bir sesle, “Zenginler sıkıştırılmaya dayanabilir, biriktirdikleri onlara üç kuşak yeter,” demişler, ardından avazları çıktığı kadar, “İşadamlarının elinde bir yıl yetecek rezerv varken, bu insanlar neden acı çeksin?” diye haykırmışlardı. Şimdi yine cıyak cıyaktılar: “Bazılarının bir hafta yetecek rezervi varken, biz neden açlıktan ölelim?” Neye güveniyorlar acaba, diye merak etti Dagny.

James Taggart, “Bir şeyler yapmalısın” diye bağırıyordu.

Dagny ona döndü. “Ben mi?”

“İş senin işin, konu senin alanın, demek ki senin görevin!”

“Ne o benim görevim olan?”

“Eyleme geçmek. Yapmak.”

“Neyi yapmak?”

“Ben ne bileyim? O senin özel yeteneğin. Yapıcı sensin.”

Dagny ona baktı. Bu söz öylesine gerçek, ama öylesine ilgisizdi ki! Ayağa kalktı.

“Hepsi bu kadar mı, Jim?”

“Hayır! Hayır! Tartışmak istiyorum!”

“Devam et.”

“Ama sen hiçbir şey söylemedin!”

“Sen de söylemedin.”

“Ama...benim demek istediğim, çözülmesi gereken pratik sorunlar var ve bunlar...örneğin bize son tahsis edilen yeni rayların Pittsbutgh deposundan yok olması olayı neydi?”

“Onları Cuffy Meigs çaldı ve sattı.”

“Bunu kanıtlayabilir misin?” Savunmaya geçmiş, sesi aksileşmişti. “Dostların hiç kanıt olanağı, yöntemi, kuralı ya da kurumu bıraktılar mı?”

“O hâlde konuşma. Teorik olma. Biz gerçeklerle uğraşmak zorundayız...bugünkü gerçeklerle...yani, gerçekçi olup, mallarımızı bu koşullarda korumanın yollarını bulmalıyız, kanıtlanamayan varsayımların hiç...”

Dagny sesli sesli güldü. İşte biçimsizliğin biçimi, diye düşündü. İşte Jim’in bilincinin metodu. Dagny’nin kendisini Cuffy Meigs’den korumasını, ama bunu, Meigs’in varlığını bilinçlendirmeden yapmasını istiyordu. Onunla mücadele ederken, onun gerçek olduğunu kabullenmemesini, onu yenerken oyunu bozmamasını bekliyordu.

“Bu kadar komik olan ne?”

“Biliyorsun.”

“Senin neyin var, hiç anlamıyorum! Şu son iki ayda ne oldu sana...geri döndüğünden beri...hiç bu kadar işbirliğinden uzak olmamıştın!”

“Ama Jim, iki aydır seninle hiç tartışmıyorum bile.”

“İşte ben de onu demek istiyorum!” Birden sustu, ama Dagny’nin gülümsemesini engelleyemedi. “Yani...ben bir görüşme istedim. Senin durum hakkındaki görüşlerini bilmek istedim...”

“Biliyorsun.”

“Ama tek kelime söylemedin!”

“Söylemem gereken her şeyi üç yıl önce söyledim. Bu yolun seni nereye götüreceğini söyledim. İşte götürdü.”

“Yine başladın! Teorilerin ne yararı var? Biz buradayız, üç yıl öncesinde değiliz ki! Geçmişle değil, bugünle başa çıkmamız gerek. Belki senin fikrini izleseydik, durum farklı olurdu. Belki. Ama gerçek şu ki, izlemedik. Şimdi gerçeklerle uğraşmamız gerek. Gerçeği ele almalıyız, o da şimdi, bugün!”

“Eh, al o zaman.”

“Efendim?''

“Al gerçeğini. Ben yalnızca senin emirlerini alırım.”

“Haksızlık bu! Ben senin fikrini bilmek istiyorum...”

“Sen güvence istiyorsun, Jim. Onu elde edemeyeceksin.”

“Pardon?”

“Seninle tartışıp da numara yapmana yardımcı olmam. Bir kurtuluş yolu varmış gibi davran amam. Çünkü yok.”

“Şey...” Ne patlama geldi, ne de öfke. Yalnızca görevden kaçmak üzere olan bir adamın güvensiz sesi duyuldu. “Şey...sen benim ne yapmamı isterdin?”

“Pes etmeni.”Jim ona boş boş baktı. “Pes edin...hepiniz. Sen de, Washington’daki dostların da, yağmacı planlamacılar da, tüm yamyam felsefeniz de. Pes edin, yoldan çekilin, iş yapabileceklerin enkazı ele alıp sıfırdan başlamasına fırsat verin.”

“Hayır!” Garip ama patlama şimdi gelmişti. Bu çığlık, kafasındaki ideale ihanet etmektense ölmeyi yeğleyen bir

insanın çığlığıydı, oysa ömrünü ideallerden kaçınmakla geçiren, suçluların güdüleriyle hareket edip durmuş bir insandan geliyordu. Dagny ‘ideallerin inkârı ideali’ne sadakatin nasıl bir şey olabileceğini düşündü.

“Hayır!” diye bağırdı Jim yine. Bu sefer sesi biraz daha kısık, daha boğuk, daha normaldi. Normal işadamından çıkabilecek bir sese daha çok benziyordu. “Ona imkân yok! Sözü bile edilemez!”

“Kim diyor?”

“Boş ver onu! Ama böyle! Neden hep pratiklikten uzak şeyler düşünürsün? Neden gerçeği olduğu gibi kabullenip ona göre bir şeyler yapmazsın? Sen gerçekçisin, yapıcısın, hareket ettirensin, üretensin, Nat Taggart’sın, her seçtiği hedefe ulaşabilecek binsin! Şimdi de bizi kurtarabilirsin. İşleri başarabilmenin bir yolunu bulursun...eğer istersen!”

Dagny patlayıp gülmeye başladı.

İşte, diye düşünüyordu. İşadamlarının yıllardır görmezden geldiği o gevşek akademik gevelemelerin nihaî amacı buydu. Tüm uydurma tanımların, yalap şalap genellemelerin, çorba gibi soyutlukların amacı! Hepsi de, objektif gerçeğe boyun eğmenin, ‘Devlet’e boyun eğmek demek' olduğunu söyleyip durmuşlardı. Bir doğa kanunuyla bir bürokrat yönergesi arasında hiçbir fark olmadığını öne sürmüşlerdi. Aç adam özgür değildir, önce insanı beslenme, barınak ve giyim boyunduruğundan kurtarmak gerek, demişlerdi. Bu sorunların hepsinden. Yıllar boyunca. O zaman gün gelecek, gerçekçi Nat Taggart’tan, Cuffy Meigs'in iradesini bir doğa gerçeği olarak kabul etmesi istenecekti. Geri dönülmez ve mutlak bir gerçek olarak. Çelik gibi, ray gibi, yerçekimi gibi. Meigs yapımı dünyayı, objektif ve değiştirilmez bir gerçek olarak kabul etmesi istenecekti. Bunu kabullenip, yine de böyle bir

dünyada bereket üretmeyi sürdürmesi talep edilecekti. İşte kütüphanelerde ve okullarda kol gezen o sahtekârların, kendi vahiylerini mantık diye, içgüdülerini bilim diye, özlemlerini bilgi diye satanların amacı buydu. Tüm vahşilerin, objektif olmayanların, absolü olmayanların, izafi olanların, şartlı olanların, muhtemel olanların amacı. Bu tür vahşiler, çiftçinin hasadını kaldırdığını gördüklerinde bunu ancak mistik bir fenomen olarak algılar, sebep-sonuç ilişkisinden uzak, o çiftçinin her şeye kadir, keyfi kararının sonucu olarak görür, hemen harekete geçip çiftçiyi yakalar, zincire vurur, aletlerini, tohumlarını, suyunu, toprağını alır, onu çorak kayalıklara itekler, sonra da, “Şimdi hasat topla ve bizi besle!” diye emir vermeye kalkarlar.

Hayır, diye düşündü, Jim’in soru sormasını beklerken. Neye güldüğünü anlatmanın yararı yoklu. O bunu nasılsa anlayamazdı.

O da sormadı zaten. Dagny onun koltuğa yığılır gibi yayıldığını ve konuyla hiç ilgisi olmayan sözler mırıldandığını duyup dehşete kapıldı: “Dagny, biz seninle kardeşiz...”

Bunu duyunca dikleşti. Kasları gerilmişti. Sanki karşısında bir katilin silahının namlusu vardı.

“Dagny..”Jim’in sesi yumuşak, genizden, monoton bir dilenci iniltisiydi. "Ben demiryolunun başkanı olmayı istiyorum. İstiyorum. Sen her zaman istediğini elde ediyorsun da, ben neden istediğimi elde edemiyorum? Neden benim isteklerimin tatmini de, seninkiler gibi mümkün olmuyor? Neden sen mutluyken, ben acı çekeyim? A, tabiî, dünya senin, onu yürütecek akla yalnız sen sahipsin. O zaman, neden kendi dünyanda acı çekilmesine izin veriyorsun? Sen mutluluk peşinde koşmaya inandığını söylüyorsun, ama beni

çaresizliklere itiyorsun. Benim de kendi seçtiğim türde mutluluğu talep etme hakkım yok mu? Bu senin bana olan bir borcun değil mi? Ben senin kardeşin değil miyim?”

Bakışları projektör gibiydi. Dagny’nin yüzünde bir acıma kırıntısı arayıp duruyordu. Ama orada tek bulabildiği tiksintiydi.

“Ben acı çekiyorsam, bu senin günahın! Senin ahlâkî kusurun! Madem ki kardeşinim, demek ki senin sorumluluğunum...Ama bana istediklerimi veremedin, o yüzden suçlu sensin! İnsanoğlunun yüzyıllar boyunca gelmiş geçmiş tüm ahlâkî liderleri böyle diyor...sen kim oluyorsun ki, buna karşı çıkasın? Kendinden öyle gurur duyuyorsun, kendini öyle saf, temiz ve iyi sayıyorsun ki...Ama ben mutsuz oldukça sen iyi olamazsın. Benim mutsuzluğum, senin günahının ölçüsü! Benim memnuniyetim de senin sevabının ölçüsü! Ben istiyorum böyle bir dünyayı; yani bugünün dünyasını. Bana biraz otorite payı tanıyor, kendimi önemli hissetmemi sağlıyor...izin ver, iyi sonuç getirsin bunlar bana! Bir şeyler yap! Ne bileyim nedir o? Zaten senin sorunun ve senin görevin! Sende güçlülük imtiyazı var. Ama bende de...zayıflık hakkı var. Bu ahlâki bir absolü! Sen bunu bilmiyor musun? Bilmiyor musun? Bilmiyor musun?”

Bakışları artık uçurumun tepesinde sallanan bir insanın elleri gibiydi. Telaşla yokluyor; arıyor, ufacık bir kuşku yakalamaya çalışıyor, ama Dagny’nin yüzünün o temiz, cilalı kaya gibi ifadesi karşısında aşağıya kayıyor, kayıyordu.

Sonunda Dagny hiç duygu içermeyen, dengeli bir sesle, “Seni itoğlu,” dedi. Bu sözleri gerçek bir insana yöneltmiyormuş gibiydi.

Dagny’ye sanki Jim’in uçuruma yuvarlanışını görüyormuş gibi geldi. Oysa o yüzde, numarasının tutmadığını gören bir

sahtekârın ifadesinden başka bir şey yoktu.

Her zamandan fazla tiksinti duymak için bir neden yok, diye düşündü Dagny. Jim'in söyledikleri zaten hep duyulan, her vaazda tekrarlanan şeylerdi. Ama bu söylemlerle ele alınanlar, genellikle üçüncü şahıslar olurdu. Jim ise açık davranmış, birinci tekil kişi olarak konuşmuştu. Dagny kendi kendine, acaba insanların fedakarlık doktrinini kabullenmesi için, yararlanacak olanların da kendi isteklerini ve eylemlerini doğrudan belirtmemesi şart mı, diye sordu.

Gitmek üzere döndü.

"Hayır! Hayır! Bekle!" Jim yine haykırıyordu. Ayağa fırlamıştı. Gözü kolundaki saatteydi. "Vakit tamam! Bir duyuru yapılacak, onu duymanı istiyorum!"

Dagny durdu. Merakı durdurmuştu onu.

Jim radyonun düğmesine bastı, gözlerini Dagny'nin yüzüne açıkça, yoğun bakışlarla, hemen hemen küstahça dikti. O gözlerde hem korku hem de garip, cıvık bir beklenti vardı.

Radyo spikerinin panik dolu sesi, "Bayanlar, Baylar!" diye duyuldu. "Şili'nin Santiago kentinden, şok yaratan bir olayın haberi şu anda elimize ulaşmış bulunuyor!"

Taggart'ın başının ufacık hareketini, kaşlarının şaşkın çatılışındaki bir anlık bir kaygıyı fark etti...sanki bu sözler, tam da onun beklediği sözler değildi.

"Bu sabah saat onda Şili Halk Meclisi, Şili, Arjantin ve diğer Güney Amerika Halk Devletleri için son derece önemli bir konuda karar almak üzere özel bir oturuma davet edilmişti. Seçimleri 'Her insan kardeşinin koruyucusudur' sloganıyla kazanıp göreve gelen yeni Şili Devlet Başkam Sinyor Ramirez'in ilerici politikasına paralel olarak, meclisin bu sabahki oturumda d'Anconia Bakır'ın Şili'deki varlıklarını

millileştirmesi, böylelikle Arjantin Halk Devletinin de dünyanın her yanındaki d'Anconia Bakır varlığını kamulaştırmasının yolunu açması bekleniyordu. Ne var ki, bu durum, yalnızca iki ülkenin en üst yönetim düzeyindeki birkaç kişi tarafından bilinmekteydi. Alınacak önlem, çeşitli tartışmaları ve gerici muhalefeti önlemek amacıyla gizli tutulmuştu. Mülti milyar dolarlık d'Anconia Bakır, ülkeye çok cömert bir sürpriz olacaktı.

"Saat on olduğunda, tam başkanın tokmağı, oturumun açılışını ilan etmek üzereyken, sanki o tokmak bir tetiği çekmiş gibi, salon korkunç bir patlamayla sarsıldı, pencerelerin camları kırıldı. Patlama limanda, birkaç sokak ilerden başlayan sularda yer almıştı. Milletvekilleri pencerelere koştuklarında, d'Anconia Bakır'ın cevher doklarının çok iyi bilinen manzarasını görecekleri yerde, oradan yükselen upuzun bir alev sütunu gördüler. Cevher dokları parça parça olmuştu.

"Oturum başkanı paniği önledi, oturumu düzene davet etti. Millileştirme yasasının Mecliste okunması sırasında, sürekli olarak itfaiye sirenleri ve uzaktan gelen çığlıklar duyulmaktaydı. Esasen kara bulutlarla kaplı, gri bir sabahtı, patlama nedeniyle elektrik nakil hatları da kopmuştu, bu nedenle Meclis teklifi mum ışıkları altında oyladı, bu arada dışarıdaki alevlerin yansıması tavanda dolaşıp durdu.

"Ama sonradan daha da korkunç bir olay meydana geldi. Milletvekilleri, d'Anconia Bakır'ın artık halka ait olduğuna dair müjdeyi ulusa vermek üzere oturuma ara verilmesini istediler. Oysa onlar, mum ışıkları altında oy verirken, dünyanın dört bucağından gelen haberler, hiçbir yerde d'Anconia Bakır diye bir şey kalmadığını göstermişti. Bayanlar, Baylar, evet, hiçbir yerde! Aynı anda, saat tam onu

gösterirken, senkronizasyonun cehennemi bir mucizesi sonucu, d'Anconia Bakır'ın yeryüzündeki tüm varlıkları, Şili'den Siam'a, Ispanya'dan, Pottsville'e, Montana'ya kadar, aynı anda patlamış ve yok olmuştu.

"Dünyanın her yanındaki d'Anconia Bakır çalışanlarına son ücretleri sabah saat dokuzda nakit olarak ödenmiş, dokuz buçukta hepsi iş yerlerinden çıkarılmışlardı. Cevher dokları, haddehaneler, laboratuarlar, ofis binaları tamamen yıkıldı. D'Anconia Bakır'ın limanlardaki cevher yüklü gemilerinden geriye hiçbir şey kalmadı, suyun üzerinde yalnızca mürettebatı taşıyan filikalar görülüyor. D'Anconia madenlerine gelince, kiminin tonlarla parçalanmış kayanın altına gömüldüğü, kiminin de patlatma maliyetine değer bulunmadığı anlaşılıyor. Gelen raporlara göre, bu madenlerin şaşılacak bir çoğunluğundaki cevher yıllar önce tükenmiş olmakla birlikte, ocakların işletilmesi sürdürülmüş görülmektedir.

"Polis kuvvetleri, sayıları binleri bulan d'Anconia çalışanları arasında, bu canavarca plânın nasıl düşünülüp, uygulandığını bilen tek kişi bulamamıştır. Ama zaten d'Anconia Bakır'ın üst görevlileri artık ortalıkta yoktur. Yöneticilerin, mineralogların, mühendislerin, şeflerin en etkin olanları ortadan yok olmuştur. Bu insanlar, işlerin yürütülmesi ve geçiş döneminin yumuşatılması konusunda Halk Devleti'nin güvenmiş olduğu kişilerdir. En işbilir...düzeltiyorum...en bencil kişiler ortadan yok olmuştur. Çeşitli bankalardan gelen raporlara göre, d'Anconia Bakır'ın hiçbir yerde hesabı kalmamıştır. Tüm mevduatı son kuruşuna kadar harcanmış bulunmaktadır.

"Bayanlar, Baylar, d'Anconia serveti...dünyanın en büyük serveti ve yüzyılların efsane malvarlığı...artık yoktur. Şili ve

Arjantin Halk Devletleri, yeni bir çağın altın şafağı yerine, bir yığın enkaz ve binlerce işsizle kalakalmalardır.

“Sinyor Francisco d’Anconia’ya ne olduğu ya da kendisinin nerede olduğu konusunda hiçbir ipucuna ulaşılamamıştır. Kendisi geride hiçbir şey bırakmaksızın, bir veda mesajı bile bırakmaksızın ortadan kaybolmuştur.”

Teşekkür ederim, sevgilim...tek tek herbirimiz adına teşekkürler sana...bizi duyamasan da, duymak umrunda olmasa da...Bir cümle değildi bu. Sessiz bir duyguydu, zihninden dua gibi gelip geçiyor, on altı yaşındayken tanıdığı o delikanlının gülen yüzüne yöneliyordu.

O sırada, ellerinin radyoya sarılmış olduğunu fark etti. Sanki oradan gelen belli belirsiz elektriksi tempo, dünyada kalmış olan tek canlı güçtü de, ondan ayrılmak istemiyordu. Parazit sesi birkaç saniye daha sürdü, içindeki başka her şeyin ölmüş olduğu odayı doldurdu.

Uzaktaki patlamanın yarattığı enkazdan artmış bir işaret gibi, Jim’den gelen sesi fark etti. Yarı inilti, yarı çığlık, yarı homurtu...sonra Jim’in omuzları telefonun tepesinde sarsılmaya başladı, akortsuz sesi yükseldi. “Ama, Rodrigo, sen bu iş güvenli demiştin! Rodrigo...ah, Tanrım!...buna kaç para yatırdım, haberin var mı?”...O sırada masasındaki öbür telefon çalmaya başladı, Taggart’ın sesi ikinci ahizeye hırladı. Birincisini hâlâ avucunda sıkı sıkı tutuyordu. “Kapa çeneni, Orren! Ne mi yapacaksın? Bana ne, Allah belânı versin!”

Ofiste insanlar koşturuyor, telefonlar cıyaklıyor, yakarışlarla lânetlemeler birbirini kovalıyordu. Jim habire, “Santiago’yu bağlayın bana!” diye haykırmaktaydı. “Washington’a söyleyin, beni Santiago’ya bağlasınlar!”

Dagny zihninde, uzaklarda bir yerlerde şu anda telefonlara haykırmakta olan adamların ne gibi oyunlar oynayıp, neleri

kaybetmiş olduklarını canlandırabiliyordu. Ama Dagny'den çok uzaktaydılar hepsi. Mikroskop merceğinin altındaki beyaz alanda kıvranıp duran o minik virgüller gibiydiler. Yeryüzünde bir Francisco d'Anconia gerçeği varken, bu insanların nasıl olup da ciddiye alınmayı beklemiş olabildiklerini merak etti.

Gün boyu karşısına çıkan her suratta patlamanın yansımalarını tekrar tekrar gördü. Akşamın karanlık sokaklarında yanından geçtiği her suratta da görmeyi sürdürdü. Eğer Francisco, d'Anconia Bakır için görkemli bir cenaze töreni istemişse, bunu başarmış sayılır, diye düşünüyordu. İşte, New York kentinin sokaklarındaydı. Burası, dünya yüzünde olayı anlayabilecek tek kentti. Tüm suratlarda, fısıltılarda, ciddi ve telaşlı bakışlarda, değişken ifadelerde, korkularda, öfkelerde o vardı. İnsanların çoğu tedirgin, güvensiz, beklenti içindeydi, ama olayın bir sanayi felâketinin ötesinde olduğunu herkes anlıyordu. Anlamını biliyorlardı. Ama söylemiyorlardı. Bütün yüzlerde gizliden gizliye acı bir gülüş de vardı. Yokluğa itilen kurbanların, öçlerinin alınması karşısında duydukları o keyifli meydan okumayı yansıtan gülüş.

Akşam yemeği için buluştuklarında aynı şeyi Hank Rearden'ın yüzünde de gördü. O kibar restoranın dekoru içinde rahat edebilen tek kişi olarak, upuzun boyuyla, güvenli adımlarla Dagny'nin oturduğu masaya doğru yürüdüğünde, hevesli duyguların yüz hatlarındaki ciddiyetle savaşmakta olduğunu fark etti. Beklenmeyenin sürprizine hâlâ açık, genç bir delikanlı gibiydi. Günün olayından söz etmedi, ama Dagny onun kafasındaki tek imajın o olduğunu biliyordu.

Rearden kente geldikçe buluşuyor, birlikte kısa, keyifli bir akşam geçiriyorlardı...ama geçmişleri de ikisinin sessiz

onaylarıyla hâlâ canlı tutulmaktaydı. Çalışmalarında ve mücadelelerinde hiçbir gelecek yoktu, ama yine de birbirinin varlığından güç alan iki müttefiktiler.

Rearden günün olayından söz etmedi. Francisco'yu konuşmak istemiyordu. Ama masada otururlarken Dagny, onun, yanak kaslarının kendiliğinden gülümsemesine zor engel olabildiğini görebiliyordu. Derken Rearden birden bire, kısık sesi hayranlıkla dolu, "Yeminini tuttu ama, değil mi?" dediğinde, kimden söz ettiğini anlamakta zorluk çekmedi.

Şaşırarak,"Yemin mi?" dedi. Aklında Atlantis'teki tapınağın kapısında gördüğü yazı vardı.

"Bana bir şey söylemişti. 'Sevdiğim kadın adına yemin ederim ki, ben senin dostunum,' demişti. Öyle çıktı."

"Öyle."

Rearden başını iki yana salladı. "Onu düşünmeye hakkım yok. Beni savunmak için yaptıklarını kabul etmeye de hakkım yok. Ama yine de.."Sustu.

"Ama öyleydi, Hank. Hepimizi savunmak için...ve seni de. En çok seni."

Rearden uzaklara, kentin ötelerine doğru baktı. Salonun yan tarafında oturuyorlardı. Onları altmış kat aşağıdaki kentten koruyan tek şey, görünmez bir camdı. Ama kent, anormal derecede uzak görünüyordu. Binaların ancak en alt katları aydınlıktı. Oysa takvim onların oturduğu masanın hizasındaydi. Küçük, can sıkıcı bir dikdörtgen değil, fazla iri ve fazla yakın, esrarengiz bir ekran gibiydi. Üzerinde Eylül 2 yazısı, boş bir film gibi parlıyordu.

Kayıtsız bir sesle konuştu. "Rearden Çelik tam kapasiteyle çalışıyor. Fabrikamdan üretim kotalarını kaldırdılar. Bu özgürlük beş dakika kadar sürer herhalde. Kendi emirlerinin kaçını lağvettiklerini bilemiyorum, bence

kendileri de bilmiyorlardır, çünkü artık hiçbir şeyi izleyebildiklerini sanmıyorum. Eminim ki beş altı kere yasayı ihlal etmişimdir, ama bunu kimse kanıtlayamayacağı gibi, kimse tersini de kanıtlayamaz. Tek bildiğim, bu hareketin gangsterinin bana, 'tam hız ileri' demiş olduğu." Omuz silkti. "Yarın bir başka gangster onu bir tekmede devirirse, herhalde beni de yasayı ihlalden kapatırlar. Ama şu anki plânlara göre, bana metalimi dökmeye devam etmem için yalvarıyorlar. Ne kadar istersem ve hangi usulle istersem."

Dagny lokantadaki insanların ara sıra onlara grili grili bakmakta olduklarını görüyordu. O yayından bu yana, ortalıkta birlikte görünmeye başladıklarından beri, sürekli farketmekteydi zaten bunu. Rearden'ın korktuğu küçük düşme durumunun yerine, insanların davranışında bir belirsizlik vardı. Kendi ahlâkî tutumlarından emin değilmiş gibiydiler. Haklı olduklarından emin görünen bu iki kişi karşısında, bir huşû duygusuna kapılıyorlardı. Onlara kaygılı bir merakla, imrenerek, saygı duyarak, bilinmeyen bir standardı ihlal etmekten korkarak, hattâ bazen özür diler gibi bakıyorlardı. Sanki içlerinden, "Evli olduğumuz için bağışlayın bizi," diyorlardı. Bazı bakışlarda öfkeli bir kötülük okunurken, bazılarında hayranlık vardı.

"Dagny," dedi Rearden birdenbire. "Sence New York'da mıdır?"

"Hayır. Wayne-Falkland'a telefon ettim. Tuttuğu süitin anlaşması bir ay önce sona ermiş, o da yenilememiş."

Rearden gülümseyerek, "Bütün dünyada arıyorlar onu," dedi. "Hiçbir zaman bulamayacaklar." Gülümsemesi birden bire soldu. "Ben de bulamayacağım." Sesi yine deminki yamyassı, gri tonsuzluğa, çalışma havasına büründü. "Eh, fabrika çalışıyor, ama ben çalışmıyorum. Tek yaptığım, ülkeyi

fırıl fırıl dolaşmak, hurdacıları tarayıp yasa dışı malzeme aramak, bulunca satın almak.

Saklanmak, yalan söylemek...birkaç ton demir, kömür ya da bakır bulabilmek için. Bana verdikleri kotaların üzerinde döküm yaptığımı biliyorlar. Ama umursamıyorlar.” Sonra ekledi. “Benim umursadığımı sanıyorlar.”

“Yorgun musun, Hank?”

“Ölesiye canım sıkılıyor”

Dagny düşünüyordu: Bir zamanlar bu insanın aklı, enerjisi, sonsuz becerileri, doğayla daha kolay başa çıkma yolları bulmaya koşullanmışken, şimdi, insanlardan daha kurnaz davranmaya çalışan bir suçluya dönüşmüştü. Bir insan bu tur bir değişikliğe ne kadar süre dayanabilir, diye merak etti.

Rearden kayıtsız bir sesle, “Demir cevheri bulmak hemen hemen imkânsız hâle geldi,” dedi, sonra birden bire canlanmış gibi ekledi. “Şimdi de bakır bulmak imkânsızlaşacak.” Sırıtıyordu.

Acaba bir insan ne kadar süre kendine karşı çalışabilir; temel isteği başarmak değil, başarmamak olursa, bunu ne kadar sürdürebilir diye düşündü Dagny.

Derken Rearden’ın düşüncelerindeki bağlantı noktasını, onun bir sonraki sözünü duyunca anladı. “Sana söylememiştim, ama ben Ragnar Danneskjöld’le tanıştım.”

“O söyledi bana.”

“Ne? Sen ne zaman...” Sustu. “Tabii,” derken sesi gergin ve peştendi. “O da onlardan biri olmak zorunda. Tabiî tanışmışsındır onunla. Dagny, nasıl insanlar onlar...yani o...Hayır, cevap verme.” Sonra hemen ekledi. “Demek ben onların bir ajanıyla tanıştım.”

“İki tanesiyle tanıştın.”

Rearden'ın tepkisi salt bir sessizlik oldu. “Tabiî,” dedi aptal gibi. “Biliyordum...ama bildiğimi kendime itiraf edemiyordum...Onların adam toplama görevlisiydi o, değil mi?”

“İlklerden ve en iyilerden biri.”

Rearden sesli sesli güldü. Çıkardığı seste acı ve özlem vardı. “O gece...Ken Danagger'ı aldıkları gece...bana kimseyi yollamadılar sanmıştım...” Yüzünü ifadesizleştirmek için gösterdiği çaba, kendine görme izni vermediği güneşli bir odanın kapısını kilitler gibiydi. Bir süre sonra yine heyecansız bir sesle konuştu. “Dagny, geçen ay konuştuğumuz yeni raylar var ya...onları verebileceğimi sanmıyorum. Üretim sınırlandırmasını kaldırmış değiller. Satışlarımı hâlâ onlar kontrol ediyor, metalimi istedikleri gibi kullanıyorlar. Defterlerin işlenmesi öyle bir keşmekeş hâlinde ki, her hafta birkaç ton çalıp karaborsaya aktarabiliyorum. Sanırım bunun da farkındalar. Görmezden geliyorlar. Şu ara beni düşman etmek istemiyorlar. Ama çekebildiğim her gramı, acil durumdaki bazı müşterilerime yolluyorum. Geçen hafta Minnesota’daydım, Dagny. Orada neler olduğunu gördüm. Ülke açlıktan ölecek. Gelecek yıl değil, hemen bu kış. Meğer ki, birkaçımız hemen bir şeyler yapmazsak. Hiçbir yerde tahıl rezervi kalmadı. Nebraska gitti, Oklohoma çöktü, Kuzey Dakota terk edildi, Kansas zor sürükleniyor...bu kış buğday bulunmayacak. New York için de, hiçbir doğu kenti için de. Minnesota son tahıl depomuz. Peş peşe iki yıl kötü ürün almışlar. Ama bu sonbahar rekolteleri iyi. Tarım makineleri sanayiinin durumuna hiç baktın mı? Fabrikaların hiçbiri büyük değil, güçlü değil. Washington'ın gangsterleriyle başa çıkamaz, nüfuz tacirlerinin paylarını ödeyemezler. Üçte ikisi kapandı bile, geri kalanları da kapanma yolunda. Ülkenin her

yanındaki çiftlikler de siliniyor...âlet yokluğu yüzünden. Minnesotalı çiftçileri bir görmeliydin. Tarlalarını sürmeye harcadıkları zamandan çoğunu, onarılamayacak traktörleri onarmaya çalışmakla geçiriyorlar. Şu geçtiğimiz ilkbahara kadar nasıl dayanabildiklerini bilmiyorum. Buğdaylarını nasıl ekebildiler, anlayamıyorum. Ama yapmışlar. Yapmışlar.” Yüzünde yoğun bir ifade vardı. Ender rastlanan, çoktan unutulmuş bir manzaraya bakıyormuş gibiydi. İnsanlar vardı o manzarada. Dagny onu hâla işine bağlayan şeyin ne olduğunu o zaman anladı. "Dagny, yeni hasat için âlet gerek onlara. Ben fabrikadan tırtıklayabildiğim tüm metali, tarım âleti yapanlara satıyorum. Veresiye. İşleyip, son hızla Minnesota’ya yolluyorlar. Onlar da aynı koşullarla satıyor. Yasa dışı ve veresiye. Ama paralarını bu sonbahar alacaklar, ben de alacağım. Sadakaymış, cehennemin dibine! Biz üreticilere yardım ediyoruz! Hem de ne üretici! İnatçı üretici! Yoksa miskin “tüketicilere” değil. Kredi veriyoruz, iane değil. Beceriyi destekliyoruz, ihtiyacı değil. Kenara çekilip o adamların ezilmesini, bu arada nüfuz tacirlerinin zenginleşmesini seyretmeye yokum ben!”

Gözlerinin önünde, Minnesota’da gördüğü bir sahne vardı. Terk edilmiş bir fabrika...pencere boşluklarından gurub ışıkları serbestçe geçiyor. Kiremitleri dökülmüş, kapısında yarısı silik bir tabela: Ward Hasat Şirketi.

“Yo, biliyorum,” dedi birden bire. “Onları bu yıl kurtarırız, yağmacılar gelecek yıl yiyip bitirir. Ama yine de, bu kış kurtarmış oluruz...İşte o yüzden, sana ray çakmayacağım. Yakın gelecekte, yapamam. Elimizde de zaten yakın gelecekten fazlası yok. Ülkeyi beslemenin ne yararı var, onu da bilmiyorum. Hele de demiryollarını

kaybedeceksek...ama eğer yiyecek yoksa, demiryolunun yararı ne?”

“Ziyanı yok, Hank. Biz elimizdeki raylarla da bir süre idare edip...” Sustu.

“Bir ay mı?”

“Kış boyu...umuyorum.”

Sessiz otururlarken, bir başka masadan tiz bir ses onlara kadar ulaştı. Dönüp baktıklarında, köşeye sıkıştığı için tabancasına uzanmak üzere olan gangsterlere benzer bir adam gördüler. Yanındaki asık suratlı adama, “Antisosyal yıkım eylemi,” diye homurdanmaktaydı. “Hem de bakırın bu kadar kıt olduğu bir dönemde!...Buna izin veremeyiz! Bunun gerçek olmasına izin verilemez!”

Rearden birden bire kafasını çevirdi, kente doğru bakmaya koyuldu. Alçak sesle, “Onun nerede olduğunu bilmek için her şeyi feda ederdim,” dedi. “Sadece şu anda nerede olduğunu bileyim!”

“Ne yapardın...eğer bilsen?”

Rearden çaresizlik içinde başını eğdi. “Ona yaklaşmaya kalkmazdım. Ona gösterebileceğim tek saygı, bağışlanamayacak durumdayken bağışlanmayı dilememek olur.”

Sessiz kaldılar. Çevredeki diğer sesleri dinliyorlardı. Lüks salonun her yanında panik gemi azıya almıştı.

Dagny aynı duygunun, her masanın görünmez konuğu olarak arada bulunduğunu daha önce fark etmemişti. Sohbet hangi konuda olursa olsun, ikide bir ortaya bu mesele çıkıyordu. İnsanlar masalarda otururken gerçi yerlerinde büzülüyor değillerdi, ama sanki salon çok fazla genişmiş, kendileri çok fazla orta yerdeymiş gibi bir hâlleri vardı. Camlardan, lacivert kadifelerden, alüminyumdan ve yumuşak

ışıklardan oluşmuş bir salon. Bu salona sayısız kaçınmaların sonucunda gelmiş gibiydiler. Salon sanki uygar bir yaşam biçimi varmış gibi davranmalarını kolaylaştıracaktı. Ama ilkel şiddetle ilgili bir olay, onların o uygar dünyasını da patlatmış, artık onu da göremez duruma düşmüşlerdi.

Bir kadın dehşet dolu bir sesle, “Nasıl yapar? Nasıl yapar?" diyordu. “Bunu yapmaya hakları yoktu!”

Kelimeleri ağzından kopuk kopuk çıkan, devlet bordrosundaymış gibi görünen bir genç, “Bir kaza bu,” diyordu. “Bir dizi rastlantı. İstatistik olasılık grafikleri bunu kolayca kanıtlayabilir. Halk düşmanlarının güçlerini abartan söylentiler yaymak vatanseverlik değildir.”

Öğretmen sesli, bar müdavimi ağızlı bir kadın, “Doğruymuş, yanlışmış, bunlar akademik tartışmalara uygun şeyler,” diyordu. “Ama bir insan kendi fikirlerini nasıl bu kadar ciddiye alır da koskoca bir serveti, insanların en çok ihtiyaç duyduğu bir sırada yok eder?”

Yaşlı bir adam, çok acı bir sesle söylenmekteydi. “Anlayamıyorum! Hele de insanoğlunun yaratılıştan gelen o gaddarlığım zapturapt altına almak için yüzyıllar boyunca bu kadar çaba sarf edildikten, insaniyet yolunda eğitim yapıldıktan ve doktrin geliştirildikten sonra...”

Bir kadının şaşkın sesi yükseldi, sonra sönüverdi: “Ben kardeşlik çağında yaşadığımızı sanıyordum...”

“Korkuyorum,” deyip durmaktaydı genç bir kız. “Korkuyorum...bilmiyorum aslında! Yalnızca korkuyorum!”

“Yapmış olamaz!”..."Yaptı ama!”...“Neden? Neden?”...“inanmayı reddediyorum!”...“İnsanca bir şey değil!”...“Ama neden?”...“İşe yaramaz bir çapkın!”...“Ama neden?”

Salonun karşı tarafındaki bir kadının boğuk çığlığı ve görüş alanının kenarında yarı fark edilen bir hareket, Dagny'nin de başını çevirip kente bakmasına yol açtı.

Takvim aslında ekranın gerisindeki bir odaya yerleştirilmiş mekanizma tarafından yönetilmekteydi. Orada aynı film her yıl yeniden oynuyor, günleri sırayla yansıyor, tempo hiç değişmiyor, tarih tam gece yarısı değişiyordu. Dagny'nin o anda başını çevirişi, dünyanın yörüngesinin tersine dönmesi kadar şaşılacak bir olayı görebilmesini sağlamıştı. "Eylül 2" yazısı yukarıya doğru kaydı, ekrandan çıktı.

Koskoca sayfada zamanı durduran bir yazı belirdi. Dünyaya yönelik bir mesajdı bu. Dünyanın motoru olan New York'a da bir mesajdı. Dagny o ekranda, el yazısıyla şu sözleri okuyordu:

Arkadaş, kendin kaşındın!

Francisco Domingo Carlos Andres Sebastian d'Anconia

Hangi şokun daha büyük olduğunu anlayamadı: Yazıyı görmek mi, yoksa Rearden'ın kahkahası mı? Rearden ayağa kalkmış, arkasında kalan salonun gözü önünde, onca panik dalgasını sindiren bir sesle gülüyordu. Bir selamlama, reddetmeye çalıştığı armağanın bir kabulü gibiydi gülüşü. Sesinde boşalma, zafer ve teslimiyet vardı.

***

7 Eylül akşamı Montana'da bir bakır tel koptu, Stanford Bakır Madeni önünde, Taggart Transcontinental'ın yan hattında yükleme yapmakta olan vincin motorunun durmasına sebep oldu.

Maden ocağı üç vardiya hâlinde çalışıyordu. Gecesi gündüzü birleşmiş, bir tek upuzun çizgi hâlinde uzuyordu. Amaç, bir dakikayı bile ziyan etmemekti. Damlayabilecek bir katre bakırın bile ülkenin sanayi çölüne ulaşabilmesi için elden gelen yapılıyordu. Vinç, tam mallar trene yüklenirken stop etmişti. Birden bire durmuş, akşam göklerine doğru yükselen başı eğik kalmış, bir dizi boş vagonla, birden bire taşınmaz hâle gelen bakırın arasında öylece kalakalmıştı.

Demiryolunun ve madenin adamları, gözleri kamaşmış gibi, şaşkınlık içinde durmuşlardı oldukları yerde. Eldeki onca karmaşık malzeme arasında, matkaplar, motorlar, rampalar, ayar mekanizmaları, aydınlanma sistemleri arasında, vinci tamir edecek bir tek tel olmadığını anlamışlardı. On bin beygir gücüne sahip jeneratörlerin yürüttüğü transatlantiğin, bir tek çengelli iğne yokluğuna kurban gitmesine benziyordu durum.

İstasyon görevlisi genç bir adamdı. Hızlı hareketli, keskin sesli biriydi. İstasyon binasından bir teli söküp getirdi, vinci yeniden çalışır duruma döndürdü. Cevher çatırtılar içinde vagonlara akmayı sürdürürken, istasyon pencerelerinde mumların titrek ışığı göz kırpıyordu.

Dagny kendi özel dosyasını kaldırıp çekmeceyi kapatırken, “Minnesota, Eddie,” dedi karanlık bir sesle. “Minnesota bölümüne söyle, tel stoklarının yarısını hemen Montana’ya yollasınlar.” “Ama...ulu Tanrım, Dagny'i...hasat sezonunun en hareketli günleri yaklaşırken...” “Onlar bir yolunu bulur...sanıyorum. Bir tek bakır üreticisini bile kaybetmeyi göze alamayız.”

Dagny, James Taggart’a durumu bir kere daha hatırlattığında o, “Ama ben ayarladım!” diye bağırdı. “Bakır telde sana birinci derece öncelik aldım. En önde gelen öncelik

bizim. Sana karları, sertifikaları, dokümanları, başvuruları hep verdim...daha ne istiyorsun?” “Bakır tel istiyorum.” ‘"Ben yapılabilecek her şeyi yaptım! Kimse beni suçlayamaz!”

Dagny onunla tartışmadı. Öğleden sonra çıkan gazete, Taggart’ın masasındaydı, Dagny’nin gözü de arka sayfadaki bir habere takılmıştı: California’da eyaletin işsizlerine yardım amacıyla bir Acil Durum Vergisi konmuştu. Her yerel şirketin brüt gelirinin yüzde ellisi, diğer tüm vergilere göre öncelikle tahsil edilecekti; California petrol şirketleri işi bırakmıştı.

Washington'dan gelen ses telefonda, “Kaygılanmayın, Bay Rearden,” diyordu. "Size kaygılanmayasınız diye güvence vermek istedim.” “Hangi konuda?” diye sordu Rearden. Şaşırmıştı. “Califonia’daki o geçici karışıklık konusunda. Hemen düzelteceğiz o işi. Hukuk dışı bir adım atılmış. Eyalet valisinin, ulusal vergileri zarara uğratacak bir vergi koymaya hakkı yoktu. Derhal görüşmelere başlıyoruz, adil bir çözüm yolu bulacağız. Ama bu arada, eğer California petrol şirketlerinin vatanseverlikten uzak tutumu sizi endişelendirdiyse, Rearden Çelik’in ihtiyaç önceliğinde en baş sıraya yerleştirilmiş olduğunuzu size söylemek istedim. Ülkenin neresinden olursa olsun, tüm petrol ihtiyaçlarınızla ilgili en yüksek önceliğiniz var, Bay Rearden...bu nedenle de, bu kış yakıt konusunda kaygılanmanıza gerek olmadığını size bildirmek istedim!” Rearden telefonun kulaklığını yerine koyarken kaşları kaygıyla çatılmıştı. Mesele yakıt değildi. California petrol alanlarının kapanması da değildi. Bu tür olaylar artık sıradan olmaya başlamıştı çünkü. Ama Washington’daki plânlamacıların kendisini avutma gereği duymaları çok kaygı vericiydi. Yeni bir şeydi bu. Bunun anlamı ne, diye merak etti. Yıllar süren mücadelesi içinde öğrendiklerine göre, hiç nedensiz gibi gözüken bir

düşmanlıkla başa çıkmak o kadar zor değildi. Ama hiç nedensiz gibi gözüken bir şefkat gösterisi pek çirkin bir tehlikeydi. Aynı duyguyu aynı gün bir kere daha hissetmişti. Fabrikanın binaları arasındaki yolda ilerlerken, yığılmış gibi kambur duran, bir yandan da tokat yemeyi bekliyormuş gibi bir küstahlık yansıtan Philip'i, kardeşini görmüştü.

Rearden Philadelphia'ya döndüğünden beri, eski evine uğramamış, ailesinden hiçbir haber almamış, yalnızca gerekli faturaları ödemeyi sürdürmüştü. Derken son birkaç hafta içinde, bir değil, iki kere Philip'i fabrikada, sebepsiz dolaşırken görüyordu. Philip kendisinden kaçmaya mı çalışıyor, yoksa dikkatini çekmeye mi çalışıyor, pek emin olamıyordu. Her ikisi de doğruydu sanki. Philip'in amacını bulamıyordu. Ancak belki anlaşılmaz bir destek...ama Philip daha önce hiç böyle bir şey sunmuş değildi.

İlk rastladığında Rearden şaşırarak, "Sen burada ne arıyorsun?" dediğinde, Philip muğlak bir cevap vermiş, "Aslında ofisine gelmemi istemediğini biliyorum," demişti. "Ne istiyorsun?" "Şey...hiçbir şey aslında...ama...annem seni merak etti." "Annem istediği zaman bana telefon açabilir." Philip buna cevap vermemiş, ama yutturamadığı rahat bir tavır takınmaya çalışarak ona işi, sağlığı, çalışmaları hakkında sorular sormuştu. Sorular konunun garip biçimde uzağına düşmüştü hep. İşleri sormaktan çok, Rearden'ın iş dünyasına yönelik duygularını soruyor gibiydi. Rearden sonunda onun sözünü kesmiş, elini sallayıp gitmesini işaret etmiş, oradan uzaklaşmış, ama içinde açıklayamadığı durumla ilgili tedirgin edici bir duygu kalmıştı.

İkinci seferinde Philip tek açıklama olarak, "Neler hissettiğini bilmek istiyoruz," demişti. "Biz dediğin kim?" "Şey...annemle ben. Zor zamanlar yaşıyoruz...annem senin bu

durumlar hakkında neler hissettiğini bilmek istiyor.” “Söyle ona, bir şey hissetmiyorum.” Bu sözler Philip’i garip bir şekilde etkilemişti. Sanki duymaktan en çok korktuğu cevap buydu. Rearden, “Git buradan,” demişti bezgin bir sesle. “Bir daha beni görmek istediğinde randevu al, ofisime gel. Ama söyleyecek bir şeyin yoksa, sakın gelme. Burası insanların duyguları konuşacağı bir yer değil. Ne benim duygularımı, ne de başkalarınınkini.”

Philip telefon edip randevu istememişti. Ama işte yine buradaydı. Fırınların dev formlarına karşı, kambur duruyormuş gibiydi. Hem suçluluk, hem kibir yansıtan bir duruş. Hem casusluk ediyormuş, hem de aylak aylak dolaşıyormuş gibi.

Rearden’ın yüzündeki öfkeli ifadeye cevap olarak telaşla, “Ama söyleyecek bir şeyim var!” diye bağırdı.

“Neden ofisime gelmedin?”

“Beni ofisinde istemiyorsun.”

“Seni burada da istemiyorum.”

“Ama ben yalnızca...ben yalnızca düşünceli davranmaya, sen bu kadar meşgulken zamanını çalmamaya çalışıyorum...çok meşgulsün, değil mi?”

“Eee?”

“Şey...seni boş bir anında yakalayıp konuşmak istedim.”

“Ne konuda?”

“Ben...şey, benim bir işe ihtiyacım var.”

Bunu kavga eder gibi söylemiş, kendini biraz da geri çekmişti. Rearden durmuş, ona boş boş bakıyordu.

“Henry, iş istiyorum. Burada, fabrikada. Bana yapacak bir iş vermeni istiyorum. İşe ihtiyacım var. Hayatımı kazanmaya ihtiyacım var, sadakadan usandım.” Söyleyecek söz arıyor gibiydi. Sesi hem gücenik, hem yakarış doluydu. Yalvarıp

yakaracak duruma düşmenin kendisine bir haksızlık olduğu havasındaydı. “Kendi hayatımı kendim kazanmak istiyorum. Sadaka istemiyorum. Bana bir şans tanımanı istiyorum!”

“Burası fabrika, Philip, kumarhane değil.”

“Hı?”

“Biz şansa oynamayız, şans da dağıtmayız,”

“Bana bir iş vermeni istiyorum!”

“Neden vereyim?”

“İhtiyacım olduğu için!”

Rearden eliyle kapkara fırınlardan fışkırıp göklere yükselen alevleri gösterdi. “Benim de şu fırına ihtiyacım vardı, Philip. Ama onu bana veren şey, ihtiyacım değildi.”

Philip’in yüzü, sanki bu söyleneni hiç duymamış gibiydi. “Resmî olarak işe adam almış gibi göstermek zorunda değilsin, o yalnızca bir teknik durum. Beni alırsan, arkadaşlarım hiç itiraz etmeden kabul ederler ve...” Rearden’ın gözlerinde gördüğü bir şey hemen susmasına sebep oldu. Sonra öfke dolu, sabırsız bir sesle, “Ee, ne var?” diye sordu. “Yanlış bir şey mi söyledim?” “Söylemediğin şey yanlış.”

“Efendim?”

“Söylememek için kıvrandığın şey.”

“Neymiş?”

“Hiçbir işime yaramayacağın.”

“Sen onu mu...” Philip lâfa kendini haklı gören bir tonda başlamış, ama susmuş, sözü yarım bırakmıştı.

Gözleri uzaklara doğru kaydı. Konuştuğunda sesi, kör atışlar yapmaya çalışıyormuş gibiydi. Birbiriyle ilgisiz sözler çıkıyordu ağzından: “Herkesin yaşayabilme hakkı vardır...Kimse bana bir şans vermezse, ben o imkânı nasıl bulacağım?”

“Ben benimkini nasıl buldum?”

“Ben bir çelik fabrikasının sahibi olarak doğmadım.”

“Ya ben?”

“Sen ne yapıyorsan, ben de yapabilirim; tabiî, eğer bana öğretirsen.” “Bana kim öğretti?”

“Neden bunu tekrarlayıp duruyorsun? Senden söz etmiyoruz ki!”

“Ben ediyorum.”

Bir saniye sonra Philip mırıldandı. “Senin kaygılanacak neyin var? Problem senin hayatını kazanman değil!”

Rearden parmağıyla fırının alevleri önünde çalışan tulumlu adamları gösterdi. “Onların yaptığını yapabilir misin?”

“Anlamıyorum neden sen hep...”

“Seni o göreve koyarsam, sonra çeliğin ısısını mahvedersen ne olacak?” “Hangisi daha önemli? Senin lanet olası çeliğini dökmen mi, yoksa benim yemek yiyebilmem mi?”

“Çelik dökülmezse nasıl yemek yemeyi düşünüyorsun?”

Philip’in yüzünde bir sitem belirdi. “Şu anda seninle tartışabilecek durumda değilim, çünkü güçlü durumda olan sensin.”

“O zaman tartışma.”

“Hı?”

“Çeneni kapat ve buradan git.”

“Ama benim demek istediğim...” Sustu.

Rearden sesli sesli güldü. “Senin demek istediğin, benim çenemi kapatmam gerektiği, çünkü güçlü olan benim. Sana teslim olmam gerek, çünkü hiç gücün yok...öyle mi?”

“Bir ahlâki ilkeyi amma da kaba biçimde ifade ediyorsun!”

“Ama senin ahlâkî ilken aslında bu, değil mi?”

“Ahlâk konularını materyalist terimlerle tartışamazsın.”

“Biz bir çelik fabrikasında işe girmekten konuşuyoruz...ve çelik fabrikaları son derece materyalist yerlerdir!”

Philip’in vücudu biraz daha büzüldü, sıkıştı, gözleri bir derece daha matlaştı. Sanki çevresindeki bu ortamdan korkuyor, ama bunun aslında gerçek olmadığına kendini inandırmaya çalışıyordu. Büyücülerden çıkabilecek ısrarcı bir inilti tonunda konuştu: “Bu günümüzde evrensel olarak kabul edilmiş bir gerçek. Herkesin bir işte çalışma hakkı var.” Sesi yükseldi. “Benim de var!” “Var mı? Öyleyse git, al hakkını.”

“Hı?”

“Git bul işini. Hangi ağaçta yetişiyorsa, git oradan topla.”

“Benim demek istediğim...”

“Ağaçta bitmiyor, öyle mi? ihtiyacın var, ama kendin yaratamıyorsun onu, öyle mi? Yani sen, benim yaratacağım bir işe ihtiyaç duyuyorsun, öyle mi?” “Evet!”

“Ya yaratmazsam?”

Sessizlik uzuyor, saniyeler saniyeleri izliyordu. “Seni anlamıyorum,” dedi Philip. Sesinde kızgın bir şaşkınlık vardı. Sanki provasını çok kere yaptığı bir rolün sözlerini tekrarlıyor, ama cevap olarak yanlış şeyler geliyordu. “Neden artık seninle konuşulmuyor, anlayamıyorum. Ne tür bir teoriye yöneldiğini ve...”

“Yo, anlıyorsun.”

Philip sözlerinin başarısız olabileceğine inanmayı reddediyormuş gibi direndi: “Sen ne zamandan beri soyut felsefeye yöneldin? Alt tarafı bir işadamısın, ilke sorunlarıyla uğraşacak yeterliliğin yok. Bu konuları uzmanlarına bırakmalısın. Onlar da yüzyıllardan beri görüş birliği içinde..”

“Yeter, Philip. Oyunun ne?”

“Oyun mu?”

“Bu ani ihtiras neden?”

“Şey, böyle bir zamanda..

“Nasıl bir zaman?”

“Eh, herkesin geçinebilecek bir şeylere hakkı var...kimse fırlatılıp anlamaz...Durum bu kadar belirsizken, herkesin bir güvencesi olmalı...ayağını basacak bir yer...yani, böyle bir zamanda, sana bir şey olsa, benim hiçbir...”

“Bana ne olmasını bekliyorsun?”

“Yo, beklemiyorum!” Bu çığlıkta anlaşılmaz bir içtenlik vardı. “Hiçbir şey olmasını beklemiyorum!...Sen bekliyor musun?”

“Ne gibi?”

“Ne bileyim?...Ama bende senin verdiğin sadakalardan başka hiçbir şey yok...ve fikrini her an değiştirebilirsin.”

“Öyle.”

“Ve sana karşı hiçbir silahım yok.”

“Neden bunu fark edip kaygılanman bunca yıl sürdü? Neden şimdi?” “Çünkü...çünkü sen değiştin. Eskiden bir görev duygun, bir ahlâkî sorumluluğun vardı, ama...onu kaybediyorsun. Kaybettiğin doğru, değil mi?” Rearden durmuş, onu sessizce inceliyordu. Philip’in durmadan soru sormaya yönelişinde bir gariplik vardı. Sözleri rastlantısalmış gibiydi, ama o aşırı rahat, ısrarcı soruları aslında amacının anahtarı olmalıydı.

Philip birdenbire diklendi. “Eh, ben yükü senin omuzlarından almaya hazırım...yani eğer sana yüksem! Sen bana bir iş ver, bundan böyle de vicdanın seni bir daha hiç rahatsız etmez!”

“Etmiyor zaten.”

“İşte demek istediğim o! Aldırmıyorsun. Hiçbirimize ne olduğu umurunda değil, değil mi?”

“Kimlere?”

“Eh...anneme ve bana...ve genel olarak insanlara. Ama ben senin içindeki iyi insana ricacı olacak değilim, beni bir anda fırlatıp atabileceğini biliyorum, o yüzden de..”

“Yalan söylüyorsun, Philip. Seni kaygılandıran bu değil.Eğer bu olsa, bir miktar para isterdin, iş değil..”

“Hayır! Ben iş istiyorum!” Çığlığı hemen geldi. Telaşlıydı. “Beni parayla satın almaya çalışma! Ben iş istiyorum!”

“Kendini topla, sefil yaratık. Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu?”

Philip kelimeleri ağzından çaresiz bir nefretle, tükürür gibi çıkardı: “Benimle böyle konuşamazsın!”

“Ya sen?”

“Ben yalnızca...”

“Seni satın almak, ha? Neden seni satın alacakmışım...bir tekmede fırlatıp atabilirken! Onu yıllar önce yapmam gerekirdi zaten!”

“E, ne de olsa, senin kardeşinim ben!”

“Bu ne anlama geliyor?”

“İnsanın kardeşi için bir takım duygular beslemesi beklenir.”

“Sen besliyor musun?”

Philip’in dudakları şişti, cevap gelmedi. Bekliyordu. Rearden onun beklemesine izin verdi Philip mırıldandı: “En azından senden beklenen...duygularıma biraz anlayış göstermendi...ama yapmadın.”

“Sen benim duygulanma anlayış gösterdin mi?”

“Senin duyguların mı? Duyguların mı?” Philip’in sesindeki hainlik değildi.Çok daha beter bir şeydi. Gerçekten ve samimiyetle şaşırmış ve gücenmişti. “Sende duygu yok ki! Sen hiçbir zaman, hiçbir şey hissetmedin! Hiçbir zaman acı çekmedin!”

Yılların toplamı Rearden’ın suratına bir tokat gibi inmişti. Tıpkı John Galt Hattı’nın lokomotifinde o gün hissettiği şeyi hissetti...Philip’in gözleri, o solgun, yarı sıvı gözler, insanlığın nerelere kadar alçalabileceginin simgesi gibiydi. Tartışmasız bir acı, ona ek olarak da bir iskeletin yaşayan insana küstahlığı, ondan acıyı en yüce değer olarak kabul etmesini istemesi.Sen hiç acı çekmedin, diyordu o gözler, onu suçlamasına...Oysa o, madenlerinin elinden alındığı gece, ofisindeki hâlini görüyordu...Armağan Sertifikasını imzalayıp Rearden Metal’i teslim edişini görüyordu...bir ay boyunca uçakla Dagny’nin kalıntılarını arayışını görüyordu. Sen hiç acı çekmedin diyordu o gözler, kendini haklı bulan bir tiksinti duygusuyla. Oysa o, tüm bu olaylar karşısında nasıl gururla dikildiğini, kendini acıya teslim etmemek için nasıl mücadele ettiğini, aşkının getirdiği duyguları, sadakatini, varoluşun amacının sevinç olduğunu, sevincin tesadüfen gelmediğini, kazanılması gerektiğini, esas ihanetin, bir anlık işkence karşısında o düşten vazgeçmek olduğunu düşünüyordu. Gözlerin o ölü bakışları, hiç acı çekmedin, diyordu ona. Hiçbir şey hissetmedin. Çünkü hissetmek yalnızca acı çekmektir...sevinç diye, zevk diye bir şey yoktur; yalnızca acı vardır veya acının yokluğu vardır. Ya acı ya da sıfır, yani insanın hiç acı çekmemesi. Ben acı çekiyorum, çektiğim acıdan çarpılmış durumdayım, ben katıksız acıdan oluşmuşum, bu saflıktır, bu benim değerimdir...Sana gelince, bükülmemiş, yakınmayan sen...kendi acısız bedenini kesip

benimkini onarman gerek. Duygusuz ruhunu kesip, benimkini yamaman gerek. İşte o zaman nihaî ideale ulaşırız, hayata karşı zafer kazanırız, sıfırı yeneriz! Bu arada o, yüzyıllardır yok oluşu vaaz edip duran papazlardan çekinmemiş kişilerin yapısını ve ömrü boyunca savaşmış olduğu düşmanların niteliğini görmekteydi.

“Philip." dedi. “Çekil git buradan.” Sesi morgda güneş ışığı gibiydi. Yalın,kuru bir sesti. Bir işadamının gündelik sesiydi. Bu sağlıklı ses, düşmanına öfke ya da korku sunarak onu yüceltemeyen kişinin sesiydi. “Bir daha da asla bu fabrikaya gelmeye çalışma, çünkü içeriye girmeye kalkarsan, seni dışarı atmak üzere her kapıya emir verilmiş olacak.”

Philip tedbirli geri çekilişe işaret eden kızgın bir sesle, “Eh, ne de olsa, dostlarıma söyleyip kendimi burada bir işe tayin ettirebilirim, seni de bunu kabul etmeye mecbur edebilirim!” dedi.

Rearden uzaklaşmak üzere harekete geçmişken durdu, dönüp kardeşine baktı.

Philip’in gerçek durumu aniden fark edişi, bir düşünceyi kavrama biçiminde olmadı. Karanlık bir duygu biçiminde oldu. Esasen onun tek bilinçlenme biçimi de buydu. Büyük bir korku hissetti. O korku gırtlağına sarılıyor, midesine kadar inen yolu titretiyordu. Karşısında fabrikanın binaları yayılmıştı. Alev ve buhar püskürüyordu binalar, kepçe kepçe eriyik maden akıtıyordu. Açık kuyularda akkor halinde kömürler vardı. Vinçler kafasının üzerinden geçiyor, tonlarca çeliği görünmez bir mıknatıs gücüyle taşıyordu. Bu yerden korktuğunu kavradı o anda. Ölesiye korkuyordu. Şu karşısındaki adamın koruması ve rehberliği olmasa, hareket bile edemeyeceğini anlıyordu. Karşısında hiç hareketsiz duran uzun boylu insana baktı. Gözleri sabit bakan, kayaların içini

görebildiği için bu yeri inşa edebilmiş olan adama...bir kararı zorla kabul ettirmeye çalıştığı bu adamın, ne kadar kolaylıkla bir kepçeyi yanlış yerde boca edebileceğini, bir vincin yükünü birkaç metre erken düşürebileceğini kavradı...kendisinden geriye hiçbir şey kalmazdı o zaman. Tek güvencesi, böyle şeyleri kendisinin düşünebilmesi, ama Hank Rearden'ın düşünememesiydi.

Philip, “Ama bu işi dostça koşullarda halletsek daha iyi olur,” dedi.

Rearden, “Aklın varsa,” deyip uzaklaştı.

Rearden hiçbir zaman anlayamamış olduğu düşmanlarının hayaline bakarken, acıya tapan insanlar bunlar, diye düşünüyordu. Bunlar acıya tapan insanlar. Canavarca bir şey gibi görünüyordu, ama garip olan, bunun bir öneminin de olmayışıydı. Hiçbir şey hissetmiyordu. Cansız bir objeye karşı duygu geliştirmeye çalışıyormuş gibiydi. Yamaçtan aşağı, onu ezmek niyetiyle kayıp inen çamurlara karşı duygu geliştirmek gibi. İnsan çamurdan kaçar ya da istinat duvarı örüp ezilmekten kurtulurdu, ama o cansız harekete karşı öfke, güceniklik ya da herhangi bir ahlâkî kaygı geliştirmeye imkân yoktu. Hayat yoktu çünkü o şeylerde.

Philadelphia’daki mahkeme salonunda oturup, boşanma sürecinin yasal adımlarını seyrederken de yine aynı mesafeli kaygısızlık duygusu sürüyordu içinde. Duruşmada kalkıp konuşanların mekanik genellemelerini, sahte kanıtlarını, anlamsız uzatma taktiklerini izledi. İnsanlara bunları yapsınlar diye para vermişti. Çünkü yasa ona başka türlü özgür kalma hakkı tanımıyordu. Gerçekleri söyleme hakkına sahip değildi. Kaderini tayin edecek yasa, objektif olarak tanımlanmış kurallara dayanmıyor, buruşuk yüzlü, kurnaz gözlü yargıcın insafına bağlı kalıyordu.

Lillian salonda yoktu. Avukatı ara sıra bir takım hareketler yapıyor, bu hareketler için harcadığı enerji de, parmaklarının arasından suyun akmasına izin verirken harcanan enerjiye benziyordu. Verilecek hükmün ne olacağını hepsi önceden biliyordu. Aslında nedenini de biliyorlardı. Yıllardır başka hiçbir neden çıkmamıştı ortaya. Standart yoktu, yalnızca kapris vardı çünkü. Bunu kendi hakları olarak görüyor, sanki prosedürlerin amacı, olayı yargılamak değil de, kendilerine istihdam yaratmakmış gibi, sanki o kalıp sözleri söylemek hiçbir sorumluluk taşımıyormuş gibi, yanlış ve doğru mahkeme salonlarına ait olmayan iki kavrammış gibi davranıyorlardı. Adalet dağıtan insanlar, aslında adalet diye bir şeyin olmadığını bilecek kadar bilgeymişler gibi. Habire kendilerini objektif gerçekten kurtaracak ritüelleri vahşiler gibi tekrarlayıp durmaktaydılar.

Ama Rearden'ın on yıllık evliliği gerçekti. Şu adamlar o evliliği bitirme gücünü ellerinde tutmaktalar, diye düşünmekteydi. Hayatını mutlu bir şekilde yaşamaya hakkı var mı, yoksa ömür boyu işkenceye mi mahkûm edilecek, kararı bu insanlar verecekti. Evlilik aktine duymuş olduğu o acımasız saygıyı hatırladı. Tüm kontratlarına ve hukukî yükümlülüklerine karşı tavrı hep aynı olagelmişti. Şimdiyse, o titiz itaatinin ne tür bir hukuka hizmet etmiş olduğunu görebiliyordu.

Mahkeme salonundaki kuklaların, kendisine sinsi, kurnaz bakışlarla bakmakta olduklarını görüyordu. Ortak bir suçu paylaşıyorlarmış ve ahlâkî suçlamalar karşısında güven altındaymışlar gibi. Sonra, onun herkesin gözüne dosdoğru bakan tek insan olduğunu fark ettiklerinde, tavırlarında bir tedirginlik başlayıp gelişti. Rearden inanamayarak, kendisinden ne beklendiğini o zaman anladı. Kendisi

kurbandı. Zincire vurulmuş, eli ayağı bağlanıp ağzı tıkanmış durumdaydı. Rüşvet vermekten başka bir seçeneği kalmamıştı. O durumdayken, satın aldığı şu oynanan oyunun gerçek bir hukukî süreç olduğuna, kendisini esir almalarının ahlâkî geçerliliği olduğuna, adalet görevlilerinin dürüstlüğünü bozduğu için kendisinin suçlu olduğuna, suçun onlarda değil, kendisinde olduğuna inanmasını bekliyorlardı. Bir soygundaki kurbanı, soyguncunun dürüstlüğünü bozmakla suçlamak gibi bir şeydi bu. Ama kuşaklar boyunca devam eden siyasal zulüm sırasında, suçu üstlenen hiçbir zaman yağmacı bürokratlar olmamış, her zaman zincire vurulmuş sanayiciler olmuştu, Hukukî ikramları satanlar değil, bunları satın almak zorunda bırakılanlar olmuştu. Onca kuşaktan beri çare olarak kurbanların serbest bırakılmasına değil, zorbaların güçlerini arttırmaya yönelinmişti. Suçluların tek suçuysa, bunu suç olarak kabullenmiş olmalarıydı.

Mahkeme salonundan renksiz öğle sonrasının çiseleyen buz gibi yağmuru altına çıktığında, kendini yalnız Lillian'dan değil, demin tanık olduğu süreci destekleyen tüm toplumdan boşanmış gibi hissetti.

Eski ekolden avukatının suratı, bir an önce banyo yapmaya can atıyormuş gibiydi. Adam bir tek şey sordu: "Söylesene, Hank, şu anda yağmacıların senden almaya heves ettiği bir şey var mı?" "Bildiğim kadarıyla hayır. Neden?" "Bu iş fazla düzgün gitti. Baskı yapabilecekleri birkaç nokta vardı, ama görmezden geldiler. Yararlanmadılar. Adeta...sanki yukarılarda bir yerlerden, sana yumuşak davranılması, istediğini elde etmene izin verilmesi için emir gelmiş gibiydi. Fabrikana karşı bir şeyler mi plânlıyorlar?"

"Bildiğim kadarıyla, hayır," dedi Rearden. Kafasının içindeki bir sesin, 'umurumda da değil' dediğini duyunca da

çok şaşırdı.

Aynı gün öğleden sonra, fabrikada Sütnine'nin hızlı adımlarla kendisine yaklaşmakta olduğunu gördü. Sırık gibi, eklemleri neredeyse takırdayan, hızlı, garip, kararsız hareketli bir gençti.

"Bay Rearden, sizinle konuşmak istiyorum." Sesi tereddütlüydü, ama aynı zamanda da bir kesinliği vardı.

"Söyle."

"Sizden bir şey isteyeceğim." Çocuğun yüzü ciddi ve gergindi. "Beni reddetmeniz gerektiğini bildiğimi...sizin de bilmenizi istiyorum...ve...küstahlık sayarsanız, bana cehennemin dibine gitmemi söyleyebilirsiniz."

"Peki. Bir dene."

"Bay Rearden, bana bir iş verir misiniz?" Sorunun gerisinde yatan mücadeleyi açığa vuran, yalnızca sesini normal çıkarmak için göstermiş olduğu çabaydı. "Şimdi yapmakta olduğum şeyi bırakıp çalışmaya başlamak istiyorum. Yani...gerçek anlamda çalışmak. Çelik yapmak. Bir zamanlar başlamış olduğum gibi. Yediğim ekmeği hak etmek istiyorum. Asalak gibi yaşamaktan usandım."

Rearden gülümsemesini tutamadı, bir yerlerden alıntı yapıyormuş gibi, "Böyle kelimelere ne gerek var, " dedi. "Çirkin kelimeler kullanmazsak, hiç çirkinlik olmaz ve..." Çocuğun yüzündeki o çaresizlik ifadesini görünce sustu, gülümsemesi de silindi.

"Ben ciddiyim, Bay Rearden. Kelimenin anlamını biliyorum, bunun doğru kelime olduğunu da biliyorum. Bana verilen paranın sizin cebinizden çıkması, görevimin de sizi para kazanamaz hâle getirmek olması, usandırdı beni. Biliyorum, bugün artık her çalışan insan, benim gibi itoğullarının gözünde enayinin biri sayılıyor, ama...Allah

belasını versin, geriye bir tek enayi olmak kaldıysa, ben de enayi olurum, daha iyi!” Sesi bir çığlık gibi yükselmişti, “Özür dilerim, Bay Rearden,” deyip başka tarafa baktı. Bir an sonra kendini topladı, tahta gibi, duygusuz bir sesle devam etti: “Dağıtımdan sorumlu müdür yardımcısı zırvalığından çıkmak istiyorum. Ne kadar işinize yararım, onu bilemiyorum. Üniversiteden bir metalürji diplomam var, ama üzerine basıldığı kâğıt kadar bile değeri yok. Yine de, sanıyorum burada geçirdiğini iki yıl boyunca işi biraz öğrendim. Eğer bir işinize yararsam, beni süpürgeci, çöpçü, ya da güvenebileceğiniz başka bir işe koyarsanız, onlara müdür yardımcılığını ne yapmaları gerektiğini söyler, hemen yarın size çalışmaya başlarım...ya da haftaya, ya da şu dakika, ne zaman isterseniz.” Rearden’a bakmaktan çekiniyordu. Bir kaçamak değildi bu. Sanki bakmaya hakkı yokmuş gibi davranıyordu.

Rearden yumuşak bir sesle, “Bunu istemekten neden korkuyordun?” diye sordu.

Çocuk ona gücenik bir şaşkınlıkla baktı. Bu sorunun cevabı çok açıkmış gibi davrandı. “Çünkü burada yaptıklarım, nasıl davrandığım, neden sorumlu olduğum düşünülürse, gelip sizden iyilik istediğimde bir yumrukta dişlerimi dökmeye hakkınız olduğu ortaya çıkar!”

“Burada geçirdiğin iki yılda gerçekten çok şey öğrenmişsin.”

“Hayır ben..” Rearden’a baktı, anladı, uzaklara baktı, aynı tahta gibi sesle, “Evet,” dedi. “...eğer onu kastediyorsanız.”

“Dinle, çocuğum, bana kalsa sana hemen şu dakika bir iş verirdim, süpürgecilikten daha fazlası için de güvenirdim. Ama Birleştirme Kurulu’nu unutuyorsun sanıyorum. Benim seni işe alma özgürlüğüm yok, senin de işinden çıkma

özgürlüğün yok. Aslında tabiî, adamlar her an işi bırakıyor, biz de sahte evrakla yerlerine yenilerini alıyoruz, onları takma adlarla çağırıyor, yıllardır burada olduklarını kanıtlamaya çalışıyoruz. Bunu sen de biliyorsun, çeneni kapalı tuttuğun için de teşekkür ederim. Ama seni o koşullarla işe alırsam, Washington'daki dostların bunu gözden kaçırır mı sanıyorsun?"

Çocuk başını yavaşça iki yana salladı.

"İşinden çıkıp buraya süpürgeci olarak girersen, bunu hangi nedenle yaptığını anlayamazlar, değil mi?"

Çocuk başıyla onayladı.

"Seni rahat bırakırlar mı?"

Bu sefer de başını iki yana salladı. Bir an sonra, samimi bir şaşkınlıkla, "Bu hiç aklıma gelmemişti, Bay Rearden," dedi. "Onları unutmuştum. Hep sizin beni isteyip istemeyeceğinizi düşündüm, en önemli şeyin sizin kararınız olduğuna inandım."

"Biliyorum."

"Ve...aslında da tek önemli olan o."

"Evet, absolüsüz...aslında."

Çocuğun ağzı birdenbire neşesiz bir gülümseme oluşturacak biçimde kıvrıldı. "Herhalde ben her enayiden daha sıkı bir biçimde bağlanmışım..." "Evet. Şu anda yapabileceğin hiçbir şey yok. Ancak Birleştirme Kurulu'na başvurur, iş değiştirme izni isteyebilirsin. Denemek istersen, başvuruna destek veririm...Ama izin vereceklerini sanmam. En azından benim yanımda çalışmana izin vermezler bence."

"Hayır. Vermezler,"

"Yeterince manevra yapar, yeterince yalan söylersen, belki sana bir başka çelik şirketinde işe girme izni verirler."

“Hayır! Başka yere gitmek istemem! Bu yerden ayrılmak istemem!” Durup çevresine, fırın alevlerinin üzerine görünmez bir yağmur gibi yağan buharlara baktı. Bir süre sonra alçak sesle, “Yerimde kalsam daha iyi herhalde,” dedi. “Yağmacı muavini olmayı sürdüreyim. Hem ben gidersem, Tanrı bilir size ne tür bir it yollarlar!” Olduğu yerde döndü. “Bir niyetleri var, Bay Rearden. Nedir, bilmiyorum, ama size bir şey yapmaya hazırlanıyorlar.”

“Ne?”

“Bilmiyorum. Ama son birkaç haftadır burada her açığımızı izliyor, terk eden herkesi kolluyor, kendi adamlarını içeri sızdırıyorlar. Çok da garip adamlar. Hele bazıları...gerçek hergele. Daha önce hiçbir çelik fabrikasına adım atmadıklarına bahse girerim. Bana da ‘bizim çocuklardan’ mümkün olduğu kadarını fabrikaya alma emri gelmişti. Nedenini bana bildirmediler. Ne plânladıklarını bilmiyorum. Ağızlarından lâf almaya çalıştım, ama çok ketum davranıyorlar. Artık bana güvenmiyorlar sanıyorum. Herhalde aramızdaki bağ gevşiyor. Tek bildiğim, buralarda bir numara hazırlıyor oldukları.”

“Beni uyardığın için teşekkürler.”

“Öğrenmeye çalışacağım. Zamanında öğrenebilmek için elimden ne geliyorsa yapacağım.” Birden bire döndü, uzaklaşırken durdu. “Bay Rearden, size kalsaydı, beni alır mıydınız?”

“Seve seve ve hemen.”

“Teşekkür ederim, Bay Rearden,” dedi aynı ciddi, pesten sesle. Sonra uzaklaştı.

Rearden durmuş, onun arkasından bakıyor, bağrını yırtan bir acıma gülümsemesiyle, eski-rölativist, eski-pragmatist,

eski-amoralist delikanlının avuntu diye neye sarılmakta olduğunu düşünüyordu.

***

11 Eylül günü öğleden sonra, Minnesota'da bir bakır tel koptu, Taggart Transcontinental'ın küçük kırsal istasyonlarından birindeki tahıl asansörünün kayışlarını durdurdu.

Buğdaylar otoyollarda, şoselerde, köy yollarında sel gibi akıyor, binlerce dönümün ürününü demiryolu istasyonlarının o kırılgan barajlarına boşaltıyordu. Gece gündüz ilerliyordu taneler. Derelere, sonra nehirlere, sonra sellere dönüştü. Motorları veremli gibi öksüren kamyonlarla taşınmaktaydılar. Açlıktan ölmek üzere atların çektiği paslı arabalarla taşınmaktaydılar. Öküzlerin çektiği kağnılarla taşınmaktaydılar. Hepsini taşıyan, yılların kıtlıklarına dayanıp bu sonbahar gelen dev hasadı beklemiş olan çiftçilerin siniri ve en son enerjisiydi. Bu adamlar araçlarını tellerle, battaniyelerle, iplerle, uykusuz gecelerle onarıyor, bir tek sefer daha yapabilmeye hazırlıyor, ürünü taşıdıktan sonra, vardığı yerde çökmesini umuyor, sahiplerine yaşama imkânı sağlamasını bekliyordu.

Her yıl aynı mevsimde, ikinci bir hareket daha yer alır, Taggart Transcontinental'ın Minnesota bölümüne, ülkenin her yanından yük trenleri gelirdi. Tren tekerlerinin takırtısı her an duyulur, düzenli tempolar içinde, yiyecek stokuyla buluşurdu. Minnesota Bölümü yıl boyu uyur, ancak hasat zamanı canlanır, cıvıl cıvıl olurdu. Her yıl buraya ondört bin vagon gelip sıkışırdı. İlk buğday trenleri yüklerini un fabrikalarına, ardından gelenler fırınlara, daha sonrakiler tüm ulusun

midelerine taşırdı. Ama her tren, vagon ve asansör kullanılır, bir santim bile ziyan edilmezdi.

Dagny kendi dosyasındaki acil durum kartlarını tararken, Eddie Willers da onun yüzüne bakıyordu. Kartlarda ne yazdığını, Dagny'nin yüz ifadesinden anlayabilmekteydi. "Terminal," dedi Dagny alçak sesle. Sonra dosyayı kapattı. "Aşağıdaki terminale telefon aç, eldeki tel stokunun yarısını Minnesota'ya yollasınlar." Eddie hiçbir şey söylemeden emre uydu.

Dagny'nin masasına Washington'dan gelen yönergeyi koyduğu sabah da bir şey söylemedi. O yönergede, bakır kıtlığı nedeniyle devlet kurumlarının tüm bakır madenlerine el koyacağı, hepsini birer kamu kuruluşu olarak işleteceği yazılıydı. Dagny telgrafı çöp sepetine atarken, "Eh, bu da Montana'nın sonu," dedi.

James Taggart tüm Taggart trenlerinde restoran vagonunun kaldırılacağına dair emir yayınladığını söylediğinde de Dagny karşılık vermedi. "Artık paramız yetmez," diyordu Taggart. "O lânet olası restoran vagonlarında hep para kaybettik. Hele yiyecek yemek yokken, her yanda restoranlar bir kilo at eti bile bulamazken, bir demiryolu nasıl kalkışabilir bu işe? Zaten yolcuları neden biz besleyelim? Onlara ulaşım sağladığımıza şükretsinler. Biz olmasak, kağnılarda yolculuk edecekler. Bırak, kendi kumanyalarını yanlarında getirsinler, bize ne? Binebilecekleri başka tren yok ki!"

Dagny'nin masasındaki telefon artık iş hayatının sesi olmaktan çıkmış, felâket haberlerinin alarm sirenine dönüşmüştü. "Bayan Taggart, bakır telimiz yok!" "Çivi, Bayan Taggart, normal çivi. Birine söyler inisiniz, bize çivi

yollasın!” “Boya bulabilir misiniz, Bayan Taggart, herhangi bir yerde suya dayanıklı boya var mı?”

Ama Washington, Soya Projesi’ne otuz milyon dolarlık destek verebilmişti. Louisiana’da büyük araziler tahsis edilmiş, soyalar olgunlaşmaya başlamıştı. Emma Chalmers’ın düzenlediği kampanyalarla, ulusun yeme içme alışkanlıkları yeniden şartlandırılıyordu. Emma Chalmers daha çok ‘Kip’in Anası’ diye tanınırdı. Eski bir sosyologdu. Yaşıtları olan benzer kadınlar barlarda dolanırken, o yıllarca Washington çevrelerinde dolanmış, oğlunun tünel kazasında ölmesi her nasılsa ona bir kutsiyet kazandırmış, son zamanlarda Budist olması da, bu havayı daha da güçlendirmişti. “Soya fasulyesi çok daha sağlam, besleyici, ekonomik bir bitkidir. Bizim o ziyankâr, süslü yiyeceklerimize benzemez!” Kip'in Anası, bu sözleri radyoda söylemişti. Sesi her zaman, damlayan su gibi olmaktan çok, damlayan mayonez gibiydi. “Soya fasulyesi ekmeğin, etin, tahılın, kahvenin yerine kullanılabilir. Hepimiz soya diyetini benimsersek, hem ulusal yiyecek krizini çözer, hem de çok daha fazla kişiyi besleriz. En fazla sayıda insana, en çok besini verebiliriz. Benim sloganım bu. Kamu ihtiyacı bu kadar büyükken, lüks zevklerimizden vazgeçmek bizim borcumuzdur. Basit, sağlıklı besililere uyum sağlayarak zenginleşebiliriz. Doğunun insanları bunu yüzyıllardır uyguluyor. Onlardan öğrenecek çok şeyimiz var.”

“Bakır tüp. Bayan Taggart...bize bir yerlerden bakır tüp bulur musunuz?” diye yalvarıyordu sesler telefonda. “Raylara kenet, Bayan Taggart!” “Tornavida, Bayan Taggart!” “Ampul, Bayan Taggart, iki yüz mil yarı çaplı alanımızda bir tek ampul yok!”

Ama beri yandan Moral Şartlanma Kurumu'na, Halk Operası Şirketi’yle ilgili harcamaları için beş milyon dolar

tahsis ediliyordu. Şirket bedava gösteriler düzenleyecekti. Günde bir öğün yemek yiyebilen, operaya gidecek gücü bulamayan kimseler içindi gösteriler. Bir psikologa da, dünya krizini çözmek amacıyla ‘insanlarda kardeşlik’ konulu bir araştırma yapsın diye yedi milyon dolar verilmişti. Yeni bir elektronik sigara çakmağının üretimi için hazırlanan projeye on milyon dolar ayrılmıştı. Oysa ülkenin dükkânlarında sigara bulunamıyordu artık. Piyasada el fenerleri var, pilleri yoktu. Radyolar var, ampulleri yoktu. Fotoğraf makineleri var, filmleri yoktu. Uçak yapımı geçici olarak askıya alınmıştı. Özel amaçlarla uçak yolculukları yapmak yasaklanmıştı. Ancak ‘kamu ihtiyacı’ için uçak yolculuğu yapılmasına izin veriliyordu. Bir sanayicinin, fabrikasını kurtarmak için seyahate çıkması, ulusal ihtiyaç sayılmıyordu. O kişinin uçağa binme hakkı yoktu. Vergi toplamak için yolculuk eden bir devlet memurunun ise, uçağa binme hakkı vardı.

“İnsanlar raylardan civata-somun çalıyor, Bayan Taggart. Geceleri gelip çalıyorlar. Stokumuz da bitiyor. Bölüm deposu boşaldı. Ne yapacağız, Bayan Taggart?”

Buna karşılık Washington’daki Halk Parkı’na dört fit ekranlı bir renkli televizyon konmuştu. Devlet Bilim Enstitüsü’ne de, kozmik ışınların incelenebilmesi için bir süper-siklotron monte edilmekteydi. Bu montaj on yılda tamamlanacaktı.

Dr. Robert Stadler, siklotron inşaatının temel atma töreni sırasında, radyoda yaptığı bir konuşmada, “Modern dünyamızın kusuru, çok sayıda insanın, çok fazla düşünmesi,” demişti. “Bugünkü tüm korkularımızın ve kuşkularımızın nedeni bu. Aydınlanmış vatandaşlar kitlesi, mantığa ve eski moda akıl yürütmeye bâtıl inanç gibi tapmaktan vazgeçmelidir. Meslek dışından insanlar nasıl tıp konusunu

doktorlara, elektronik konusunu mühendislere bırakıyorsa, düşünmek için gereken yeterliliğe sahip olmayan insanlar da düşünme işini uzmanlara bırakmalı, uzmanların yüksek yetkisine inanmalıdırlar. Modern bilimin icatlarını ancak uzmanlar anlayabilir, demek ki düşünmek; bir seraptır, akıl da bir mit'tir."

Sokak köşelerinde, yağmur altında kurulmuş çadırlarda, onarıma muhtaç mabetlerde sayısız mistikler, "Sefalet çağı, Tanrı'nın insana, aklına güvendiği için yolladığı bir cezadır!" diyorlardı. "Bu dünyada çekilenler, insanoğlunun mantıkla yaşama girişiminin sonucudur! İşte düşünmenin, mantığın ve bilimin sizi getirdiği yer burası! İnsanlar, fâni akıllarının sorunları çözmeye yetmeyeceğini anlayıp, Tanrı'ya, yüksek otoriteye inanmaya geri dönene kadar da kurtuluş yoktur!"

Ve Dagny'nin karşısında bir de bütün bunların son ürünü, mirasçısı ve tahsildarı vardı: Cuffy Meigs. Düşünme konusuna bağışık bir adam. Cuffy Meigs, Taggart Transcontinental ofisinde dolaşıp duruyor, üzerindeki yarı askerî tunikle, cilalı deri evrak çantasını parlak pantolonuna vura vura volta atıyordu. Bir cebinde otomatik pistol, öbür cebinde bir tavşan ayağı taşımaktaydı.

Cuffy Meigs, Dagny ile karşılaşmamaya çalışıyordu. Genel tutumunda, Dagny'yi pratiklikten uzak bir idealist saydığına işaret eden bir miktar tiksintiyle, bu kadında anlayamadığı bir gücün bulunduğuna ve onunla kapışmak istemediğine dayanan bâtıl bir ürkeklik vardı. Sanki Dagny'nin varlığı, onun kafasındaki demiryolu kavramıyla tutarsızmış gibi davranıyordu, ama bu biraz da, Dagny'ye kafa tutmaya cesaret edemiyormuş gibi görünmesine yol açıyordu. Jim'e davranışındaysa bir dereceye kadar sabırsız güceniklik vardı. Dagny'yi idare etmek ve Cuffy Meigs'i

korumak Jim’in göreviymiş gibi. Demiryolunu yönetme işini Jim kendi başına yapmalıymış, onu daha pratik işler için serbest bırakmalıymış gibi. Kısacası, Jim Taggart’ı herhangi bir teçhizat gibi görüyor, ondan her zaman uyum sağlamasını bekliyordu.

Dagny’nin penceresinin dışında, gökyüzünde asılıymış gibi gözüken takvimin sayfası kapkaraydı. Francisco’nun vedasından bu yana onarılamamıştı takvim. O gece telaşla kuleye koşan görevliler, takvimin motorunu kırarak durdurmuşlar, projektördeki filmi yırtarak çıkarmışlardı. Francisco’nun mesajı, filmin bir karesine yapışkan banda tutturulmuştu. Olayı araştırmakla görevli üç kurum, onu oraya kimin yapıştırdığını, kilitli odaya kimin girdiğini, nasıl girdiğini henüz bulabilmiş değildi. Onların çabalarının bir sonuca varmasını beklerken de, takvimin sayfası kentin tepesinde boş kalmıştı.

14 Eylül günü Dagny’nin ofisinde telefon çalarken de, o takvim yine boştu. Sekreterinin sesi, “Minnesota’dan biri,” diye bildirdi.

Daha önce sekreterine, bu tür telefonların hepsine cevap vereceğini söylemişti. Yardım çağrısıydı bunlar. Dagny için de, tek haber kaynağı sayılıyorlardı. Demiryolu görevlileri yalnızca iletişimden kaçınma sesleri çıkarmaya başladığından beri, sistemle tek bağlantısı bu isimsiz adamlardı artık. Bunlar mantığın ve işkence altındaki dürüstlüğün ta uzaklardan gelen son parıltılarıydı.

“Bayan Taggart, sizi aramak bana düşmez, ama başka da kimse aramayacak,” diyordu telefondaki ses. Genç bir sesti. Fazla sakin gibiydi. “Bir iki güne kadar burada, benzerine hiç rastlamadığımız bir felâket olacak ve artık

saklayamayacaklar. Ama iş işten geçmiş olacak. Belki şimdi bile iş işten geçti.” “Neymiş? Siz kimsiniz?”

“Minnesota Bölümü’nde çalışanlarınızdan biriyim. Bayan Taggart. Bir iki güne kadar buradan tren kalkamaz olacak...hasat mevsiminin orta yerinde bunun ne anlama geldiğini bilirsiniz. Görüp göreceğimiz en zengin hasat hem de. Trenler duracak, çünkü vagon yok burada. Bu yıl hasat vagonları gönderilmedi.”

“Ne dedin?” Kendi ağzından çıkan ses hiç doğal değildi, ayrıca söylediği kelimeler arasında dakikalar geçmiş gibi gelmişti ona.

“Yük vagonları gönderilmedi. Şimdiye kadar onbeş bin vagon gelmiş olmalıydı. Öğrenebildiğim kadarıyla elimizde ancak sekiz bin kadar varmış. Bir haftadır bölüm merkezini arayıp duruyorum. Bana kaygılanmamamı söylüyorlar, Son seferinde, kendi işine bak, dediler. Hat boyunda her ambar, silo, depo, garaj ve dans salonu tıka basa buğday dolu. Sherman Asansörlerinin orada, çiftçilerin kamyonlarıyla arabaları yolun üstünde bekliyor. Lakewood İstasyonu’nda meydana buğday yığılmış, üç gecedir bekliyor. Bu geçici, diyorlar. Vagonlar geliyor, yetiştireceğiz, diyorlar. Ama gelen vagon falan yok. Telefon edebileceğim herkesi aradım. Cevap veriş biçimlerinden anlıyorum. Onlar da biliyor, ama biri bile kabullenmiyor. Korkuyorlar. Kıpırdamaya, konuşmaya, sormaya, cevap vermeye korkuyorlar. Tek düşündükleri, hasat buralarda çürüyünce kimin suçlu gösterileceği. Malı kimin taşıyacağına aldırdıkları yok. Belki artık kimse taşıyamaz. Belki sizin de elinizden bir şey gelmez artık. Ama durumu bilmek isteyecek bir tek siz kaldınız, diye düşündüm, birinin size söylemesi gerekiyordu.”

“Ben...” Soluk almaya çalıştı. “Anlıyorum...Siz kimsiniz?”

“Adımın önemi yok. Telefonu kapadıktan sonra ben de kaçaklardan olacağım. Olanlar olduğunda, burada olup seyretmek istemiyorum. Artık hiçbirini görmek istemiyorum. Size iyi şanslar, Bayan Taggart.”

Çıt sesini duydu. ‘Teşekkür ederim,” dedi boş hatta.

İçinde bulunduğu odayı yeniden fark edebildiğinde, kendine yeniden hissetme izni verebildiğinde, ertesi gün öğle vaktiydi. Odanın ortasında, kasılmış durumda dikilmekteydi. Gergin parmaklarını bir tutam saçın arasına daldırmıştı. O saçları yüzünden kaldırmaya çalışıyordu. Bir an için, nerede olduğunu, son yirmi saat içinde yer alan inanılmaz şeyin ne olduğunu düşündü. Hissettiği yalnızca bir dehşet duygusuydu. Bunu aslında o adamın sesini telefonda ilk duyduğu andan beri hissetmekte olduğunu fark etti. Ama bilinçlendirmeye zaman bulamamıştı.

Son yirmi saatten kafasında pek bir şey kalmamıştı. Yalnızca kopuk olaylar vardı, onları bir arada tutan da bir tek değişmezlikti...sorduğu soruların cevaplarını bildiklerini saklamaya çalışan adamların o kaypak yüz ifadeleri!

Vagon Servis Departmanı müdürünün bir haftadır kent dışında olduğunu, adres de bırakmamış olduğunu duyduğu anda, Minnesota’dan arayan adamın doğru söylediğini anlamıştı. Derken, Vagon Servis departmanında çalışanların suratları çıktı karşısına. Gelen raporu ne onaylıyor, ne de reddediyorlardı. Habire ona kâğıtlar, emirler, formlar, dosyalar ve kartlar gösteriyor, üzerindeki kelimelere işaret ediyorlardı; ama bunların durumu anlaşılabilir kılmaya yetmiyordu. ‘Yük vagonları Minnesota’ya gönderildi mi?” “357W formu her ayrıntıyı veriyor. Koordinatörün istediği

gibi. Yönerge 11-493'e uygun." 'Yük vagonları Minnesota'ya gönderildi mi?" "Eylül ve Ağustos kayıtlarını işleyen...'Yük vagonları Minnesota'ya gönderildi mi?" "Benim dosyalarımda vagonların eyaleti, zamanı ve..." 'Yük vagonları Minnesota'ya gönderildi mi?" 'Yük vagonlarının eyaletlerarası hareketi konusunda, Bay Benson'un dosyasına bakmanızı rica edeceğim, ayrıca..."

Dosyalardan öğrenilebilecek hiçbir şey yoktu. Dikkatle not edilmiş yazılar vardı orada. Referanslar veriliyor, onlar başka referanslara işaret ediyor, sonuncu referans ise dosyada bulunmuyordu. Minnesota'ya vagonların yollanmamış olduğunu, emrin de Cuffy Meigs'den gelmiş olduğunu öğrenmesi uzun sürmedi. Ama...kim uygulamıştı o emri? İzleri kim örtmüştü? İşlerin normal operasyon gibi gösterilmesi için kimler ne önlem almıştı? Hiçbir çığlık yükselmemiş, daha cesur birinin dikkatini çekecek hiçbir kıpırtı olmamıştı. Kimler sahte rapor vermiş, vagonlar aslında nereye gitmişti? Başlangıçta bunları öğrenmek imkânsız gibi görünmekteydi.

O gece kurulan ufacık, çaresiz bir ekip, Eddie Willers'ın komutası altında Taggart Transcontinental'ın her yanına telefon edip bulunabilecek her tek yük vagonunu derhal Minnesota'ya yönlendirirken, başka demiryollarını da arayıp yalvararak Minnesota'ya vagon isterken, Dagny bir korkak surattan bir korkak surata iz sürüyor, kayıp vagonların nerede olduğunu öğrenmeye çalışıyordu.

Demiryolu yöneticilerinden sonra varlıklı müşterileri, Washington görevlilerini, sonra tekrar demiryolu ilgililerini aradı. Telgrafla, telefonla, telsizle, yarım telâffuz edilen imalardan anlam çıkarmaya çalıştı. Sürdüğü izin hedefe yaklaşmakta olduğu, Washington ofislerinden birindeki peltek

halkla ilişkiler görevlisi kadının bir sözüyle anlaşıldı. “E, ne de olsa, ulusun refahı için buğdayın elzem olup olmadığı da izafî bir yaklaşım...daha ilerici görüşlere göre, belki de soya çok daha değerli bir...” Sonunda ertesi gün öğle saatinde ofisinin ortasında durduğunda, Minnesota’ya yollanmayan vagonların Louisiana bataklıklarına, Kip’in Anası’nın projesiyle ilgili olarak, soyaları alıp getirmeye yollandığını anlamış bulunuyordu.

Minnesota felâketiyle ilgili ilk haber, gazetelerde üç gün sonra çıktı. Lakewood sokaklarında altı gün beklemiş olan çiftçilerin, buğdaylarını depolayacak yer bulamadıkları, taşıyacak tren de gelmediği için, adliye binasını, belediye başkanının evini ve demiryolu istasyonunu yıktıkları anlatılmaktaydı. Derken haberler birdenbire kesildi, gazeteler sessizleşti. Ardından, vatanseverlikten uzak söylentilere inanmamak gerektiği yolunda telkinler yayınlanmaya başladı.

Ülkenin un fabrikalarıyla tahıl piyasaları telefonlar ve telgraflarla haykırıp dururken, New York’a yakarışlar, Washington’a delegasyonlar yollarken, kıyı köşe her yerden bulunan tek tük vagonlar öksüre tıksıra Minnesota’ya doğru yol alırken, orada tüm umutlar ve tüm buğdaylar, boş raylar boyunca yok olmayı bekliyordu. O hatların yeşil ışıkları da bu arada olmayan trenlere geçmeleri için seslenmekteydi.

Taggart Transcontinental’ın iletişim masalarında küçük bir kadro sürekli olarak yük vagonlarıyla ilgili çağrı yapıyor, batmakta olan bir geminin S.O.S. çağrısı gibi, kimsenin duymadığı bu mesajı tekrarlayıp duruyordu.Nüfuz tacirlerinin arkadaşlarına ait tesislerin önünde aylardır yüklü bekleyen vagonlar vardı. 6u adamlar, vagonları boşaltıp yollama çağrılarına hiç aldırış etmiyorlardı. New York’tan gelen S.O.S.’e Smathers Kardeşlerin cevabı, “Söyleyin o

demiryoluna...” diye başlayan, ağza alınmaz sözlerle devam eden bir mesajdı.

Minnesota’da insanlar her yan hattan vagon kapmaktaydılar. Mesabi çiftliğinden de, Paul Larkin’e ait madenin önünden de. Orada günlerden beri vagonlar, azıcık bir demirin yüklenmesi için beklemekteydi. Artık buğdaylar, demir cevheri vagonlarına, kömür vagonlarına, etrafı çitti hayvan vagonlarına yüklenmeye başlamıştı. Yolda giderken yolun üzerine sarı tanelerden oluşan bir iz bırakıyorlardı. Yolcu vagonlarına da buğday yüklenmeye başlamıştı. Koltukların üzerine, koridorlara, sahanlıklara. Yola çıksın diye, bir yere gitsin diye...yolda kaza olup kalacaksa bile, hareket etsin diye.

Hareket için mücadele veriyordu insanlar. Yüklenen malın gideceği adresleri hiç düşünmüyorlardı. Felçli birinin, kıpırdayamadığını anlayınca inanılmaz kesik hareketler yapması gibi. Başka demiryolu da yoktu. James Taggart öldürmüştü hepsini. Gölde tekne de kalmamıştı. Paul Larkin de onları yok etmişti. Yalnızca bir tek ray, bir de ihmal edilmiş otoyol ağı vardı.

Bekleyen çiftçiler, kamyonlarıyla ve arabaları ile körü körüne o yollara döküldü. Ellerinde harita yoktu, depolarında benzin yoktu, atlarına verecekleri yem yoktu. Güneye gitmekteydiler. Oralarda bir yerde onları bekleyen un fabrikaları olmalıydı. Ne kadar yol gideceklerini bilmiyorlardı, ama arkalarında bıraktıkları şeyin ölüm olduğunu biliyorlardı. Yıkılırcasına, can havliyle ilerlemekteydiler yollarda...çürümüş köprülerden geçe geçe. Bir çiftçinin cesedi, kazaya uğramış kamyonunun yarım mil güneyinde, omzunda sıkı sıkı tuttuğu bir heybe buğdayla, yol kenarında bir hendeğe devrilmiş bulundu. Derken Minnesota

kırlarının üzerine yağmur bulutları toplanmaya başladı. Yağmur buğdayları bekledikleri yerlerde çürütmeye koyuldu. Yol kenarlarına dizilmiş yığınları çözüp akıttı, altın taneleri toprağa karıştırdı.

Panik en son Washington'dakilere ulaştı. Onlar, Minnesota'dan gelen haberleri değil, kendi dostluklarının ve taahhütlerinin gidişatını takip etmekteydi. Hasadın kaderini tartmıyor, düşünemeyen, ama sınırsız güce sahip olan adamların bilinmez duygularını tartıyorlardı. Bekliyor, her yakarışı duymazdan geliyor, "Gülünç bunlar!" diyorlardı. "Kaygılanacak hiçbir şey yok! Taggart her zaman buğdayı vaktinde taşımıştır. Yine bir yolunu bulur, taşır!"

Derken Minnesota mülkî amiri, başa çıkamadığı ayaklanmalar için ordunun yardımını isteyince, iki saat içinde peşpeşe iki yönerge çıktı, ülkedeki tüm tren seferleri durduruldu, tüm vagonların Minnesota'ya yollanması emredildi. Wesley Mouch tarafından imzalanan bir emir, Kip'in Anası'nın hizmetinde bulunan yük vagonlarının derhal serbest bırakılmasını sağlamıştı. Ama o zamana kadar zaten iş işten geçmişti. Ana'nın vagonları California'daydı. Doğulu kanaatkarlığın hikmetini savunan sosyologlarla, daha önce kumar işinde para yapmış birkaç işadamına ait ilerici bir firmaya gönderilmişti soyalar.

Minnesota'da çiftçiler kendi çiftliklerini yakıyor, tahıl silolarını yıkıyor, idari görevdeki kişilerin evlerine saldırıyordu. Demiryolu üzerinde kavgalar başlamıştı. Kimi rayları sökmeye çalışıyor, kimi o rayları canıyla savunuyordu. Kavgaların ucunda da şiddetten başka bir amaç yoktu. İnsanlar kasabaların sokaklarında, ıssız yolların kenarlarında ölmeye başlamıştı.

Sonunda ortada çürüyen buğdayların ekşi kokusundan başka bir şey kalmadı. Ovalarda yer yer dumanlar yükseliyor, bazen kararmış kalıntıların üzerinde bir süre asılı kalmış gibi duruyordu. Hank Rearden, Pennsylvania'daki ofisinde, masasında oturmuş, iflas edenlerin listesine bakmaktaydı. Tarım makineleri ve âletlerini üretenlerdi bunlar. Paralarını alamamışlardı, Rearden'a olan borçlarını da ödeyemeyeceklerdi.

Soya fasulyelerine gelince, onlar da ülkenin pazarlarına hiçbir zaman varamadı. Vaktinden önce toplanmışlardı, küflüydüler; tüketime uygun değillerdi.

***

15 Ekim gecesi New York kentinde, Taggart Transcontinental'ın yeraltı kontrol kulelerinden birinde bir bakır tel koptu, sinyal ışıklarını söndürdü.

Kopan yalnızca bir teldi, ama kısa devre yaptığı için karmaşık trafik sistemini etkiledi, hareket ve tehlike sinyalleri kontrol kulelerinin panellerinden ve hat boylarından silindi. Kırmızı ve yeşil camlar yine kırmızı ve yeşildi, ama içlerinde canlı ışık olmadığı için, cam göz gibi, ölüydüler. Kentin kenarında birkaç tren, terminal tünellerinin girişinde durdu, bu birikim, kalbe giren damar içindeki tromboz gibi, gittikçe gelişmeye başladı.

O gece Dagny, Wayne-Falkland'ın özel bir yemek salonunda oturmaktaydı. Mumlar diplerindeki beyaz kamelyalara, defne yapraklarına damlıyor, insanlar masanın beyaz örtüsü üzerinde kurşun kalemle hesaplar yapıyor, parmak yıkama kâselerinden birinin içinde bir puro izmariti yüzüyordu. Masada smokinleriyle oturmakta olan altı erkek,

Wesley Mouch, Eugene Lawson, Dr. Floyd Ferris, Clem Weatherby, James Taggart ve Cuffy Meigs'di.

Jim akşam yemeğine gelmesi gerektiğini söylediğinde, "Neden?" diye sormuştu Dagny. "E...çünkü haftaya Yönetim Kurulu'muz toplanıyor." "Ne olmuş?" "Minnesota hattımız konusunda ne karar verileceğini bilmek seni ilgilendirir, değil mi?" "Ona bu akşam yemeğinde mi karar verilecek?" "Pek sayılmaz, ama...öf, neden hep bu kadar net konuşuyorsun? Hiçbir şey o kadar kesin değildir. Hem senin gelmen için ısrar ettiler." "Neden?" "Ettiler! O yetmez mi?"

Bu adamların neden en kritik kararları bu tür partilerde vermeyi seçtiklerini sormadı. Bunu huy edindiklerini biliyordu. Konsey ve komite toplantılarının patırtısının arkasında, asıl kararların önceden, kaçamak ve gayriresmi bir ortamda, öğle ve akşam yemeklerinde, barlarda verildiğini, konu ne kadar ciddiyse, çözümün de o kadar sıradan ortamlarda bulunduğunu biliyordu. Onu böyle gizli bir oturuma ilk defa çağırıyorlardı. Bir yabancıyı. Bir düşmanı. Herhalde kendisine ihtiyaçları olduğunun ikrarı sayılırdı bu. Belki teslim oluşlarının ilk adımıydı. Bu şansı reddedemezdi.

Ama yemek salonunda, mum ışıkları arasında otururken, aslında hiçbir şansı olmadığını anladı. Bu gerçeği kabullenmek onu tedirgin ediyordu, çünkü nedenini anlayamamıştı...ama soru sormak da içinden gelmiyordu.

"Sanırım siz de katılırsınız, Bayan Taggart, Minnesota'ya ulaşan bir demiryolu hattı bulunmasını haklı gösteren iktisadî gerekçeler var ama..." "Bayan Taggart bile kabul eder, eminim...geçici bir dönem için bazı yeni düzenlemeler şart..." "Zaman zaman bütünün sağlığı için parçaların feda edilmesi gerektiğini hiç kimse, hattâ Bayan Taggart bile inkâr edemez, sanırım..." Sohbet sırasında kendi adının yaklaşık yarım saatte

bir ortaya atılışını dinlerken, gözlerin hiç kendisine bakmadığını fark ediyor, buraya niçin çağrıldığını daha da merak ediyordu. Ona danışıyormuş gibi rol yapmıyordu bu adamlar. Daha beteri, onun da söylenenlerle aynı fikirde olduğu yolunda kendilerini kandırıyorlardı. Zaman zaman ona sorular soruyorlardı. Cevap vermeye çalıştığında, daha ilk cümle biterken sözünü kesiyorlardı. Ondan onay istiyorlardı, ama onaylayıp onaylamadığını bilmek istemiyorlardı.

Kendilerini çocuk gibi kandırırcasına, bu olay için resmi bir akşam yemeği ortamını seçmişlerdi. Lüks objelerden yararlanmak istemişlerdi. O objeler bir zamanlar gücün ve şerefin simgeleri olmuştu çünkü. Vahşiler nasıl düşmanın gücü ve sevapları kendilerine geçsin diye onun cesedim yiyorsa, bu adamların yaptığı da onun gibi bir şeydi.

Böyle giyindiğine pişman olmuştu. Jim ona, “Resmî kıyafet olacak, ama abartma,” demişti. "Yani demek istediğim...fazla zengin gözükme...iş adamları bugünlerde fazla göze batmamalı...Paspal giyin demiyorum tabiî, ama biraz...tevazu duygusu uyandırırsan iyi olur. Memnun olurlar, kendilerini daha büyük hissederler.” “Sahi mi?” demişti Dagny de.

Siyah bir elbise giymişti. Göğüsleri üzerinden dolaşıp ayaklarına inen Yunan tuniklerine benzer, sade bir elbiseydi. Satendendi. Öyle inceydi ki, gecelik kumaşı olabilirdi. Kıpırdadıkça parıldayışı, salondaki tüm ışıkları ona aitmiş gibi gösteriyor, onu her türlü brokardan daha lüks bir dokunun ışıklarıyla sarıp sarmalıyor, incecik, kırılgan yapısını, doğal bir zarafete kavuşturuyordu. Bir tek mücevher takmıştı. Siyah yakasının dip noktasında elips şeklinde bir pırlanta. Soluğunun görünmez hareketiyle kıpırdıyor, ışıklar saçıyordu. Bakanlar, broştaki taşları değil, ardındaki canlı

ritmi hissediyordu. Askeri bir nişan gibiydi broş. Onur rozetiymişçesine takılmış bir çelenkti. Başka süsü yoktu Dagny'nin. Yalnızca siyah kadife pelerini vardı. O da her türlü kürkten daha soylu, daha dikkat çekici görünüyordu.

Karşısındaki adamlara bakarken buna bile pişman oluyordu. Yararsızlığın suçluluğuydu hissettiği.Sanki mum heykellere meydan okumaya kalkışmış gibi. Adamların gözlerindeki akılsız güvenikliği görüyor, erkeklerin bazı cesur afişlere bakarkenki o sinsi, cansız, sekssiz, cıvık ifadesini okuyordu.

Eugene Lawson, "Binlerce insanla ilgili ölüm kalım kararını elinde tutmak, gerektiğinde onları feda etmek, çok büyük bir sorumluluk," diyordu. "Ama bunu yapacak cesareti de göstermek zorundayız." Bunu söyledikten sonra yumuşacık dudakları bir gülümseme ifadesiyle kıvrılır gibi oldu.

Dr. Ferris, istatistiki bilgiler veriyormuş gibi bir sesle, bir yandan sigarasının dumanlarını tavana üflerken, "Dikkate alınacak tek şey, arazinin genişliğiyle nüfus durumu," dedi. "Bu demiryolunun, hem Minnesota hattını hem kıta aşan trafiği muhafaza etmesine imkân bulunmadığına göre, seçenekler Minnesota ile, Kayalık dağlarının batısında kalan, Taggart Tüneli'nin çökmesiyle kopmuş olan alan arasında. Onlara komşu eyaletler de, Montana, Idaho, Oregon gibi yerler; yani kuzeybatının tamamı. Her iki alandaki araziyi ve nüfusu kıyaslayınca, Minnesota'nın gözden çıkarılması ve kıtanın üçte biriyle iletişimimize daha bir öncelik verilmesi gerektiği aşikârdır."

Wesley Mouch, "Kıtayı feda etmem," derken önündeki dondurmaya bakıyordu. Sesi incinmiş gibi, ama inatçıydı.

Dagny, Mesabi Çiftliği'ni düşünüyordu. Demir cevherinin son kaynaklarından biriydi orası. Ayakta kalabilmiş olan Minnesota çiftçilerini düşünüyordu. Ülkenin en üretken tarımcılarını. Minnesota'nın bitmesi, Wisconsin'in, Michigan'ın, ardından Illinois'un da sonunu getirir, diye düşünüyordu. Doğunun sanayi bölgesinde ölen fabrikaların o son kızıl nefesini görüyordu. Beri yanda da, batının kilometrelerce uzanan boş kumları, seyrek meraları, terk edilmiş çiftlikleri...

Bay Weatherby kibirli bir sesle, "Rakamların gösterdiğine göre, iki tarafta birden faaliyete devam etmek imkansız," dedi. "Bir tarafın raylarıyla teçhizatı sökülmeli ki, diğer tarafa malzeme sağlansın, gerekli onarımlar yapılabilsin." Grupta demiryolu uzmanı sayılabilecek tek kişi olan Clem Weatherby'nın etkisinin çok azken, Cuffy Meigs'in etkisinin en güçlü olduğunu fark edebiliyordu. Cuffy Meigs sandalyesine yayılarak oturmuş, diğerlerinin konuşmalarla zaman geçirmesi oyununa küçümser bir edayla izlemekteydi. Az konuşuyordu, ama konuştuğunda tiksinti dolu bir gülümsemeyle, "Ağır ol, Jimmy!" "Saçma, Wes, kafadan atıyorsun!" gibi şeyler söylüyordu. Dagny bundan Jim'in de, Mouch'un da alınmadığını fark ediyordu. Onun verdiği güvenceden, kullandığı yetkiden memnun gibiydiler. Onu patronları olarak kabul ediyorlardı.

"Pratik olmalıyız," diyordu Dr. Ferris ikide bir. "Bilimsel davranmalıyız." Wesley Mouch da habire, "Ülkenin ekonomisine bütün olarak ihtiyacım var," diye tekrarlıyordu. "Ulusun üretkenliğine ihtiyacım var."

Dagny ne zaman ufacık bir fırsat yakalasa, "Ekonomiden mi söz ediyorsunuz?" diyordu. "Üretimden mi?" Sesi soğuk ve ölçülüydü. "Eğer konu buysa, bize Doğu eyaletlerini

kurtarma fırsatı tanıyın. Ülkede geriye bir tek orası kaldı. Dünyada da öyle. Orayı kurtarmamıza izin verirseniz, geri kalanını yeniden inşa etme fırsatı bulabiliriz. Yoksa her şeyin sonu gelir. Bırakın, kıta aşan trafiği Atlantic Southern taşısın. Kuzeybatıya yerel demiryolları hizmet versin. Ama Taggart Transcontinental başka her işi bıraksın...evet, her işi, diyorum...ve tüm kaynaklarını, teçhizatını ve raylarını Doğu eyaletlerinin trafiğine yatırsın. Bu ülkenin kurulmasını sağlayan söz konusu alana sıkışalım, ama orayı sağlam tutalım. Missouri'nin batısına tren işletmeyelim. Yerel bir demiryolu olalım...Doğu sanayiinin yerel demiryolu. Fabrikalarımızı kurtaralım. Batıda kurtarılacak hiçbir şey kalmadı. Tarımı elle ve kağnılarla işletmeyi yüzyıllarca sürdürebilirsiniz. Ama ülke sanayiinin son kalanını da yok ederseniz, onu yeniden kuracak gücü toparlamak bile yüzyıllar alır. Sanayiimizin...ve hattâ demiryollarımızın...çelik olmadan ayakta kalmasını nasıl bekleyebilirsiniz? Demir cevherini kesince de, çeliğin üretilmesini nasıl beklersiniz? Minnesota'dan geriye kalanları kurtarın. Ülke mi? Sanayicileriniz yok olursa kurtaracak ülkeniz kalmaz. Bir kol ya da bacak feda edilebilir, ama kalbi ve beyni feda ederek bir can kurtarılamaz. Sanayilerimizi kurtarın. Minnesota'yı kurtarın. Doğu kıyısını kurtarın."

Yararı yoktu. Bunu defalarca söyledi, çeşitli ayrıntılar ekledi, istatistikler, rakamlar, kanıtlar sundu. Hepsini son kalan gücüyle, onların işitmez kulaklarına sundu. yararı yoktu. Ne itiraz ediyor, ne de kabul ediyorlardı. Yalnızca Dagny'nin sözlerinin konuyla ilgisi yokmuş gibi, öylece bakıyorlardı. Cevaplarında gizli bir vurgu vardı. Sanki ona bir açıklama yapıyorlardı, ama şifrenin anahtarı onda yoktu.

Wesley Mouch suratını asarak, “California’da sorun var,” dedi. “Eyalet meclisi çok garip davranıyor. Birlikten çekilme sözleri dolaşıyor.”

Clem Weatherby tedbirli bir sesle, “Oregon’da da çeteler ve kaçaklar kol geziyor,” dedi. “Son üç ay içinde iki vergi tahsildarını öldürdüler.”

Dr. Ferris rüyadaymış gibi bir sesle, “Sanayiin bir uygarlık için önemi çok fazla abartılıyor” diye söze karıştı. “Bugün Hindistan Halk Devleti diye bilinen yer, yüzyıllardan beri hiçbir sınaî gelişme olmaksızın varlığını sürdürüyor.”

Eugene Lawson hevesli bir sesle: “İnsanlar daha az maddi araç gereçle, daha sıkı özdisiplinle de yaşayabilir. Bu, onlara iyi gelecektir.”

Cuffy Meigs, “Hay Allah, şu hanımın sizi köşeye kıstırıp dünyanın en zengin ülkesini elinizden almasına izin mi vereceksiniz?” diyerek ayağa kalktı. “Kıtadan vazgeçmenin de tam zamanı...hem de neye karşılık? Sağıla sağıla çoktan kurumuş ufacık bir eyalet içini Minnesota’yı boş verin, derim ben. Ama kıta aşan trafiği elde tutun. Her yanda ayaklanmalar, tedirginlikler varken, elinizde ulaşım olmazsa, insanları hizaya sokamazsınız...asker nakledemezsiniz...meğer ki askerleriniz her yere birkaç günde ulaşabilecek durumda olsun. Şimdi siper değiştirmenin sırası değil. Bu lafları dinleyip de korkulara kapılmayın. Ülke sizin cebinizde. Orada tutun onu.”

Mouch güvensiz bir sesle, “Uzun vadede...” diye söze başlayacak oldu. Cuffy Meigs, “Uzun vadede hepimiz ölmüş olacağız,” diye söylendi. Sinirli sinirli dolaşmaya başlamıştı. “Siper değiştirmekmiş, lanet olsun! California’da, Oregon’da, oralarda toplanacak daha dünya kadar şey var. Benim düşündüğüm aslında genişlemek...duruma bakılırsa bizi kimse

durdurmayacak, elimizi uzattık mı, alacağız...Meksika...hattâ Kanada. Çok kolay olacaktır.” Dagny o zaman aradığı cevabı gördü. Onca lâfın ardında gizlenen şeyi gördü. Bilim çağına gürültülü adanmışlıklarının, histerik teknolojik jargonlarının, siklotron’larının, ses ışınlarının gerisinde, bu insanları heyecanlandıran şey, sanayiin ufuk çizgisi değildi...Tüm sanayicilerin silindiği bir ortamda, hijyenik olmaktan çok uzak şişko bir raca görüyordu onlar. Bomboş gözleriyle, durağan elleriyle, öylece oturan, avcundaki mücevherlerle oynayan, arada sırada yarı aç, çalışmaktan canı çıkmış, hastalıklı bir yaratığın yetiştirdiği pirinci elinden almak için karnına bıçağı sokan, o pirinci yüzlerce milyon kişiden toplayıp sonra mücevhere çeviren biri.

Kendisi sınai üretimi, hiç kimse tarafından sorgulanamayacak bir değer olarak kabul etmişti. Bu adamların durmadan herkesin fabrikalarına el koyup durmasını, o fabrikaların değerini anlayamamalarına yormuştu. Sanayi devriminin çocuğu olan Dagny, bu adamların o gizli ruhlarında sakladıkları şeyleri, astroloji ve ilm-i simya masallarıyla birlikte çoktan unutmuştu. Onlar bildiklerini akılları ve düşünceleriyle değil, içgüdü ve duygu dedikleri o isimsiz, çamur gibi şey sayesinde biliyorlardı. Bildikleri şey belliydi. Nasılsa dünyadaki insanların ürettikleri, eli sopalı birinin gelip almasına yetmeyecek kadar azalamazdı. Yeter ki, milyonlarca insan boyun eğmeye razı olsun. Ne kadar çok çalışıp, az kazanırlarsa, o kadar kolay boyun eğeceklerdi, ruhlarının elyafı o kadar zayıflardı. Bir elektrikli panonun karşısında oturup levyeleri oynatan adamı yönetmek o kadar kolay olmazdı. Ama toprağı tırnaklarıyla kazmak zorunda olan insanları yönetmek kolaydı. Feodal derebeylerinin mücevher kakmalı kadehlerden içki içebilmek

için elektronik fabrikalara ihtiyacı yoktu. Hindistan Halk Devleti racalarının da ihtiyacı yoktu.

Adamların ne istediğini, “İçgüdülerinin” onları hangi amaçlara yönelttiğini anlamıştı artık. İnsanî davranış şampiyonu Eugene Lawson’ın, insanların açlıktan ölüyor olmasından mutluluk duyduğunu anlamıştı. Bilimadamı Dr. Ferris de insanların kara sabana geri döneceği günlerin özlemi içindeydi.

Dagny’nin tek tepkisi, inanmazlık ve kayıtsızlık oldu. İnanamıyordu, çünkü insanları neyin bu kadar alçaltabileceğini düşünmek elinden gelmiyordu. Kayıtsızdı, çünkü o düzeye inenleri artık insan olarak göremiyordu. Onlar konuşmayı sürdürdüler, ama Dagny artık konuşabilecek, hattâ dinleyebilecek durumda değildi. Bir ara tek isteğinin evine gidip uyumak olduğunu fark etti.

“Bayan Taggart,” dedi terbiyeli, biraz da kaygılı bir ses. Dagny başını kaldırdığında, garsonun nazik pozunu gördü. “Taggart Terminalinin müdür yardımcısı telefonda, derhal sizinle görüşmek için izin istiyor. Durumun acil olduğunu söylüyor.”

Ayağa fırlayıp o odadan kurtulmak bir rahatlama fırsatıydı...nedeni yeni bir felâket haberi olsa bile! Müdür yardımcısının sesini duymak da bir rahatlama getirmişti. Oysa adamın dedikleri hiç hoş değildi: “Enterlok sistemi durdu, Bayan Taggart. Sinyaller öldü. Gelen sekiz trenle kalkacak altı tren tıkanıp kaldı. Tünellere girip çıkamıyorlar. Baş mühendisi bulamıyoruz, devredeki bozukluğu saptayamıyoruz, onarmak için bakır telimiz yok, ne yapacağımızı bilmiyoruz, hemen...“Ben hemen geliyorum,” dedi Dagny. Sonra da telefonu kapattı.

Hızla asansöre yürüdü, Wayne - Falkland'ın lüks lobisinden koşar adımlarla geçti, eyleme dönerken, aynı zamanda hayata döndüğünü de hissetti.

Taksiler azalmıştı bugünlerde. Kapıcının çaldığı düdüğün sesine kimse gelmedi. Dagny üzerindeki kıyafeti unutup kendini sokağa attı, koşturmaya başladı, rüzgârın neden bu kadar soğuk, bu kadar yakın olduğuna şaşarak ilerledi.

Aklı ilerdeki terminaldeydi. Birden bire hoş bir görüntü içini açtı. İncecik bir kadın hızla ona doğru gelmekteydi. Lambanın ışığı saçlarında yansıyordu. Kolları çıplaktı. Siyah bir pelerine sarınmıştı. Göğsünde bir pırlanta göze çarpıyordu. Arkasında koridor gibi uzanan kent sokağı ve gökdelenler vardı.

Karşıdaki çiçekçi dükkânının vitrininde kendi hayalini görmekte olduğunu anlaması biraz uzun sürmüştü. O hayalin bir an için getirdiği mutluluk, yerini bıçak gibi saplanan yalnızlığa bıraktı. Boş sokağın getirdiği yalnızlıktan çok daha derin bir yalnızlık. Kendine de kızıyordu, Şu görünüşü, bu akşama da, bu çağa da hiç uymayan bir görünüştü.

Bir taksinin köşeyi döndüğünü gördü, hemen elini salladı, taksiye atlayıp kapıyı deminki duygularının üzerine kapadı, çiçekçinin vitrin camını da boş bıraktı. Kendiyle alay eden bir duygu vardı içinde. İlk balosuna giderken de bu tür şeyler hissetmiş olduğunu hatırlıyordu. Dış güzelliğin iç ihtişamla uyumlu olmasını dilediği o nadir zamanlarda da hep aynı şeyi hissetmişti. Bunları düşünmenin tam sırası! dedi kendine. Azarladı kendini. Ama içindeki bir ses, taksinin lastiklerinin dönüş ritmine uyarak hep aynı şeyi soruyordu: Sen kendi mutluluğun için yaşamaya inanırdın...ne kaldı şimdi o mutluluktan? Mücadeleni kazanıyor musun? Evet, dürüstçe cevap ver! Senin ne çıkarın var bundan? Yoksa bu soruya

cevap veremeyen o hayırseverlerden biri mi oldun sen de?...Sırası değil! diye yine azarladı kendini. Taksinin ön camından, ilerdeki Taggart Terminali görünmüştü.

Terminal müdürünün odasındaki adamlar da sönen sinyaller gibiydi. Sanki burada da devre kopmuş, onları hareket ettirecek akım gücü kalmamıştı. Dagny'ye hareketsiz ve pasif bakışlarla baktılar, artık Dagny onları harekete geçirse de, geçirmese de, fark etmezmiş gibi göründüler.

Terminal müdürü yoktu. Baş mühendis bulunamıyordu. En son iki saat önce terminalde görülmüştü, ama ondan beri ortada yoktu. Müdür yardımcısı Dagny'yi aramaya gönüllü olduktan sonra kendi inisiyatif gücünü kaybetmişti. Ötekiler hiçbir şeye gönüllü değildi. Sinyal mühendisi, otuz yaşlarında, çocuksu görünen biriydi. Saldırgan bir sesle, "Ama bu daha önce hiç olmamıştı, Bayan Taggart!" deyip duruyordu. "Enterlok bozulmamıştı hiç. Bozulamaz. Biz işimizi biliyoruz. Onu birileri onarabilirse, biz de onarırız...ama bozulmaması gerekirken bozulursa...onaramayız!" Makasçı yıllardır burada çalışan tecrübeli bir adamdı. Zekâsını mı maskeliyordu, yoksa bunca zaman baskı altına almakla onu büsbütün mü boğmuştu, belli değildi.

"Ne yapmak gerektiğini bilmiyoruz, Bayan Taggart." "Ne zaman hangi izni istemek gerektiğini bilmiyoruz." "Bu türlü bir acil durum için kurallar da yok." "Kuralları kimin koyacağının kuralı bile yok."

Dinledi, elini sessizce telefona uzattı, santralden Chicago'daki Atlantic Southern'ın başkanını bulup bağlamasını istedi. Gerekirse evinden aramasını, yatağından kaldırmasını da ekledi

“George? Ben Dagny Taggart,” dedi adamın sesini duyunca. “Sizin Chicago terminalindeki sinyal mühendisi Charles Murray’i yirmi dört saatliğine bana ödünç verebilir misin?...Evet...Tamam...Hemen bir uçağa bindir, buraya yolla. Üç bin dolar vereceğimizi söyle ona...Evet, bir gün için...Evet, durum o kadar kötü...Evet, nakit olarak eline vereceğim, gerekirse kendi paramdan. Uçağa binmesini sağlamak için ne rüşvet istese veririm, ama Chicago’dan ilk kalkan uçağa bindir onu...Hayır, George, bir tane bile yok. Taggart Transcontinental'da hiç akıl kalmadı...Evet, tüm belgeleri, istisna izinlerini, acil durum permilerini alacağım...Sağol, George. Görüşürüz.” Telefonu kapadı, odadaki adamlarla hızlı hızlı konuşmaya başladı. Artık tekerlek sesi duyulmayan terminaldeki sessizliği dinlemek istemiyordu. Sessizliğin içinde yankılana yankılana tekrarlanıyormuş gibi gelen sözleri de duymak istemiyordu: Taggart Transcontinental'de hiç akıl kalmadı...

“Hemen bir tamir treniyle bir ekip hazırlayın. Son hızla Hudson Hattı'na gitsinler, orada buldukları her bakır teli, ışığı, sinyali, telefonu, şirket malı olan her şeyi söküp getirsinler. Sabaha hepsi burada hazır olsun.” “Ama, Bayan Taggart! Hudson Hattı seferlerimiz yalnızca geçici olarak durduruldu, Birleştirme Kutulu da hattı sökmemize izin vermedi!” “Sorumluluk benim.” “Ama sinyaller çalışmazken tamir trenini oraya nasıl yollayacağız?” “Sinyaller yarım saate kadar çalışacak.” “Nasıl?” “Yürüyün,” diyerek ayağa kalktı Dagny.

Hızla yolcu platformuna ilerlerken, adamlar onun arkasından yürümekteydiler. Hareketsiz duran trenlerin yanındaki insan gruplarının arasından geçiyorlardı. Dagny dar bir asma koridora saptı, labirent gibi raylara yukardan

bakabileceği yere ilerledi. Kor sinyaller, donmuş düğmeler geride kalmaktaydı. Taggart Transcontinental'ın yeraltı tünellerini onun saten sandaletlerinin sesi dolduruyormuş gibiydi. Arkasındaki adamların ayak sesleri, onunkilerin yankısıydı adetâ. Dagny hızla A kulesinin ışıklı cam kabinine yöneldi. O cam kabin orada, bedensiz bir taç gibi durmaktaydı. Boş rayların tepesindeki tahtından indirilmiş bir kralın tacı.

Kule müdürü fazla tecrübeli, fazla dikkatli bir adam olduğu için, zekâsını tüm tehlikelere rağmen saklayamıyordu. Dagny'nin ne yapılmasını istediğini, ilk birkaç kelimeden sonra anlamıştı. Kısaca, "Peki, hanımefendi," diye cevap verdi, ama Dagny'nin peşindeki adamlar oraya vardığında, o artık çizelgelerine eğilmiş, ömrü boyunca yapmak zorunda kaldığı en aşağılayıcı hesaplara dalmıştı. Adamın isteneni anladığını biliyordu Dagny. Gözlerini kaldırıp gücenik bir ifadeyle bakışından anlamıştı. O bakış, Dagny'nin yüzündeki bir ifadeye çok iyi uyuyordu. Adam bir şey söylememişti ama Dagny yine de, "Önce yapalım, duyguları sonra hissederiz," dedi. "Baş üstüne, hanımefendi." Adamın sesi tahta gibiydi.

Adamın bu yeraltı kulesindeki odası, dünyanın en hızlı, en zengin, en düzenli nehrine bakan bir veranda gibiydi aslında. Saatte doksan trenin girip çıkışını hesaplamaya alışkın bir adamdı. Hepsinin güven içinde akıp gelişini kontrol ederdi oradan. Ama şimdi ilk defa olarak...kurumuş kanalların boş karanlığına bakmaktaydı.

Dagny röle odasının aralık duran kapısından, kule görevlilerinin boş boş durmakta olduğunu görüyordu. Bu adamların işi, bir an bile dinlemelerine izin vermeyen bir işti. Önlerindeki raflarda kitap ayracı gibi yükselen levyelerden birinin çekilmesi, binlerce elektrik devresini çalıştırır,

binlerce kontağı sağlayıp binlercesini çözer, bir yolu açmak için düzinelerce makası boşaltır, sinyallere komut verirdi. Hiçbir yanlışa izin yoktu. Hiçbir şey şansa bırakılamazdı. O insan elleri, çok karmaşık düşünce sistemlerinin vardığı sonuçları uygulardı...yüzlerce tren hızla ilerleyebilsin, binlerce ton metal ve hayat sağ salim yerine ulaşsın diye. Ama Dagny onlara bakarken, yüzlerinden bir şeyler okuyordu. Bu adamlar trafiğin akabilmesi için o el temasının şart olduğuna inanmaktaydı. Şimdi boş kalmışlardı. Kule yöneticisinin önündeki dev panolarda yanıp sönen kırmızı yeşil ışıklar şimdi boş ve sönüktü. Cam boncuklar gibiydiler, bir zamanlar vahşilerin, Manhattan Adası'nda sattığı boncuklar gibi.

Müdür yardımcısına, "Bütün vasıfsız işçilerinizi çağırın," dedi. "Yardımcıları, yaya kontrol işçilerini, motorları silenleri, şu anda terminalde kim varsa hepsini. Hepsi hemen buraya gelsin."

"Buraya mı?"

"Buraya." Dagny eliyle aşağıdaki rayları gösteriyordu. "Makasçıları da çağır. Depoya telefon aç, bulabildikleri her el fenerini, her lambayı yollasınlar. Kondüktör fenerlerini, fırtına lambalarını, hepsini."

"Lambalar mı, Bayan Taggart?"

"Çabuk ol."

Sevk görevlisi, "Biz ne yapıyoruz burada, Bayan Taggart?" diye sordu.

"O trenleri çalıştıracağız...ve elle çalıştıracağız."

"Elle mi?"

"Evet, arkadaş! Neden şaşırıyorsun?" Kendini tutamamıştı. "İnsanoğlu yalnızca kas değil miydi? İşte şimdi geri gidiyoruz. Enterlok sistemi olmayan zamana. Semaforun

da, elektriğin de olmadığı zamanlara. Tren sinyallerinin çelik ve kabloyla verilmediği, ellerinde lamba taşıyan adamlarca verildiği zamanlara. Fiziksel adamlar. Elektrik direği görevi yapan adamlar. Bunca zamandır savunduğunuz bu değil miydi? İşte istediğiniz oldu. Ha, siz fikirlerinizi âletlerin saptayacağını mı düşünmüştünüz? Oysa tam tersi oluyor. Şimdi aklınızın saptadığı âletleri göreceksiniz!”

Ama geri dönmek bile zekâ gerektiriyor, diye düşünüyordu. Çevresindeki miskin suratlara bakarken, kendi durumundaki paradoksu görebiliyordu. “Makasları nasıl çalıştıracağız, Bayan Taggart?”

“Elle,”

“Ya sinyalleri?”

“Elle.”

“Nasıl?”

“Her sinyal noktasına eli fenerli bir adam dikerek.”

“Nasıl? Oralarda yeterli mesafe yok.”

“Bir rayı kullanıp yanındakini kullanmayacağız.’ ’

“Adamlar hangi makası açacaklarını nasıl bilecekler?”

“Yazılı emirlerle.”

“Hı?”

“Yazılı emirlerle...eski günlerdeki gibi.” Parmağıyla kule müdürünü gösterdi. “Müdür şimdi trenlerin nasıl yürüyeceğine, hangi rayların kullanılacağına dair programı hazırlıyor. Her sinyal ve her makas için emir yazacak. Birkaç adamı haberci olarak seçecek, onlar her noktaya emirleri ulaştıracaklar. Eskiden birkaç dakikada yapılan işleri yapmak şimdi saatler sürecek, ama o bekleyen trenleri terminale sokacağız, buradakileri de yola çıkaracağız.”

“Bütün gece her şeyi öyle mi çalıştıracağız?”

“Yarın da bütün gün...ta ki enterlokun nasıl onarılacağını bilecek kadar beyni olan biri gelip size çareleri gösterene kadar.”

“Sendika anlaşmalarında eli lambalı adamlara dair madde yok. Mesele çıkacak. Sendika itiraz edecek.”

“Sorumlu benim.”

“Ben emri veren kişi durumuna düşmek istemem...

“Emirleri ben veriyorum.”

Kulenin yanındaki merdivenin demir sahanlığına çıktı. Öz-kontrol mücadelesi veriyordu. Bir an için, kendisini de hassas bir teknolojik makineymiş gibi hissetti. Akımı kesilmiş makinelerden biri. Kıta aşan demiryolunu iki eliyle çalıştırmaya uğraşan biri. Taggart yeraltı dünyasının o kocaman, sessiz karanlığına doğru baktı, bu koridorlarda insanların lamba direği gibi duracağı hallere düşmüş olmaktan ötürü alev alev bir aşağılanma duygusu içini yakıyordu. Kulenin dibine toplanmaya başlayan adamların yüzlerini ancak fark edebiliyordu. Karanlığın içinden sessizce akıp geliyor, kıpırdamadan duruyorlardı. Arkalarındaki duvarda mavi ampuller vardı. Onları mavimsi bir bulut içindeymiş gibi gösteriyordu. Bir de kulenin cam odasından dökülen ışık vardı. Dagny yağlı tulumları, kaslı vücutları, yorgun insanlara özgü sarkık kolları görebiliyordu. Düşünme gerektirmeyen, ödülsüz işlerde çalışan adamlardı bunlar. Demiryolunun en alttakileri. İçlerindeki gençlerin yükselme şansı kalmamıştı, yaşlıların da zaten niyeti yoktu. Sessizce duruyorlardı. İşçilerin beklenti içeren merakı yoktu bunlarda. Mahkumların o ağır kayıtsızlığı vardı.

Onların tepesindeki demir merdivenlerde durdu, tok ve net bir sesle konuştu: “Az sonra size verilecek emirler benim emirlerimdir. Bu emirleri size verecek kişiler benim

talimatımla hareket etmektedirler. Enterlok kontrol sistemi arıza yaptı. Şimdi onun yerini insan emeği alacak. Tren servislerine derhal yeniden başlanacak.”

Kalabalığın arasında bazı suratların kendisine garip bir ifadeyle bakmakta olduğunu görüyordu. Gizli bir güceniklik, ona bir anda kadın olduğunu hatırlatan bir tür küstahça merak. Üzerindeki kıyafeti o zaman hatırladı, gerçekten de çok yersiz bir kıyafet olduğunu hissetti. İşte o zaman, biraz meydan okuma, biraz şu anın gerçek anlamına noksansız sadakate benzeyen şiddetli bir dürtüyle, üzerindeki pelerini omuzlarından arkaya attı, ışığın altında, o lekeli sütunların arasında, resmi davette bir figür gibi durdu. Dimdikti. Çıplak kollarının, ışıltılı siyah satenin, askeri nişan gibi parlayan pırlantanın lüksünü sergilemekteydi.

“Kule müdürü makasçılara yerlerini bildirecek. Trenlere lambalarla yol gösterecek sinyalcileri, emirleri taşıyacak olan ulakları seçecek. Trenler...”

Sesindeki o acı tonu değiştirmeye çalışıyordu. Anlamı vardı o tonun: Ancak bu işi yapar bu adamlar, onu da eğer yapabilirlerse...Taggart Transcontinental'da bir tek beyin kalmadı...

“Trenler terminale girip çıkmayı sürdürecek. Sizler hep yerlerinizde kalacaksınız, tâ ki...”

Birden sustu, ilk gördüğü, onun gözleri ve saçları olmuştu...o amansızcasına gözlemci gözler, yeraltında bile güneş ışığını yansıtıyormuş gibi görünen, bakırdan altına çalan o saçlar...John Galt, akılsızlar güruhunun arasındaydı. Yağlı tulum giymiş, kollarını sıvamış olan John Galt, kendine özgü, hiç ağırlığı yokmuş gibi duruşuyla oradaydı. Yüzünü yukarıya kaldırmıştı. Gözlerinin Dagny'ye bakışı, sanki şu anı daha önceden görmüş gibiydi.

“Ne oldu, Bayan Taggart?”

Bu kule müdürünün yumuşak sesiydi. Yanı başındaydı adam. Elinde kâğıtlar vardı. Dagny ömründe yaşadığı en bilinçli anlardan birinin sarhoşluğundan sıyrılmayı garip buldu. Ama o anın ne kadar sürdüğünü, o anda kendisinin nerede olduğunu, niçin orada olduğunu bilmediği kesindi. Galt’ın yüzünün farkındaydı. Onun dudaklarının biçiminde, yanaklarının düzlemlerinde, her zamanki dinginliğinin çatırdadığını görüyor gibiydi. Ama o hâlâ aynı ifadeyle bakıyor, bu anın kendisi için bile çok fazla olduğunu itiraf ediyormuş gibi görünüyordu.

Dagny konuşmaya devam edebildiğini anlıyordu, çünkü çevresindekiler dinliyormuş gibi görünüyordu. Ama kendisi hiçbir ses duymuyordu o anda. Çok eskiden kendisine verilmiş hipnotik bir emri uygular gibi sürdürdü konuşmayı. Tek bildiği, bu emri sonlandırmanın ona karşı bir meydan okuma olduğuydu. Ama kendi kelimelerini bilmiyor, duymuyordu.

Kendini ışıklı bir sessizlik içinde, yalnızca görme duyusuna sahip hissediyordu. Yalnızca görme duygusu, ve obje de onun yüzü. O yüz, Dagny’nin boğazının dibinde basınç yaratan bir konuşma gibiydi. Onun burada olması öyle doğal gözüküyordu ki! Her şey dayanılmayacak kadar basitti. Sanki asıl şok edici olan onun orada olması değilmiş de, diğer adamların orada olmasıymış gibi hissediyordu. O, Dagny’nin demiryoluna aitti, ama diğerleri değildi. Nice kere trenlerde giderken, trenin bir tünele dalmasıyla ciddi bir gerilime kapılışını hatırlıyordu. Sanki o ortamda, hem demiryolunun, hem kendi hayatının esasını çırılçıplak görebilecekmiş gibi, bilinçle madde birleşecekmiş gibi, İnsan aklının donmuş formu, amaca fiziksel varlık getirecekmiş gibi. Ani bir umuda

kapılırdı öyle zamanlarda. Önemli saydığı değerlerin tümü orada saklıymış, orası gizli bir heyecanın merkeziymiş, yeraltında onu isimsiz bir vaat bekliyormuş gibi. Şimdi onunla burada karşılaşması çok uygundu. Anlam da, vaat de oydu. Artık gözleri onun giysilerini görmüyordu. Kendi demiryolunun onu ne düzeylere indirdiğini de görmüyordu. Yalnızca ona ulaşamadığı ayların silinmekte olan işkencesini görüyordu orada. O ayların ona ne bedel ödettiğini okuyordu o yüzde. Duyabildiği tek konuşma, sanki kendisi ona, “İşte bu, tüm yaşamımın ödülü,” diyormuş gibiydi.O da cevap olarak, “Benimkinin de,” diyordu.

Yabancılara söyleyecekleri bitmiş olmalıydı, çünkü kule müdürü öne çıkmış, onlara bir şeyler anlatmaya başlamıştı. Elindeki listeye baka baka konuşuyordu. Derken Dagny karşı konmaz bir güvenin çekimine kapılmış gibi kendimi demir merdivenlerden iner buldu, kalabalıktan uzaklaştı, platforma ve çıkış yerine yöneleceği yerde, terk edilmiş tünellerin karanlığına doğru yürümeye başladı. Beni izleyeceksin, diye düşünüyordu. Düşünce sanki kelimeler hâlinde değil kaslarının gerilimindeydi, iradesiyle, gücünün dışında olduğunu bildiği bir şeyi gerçekleştirmeye çalışıyordu. Ama yine de istediğinin olacağından son derece emindi. Yo, kendi isteği değil, doğrusu bu olduğu için. Beni izleyeceksin. Bu ne bir yakarış, ne bir dua, ne de bir talepti. Bir gerçeğin ifadesiydi. Dagny'nin tüm bilgeliğinin gücünü taşıyordu, yıllar içinde biriktirdiği tüm bilgeler, bunun içindeydi. Beni izleyeceksin. Eğer biz, bizsek, sen ve ben eğer yaşıyorsak, dünya eğer varsa, şu anın anlamım biliyorsan ve elden kaçmasına başkaları gibi izin vermeyeceksen, yok olmasını, ona ulaşılamamasını istemeyeceksen...beni izleyeceksin.

Coşkulu bir güvendi hissettiği. Umut ya da inanç değildi bu. Varoluş mantığına tapmaktı.

Terk edilmiş raylar üzerinde hızla ilerliyordu. Granit duvarlar arasında kıvrılarak giden koridordaydı. Kule müdürünün sesi artık duyulmuyordu. Sonra kendi damarlarının atış temposunu duydu. Ona yukarıdaki kentin temposu cevap veriyordu. Ama Dagny'ye, kanının damarlarındaki akışının sesi duyuluyormuş gibi gelmekteydi. Ses olan oydu. Kentin temposuysa, onun kendi bedeni içindeydi...derken arkalarda bir yerde ayak sesleri duydu. Dönüp bakmadı. Adımlarım hızlandırdı.

Onun motorunun kalıntılarının hâlâ kilitli durduğu demir kapının önünden geçti. Hiç durmadı, yalnızca, son iki yılın olaylarındaki birlik ve mantık açığa çıktığı anda ürperdiğini hissetti. Bir dizi mavi ışık sonsuza doğru gidiyordu. İki yanda granit duvarlar vardı. Patlamış kum torbalarından rayların, paslı hurda yığınlarının üzerine kumlar dökülmüştü. Ayak seslerinin yaklaştığını duyunca durdu, bakmak üzere döndü.

Mavi ışıkların kısa bir süre Galt'ın saçlarında parıldadığını gördü, yüzünün solgun çizgilerini, göz altlarındaki çökükleri yakalayabildi. Yüz kayboldu, ama adım sesleri bir sonraki mavi ışığa kadar bağlantıyı sağladı. Işık bu sefer gözlerinden geçti. Gözleri dosdoğru ileriye dikilmişti. Dagny onu kuleden gördüğü andan bu yana o gözlerin üzerinden hiç ayrılmamış olduğunu anladı.

Tepede kentin temposunu duyuyordu. Bir zamanlar bu tünelleri kentin kökleri saymıştı. Göklere kadar ulaşan tüm hareketlerin kökleri burada, diye düşünmüştü. Ama şimdi, kendisiyle John Galt'ı, o köklerin içindeki canlı güç olarak görüyordu. Başlangıç da, amaç da, anlam da onlardı. O da

kentin temposunu kendi bedeni içinde duyuyor, diye geçirdi içinden.

Pelerinini arkaya savurdu, meydan okur gibi dimdik durdu. Demin adamlara hitab ederken kulede durduğu gibi. Galt'ın onu on yıl önce ilk gördüğü günkü gibi. Yine yer altında. Onun itirafı çınlıyordu beyninde...kelime olarak değil, solumayı bu kadar güçleştiren tempo olarak: Lüksün simgesi gibiydin ve hepsinin kaynağı olan o yere aittin...hayatın neşesini, aslı hakeden yere getiriyordun...hem enerji gibi hem de onun ödülü gibiydin...ben de bu ikisinin ayrılmaz olduğunu ilk söylemiş olan kişiydim...

Bunu izleyen saniyeler, kör bilincin içindeki ışık parlamaları gibiydi. Dagny'nin onun yüzünü gördüğü an, onun gelip tam yanında durduğu an, Dagny'nin bir ara ondaki şaşkın sakinliği, gemlenmiş yoğunluğu, koyu yeşil gözlerdeki anlayışın gülüşünü gördüğü an...Dagny'nin o yüzdeki gerginlikte, dudakların çekiliyormuş gibi sert ifadesinde ne gördüğünü anladığı an...onun dudaklarını kendi dudakları üzerinde hissettiği...o dudakların biçimini hem absolü bir form, hem de kendi içini dolduran bir sıvı gibi bilinçlendirdiği an...sonra o dudakların boğazından aşağı kayışı, bir dizi çürük izi bırakan o içiyormuş gibi hareket...ardından pırlanta broşun, o bakır saçlar arasındaki parıltısı.

Ondan sonra, vücudunun duyularından başka hiçbir şeyi bilinçlendirmedi, çünkü vücudu anî bir güç edinmiş, ona en karmaşık değerleri doğrudan algı yoluyla bildirmeye koyulmuştu. Gözleri nasıl enerjinin dalga boylarını görüş hâline çeviriyorsa, kulakları nasıl titreşimleri sese çeviriyorsa, vücudu da hayatının tüm seçeneklerini harekete geçiren enerjiyi, anında duyusal algıya çevirmekteydi. Onu titreten, üzerindeki elin basıncı değildi. Bunun tüm anlamının anında

toplamıydı. Bunun onun eli olduğunu bilmek, Dagny'nin teni ona aitmiş gibi hareket etmekte olduğunu bilmek, bu hareketin, Dagny'nin varlığıyla simgelenen tüm başarıyı kabullenme olduğunu bilmek...evet, yalnızca fiziksel zevkin sansasyonuydu, ama içinde Dagny'nin ona duyduğu tapınma, onun kişiliğine ve hayatına ait olan her şeye tapınma vardı...Wisconsin'deki fabrikada bir akşam yapılan toplantıdan, Kayalık dağlarında saklı bir vadideki Atlantis'e, kulenin dibindeki bir işçinin bedeni üzerinde o yeşil gözlerin zafer dolu gülüşüne kadar...İçinde Dagny'nin duyduğu gurur da vardı. Onun kendine ayna diye seçtiği kişinin kendisi olmasından gelen gurur. Şu anda ona varlığının toplamını sunanın kendi vücudu olmasından, onun vücudunun da kendisine kendi varlığının toplamını sunmasından kaynaklanan gurur. Bunların hepsi vardı içinde...ama Dagny'nin tek bildiği, onun elinin kendi göğsü üzerinde yarattığı sansasyondu.

Galt onun pelerinini çekip çıkardı, o vücudun inceliğini, kendi kollarının çemberi içinde hissetti. Sanki kendi vücudu yalnızca Dagny'nin onu fark etmesi için bir araçmış gibi, ama o benlik de, kendisinin onu fark etmesi için bir araçmış gibi. Dagny hissedebilme kapasitesinin sınırına varıyordu, ama hissettiği, sabırsız bir isteğin çığlığı gibiydi. Şimdi isim takabiliyordu Dagny o çığlığa. Ama o çığlıkta da, hayatının hırsındaki niteliklerin aynısı vardı...Işıltılı ihtirasların sonsuz nitelikleri.

Galt bir anlığına başını arkaya çekti, dosdoğru onun gözlerine baktı, onun da kendi gözlerini görmesine izin verdi, hareketlerinin tüm anlamını onun da bilmesini sağladı, sanki gözlerinin buluşmasıyla oluşan, az sonra gelecek olandan

daha büyük yakınlık sırasında, ikisinin bilincine bir spot ışığı tuttu.

Sonra Dagny bir çuval dokusunun, omuzlarının tenine değdiğini hissetti, kendini patlamış kum torbaları üzerinde yatar buldu, çoraplarının uzun, sımsıkı gergin parıltısını gördü, onun dudaklarının kendi ayak bileğine bastırdığını hissetti, sonra bacağı boyunca ilerleyen o işkence dolu hareketi, o bacak biçimini dudaklarıyla kendinin kılmaya çalışıyormuş gibi bir duygu veren hareketi izledi, kendi dişlerinin onun koluna kapanışını, onun dirseğinin kendi başını bir hareketle yana çevirip dudaklarıyla dudaklarını acıtıcı bir baskıyla bulmasını yaşadı...ardından yukarı doğru bir hareket olarak algıladığı şeyi ta boğazında hissederek tüm vücudunda bir tek zevkin yaşattığı şoku hissetti...ondan sonra tek bildiği, onun vücudunun hareketi, ihtirası ve o ihtirasın devamı oldu...sanki kendisi artık bir insan olmaktan çıkmış, imkânsıza ulaşmaya çalışan bir çabaya dönüşmüş gibi...ama birden bire imkânsızın da mümkün olduğunu gördü, sesli soluyup hareketsiz yattı, bundan sonra artık sonsuza kadar başka hiçbir şey istemenin mümkün olmadığını anladı.

O da yanında yatıyordu. Sırtüstü dönmüştü. Tepelerindeki granit tavana bakıyordu. Dagny onun kum torbaları üzerinde, vücudu sıvısal bir rahatlama içindeymiş gibi uzandığını görüyordu. Siyah pelerini, ayaklarının oraya, rayların üzerine atılmıştı. Granit duvarlarda nem boncukları beliriyor, görünmez çatlaklardan aşağıya doğru kayıyor, uzaklardaki bir trafiğin ışıklarıymış gibi görünüyordu. Galt konuştuğunda, sesi sanki Dagny’nin kafasındaki bir soruya cevap vermeyi sürdürüyormuş gibiydi. artık ondan saklayacağı hiçbir şey yokmuş gibi, ona borçlu olduğu şey, vücudunu açtığı gibi ruhunu da açmakmış gibi.

“...seni on yıldır böyle gözledim...buradan, ayaklarını bastığın yerin altından...binanın tepesindeki ofisinde yaptığın her hareketi bildim, ama seni hiç görmedim, hiç yeterince görmedim...on yılın gecelerini, sana bir kere rastlayabilme imkânını arayarak geçirdim...burada, platformlarda, ya da trene binerken...Özel vagonunu trene bağlama emri ne zaman gelse biliyordum, rampadan inerken seni görebilmek için bekliyordum. Ben aşağıdaki karanlıklardan sana bakarken, yanımdan geçiyordun...keşke bu kadar hızlı yürümese, diyordum...sanırım bacaklarının heykelini yapabilirdim, o kadar iyi tanıyordum onları. Gözlerimle değil, avuçlarımla. Yanımdan geçip gidişini izlerken...sonra işime dönerken...gün doğumundan hemen önce evime, üç saat uyumaya giderken...ama hiç uyuyamazken...”

“Seni seviyorum,” dedi Dagny. Sesi kısıktı. Gençliğin o kırılgan anısı olmasa, hemen hemen tonsuz bir sesti.

O gözlerini yumdu, bu sesin geride bıraktıkları yıllara akmasına izin verdi. “On yıl, Dagny...yalnızca bir ara, birkaç hafta boyunca karşımdaydı. Seni görebiliyordum. Hızla uzaklaşmıyor, olduğun yerde duruyordun. Işıklandırılmış bir sahnede. Benim seyretmem için kurulmuş özel bir sahnede...nice akşamlar boyunca saatlerce izledim seni...John Galt hattı denilen ofisin ışıklı penceresinden...Ve sonra bir gece...”

Dagny’den sesli bir soluk kurtuldu. “Sen miydin o geceki?”

“Beni gördün mü?”

“Gölgeni gördün...kaldırımda...ileri geri gidip geliyordu...bir mücadele okunuyordu...sanki...” Sustu. ‘İşkence’ sözünü telâffuz etmek istemiyordu.

“Öyleydi,” dedi Galt yavaşça. “O gece içimden, içeri girmek, karşına çıkmak, seninle konuşmak...gibi şeyler geçmişti. Yeminimi bozmaya en çok o gece yaklaşmıştım. Seni masana devrilmiş gördüğümde. Taşıdığın yükün altında ezildiğini gördüğümde...”

“John, o gece benim düşündüğüm de sendin...ama bilmiyordum...” “Ama, ben biliyordum.”

“...sendin, ömrüm boyunca, her yaptığım işte, her istediğim şeyde...” “Biliyorum.”

“John, en zoru seni vadide bırakıp gidişim değildi...aslında...”

“Radyo konuşmandı...döndüğün gündü, değil mi?”

“Evet! Dinliyor muydun?”

“Tabiî. O konuşmayı yaptığına sevindim. Yapabileceğin en harikulade şeydi. Hem ben...zaten biliyordum.”

“Biliyor muydun...Hank Rearden’ı mı?”

“Seni vadide görmeden önce biliyordum.”

“Acaba...ilk duyduğunda, bekliyor muydun?”

“Hayır.”

“Acaba...?” Yine sustu.

“Zor muydu, öyle mi? Evet. Ama ancak ilk birkaç gün için. O gece...öğrendikten sonraki gece ne yaptığımı söylememi ister misin?”

“Evet.”

“Hank Rearden'ı hiç görmemiştim. Yalnız gazetelerdeki resimlerinden biliyordum. O gece New York’ta olduğunu duymuştum. Büyük sanayicilerin bir konferansına katılacaktı. Ona bir göz atmak istedim. Konferansın yapıldığı otelin kapısına gittim. Girişte parlak ışıklar vardı, ama biraz ötesi karanlıktı. Kaldırımda durunca, kendimi görünmeden izleyebiliyordum. Etrafta birkaç aylak insan dolanıyordu.

Yağmur atıştırdığı için bina duvarının dibine sığınmıştık. Konferansa katılanlar çıktığında, hemen kendilerini belli ettiler. Giysileri, hareket ediş biçimleri farklıydı. Çok pahalı, çok zengin giysiler, buna karşılık davranışlarında bir çekingenlik vardı. Sanki o an için ne olduklarını göstermekle suç işliyorlarmış gibi. Şoförler arabalarını getiriyor, birkaç gazeteci, bazılarına sorular soruyor, çevrede birkaç kişi kulak kabartmaya çalışıyordu.

"Yorgun adamlardı sanayiciler. Yaşlanmakta olan, şişmanlamakta olan, belirsizlikler karşısında güvensizliklerini saklamaya çalışan adamlardı. Derken, onu gördüm. Pahalı bir trençkot, kaşlarına doğru eğilmiş bir şapka giymişti. Hızlı adımlarla, hak edilerek kazanılmış bir güvenle yürüyordu. Diğer sanayiciler birkaç soru sormak niyetiyle üstüne adadılar. Onca zengin, onun çevresinde çırak gibiydi. Eli arabasının kapısında, başını kaldırmış onlara bakarken gördüm onu. Eğik şapkanın kenarı altından o kısacık gülümsemeyi yakaladım. Güvenli, sabırsız, biraz da eğlenen bir gülümsemeydi. Sonra bir an için, daha önce hiç yapmadığım bir şeyi yaptım. Nice kişi böyle bir anda hayatını mahvetmiştir. O saniyeyi bağlamının dışına çıkardım, dünyayı onun yaratacağı bir dünya olarak, ona uyan bir dünya olarak görmeye çalıştım. O bir sembolmüş gibi. Başarıların dünyası vardı karşımda. Esir alınmamış bir enerji vardı. Tıkanmamış ilerlemeler, amaç dolu yıllar, elde edilen ödülün zevkini çıkarmak vardı. Yağmur altında, o serserilerin arasında dururken, öyle bir dünya gerçekten var olsa, yılların bana neler getireceğini düşündüm, dayanılmaz bir özlem duydum. O adam, benim olmam gereken her şeyin simgesiydi...benim olması gereken her şeye de sahipti...ama bu da yalnızca birkaç saniye sürdü. Ardından olayı tekrar kendi bağlamı içinde

gördüm, gerçek anlamına bakam...harikulade yeteneklerine karşılık ödediği bedelleri düşündüm...benim anladığım şeyi anlayabilme çabası içinde hangi sessiz şaşkınlıklarla mücadele ettiğini anladım. Onu yeniden olduğu gibi gördüm. Benim savaşımın simgesiydi o. Öcünü alacağım ve kurtaracağım hakkı yenmiş kahraman oydu. Ve işte o zaman...o zaman seninle ve onunla ilgili olarak öğrendiğim şeyi kabullendim. Bunu bilmem gerekirdi, diye düşündüm. Doğrusu bu, dedim kendi kendime."

Dagny'den yükselen hafif iniltiyi duydu, sesli sesli güldü.

"Dagny, acı çekmiyorum demedim. Ama ben acı çekmenin önemini biliyorum. Acıyla savaşmak, sonra da onu kenara atmak gerektiğini, onu, insanın kendi ruhunun bir parçası olarak kabul etmemek gerektiğini, varoluş üzerinde kalıcı bir yara saymamak gerektiğini biliyorum. Acıma bana. O sıra oldu ve geçti."

Dagny başını çevirip ona sessizce baktı, Galt gülümsedi, dirseği üzerinde doğruldu, Dagny'nin hareketsiz yüzüne baktı. Dagny, "Sen burada vasıfsız işçiydin," diye mırıldandı. "...burada!...Oniki yıl boyunca..."

"Evet."

"Şeyden beri...

"Twentieth Century'den çıktığımdan beri."

"Beni ilk gördüğün o gece...yine burada çalışıyordun, öyle mi?"

"Evet. Benim yanımda aşçı olarak çalışmak istediğini söylediğin sırada da, ben senin işçindim, ama izindeydim. Neden o kadar güldüğümü anlıyor musun?"

Dagny onun yüzüne bakıyordu. Onun gülümsemesinde acı, Galt'ınkine neşe vardı. "John..."

"Söyle. Ama hepsini söyle."

“Sen buradaydın...onca yıl..

“Evet.”

“...onca yıl...demiryolu yok olurken...ben akıllı adam arayıp dururken...bulabildiğim her çareye sarılırken...”

“...benim motorumun yaratıcısını bulmak için ülkeyi tararken, James Taggart’la Wesley Mouch’u besleyip dururken, en büyük başarına, yok etmeye çalıştığın düşmanının adını verirken.”

Dagny gözlerini yumdu.

“Onca yıldır buradaydım,” dedi Galt. “Elini uzatsan dokunabileceğin yerdeydim. Senin kendi alanında duruyor, mücadeleni seyrediyordum. Yalnızlığını, özlemlerini, benim adıma verdiğini sandığın savaşını, o savaşta düşmanlarıma yardım edişini, peşpeşe yenilgilere uğrayışını...ve ben burada, senin görüş zaafın sayesinde saklanabiliyordum. Tıpkı Atlantis’in insanlardan bir optik ilüzyon sayesinde saklanabildiği gibi. Ben burada, senin görebileceğin günü bekledim. Desteklediğin dünyanın kurallarına göre, senin değer verdiğin her şeyin yer altına girmesi gerektiğini, onları orada araman gerektiğini görmeni bekledim. Buradaydım. Seni bekliyordum. Seni seviyorum, Dagny. Kendi hayatımdan çok seviyorum...oysa ben insanlara hayatın nasıl sevilmesi gerektiğini öğreten kişiyim. Onlara ayrıca, bedeli ödenmemiş hiçbir şeyi beklememeyi de öğrettim...bu gece yaptığıma gelince, bunu da bedelini ödeyeceğimi bilerek, o bedelin hayatım olabileceğini bilerek yaptım.” “Hayır!”

Galt gülümseyerek başını salladı. “Yo, evet. Beni bir kere çökerttin, onu biliyorsun. Kendim için aldığım kararı bozdum...ama onu bilinçli olarak, anlamım bilerek yaptım, körü körüne bir anlık bir dürtüye teslim olarak değil. Sonuçlarını anlayarak, onlara dayanmayı kabullenerek. Böyle

bir anın yanımızdan geçip gitmesine izin veremezdim. O bizimdi, sevgilim, onu kazanmış ve hak etmiştik. Ama sen henüz bırakmaya, bana katılmaya hazır değilsin. Biliyorum...ve istediğim şeyi tam benim olmadan almayı seçtiğime göre de, bedelini ödemem gerekir. Nasıl ve ne zaman olacağını bilemem, tek bildiğim, düşmana teslim olunca, sonuçlarına katlanmak gerektiğidir.” Dagny’nin yüzündeki ifadeye cevap olarak gülümsedi. “Hayır, Dagny, kafamdaki düşman sen değilsin...beni bu noktaya getiren de bu...ama aslında, izlediğin yol nedeniyle öylesin, yalnızca henüz kendin farkında değilsin. Ben farkındayım. Asıl düşmanlarım benim için tehlike oluşturmuyor. Sen oluşturuyorsun. Onların beni bulmasına yol açabilecek tek kişi sensin. Onlar benim ne olduğumu anlama kapasitesine sahip değil, ama senin yardımınla...anlayacaklar.”

“Hayır!”

“İsteyerek yapmayacaksın. Yolunu değiştirmekte de özgürsün, ama bu yolda gitmeyi sürdürdükçe, bu yolun mantığından kaçamazsın. Çatma kaşlarını, bu seçim bana aitti; tehlikesini de kabul eden benim. Ben alışverişçiyim, Dagny. Her konuda öyleyim. Seni istiyordum, kafandaki kararı değiştirme gücüm yoktu, yalnızca fiyatı düşünebilir, gücümün yetip yetmeyeceğine karar verebilirdim. Gücüm yetti. Benim hayatım bana aittir. İster harcar, ister yatırım yaparım. Sana gelince, sen...” Cümleyi hareketiyle sürdürüyormuş gibi onu koluyla kaldırdı, dudaklarından öptü. Dagny’nin bedeni hâlâ teslimiyet içinde, hareketsizdi. Saçları sarkıyor, başı arkaya devriliyor, onun dudaklarının baskısıyla konumlanıyordu. “...sen satın almak istediğim tek ödülsün. İstiyordum seni. Bedeli hayatım olacaksa, onu da veririm. Hayatımı veririm...ama aklımı değil ”

Gözlerinde birden bire katı bir parıltı oluştu, doğrulup oturdu, bir soru sordu: “Sana katılıp çalışmamı ister misin? Enterlok sinyal sistemini bir saat içinde onarmamı ister misin?”

“Hayır!” Çığlık bir anda kopmuştu...Wayne-Falkland’daki özel yemek salonunda gördüğü adamların imajına bir cevaptı bu çığbk.

Galt güldü. “Neden hayır?”

“Onların kölesi olarak çalıştığını görmek istemem!”

“Ya sen kendin?”

“Bence çöküyorlar...kazanan ben olacağım. Biraz daha dayanabilirim.”

“Doğru, az kaldı...kazanmana değil, ama öğrenmene.”

“Bırakamam!” Umutsuzluk çığlığıydı bu.

“Henüz olmaz,” dedi o yavaşça.

Sonra ayağa kalktı, Dagny de ona uyup kalktı. Konuşacak durumda değildi Galt, “Burada, işimde kalmayı sürdüreceğim” dedi. “Ama beni görmeye çalışma. Benim dayandıklarıma senin de dayanman gerek. Seni bundan korumak istemiştim, ama artık benim yerimi bildiğin hâlde, benim seni istediğim gibi sen de beni istediğin hâlde, kendine asla bana yaklaşma izni vermeden yaşayacaksın. Evime gelme. Asla bizi birlikte görmelerine izin verme. Yolun sonuna vardığında, bırakmaya hazır olduğunda, onlara söyleme. Yalnızca Nat Taggart’ın heykelinin kaidesine tebeşirle bir dolar işareti çiz...ait olduğu yere. Sonra evine git ve bekle. Yirmidört saat dolmadan seni almaya geleceğim.”

Dagny başını sessiz bir yemin sunarcasına eğdi.

Ama Galt uzaklaşmak üzere döndüğünde, Dagny’nin vücudunda bir ürperti dolaştı, ilk defa olarak yaşamın

sarsıntısı onu uyandırdı, istem dışı bir çığlıkla uzandı: “Nereye gidiyorsun?”

“Lamba direği olmaya. Şafak sökene kadar lambayı tutacağım...senin dünyanın bana verebileceği tek iş bu. Alacağı da sadece bu olacak.”

Dagny onu kolundan yakaladı, tutmak istedi, izlemek istedi. Kör gibi peşinden gitmek istiyordu onun. Her şeyi bırakmaya razıydı, onun yüzünü görmekten yoksun kalmamak için. “John!”

Galt onun bileğini yakaladı, elini büktü, kendi kolundan koparıp çekti. “Hayır,” dedi.

Sonra o eli tutup dudaklarına götürdü. O dudakların basıncı, itiraf etmediği kadar ihtiraslıydı. Ardından dönüp uzaklaştı. Hat boyunca yürüyordu. Dagny'ye sanki raylar da, o gölge de onu aynı anda terk ediyormuş gibi geldi.

Dönüp terminale doğru yola koyulduğunda, ilk teker sarsıntıları binanın duvarlarını sarsmaya başlamıştı. Durmuş bir kalbin yeniden atmaya başlaması gibi. Nathaniel Taggart’ın tapın ağı sessiz ve boştu. Değişmez ışığı, boş mermer tabanda parıldıyordu. Lobide birkaç kılıksız insan vardı. Bu parıltının içinde kaybolmuş gibi dolanmaktaydılar. Heykelin kaidesinin basamaklarına, yırtık pırtık giysiler içinde bir serseri oturmuştu. Pasif bir teslimiyet içindeydi. Kanatları yolunmuş bir kuşa benziyordu. Gideceği bir yer yoktu. Nereyi bulduysa oraya çökmüştü.

Dagny de o serseri gibi basamaklara çöktü. Tozlanmış pelerinine sımsıkı sarınmıştı. Başını koluna dayayıp orada öylece hareketsiz kaldı. Ağlama aşamasını da, hissetme, hattâ hareket etme aşamasını da geride bırakmış gibiydi.

Kafasının içinde bir sahne vardı. Biri kolunu kaldırmış, lambayı havada tutuyordu. Bu görüntü zaman zaman

Özgürlük Anıtı'na benziyor, sonra saçlarını güneşin soldurduğu bir adama dönüşüyor, dünyanın hareketini durduran ışığı gökyüzüne doğru kaldırmış, öylece duruyordu.

Yakınında oturan serseri, “Derdin her neyse, üstünde durma, hanım,” dedi merhametli bir sesle. “Zaten çaresi yok...Ne yararı var, hanım? John Galt kim?”

VI

KURTULUŞ KONÇERTOSU

20 Ekim günü Rearden Çelik’de çalışan işçiler ücretlerine zam yapılmasını talep etti.

Hank Rearden bunu gazetelerden öğrendi. Ona hiçbir istek yansıtılmamış, kimse onu durumdan haberdar etmeyi gerekli görmemişti. Talep doğrudan Birleştirme Kurulu’na iletilmişti. Diğer çelik fabrikalarından neden böyle bir şey istenmediği açıklanmamıştı. Talepte bulunanların kendi işçileri olup olmadığını bilmesi imkânsızdı, çünkü Kurul’un sendika seçimleriyle ilgili kuralları, bunu olanaksız bir hâle getirmişti. Tek öğrenebildiği, söz konusu grubun son zamanlarda fabrikaya sızdırılan yeni işçilerden oluştuğu idi.

23 Ekim’de Birleştirme Kurulu, sendikanın talebini reddetti, istenen zammı vermedi. Bu konuda herhangi bir toplantı yapıldıysa bile, Rearden’ın haberi olmadı. Ona ne danışılmış, ne haber verilmiş, ne de bir bildirimde bulunulmuştu. O da beklemiş, kendiliğinden soru sormamıştı.

25 Ekim’de, Kurul'u kontrol eden güçlerin nüfuzu altındaki ülke gazeteleri, Rearden Çelik işçilerinden yana bir kampanya başlattı. Ücret zammının reddedildiğini yazıyorlar, ama kimin reddettiğini, neden reddettiğini söylemiyorlardı. Reddetme hakkının ve yetkisinin kime ait olduğuna deginilmediği gibi, tam tersine, halka bütün yasal teknikleri unutmaları telkin ediliyor, işçilerin çektiği acıların tek sebebi işverenmiş gibi bir imada bulunuluyordu. Yazılardan birinde, günün yaşam maliyeti karşısında Rearden Çelik çalışanlarının ne sefaletlere düştüğü anlatılmaktaydı. Ardından bir başka

yazı, Hank Rearden'ın beş yıl önceki kârını açıklamaktaydı. Rearden işçilerinden birinin karısının, yiyecek bulmak için nasıl bir dükkândan bir dükkâna dolaşmak zorunda kaldığı tarif ediliyor, yanı başındaki bir başka yazıda da, lüks otellerden birinde adı verilmeyen bir çelik patronunun verdiği partide, birinin kafasında nasıl şampanya şişesi kırıldığı anlatılıyordu. O çelik patronu aslında Orren Boyle'du, ama yazıda isim verilmiyordu. "Eşitsizlikler hâlâ devam ediyor," diyordu gazeteler. "Bu durum, aydınlık çağımızın yararlarını paylaşmamızı zorlaştırıyor." "Yoksulluk halkın sinirlerini bilemekte. Durum tehlike noktasına yaklaşıyor. Bir şiddet patlamasından korkuluyor." Habire aynı şeyi tekrarlıyordu gazeteler: "Bir şiddet patlamasından korkuyoruz."

28 Ekim'de bir grup Rearden Çelik çalışanı, bir ustabaşına saldırdı, bir yüksek fırının hava boruları koparıttı. İki gün sonra benzer bir grup, idari binalardan birinin giriş katındaki camları kırdı. Yeni işçilerden biri, bir vincin şanzımanını parçaladı, kepçedeki eriyik metal, orada duran beş kişilik grubun bir metre ötesine boşaldı. Suçlunun, tutuklandıktan sonra, "Herhalde aç çocuklarımı düşünürken fıttırmışım," dediği yayınlandı. Aynı gazete, "Şu an, kimin haklı, kimin haksız olduğunu tartışacak zaman değil," diye yorum yapıyordu. "Tek kaygımız, ülke çelik üretimini tehlikeye sokan çok gergin bir durumun varlığı."

Rearden seyrediyor, hiç soru sormuyordu. Nihaî bir açıklama neredeyse önünde sergilenmek üzereymiş gibi bekliyor, o sürecin aceleye getirilmemesi, durdurulmaması gerektiğini seziyordu. Hayır, diye düşünüyordu erken kararan akşamlarda. Pencereden dışarıdaki akşam havasına bakarak, hayır, diyordu. Fabrikasına karşı kayıtsız değildi. Ama bir zamanlar canlı bir varlığa yönelikmişçesine bir ihtiras

hissederken, şimdi sevilmiş ve ölmüş birini hatırlamak gibi, hüzünlü bir şefkat hissediyordu. Ölülere olan duygularımız gibi, artık hiçbir şey yapılamayacağının bilincini içeren tür duygular, diye düşündü.

31 Ekim sabahı bir haber geldi, üç yıl önce kişisel gelir vergisindeki eksik ödemeyle ilgili olarak tüm mal varlığının, bu arada banka hesaplarıyla özel kasalarının, bir mahkeme kararı nedeniyle dondurulmuş olduğu bildirildi. Resmi bir nottu gelen. Yasanın tüm gereklerine uygundu. Ama tabiî, aslında vergi açığı yoktu, öyle bir mahkeme de olmamıştı. Çileden çıkan avukatına, “Hayır,” dedi. “Onlara soru sorma, cevap verme, itirazda bulunma.” “Ama hayal bunlar!” “Öbürlerinden daha mı kötü?” “Hank, hiçbir şey yapma mı diyorsun bana? Bunların sırtını yere getirmesine izin mi vereceksin?” “Hayır, ayakta kalacağım. Hareket etme. Hiçbir şey yapma.” “Ama seni çaresiz durumda bıraktılar.” “Öyle mi?” Hafif hafif gülümsüyordu.

Cüzdanında birkaç yüz dolar nakit para vardı, başka da hiçbir şeyi yoktu. Ama kafasındaki o garip, ışıltılı sıcaklık, çok uzaklarda yer alan bir tokalaşma gibiydi. Yatak odasındaki gizli kasada bekleyen bir külçe altını düşünmekteydi. Altın saçlı bir korsanın verdiği külçe altını.

Ertesi gün, 1 Kasım’da, Washington’dan bir telefon geldi. Konuşan bürokratın sesi sanki telefon tellerinde diz çökerek, özür dileyerek geliyordu. “Bir yanlışlık. Bay Rearden! Yalnızca şanssız bir yanlışlık! O yazı size yönelik değildi. Bugünlerde durum nasıl, biliyorsunuz. Ofislerde doğru dürüst çalışan bulmak çok zor, kırtasiye de arap saçı. Sersemin biri kayıtları karıştırmış, yanlış ihbarı size yollamış. Aslında o, bir sabun üreticisine gidecekti! Lütfen özürlerimizi kabul edin, Bay Rearden, en üst düzeyden kişisel olarak özür dileniyor.”

Ses kısa, beklentili bir sessizlikle durakladı. “Bay Rearden...?” “Dinliyorum.” “Sizi kaygılandırdığımız, utanç verici bir durum yarattığımız için ne kadar üzgün olduğumuzu anlatamam. Lanet olası formaliteler öyle çok ki!

Kırtasiyecilik işte, bilirsiniz! Şimdi emri geri çekip, hesapları serbest bırakmak birkaç gün, belki bir hafta sürecek...Bay Rearden?” “Duydum” "Çok üzgünüz ve gücümüzün yettiği her türlü telâfiye hazırız. Elbette, bundan ötürü tazminat istemeye hakkınız var, biz de öderiz. İtiraz etmeyiz. Herhalde böyle bir itiraz yazarsınız ve...” “Ben öyle bir şey söylemedim.” “Hı? Yo, söylemediniz...yani...ama siz...ne dediniz, Bay Rearden?” "Hiçbir şey demedim.”

Ertesi gün akşama doğru, Washington’dan ikinci bir yalvaran ses telefondaydı. Bu pek kaygan bir ses sayılmazdı. Telefon tellerinde cambaz gibi sekerek geliyordu. Kendini Tinky Holloway olarak tanıttı, Rearden'ın bir konferansa katılması için ricada bulundu. “Gayriresmî küçük bir toplantı,” diyordu. “Birkaç kişi olacağız. En üst düzeydeki bir avuç insan.” Toplantı New York’da, Wayne-Falkland Oteli’nde, öbürsü gün yapılacaktı.

“Son birkaç hafta içinde öyle çok yanlış anlama oldu ki!” diyordu Tinky Holloway. “Çok talihsiz yanlış anlamalar...çok da gereksiz! Her şeyi bir çırpıda düzeltebiliriz, Bay Rearden. Sizinle konuşma fırsatı bulursak, tamamdır. Sizi görmeyi hevesle bekliyoruz.”

“İstediğiniz anda benim için bir celp çıkarabilirsiniz.”

“Yo, hayır! Hayır! Hayır!” Ses korkmuş gibiydi. “Hayır, Bay Rearden...neden böyle şeyler düşünüyorsunuz? Bizi anlamıyorsunuz, biz sizinle dostça buluşmak istiyoruz. Tek istediğimiz, sizin istekli işbirliğiniz.” Holloway gergin bir sessizliğe gömüldü, acaba gerçekten bir gülme sesi mi

duydum, diye merak etti. Ama başka ses gelmiyordu. “Bay Rearden?”

“Evet?”

“Herhalde böyle bir zamanda bizimle toplantıya katılmak sizin çok yararınıza olur.”

“Toplantı mı...ne hakkında?”

“Çok zorluklarla karşılaştınız...size her şekilde yardım etmek istiyoruz.”

“Ben yardım istemedim.”

“Tehlikeli zamanlardayız, Bay Rearden, halkın durumu çok belirsiz ve çok gergin...çok tehlikeli...sizi koruyabilecek durumda olmak istiyoruz.”

“Sizden koruma istemedim.”

“Ama size katkıda bulunabilecek durumda olduğumuzu herhalde anlıyorsunuzdur. Eğer bizden istediğiniz herhangi bir şey varsa, herhangi bir...”

“Hiç yok.”

“Ama bizimle konuşmak isteyeceğiniz sorunlarınız olmalı ”

“Yok.”

“O hâlde...eh, o zaman...” Holloway iyilik yapıyormuş numarasından umudu kesince açıkça yalvarmaya yöneldi. “O zaman...bizimle biraz konuşmak istemez misiniz?”

“Bana söyleyecek bir şeyiniz varsa.”

“Var, Bay Rearden, kesinlikle var! Tek istediğimiz o...sizinle konuşmak. Bir şans verin bize. Bu toplantıya gelin. Hiçbir taahhüde girmek zorunda değilsiniz...” Bunu istemeyerek söylemişti. Hemen sustu. Rearden’ın sesinde pırıltılı bir canlılık, bir alaycılık duyuyordu. Hiç vaatkâr olmayan bir ses.

“Biliyorum,” diye cevap verdi Rearden.

“Şey, yani...demek istediğim...yani o hâlde geliyor musunuz?”

“Peki,” dedi Rearden. “Geliyorum.”

Holloway'in minnet ve şükranlarını dinlemedi, yalnızca habire tekrarladığı sözleri duydu: “Akşam saat yedide, Kasım’ın dördünde, Bay Rearden...Kasım dört..”Bunu sanki o tarihin özel bir önemi varmış gibi söylüyordu.

Rearden kulaklığı yerine koyup, koltuğunda arkasına yaslandı, odasının tavanında oynaşan alev yansımalarına baktı. Bu toplantının bir tuzak olduğunu biliyordu. Oraya giderken, hiçbir tuzakçının işine yarayacak bir şey götürmeyeceğini de biliyordu.

Tinky Holloway, Washington’daki ofisinde telefonu kapadı, dikleşip gerginleşti, kaşlarını çattı. Küresel İlerleme Dostları’nın başkanı Claude Slagenhop, karşısındaki koltukça oturmuş, bir kibrit çöpünü sinirli sinirli çiğnemekteydi. Başını kaldırıp baktı, “İyi gitmedi, ha?” dedi.

Holloway başını iki yana salladı. “Geliyor, ama...hayır, iyi gitmedi.” Sonra ekledi. “Sanırım yemeyecek.”

“Benim serseri de öyle söylemişti.”

“Biliyorum.”

“Benim serseri, denemesek daha iyi olur demişti.”

“Allah belâsını versin senin serserinin! Mecburuz! Riske girmek zorundayız!”

Serseri, Philip Rearden'dı. Haftalar önce Claude Slagenhop’a bilgi vermişti. “Hayır, beni fabrikaya sokmuyor, iş de vermiyor. Dediğinizi yaptım, denedim. Elimden geleni yaptım, ama yararı yok. Fabrikaya ayak basmama bile izin vermiyor. Zihinsel durumuna gelince...bakın, iyi değil. Beklediğimden çok daha kötü. Onu tanırım. Size hiç şansınız yok, diyorum. Artık ipin ucuna gelmiş durumda. Bir daha

gererseniz kopacak. Büyükler bilmek istiyor demiştiniz. Söyleyin onlara, yapmasınlar. Deyin ki o artık...Claude, Tanrı yardımcımız olsun, eğer yaparlarsa kaybedecekler onu!” Slagenhop kupkuru bir sesle, “Eh, pek yardımın olmadı,” demiş, başını çevirmişti. Philip onu kolundan yakalamış, birdenbire kaygılanarak, “Söylesene, Claude...” demişti. “...Yönerge 10-289’a göre...o giderse mirasçı yok, öyle mi?” “Evet, öyle.” “Fabrikaya ve...her şeye el koyarlar, öyle mi?” “Yasa öyle.” “Ama...Claude, bunu bana yapmazlar, değil mi?” “Gitmesini istemiyorlar ki! Onu biliyorsun. Tutabilirsen tut onu.” “Ama tutamam! Tutamayacağımı biliyorsun! Politik fikirlerimden ve onun hakkındaki düşüncelerinden ötürü! Üzerinde hiçbir ağırlığım yok!” “Eh, o da senin şanssızlığın.” “Claude!” Philip panik içinde bağırmaya başlamıştı. “Beni cascavlak bırakmazlar, değil mi? Ben de gruba aitim, değil mi? Hep öyle söylediler, hep bana ihtiyaçları olduğunu tekrarladılar...benim gibi adamlara ihtiyaçları olduğunu, benim gibi bir ruha sahip olanların gerekli olduğunu söylediler, unuttun mu? Onlar için yaptığım onca şeyden sonra, inancım, hizmetim ve sadakatimden sonra...“Seni sersem budala!” diye aksilenmişti Slagenhop o zaman. “O olmadan sen ne işimize yararsın?”

4 Kasım sabahı Hank Rearden telefonun sesine uyandı. Gözlerini açtığında, erken saatin duru, açık gökyüzünü gördü. Gökyüzü tatlı bir maviydi. Görünmez bir güneşin ilk ışıkları, Philadelphia’nın eskimiş damlarını bir porselen pembesine boyuyordu. Bir an için bilinci de gökyüzü gibi boş kaldı, yalnızca kendi varlığını hissetti, o yabancı yükleri ruhuna yüklemeden, öylece yattı. Bu ruhsal duruma uyan bir dünyadaymış gibiydi.

Telefonun sesi onu yeniden sürgüne yolladı. Belli aralıklarla çığlık atıp duruyordu telefon. Kronik bir imdat çağrısı gibiydi. Deminki dünyaya ait değildi. Kulaklığı kaldırıp kaşlarını çattı. “Alo?”

Titreyen bir ses, “Günaydın, Henry,” dedi. Bu ses annesinin sesiydi. “Anne...bu saatte mi?” diye sordu Rearden kuru bir sesle.

“Eh, sen hep şafakta kalkarsın. Ben de seni ofise gitmeden yakalayayım dedim.”

“Evet? Ne var?”

“Seni görmem gerek, Henry. Seninle konuşmam gerek. Bugün. Bugün bir ara. Çok önemli.”

“Bir şey mi oldu?”

“Hayır...evet...yani...seninle şahsen konuşmak zorundayım. Gelir misin?”

“Üzgünüm, gelemem. Bu gece New York’ta randevum var. Yarın gelmemi istersen...”

“Hayır! Hayır, yarın değil. Bugün olmak zorunda. Bu şart.” Sesinde belli belirsiz bir panik vardı, ama çaresizliğin kronik paniğine benziyordu. Acil bir niteliği yoktu...yalnızca mekanik ısrarın içinde belki bir korku yankısı! “Nedir konu Anne?”

“Telefonda konuşamam. Seni görmek zorundayım.”

“O hâlde eğer ofise gelmek istersen...”

“Hayır! Ofiste olmaz! Seni yalnız görmeliyim, konuşabileceğimiz bir yerde. Bugün buraya gelemez misin...bir iyilik olarak! Senden annen istiyor bunu. Hiç bizi görmeye gelmedin. Belki bunun suçu sende de değil. Ama benim hatırım için, bir kerelik yapamaz mısın? Eğer yalvarırsam?”

“Peki, Anne. Öğleden sonra dörtte orada olurum.”

“İyi olur, Henry. Teşekkür ederim, Henry. Çok iyi olur.”

O gün fabrikada bir gerginlik havası hissetmişti. Tanımlanamayacak kadar hafif bir şeydi...ama fabrika her zaman onun gözünde sevdiği eşi gibi olagelmişti. Sevdiği eşinin yüzündeki en ufak bir gölgeyi bile, daha ifade hâline gelemeden sezebiliyordu. Yeni işçileri kümeler hâlinde görüyordu. İkişer üçerli gruplar hâlinde durmuş, konuşmaktaydılar. Bunu birden fazla kere gördü. Davranıştan sanki fabrikada değil de, bilardo salonundaymışlar gibiydi. Geçerken bakışların kendisine döndüğünü fark etti. Amaçlı ve ısrarlı bakışlar. Aldırmadı. Merak edilecek kadar belirgin değildi hiçbiri. Zaten vakti de yoktu.

Öğleden sonra arabasını eski evine sürerken tepenin eteğinde birden bire durdu. Bu evi, terk ettiği 15 Mayıs’tan beri, altı aydır görmemişti. Şimdi görmek, on yıl boyunca her akşam eve gelirken hissettiklerini yeniden hissetmesine neden olmuştu. O gerilim, o şaşkınlık, itiraf edilmemiş mutsuzluğun o gri ağırlığı, itiraf etmesini engelleyen o ısrarlı metanet, ailesini anlayabilme yolundaki masum çabaları...adil olabilmek için uğraşması.

Patikadan yavaşça kapıya doğru yürüdü. Hiçbir duygu hissetmiyordu. İçinde kocaman, ciddi bir duruluk vardı yalnızca. Bu evin bir suçluluk anıtı olduğunu biliyordu. Kendine karşı işlediği suçun anıtı.

Annesiyle Philip’i görmeyi bekliyordu. Girdiğinde salonda onlarla birlikte ayağa kalkan üçüncü kişiyi beklemiyordu; Lillian.

Rearden eşikte durdu. Üçü birlikte onun yüzüne ve arkasında açık duran kapıya bakıyorlardı. Yüzlerinde korku ve kurnazlık vardı. İyi yüreklilik şantajını artık çok iyi tanıyordu Rearden. Kendisini sırf acıma duygusuna hitap

ederek tuzağa kıstırmak istiyorlarsa, çok yanılıyorlardı. Geriye doğru bir tek adım atmakla kurtulurdu onlardan.

Evet, onun acıma duygusuna güvenmiş, öfkesinden korkmuşlardı. Üçüncü alternatifi, kayıtsızlığını hiç hesaba almamışlardı.

Annesine dönerek, “Onun burada ne işi var?” diye sorduğunda, sesi duygusuz ve yamyassıydı.

Annesi savunmaya geçmiş gibi, “Lillian boşandığınızdan beri hep burada oturuyor,” dedi. “Kent kaldırımlarında açlıktan ölmesine izin veremezdim herhalde.”

Annesinin bakışlarında biraz yakarı, biraz tokat atmaması için yalvarma, biraz da zafer vardı...sanki kendisi ona tokat atmış gibi. Rearden onun amacını anlıyordu. Mesele merhamet değildi. Annesiyle Lillian zaten hiçbir zaman iyi geçinen insanlar olmamışlardı. Mesele kendisine karşı bir ittifak içinde olmalarıydı. Bakmayı reddettiği karnına onun parasıyla bakıyor olmanın gizli tatminiydi.

Lillian’ın başı, selamlamak için eğilmiş gibiydi. Dudaklarında kararsız bir gülümseme vardı. Yarı çekingen, yarı atak. Rearden onu görmezden gelmedi. Yüzüne baktı. Görüyormuş, ama kafasında izi kalmıyormuş gibi. Hiçbir şey söylemedi. Kapıyı kapayıp odaya girdi.

Annesi tedirgin bir rahatlama soluğu saldı, hemen en yakın koltuğa oturdu, gözlerini Rearden'a dikti, onun oturup oturmayacağına baktı.

Rearden otururken, “Neydi istediğin?” diye sordu.

Annesi dik oturuyor, ama garip şekilde kambur görünüyordu. Omuzlarını kaldırmış, başını eğmişti. “Anlayışlı ol, Henry,” diye fısıldadı.

“Ne demek istiyorsun?”

“Anlamıyor musun?”

“Hayır.”

“Şey...”Ellerini bir çaresizlik ifadesiyle iki yana açtı. “Şey...Gözleri her yanda fırıl fırıl dolaşıyor, oğlunun dikkatli bakışlarından kurtulmaya çalışıyordu. “Söyleyecek öyle çok şey var ki...nasıl söyleyeceğimi de bilemiyorum, ama...bir pratik durum var, kendi başına önemli...aslında seni onun için çağırmadım...”

“Nedir?”

“Pratik olanı mı? Harçlık çeklerimiz...Philip’in ve benim. Ayın biri geçti, ama hesaplar dondurulduğu için çekler ödenmedi. Bunu biliyorsun, değil mi?”

“Biliyorum.”

“E, ne yapacağız?”

“Bilmiyorum.”

“Yani...bu konuda sen ne yapacaksın?”

“Hiçbir şey.”

Annesi ona bakakaldı. Sanki sessiz geçen saniyeleri saymaktaydı. “Hiçbir şey mi, Henry?”

“Bir şey yapacak gücüm yok.”

Yüzünü yoğun bakışlarla inceliyorlardı. Annesinin demin doğruyu söylediğinden emindi. Asıl mesele şu anki parasal sıkıntı olamazdı. O yalnızca çok daha geniş bir konunun sembolüydü.

“Ama, Henry, hazırlıksız yakalandık.”

“Ben de öyle.”

“Ama bize biraz nakit falan yollayamaz mısın?”

“Bana önceden haber vermediler. Nakit bulacak zamanım olmadı.”

“O zaman...Bak, Henry, bu iş öyle beklenmedik zamanda oldu ki, insanları korkuttu herhalde...bakkal sen istemedikçe

veresiye yapmayı reddetti. Sanırım sana bir kredi kartı falan imzalatmak istiyorlar. Onlarla konuşup işi ayarlar mısın?”

“Hayır.”

“Hayır mı?” Soluğu onu boğar gibi oldu. “Neden?”

“Yerine getiremeyeceğim yükümlülüklere girmem.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Ödeme imkanım olmayan borçlara girmem.”

“Nasıl yani? Hesapları dondurma kararı yalnızca bir formalite, geçici bir şey...herkes biliyor bunu!”

“Öyle mi? Ben bilmiyorum.” “Ama, Henry...bakkal borcu! Yani bakkal borcunu mu ödeyemem diyorsun? Onca milyonlarınla mı?”

“Milyonlarım varmış gibi davranıp bakkalı dolandırmam.”

“Neden söz ediyorsun? Kimin o milyonlar?”

“Hiç kimsenin.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Anne, sanırım beni çok iyi anlıyorsun. Hattâ ben anlamadan önce anlamıştın. Artık ne sahiplik kaldı, ne de mal mülk. Sen yıllardır bunu istiyordun, buna inanıyordun. Benim elim kolum bağlansın istiyordun. İşte oldu. artık bu konuda oyunlar oynamak için vakit çok geç.”

“Kafandaki politik fikirler yüzünden bunu böyle...” Birden Rearden’ın yüzündeki ifâdeyi görüp sustu.

Lillian gözlerini yere dikmişti. Şu anda ona bakmaya korkuyor gibiydi. Philip habire parmak eklemlerini çıtlatıyordu.

Annesi gözlerini yeniden odaklamayı başardı, “Bizi terk etme, Henry,” diye fısıldadı. Sesindeki belli belirsiz hayat işareti, asıl amacının yavaş yavaş ortaya çıkmakta olduğuna işaret ediyordu. “Korkunç zamanlar yaşıyoruz ve çok

korkuyoruz. İşin doğrusu bu, Henry. Korkuyoruz, çünkü bize arkanı dönüyorsun. Yo, yalnız bakkal borcunu söylemek istemiyorum, ama o da bir işaret...bir yıl önce olsa, bize böyle bir şey olmasına asla izin vermezdin. Şimdi...şimdi aldırmıyorsun.” Beklentili bir sessizlik oldu. “Aldırıyor musun?” “Hayır.”

“Eh...şey, herhalde suç bizde. Sana söylemek istediğim buydu...suçun bizde olduğunu biliyoruz, demek istiyordum. Bunca yıldır sana hiç doğru dürüst davranmadık. Haksızlık ettik, acı çektirdik, seni kullandık, karşılığında da hiç şükran duymadık. Suçluyuz, Henry, sana karşı günah işledik ve şimdi de itiraf ediyoruz. Artık sana bundan başka ne söyleyebiliriz? Yüreğin bizi bağışlayabilecek mi?”

“Ne yapmamı istiyorsunuz?” diye sorduğunda, sesi duruydu, iş toplantılarına özgü tonsuz nitelikleri taşıyordu.

“Bilmiyorum! Ben kim oluyorum ki bileyim? Ama şu anda konuştuğum o değil. Yapmaktan değil, hissetmekten söz ediyorum. Senden duygularını istiyorum, Henry...yalnızca duygularını...haketmiyor olsak bile. Sen cömert ve güçlüsün. Geçmişi silebilir misin, Henry? Bizi bağışlar mısın?”

Rearden’ın gözlerindeki korku ifadesi gerçekti. Bir yıl önce olsa, bunu annesinin barışma yöntemi sayardı. Duyduğu bu anlamsız sözler karşısındaki tiksintisini bastırır, anlayamasa bile, zihnini zorlayıp o sözlere anlam kazandırmaya çalışırdı. O da kendine göre samimi davranıyor, derdi. Ama artık kendi yöntemleri dışındaki davranışlara saygı duyma aşamasını geride bırakmıştı.

“Bizi bağışlar mısın?”

“Anne, bunu konuşmasak daha iyi olur. Nedenini söylemeye zorlama beni. Sanırım sen de benim kadar

biliyorsun. Yapmamı istediğin bir şey varsa, onun ne olduğunu söyle bana. Başka konuşacak bir şey yok.”

“Ama seni anlayamıyorum! Anlayamıyorum! Seni buraya bunun için çağırdım...bağışlanmayı dilemek için! Bana cevap vermeyi red mi ediyorsun?” “Peki, benim bağışlamamın anlamı ne olacak?”

“Hı?”

“Anlamı ne olacak, dedim.”

Annesi şaşırmış gibi ellerini iki yana açtı, apaçık bir şeyi gösteriyormuş gibi yaptı. “Şey...kendimizi daha iyi hissetmemizi sağlar.”

“Geçmişi değiştirir mı?”

“Geçmişi bağışladığını bilirsek, kendimizi daha iyi hissederiz.”

“O geçmiş yokmuş gibi davranmamı mı istiyorsunuz?”

“Ah, Tanrım, Henry, anlamıyor musun? Tek istediğimiz senin...bizim için biraz da olsa kaygılandığını bilmek.”

“Kaygılanmıyorum. Yalandan kaygılanıyormuşum gibi mi davranayım?” “Ama ben zaten onun için yalvarıyorum...hissedesin diye!”

“Neye dayanarak?”

“Dayanmak mı?”

“Neye karşılık?”

“Henry, Henry, biz burada iş konuşmuyoruz. Konumuz tonlarca çelik ya da banka bakiyeleri değil, duygular...oysa sen bir alışverişçi gibi konuşuyorsun!”

“Ben öyleyim ama.”

Annesinin gözlerinde gördüğü şey korkuydu. Anlamaya çalışan birinin, anlayamadığı için duyduğu çaresiz korku değildi. Anlamamanın artık mümkün olmadığı yere doğru itilmenin korkusuydu.

Philip telaşla, “Bak, Henry” dedi. “Annem böyle şeyleri anlayamaz. Sana nasıl yaklaşacağımızı bilemiyoruz. Senin dilini konuşamıyoruz.”

“Ben de sizinkini konuşamıyorum.”

“Annemin söylemeye çalıştığı belli. Özür diliyoruz. Seni incittiğimiz için çok üzgünüz. Bedelini ödemediğimizi sanıyorsun, ama ödüyoruz. Pişmanlık çekiyoruz.”

Philip’in yüzündeki acılar gerçekti. Bir yıl önce olsa, acırdı ona Rearden. Oysa şimdi, kendisini ellerinde tutmak için tek silahlarının, onları üzmek istemeyişi olduğunu, onların acı çekmesinden korkması olduğunu biliyordu. artık korkmuyordu o acılardan.

“Üzgünüz, Henry. Sana zarar verdik, biliyoruz. Keşke telâfi edebilsek. Ama ne yapabiliriz? Geçmiş geçmişte kaldı. Yaşananları değiştirenleyiz.”

“Ben de degiştiremem.”

“Pişmanlığımızı kabul edebilirsin,” dedi Lillian. Sesi cam gibi bir tedbirlilik yansıtıyordu. “Artık senden kazanabileceğim hiçbir şey yok. Yalnızca bilmeni istiyorum ki, ne yaptıysam seni sevdiğim için yaptım.”

Rearden cevap vermeden başka tarafa döndü.

“Henry!” diye bağırdı annesi. “Ne oldu sana? Nedir seni böyle değiştiren? artık insan değilsin sanki! Bize baskı yapıp cevaplar istiyorsun, oysa verebileceğimiz hiçbir cevap yok. Bizi mantıkla alt ediyorsun...böyle bir zamanda mantık neye yarar? İnsanlar acı çekerken, mantık neye yarar? “

“Elimizden bir şey gelmiyor!” diye bağırdı Philip.

Lillian da, “Senin insafına kaldık,” dedi.

Asla ulaşamayacakları bir yüze yakarmaktaydılar. Bilmiyorlardı...kapıldıkları panik de, bilmekten kurtulmak için harcadıkları son gayretleriydi...bu adamın adalet

duygusunun, onu elde tutmak için tek silahları olan o duygunun, ona her cezayı vermek için kullandıkları, onun da kendilerine her kuşku payını tanımasını sağlayan o duygunun, artık kendilerine yöneldiğini bilmiyorlardı. Bir zamanlar onu hoşgörülü kılan gücün şimdi onu acımasız yaptığım, sayısız masum hataları bağışlayabilen o adalet duygusunun, bilinçli yapılmış bir tek kötülüğü asla affetmeyeceğini bilmiyorlardı.

“Henry, bizi anlamıyor musun?” diye yalvarıyordu annesi.

Rearden alçak sesle, “Anlıyorum,” dedi.

Annesi başını çevirdi, onun bakışlarındaki netlikten kaçınmaya çalıştı. "Bize ne olacağı umurunda değil mi?”

“Değil.”

“İnsan değil misin?” Sesi öfkeyle tizleşiyordu. “Sevgi yeteneğin hiç mi yok? Ben senin kalbine ulaşmaya çalışıyorum, aklına değil! Sevgi insanın tartışacağı, akıl yürüteceği, pazarlık edeceği bir şey değildir! Vermek gereken bir şeydir! Hissedilir! Ah Tanrım, Henry, sen düşünmeden hissedemez misin?”

“Hiç edemedim.”

Az sonra annesinin sesi tekrar duyulabildi. Pesten, yavaş konuşuyordu. “Biz senin kadar akıllı değiliz, güçlü de değiliz. Günah işledik, yanlış yollara saptık, çünkü çaresiziz. Sana ihtiyacımız var, tek varlığımız sensin...ve seni de kaybediyoruz...korkuyoruz. Korkunç zamanları yaşamaktayız ve giderek de daha kötüleşiyor. İnsanlar ölesiye korkuyor, kör gibi, ne yapacağını bilemiyor. Bizi bırakırsan bunlarla nasıl başa çıkarız? Biz küçüğüz, zayıfız, dünyada başıboş kalan bu terör seli karşısında çalı çırpı gibi sürüklenir, kayboluruz. Belki bizim de suçumuz var, belki cahilliğimiz nedeniyle işlerin bu hâle gelmesine biz de katkıda bulunduk, ama olan

oldu...artık durduramayız. Bizi terk edersen, yok oluruz. Pes edip ortadan kaybolursan...Öteki adamlar gibi...”

Onu susturan şey bir ses değildi. Yalnızca Rearden’ın kaşlarının hafif bir hareketiydi. Kısacık, hızlı bir hareket. Sonra onun gülümsediğini gördüler. O gülümsemenin niteliği, cevapların en ürkütücüsüydü.

“Demek korktuğunuz bu,” dedi yavaşça.

Annesi kör bir panik içinde, ‘Terk edemezsin!” diye haykırdı. “Şu sıra terk edemezsin! Geçen yıl olsa, edebilirdin, ama şimdi olmaz! Bugün olmaz! Kaçaklara katılamazsın, çünkü artık böyle şeylerin acısını ailelerden çıkarmaya başladılar! Bizi meteliksiz bırakırlar, her şeye el koyarlar, bizi açlıktan ölmeye terk ederler, onlar...”

Rearden’ın yüzündeki tehlike sinyallerini okumakta ötekilerden daha başarılı olan Lillian, “Susun!” diye bağırdı.

Rearden'ın yüzünde bir gülümsemenin hayaleti vardı. Artık onları görmediğini anlamışlardı. Ama o gülümsemede neden acı varmış, pişmanlık ve özlem varmış gibi bir şeyler sezdiklerini bilemiyorlardı. Neden odanın karşı tarafına, en uzaktaki pencere kovuğuna doğru bakmakta olduğunu da anlayamıyorlardı.

Rearden orada en usta heykeltraşların elinden çıkmış gibi bir yüzü, kendi hakaretlerine dayanırken görüyor, onun burada, bu odada, kendisine neler söylediğini duyuyordu: “Ben seni, bağışlama günahına karşı uyarmak istedim.” Sen o zamandan biliyordun, diye düşündü...ama kafasındaki cümleyi bitirmedi, o cümlenin, dudaklarındaki acı gülümsemenin içinde son bulmasına izin verdi, çünkü sonunun nasıl geleceğini biliyordu: Sen...bunları o zamandan bilen...bağışla beni.

Demek buymuş, diye düşündü ailesine bakarak. Aman dilemelerinin nedeni, mantığa dayanmadığını iddia ettikleri duygularının mantığı. Sebepsiz sevdiğini söyleyen herkesin, duyguları, adaletin üzerinde tuttuğunu söyleyen herkesin kafasındaki basit denklem buymuş.

Neden korkulacağını biliyorlardı. Rearden'ın kurtuluş yolunun ne olduğunu, daha kendisi anlamadan onlar anlamış ve isimlendirmişti. Kurduğu sanayiin ne umutsuz durumda olduğunu anlamışlardı. Mücadelenin boşuna olduğunu, sürekli yeni yüklerin onu ezmek amacıyla başına yağmakta olduğunu kavramışlardı. Tek kurtuluş yolunu mantıkla, adaletle, sağ kalma güdüsüyle bulmuşlardı. Her şeyi bırakıp kaçmak! Ama onu tutmak istiyorlardı. Kurban sunağında kalmasını istiyorlardı. Acıma adına, bağışlama adına, yamyam kardeş sevgileri adına, onun, son kalıntılarını da kemirmelerine izin vermesini istiyorlardı.

Çok alçak sesle konuşmaya başladı. "Açıklamamı hâlâ istiyorsan. Anne...bilmemezlikten geldiğiniz şeyin adını koyacak kadar zalim olmayacağımı hâlâ umuyorsan, sizin kafanızdaki bağışlama fikrinin nesi yanlış, söyleyeyim size: Beni incittiğinize pişmansınız, bunun telafisi için de benden kendimi yok oluşa sunmamı istiyorsunuz."

"Mantık!" diye bağırdı annesi. "İşte yine senin lanet olası mantığın! Bize acıma gerek, acıma...mantık değil!"

Rearden ayağa kalktı.

"Dur! Gitme! Henry, bizi terk etme! Bizi yok olmaya mahkûm etme! Ne olursak olalım, insanız yine de! Yaşamak istiyoruz!"

"Yo, hayır..." dedi şaşkınlık içinde. İlk defa tam olarak anlıyormuş gibiydi. "Bence yaşamayı istemiyorsunuz. İsteseydiniz, bana nasıl değer verileceğini bilirdiniz."

O anda Philip'in yüzünde, sessiz bir kanıt, sessiz bir cevap, eğlenen bir gülümseme olmaya çalışan bir ifade belirdi. Ama olamıyordu. Korku ve hainlik maskesinden başka bir şey olamıyordu. “Bırakıp kaçamayacaksın,” dedi Philip. “Parasız kaçamazsın.”

Bu söz hedefini bulmuşa benziyordu. Rearden durdu, sonra sesli sesli güldü. “Sağol, Philip,” dedi.

“Hı?” Philip’den ürkek bir şaşkınlık sesi yükselmişti.

“Demek hesapların dondurulmasının sebebi bu. Demek bundan korkuyorlar. Bugün bana bir şeyler hazırladıklarını biliyordum. Hesapları dondurmanın kaçışı ve kurtuluşu engellemek için olduğunu bilmiyordum.” İnanmazlıkla dolu bakışlarını annesine çevirdi. “Beni mutlaka bugün, New York’daki toplantıdan önce görmek istemen de bundandı, öyle mi?”

“Annem bilmiyordu!” diye bağırdı Philip. Sonra kendini tuttu, bu sefer daha yüksek sesle bağırdı: "Neden söz ettiğini anlamıyorum! Ben hiçbir şey söylemedim! Ben söylemedim!” Korkusuna çok daha az mistik, çok daha fazla pratik bir nitelik gelmişti.

“Kaygılanma, küçük kene, onlara açıklamam bana bir şey söylediğini. Ve eğer niyetin...”

Sözünü bitirmedi. Karşısındaki üç surata baktı, sözü anî bir gülümsemeyle kesti. İçinde bezginlik, acıma, inanılmaz düzeyde tiksinti bulunan bir gülümseme. Son çelişkiyi de görmekteydi. Mantıksızlık oyununun son iğrenç saçmalığını. Washington’daki adamlar onu elde tutabilmek için bu üçünü rehine rolüne sokmaya çalışmışlardı.

“Kendini harika sanıyorsun, öyle mi?” Ani bir çığlıktı ve Lillian’dan yükselmişti. Ayağa fırlamış, onun kapıya yönelmesini engellemeye çalışıyordu. Yüzü çarpılmıştı.

Rearden onu bir kere daha böyle gördüğünü hatırlıyordu...metresinin adını öğrendiği sabah. “Harikasın! Kendinden gurur duyuyorsun! Eh, benim de sana söyleyecek bir şeyim var!”

Lillian oyunu kaybetmiş olduğuna bu sabaha kadar inanmamıştı sanki. Onun yüzündeki ifade, Rearden'a bulmacanın son parçası gibi geldi, bir anda, Lillian’ın oyununun ne olduğunu, kendisiyle neden evlendiğini tüm berraklığıyla anladı.

Eğer bir insanı, kendinin tek kaygı merkezi, tüm hayatının tek odak noktası olarak kabullenmek aşksa, o zaman bu kadının beni sevdiği doğru, diye düşünmekteydi. Ama eğer aşk, kişinin kendini ve varoluşunu kutlamasıysa, o zaman kendinden nefret edenler, hayattan nefret edenler için aşkın tek muadili, yok etmeye çalışmaktı. Lillian da onu en iyi niteliklerinden ötürü seçmişti. Gücünden, güveninden, gururundan ötürü. Sevilecek objeyi seçer gibi seçmişti onu. İnsanoğlunun yaşayan gücünün bir simgesi gibi. Ama amacı, o gücü yok etmek olmuştu.

İkisini ilk karşılaşmalarındaki hâlleriyle görüyordu hayalinde. Şiddet dolu enerjisi ve ihtiraslarıyla kendisi. Başarılarının ışıkları altında. Kendilerine entelektüel seçkinler diyen o özenti çamur yığınına fırlatılmış durumda. Sindiremedikleri bir kültürün yanık kalıntıları üzerinde debelenen, başkalarının aklının son ışıklarından beslenen, kendi farklılıklarını aklı inkâr ederek kanıtlamaya çalışan, tek ihtirasları dünyanın kontrolünü ele geçirmek olan bir yığın asalak. Bu kadın da, o seçkinlerle dolanan biriydi. Evrene cevap olarak onların o eskimiş alaycı gülümsemesini sunan biriydi. Güçsüzlüğü üstünlük, boşluğu sevap sayıyordu. Kendisi ortadaki nefretin farkında olmadan, onların o

sahtekârlıklarına duyduğu masum öfkeyle hareket ederken, Lillian da onu kendi dünyaları için bir tehlike, bir tehdit, bir sitem olarak görmüştü.

Başka insanları imparatorlukları esir almaya yönelten o ihtiras, Lillian'ın sınırlarına indirgenince, gücünü Rearden'ın üzerinde kullanmaya dönüşmüştü. Rearden'ı kırıp ezmeye yönelmişti. Kendisi onun değerlerine yükselemeyeceğine göre, çareyi onu yok etmekte bulmuştu...sanki böyle yapmakla onun büyüklüğü kendisine geçecekmiş gibi...sanki...bunu düşünürken ürperiyordu...sanki bir heykeli parçalayan vandal, onu yapan sanatçıdan üstünmüş gibi, bir çocuğu öldüren katil, onu doğuran anneden büyükmüş gibi.

Lillian'ın işe, fabrikaya, metale, başarılara yönelik sitemlerini hatırlıyordu. Bir kerecik onu sarhoş görme isteğini, onu sadakatsizliğe itme çabalarını, iğrenç bir aşk macerasına itildiğini sandığı zamanki keyfini, sonra o aşkın bir küçülme değil, bir yücelme olduğunu anladığı zamanki korkusunu hatırlıyordu. Lillian'ın Rearden'a çok şaşırtıcı gelen saldırı biçimi hep tutarlı ve net olmuştu. Silmek istediği, Rearden'ın özsaygısı olmuştu hep. Değerlerini teslim eden bir insanın, artık başkalarının insafına kalmış olacağını biliyordu. Mücadele ettiği, Rearden'ın ahlâki saflığıydı. Suçluluk zehiriyle çökertmeye çalıştığı, onun güvenli kararlarıydı. Sanki o çekerse, ondaki ahlâksızlık, karısına da aynı hakları tanıyacakmış gibi.

Kaybettiği genç öğretmeninin sesini duyar gibi oldu: Sizin ilkeniz hayat ilkesi...onlarınki nedir o zaman?

"Sana söyleyeceğim bir şey var!" diye bağırdı Lillian. O güçsüz öfke, keşke kelimelerini birer demir muşta olsa, der gibiydi. "Kendinden çok gurur duyuyorsun, değil mi? Adından çok gurur duyuyorsun! Rearden Çelik, Rearden

Metal, Rearden Zevce! Oydum ben, değil mi? Bayan Rearden! Bayan Henry Rearden!” Çıkardığı sesler bir dizi gıdaklamaya dönüşmekteydi. Gülmenin tanınmaz hâle getirdiği seslerdi. “Eh, bilmen gerekir sanıyorum, karın bir başka erkekle yattı! Sana ihanet ettim, duyuyor musun beni? İhanet ettim! Hem de büyük, soylu bir âşıkla değil, en iğrenç keneyle, Jim Taggart’la! Üç ay önce! Sen beni boşamadan önce! Karınken! Hâlâ karınken!”

Rearden durmuş, dinliyordu. Bir bilimadamına, kendisiyle hiç ilgisi olmayan bir konu hakkında açıklamalarda bulunuyormuş gibi dinliyordu. İşte kolektif dayanışma inancının, kimliksizlik inancının, mülkiyetsizlik, gerçeksizlik akımının son çöküşü, diyordu kendi kendine. Bir kişinin manevi düzeyi, başkasının hareketlerinden etkilenebilirmiş gibi.

“Sana ihanet ettim! Duyuyor musun beni, paslanmaz Püritan? Jim Taggart’la yattım, yıkılmaz kahraman! Duymuyor musun beni?...Duymuyor musun?...Duymuyor musun?”

Rearden’ın ona bakışı, sokakta tanımadığı bir kadın yaklaşmış da kendisine ilgisiz bir itirafta bulunuyormuş gibiydi. “Bana niye söylüyorsun?” dermiş gibi bir bakışla bakıyordu.

Lillian’ın sesi söndü. Rearden bir insanın çöküşünün nasıl bir şey olabileceğini hiç bilmezdi. Ama şu anda Lillian’ın çöküşüne bakmakta olduğunu anlamıştı. Yüzünün çöküşünde, hatlarının birden bire kalınlaşmasında, artık o çizgileri bir arada tutacak hiçbir şey kalmamış gibi görünmesinde, kör gibi bakan gözlerindeki bakışların kendi içine dönmesinde, dıştan gelen hiçbir korkunun erişemeyeceği düzeylere varmasında gördü o çöküşü. Aklını kaybeden birinin yüzü

değildi bu. Salt yenilgiyi gören, aynı zamanda kendinin ne olduğunu da ilk defa fark eden birinin yüzüydü. Yıllarca yok oluş vaazları verdikten sonra, kendinin nihayet o düzeye erdiğini anlama ifadesiydi.

Rearden gitmek üzere döndü. Annesi onu kapıda, kolundan yakalayarak durdurdu. İnatçı bir şaşkınlıkla, son kere kendini kandırma çabasıyla, gözyaşı dolu sitemler içeren bir sesle, “Gerçekten bağışlaman imkânsız mı?” dedi.

“Hayır, Anne. İmkânsız değil. Geçmişi bağışlayabilirdim...eğer bugün beni işi bırakmaya, ortadan kaybolmaya teşvik etseydiniz.”

Dışarıda buz gibi bir rüzgâr esiyordu. Rearden paltosuna sarındı. Tepenin eteğinde kırsal manzara yatıyordu. Gökyüzü akşam rengine dönüşmekteydi.Günü iki gurup bitiriyordu. Güneşin kızıl ışıltısı batıda, dümdüz, hareketsiz bir şeritti. Sağdaki soluk alıp veren kızıl şerit ise kendi fabrikasının ışıklarıydı.

Arabasını New York’a doğru sürerken, ellerinin altındaki direksiyonun ve önünde uzanan otoyolun verdiği duygu, garip şekilde diriltici etki yapıyordu. Aşırı tetikte, aynı zamanda da aşırı rahat bir duyguydu. Gerilimsiz hareket duygusu. Şaşılacak kadar genç bir duygu. Birden hatırladı. Gençliğinde hep böyle davranır, böyle davranmayı normal sayardı o. Şu anda basit bir soru yükseliyordu içinden: İnsan neden başka türlü davransın ki?

New York’un silueti karşısında belirdiğinde, tüm biçimler uzakta olmanın tül perdesi ardından göründüğü hâlde, onu ışıklı bir netlikle etkiledi. Hissetiğı netlik sanki objelerden gelmiyor, kendi içinden yayılıyordu. Koskoca kente baktı. Başkalarının ona yüklediği manzarayla da, işlevlerle de bir bağı yoktu kentin. Orası gangsterlerin, serserilerin,

orospuların kenti değildi. İnsanlık tarihinin en büyük sınaî başarısıydı. O kentin Rearden için taşıdığı tek anlam buydu. Kente bakışında kişisel bir nitelik vardı. Bir sahiplenme, tereddütsüz bir algılama...orayı ilk defa görüyormuş gibi...ya da son defa.

Wayne-Falkland'ın sessiz koridorunda, gireceği süitin kapısına geldiğinde durakladı. Elini kaldırıp kapıyı vuracak gücü toplaması biraz zaman aldı. Burası eskiden Francisco d'Anconia'ya ait olan süitti.

Salonun havasında, kadife perdelerin ve çıplak, cilalı masaların arasında, tutam tutam sigara dumanları dolaşıyordu. Pahalı mobilyalara saçılmış tüm kişisel eşyalar kalkınca, odaya 'geçici kullanım' havası gelmişti. Motel odası gibi. Rearden girerken sislerin içinde beş kişi ayağa kalktı: Wesley Mouch, Eugene Lawson, James Taggart, Dr. Floyd Ferris, bir de ince, kambur duran, fare suratlı tenis oyuncularına benzer bir adam...onu Tinky Holloway olarak takdim ettiler.

Rearden selamlaşmaları, gülümsemeleri, içki ikramlarını, ulusal acil durum yorumlarını yarıda keserek, "Pekâlâ," dedi, "Ne istiyorsunuz?"

Tinky Holloway, "Biz burada sizin dostlarınız olarak bulunuyoruz, Bay Rearden," dedi. "Yalnızca sizin dostlarınız olarak. Daha yakın ekip çalışmasıyla ilgili gayriresmî bir sohbet yapmak üzere."

Lawson, "Olağanüstü yeteneğinizden yararlanmaya heves ediyoruz," dedi. "Ülkenin sınaî sorunlarıyla ilgili olarak sizin uzman görüşlerinizi öğrenmek istiyoruz."

Dr. Ferris, "Washington'da sizin gibi insanlara ihtiyacımız var," diye söze karıştı. "Bunca zamandır yabancı biriymiş gibi kalmanıza gerek yoktu...hele de sizin sesinize ulusun liderlerinin bu kadar ihtiyacı varken."

Rearden içinden, mide bulandıran şey, bu sözlerin yarı yalan oluşu, diye düşünüyordu. Öbür yarısı, o isteri dolu aciliyet anısına bakılırsa, bunların gerçekten doğru olmasını istiyor olmalarıydı. “Ne istemiştiniz?” diye sordu.

Wesley Mouch, “Tabiî ki sizi dinlemek istiyoruz, Bay Rearden,” dedi. Yüz çizgileri, korku dolu bir gülümseyişi taklit ediyordu. Sahteydi o gülümseme. Ama korku gerçekti. “Biz...ülkenin sanayi krizi konusunda sizin fikrinizden yararlanmak istiyoruz.”

“Benim söyleyecek bir şeyim yok.”

“Ama, Bay Rearden,” dedi Dr. Ferris. “Tek istediğimiz sizinle işbirliği yapma fırsatı.”

“Bir kere halk önünde söyledim. Ben namlu karşısında işbirliği yapmam.”

Lawson yalvarır gibi, “Böyle bir zamanda, eski düşmanlıkları gömsek olmaz mı?” dedi.

“Silahı mı? Gömün.”

“Hı?”

“Tabancayı tutan sizsiniz. Gömün...eğer başarabileceğinize inanıyorsanız.”

Lawson, “O...o lâfın gelişiydi,” dedi. Gözlerini kırpıştırıp duruyordu. “Benimki bir metafordu.”

“Benimki değildi.”

Dr. Ferris, “Bu acil durum ortamında, ülkenin hatırı için hepimiz bir araya gelsek olmaz mı?” dedi. “Görüş farklılıklarımızı bir kenara bıraksak olmaz mı? Biz sizinle yarı yolda buluşmaya hazırız. Politikamızda sizin karşı olduğunuz noktalar varsa, söyleyin, yeter...hemen bir yönerge yayınlayıp...” “Kesin artık, çocuklar. Ben buraya, tutumumu inkâr etmeye, yarı yolda buluşmak mümkünmüş gibi numara

yapmaya gelmedim. Şimdi sadede gelin. Çelik sanayiine yönelik bir pislik hazırladınız. Nedir?”

Mouch, “Aslına bakarsanız gerçekten de çelik sanayiini ilgilendiren hayati bir konuyu konuşmak istiyoruz,” dedi. “Ama...kullandığınız dil. Bay Rearden!”

Holloway, “Size pislik falan atmak gibi bir niyetimiz yok,” diye araya girdi, “Buraya sizi, konuyu tartışmak için diye çağırdık.”

“Ben buraya emirleri almaya geldim. Verin.”

“Ama Bay Rearden, konuya bu açıdan bakmak zorunda değiliz. Biz size emir vermek istemiyoruz. Sizin gönüllü onayınızı istiyoruz.”

Rearden gülümsedi. “Biliyorum,” dedi.

Holloway, “Öyle mi?” diye hevesle söze başlarken, Rearden’ın gülümsemesindeki bir şey, kararsızlık içinde duraklamasına yol açtı. “Eh, o hâlde...

Rearden devam etti. “Ve siz de, oyununuzun tek kusurunun bu olduğunu bilin. Bu ölümcül kusur, oyunu sonunda bomba gibi patlatacak. Şimdi bana çaktırmadan kafamda ne belâlar döndürmeye hazırlandığınızı söyleyecek misiniz, yoksa çıkıp evime gideyim mi?”

Lawson, “Yo, hayır, Bay Rearden!” diye bağırdı. Gözleri bir anda kolundaki saate gidip geldi. “Şimdi gidemezsiniz! Yani...söyleyeceklerimizi duymadan gitmek istemezsiniz.”

“O hâlde söyleyin.”

Bakıştıklarını görüyordu. Wesley Mouch ona hitab etmeye korkuyormuş gibi görünüyordu. Dudaklarında huysuz bir inatçılık ifadesi vardı Mouch’un. Diğerlerini öne sürme konusunda bir sinyal, bir emir gibi. Bu adamların çelik sanayiini çökertme konusundaki uzmanlıkları hangi düzeyde olursa olsun, buraya çağrılma nedenleri aslında Mouch’a

kişisel fedailik hizmetiydi. Rearden içinden, acaba Taggart neden burada, diye düşündü. Taggart karamsar bir sessizlik içinde, öylece oturuyordu. Suratını asmış, içkisini yudumluyor, bir kere bile Rearden'dan tarafa bakmıyordu.

Dr. Ferris ortama uymayan bir neşeyle, “Bir plân üzerinde epey çalıştık,” dedi. “Bu plân, çelik sanayiinin sorunlarını çözecek, sizin de tam onayınızı alacak. Amacı genel refah düzeyine katkıda bulunmak, bir yandan da sizin çıkarlarınızı korumak, güvenliğinizi sağlayıp...”

“Ne düşünmem gerektiğini bana siz söylemeyin. Siz bana olayı anlatın”

“Bu çok hakkaniyetli, sağlam, adil bir plân ve...

“Kendi değerlendirmelerinizi saymayın. Bana olayı anlatın.”

“Bu plânda...” Dr. Ferris sustu. Olayı anlatma alışkanlığını çoktan kaybetmişti.

Wesley Mouch, “Bu plâna göre, çelik fiyatına yüzde beş artış getiriyoruz,” dedi, sonra bir zafer havasında durakladı.

Rearden hiçbir şey söylemedi.

Holloway havalı bir sesle, “Tabiî, bir takım küçült ayarlamalar gerekli olacak,” diye sözü devraldı. Sessizliğin içine dalışı, boş bir tenis kortuna atlar gibiydi. “Demir cevheri üretimine de bazı fiyat artışları getirmek gerek...en çok yüzde üç kadar...bazıları ek yükler altına giriyor çünkü...örneğin Minnesota’daki Bay Paul Larkin gibi. Artık üretimlerini çok daha pahalı olan kamyonlarla taşıtmak zorundalar, çünkü Bay James Taggart, Minnesota hattını kamu çıkarları için feda etmek zorunda kaldı. Tabiî, ülke demiryollarına da biraz navlun zammı verilmeli...yaklaşık olarak yüzde yedi gibi, çünkü ihtiyaçlar karşısında...

Holloway sustu. Dönerek raketini savurmuş, ama karşıda vuruşlarını karşılayacak bir oyuncu bulunmadığını yeni fark etmiş gibiydi.

Dr. Ferris, “Ama ücretlere zam olmayacak,” dedi çabucak. “Plânın ayrılmaz bir gereği o. Çelik işçilerinin ısrarlı taleplerine rağmen, ücrelerine hiçbir artış getirmeyeceğiz. Size karşı adil davranmak, çıkarlarınızı korumak istiyoruz, Bay Rearden...kamuoyunu kızdırma pahasına olsa bile.”

Sözü Lawson devraldı. ‘Tabiî, eğer işçilerden fedakarlık isteyeceksek, onlara yönetimin de ülkenin hatırı için bazı fedakârlıklara katlandığını göstermek zorundayız. Şu sıra çelik işçilerinin ruhsal durumu çok gergin, Bay Rearden...patlamaya hazır gibiler ve...ve sizi korumak...korumak...” Sustu.

“Evet?” dedi Rearden. “Neye karşı korumak?”

“Muhtemel...şiddete karşı korumak için bazı önlemler gerekli, bunlar da...Bak, Jim” Birden bire Taggart’a dönmüştü. “Sen anlatsana Bay Rearden’a...dost bir sanayici olarak...”

Taggart, Rearden’a hiç bakmadan, “Eh, birilerinin demiryollarını da koruması şart,” dedi. “Ülkenin demiryollarına ihtiyacı var. Yükleri taşımamıza birileri yardım etmek zorunda. Eğer navlun zammı alamazsak...”

“Yok, hayır, hayır!” dedi Wesley Mouch. “Bay Rearden’a Demiryolu Birleştirme Plânı’nın işleyişini anlat.”

Taggart uykuda konuşuyormuş gibi, “Plân tam bir başarı. " diye başladı söze. “Yalnız, zaman unsuru tam olarak kontrol altında değil. Birleşik ekip çalışmamız yakında tüm demiryollarını yeniden ayağa kaldıracak; bu yalnızca bir zaman meselesi. Size güvence verebilecek durumdayım, plan başka sanayilerde de başarıyla işleyecektir.”

Rearden, “Ona hiç şüphe yok,” diyerek Mouch’a döndü. “Neden vaktimi piyona ziyan ettiriyorsun? Demiryolları Birleştirme Plânı’nın benimle ne ilgisi var?”

Mouch çaresiz bir neşe gösterisiyle. “Ama, Bay Rearden, izlediğimiz plân o!” dedi. “Sizi buraya zaten onu konuşmak için çağırdık!”

“Neyi?”

“Çelik Birleştirme Plânını!”

Bir anlık bir sessizlik oldu, herkes dalış sonrasında soluğunu içine çekiyormuş gibi durdu. Rearden’ın onlara bakışında ilgi varmış gibiydi.

Mouch, Rearden’ın o bakışındaki rahatsız edici şeyin ne olduğunu anlamak için kendine zaman tanımak istemiyormuş gibi, hızlı hızlı konuşmaya başladı. “Çelik sanayiinin kritik durumu malûm. Ama çelik son derece hayatı, son derece temel bir ürün. Tüm sınaî yapımızın temeli. Demek ki, ülkenin çelik üreten tesislerini, teçhizatını, fabrikalarını korumak için radikal tedbirlerin alınması zorunlu.” Mitingde konuşur gibi havası, onu ancak bu noktaya kadar taşıyabilmişti. “Bu amacı dikkate alarak, plânımız...plânımız...”

Tinky Holloway, “Plânımız çok basit,” diye devreye girdi. Plânın basitliğini, sesindeki çevik basitlikle kanıtlamaya çalışır gibiydi. “Çelik üretimi üzerindeki sınırlamaları kaldıracağız, her firmayı, yeteneğine göre, istediği kadar üretmek üzere serbest bırakacağız. Ama it dalaşı türü zararlı rekabeti önlemek amacıyla, firmaların tümü brüt gelirlerini bir ortak havuza toplayacak. Ona Çelik Birleştirme Havuzu denecek. Bu havuz, özel ir Kurul'un sorumluluğuna verilecek. Yıl sonunda Kurul, ülkedeki çelik üretiminin miktarına bakacak, biriken kazancı, var olan çalışır durumdaki fırınlara

paylaştıracak. Böylelikle tutturulacak ortalama herkes açısından adil olacak, her firmaya ihtiyacına göre para verilecek. En önemli şey fırınları çalışır durumda tutmak olduğuna göre, her firmaya, kaç fırını varsa ona göre para verilecek.”

Sustu, bekledi, sonra ekledi: “Bu kadar. Bay Rearden,” dedi, cevap alamayınca, “Tabiî, aslında giderilmesi gereken pek çok ufak tefek pürüz var, ama esas olarak...bu kadar,” diye bitirdi sözünü.

Nasıl bir tepki bekliyor olurlarsa olsunlar, gördükleri tepkiyi beklemedikleri belliydi. Rearden sandalyesinde arkasına yaslandı, dikkatli bakışlarını boşluğa dikti. Sanki yakın geleceğe bakıyordu. Sonra alçak sesle, hafif eğlenir gibi sordu: “Bana bir tek şeyi söyler misiniz, çocuklar: neye güveniyorsunuz?”

Soruyu anlamış olduklarını hemen fark etti. Yüzlerinden belliydi. Bir zamanlar bu kaçamak bakışları, yalancıların kurbanlarını kandırırken kullandıklarını sanırdı, ama şimdi artık bunun çok daha kötü bir şey olduğunu biliyordu. Bu bakışlar, kişinin kendi bilincini kandırmasını ifade eden bakışlardı. Cevap vermediler. Sessiz kaldılar. Sanki ona sorduğu soruyu unutturmak için değil de, kendilerine duyduklarını unutturmak için mücadele ediyorlardı.

James Taggart beklenmedik anda, “Sağlam, pratik bir plân!” diye patladı. Sesinde öfkeli bir hareketlenme vardı. “İyi sonuç verecek! Vermek zorunda! Vermesini istiyoruz!”

Ona kimse cevap vermedi.

Hollovay çekingen bir sesle, “Bay Rearden...?” diye seslendi

Rearden, “Bir bakalım hele,” dedi. “Orren Boyle’un Associated Çeliği altmış açık fırına sahip. Üçte biri boş

duruyor, geri kalanlar günde fırın başına ortalama 300 ton çelik üretiyor. Benim yirmi açık fırınım var, tam kapasite çalışıyor, günde fırın başına 750 ton Rearden Metal üretiyor. Demek havuzda 80 fırınımız var, toplam 27.000 ton üretiyorlar, bu da fırın başına günde ortalama 337,5 ton demek oluyor. Yılın her gününde ben 15.000 ton üretip 6,750 ton parası alıyorum. Boyle 12.000 ton üretiyor, ona 20,250 ton parası ödeniyor. Havuzun öteki üyelerini boş verin, onlar dengeyi değiştirmez, yalnızca ortalamayı daha da düşürür, çünkü çoğu, Boyle'dan da beter durumda, hiçbiri benim kadar üretmiyor. Şimdi sizin bu plânınız altında ne kadar süre ayakta kalabileceğimi umuyorsunuz?'

Cevap yoktu. Derken Lawson birden bire bağırdı. Kör gibi bir çığlıktı attığı. Kendini haklı gören bir tonu vardı. "Ulusal tehlike dönemlerinde, ülkenin kurtulması için hizmet etmek ve acı çekmek görevinizdir!"

"Benim kazancımı Orren Boyle'un cebine akıtmakla ülkenin nasıl kurtulacağını anlayamıyorum."

"Kamu çıkarları için bazı fedakârlıklar yapmanız şart."

"Orren Boyle neden benden fazla 'kamu' sayılıyor, onu da anlamıyorum."

"Ama mesele Bay Boyle'la ilgili değil! Çok daha geniş bir sorun bu, bir kişilik bir durum değil. Ülkenin doğal kaynaklarını korumak zorundayız...fabrikalar korunmalı...tüm ülkenin sanayii korunmalı. Bay Boyle'un işletmesi gibi koskoca bir işletmenin çökmesine izin veremeyiz. Ülkenin ona ihtiyacı var."

Rearden yavaşça, "Bence ülkenin bana olan ihtiyacı, Bay Boyle'a olan ihtiyacından fazla," dedi.

Lawson şaşkın bir hevesle, "Elbette!" diye bağırdı. "Ülkenin size ihtiyacı var, Bay Rearden! Bunun farkındasınız,

değil mi?’

Ama Lawson'ın çok iyi bildiği ‘kendini feda etme’ formülü karşısında duyduğu sevinç, Rearden’ın buz gibi sesini duyunca bir anda söndü; “Farkındayım.”

Holloway yalvarırcasına, “Olaya tek katılan Boyle değil,” dedi. “Şu anda büyük bir kaymaya ülke ekonomisi dayanamaz. Boyle’un binlerce işçisi, tedarikçisi, müşterisi var. Associated Çelik iflas ederse onlara ne olacak?”

“Ben iflas ettiğim zaman benim binlerce işçime, tedarikçime, müşterime ne olacak?”

“Siz mi, Bay Rearden?” dedi Holloway inanamıyormuş gibi. “Ama siz şu anda ülkenin en zengin, en güvende, en güçlü sanayicisisiniz!”

“Ya şu andan sonraki anda?”

“Hı?”

“Zararına üretim yapmayı ne kadar sürdürebileceğimi düşünüyorsunuz?” “Ih...Bay Rearden, size güvenimiz tamdır!”

“Güveninizi boş ver! Bunu nasıl yapmamı bekliyorsunuz?”

“İdare edersiniz!”

“Nasıl?”

Cevap yoktu.

Wesley Mouch, “Geleceğe yönelik teorilere dalamayız,” diye bağırdı, “Önümüzde kaçınmamız gereken bir ulusal çöküş tehlikesi var! Ülke ekonomisini kurtarmak zorundayız! Bir şeyler yapmamız şart!” Rearden'ın kararlı ve meraklı bakışı onu tedbirsizliğe itti. “Bu çözümü beğenmiyorsanız, daha iyi bir çözüm öneriniz mi var?”

“Tabiî,” dedi Rearden rahat bir sesle. “İstediğiniz üretimse, o zaman yoldan çekilin, lanet olası mevzuatınızı

çöpe atın, Orren Boyle'un batmasına izin verin, Associated Çelik'in fabrikasını ben satın alayım...altmış fırınının her birinden günde bin ton çıkmaya başlar."

"E, ama...yapamayız!" diye soludu Mouch. "O tekel demek!"

Rearden gülmeye başladı. "Pekâla," dedi kayıtsız bir sesle. "O hâlde benim fabrikanın ustabaşı satın alsın orayı. Boyle'dan iyi iş çıkarır."

"Ama o zaman güçlüler, zayıflardan daha fazla avantaja sahip olur! Öyle bir şey yapamayız!"

"Öyleyse, ülkenin ekonomisini kurtarmaktan söz etmeyin."

"Bizim tek istediğimiz..." Sustu.

"Sizin istediğiniz, üretim olsun, ama üretebilecek insanlar olmasın, öyle mi?"

"Bu...bu teori. Yalnızca teorik bir aşırılık. Tek istediğimiz, geçici bir süre için ayarlama yapmak."

"Geçici ayarlamaları yıllardır yapıyorsunuz. Sürenizin bittiğini göremiyor musunuz?"

"O yalnızca teo..." Sesi söndü ve bitti.

Holloway dikkatli konuşmaya başladı. "Şimdi bakın buraya," dedi. "Aslında Bay Boyle tam da...zayıf sayılmaz. Bay Boyle çok yetenekli bir insandır. Yalnızca bazı üzücü rastlantılar yaşadı, hepsi de kendi kontrolü dışındaydı. Güney Amerika'nın gelişmemiş insanlarının yararına olacak, kamu ruhu taşıyan bir projeye büyük meblâğlar yatırmıştı, ama oradaki bakır çöküşü onu ciddi malî kayıplara itti. Mesele, ona kendini toplaması için bir şans tanımakla ilgili. Arayı kapatması için uzatılan bir yardım eli. Geçici bir yardım, başka bir şey değil. Tek yapacağımız, fedakârlıkları dengelemek...o zaman herkes toparlanır ve zenginleşir."

Rearden yavaşça, “Siz fedakârlıkları yüz yıldan uzun bir zaman...”Sustu, sözünü değiştirdi. “...binlerce yıldır dengeliyorsunuz,” dedi “Yolun sonuna geldiğinizi görmüyor musunuz?”

Wesley Mouch, “O yalnızca teori!” diye söylendi

Rearden gülümsedi. “Sizin pratiğinizi biliyorum,” dedi hafif bir sesle. “Anlamaya çalıştığım şey, teoriniz zaten.” Plânın gerisinde yatan asıl nedenin Orren Boyle olduğunu biliyordu. Nüfuzla, tehditle, baskıyla ve şantajla işleyen girift bir mekanizma vardı ortada. Mantıksız bir hesap makinesi gibi, gemi azıya almış, her an canının istediği şansı canının istediği tarafa fırlatıyordu. Boyle’un bu adamlar üzerindeki baskısı, yağmanın son lokmasını o tarafa fırlatma zorunluluğunu doğurmuştu. Esas meselenin Boyle’dan kaynaklanmadığını da biliyordu. Bu mekanizmayı kuran Boyle değildi. O yalnızca tesadüfen binmişti bu katara. Dünyayı mahveden cehennem makinesi onun marifeti değildi. Böyle bir şeyi mümkün kılan Boyle değildi. Aslında bu odadaki adamların hiçbiri değildi. Sürücüsüz giden o makineye onlar da tesadüfen binmişti. Tir tir titreyen otostopçulardı hepsi. Bindikleri aracın neredeyse son uçuruma yuvarlanmak üzere olduğunun farkındaydılar. Rotaya on elle satılmaları, kendi sonlarına doğru hızla gitmeleri, Boyle’u çok sevdikleri ya da ondan korktukları için değildi. Mesele başkaydı. İsimsiz bir unsurdu. Onu hepsi biliyor, ama bilmekten kaçınıyorlardı. Düşünce de, umut da değildi o şey. Yüzlerinde gördüğü bir şeydi. Kaçamak ifadeleri sanki: “Kotarabiliriz!” der gibiydi. Neden...? diye merak etti. Neden yapabileceklerini düşünüyorlar?

Wesley Mouch, “Teorilere vaktimiz yok!” diye bağırdı. “Eyleme geçmemiz gerek!”

“E, o hâlde, size başka bir çözüm sunayım. Benim fabrikayı alıp işi bitirseniz olmuyor mu?”

Onları sarsan etken, samimi bir korkuydu.

“Yo, hayır!” diye soludu Mouch.

Holloway, “Aklımızdan bile geçmezi” diye haykırdı.

Dr. Penis, “Biz serbest teşebbüsten yanayız!” diye bağırdı.

Lawson da, “Size zarar vermek istemeyiz!” diye çığlık attı. “Biz sizin dostlarınızız, Bay Rearden. Bir arada çalışsak olmaz mı? Biz sizin dostlarınızız.”

Odanın karşı tarafında bir masa, üzerinde de bir telefon duruyordu. Masa aynı masaydı, telefon da büyük olasılıkla aynı telefon olmalıydı...Rearden birden bire, karşısında o telefonun üzerine eğilmiş, telaşlı telaşlı konuşan bir adamı görür gibi oldu. Rearden’ın daha yeni yeni öğrenmeye başladığı şeyleri o adam daha o zamandan biliyordu. Kendisi şu anda bu odanın yeni kiracılarının hangi teklifini reddediyorsa, o adam da o gün, Rearden'dan gelen bir teklifi reddetme mücadelesi vermekteydi...kavganın sonunu da hatırlıyordu. Adamın işkence altındaymış gibi yüzü ona doğru bakmış, umutsuz sesi, “Bay Rearden, size...sevdiğim kadın üstüne yemin ederim...ben sizin dostunuzum,” demişti.

Kendisi ihanet saymıştı o hareketi o zaman. Şu anda karşısında oturan adamlara hizmet etmeyi sürdürme uğruna o insanı itip reddetmişti. Kimdi hain o olayda? Bunu hemen hemen duygularını hiç katmaksızın düşünmekteydi. Hissetmeye hakları yoktu. Tek farkında olduğu, ciddi ve saygılı bir netlikti. Şimdiki kiracılara bu odayı ele geçirme imkânını kim vermişti? Kimi feda etmişti ve kimin kârı için etmişti?

“Bay Rearden,” diye inledi Lawson. “Ne oldu?”

Rearden başını çevirdi, Lawson'ın gözlerinin korkuyla kendisine bakmakta olduğunu gördü, o gözlerin kendi yüzünde neleri görebilmiş olduğunu tahmin etti.

Mouch, “Fabrikanıza el koymak istemiyoruz!” diye bağırdı.

Dr. Ferris de, “Malınızı elinizden almak istemeyiz!” diye ona katıldı. “Bizi anlamıyorsunuz?”

“Anlamaya başlıyorum.”

Bir yıl önce olsa, bu adamlar vururlardı onu. İki yıl önce, tüm mallarına el koyarlardı. Kuşaklar öncesine gidilirse, bu tür adamların cinayete, gaspa gücü kolayca yeriyor, kendilerine ve kurbanlarına tek amaçlarının maddî yağma olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlardı. Ama zamanları tükeniyordu artık. Rearden'ın yandaşı olan öbür kurbanlar çekip gitmişti. Tarihsel programların gösterdiğinden çok daha çabuk gitmişlerdi. Yağmacılar da şimdi artık kendi amaçlarının çıplak gerçeğiyle karşı karşıya kalmak zorundaydılar.

“Bakın, çocuklar,” dedi yorgun bir sesle. “Ne istediğinizi biliyorum. Hem fabrikamı yiyeceksiniz, hem de o fabrika var olmaya devam edecek, istediğiniz o. Benim bilmek istediğim bir tek şey var, bunun mümkün olabileceğini düşünmenize sebep olan ne?”

Mouch gücenik bir sesle, “Ne demek istediğinizi anlamıyorum,” dedi. “Fabrikanızı istemediğimizi söylemiştik.”

“Pekâlâ, daha açık söyleyeyim. Beni yemek istiyorsunuz, ama var olmayı da sürdürmemi istiyorsunuz. Bunu nasıl yapabileceksiniz?”

“Böyle bir şeyi nasıl söyleyebiliyorsunuz, anlayamıyorum...sizi ülke için, çelik sanayii için çok önemli

bulduğumuzu söylediğimiz, her türlü güvenceyi verdiğimiz hâlde...”

“Size inanıyorum. O zaman bulmaca daha da zorlaşıyor. Beni ülke için paha biçilmez değerde görüyorsunuz, öyle mi? Hay Allah, siz beni, kendi boynunuzu düşünerek paha biçilmez değerde görüyorsunuz! Şurada titreye titreye oturuyorsunuz, çünkü biliyorsunuz ki, canınızı kurtaracak bir tek ben kaldım. Vakit de tükeniyor, onu da biliyorsunuz. Yine de beni mahvedecek bir plân teklif ediyorsunuz; o plân katıksız bir ahmağın nobranlığıyla, hiçbir kaçamağa, kurtuluşa pay tanımaksızın, benim zararına çalışmamı istiyor. Dökeceğim her tona, gelecek paradan fazlasını harcamamı bekliyor. Paramın sonunu da bu şekilde harcamamı, sonra da hep birlikte açlıktan ölmemizi bekliyor. Bu kadar mantıksızlık hiç kimse için, hiçbir yağmacı için mümkün değil. Ülkenin çıkarını ya da benim çıkarımı bir kenara bırakın, sizin kendi çıkarınız için bile, güvendiğiniz bir şey var olmak zorunda. Nedir?”

Yüzlerinde, “kotarırız” bakışlarını görüyordu. Hem ketum, hem gücenik bakışlardı. İnanılacak gibi değildi ama, sanki Rearden onlardan bir şeyler saklıyormuş gibi bakıyorlardı.

Mouch suratını asarak, “Durumu neden böyle yenik bir bakış açısından görüyorsunuz, anlamıyorum,” dedi.

“Yenik mi? Sizin bu planınızla yine de işi sürdürebileceğime gerçekten inanıyor musunuz?”

“Ama bu sadece geçici bir süre için!”

“Geçici intihar diye bir şey yoktur.”

“Yalnızca acil durum süresince! Ülke kendine gelene kadar!”

“Nasıl kendine gelmesini bekliyorsunuz?”

Cevap gelmedi.

“İflas ettikten sonra nasıl üretim yapmamı bekliyorsunuz?”

“İflas etmeyeceksiniz. Her zaman üreteceksiniz." dedi Dr. Ferris. Sesi kayıtsızdı. İçinde ne övgü, ne de suçlama vardı. Doğal bir gerçeği seslendiriyormuş gibi konuşuyordu. Bir başkasına, “Sen ilelebet bir serseri olarak yaşayacaksın,” derken kullanacağı ses tonunu kullanmaktaydı. “Başka türlüsü elinizden gelmez. Kanınıza işlemiş. Ya da daha bilimsel konuşmak gerekirse, öyle şartlanmışsınız.”

Rearden doğrulup dik oturdu. Sanki bir kilidin şifresini yokluyordu da, bu kelimeleri duyduğu anda ilk tık sesi yerine oturmuştu.

Mouch, “Konu yalnızca şu krizi atlatmak,” dedi. “İnsanlara bir soluk payı vermek, yetişmeleri için bir şans tanımak.”

“Ya sonra?”

“Sonra işler düzelecek.”

“Nasıl?”

Cevap gelmedi.

“Nedir işleri düzeltecek olan?”

Holloway bağırdı: “Tanrım, Bay Rearden, insanlar olduğu yerde kazık gibi durmaz! Bir şeyler yaparlar, büyürler, ilerlerler!”

“Hangi insanlar?”

Holloway elini muğlâk bir hareketle havada salladı: “İnsanlar,” dedi. “Hangi insanlar? Rearden Çeliğin son lokmalarını karşılıksız yedireceğiniz insanlar mı? Ürettiklerinden fazlasını tüketmeyi sürdüren insanlar mı?”

“Koşullar değişecek.”

“Kim değiştirecek?”

Cevap gelmedi.

“Yağmalayacağınız başka bir şey kaldı mı? Politikanızın niteliğini daha önce göremedinizse bile, şimdi artık görmüyor olamazsınız. Çevrenize bakın bir. Dünyanın her yanındaki bütün o lanet olası Halk Devletleri, bu ülkeden onlar için sızdırabildiğiniz sadakalarla yaşıyor. Ama artık sızdıracak bir şey kalmadı. Dünya yüzünde ülke kalmadı. Bizimki en büyüğü ve en sonuncusuydu. Bitirdiniz onu. Sağa sağa kuruttunuz. Geri dönülmez şekilde kaybettiğimiz o eski ihtişamdan, kala kala bir tek ben kaldım. Beni de bitirdikten sonra ne yapacaksınız? Siz ne yapacaksınız, Halk Devletleri ne yapacak? Ne umuyorsunuz? Gelecekte ne görüyorsunuz...hayvanlar gibi açlıktan ölmenin dışında?”

Cevap vermediler. Ona bakmıyorlardı. Yüzlerinde inatçı bir güceniklik vardı. Sanki yalan söyleyen oymuş gibi.

Derken Lawson yumuşak bir sesle, yarı sitem eder, yarı azarlar gibi konuştu. “Eh, ne de olsa, siz işadamları yıllardır felâket tellallığı yapıyorsunuz. Ne zaman ilerici bir önlem alınsa, batıyoruz diye bağırıyor, yok olacağız diyorsunuz. Ama yok olmadık.” Gülümsemeye başlayacakken, Rearden’ın gözlerindeki ani yoğunlaşmayı görünce vazgeçti.

Rearden zihnindeki kilidin bir tıkını daha duydu. İkincisi daha da net bir sesti. Öne doğru eğildi. “Neye güveniyorsunuz?” diye sordu. Sesi değişmişti. Peşten, dengeli, baskıcı, vazgeçmeyecek bir matkabın sesi gibiydi.

Mouch, “Yalnızca zaman kazanma meselesi!” diye bağırdı.

“Kazanılacak zaman kalmadı.”

Lawson, “Tek ihtiyacımız bir fırsat!” diye haykırdı.

“Fırsat da kalmadı.”

Holloway, “Kendimizi topallayana kadar!” diye bir çığlık attı.

“Toparlanmanın yolu yok.”

Dr. Ferris, “Yalnızca politikalarımız sonuç vermeye başlayana kadar,” diye bağırdı.

“Mantıksızı, işler kılmanın yolu yoktur.” Cevap gelmiyordu. “Sizi artık ne kurtarabilir?”

James Taggart, “Öf, siz bir şeyler yaparsınız!” diye haykırdı.

Bu cümle, ömrü boyunca farkında olduğu bir şeye işaret ettiği hâlde, o anda içinde sağır edici bir şangırtı hissetti. Sanki kilidin son tık'ıyla birlikte kocaman bir çelik kapı açılıyordu. Son tık, mekanizmayı çalıştırmış, kilidi çözmüş, tüm parçaları birleştiren cevabı tamamlamıştı. Ömrünün bütün soruları, çaresiz yaraları, şu anda cevap bulmuştu. O şangırtıyı izleyen bir anlık sessizlikte Francisco’nun sesini duyar gibi oldu. Bu binanın balo salonundaydılar.

Francisco sorusunu alçak sesle o salonda sorarken, şimdi burada da soruyordu; “Bu salondaki en suçlu insan kim?” Geçmişteki kendi sesini duydu: Herhalde "...James Taggart mı?'’ Francisco hiç sitem etmeden, “Hayır, Bay Rearden,” demişti. “James Taggart değil,”...ama şu anda, bu odada, kendi zihninin, “Benim,” diye cevap verdiğini duyuyordu.

Yağmacılara inatçı körlüklerinden ötürü ne lânetler okumuştu! Oysa, bu kötülükleri mümkün kılan kendisiydi. Kabullendiği ilk haksızlıktan, boyun eğdiği ilk yönergeden bu yana, gerçeklere karşı hileler yapılabileceği izlenimini onlara o vermişti. Mantıksız şeylerin istenebileceğini, nasılsa birinin bir şekilde buna bir çare bulacağını o öğretmişti. Madem ki, Fırsat Eşitleme yasasını kabullenmişti, Yönerge 10-289’u kabullenmişti, kendi yeteneğine sahip olmayanların o

yeteneği ortadan kaldırma hakkı olduğuna razı olmuştu, hak etmeyenlerin kârı paylaşmasına, kendisinin hep zarar etmesine boyun eğmişti, düşünemeyenlerin emir vermesine, kendisi düşünebildiği hâlde itaat etmeye razı olmuştu...O hâlde, bu insanların kendilerini mantıksız bir evrende yaşıyor sanmasında şaşılacak ne vardı? Kendi kurmuştu o evreni onlara, imkânları sağlayan kendisiydi. Onlara düşen tek şeyin istemek, yalnızca istemek olduğuna, bir şekilde isteklerini onun nasılsa yerine getireceğine inanmakta haksız mıydılar? Mantığın sorumluluğundan kurtulmaya çalışan bu güçsüz mistikler, Rearden gibi bir rasyonalistin her kaprislerini yerine getirmeyi üstlenmiş olduğunu biliyorlardı. Gerçeklik konusunda onlara açık çek vermiş olduğunun farkındaydılar. Neden diye sormak ona düşmezdi. Nasıl diye sormak da onlara düşmezdi. Servetinin bir parçasını onlara vermesini isteyebilirlerdi...sonra tümünü, sonra, sahip olduğundan fazlasını...imkansız mı?...yo, bir yolunu bulurdu o!

Ayağa fırlamış olduğunun farkında değildi. James Taggart'ın tepesine dikilmiş, ona bakmakta olduğunu bilmiyordu. Taggart'ın o şekilsiz yüz hatlarında, hayatının tüm felâketlerinin cevabını görmekteydi.

Taggart artan bir kaygıyla, "Ne oldu, Bay Rearden? Ne dedim ki ben?" diye soruyordu. Ama Rearden artık Taggart'ın sesinin ulaşabileceği bir durumda değildi.

Karşısında upuzun yılları görüyordu. Canavarca haksızlıkları, imkânsız talepleri, kötülüğün açıklanamaz zaferlerini, çamur felsefesiyle dolu ciltlerdeki anlaşılmaz amaçları, karmaşık bir kötülüğün dünyayı mahvetmek üzere harekete geçtiğini sanan kurbanları...bütün bunların hepsi de, galiplerin o kaypak gözlerinin gerisindeki bir tek dayanağa yaslanmıştı: nasılsa bir şeyler yapar!...

“Siz işadamları hep yok oluyoruz der durursunuz, ama yok olmadık’...Doğru, diye düşündü. Gerçekleri göremeyenler onlar değildi, kendisiydi. Kendi yarattığı gerçeği görememişti. Hayır, onlar yok olmamışlardı...ama kim yok olmuştu? Var olabilme biçiminin günahını ödeme uğruna yok olanlar kimlerdi? Ellis Wyatt...Ken Danagger... Francisco d’Anconia.

Paltosuna ve şapkasına uzanırken, odadaki adamların kendisini durdurmaya çalıştığını fark etti. Suratlarına bir panik ifadesi gelmiş, sesleri şaşkın çıkmaya başlamıştı: "Ne oldu, Bay Rearden?...Neden?...Ama neden?...Ne dedik ki?...Gidemezsiniz!...Henüz çok erken! Henüz olmaz! Ah, henüz olmaz!”

Onları hızla giden bir ekspresin arka camından görüyormuş gibiydi. Sanki arkadaki rayların üzerinde duruyor, yararsız hareketlerle el kol sallıyor, anlaşılmaz çığlıklar atıyorlardı, ama giderek küçülüyorlardı, sesleri de daha az duyulmaya başlıyordu.

Kapıya döndüğünde içlerinden biri onu durdurmaya çalıştı. Rearden onu yolunun üzerinden itti. Sertçe itmedi aslında. Kolunu basit, düzgün biçimde sallayarak itti. Perdeyi açar gibi. Sonra da odadan çıktı.

Arabasının direksiyonuna geçip hızla Philadelphia yoluna koyulduğunda tek hissedebildiği sessizlikti. İçindeki hareketsizliğin sessizliği. Bir bilgiyi işliyormuş gibi, artık dinlenebilirmiş gibi, ruhuna başka faaliyet yüklemek zorunda değilmiş gibi. Ne üzüntü, ne de sevinç hissi vardı içinde. Sanki etrafı daha iyi görebilmek için yıllarca çabalayıp sonunda bir dağın zirvesine varmış, varınca da, çevreye bakmadan önce oraya şöyle bir uzanmış, İlk defa olarak kendine dinlenme süresi tanımış gibi.

Bomboş, upuzun yolun ve seyrek gelen virajların farkındaydı. Ellerinin direksiyon üzerindeki hafif basıncı, lastiklerin virajlarda çıkardığı gıcırtıları duyabiliyordu. Ama genelde, gökyüzünde asılı duran, boşluğun içinde kıvrılan bir yolda ilerler gibiydi.

Oralardaki insanlar, bir zamanlar çok doğal sayılan bir manzara görmekteydiler karşılarında. Özgüvenli bir adamın kullandığı pahalı, güçlü bir araba geçiyordu. Başarı kavramını her neon reklamdan daha gür bir sesle haykıran bir görüntüydü bu. Adamın kıyafeti, direksiyona hakimiyeti, amaçlı hızı yeterdi mesajı haykırmaya. Onun hızla geçip gidişini, ufukta dünyayla geceyi eşitleyen sislerin içinde kayboluşunu seyrettiler.

Karanlığın içinde fabrikasının yükselen siluetini gördü. Soluk alıp veren parıltının içinde kara bir siluet. O parıltı, yanık altın rengindeydi. “Rearden Çelik” yazısı gökyüzünde, kristal alevinin soğukluğunu yansıtmaktaydı.

Uzun siluete, yüksek fırınların kıvrımlarına baktı. Zafer anıtları gibiydiler. Bacalar bir imparatorluk kentinde, şeref bulvarına sırayla dizilmiş sütunlar gibiydi. Köprüler garland gibi asılı, vinçler kılıç gibi selama durmuş, dumanlar bayrak gibi dalgalanıyordu. Bu manzara, içindeki hareketsizliği kırdı, Rearden orayı selamlar gibi gülümsedi. Mutluluğun, sevginin, adanmışlığın gülümsemesiydi bu. Fabrikasını hiçbir zaman şu andaki kadar sevmemişti. Orayı görmek bir vizyon görmek gibiydi. Kendi değer standardlarından başka hiçbir şey yoktu orada. O ışıklı gerçeklik hiçbir çelişki içermiyordu. Sevgisinin nedenini de görebiliyordu aslında. Fabrika onun zihninin başarısıydı, varoluşun keyfini çıkarmasına adanmış, rasyonel insanların bulunduğu rasyonel bir dünyada kurulmuştu. Eğer o insanlar yok olmuşsa, o dünya silinmişse,

eğer fabrikası onun değerlerine hizmet etmez olmuşsa...o zaman bir hurda yığınından başka bir şey değildi artık burası. Çökmeye terk edilmeliydi...ne kadar çabuk, o kadar iyi. Onu terk etmek bir ihanet değil, onun gerçek anlamına bir sadakat sayılırdı.

Fabrikaya bir mil kala küçük bir alev parlaması dikkatini çekti. Sıralanmış yapılar arasındaki tüm ateş ışıkları arasında, anormal olanını, yersiz olanını hemen fark etmişti. Bu alev fazla çiğ bir sarıydı, ayrıca ateş olmaması gereken bir yerden fışkırıyordu. Ana girişin yakınındaki bir binadaydı.

Hemen ardından, bir silah sesi duydu, ona peşpeşe üç silah cevap verdi.Öfkeli bir el, ani beliren bir saldırganı tokatlıyormuş gibi.

İlerde yolu tıkayan siyah kitle yeni yeni belirginleşmekteydi. Yaklaştıkça da geriye çekilmedi Ana girişte birikmiş insanlardı bunlar. Fabrikaya saldırmaya çalışıyorlardı.

Sallanan kolları, ellerdeki sopaları, demir çubukları, tüfekleri görmeye vakti yoktu. Yanan ahşabın sarı alevleri, bekçi kulübesinin penceresinden fışkırmaktaydı. Kalabalıktan ikide bir silah atılıyor, binaların damlarından cevap atışları geliyordu. Birinin kıvrılarak gerilediğini, sonra bir arabanın tepesinden düştüğünü görmeye vakit bulabildi, lastiklerini gıcırdatarak viraja daldı, yan yollardan birinin karanlığına atıldı.

Delik deşik toprak yolda, saatte altmış mille gidiyordu. Lastikler bir ara savrulup arabayı yoldan çıkardığında, fabrika kapısı görünmüştü bile. Bir uçurumun hemen yanındaydı o anda. Dipte bir cüruf yığını vardı. Direksiyona göğsünün ve dirseğinin ağırlığıyla bastırıp, hızla hareket etmekte olan iki tonluk metale hakim olmaya çalıştı. Bedenindeki bükülme,

arabanın çığlık çığlığa attığı yarım turu tamamlamasını sağladı, onu yeniden yolun üzerine getirdi, ellerinin kontrolü altına soktu. Olay bir saniye sürmüştü, ama hemen ardından ayağı frene yüklendi, motoru yırtarcasına durdurdu. Farları uçuruma doğru döndüğünde, yamaçta uzun bir gölge görmüştü. Çevredeki yaban otlarından daha koyu renkli. Bir an için ona sanki biri elini kaldırmış, imdat dilemesine sallıyormuş gibi gelmişti.

Paltosunu sırtından atıp hızla yamaçtan inmeye başladı. Ayağının altında toprak parçaları kopup kayıyordu. Kuru çalılara tutunarak, yarı koşarak, yarı kayarak inmeyi sürdürdü. O gölgenin insan olduğu belliydi artık. Ayın önünden pamuk gibi bir bulut geçmekteydi. Güçsüz bir kolun ucunda beyaz bir el görüyordu. Sağdı ama hareketsizdi.

“Bay Rearden...”

Bağırmaya çalışan bir fısıltı. Korkunç bir sesti. Acı iniltisi olması gerekirken, hevesi sayesinde yükselebilmişti.

Hangisinin önce olduğunu bilemedi. Birleşik bir şok gibiydi. O sesi tanıyormuş gibi geliyordu ona. Pamuk bulutun ardından bir anlık bir ay ışığı parladı, Rearden beyaz, oval bir yüzün yanında kendini diz üstü yere attı...ve tanıdı. Sütnineydi.

Delikanlının elinin kendi eline acıdan gelen korkunç bir güçle satıldığını hissetti. Yüzünde de acı izleri vardı. Dudakları bembeyaz, gözleri bulanıktı. Göğsünün hafif sol tarafında, çok yanlış, çok yakın bir yerde, küçük, kara bir delikten ince, koyu renk bir kan sızıyordu.

“Bay Rearden...onları durdurmak istedim...sizi kurtarmak istedim ”

“Ne oldu sana, oğlum?”

“Vurdular beni...konuşmayayım diye...önlemek istemiştim...” Eli gökyüzündeki kızıl parıltıya doğru yükseldi. "...bu yaptıklarını...geç kalmıştım, ama denedim...denedim...Ve...hâlâ konuşabiliyorum...Dinleyin, onlar...”

“Senin yardıma ihtiyacın var. Seni hastaneye götürelim de...”

“Hayır! Durun!...Fazla vaktim olduğunu sanmam...size söylemem gerek...Dinleyin,o ayaklanma...bir komplo...Washington'dan gelen emirlerle düzenlendi...işçiler değil...sizin işçileriniz değil...onların yeni getirdikleri ve...dışardan tutulmuş bir yığın bıçkın...Size o konuda ne deseler inanmayın...Bu bir komplo...onların iğrenç düzenlerinden biri...”

Çocuğun yüzünde umutsuz bir anlam yoğunluğu vardı. Kutsal bir savaşa girmiş gibiydi. Sesine içinde yanan bir ateşten can geliyordu sanki. Rearden o anda yapabileceği en büyük yardımın dinlemek olduğunu anladı.

“Onlar...bir Çelik Birleştirme Plânı hazırlamış...onu yürürlüğe koymak için bir bahaneye ihtiyaçları var...çünkü millerin bunu yutmayacağını biliyorlar...sizin de razı olmayacağınızı...Bu seferkinin herkese fazla geleceğinden korkuyorlar...plân sizin derinizi diri diri yüzmeyi amaçlıyor, o kadar...O yüzden, işçilerinizi aç bırakıyormuşsunuz gibi göstermeye çalışıyorlar...işçiler çığrından çıkmış, siz onları kontrol edemiyormuşsunuz gibi...devlet sizi korumak ve kamu güvenliğini sağlamak için...müdahale ediyor...Hikâye bu olacak, Bay Rearden...”

Rearden çocuğun elindeki yırtığı, avuçlarındaki ve giysilerindeki kuru kanlara karışmış çamurları, dizlerindeki ve karnındaki tozları görebiliyordu. Çalı dikenleri de vardı

arada. Ay buluttan çıktıkça uçurumun karanlık derinliklerinden doğru yassılmış otlardan oluşan izi görebildi, çocuğun ne kadar emeklediğini düşününce ürktü.

“Bu gece sizi burada istemiyorlardı. Bay Rearden...Hazırladıkları Halk İsyânı'nı görmenizi istemediler...Sonradan...İzleri nasıl örterler, bilirsiniz...kimse işin aslını anlayamaz...sizi şiddetten koruyorlar...Bunu yanlarına bırakmayın, Bay Rearden!...Millete söyleyin...halka söyleyin...gazetelere söyleyin...Size benim söylediğimi anlatın...yemin altında...yemin ediyorum...o zaman hukuka uygun oluyor, değil mi?...değil mi?...size bir şans tanıyor, değil mi?”

Rearden çocuğun elini kendi avucuna alıp sıktı. “Teşekkür ederim, yavrum,” dedi.

“Geç kaldığım için üzgünüm...Bay Rearden, ama...bana durumu son ana kadar bildirmediler...başlamak üzereyken öğrendim...Beni bir...strateji toplantısına çağırdılar...orada Peters adında bir adam vardı...Birleştirme Kurulu'ndan...Tinky Holloway’in casusuymuş...o da Orren Boyle’un casusu...bana...bir sürü giriş izin belgesi imzalatmak istediler...itler fabrikaya girebilsin diye...patırtıyı içerde başlatabilmek, sizin işçilerinizmiş gibi gösterebilmek için...izinleri imzalamam dedim.”

“Öyle mi dedin? Sana oyunu anlattıkları hâlde, öyle mi?”

“Ama...tabiî, Bay Rearden...Ben o tür oyunlara katılır mıyım sandınız?”

“Hayır evlâdım, hayır. Herhalde hayır. Yalnızca..”

“Ne?”

“Öyle yapmakla boynunu ipe uzatmışsın.”

“Ama mecburdum!...Fabrikayı yıkmalarına yardım edecek değildim ya!

...Boynumu ipe uzatmadan daha ne kadar durabilirdim?...Hem...o yolla koruyacaksam, boynum ne işe yarar?...Siz...anlıyorsunuz, değil mi, Bay Rearden?”

“Evet, anlıyorum.”

“Reddettim...oradan koşarak çıktım...şefi aramaya koştum...her şeyi anlatmak için...ama onu bulamadım...o sırada ana kapıda silah sesleri duydum, olayın başladığını anladım...evinize telefon etmeye çalıştım...telefon telleri kesikti...arabamı almaya koştum, size, polise, bir gazeteciye falan ulaşmak istedim...ama herhalde beni izliyorlardı...beni o sıra vurdular...otoparkın orada...arkadan vurdular...düştüğümü hatırlıyorum...sonra, gözlerimi açtığımda, beni şuraya, cürufun üstüne atmışlardı...”

“Cürufun üstüne...” dedi Rearden yavaşça. O yığının en az otuz metre aşağıda olduğunu görüyordu.

Çocuk başıyla onaylerken eliyle aşağıdaki karanlıkları işaret etti. “Evet...şu aşağıya...Sonra ben...emeklemeye başladım...durumu size anlatabilecek birini bulana kadar sağ kalmak istiyordum.” Yüzünün acılı ifadesi birden bire bir gülümsemeye dönüştü, hayatının zaferini kazanmış gibi, dipdiri bir sesle, “Başardım,” dedi, sonra kafasını kaldırdı, bir sırrı yeni anlamış çocuklar gibi sordu: “Bay Rearden, insanın bir şeyi çok istemesi...çok çok isteyip...sonunda yapabilmesi...böyle bir duygu mu?”

“Evet çocuğum, böyle bir duygu.” Çocuğun başı arkaya, Rearden'ın kolunun üzerine devrildi, gözleri kapandı, dudakları gevşedi, sanki bir anlık derin bir mutluluğa gömüldü. “Ama orada duramazsın,” diye devam etti Rearden. “Devam etmen gerek. Ben seni bir doktora götürene kadar dayanmalısın ve...” Delikanlıyı dikkatle kaldırıyordu, ama o sırada çocuğun yüzünden acılı bir ürperti geçti, dudakları bir

çığlığı engellemeye çakşır gibi büzüldü...Rearden onu tekrar yavaşça toprağa bırakmak zorunda kaldı.

Çocuk özür diler gibi bakıp başını iki yana salladı. “Dayanamam, Bay Rearden...kendimi kandırmaya gerek yok...işim bitti.”

Sonra kendine acımak istemiyormuş gibi, ezberlediği bir dersi tekrarlarmışçasına konuştu. Eski alaycı, entelektüel sesine geri dönmeye çalışır gibiydi: “Ne önemi var, Bay Rearden?...İnsan dediğiniz yalnızca...şartlanmış kimyevî maddelerin bir bileşimi...bir insanın ölümü...hayvanın ölümünden farklı değil.”

“Öyle olmadığını bal gibi biliyorsun.”

“Evet,” diye fısıldadı çocuk. “Evet, biliyorum.”

Gözleri karanlıklara baktı, sonra Rearden'a döndü. Çaresizlik, özlem, çocukça şaşkınlık vardı bakışlarında. “Biliyorum...saçmaydı bize bütün öğrettikleri...hepsi...söyledikleri her şey...canlılar hakkında... ölmek hakkında...Ölmek...kimyasal maddeleri etkilemez, ama...” Sustu, güçlü itirazı yalnızca sesinin alçalmasından belli oldu“...ama bence fark ediyor...herhalde hayvan için de önemli...Dediler ki, değerler diye bir şey yok...yalnızca sosyal âdetler var...Değerler Yok!” Eli kör gibi göğsündeki deliğe yöneldi. Kaybetmekte olduğu şeyi içerde tutmaya çalışıyormuş gibiydi. “Değer...yokmuş...”

Gözleri daha da irileşti, yüreğini açıyormuş gibi konuştu. “Yaşamak isterdim, Bay Rearden. Tanrım, hem de nasıl isterdim!” Sesi coşkulu, ama kısıktı, “Ölüyor olduğum için değil...sağ olmanın ne demek olduğunu bu gece...daha yeni keşfettiğim için. Ve...garip ama...ne zaman keşfettim, biliyor musunuz?...Ofiste...boynumu ipe uzattığımda...o itlere cehennemin dibine gitmelerini söylediğimde...Keşke daha

önce bilseydim dediğim öyle çok şey var ki...Ama...eh, dökülmüş süte ağlamanın yararı yok.” Rearden’ın aşağıdaki yassılmış otlardan oluşan ize istemeden bakmakta olduğunu gördü. “Dökülmüş hiçbir şeye ağlanmaz, Bay Rearden.”

“Dinle, çocuk,” dedi Rearden ciddi bir sesle. “Bana bir iyilik yapmanı istiyorum.”

“Şimdi mi, Bay Rearden?”

“Evet, Şimdi.”

“Tabiî, Bay Rearden...yapabilirsem.”

“Bu gece bana büyük bir iyilik ettin, ama daha da büyük bir şey yapmanı istiyorum. O cüruftan buraya tırmanmakla müthiş bir iş başarmışsın. Şimdiki daha da zor, yapar mısın? Fabrikamı kurtarmak için ölmeye razıydın. Şimdi benim için yaşar mısın?”

“Sizin için mi, Bay Rearden?”

“Benim için. Bunu senden istediğim için. Yaşamanı istediğim için. Çünkü ikimizin önünde daha tırmanacak çok yolumuz var.”

“Size...size fark eder mi, Bay Rearden?”

“Eder. Yaşamak istediğine karar verebilir misin...aşağıdaki cürufun üstündeyken verdiğin gibi? Sağ kalmak, yaşamak istediğine karar verir misin? O uğurda mücadele eder misin? Benim savaşımda çarpışmak istemiştin. Bu seferkinde, yanyana ilk savaşımıza katılıp çarpışır mısın?”

Çocuğun elinin mengene gibi sıkıştığını hissetti. Cevabın şiddet dolu hevesini yansıtan bir hareket. Sesi yalnızca bir fısıltıydı. “Denerim, Bay Rearden”

“Şimdi seni doktora ulaştırmama yardım et. Kendini rahat bırak, sakin ol, seni kaldırmama izin ver.”

“Peki, Bay Rearden.” Çocuk ani bir gayretle doğrulup dirseği üzerine dayandı.

“Yavaş ol, Tony.”

Çocuğun yüzündeki pırıltıyı gördü. Eski parlak sırıtışını diriltmeye çalışıyordu. “Artık...Absolüsüz değil mi?”

“Hayır, artık değil. Artık tam absolü oldun, bunu kendin de biliyorsun.”

“Evet. Birkaç şeyi biliyorum artık. Bir tane var...Eliyle göğsündeki deliği gösterdi, “Bu da bir absolü, değil mi?” Rearden onu yerden santim santim kaldırırken o konuşmayı sürdürdü. Titrek sesini kullanarak kendine anestezi uyguluyormuş, acısını bastırıyormuş gibi bir hâli vardı. “...insanlar kalleş itoğlu itler gibi...Washington’dakiler gibi...yaşayamaz...bu geceki gibi olaylar yanlarına kalamaz...her şey sahteleşecekse, hiçbir gerçek şey kalmayacaksa...kimse adam olmayacaksa...insanlar o şekilde yaşamayı sürdüremez...o da bir absolü değil mi?”

“Evet, Tony, o da bir absolü.”

Rearden upuzun, tedbirli bir dizi hareket sonucu ayağa kalkmıştı. Çocuğu kendi göğsüne yaslarken, yüzünde acı dolu spazmlar görüyordu. Onu kucağında sımsıkı tutarak, bebek gibi taşıyordu. Spazm büküldü, yeni bir gülümsemenin hayaletine dönüştü: “Şimdi Sütnine kim?”

“Herhalde ben.”

Kaygan topraklar üzerinde tırmanışın ilk adımlarını atarken, kırılgan yükünü korumak için vücudunu amortisör gibi kullanıyordu. Ayak basacak yer bulmak zorken, o sarsılmadan tırmanmak zorundaydı.

Çocuğun başı kararsız bir hareketle, sanki küstahlık etmekten korkuyormuş gibi, Rearden’ın omzuna düştü. Rearden başını eğdi, dudaklarını toz lekeli genç alnına dayadı.

Çocuk sıçrar gibi oldu, inanmazlığın şoku içinde başını kaldırdı. Şaşkın bir sesle, “Ne yaptığınızın farkında mısınız?”

diye fısıldadı. Bunun kendisi için ifade ettiği anlama inanamamış gibiydi.

“Daya başını,” dedi Rearden. ‘Yine yaparım.”

Çocuğun başı yaslandı, Rearden onu tekrar alnından öptü. Bir babanın oğluna, verdiği savaş nedeniyle sunduğu takdirdi bu.

Çocuk hareketsizdi.Yüzünü saklamış, eli Rearden’ın omzuna sarılmıştı. Sonra...hiç ses çıkmamasına rağmen, o ritmik sarsmalardan, Rearden çocuğun ağlamakta olduğunu anladı. Hiç bulamadığı kelimelerle hiçbir zaman ifade edemediği şeylere teslim olmuştu delikanlı.

Rearden tırmanmayı sürdürüyordu. Adımlarını basacak yer araya araya, sağlam yerleri zorlukla bula bula. Üst kenardan fabrikanın kızıl ışığının görülebildiği yere kadar vardı. Korkunç bir mücadele veriyor, ama bunu yumuşak, sarsıntısız, telaşsız yapmaya çalışıyordu.

Hiç hıçkırık duymuyordu, ritmik hareketleri hâlâ hissediyordu. Gömleğin kumaşından hissettiği gözyaşı değildi. Titremelerle birlikte kanın tempolu fışkırmalarıydı. Çocuğun şu anda duyabildiği, anlayabildiği tek mesajın, onu sımsıkı tutan kendi kollarından geldiğini anlıyordu. O titreyen vücudu taşırken, kendi kollarındaki güç, o çocuğa yaşama gücü aktarıyormuş gibi hissetmekteydi. Giderek zayıflayan damar atışlarına sürekli güç aktarmak zorundaydı.

Hıçkırıklar durdu, çocuk başını kaldırdı. Yüzü daha zayıf, daha solgun görünüyordu, ama gözleri ışıl ışıldı. Rearden'a bakarken konuşacak gücü bulma çabası içindeydi.

“Bay Rearden...ben...sizi çok sevmiştim.”

“Biliyorum.”

Çocuğun yüzünde gülümseyecek güç yoktu, ama gözleri, Rearden'a bakarken gülümsüyordu. Kendi değerlerini temsil

ettiğini bilmediği, ömrünce hep aradığı şey olduğunu bilmediği kişiye bakmaktaydı.

Sonra başı arkaya sarktı, yüzünde hiçbir kasılma görülmedi, yalnızca ağzı huzurlu bir ifadeyle yayıldı...vücudunda kısacık bir sarsılma hissedildi...son bir itiraz çığlığı gibi...Rearden temposunu bozmadan, yavaş yavaş tırmanmayı sürdürdü. Oysa artık tedbire gerek kalmadığını biliyordu. Kollarında taşımakta olduğu, bu çocuk, artık öğretmenlerinin ona öğrettiği anlamda bir insandı...kimyasal maddelerin bir bileşimiydi.

Kollarında son bulan genç hayata son bir saygı ifadesiymiş gibi yürüyordu. Tanımlanamayacak kadar yoğun bir öfkeyi içinde hissetmekteydi. Öldürme isteğiydi o hissettiği.

Bu istek, çocuğa kurşunu sıkan o yabancı serseriye yönelik değildi. O serseriyi parayla tutan yağmacılara yönelik de değildi. Adres, çocuğu silahsız olarak o serserinin kurşununa teslim eden öğretmenleriydi. Üniversite sınıflarındaki o yumuşak, güven içinde kişilerdi. Mantık yolunda hiçbir soruya cevap veremeyecek düzeyde olan bu insanlar, kendilerine teslim edilen genç zihinleri sakatlamaktan zevk alıyorlardı.

Bir yerlerde bu çocuğun annesi var, diye düşündü. Delikanlı bebekken, yürümeyi yeni yeni öğrenirken, o anne onun her adımını güven içinde atmasını sağlamaya çalışmıştı. Mama formüllerini kuyumcu dikkatiyle ölçe ölçe hazırlamıştı. Bilimin beslenme, diyet ve hijyen konusundaki her yeni bulgusuna manyaklar gibi uymuştu. Onun henüz sertleşmemiş vücudunu mikroplardan korumuştu...sonra da onu, aklı olmadığını, düşünmeye kalkışmaması gerektiğini söyleyen nörotiklerin eline teslim etmişti Oysa o anne, bebeğin

mamasına pislik katsa, ona zehir yedirse, daha vicdanlı, daha tehlikesiz bir iş yapmış olurdu.

Yavrularına sağ kalmayı öğreten tüm canlıları düşündü. Kedilerin yavrularına avcılığı öğretmesi, kuşların uçmasını öğretmesi...oysa sağ kalmak için aklını kullanması gereken insan, çocuğa düşünmesini öğretmeyi beceremediği gibi, eğitim süreci boyunca onun beynini mahvediyor, onu düşünmenin kötü olduğuna inandırıyor, hem de bunu, o daha düşünmeyi öğrenmeden önce yapıyordu.

Çocuğa o yolculuk boyunca fırlatıp attığımız klişe sözler, onun motorunu dondurmak, bilincinin gücünü kesmek için plânlanmış şeylerdi. “O kadar çok soru sorma, çocuk dediğin, görülebilmek, ama işitilmemekli!” “Sen kim oluyorsun da düşünüyorsun? Böyledir, çünkü ben böyle diyorum!” “İsyan etme, uyum sağla!” “Sivri olma, gruptan ol!” “Mücadele etme, ödün ver!” “Kalbin, beyninden daha önemlidir!” “Sen ne bileceksin! En İyisini ailen bilir!” “Sen ne bileceksin! En iyisini toplum bilir!” “Sen ne bileceksin! En iyisini bürokratlar bilir!” “Sen kim oluyorsun da itiraz ediyorsun? Tüm değerler izafidir!” “Kim oluyorsun da serserinin kurşunundan kaçıyorsun? O yalnızca kişisel bir önyargı!”

İnsan bir kuşu, yavrusunun kanat tüylerini yolar, sonra onu kendi kendine yaşasın diye yuvadan dışarı iterken görse, dehşete kapılır, oysa insanın kendi yavrusuna yaptığı tam da bu, diye düşündü.

Anlamsız cümlelerden başka hiçbir silahı olmadan fırlatılmıştı ortaya bu çocuk. Var olma savaşını versin diye. Sonuçsuz çabalar arasında bocalamış, gücenik ve şaşkın itirazlarını haykırmış, sakat kanatlarıyla ilk defa uçmaya kalkıştığında da yok olup gitmişti.

Ama bir zamanlar başka türlü öğretmenler vardı, diye düşündü sonra. Bu ülkeyi kuran adamları yetiştirmişti o öğretmenler. Anneler diz üstü çöküp Hugh Akston gibi öğretmenleri aramalı, onla bulmalı, geri dönsün diye onlara yalvarmak, dedi kendi kendine.

Fabrikanın kapısından girerken, kendisini içeri alan bekçilere dikkat etmedi. Onlar Rearden'ın yüzüne, sonra da kucağında taşıdığı yüke baktılar. Rearden onları dinlemek için duraklamadı. Uzaktaki kavgayı gösterdiklerinde kulak asmadı. Tempolu adımlarla hastane binasının açık duran kapısına doğru yürümeyi sürdürdü.

İnsanlarla dolu aydınlık odaya adımını attı. Kanlı sargılar, antiseptik kokuları. Yükünü bir kerevete bıraktı, kimseye bir açıklama yapmadan, arkasına da bakmadan dönüp çıktı.

Ön kapıya, alevlerin ve silah seslerinin tarafına doğru yürüdü. Arasıra binaların arasında koşturan, karanlık köşelerden bakan insanlar görüyordu. Peşlerinde bekçiler ve işçiler vardı. Kendi işçilerinin de adamakıllı silahlanmış olduğunu görünce şaşırdı. Fabrika içindeki serserileri sindirmişe benziyorlardı. Şimdi bir tek ön kapıdaki kuşatmadan kurtulmak kalmıştı. Bir bıçkının ışıklı bir alandan koşarak geçtiğini, elindeki madenî boruyu cam bir duvara savurup camları şangır şungur indirirken hayvanca bir zevk aldığını gördü. Kırılan cam sesleri arasında goril gibi dans ediyordu. Sonunda üç iri yapılı adam tepesine çullandı, kıvrana kıvrana yere çökmesini sağladılar.

Ön kapının dışındakiler azalıyor gibiydi. Güruhun beli kırılmıştı. Uzaklardan çığlık sesleri geliyordu, ama yolun üstündeki silah sesleri seyrekleşmişti. Bekçi kulübesinde çıkan yangın da söndürülmüştü. Pencerelerin kenarlarında

silahlı adamlar göze çarpıyordu. İyi plânlanmış bir savunma yapabilecek mevzilere yerleşmişlerdi.

Kapının tepesindeki yapıda ince bir siluet görüyordu. İki elinde de silah vardı. Bir bacanın arkasına sığınıyor, ara sıra çıkıp kapının dışındaki kalabalığa ateş ediyordu. İki eliyle, iki ayrı tarafa ateş etmekteydi. Kapıya yaklaşılmasını önlemeye çalışan bir nöbetçi gibiydi orada. Hareketlerindeki güvenli ustalık, nişan almakla vakit kaybetmeksizin ateş edebilmesi, buna rağmen hiç hedef şaşırmaması, onu Western filmlerinin kahramanları gibi gösteriyordu. Rearden onu kişisellikten uzak bir keyifle seyretti. Sanki fabrikanın savaşı artık kendisinin değildi, ama yine de eski zaman insanlarının kötülükle savaşırken sergilediği o ustalığı ve güveni keyifle seyredebiliyordu.

Dönüp duran projektörün ışığı Rearden'ın yüzüne düştü, sonra uzaklaşırken, tepedeki adamın çömeldiğini, kendisine bakmakta olduğunu fark etti. Adam elini sallayarak birine, gelip kendi yerini alması için işaret etti, sonra hemen ortadan kayboldu.

Rearden hızlı adımlarla önündeki kısacık karanlık alanı aşmaya çalıştı...ama o sırada yan taraftan, aralıkların birinden sarhoş bir ses, "İşte, orada!" diye bağırdı. Rearden sese doğru döndüğünde, iki bol etli tipin üzerine gelmekte olduklarını gördü. Yılışık, akılsız surattaki gevşek ağız belli oluyor, neşesiz gülüşün sesi duyuluyordu. Yükselen yumruk, bir sopaya sarılmıştı. Başka yönden koşarak yaklaşan ayak sesleri duydu, başını çevirirken, demin kalkan sopa kafasının arkasına indi...bir an her yer karardı, Rearden sendeledi, buna inanmayı reddediyor, ama yere düşüyordu. O sırada güçlü bir koruyucu kolun kendisini yakaladığını, düşüşünü engellediğini hissetti, kulağının bir santim üstünde bir silah

patladı, aynı saniye içinde aynı silah bir daha patladı, ama bu seferki hafif bir sesti, uzaktan geliyordu...Rearden sanki bir bacadan aşağı düşüyordu.

Gözlerini açtığında ilk önce derin bir huzur hissetti. Sonra modern döşenmiş, saygın bir odada, kanepeye yatırılmış olduğunu anladı. Ardından buranın kendi ofisi olduğunu fark etti. Yanı başında duran iki adam, fabrikanın doktoruyla şefiydi. Başındaki ağrı kendisinden uzaktaymış gibiydi. Onu hissetmek istese, çok şiddetli bir ağrı olacaktı. Yan tarafa, saçlarının arasına bir bant yapıştırılmıştı. Huzur duygusu, özgür olduğunu bilmekten geliyordu.

Sargının anlamıyla ofisinde oluşunun anlamı, bir arada kabul edilemezdi. İnsanların dayanacağı bir bileşim değildi. Bu savaş artık onun savaşı değildi, bu onun işi değildi, burası onun fabrikası değildi.

“Sanırım iyiyim, Doktor,” diyerek başını kaldırdı.

“Evet, Bay Rearden, şansımız varmış.” Doktorun ona bakışı, böyle bir şeyin Hank Rearden’a, kendi fabrikası içinde olabileceğine hâlâ inanamıyormuş gibiydi. Sesi öfkeli sadakat ve güceniklikle gerilmişti. “Ciddi bir şey yok, yalnızca cildi yarmış, bir de hafif beyin sarsıntısı var. Ama ağırdan almalı, kendinize dinlenmek için izni vermelisiniz.”

“Yaparım,” dedi Rearden kararlı bir sesle.

Şef, “Bitti artık, diyerek elini pencereye doğru salladı. “İtoğullarını alt ettik, kaçırdık. Kaygılanmanız gerekmez, Bay Rearden. Bitti artık.”

“Bitti, evet,” dedi Rearden. “Size çok iş çıkmış olmalı, Doktor.”

“Evet, öyle! Böyle bir günü göreceğimi hiç aklı..”

“Biliyorum. Siz İşinize bakın. Ben iyiyim.”

“Peki, Bay Rearden.”

Doktor çıkarken şef de, “Ben etrafı toparlarım,” dedi “Her şey kontrol altın da, Bay Rearden. Ama ömrümde gördüğüm en kalleşçe, en...”

“Biliyorum,” dedi Rearden yine. “Hayatımı kurtaran kimdi? Biri beni tam düşerken yakaladı, serserilere ateş ecri.”

“Hem de nasıl! Suratlarına ateş etti. Kafalarını patlattı. Fırınlara yeni aldığımız ustabaşıydı. İki aydır çalışıyor burada. İşinde bu kadar usta adam görmemiştim. Komployu ilk o farketmiş, bugün öğleden sonra bana söyledi. Bizim adamları elden geldiğince silahlandırmamı istedi Polisten ve askerden hiç yardım alamadık. Ömrümde duyduğum en uydurma mazeretlerle kaçtılar işten. Her şeyin önceden hazırlanmış olduğu belli. Ama serseriler bizden silahlı direniş beklemiyordu. Bizim savunmayı düzenleyen de o fırın ustası oldu. Adı Frank Adams. Tüm savaşı o yönetti. Damda mevzi aldı, kapıya fazla sokulan bıçkınları avladı. Tanrım, amma nişancı! Bu gece bizden kaç hayat kurtardığını düşündükçe ürperiyorum. O serseriler kana susamıştı, Bay Rearden.” “Onu görmek isterim.”

“Dışarıda bir yerlerde bekliyor. Sizi buraya o getirdi, mümkün olduğunda sizinle konuşmak için izin istedi.”

“Hemen içeri yolla. Sonra git, sorumluluğu al, işi bitir.”

“Sizin için yapabileceğim herhangi bir şey var mı, Bay Rearden?”

“Hayır, hiçbir şey yok.”

Ofisin sessizliği içinde, tek başına, hareketsiz uzanmış yatıyordu. Fabrikasının artık bir anlamı olmadığının farkındaydı. Bunu bu kadar kesinlikle bilmek, herhangi bir hayalin pişmanlığından doğacak acıya yer bırakmıyordu. Düşmanlarının ruhunu ve mayasını nihaî bir imaj olarak görmüştü...eli sopalı bir itin akılsız suratı. Dehşet içinde geri

çekilmesine yol açan aslında o surat değildi...o suratı dünyanın üzerine salan profesörler, filozoflar, ahlâk bilimcileri ve mistiklerdi.

Garip bir temizlik duygusu içindeydi. O duyguyu oluşturan, gururu, bir de ne kendisine ne de onlara ait olan bu dünyaya olan sevgisiydi. Ömrü boyunca onu hep bu duygu gütmüştü. Aynı duyguyu birçok insan gençliğinde hisseder, sonra ona ihanet ederdi, ama o hiç ihanet etmemiş, onu eski, belirsiz, ama çalışır durumda bir motor gibi hep yanında taşımıştı. İşte şimdi o duyguyu sonuna kadar, katıksız bir saflıkla yaşayabilirdi. Kendi üstün değerine, hayatının üstün değerine inancıydı o. Bu hayatın kendisine ait olduğunu, kötülüğe bağlanmaksızın yaşanabileceğini, öyle bir bağın hiç de gerekli olmadığını düşünüyordu. Korkudan, acıdan, suçluluktan kurtulmuş olduğunu bilmenin huzuruydu bu.

Eğer benim gibi adamları kurtarmak için uğraşan intikam meleklerinin varlığı doğruysa, şimdi görsünler beni, dedi kendi kendine. Şimdi açsınlar bana sırlarını. Şimdi çağırsınlar beni, şimdi...” Kapının vurulduğunu duyup, “Girin!” diye seslendi.

Kapı açıldı, o yine hareketsiz yatmayı sürdürdü. Eşikte saçı başı dağınık, suratı yağ lekeleriyle dolu, kolları fırın işinden leş gibi, berbat durumda bir tulum ve kan lekeli gömlek giymiş bir adam duruyor, ama sanki rüzgar arkasındaki pelerini dalgalandırıyormuş gibi duruyordu. Bu adam Francisco d’Anconia’ydı.

Rearden'a sanki bilinci vücudundan önce fırlamış gibi geldi. Hareket etmeyi reddeden aslında vücuduydu. Vücut şoktaydı ama aklı gülüyor, ona bunun şu dünyadaki en doğal olay olduğunu söylüyordu.

Francisco gülümsedi. Bir yaz sabahı, çocukluk arkadaşına gülümsüyormuş gibi, aralarında başka hiçbir şey mümkün değilmiş gibi gülümsüyordu. Rearden da kendisini gülümser buldu. Benliğinin bir bölümü hâlâ hayretler içindeydi, ama yine de, bunun en doğru şey olduğunu biliyordu.

Francisco yaklaşarak, “Aylardır kendinize eziyet ediyorsunuz,” dedi. “Benden özür dilemek için hangi kelimeleri kullanmak gerektiğini, karşılaşırsak özür dilemeye hakkınız olup olmadığını düşünüp duruyorsunuz. Ama şimdi görüyorsunuz ki, hiç gerek yokmuş, ortada ne özür dileyecek ne de bağışlayacak bir şey varmış.”

“Evet,” dedi Rearden. Sesi şaşkın bir fısıltı gibi çıkmıştı. Ama sözünü bitirirken, sunabileceği en büyük saygı ifadesinin bu olduğunu biliyordu. “Evet, biliyorum."dedi.

Francisco kanepeye, onun yanına oturdu, elini yavaşça Rearden’ın alnından geçirdi. Bu hareket, geçmişi silen bir tedavi gibi.

“Sana söylemek istediğim bir tek şey var,” dedi Rearden. “Bunu benden duymanı istiyorum. Sen yeminini tuttun, gerçekten benim dostumdun.” “Bildiğinizi biliyordum. Daha baştan biliyordunuz. Hareketlerim hakkında ne düşünürseniz düşünün, yine de biliyordunuz. Bana tokat atmanız, bundan kuşku duymaya kendinizi zorlayamadığınız içindi.”

Rearden ona bakakalmıştı. “O...o, sana söylemeye hakkım olmayan şeydi,” dedi. “Onu özür olarak ileri süremezdim...

“Benim anlayamayacağımı mı düşündünüz?”

“Seni bulmak istedim...ama aramaya hakkım yoktu...Ve onca zaman boyunca, sen...” Eliyle Francisco’nun giysilerini gösterdi, sonra eli çaresizlik içinde sarktı, Rearden gözlerini yumdu.

Francisco sırıtarak, “Sizin fırınlarda ustabaşınızdım,” dedi. "Bir itirazınız olacağını düşünmedim. O işi bana kendiniz teklif etmiştiniz.”

“İki aydır burada benim koruma görevlim olarak mı bulunuyorsun?” “Evet.”

“Şeyden beri...”

“Evet, Öyle. New York damlarının üzerindeki takvimde veda mesajımı okuduğunuz günün sabahında, ben burada fırınlar ustabaşısı olarak ilk vardiyada göreve başlıyordum.”

“Söyle bana,” dedi Rearden yavaşça. “O gece, James Taggart’ın düğününde, en büyük fethinin peşinde olduğunu söylediğinde...beni kastetmiştin, değil mi?”

“Elbette.”

Francisco biraz doğruldu, sanki ağır bir göreve hazırlanıyordu. Yüzü ciddiydi, gülümseme yalnızca gözlerinde kalmıştı. “Size söyleyeceğim çok şey var,” dedi. “Ama önce, bir zamanlar bana sunduğunuz bir sözü tekrarlar mısınız acaba...o sefer reddetmek zorunda kalmıştım, çünkü kabul etme özgürlüğüne sahip olmadığımı biliyordum.”

Rearden gülümsedi. “Hangi kelime, Francisco?”

Francisco kabulleniyormuş gibi başını eğdi, ‘Teşekkür ederim, Hank,” diye cevap verdi. Sonra başını kaldırdı. “Şimdi sana, ilk gelişimde söylemek istediğim, ama bitiremediğim şeyleri söylemek istiyorum,” dedi. “Sanırım duymaya hazırsın.”

“Hazırım.”

Dökülen çeliğin alevi pencerenin dışında parıldıyordu. Kırmızı bir ışıltı yavaşça odanın duvarlarında dolaştı, boş masayı yaladı, Rearden’ın yüzünden geçti, sanki onu selamladı, ona veda etti.

VII

“BEN JOHN GALT”

Kapının zili alarm gibi çalıyordu. Upuzun, ısrarlı, talepkâr bir sesti. Arada sabırsız birinin parmaklarıyla kapıyı tıkırdattığı da duyulmaktaydı.

Dagny yataktan fırladığında, sabahın geç saatlerine özgü o soğuk, solgun güneş ışığını gördü. Uzaktaki kulede görünen saat ondu. Ofisinde sabahın dördüne kadar çalışmış, kendisini öğlene kadar rahatsız etmemelerini tembih etmişti.

Kapıyı açtığında gördüğü bakımsız, panik ifadeli surat James Taggart’a aitti.

“Gitti!” diye haykırdı Taggart.

“Kim?”

“Hank Rearden! Gitti. Terk etti, ortadan kayboldu, buhar oldu, uçtu!”

Dagny bir an hiç hareketsiz durdu, sabahlığının kuşağını bağlamak üzereyken öylece kaldı. Sonra sözlerin anlamı beynine girdiğinde, elleri kuşağı sıkıştırdı, sanki kendi vücudunu belinden ikiye bölmeye çalıştı...bir yandan da, kahkahalara gömülmüştü. Bir zafer vardı gülüşünde.

Taggart ona şaşkın şaşkın baktı. “Neyin var senin?” diye soludu. “Anlamadın mı?”

“Gel içeri, Jim.” Dagny tiksintiyle dönmüş, salona doğru yürüyordu. “Evet, anladım.”

“Terk etti! Gitti! Ötekilerin hepsi gibi! Fabrikasını, banka hesaplarını, mallarını, her şeyini bırakıp gitti! Yok oldu ortadan! Yanına birkaç giysiyle, kiraladığı apartman dairesindeki kasasında ne varsa onları almış...yatak

odasındaki kasayı açık ve boş bulmuşlar...hepsi o kadar! Ne tek kelime, ne bir not, ne bir açıklama! Beni Washington'dan aradılar, ama olay kente yayılmış bile! Haber...yani olay! Susturamıyorlar! Denemişler, ama...Nasıl sızdığını bilen yok...fabrikada fırınların patlaması gibi bir hızla yayılmış gittiği, sonra da...kimse durduramadan, koskoca bir grup hep birlikte yok olmuş! Şef de, baş metalürjisi de, baş mühendis de, Rearden'ın sekreteri de, hastanenin doktoru bile! Allah bilir daha da kimler! Kaçmışlar itoğulları! Bizi terk etmişler... koyduğumuz onca cezaya rağmen! Çekip gitmiş, ötekiler de gidiyor, o fabrika orada öylece duruyor! Bunun ne anlama geldiğini anlıyor musun?"

"Ya sen anlıyor musun?" diye sordu Dagny.

Taggart hikayeyi ona cümle cümle anlatırken, sanki onun yüzündeki gülümsemeyi yok etmeye çalışıyordu. Garip, hareketsiz bir gülümsemeydi, içinde acı ve zafer vardı. Ama silememişti o gülümsemeyi. "Bu ulusal bir felâket! Neyin var senin? Bunun nihaî darbe olduğunu göremiyor musun? Ülkenin moralinden ve ekonomisinden son kalan kalıntıları da silip süpürecek! Ortadan kaybolmasına izin veremeyiz! Onu geri getirmek zorundasın!"

Dagny'nin gülümsemesi kayboldu.

"Sen yapabilirsin!" diye haykırdı Taggart. "Tek yapabilecek sensin! Senin sevgilin o, değil mi?...Öf, öyle bakma! Mızmızlığa vakit yok! Onu yakalamanın dışında...başka hiçbir şeye vakit yok! Nerede olduğunu biliyor olmalısın! Onu bulabilirsin! Ona ulaşmalı, onu geri getirmelisin!"

Dagny'nin şimdiki bakışı, deminki gülümsemesinden bin beterdi. Onu çıplak görüyormuş da, bu manzaraya daha fazla dayanamazmış gibi bakıyordu. Sesini hiç yükseltmeden, "Onu

geri getiremem,” dedi. “Getirebilsem de getirmezdim. Şimdi defol buradan.”

“Ama bu ulusal bir felâket...”

“Defol.”

Onun çıktığını fark etmedi bile. Evinin salonunda tek başına duruyordu. Başını eğmişti. Omuzları sarkıktı. Yüzündeki gülümseme, acıyı, şefkati, selamı içermekteydi. Onun özgürlüğe kavuşmasını neden bu kadar sevinçle karşıladığını, onun haklı olduğundan nasıl bu kadar emin olduğunu, yine de neden kendi özgürlüğünü reddedip durduğunu merak eder gibiydi. Kafasında iki düşünce nabız gibi atıyordu. Birincisi zafer doluydu: O özgür artık, ulaşılmaz yerde!...öteki de bir adanmışlık duası gibiydi: Hâlâ kazanma şansı var...ama tek kurban ben olayım...

Daha sonraki günlerde, çevresindeki adamlara bakarken, garip, diye düşündü...Hank Rearden’ın yokluğu, birden bire onu farketmelerine yol açmıştı; oysa onca yoğun başarılar, insanlara bu kadar fark ettirememişti onun varlığını. Sanki bilinçleri yalnızca felâketlere açıktı insanların, değerlere değil. Kimi ondan söz ederken tiz sesiyle lânetler yağdırıyor, kimi fısıltıyla konuşurken yüzünden suçluluk ve korku okunuyor, üstlerine isimsiz bir belânın gelip hepsine bedel ödeteceğini düşünüyor, kimi de isterik bir kaçınma sergileyerek sanki hiçbir şey olmamış gibi davranıyordu.

Gazeteler sicim ucundaki kuklalar gibi, aynı tarihlerde aynı kavgacı çığlıkları atmaktaydılar: “Hank Rearden’ın işi bırakışına çok fazla önem vererek halkın moralini bozmak, tek bir kişinin toplum için önemli olabileceği yolundaki eski inanışlar doğruymuş gibi davranmak, sosyal ihanettir!” “Hank Rearden’ın ortadan kayboluşuyla ilgili dedikodular yaymak sosyal ihanettir, Bay Rearden kaybolmuş değildir. Kendisi her

zamanki gibi ofisinde, fabrikasını yönetmeyi sürdürmektedir, Rearden Çelik fabrikasında hiçbir sorun yoktur, yalnızca küçük bir tedirginlik yaşanmış, işçilerden bazıları arasında küçük çapta bazı kavgalar meydana gelmiştir.” “Hank Rearden’ın acı kaybına vatanseverlikten uzak bir yorum getirmek sosyal ihanettir. Bay Rearden terk etmiş değildir, işine gelirken bir otomobil kazasında hayatını kaybetmiştir, acı içindeki ailesi de cenaze töreninin aile içinde özel bir tören olmasında ısrar etmiştir.”

Haberleri yalnızca inkârlardan almak da garip, diye düşünüyordu. Sanki var olanların, gerçek olanların sonu gelmiş, yalnızca yetkililerle köşe yazarlarının telaşlı inkârları, inkâr ettikleri gerçeklere ipucu verir hâle gelmişti. “New Jersey’deki Miller Çelik Döküm’ün kapandığı doğru değildir,” “Michigan’daki Jansen Motor Şirketi’nin kapılarını kapattığı doğru değildir.” “Çelik ürünleri imalâtçılarının piyasadaki çelik darlığı nedeniyle çökmekte olduklarına dair haberler, hainceTezgâhlanmış, anti-sosyal yalanlardan ibarettir.” “Bir Çelik Birleştirme Plânı hazırlanmakta olduğuma, Bay Orren Boyle’un da o plândan yana olduğuna dair söylentiler temelsiz ve hakarethamiz iftiralardır. Bay Boyle’un avukatı güçlü bir inkâr duyurusu yayınlamış, Bay Boyle’un bu tür bir plâna şiddetle karşı olduğu yolunda basına güvence vermiştir. Bay Boyle bu haberler üzerine bir sinir krizi geçirmiştir.”

Ama haberlerin bazılarına da soğuk, nemli, karanlık sonbahar akşamlarında New York’un sokaklarında tanık olunabilmekteydi. Örneğin bir nalbur mağazasında, dükkân sahibinin kapıları ardına kadar açması, son kalan mallarını içeriye giren herkesin talanına peşkeş çekmesi, dükkânın kapısında biriken kalabalık birbirini yerken çığlıklı

hıçkırıklarla kahkaha atıp durması, sonra çıkıp kendi dükkânının vitrinlerini parçalaması gibi...bir çelik dökümcüsünün oturduğu eski apartmandaki dairenin kapısına insanların toplanması, biraz uzakta bir polis cankurtaranının beklemesi, gaz kokulu daireden çıkarılan bir erkek, bir kadın ve üç çocuklarının cesetlerinin cankurtarana taşınması gibi.

Dagny Rearden'ın değerini neden daha önce değil de, şimdi anlayabildiklerini kendi kendine soruyordu. Neden kendi sonlarını davet etmekten kaçınmamış, onu da yıllar süren nankör işkenceden korumamışlardı? Buna cevap bulamıyordu.

Uykusuz gecelerin sessizliğinde, şu anda Hank Rearden'la kendisinin yer değiştirmiş olduklarını düşünüyordu. O Atlantis'teydi, kendisine gelince...bir ışın ekranı tarafından dışarıya kilitlenmişti. Belki şu anda onu çağırıyordu Rearden...bir zamanlar kendisinin ona, onun çabalar içindeki uçağına seslenmeye çalıştığı gibi. Ama ışın ekranı oradan herhangi bir sinyalin Dagny'ye ulaşmasına imkân tanımıyordu.

Yine de, ekran bir ara kısacık aralandı. Onun ortadan kayboluşundan bir hafta sonra gelen bir mektuptu ekranı aralayan. Zarfta gönderen adresi yoktu. Colorado'da bir küçük yerleşim yerinin damgası vardı. İki cümleden oluşan bir mektuptu:

Onunla tanıştım. Seni suçlamıyorum.

H. R.

Gözleri mektupta, uzun süre öylece oturdu. Kıpırdanamıyor, bir şey hissedemiyor gibiydi. İçinden, hiçbir şey hissetmediğini düşünmekteydi...ama omuzlarının hafif,

sürekli titreşimlerle sarsılmakta olduğunu fark etti, ardından içindeki o yırtıcı şiddetin aslında sevinç dolu bir selamdan, minnetten ve çaresizlikten oluştuğunu anladı. Selamı, o iki insanın karşılaşmasındaki anlamın zaferineydi. Her ikisinin nihai zaferiydi o. Minneti, Atlantis'tekilereydi. Mesajı alabilmesi için ona istisnaî bir hak tanıma saygısını hâlâ gösteriyor olmaları, onu kendilerinden biri saydıkları içindi. Umutsuzluğu da, o bomboş duygunun aslında şu anda hissettiklerini hissetmemek için bir savaş mekanizması olduğunu anladığı içindi. John Galt terk mi etmişti onu? Gözden mi çıkarmıştı? En büyük fethiyle tanışmak için vadiye mi dönmüştü? Geri gelecek miydi? Gerçekten gözden çıkarmış mıydı onu? Dayanılmaz olan, bu sorulara cevap bulamamak değil, o cevap en basit yerde onu beklediği hâlde, bir adım atıp ona ulaşmaya hakkı olmayışındaydı.

Onu görmeye hiç çalışmamıştı. Bir ay boyunca her sabah ofisine girerken, girdiği odayı değil, aşağıdaki, binanın en dibindeki tünelleri düşünmüştü. Çalışırken beyninin bir kısmı rakamları hesaplar, raporları okur, kararları verir, cansız bir faaliyet telaşı içinde ilerlerken, zihninin asıl canlı kısmının hareketsiz olduğunu, bir düşünceye saplanıp donmuş olduğunu, bir tek cümlenin ötesine geçmesinin yasak olduğunu hissetmişti hep: 'O aşağıda'. Kendine bir tek araştırma izni vermişti. Terminal çalışanlarının bordrosunu isteyip isimleri taramış, o adı orada görmüştü: Galt, John. Bu isim açıkça belirtilmekteydi orada. Hem de oniki yıldan beri. İsmin yanında bir de adres görmüştü...bir aydır kendisiyle o adresi unutma mücadelesi veriyordu.

Çok zor gelmişti o ayı geçirmek. Ama şimdi elindeki mektuba bakarken, Galt'ı düşünmenin daha da dayanılmaz hâle geldiğini görüyordu. Onun yakında oluşuyla mücadele

etmek bile onunla arasında bir bağdı. Ödenen bir bedel, onun adına kazanılan bir zaferdi. Şimdi ortada sorulamayacak bir sorudan başka hiçbir şey yoktu. Onca gün boyunca Dagny'nin motoru, onun alttaki tünellerde olduğunu bilmek olmuştu. Yaz boyunca onun kentte olduğunu bilmek nasıl güç kaynağı olmuşsa, yine öyle. Daha adını bile duymadığı zamanlarda onun dünyadaki varlığını bilmek nasıl Dagny'ye güdücü güç sayılmışsa, yine öyle. Şu anda o motorun da durmuş olduğunu hissediyordu.

Hep cebinde sakladığı o pırıl pırıl beş dolarlık madenî parayı son yakıt olarak kullanıp devam etti. Kendini çevresindeki dünyaya karşı son kalan zırhla, kayıtsızlık zırhıyla koruyarak devam etti.

Gazeteler ülkenin her yanında patlayan şiddet olaylarından hiç söz etmiyordu, ama Dagny o olayları tren kondüktörlerinin raporlarında anlatılanlardan, vagonlardaki kurşun deliklerinden, sökülen raylardan, saldırıya uğrayan trenlerden, hasara uğrayan istasyonlardan izlemekteydi. Nebraska'da, Oregon'da, Teksas'da, Montana'da...yararsız, ayaklanmaları başlatan yalnızca umutsuzluktu, sonu da yıkımla noktalanıyordu. Bazıları yerel çetelerin eylemleriyle sınırlı kalırken, bazıları daha geniş bir alana yayılıyordu. Kör bir isyan duygusuyla ayaklanan serseriler vardı. Yerel görevlileri esir alıyor, Washington'ın ajanlarını kovuyor, vergi tahsildarlarını öldürüyorlardı...Sonra ABD'den ayrıldıklarını ilan ediyor, kendilerini mahveden kötülüğün en aşırı ucuna varıyorlardı. Cinayete karşı, intiharı kullanarak savaşıyormuş gibiydiler. Çevrelerinde gördükleri tüm mala mülke el koyuyor, herkesin herkese bağlı olduğuna dair topluluk kuralları yayınlıyor, zaten az olan yağmayı bir hafta içinde tüketince de, birbirlerinden nefret ederek yok oluyorlardı. O

kaosun içinde silahtan başka bir kural yoktu. Washington'dan yollanan birkaç yorgun askerin miskin müdahalesi yetiyordu son kalıntıları düzene sokmaya.

Gazeteler bunlardan hiç söz etmiyordu. Baş makaleler hâlâ, geleceğe doğru ilerlerken kendini feda etme gereğinden, bunun ahlâkî bir şart olduğundan, açgözlü düşmanlardan, tek çarenin sevgi olduğundan dem vurmaktaydı...havı dökülmüş cümleleri, hastanelerdeki eter kokusu kadar tatlı, iç bulandıracak kadar cıvıktı.

Dedikodular ülkede sinik bir korkunun fısıltıları olarak yayılmaktaydı...ama insanlar gazeteleri okuyor, okuduklarına inanıyormuş gibi davranıyorlardı. Kim kimden daha kör ve dilsiz olabiliyor diye birbirleriyle yarışıyormuş gibiydiler. Herkes bildiği şeyi bilmezden geliyor, adı söylenmeyen şeyin gerçek olmayacağı umuduna sığınıyordu. Sanki bir volkanın ağzı açılmaya başlamıştı, ama dağın eteğine yerleşmiş insanlar yukardaki çatlakları, kara dumanları, sızan kaynar sıvının izlerini görmezden geliyor, tek tehlike bu işaretlerin bilincinde olmakmış gibi yaşamayı sürdürüyordu.

"Bay Thompson'ın 22 Kasım'da yapacağı dünya krizi konuşmasını dinleyin!"

Bilinçlendirilmeyenin ilk bilinçlendirilişi böyle olmuştu. Duyurular bir hafta öncesinden başlamış, ülkenin her tarafında çınlamaktaydı. "Bay Thompson halka dünya krizinin durumuyla ilgili rapor verecek! 22 Kasım günü akşam 8'de, ülkedeki her radyo istasyonundan, her televizyon kanalından Bay Thompson'ı izleyin!"

Bunu ilk açıklayan, gazetelerin manşetleriyle radyoların haykıran sesi olmuştu: "Bay Thompson halk düşmanlarının yaydığı korku ve söylentilere, 22 Kasım akşamı halka hitap ederek cevap verecek, küresel krizin bu çok kritik noktasında

bizlere durumu tam olarak açıklayacak. Tek amacı bizi korku ve umutsuzluk içinde yaşatmak olan o hain güçlerin oyunlarına Bay Thompson bir son verecek. Dünyadaki karanlığa ışık getirecek, bize trajik sorunlardan kurtulmanın yollarını gösterecek...Işığın dünyaya sunuluşunda olduğu gibi, durumun ciddiyetine uygun, ama şerefli zaferlere yönelik ilerlememiz başlayacak. Bay Thompson'ın konuşması ülkedeki her radyo istasyonu gibi, dünyanın hâlâ radyo dalgalarını kullanabilen tüm ülkeleri tarafından da yayınlanacak."

Derken koro çığrından çıktı, günden güne de büyür oldu. "22 Kasım'da Bay Thompson'ı dinleyin!" diyordu manşetler her gün. Radyolar her programın sonunda, "22 Kasım günü Bay Thompson'ı dinlemeyi unutmayın!" diye haykırıyordu. Metrolara, otobüslere posterler asılmış, sonra posterler binaların duvarlarına, ardından bomboş otoyollardaki panolara yayılmıştı.

"Umudu kesmeyin! Bay Thompson'! dileyin!" Resmî arabaların tepesindeydi bu yazılar. "Pes etmeyin! Bay Thompson'! dinleyin!" diyordu dükkânlardaki, ofislerdeki flamalardaki yazılar. "İnancınızı bozmayın! Bay Thompson'ı dinleyin!" bu da kiliselerin sesiydi. Uçaklar gökyüzüne, "Size cevabı Bay Thompson verecek!" diye yazıyor, ama harfler yavaş yavaş hava akımlarıyla siliniyor, daha cümle biterken bile yalnızca son kelime okunabiliyordu.

New York meydanlarına o gün için şimdiden hoparlörler yerleştirilmişti. Her saat başı hoparlörler dile geliyor, trafiğin gürültüsünü yansıtmanın yanı sıra, hışırtılı ve telaşlı bir sesle duyurular yapıyordu: "22 Kasım akşamı Bay Thompson'ın dünya krizine ilişkin konuşmasını dinleyin!" Çığlık kentin sisli damları üzerindeki buz gibi havanın içinden geçiyor,

hiçbir tarih göstermeyen takvimin altından ilerleyip dağılıyordu.

22 Kasım günü öğleden sonra, James Taggart, Dagny'ye, yayından önce Bay Thompson'ın kendisiyle bir toplantıda görüşmek istediğini söyledi.

"Washington'da mı?" Dagny inanamamış gibiydi. Gözü kolundaki saatteydi.

"Galiba gazeteleri hiç okumuyor, önemli olayları hiç izlemiyorsun. Bay Thompson'ın o yayını New York'tan yapacağını bilmiyor musun? Buraya aynı zamanda sanayiin, emekçilerin, bilim dünyasının, mesleklerin, genelde ülke ileri gelenlerinin liderleriyle görüşmeye geldi. Seni o toplantıya getirmemi istedi benden."

"Nerede yapılacak?"

"Yayın stüdyosunda."

"Benim yayında konuşup politikalarını desteklememi falan istemiyorlar, değil mi?"

"Tasalanma, seni mikrofonun yanına bile yaklaştırmazlar! Yalnızca fikrini almak istiyorlar, onu da reddedemezsin, hele ulusal acil durum hâlinde...davet de Bay Thompson'dan şahsen geliyorsa!" Sabırsız konuşuyor, Dagny'nin gözlerine bakmamaya çalışıyordu.

"Toplantı kaçta?"

"Yedi buçukta."

"Ulusal acil durumu konuşmaya yetecek kadar uzun bir süre koymamışlar, değil mi?"

"Bay Thompson çok meşgul adam. Lütfen tartışma artık, zorluk çıkarmayı kes, anlamıyorum neden bu kadar..."

"Pekâlâ," dedi Dagny kayıtsız bir sesle. "Gelirim. Sonra ardından, gangsterler toplantısına tanıksız gitmek

istemiyormuş gibi, “Ama Eddie Willers’ı da getiririm,” diye ekledi.

Taggart kaşlarını çattı, durumu bir an için, kaygıdan çok can sıkıntısı duyuyormuş gibi bir ifadeyle düşündü. Sonunda omuz silerek aksilendi. “Öf, pekâla, istiyorsan getir.”

Yayın stüdyosuna girdiğinde, bir yanında James Taggart bir polis edasıyla, öbür yanında da Eddie Willers bir koruma gibi yürümekteydi. Taggart’ın yüzü gücenik ve gergindi, Eddie’ninki, kabullenir gibi, ama yine de kuşkulu ve meraklıydı. Çok geniş, çok loş olan salonun bir köşesindeki platforma, kontrplak duvarlardan oluşan bir set kurulmuştu. Döşenişi, görkemli bir salonla, mütevazı bir çalışma odası arası bir şeydi. Ortaya yarım daire oluşturacak biçimde koltuklar dizilmiş, olay bir aile toplantısı gibi gösterilmeye çalışılmıştı. Mikrofonlar tepeden, kabloların ucunda sarkıtılmış, uzatmalarla bağlı birkaç mikrofon da sandalyelerin aralarına asılmıştı.

Ülkenin en önde gelen liderleri sağda solda, ürkek gruplar oluşturmuş, dikilmekteydi. Ortalık, iflas etmiş bir dükkânın haciz satışlarına hazırlanıyormuş gibiydi. Dagny orada Wesley Mouch’u, Eugene Lawson'ı, Chick Morrison’ı, Tinky Holloway’i, Dr. Floyd Ferris’i, Dr. Simon Pritchett’i, Chalmers Ana’yı, Fred Kinnan'ı, birkaç da işadamını görüyordu. Gözüne Bay Mowen'ın yarı korkmuş, yarı gururlu hâli ilişti. İnanılmaz gibi görünse de, Amalgam Düğme ve Sinyal Şirketi bile sanayi lideri sayılmaya başlamıştı.

Ama onu bir anda şaşkınlığa uğratan kişi aslında Dr. Robert Stadler oldu. Bir yüzün bir yıl gibi kısa bir zaman içinde bu kadar hızla yaşlanabileceğini Dagny hiç düşünmemişti. O süresiz enerji, o çocuksu heves yok olmuştu. O yüzde tiksinti dolu acıdan başka hiçbir şey kalmamıştı. Tek

başına, diğerlerinden ayrı yerde duruyordu. Dagny onun kendi girişini hangi anda gördüğünü yakaladı. Geneleve gitmiş bir kocaymış da, çevresini olduğu gibi kabulleniyormuş, ama o anda karısına yakalanmış gibi bir hâli vardı. İfadesi suçluluktu, ama hızla nefrete doğru gelişiyordu. Sonra Dagny, bilimadamı Robert Stadler'ın, onu görmemiş gibi başka tarafa döndüğünü gördü. Görmeyi reddedince bir şeyin varlığını da silebilirmiş gibi.

Bay Thompson gruplar arasında dolaşıyor, rastgele insanlara hırlıyor, eylem adamıymış da konuşma yapmaktan nefret ediyormuş gibi bir havaya bürünüyordu. Elinde daktiloyla yazılmış sayfaları taşımaktaydı. Onları da, az sonra atılacak eski giysileri taşır gibi taşıyordu.

James Taggart onu bir ara durdurdu, güvensiz ama yüksek sesle, "Bay Thompson, size kız kardeşim Bayan Dagny Taggart'ı tanıştırabilir miyim?" dedi.

Bay Thompson tokalaşırken, "Gelmeniz çok büyük bir nezaket, Bayan Taggart," dedi ona. Sanki seçim bölgesinde, adını hiç duymadığı herhangi bir seçmenin elini sıkıyordu. Sonra da dönüp hemen uzaklaştı.

Dagny, 'Toplantı nerede, Jim?" diye sorarken önce ona, sonra saate baktı. Duvarda asılı duran saatin kocaman, beyaz bir kadranı vardı. Kara yelkovan, dakikaları saya saya, kocaman bir bıçak gibi, saat sekize doğru gidiyordu.

"Elimden bir şey gelmez! Bu şovu ben yönetmiyorum!"

Eddie Willers, sabırla dolu şaşkınlık ifadesiyle Dagny'ye göz attı, sonra ona daha da yakınlaştı.

Stüdyoda bir radyo, başka stüdyodan yayınlanan askeri marşları çalıyor, ürkek seslerin sürdürdüğü telaşlı sohbetleri, amaçsız dolaşmaları, çekilip platforma yönlendirilirken

gıcırdayan makineleri bir dereceye kadar ikinci plâna itiyordu.

Saat 7:45 olduğunda, radyodan sunucunun savaşçıları hatırlatan sesi, “Saat sekizde Bay Thompson’un dünya kriziyle ilgili konuşmasını dinlemek üzere hazırlanın!” diye bağırdı.

Bay Thompson ters ters, “Hadi çocuklar, hadi!” dedi, ardından radyoda yeni bir marş başladı.

7:50’de, tüm olayın düzenleyicisi gibi görünen ‘Manevî Şartlandırıcı’ Chick Morrison, ‘Tamam çocuklar, tamam, yerlerimizi alalım!” diye bağırdı, elinde rulo yaptığı kâğıtları sallayarak platforma daire şeklinde dizilmiş sandalyeleri gösterdi.

Bay Thompson yürüyüp tam ortadaki sandalyeye otururken, metroda boş bulduğu yere oturuyormuş gibiydi.

Chick Morrison’ın yardımcıları, kalabalığı ışık halkasına doğru yönlendirmekteydi.

“Mutlu bir aile,” diye açıklamada bulundu Chick Morrison. “Ülke bize bakınca, göreceği şey kocaman, birleşik, mutlu bir...Ne oluyor orada?” Radyodaki müzik, marşın orta yerinde birdenbire kesilmiş, garip bir parazit başlamıştı. Saat 7:51'di. “...neyse, mutlu bir aile görmeli,” diye devam etti Morrison. “Çabuk olun, çocuklar. Önce Bay Thompson’ı yakından çekin.”

Saatin yelkovanı dakikaları göstermeyi sürdürürken, fotoğrafçılar kameralarını Bay Thompson’ın o sabırlı ama ekşi ifadeli yüzüne çevirdiler.

“Bay Thompson, bilimle sanayiin arasına oturacak,” diye duyuruda bulundu Chick Morrison “Dr. Stadler, lütfen...Bay Thompson’ın solundaki sandalyeye. Bayan Taggart...şuraya lütfen...Bay Thompson’ın sağına.”

Dr. Stadler söz dinledi. Dagny yerinden kıpırdamadı.

Chick Morrison, “Yalnız basın için değil,” diye açıklama yaptı ona. ‘Televizyon izleyicileri de var.”

Dagny öne doğru bir adım attı, Bay Thompson’a bakarak dengeli bir sesle, “Ben bu programa katılmayacağım” dedi.

“Öyle mi?'” Adamın ifadesi, vazodaki çiçekler birden bire görevlerini yapmayı reddetmiş gibiydi

James Taggart panik içinde, “Dagny, Tanrı aşkına!” diye bağırdı.

Bay Thompson, “Nesi var?” diye sordu Dagny’yi göstererek.

Chick Morrison, “Ama, Bayan Taggart! Neden?” diye bir çığlık artı. Dagny çevresindeki suratlara, “Nedenini hepiniz biliyorsunuz,” dedi. “Bir daha denememeniz gerektiğini bilmeliydiniz.”

Ayrılmak üzere dönerken, Chick Morrison, “Bayan Taggart!” diye haykırdı. “Bu ulusal bir...”

O sırada bir adam koşarak Bay Thompson’a yaklaştı, herkes olduğu yerde durunca Dagny de durdu. Adamın yüzündeki ifade, herkesin salt bir sessizliğe gömülmesine yol açmıştı. Radyo istasyonunun baş mühendisiydi bu adam. Son kalan medenî kontrolünü ilkel bir korkunun parça parça ettiğini görmek garipti.

“Bay Thompson,” dedi adam. “Yayını... yayını ertelemek zorunda kalabiliriz.”

“Ne!?” diye haykırdı Bay Thompson.

Saatin yelkovanı 7:58’i gösteriyordu.

“Aslında...sorunun ne olduğunu anlamaya çalışıyoruz...ama belki de zaman yetmeyebilir ve...”

“Neden söz ediyorsun? Ne oldu?”

“Arızayı bulmaya ve...”

“Ne oldu?”

“Bilmiyorum! Ama...biz...yayına çıkamıyoruz, Bay Thompson.”

Bir anlık bir sessizlik oldu, sonra Bay Thompson, doğallık dışı sayılabilecek kadar alçak sesle, “Deli misin?” dedi.

“Herhalde. Keşke olsaydım. Anlayamıyorum. İstasyon öldü.”

Bay Thompson ayağa fırlarken, “Mekanik arıza mı! Allah belânı versin!” diye bağırdı. “Hem de böyle bir zamanda! Eğer bu radyo istasyonunu böyle yönetiyorsan...”

Baş mühendis başını yavaşça iki yana salladı. Çocuğu korkutmaktan kaçınan büyükler gibi davranıyordu adam. “Yalnız bu istasyon değil, Bay Thompson,” dedi yavaşça. “Ülkedeki her istasyon...kontrol edebildiğimiz kadarıyla. Mekanik sorun falan da yok. Ne burada, ne de diğerlerinde. Cihazlar çalışıyor. Mükemmel çalışıyor. Herkesten gelen rapor aynı. Ama...ama saat yedi elli birde tüm istasyonların yayım durdu ve...kimse nedenini anlayamıyor.”

Bay Thompson, “Ama...” diye bağırırken sustu, etrafına bakındı, “Bu gece olmaz!” diye haykırdı. “Bu gece olmasına izin veremezsiniz! Beni yayına çıkarmak zorundasınız!”

Adam yavaşça, “Bay Thompson,” dedi, “Devlet Bilim Enstitüsü’nün elektronik laboratuarını aradık. Onlar...hiç böyle bir şey görmemiş. Doğal bir etken olabilir, dediler. Eşi görülmemiş bir çeşit kozmik olay...ama...

“Evet?”

“Ama öyle olduğunu sanmıyorlar. Biz de sanmıyoruz. Radyo dalgalarına benziyor, diyorlar, ama frekansı daha önce hiç rastlanmamış bir frekans. Hiçbir yerde görülmemiş, kimse tarafından keşfedilmemiş.”

Adama cevap veren olmadı. Bir an sonra o devam etti. Sesinde garip bir ciddiyet vardı. “Radyo dalgalarından oluşan bir duvar, çıkışı tıkamış gibi. Onu geçemiyoruz, ona dokunamıyoruz, onu kıramıyoruz...Üstelik kaynağını da saptayamıyoruz. Bildiğimiz metodların hiçbiriyle olmuyor...O dalgaları çıkaran transmitör...bizim bildiklerimizi çocuk oyuncağı gibi gösteren bir şey olmalı.”

“Ama buna imkân yok!” Çığlık Bay Thompson'un arkasında bir yerden yükselmişti. Hepsi oldukları yerde döndüler. Bu sesteki apaçık korku hepsini şaşırtmıştı. “Öyle bir şey olamaz! Dünyada öyle bir şeyi yapacak kimse yok!” Baş mühendis ellerini iki yana açtı. “Ama öyle, Dr. Stadler,” dedi bezgin bir sesle. “Olamaz. Olamaması gerekir. Ama var.”

Bay Thompson karşısındaki kalabalığa, “E, bir şeyler yapın öyleyse!” diye bağırdı.

Kimse cevap vermedi, kimse kıpırdamadı.

“Buna izin veremem!” diye kükredi Bay Thompson. “İzin veremem! Hele bu gece! O konuşmayı yapmak zorundayım! Bir şeyler yapın! Çözün sorunu her neyse! Size çözmenizi emrediyorum!”

Baş mühendis ona boş boş bakıyordu.

“Hepinizi kovacağım! Bu ülkedeki her elektronik mühendisini kovacağım! Tüm meslek mensuplarını sabotaj, işi terk ve ihanet suçuyla mahkemeye vereceğim! Duyuyor musun? Şimdi bir şeyler yap, lanet olasıca! Bir şeyler yap!” Baş mühendisin ifadesiz bakışları ona dönüktü. Sanki kelimeler artık hiçbir şey ifade etmiyordu.

Bay Thompson, “Emir dinleyecek kimse kalmadı mı?” diye haykırdı. “Ülkede hiç beyin kalmadı mı?”

Yelkovan ilerledi, saat tam 8:00'i gösterdi.

Radyodan, “Bayanlar, Baylar,” diye bir ses duyuldu. Net, sakın, ödünsüz bir erkek sesiydi.Radyo dalgalarında yıllardan beri duyulmayan türden bir sesti. “Bu gece Bay Thompson size hitap etmeyecek. Onun zamanı doldu. İşi ben devraldım. Dünya kriziyle ilgili bir rapor dinleyecektiniz. Yine de dinleyeceğiniz o.” Bu sesi üç kişiden yükselen sesli soluklar selamladı, ama çığlıklar ötesi düzeylere varmış olan kalabalığın çıkardığı sesler arasında, kimse o üç sesi fark etmedi. Birincisi zaferin, ikincisi korkunun, üçüncüsü de şaşkınlığın soluğuydu. Konuşanın kim olduğunu tanımış olan üç kişi vardı salonda: Dagny, Dr. Stadler, Eddie Willers. Kimse Eddie Willers’a bakmıyordu. Ama Dagny ile Dr. Stadler’ın gözleri birbirine kilitlenmişti. Dagny adamın yüzünün dayanılmayacak kadar hain bir korkuyla çarpıldığını görüyordu. Dagny’nin durumu bildiğini anlamıştı. Dagny’nin ona bakışıysa, radyoda konuşan ses Stadler’ın yüzüne bir tokat atmış gibiydi.

“Oniki yıldır sorup duruyorsunuz: John Galt kim? Ben John Galt’ım. Hayatını seven adamım. Değerlerine olan sevgisini feda etmeyen adamım. Sizi kurbanlarınızdan mahrum bırakan, böylelikle dünyanızı yıkan adamım. Eğer bilmekten nefret eden sizler, neden yok olmakta olduğunuzu öğrenmek istiyorsanız, şimdi size onu söyleyecek olan adam da benim.”

Tek hareket edebilen baş mühendis oldu. Televizyona koşup düğmelerle deli gibi uğraşmaya çalıştı. Ama ekran boş kalmayı sürdürdü. Konuşan, görülmeyi tercih etmemişti. Ülkenin hava akımlarını yalnızca sesi dolduruyordu. Dünyanın da, diye düşünüyordu baş mühendis. Şu anda bu odadaymış gibi konuşan ses, bir gruba değil, bir tek insana

hitap eder gibiydi. Bir toplantıya seslenmiyor, bir akla sesleniyordu.

“Bu çağın manevi kriz çağı olduğu söylendi size. Bunu siz de kendinize söylediniz. Yarı korkuyla, yarı bu sözlerin bir anlam taşımamasını umarak. Dünyayı insanların günahları mahvediyor, diye haykırdınız, insan yapısını suçladınız, talep ettiğiniz sevapları insanların gerçekleştirmemesine kızdınız. Sizin gözünüzde değer demek, fedakarlık demek olduğu için, peşpeşe gelen her felâkette yeni fedakârlıklar istediniz. Ahlâka geri dönüş adına, ıstıraplarınızın nedeni olan kötülükler diye nitelediğiniz şeyleri feda ettiniz. Adaleti acımaya feda ettiniz. Bağımsızlığı birliğe feda ettiniz. Mantığı inanca feda ettiniz. Serveti ihtiyaca feda ettiniz. Öz saygıyı, kendini inkâr etme eğilimlerine feda ettiniz. Mutluluğu da göreve feda ettiniz.

“Kötü saydığınız her şeyi feda edip, iyi saydığınız her şeye ulaştınız. O hâlde, çevrenizdeki dünyaya bakınca neden dehşetle büzülüyorsunuz? Bugünkü dünya sizin günahlarınızın bir ürünü değil, sevaplarınızın bir ürünü. Sizin manevi idealleriniz gerçekleştirdi bu dünyayı...hem de en nihaî ve en ideal hâliyle. O uğurda mücadele ettiniz, hep onun rüyasını gördünüz, onu istediniz, ben de...sizin dileklerinizi gerçekleştiren kişi oldum.

“İdealinizde, amansız bir düşman vardı, sizin ahlâkî düsturunuz onu yok etmek üzere tasarımlanmıştı. Ben o düşmanı ortadan çektim. Onu sizin yolunuzun üzerinden ve ulaşabileceğiniz yerlerden çektim. Birer birer feda etmekte olduğunuz tüm o kötülüklerin kaynağını kaldırdım ortadan. Savaşı sona erdirdim. Motorunuzu durdurdum. Dünyanızı insan aklından yoksun bıraktım.

“İnsanlar akılla yaşamaz, mı demiştiniz? Akılla yaşayanları çekip aldım. Akıl yetersizdir, güçsüzdür mü demiştiniz? Ben güçsüz olmayan akılların sahiplerini çekip aldım. Akıldan üstün değerler de var, mı demiştiniz? Ben yok diyenleri çekip aldım.

“Siz adaleti, bağımsızlığı, mantığı, serveti, özsaygıyı temsil eden insanları kurban sunaklarına sürüklerken, ben sizden hızlı davrandım, onlara sizden önce ulaştım. Oynamakta olduğunuz oyunu onlara anlattım, hangi manevi kurallara bağlı olduğunuzu açıkladım, çünkü onlar masum cömertlikleri nedeniyle bunları kavrayamamışlardı. Onlara başka manevi kurallarla, benim kurallarımla nasıl yaşanabileceğini gösterdim. Onlar da benimkini izlemeyi seçtiler.

“Bütün o ortadan yok olan adamları, nefret ettiğiniz, ama kaybetmekten çok korktuğunuz adamları sizin elinizden alan bendim. Bizi bulmaya çalışmayın. Biz bulunmayı seçmedik. Size hizmet etmenin görevimiz olduğunu haykırıp durmayın. Böyle bir görevi kabul etmiyoruz. Bize ihtiyacınız olduğunu da söylemeye kalkmayın. Biz ihtiyacı haklı bir talep olarak görmüyoruz. Bizim sahibimiz olduğunuzu sakın öne sürmeyin. Sahibimiz değilsiniz. Geri dönmemiz için yalvarmayın. Biz, aklı olan insanlar, grevdeyiz.

“Kendini yok etme kavramına karşı grevdeyiz. Kazanılmamış ödüllere, ödüllendirilmemiş görevlere karşı grevdeyiz. Kişinin kendi mutluluğunun peşinde koşmasını kötü sayan dogmaya karşı grevdeyiz. Hayatın bir suçluluk olduğu doktrinine karşı grevdeyiz.

“Bizim grevimizle, yüzyıllardır gördüğünüz grevler arasında bir fark var. Bizim grevimiz taleplerde bulunmakla değil, talepleri sunmakla ilgili. Sizin ahlakî kurallarınıza göre

biz kötüyüz. Biz de artık size zarar vermeme yolunu seçtik. Sizin ekonominize göre, biz yararsızız. Artık sizi sömürmemeye karar verdik. Politikanıza göre biz tehlikeliyiz, zincire vurulmamız gerek. Biz de sizi tehlikeye sokmamaya karar verdik, artık zincirleri takmayalım dedik. Sizin felsefenize göre biz yalnızca bir hayaliz. Bundan böyle, gözünüzü kamaştırmamaya karar verdik, gerçekleri görebilmeniz için sizi serbest bıraktık...istediğiniz gerçekleri, şimdi gördüğünüz dünyayı, aklı olmayan bir dünyayı.

“Bizden talep ettiğiniz her şeyi verdik size. Esasen vericiler her zaman biz olmuştuk, ama bunu ancak yeni anlayabildik. Size sunacak hiçbir talebimiz yok, pazarlık edecek koşullarımız yok, varılacak bir uzlaşmamız yok. Bize teklif edebileceğiniz hiçbir şey yok. Bizim size ihtiyacımız yok.

“Şimdi de, ‘Hayır, bizim istediğimiz bu değildi,’ diye mi bağıracaksınız? Amacınız harabelerle dolu koskoca bir dünya değil miydi? Sizi terk etmemizi istemiyor muydunuz? Siz, maneviyat yamyamlarının, aslında ne istediğinizi baştan beri çok iyi bildiğinizin farkındayım. Ama oyununuz bitti artık, çünkü şimdi ben de biliyorum.

“Yüzyıllar süren âfetler ve felâketler hep sizin manevi standardlarınızın sonucuydu. Siz hep, maneviyata ihanet ediliyor, belâlar onun bedeli olarak yaşanıyor, diye haykırdınız. İnsan çok zayıf ve çok bencil olduğu için, belâyı def etmeye yetecek kadar kan dökemiyor, dediniz. İnsanı lanetlediniz, varoluşu lânetlediniz, dünyayı lânetlediniz, ama kendi manevi standartlarınızı sorgulamaya hiçbir zaman cesaret etmediniz. Kurbanlarınız suçu üstlerine aldılar, sizin lanetleriniz altında mücadeleyi sürdürdüler, bu onların ödülü sayıldı. Siz bu arada, kendi manevi kodunuzun çok soylu

olduğunu, ama insanoğlu kötü olduğu için, onun uygulanamadığını haykırdınız. Hiç kimse kalkıp da size, iyiyse hangi ölçülere göre iyi, diye sormadı.

“Siz hep John Galt’ın kim olduğunu bilmek istediniz. Ben, işte o soruyu sormuş olan kişiyim.

“Evet, günümüz manevi kriz günü. Evet, sizler kötülüğünüzden ötürü cezalandırılıyorsunuz. Ama bu sefer yargılanan, insan değil, suçu üstlenecek olan da insan yapısı değil. Bu sefer sonu gelen, sizin manevi kodunuz. Manevî kodunuz, varabileceği doruğu aştı, yolun sonundaki karanlık çıkmaza vardı. Eğer yaşamayı sürdürmek istiyorsanız, ahlâka geri dönmeniz gerek...siz ahlâkı hiçbir zaman tanımadınız, ama şimdi onu keşfetmek zorundasınız.

“Siz ahlâkî kavramları hiç duymadınız, yalnızca mistik ya da sosyal kavramları dinlediniz. Size ahlâkın, keyfî olarak empoze edilen bir davranış kodu olduğu söylendi. Kendinizi üstün bir gücün ya da toplumun kaprisine adamak, Tanrı’nın amacına hizmet etmek ya da komşunun refahına katkıda bulunmak, mezarın ötesindeki ya da bitişik evdeki bir otoriteyi memnun etmek...ama ne olursa olsun, kendi hayatınıza ve kendi zevkinize hizmet etmemek olduğu söylendi. Size kendi zevkinizin ancak ahlâksızlıkta bulunabileceği öğretildi. Çıkarlarınıza hizmet edecek şeyin ancak kötülük olduğunu, manevi kodların sizin için değil, size karşı olması gerektiğini ve sizin hayatınızı iyileştirmek için değil, tüketmek için var olduğunu dinlediniz.

“Yüzyıllar boyunca ahlâk savaşı hep, hayatınızın Tanrı’ya ait olduğunu söyleyenlerle, hayatınızın komşularınıza ait olduğunu söyleyenler arasında yer aldı. Bir kesim size kendinizi cennetteki hayaletler için feda etmenin iyi olduğunu söylerken, diğer kesim de size, kendinizi dünyadaki

beceriksizler için feda etmenizin iyi olduğunu söyledi. Hiç kimse size hayatınızın kendinize ait olduğunu, iyinin de onu yaşamak olduğunu söylemedi.

“Ahlâkın sizden öz-çıkarlarınızı ve aklınızı teslim etmeyi beklediği konusunda her iki kesim de görüş birliği içindeydi. Ahlâkî olanla pratik olanın birbirinin tersi olduğu, ahlâkın mantık alanında olmadığı, inancın ve gücün alanında olduğu yolunda da görüş birliği içindeydiler. Rasyonel ahlâkın mümkün olmadığını, mantıkta doğru veya yanlış diye bir şey olamayacağını, mantık alanında ahlâklı olmak için bir sebep bulunmadığını her iki taraf da ileri sürüyordu.

“Başka hangi konularda savaşmış olurlarsa olsunlar, tüm ahlâkçılarınızın birleştiği nokta, hep insan aklına karşı savaş açmaktı. Tüm plânları ve sistemleri hep insan aklını saptırmaya ve çökertmeye yönelikti. Şimdi ya yok olmayı seçeceksiniz, ya da anti-akıl kavramının anti-hayat demek olduğunu öğreneceksiniz.

“İnsanın aklı, sağ kalmanın temel aracıdır. İnsana hayat verilmiştir, ama sağ kalma,verilmemiştir. Vücudu ona verilmiştir, ama dayanıklılığı verilmemiştir. Aklı ona verilmiştir, ama içeriği verilmemiştir. Hayatta kalmak için o insanın eyleme geçmesi gerekmektedir, eyleme geçmeden önce de, girişeceği eylemin niteliğini ve amacını bilmek zorundadır. Yiyeceğini elde edebilmesi, ancak yiyecek kavramını bilmesiyle, onu elde etmenin yolunu bilmesiyle mümkündür. Bir hendek kazarken de, bir siklotron yaparken de, bunu kendi amacını bilmeden, nasıl yapılacağını bilmeden başaramaz. Sağ kalabilmek için düşünmek zorundadır.

“Ama düşünmek de bir seçimdir. Sizin hiç düşünmeden ‘insan tabiatı’ dediğiniz şeyin anahtarı, birlikte yaşadığınız, ama adını koymaktan korktuğunuz o açık sır, insanın isteğe

bağlı bilince sahip bir varlık olduğudur. Mantık, otomatik olarak çalışmaz. Düşünmek mekanik bir süreç değildir. Mantığın bağlantıları içgüdülerle kurulamaz. Midenizin, akciğerlerinizin, kalbinizin işleyişi otomatiktir, ama aklınız öyle değildir. Hayatınızın her saatinde ve her konusunda, düşünmekte ya da düşünme çabasından kaçınmakta serbestsiniz. Ama kendi tabiatınızdan kaçıp kurtulmakta serbest değilsiniz, mantığın hayatta kalma aracınız olduğu gerçeğinden kaçınmanız mümkün değildir...insan olduğunuza göre sizin için, ‘olmak veya olmamak’ demek, ‘düşünmek veya düşünmemek’ demektir.

“İsteğe bağlı bilince sahip bir varlığın, otomatik bir davranış rotası yoktur. Eylemlerine rehberlik edecek bir değerler koduna ihtiyacı vardır. ‘Değer’, kişinin kazanmak ve muhafaza etmek için uğrunda eyleme geçtiği şeydir, ‘iyi eylem’ ise, kişinin onu kazanmak ve muhafaza etmek için attığı adımlardır. ‘Değer’, bir soruya verilecek cevabı varsaymak zorundadır: ‘kimin için değer ve ne amaçla değer?’ ‘Değer' ayrıca bir standardı da varsayar. O da bir amaçtır, bir alternatif karsısında eyleme geçme ihtiyacıdır. Alternatifin olmadığı yerde, hiçbir değer söz konusu olamaz.

“Evrende bir tek temel alternatif vardır: var olmak veya olmamak...bu da bir tek tür kimliği ilgilendirir; canlı organizmaları. Cansız maddelerin varlığı koşulsuzdur, hayatın varlığı öyle değildir. Belli bir eylem rotasına bağlıdır. Madde yok edilemez, biçim değiştirebilir, ama varlığı ortadan kaldırılamaz. Sürekli bir alternatifle, ölüm kalım alternatifiyle karşı karşıya olan yalnızca canlı organizmadır. Hayat, kendi varlığını sürdürme yolunda, kendinin başlattığı bir süreçtir. Bir organizma bu süreçte başarısız olursa, ölür. Kimyasal bileşenleri kalır, ama hayatı yok olur. ‘Değer' kavramını

mümkün kılan yalnızca ‘Hayat’ kavramıdır. Her şey ancak canlı bir varlık için iyi ya da kötü olabilir.

“Bir bitki, yaşayabilmek için kendini beslemek zorundadır; tabiatı onu, güneş ışığını, suyu, ihtiyaç duyduğu kimyasal maddeleri bulmaya yönlendirir; hayatı, eylemlerini yönlendiren değer standardıdır. Ama bitki, eylemleri konusunda bir seçim hakkına sahip değildir. Karşılaştığı koşullar açısından alternatifler vardır, ama işlevi konusunda hiçbir alternatif yoktur: hayatını sürdürmek için otomatik olarak hareket eder, kendini yok etmeye yönelemez.

“Hayvan, hayatını sürdürme teçhizatına sahiptir. Duyuları ona otomatik bir eylem kodu verir, neyin iyi, neyin kötü olduğunu da otomatik olarak bilir. Bu bilgiyi çoğaltma ya da bu bilgiden kaçma imkânı yoktur. Bilgisinin yetersiz olduğu durumlarla karşılaşırsa, ölür. Ama yaşadığı süre boyunca, bilgisine dayanarak, otomatik güvenliğe sahip olarak, seçim hakkına sahip olmaksızın hareket eder, kendi çıkarlarını görmezden gelmeye hakkı yoktur, kötülüğü seçip de, kendini yok etmeye karar veremez.

“İnsanın otomatik bir sağ kalma kodu yoktur. Tüm diğer canlı türlerinden farkı, alternatifler karşısında isteğe bağlı seçimleriyle hareket edebilmesidir. Kendisi için neyin iyi, neyin kötü olduğu konusunda otomatik bilgilere sahip değildir, hayatının hangi değerlere bağlı olduğunu, ne gibi eylemler gerektirdiğini bilmez. Şu anda sağ kalma içgüdüleri hakkında bir şeyler mi mırıldanıyorsunuz? Sağ kalma içgüdüsü, tam da insanın sahip olmadığı şeydir. 'İçgüdü’ yanılgısız, otomatik bir bilme biçimidir. Bir arzu, içgüdü değildir. Yaşamayı istemek, size yaşamak için gerekli bilgileri getiremez. İnsanın yaşama isteği bile otomatik bir şey değildir: bugün sizdeki gizli kötülük, o arzuya sahip

olmayışınızdır. Ölümden korkmanız yaşamı sevmek demek değildir, size sağ kalmak için gerekli olan bilgileri kazandırmaz. İnsanın bilgiyi edinmesi ve eylemlerini seçmesi ancak düşünme süreciyle mümkündür, bunu da doğa ona zorla yaptırmaz. İnsan, kendi kendinin yok edicisi olma gücüne sahiptir...tarihin en büyük bölümü boyunca da böyle hareket etmiştir.

“Kendi sağ kalma yollarını kötü olarak kabul eden bir canlı varlık, sağ kalamaz. Kendi köklerinde dolaşıklık yaratmaya kalkan bir bitki, kendi kanatlarını kırmaya çalışan bir kuş, karşılaştığı ortamlarda uzun süre dayanamaz. Ama insanlık tarihi, insanın kendi aklını inkâr etmesinin ve onu yok etmeye çalışmasının sürekli mücadelesi olarak tezahür etmiştir.

“İnsana mantıklı hayvan denmiştir, ama mantık bir seçim meselesidir. Tabiatının insana sunduğu alternatif de, ya rasyonel bir varlık, ya da intihar eden bir hayvan olmaktır. İnsan kendi seçimiyle insan olmak zorundadır. Hayatına kendi seçimiyle değer vermek zorundadır. Onu devam ettirmeyi, kendi seçimi olarak öğrenmek zorundadır. Kendine gerekli olan değerleri kendi seçimi olarak keşfetmek, İyi eylemleri kendi seçimi olarak uygulamak zorundadır.

“Seçerek kabul edilmiş bir değerler kodu, ahlâk kodudur.

“Şu anda beni dinleyenler, kim olursanız olun, içinizde bozulmadan kalmış canlı varlığa, insanlık kalıntısına, aklınıza sesleniyorum...ve diyorum ki: Mantığın bir ahlakı vardır, insana uygun bir ahlâk vardır, ve İnsanın Hayatı, kendi değerler standardıdır.

“Rasyonel bir varlığın hayatına uygun her şey iyidir; onu yok edecek her şey kötüdür.

“İnsan tabiatının gerektirdiği hayat, akılsız bir hayvanın hayatı olmadığı gibi, yağmacı bir serserinin, mırıldanıp duran bir mistiğin hayatı da değildir. Düşünen bir varlığın hayatıdır. Güç kullanmakla ya da sahtekârlıkla yaşanan hayat değil, başarılarla yaşanan hayattır; ‘ne pahasına olursa olsun hayat’ değildir, çünkü insanın sağ kalmasının bedelini ödeyebilmesi için tek şey vardır, o da mantıktır.

“İnsanın hayatı, ahlâkın standardıdır, ama kendi hayatınız bunun amacıdır, Eğer hedefiniz dünyada var olmaksa, eylemlerinizi ve değerlerinizi, insana uygun standartlara göre seçmeniz gerekir, hayatınız olan o tek varlığı sürdürme, doyuma erdirme, zevkini çıkarma değerlerine uygun olarak bir seçim yapmanız gerekir.

“Hayat belli bir eylem rotasını gerektirdiğine göre, onun dışındaki tüm rotalar hayatı yok edecektir. Kendi hayatını eylemlerinin amacı ve hedefi olarak kabul etmeyen bir varlık, ölüm amacına ve hedefine yönelik eylemleri seçmiş demektir. Böyle bir varlık, metafizik bir canavardır, kendi varoluşuna başkaldırmak, onu inkâr etmek, onunla çelişkiye düşmek peşindedir, yok olma yolunda körü körüne koşturmaktadır, acıdan başka hiçbir nasibi olamaz.

“Mutluluk başarılı bir hayat durumudur, acı ise ölümün unsurudur. Mutluluk, insanın değerlerine ulaşmasından kaynaklanan bilinç durumudur. Eğer bir ahlâk öğretisi size, mutluluğunuzu reddederek mutluluğa varmanızı ve değerlerinizin başarısızlığına değer vermenizi söylüyorsa, o öğreti ahlâkın küstahça inkâr edilmesinden başka bir şey değildir. Bir doktrin size ideal olarak, kurbanlık hayvan olmayı, başkalarının sunağında kesilerek can vermeyi öneriyorsa, size standart olarak ölümü sunuyor demektir. Gerçekliğin ve hayatın yapısı gereği, her insan kendi başına

bir amaçtır, kendi hatırı için vardır, en yüksek ahlâkı amacı da kendi mutluluğudur.

“Ama hayat da, mutluluk da, mantıksız kaprislerle elde edilemez. İnsan her rastgele durumda sağ kalmaya çalışmakta özgürdür ama, tabiatının gerektirdiği biçimde yaşamadığı zaman, ölmek zorundadır. Yani mutluluğunu her türlü akılsız sahtekârlıkta arama özgürlüğü vardır, ama o yolda bulabileceği yalnızca işkence ve hınç olur; bunun tek çaresi mutluluğunu insana uygun yollarda aramaktır. Ahlâkın amacı size, acı çekip ölmeyi değil, zevk almayı ve yaşamayı öğretmektir.

“Sübvansiyonlu sınıflarda ders veren, başkalarının aklının kazancıyla yaşayan, insanın ahlâka, değerlere ve davranış koduna ihtiyacı olmadığını söyleyip duran o parazitleri bir kenara itin. Bilimadamı pozuna girip insanın yalnızca bir hayvan olduğunu söyleyeni, en alttaki böceklerin düzeyine lâyık gördükleri varoluşun kanunlarına kanmayın. Her canlı varlığın, kendi tabiatından gelen bir sağ kalma biçimine gereksinimi olduğunu onlar biliyorlar. Balığın suyun dışında yaşayabileceğini, köpeğin koku alma duyusu olmadan sağ kalabileceğim iddia etmiyorlar. Ama varlıkların en karmaşığı olan insana gelince, onun her koşulda var olabileceğini, kimliği, tabiatı olmadığını, sağ kalma yetenekleri yok edilse bile, aklı esir alınıp onlardan gelecek her emri uygulamaya ayarlansa bile, yine de yaşayamaması için hiçbir neden olmadığını iddia ediyorlar.

“İnsanlığın dostuymuş havasına giren, insan için en büyük sevabın, kendi hayatını değersiz saymak okluğunu vaaz edip duran o nefret dolu mistikleri de bir kenara itin. Size ahlâk gereği insanın sağ kalma içgüdüsünü frenlemesi gerektiğini mi söylüyorlar? İnsanın bir ahlâk koduna ihtiyacı olması

zaten sağ kalma amacına yöneliktir. Ahlâklı olmak isteyen insan, yaşamak isteyen insandır.

“Hayır, yaşamak zorunda değilsiniz. O sizin temel seçim hakkınızdır. Ama eğer yaşamayı seçiyorsanız, insan gibi yaşamanız gerekir...aklınızın çalışmaları ve yargılarıyla.

“Hayır, insan gibi yaşamak zorunda da değilsiniz. O da bir ahlâki seçim eylemidir. Ama başka bir şey olarak yaşayamazsınız...bunun tek alternatifi, şu anda kendi içinizde ve çevrenizde gördükleriniz gibi, yaşayan bir ölü olarak, varoluşa lâyık olmayan bir şekilde devam etmek, artık insan olmamak, hayvandan da aşağı olmak, acıdan başka bir şeyi bilmeyen, kalan yıllarını düşünmeksizin bir öz-yıkım eğiliminin acıları içinde sürüklenerek geçiren bir şey hâline gelmektir.

“Hayır, düşünmek zorunda değilsiniz; o da sizin ahlâkî seçiminizdir. Ama sizi sağ tutmak için birileri düşünmüştür. Burada ödememe durumuna düşerseniz, varoluşa karşı borçlu duruma düşmüş olursunuz, aradaki açığı bir başka ahlâklı insana yüklemiş olursunuz, sizin kötülüğünüzle yaşayabilmeniz için, onun kendi iyiliğini feda etmesini beklemek zorunda olursunuz.

“Hayır, insan olmak zorunda değilsiniz; ama insan olanlar, bugün artık orada değil. Sağ kalma araçlarınızı, zavallı kurbanlarınızı elinizden aldım.

“Eğer bunu nasıl yaptığımı, her şeyi yüzüstü bırakmaları için onlara neler söylediğimi merak etmişseniz, işte hepsini şimdi dinliyorsunuz. Onlara esas olarak bu akşam söylediklerimi söyledim. Onlar benim standartlarıma göre yaşayan insanlardı, ama bunun ne kadar büyük bir değer olduğunun farkına varamamışlardı. Ben onu görmelerini

sağladım. Onlara sunduğum, bir yeniden değerlendirme değil, kendi değerlerinin belirlenmesiydi.

“Biz, aklı olan insanlar, şimdi bir tek aksiyom adına size karşı grevdeyiz. O aksiyom bizim ahlâkî kodumuzun köküdür...tıpkı sizin kodunuzun kökünün de o aksiyomdan kurtulma isteğiniz olduğu gibi. O aksiyom, var oluşun var olduğudur.

“Varoluş vardır...bu gerçeği anlamak, bizi buna bağlı iki aksiyomla karşı karşıya getirir: İnsanın algıladığı şey, var demektir, bu bir ve kişi ancak bir bilince sahip olarak var olur, çünkü bilinç, var olanı algılayabilme gücüdür, bu da iki.

“Eğer hiçbir şey var değilse, bilinç de olamaz: bilinçlendirecek hiçbir şeyi olmayan bir bilinç, içten çelişkili bir kavramdır. Kendinden başka hiçbir şeyin bilincinde olmayan bir bilinç de içten çelişkili bir kavramdır: Kendini bir bilinç olarak kimliklendirmeden önce, bir şeylerin bilincinde olması şarttır. Eğer algılıyorum dediğiniz şey var değilse, sizin sahip olduğunuz o şey de bilinç değildir.

“Bilginizin derecesi ne olursa olsun, bu ikisi...yani varoluşla bilinçlilik, kurtulamayacağınız aksiyomlardır. Bu ikisi, girişiğiniz her eylemde, bilginizin herhangi bir bölümünde ve hepsinin toplamında, vazgeçilmeyecek birincilliklerdir; bu hayatınızın başlangıcında ilk gördüğünüz ışık huzmesinden, hayatınızın en sonunda elde edebildiğiniz en geniş bilgi birikimine kadar, hep böyledir. İster bir çakıl taşının biçimini biliyor olun, ister güneş sisteminin yapısını, aksiyomlar hep aynıdır: O vardır...ve siz onu biliyorsunuzdur.

“Var olmak bir şey olmaktır, hiçlikten, var olmamaktan farklıdır, belirli özelliklerden oluşan belirli bir kimlik olmaktır. Yüzyıllar önce, kusurları ne olursa olsun en büyük filozoflarınızdan sayılan biri, varoluş kavramını ve tüm

bilginin kuralını tanımlayan bir formül ileri sürdü; A, A'dır, dedi. Bir şey, neyse odur. Bu sözün anlamını hiçbir zaman anlayamadınız. Ben onu tamamlamaya geldim: Varoluş, kimliktir.Bilinçlilik de kimliklendirmedir.

"Neyi ele alırsanız alın, ister bir nesne, ister bir nitelendirme, ister bir eylem olsun, kimlik kanunu hep aynı kalır. Bir yaprak, aynı zamanda bir taş olamaz. Hem tam yeşil, hem de tam kırmızı olamaz. Aynı anda hem donup hem yanamaz. A, A'dır. Ya da daha basit biçimde ifade edilmesini isterseniz: Hem elinizdeki pastayı yiyip hem de pastam olsun diyemezsiniz.

"Dünyanın nesi var diye merak mı ediyorsunuz? Dünyanızı yıkan tüm felâketler sizin liderlerinizin A, A'dır gerçeğinden kaçınmaya çalışmasının sonucudur. İçinizde var olan ve yüzleşmekten korktuğunuz bütün gizli kötülük ve dayanmak zorunda kaldığınız bütün acılar, kendinizin de A, A'dır kavramından kaçınmaya çalışmanızın sonucudur. Size ondan kaçınmayı öğretenlerin amacı, İnsan'ın insan olduğunu size unutturmaktı.

"İnsan bilgi kazanamazsa var olmayı sürdüremez, onu kazanması için kullanabileceği tek araç da mantıktır. Mantık, duyularından gelen malzemeyi algılama, tanıma ve birleştirme gücüdür. Duyuların işi, ona var oluşun kanıtlarını toplamaktır, ama onları tanıma işi, o insanın mantığına aittir. Duyuları ona yalnızca bir şeyin var olduğunu söyler, ama o şeyin ne olduğunu öğrenen, akıldır.

"Düşünmenin tümü bir tanıma ve birleştirme sürecidir. İnsan renkli bir balonu algılarken, görme ve dokunma duyularının getirdiği kanıtları birleştirmekte, onu bir katı nesne olarak tanımayı öğrenmektedir. Bir nesneyi masa olarak tanımayı öğrenir, tahtanın hücrelerden oluştuğunu, hücreleri

moleküllerin oluşturduğunu, moleküllerin de atomlardan meydana geldiğini öğrenir. Bütün bu süreç boyunca aklının çalışması, bir tek soruya gelen cevaplarla yürür: Bu nedir? Verdiği cevapların doğruluğunu saptama yolu, mantığıdır, mantık da, var oluşun var olduğu aksiyomuna dayanmaktadır. Mantık denilen şey, çelişkisiz tanıma sanatıdır. Çelişki olamaz. Atom, neyse odur. Evren de öyledir. Hiçbiri kendi kimliğiyle çelişemez, hiçbirinin parçaları da bütünün kendisiyle çelişemez. İnsanın geliştirdiği hiçbir kavram, eğer o insan onu tüm kendi bilgi haznesiyle çelişkisiz biçimde birleştiremiyorsa, geçerli olamaz. Bir çelişkiyle karşılaşmak demek, kişinin kendi düşüncesinde bir hata yaptığını itiraf etmek demektir. Bir çelişkiyi sürdürmek, kişinin aklını devreden çıkarması, kendini de gerçekliğin alanından çıkarması anlamına gelir.

“Gerçeklik var olan şeydir, gerçek dışı, var olamaz; gerçek dışı yalnızca, insan bilincinin içeriği olan var oluşun reddidir ve mantığı terk etme girişiminde ortaya çıkar. Doğrular, gerçeğin bilişselleşmesidir; mantık insanın tek bilgi yoludur, onun tek doğrular standardıdır.

“Şu anda sorabileceğiniz en yoz soru: “Kimin mantığı?” sorusu olabilir. Bu soruya verilecek cevap: “Sizin mantığınız olmak zorundadır. Bilgileriniz ne kadar zengin ya da ne kadar mütevazi olursa olsun, onu ancak sizin kendi aklınız elde edebilir. Ancak kendi bilgilerinizle bir şeyler yapabilirsiniz. Ancak kendi bilgilerinizin sahibi olduğunuzu iddia edebilirsiniz ve başkalarından söylediklerinizi dikkate almalarını buna dayanarak isteyebilirsiniz. Aklınız sizin doğrularla ilgili tek yargıcınızdır. Başkaları sizin verdiğiniz hükümden ayrılıyorsa, son itiraz mahkemesi de gerçekliktir. Düşünme diye adlandırdığımız o karmaşık, duyarlı, hayati

süreci başarabilecek tek şey insan aklıdır. Bu süreci, onun kendi yargılarından başka hiçbir şey yönlendiremez. Yargılarını da, onun ahlâkî dürüstlüğünden başka hiçbir şey yönlendiremez,"

"Ahlâkî içgüdüden, sanki mantığın dışında bir başka yetenekmiş gibi söz eden sizler...insanın mantığı, onun ahlâkî yeteneğidir. Bir mantık süreci, 'Doğru mu, Yanlış mı?' sorusuna verilecek cevapla ilgili sürekli bir seçim sürecidir. Tohumun büyüyebilmesi için toprağa ekilmesi mi gereklidir - doğru mu, yanlış mı? İnsanın yarası, hayatının kurtulması için dezenfekte edilmeli midir - doğru mu, yanlış mı? Atmosferdeki elektriğin yapısı, onun kinetik enerjiye dönüştürülmesine uygun mudur - doğru mu, yanlış mı? Elinizdeki her şeyi size veren, işte bu tür sorulara verilen cevaplar olmuştur...o cevaplar da, insanın aklından gelmiştir; doğru olan şeye değişmez biçimde bağlı olan aklın ürünüdür.

"Rasyonel süreç, ahlâkî bir süreçtir. Herhangi bir adımında yanlış yapabilirsiniz, sizi bundan koruyacak tek şey kendi ciddiyetiniz olabilir; ya da hile yapmaya kalkabilir, sahte kanıtlara yönelir, gerekli çabayı göstermekten kaçınabilirsiniz. Ama eğer ahlâkın şaşmaz işareti doğrulara bağlılıksa, o zaman düşünme sorumluluğunu üstlenen insanın eylemi kadar büyük, soylu ve kahramanca bir eylem yoktur.

"Sizin 'ruhum' dediğiniz şey, aslında bilincinizdir; 'serbest irade' dediğiniz şey de, aklınızın düşünüp düşünmeme özgürlüğüdür. Bu tek özgürlüğünüzdür, tüm seçenekleri kontrol eden, hayatınızı ve karakterinizi saptayacak olan da budur.

"Düşünmek, insanın tek temel 'iyi eylem'idir, diğer iyi eylemlerin hepsi bundan doğacaktır. İnsanın temel günahına, tüm kötülüklerinin kaynağına gelince, hepinizin uyguladığı,

ama asla kabullenmemeye çalıştığı o isimsiz şeydir: Tıkama eylemi, bilinci bilerek askıya alma, düşünmeyi reddetme...körlük değil, ama görmeyi reddetme; cahillik değil, ama bilmeyi reddetme. Bu aslında, aklınızı netleştirmeyip bulanık bir vizyon geliştirmek, yargılama sorumluluğundan kurtulmak için bir iç sise saklanmaktır...siz tanımayı reddederseniz, o şeyin var olmayabileceği biçimindeki seslendirilmeyen bir varsayıma dayanmaktadır, siz ‘evet’ demedikçe A’nın A olmayabileceğini esas almaktadır. Düşünmemek bir yok oluş eylemidir, varoluşu reddetmektir, gerçekliği silmeyle çalışmaktır. Ama varoluş vardır, gerçeklik silinmez, ancak sileni silebilir. ‘Evet’ demeyi reddetmekle, ‘Ben varım' demeyi de reddetmiş oluyorsunuz. Yargılarınızı askıya almakla, kimliğinizi reddediyorsunuz. “Ben kim oluyorum ki bileyim!” diyen kişi, aslında “Ben kim oluyorum ki yaşayayım?” demektedir.

“Her saatte ve her konuda temel ahlâki seçiminiz budur: Düşünmek mi, düşünmemek mi; var olmak mı, olmamak mı; A mı, yoksa A değil mi, kimlik mi, yoksa sıfır mı?

“İnsan rasyonel olabildiğiölçüde, onun eylemlerini yöneten de hayattır. Mantıksız olduğu ölçüde, eylemlerini yönlendiren de ölümdür.

“Siz, ahlâkın sosyal alana ilişkin olduğunu, insanın ıssız adada ahlâka ihtiyacı olmayacağını söyleyip duranlar...asıl ahlâka ihtiyaç duyacağı yer ıssız adadır. Bedelini ödeteceği hiçbir kurban bulamayacağı yerde, bir kayanın ev olduğunu iddia etsin bakalım. Kumun giysi olduğunu, yiyeceklerin hiç çabasız ağzına düşeceğini, bugün tohumlukları yese de yarın yine harman kaldırabileceğini iddia etsin de görelim. Gerçeklik hemen silecektir onu. Hakettiği gibi. Gerçeklik ona hemen, hayatin ancak bedeli ödenerek satın alınabilecek bir

değer olduğunu, onu satın alabilecek kadar soylu tek paranın da düşünmek olduğunu gösterecektir.

“Eğer ben sizin dilinizi konuşuyor olsaydım, insana yönelik tek ahlâkî emir: 'Düşüneceksin!' emridir derdim. Ama ahlâkî emir sözü de içten çelişkilidir. Ahlâk, seçilendir, zorlanan değildir; anlaşılandır, itaat edilen değildir. Ahlâk rasyoneldir ve mantık asla emir kabul etmez.

“Benim ahlâkım, yani mantık ahlâkı, bir tek aksiyom içermektedir: Varoluş vardır ve bir tek seçenek içermektedir: Yaşamak. Geri kalanı oradan doğar. İnsan yaşamak için hayatında üç şeyi yönetici değer olarak kabul etmelidir: Mantık - Amaç - Özsaygı. Mantık onun tek bilgi aracıdır - Amaç, o araçla elde edeceği mutluluğun seçimidir - Özsaygı da, kendi aklının düşünebilme ehliyetine sahip, kendi kişiliğinin mutluluğa lâyık olduğundan ihlal edilmez biçimde emin olmasıdır. Bunun anlamı da, yaşamaya lâyık olmak demektir. Bu üç değer, insanın tüm iyi eylemleriyle ilişkilidir ve onların hepsini gerekli kılar. O iyi eylemlerin hepsi de varoluşla bilinçlilik arasındaki bağlarla ilgilidir. Bunlar, rasyonellik, bağımsızlık, tutarlılık, dürüstlük, adalet, verimlilik ve gururdur.

“Rasyonellik, varoluşun var olduğu gerçeğinin kabulü, doğruları hiçbir şeyin değiştiremeyeceğinin, ve bunu algılama eyleminden daha öncelikli hiçbir şeyin var olmayacağının kabulüdür. Onu algılamak, düşünmek demektir...akıl kişinin tek değer yargısıdır, tek eylem rehberidir. Rasyonellik hiç ödün kabul etmeyen bir absolüdür. irrasyonele verilen bir ödün, kişinin bilincini geçersiz kılar, gerçekleri algılamak yerine, gerçeklerin taklidine yönelmesine yol açar. Bilgiye giden kestirme yol olduğu iddia edilen inanç, aklı mahveden bir kısa devreden başka bir şey değildir. Bir mistik icadı

kabullenmek, varoluşun yok edilmesini istemektir, dolayısiyle de, kişinin bilincini yok eder.

“Bağımsızlık, yargılama sorumluluğunun size ait olduğunu ve ondan kurtulmanıza hiçbir şeyin yardımcı olamayacağını anlamak demektir. İkame edilecek hiçbir şey sizin yerinize düşünemez, hiç kimse sizin yerinize sizin hayatınızı yaşayamaz. En aşağılık öz-yıkım, kendi aklınızın bir başkasının aklına boyun eğmesine izin vermek, bir yetkinin beyninizin üzerinde olduğunu kabul etmek, onun gerçek diye söylediklerini kabullenmek, doğru saymak, o sözlere bilincinizle varoluşunuz arasında aracı rolünü yüklemektir.

“Tutarlılık, bilinciniz konusunda sahteliğe sapmamaktır. Dürüstlük nasıl varoluşu sahteleştirmemekse, tıpkı öyle. İnsan bölünmez bir bütündür; iki parçadan oluşan bir birimdir, bunların biri madde, diğeri bilinçtir, bedeniyle aklı arasında, eylemiyle düşüncesi arasında bir ayrışmaya asla izin veremez, hayatıyla yargılarını ayıramaz; kamuoyundan etkilenmeyen bir yargıç gibidir, kendi yargılarını asla başkalarının isteklerine feda etmez, isterse tüm dünya insanları yakarsın ya da tehditler savursun, yolundan sapmaz. Cesaret ve özgüven pratik gereklerdir, cesaret, varoluşa sadakatin pratik biçimidir, doğruluktan sapmamaktır, özgüven de kişinin kendi bilincine sadık olmanın pratik biçimidir.

“Dürüstlük, gerçek dışının gerçek dışı olduğunu, hiçbir değere sahip olamayacağını, sahtekârlıkla elde edilen sevginin de, şöhretin de, parama da bir değer olamayacağını anlamaktır. Başkalarının aldatmakla bir değer kazanma girişimi, kurbanlarınızı gerçekliğin üzerinde bir mevkiye yükseltmek, kendinizi o kurbanın körlüğünün piyonu durumuna indirmek, onun düşünemezliğinin ya da durumu

görmekten kaçınmasının kölesi durumuna düşürmek, buna karşılık o kişinin zekasından, rasyonelliğinden, gözlemciliğinden korkmak ve kaçmak anlamına gelmektedir. Dürüstlük, bağımlı olarak yaşamayı istememektir, özellikle başkalarının aptallığına bağımlı olarak, ya da tek değer kaynağı kandırabildiği aptallar olan biri olarak yaşamayı istememektir. Dürüstlük, bir sosyal görev değildir. Başkalarının hatırı için yapılan bir fedakarlık değildir. Kişinin uygulayabileceği en derinlemesine bencil şeydir: Kendi varlığının gerçekliğini, başkalarının yanılgılı bilincine feda etmeyi reddetmektir.

“Adalet, tabiatın karakteri konusunda nasıl numara yapılamazsa, insanın karakteri konusunda da yapılamayacağına anlamaktır. İnsanları da tıpkı cansız objeleri yargılar gibi, gerçeğe aynı saygıyı göstererek, aynı doğru vizyonla, en katıksız ve rasyonel tanımlamalarla yargılamak gerektiğini, her insanın neyse o olarak yargılanması ve ona göre muamele görmesi gerektiğini anlamaktır.

Nasıl paslı bir hurda parçasına, pırıl pırıl parlayan bir metale verdiğiniz parayı vermezseniz, aynı şekilde, bir soysuza da bir kahramanın üzerinde değer veremezsiniz. Sizin ahlâkî değerlendirmeniz, insanlara değerleri veya günahları için verdiğiniz değerin ölçüsü olan para birimidir ve bu ödeme de sizden, malî işlemlere gösterdiğiniz dikkati ve şerefli tutumu beklemektedir. İnsanların günahlarından nefret etmemek ahlâkî bir kalpazanlıktır, değerlere hayranlık yöneltmemek de, bir tür ahlâkî zimmet suçudur. Herhangi bir kavrama adaletten daha yüce bir yer vermek, ahlâkî para biriminizin değerini düşürür, iyiliğe karşı kötülüğü kayırmış olur, çünkü adaletin aksamasından ancak iyilik kaybedecek,

kötülük yararlanacaktır. Yolun sonundaki çukurun dibi, yani ahlâkın iflas etmesi, insanları iyilikleri için cezalandırıp günahları için ödüllendirmektir ki, bu da, tam yozlaşmışlığa yuvarlanmaktır, ölüme tapmanın kara kitlesidir, bilincinizi varoluşun mahvedilmesine adamak demektir.

“Üretkenlik sizin ahlâkı kabullenişinizdir, yaşamayı seçmiş olduğunuzun bilincine varışınızdır. Verimli çalışma, insan bilincinin, varoluşunu kontrol etmesi sürecidir. Sürekli bilgi edinme, maddeyi amaca göre biçimlendirme, bir fikri bir fiziksel biçime çevirme, dünyayı kişinin kendi değerlerine göre yeniden yapılandırması demektir. Her tür çalışma, düşünen bir zihinle yapılıyorsa, yaratıcı çalışmadır; kişinin başkalarından öğrendiği bir süreci hiç düşünmeden, eleştirmeden, stüpör hâlinde tekrar tekrar yapması ise, asla yaratıcı olamaz. İşinizi seçmek size aittir, seçenekler de sizin aklınız kadar engindir. Sizin için bundan fazlası mümkün değildir, bundan azı da insanî değildir. Aklınızın başa çıkabileceğinden ileri bir işe hileyle kapağı atmak sizi ödünç alınmış zaman içinde çırpınan ve ödünç alınmış hareketleri tekrarlayan, korkudan paslanmış bir maymun durumuna düşürür, aklınızın tam kapasitesinin altındaki bir işe razı olmak da motorunuzu yavaşlatmak, kendinizi çürümeye mahkum etmektir. İşiniz sizi değerlerinize ulaştıracak süreçtir, değerlerinize yönelik ihtirasınızı kaybetmek, yaşama isteğinizi kaybetmektir. Vücudunuz bir makinedir, ama aklınız onun sürücüsüdür. Onu, aklınızın sizi götürebileceği yere kadar sürmelisiniz, yolunuzun amacı da başarı olmalıdır. Amacı olmayan insan, yokuş aşağı başıboş inen bir makinedir, karşısına çıkan ilk kayaya çarpıp ilk hendeğe yuvarlanmaya mahkûmdur, aklını gemleyen adamsa yerinde çakılmış, yavaş yavaş paslanmakta olan bir makinedir.

Rotasını bir liderin çizmesine izin veren adam, çekme halatıyla çekilip hurda alanına götürülmekte olan bir enkazdır, bir başka insanı kendi amacı hâline getiren adamsa, hiç kimsenin arabasına almaması gereken bir otostopçudur. İşiniz aslında hayatınızın amacıdır, sizi durdurmaya hakkı olduğunu sanan her katilin yanından hızla geçmeniz gerekir, işiniz dışında bulduğunuz her değer, her sadakat veya sevgi ancak yolculuğunuzu paylaşmayı seçeceğiniz diğer yolcular olabilir ve onların da, kendi güçleriyle aynı yönde ilerliyor olmaları gerekir.

“Gurur, kendinizin en yüksek değer olduğunu anlamaktır ve insanın tüm diğer değerleri gibi onun da hak edilmesi gerekir. Ulaşabileceğiniz başarılar arasında bir tanesi, diğerlerinin tümünü mümküm kılacak şeydir; o da, kendi karakterinizi yaratmaktı. Karakteriniz, eylemleriniz, arzularınız, duygularınız hep aklınızın alanı içindedir. İnsan nasıl yaşamını sürdürebilmek için ihtiyaç duyduğu fiziksel değerleri üretmek zorundaysa, aynı şekilde, hayatını sürdürülmeye değer kılmak için de karakter değerlerini edinmek zorundadır. İnsan nasıl kendini yaratmış bir servetse, aynı şekilde, kendini yararmış bir ruhtur. Yaşamak için bir öz-değer duygusuna ihtiyacı vardır. Ama otomatik değerlere, otomatik özsaygıya sahip değildir; bunları elde edebilmek için ruhunu kendi manevi idealine göre, ‘İnsan’ gibi biçimlendirmesi gerekir, yani oluşturmak üzere doğduğu, ama seçerek oluşturabileceği rasyonel varlık gibi biçimlendirmesi gerekir. Özsaygının ilk şartı, ruhun o ışıklı bencilliğidir...o bencillik her şeyin en iyisini ister Bu, maddesel değerler için de, ruhsal değerler için de geçerlidir. O ruhun her şeyden çok istediği, kendi manevi mükemmelliğidir, hiçbir şeye kendinden daha yüksek bir değer atfetmez. Özsaygıya ulaşmış

olmanın kanıtı da, kurbanlık hayvan durumuna düşme karşısında, sizin bilinciniz gibi benzersiz bir değeri, sizin varlığınız gibi eşsiz bir olguyu kör kaçamaklara, başkalarının durağan çürümüşlüğüne feda etmek gibi hain bir küstahlığa karşı ruhunuzun duyduğu tiksinti, ürperti ve isyandır.

"John Galt'ın kim olduğunu anlamaya başlıyor musunuz? Ben sizin, uğrunda savaşmayı göze almadığınız şeyi hak edebilmiş olan kişiyim. Sizin reddettiğiniz, ihanet ettiğiniz, yozlaştırdığınız, ama yine de tam anlamıyla yok edemediğiniz, şu anda suçluluk dolu sırrınız olarak saklamaya çalıştığınız. Ömrünüzü her profesyonel yamyamdan özür dilemekle geçirdiğiniz, yüreğinizin derinliklerindeki bir yerde benim şu anda tüm insanlığa açıkça söylemekte olduğum şeyleri söylemeyi hâlâ istiyor olduğunuzu zihninizin anlamaması için çırpındığınız şeyi hak etmiş olanım: Ben kendi değerimden ve yaşamak isteyişimden gurur duyuyorum.

"Sizin de paylaştığınız, ama kötü diye saklamaya çalıştığınız bu istek, içinizdeki iyilikten artakalmış tek şeydir, ama o da insanın hak etmeyi öğrenmesi gereken bir istektir. İnsanın tek ahlâki amacı, kendi mutluluğudur, ama ona ancak kendi değerleri aracılığıyla ulaşabilir. Değerler kendi başına amaç değildir, ödül de değildir, kötülüğün ödülüne bir kurban yemi de değildir. Değerlerin ödülü Hayat'tır, hayatın amacı ve ödülü de mutluluktur.

"Vücudunuzun nasıl zevk ve acı olarak iki temel hissi durumu varsa, bunlar onun rahatının veya rahatsızlığının işaretleriyse ve temel alternatifler olan hayatla ölümün barometresi rolü oynuyorsa, bilincinizin de aynı şekilde iki temel duygusu vardır; bunlar neşe ve ıstıraptır ve yine aynı alternatife cevap vermektedir. Duygularınız, hayatınızı

güçlendiren ya da tehdit eden tahminlerdir. Bunlar size toplam kâr ya da zararınızı gösteren hızlı hesap makineleridir. Bir şeyin sizin için iyi ya da kötü olduğunu hissetme konusunda bir seçeneğiniz yoktur, ama neyi iyi ya da kötü sayacağınız, neyin size sevinç ya da acı vereceği, neyi sevip neden nefret edeceğiniz, neyi arzulayıp neden korkacağınız, hep sizin değer standardınıza bağlıdır. Duygular yapınızda vardır, ama içeriklerini aklınız dikte eder. Duygu kapasiteniz boş bir motordur, değerleriniz de, aklınızın oraya doldurduğu yakıttır. Eğer bir çelişkiler karışımını tercih ederseniz, motorunuz tıkanır, transmisyonunuz paslanır, sürücü olarak kendi bozduğunuz bir makineyle yolculuğunuz daha ilk harekette sizi mahveder.

“Eğer mantık dışını kendi standart değeriniz, imkânsız olanı kendi ‘iyi eylem’ kavramınız hâline gerilirseniz, hak etmediğiniz ödüllerin peşine düşer, hak etmediğiniz serveti ya da sevgiyi arzularsanız, sebep-sonuç ilişkisinde bir gedik arar, sizin kaprisinize göre A olmaktan çıkacak bir A ararsanız, var olmanın karşıtını istiyorum derseniz...ona da ulaşırsınız. Oraya vardığınız zaman, hayatın bir çaresizlik olduğunu, mutluluğun insan için mümkün olmadığını haykırarak ağlamayın. Siz kendi yakıtınızı kontrol edin. O yakıt sizi varmak istediğiniz yere ulaştırmıştır.

“Mutluluk, duygusal kaprislerin emriyle elde edilemez. Mutluluk, sizin körü körüne girişiğiniz mantık dışı isteklerin tatmin edilmesi değildir. Mutluluk çelişkisiz bir neşedir, içinde ceza ya da suçluluk bulunmayan, kendi değerlerinizin hiçbiriyle çatışmayan, sizi mahvetmeye yönlenmiş olmayan, kendi aklınızdan kaçmayıp o aklı sonuna kadar kullanan, gerçeği çarpıtmayıp gerçek değerlere yönelen, bir sarhoşun neşesi olmayıp, bir üreticinin neşesi olan bir duygu

durumudur. Mutluluk, ancak rasyonel insan için mümkündür, rasyonel amaçlardan başka hiçbir şey istemeyen, yalnızca rasyonel değerlerin peşinden koşan ve sevincini ancak rasyonel eylemlerde bulabilen insan için mümkündür.

“Ben nasıl hayatımı soygunla ya da sadakayla değil, kendi çabamla destekliyorsam, mutluluğumun da başkalarının mutsuzluğundan ya da bana yapacağı iyilikten değil, kendi başarımdan gelmesini isterim. Nasıl başkalarının zevkini kendi hayatımın amacı hâline getirmezsem, kendi zevkimi de başkalarının hayatının amacı olarak düşünmem. Nasıl benim değerlerimde hiçbir tezat, arzularımda hiçbir çelişki yoksa, rasyonel insanlar arasında da hiçbir kurbana, hiçbir çıkar çatışmasına yer yoktur. Bunlar hak edilmemişi istemeyen, başkalarına yamyam açlığıyla bakmayan, asla fedakarlık yapmayan ve hiçbir fedakârlığı kabul etmeyen insanlardır.

“Bu tür insanlar arasındaki ilişkilerin sembolü, insana saygının sembolüyle aynıdır, o da alışveriştir. Yağmayla değil, değerlerle yaşayan bizler, hem maddî, hem de manevi anlamda alışverişçiyiz, taciriz Alışverişçi, aldığını hak eden, hak etmediği bir şeyi almayan ve vermeyen kişidir. Alışverişçi, başarısızlıklarına karşılık bir ödeme istemez, kusurları için sevilmeyi talep etmez. Alışverişçi bedenini yem olarak, ruhunu sadaka olarak sunmaz. Emeğini nasıl ancak maddî değerler karşılığında değiş tokuş ederse, ruhunu da, yani sevgisini, dostluğunu, saygısını da, ancak insanı değerler karşılığında verir, yalnızca kendi bencil zevki için verir, onu da ancak saygı duyabileceği insanlardan alabilir. Çağlar boyunca dilencilerle yağmacıları yüceltirken, alışverişçilere kara çalmış, onları aşağılamış olan mistik parazitler, aslında bu davranışlarının gizli amacını çok iyi bilmektedirler: Alışverişçi onların en korktuğu kimliktir - adaletin insanıdır.

“İnsan kardeşlerime karşı ne tür bir ahlâkî yükümlülüğüm olduğunu mu soruyorsunuz? Hiç yok...yalnızca kendime karşı, maddesel amaçlara ve varoluşa karşı bir tek borcum var, o da rasyonelliktir. Benim insanlarla ilişkim, kendimin ve onların yapısının gerektirdiği gibidir: Mantık yoluyladır. Girmeyi kendi gönüllü seçimleriyle istedikleri ilişkilerden başka türlü ilişkileri onlardan hiçbir zaman istemem. Ben, onların yalnızca akıllarıyla ilişki kurabilirim, bu ilişkiyi kendi çıkarım için kurarım ve benim çıkarlarımın onların çıkarlarıyla örtüştüğünü gördükleri zaman kurarım. Örtüşmediği zaman, hiçbir ilişkiye girmem; o kişilerin kendi yoluna gitmesine izin veririm, ben de kendi yolumdan sapmam. Kazançlarım yalnızca mantık yoluyladır ve mantıktan başka hiçbir şeye teslim olmam. Mantığımı teslim etmem, eden insanlarla da iş görmem. Budalalarla korkaklardan kazanacağım hiçbir şey yoktur. İnsanların günahları, aptallığı, namussuzluğu ya da korkusu sayesinde edineceğim kazançların peşinde koşmam. İnsanların bana sunabileceği tek değer, akıllarının emeğidir. Rasyonel insanla görüş ayrılığına düşersem, hakemliği gerçekliğe veririm. Ben haklıysam o öğrenir, o haklıysa ben öğrenirim; birimiz kazanırız, ama ikimiz de kârlı çıkmış oluruz.

“Anlaşmazlığa açık konular hangileri olursa olsun, bir kötülük eylemi vardır ki, bu asla anlaşmaya açık olamaz, hiçbir insanın bir başkasına bunu yapmasına izin verilemez, hiçbir insan da bunu onaylayamaz, bağışlayamaz. İnsanlar bir arada yaşama isteğini sürdürdüğü sürece hiç kimse, başkalarına yönelik fiziksel güç kullanımını başlatamaz...beni duyuyor musunuz?...başlatamaz!

“Bir insanın kendisiyle, o kişinin gerçeklik algısı arasına fiziksel yok etme tehdidini sokmak, o insanın sağ kalma

hakkını inkâr etmek, felç etmektir. Onu kendi yargılan dışında davranmaya mecbur etmek, görmeden hareket etmeye zorlamaktır. Güç kullanımını başlatan kim olursa olsun ve bunu hangi amaçla yapmış olursa olsun. Ölüm alanında faaliyet gösteren bir katildir, cinayet işleyen kişiden daha suçludur, çünkü bir insanın yaşama kapasitesini yok etmektedir.

"Şimdi sakın ağzınızı açıp bana, aklınızın sizi, benim aklıma karşı güç kullanma hakkına sahip olduğunuz yolunda ikna ettiğini söylemeye kalkışmayın. Güç ve akıl birbirinin tersi olan kavramlardır; silahın girdiği kapıdan ahlâk çıkar. İnsanların mantıksız hayvanlar olduğunu söylediğiniz, onlara öyle davranılması gerektiğini savunduğunuz anda, kendi karakterinizi tanımlamışsınız demektir ve artık mantığın onayına hiçbir hakkınız kalmamış demektir; çünkü çelişkileri savunan hiç kimse öyle bir hak iddia edemez. Tüm hakların kaynağını, doğruyu yanlışı yargılayacak tek aracı, yani aklı yok etmeye yönelik hiçbir 'hak' bulunamaz.

"Mantığın yerine silahı, kanıtın yerine terörü, son iddia olarak da ölümü koyarak bir insanı kendi aklından vazgeçip sizin iradenizi kabullenmeye zorlamak, gerçekliğe meydan okuyarak var olmaya çalışmaktır. Gerçekliğin insandan beklediği, kendi rasyonel çıkarlarına göre davranmasıdır. Sizin silahınız ise ondan, o çıkarların tam aksine davranmasını istemektedir. Gerçeklik, kendi mantıksal yargılarına göre davranmayan insanı ölümle tehdit ederken, siz de, öyle davrandığı takdirde ölümle tehdit etmektesiniz. O kişiyi, hayatın gerektirdiği tüm değerlerden vazgeçmek zorunda kalacağı bir dünyaya itmektesiniz, oysa kendi sisteminizin sonu ancak yavaş bir ölüm süreci olabilir, çünkü

artık yönetici güç ölümdür, öyle bir insan topluluğunda ölüm galip çıkmaktadır.

“Bir haydutun yolcuya, *Ya malını, ya canını,’ dediği durumu düşünün. Ya da bir politikacının halk karşısına çıkıp, 'Ya çocuklarınızın eğitimi ya da canınız,’ dediğini düşünün. Her iki ültimatomun da anlamı aynıdır, 'Ya aklını, ya canını’ anlamına gelmektedir; oysa bir insan için biri olmadan diğerine sahip olmak mümkün değildir.

“Eğer kötülüğün dereceleri varsa, hangisinin önde geldiğini anlamak zordur: Kendi aklını başkalarına zorla empoze eden zorba mı, yoksa başkalarına kendi aklını yönlendirme hakkı tanıyan ahlâkî dejenere mi? İşte bu ahlâkî absolü, tartışmaya açılamaz. Beni mantıktan yoksun bırakmaya kalkışan insanlara mantık koşullarını tanımam. Beni düşünmekten men edeceklerini düşünen komşularla tartışmam. Bir katilin beni öldürme isteğine ahlâkî onay sunamam. Bri benimle güç kullanarak iş görmeye kalkışırsa, ben de ona güç kullanarak cevap veririm.

“Güç kullanımı ancak bir cevap olarak geçerlidir ve ancak güç kullanmayı başlatan kişiye yönelik olarak geçerlidir. Hayır, onun kötülüğünü paylaşıyor değilim, onun ahlâk kavramına kadar alçalıyor da değilim. Ben ona yalnızca seçtiği şeyi kullanma yolunu açıyorum: yok etmeyi! Ve bir tek şeyi yok etmeye hakkı vardır, o da kendisidir. Bir değeri ele geçirmek için mi güç kullanıyor? Ben de ancak yok edişi yok etmek için kullanırım. Bir soyguncu, beni öldürerek servet kazanmaya kalkışıyor. Ama ben onu öldürmekle zenginleşemem. Ben hiçbir kötülükten değer beklemem, kendi değerlerimi de kötülüğe teslim etmem.

“Sizi hayatta tutan ve sizin bunun karşılığında ölüm ültimatomları verdiğiniz tüm üreticiler adına, ben şimdi size

bizim tek ültimatomumuzu veriyorum: Sizin silahlarınıza karşı bizim çalışmalarımız. Birinden birini seçebilirsiniz; ikisine birden sahip olamazsınız. Biz başkalarına karşı güç kullanımını başlatmayız, kendimizi de onların elindeki güce teslim etmeyiz. Eğer gelecekte yine bir sanayi toplumu olarak yaşamayı istiyorsanız, bu ancak, bizim ahlâkî koşullarımıza göre olacaktır. Bizim koşullarımız ve güdücü gücümüz, sizinkinin tam tersidir. Siz silah olarak korkuyu kullanıyor, kendi ahlâkî kurallarınıza uymayanlara ceza olarak ölümü reva görüyordunuz. Biz ise, kendi kurallarımıza uyanlara ödül olarak yaşamı sunuyoruz.

“Siz, sıfıra tapanlar... hayata ulaşmakla ölümden kaçınmanın aynı şey olmadığını sizler hiçbir zaman keşfedemediniz. Neşe, acının yokluğu değildir; zekâ, aptallığın yokluğu değildir, ışık, karanlığın yokluğu değildir; kişilik de kişiliksizliğin yokluğu değildir. İnşa etmek, yıkımdan uzak durmakla sağlanamaz. Siz artık bana, yani bir üreticiye, 'Senin üretimini yok etmememiz karşılığında, üret ve bizi besle,’ diyemezsiniz. Size tüm kurbanlarınız adına cevap veriyorum: Kendi boşluğunuz içinde yok olup gidin. Var oluş, negatiflerin inkârı değildir. Yokluk ve inkâr, değer değil, kötülüktür. Kötülük güçsüzdür, bizden zorla sızdırdığının dışında bir gücü yoktur. Yok olun, çünkü bizler, sıfırın hayatı ipotek altına alamayacağını artık öğrendik.

“Siz acıdan kurtulmayı istiyorsunuz. Biz başarının mutluluğunu istiyoruz. Siz cezadan kaçınmak için yaşıyorsunuz. Biz ödülleri hak etmek için yaşıyoruz. Tehditler bizi işlev görmeye yöneltemez; korku bizim özendiricimiz değildir. Biz ölümden kaçınmanın değil, hayatı yaşamanın peşindeyiz.

“Siz, farklılık kavramını kaybetmiş olanlar, korkunun ve sevincin eşit güçte özendirici olduğunu iddia edenler ve gizliden gizliye, korkuyu kullanmanın daha pratik olduğuna inananlar...siz, yaşamayı istemeyenler, lanetlediğiniz yaşama ancak ölüm korkusuyla bağlı kalanlar. Şimdi kurduğunuz tuzağa sıkışmış, panik içinde koşturuyor, kapattığınız çıkışı arıyor, adını söylemeye cesaret edemediğiniz bir güçten kaçıp, kabullenmediğiniz bir korkuya koşuyorsunuz, korkunuz ne kadar büyürse, sizi kurtaracak tek eylemden o kadar uzaklaşıyorsunuz...oysa o eylem düşünmektir. Sizin mücadelenizin amacı, benim şimdi size söyleyeceğim şeyi bilmemek, anlamamak, duymamak içindir. Şimdi duyun. Sizin ahlâk düzeniniz, bir ‘Ölüm Ahlâkı’ düzenidir.

“Değerlerinizin standardı ölümdür, seçtiğiniz amaç ölümdür, hep koşmayı sürdürmek zorundasınız, çünkü sizi yok etmek üzere salıverilmiş o kovalayıcıdan kurtulmanıza imkân olmadığı gibi, o kollayıcının kendiniz olduğu gerçeğinden kurtulmanıza da imkân yoktur. Bir kerelik koşmayı kesin...koşacak bir yeriniz yok...korkunuzu yenip çırılçıplak durun, kendinizi benim gözümle görün, neye ahlâk düzeni deme cesaretini göstermiş olduğunuza bakın.

“Düzeninizin başlangıç noktası lanetleme, amacı, yöntemi ve sonucu da yıkım. Sizin düzeniniz insanı kötü diye lânetlemekle başlıyor, sonra ondan, yapılamaz dediği şeyi yapmasını bekliyor. Değerlerin ve sevapların ilki olarak, ondan kendi yozlaşmışlığını kanıtsız olarak kabullenmesini istiyor. İşe bir değer standardıyla değil, bir kötülük standardıyla başlamasını bekliyor, O kötülük, insanın kendisi oluyor, sonra oradan hareketle, iyiliğin ne olduğunu tanımlaması isteniyor; yani iyilik, onun olamadığı şey demek oluyor.

“O hâlde, bu reddedilen ihtişamdan ve ıstıraplı ruhtan kimin kârlı çıktığının hiçbir önemi yok. İster anlaşılmaz niyetleri olan mistik bir tanrı olsun, ister oradan geçen yara bere içinde, o yaraları belirsiz bir hak iddia etmesine yol açan biti olsun, önemi yok. İyiliği anlamak ona düşmüyor. İnsanın görevi; pişmanlık dolu yıllar boyunca sürünmek, anlaşılmaz nedenlerle borçlu olduğu her serseri tahsildardan varlığı için özür dilemek, değerler konusunda kafasında var olan kavram ise, yalnızca sıfır...yani iyi demek, insan olmayan demek.

“Bu canavarca saçmalığın adı İlk Günah’tır.

“Herhangi bir irade kullanmadan günah sahibi olmak, ahlâk kavramına atılmış bir tokat olduğu kadar, kendi içinde de çelişkili bir kavramdır: Seçme imkânının dışında kalan bir şey, ahlâkın alanının da dışında demektir. Eğer insan, doğuştan kötüyse, bunu değiştirecek iradeye, güce de sahip değil demektir. İradesi yoksa, iyi de, kötü de olamaz; robotlar amoraldir. insanın kendi seçimine açık olmayan bir şeyi günah saymak, ahlâk kavramıyla alay etmektir, İnsanın doğasını günah saymak, doğayla alay etmektir. Onu doğmadan önceki bir günahtan ötürü cezalandırmak, adaletle alay etmektir. Masumiyetin var olmadığı bir konuda onu suçlamak, mantıkla alay etmektir. Ahlâkı, doğayı, adaleti ve mantığı bir tek kavramla yıkmak, eşi zor bulunabilecek bir kötülüktür. Oysa sizin düzeninizin temelinde yatan budur.

“İnsanın doğarken serbest iradeye de, kötülük ‘eğilimlerine’ de sahip olduğunu öne sürüp o korkak kaçamaklara sığınmayın. İçine eğilim yüklenmiş bir serbest irade, hileli zarlarla oyun oynamaya benzer. Kişiyi oyun oynamaya, çaba göstermeye, sorumluluğu yüklenmeye, oyunun parasını ödemeye zorlar, ama kararlar her zaman onun kurtulamadığı eğilimden yana çıkacaktır. Eğer seçim

ona ait olsaydı, doğarken öyle bir şeye sahip olmazdı. Eğer bu, kendi seçimi değilse, o zaman da, iradesi serbest olamaz.

“Öğretmenlerinizin ‘İlk Günah' dediği o suçun niteliği nedir? Onların mükemmel saydığı bir ortamdan düşerken insan ne gibi kötülükleri kendine mal etmiştir? Efsaneye göre insan, yasak ağacın meyvesini yemiş, böylelikle bir akla sahip olmuş, mantıklı bir varlık hâline gelmiştir. Bu iyiyle kötüyü ayırt etme yeteneğidir; yani insan, ahlâklı bir varlık hâline gelmiştir. Ekmeğini emeğiyle kazanmaya mahkûm edilmiştir...demek ki, üretici bir varlık hâline gelmiştir. Arzulara sahip olmaya mahkûm edilmiştir...buradan, cinsel zevk yeteneğini edinmiştir. Kısaca, ona yükledikleri suçlar, mantık, ahlâk, yaratıcılık ve zevktir; yani var oluşunun ana değerleridir. İnsanın cennetten düşüşünü anlatırken ona yüklenen suçlar onun kusurları olmadığı gibi, günahları da değildir. Yaptığı yanlışlar değildir. İnsan tabiatının esaslarıdır. Cennet Bahçesinde yaşayan o aklı, değerleri, emeği, sevgisi olmayan robot her ne idiyse, onun kesinlikle insan olmadığı ortadadır.

“İnsanın düşüşü, yine sizin öğretmenlerinize göre, yaşamak için kendisine gereken değerleri edinmesidir. Bu değerler, onların standardına göre ‘Günah’ olmaktadır. Kötülüğü insan oluşunda yatıyor, demektedirler. Kötülüğü, yaşıyor olmasında yatıyor, demektedirler.

“Bunun adına merhamet ahlakı, insan sevgisi doktrini diyorlar.

“Hayır, biz insanın kötü olduğunu söylemiyoruz, diyorlar. Kötülük yalnızca insana yabancı olan şeyde, onun bedeninde, diyorlar. Yo, biz onu öldürmek istiyor değiliz, yalnızca vücudunu kaybetmesini istiyoruz, diyorlar. Acı duymaması için ona yardım ettiklerini söyleyip, elleriyle onu bağlı

tuttukları işkence âletini gösteriyorlar. İki çarktan oluşan o âlet, onu sürekli olarak iki ayrı yöne doğru çekiyor; doktrin çarkı ruhunu vücudundan ayırmaya çalışıyor.

“Evet, insanı ikiye böldüler, her yarıyı öbür yarıya karşı gelmek üzere konumlandırdılar. Ona vücuduyla bilincinin ölümcül bir kavgaya tutuşmuş düşmanlar olduğunu öğrettiler. Birbirine ters yaratılışta iki hasım; istekleri çelişkili, ihtiyaçları uyuşmaz, birine yarayan ötekine zararlı. Ruhunun doğaüstü bir alana ait olduğunu, ama bedeninin, o ruhu bu dünyada hapis tutan bir kafes olduğunu öğrettiler. İyiliğin vücudu yenmek, yıllar süren sabırlı mücadelelerle onu sabote etmek demek olduğunu söyleyip, insanı kafesten kaçmaya, mezarın özgürlüğüne kavuşmaya teşvik ettiler.

İnsana kendisinin, her ikisi de ölümün sembolü olan iki unsurun oluşturduğu umutsuz bir uyumsuz olduğunu öğrettiler. Ruhu olmayan vücut, cesettir; bedeni olmayan ruh da hayalettir...ama onların insan doğası imajında, cesetle hayalet arasındaki mücadele sürerken, ceset kendine özgü bir kötülükle yüklüdür, hayalet de insanın bildiği her şeyin ‘yok' olduğunun, yalnızca bilinemeyenlerin var olabileceğinin bilincindedir.

“Bu doktrinin hangi insanî yeteneği görmezden gelmek üzere tasarımlandığını görebiliyor musunuz? İnsanın aklıydı görmezden gelinen. Ancak onun yok edilmesiyle insanı iki parçaya bölmek mümkün olabilirdi. Mantığını teslim ettiği anda, ölçemediği, kontrol edemediği iki canavarın insafına kalmış olacaktı: Sorumsuz içgüdülerle hareket eden bir vücut ile, mistik vahiylere göre hareket eden bir ruh. Bu durumda insan, bir robotla bir diktafon arasındaki savaşın hırpalanmış kurbanı durumuna düşüyordu.

“Şimdi insan, şu enkazın arasında emekler, etrafı kör gibi yoklayıp yaşayabilmenin yollarını ararken, öğretmenleriniz ona ahlâk düzeninin yardımını sunuyor, çözüm bulamayacağını, dünyada tatmin diye bir şey olmadığını söylüyorlar. Gerçek varoluşun, onun algılayamayacağı yerde olduğunu, gerçek bilincin var olmayanı algılayabilmek anlamına geldiğini söylüyor, bunu kavrayamamasını da, onun kendi varoluşunun kötü, bilincinin güçsüz olduğunun kanıtı olarak öne sürüyorlar.

“İnsanın ruhuyla bedeni arasındaki ayrılmanın ürünü olarak, ölüm Ahlâkı öğretmenleriniz de iki türlüdür. Bunlar bedenin mistikleriyle, ruhun mistikleridir. Buna maneviyatçılarla materyalistler denmektedir. Biri varoluşsuz bilinçliliğe, diğeri de bilinçlenmesiz varoluşa inanmaktadır. Her ikisi de aklınızı teslim etmenizi ister. Biri aklınızı onların kendi vahiylerine teslim olmaya çağırırken, diğeri de, reflekslere teslim olmaya davet eder. Birbirleriyle hasım olduklarını ne kadar haykırsalar, ne kadar düşmanmış gibi görünmeye çalışsalar da, aslında ikisinin hem ahlaki kodu hem de nihaî amacı birbirine benzemektedir. Materyalistler insanın vücudunun köleleşririlmesi peşindedir, maneviyatçılar da aklını mahvetmeye çalışmaktadır.

“Maneviyatın mistikleri, iyiliğin Tanrı olduğunu söyler, onun da tek tanımı olarak, insanın algılayamayacağı bir varlıktır derler. Bu tanım, insanın bilincini geçersiz kılmakta, varoluş kavramlarını da hiçe indirmektedir. Bedenin mistikleri de iyinin, Toplum olduğunu söyler, onu fiziksel biçimi olmayan bir organizma olarak tarif eder, bu süper-varlığın herhangi bir kimsenin içinde olmayıp, genelde sizden başka herkesin içinde olduğunu iddia ederler. Ruhun mistikleri, insan aklının Tanrı’nın iradesine boyun eğmesini

ister. Bedenin mistikleriyse, insan aklının toplumun iradesine boyun eğmesini ister. Ruh mistiklerine göre, insanın değer standardı Tanrı'yı memnun etmektir, Tanrının standardlarıysa insanın anlama gücünün ötesindedir ve iman gereği kabul edilmek zorundadır. Bedenin mistiklerine göre, insanın değer standardı,toplumu memnun etmektir; onun standardlarına gelince, onlar insanın yargılama hakkına sahip olmadığı şeylerdir ve aksiyom olarak kabul edilmek zorundadır, Her ikisinin bir ağızdan söylediği şey, insanın hayat amacının zombiye dönüşmek, bilmediği bir amaca doğru, sorgulamadığı nedenlerle sürüklenmek olduğudur. Ödülü, ruh mistiklerine göre mezardan sonra verilecektir, beden mistiklerine göreyse dünyadayken ama torunlarının torunlarına verilecektir.

"Yine ikisi bir ağızdan, bencilliğin insandaki en büyük kötülük olduğunu söylemektedir. İyilik için insanın kişisel arzulardan vazgeçmesi, kendini inkâr etmesi, silmesi, teslim olması gerektiğini ileri sürmektedirler, yani insanın iyiliği, yaşamakta olduğu hayattan vazgeçmektir. İkisi bir ağızdan, ahlâkın esasının fedakarlık olduğunu, insanın ulaşabileceği en yüksek değerin bu olduğunu haykırmaktadır.

"Şu anda sesim kimlere ulaşıyorsa, katil adam olmayıp kurban adam olanlara sesleniyorum. Size aklınızın ölüm yatağından, içinde boğulmakta olduğunuz karanlığın kıyısından sesleniyorum. Eğer içinizde hâlâ o zayıf kıvılcımlara sarılıp mücadele edebilecek güç kalmışsa, eski kimliğinizden biraz bir şey kalmışsa, onu şimdi kullanın. Sizi mahveden kelime 'fedakarlık' kelimesidir. Son gücünüzü, o kelimenin anlamını kavramaya harcayın. Hâlâ sağsınız. Bir şansınız var.

“Fedakârlık; değersiz şeyleri reddetmek değil, değerli şeyleri reddetmektir. İyinin hatırı için kötüyü reddetmeye fedakarlık denmez; kötünün hatırı için iyiyi reddetmektir fedakarlık. ‘Fedakârlık’ değer verdiğiniz bir şeyi, değer vermediğiniz bir şey için reddetmektir.

“Bir sent verip karşılığında bir dolar alırsanız, o fedakarlık değildir, ama doları verip karşılığında sent alırsanız, o fedakârlıktır. Yıllarca mücadele ettikten sonra istediğiniz kariyere başlarsanız, ona fedakarlık denmez, ama o kariyerden, bir rakip için vazgeçerseniz, ona fedakarlık denir.Bir şişe sütünüz varsa, onu açlıktan ölmekte olan çocuğunuza içirirseniz, o fedakarlık değildir, ama sütü komşunun çocuğuna verir, kendi çocuğunuzun ölmesine göz yumarsanız, o fedakârlıktır.

“Bir dosta yardım için para verdiğinizde, bu fedakarlık değildir. O parayı değersiz bir yabancıya verirseniz, o fedakârlıktır. Arkadaşınıza gücünüzün yettiği kadar bir para verdiğinizde, o fedakarlık değildir. Ona kendi rahatınızı bozacak kadar bir para verirseniz, o tür ahlâk standardına göre, bu kısmi sevap sayılmaktadır. Başınıza felâket getirecek kadar bir para verirseniz, işte o tam fedakarlık sayılmaktadır.

“Tüm kişisel arzuları reddeder, hayatınızı sevdiklerinize adarsanız, tam bir sevaba erememiş olursunuz; çünkü hâlâ kendinize ait bir değeri koruyor sayılırsınız, o değer de sevgidir. Ama hayatınızı rast gele yabancılara adarsanız, o müthiş bir sevap sayılır. Hele hayatınızı nefret ettiğiniz insanlara hizmet etmeye adarsanız...o varabileceğiniz en büyük sevapları getirir.

“Fedakârlık bir değer teslimi, tam fedakârlıksa tüm değerlerin teslim edilmesidir. Tam sevaba ermek istiyorsanız, fedakârlığınıza karşılık bir minnet beklemeyeceksiniz. Bir

övgü, bir sevgi, bir hayranlık, bir özsaygı, hattâ iyilik yapmış olmaktan gelen gururu bile reddedeceksiniz...bunların en hafif bir gölgesi, sevabınızı sulandıracaktır. Eğer hayatınızı hiçbir neşenin lekelemesine izin vermezseniz, hiçbir değer peşinde koşmazsanız, hiçbir manevi değere yönelmez, hiçbir kazanç sağlamaya çalışmaz, hiç kâr etmek istemez, hiçbir ödüle özenmezseniz, yani hayatınızı salt sıfıra indirgerseniz, o zaman ideal ahlâkî mükemmelliğe ulaşmış sayılacaksınız.

“Size manevi mükemmelliğin, insanlar için imkânsız bir şey olduğunu söylüyorlar...standartlar bunlar oldukça, gerçekten imkânsız olmak zorundadır. Ona yaşadığınız sürece ulaşamazsınız, ama hayatınızın ve benliğinizin değeri, o ideal sıfıra ne kadar yaklaştığınıza göre ölçülmek üzere ayarlanmıştır, o sıfır da ölümdür.

“Ama eğer ihtirassız bir boşluk olarak, çiğnenip yutulmayı bekleyen bir zerzevat olarak işe başlarsanız, reddedecek hiçbir değeriniz, feda edecek hiçbir arzunuz olmazsa bile, bu fedakarlık tacını kazanacağınız anlamına gelmez. İstemediğiniz bir şeyden vazgeçmek, fedakarlık değildir. Eğer arzunuz ölmekse, hayatınızı başkaları uğruna feda etmek, fedakarlık sayılmaz. Fedakârlık sevabına erişmek için, yaşamayı istiyor olmalısınız, yaşamak için yanıp tutuşuyor olmaksınız, bu dünyaya ve dünyanın size verebileceği her şeye tutkun olmalısınız...arzularınızı sizden uzaklaştıran her bıçağın içinizdeki bükülüşünü hissedecek, sevginizin vücudunuzdan boşalıp gittiğini an be an yaşayacaksınız. Fedakârlık ahlâkının size ideal olarak sunduğu yalnızca ölmek değildir, yavaş yavaş işkenceyle ölmektir.

“Bana sakın bunların yalnızca bu dünyadaki hayat için geçerli olduğunu söylemeyin, ben başka hayata ilgi

duymuyorum. Siz de duymuyorsunuz.

“Eğer onurunuzun son katresini kurtarmak istiyorsanız, en iyi eylemlerinize ‘fedakarlık’ demeyin; o terim sizi ahlâk dışı kategorisine sokar. Bir anne, kendine şapka alacağı yerde, aç çocuğuna yiyecek alırsa, bu fedakarlık değildir. Bu kadının çocuğuna verdiği değer, şapkaya verdiğinden fazladır. Bu ancak, şapkaya daha çok değer veren, çocuğun açlıktan ölmemesini yalnızca görev duygusuyla sağlayan türdeki anne için fedakarlık sayılabilir. Bir insan kendi özgürlüğü için mücadele ederken ölürse, bu da fedakarlık değildir. O kişi, köle olarak yaşamaya razı değildir. Bu hareket de ancak köle olarak yaşamaya razı olan kişi için fedakarlık sayılır. Bir insan inançlarını satmayı reddediyorsa, yaptığı şey fedakarlık değildir, meğer ki zaten inançları olmayan biri olsun.

“Fedakârlık ancak feda edecek bir şeyi olmayanlar için uygun olabilir...değerleri de, standartları da, yargıları da olmayanlar için. Arzuları mantıksız kaprislerden doğan, körü körüne ortaya çıkan ve kolayca vazgeçilen şeylerden oluşanlar için, Ahlâkî seviyeye sahip, arzuları rasyonel değerlerden doğan kişiler için fedakarlık, doğrunun yanlışa teslim olması, iyinin kötüye teslim olması demektir.

“Fedakârlık inancı, ahlâk dışının ahlâkıdır...insanlara iyiliklerle ya da değerlerle ilgili kişisel çıkarlarını açıklayamayacağını itiraf ederek zaten kendi iflâsını ilan etmiştir. İnsanların ruhlarının bir yozlaşmışlık lağımı olduğunu, onlara onu feda etmenin öğretilmesi gerektiğini savunmaktadır. İnsanlara iyi olmayı öğretemediğini, onları yalnızca sürekli cezalara mahkûm etmek zorunda kaldığını zaten kendisi itiraf etmektedir.

“Acaba sisli bir stüpor durumunda, ahlâk düzeninin sizden feda etmenizi istediği şeyin yalnızca maddesel değerler

olduğunu mu düşünüyorsunuz? Peki sizce maddesel değerler nedir? Maddenin kendi başına değeri olamaz, insan, ancak insanı arzuları tatmin ettiği ölçüde değer kazanır. Madde yalnızca insani değerlerin bir aracıdır. İyiliklerinizin ürettiği maddesel araçları hangi hizmetlere harcamanız istendi? Sizin kötü diye nitelediğiniz şeye mi? Paylaşmadığınız bir ilkeye mi? Saygı duymadığınız bir insana mı? Kendi amacınıza ters bir amacın elde edilmesine mi? Eğer öyle değilse, armağanınız, fedakarlık değeri kazanmayacaktır.

“Ahlâk düzeniniz size, maddesel dünyayı reddetmenizi, değerlerinizi maddelerden ayırmanızı söylüyor. Değerleri maddesel formda ifade bulmayan bir insanın varlığı da ideallerine bağlı değildir. Eylemleri inançlarına ters düşer, o kişi ufacık bir hipokrit olup çıkar...ama sizin ahlâk düzeninize itaat eden odur, değerlerini maddeden ayırmış olan da odur. Bir kadını sevip başka kadınla yatan adam, bir işçinin yeteneklerine hayran kalıp, işe başka işçiyi alan adam, bir davaya inandığını söyleyip, parasını başka bir davayı desteklemek üzere bağışlayan adam, zenaatta yüksek standartları benimseyip, sonra çabasını eften püften ürünler üretmeye harcayan adam...işte madden reddedenler bunlardır. Bunlar ruhlarının değerinin maddesel gerçeğe dönüşemeyeceğine inanan insanlardır.

“Şimdi bana, bu adamların reddettiği şeyin ruh olduğunu mu söyleyeceksiniz? Evet, tabiî. Biri olmadan öteki olamaz. Hepiniz maddeyle bilincin ayrılmaz bir bileşimisiniz. Bilincinizden vazgeçtiğiniz anda hayvanlaşırsınız, bedeninizden vazgeçtiğiniz anda sahteleşirsiniz. Maddi dünyadan vazgeçen, onu kötülüğe teslim etmiş demektir.

“Zaten sizin ahlâk düzeninizin asıl amacı da budur, o kod sizden bu görevi beklemektedir. Zevk almadığınız şeylere

verin, hayranlık duymadığınız şeylere hizmet edin, kötü saydığınız şeylere teslim olun...dünyayı başkalarının değerlerine teslim edin, kendi benliğinizi inkâr edin, reddedin, silin. Benliğiniz sizin aklınızdır. Ondan vazgeçtiğiniz anda bir yumak ete dönüşürsünüz, her yamyamın yalayıp yutmasına hazır olursunuz.

“Sizden teslim etmenizi istedikleri şey aklınızdır. Fedakârlık inancını övüp duranlar, mevkileri, niyetleri ne olursa olsun, bunu sizden, ister ruhunuz, ister vücudunuz için istiyor olsun, size ister cennette bir hayatı, ister bu dünyada karnınızı doyurmayı vaadetsin, amaç aynıdır. Söze, kişinin, ‘kendi arzularının peşinde koşması bencilliktir, onları başkalarının isteklerine feda etmelisin,’ diye başlayanlar, sonunda da, ‘inançlarına bağlı kalmak bencilliktir, onları da başkalarının inançlarına feda etmen gerek,’ diye bitireceklerdir.

“Şu kadarı doğrudur:En bencil şey, özgür bir aklın kendininkinden yüksek bir otorite tanımaması, kendi gerçeklik yargılarından daha yüksek bir değer tanımamasıdır. Sizden entelektüel tutarlılığınızı, mantığınızı, doğruluk standardınızı feda etmeniz, en büyük iyiliği en çok sayıda kişinin yararlanması sayan bir fahişe hâline gelmeniz isteniyor.

“Eğer bu düzen içinde yolunuzu ararken, ‘İyi nedir?’ sorusuna cevap bulmaya çalışırsanız, tek bulabileceğiniz cevap, “Başkalarının iyiliği' olacaktır. İyi, başkaları ne istiyorsa odur, siz onların ne istediğini sanıyorsanız odur, ya da onların ne istemesi gerektiğini sanıyorsanız odur. 'Başkalarının iyiliği’ sihirli bir formüldür, her şeyi altına çevirir. Herhangi bir eylem için fümigatör olarak kullanılabilir, harta bir kıtayı katletmek için bile bundan

yararlanılabilir. Sizin değer standardınız, bir amaç değildir, bir eylem değildir, bir ilke değildir, yalnızca bir niyettir. Hiçbir kanıta, mantığa, başarıya ihtiyacınız yoktur, aslında başkalarının iyiliğini sağlamak zorunda bile değilsiniz. Yalnızca niyetinizin kendi iyiliğiniz değil, başkalarının iyiliği olduğunu bilmeniz yeter. İyinin tek tanımı olarak olumsuzu kullanabilirsiniz: İyi demek, benim için iyi olmayan şey demektir.

"Sizin kodunuz, ebedî, absolü, objektif ahlâkî değerleri savunduğunu iddia edip, şartlılığı, izafîliği, sübjektifi reddeddiğini söyleyerek övünür...ama sizin kodunuz, absolü dediği noktada şu ahlâkî davranışı önerir: Kendin istiyorsan, o kötüdür; başkaları istiyorsa, o iyidir; eyleminin niyeti kendi yararınsa, yapma; başkalarının yararıysa, o zaman her şeyi yapabilirsin.

"Bu çift eklemli, çifte standartlı ahlâk sizi ikiye bölerken, insanlığı da iki düşman kampa bölmektedir: Biri sizsiniz, öbürü de geri kalan insanlar. İstemeye, yaşamaya hakkı olmayan, tek dışlanan sizsiniz. Tek hizmetkâr sizsiniz, diğerleri hep efendi. Tek verici sizsiniz, diğerleri hep alıcı, siz ebedî borçlusunuz, Ötekiler hep alacaklı...ve o borç ödemekle bitmez. Onların sizden fedakarlık isteme hakkını sorgulayamazsınız, isteklerini, ihtiyaçlarını sorgulayamazsınız; o hak onlara yine bir olumsuzla verilmiştir, onların siz olmayışından kaynaklanmaktadır.

"İçinizden soru soranlar çıktığında, düzeniniz size bir teselli ödülüyle bir bubi tuzağı hazırlamıştır. Sizin kendi mutluluğunuz için, demektedir. Başkalarının mutluluğuna, bu yüzden hizmet etmelisin. Mutlu olmanın tek yolu, onu başkalarının mutluluğuna feda etmektir, refahın tek yolu onu başkalarının servetine teslim etmektir, hayatınızı korumanın

tek yolu, sizden başka herkesi korumaktır...eğer bu süreçte mutluluğu bulamıyorsanız, o da sizin kendi suçunuzdur, kötü olduğunuzun kanıtıdır. İyi olsaydınız, başkalarına ziyafet verirken mutlu olurdunuz, gururunuzu da onların size fırlattıklarına razı olacak düzeye indirirdiniz.

“Siz, hiçbir özsaygı standardı olmayanlar, suçu kabul ediyor, soru sorma cesaretini göstermiyorsunuz. Ama aslında kabullenilmeyen cevabı biliyorsunuz. Gördüğünüzü görmemiş gibi yapmak, dünyanızı hangi gizli düzenin yönettiğini bilmezden gelmek. Bunu biliyorsunuz. Açık bir ikrar olarak değil, içinizdeki karanlık bir tedirginlik olarak biliyorsunuz, bu arada suçlu suçlu lüleler yaparak, adı anılmayacak kadar kötü bir ilkeyi istemeye istemeye uygulayarak geçip gidiyorsunuz.

“Ben kazanılmamış şeyi kabul etmeyen biri olarak, ne değeri ne de suçluluğu hak etmedikçe kabullenmeyen biri olarak, hep kaçındığınız soruyu size sormak için buradayım. Neden kendinizin değil de başkalarının mutluluğuna hizmet etmek ahlâka uygun hareket etmek oluyor? Eğer zevk almak bir değerse, neden başkaları zevk alınca bu ahlâka uygun oluyor da, siz zevk alınca ahlâksızlık oluyor? Eğer pasta yemek bir değerse, neden sizin midenizdeyken ahlâksızlık oluyor da, başkalarının midesindeyken ahlâklı oluyor? Neden sizin arzunuz kötü de başkalarınınki iyi? Ürettiğiniz bir şeyi muhafaza etmek neden kötü de onu başkalarına vermek iyi? Ayrıca sizin o şeyi saklamanız ahlâksızlıksa, verdiğiniz zaman başkalarının kabul etmesi neden ahlaksızlık olmuyor? Verirken siz bencillikten, kötülükten uzaklaşıyorsunuz da, onlar alırken bencil ve kötü olmuyorlar mı? Sevaba girmek, günahlara hizmet anlamına mı gelir? İyilerin ahlâkî amacı, kendilerini kötüler uğruna yok etmek midir?

“Kaçındığınız cevap, o canavarca cevap belli: Hayır, alanlar kötü değil, yeter ki verdiğiniz şeyi hak etmiş olmasınlar. Eğer onu kendileri üretemiyorlarsa, hak edemiyorlarsa, karşılığında size bir şey veremiyorlarsa, o zaman o verdiğinizi kabul etmekle ahlâksız olmuyorlar. Onu alıp zevkini çıkarabilirler, yeter ki bunu almaya hakları olmasın.

“İşte sizin inancınızın gizli çekirdeği bu. Çifte standardınızın öbür yarısı şöyle: kendi çabanızla yaşamak ahlâksızlık olurken, başkalarının çabasından geçinmek ahlâklılık oluyor. Kendi ürettiğinizi tüketmek ahlâksızlık, ama başkalarının ürettiğini alıp tüketmek ahlâka uygun. Kazanmak ahlâksızlık, ama asalaklık ahlâklı. Üreticilerimizin var oluşunu haklı gösteren şey, asalakların varlığı. Ama asalakların varlığı kendi başına bir amaç. Başarıdan kâr elde eden ahlâksız, ama fedakârlıktan kâr elde eden ahlâklı. Kendi mutluluğunuzu yaratmak kötü, ama başkalarının kanı pahasına keyif sürmek, iyi.

“Sizin kodunuz insanları iki kasta ayırıyor ve onlara zıt kurallarla yaşamalarını emrediyor: Her şeyi arzu edebilenlerle hiçbir şeyi arzu edemeyenler, seçilmişlerle lânetlenmişler, biniciler ve taşıyıcılar, yutanlar ve yutulanlar. Sizin kastınızı hangi standart belirliyor? Sizi ahlâki seçkinler arasına sokan anahtar nedir? O anahtar, değersizliktir.

“Değer denilen şey neleri içermiş olursa olsun, sizin ona sahip olmayışınız, sahip olanlar üzerinde size bazı haklar sağlıyor. Ödüllerden pay alma hakkınız, ihtiyacınızdan kaynaklanıyor. Eğer kendi ihtiyacınızı kendiniz giderebiliyorsanız, yeteneğiniz o ihtiyacı tatmin etmenizi yasaklıyor. Ama cevap veremediğiniz bir ihtiyaç, size insanların hayatı üzerinde öncelik hakkı tanıyor.

“Eğer başarılıysanız, başaramayan her kişi sizin efendiniz oluyor, başarısızlığa uğrarsanız, başaran her kişi sizin kölenizdir. Başarısızlığınız adil olsun ya da olmasın, istekleriniz rasyonel olsun ya da olmasın, uğradığınız bahtsızlıklar hak edilmiş olsun ya da olmasın, size ödüllerde hak tanıyan şey o bahtsızlıklardır. Acıdır...niteliği ve nedeni ne olursa olsun, birinci derecede absolü olan şey acıdır...size varoluş üzerinde ipotek hakkı taşıyan odur.

“Eğer acınızı kendi çabanızla giderirseniz, size hiçbir ahlâki kredi tanınmaz. Sizin düzeniniz buna bencil çıkar gözüyle bakar. Hangi değeri elde etmeye çalışıyor olursanız olun, o değer ister servet, ister yiyecek, ister aşk, ister hak olsun, onu kendiniz elde edebiliyorsanız, sizin düzeniniz bunu ahlâkî bir edinim saymıyor. Hiç kimsenin kaybına yol açmamışsınız, söz konusu olan bir sadaka değil, bir alışveriştir, bir fedakarlık değil, bir ödemedir. Hak edilmişler bencillik alanına giriyor, karşılıklı kârların ticarî alanında yer alıyor. Ancak hak edilmemişler ahlâkî değiş-tokuş sayılıyor, onun da anlamı, bir taraf kazanırken diğerinin mahvolmasıdır. Değerleriniz için ödül beklemek bencillik ve ahlâksızlık, ama talebinizi ahlâklı bir hak hâline dönüştüren şey sizin değersizliğiniz.

“İhtiyacı bir talep olarak gören ahlâk düzeni, kendine standart olarak boşluğu, yokluğu benimsemiş demektir. Bir yokluğu, bir kusuru ödüllendirmektedir. Zaafı, yetersizliği, beceriksizliği, acı çekmeyi, hastalığı, felâketi, hatayı, kusuru; yani sıfırı.

“Bu talepleri ödeyecek hesapları kim sağlıyor? Sıfır olmadıkları için lânetlenenler. Onların her biri, ileri sürülen idealden ne kadar uzaklarsa, o kadar katkıda bulunuyor hesaba. Tüm değerler iyiliklerin ürünü olduğuna göre, sizin

iyi eylemleriniz de cezanıza temel oluşturuyor, buna karşılık kusurlarınız, kazancınızın ölçüsü oluyor. Sizin düzeniniz, rasyonel insanın kendini mantıksızlar uğruna feda etmesini, bağımsızın asalaklara feda edilmesini, dürüstün dürüst olmayana, adil olanın olmayana, üretici insanın hırsız talancılara, tutarlı kişinin kaypaklara, Özsaygılı olanın da burnunu çekip duran nörotiklere feda edilmesini talep ediyor. Çevrenizde gördüklerinizin gaddarlıklarına mı şaşıyorsunuz? Esas değerlere ulaşmış olan insan sizin ahlâk düzeninizi kabul etmez; düzeni kabul eden de bu değerlere ulaşamaz.

“Fedakârlık ahlâkında ilk feda ettiğiniz şey ahlâk, ikincisi de özsaygıdır. İhtiyacı bir standard hâline getirince, her insan hem kurban hem de asalak durumuna düşer. Kurban rolünde, çalışıp çabalayıp başkalarının ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır, kendini de tüm ihtiyaçları başkaları tarafından karşılanacak bir asalak durumuna düşürmektedir. Diğer insan kardeşlerine ancak iki utanç verici rolde yaklaşabilir, ya dilenci olacaktır ya da kan emici.

“Cebinde sizinkinden bir dolar eksik parası olan adamdan korkarsınız. O dolarınız onun hakkı sayılır. O adam sizin kendinizi ahlâksız gibi hissetmenize yol açar. Sizden bir dolar fazla parası olandan da nefret edersiniz. O dolar sizin hakkınızdır. Bu adam sizin içinizde, ahlaken kandırılmışlık duygusu uyandırır. Alttaki adam sizin suçluluk duygunuzun kaynağı, üsttekiyse çaresizliğinizin nedenidir. Neyi teslim edip neyi isteyeceğinizi, neyi verip neyi kapacağınızı, hangi zevklerin sizin hakkınız olduğunu, hangi borçların hâlâ ödenmemiş olduğunu bilemez duruma düşersiniz. Benimsediğiniz ahlâk standardına göre hayatınızın her anında suçlu olmayı kabul etmiş olduğunuz gerçeğini ‘teori’ diye geçiştirme mücadelesi verirsiniz. Yuttuğunuz her lokmaya

sizden daha fazla ihtiyaç duyan biri, dünyanın bir yerlerinde mutlaka vardır. Sonunda sorunu kör bir güceniklik duygusu içinde bir kenara kaldırır, ahlâkî mükemmelliğin mümkün olmadığına, istenmemesi gerektiğine karar verirsiniz, Önünüze çıkanı görmezden gelerek yolunuza devam etmeye, gençlerin gözlerine bakmamaya razı olursunuz. O gözlerde, özsaygının var olabileceği umudu sönmemiştir, sizden de bunu bekliyor gibi bakmaktadırlar. Ruhunuzun içinde artakalmış tek şey suçluluktur, yanınızdan geçerken sizin gözlerinize bakamayan diğer insanlar için de durum aynıdır. Bu ahlâk düzeninin dünyada kardeşliği kuramamasının, insanın insana iyi davranmasını sağlayamamasının sebeplerini mi merak ediyorsunuz?

“Sizin düzeninizin savunduğu fedakarlık, gidermeye çalıştığı yozluktan daha yoz. Size fedakârlığınızın amacının sevgi olduğunu söylüyor...yani her insana karşı hissetmeniz gereken sevgi. Manevî değerlerin maddi değerlerden daha yüce olduğunu savunan bu ahlâk, vücudunu her erkeğe ayrımsız veren fahişeyi kınayan bu ahlâk, sizden herkesi ayrımsız sevmenizi talep ediyor.

“Sebepsiz servet nasıl olamazsa, sebepsiz sevgi de, hattâ sebepsiz başka türlü duygu da olamaz. Duygu, bir oluşa, bir gerçeğe cevaptır, sizin standartlarınızın dikte ettiği bir değerlendirmedir. Sevmek, değer vermek demektir. Değer ölçmeden değer vermenin mümkün olduğunu, değersiz bulduğunuzu sevmenin mümkün olduğunu söyleyen adam, size üretmeden tüketerek zenginleşmenin mümkün olduğunu, kâğıt paranın altın kadar değerli olduğunu söyleyen adamın ta kendisidir.

“Bu kişinin size sebepsiz korku hissettirme peşinde olmadığını da gözden kaçırmayın. Onun türündeki insanlar

yönetimi ele geçirince, türlü korku ve terör salma yöntemlerine yönelirler, korku duymanız için yeterince sebep yaratırlar, çünkü sizi korkuyla yönetmek isterler. Ama iş sevgiye, duyguların en yücesine geldiğinde, sebepsiz sevgi hissedemiyorsanız sizi ahlâksızlıkla suçlayıp avaz avaz bağırmalarına izin verirsiniz. Bir insan sebepsiz korku hissediyorsa, onu psikiyatriste götürürsünüz; ama sevginin anlamını, doğasını ve gururunu koruma konusunda o kadar dikkatli değilsiniz.

“Sevgi, kişinin değerlerinin ifadesidir, kişiliğinizde ve karakterinizde edinebildiğiniz ahlâkî niteliklerden ötürü size verilen en büyük ödüldür; kişinin bir başkasının değerleri karşısında duyduğu zevkin duygusal bedelidir. Sizin ahlâk düzeniniz, sevginizi değerlerden ayırmanızı, onu her serseriye sunmanızı, hem de değeri karşılığında değil, ihtiyaçları karşılığında sunmanızı istiyor. Bir ödül olarak değil, bir sadaka olarak, değerlerine karşılık bir ödeme olarak değil, günahlarına karşılık meblâğı yazılmamış bir çek olarak sunmanızı istiyor. Sizin ahlak düzeniniz, sevginin amacının sizi tüm ahlâki bağlardan kurtarıp özgürleştirmek olduğunu söylüyor, sevginin ahlâki yargılamadan azade olduğunu ileri sürüyor, gerçek sevginin bağışlamak olduğunu, her türlü kötülükten daha uzun ömürlü olduğunu, sevgi ne kadar büyükse, aşabildiği ve sevebildiği günahların ve yozlukların da o kadar büyük olabileceğini iddia ediyor Bir insanı değerleri için sevmek sıradan ve insanîdir, diyor size. Ama onu kusurları için sevmek, ilâhîdir. Sevmeye değecek kişileri sevmek bencil çıkarlar doğrultusunda hareket etmektir, sevmeye değmeyenleri sevmek ise fedakarlıktır, diyor. Hak etmeyenlere sevginizi vermek sizin borcunuz...ne kadar az hak ederlerse, onlara o kadar çok sevgi borçlusunuz. Bir obje

ne kadar iğrençse, sizin sevabınız o kadar soylu oluyor. Sevginizi ne kadar ayrımsız ve seçimsiz dağıtıyorsanız, sevabınız o kadar büyüyor. Sonunda ruhunuzu, bir çöp yığını hâline dönüştürebilirseniz, manevi değerlere değer vermekten vazgeçebilirseniz, o zaman ahlâkî mükemmellik düzeyine ulaşmış sayılıyorsunuz.

“İşte fedakarlık ahlâkı dediğiniz düzen budur, size sunduğu ikiz idealler de şöyledir: Vücudunuzun yaşamını insan silolarına benzer biçimde yeniden oluşturmanız, ruhunuzun yaşamını çöplük hâline dönüştürmeniz.

“Amacınız zaten buydu, artık ona ulaşmış durumdasınız. Şimdi neden sızlanıyor, insanın yetersizliğinden, insani umutların boşluğundan yakınıyorsunuz? Yıkım peşinde koşmakla zenginleşemediğinizi gördüğünüz için mi? Acıya tapmakla zevke ulaşamadığınızı anladığınız için mi? Ölümü standart değeriniz hâline getirerek yaşayamayacağınızı fark ettiğiniz için mi?

“Yaşayabilme yeteneğinizin derecesi, sizin o ahlâk düzeninizden ayrıldığınız ölçüdedir. Ama yine de, o düzeni vaaz edip duranları, insanlığın dostları saymayı sürdürüyorsunuz, kendinizi lanetliyor, ama onların niyetlerini ve amaçlarını hiç sorgulamıyorsunuz. Şimdi, son fırsatınızla karşı karşıya olduğunuz şu anda, dönüp onlara şöyle bir bakın...ve eğer yok olmaya karar verecekseniz, bunu da bari, düşmanın hayatınıza ne kadar ucuz bir değer biçtiğini bilerek yapın.

“Fedakârlık vaazı veren her iki ekolün mistikleri, yaranıza saldıran mikroplardan farksızdır, o yara da aklınıza güvenmekten korkmanızdır. Onlar size, ellerinde akıldan üstün bir bilgi yolu bulunduğunu, mantıktan üstün bir bilinç modeli bulunduğunu söylüyor...sanki onlara gizli tüyoları

veren bir evren bürokratıyla ilişkileri varmış gibi. Maneviyat mistikleri, sizlerde var olmayan bir fazla duyuya sahip olduklarını ileri sürüyor. Bu özel altıncı duyu, ilk beş duyunuzdan gelen tüm bilgileri inkâr etmekten oluşuyor. Bedenin mistikleriyse herhangi bir duyu dışı algıdan söz etmiyor; yalnızca duyularınızın geçerli olmadığını ileri sürüyor, kendi bilgeliklerinin, müphem bir yöntemle sizin körlüğünüzü algılamak olduğunu söylüyorlar. Her iki grup da sizden bilincinizi geçersiz kılıp kendinizi onlara teslim etmenizi istiyor. Kendi üstün bilgilerinin kanıtı olarak size, bildiğiniz her şeyin tersini sunuyorlar, varoluşla başa çıkmadaki üstün yeteneklerinin kanıtı olarak da, sizi sefalete, kendinizi feda etmeye, açlığa ve yıkıma sürüklemiş olduklarını gösteriyorlar.

Dünyadaki varlığınızdan daha üstün bir varoluşun biçimini bulmuş olduklarını iddia ediyorlar. Maneviyat mistikleri buna ‘öteki boyut’ deyip diğer boyutları inkâr ediyorlar, bedenin mistikleri ise buna ‘gelecek’ diyor ve bugünü inkâr ediyorlar. Var olmak, bir kişiliğe sahip olmaktır. Onlar kendi üstün alanlarına hangi kimliği ve kişiliği atfedebiliyorlar? Sürekli olarak oraya nelerin dahil olmadığını söyleyip duruyorlar, ama aslında nasıl bir şey olduğunu söylemiyorlar. Verdikleri tüm tanımlar olumsuzluklarla dolu. Tanrı, insan aklının bilemeyeceği bir varlıktır diyorlar, sonra da bunu bilgi olarak kabul etmenizi istiyorlar. Tanrı, insan değildir, cennet, dünya değildir, ruh vücutsuzdur, sevap kârın yokluğudur. Yani A, A değildir, algılar duyulardan kaynaklanmaz, bilgi mantığın yokluğudur. Onların tanımları tanımlama değil, silme sayılır.

“Sıfırın kimlik standardı olduğu bir evreni ancak bir sülüğün metafiziğinde bulabilirsiniz. Sülük kendi doğasını

isimlendirme gereğinden kaçınmak isteyecektir...Kendi özel evrenini üzerine kurguladığı maddenin kan olduğunu bilmek istemeyecektir.

“Peki, uğrunda varolan dünyayı feda etmek istedikleri o üstün dünyanın doğası nedir? Maneviyat mistikleri maddeye lânetler yağdırıyor; bedenin mistikleri de kâr kavramına. Birinci grup insanın dünyayı inkâr ederek yararlanmasını isterken, ikinci grup insanın tüm kârları reddederek dünyaya mirasçı olmasını istiyor. Onların madde-dışı, kâr-dışı dünyaları, süt ve kahve derelerinin aktığı, emredildikçe kayalarından şarapların fışkırdığı, bulutlardan üstlerine pastaların döküldüğü, yalnız ağızlarını açmalarının yeterli olduğu bir dünya. Bugünün materyalist, kâr peşinde koşan dünyasında, insanı bir mil uzağa taşıyabilecek demiryolunu kurabilmek, pek çok zekâyı, tutarlılığı, enerjiyi ve beceriyi gerektirmektedir. Onların materyalist olmayan, kâr-dışı dünyasındaysa canları istedikçe bir gezegenden ötekine yolculuk yapabileceklerdir. Dürüst biri çıkıp da onlara, ‘Nasıl?’ diye sorarsa, gücenmiş gibi davranır, ‘nasıl’ın banal realistlere göre bir kavram olduğunu, üstün ruhların buna, ‘Bir şekilde’ diye cevap vereceğini söylerler. Maddeyle ve kârla sınırlı olan bir evrende, ödüller düşünceyle kazanılır; bu tür kısıtlamalardan kurtulmuş bir evrendeyse, ödüllere, istemekle ulaşılabilir.

“İşte onların o derme çatma sırrı da bundan ibarettir. Tüm esoterik felsefelerinin, tüm dialektiklerinin ve süper-duygularının, kaçamak bakışlı gözlerinin ve uğuldayan kelimelerinin sırrı budur. Uğrunda uygarlıktan, lisanları, sanayileri, hayatları yıktıkları, kendi gözlerini, kulak zarlarını deldikleri, duyularını sindirip akıllarını boşalttıkları sır budur. Mantığın, aklın, maddenin, varoluşun ve gerçeğin absolülerini

bu uğurda eritmektedirler. Hepsinin amacı, o plastik sisin üzerine bir tek kutsal absolü dikmektir: Kendi istekleri.

“Kurtulmaya çalıştıkları sınırlama, kimlik kanunudur. Aradıkları özgürlük ise, ne kadar patırtı ederlerse etsinler, A’nın yine de A olarak kalacağı gerçeğinden kurtulmaktır. Yani ne kadar acıkmış olurlarsa olsunlar, dereler onlara süt getirmeyecek, sular tepenin yamacından yukarıya doğru akmayacak ve bundan beklenebilecek yararları sağlamayacak, o suları gökdelenlerin tepesine çıkarmak istiyorlarsa bunu ancak düşünce ve emek sonucu yapabileceklerdir. O sürecin içinde bir santim boyundaki boru bile bir önem taşırken, onların duygularının hiçbir ehemmiyeti yoktur, çünkü duyguları evrendeki bir toz zerresinin bile yerini değiştiremeyeceği gibi, onların yaptığı herhangi bir hareketin niteliğini de değiştiremez.

“Size insanoğlunun duyularını kullandığında gerçeği çarpılmamış biçimde göremeyeceğini söyleyenler, aslında kendilerinin bir gerçeği çarpılmamış biçimde görmeyi istemediklerini söylemektedirler. "Olduğu gibi durum’, aklınızla algıladığınızdır; mantığı denklemden çekip çıkardığınızda, ‘canınızın istediğini’ görebilirsiniz.

“Mantığa karşı geçerli bir itiraz olamaz...onların inancının bir bölümünü kabul ettiğiniz anda, mantığınızın yapmanıza izin vermediği bir şeyin yanınıza kâr kalmasını istiyorsunuz demektir. Kurtulmaya çalıştığınız şey, servetinizi çalarak elde ettinizse bir sahtekâr olduğunuz, ne kadar sadaka dağıtıp dualar etseniz de bundan kurtulamayacağınızdır. Eğer geceyi sokak kadınlarıyla yatarak geçirdinizse, değerli bir koca değilsiniz...ertesi sabah karınıza ne büyük sevgi hissederseniz hissedin, bu gerçek değişmez. Siz bir bütünsünüz, bir kimliksiniz, evrenin içinde dolaşan parçacıkların

yapışmaksızın arasıra rastgele biraraya geldiği, hiçbir sorumluluk yüklenemeyecek bir oluşum değilsiniz. Öylesi ancak bir çocuğun kâbusu olurdu, kişilikler değişir, kalleşle kahraman ikide bir rol değiştirirdi. Ama siz insansınız, bir kimliksiniz...varsınız.

“Mistik taleplerinizin esas amacının daha ne kadar yüce bir hayata kavuşmak olduğunu iddia ederseniz edin, kişiliğe karşı isyan, yok oluşu istemektir. Hiçbir şey olmamayı istemek, var olmamayı istemektir.

“Her iki ekolün mistikleri olan öğretmenleriniz, kafalarında sebep-sonuç ilişkisini tersine çevirmiş oldukları için, varoluşta da aynı şeyi yapmaya çalışmaktadırlar, Kendi duygularını sebep saymakta, akıllarını da pasif etki durumuna indirmektedirler. Duygularını, gerçeği anlamanın amacı saymaktadırlar. İsteklerini birincil duruma yerleştirmekte, tüm gerçeklerin üzerine konumlandırmaktadırlar. Dürüst bir adam, arzulayacağı şeyi tanımlamadan onu istemez. ‘Bu şey böyledir, onu bu yüzden istiyorum,’ der. Onlarsa, ‘İstiyorum, o hâlde öyledir,’ diyorlar.

“Varoluş ve bilinç aksiyomunu hileyle atlatmak istiyorlar, bilinçlerinin varoluşu algılama aracı değil, onu yaratma aracı olmasına çabalıyorlar, varoluş onların bilincinin nesnesi değil, öznesi olsun istiyorlar. Kendilerine benzer yarattıkları o Tanrı olmak istiyorlar...evreni boşluğun içinden, rastgele bir güdüyle yaratmış olan Tanrı. Ama gerçekliğe hile yapılamaz. Elde ettikleri, arzularının tam tersi olmaktadır. Onlar varoluşun üzerinde, tüm kuvvetleri elinde toplayan bir gücü isterken, bilinçlerinin gücünden de olmaktadırlar. Bilmeyi reddetmekle, kendilerini sürekli bir bilinmezin dehşetine mahkûm etmektedirler.

“Sizi onların inancına doğru çeken o mantık dışı istekler, sizin idol diye taptığınız o içinizdeki duygular, sunağına dünyayı kurban ettiğiniz o karanlık, tutarsız ihtiras, Tanrı’nın sesi ya da salgı bezlerinizin emri diye kabul ettiğiniz o güdü, sizin aklınızın cesedinden başka bir şey değildir. Mantığınızla çelişen bir duygu, açıklayamadığınız ve kontrol edemediğiniz bir duygu, aklınıza onarma izni vermediğiniz o bayat şeyin iskeleti olabilir ancak.

“Ne zaman görmeyi, düşünmeyi reddetme kötülüğünü işlediyseniz, ufacık bir isteğinizi absolü olan gerçeklikten istisna kılmaya çalıştıysanız, ne zaman kendinize, ‘Şu çaldığım bisküvileri ya da Tanrı’nın varlığını mantığın yargısından çıkarayım, bir tek bu kaprisim için mantıksız olayım, ondan sonra başka her şeyde mantıklı olacağım,’ dediyseniz, bilincinizi çarpıtmış, aklınızı yozlaştırmışsınız demektir. Aklınız o zaman, gizli bir yeraltı dünyasından emir alan, komployla düzenlenmiş bir jüri gibi olur, yargıları kanıtları çarpıtıp kendi dokunamadığı bir absolüye uydurmaya çalışır. Sonuçta ortaya sansürlü bir gerçeklik çıkar. Bu bölünmüş gerçeklikte, sizin görmek istediğiniz bazı parçalar, görmedikleriniz arasında yüzer durur, onları birarada tutan da, zihnin düşünceden istisna kılınmış duygularından gelen mumyalayıcı bir sıvı olur.

“Sizin boğmaya çalıştığınız bağlantılar, sebep-sonuç ilişkileridir. Yenmeye çalıştığınız düşman da sebep-sonuç kanunudur. Bu kanun mucizelere yer vermez. Sebep-sonuç kanunu, kişiliğin eyleme uygulanmışıdır. Tüm eylemleri kimlikler yapar. Eyleme sebep olan ve onu saptayan da, eyleme geçen kişiliklerin doğasıdır. Hiçbir şey kendi doğasıyla çelişkili olamaz. Bir kimlik tarafından girişilmemiş eylem, sıfır tarafından yapılmış olur, bu da sıfırın bir şeyi

kontrol etmesi anlamına gelir. Kimlik olmayan bir şeyin, bir kimliği kontrol altına alması, var olmayanın var olanı yönetmesi olur...işte sizin öğretmenlerinizin istediği evren budur, sebepsiz eylem doktrininin sebebi budur, mantığa isyan etmelerinin mantığı budur, onların ahlâk düzeninin, politikalarının, ekonomilerinin amacı budur, bu, onların uğrunda mücadele ettikleri idealdir: Sıfırın hükümranlığı.

“Kimlik kanunu, hem pastanızı yiyip, hem de pasta sahibi olmanıza izin vermez. Sebep-sonuç kanunu da, pastanız olmadan onu yemenize izin vermez. Ama her iki kanunu aklınızın boşluklarında boğarsanız, o zaman kendi pastanızı bugün, benimkini de yarın yemeye hakkınız olduğunu iddia edebilir, pastaya sahip olmadan önce onu yemek gerektiğini, hattâ pişirmeden önce yemek gerektiğini vaaz edebilir, üretimin yolunun tüketmekle başladığını, isteyen herkesin istediği şey üzerinde eşit hakkı olduğunu, çünkü hiçbir şeyin hiçbir şeyden kaynaklanmadığını ileri sürebilirsiniz. Maddede sebepsizliğin karşılığı, ruh alanında hak edilmeyen’dir.

“Sebep-sonuç kanununa karşı ne zaman isyan etseniz, amacınız sahtelikli bir istektir, o kanundan kurtulmayı değil, daha kötüsü, onu tersyüz etmeyi amaçlıyorsunuz demektir. Hak edilmemiş sevgi istiyorsunuzdur...Sanki bir etki olan sevgi size kişisel değeri, yani sebebi verebilirmiş gibi. Hak edilmemiş hayranlık istiyorsunuzdur...sanki bir etki olan hayranlık, size sebebi, yani değerleri, verebilirmiş gibi. Hak edilmemiş servet istiyorsunuzdur...sanki bir etki olan servet, size sebebi, yani yeteneği verebilirmiş gibi. Hep aman dilersiniz, adalet değil...sanki bağışlanmak, dileğinizin sebebini silebilirmiş gibi. Çirkin küçük oyunlarınızı sürdürür, öğretmenlerinizin doktrinlerini desteklersiniz, onlar da bu arada çığrından çıkar, bir etki olan harcamanın, bir sebep olan

zenginliği yaratabileceğini savunur; etki olan makinenin, sebep olan zekâyı yaratabileceğini; etki olan cinsel arzunun, sebep olan felsefi değerlerinizi yaratabileceğini savunurlar.

“Bedelini kim öder bu âlemin? Sebepsize kim sebep yaratır? Farkına varılmaksızın, sessizce silinip yok olmaya mahkûm edilmiş kurbanlar kimlerdir? Sizi rahatsız edebilecek tek etkileri, çektikleri acılarla sizin hiçbir şey yokmuş gibi davranmanızı zorlaştırmak olabilecek o kurbanlar kimlerdir?

“Bizleriz...biz, akıllı insanlarız.

“Sizin kaçındığınız bütün o değerlere sebep sağlayan biziz, düşünme sürecini yerine getiren biziz. O süreç kimliği tanımlama ve sebep-sonuç bağlarını keşfetme sürecidir. Size bilmesini, konuşmasını, üretmesini, arzu etmesini, sevmesini biz öğrettik. Mantığı terk eden sizler...eğer mantığa bağlı kalan bizler olmasaydık, isteklerinize ulaşamaz, hattâ neyi isteyeceğinizi bile bulamazdınız. Yapılmamış giysileri, üretilmemiş otomobili, icat edilmemiş parayı bilip isteyemez, karşılık olarak var olmayan Tanrıları, bir şey yaratmamış insanlarca yaşanmamış hayranlıkları, ancak düşünme kapasitesini koruyanlara ait olan sevgiyi, seçmeyi, değer vermeyi öneremezdiniz.

“Balta girmemiş ormandan fırlayan vahşiler gibi bizim New York’umuzun Beşinci Caddesi’ne sıçrayan, sokak ışıkları kalsın ama jeneratörler gitsin diyen sizler! Bizi yok ederken kullandığınız servet bizim servetimiz, bizi lanetlerken kullandığınız değerler bizim değerlerimiz, aklı inkâr ederken kullandığınız dil bizim dilimiz.

“Manevî mistikleriniz nasıl cenneti dünyaya benzer biçimde yarattı, yalnızca bizim varlığımızı eklemekten kaçtıysa...ve size maddesizlikten mucizeyle oluşacak ödüller vaadettiyse, bedenin çağdaş mistikleri de bizim varlığımızı

unuttu, size maddenin sebepsiz olarak kendi kendini biçimlendirdiği bir cennetle, akılsız kafalarınızın arzulayacağı ödülleri vaadetti.

“Yüzyıllar boyunca manevi mistikler varlıklarını bir korunma düzeni sayesinde sürdürdüler...o düzen, dünyadaki hayatı dayanılmaz hâle getirmek, sonra sizden avuntu ve rahatlama karşılığında para sızdırmak, varoluşu mümkün kılacak tüm değerleri yasaklamak, sonra sizin suçluluğunuza binerek gitmek, üretimi ve zevki günah ilan etmek, sonra günahkârlardan şantaj parası toplamaktı. Biz, akıldan yana olan insanlar, onların inancının isimsiz kurbanları durumuna düştük, oysa biz onların manevi kodunu yıkmaya, mantık günahının lanetini taşımaya istekliydik. Onlar dileklerde bulunur, dualar ederken, biz düşünerek hareket ettik...ahlâkî nedenlerle suçlanıp dışarı itildik. Yaşamak bir suç oldu, biz hayat kaçakçısı sayıldık, bu arada onlar, maddesel açgözlülüğe kaş çatan bir ahlâkî şatafat içinde, yok olanların ürettiği ürünleri fedakâr bir iyilikseverlikle saçıp dağıtmaya yöneldiler.

“Şimdi artık bizi zincire vurdular, bize günahkâr kimliği bile tanımadılar, bizim var olmadığımızı iddia eden vahşiler bize ‘üretin’ diye emir verdiler, üretmediğimiz malları onlara sağlamadığımız takdirde, sahip olmadığımız hayatı elimizden alma tehdidi savurdular. Şimdi bizden, demiryollarını çalıştırmayı sürdürmemiz, kıtayı aşan bir trenin uç noktaya tam hangi dakikada varacağını bilmemiz bekleniyor. Çelik fabrikalarını çalıştırmamız, köprülerinizin kablolarında, sizi havada destekleyen uçaklarınızın gövdelerinde bulunan her damla metalin moleküler yapısını bilmemiz bekleniyor...Bu arada sizin o iğrenç küçük mistikleriniz de dünyanın cesedini paylaşma kavgasına tutuşuyor, lisan sayılamayacak sesler

çıkararak ilke diye bir şey olmadığını, absolü diye bir şey olmadığını, bilgi diye, akıl diye bir şey olmadığını haykırıp duruyor.

“Ağzından çıkan sihirli sözler sayesinde gerçeği değiştirebileceğine inanan vahşiden de daha aşağı düzeylere indiler, gerçeği ağızlarından çıkmayan kelimelerin gücüyle değiştirebileceklerini sandılar. Burada kullandıkları sihirli alet de yine silmekti...Onların varlığını kabul etmediği hiçbir şeyin, o büyüyü aşıp var olamayacağı inancına sarıldılar.

“Bir yandan çalıntı maddesel servetle beslenirken, diğer yandan da çalıntı kavramlarla akıllarını desteklediler, dürüstlüğün, çaldığınızı kabullenmemek olduğunu ilan ettiler. Sebepleri inkâr edip etkileri yüceltirken, bizim kavramlarımızı kullanıp, o kavramların kökünü ve varlığını inkâr ettiler. Sınai tesisleri inşa etmek yerine devralma yollarını ararlarken, bir yandan da düşünmeyip, insanî düşünceyi devralmanın peşine düştüler.

“Bir fabrikayı yönetmek için makinelerin kranklarını çevirmeyi bilmenin yeterli olduğunu savunurken, o fabrikayı kimin yarattığı konusunu sildiler...hiç kimlik yokmuş gibi davrandılar, hareketten başka hiçbir şeyin varlığını istemediler, hareketin aslında hareket edecek bir şeyi gerektirdiğinin üstünde durmadılar, kimlik olmadan hareket diye bir kavramın olamayacağını da anlamadılar. Hak edilmemişi tüketme hakkına sahip olduklarını tekrarlayıp dururken, o üretileni kimin üreteceğini pas geçerken, kimlik kanunu diye bir şey olmadığını, değişimden başka hiçbir şeyin var olmadığını söylediler, ama değişim için de değişecek bir şeyler olması, o şeylerin bir halden bir başka hale geçmesi gerektiğini pas geçtiler. Kimlik tanımlanmadıkça, değişime de olanak yoktur. Nasıl

sanayicileri soyuyor, onların değerini inkâr ediyorlarsa, aynı şekilde tüm varoluş üzerinde kontrol gücünü ele geçirmeye çalışıyor, ama varoluşun varlığını inkâr ediyorlardı.

“ ‘Biz hiçbir şey bilmediğimizi biliyoruz,’ diye gıdaklarlarken, bilme iddiasında bulunduklarını görmezden geldiler. 'Absolü diye bir şey yoktur,’ derken, bir absolü ilan etmekte olduklarını anlamadılar. ‘Var olduğunu ve bilince sahip olduğunu kanıtlayamazsın,’ diye gıdakladılar, kanıt denilen şeyin ön şartlarının var olmak, bilinçli olmak ve karmaşık bir bilgi zincirine sahip olmak olduğunu unuttular. Burada bilinecek bir şeyin varlığının, onu bilecek bir bilincin ve kanıtlanmışla kanıtlanmamış gibi kavramların arasındaki farkı ayırdedebilen öğrenilmiş bilginin şart olduğunu anlamadılar.

“Konuşmayı öğrenmemiş bir vahşi, varoluşun kanıtlanması gerektiğini ilan ettiğinde, onun var olmayış yoluyla kanıtlanmasını bekliyordur.Bilincinizin kanıtlanmasını isterse, sizden varoluş ve bilinç dışındaki boşluğa adım atmanızı, kendisine her ikisinin kanıtını vermenizi istiyordur...yani sizden sıfırın bilgisini kazanmanızı, sıfır olmanızı istiyordur.

“Aksiyomun rastgele bir seçim olduğunu söylüyor ve kendisinin var olduğu aksiyomunu kabul etmeyeceğinde direniyorsa, ağzından çıkan cümleyle onu kabul ettiğini görmezden geliyor, onu reddetmenin tek yolunun ağzını kapatmak, hiçbir teori öne sürmemek ve ölmek olduğunu anlamıyordur.

“Aksiyom, bilginin dayanağını belirleyen ifadedir, o bilgiyle ilgili daha başka bilgileri de ihtiva eder, tüm bu diğer ifadelerin içinde zaten vardır, konuşan onu belirlemeyi seçse de, seçmese de, oradadır. Aksiyom öyle bir önermedir ki,

muhaliflerinin bile onu inkâr etme sürecinde önce onu kabullenmesini gerekli kılarak onları alt eder. Kimlik aksiyomunu kabul etmeyen mağara adamı, onu inkâr etmeye kalkışırken kimlik kavramını ve ondan türeyen kavramları kullanmak zorundadır. Dilbilgisinde isim diye bir kavram olduğuna inanmayan bir antropoid, savını ifade etmek için isimsiz, sıfatsız ya da fiilsiz bir dil geliştirmek zorundadır. Duyusal algılamanın geçerliliğine inanmayan sihirbaz doktor, bunu duyusal algılarla topladığı bilgiler olmadan yapabilir mi? Mantığın varlığını kabullenmek istemeyen bir kafatası avcısı, tezini mantık kullanmadan kanıtlayabilir mi? Gökdelenlerin ellinci kattan sonraki katlarının temele ihtiyacı olmadığını ileri süren bir pigme, bırakın kendi binasının altındaki dayanağı çeksin, sizinkini değil. İnsan aklının özgürlüğünün bir sanayi uygarlığı yaratmak için gerekli olduğunu, ama şimdi artık buna ihtiyaç kalmadığını söyleyen yamyama, üniversitede ekonomi kürsüsü verileceğine bir ok başıyla bir ayı postu verilsin.

“Sizi gerisingeri karanlık çağlara götürmekte olduklarını mı düşünüyorsunuz? Onlar sizi tarihin hiç görmediği kadar karanlık bir çağa götürüyorlar. Onların amacı, bilim-öncesi çağa dönmek değil, konuşma öncesi çağa dönmek. İnsanın aklının, hayatının ve kültürünün bağlı olduğu kavramı elinizden almak istiyorlar...o da objektif gerçeklik kavramıdır. İnsan bilincinin gelişmesini izleyin, onların inancının amacını hemen görürsünüz.

“Vahşi adam, A’nın A olduğunu, gerçekliğin gerçek olduğunu kavramamış olan adamdır. Aklını bebek aklı düzeyinde durdurmuştur, bilincin ilk duyusal algılarını derlemeye başladığı aşamada takılıp kalmıştır, henüz katı cisimleri birbirinden ayırt etmeyi öğrenmemiştir. Dünya,

ancak bir bebeğin gözüne hareket bulanıklığı gibi görünür, ancak bir bebek hareket eden cisimleri göremez. O bebeğin aklının doğduğu gün de, ikide bir yanından geçip duran şeyin annesi olduğunu, onun arkasındaki hareketin de perde olduğunu, bunların katı cisimler olduğunu, birinin değişip öteki olamayacağını, neyseler o olduklarını ve var olduklarını kavradığı gündür. Maddelerin iradesi olmadığını anladığı gün, kendinin iradesi olduğunu da anlar. İşte o an, onun insan olarak doğduğu andır. Aynada gördüğünün bir hayal olmadığını, gerçek olduğunu, ama kendisi olmadığını, çölde gördüğü serabın da aldatma olmadığını, onu oluşturan havanın ve ışınların gerçek olduğunu, ama bunun kent olmadığını, yalnızca kentin yansıması olduğunu, herhangi bir anda kendisinin bir takım duyguların pasif alıcısı olmadığını, duyularının ona bağlamsız, parça parça bilgeler vermeyip, her şeyi birleştirmeyi aklına öğretmesi gerektiğini öğrendiği gün, duyularının kendisini aldatamayacağını, fiziksel varlıkların sebepsiz harekete geçmeyeceğini, algılama organlarının fiziksel olup kendi iradeleri olmadığını, kat etme ya da çarpıtma gücüne de sahip olmadıklarını, ona verdikleri bilginin absolü olduğunu, ama aklının bunu anlamayı öğrenmesi gerektiğini, aklının doğayı, sebepleri, duyusal algılarından gelen her türlü malzemeyi keşfetmesi gerektiğini, algıladığı şeyleri kimliklendirme işini aklının yapacağını anladığı gün...o artık düşünen bir adam olarak, bir bilimadamı olarak doğmuştur.

“O güne ulaşabilen insanlar bizleriz; siz oraya kısmen ulaşmayı seçenlersiniz; vahşiler ise oraya hiçbir zaman ulaşamazlar.

“Vahşiye göre, dünya, anlaşılmaz mucizelerin diyarıdır, cansız maddelere her şey olabilir, ama kendisi hiçbir şey

yapamaz. Dünyası sadece bilinmeyen değildir, aynı zamanda mantıksız bir kâbustur...aslında bilinemeyendir. Fiziksel objelerde esrarengiz bir irade bulunduğuna inanır, bunların sebepsiz, önceden bilinmez biçimde hareket ettiğine inanır, ama kendini, kontrol edemediği güçlerin elinde çaresiz bir piyon gibi hisseder. Ruhunu gücü her şeye kadir şeytanların yönettiğini sanır, gerçekliği onların kaypak oyunları olarak nitelendirir, onların, istedikleri an elindeki çorba kâsesini yılana, karısını böceğe dönüştürebileceğini düşünür. Onun ömründe hiç tanımadığı A'yı onlar her an, her türlü A olmayan şeye dönüştürebilirler. Tek bir şey bilmektedir, o da bilmeye teşebbüs etmemesi gerektiğidir. Hiçbir şeye güvenemez, yalnızca dileyebilir, tüm hayatını dilemekle geçirir, o şeytanlardan kendisine istediklerini öylesine vermelerini ister, verildiğinde bunu onlardan bilir, verilmezse suçu kendinde arar, onlara minneti için de, günahları için de kurbanlar sunar, korkular içinde, karnı üzerinde sürüklenir, güneşe ve aya, rüzgâra ve yağmura, önüne çıkabilecek olan ve kendini onların sözcüsü olarak tanıtan her zorbaya tapar ve bunların hepsinden korkar. O zorbaya inanması için gerekli olan tek şey, sözlerinin anlaşılmaz, maskesinin korkunç olmasıdır. Dilekte bulunur, yalvarır, sürünür ve ölür, size de bir zamanlar kendisinin var olmuş olduğunun izi olarak çapık çurpuk idol heykellerini bırakır...yarı insan, yarı hayvan, yarı örümcek, kısacası, A olmayan dünyanın simgeleri.

"Onun entelektüel düzeyi, sizin modern öğretmenlerinizinkiyle aynıdır, onların sizi indirgemek istediği düzey de odur.

"Eğer bunu hangi yöntemlerle yapmaya kalkıştıklarını merak ediyorsanız, herhangi bir üniversitenin sınıfına girin. Orada profesörlerin çocuklarınıza, insanın hiçbir şeyden emin

olamayacağını söylediğini duyacaksınız. İnsan bilincinin hiçbir geçerliliği olmadığını, hiçbir gerçeği, hiçbir varoluş kanununu öğrenemeyeceğini, objektif gerçeği bilmesine imkân olmadığını söyleyeceklerdir. O zaman, o kişinin gerçeklik bilgisinin standardı nedir? başkaları neye inanıyorsa ona' diye cevap vereceklerdir. Öğrettikleri hiçbir bilgi yoktur, yalnızca inanç öğretmektedirler. Sizin var olduğunuza inanmanız bir inanç meselesidir ki bu, bir başkasının sizi öldürmeye hakkı olduğuna inanmasıyla eş değerdedir. Bilimsel aksiyomlar birer inançtır,bir mistiğin vahiylere olan inancının ötesinde değildir. Elektrik ışığının jeneratörden gelişi bir inançtır, ayın ilk hilâl gününde duvara dayanmış merdivenin altında bir tavşan ayağını öpmekle ışık yanacağı da aynı değerde bir inançtır. Gerçek denilen, insanlar neyi istiyorsa odur, 'insanlar' sözü de sizden başka herkesi kapsamaktadır. Gerçeklik, insanların gerçek dediği herhangi bir şeydir, objektif gerçekler yoktur, yalnızca insanların rastgele dilekleri vardır...laboratuarında, test tüpleri atasında bilgiyi mantığıyla arayan adam, eski moda, bâtıl inançlı bir budaladır. Gerçek bilim adamı, ortalıkta dolaşıp kamuoyu yoklaması yapandır. Eğer çelik direk üretenlerin bencil açgözlülüğü olmasa, New York kentinin var olmayacağını bile öğrenebilirsiniz, çünkü yapılan anketler, kimsenin öyle bir yerin var olacağına inanmadığını göstermektedir.

"Yüzyıllar boyunca maneviyatın mistikleri hep inancın mantıktan üstün olduğunu tekrarlayıp durmuşlar, ama mantığın varlığını yine de reddetmeye cesaret edememişlerdir. Onların mirasçısı ve ürünü olan beden mistikleri, geri kalan işi bitirmiş, eskilerin rüyasını gerçekleştirmiştir. Her şeyin inanç olduğunu ilan edip, bunu inanca karşı bir isyan olarak nitelemişlerdir. Kanıtlanmamış

iddialara karşı bir isyan. Hiçbir şeyin kanıtlanamayacağını ileri sürmektedirler. Doğaüstü bilgilere karşı isyan olarak, hiçbir bilgiye ulaşmanın mümkün olmadığını iddia etmektedirler. Bilim düşmanlarına karşı isyan olarak, bilimin bâtıl inanç olduğunu savunmaktadırlar. Aklın esir alınmasına karşı isyan olarak, akıl diye bir şey olmadığını savunmaktadırlar.

“Eğer algılama gücünüzü teslim ederseniz, standardınızın objektiften kollektife kaydırılmasına izin verir de insanların size ne düşüneceğinizi söylemesine razı olursanız, inkâr ettiğiniz gözlerinizin önünde bir değişimin daha yer almakta olduğunu görürsünüz; öğretmenlerinizin kollektifi yönetmeye başladığını anlarsınız. Eğer emirleriNİ dinlemez, onlara, 'Siz insanlığın tümü değilsiniz,' derseniz, onlar da size, ‘olmadığımızı nereden bitiyorsun?' diyeceklerdir. ‘Değil mi, kardeş? Bu demode fikirleri de nereden edindin?'

“Eğer amaçlarının bu olduğundan kuşku duyuyorsanız, beden mistiklerinin size ‘akıl’ diye bir şeyin var olduğunu ne büyük bir ihtirasla unutturmaya çalıştığına bakın. Tanımlanmamış kavramları, lastikli anlamları, bitirilmeyen cümleleri hatırlayıp, sizi düşünme kavramından uzaklaştırmaya çabaladıklarına bakın. Size bilincinizin reflekslerden, tepkilerden, güdülerden ve dürtülerden oluştuğunu söylüyorlar, bu bilgiyi nereden edindiklerini açıklamayı reddediyorlar, bunu söylerken kendilerinin yaptığı şeyi de, dinlerken sizin yaptığınız şeyi de tanımlamaktan kaçmıyorlar. Kelimelerin sizi şartlandırma gücü vardır, diyorlar, kelimelerde neden sizin boşalmış beyninizi değiştirme gücü olduğunu tanımlamıyorlar. Kitap okumakta olan bir öğrenci, onu boş beyniyle anlayacak. Nörotik birine yardım edecek bir ruh hekimi, sorunu boş beyinle çözecek.

Sanayici...çizin onun üstünü...öyle biri yok. Fabrika bir doğal kaynaktır. Tıpkı ağaç gibidir, kaya gibidir, çamur birikintisi gibidir.

“Size üretim sorununun çözümlendiğini, artık onu incelemeye ya da onun için kaygılanmaya gerek olmadığını söylüyorlar. Sizin ‘reflekslerinizin’ çözmek zorunda olduğu tek sorun, dağıtım sorunu, diyorlar. Kim çözmüş üretim sorununu? Buna, insaniyet diye cevap veriyorlar. Çözüm neymiş? Mallar burada. Nasıl geldiler buraya? Bir şekilde. Hangi sebeple? Hiçbir şeyin sebebi yoktur.

“Dünyaya gelmiş herkesin, hiç çalışmadan yaşama hakkı olduğunu söylüyorlar, bunun tersini açıkça gösteren kanunlara aldırmaksızın, her insanın ‘asgari geçim standartlarına sahip olma hakkı olduğunu, kendisine yiyeceğini, giyeceğini, barınağını vermek gerektiğini ileri sürüyorlar. Bunun için hiçbir çaba göstermesi gerekmez, bu onun doğal ve doğuştan hakkıdır, diyorlar. Vermek...ama kimden alınarak verilecek? Boşluk! Her insan, dünyada yaratılan teknolojik yararlarda eşit hakka sahiptir, diyorlar. Yaratılan...ama kimin tarafından? Boşluk! Sanayicilerin savunucusu pozunda gözükmüş korkaklar şimdi ekonomiyi şöyle tarif ediyorlar: ‘İnsanların sınırsız arzularıyla, sınırlı miktarda sunulan mallar arasında bir ayarlama.' Sunulan...ama kimin tarafından? Boşluk! Kendilerine profesör süsü veren entelektüel bıçkınlar, geçmişin düşünürlerine omuz silkiyor, onların teorileri insanın rasyonel bir varlık oluşu gibi pratik olmaktan uzak bir varsayıma dayalıydı, diyorlar. Oysa insan rasyonel olmadığına göre, demek ki irrasyonel olacak da yaşayabilmesini sağlayacak bir sistem gerekir, diyorlar. Bunun anlamı da, gerçekliğe karşı gelerek yaşamak demek. Bunu kim mümkün kılacak? Boşluk! Yolunu şaşıran her

salak, insanlığın üretimini kontrol altına alma plânları yayınlıyor. Verdiği İstatistikleri kabullenen ve kabullenmeyenler de, onun o plânı silah zoruyla uygulama hakkım hiç sorgulamıyor. Kime uygulanacak? Boşluk. Sebepsiz gelirlere sahip rastgele kadınlar çıkıp dünyayı geziyor, geri döndüklerinde, dünyanın geri halklarının daha yüksek bir yaşam standardı talep ettiğini söylüyorlar. Talep! Kimden? Boşluk.

“Ve balta girmemiş ormandaki köyle New York kenti arasındaki farka ilişkin soruları oyalamak için de, insanın sanayi sürecini ayıplanacak bir biçimde izah ediyorlar...gökdelenleri, asma köprüleri, elektrik motorlarını, demiryolu trenlerini açıklamak için, insan ‘âlet yapma içgüdüsüne sahip’ bir hayvandır, diyorlar.

“Dünyanın nesi var diye merak mı ediyordunuz? Sizler şu anda, sebepsizlik ve hak edilmemişlik inancının son perdesini seyrediyorsunuz. Maddenin ya da ruhun mistiklerinden oluşan tüm çeteleriniz, sizi yönetme gücü için birbirleriyie kapışmış durumda, hırlıyorlar, kükrüyorlar, tüm manevi sorunlarınızın çaresinin sevgi, tüm bedensel sorunlarınızın çaresinin kırbaç olduğunu söylüyorlar...aklı olmamayı kabullenen sizler içini insana inekten daha az değer veren bu güruhlar, her hayvan eğitmeninin söyleyebileceği şeylere kulak asmıyor, işkence edilen filin artık işkencecinin emriyle çalışmayacağını, yük taşımayacağını, ilk fırsatta işkenceciyi ezeceğini bilmezden geliyor, insanoğlunun hâlâ elektronik tüpleri, süpersonik uçakları, atom parçalayan motorları, gezegenlerarası teleskopları üretmeye devam etmesini bekliyorlar...ödülü önüne atılan bir porsiyon et, özendiricisi de sırtında şaklayan kırbaç olarak.

“Mistiklerin karakterini sakın yanlış anlamayın. Sizin bilincinizi sabote etmek onların çağlardan beri temel amacı olmuştur...tek arzuları da gücü ele geçirmek, sizi zorla yönetmek olagelmiştir.

“Balta girmemiş ormanlarda gerçekliği iğrenç saçmalıklara çevirip çarpıtan, kurbanlarının aklını duraklatan, yüzyıllar boyunca onları doğaüstü korkusuyla terörize eden sihirbaz-doktorların ritüellerinden, Orta Çağ’ın insanları çamur tabanlı kulübelerde tutan, onsekiz saat çalışma karşılığında bulabildikleri çorbayı önlerinden şeytan çalacak diye korkutan doğaüstü doktrinlerine, beyninizin düşünme kapasitesi olmadığı masalını söyleyen, algı gücünüz olmadığına göre, o doğaüstü gücün, yani ‘Toplumun’ iradesine körü körüne uymanız gerektiğini söyleyen sinsi gülümseyişli profesöre kadar, hepsi aynı amaç uğruna aynı performanstan ibarettir: Sizi bilincinin geçerliliğini teslim etmiş bir tür hamura çevirmek.

“Ama bu da sizin onayınız olmadan yapılamaz. Eğer yapılmasına izin verirseniz, hak etmişsiniz demektir.

“Mistiklerin insan aklının yetersizliği konusundaki gevelemelerini dinleyip de, onun bilincinden kuşkulanacağınız yerde kendi bilincinizden kuşku duymaya başladığınızda, yarı-rasyonel durumunuzun her söze göre tehlikeli şekilde sarsılmasına izin vermiş olursunuz, sonunda, onun üstün gözüken güvenine ve bilgisine teslim olmaya karar verebilirsiniz. Buradaki komik durum hem size hem de ona gülmeyi gerektirir. O mistiğin güveni yalnızca sizin onu onaylamanızdan gelecektir. O mistiğin korktuğu doğaüstü güç, taptığı o bilinmez ruh, çok güçlü saydığı o bilinç, hep sizinkilerdir.

“Mistik dediğiniz, başkalarının aklıyla ilk karşılaştığında kendi aklını teslim etmiş olan adamdır. Çocukluğunun derinliklerinde bir yerde, kendisinin gerçeklik anlayışı başkalarının iddialarıyla çatıştığında, karşı dalâletin keyfî emirleri ve çelişkili talepleri karşısında bu kişi bağımsız kalmaktan öylesine büyük bir korkuya kapılmıştır ki, aklî yetenekleri rasyonel yeteneğini hemen teslim etmiştir. ‘Biliyorum ki’ sözüyle ‘diyorlar ki’ sözü arasında kalan kavşakta, bu kişi, başkalarının otoritesini seçmiş, anlamak yerine itaat etmeyi, düşünmek yerine inanmayı kabullenmiştir. Doğaüstü korkusu, başkalarının üstünlüğüne inanmakla başlar. Bu kişinin teslim oluşu, anlamayışını saklama yoluna yönelmiştir. Başka herkesin bildiği esrarengiz bir bilgiye sahip olmayan yalnızca kendisiymiş gibi hissetmektedir. Gerçeklik, artık, başkalarının istediğidir ve bu güç kendisi için ebediyen kapanmıştır.

“O andan başlayarak, düşünmekten korkan bu kişi artık belirsiz duyguların insafına kalmış durumdadır. Tek rehberi duygularıdır, o duygular onun son kalan kişisel kimliğidir, onlara müthiş bir sahiplik duygusuyla sarılır...ve elinden hangi düzeyde düşünmek geliyorsa, onu da duygulanma aslında korku olduğunu kendinden saklamaya yöneltir.

“Bir mistik size, mantıktan daha güçlü bir şeyin varlığını hissediyorum dediği zaman, bir şey hissettiği doğrudur, ama o hissettiği şey evrenin her şeye kadir süper-ruhu değildir, karşısına çıkan herhangi birinin bilincidir, çünkü kendisi kendi bilincini çoktan teslim etmiştir. Mistik, başkalarının o her gücü içeren bilincini etkilemeye, hile yapmaya, iltifat etmeye, kandırmaya ve zorlamaya yönelmiştir. Onun gözünde gerçeğin tek anahtarı, ‘onlar’dır. Onların esrarengiz gücünü koşumlayıp kullanamazsa, onların onayını alamazsa, var

olamayacağını hissetmektedir. Onlar onun tek algılama yoludur, körü yönlendiren köpek gibidir, yaşayabilmek için onlara tasma takmak zorunda olduğunu hissetmektedir. Başkalarının bilincini kontrol etmek onun tek ihtirası hâline gelmiştir güç hırsı, terk edilmiş zihinlerin boşluğunda yetişen bir yaban otudur.

“Her diktatör bir mistiktir, her mistik de potansiyel bir diktatördür. Mistik, insanlarla anlaşmaya varmayı değil, onların kendisine itaat etmesini ister. Onlardan bilinçlerini kendi emirlerine, isteklerine, kaprislerine teslim etmelerini ister, kendisi de bunun karşılığında kendi bilincini onlara testim eder. İnsanlarla ilişkilerinde inancı ve gücü kullanır, insanların onayını...eğer gerçeklere ve mantığa dayanarak kazanmak zorundaysa...istemez. Mantık, onun en korktuğu düşmanıdır, aynı zamanda da onu tehlikeli saymaktadır. Onun gözünde mantık, kandırmanın bir yoludur...insanlarda mantıktan daha güçlü bir kuvvetin olduğunu hissetmektedir. Güven duygusunu ancak kendi sebepsiz inançlarından ya da uyguladığı zorlamak boyunduruktan elde edebilir, ancak o zaman sahip olmadığı mistik güç üzerinde bir kontrol elde ettiğini hisseder. Arzusu emretmektir, ikna etmek değil. İkna etmek bir bağımsızlık eylemi gerektirir ve objektif gerçeklerin absolü niteliğine dayanır. Onun aradığı, gerçeğin üzerinde güç sahibi olmak, insanların gerçeği algılayışını etkilemek, aklını etkilemektir, kendi iradesini varoluşla bilincin arasına sokacak gücü aramaktadır, insanlar onun emrettiği gerçeği sahiden yaratmaya razı olmaları durumunda bunu gerçekleştirmek mümkünmüş gibi davranmaktadır.

“Mistik nasıl maddenin asalağıysa, nasıl başkalarının yarattığı servete el koyarak yaşıyorsa...nasıl ruhun da asalağıysa, başkalarının yarattığı fikirleri yağmalıyorsa...aynı

şekilde, kendi çarpık gerçeğini yaratan delinin bile düzeyinde değildir, orada da deliliğin asalağıdır, çünkü başkalarının yarattığı çarpıklıkları kullanmaktadır.

“Mistiğin sonsuzluğa, sebepsizliğe, kimliksizliğe duyduğu özlemin ancak bir tek cevabı vardır: Ölüm. İfadelendirilemeyen hislerinin sebeplerini hangi tür anlaşılmaz gerekçelere atfederse etsin, gerçeği inkâr eden, varoluşu da inkâr etmiş demektir. O andan sonra artık onu güden hisler, insan hayatının tüm değerlerinden nefret etmektir, o değerleri yok eden her kötülüğe de özlem duymaktır. Acı çekmeyi seyretmek mest eder onu. Yoksulluğu, boyun eğmeyi, korkuyu seyretmek de öyle. Bunlar ona bir zafer duygusu verir, bunları, rasyonel gerçeği alt etmiş oluşunun kanıtları sayar. Ama başka bir gerçek de yoktur zaten.

“Kimin refahına hizmet ettiğini iddia ederse etsin, ister Tanrı’ya, ister ‘Halk’ dediği o bedeni ruhundan koparılmış kavrama hizmet ettiğini söylesin, doğaüstü boyutta hangi ideali ileri sürerse sürsün...aslında, gerçekte, onun ideali ölümdür, arzusu öldürmektir, tek tatmin yolu işkencedir.

“Mistiklerin inancının tek başarası yıkımdır. Sizin de bugün ulaştığınız sonucun yine bu olduğu görülmektedir. Ve eğer eylemlerinin getirdiği harap durum onları doktrinlerini sorgulamaya yöneltmiyorsa, eğer hâlâ sevgiden ötürü böyle davrandıklarını söylüyor, biriken ceset yığınlarından etkilenmeksizin yollarına devam ediyorlarsa, bunun nedeni, ruhlarının aslında sizin onlara kullanma izni verdiğiniz o özürden daha karanlık, daha körü oluşudur...o özür, amacın aracı mazur göstereceğidir, yani sebep oldukları korkunçlukların aslında çok soylu amaçlar uğruna işlendiği

özrüdür. Oysa, aslında onların varacağı sonuç, bu korkunçluklardan başka bir şey değildir.

“Sizler, kendini mistik bir diktatöre uyumlandırıp onun emirlerine uyabileceğini düşünecek kadar yozlaşmış olanlar...bilin ki onu memnun etmenin bir yolu yoktur. İtaat ettiğiniz zaman, bu sefer emirlerini tersine çevirecektir. İtaati itaatin hatırı için, yıkımı da yıkımın hatırı için istemektedir. Bir mistiğin isteklerine teslim olarak onu idare edebileceğinizi sanacak kadar saf olanlarınıza söylüyorum...onu caydırmanın bir yolu yoktur. İstediği rüşvet sizin hayatınızdır. Ne kadar yavaş ya da hızlı teslim etmeye razı olursanız, o kadar yavaş veya hızlı. Onun rüşvetle etkilemeye çalıştığı canavar da kendi beynindeki boşluktur. O boşluk onu öldürmeye yöneltmektedir ki, istediği ölümün kendininki olduğunu öğrenmekten kaçabilsin.

“Sizler, bugün dünyada başıboş kalan güçlerin açgözlülük güdümünde, maddesel yağma amacıyla hareket ettiğine inanacak kadar saf ve masum olanlar...mistiğin yağmalama çabası aslında kendi amaçlarının ne olduğunu kendi zihninden saklamak için bir paravandır. Servet insan hayatıyla ilgilidir, onlar yaşayan canlıları taklit edercesine serveti kapışıyor, kendi kendilerine hayatı istiyormuş gibi numara yapıyorlar. Ama yağma lükslere yönelmeleri, bir keyif almak için değil, bir kaçış ve kurtuluş içindir. Onların istediği sizin servetinizi almak değil...aslında onu sizin kaybetmenizi istiyorlar. Başarılı olmak değil, sizin başarısız olmanızı istiyorlar. Yaşamak istemiyorlar, sizin ölmenizi istiyorlar. İstedikleri hiçbir şey yok, var olmaktan nefret ediyorlar, habire koşuyorlar, esas nefret ettiklerinin kendileri olduğunu öğrenmekten kaçmaya çalışıyorlar.

“Sizler, kötülüğün niteliğini hiçbir zaman anlayamamış olanlar, onları ‘yanılgı içindeki idealistler’ olarak görenler...İcat ettiğiniz Tanrı affetsin sizi! Kötülüğün esası onlar zaten. Onlar...o anti-hayat objeler, dünyayı yiyip yutarak kendi ruhlarının boşluğunu doldurmaya yelteniyorlar. İstedikleri sizin servetiniz değil. Onlarınki akla karşı bir komplo...kısaca, hayata ve insana karşı bir komplo.

“Lideri ve yönü olmayan bir komplo bu. Şu sıra şu ya da bu diyarın acılarından yararlanan o rastgele küçük kabadayılar, yüzyılların barajı yıkıldığında patlayan selin üstüne binebilmiş lâğım fareleri. Baraj gölü bir mantık nefreti, yetenek nefreti, başarı nefreti, neşe nefreti gölüydü. Onu yüzyıllardan beri oraya biriktiren, kalbin beyinden üstün olduğunu söylemiş tüm anti-insan vaizlerdi.

“Bu komplo, yaşamayı değil, yaşamanın yanlarına kâr kalmasını isteyenlerin komplosu, gerçeğin yalnız bir köşesini kırpmak isteyenlerin, ama hisleri nedeniyle, öbür köşeleri kırpanların yanına sürüklenenlerin komplosu. Sıfır bir değer olarak kovalayanları birbirine bağlayan ve birleştiren halkaların komplosu. Düşünme yeteneği olmayan, öğrencilerinin zihnini sakatlamaktan zevk alan profesör, kendi durağanlığını koruyabilmek için rakiplerinin yeteneğini zincire vurmaktan zevk alan işadamı, kendine duyduğu nefreti savunabilmek için özsaygısı olan insanları çökertmekten hoşlanan nörotik, başarıyı yıkmayı seven beceriksiz, büyüklüğü yok etmekten zevk alan sıradanlık, tüm zevkleri yok etmeyi arayan hadımlık...ve onlara entelektüel cephane sağlayan herkes, iyiliğin çökertilmesiyle tüm günahların sevaplara dönüşeceğine dair nutuk atanların tümü dahil bu komploya. Bunların teorilerinin kökünde yatan şey ölüm,

eylemlerinin pratikteki amacı ölüm...ve siz de onların son kurbanlarısınız.

“Bizler sizin, inancınızla aranızdaki canlı tamponduk. Şimdi artık orada değiliz. Bu nedenle de, sizi kendi seçtiğiniz inançların etkilerinden koruyacak hiçbir şey kalmadı. artık ömrünüz boyunca biriktirdiğiniz borcu ya da sizden önceki kuşaklar boyunca yığılmış açıkları canımızla ödemeye razı değiliz. Zaten ödünç alınmış bir süreyi yaşıyordunuz...Ben, bu borcun tahsil edilmesi için çağrı yapan adamım.

“Aklınızdaki boşluklar sayesinde varlığını görmezden gelebildiğiniz kişi benim. Ben ölmesini de, yaşamasını da istemediğiniz kişiyim. Yaşamamı istemediniz, çünkü fırlatıp attığınız sorumluluğu benim taşıdığımı, hayatlarınızın bana bağlı olduğunu bilmekten korkuyordunuz; ölmemi de istemiyordunuz, çünkü aslında bilmek istemediğiniz o gerçeği biliyordunuz.

“Oniki yıl önce, sizin dünyanızda çalıştığım sıralarda, ben bir mucittim. İnsanlık tarihinde en son ortaya çıkmış olan ve geriye, insan-altı çağa kayarken de ilk kaybolacak olan meslektendim. Mucit, evrene ‘Neden?’ diye soran insandır, o cevapla kendi aklı arasına hiçbir engelin girmesine de izin vermez.

“Buharın kullanılmasını keşfeden adam gibi, ya da petrolün kullanılmasını keşfeden adam gibi, ben de bir enerji kaynağı keşfettim. Yerkürenin var oluşundan beri varolmuş bir kaynaktı, ama insanlar onu nasıl kullanacaklarını bilememiş, yalnızca tapınma, korkma ya da kükreyen Tanrı efsaneleri için yararlanma biçiminde kullanmışlardı. Bana ve beni istihdam edenlere servet kazandıracak bir motorun deneysel modelini tamamladım. O motor, enerji kullanan her tesisin etkinliğini yükseltecek, hayatınızı kazanmak için

çalışarak geçirdiğiniz her saate daha yüksek verimin armağanını getirecekti.

“Derken bir gece, bir fabrika toplantısında, başarımdan ötürü ölüme mahkûm edilmiş olduğumu kulaklarımla duydum. Üç parazit kalkmış, beynimin ve hayatımın kendi malları olduğunu, benim var olma hakkımın şarta bağlı olduğunu, onların arzularını tatmin etmek zorunda olduğumu söylüyorlardı. Yeteneğimin amacının, daha az yetenekli olanların ihtiyaçlarına hizmet etmek olduğunu söylüyorlardı. Yaşama becerimden ötürü yaşamaya hakkım olmadığını, kendilerinin yaşama hakkının ise beceriksizlikleri nedeniyle şartsız olduğunu söylüyorlardı.

“İşte o zaman dünyada neyin bozuk olduğunu gördüm. İnsanları ve ulusları neyin yok ettiğini, hayat savaşının hangi cephede verilmesi gerektiğini anladım. Düşmanın aslında tersine çevrilmiş bir ahlâk anlayışı olduğunu fark ettim...o anlayışın tek gücünün de benim vereceğim onay olduğunu görebildim. Kötülüğün güçsüz olduğunu...mantıksız olduğunu, kör olduğunu, gerçek dışı olduğunu gördüm. Zaferi kazanmak için bir tek silah kullanabilirdi, o silah da, iyilerin buna hizmet etmeye istekli oluşuydu. Çevremdeki parazitler nasıl kendilerinin benim aklıma çaresizce bağımlı olduklarını ilan ediyor ve benim de, zorlayacak güce sahip olmadıkları bir köleliği gönüllü olarak kabul etmemi bekliyorlarsa, plânlarını başarılı kılmak için nasıl benim kendimi yok etmeme güveniyorlarsa...aynı şekilde, dünyanın her yanında ve insanlık tarihinin her döneminde, her türlü biçime girmiş olarak, serseri akrabaların yükünden, kollektivist ülkelerin saçma uygulamalarına kadar hepsinde, iyiler,yetenekliler, mantıklılar kendi kendilerini yok etmişlerdir. Kendi nitelikli kanlarını kötülere aktarmış, kötülerin de kanlarını onlara

aktarmasına izin vermiş, böylelikle kötülere sağ kalma şansı tanımış, kendi değerlerine de ölümün güçsüzlüğünü getirmişlerdir. Her değerli insanın yenilgisi sürecinde, sonunda belli bir noktaya varıldığını, o noktada kötülüğün kazanabilmesi için onun kendisinden onay çıkması gerektiğini gördüm. Eğer o bu onayı vermezse, dışardan ona yapılabilecek hiçbir kötülüğün başarıya ulaşamayacağım gördüm. Sizin haksızlıklarınıza son vermek için aklımdaki bir tek kelimeyi telâffuz etmenin yeterli olduğunu gördüm. Ve o kelimeyi söyledim. ‘Hayır’ dedim.

“Çıktım o fabrikadan. Sizin dünyanızdan çıktım. Kurbanlarınızı uyarmayı, sizinle mücadele etmeleri için gerekli metodu ve silahı onların eline vermeyi kendime iş edindim. Metod, ödülün düşürülmesini reddetmekti. Silah da adaletti.

“Eğer benim terk edip gidişimle neyi kaybettiğinizi, grevcilerim sizin dünyanızdan ayrıldığında nelerden yoksun kaldığınızı bilmek istiyorsanız, insanoğlunun keşfetmediği bir boşluğun kıyısında durup kendinize sorun...düşünmeyi reddedince, size yapılacak hareketleri öğretecek kimseyi bulamayınca, nasıl sağ kalabileceğinizi, ne kadar bir süre sağ kalabileceğinizi kendinize sorun. Ya da eğer düşünmeyi seçerseniz, aklınızın ne kadar keşifte bulunabileceğini sorun...hayatınız boyunca kaç tane bağımsız sonuca vardığınızı, ne kadar bir süreyi başkalarından öğrendiğiniz eylemleri yaparak geçirdiğinizi sorun kendinize...toprağı işleyip kendi yiyeceğinizi elde edebilir miydiniz, sorun... tekerleği icat edebilir miydiniz, bir levye yapabilir miydiniz, bir endüksiyon sistemi, bir jeneratör, bir elektronik tüp yapabilir miydiniz...sonra da, yetenekli insanlar sizin emeğinizin meyvelerini yiyerek yaşayan, sizin ürettiğiniz

serveti elinizden alan sömürücüler miymiş, kendinize sorun...onları köleleştirecek güce sahip olduğunuza inanacak cesaretiniz var mıymış, sorun. Kadınlarınız dönsünler, balta girmemiş ormandaki eskimiş suratlı, sarkık memeli kadınlara bir baksınlar, o kadınları yüzyıllar boyunca bir çanakta yiyeceği döve döve ezerken görsünler...ve kendilerine bir sorsunlar, bakalım ‘âlet yapma içgüdüleri’ onlara buzdolaplarını, çamaşır makinelerini, elektrik süpürgelerini sağlayabilecek miymiş, ve eğer sağlayamayacaksa, bütün bunları ‘içgüdü kullanmayarak’ sağlamış olanları yok etmeye istekli miymişler.

“Fikirleri yaratan şeyin insanların üretimi olduğuna, makinenin insan düşüncesinin ürünü olmayıp, insan düşüncesini yaratan mistik bir güç olduğuna dair bir şeyler geveleyip duran siz vahşiler, çevrenize bir bakın. Sanayi çağını siz keşfetmiş değilsiniz...siz barbarlık çağlarının ahlâkına sarılıyorsunuz. Kölelerin kas gücünü kullanarak ancak sefil bir insan yaşamının sağlanabildiği çağların ahlâkına sığınıyorsunuz. Her mistik, kendisini çok korktuğu maddî gerçeklikten koruyabilmek için kölelerinin olmasını özlemiştir. Ama siz, iğrenç küçük atavistler, çevrenizdeki gökdelenlere, fabrika bacalarına kör gibi bakıyor, maddesel üreticiler olan fizikçi, mucit, sanayici gibi insanları köleleştirmenin hayallerini kuruyorsunuz. Üretim kaynaklarının kamu mülkiyetine geçmesini istemekle, aklın kamu mülkiyetine geçmesini sağlamaya çalışıyorsunuz. Grevcilerime, sizin hak ettiğiniz tek cevabın ne olduğunu öğrettim. O cevap, ‘Gücün yetiyorsa gel de al.'cevabıdır.

“Cansız maddenin gücünü kontrol altına alma imkânına sahip olmadığınızı ilan ediyorsunuz, sonra kalkıp, çapına erişemeyeceğiniz başarıları gerçekleştiren insanların aklını

kontrol altına almaya çalışıyorsunuz. Bizsiz yaşayamayacağınızı söylüyor, ama sağ kalmamızın koşullarını bize dikte etmeye çalışıyorsunuz. Bize ihtiyacınız olduğunu söylüyor, sonra da bizi güç kullanarak yönetme hakkına sahip olduğunuz küstahlığına sığınıyorsunuz. Sizin ödünüzü koparan o fiziksel doğadan hiç korkmayan bizlerin, lafazanlıkla sizi kandırıp oyunuzu almış her sersemin emir vermesi karşısında sineceğimizi sanıyorsunuz.

“Sizin önerdiğiniz sosyal düzenin ana hatları şöyle: kendi hayatınızı yönetmeyi beceremiyorsunuz, ama başkalarının hayatını yönetebilirsiniz...Özgürlük ortamına yaşayamazsınız, ama her gücü elinde toplamış yönetici olabilirsiniz...kendi aklınızı kullanarak hayatınızı kazanamazsınız, ama politikacıları değerlendirip onlara oy verebilirsiniz, hiç incelemediğiniz bilimleri, hiç tanımadığınız başarıları, odacısı bile olamayacağınızı itiraf ettiğiniz dev sanayileri yönetecek görevlere onları atayabilirsiniz.

“Sıfıra tapan kültünüzün bu idolü, bu güçsüzlük sembolü, bu bağımlılık timsali, sizin değer standartlarınızın imajıdır...ve ruhunuzu ona bakarak biçimlendirmeye çalışmaktasınız. Herhangi bir yozlaşmışlık karşısında, ‘İnsanlık hâli!’ diye çığlıklar atıyor, bu korkunç alçalmayla insanı zayıf, ahmak, sümsük, kötü, yalancı, başarısız, korkak, sahtekâr diye nitelendiriyor, kahramanın, düşünenin, üretenin, mucidin, güçlünün, amaçlının, dürüstün oluşturduğu insan ırkından dışarı sürüyorsunuz...sanki hissetmek insanlıkmış, ama düşünmek değilmiş gibi, başarısız olmak insanlıkmış, başarmak değilmiş gibi, sahtekârlık insanlıkmış, dürüstlük değilmiş gibi...sanki ölümün tarafı insana uyarmış, ama yaşamın alanı uyamazmış gibi.

“Onurumuzu elimizden alıp sonra da servetimizi kapabilmek için, bizi her zaman, ahlâkî saygıyı hiç hak etmeyen köleler olarak gördünüz. Kâr amacı gütmediğini iddia eden her girişimi överek göklere çıkardınız, o girişimi mümkün kılan kârları sağlamış adamları hep lânetlediniz. Para ödemeyenlere hizmet götüren her projeyi ‘kamu yararına’ diye nitelediniz, parayı ödeyenlere götürülen hizmetleri hiç kamu yararına saymadınız. ‘Kamu yararı’ dediğiniz şey hep sadaka olarak verilen şeyler oldu, ticaret yapmak halka zarar vermek sayıldı. ‘Kamu yararı’, hak etmemişlerin yararı anlamına geldi, hak edenlerin bir refah düzeyine sahip olması kınandı. Sizin gözünüzde ‘kamu’, hiçbir değer yaratmamış, hiçbir başarı göstermemiş olanlar demek. Böylece bir şey yapanlar, size sağ kalmanız için gerekli olan malları sağlayanlar, hemen 'kamu' kavramının dışına atıldı, hattâ insan neslinden bile kovuldu.

“Kurbanlarınızın ‘hayır’ demesi tüm planınızın çökmesine yeterliyken, bu çelişkiler yumağını yutturabileceğinizi sanmanız, bunu ideal toplum olarak plânlamanız, acaba hangi zihinsel boşluk yüzünden ortaya çıktı? Küstah bir dilencinin, yaralarını sergileyerek, kendinden daha nitelikli kişilerden tehdit zoruyla dilenmesine izin veren nedir? Siz de tıpkı o dilenci gibi, bizim acıma duygumuza güvendiğinizi söylüyorsunuz, ama gizli umudunuz aslında bizim suçluluk duygumuza güvenebileceğinizi size öğreten o ahlâk düzeniniz oluyor. Sizin günahlarınız, yaralarınız ve başarısızlıklarınız karşısında, bizim kendi değerlerimizden suçluluk duymamızı bekliyorsunuz. Varoluş yolunda başarılı olmaktan, lânetlediğiniz hayatın zevkini çıkarmaktan suçluluk duymamızı bekliyor, ama yine de sizin yaşamanıza yardım etmemiz için bize yalvarıyorsunuz.

“John Galt’ın kim olduğunu bilmek mi istiyordunuz? Ben yeteneğini suç olarak görmeyi reddeden ilk insanım. Değerlerim için kefaret ödemeyi, onları yok edilmemde araç olarak kullandırmayı reddeden ilk insanım. Binlerini sağ tutma imtiyazı uğruna kendimi tüketmemi isteyenlerin elinde kurban edilmeyen ilk insanım. Onlara ihtiyaç duymadığımı dile getiren ilk kişiyim. Benimle alışveriş düzeyinde ilişki kurmayı öğrenecekleri güne kadar, değere karşı değer ödemeyi öğrenecekleri güne kadar, bensiz yaşamak zorundalar, ben de onlarsız yaşarım. ihtiyaç kiminmiş, yetenek kiminmiş, öğrenmelerini sağlarım. Eğer standart olan, insanın sağ kalmasıysa, o sağ kalışa giden yolun hangisi olduğunu anlamalarını sağlarım.

“Tarih boyunca hep sessiz çekimserlikle yapılan şeyi, ben plânlayarak yaptım. Greve giden akıllı adamlar her zaman olmuştu. Bunu ya itirazlarını ya da çaresizliklerini göstermek için yapmışlardı. Ama bu eylemlerinin anlamını hiçbir zaman bilememişlerdi. Sosyal yaşamdan çekilip düşüncelerine gömülen, ama düşüncelerini kimseyle paylaşmayan adam, yıllarını bir köşede beden işleri yaparak geçirirken, aklındaki ateşi saklayan, onu hiçbir zaman biçimlendirmeyen, ifade etmeyen, gerçekleştirmeyen, onu nefret ettiği dünyaya sunmayı reddeden adam, tiksinerek vazgeçen, başlamadan pes eden, teslim olmaktansa vazgeçen, kapasitesinin pek azıyla iş gören, bulamadığı idealin özlemiyle kavrulan adam...hep grevdeydi. Mantıksızlığa karşı, sizin dünyanıza, sizin değerlerinize karşı grevdeydi hepsi. Ama kendi değerlerini bilmiyorlardı, o yüzden öğrenme girişimine de kalkışmadılar. Umutsuz güceniklikleri içinde, haklılıklarının hak olduğunu bilmeksizin, gerçekliğin gücünü, akıllarının özendiricilerini size teslim ettiler, isyanlarının hedefini anlamamış âsiler

olarak, aşklarını tanıyamamış âşıklar olarak, boş yere silinip gittiler.

“Sizin Karanlık Çağ diye bildiğini o kötü dönemler aslında greve giden zekânın çağıydı. Yetenekli insanlar yeraltına girmiş, gizli gizli çalışmış, sonra da akıllarının ürünleriyle birlikte ölüp gitmişlerdi. İnsanoğlunun sağ kalmasını ancak kendini feda eden en cesur birkaç kişi sağlamıştı. Mistiklerin yönetiminde geçen her çağ, duraklama çağıdır, ihtiyaçlar çağıdır, insanların çoğu varoluşa karşı grevdedir, kendilerini sağ tutabilecek değerlerin altında bir ücrete çalışmışlardır, yöneticilere yağmalayabilecekleri şeyler olarak ancak çer çöp bırakmışlardır. Düşünmeyi reddetmiş, girişimde bulunmayı, üretmeyi reddetmişlerdir, çünkü kârlarının son tahsildarı olan, doğruya yanlışa karar verecek olan otoritenin, mantıktan üstün, eli sopalı bir ilâhî güç olarak onay almış yaldızlı bir dejenereden başka bir şey olmadığını görmüşlerdir. İnsanlık tarihinin yolu, ikide bir akıl boşluklarıyla gölgelenen, inancın ve kaba gücün aşındırdığı çorak mesafelerden oluşmakta, yalnızca arada sırada kısa süreli güneş ışınları parıldamaktadır. O kısa süre içinde, akıl sahibi insanların açığa çıkan enerjisi sizi şaşırtan harikalar yaratmakta, hayranlığınızı uyandırmakta, ama sonra hemen yeniden sönüp karanlıklara gömülmektedir.

“Ama bu sefer sönme olmayacaktır. Mistiklerin oyunu artık bitmiştir. Kendi gerçek dışı dünyanızın içinde, kendi gerçek dışı koşullarınız tarafından yok edilip gideceksiniz. Biz, akıl sahibi insanlar, sağ kalacağız.

“Daha önce sizi hiç terk etmemiş türden kurbanları greve çağırdım. Sahip olmadıkları silahı ellerine verdim...o silah, kendi manevi değerleridir. Onlara dünyanın bizim olduğunu. Yaşama Ahlâkı diye nitelendirilmesi gereken düzenimiz

nedeniyle onu ne zaman istersek devralabileceğimizi öğrettim. Onlar, insanlığın kısacık yaz mevsimi sırasında tüm harikaları üretmiş olanlar, sanayiciler, maddeyi fethedenler, aslında kendi haklarının niteliğini keşfetmiş değillerdi. Gücün kendi ellerinde olduğunu biliyorlardı. Ben onlara, şerefin de ellerinde olduğunu öğrettim.

"Sizler, bizi doğaüstü vizyon gördüğünü iddia eden her mistikten aşağıda sayanlar...yağmalanmış bozuk paraları akbabalar gibi kapışırken, servet yaratanlardan çok falcılara değer verenler...işadamlarını ayıplarken her sahtekâr sanatçı özentisini alkışlayanlar...sizin standartlarınızın kökü, ilkel bataklıklardan, ölüm kültünden gelen o mistik miazmadır...işadamını, sizi sağ tutuyor diye ahlâk dışı saymaktadır. Bedenin kaba isteklerinin üzerine yükselmek istediğinizi söylüyorsunuz, yalnızca fiziksel ihtiyaçlara cevap vermek istemiyoruz, diyorsunuz...fiziksel ihtiyaçların kıskacına sıkışmış olan kimdir? Şafaktan guruba kadar bir tas pirinç uğruna kara sabanı süren Hindu mu, yoksa traktörüne binip çalışan Amerikalı mı? Fiziksel gerçeği fethetmiş olan kimdir? Çivili yatakta mı, yoksa yaylı şiltede yatan mı? İnsan ruhunun maddeye galebe çaldığının gerçek anıtı hangisidir? Ganj nehri kıyılarının mikrop yuvası kulübeleri mi, yoksa New York'un Atlas Okyanusu kıyısındaki kent siluetleri mi?

"Bu soruların cevaplarını öğrenmediğiniz sürece, insanın başarıları karşısında saygı duruşuna geçmeyi öğrenmediğiniz sürece, çok sevdiğimiz ve lânetlemenize izin vermeyeceğimiz bu dünyada fazla uzun süre kalamazsınız. Sinsi yollara yönelip ömrünüzün geri kalanını sürdüremezsiniz. Ben tarihin doğal akış süresini kısalttım, başkalarının sırtına yüklemek niyetinde olduğunuz bedelin keşfedilmesini sağladım. Artık, ölüme tapanlara hak etmedikleri şeyleri sağlayacak olan, sizin

son sağ kalma gücünüz olacak, o yolda da tükenecektir. Hain bir gerçeğin sizi yendiğini söyleyerek kendinizi avutmaya kalkmayın...sizi yenen, kendi kaçınmalarınızdı. Soylu bir ideal uğruna ölüyormuş numarası yapmaya da kalkmayın...siz, insandan nefret edenlere yem olup gidiyorsunuz.

“Ama hâla gururundan geriye bir şeyler kalmış olanlara, hayatı sevenlere, bir seçim yapma fırsat daha tanıyorum. Hiçbir zaman inanmadığınız ve uygulamadığınız bir ahlâk düzeni uğruna yok olmayı isteyip istemediğinize karar verin. Kendinizi yok etmenin eşiğinde bir an durun, kendi değerlerinizi, kendi hayatınızı bir inceleyin. Servetinizin envanterini çıkarmayı bilen insanlar olarak, bir de aklınızın envanterini çıkarın.

“Bu ahlâka uymak istemediğinizi, kendinizi yok etmek gibi bir arzunuz olmadığını, bu ahlâk düzeninden ürktüğünüzü ve nefret ettiğinizi, çocukluğunuzdan beri suçluluk dolu bir sır olarak saklıyordunuz, başkalarının ‘biz hissediyoruz' dedikleri o ahlâkî içgüdülerin sizde hiç bulunmadığını kendinize bile itiraf etmekten çekiniyordunuz. Fedakâr sevgiyi, başkalarına hizmet aşkını ne kadar az hissediyorsanız o kadar yüksek sesle haykırıyor, benliğinizi görmesinler diye, onu vücudunuzun dolabında kilitli bir iskelet olarak keşfedilmesinden korkarak sesinizi giderek yükseltiyordunuz. Aldattığınız, o sizi aldatan kişiler de dinliyor, yüksek sesle onaylıyor, kendi içlerinde de aynı sırrın var olduğunu sizden saklamaya çalışıyorlardı. Varoluş sizin aranızda dev bir roldü. Birbirinize yaptığınız bir gösteriydi. Her biriniz tek suçlu manyağın kendisi olduğunu sanıyor, ancak başkalarının bilebildiği ahlâkî otoriteyi tanımış gibi

yapıyor, var olmayan gerçekliği kabullenmiş rolü oynuyor, hiç kimse bu fasit daireyi kırma cesaretini gösteremiyordu.

“Uygulanamaz nitelikteki inancınızla ne türlü şerefsiz bir uzlaşmaya girmiş olursanız olun, hâlâ sürdürmeyi başardığınız ne türlü bir sefil denge, yarı-sinisizm, yarı-bâtıl inanç var olursa olsun, kökte yatan ölümcül paradoks hâlâ yerli yerinde duruyor, ve size, ahlâkî olanla pratik olanın birbirinin tersi olduğunu anlatıyor. Çocukluğunuzdan beri, hiçbir zaman tam olarak ne olduğunu anlamaya cesaret edemediğiniz bir seçimden korkup kaçıyorsunuz: Eğer pratik olan, yani var olmak için uygulamanız gereken, iyi sonuç veren, başarılı olan, amacınıza ulaşmanızı sağlayan, size yiyecek sağlayan, sevinç getiren, sizi kârlı çıkaran her şey kötüyse...ve iyi olanlar, ahlâkî olanlar da yalnızca pratik olmayanlar, başarısız olanlar, yıkanlar, çaresizlik getirenler, size zarar verenler, kayıp ve acı verenlerse...o zaman seçiminiz, ya ahlâklı olmak...ya da yaşamak manasına gelecektir.

“O canavarca doktrinin tek sonucu, ahlâkı hayattan silmek olmuştur. Siz, ahlâk kurallarının yaşamakla hiçbir ilgisi olmadığına inanarak büyüdünüz. Ahlâkın hayat üzerindeki tek etkisinin belki bir engel, bir tehdit oluşturmak olduğunu sandınız. İnsanın varoluşunun ahlâk dışı bir jungle ortamından gerçekleştiğine, orada her şeye izin verildiğine, her şeyin sonuç verdiğine inandınız. Donmuş zihinlere inen o çarpıtıcı sis içinde, inancınızın lanetlediği kötülüklerin aslında yaşayabilmek için gerekli olan değerler olduğunu gözden kaçırdınız. Varoluşun pratik çarelerini siz kötülüklerin ta kendisi sandınız. Uygulanamayacak ‘iyiliğin' kendini feda etmek olacağını unutup, özsaygının uygulanmaz olduğunu

kabullendiniz; üretimin ‘kötülük’ olduğuna inanıp, soygunu pratik saydınız.

“Haritalanmamış bir ahlâksızlık çölünde, her esen rüzgâra göre sallanan çaresiz bir dal gibisiniz, ne tam kötü olmaya razısınız, ne de yaşamayı seçebiliyorsunuz. Kendinize karşı dürüst olduğunuz anlarda, kendinizi enayi yerine konmuş gibi hissediyor, bir güceniklik duyuyorsunuz. Hile yaptığınızda, korkuyor, utanıyorsunuz. Mutlu olduğunuz zamanlarda neşenizi bozan bir suçluluk duygusu var. Acı çekerken, acının en doğal durum olduğunu sanmak, ıstırabınızı daha da çok arttırıyor. Hayranlık duyduğunuz adamlara acıyor, onların başarısızlığa mahkûm olduğuna inanıyorsunuz. Nefret ettiğiniz adamlara imreniyor, onları varoluşun ustaları olarak görüyorsunuz. Bir sahtekârla karşılaşınca, kendinizi silahlarınız elinizden alınmış gibi hissediyor, kötülüğün nasılsa kazanacağına inanıyorsunuz, çünkü ahlâk nasılsa güçsüz, nasılsa pratik değil.

“Sizin gözünüzde ahlâkî davranış, görev, sıkıntı, ceza ve acıdan oluşmuş bir korkuluk...geçmişinizin ilk öğretmeniyle bugünün ilk vergi tahsildarı arasında bir melez...çorak arazide kendi başına duran, sopasını sallayıp sizin zevklerinizi kovalamaya, kaçırmaya çalışan bir korkuluk...üstelik zevk de sizin gözünüzde sıvılar içinde boğulmuş bir beyin, akılsız bir yosma, parasını at yarışına yatıran ahmak bir yaratık demek, çünkü zevk hiçbir zaman ahlâkî olamayacağına göre, ancak bunlardan oluşabilir.

“Gerçek inancınızı tanımlamanız, orada üçlü bir lanetleme bulursunuz...kendinize, hayatınıza, değerlerinize dönük bir lanetleme.Sonunda vardığınız iğrenç sonuç, ahlâkın kaçamayacağınız bir kötülük olduğundan başka bir şey olamaz.

“Neden gursuz yaşadığınızı, ateşsiz sevdiğinizi, direnmeden öldüğünüzü merak mı ediyorsunuz? Neden her baktığınız yerde cevapsız kalmaya mahkûm sorularla karşılaştığınızı, hayatınızın niçin imkânsız çelişkilerle dolduğunu, neden ‘ya beden ya ruh’ gibi, ‘ya akıl ya kalp’ gibi, ‘ya güven ya özgürlük’ gibi, ‘ya kâr ya kamu yararı’ gibi yapay seçimlerden kaçınmak için tüm ömrünüzü mantıksız kararsızlıklarla geçirdiğinizi bilmek mi istiyorsunuz?

“Cevap yok diye çığlıklar mı atıyorsunuz? O cevapları hangi yollarla bulmayı umuyordunuz ki? Algılama âletinizi, aklınızı reddetmişsiniz, ondan sonra da evrenin bir esrarengizlik yumağı olduğundan yakınıyorsunuz. Elinizdeki anahtarı fırlatıp atıyor, sonra tüm kapılar yüzüme kilitlendi diye ağlıyorsunuz. Mantıksızı izleyerek yola koyuluyor, sonra varoluş anlamlı değil diyorsunuz.

“İki saatten beri beni dinlerken çakıldığınız o kararsızlık alanı, bir cümleye sığdırılmış korkaklık formülüdür: ‘Ama biz aşırılıklara kaçmak zorunda değiliz!’ Hep kaçınmaya çalıştığınız aşırılık, gerçekliğin nihaî sonuç olduğunun bilincidir, A’nın A olduğudur, doğrunun doğru olduğudur. Uygulanması imkânsız olan, kusurluluğu ve ölümü talep eden bir ahlâk kodu, size tüm fikirleri sisler içinde boğmayı öğretmiş, hiçbir kesin yargıya varmaya izin vermemeyi, her kavramı yaklaşık saymayı, her davranış kuralını esnek bulmayı, hiçbir ilkeye bağlanmamayı, her değerden taviz vermeyi, her yolun tam ortasından gitmeyi öğretmiş. Doğaüstü absolüleri kabul etme imkânınızı elinizden almakla, doğadaki absolüyü de reddetmeye zorlamış sizi. Ahlâkî kararları imkânsız kılmakla, rasyonel yargılama yeteneğinizi yok etmiş. İlk taşı atmanızı yasaklayan o ahlâk kodu, taşların

niteliğini kabullenmenizi de, ne zaman kendinizin taşlanmakta olduğunuzu anlamanızı da yasaklamış size.

“Yargılamayı reddeden adam, aynı fikirdeyim diyemeyen, ama farklı fikirdeyim de diyemeyen adam, absolü diye bir şey yoktur deyip kendini sorumluluklardan kurtardığını sanan adam, bugün dünyada dökülmekte olan tüm kanların gerçek sorumlusudur. Gerçeklik bir absolüdür, varoluş bir absolüdür, bir toz zerresi de absolüdür...aynı şekilde, insan hayatı da absolüdür. Yaşayacak veya ölecek olmanız da absolüdür. Bir dilim ekmeğiniz olup olmayacağı da absolüdür. O ekmeği kendiniz mi yiyeceksiniz, yoksa bir yağmacının midesine girişini mi seyredeceksiniz, o da absolüdür.

“Her konunun iki yönü vardır: Bir yönü doğru, öteki yanlıştır, ama ortası her zaman kötüdür. Yanlışa giden adam bile doğruya birazcık saygı besler, en azından seçim yapmanın sorumluluğunu kabullenmiş sayılır. Ama ortadaki adam doğruyu görmezden gelir, bu yolla, karşısında bir değerler seçiminin var olmadığı numarasına sığınır. Her savaşı sonuna kadar dışardan seyretmeye hazırdır, masumların kanının dökülmesine, suçlulara doğru karnı üzerinde sürünerek yanaşmaya razıdır, o suçluların mahkemesinde soyanın da, soyulanın da kodese gönderildiğine aldırmaz, orada anlaşmazlıkları çözmek için düşünenle budaladan yarı yolda buluşmalarının istenmesinden rahatsız olmaz. Eğer yiyecekle zehir arasında bir uzlaşma varsa, bu ne tür uzlaşma olursa olsun, sonunda kazanan ancak ölüm olacaktır. İyi ile kötü arasındaki uzlaşmadan da ancak kötü yararlı çıkar. İyinin kanını kötüyü beslemek için aktarıp tüketen o kan nakli işleminde de uzlaştırıcı, nakilde kullanılan elastik tüptür.

“Yarı rasyonel, yarı korkak olan sizler, gerçeklikle bir oyun oynuyordunuz, ama kandırdığınız kurbanlar da kendinizdiniz. İnsanlar kendi değerlerini “vasat’a indirgediğinde, bu sefer kötülük eline bir absolü güç geçirir, iyiler ödünsüz bir amaca sadakati elden bırakınca, onu yerden sahtekârlar alır...bunun sonucunda ortaya, büzülen, pazarlık eden, ihanet eğilimli bir iyiyle, kendini haklı gören ve hiç ödün vermeyen bir kötü çıkar. Beden mistikleri size cehaletin biliyor gibi yapmak demek olduğunu söylediklerinde nasıl teslim olmuşsanız, şimdi de ahlâksızlığın ahlâkî yargılama olduğunu haykırdıkları zaman yine teslim olursunuz. Kendinizin haklı olduğunuzdan emin olmanın bencillik olduğunu söylediklerinde, onlara hemen, hiçbir şeyden emin olmadığınızı söylersiniz. İnançlarınıza bağlı kalmanın ahlâksızlık olduğunu öne sürdüklerinde, hiçbir inancınız olmadığı konusunda onlara güvence verirsiniz. Avrupa’nın halk devletlerinden gelen kabadayılar, sizin yaşama arzunuzla onların sizi öldürme arzusunu bir görüş ayrılığı olarak değerlendirmiyorsunuz diye sizi hoşgörüsüzlükle suçladıklarında, hemen büzülüyor, hiçbir dehşet karşısında hoşgörüsüz olmadığınızı iddia ediyorsunuz. Asya’nın mikroplu mağaralarında yaşayan yalınayak bir serseri size, ‘Ne hakla zengin olabiliyorsun!’ diye haykırdığında, ondan özür diliyor, sabırlı olması için ona yalvarıyor, her şeyi çabucak bağışlayacağınız konusunda ona güvence veriyorsunuz.

“Var olmaya hakkınız olmadığını kabullendiğiniz anda işlediğiniz ihanetin kör çıkmazına artık varmış bulunuyorsunuz. Bunun ‘bir uzlaşma’ olduğuna inandığınız anda, kendiniz için yaşamanın kötü olduğunu, çocuklarınızın hatırı için yaşamanın ahlâklı olduğunu kabullenmişsiniz

demektir. Ardından, çocuklarınız için yaşamanın bencillik, toplum için yaşamanın ahlâklı davranış olduğunu kabullenirsiniz. Ondan sonra, toplumunuz için yaşamanın da bencillik olduğunu, ancak ülkeniz için yaşamanın ahlâklı olduğunu kabullenmeye gelir sıra. Bugün de, dünyanın en büyük ülkesi olan bu ülkeyi, dünyanın her yanından gelen her densizin kemirmesine göz yumuyor, ülkeniz için yaşamanın bencillik olduğunu, tüm yerküre için yaşamak gerektiğini söylüyorsunuz. Yaşamaya hakkı olmayan adamın değerlere sahip olmaya da hakkı olamaz, zaten onları elinde de tutamaz.

"Çeşitli ihanetlerle dolu yolunuzun sonunda, silahlarınız, güveniniz, şerefiniz elinizden alınmış durumda, son ihanetinizi işler, entellektüel iflas dilekçenizi imzalarsınız; bu arada bedenin mistikleri kendilerini mantığın ve bilimin şampiyonu ilan ederler, siz hemen onaylarsınız, en başta gelen ilkenizin inanç olduğunuzu söylersiniz, mantığın düşman taraf olduğunu, ama sizin inançtan yana olduğunu belirtirsiniz. Çocuklarınızın çarpılmış, şaşkın zihinlerinde varlık mücadelesi sürdüren rasyonel dürüstlük kalıntılarına karşılık, bu ülkede yaratılmış fikirleri destekleyecek hiçbir rasyonel görüşünüz olmadığını, özgürlüğün, mülkiyetin, adaletin, hakların varlığının hiçbir rasyonel temele dayanamayacağını, bunların mistik içgörüye dayandığını, ancak inançla kabul edilebileceğini söylersiniz, mantık alanında düşmanın haklı olduğunu, ama aslında inancın mantıktan üstün olduğunu savunursunuz. Çocuklarınıza yağmalamanın, işkence yapmanın, köleleştirmenin, kamulaştırmanın, öldürmenin rasyonel olduğunu, karşılarına çıkan mantık kışkırtmalarına karşı koymaları, irrasyonellik disiplinine bağlı kalmaları gerektiğini söylersiniz; gökdelenlerin, fabrikaların, radyoların, uçakların inanç ürünü

olduklarını, mistik sezgilerden doğduklarını, buna karşılık açlıkların, toplama kamplarının, idam mangalarının da hep mantıksal varoluş biçiminin ürünü olduğunu ileri sürersiniz...sanayi devriminin aslında inançlı insanların, Ortaçağ diye bilinen mantık çağına karşı ayaklanması olduğunu savunursunuz. Bir yandan da aynı solukta ve aynı çocuğa, Halk Devletlerini yöneten yağmacıların maddesel üretim konusunda bu ülkeyi geride bırakacaklarını, çünkü onların bilimi temsil ettiğini, ama fiziksel zenginlik peşinde koşmanın kötü olduğunu, insanların maddesel zenginlikten vazgeçmesi gerektiğini söylersiniz...yağmacıların ideallerinin soylu olduğunu, ama onların bunu ciddi uygulamadıklarını, oysa sizin ciddi olduğunuzu, amacınızın yağmacılara karşı mücadele vererek yine onların amaçlarını yerine getirmek olduğunu, onların bunu yapamayacağını ama sizin yapabileceğinizi söylersiniz. Onlarla mücadele etme yolunun onlardan önce davranıp neyiniz varsa bağışlamak olduğunu anlatırsınız. Ondan sonra, çocuklarınızın neden halk kabadayılarına katıldığına, neden yarı deli serseriler hâline geldiklerine şaşar, yağmacıların fetihlerinin neden kapınıza giderek yaklaştığını anlayamazsınız...hepsini insanların aptallığına yorar, kitlelerin mantığa açık olmadığını söylersiniz.

“Apaçık gözüken şeyi, yağmacıların akla karşı sürdürdüğü savaşı görmezden gelir, onların en kanlı cezaları hep düşünme suçuna verdikleri gerçeğini inkâr edersiniz. Beden mistiklerinin pek çoğunun aslında işe ruh mistikleri olarak başladığını, habire bir yandan öbür yana geçip durduklarını, materyalist ve maneviyatçı diye ayırdıklarınızın aslında aynı bölünmüş insanın iki yarısı olduğunu, hep birleşme olanağı aradığını, ama bunu da, ya bedenin, ya da

ruhun yok edilmesinde aradığını görmezden gelirsiniz. Sizin üniversitelerinizden fırlayıp Avrupa'daki köle yuvalarına koşmakta, oradan Hindistan'ın mistik çamuruna atılmakta, gerçeklikten ve akıldan kaçıp nereye olsa sığınmaya hazır olduklarını fark etmezsiniz.

"Hepsini görmezden gelip kendi 'inanç' riyakârlığınıza satılırsınız ki yağmacıların sizi o ahlâk kodunuz sayesinde kıskaca almış olduğunu görmeyebilesiniz. Yarı itaat edip yarı kaçındığınız o ahlâk düzeninin son ve sürekli uygulayıcısı yağmacılardır, onlar da onu uygulanabileceği tek şekilde uygulamakta, dünyayı bir kurban fırınına çevirerek uygulamaktadırlar. Ahlâk düzeniniz onlara tek çıkar yolla muhalefet etmenizi yasaklamaktadır, o yol, kurbanlık hayvan olmayı reddetmek, var olma hakkınıza gururla sahip çıkmaktır. Onlarla sonuna kadar mücadele etmek için yapılması gereken, kabullendiğiniz bu ahlâk kodunu reddetmektir.

"Bunları görmezden gelirsiniz, çünkü özsaygınız o mistik 'bencil olmama' kavramına bağlıdır. Böyle bir şeye hiç sahip olmadığınız ve onu hiç uygulamadığınız halde, upuzun yıllar boyunca hep öyle bir şeye sahipmişsiniz gibi gözükmeye çalıştığınız için, ondan vazgeçme fikri içinizi korkuyla doldurur. Hiçbir değer özsaygıdan daha üstün değildir, ama siz yatırımınızı kalp bonolara yapmışsınızdır ve şimdi de ahlâk düsturunuz sizi tuzağa sıkıştırmıştır, özsaygınızı koruyabilmek için kendinizi yok etme inancı safında savaşmanız gerekmektedir. Burada şaka yapılan kişi sizindir. Açıklayamadığınız ve tanımlayamadığınız o özsaygı ihtiyacı aslında benim ahlâk yasamın parçasıdır, sizin değil. O benim yasamın objektif değeridir, sizin ruhunuzun içindedir; ama benim kanıtımdır.

“İnsanoğlu tanımlamayı öğrenmediği, ama ilk varoluş bilincinden, yani seçim yapması gerektiğini keşfettiği ilk andan itibaren elde ettiği bir duyguyla, özsaygıya olan o çaresiz ihtiyacının bir ölüm kalım meselesi olduğunu bilmektedir. Bilinçli bir varlık olarak, hayatını sürdürebilmek için kendi değerini bilmek zorunda olduğunun farkındadır. Doğruyu yapmak zorunda olduğunu bilir; yanlışı seçmek, hayatî tehlikeyle karşı karşıya kalması anlamına gelir. Yanlış kişi olmak, kötü olmak, varoluşa uygun olmamak demektir.

“İnsan hayatının her eylemi iradeyle seçilmek zorundadır. Yiyeceğini elde etmesi ve yemesi bile, koruduğu kişiliğinin korunmaya lâyık olduğunu gösterir. Bulmaya çalıştığı her zevk, onu arayan kişinin zevk almaya lâyık olduğunun göstergesidir. Özsaygı konusunda hiçbir seçme şansı yoktur, tek seçeneği onu ayarlamakta kullanacağı standardla ilgilidir. Hayatını koruyan o ayarı, kendini yok edişin hizmetine doğru çevirdiği anda, ölümcül bir hata yapmış demektir, çünkü varoluşa ters bir standardı seçmiştir ve kendi özsaygısını gerçekliğe karşı bir durumda konumlandırmıştır.

“Sebepsiz yere kendinden kuşku duyma, hattâ kendini aşağı görme ya da gizliden gizliye kendini değersiz bulma duyguları, aslında insanın varoluşa ulaşamama konusundaki gizli korkularını temsil etmektedir. Ama korkusu ne kadar büyürse, kendisini boğmakta olan o canavarca doktrine de o kadar sıkı sarılır. Kendini geri dönülmez biçimde kötü görme noktasına varan hiç kimse sağ kalamaz. Sağ kalsa bile, bir an sonra deliliğin ve intiharın pençesine düşer. Bundan kurtulmak için...eğer yanlış bir standard seçmişse...numara yapmak, görmezden gelmek yolunu seçecektir. Sonunda özsaygısına hile yapacak, onun yokluğunu keşfetmektense, var olduğu hayaline satılmayı seçecektir. Bir konuyla

yüzleşmekten korkmak, en kötü ihtimalin doğru olduğuna inanmaktır.

“Ruhunuzu kalıcı bir suçluluk duygusuyla dolduran şey, sizin işlediğiniz herhangi bir suç değildir. Başarısızlıklarınız, hatâlarınız ya da kusurlarınız değildir. Onlardan kaçmak için kullandığınız görmezden gelmedir. Asıl sebep herhangi bir ‘İlk Günah’ ya da siz doğmadan önce var olan bilinmez bir eksiklik değildir. Aklınızı askıya alma, düşünmeyi reddetme seçiminizin bilincine varmaktır. Korku ve suçluluk sizin kronik duygularınızdır, ikisi de gerçektir ve ikisini de hak etmişsinizdir, ama bunlar, sizin asıl nedeni saklamak için icat ettiğiniz o yüzeysel nedenlerden kaynaklanmaz; bencilliğin, zaafın ya da cahilliğin sonucu değillerdir. Varoluşunuza yönelik gerçek ve temel bir tehditten kaynaklanmaktadır: sağ kalma silahınızı terk ettiğiniz için korku...ve bunu kendi iradenizle yaptığınızı bilmekten gelen suçluluk.

“İhanet ettiğiniz benlik, sizin aklınızdır. Özsaygı, insanın kendi düşünme gücüne güvenmesidir. Aradığınız ego, ifade edemediğiniz ve tanımlayamadığınız o esas ‘siz’, duygularınız ya da anlamsız rüyalarınız değil, akıl gücünüzdür, yargılayan yüksek mahkemenizdir...ve siz onu görevden almış, kendinizi ‘duygu’ dediğiniz serseri esintilerin insafına terk etmişsinizdir. Sonunda kendi oluşturduğunuz bir gecenin içinde kendinizi zorla sürükler, bir ara görüp sonra kaybettiğiniz isimsiz bir ateşin solmakta olan vizyonunu aramak için umutsuz bir yolculuğa koyulursunuz.

“İnsanoğlunun mitolojilerinde, insanın bir zamanlar sahip olup sonradan kaybettiği bir cennetin ne kadar ısrarla anlatıldığına bakın. Atlantis kenti, Cennet Bahçesi ya da mükemmelliğin bir krallığı. Bunlar hep geride kalmıştır. Bu efsanelerin kökü, ırkın geçmişinde değil, her bir insanın

geçmişindedir. Çocukluğunuzun ilk yıllarında, boyun eğmesini, mantıksızlığın korkusuna teslim olmasını, aklınızın değerinden kuşku duymasını öğrenmeden önce, ışıl ışıl bir varoluşu tanımış olduğunuzu, apaçık bir evrene dönük rasyonel bir bilincin bağımsızlığına sahip olduğunuzu, bir anı kadar somut olmasa bile, umutsuz özlemin dağınık acısı biçiminde, hâlâ bilmektesiniz. İşte kaybettiğiniz, aradığınız cennet odur...ve ona kavuşmak istediğiniz anda da sizindir.

“Bazılarınız John Galt’ın kim olduğunu hiçbir zaman bilemeyecek. Ama aranızdan, bir anlık bir varoluş sevgisini, onu sevmenin gururunu tatmış olanlar, şu dünyaya bakıp da bakışınızla onu onaylamış olanlar, insan olmanın ne demek olduğunu tatmışlardır. Ve ben...ben o âna ihanet edilmemesi gerektiğini bilen insanım. Onu neyin mümkün kıldığını bilen, kimin neyi seçerek, uygulayarak, sürekli uygulayarak o âna ulaştığını bilen insanım.

“Seçim sizindir. O seçim...kendinizi en yüksek potansiyelinize adama seçimi...ömrünüzde uyguladığınız en soylu eylemin, iki kere ikinin dört ettiğini aklınızla kavramak olduğunu kabul etmektir.

“Kim olursanız olun...şu anda benim sözlerimle başbaşa olan, o sözleri anlamak için kendi dürüstlüğünüzden başka bir yardımcıya sahip olmayan siz...insan olma seçeneği hâlâ açık bekliyor, ama bedeli sıfırdan başlamak, gerçeğin karşısında çırılçıplak durmak ve çok pahalıya patlamış bir tarihsel hatâdan geri dönerek. 'Varım, o halde düşüneceğim,' demektir.

“Hayatınızın aklınıza bağımlı olduğu gerçeğini kabullenin. Tüm mücadelenizin, kuşkularınızın, sahteliklerinizin, kaçınmalarınızın, iradeli bilincin sorumluluğundan kurtulmak için gösterilmiş çaresiz çabalar olduğunu itiraf edin...otomatik bilme, içgüdüsel eylem,

sezgisel emin olma çabaları...siz buna meleklerin yaşamına özlem demiş olabilirsiniz, ama aslında aradığınız şey hayvanların hayatı olmuştur. Ahlâkî idealiniz olarak insan olmayı kabullenin.

“Çok az şey biliyorum, o yüzden de aklıma güvenmeye korkuyorum demeyin. Mistiklere teslim olup azıcık bildiğinizden de vazgeçmek daha mı güvenli? Kendi bilginizin sınırları içinde yaşayın ve o sınırları hayatınızın sınırlarına kadar genişletmeye çalışın. Aklınızı otoritenin etkilerinden temizleyin. Her şeyi bilir durumda olmadığınızı kabullenin, ama zombi rolüne sıvanmanın size her şeyi bilme olanağı getirmeyeceğini görün. Evet, aklınız hatâ yapabilir, ama akılsız kalmak sizi hatasız yapmaz. Kendi kendinize yapacağınız bir yanlış, inanç nedeniyle kabul etmiş olduğunuz on doğrudan daha güvenlidir, çünkü kendi yanlışınızı düzeltme gücünüz vardır, oysa inançla kabul edilen bir şey, sizin doğruyu yanlıştan ayırma kapasitenizi öldürmüş olur. Her şeyi bilen bir otomaton olma rüyanızdan vazgeçip, insanın her bilgiyi kendi iradesi ve çabasıyla edindiği gerçeğini kabul edin, insanın bu evrendeki farklı yanının bu olduğunu, doğasının, ahlâkının, onurunun bu olduğunu anlayın.

“İnsanın kusurlu olduğunu iddia edip kötülüğe sınırsız lisans çıkaran o vaazı reddedin. Böyle bir iddiada bulunduğunuzda, insanı hangi standarda dayanarak lânetliyorsunuz? Ahlâk alanında, mükemmellikten azının asla yeterli olmayacağını kabul edin. Ama mükemmellik, imkânsızı yapma yolundaki mistik emirlere göre ölçülemez, sizin ahlâkî durumunuz da sizin seçiminize açık olmayan kıstaslara göre değerlendirilemez. İnsanın bir tek temel seçimi vardır: düşünmek ya da düşünmemek...işte iyiliğinin,

değerinin ölçüsü de budur. Ahlâkî mükemmellik, ihlal edilmemiş rasyonelliktir...Zekânızın düzeyi değildir, aklınızın tamamını sonuna kadar kullanmaktır. Bilginizin çokluğu değildir, mantığı bir absolü olarak kabul etmektir.

“Bilgi yanlışlarıyla ahlâk ihlâlleri arasındaki farkları ayırt etmeyi öğrenin. Bilgi yanlışı, ahlâkî bir kusur değildir, yeter ki onu düzeltmeye istekli olun. İnsanları imkânsızın standardına göre, otomatik olarak her şeyi bilme kıstasına göre ölçmeye kalkan, ancak bir mistik olabilir. Ama ahlâkın ihlâli, bilinçli bir seçimdir, bunu kendiniz, kötü olduğunu bilerek seçmişsinizdir, bilgiden isteyerek kaçınmışsınız, görüşünüzü ve düşüncenizi bilerek askıya almışsınızdır. Bilmediğiniz şey, size karşı bir ahlâkî suçlama değildir. Ama bilmeyi reddettiğiniz şey, ruhunuzda büyümeye başlayan bir ayıptır. Bilgi yanlışları konusunda her ödünü verin; ama hiçbir ahlâk ihlâlini bağışlamayın, asla kabullenmeyin. Bilmek isteyenlerin iyi niyetli olabileceğini hiç unutmayın, ama sizden taleplerde bulunan, sebep aramak zorunda olmadıklarını iddia eden, ‘içlerine doğduğunu’ ileri süren küstahları, inkâr edilmez bir iddia karşısında, ‘o yalnızca mantık’ diyenleri, bununla, ‘o yalnızca gerçek’ demek isteyenleri, birer potansiyel katil olarak görün. Gerçeklik alanının karşısında bir tek alan vardır, o da ölümün alanıdır.

“Mutluluğa ulaşmanın, hayatınızın tek ahlâkî amacı olduğu gerçeğini kabul edin. Ahlâkî dürüstlüğünüzün kanıtının mutluluk olduğunu, acı ya da akılsız şımarmalar olmadığını kabullenin, çünkü bu sizin, değerlerinize ulaşma yolundaki sadakatinizin kanıtıdır. Mutluluk sizin çok korktuğunuz bir sorumluluk olmuştur, çünkü benimseyebilecek kadar değerli olmadığınızı sandığınız türden rasyonel disiplin gerektirmektedir. Günlerinizin o

kaygılı bayatlığı, mutluluğun yerine kullanılabilecek bir başka ahlâkî ikame bulunamayacağını bilmekten kaçınmanızın anıtıdır. Bir insanın kendi sevincine, neşesine ulaşma savaşından vazgeçmesi kadar iğrenç, korkak bir eylem olamaz...kendi varoluş hakkını kullanmaktan korkması, bir kuşun, güneşe uzanmaya çalışan bir çiçeğin kendi hayatına gösterdiği sadakatin gerektirdiği cesarete bile sahip olmadığının işaretidir. Sizin sevap saydığınız, adına tevazu dediğiniz o günahın koruyucu paçavralarını üzerinizden atın. Kendinize değer vermeyi öğrenin. Bunun anlamı, kendi mutluluğunuz için mücadele etmektir...gurur denilen şeyin tüm iyilik ve sevapların toplamı olduğunu öğrendiğiniz zaman, insan gibi yaşamayı öğrenmişsiniz demektir.

"Özsaygıya doğru temel adım olarak, sizden yardım talep eden insanı bir yamyam gibi görmeyi öğrenin. Bu talep, hayatınızın onun malı olduğunu iddia etmesidir. Böyle bir iddia çok iğrenç olsa da, daha iğrenci vardır, o da sizin buna razı olmanızdır. Bir başkasına yardım etmenin uygun olduğu durumlar yok mu, diye mi soruyorsunuz? Eğer bunu kendi hakkı sayıyor, ya da sizin ona borçlu olduğunuz bir ahlâkî görev olarak görüyorsa, yoktur. Ama eğer siz yardım etmeyi, onun kişiliği ve mücadelesi nedeniyle, kendi bencil zevkinize dayalı bir arzu olarak hissediyorsanız, o zaman vardır. Acı çekmek bir değer değildir, yalnızca insanın acıya karşı verdiği savaş bir değerdir. Eğer acı çeken birine yardım etmeyi seçerseniz, bu kararı onun iyi yanlarına dayanarak verin; durumunu düzeltmek için verdiği mücadeleye, rasyonel siciline, haksız yere acı çekiyor olmasına dayanarak verin. O zaman eyleminiz yine de alışveriş sayılır, onun iyi yanları da o yardıma karşılık bir ödemedir. Ama iyi nitelikleri olmayan birine yardım etmek, ona sırf ihtiyacı var diye, bunu bir hak

olarak gördüğü için yardım etmek, kendi değerlerinizin üzerine sıfırın koyduğu ipoteği kabul etmektir. İyi niteliklere sahip olmayan adam, varoluştan nefret eden, ölüm alanında hareket eden biridir, ona yardım etmek de onun bu kötülüğüne onay vermek, sürdürdüğü yıkım faaliyetini desteklemek demektir. Söz konusu olan, ister sizi etkilemeyecek bir kuruş olsun, ister hak etmediği bir gülümseme olsun, sıfıra verilen saygı, hayata da, hayatı sürdürmeye çalışanların tüm mücadelesine de ihanettir. Sizin dünyanızın sefaleti, o kuruşlarla o gülümsemelerin sonucudur.

“Benim ahlâk anlayışımın, uygulayamayacağınız kadar zor bir şey olduğunu söylemeye kalkışmayın sakın. Böyle bir şeyden, bilinmeyenden korktuğunuz kadar korktuğunuzu ileri sürmeyin. Yaşadığınız hayat dolu anların hepsi,benim düsturumun değerlerine göre yaşanmıştır. Ama siz onu boğdunuz, inkâr ettiniz, ona ihanet ettiniz. Hep sevaplarınızı günahlarınıza feda ettiniz, en değerli insanları en kötüler uğruna harcadınız. Çevrenize bakın bir...topluma neler yapmışsanız, aynı şeyi önce kendi ruhunuza yapmışsınız. Sizin şimdiki dünyanız olan bu sefil enkaz, kendi değerlerinize, dostlarınıza, savunucularınıza, geleceğinize, ülkenize, kendinize karşı işlediğiniz ihanetin fiziksel formudur.

“Şimdi çağırmakta olduğunuz, ama artık cevap vermeyecek olan bizler...sizin aranızda yaşıyorduk, ama siz bizi tanıyamadınız, bizim ne olduğumuzu düşünmeyi ve görmeyi reddettiniz. Benim icat ettiğim motoru takdir edemediniz...o motor sizin dünyanızda bir hurda yığınına dönüştü. Kendi ruhunuzun içindeki kahramanı tanıyamadınız...sokakta yanınızdan geçtiğimde beni de tanıyamadınız. Sonra dünyanızı terk ettiğini hissettiğiniz o

ulaşılmaz ruh için ağladığınızda, ona benim adımı verdiniz, ama aslında çağırdığınız şey, ihanet ettiğiniz kendi özsaygımızdı. Biri olmadan ötekini elde edemezsiniz.

“İnsan aklına gerekli takdiri yöneltmeyip insanları kaba kuvvetle yönetmeye kalkıştığınızda...size boyun eğenlerin zaten teslim edecek bir aklı yoktu; aklı olanlar da, onu teslim etmeyenlerdi. Böyle olunca, üretim dahîsi olan adam, sizin dünyanızda kendini bir sosyete çapkını kılığında sakladı, servetin yok edicisi haline dönüştü, servetini silahlara teslim etmektense onu yok etmeyi seçti. Düşünen, mantık sahibi adam, sizin dünyanızda bir korsan rolüne büründü, değerlerini sizin gücünüze karşı kendi gücüyle savunmayı seçti, ama onları kaba kuvvet yönetimine teslim etmedi. Beni duyuyor musunuz, Francisco d’Anconia ile Ragnar Danneskjöld, ilk dostlarım, savaş arkadaşlarım, birlikte toplum dışına itildiğimiz insanlar...sizin adınıza, sizin onurunuzu temel alarak konuşuyorum, beni duyuyor musunuz?

“Şu anda benim tamamlamakta olduğum şeyi biz üç kişi olarak başlatmıştık. Bu ülkenin öcünü almaya, hapsedilmiş ruhunu özgürlüğe kavuşturmaya biz üçümüz karar verdik. Dünya ülkelerinin en büyüğü aslında benim ahlâk düsturumun temelleri üzerine kurulmuştu...insanın o ihlal edilmez var olma hakkının üstünlüğüne dayalıydı...ama siz bunu kabullenmekten, buna göre yaşamaktan korktunuz. Tarihte benzeri görülmemiş bir başarıya boş boş baktınız, onun etkilerini yağmaladınız, nedenlerini görmezden geldiniz. İnsanın ahlâkî düsturuna dikilmiş o anıtın, o fabrikanın, o otoyolun, o köprünün karşısında, bu ülkeyi ahlâksızlıkla suçladınız, kaydettiği ilerlemeye açgözlülük etiketini taktınız, hep var olan açlıklar karşısında, Avrupa’nın idolü olan o

cüzzamlı, mistik serserinin karşısında, bu ülkenin büyüklüğünden ötürü özürler dilediniz.

“Mantığın ürünü olarak kurulmuş olan bu ülke, fedakarlık ahlâkına dayanarak yaşayamazdı. Burayı kuranlar, kendilerini yok etme peşinde insanlar olmadığı gibi, sadaka peşinde koşan insanlar da değildi. Bu ülke, insanın ruhunu bedeninden ayıran o mistik ayrıma dayanarak yaşayamazdı. Bu dünyayı kötü diye lanetleyen mistik bir doktrinle yaşayamazdı...dünya üzerinde yozlaşmışlıkla başarılı olanlara dayanarak yaşayamazdı. Başlangıçtan beri bu ülke, mistiklerin o eski yönetimine karşı bir tehdit olmuştur. Gençliğinin o pırıl pırıl patlamasıyla, inanmakta zorluk çeken bir dünyaya, insanın hangi büyüklüklere ulaşabileceğini, dünyada hangi mutlulukların mümkün olduğunu göstermiştir. Ya biri olacaktı, ya da öbürü. Ya Amerika, ya da mistikler. Mistikler bunun farkındaydı, siz değildiniz. İhtiyaca tapma mikrobuyla sizi zehirlemelerine izin verdiniz. Koskoca ülke, ruhu cüceye dönüşmüş bir dev haline geldi, asıl yaşayan ruhu yeraltına girdi, orada sessizce çalışarak sizi beslemeye uğraşa...isimsiz, onursuz, inkâr edilmiş biçimde çabalayan bu ruh, bu kahraman, toplumun sanayicileriydi. Beni duyuyor musun, Hank Rearden, öcünü aldığım kurbanların en büyüğü?

“Bu ülkeyi yeniden imar etmenin yolu açılıncaya kadar, fedakârlık ahlâkının yol açtığı enkaz yolumuzun üzerinden kaldırılıncaya kadar, o da, diğerlerimiz de, geri dönecek değiliz. Bir ülkenin siyasal sistemi, o ülkenin ahlâk düsturuna dayalıdır. Biz Amerika’nın sistemini, kuruluşunda temel olan, ama sizin o mistik ahlâk karşısında bocalarken telaşla elden kaçırdığınız, suçluluk dolu ‘yeraltı’ muamelesine lâyık gördüğünüz ahlâkî düstura dayalı olarak yeniden inşa edeceğiz. O düstur, insanın kendisinin bir amaç olduğunu,

başka amaçların aracı olmadığını, bir insanın hayatının, özgürlüğünün, mutluluğunun, onun ihlal edilmez hakları olduğunu kabul eden düsturdur.

“Hak kavramını unutmuş olan sizler, hakların Tanrı’dan bir armağan olduğu, bu doğaüstü armağanın inançla kabullenilmesi gerektiği iddiasıyla, toplumdan armağan olduğu ve toplum isterse geri alınabileceği iddiası arasındaki kaçamakları yaşıyordunuz. İnsanın haklarının kaynağı ne ilâhi bir yasadır, ne de meclisten çıkma bir yasadır. O haklar kimliğin yasasıdır. A, A’dır, insan da insandır. Haklar, insanın doğası gereği, doğru dürüst var olabilmesi için şart olan koşullardır. Eğer insan dünya yüzünde yaşayacaksa, aklını kullanması, kendi özgür iradesiyle hareket etmesi, kendi değerleri uğruna çalışması ve çalışmasının ürününü kendine saklaması onun haklarıdır. Eğer amacı dünyada yaşamaksa, rasyonel bir insan olarak yaşamaya hakkı vardır, çünkü doğa ona irrasyonel olmayı yasaklamaktadır. İnsanın haklarını inkâr etmeye kalkan herhangi bir grup, çete ya da ulus, yanlışı seçmiştir, yani kötüdür, yani anti-hayat demektir.

“Haklar kavramı ahlâkî bir kavramdır...ahlâk da bir seçim meselesidir. İnsanlar kendilerine ahlâk standardı, hukuk standardı olarak insan neslinin devamını seçmek zorunda değildir. Ama bunun tersinin bir yamyam toplumu olduğu gerçeğinden kaçamazlar. Öyle bir toplum ancak bir süre var olabilir, kendi içindeki en iyileri yer, sonra sağlamlar yenip bitince, geriye hastalıklılar kalınca, ya da rasyoneller bitip geriye irrasyoneller kalınca, kanserli bir vücut gibi çöker. Tarihteki toplumlarınızın kaderi böyle olmuştur, ama siz bunların nedenini bilmekten kaçınmışsınızdır. Ben bunu size söylemek için buradayım. Bunun çaresi kimlik kanunudur ve ondan kurtulamazsınız. Bir insan nasıl irrasyonelle

yaşayamazsa, iki insan da yaşayamaz, iki bin insan da, iki milyar insan da. İnsan nasıl gerçekliğe meydan okuyarak başarılı olamazsa, bir ulus da olamaz, bir ülke de, bir dünya da. A, A'dır. Gerisi zaman meselesidir, kurbanların cömertliğine göre sağlanmaktadır.

"İnsan nasıl kendi vücudu olmadan yaşayamazsa, haklar da, insanın haklarını gerçeğe dönüştürebilme hakkı olmadan var olamazlar...bu hak, insanın düşünme, çalışma, çalışmasının ürünlerini kendine saklama hakkıdır. İşte bu, mülkiyet hakkı demektir. Çağdaş beden mistikleri size, 'mülkiyet hakkı' kavramına karşı 'insan hakları' alternatifini sunarken, sanki biri olmadan diğeri olabilirmiş gibi davranırken, bedene karşı ruh doktrinini hortlatmak için son iğrenç girişimlerini sergiliyorlar. Maddesel mal varlığından yoksun olarak ancak bir hayalet var olabilir, ancak bir köle, kendi çalışmasının ürününü saklama hakkından yoksun olarak çalışabilir. 'İnsan hakları'nın mülkiyet hakkından daha üstün olduğuna ilişkin doktrinin tek anlamı, bazı kimseler diğerlerinin mülkü üzerinden para kazanma hakkına sahip demektir; beceriklilerin beceriksizlerden kazanacağı hiçbir şey olmadığına göre de, beceriksizler kendilerinden daha nitelikli kişilere sahip olacak, onları verimli sığır sürüleri gibi güdecek ve kullanacak demektir. Böyle bir şeyi insanî ya da hak sayan her kim olursa olsun, o kişi 'insan' sıfatına asla lâyık değildir.

Mülkiyet hakkının kaynağı sebep-sonuç kanunudur. Her mülk ve her türlü servet insan aklının ve emeğinin ürünüdür. Nasıl sebepsiz etki olamazsa, kaynağı olmayan servet de olamaz...ve o kaynak zekâdır. Zekâyı çalışmaya zorlayamazsınız. Düşünme yeteneğine sahip olanlar zorlama altında iş görmez, iş görenler da onları çalıştırmak için

kullanılan kırbacın değerinden fazlasını üretmezler. Bir aklın ürününü, ancak o aklın sahibinin koyacağı koşullarla elde edebilirsiniz, alışverişle, irade onayıyla alabilirsiniz. İnsanın mülkiyete yönelik başka her türlü politikası, suçluların politikasıdır, sayıları kaç kişi olursa olsun. Suçlular, oyunu kısa menzilli oynayan, avları tükenince açlıktan ölen insanlardır...tıpkı sizin bugün ölmekte olduğunuz gibi...oysa suç işlemenin, hele de hükümetiniz soygunu yasallaştırma, soyguna direnmeyi yasa dışı ilan ederse, pekâlâ 'pratik' olabileceğine inanmıştınız.

"Bir hükümete düşen tek uygun görev, insanların haklarını korumaktır, bunun anlamı da, insanları fiziksel şiddetten korumak demektir. Doğru dürüst bir hükümet yalnızca polislik eder, insanların öz-savunması görevini üstlenir...ve ancak kuvvet kullanmayı başlatanlara karşı kuvvet kullanır. Devlete uygun görevler yalnızca şunlardır: sizi suçlulardan koruyacak polislik; yabancı istilacılardan koruyacak ordu; bir de malınızı korumak, anlaşmaları başkalarının sahtekârlığından korumak, anlaşmazlıktan rasyonel kurallara göre, rasyonel kanunlara göre çözmek için mahkemeler. Ama kimseye kuvvet kullanmamış insanlara karşı kuvvet kullanmayı başlatan bir hükümet, silahsız kurbanlara karşı silah kullanan bir yönetim, ahlâkı yok etmek üzere tasarımlanmış bir cehennem makinesidir. Böyle bir hükümet, tek ahlâkî amacını tersyüz etmiş olur, koruyucu rolünden çıkıp insanoğlunun en tehlikeli düşmanı rolüne bürünür, polis olmaktan çıkar, kendini koruma hakkı elinden alınmış insanlara şiddet uygulayan suçluların koruyucusu olur. Böyle bir hükümet, ahlâkın yerine başka türlü bir sosyal sistem getirmiştir: komşuna istediğini yapabilirsin, yeter ki senin çeten, onun çetesinden büyük olsun, demek istemektedir.

“Bu tür koşullar altında yaşamaya razı olan, ya kabadayıdır, ya salaktır, ya da gerçekleri görmemeye çalışan biridir...diğer insanlara kendi hayatı ve kendi aklı konusunda açık çek vermiştir, başkalarının kendisine istediklerini yapma hakkını kabullenen inancı benimsemiştir, çoğunluğun iradesine uyulur, demektedir, fiziksel gücü ve sayı gücünü, adaletin de, gerçekliğin de, doğrunun da yerine koymuştur. Biz, akıldan yana olan insanlar, biz, alışverişçiler, efendi de, köle de almayan bizler, açık çeklerle iş görmeyiz, böyle şeyleri kimseye vermeyiz. Biz objektif olmayan hiçbir şeyle iş görmeyiz.

“Vahşilik çağında insanların objektif gerçek diye bir kavramdan hiç haberi yoktu. Fiziksel doğayı bilinmez şeytanların yönettiğine inanırlardı. Öyle bir dönemde, ne düşünce, ne bilim, ne de üretim mümkündü. İnsanlar ancak doğanın sağlam, önceden kestirilebilir bir absolü olduğunu anladıktan sonra kendi bilgilerine güvenebilmeye başladılar, kendi rotalarını seçtiler, geleceklerini planladılar ve yavaş yavaş mağaradan çıkıp yükselmeye koyuldular. Oysa şimdi sizler, modern sanayiyi, tüm dev karmaşıklığı ve bilimsel presizyonuyla birlikte, yeniden bilinmez şeytanların eline teslim ettiniz, gizlenmiş, çirkin küçük bürokratların önceden kestirilmez kaprislerine peşkeş çektiniz. Bir çiftçi, hasatla ilgili şansının ne kadar olduğunu hesaplayamazsa, bir yaz süren çabalarını bu işe yatırım yapmaya hiç yanaşmaz. Ama siz, onlarca yıllık planlar yapan, doksan dokuz yıllık anlaşmalara giren sanayi devlerinin, hangi bürokratın kafasına ne esip de tüm çabalarını sıfıra indirecek bir adım atacağını bilmeksizin çalışmasını ve üretmesini bekliyorsunuz. Boş gezenlerle geçici işçiler, planlarını bir günlük yaparlar. Akıl ne kadar nitelikliyse, bu süre o kadar uzar. Vizyonu bir

kulübeye kadar uzanabilen adam, belki bataklık üstüne ev kurar, hızlı kârını kapıp ortadan kaybolmayı düşünür. Ama vizyonu gökdelenleri içeren biri öyle yapmaz. Ayrıca çeteler dolusu akılsızların sipere yatmış, türlü yasaları değiştirip ona karşı komplolar kurmakta olduğunu, onu sınırlamayı, başarısızlığa uğratmayı amaçladığını bile bile kalkıp da yeni bir ürün icar etmek için on yıl sürecek araştırmaları başlatmaz, çünkü mücadelesini sürdürür ve başarırsa, hem kazanacağı ödüllere, hem de icadına el koyacaklardır.

“Üstün zekâlı adamlarla rekabet etmekten korkuyoruz diye ağlayan, onların zekâsını kendi ekmek paranıza bir tehdit olarak gören, güçlülerin serbest piyasada zayıflara şans tanımadığından yakınan sizler, dönüp şu andan ilerisine bir bakın. Çalışmalarınızın maddesel değerini saptayan nedir? Eğer ıssız adada yaşıyor olsaydınız, o değeri saptayan yalnızca aklınızın üretici çabası olurdu. Beyniniz ne kadar verimsiz düşünürse, fiziksel emekleriniz size o kadar az kazandırırdı...siz de hayatınızı tek bir rutin üzerine yaşar, riskli hasatları toplar ya da ok ve yayla avlanır, daha fazlasını düşünemezdiniz. Ama siz rasyonel bir toplumda yaşıyorsunuz. Orada insanlar ticaret yapmakta serbest. Bu da size, hesaplanması zor bir ikramiye getiriyor. Artık çalışmanızın maddesel değeri yalnız kendi çabanızla ölçülmüyor, çevrenizdeki dünyada var olan en üstün ve en verimli akılların çabaları da devreye giriyor.

“Modern bir fabrikada çalıştığınız zaman size ücretiniz yalnız kendi emeğinize karşılık değil, o fabrikayı mümkün kılan tüm üretici deha için veriliyor...onu kuran sanayicinin çalışması, biriktirdiği parayı yeni ve denenmemiş bir şeye yatırmayı seçen yatırımcının çalışması, levyelerini çektiğin makineleri çizip tasarımlamış olan mühendisin çalışması,

zamanını harcayıp ürettiğin ürünü asıl yaratmış olan mucidin çalışması, o ürünün yaratılmasını mümkün kılmış olan fizik kanunlarını keşfetmiş fizikçinin çalışması, insanlara nasıl düşünüleceğini öğreten, sizin lanetleyip durduğunuz filozofun çalışması.

“Makine, yaşayan zekânın donmuş formudur. Zamanınızın verimini yükselterek hayatınızın potansiyelini genişletme gücüne sahiptir. Eğer Orta Çağ’ın mistikleri döneminde, demirci dükkânında çalışıyor olsaydınız, tüm geliriniz, günlerce çalışıp sonunda ortaya çıkardığınız bir demir çubuğun değeri kadar olurdu. Hank Rearden’ın fabrikasında çalıştığınızda günde kaç ton ray üretiyorsunuz? Aldığınız maaş çekinin sırf sizin fiziksel emeğinize karşılık olduğunu, o rayları kaslarınızın gücüyle ürettiğinizi iddia etmeye cesaret edecek misiniz? Sizin kaslarınızın değeri ancak Orta Çağ’daki o demircinin yaşam standardı kadardır...geri kalanı Hank Rearden’dan size armağandır.

“Her insan, gücü yettiği ya da kendi istediği kadar yükselmekte özgürdür, ama yükseleceği düzeyi saptayan şey ancak ne kadar düşünebildiğidir. Fiziksel emek ancak o zaman bir erime sahip olabilir. Fiziksel emekten başkasını harcamayan adam, üretime kendi getirdiği katkının değerini kendi tüketir, ne kendisi için, ne de başkaları için fazladan bir değer katmamış olur. Ama herhangi bir rasyonel girişim alanında bir fikir üreten adam...yeni bir bilgi keşfeden adam...insanlığa kalıcı katkı sağlamış demektir. Maddesel ürünler paylaşılamaz, onlar her zaman son kullanıcıya aittir. Sınırsız sayıda insanlar arasında paylaşılabilecek tek şey, bir fikrin değeridir, tüm paylaşanları daha zengin kılar, hiç kimse bir şey kaybetmez, yaptıkları iş ne olursa olsun, verim kapasitesi mutlaka yükselir. Güçlü akla sahip olanların

zayıflara aktardığı şey, zaman süresinin değeridir. Kendi keşfettiği işlerde onların çalışmasına izin verir, kendisi daha başka keşiflerle uğraşır. İşte bu, ortak çıkarlara dönük ortak alışveriştir. Çalışmayı isteyen, hak edilmemişin peşine düşmeyen insanlar için, zekâlarının düzeyi ne olarsa olsun, aklın çıkarları hep aynıdır.

“Yeni bir icat yaratan insan, ne tür bir servet kazanmış olursa olsun, kaç milyona sahip olursa olsun, harcadığı zihinsel enerjiye oranlandığında çok düşük bir maddesel karşılık alır. Ama o ürünü üreten fabrikada hademelik yapan adam, işinin gerektirdiği zihinsel çabaya oranla çok yüksek bir meblâğ alır. Aynı şey, aradaki kademelerde çalışan tüm insanlar için geçerlidir, ihtiras ve yetenek düzeyleri ne olursa olsun, bu değişmez. Entelektüel piramidin tepesindeki adam, tüm alttakilere en çok katkıda bulunur, ama karşılığında yalnızca maddesel ödemeyi alır, diğerleri ona, harcadığı zamana katkı olarak hiçbir entelektüel ikramiye ödemez. Piramidin dibinde olan, kendi başına bırakılsa yeteneksizliği nedeniyle açlıktan ölecek olan adamsa, yukardakilere hiçbir katkıda bulunmadığı halde, kendinden üstte bulunanların hepsinin beyninden ikramiye almaktadır. İşte entelektüel güçlülerle entelektüel zayıflar arasındaki ‘rekabet’ böyle bir şeydir. Güçlüleri habire suçladığınız 'sömürü’nün asıl niteliği budur.

“Bizim size sunduğumuz hizmet buydu, sunmaktan memnunduk ve sürdürmeye de istekliydik. Karşılığında ne istedik? Yalnızca özgürlük, başka hiçbir şey değil. Bizi çalışabilmemiz için rahat bırakmanızı istedik...düşünmek için, istediğimizi seçip onu yapmak için...kendi risklerimize girmek, kendi kayıplarımızı sineye çekmek için...kendi kârlarımızı kazanmak, kendi servetlerimizi oluşturmak

için...sizin rasyonelliğiniz konusunda kumar oynamakta özgür olmak için...ürünlerimizi serbest ticaret ortamında sizin beğeninize sunmak, çalışmamızın objektif değerine güvenmek, sizin aklınızın bunu görebileceğine inanmak için...sizin zekânıza ve dürüstlüğünüze güvenmek, yalnızca sizin aklınızla alışveriş yapmak için. İstediğimiz fiyat buydu, siz de bunu fazla yüksek bulup reddettiniz. Haksızlıktır bu, dediniz. Sizi mağaralardan çıkarıp modern apartmanlara getiren, size radyolar, sinemalar, otomobiller veren bizlerin, saraylarımız, yatlarımız olmasını haksızlık saydınız. Kendinizin ücret kazanmaya hakkınız olduğuna, ama bizim kâr kazanmaya hakkımız olmadığına karar verdiniz. Alışverişimizi sizin aklınızla değil, silahınızla yapmamızı istediniz. Biz de buna cevap olarak, ‘Lanet olsun size!’ dedik. Cevabımız doğru çıktı. İşte oldu.

“Siz zekâ rekabeti istemediniz, şimdi gaddarlık rekabeti ortamında yaşıyorsunuz. Başarılı üretimin ödüllerini kazanmasını istemediniz, şimdi başarılı yağmacıların ödül kazandığı bir düzendesiniz. İnsanların değere karşılık değer vererek alışveriş yapmasını bencil ve zalim buldunuz, şimdi bencil olmayan toplumunuzda, gaspa karşı gaspla yaşıyorsunuz. Sizin sisteminiz yasal bir iç savaş. İnsanlar birbirine karşı çeteler, komplolar kuruyor, yasama gücünü ele geçirmeye çalışıyor, onu rakiplerine karşı sopa olarak kullanıyor, ta ki bir başka çete gelip onu ellerinden kapıncaya, kafalarına indirinceye kadar. Hepsi isimlendirilmemiş bir toplumun belirlenmemiş çıkarlarının hizmetinde olduklarını haykırıyor. Siz ekonomik güçle siyasi güç arasında hiçbir fark görmediğinizi söylemiştiniz. Para gücüyle silah gücü aynı şeydir demiştiniz. Ödülle ceza arasında, satın almayla yağmalama arasında, zevkle korku arasında, hayatla ölüm

arasında fark yoktur demiştiniz. Şimdi farkları öğreniyorsunuz.

“Bazılarınız cahilliğini, aklının sınırlı olduğunu, görüşünün sınırlı olduğunu özür olarak ileri sürebilir. Ama aranızdaki en suçlu ve en lânetli olanlar, bilme yeteneğine sahip olduğu halde gerçeği görmezden gelenler, zekâlarını güç kullananlara sinik bir tutumla kullandıranlardır. Bunlar iğrenç bir grup olan bilim mistikleridir, bir tür “katıksız bilgi’ye adanmış olduklarını ileri sürerler...katıksız dedikleri, bu tür bilginin dünyada pratik bir kullanımının olmayışı anlamındadır. Bu tür mistikler, insan ilişkilerinin rasyonellik gerektirmediğine inanırlar, parayı aşağılarlar, ruhlarını yağmayla derlenmiş bir laboratuara karşılık satmayı seçerler. ‘Pratik olmayan bilgi’ diye bir şey olmadığı, ‘ilgisiz eylem’ de mümkün olmadığı için, bilimi kâr ve hayat uğruna kullanmayı horladıklarında, onu ölümün hizmetine vermişler demektir. Yağmacılar açısından bilimin pratik amacı ancak bu olabilir. Böylelikle zorbalık ve yıkım silahları icat edilir. Onlar...ahlâkî değerlerden kaçmayı seçen zekâlar...en suçlu onlardır bu dünyada. Onlarınki asla bağışlanmayacak bir suçtur. Beni duyuyor musunuz, Dr. Robert Stadler?

“Ama benim sözlerim ona değil. Benim sözlerim, aranızda bulunan, egemen ruhunun bir parçasını henüz satmamış ve köleleştirmemiş olan, ‘başkalarının emrine vermemiş olan’ insanlaradır. Bu gece size radyoyu açtıran bu amaçlar kaosu içinde, eğer dünyanın derdinin ne olduğunu öğrenme yolunda bir katre dürüst, rasyonel merakınız var idiyse, bu sözlerim sizedir. Benim düsturumun koşullarına göre, ilgi duyanlara ve öğrenmek için çaba gösterenlere rasyonel açıklama yapmak bir borçtur. Sözlerimi anlamamak için çaba sarfedenlere gelince, onlar beni hiç ilgilendirmiyor.

“Ben yaşamak isteyenlere, ruhlarının onurunu geri kazanmak isteyenlere sesleniyorum. Şimdi dünyanız hakkındaki gerçekleri öğrendiğinize göre, sizi mahvedenleri desteklemekten vazgeçin. Dünyanın kötülüğünü mümkün kılan yalnızca sizin onlara verdiğiniz onay olmuştur. O desteği çekin. Düşmanlarınızın koşullarına göre yaşamaya, kurallarını onların koyduğu bir oyunu oynamaya razı olmayın. Sizi köleleştirenlerden iyilik dilemeyin, sizi soyanlardan sadaka istemeyin...ne sübvansiyon, ne kredi, ne iş, ne de çetelerine katılıp komşuları soyarak kaybettiğinizi geri almak isteyin. İnsan rüşvet alarak ve kendi mahvına onay vererek hayatını sürdürmeyi umamaz. Kâr, başarı ya da güven kazanmak için varoluşunuza haciz koydurmayın. Böyle bir haciz’in bedeli asla ödenemez. Ne kadar ödeseniz fazlasını isteyeceklerdir. Aradığınız ya da ulaştığınız değerler ne kadar büyükse, o kadar daha tehlikede sayılırsınız.

Onlarınki sizi kanata kanata öldürecek bir beyaz şantaj sistemidir. Günahlarınıza karşılık değil, varoluş sevginize karşılık cezalandırmaktadırlar sizi.

“Yağmacıların şartlarıyla yükselmeye çalışmayın, iplerini onların tuttuğu bir merdivene asla tırmanmayın. Ellerinin onları iktidarda tutan tek kaynağa, sizin yaşama ihtirasınıza değmesine izin vermeyin. Siz de benim gibi greve gidin. Aklınızı ve becerilerinizi kendi kendinize kullanın, bilginizi genişletin, yeteneklerinizi geliştirin, ama başarılarınızı başkalarıyla paylaşmayın. Sıranıza bir yağmacı binmişken servet yapmaya kalkmayın. Onların merdiveninin en alt basamağında kalın, ancak karnınızı doyurmaya yetecek kadar para kazanın, yağmacılar devletini destekleyecek bir kuruş fazla kazanmayın. Madem tutsaksınız, tutsak gibi davranın, özgürmüşsünüz gibi numara yapmalarına izin vermeyin.

Onların çok korktuğu o sessiz, yıkılmaz düşman olun. Sizi zorladıkları zaman, itaat edin, ama gönüllü olmayın. Onların yönünde bir santim bile gitmeye hiçbir zaman gönüllü olmayın. İstekleri, yakarıları ya da amaçları için gönüllü olmayın. Bir haydutun, sizin dostunuzmuş, destekçinizmiş gibi rol yapmasına yardım etmeyin. Kodes gardiyanlarına, o kodesin sizin doğal varoluş yeriniz olduğu numarası yaptırmayın. Gerçeği saptırmalarına yardım etmeyin. O sahtelik onların gizli korkusunu arkasında tutan tek baraj. Yaşamaya, var olmaya lâyık olmadıklarını bilmenin korkusu. O barajı kaldırın, bırakın boğulsunlar. Onların tek can simidi sizin onayınız.

“Eğer onların ulaşamayacağı yerde bir sapa diyara sığınma fırsatı bulabilirseniz, oraya gidip kaybolun, ama haydut olarak yaşamayın, onların soygunuyla rekabete girişecek bir başka çete kurmaya kalkmayın. Sizin ahlâkî düsturunuzu kabul eden, insanın var olması için mücadele vermeye istekli kişilerle birlikte kendinize üretici bir hayat kurun. Ölüm Ahlâkı düzeni içinde, inanç ve zorlama düzeni içinde, kazanma şansınız yok. Dürüstlerin Geleceği bayrağını çekin...Hayatın ve Mantığın bayrağını çekin.

“Rasyonel bir varlık olarak hareket edin, dürüstlüğün sesini duymayı özlemiş insanlara bir yarışma hedefi sağlamaya çalışın. Yalnızken de, düşmanlarınız arasındayken de, az sayıda dostunuzla birlikteyken de, insanlığın yeniden doğuşunun eşiğinde, oluşmasına önder olduğunuz yeni bir toplumun lideriyken de, kendi rasyonel değerlerinize göre davranın.

“Yağmacılar devleti çöktüğü zaman, en iyi kölelerinden yoksun kalıp, Doğu'daki mistik dolu ülkeler gibi güçsüz bir kaosa dönüştüğü zaman, birbirini soymaktan başka çaresi

kalmamış soygun çeteleri halinde parçalandığı zaman, fedakarlık ahlâkının savunucuları kendi son idealleri içinde boğulduğu zaman...işte o zaman biz geri döneceğiz.

“Fabrika bacalarının, boru hatlarının, meyve bahçelerinin, çarşıların, kutsallığı istilâya uğramamış evlerin yükseldiği kentimizin kapılarını, girmeye lâyık olanlara açacağız. Sizlerin kurmuş olduğunuz gizli sınır yerleşimlerinin merkezi olacağız. Sembolümüz olan dolar işaretiyle...serbest ticaretin ve serbest zihinlerin o simgesiyle, bu ülkeyi yeteneksiz vahşilerden bir kere daha kurtaracağız. Onlar bu ülkenin niteliğini, anlamını, görkemini hiçbir zaman anlayamadılar. Bize katılmayı seçenler, katılacaklardır. Seçmeyenlerin bizi durduracak gücü olmayacaktır. Vahşi sürüler hiçbir zaman aklın bayrağını taşıyanlar için engel oluşturamamıştır.

“O zaman bu ülke bir kere daha, yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan bir yaşam türüne, rasyonel insana, sığınma ve yaşama yeri haline gelecektir. Bizim kuracağımız siyasal sistemin bir tek ahlâkî düsturu var: hiçbir kimse, bir diğerinden hiçbir değeri fiziksel güç kullanarak alamaz. Her insan, kendi rasyonel yargılarına göre, ya ayakta kalır ya da devrilir, ya yaşar ya da ölür. O yargılarını kullanamaz da devrilirse, tek kurbanı kendisi olur. Eğer yargılarının yetersiz olduğundan korkarsa, o yeteneklerini desteklemesi için eline bir silah verilmeyecektir. Zaman içinde hatâlarını düzeltmek isterse, kendinden üstün olanların örnekleri engelsiz olarak karşısındadır. Düşünmeyi öğrenmek için onları rehber olarak kullanabilir. Ama bir insanın hatalarının başka bir insanın hayatıyla ödenmesi gibi iğrenç bir uygulama artık son bulacaktır.

“O dünyada, sabah uyandığınız zaman çocukluğunuzdan tanıdığınız ruh hali içinde olabileceksiniz. Rasyonel bir

evrenin içinde olmanızdan gelen bir heves, serüven ve güven duygusu içinde olacaksınız. Doğadan hiçbir çocuk korkmaz; kaybolacak olan, sizin insanlara karşı duyduğunuz korku olacaktır. Ruhunuzu sakatlayan korku odur. insanların içindeki anlaşılmazla, bilinmezle, çelişkiyle, rasgeleyle, gizliyle, sahteyle, irrasyonelle ilk karşılaştığınızda başlamıştı o korkunuz. Sorumluluk sahibi insanların dünyasında yaşayacaksınız. O insanlar, gerçeklerin ta kendisi kadar tutarlı ve güvenilir olacak. Karakterlerinin garantisi, objektif gerçeğin standart olduğu, yargıç olduğu bir varoluş sistemi olacak. Değerleriniz korunacak, günahlarınız ve zaaflarınız korunmayacak. İyilikleriniz için her fırsat size açık olacak, kötülüklerinize fırsat verilmeyecek. İnsanlardan aldığınız, sadaka olmayacak, acıma olmayacak, merhamet olmayacak, günahların affı olmayacak, bir tek değer olacak, o da adalet. İnsanlara ya da kendinize baktığınızda hissettiğiniz şey tiksinti değil, kuşku değil, suçluluk değil, bir tek değişmez olacak: saygı.

“İşte kazanabileceğiniz gelecek böyle bir şey. Bu bir mücadeleyi gerektiriyor. Her insanî değer bir mücadeleyi gerektirir. Hayatın tümü amaçlı bir mücadeledir, sizin tek seçiminiz de amacınızdır. Şimdiki savaşınızı sürdürmek mi istiyorsunuz, yoksa benim dünyam için mücadele etmek mi? Uçurumun kenarında kaygan kayalara sarılarak devam etmek, kayıplarınızın geri dönülmez olduğu, kazançlarınızın sizi mahvınıza daha yaklaştırdığı bu yolu mu seçiyorsunuz? Yoksa bir kayadan bir kayaya yükselerek tepeye varma mücadelesine başlamayı mı seçiyorsunuz? Bu mücadeledeki zorluklar, geleceğinize dönük yatırımlardır. Zaferleriniz sizi manevi idealinize yaklaştıracaktır. Güneş ışığına kavuşmadan önce ölseniz bile, yansıyan ışınların değdiği bir düzeyde

ölmüş olursunuz. Önünüzdeki seçim budur. Buna aklınız ve varoluş sevginiz karar versin.

“Son sözlerim, hâlâ gizli dünyada saklanmış olabilecek kahramanlara, kaçamakları yüzünden değil de, değerleri ve cesaretleri nedeniyle tutsak alınmışlara yönelik olacak. Ruh kardeşlerim, kendi değerlerinizi ve hizmet etmekte olduğunuz düşmanların niteliklerini gözden geçirin. Sizi mahvedecek olanlar, dayanma gücünüz, cömertliğiniz, masumiyetiniz, sevginiz sayesinde size sahip oluyor. Onların yükünü sizin dayanma gücünüz taşıyor, imdat çağrısı attıklarında cömertliğiniz yardıma koşuyor, masumiyetiniz onların kötülüğünü kavramanızı engelliyor, kuşkuya pay tanıyor ve anlamadan onları mahkûm etmenize izin vermiyor. Sevginize gelince, o sizin hayat sevginiz. Onlar da insan olduğuna göre, hayatı onlar da seviyordur, diye düşünmenize yol açıyor. Ama bugünkü dünya, onların istediği dünya, hayat da onların nefret odağı. Bırakın, taptıkları ölüme kavuşsunlar. Sizin bu dünyaya adanmışlığınız adına, bırakın onları. Ruhunuzun büyüklüğünü, onların kötülüklerinin zaferini sağlamak için harcamayın. Beni duyuyor musun...sevgilim?

“İçinizdeki en iyi niteliklerin hatırına, bu dünyayı en kötülere feda etmeyin. Sizi sağ tutan değerler adına, insanın vizyonunu, insan denilmeyi hak etmemiş çirkinlerin, korkakların, akılsızların çarpıtmasına izin vermeyin. İnsanın doğal durumunun dik durmak, kafasını çalıştırmak, uzun mesafeleri aşan adımlar atmak olduğunu unutmayın. Ateşinizin kıvılcımlarının o yetersizlik batağı içinde birer birer sönmesine izin vermeyin. Ruhunuzdaki kahramanı öldürmeyin. Hak ettiğiniz, ama hiç ulaşamadığınız hayata yürüyün. Yolunuzu, savaşınızın niteliğini iyi kontrol edin.

İstediğiniz dünya pekâlâ elde edilebilir. Gerçekten vardır, mümkündür ve sizindir.

“Ama kazanmak sizin tam adanmışlığınızı gerektiriyor. Geçmişinizin dünyasıyla, insanın başkaları uğruna yaşayan kurbanlık hayvan olduğu doktriniyle bütün bağlarınızı koparmanızı gerektiriyor. Kendi kişiliğinizin değerleri için mücadele edin. Gururunuzun değeri için mücadele edin. İnsan denen varlığın esası olan şey için, egemen rasyonel aklınız için mücadele edin. Seçtiğinizin Hayat Ahlâkı olduğundan emin olarak, her zaferin bu yoldan kazanıldığını, her görkeme, her iyiliğe, dünyada var olmuş her sevince böyle ulaşıldığını bilerek mücadele edin.

“Savaşımın başlangıcında benim ettiğim yemini etmeye hazır olduğunuz zaman, mücadelenizi kazanmış olacaksınız...Döneceğim günü bilmek isteyenler için şimdi o yemini dünya duysun diye tekrarlıyorum:

“Hayatım ve hayatıma olan sevgim adına yemin ederim ki, hiçbir zaman bir başka insan için yaşamayacağım ve hiç kimseden benim için yaşamasını istemeyeceğim.”

VIII

EGOİST

Bay Thompson, "Bu gerçek değildi, değil mi?” dedi.

Galt’ın sesi onları terk ettiğinde radyonun önündeydiler. Sessizliğin içinde hiç kimse kıpırdamamıştı, Gözleri radyoya çakılmış, öylece beklermişçesine duruyorlardı. Ama radyo, artık, bir tahta kutudan ibaretti. Hoparlörünün yuvarlak ağzına gerilmiş kumaşıyla, önündeki düğmeleriyle, bir tahta kutu.

Tinky Holloway, “Dinledik herhalde,” dedi.

Chick Morrison, “Elimizde değildi,” diye katkıda bulundu.

Bay Thompson bir sandığın kenarına oturmuştu. Dirseği hizasındaki solgun, uzun şey, Wesley Mouch’un yüzüydü. O yere çökmüştü. Arkalarında, stüdyo alanının yarı karanlık boşluğunun ötelerindeki bir ada gibi, onlara hazırlanan salon dekoru görünmekteydi. Pırıl pırıl ışıklandırılmış olan o dekor, yanıtı daire biçiminde dizilmiş boş koltuklardan ibaretti. Kimsenin söndürme inisiyatifini üstlenmediği ışıklar altında, oradaki mikrofon donanımının örümcek ağı gibi dolaşık kabloları da görünmekteydi.

Bay Thompson’un gözleri çevresindeki yüzleri dolaştı, sanki o yüzlerde yalnız kendi bildiği bir takım titreşimleri bulmaya çalışıyor gibiydi. Ötekiler bunu daha gizli kapaklı yapmaya uğraşıyor, belli etmeden diğerlerine hırsızlama bakışlar yöneltiyorlardı.

Üçüncü sınıf asistanlardan bir genç, hiç kimseye yönelik olmayan bir çığlıkla, “Bırakın çıkayım buradan!” diye haykırdı.

Bay Thompson, “Kal orada!” diye tersledi onu.

Kendi verdiği emrin sesiyle, karanlıklar içinde bir yerde hareketsiz kalan gencin hıçkırık gibi iniltisi, daha tanıdık bir gerçeği yakalamasına yardımcı olmuş gibiydi. Başı kalktı, omuzlarından iki santim daha yükseldi.

Sesi giderek güçleniyordu. “Bunun olmasına kim izin...” Ama birden sustu. Kendi sesinde fark ettiği bir takım titreşimler, köşeye kıstıranların paniğini hatırlatıyordu. “Ne diyorsunuz buna?” demeyi daha doğru buldu. Cevap gelmedi. “Eee?” diye üsteledi.Bekledi. “E, birisi bir şey söylesin!”

James Taggart suratını Bay Thompson’a doğru, neredeyse tehdit eder gibi uzatarak, “Buna inanmak zorunda değiliz, öyle değil mi?” diye sordu. “Değil mi?” Suratı çarpılmıştı Taggart’ın. Yüz çizgileri biçimsizdi. Burnuyla ağzı arasında küçük ter boncukları bıyık gibi parıldıyordu.

“Ağır ol,” dedi Bay Thompson. Sesi kararsızdı. Geri çekilmeye, Taggart’tan biraz uzaklaşmaya çalışır gibiydi.

“İnanmak zorunda değiliz!” Taggart’ın sesi, bir transı sürdürme çabasındaymış gibi yamyassı ve ısrarlıydı. “Daha önce hiç kimse söylemedi! O, yalnızca bir adam! İnanmak zorunda değiliz!”

Bay Thompson, “Sakin ol,” dedi.

“Haklı olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyor? Kim oluyor da tüm dünyaya karşı geliyor, yüzyıllardır söylenen her şeye itiraz ediyor? O nereden bilecek? Hiç kimse emin olamaz! Hiç kimse neyin doğru olduğunu bilemez! Doğru diye bir şey yok!”

“Kes sesini!” diye bağırdı Bay Thompson. “Sen ne yapmaya ça...”

Sözünü kesen, radyodan bir anda patlayan bir marşın gümbürtüsü oldu. Üç saat önce yarıda kalmış olan marş, yine

aynı stüdyo plağının gıcırtılarıyla çalınmaktaydı. Durumu kavramaları birkaç saniye sürdü, bu arada neşeli akorlar, sessizliğin içinde kaz adımı ilerledi, çok ilgisiz bir atmosfer yarattı, sanki tüm iklimi aptallaştırdı. İstasyonun program müdürü yerleşmiş bir kurala uyuyor, radyo yayınının bir saniye bile susmamasına çalışıyordu.

Wesley Mouch, “Söyleyin şunu sustursunlar!” diye haykırdı. Birdenbire ayağa fırlamıştı. “Millet o konuşmaya bizim yetki verdiğimizi sanacak!”

Bay Thompson, “Seni sersem budala!” diye bağırdı. “İzin vermedik sansalar daha mı iyi?”

Mouch olduğu yerde durdu, gözleri Bay Thompson’a döndü. Bakışları ustaya bakan amatör gibiydi.

Bay Thompson, “Normal yayına geçin!” diye emretti. “Söyleyin, bu saat için ne programlamışlarsa onunla devam ersinler! Özel anons yok, açıklama yok! Hiçbir şey olmamış gibi devam etsinler!”

Chick Morrison’ın moral şartlandırıcılarından yarım düzine kadarı fırlayıp telefonlara koştu.

“Yorumculara ulaşın! Yorum yapmalarını önleyin! Ülkedeki her istasyona haber salın! Bırakın, halk merak etsin! Bizi kaygılı sanmasınlar! Bu olay önemliymiş gibi bir izlenim yaratmayın!”

Eugene Lawson avazı çıktığı kadar, “Hayır!” diye haykırdı. “Hayır, hayır, hayır! O konuşmayı onaylıyormuş gibi bir izlenim yaratamayız! Bu korkunç bir şey! Korkunç! Korkunç!” Lawson’ın gözlerinde yaş yoktu, ama sesinde, öfkenin çaresizlik hıçkırıkları duyuluyordu.

Bay Thompson, “Onaylamaktan kim söz etti ki?” diye terslendi.

“Bu korkunç! Ahlâk dışı! Bencil, kalpsiz, acımasız! Gelmiş geçmiş en hainee konuşma! İnsanların...mutlu olmayı talep etmesine yol açacak!”

Bay Thompson pek de sert olmayan bir sesle, “Alt tarafı bir konuşma,” dedi.

Chick Morrison yardımcı olmaya çalışıyormuş gibi, "Bana öyle geliyor ki, ruhsal düzeyi daha zengin olan insanlar...” diye söze başladı, duraklaya duraklaya devam etti, ”...yani anlıyorsunuz...mistik içgörüye sahip kimseler..."Biri tokat atar mı diye merak ediyormuş gibi durup bekledi, kimse kıpırdamayınca yine devam etti. ”...evet, mistik içgörü sahibi olanlar...bu konuşmayı beğenmez. Mantık her şey değildir ne de olsa.”

Tinky Holloway, “Çalışan insanlar da hoşlanmaz,” diye söze karıştı. O biraz daha fazla yardımcı olmakta kararlıydı. “Sözleri işçilerin dostuymuş gibi değildi.”

Bayan Chalmers, "Ülkenin kadınları hiç beğenmeyecek,” dedi. “Sanıyorum, kadınların bu düşünce ekolünden yana olmadığı kanıtlanmış bir gerçek. Kadınlar daha ince duygulara sahip. Kadınlara güvenebilirsiniz.”

Dr. Simon Pritchett, “Bilimadamlarına da güvenebilirsiniz ” dedi. Hepsi birer birer öne fırlıyordu. Hepsi konuşmaya hevesliydi. Önlerine güvenle ele alabilecekleri bir konu çıkmış gibi davranıyorlardı. “Bilimadamları mantığa güvenilemeyeceğini çok iyi bilir. Bu adam bilimadamlarının dostu değil.” Wesley Mouch, “Hiç kimsenin dostu değil,” diye hükmünü açıklarken, bu anî aydınlanma karşısında birdenbire kendini toparlamış, güveninin bir kısmını kazanmış gibiydi. “Belki bir tek büyük işadamları...”

Bay Mowen korku içinde, “Hayır!” diye haykırdı. “Hayır! Bizi suçlamayın! Öyle söylemeyin! Söylemenizi kabul

etmem!”

“Neyi?”

“Onun...onun...iş dünyasının dostu olduğunu!”

Dr. Floyd Ferris, “O konuşmayı mesele etmeyelim,” dedi. “Fazla entelektüeldi. Sıradan insanlar için çok fazla entellektüel. Hiç etkisi olmayacak. İnsanlar bunu anlayamayacak kadar aptal.”

Mouch umutla, “Öyle,” diye mırıldandı. “O doğru.”

Dr. Ferris cesaretlenmişti. “Bir kere, insanlar düşünemez,” dedi. “İkincisi, düşünmeyi de istemez.”

Fred Kinnan, “Üçüncüsü, aç kalmayı da istemez,” diye sözü devraldı. “O konuda ne yapmayı düşünüyorsunuz?”

Bu söz, tüm önceki sözlerin kaçındığı konuyu gündeme getirdi. Kimse cevap vermedi, ama kafalar omuzların arasına daha bir çekilir gibi oldu, insanlar birbirlerine daha bir sokuldular, stüdyonun boşluğu altında eziliyormuş gibi göründüler. Radyodaki marş, sessizliği kamçılamayı sürdürüyor, sanki sırıtan bir kafatasının esneklikten uzak neşesini saçıyordu.

“Kapatın şunu!” diye bağırdı Bay Thompson. Elini radyoya doğru sallıyordu. “Kapatın şu lanet olası şeyi!”

Birisi bu emre uydu. Ama birdenbire doğan sessizlik daha da beter oldu. Sonunda Bay Thompson, gözlerini isteksiz bir ifadeyle Fred Kinnan’a doğru kaldırıp, “Eh, sen ne yapalım diyorsun?” diye sordu.

“Ben mi?” Kinnan kıkır kıkır güldü. “Bu şovu ben yönetmiyorum.”

Bay Thompson yumruğunu dizine indirdi, “Bir şey söyle...” diye emretti, Kinnan’ın arkasını dönmüş olduğunu görünce de, "...biri bir şey söylesin!” diye tekrarladı. Kimse gönüllü olmadı. “Ne yapacağız?” diye bağırdı Bay

Thompson. Buna cevap verecek adamın bundan böyle iktidarı eline alacağını biliyordu. “Ne yapacağız? Biri bize ne yapmak gerektiğini söyleyemiyor mu?”

“Ben söylerim!”

Bir kadın sesiydi, ama tonu, radyoda demin duydukları sese benziyordu. Hepsi Dagny Taggart’a döndüğünde, o daha karanlıkların arasından ortaya yeni adım atıyordu. Aydınlığa geldiğinde, yüzü hepsini korkuttu, çünkü hiç korku ifadesi yoktu o yüzde.

“Ben söylerim,” dedi Bay Thompson'a. “Pes edin.”

“Pes etmek mi?” Boş bir ses...

“İşiniz bitti. Bittiğini görmüyor musunuz? Şu dinlediklerinizden sonra, başka ne bekleyebilirsiniz ki? Pes edip yoldan çekilin. İnsanları var olmak üzere serbest bırakın.” Thompson ona bakıyor, ne itiraz ediyor, ne de hareket ediyordu. “Hâlâ sağsınız, insan sesiyle konuşuyorsunuz, cevap isteyen sorular soruyorsunuz, mantığa dayanıyorsunuz...evet, hâlâ mantığa dayanıyorsunuz her şeye rağmen! Anlama kabiliyetiniz var. Anlamamış olmanız mümkün değil. Artık hiçbir şeyi umut ediyormuş gibi numara yapamazsınız. Hiçbir şeyi kazanmaya çalışamaz, hiçbir şeye uzanamaz, hiçbir şeyi kapamazsınız. Önünüzde yıkımdan başka bir şey yok. Bu yalnızca dünyanın değil aynı zamanda sizin de yıkımınız. Pes edip çekilin.”

Dikkatle dinliyorlardı, ama sanki kelimeleri duymuyor, içlerinde yalnız onun sahip olduğu bir niteliğe sarılıyorlardı...hayatta olma niteliği. Dagny’nin sesindeki öfkeli şiddetin altında bir sevincin, bir gülüşün varlığı hissedilmekteydi. Başını kaldırmıştı. Gözleri çok uzaklardaki bir şeyi selamlıyor gibiydi. Alnındaki ışıklı yer, stüdyo ışığının yansıması değil de, gündoğumu gibi görünüyordu.

“Yaşamayı istiyorsunuz, değil mi? Çekilin yoldan...bir şans istiyorsanız, çekilin. Bırakın, sizi kim götürebilecekse o devralsın. O biliyor ne yapmak gerektiğini. Siz bilmiyorsunuz. İnsanların yaşaması için gerekenleri o yaratabilir, siz yaratamazsınız.”

“Dinlemeyin onu!”

Bu öyle vahşi bir çığlıktı ki, hepsi içgüdüsel olarak Dr. Robert Stadler’dan uzaklaşır gibi yaptılar. İtiraf edemedikleri bir şeyi seslendiren oymuş gibi. Stadler'ın yüzü, hepsinin karanlıkta yüzlerinin bürünebileceğinden korktukları ifadeyi taşıyordu.

“Dinlemeyin onu!” diye bağırırken, gözlerini Dagny’ye döndürmemeye çalışmaktaydı. Dagny’nin gözleriyse bir an onun üzerinde duraladı, gözlerinde şaşkın bir ifade vardı.Sonra ölüm ilanı gibi bir ifadeye dönüştü. “Ya onun hayatı, ya da sizin!”

Bay Thompson, “Susun, Profesör,” dedi, onu elinin bir hareketiyle kenara iter gibi yaptı. Bay Thompson’ın gözleri Dagny’ye çakılmıştı. Kafasının içinde bir düşünce biçimlenmeye başlıyormuş gibi bir hâli vardı,Dagny, “Gerçeği hepiniz biliyorsunuz ” dedi “Ben de biliyorum, John Galt’t dinlemiş olan herkes de biliyor! Daha neyi bekliyorsunuz? Kanıtları mı? Verdi size işte. Gerçekleri mi? Hepsi çevrenizde. Vazgeçmeniz için kaç insanın ölmesi gerekiyor? Silahlarınızı da, iktidarınızı da, kontrollerinizi de, tüm hayırseverlik inancınızı da bırakın artık! Eğer yaşamak istiyorsanız...pes edin. Yeryüzünde insan soyunun devam etmesini isteyen herhangi bir iradeniz kalmışsa, çekip gidin!”

Eugene Lawson, “Ama bu ihanet!” diye bağırdı. “Bu kadının dedikleri katıksız ihanet!”

Bay Thompson, “Durun, durun,” dedi “Aşırılıklara kaçmaya gerek yok.”

Tinky Holloway, “Hı?” diyebildi Chick Morrison, “Ama...bu kadarı çok fazla,” diye kekeledi Wesley Mouch, “Onun görüşüne katılmıyorsunuz, değil mi?” diye sordu.

Bay Thompson şaşılacak kadar sakin bir sesle, “Katılmaktan söz eden mi var?” dedi. “Erken davranmayın. Hiçbiriniz erken davranmayın. Bir görüşü dinlemekten zarar gelmez, değil mi?”

Wesley Mouch parmağını tekrar tekrar Dagny'den yana uzatarak, “O tür bir görüşü mü?” dedi.

Bay Thompson, “Her tür,” dedi sükûnetle. “Hoşgörüsüz olmamamız gerekir.”

“Ama bu ihanet, felâket, sadakatsizlik, bencillik ve patron propagandası!”

Bay Thompson, “Doğrusu bilemiyorum,” dedi. “Açık fikirli olmamız gerek. Herkesin önerisini gözönüne almalıyız. Bayan Taggart'ın söylediklerin de de bir gerçeklik payı olmalı. Ne yapılması gerektiğini o biliyor olabilir. Esnek olmamız gerek.”

Mouch afallayarak, “Yani, bırakmaya mı razısınız?” dedi.

Bay Thompson, “Hemen sonuçlara atlamaya gerek yok,” dedi. “Dayanamadığım bir şey varsa, düşünmeden sonuçlara inanan insanlardır. İkinci bir şey de, kendini fildişi kuleye kapatan, bir tek teoriyi seçen, pratik gerçeği hiç anlamayan entellektüellerdir. Böyle bir zamanda bize en çok gereken, esnek olmaktır.”

Çevresindeki suratlarda şaşkınlık ifadeleri görüyordu. Hem Dagny’nin yüzünde, hem de diğerlerininkilerde. Ama nedenleri aynı değildi. Gülümsedi, ayağa kalkıp Dagny’ye döndü.

“Teşekkür ederim. Bayan Taggart ” dedi. “Açık konuştuğunuz için teşekkür ederim. Bilmenizi istediğim o zaten. Bana güvenebileceğinizi, benimle açık konuşabileceğinizi bilmenizi istiyorum. Bizler sizin düşmanınız değiliz, Bayan Taggart. Çocukların dediklerine aldırmayın...canları sıkıldı, ama yakında kendilerine gelirler. Biz sizin de, ülkenin de düşmanı değiliz. Yo, hata yapmışızdır tabii, ne de olsa insanız, ama bu zor zamanlarda, insanlar için elimizden gelenin en iyisini yapmaya uğraşıyoruz...yani...herkes için. Çok önemli konularda bir anda rastgele kararlar veremeyiz, öyle değil mi? Düşünüp taşınmalıyız, dikkatle ölçüp tartmalıyız. Yalnız, bizim kimsenin düşmanı olmadığımızı lütfen unutmayın. Bunu anlıyorsunuz, değil mi?”

Dagny, "Ben söyleyeceğim her şeyi söyledim,” deyip başka tarafa döndü, demin bu adamdan dinlediği sözlerin anlamına ilişkin olsun, kendisinin o anlamı çözme niyetine ilişkin olsun, hiçbir ipucu vermedi.

Dagny dönmüş, Eddie Willers’a bakıyordu. Eddie, çevresindeki adamları öylesine gücenmiş bir ifadeyle seyretmekteydi ki, sanki felç olmuş gibiydi. Sanki beyni, ‘Bunlar kötü!’ diye çığlık atıyor, ondan ötesini düşünemiyordu. Dagny başının bir işaretiyle kapıyı gösterdi, Eddie söz dinleyip onu izledi.

Dr. Robert Stadler, kapının onların arkasından kapanmasını bekledi, hemen ardından bir hışımla Bay Thompson’a dondu. “Seni sersem budala! Neyle oynamakta olduğunun farkında değil misin? Bunun ölüm kalım meselesi olduğunu anlamıyor musun? Ya siz, ya da o olduğunu?”

Bay Thompson’ın dudaklarında ince bir titreşim dolaştı. Bu aslında tiksinti dolu bir gülümsemeydi. “Bir profesör için

garip bir davranış doğrusu” dedi. “Profesörlerin böyle çöküp parça parça olabildiğini bilmezdim.” “Anlamıyor musun? Ya biri, ya diğeri...anlamıyor musun?”

“Peki ne yapmamı istiyorsun?”

“O adamı öldürmen gerek.”

Dr. Stadler’ın bunu hiç bağırmadan, yamyassı, soğuk, son derece bilinçli bir sesle söylemiş olması, tüm salonda buz gibi bir sessizliğe yol açmıştı.

Dr. Stadler’ın çatlayan sesi yeniden, “Onu bulmalısın,” dedi, “Onu bulup yok edinceye kadar, her taşın altında aramalısın! Eğer yaşarsa hepinizi yok edecek! O yaşarsa...biz yaşayamayız!”

Bay Thompson yavaş ve dikkatli konuştu. “Nasıl bulacağım onu?”

“Ben...bunu size söyleyebilirim. Bir ipucu verebilirim. Şu Taggart denilen kadından gözünüzü ayırmayın. Adamlarınız onun her hareketini gözlesin. Er geç bu kadın sizi ona götürecektir.”

“Bunu nereden biliyorsun?”

“Besbelli değil mi? Çoktan sizi bırakıp gitmemiş olması bile büyük şans değil mi? Bu kadının onların türünden biri olduğunu görecek kadar aklınız yok mu?” O türün nasıl bir şey olduğunu söylememeyi seçmişti.

Bay Thompson düşünceli bir sesle, “Evet,” dedi. “Evet, doğru.” Başını birden kaldırıp mutlu mutlu gülümsedi. “Profesör doğru bir şey söylüyor. Bayan Taggart’ı izleyin.” Bu emri verirken Mouch’a dönüp parmaklarını şaklatmıştı. “Gece gündüz izleyin onu. Adamı bulmak zorundayız.”

Mouch kof bir sesle, “Baş üstüne, efendim,” dedi.

Dr. Stadler gepgergin bir sesle, “Onu bulunca da öldürecek misiniz?” diye sordu.

Bay Thompson, “Öldürmek mi? Seni budala! Ona ihtiyacımız var!” diye patladı.

Mouch bekliyordu...ama hepsinin aklında dolaşan soruyu kimse seslendirme cesaretini göstermedi. Sonunda o bir çaba gösterdi. Donuk bir sesle, “Sizi anlamıyorum, Bay Thompson,” dedi.

Bay Thompson bezginlik dolu bir iç çekişle, “Ah, siz, teorik enteüektüeller!” dedi. “Ne bakıyorsunuz aval aval? Durum çok basit. Bu adam her kimse, kesinlikle eylem adamı. Ayrıca, elinde bir de baskı grubu var: Kafası çalışan ne kadar adam varsa hepsini ele geçirmiş. Ne yapacağını biliyor. Onu buluruz, bize söyler. Ne yapacağımızı bize o söyler. Her şeyin yürümesini sağlar. Bizi çukurun içinden çekip çıkarır.”

“Bizi mi, Bay Thompson?”

“Tabiî. Boş verin sizin o teorileri. Onunla bir anlaşma yaparız.”

“Onunla mı?”

“Tabiî. Eh, tabiî biraz ödün vermemiz gerekecek...büyük şirketlere birkaç özendirici falan...gerçi sosyal devlet yanlıları bundan hoşlanmaz ama...boş verin! Başka çıkar yol görüyor musunuz?”

“Ama bu adamın fikirleri...”

“Fikirler kimin umrunda?”

Mouch boğulur gibi, "Ama Bay Thompson,” diye başladı. “Korkarım ki bu adam anlaşmalara açık biri değil.”

Bay Thompson, “Öyle bir şey yoktur,” diye kestirip attı.

***

Buz gibi rüzgâr, radyo stüdyosunun bulunduğu sokakta, terk edilmiş dükkânların kırık tabelalarını zangırdatıyordu.

Kent anormal denecek kadar sessizdi. Trafiğin uzaklardan gelen uğultusu normalden az gibiydi. Bu durumda, rüzgârın sesi daha da fazla çıkıyordu. Boş kaldırımlar karanlıklara doğru uzayıp gitmekteydi. Seyrek ışıkların altında birkaç yalnız kişinin fisıldaştıkları görülüyordu.

İstasyondan birkaç blok uzaklaşana kadar Eddie Willers hiç konuşmadı. Meydana vardıkları anda birden durdu. Oradaki hoparlörleri kapatmak kimsenin aklına gelmemişti. Şimdi o hoparlörlerden, bir aile komedisi yayınlanıyordu. Bir karı koca, oğullarının çıktığı kızlar konusunda tartışmaktaydılar. Kaldırımlar bomboştu, çevredeki binaların pencerelerinde de hiç ışık yoktu. Ta ilerde, yirmibeşinci katın yukarısındaki yani ışık yakmanın yasak olduğu bölgede, çeşitli kadarda yanan serpilmiş ışıklar görünmekteydi. Orası Taggart Binası'ydı.

Eddie durdu, titreyen parmağıyla binayı gösterdi. "Dagny!" diye bağırdı, sonra sesini istemeyerek kıstı. "Dagny," diye fısıldadı. "Ben tanıyorum onu. O...orada çalışıyor...orada..." Büyük bir çaresizlik içinde binayı gösterip duruyordu. 'Taggart Transcontinental'da çalışıyor..."

Dagny, "Biliyorum," diye cevap verdi. Sesi cansız ve monotondu.

"Ray işçisi olarak...en aşağı işçilerden..."

"Biliyorum."

"Onunla konuştum ben...yıllardır konuşuyorum onunla...terminal kafeteryasında...Hep sorular sorardı...demiryoluyla ilgili her türlü sorular...ve ben de...Tanrım, Dagny! Acaba demiryolunu koruyor muydum, yoksa onun yok edilmesine yardımcı mı oluyordum?"

"Her ikisi de, Ama hiçbiri. Zaten artık önemi yok."

“Onun demiryolunu çok sevdiğine dair hayatımı koyup bahse girebilirdim.”

“Seviyor.”

“Ama onu mahvetti.”

“Evet”

Dagny rüzgâra karşı mantosunun yakasını çekiştirip kapadı, yürümeyi sürdürdü.

Bir süre sonra Eddie, “Onunla konuşurdum,” dedi. "Yüzü...Dagny, yüzü kimseninki gibi değildi...pek çok şeyi anladığını gösteren bir yüzdü...onu ne zaman kafeteryada görsem sevinirdim...rahat rahat konuşurdum...bana sorular sorduğunun farkında değildim sanıyorum...ama soruyordu...öyle çok soru soruyordu ki...demiryolu hakkında ve...ve senin hakkında.”

“Uyurken nasıl göründüğümü hiç sordu mu sana?”

“Evet...evet, sordu...bir kere seni ofisinde uyuyor bulmuştum, bundan söz ettiğimde o...” Sustu, bir anda kafasında bir bağlantı, yerine oturmuş gibi oldu.

Dagny ona döndü. Sokak ışığının altında, başını kaldırmış, yüzünü ışığa vermiş, sessiz, bilinçli bir duruşla, sanki onun aklından geçenlerin doğru olduğunu söylüyordu.

Eddie gözlerini yumdu. “Ah Tanrım, Dagny!” diye fısıldadı.

Sessizce yürümeyi sürdürdüler.

Eddie, “Şimdiye kadar gitmiştir, değil mi?” diye sordu. “Yani Taggart Terminali'nden”

Dagny birdenbire ciddileşen bir sesle, “Eddie,” dedi. “Onun hayatına değer veriyorsan, bu soruyu asla sorma. Onu bulmalarını istemezsin herhalde, öyle değil mi? Onlara ipucu verme. Onu tanıdığına dair kimseye en ufak bir imada

bulunma. Hâlâ terminalde çalışıyor olup olmadığını öğrenmeye çalışma.

“Hâla orada demeye çalışmıyorsun herhalde.”

“Bilmiyorum. Ama olabilir, onu biliyorum.”

“Şimdi bile mi?”

“Evet.”

“Hâlâ mı?”

“Evet. Eğer onu mahvetmek istemiyorsan, bunu konuşma.”

“Bence gitmiştir. Geri dönmez. Ben onu görmeyeli...tâa...”

“Ne zamandan beri?” diye sordu Dagny sert bir sesle.

“Mayıs sonundan beri. Senin Utah’a gittiğin gece, hatırlıyor musun?” Durakladı, o geceyi düşündü, sonra olup bitenlerin anlamı kafasında birden aydınlandı. Büyük bir çabayla, “Onu o gece gördüm,” dedi. “Daha sonra hiç görmedim...kafeteryada hep bekledim onu...ama o, hiç gelmedi.”

“Kendini sana göstermez artık sanıyorum. Senden uzak durur. Ama sen de onu arama. Soruşturma.”

“Çok garip. Nasıl bir ad kullanıyordu, onu bile bilmiyorum. Johnny bir şeydi galiba...”

“John Galt’u,” dedi Dagny. Ağzından neşesiz bir gülüş fırladı. “Terminal bordrosuna da bakma. Adı hâlâ orada.”

“Apaçık mı? Bunca yıldır mı?”

“Oniki yıldır. Apaçık.”

“Ve hâlâ da orada mı?”

“Evet.”

Birkaç saniye sonra Eddie, “Hiçbir anlamı yok, biliyorum,” dedi. “Yönerge 10-289’dan beri personel departmanı bordrolardaki tek bir ismi bile değiştirmedi. Bir

işçi işten çıksa, o işi aç kalmış bir başka arkadaşlarına verdiler, yine de Birleştirme Kurulu'na bildirmediler."

"Personel ofisine de, başka kimseye de hiç soru sorma. Dikkatleri onun adına çekme. Sen ya da ben onunla ilgili sorular sormaya başlarsak, birilerini kuşkulandırabiliriz. Onu arama. Ona yönlenebilecek hiçbir hareket yapma. Tesadüfen ona rastlarsan da onu hiç tanımıyormuş gibi yap."

Eddie başını evet dercesine salladı. Bir süre sonra, gergin ve alçak sesle, "Onu asla onlara teslim etmem," dedi. "Demiryolunu kurtarmak için bile olsa."

"Eddie..."

"Evet?"

"Ona rastlarsan...bana söyle."

Eddie yine başıyla kabul ettiğini belirtti.

İki blok sonra yavaşça sordu. "Bugünlerde sen de bırakıp kaybolacaksın, değil mi?"

"Bunu nereden çıkardın?" Sesi âdeta bir çığlıktı.

"Gitmeyecek misin?"

Dagny hemen cevap vermedi. Verdiğinde, hissettiği bezginlik, sesindeki o gergin tek düzeliğin içinde gizliydi: "Eddie, ben bırakıp gidersem Taggart trenlerine ne olur?"

"Bir hafta içinde hiç Taggart treni kalmaz. Belki daha da çabuk."

"On gün içinde yağmacılar hükümeti diye bir şey kalmayacak. O zamana kadar Cuffy Meigs gibi adamlar raylarımızla lokomotiflerimizi bitirmiş olacak. Birazcık daha dayanıp kazanmak varken kaçıp savaşı mı kaybedeyim? Nasıl yok olmaya terk ederim, Eddie? Nasıl Taggart Transcontinental'ın ebediyen yok olmasına izin veririm? Hem de birazcık çabayla sağlam kalmasını sağlayabilecekken!

Buraya kadar her şeye dayandım. Yağmacılara yardım etmiyorum. Onlara artık hiçbir şey yardım edemez.”

“Ne yapacaklar?”

“Bilmiyorum. Ne yapabilirler? İşleri bitti.”

“Herhalde.”

“Görmedin mi hâllerini? Sefil durumdalar. Paniğe kapılmış farelere benziyorlar. Canlarını kurtarmaya bakıyorlar.”

“Onlara bu, bir anlam ifade ediyor mu ki?”

“Ne?”

“Hayatları.”

“Hâlâ çırpınıyorlar, baksana! Ama işleri bitti, kendileri de bunu biliyor.” “O bilgiye göre mi davranacaklar?”

“Mecburlar. Pes edecekler. Çok sürmez. Biz de geri kalanı kurtarmak üzere burada olacağız.”

***

23 Kasım sabahı resmi yayınlar şöyle diyordu: “Bay Thompson, telaşa hiç gerek olmadığının bilinmesini istiyor. Kamuoyundan aceleyle hareket edip, durumdan yanlış sonuçlar çıkarmamalarını istiyor. Disiplinimizi, moralimizi, birliğimizi ve geniş hoşgörümüzü korumalıyız, diyor. Dün gece bazılarınızın radyoda dinlemiş olabileceği o alışılmadık konuşma, dünya sorunlarıyla ilgili fikirler havuzumuza yapılmış, düşündürücü bir katkıydı. Söylenenleri ciddiyetle değerlendirmemiz gerekir. Çabucak reddetmemeli, çabucak da kabul etmemeliyiz. Onu da, demokratik forumumuzdaki bir başka bakış açısı olarak görmeliyiz. Fikir havuzumuzun her türlü fikre açık olduğu zaten dün akşam kanıtlanmıştır.

Bay Thompson, ‘Doğrunun pek çok yüzü vardır,’ demektedir. Tarafsız kalmak zorundayız.”

Chick Morrison, halkın nabzını tutmak üzere çıkardığı ekiplerin getirdiği raporlara bakıyordu. Birinci dosyayı inceleyip üzerine, “Sessizler,” diye yazdı. Bir sonrakine yine, “Sessizler,” diye yazdı. Üçüncüsüne, “Sessizlik,” diye yazarken kaşları hafifçe çatılmıştı. Bay Thompson’a durumu bildirirken, “Halk sessiz görünüyor,” dedi.

Kış gecesinde Wyoming’deki bir evi kemirip göklere yükselen alevleri Kansas’ta oturanlar hiç görmedi. Onların gözleri ufukta, bir çayırın ilerisindeki çiftliği yakıp kavuran alevlerin kızıllığındaydı. O alevleri de, Pennsylvania sokaklarındaki pencerelerin camları hiç yansıtmadı. O kentteki alevler bir fabrika binasını yalayıp yutmaktaydı. Ertesi sabah, hiç kimse o yangınların tesadüfen çıkmadığını söylemedi. Her üçünün sahiplerinin sırra kadem basmış oldukları da söylenmedi. Komşular, olup bitenleri yorumda bulunmadan, hattâ hiç şaşırmadan izlediler. Ülkenin çeşitli yerlerinde bir takım evler terk edilmiş olarak bulunuyordu. Kiminin kapısı kilitlenmiş, pancurları indirilmiş, içi boştu, kimi de açık bırakılmış, içinden taşınabilecek her şey alınmıştı. İnsanlar bunların hepsini sessizce izliyor, karla kaplı bakımsız sokaklardan işlerine giderken, her zamankinden biraz daha yavaş yürüyorlardı.

Derken 27 Kasım günü, Cleveland’daki siyasi mitingde konuşmacı adam dövüldü, canını kurtarmak için karanlık ara sokaklardan kaçmak zorunda kaldı. Adam kürsüden sessiz dinleyicilere, “Tüm sıkıntıların nedeni sizin bencil davranıp sırf kendi sorunlarınızı düşünmeniz ” dediği anda dinleyici kitlesi birden galeyana gelmişti.

29 Kasım sabahı Massachussetts'teki bir ayakkabı fabrikasının işçileri, atölyelerine girdiklerinde, ustabaşının geç kalmış olduğunu görerek şaşırdılar. Ama yine de alıştıkları işlerine koyuldular, levyeleri çekerek, düğmelere basarak, derileri otomatik biçki makinelerine sokarak, kutuları yürüyen banta koyarak çalıştılar, saatler geçtikten sonra, ustabaşını, şefi, genel müdürü ve şirket başkanını bugün hiç görmemelerinin sebeplerini merak etmeye başladılar. Fabrikanın ofis bölümünün bomboş kalmış olduğunu anladıklarında vakit öğlen olmuştu.

Kadının biri sinema salonunda birdenbire, "Lanet olası yamyamlar!" diye bir çığlık attı, isteri hıçkırıklarına gömüldü...diğer seyirciler hiçbir şaşkınlık göstermediler. O kadın hepsinin yerine bağırıyormuş gibi öylece baktılar.

5 Aralık günü yayınlar, "Telaşa hiç gerek yok," diyordu. "Bay Thompson, sorunlarımıza en hızlı çözümleri geliştirmek üzere John Galt'la görüşmeye istekli olduğunun bilinmesini istiyor. Bay Thompson halkı sabırlı olmaya davet ediyor. Kaygılanmamalıyız, kuşku duymamalıyız, cesaretimizi kaybetmemeliyiz."

Illinois'daki bir hastanenin çalışanları, bir hastanın, ona ömrü boyunca bakmış olan ağabeyi tarafından dövülmüş olarak hastaneye getirilmesine pek şaşmadılar. Genç adam, ağabeyine bağırıyor, onu bencillikle, açgözlülükle suçluyordu. Bu arada, New York'taki bir hastanede de, çenesi kırılmış olarak gelen kadına, orada çalışanlar yine şaşırmadı. Yabancı bir adam vurmuştu kadına. Nedeni de, oradan geçerken bu kadının, çocuğuna emir verdiğini, en sevdiği oyuncağı "Komşunun çocuğuna" verdirmek istediğini duymuş olmasıydı.

Chick Morrison hızlı bir turneye çıkmayı, ülkeyi dolaşıp moral konuşmaları yapmayı kararlaştırdı. Konuşmalarında genel refah için fedakârlıklarda bulunulmasını isteyecekti. İlk mitinginde taşlanınca da hemen Washington'a dönmek zorunda kaldı.

Hiç kimse onlara "daha iyi olanlar" adım vermiş değildi, verse bile, durup bu unvanın tam anlamını düşünmüş değildi, ama her küçük toplumda, mahallede, ofiste ve dükkânda birileri bir sabah işine gelmiyor, bir daha ortalarda görünmüyor, bilinmeyen ufuklara doğru çekip gidiyordu. Bu kaybolanlar, yüzleri çevredeki diğerlerinden daha sert, bakışları daha doğrudan, enerjileri daha dayanıklı kişilerdi. Ülkenin her köşesinden birer birer yok olmaktaydılar. Ülke bir zamanlar sahip olduğu görkemi, sanki hemofili sonucu artık kaybetmekteydi. İyileşmeyen bir yaradan tüm kanı boşalıp gidiyormuş gibiydi.

Bay Thompson, yardımcılarına, "Ama biz görüşmelere hazırız!" diye haykırmaktaydı. Günde üç kere her radyo istasyonundan yayınlanacak mesajlar çıkarıp duruyordu. "Biz görüşmeye hazırız! Bunu duyacaktır! Cevap verecektir!"

Özel dinleyiciler tutuldu, gece gündüz her türlü frekanstan gelebilecek bir mesajı dinlemekle görevlendirildiler. Ama cevap gelmedi.

Bomboş, umutsuz, odaklanmamış suratlar giderek kent sokaklarında daha sık görülmeye başladı, ama o suratlardaki anlamı çözebilen yoktu. Bazıları bedensel olarak kaçıp bilinmez ıssız diyarlara sığınırken, bunu yapamayan bazıları da ruhlarını yeraltına saklamaktaydı. O gözlerin gerisinde, artık işletilmeyen maden kuyularındaki hazineler mi saklı, yoksa o bulanık bakışlar bir parazitin hiç dolmayacak kof delikleri mi, anlayabilen yoktu.

Bir petrol rafinerisinin şef yardımcısı, ortadan kaybolan şefin görevini reddederken, “Ne yapılacağını bilmiyorum,” diyordu. Birleştirme Kurulu, onun yalan söyleyip söylemediğini anlayamamıştı. Sesindeki bir nitelik, özür ya da utanma belirtisinin olmayışı, adamın asi mi, yoksa salak mı olduğunu merak etmelerine yol açmıştı. Hangisi olursa olsun, onu işin başına zorla getirmek tehlikeli olurdu.

Birleştirme Kurulu’na yansıyan ve giderek sesini yükselten talepler hep, “Bize adam bulun!” biçimindeydi. İşsizlikten inleyen ülkenin her yanından hep aynı talep yağıyordu. Bu talepleri seslendirenler de, Birleştirme Kurulu da, buradaki eksik kelimeyi telâffuz etmeye cesaret edemiyordu: “Bize yetenekli adamlar bulun!” Hademelik, yağlamacılık, kapıcılık, kuryelik gibi işler için upuzun kuyruklar vardı, ama yöneticilik, şeflik, müdürlük, mühendislik gibi işlere hiç başvuran yoktu.

Petrol rafinerilerinde patlamalar, kusurlu uçakların düşmesi, yüksek fırınlardan sızmalar, tren kazaları, yeni göreve gelen yöneticilerin ofisinde içkili alemlerle ilgili dedikodular, Kurul’u sorumluluk mevkilerine başvuranlar konusunda kuşkucu bir tavır takınmaya itmişti.

15 Aralık günkü resmi yayınlarda da, onu izleyen günlerde de, “Umudunuzu kesmeyin! Umudunuzu kesmeyin!” mesajları yankılandı. “John Galt’la bir anlaşmaya varacağız. Onun bize liderlik etmesini sağlayacağız. Tüm sorunlarımızı çözecek. Her şeyi hâlledecek. Umudunuzu kesmeyin! John Galt’ı bulacağız!”

Yöneticilik işlerine başvuracaklara ödüller, onur payeleri vaadedilmeye başladı, ardından bu vaatler ustabaşılara, sonra ehliyetli teknisyenlere, ardından da terfii hak edecek çabayı gösteren herkese sunulmaya başladı. Bunlar arasında maaş

zamları, ikramiyeler, vergi muafiyetleri gibi şeylerden başka, Wesley Mouch'un düşündüğü bir de madalya vardı. Adı, "Kamu Yararlandırıcıları" madalyasıydı. Ama sonuç getirmedi. Yırtık pırtık giysiler içindeki insanlar, maddesel konfor önerilerini letarjik bir kayıtsızlıkla dinliyor, "değer" kavramını tümden yitirmiş gibi davranıyorlardı. Kamuoyunun nabzını yoklayanlar korku içinde, bu insanların yaşayıp yaşamamaya aldırmadığını düşünmekteydiler...ya da...bu koşullar içinde yaşamak umurlarında değildi.

"Umudunuzu kesmeyin! Pes etmeyin! John Galt sorunlarımızı çözecek!" diyordu radyolar. Bu sesler yağıp duran karların içinden geçip ısıtılmamış evlere ulaşıyordu.

Bay Thompson yardımcılarına, "Onu ele geçiremedigimizi söylemeyin onlara!" diye bağırıyordu. "Ama Tanrı aşkına, onlara onu bulmalarını söyleyin!" Chick Morrison'ın delikanlılarından oluşmuş birlikler, söylenti çıkarmakla görevlendirilmişlerdi. Bir grup John Galt'ın Washington'da olduğu, hükümet yetkilileriyle görüşmelere başladığı hikâyesini yayarken, diğer bir grup da, John Galt'ı bulmaya yardımcı olacak enformasyon sağlayanlara hükümetin beş yüz dolar vereceği haberini yayıyordu.

Wesley Mouch, Bay Thompson'a, "Hayır, hiçbir ipucu yok," diyerek özel ajanlardan gelen raporları özetledi. Bu ajanlar, ülkede adı John Galt olan herkesi araştırmak üzere görevlendirilmişlerdi. "Hepsi pek paspal. Ornitoloji profesörü olan bir John Galt var, seksen yaşında. Bir tane emekli manav var, karısı ve dokuz çocuğu var. Vasıfsız bir demiryolu işçisi var, oniki yıldır aynı işte çalışmış. Hep böyle ıvır zıvır."

Gündüzleri resmi radyo yayınları, "Umudunuzu kesmeyin! John Galt'ı bulacağız!" demeyi sürdürüyordu. Ama gece olunca kısa dalga üzerinden boşluğa gizli mesajlar

çıkarılıyordu: “John Galt’ı arıyoruz!...John Galt’ı arıyoruz!...Dinliyor musunuz, John Galt?...Müzakere istiyoruz. Sizinle konuşmak istiyoruz. Size nerede ulaşacağımızı bildirin...Bizi duyuyor musunuz, John Galt?” Hiç cevap gelmiyordu.

Tomar tomar değersiz kâğıt paralar milletin ceplerinde giderek ağırlaşmaktaydı, ama o paraların karşılığında satın alacak bir şey bulmak da zorlaşıyordu. Eylül ayında bir çuval buğday onbir dolarken, Kasım’da otuzbin dolara çıkmış, Aralık’ta yüzbin dolara yükselmişti. Şimdi o fiyat ikiyüze doğru tırmanıyordu. Devletin hazinesi, açlığa karşı para basma yarışına girmişti, ama kaybediyordu.

Bir fabrikanın işçileri, umutsuzluk krizine kapılıp da, ustabaşını döverek makineleri parçaladığında, onlara ceza verilemiyordu. Tutuklamanın anlamı yoktu. Cezaevleri dolmuş, taşıyordu. Tutuklayan görevliler, tutukladıkları adamlara göz kırpıyor, sonra cezaevine giderken onların kaçmalarına göz yumuyordu. İnsanlar bir an, o ânın gerektirdiği hareketleri yapıyor, ama bir sonraki ânı hiç düşünmüyordu. Açlık çeken kalabalıklar, kentlerin dışındaki silolara saldırdığı zaman da, buna bir önlem alınamıyordu. Hattâ, kolluk kuvvetleri o kalabalıklara katıldığı zaman bile bir şey yapılamıyordu.

“Dinliyor musunuz, John Galt?...Görüşmek istiyoruz. Koşullarınıza uyabiliriz...Dinliyor musunuz?”

Dedikodulara göre geceleri terk edilmiş demiryolu hatları yakınında kapalı at arabaları gidip geliyor, uzak yerlerdeki yeni yerleşimler silahlanarak ‘kızılderililer’ dedikleri güruhların saldırılarına karşı hazırlanıyordu. Bu güruhlar, yağmacı vahşilerdi. Kimi evsiz kalmıştı, kimi de devletin ajanıydı. Ara sıra uzaklardaki bir kırlık alanın karşısında,

dağların yamaçlarında, bina olmadığı bilinen yerlerde ışıklar görünüyordu. Ama hiçbir askeri, o ışıkların nedenini incelemeye ikna etmek mümkün olmuyordu.

Terk edilmiş evlerin kapılarında, yıkılmakta olan fabrikaların önünde, resmi binaların duvarlarında ara sıra, tebeşirle, boyayla, kanla çizilmiş dolar işaretleri buluyorlardı.

“Bizi duyuyor musunuz, John Galt?...Cevap verin. Koşullarınızı söyleyin. Her koşulunuza uyacağız. Bizi duyuyor musunuz?”

Cevap yoktu.

22 Ocak gecesi gökyüzüne fışkıran kırmızı alev sütunu, bir süre anormal derecede hareketsiz kaldı, bir tür dikilitaşı andırdı, sonra dalgalandı, anlaşılmaz bir mesaj yollamaya çalışan projektör gibi gökyüzünde sağa sola yalpalandı, sonra aynı hızla yok oldu, böylelikle Rearden Çelik’in sonunu noktaladı...ama bölgenin sakinleri bunu bilemedi Ancak daha sonraki gecelerde öğrendiler...dumanından, kurumundan, gürültüsünden ötürü hep kızdıkları fabrikanın yerine baktıklarında, artık orada nabız gibi atan bir hayatiyet değil, kapkara bir boşluk gördüler.

O fabrika, terk eden birinin malı olarak kamulaştırılmıştı. Göreve gelen ilk “Kamu Yöneticisi”, Orren Boyle hempalarından, metalürji sektöründe hep asalak yaşamış tombul biriydi. Adamın tek yaptığı, orada çalışanları izlemekti, ama lidermiş gibi görünmeye çalışıyordu. Birinci ayın sonunda, işçilerle çok fazla çalışmış, sorulan sorulara çok fazla kere “Elimden başka bir şey gelmiyor” diyerek cevaplamış, siparişler çok defa vaktinde teslim edilmemiş, yoldaşlarından çok fazla telefon baskısı gelmiş olduğu için, kendisini oradan alıp başka bir göreve versinler diye yalvarmıştı. Orren Boyle takımı çözülmeye başlamıştı, çünkü

Bay Boyle bir dinlenme tesisine kaldırılmıştı. Doktoru,iş hayatıyla hiçbir ilişkisi olmasına izin vermiyordu. Meşguliyet terapisi gereği, önüne hasırları koymuş ve ondan sepet örmesini istemişlerdi. Rearden Çelik'e gönderilen ikinci "Kamu Yöneticisi" de Cuffy Meigs takımındandı. Deri pantolon giriyor, parfümlü saç losyonları sürüyordu. İşe belinde tabancasıyla gelmiş, en önemli şeyin disiplin olduğunu söylemiş, onu ne pahasına olursa olsun sağlayacağını, olmazsa herkesin canına okuyacağını ilan etmişti. Disiplin yolunda göze çarpan ilk emri, soru sorulmasını yasaklamak olmuştu. Haftalar boyunca koşuşturan sigorta şirketlerinin, itfaiyecilerin, ambulans ve ilk yardım birimlerinin yoğun çabalarıyla, peşpeşe gelen açıklanmaz bir takım kazaların zararları en aza indirilmeye çalışıldıktan sonra, "Kamu Yöneticisi" bir sabah ortadan kaybolmuştu. Gitmeden önce fabrikadaki vinçlerin, yürüyen bantların, ateş tuğlalarının yanı sıra, acil durum jeneratörüyle Rearden'ın kendi ofisinde yayılı duran halıyı bile Avrupa ve Latin Amerika halk devletlerine yollamış bulunuyordu.

Son birkaç günün şiddet dolu kaosuyla ilgili düğümleri hiç kimse çözemedi. Konular hiçbir zaman adlandırılmamıştı zaten. Taraflar da tanımlanmamıştı. Ama eski işçilerle yeniler arasındaki o korkunç yoğunluktaki çatışmaların, eften püften nedenlerle çıkmadığını herkes biliyordu. Koskoca bir gün boyunca muhafızlar da, polisler de, askerler de düzeni sağlayamamıştı. Hiziplerden hiçbiri de oraya bir "Kamu Yöneticisi" bulamamış, daha doğrusu kimseyi bu işe razı edememişti. 22 Ocak günü, Rearden Çelik'in faaliyetleri geçici olarak askıya alınmıştı.

O geceki kızıl duman sütununa altmış yaşında bir işçi sebebiyet vermişti. Oradaki yapılardan birini ateşe verirken

yakalanmış, alevlere bakıp gülmeye başlamıştı. “Hank Rearden’ın öcünü almak için!” diye haykırmıştı meydan okurcasına. Fırınların etkisinden meşinleşmiş gibi görünen yanaklarından aşağı yaşlar boşalıyordu.

Dagny masasına serdiği gazeteden, Rearden Çelik’in faaliyetine “geçici” olarak ara verildiğini okuduğunda, içinden, seni böyle etkilemesine izin verme, diye geçirdi...bu kadar canını yakmasına izin verme...Sürekli olarak Hank Rearden’ın yüzünü görüyordu karşısında. Ofisindeki pencerenin önünde durduğu hâliyle görüyordu. Gökyüzüne yükselen bir vincin taşıdığı mavimsi yeşil raylara bakarkenki hâliyle...Onu bu kadar incitmesine izin verme...Aslında aklındaki yakarı buydu. Bu yakarıyı hiçbir adrese yöneltmiş değildi...duymasın, diyordu, bunu işitmesin...Sonra bir başka yüz gördü. Aman vermez yeşil gözleriyle bir başka yüz. O yüz ona, kaçınılmaz gerçekleri birer birer sayıyordu: “Duymak zorunda kalacaksın...her kazayı tek tek duyacaksın. Seferden kaldırılan her treni bileceksin...Bu vadide hiç kimse, gerçeği herhangi bir şekilde çarpıtarak kalamaz...” O zaman hareketsiz oturdu, aklında hiçbir görüntü ve hiçbir ses kalmadı. Yalnızca adına acı denilebilecek o koskoca duygu kaldı...bu böyle sürüp gitti...tâ ki eylem dışında tüm duyguları öldüren o çığlık bir kere daha duyulana kadar: “Bayan Taggart, ne yapacağımızı bilemiyoruz!” Hemen ayağa fırladı, bir derde daha çare bulmaya koştu.

26 Ocak gününün gazeteleri, “Guatemala Halk Devleti, ABD’nin bin ton çelik talebini reddetti,” diye yazıyordu.

3 Şubat gecesi genç bir pilot, Dallas’tan New York’a giden tarifeli uçağı her zamanki rotasında uçurmaktaydı. Philadelphia’yı geçip bomboş karanlık bölgeye çıktığında, Rearden Çelik’in ateş ve ışıklarının yıllarca bu alanda

gördüğü en sevdiği manzara olduğunu düşünüyordu. Gecenin yalnızlığına karşı bir selam, yaşayan dünyanın bir canlılık göstergesi gibi. Yıldız ışığı altında yayılmış kar kaplı boş alana baktı. Ölü, fosforlu gibi bir alan, avın yüzeyi gibi sivrilikler ve çukurluklarla dolu bir yayılım. Onu gördükten sonra, ertesi sabah işini bırakıp gitti.

Ölmekte olan kentlerde donmuş geceler boyunca, cevap vermeyen pencerelere vurarak, yankı vermeyen duvarlardan sekerek, ışıksız binaların damına yükselip iskelet harabelerin arasından geçerek, boşluğun içinde hep aynı yakarı ilerliyor, yıldızların sabit görüntüsüne haykırıyordu: “Bizi duyuyor musun, John Galt? Bizi duyuyor musun?”

“Bayan Taggart, ne yapacağımızı bilemiyoruz,” diyordu Bay Thompson. New York’a yaptığı kısa yolculuklardan birinde, onu özel görüşmek üzere davet etmişti. “Teslim olmaya, onun koşullarını karşılamaya, her şeyi ona devretmeye hazırız...ama...nerede o?”

Dagny, yüzü de, sesi de, her türlü duygu ifadesine taş gibi kapalı durumda, cevap verdi: “Üçüncü kere söylüyorum, onun nerede olduğunu bilmiyorum. Bildiğimi nereden çıkardınız?”

“Bildiğim yok. Denemek zorundaydım...düşündüm ki, belki de...belki sizin ona ulaşmak için bir yolunuz varsa...”

“Yok dedim.”

“Bir toplantıya razı olsa, bir tek toplantıya...hiçbir şeyi taahhüt etmiş sayılmaz, değil mi? Tüm ekonomiyi ona devretmeye hazırız...yeter ki, bize söylesin, nerede, ne zaman, nasıl...Bize bir haber, bir işaret verse...bir cevap verse...Neden cevap vermiyor?”

“Konuşmasını dinlediniz.”

“Ama ne yapacağız? Her şeyi yüzüstü bırakıp gidemeyiz, ülkeyi hükümetsiz bırakamayız. Neler olabileceğini düşündükçe ürperiyorum. Şu ara başıboş gezen sosyal unsurları düşündükçe...Bayan Taggart, onları zapturapt altında tutmalıyım, yoksa cinayetler, talanlar gün ışığında kol gezecek. İnsanlara ne oldu, bilmiyorum, ama artık uygar değilmiş gibiler. Böyle bir zamanda çekip gidemeyiz. Ne gidebiliriz, ne de onları yönetebiliriz artık. Ne yapacağız, Bayan Taggart?”

“Kontrolü bırakmaya başlayın.”

“Hı?”

“Vergileri almamaya, üretim üzerindeki kontrolleri kaldırmaya başlayın.”

“Yo, hayır, hayır, hayır! O olacak şey değil!”

“Kimin için değil?”

“Yani şu sıra olmaz, Bayan Taggart, şu sıra olmaz. Ülke buna hazır değil, şahsen ben size hak veririm, ben özgürlüğü seven bir insanım, Bayan Taggart, ben güç peşinde değilim...ama bu acil durum. İnsanlar özgürlüğe hazır eğil. Güçlü bir kontrol şart idealist bir teoriyi kabul edip de şu sıra...

“O zaman, bana ne yapılması gerektiğini sormayın.” Dagny bunu söyledikten sonra ayağa kalktı.

“Ama, Bayan Taggart...”

“Ben buraya tartışmaya gelmedim.”

Dagny kapıya vardığı sırada Bay Thompson içini çekti, konuştu: “Umarım hâlâ sağdır. Umarım ona olmadık bir şey yapmamışlardır.”

Dagny’nin, “Kimler?” diye sorabilmesi, sesini çığlık değil de söz gibi çıkarabilmesi için bir iki saniye geçmesi gerekti.

Bay Thompson omuz silkerek kollarını iki yana açtı, sonra sarkmalarına izin verdi. “Bizim çocuklara daha uzun süre hakim olamam. Ne yapmaya kalkışacaklarını bilemem. Bir hizip var...Ferris-Lawson-Meigs grubu...bir yılı aşkın süredir başımın etini yiyor, daha sıkı önlemler alınmasını istiyorlar. Yani daha sert bir politika. Aslında demek istedikleri, teröre başvurmak. Sivil suçlar için, eleştiriler, muhalifler falan için idam cezası uygulamak. Onlara göre, insanlar işbirliği göstermiyorsa, kamu yararı için kendi isteğiyle harekete geçmiyorsa, bunu onlara zorla yaptırmalıyız. Ama Wesley baskıcı tutumu istemiyor. Wesley barışçı adamdır, liberaldir. Ben de öyleyim. Ferris grubunu kontrol altında tutmaya çalışıyoruz, ama...Bakın, onlar John Galt’a herhangi bir şekilde teslim olmaya karşılar. Onunla görüşmemizi istemiyorlar. Onu bulmamızı istemiyorlar. Ne yapacakları belli olmaz. Eğer onu bizden önce onlar bulursa...ne yapacakları kestirilemez...Beni kaygılandıran da o. Neden bize cevap vermiyor? Neden hiç cevap vermedi? Ya onu bulur ve öldürürlerse? Bilemem...İşte o yüzden de...demiştim ki, belki siz bir şekilde...onun hâlâ sağ olup olmadığını bilebilirseniz...” Sesi söndü, yok oldu.

Dagny benliğini sıvılaştıran korkuya karşı tüm direncini, sesini de cüzleri kadar sağlam tutmaya harcayarak, “Bilmiyorum,” dedi, sonra dizleri boşalmadan önce dönüp odadan çıktı.

***

Bir zamanlar köşedeki zerzavatçının standı olan çürümüş tahtaların arasından, Dagny, arkasında kalan sokağı kaçamak bir bakışla inceledi. Seyrek dikilmiş sokak lambaları sokakta

ışık adacıkları oluşturuyordu. İlk ışık adacığında bir rehinci dükkânı gördü. İkincisinde bir bar, en uzaktakinde bir kilise vardı. Aralardaki bölgeler karanlıktı. Kaldırımlarda hiç kimse yoktu. Emin olmak zordu ama sokak boş gibi görünüyordu.

Köşeyi bilinçli olarak çınlattığı adımlarla döndü, sonra birden durup dinledi. Göğsündeki anormal sıkışıklık kendi kalp atışlarının sesi mi, ayırdetmek zordu. O sesi uzaklarda dönen araba lastiklerinin sesinden, biraz ilerde akan Doğu Nehri'nin uğultusundan ayırmak da zordu. Ama yakınlarda insanların varlığına işaret eden adım sesleri yoktu. Omuzlarını kıpırdattı. yarı omuz silkme, yarı ürperti. Ondan sonra daha hızlı yürümeye başladı. Işıksız bir kovuktaki paslı bir saat, gecenin dördünü çaldı.

İzleniyor olma duygusu tam da gerçek gibi değildi. Artık hiçbir korku gerçek gibi gelmiyordu ona. Bedeninin doğallık dışı hafifliği acaba bir gerilim miydi, yoksa bir gevşeme mi? Vücudu öyle sıkışıp sertleşmişti ki, bir tek amaca, hareket amacına indirgenmiş gibiydi. Ama zihni erişilmez denecek kadar rahattı. Bir motoru, artık sorgulanamayacak bir absolünün otomatik kontrolüne bırakmışlar gibi. Eğer bir mermi, uçuşu sırasında bir şey hissedebilseydi, hissettiği tam da bu olurdu, diye düşündü. Yalnızca hareket ve amaç, başka da hiçbir şey yok. Belli belirsiz, mesafeli bir tutum içinde düşünüyordu...kendi vücudu gerçek dışıymış gibi...ona ulaşabilen bir tek "çıplak" kelimesi oldu. Çıplak...her türlü kaygıdan arınmış, yalnızca hedef...367 numara. Doğu Nehri'nin oradaki bir evin numarası. Zihni habire tekrarlayıp duruyordu o numarayı. Oysa çoktan beri kendine onu düşünmeyi bile yasaklamıştı. 367, diye düşündü, ilerdeki salaş binalar arasında, göze görünmeyen bir biçimi aradı...367...orada yaşıyor...eğer yaşıyorsa...Dagny'nin

sakinliği, kaygısızlığı ve adımlarının güveni, artık bu ‘eğer’ sözüyle birlikte yaşamayı sürdüremeyeceğini bilmekten geliyordu.

On gündür birlikte yaşıyordu o kuşkuyla. O günlerin geceleri, şimdi onu bu ana getiren sonu gelmez ve kesintisiz bir süreçti. Şu anda, adımlarının sesleri kulaklarında çınlarken, terminalin tünellerinde ilerliyormuş gibi hissediyordu kendini. Onu aramak için tünellerde de yürümüştü. Saatlerce, sayısız gecelerde. Onun bir zamanlar çalıştığı vardiyanın saatlerinde gezinmişti oralarda. Yeraltı geçitlerinde, peronlarda, dükkânlarda dolaşmış, terk edilmiş rayların her karışını gezmiş, kimseye soru sormamış, orada bulunuşuyla ilgili hiçbir açıklamada bulunmamıştı. İçinde hiçbir korku ya da umut olmadan yürümüştü oralarda. Yalnızca çaresiz bir sadakat hissediyordu...gurura çok yakın bir duygu. O duygunun kökü, ara sıra bir yeraltı kavşağında şaşırarak durup kendi kendine, bu benim demiryolum, dediği anlara dayanıyordu. Bu benim hayatım. İçinde gerilimi hissediyor, bu benim aşkım, diye bitiriyordu düşüncesini. Kafasında...şu anda belki de bu tünellerin bir yerinde olan adam vardı. Bu üçü arasında hiçbir çelişki olamaz...ben neden kuşku duyuyorum?...Bizi burada, yalnızca onun ve benim ait olduğumuz bu yerde, hangi sebep ayrı tutabilir?...Sonra şimdiki zamanı yeniden algılıyordu. Dengeli adımlarla ilerliyordu. Yine aynı aşınmamış sadakati hissediyordu, ama bu sefer kelimeler değişmiş oluyordu: Seni aramamı yasakladın, beni lanetleyebilirsin, beni fırlatıp atmaya karar verebilirsin...ama sağ oluşumun verdiği hakla, senin sağ olduğunu bilmem gerek...bir tek kere görmeliyim seni... duracak değilim, konuşacak değilim, sana dokunacak değilim, yalnızca göreceğim...Ama görememişti onu. Sonunda

işçilerin meraklı bakışlarını fark edince, aramalarına son vermişti.

Terminaldeki ray işçilerini, morallerini yükseltme amacıyla bir toplantıya çağırmıştı. Tüm işçiler gelebilsin diye toplantıyı iki kere yapmıştı. Onlara aynı saçma sapan konuşmayı sunmuş, kendi ağzından çıkan kof genellemelerden ötürü utanç duymuş, artık buna aldırmayışından ötürü de bir anlığına gururlanmıştı. Benim için artık önemi yok, demişti kendi kendine. Karşısındaki adamların yorgun, tükenmiş yüzlerine bakmış, onların da aslında, işe koşulmakla boş lafları dinlemek arasında bir tercihte bulunmadıklarını görmüştü. Kalabalığın arasında onun yüzünü bulamamıştı. Ustabaşına, “Herkes gelmiş miydi?” diye sorduğunda, adam kayıtsız bir sesle, “Herhalde,” diye cevap vermişti.

Dagny terminal girişlerinde oyalanmış, çalışmaya gelen işçilere bakmıştı. Ama binanın pek çok kapısı vardı, gözükmeden seyredebileceği yerler de sınırlıydı. Yağmur altında, akşam ışığında, bir deponun duvarına dayanarak durmuş, mantosunun yakasını yanaklarına doğru kaldırmış, yağmur damlaları şapkasının kenarından düşerken, sokaktan geçen erkeklerin bakışlarından kendisini tanıyıp şaşırdıklarını anlamış, girişiminin tehlikeli sayılacak kadar açık olduğunu düşünmüştü. Bunların arasında bir John Galt varsa, Dagny’nin neye kalkıştığını herkes tahmin edebilirdi...eğer aralarında John Galt yoksa...dünyada bir John Galt yoksa...o zaman tehlike yoktu; ama onun için dünya da yoktu...

Şimdi yine, tehlike yok, dünya da yok, diye düşünerek gecekondular arasından “367” numaralı eve doğru ilerlemekteydi. Orası onun evi olabileceği gibi, olmaya da bilirdi. Acaba insan idam kararını beklerken de böyle mi

hissediyor, diye merak etti. Korku yok, öfke yok, kaygı yok, yalnızca sıcaklığı ve bilinci olmayan buz gibi bir ışığın uzaktan görüntüsü.

Ayak parmaklarının önünden bir teneke kutu yuvarlandı, sesi çok fazla yüksek çıktı, çok fazla uzun sürdü, sanki terk edilmiş kentin duvarlarına çarptı çarpa devam etti. Sokakları bu hâle getiren, dinlenme değil de yorgunlukmuş gibi bir hâl vardı. Sanki, o duvarların gerisindeki insanlar uyumuyordu da, yıkılıp serilmişlerdi. Bu saatte o da işten çıkmış olur, diye düşündü...eğer çalışıyorsa...hâla bir evi varsa...Eski binaların biçimine baktı, duvarlardaki soyulan badanaları, solan panoları, silinmemiş vitrinlerinde istenmeyen malların durduğu başarısız dükkânları gördü. Basamaklar güvensizdi, çamaşır iplerindeki giysiler giyilecek gibi değildi. Onarımsızlık, bakımsızlık, pes etmişlik, eksiklik...kaybeden bir ırkın iki ana düşmanı: “Zamansızlık” ve “halsizlik”. Bu yerin, onun oniki yıldan beri yaşadığı yer olduğunu düşündü. İnsanlığın işini hafifletme konusunda onca inanılmaz güce sahip birinin!

Bir anı, ona ulaşmaya çalışıp duruyordu. Sonra birdenbire tanıdı onu. Starnesville. İçinde bir ürperti dolaştı. “Ama burası New York!” diye sessiz bir umutsuzluk çığlığı yükseldi içinden. Çok sevdiği o görkemi savunmaya çalışıyordu. Sonra aklının vardığı yargıyla yüzleşti; Onun gibi birini oniki yıl boyunca böyle bir yere hapseden kent, elbette lânetliydi, elbette Starnesville'ın geleceğine mahkûmdu.

Sonra birdenbire, bu da önemini kaybetti. İçinde anî bir sessizliğin şaşkınlığına benzer bir şey hissetti, onu sakinlik duygusu olarak algıladı. Eskimiş bir binanın kapısında 367 sayısını okuyordu.

Sakinim, diye düşünüyordu. Algı gücünün sürekli akıcılığını ilk defa kaybediyor, ilk defa onu küçük dilimlere ayırıyordu. Kapıda o numarayı gördüğü anı biliyordu. Sonra kapının küflü ışığında, oraya asılmış listeyi incelediğini hatırlıyordu. Okuma yazmayı pek de iyi bilmeyen biri, “John Galt, kat 5, arka” diye karalamıştı. Sonra merdivenin dibinde durduğunu, yükselen merdivenlerin parmaklıklarına baktığını, bir an duvara dayandığını hatırlıyordu. Korkudan titriyor, bunu bilinçlendirmek istemiyordu. Sonra ilk basamağa adımını attı...ardından bunu, kesintisiz bir hafiflik süreci izledi. Çabasız, korkusuz, bölünmesiz bir yükseliş. Kıvrılan merdivenler, aşağıda kalan kadar. Karşı konmaz yükselişi bedeninin dimdik duruşundan, omuzlarının gerginliğinden, başının kalkıklığından geliyormuş gibiydi. Son anda, hayattan beklediğinin felâket olmadığına karar vermiş gibi...bu tırmanışı gerçekleştirmek için otuzyedi yıl beklemesi gerektiğini anlamış gibi.

En tepede dar bir koridor gördü. Duvarlar ilerdeki ışıksız kapıya doğru daralıyordu. Sessizliğin içinde, yer tahtalarının kendi adımları altında gıcırdadığını duydu. Parmağının zile dokunduğunu hissetti, zilin sesini içerdeki bilmediği alandan duydu. Bekledi. Döşemenin bir an gıcırdadığını duyar gibi oldu, ama o ses alt kattan gelmişti. Nehrin orada bir yerlerde bir çatananın ağlayan düdüğü duyuldu. Dagny o zaman, arada bir zaman dilimini kaybetmiş olduğunu anladı, çünkü bir sonra farkına vardığı an, bir uyanış gibi değil, bir doğuş gibiydi. İki ses onu boşluktan dışarı çekti. Kapının arkasındaki alandan gelen adım sesi, ardından bir kilidin çevrilişi...ama karşısında kapının kalmadığı, eşikte John Galt’ın durduğu ana kadar, Dagny var olamamıştı. Sakin sakin duruyordu kendi evinin kapısında. Bir pantolon ve bir

gömlek giymişti. Belinin hattı arkadan gelen ışığa karşı hafif eğikti.

Dagny onun gözlerinin bu ânı kavramakta olduğunu, sonra geçmişi ve geleceği taramakta olduğunu biliyordu. Yıldırım gibi bir hesaplama süreci, her şeyi onun bilinçli kontrolü altına sokmaktaydı...bu arada gömleğinin kumaşı, içine çektiği solukla kıpırdadı. Hesap tamamlanmış, sonucu da ışıklı bir selamlama gülümsemesi olmuştu.

Dagny hareket edemez durumdaydı. Galt onu kolundan yakaladı, odaya doğru çekti, sonra Dagny onun dudaklarının basıncını, ardından vücudunun inceliğini, bir anda sertleşen mantosunun dışından hissetti. Onun gözlerindeki gülüşü görüyordu. O dudakları tekrar tekrar hissetti. Kendinin o kollarda güçten kesilip sarkmaya başladığını fark etti. Kesik kesik soluyordu. Sanki beş katı çıkarken hiç soluk almamıştı. Yüzü onun boynuyla omzu arasındaki boşluğa sokulmuştu. Onu tutuyordu...kollarıyla, elleriyle, yanağının cildiyle tutuyordu.

“John...sen sağsın...” diyebildi ancak.

O başıyla evetledi. Bu sözlerin bir açıklama yapma niyetiyle sarf edildiğini biliyormuş gibiydi.

Sonra eğilip Dagny’nin şapkasını düştüğü yerden aldı, mantosunu sırtından çıkarıp bir kenara koydu, durup onun incecik, titreyen biçimine baktı. Gözlerinde bir onaylama pırıltısı görünüyordu. Eli dik yakalı, sımsıkı oturmuş lacivert kazağın üzerinde gezindi. Bu kazak Dagny’ye okul öğrencilerinin kırılganlığıyla savaşçılara özgü gerilimi bir arada kazandırmaktaydı.

“Seni bir daha görüşümde beyaz kazak giy,” dedi. “O da harika duracak.”

Dagny insan içine çıkarken hiç giymediği bir kıyafette olduğunu o zaman fark etti. O gecenin uykusuz saatleri boyunca evinde hangi kılıktaysa, öyle gelmişti. Güldü. Gülme yeteneğini yeniden keşfetmiş gibiydi. Onun ilk sözleri olarak her şeyi beklemişti de bunu hiç beklememişti.

Galt sakin sakin, “Eğer bir dahası olursa tabiî,” dedi.

“Ne...demek istiyorsun?”

O kapıya yürüyüp kilitledi. “Otur,” dedi.

Dagny hâlâ ayaktaydı. Ama daha önce dikkat etmediği odaya bakmaya vakit buldu. Dar, uzun bir odaydı. Bir köşede yatak, öbür köşede gaz sobası duruyordu. Birkaç parça eşya vardı. Yerin tahtaları odayı daha da uzun gösteriyordu. Masanın üzerinde yanan bir tek lamba vardı. Lambanın aydınlattığı halkanın dışında kapalı bir kapı görünmekteydi. Koskoca pencereden New York kenti görünüyordu. Dik açılı binalar, saçılmış ışıklar, uzakta da Taggart Binası’nın yükselen silüeti.

“Şimdi beni dikkatle dinle,” dedi Galt. “Yarım saat kadar vaktimiz var sanıyorum. Buraya neden geldiğini biliyorum. Dayanmanın zor olacağını, büyük ihtimalle çökeceğini sana zaten söylemiştim. Pişmanlık duyma. Anlaman gerek, ben de pişmanlık duyamam. Ama şu noktadan sonra nasıl hareket edeceğimizi bilmemiz şart. Aşağı yukarı bir saat kadar sonra, yağmacıların adamları, yani seni izlemiş olanlar, buraya, beni tutuklamaya gelecek.”

Dagny, “Yo, hayır!” diye soludu.

“Dagny, içlerinde insanı tanıma yeteneğinden birazcık nasibi kalmış biri varsa, senin onlardan biri olmadığını mutlaka anlar. Benimle aralarındaki bağın son halkasının sen olacağını bilir...ve seni hiç gözden ayırmaz...ya da casuslarının gözünden ayırmaz.”

“İzlenmedim! Hep baktım, hep...”

“Nasıl fark edileceğini bilemezsin. Sinsilik onların uzman olduğu konulardan biri. Seni izleyen her kimse, şu anda patronlarına rapor veriyordun Senin bu saatte, bu mahallede olman, benim adımın aşağıdaki kapıda yazılı olması, işimin senin demiryolunda olması...zaten bağlantıyı kurmaları için yeter.”

“O hâlde hemen gidelim buradan!”

Galt başını iki yana salladı. “Şimdiye kadar binayı kuşatmışlardır. Seni izleyen, bölgedeki her polise emir verebilecek yetkiye sahiptir. Şimdi sana, geldikleri zaman ne yapacağımızı anlatacağım. Dagny, beni kurtarmak için bir tek şansın var. Eğer radyo konuşmamda yolun orta yerindeki adam hakkında söylediklerimi anlamadınsa, şimdi anlayacaksın. Senin için orta diye bir yer yok. Onların elinde olduğumuz sürece, benden yana da olamazsın. Şimdi onlardan yana olmak zorundasın.”

“Ne?”

“Onların tarafını tutmalısın. Aldatma kapasitenin izin verdiği kadar katıksız, tutarlı ve yüksek sesli biçimde. Onlardan biri gibi hareket etmelisin. Eğer bunu yapabilirsen, bu işten sağ çıkma şansım olabilir. Bana çok ihtiyaçları var. Beni öldürmeden önce her şeyi deneyeceklerdir. Onlar kurbanlarından ne koparıyorlarsa, hep o kurbanın değerlerini kullanarak koparıyorlar. Ellerinde bana ait hiçbir değer yok. Bana hiçbir şeyle şantaj yapabilecek, hiçbir şeyi tehdit olarak kullanabilecek durumda değiller. Ama eğer birbirimiz için ne ifade ettiğimizden ufacık bir kuşku duyarlarsa, hemen seni işkence masasına yatırırlar...fiziksel işkenceden söz ediyorum...benim gözümün önünde. Bir hafta bile sürmez bunu yapmaları. Ben bunu bekleyecek değilim. Sana yönelik

bir tehdidi ilk defa duyduğum anda kendimi öldürüp onların yolunu o noktada keserim.”

Bunları hiç vurgulamadan, diğer sözleri kadar kişisellikten uzak, nötr hesaplama tonunda söylüyordu. Dagny onun bunları söylerken ciddi olduğunu, ciddi olmakta da haklı olduğunu bilmekteydi. Onu mahvetmenin ancak kendi elinde olduğunu görebiliyor, düşmanların güçlerinin hangi noktada etkisiz kalacağını anlıyordu. Galt onun gözlerindeki sakinliği, anlayışı ve dehşeti gördü, belli belirsiz bir gülümsemeyle başını salladı.

“Sana söylememe bile gerek yok,” diye devam etti. “Bunu yaparsam, kendimi feda etmiş olmayacağım. Onların koşullarıyla yaşamayı istemiyorum, onlara itaat etmeye razı değilim, senin yavaşlatılmış bir cinayete kurban gitmeni de görmem. Öyle bir şeyin ardından, artık arayabileceğim hiçbir değer kalmaz, değersiz yaşamayı da istemem. Tabancayı bize doğrultanlara hiçbir ahlâkî davranış borçlu olmadığımızı da sana söylememe gerek yok. Elinden gelen her türlü beceriyi onları aldatmak için kullan, ama benden nefret ettiğine inandır onları. O zaman sağ kalma ve kurtulma şansımız olabilir...ne zaman ve nasıl olacağını bilemem, ama hareket etme özgürlüğüne kavuştuğum zamanı anlarım. Anlaşıldı mı?”

Dagny kendini zorlayıp başını kaldırdı, dosdoğru ona bakıp, başıyla anladığını belirtti.

Galt devam etti. "Onlar geldiğinde, beni onlar için bulmaya çalıştığını söyle. Adımı bordroda görünce kuşkulandığını, buraya araştırmaya geldiğini söyle”

Dagny yine başıyla evetledi.

“Ben kimliğimi kabul etmemekte direneceğim...sesimi tanıyabilirler, ama yine de inkâr etmeye çalışacağım. Yani

aradıkları John Galt'ın ben olduğumu onlara söylemek sana kalıyor."

Dagny'nin başını sallaması bu sefer birkaç saniye daha uzun sürdü, ama sonunda bunu da kabullendi.

"Daha sonra...benim yakalanmam için koydukları beşyüzbin dolarlık ödülü talep edecek ve alacaksın."

Dagny gözlerini yumdu, başıyla evetledi.

"Dagny," dedi Galt yavaşça. "Onların sisteminde senin kendi değerlerine hizmet etmenin bir yolu yok. Er geç seni öyle bir noktaya getirecekler ki, benim için yapacağın tek şey bana karşı hareket etmek olacak. Gücünü topla, bunu yap. Bu sayede bu yarım saat kazanmış oluruz, hattâ belki kendimize bir gelecek de kazanmış oluruz."

"Yaparım," dedi Dagny sert bir sesle. Sonra da ekledi: "Eğer olacaklar buysa, eğer gerçekten onlar..."

"Öyle olacak. Pişmanlık duyma. Ben duymayacağım. Sen düşmanlarımızın nasıl yaratıklar olduklarını görmedin. Şimdi göreceksin. Eğer seni ikna edecek gösteride piyon ben olacaksam, buna razıyım...seni onlardan çekip almak, kesin olarak kazanmak için. Daha fazla beklemek istemedin, öyle mi? Ah, Dagny, Dagny, ben de istemedim!"

Ona sarılışı, dudaklarını öpüşü, Dagny'ye attığı her adımın, yüzleştiği her tehlikenin, duyduğu her kuşkunun, hattâ ona ihanetinin...eğer ihanetse...kendisine bu ânı hak ettirdiğini hissettiriyordu. Galt onun yüzündeki mücadeleyi, kendine karşı yükselttiği o inanılmaz İtirazı gördü...ve Dagny, onun dudaklarının dayalı olduğu saçlarının arasından onun sözlerini duydu: "Şimdi bunları düşünme. Acıyı, tehlikeyi ya da düşmanı, ancak mücadelenin gerektirdiği kadar düşün, ondan bir an bile fazla düşünme. Şimdi buradasın. Bu süre

bizim zamanımız, bizim hayatımız, onların değil. Mutlu olmamak için çırpınma. Mutlusun.”

Dagny, “Seni mahvetme pahasına mı?” diye fısıldadı.

“Etmezsin. Ama, evet...onun pahasına bile. Bunu kayıtsızlık saymıyorsun, değil mi? Seni çökertip buraya getiren kayıtsızlık mıydı?”

“Ben...” O anda gerçeğin şiddeti, Galt’ı çekip dudaklarını kendininkilere yaklaştırmasına, yüzüne kelimeleri fırlatır gibi söylemesine yol açtı: “Daha sonra ikimizin de yaşaması umrumda değildi, yeter ki seni bir kere göreyim!” “Gelmesen hayal kırıklığına uğrardım.”

“Nasıl bir şeydi, biliyor musun? Beklemek, mücadele etmek, bir gün daha geciktirmek, sonra bir gün daha, sonra...”

Galt sesli sesli güldü. “Biliyor muyum?” dedi yavaşça.

Dagny’nin eli çaresizlik içinde sarktı. Onun on yılını düşünüyordu. “Radyoda sesini duyduğum anda...” dedi, “Ömrümde duyduğum en büyük sözü duyduğumda...yo, o konuda ne düşündüğümü sana söylemeye hakkım yok.”

“Neden yok?”

“Sen kabul etmediğimi sanıyorsun.”

“Edeceksin.”

“Buradan mı konuşuyordun?”

“Hayır, vadiden.”

“Konuşmadan hemen sonra mı New York’a döndün?”

“Ertesi sabah.”

“Ve o zamandan beri burada mısın?”

“Evet.”

“Sana yönelik çağrıları duydun mu?”

“Tabii.”

Dagny yavaşça odayı süzdü. Bakışları pencerenin dışındaki gökdelenlerden, odanın tavanındaki tahtalara, çatlak

duvar sıvalarına, yatağın demir parmaklıklarına kadar her yanda dolaştı. “Hep buradaydın,” dedi. “Oniki yıl burada yaşadın...burada...böyle...”

“Böyle,” dedi o. Sonra odanın ucundaki kapıyı açtı. Dagny’nin soluğu tıkanır gibi oldu. İçerdeki daracık, pırıl pırıl ışıklı, penceresiz odada, hafif ışık veren metal bir mahfazaya yerleştirilmiş, ömründe gördüğü en modern laboratuvar, denizaltının içine sokulmuş küçük bir balo salonu gibi duruyordu.

“Gel içeri,” dedi o gülümseyerek. “Artık senden sır saklamam gerekmiyor.”

Başka bir evrenin eşiğini aşmak gibi bir şeydi. Dagny parlak ışığın altında duran o karmaşık cihaza, ışıldayan tellerden oluşan ağlara, üzerine formüller yazılmış kara tahtaya, uzun tezgahlar üzerine dizilmiş, amaçlı bir disiplinle biçimlendirilmiş objelere baktı, sonra odanın çökük tahtalarını, soyulan sıvalarını fark etti. Ya biri, ya öbürü, diye geçirdi içinden. İşte, dünyanın karşısındaki seçim buydu: İnsan ruhu da, ya bunların birine, ya da öbürüne benzemek zorundaydı.

“Yılın onbir ayı nerede çalıştığımı bilmek istiyordun,” dedi Galt.

Dagny eliyle laboratuarı göstererek, “Bütün bunlar...vasıfsız işçi ücretiyle mi?” diye kekeledi.

“Yo, tabiî ki değil! Midas Mulligan’ın elektrik santrali için, ışın ekranı için, radyo vericisi ve daha birkaç parça şey için bana ödediği lisans haklarıyla.”

“O hâlde...o hâlde neden ray işçisi olarak çalışmak zorundasın?”

“Çünkü vadide kazanılmış hiçbir para, asla dışarda harcanamaz.”

“Bu cihazları nereden aldın?”

“Kendim tasarımladım. Andrew Stockton’ın dökümhanesinde yapıldı.” Odanın köşesinde duran, hiç göze çarpmayan, radyo boyunda bir objeyi işaret etti. “İşte senin istediğin motor,” dedi, sonra onun şaşkınlığına güldü. Dagny istem dışı bir refleksle öne eğilmişti. “İnceleme zahmetine kalkışma, artık onlara vermezsin onu.”

Dagny pırıl pırıl metal silindirlere, parlak tellere bakarken, sanki karşısında kutsal bir sunak vardı. Sanki cam bir tabutun içinde, Taggart Terminali'nin tünellerinde saklıydı.

“Laboratuarım için gereken elektriğimi sağlıyor. Bir ray işçisinin niçin bu kadar çok elektrik tükettiğinden kimse şüphelenmemeli.”

“Ama eğer burayı bulurlarsa...”

Galt’tan kısacık, garip bir gülüş duyuldu. “Bulamazlar.”

“Sen ne zamandan beri...”

Birden sustu. Bu sefer soluğu tıkanmadı. Karşısındaki bu manzara ancak bir anlık katıksız sessizlikle karşılanabilirdi. Duvarda, makinelerin arkasında, gazeteden kesilmiş bir resim görüyordu. Kendi resmiydi. Pantolon ve gömlek giymişti. John Galt Hattı’nın açılışında, lokomotifin yanında duruyordu. Başını kaldırmış, gülümsemesiyle o günün anlamını ve güneşin ışığını yansıtıyordu.

Dagny’nin tek tepkisi bir inilti oldu. Galt’a döndü, ama onun yüzündeki ifade, Dagny’nin resimdeki ifadesine benziyordu.

Galt, “Senin bu dünyada mahvetmek istediğin şeyin sembolü bendim,” dedi. “Ama sen benim başarmak istediğim şeylerin sembolüydün.” Parmağıyla resmi gösterdi. “İşte bu, insanların ömürleri boyunca bir iki kere, istisna olarak

hissetmek istedikleri şey. Ama ben...ben sürekli olarak ve normal olarak istedim onu.”

Yüzündeki ifade, gözlerindeki o asude yoğunluk, bu sözleri gerçek kılıyordu. Bu ânı da, bu ânın tam bağlamını da, bu kenti de.

Galt onu öptüğünde, Dagny birbirine sarılan kollarının en büyük zaferlerini kucaklamakta olduğunu anlıyordu. İşte bu, acının da, korkunun da dokunamadığı gerçeklikti. Halley’in Beşinci Konçertosu’nun gerçekliğiydi. İstedikleri, uğrunda mücadele ettikleri ve kazandıkları ödül buydu.

Kapı çalındı.

Dagny’nin ilk tepkisi geri çekilmek, Galt'ınki onu daha çok bağrına basmak, daha uzun süre tutmak oldu.

Sonunda Galt başını kaldırdığında gülümsüyordu Bir tek şey söyledi:

“Şimdi cesur olma zamanı,” dedi.

Dagny onun peşinden büyük odaya yürüdü, laboratuarın kapısının arkalarından kilitlendiğini duydu. Galt sessizce onun mantosunu tutup giydirdi, kemerini bağlayıp şapkasını takmasını bekledi, sonra kapıya yürüyüp açtı.

İçeriye giren üç dört kişi, adamakıllı yapılı adamlardı. Üstlerinde askeri üniforma vardı. Kalçalarında ikişer silah göze çarpıyordu. Yüzleri formdan yoksun, gözleri algısızdı. Dördüncüsü liderleriydi. Ufak tefek bir sivildi. Pahalı bir palto giymişti. Düzgün bir bıyığı, açık mavi gözleri vardı. Halkla İlişkiler dalında çalışan entelektüelleri andırıyordu.

Gözlerini kırpıştırarak önce Galt’a, sonra odaya baktı, bir adım aap durdu, bir adım daha ara, yine durdu.

“Evet?” dedi Galt.

“Siz...siz John Galt mısınız?” Adamın sesi fazla yüksek çıkıyordu.

“Adım öyle.”

“O John Galt mısınız?”

“Hangi?”

“Radyoda konuştunuz mu?”

“Ne zaman?”

“Sizi kandırmasına izin vermeyin.” Bu metalik ses Dagny’den çıkmıştı. Lidere hitap ediyordu. “O...John...Galt. Kanıtı merkeze bildireceğim. Gerekeni yapabilirsiniz.”

Galt dönüp ona, bir yabancıya bakar gibi baktı. "Artık bana kim olduğunuzu, burada ne aradığınızı söyler misiniz?”

Dagny’nin yüzü de askerlerin yüzleri kadar boş bir ifadeye sahipti. “Benim adım Dagny Taggart. Ülkenin aradığı adamın siz olduğunuz konusunda emin olmak istedim.”

Galt, lidere döndü. “Pekâlâ,” dedi. “Ben John Galt’ım...ama eğer sorularınıza cevap vermemi istiyorsanız, şu hafiyenizi benden uzak tutun.” Parmağıyla Dagny’yi gösteriyordu.

Lider çok neşeli bir sesle, “Bay Galt!” diye haykırdı. “Sizinle tanışmak büyük bir onur! Lütfen bizi yalnış anlamayın, Bay Galt...isteklerinizi karşılamaya hazırız...yo, tabiî...Bayan Taggart’la görüşmek istemiyorsanız, görüşmeyebilirsiniz...Bayan Taggart yalnızca vatanseverlik görevini yapmaya çalışıyordu, ama...

“Onu benden uzak turun dedim,”

“Biz sizin düşmanınız değiliz, Bay Galt. Sizi temin ederim ki düşmanınız değiliz.” Dagny’ye döndü. “Bayan Taggart, halka paha biçilmez bir hizmette bulundunuz. En yüksek düzeyde kamu minnetini hak ettiniz. İzninizle buradan sonrasını biz devralalım.” Ellerinin yatıştırıcı hareketleri, Dagny’ye uzakta durmasını, Galt’ın gözünün önünden çekilmesini önerir gibiydi.

Galt, “Ee, ne istiyorsunuz?” diye sordu.

“Ulus sizi bekliyor, Bay Galt. Tek istediğimiz, yanlış anlamaları yok etmek. Sizinle işbirliği yapmanın fırsatını arıyoruz.” Eldivenli eli üç adama sinyal vermekteydi. Yer tahtaları gıcırdadı, adamlar dolapları açıp çekmeceleri açma işine sessizce başladılar. Odada arama yapıyorlardı. “Ulusun ruhu yarın sabah yeniden dirilecek, Bay Galt. Sizin bulunduğunuzu öğrendikleri anda dirilecek.”

“Ne istiyorsunuz?”

“Yalnızca sizi halk adına selamlamak.”

“Tutuklu muyum?”

“Neden böyle eski moda düşüncelere yer veriyorsunuz? Bizim işimiz yalnızca sizi sağ salim ülke liderliğinin en yüksek temsilcilerine götürmek. Orada varlığınıza acil ihtiyaç var.” Durakladı, ama cevap alamadı. “Ülkenin en üst liderleri sizinle görüşmek istiyor...yalnızca görüşmek ve dostça bir anlaşmaya varmak istiyor,”

Askerler odada giysilerden ve mutfak âletlerinden başka bir şey bulamıyorlardı. Ne mektup vardı, ne kitap, ne de gazete. Oda sanki okuması yazması olmayan birinin odasıydı.

“Amacımız yalnızca size, toplumdaki haklı yerinizi bulmanız konusunda yardım etmek, Bay Galt. Kamusal değerinizin farkında değilmiş gibisiniz.” “Farkındayım.”

“Biz yalnızca sizi korumak için buradayız.”

“Kilitli!” Askerin biri yumruğunu laboratuarın kapısına indiriyordu.

Liderin yüzünde nazik bir gülümseme belirdi. “O kapının ardında ne var, Bay Galt?”

“Özel eşyalarım.”

“Lütfen açar mısınız?”

“Hayır.”

Lider ellerini acılı bir çaresizlik ifadesiyle İki yana açtı. “Ne yazık ki elim kolum bağlı. Emirler...anlarsınız. O odaya girmek zorundayız.”

“Girin.”

“Yalnızca formalite. Formalite için. Durumun dostça halledilmemesi için hiçbir sebep yok. Lütfen işbirliği gösterir misiniz?”

“Hayır dedim.”

“Eminim gereksiz yollara tevessül etmemizi istemezsiniz.” Cevap alamadı. “O kapıya kırma yetkimiz var, biliyorsunuzdur...ama tabiî böyle bir şey yapmak istemeyiz.” Bekledi, yine cevap alamadı. Askere, “Zorlayın o kilidi!” dedi sert bir sesle.

Dagny, Galt’ın yüzüne baktı. O ifadesizdi. Dosdoğru karşısına bakıyordu. Dagny onun profilinin rahatsızlıkla hiç ilgisi olmayan çizgilerine baktı. Gözleri o kapıya dönüktü. Kilit küçüktü. Kare biçiminde, cilâlı bakırdı. Üstünde anahtar deliği falan yoktu.

Sessizlik de, üç izbandutun anî hareketsizliği de istem dışıydı. Dördüncü adam elindeki hırsız âletleriyle kapıya yavaşça yaklaştı.

Tahta kapı kolaylıkla bel verdi, bazı küçük parçalar kopup düştü, sesleri o sessizlikte silah gibi patladı. Hırsız âleti bakır plakaya saldırdığında, kapının arkasında belli belirsiz bir hışırtı duydular. Bu ses, bir iç çekişinden yüksek değildi. Bir dakika sonra kilit fırlayıp düştü, kapı titredi, iki santim kadar aralandı.

Asker geriye sıçradı, lider yaklaştı. Adımları hıçkırık gibi kesik kesikti. Kapıyı tutup bir hamlede ardına kadar açtı. Orada salt bir karanlık gördüler.

Önce birbirlerine, sonra Galt'a baktılar. O kıpırdamıyordu. Durmuş, karanlığa bakıyordu.

Dagny adamları açılan kapıya doğru izledi. Fenerlerini içeriye tuttular. Kapının öte yanı uzun bir metal kabuktu. Bomboştu. Yalnızca yerde bir toz yığını vardı. Garip, grimsi beyaz bir tozdu. Yüzyıllardır el değmemiş harabelerde bulunanlara benzer bir toz. Oda bomboş bir kurukafayı andırıyordu.

Dagny başını çevirdi. Yüzündeki ifade çok belli olmalıydı. Az önce o tozun yerine ne olduğunu bildiğini adamlara belli etmek istemiyordu. Atlantis'teki santralin önünde Galt ona, "O kapıyı açmaya çalışma," demişti. "Eğer kırmaya kalkışırsan, kapı yıkılmadan çok önce, içerdeki makine kendini yok eder...O kapıyı açmaya çalışma, diye düşünüyordu Dagny. Ama şu anda o sözün görsel formuyla karşı karşıya olduğunu anlıyordu: Bir zihni zorlamaya çalışma.

Adamlar sessizce geri çekildiler, çıkış kapısına doğru ilerlediler, sonra kararsızlık içinde durakladılar, birbirlerine baktılar, odanın rastgele köşelerine baktılar...çekilen sular onları ortada bırakmış gibiydiler.

Galt paltosuna uzanıp lidere döndü. "Eh, gidelim " dedi.

***

Wayne-Falkland Oteli'nin üç katı boşaltılmış, silahlı bir kampa dönüştürülmüştü. Makineli tüfek taşıyan nöbetçiler, kadife halılı upuzun koridorların her köşesinde beklemekteydi. Yangın merdivenlerinin sahanlıklarında süngü takmış askerler vardı. Ellidokuz, altmış ve altmışbirinci katların asansör kapılarında asma kilitler takılıydı. Erişim için yalnızca bir tek asansör ve bir tek kapı bırakılmıştı, orada da tam teçhizatlı askerler nöbet tutmaktaydı. Giriş katındaki

lobilerde, restoran ve dükkânlarda garip kılıklı adamlar gezinip duruyordu. Giysileri fazla yeni ve aşırı pahalıydı. Otelin normal müşterilerinin giyimi taklit edilmeye çalışılmış, başarısız olmuştu. Bir kere giysiler, giyenlerin tıknaz vücutlarına iyi uymuyordu. İşadamları giydiği zaman çıkıntı olmayacak yerlerde, silahlı adamlar giydiğinde çıkıntılar göze çarpmaktaydı. Otelin her giriş çıkışında Tommy taşıyan muhafız grupları görülüyor, ayrıca diğer binaların yan sokaklara bakan pencerelerinde bile mevzilenmiş oldukları dikkati çekiyordu.

Bu kampın tam orta yerinde, altmışına katta, Wayne-Falkland Oteli'nin Kral Dairesi diye bilinen süitte, saten perdelerin, kristal avizelerin, heykeltraşlar elinden çıkma çiçek garlandlarının arasında, John Galt, üzerinde pantolonu ve gömleğiyle, brokar kaplı bir koltuğa oturmuş, tek ayağını kadife bir pufa uzatmış, ellerini ensesine kenetlemiş, tavana bakmaktaydı.

Bay Thompson onu bu pozda buldu. Sabahın beşinden beri nöbet tutmakta olan dört asker saat onbirde kapıyı açıp onu içeriye aldılar, sonra kapıyı tekrar kilitlediler.

Bay Thompson arkasında kilidin sesini duyup kaçış yolunun kesildiğini, tutukluyla başbaşa kaldığını fark edince kısa süreli bir tedirginlik duydu. Ama sonra gazete manşetlerini ve radyo anonslarını hatırladı. Şafaktan bu yana verilen mesajlar belliydi: "John Galt bulundu!...John Galt New York'ta!...John Galt halkın amacına katıldı!...John Galt, ülke liderleriyle toplantı hâlinde, tüm sorunlarımıza hızla çözümler bulunması amacıyla çalışıyor!"...Bunları hatırlayınca, mesajların doğru olduğuna kendini de inandırmaya çalıştı.

Koltuğa doğru yürürken, “Vay vay vayy!” dedi pırıl pırıl bir sesle. “Demek, tüm patırtıyı başlatan genç sizsiniz...Aa...Kendisini inceleyen koyu yeşil gözlere bakınca birdenbire şaşırmış gibiydi. “Şey ben...sizinle tanıştığım için sevincimden uçuyorum, Bay Galt...sevincimden uçuyorum.” Ardından, “Ben Bay Thompson’ım, biliyorsunuz,” dedi.

Galt, “Memnun oldum,” diye cevap verdi

Bay Thompson bir koltuğa, neşeli işadamı tavrıyla yerleşti. “Sakın burada tutucuymuşsunuz gibi saçma sapan fikirlere saplanmayın.” Eliyle odayı gösterdi. “Burası cezaevi değil, görüyorsunuz. Size nazik davranacağımız belli oluyor. Büyük adamsınız, çok büyük adamsınız...biz de farkındayız. Siz rahatınıza bakın. Canınız ne isterse söyleyin. Emrinize itaat etmeyen bir salak çıkarsa, hemen kovun. Dışardaki askerlerden biri sinirinize dokunursa, söyleyin yeter...hemen yerine başkasını tayin ederiz.”

Beklenti içinde durakladı. Hiç cevap alamadı.

“Sizi buraya getirişimizin tek bir sebebi var, o da konuşmak isteyişimiz. Bu yolu seçmezdik, ama başka seçenek bırakmadınız. Hep saklandınız. Bizimse tek istediğimiz, size bizi yanlış anladığınızı söylemekti.”

İki elini açtı. Avuçları yukarı dönüktü, yüzünde sevimli bir gülümseme vardı. Galt’ın gözleri onu izliyor, ama cevap gelmiyordu.

“Yaman bir konuşma yaptınız. Tanrım, amma hatipsiniz! Ülkeye bir şeyler yaptınız siz...ne yaptınız, nasıl yaptınız, bilmiyorum, ama yaptınız. İnsanlar sizde var olan bir şeyi istiyor gibi görünüyorlar. Ama bizim buna kesinlikle karşı çıkacağımızı düşündünüz, öyle değil mi? İşte orada yanıldınız. Buna karşı değiliz. Şahsen ben, o konuşmanızın pek çok mantıklı yönünün olduğunu düşünüyorum. Evet,

kesin öyle. Tabii söylediğiniz her şeye de katılamam...ama olsun varsın. Her şeye katılmamızı beklemezsiniz, değil mi? Görüş farklılıkları...at yarışlarını bile buna borçluyuz. Ben fikrimi değiştirmek konusunda her zaman istekliyimdir. Her tartışmaya açığımdır.”

Davetkâr bir pozda öne eğildi. Yine cevap gelmedi.

“Dünya karmakarışık bir cehennem. Sizin de söylediğiniz gibi. O noktada katılıyorum size. Bir ortak noktamız var. Oradan başlayabiliriz. Bu konuda bir şeyler yapılması şart. Benim tek istediğim...Bakın,” diye bağırdı birdenbire. “Neden sizinle konuşmama izin vermiyorsunuz?”

“Benimle konuşuyorsunuz işte.”

“Ben...şey, yani...ne demek istediğimi biliyorsunuz.”

“Tamamıyle.”

“E, ne diyorsunuz?”

“Hiçbir şey.”

“Hı?!”

“Hiçbir şey.”

“Öf, hadi canım!”

“Sizinle konuşmayı ben istemedim.”

“Ama...ama bakın!...tartışacağımız şeyler var.”

“Benim yok.”

Bay Thompson kısa bir sessizlikten sonra, “Bakın ” dedi. “Siz eylem adamısınız. Pratik insansınız. Tanrım, hem de nasıl pratiksiniz! Hakkınızda emin olamadığım bazı şeyler varsa bile, bundan kesinlikle eminim. Değil misiniz?” “Pratik mi? Evet.”

“Eh, ben de öyleyim. Açık konuşabiliriz. Kartlarımızı masaya açabiliriz. Ne peşinde olursanız olun, size bir anlaşma öneriyorum.”

“Ben anlaşmalara her zaman açığımdır.”

“Biliyordum!” diye bağırdı Bay Thompson. Zafer kazanmış gibiydi. Yumruğunu kendi dizine indirdi. “Söylemiştim onlara...bütün o sersem entellektüel nazariyatçılara...Wesley gibi!”

“Ben anlaşmalara her zaman açığım...bana bir değer sunabilecek herkesle!”

Bay Thompson cevap vermeden önce neden bir saniye geciktiğini anlayamamıştı. “Eh, kendi biletini kendin yaz, arkadaş! Kendi biletini kendin yaz!” “Bana sunacak neyiniz var?”

“Her şey!”

“Meselâ?”

“Ne isterseniz. Size yönelttiğimiz kısa dalga mesajlarımızı almış mıydınız?”

“Evet.”

“Size koşullarınıza uyacağız dedik. Ne isterseniz. Ciddiydik.”

“Radyoda benim, pazarlık edecek koşullarım olmadığını söylediğimi duymuş muydunuz? Ben de ciddiydim.”

“Ama, bakın, bizi yanlış anlamışsınız! Sizinle mücadele edeceğimizi sanmışsınız. Etmeyeceğiz. O kadar katı değiliz. Her fikri değerlendirmek niyetindeyiz. Neden çağrılarımıza cevap verip bizimle buluşmaya gelmediniz?” “Neden geleyim?”

“Çünkü...sizinle ülke adına konuşmak istiyorduk.”

“Sizin ülke adına konuşma hakkınızı kabul etmiyorum.”

“Şimdi, bak buraya, ben hiç alışık olmadığım...Şey, tamam, peki, beni biraz dinleseniz olmaz mı? Dinlemez misiniz?”

“Dinliyorum.”

“Ülke korkunç bir durumda. İnsanlar açlıktan ölüyor, çekip gidiyor, kayboluyor, ekonomi parçalanıyor, hiç kimse hiçbir şey üretmiyor. Ne yapacağımızı bilemiyoruz. Siz biliyorsunuz. Çarkları nasıl döndüreceğinizi biliyorsunuz. Tamam, biz de teslim olmaya hazırız. Ne yapılacağını bize sizin söylemenizi istiyoruz.”

“Ne yapılacağını söyledim?”

“Neymiş?”

“Yoldan çekilin.”

“Bu imkânsız! Hayal bu! Olacak şey değil!”

“Gördünüz mü? Konuşacak bir şey yok demiştim.”

“Durun bir dakika! Durun! Aşırılıklara kaçmayalım! Her zaman bir orta yol vardır. Her şeyi birden elde edemezsiniz. Biz henüz...henüz ona hazır değiliz. Devlet mekanizmasını fırlatıp atmamızı bekleyemezsiniz. Sistemi korumamız gerek. Ama değiştirmeye istekliyiz. Onu istediğiniz biçimde değiştiririz. İnatçı, teorik dogmatistler değiliz...esneğiz. Ne derseniz yaparız. Ödün veririz. Elli-elli kırışırız. Politika alanını elde tutar, ekonomi alanını size devrederiz. Ülkenin üretimi sizin alanınız olur. Tüm ekonomiyi size hediye ederiz. İstediğiniz gibi yönetirsiniz, emirler verir, yönergeler çıkarırsınız...kararlarınızı uygulamak üzere devletin organize gücü de emrinizde olur. Hepimiz sözünüze uyarız, benden başlayıp en alt kademeye kadar. Üretim alanında, ne derseniz o olur. Siz bu ülkenin...Ekonomik Diktatörü olursunuz.”

Galt patlayıp gülmeye başladı.

Bay Thompson’! şoke eden, o gülüşün basit, eğlenen tonuydu. “Neyiniz var sizin?”

“Demek ödün vermekten siz bunu anlıyorsunuz, öyle mi?”

“Yani ne...? Öyle sırıtıp durmayın orada!...Beni tam olarak anladığınızı sanmıyorum. Size Wesley Mouch’un işini teklif ediyorum, Hiç kimsenin teklif edebileceği daha büyük bir mevki yok!...Canınız ne isterse yapabileceksiniz. Kontrollerden hoşlanmıyorsanız, kaldırırsınız. Daha yüksek kârlar, daha düşük ücretler istiyorsanız...emredin, öyle olsun. Büyük patronlara özel imtiyazlar istiyorsanız, verin onlara onu. Sendikalardan hoşlanmıyorsanız, kaldırılsınlar. Serbest ekonomi istiyorsanız, insanlara emredin, özgür olsunlar! Nasıl isterseniz öyle oynayın oyunu. Ama çarkları döndürün. Ülke bir düzene girsin. İnsanlar yeniden çalışmaya başlasın. Onların üretim yapmalarını sağlayın. Kendi adamlarınızı geri getirin...beyni olanları. Bizi barışçı, bilimsel, sınaî bir çağa sokun ve refaha ulaştırın.”

“Silah zoruyla mı?”

“Şimdi, bakın ama...Ben...Nesi bu kadar komik bunun?”

“Bana bir tek şey söyler misiniz: Radyoda söylediklerimin tek kelimesini bile duymamış gibi yapabiliyorsunuz diye, benim de o sözleri söylememiş gibi davranmaya razı olacağımı nereden çıkarıyorsunuz?”

“Ne demek istediğinizi anlamıyorum! Ben...”

“Boş verin. Cevap gerektiren bir soru değildi. Zaten ilk kısmı, ikinci kısmını cevaplıyor.”

“Hı?”

“Ben bu sizin türünüzde oyunlar oynamam, arkadaş...tercüme istiyorsanız, anlamı bu.”

“Yani teklifimi red mi ediyorsunuz?”

“Reddediyorum.”

“Ama neden?”

“Bunu radyoda anlatmak üç saatimi aldı.”

“Öf, onlar yalnızca teori! Ben gerçek işten söz ediyorum. Size dünyanın en büyük işini teklif ediyorum. Bunda ne kusur var, söyler misiniz?”

“Üç saatte anlattığım şey, bunun işlemeyeceğiydi.”

“Siz işletebilirsiniz.”

“Nasıl?”

Bay Thompson iki elini açtı. “Ben bilmem. Bilsem, size gelmezdim. Bulmak size kalmış. Sınaî deha olan sizsiniz. Her şeyi çözebilirsiniz.”

“Ben yapılamaz dedim.”

“Ama siz yapabilirsiniz.”

“Nasıl?”

“Bir şekilde.” Galt’ın sesli sesli güldüğünü duydu, sonra ekledi. “Neden olmasın? Söyleyin bana, neden olmasın?”

“Peki, söyleyeyim. Benim Ekonomik Diktatör olmamı mı istiyorsunuz?” “Evet!”

“Ve her emrimi yerine mi getireceksiniz?”

“Harfiyen!”

“O hâlde, işe tüm gelir vergilerini kaldırmakla başlayın.”

“Yo, olamaz!” diye bağırdı Bay Thompson. Ayağa fırlamıştı. “Onu yapamayız! O...o üretim alanı değil. O dağıtım alanı. Devlet memurlarına nasıl maaş veririz?”

“Devlet memurlarını kovun.”

“Yo, hayır! Orası politik alan! Ekonomi değil! Politikaya karışamazsınız!Her şeye birden sahip olamazsınız!”

Galt ayaklarını pufun üzerinde üstüste ara, brokar koltuğa daha rahat yaslandı. “Tartışmayı sürdürmek istiyor musunuz? Yoksa mesajı anladınız mı?” “Ben yalnızca...” Sustu.

“Benim ana noktayı anladığıma inandınız mı?”

Bay Thompson barış yapmak istiyormuşçasına oturduğu koltuğun kenarına yeniden yerleşti “Bakın,” dedi. ‘Tartışmak

istemiyorum. Ben münazaralarda o kadar iyi değilimdir. Ben eylem adamıyım. Zaman dar. Tek bildiğim, sizin akıllı biri olduğunuz. Tam bize gereken tür akıl. Her şeyi yapabilirsiniz. Çarkları döndürebilirsiniz... eğer isterseniz.”

“Peki, sizin dilinizde cevap vereyim. İstemiyorum. Ekonomik Diktatör olmak istemiyorum. İnsanlara özgür olmalarını emretmeye yetecek kısacık süre için bile...zaten rasyonel insan o emri gerisingeri benim suratıma fırlatır, çünkü kendi haklarını bilir, o hakların sizin ya da benim emrimle verilip alınamayacağını da bilir.”

Bay Thompson ona düşünceli gözlerle bakarak, “Söylesenize bana,” dedi. “Siz neyin peşindesiniz?”

“Radyoda söyledim size.”

“Anlamıyorum. Kendi bencil çıkarlarınız için yola çıktığınızı söylediniz, ki bunu anlayabiliyorum. Ama şu anda elde edemeyip de, ilerde elde edebileceğiniz ne olabilir ki bekliyorsunuz? Size her şeyi biz kendimiz, tabak içinde sunuyoruz. Ben sizi bir egoist sanmıştım...ve de pratik bir insan, olduğunuzu düşünmüştüm. Her istediğinizi elde etmenizi sağlayacak açık çek sunuyorum size...siz de bana, istemiyorum diyorsunuz. Neden?”

“Çünkü çekinizin karşılığı yok.”

“Ne?”

“Çünkü bana sunabileceğiniz bir değer yok.”

“Size her istediğinizi sunabilirim. Söyleyin yeter.”

“Siz söyleyin.”

“Eh, servetten çok söz etmiştiniz. Eğer istediğiniz paraysa...size bir dakikada verebileceğimi, siz üç ömür boyunca kazanamazsınız. Bir milyar dolar ister misiniz? Şu anda, hemen şu dakika...net bir milyar dolar?”

“Onu benim üretmem gerekir ki, siz bana verebilesiniz, öyle mi?”

“Hayır, ben devlet hâzinesinden, demek istiyorum. Gıcır gıcır yeni para...ya da...belki altın, eğer tercih ederseniz.”

“Onunla ne satın alabilirim?”

“Öf, bakın, ülke bir kere ayağa kalkınca...

“Yani onu ben ayağa kaldırınca mı?”

“Eh, işleri kendi yönetiminize göre yürütmek isterseniz, asıl amacınız güç sahibi olmaksa, bu ülkedeki her kadın, erkek ve çocuğun emirlerinizi yerine getireceğini, ne derseniz yapacağını garanti edebilirim.”

“Ben onlara nasıl yapılacağını öğrettikten sonra mı?”

“Kentli çetenize bir şeyler isterseniz...hani şu ortadan kaybolmuş adamlara...iş, mevki, yetki, vergi muafiyeti, herhangi bir özel imtiyaz...adını söyleyin, hemen sahip olsunlar.”

“Ben onları geri getirdikten sonra mı?”

“E peki ne istiyorsunuz?”

“Benim size ne ihtiyacım var?”

“Hı?”

“Siz olmadan elde edemeyeceğim neyi sunuyorsunuz bana?”

Bay Thompson'ın gözlerine farklı bir ifade gelmişti. Biraz geriledi. Kapana sıkışmış gibiydi. İlk defa olarak, Galt’a dosdoğru baktı, sonra yavaşça, “Ben olmadan şu anda bu odadan çıkamazsın,” dedi Galt gülümsedi. “Doğru.”

“Hiçbir şey üretemezsin. Burada açlıktan ölebilirsin.”

“Doğru.”

“Eh, anlamıyor musun?” O neşeli ton, Bay Thompson’un sesine geri dönüvermişti. Deminki imadan sonra, artık tatsızlıktan kaçınılabileceğini, mizaha geri dönülebileceğini

göstermek ister gibiydi. “Benim sana sunduğum, kendi hayatın.”

Galt yavaşça, “O sizin değil ki sunasınız, Bay Thompson,” dedi.

Sesindeki bir şey. Bay Thompson’ın ona hızla bakıp sonra da gözlerini hızla kaçırmasına yol açtı. Galt’ın gülümsemesi hemen hemen yumuşak sayılabilecek türdendi.

“Şimdi,” dedi Galt. “Sıfırın bir hayata ipotek koyamayacağını söylediğimde ne demek istediğimi anladınız mı? Ancak ben size öyle bir ipotek sunabilirim...ki sunmuyorum. Bir tehdidin kaldırılması, ödeme sayılmaz, Bir olumsuzun silinmesi ödül değildir. Silahlı kabadayılarınızın geri çekilmesi bir özendirici değildir. Beni öldürmemeyi önermek bir değer sunmak değildir.”

“Kim...kim söz etti sizi öldürmekten?”

“Kim başka şeyden söz ediyor ki? Beni burada silah zoruyla, ölüm tehdidiyle tutuyor olmasaydınız, hiç benimle konuşma şansı bulamayacaktınız. Ve elde edebileceğiniz tek şey de o. Ben tehditlerin kaldırılması karşılığında ödeme yapmam. Kendi hayatımı hiç kimseden satın almam.”

Bay Thompson şen bir sesle, “Bu asla doğru değil,” dedi. “Bacağınız kırılsa, doktora onu yerine oturtması için para verirsiniz.”

“Kıran oysa, o zaman vermem.” Bay Thompson’ın sessizliği karşısında gülümsedi. “Ben pratik adamım, Bay Thompson. Yaşayabilmek için benim kemiklerimi kırmak zorunda olan birini ayakta tutmak bence pratik değil. Bir yandaşlar çetesini korumak da pratik değil,”

Bay Thompson düşünceli göründü, sonra başını iki yana salladı. “Bence pratik değilsin,” dedi. “Pratik bir insan, gerçekleri görmezden gelmez. Durum farklı olsaydı diye

düşünmekle ya da değiştirmeye çalışmakla vakit ziyan etmez. Her şeyi olduğu gibi ele alır. Elimizdesin. Bu bir gerçek. İstesen de, istemesen de, bu gerçek. Ona göre davranmalısın.”

“Ona göre davranıyorum.”

“Yani demek istediğim, işbirliği yapmalısın. Var olan durumu anlamalı, kabul etmeli, ona uyum sağlamalısın.”

“Şu anda zehirlenmiş olsaydınız, ona uyum mu sağlardınız, yoksa durumu değiştirmeye mi çalışırdınız?”

“O farklı! O fiziksel!”

“Yani fiziksel gerçekler değiştirilmeye açıktır, ama sizin kaprisleriniz açık değildir, öyle mi?”

“Hı?”

“Yani fiziksel doğa, insanlara uydurulabilir, ama sizin kaprisleriniz doğa kanunlarının üzerindedir, insanların size uyum sağlaması gerekir, öyle mi?" “Benim demek istediğim, bizim elimizde olduğun.”

“Silahı tutan elinizde mi?”

“Öf, unut silahı! Ben...”

“Ben hiçbir gerçeği unutamam, Bay Thompson. Pratik olmaz o zaman.” “Peki öyleyse: Silah bende. Ne yapacaksın bu konuda?”

“Ona göre davranacağım. Size itaat edeceğim.”

“Ne?”

“Ne yap derseniz yapacağım.”

“Ciddi misin?”

“Ciddiyim. Harfiyen.” Bay Thompson’ın yüzündeki hevesin sönmeye başladığını, yerini bir şaşkınlığa bıraktığını görüyordu. “Ne isterseniz yaparım. Ekonomik Diktatör ofisine taşın derseniz, taşınırım. Masaya otur derseniz, otururum. Yönerge yayınla derseniz, hangi yönergeyi istemişseniz yayınlarım”

“Ama ben hangi yönergelerin yayınlanması gerektiğini bilmiyorum.”

“Ben de bilmiyorum.”

Upuzun bir sessizlik oldu.

“Ee?" dedi Galt. “Nedir emirleriniz?”

“Ülkenin ekonomisini kurtarmanı istiyorum!”

“Nasıl kurtarılacağını bilmiyorum.”

“Yolunu bulmanı istiyorum!”

“Nasıl bulunacağını bilmiyorum.”

“Düşünmeni istiyorum”

“Silahla bunu bana nasıl yaptıracaksınız. Bay Thompson?”

Bay Thompson ona sessizce baktı...Galt bu arada, o gepgergin dudaklarda, dışarı fırlayan çenede, kısılan gözlerde, delikanlılık yaşlarına özgü bir felsefi ifadeyi gördü: “Senin dişlerini dökerim!” O zaman gülümsedi Galt.

Dosdoğru ona bakıyor, seslendirilmemiş cümleyi duymuş da önemsememiş gibi bakıyordu. Bay Thompson gözlerini kaçırdı.

“Hayır” dedi Galt. “Düşünmemi istemiyorsunuz. Bir insanı, kendi seçimi ve yargısı dışında hareket etmeye zorladığınızda, onun ilk önce düşünmeyi askıya almasını istersiniz. Onun bir robota dönüşmesini istersiniz. Ben de söz dinlerim.”

Bay Thompson içini çekti. Çaresizlik yansıtan samimi bir sesle, “Anlamıyorum,” dedi. “Bir terslik var, bulamıyorum. Neden belâ isteyesin? Seninki gibi bir akılla...kimi olsa yenersin. Ben seninle boy ölçüşemem, sen de bunun farkındasın. Neden bize katılmış gibi yapmıyor, sonra kurnazlıkla beni alt edip kontrolü kapmıyorsun?”

“Sizin teklif edişinizle aynı neden...kazanan siz olursunuz da ondan.”

“Hı?”

“Çünkü sizin türünüzün yüzyıllardan beri var olmayı sürdürmesinin sebebi, sizden iyi olanların hep sizi, sizin şartlarınızla yenmeye kalkışması. Kabadayılarınızın kontrolü konusunda sizinle yarışmaya kalksam, hangimiz kazanırdık? Tabii, numara yapabilirim...ama ekonominizi, sisteminizi kurtaramam, onları zaten artık hiçbir şey kurtaramaz...ama yok olurum, sizin kazancınız da, geçmişte hep kazandığınız şey olur: Bir gecikme, bir görev dönemi daha, bir yıl daha...bir ay...çevrenizde kalmış olan en iyi insanlardan, bu arada benden, sızdırabileceğiniz umut ve çabaların pahasına. Peşinde olduğunuz şey bu, menzilinizin uzunluğu da ancak o kadar. Bir ay mı? Bir haftaya da razı olursunuz...nasılsa her seferinde yeni bir kurban daha bulunur. Ama bu sefer son kurbanınızı buldunuz...tarihsel rolünü oynamayı reddeden kurban. Oyun bitti, arkadaş.”

“Öf, bunlar yalnızca teori!” diye terslendi Bay Thompson. Sesi biraz fazla tiz çıkmıştı. Gözleri odanın dört köşesinde dolaşıyor, kendisi ayağa kalkmış da volta atıyormuş gibi geziniyordu. Kurtulmak ister gibi kapıya baktı. “Yani, bir sistemden vazgeçmezsek yok olacağımızı mı söylüyorsun?” diye sordu.

“Evet.”

“O zaman, sen elimizde olduğuna göre, sen de bizimle birlikte yok mu olacaksın?”

“Olabilir.”

“Yaşamak istemiyor musun?”

“İhtirasla istiyorum.” Bay Thompson'ın gözündeki bir anlık pırıltıyı gördü, gülümsedi. “Size dahasını da

söyleyeyim: Yaşamayı sizden çok daha yoğun biçimde istediğimin farkındayım. Sizin buna güvendiğinizin de farkındayım. Aslında sizin yaşamayı hiç istemediğinizi de biliyorum. Onu isteyen benim. Bu kadar çok istediğim için de, onun yerine başka bir şey ikame etmeyi kabul etmiyorum.”

Bay Thompson ayağa fırladı. “Bu doğru değil!” diye haykırdı. “Benim yaşamak istemediğim doğru değil...hiç değil! Neden öyle konuşuyorsun?” Bacakları birbirine bitişik, ayaktaydı. Birdenbire üşümüş gibi bir hâli vardı. “Neden öyle şeyler söylüyorsun? Ne demek istediğini hiç anlamıyorum.” Birkaç adım geriledi. “Hem benim silahlı adam tipi olduğum da doğru değil. Öyle değilim. Niyetim sana zarar vermek değil. Hiç kimseye zarar vermek istemedim ben. İnsanların beni sevmesini isterim. Senin dostun olmak isterim...dostun olmak isterim!” Bu çığlık, genel olarak dünyaya yönelik, adressiz bir haykırıştı.

Galt'ın gözleri ona bakıyordu. Bu gözlerde hiçbir ifade yoktu, ne gördüğüne dair hiçbir ipucu vermiyordu. Yalnızca birşeyleri gördüğü belliydi.

Bay Thompson birdenbire, acelesi varmış gibi hızla hareket etmeye başladı. “Benim gitmem gerek,” dedi. “Çok...pek çok randevum var. Daha sonra tekrar konuşuruz. Sen düşün. Acelesi yok. Sana baskı yapmaya çalışmıyorum. Rahatına bak, evindeymiş gibi davran. İstediğini söyle, getirsinler...yiyecek, içki, sigara, her şeyin en iyisi.” Galt’ın giysilerini işaret edercesine elini salladı. “Kentin en pahalı terzisine, senin için biraz kılık kıyafet dikmesini söyleyeceğim. En iyi şeylere alışmanı istiyorum. Rahat etmeni ve...Baksana,” dedi birdenbire aşırı rahat bir sesle. “Ailen falan var mı? Görmek istediğin akrabaların?”

“Yok.”

“Arkadaşların?”

“Yok.”

“Sevgilin var mı?”

“Yok.”

“Yani...yalnızlık çekmeni istemiyorum da! Ziyaretçiye izin verebiliriz. Kim olursa. Adını söyle, yeter...sevdiğin biri falan varsa.”

“Yok.”

Bay Thompson kapıda bir an durakladı, dönüp Galt’a baktı, başını iki yana salladı. “Seni anlayamıyorum,” dedi. “Seni hiç anlayamıyorum.”

Galt gülümsedi, omuz silkti, cevap verdi: “John Galt kim?”

***

Wayne-Falkland Oteli’nin girişinde, sulu kar damlalarını güçlü bir rüzgâr çevirip duruyor, silahlı nöbetçiler oradaki ışık halkasının ortasında garip bir çaresizlik görünümü yansıtıyordu. Kafalarını eğmiş, sırtlarını kamburlaştırmışlardı. Isınabilmek için silahlarını kavramışlardı. Tüm kurşunları şu fırtınaya sıksalar bile, yine de rahatlayamayacaklarmış gibi.

Karşı kaldırımda Chick Morrison, etlidokuzuncu kattaki toplantıya katılmak üzere otele yaklaşırken, miskin adımlarla oradan geçmekte olan tek tük insanın silahlı muhafızlara bakma zahmetine bile katlanmadığını görüyordu. Oradaki gazetecinin tezgâhından, “John Galt Refah Vaadediyor” diye haykıran manşetlere de bakmıyorlardı zaten.

Chick Morrison başını tedirginlikle iki yana salladı. Altı gündür baş sayfa haberiydi bu olay. Ülke liderleriyle John

Galt'ın birlikte yeni politikalar üretmeye çalıştıkları anlatılmaya çalışılıyordu. Ama hiçbir netice alınamamıştı. İnsanlar yerlerinden hiç kıpırdamıyordu. Çevrelerinde olup bitenleri görmüyormuş, hattâ bunlara aldırmıyormuş gibiydiler. Kendisi geçerken de kimse onu fark etmiyordu. Yalnızca yırtık pırtık giysiler içindeki yaşlı bir kadın, tam otelin kapısına geldiği sırada ona elini sessizce uzattı. Morrison hızla geçti, kadının çıplak avucunda yalnızca sulu karın damlaları kaldı.

Bay Thompson'ın ellidokuzuncu kattaki odasında, çevrelenmiş oturanların yüzlerine baktığı anda Chick Morrison'ın sesinin çatlamasına yol açan şey, o sokakların eski hâlini hatırlıyor olmasıydı. O anda orada bulunan insanların yüzleri de onun çatlayan sesine uymaktaydı. "John Galt'ın işbirliği yaptığına ilişkin onca basın açıklaması hiçbir sonuç vermiyor. İnsanların umrunda değil. Tek kelimesine bile inanmıyorlar. Bazıları, o asla işbirliğine yanaşmaz, diyor, çoğu da zaten onu ele geçirdiğimize bile inanmıyor. İnsanlara ne oldu, anlamıyorum. artık hiçbir şeye inanmaz oldular." İçini çekti. "Evvelsi gün Cleveland'da üç fabrika kapandı. Dün de Chicago'da beş fabrika kapandı. San Francisco'da..."

Bay Thompson, "Biliyorum, biliyorum," diye terslendi, kaşkoluyla boynunu daha bir korumaya çalıştı. Binanın kalorifer tesisatı bozulmuştu. "Başka seçenek yok. Teslim olup işi devralmak zorunda. Mecbur buna!"

Wesley Mouch tavana baktı. "Onunla bir daha konuşmamı istemeyin," deyip ürperdi. "Ben denedim. O adamla konuşulmuyor."

Chick Morrison, Bay Thompson'ın seyyar bakışlarının kendi üzerinde durakladığını görünce, "Ben...ben yapamam,

Bay Thompson!” diye bağırdı. “İlle yap derseniz de, istifa ederim! Onunla bir daha konuşamam! Zorlamayın beni!”

Dr. Floyd Ferris, “Hiç kimse konuşamaz onunla,” dedi. “Zaman kaybından başka bir şey değil. Dediklerinizin tek kelimesini bile duymuyor.”

Fred Kinnan kıkırdadı. “Yani çok fazla duyuyor, demek istiyorsun, öyle değil mi? Daha da beteri, cevap bile veriyor.”

Mouch, “Neden tekrar denemiyorsun?” diye çıkıştı ona. “Pek zevk aldın besbelli. Neden onu sen ikna etmeye çalışmıyorsun?:”

Kinnan, “Olamayacağımı biliyorum da ondan,” dedi. “Kendini kandırma, arkadaş. Onu kimse ikna edemez. Ben de iki kere deneyecek değilim...Zevk almaya gelince...Yüzünde bir şaşkınlık ifadesiyle, “Evet, öyle,” dedi. “Gerçekten de zevk aldım.”

“Neyin var senin? Onu beğenmeye mi başlıyorsun? Onun seni ikna etmesine izin mi vereceksin?”

“Ben mi?” Kinnan tatsız tatsız kıkırdadı. “O benim ne işime yarar ki? O kazanırsa, kubura ilk yuvarlanan ben olurum...yalnızca...” Gamlı bakışları tavana döndü. "Yalnızca...açık konuşan biri.”

Bay Thompson, "Kazanmayacak!” diye terslendi. “Olacak şey değil!”

Uzun bir sessizlik oldu.

Wesley Mouch, “Ban Virginia'da açlık ayaklanmaları var,” dedi. ‘Teksaslı çiftçiler de...”

Chick Morrison çaresizlik içinde, “Bay Thompson!” diye bir çığlık artı. “Belki...halkın onu görmesini sağlamalıyız...bir mitingde falan...ya da belki televizyonda...yalnızca görsünler...gerçekten elimizde olduğuna inansınlar

diye...insanlara umut verir, bir süre için...bize biraz zaman kazandırır.”

Dr. Ferris, "Çok tehlikeli,” diye kestirip attı. “Onu halkın yanına bile yaklaştırmamakta yarar var. Neler yapabileceğini kimse bilemez.”

Bay Thompson, “Razı olmak zorunda,” dedi inatla. “Bize katılmak zorunda. Birinizden biri mutlaka...”

Eugene Lawson, “Hayır!” diye bağırdı. “Ben değil! Ben onu görmek istemiyorum! Bir kere bile! Buna inanmak istemiyorum!”

“Neye?” James Taggart’ın sesi tehlikeli sayılacak kadar açık bir alaycılık taşıyordu. Lawson cevap vermedi. “Neden korkuyorsun?” Taggart’ın sesindeki tiksinti anormal derecede gerilimliydi. Sanki başkasının korkusunu seyrederken kendi korkusuna daha kolay meydan okuyabiliyordu. “Neye inanmaktan korkuyorsun, Gene?”

“İnanmayacağım! Asla!” Lawson’ın sesi yarı homurtu, yarı iniltiydi. “İnsanlığa duyduğum inancı yıkamazsınız! Böyle bir adamın varolmasına izin vermemeliydiniz! Acımasız bir bencil ve...”

Bay Thompson hor gören bir sesle, “Şu entellektüellere bak!” dedi. “Onunla onun dilinde konuşabilirsiniz sanmıştım...ama hepinizi korkuttu, Fikirler, ha? Ne oldu fikirlerinize şimdi? Bir şeyler yapın! Bize katılmasını sağlayın! Kazanın onu!”

Mouch, “Sorun onun hiçbir şey istememesinde,” dedi. "Hiçbir şey istemeyen birine ne önerebiliriz ki?”

Kinnan, "Yani yaşamak isteyen birine ne önerebiliriz, demek istiyorsun!" diye söze karşıtı.

James Taggart, “Kes sesini!” diye hırladı. “Neden öyle diyorsun? Ne dürtüyor seni?”

Kinnan, “Ya seni bağırtan ne?” dedi.

Bay Thompson, “Susun hepiniz!” diye emretti. “Birbirinizle kavga etmekte üstünüze yok, ama gerçek bir adamla savaşmaya gelince...”

Lawson, “Yani sizi de mi kazandı?” diye bağırdı.

Bay Thompson bezgin bir sesle, “Öf, sakin olun hepiniz,” dedi. “O adam benim ömrümde gördüğüm en sağlam itoğlu. Siz anlayamazsınız. Daha sağlamı olmaz...” Sesine bir hayranlık gölgesi gelmişti. “Daha sağlamı olmaz...”

Dr. Ferris, “Sert adamları ikna etmenin de yolları vardır” diye mırıldandı. “Daha önce size anlatmıştım.”

Bay Thompson, “Hayır!” diye feryat etti. “Hayır! Sus sen! Seni dinlemeyeceğim! Duymak bile istemiyorum!” Elleri telaşla hareket ediyor, sanki adını koymak istemediği bir şeyi defetmeye çalışıyordu. “Ona söyledim...doğru değil, dedim...biz öyle değiliz...ben asla bir..Başını şiddetle iki yana salladı, kendi sözleri bilinmedik bir tehlike oluşturuyormuş gibi davrandı. “Hayır, bakın çocuklar, benim demek istediğim...pratik olmamız gerek...ve de tedbirli. Çok tedbirli. Bu işi barışçı yolla çözeceğiz. Onu kendimize düşman etmek istemeyiz...ona bir zarar vermek de istemeyiz. Başına bir şey gelmesi tehlikesini asla göze alamayız. Çünkü...çünkü o gitti mi, biz de gittik demektir. O bizim son umudumuz. Kendinizi kandırmayın. O giderse biz de yok oluruz. Hepiniz biliyorsunuz.” Gözleri çevresindeki yüzleri dolaştı. Evet, biliyorlardı.

Ertesi sabah yağan sulu kar gazetelerin ön sayfalarına düşerken, ülke liderleriyle John Galt arasında bir gün önce yapıcı ve uyumlu bir toplantı yapıldığına ilişkin haberleri ıslatıyordu. “John Galt Planı yakında açıklanacak,” diyordu manşetler. Geceki karlar, damı çökmüş bir evin içindeki

mobilyaları mahvetmişti. Sahibi ortadan kaybolan bir fabrikada da işçiler kapalı veznenin önünde kuyruk olmuş, ıslana ıslana boşuna beklemişlerdi.

Ertesi sabah Wesley Mouch, Bay Thompson'a bilgi verdi: "Güney Dakota çiftçileri eyalet başkentine doğru yürüyüşe geçti, önlerine çıkan her resmi binayı, onbin dolardan fazla edebilecek her evi yakıyorlar."

Aynı günün akşamında da, "California parça parça oldu," diye haber aktarmayı sürdürdü. "Bir iç savaş sürüyor orada...herhalde...ama kimse emin değil. ABD'den ayrılacaklarını ilan ettiler. Ama işin başında kimin olduğunu bilen yok. Eyaletin her yanında silahlı çatışmalar var. Bir yanda Chalmers Ana'nın 'Halk Partisi'yle Doğu hayranlarının soya kültü, öbür yanda, birkaç eski petrol kuyusu sahibinin yönettiği Tanrıya Dönüş' denilen bir grup."

Ertesi sabah çağrılı olarak gelen Dagny odaya girdiğinde, Bay Thompson, "Bayan Taggart!" diye inledi. "Ne yapacağız?"

Bu kadında rahatlatıcı bir enerji varmış gibi hissediyordu. Kendine hakim bir yüz vardı karşısında. Ama o ifadenin dakikalar boyunca sürdüğünü ve hiçbir duygu yansıtmadığım görmek biraz tedirginlik yaratıyordu. Onun yüzü de diğerlerinin yüzü gibi, dedi içinden. Yalnızca ağzının ifadesindeki o dayanıklılık...

"Size güveniyorum, Bayan Taggart," diye yalvardı Bay Thompson. "Sizdeki akıl, benim çocukların hepsinden fazla. Ülkeye yararınız da onların hepsinden fazla...onu bize bulan siz oldunuz. Ne yapacağız şimdi? Her şey parça parça olurken, bizi bu çukurdan ancak o çıkarabilir...ama yapmıyor. Reddediyor. Liderlik etmeyi reddediyor. Ömrümde böyle şey görmedim...emtmeye hevesi olmayan bir adam. Emir versin

diye yalvardık ona...o ise yalnızca emirleri yerine getirmek istediğini söyledi! Olacak şey değil!”

“Gerçekten öyle.”

“Siz ne anlam veriyorsunuz buna? O adamı anlayabiliyor musunuz?”

“Küstah bir egoist,” dedi Dagny. “İhtiraslı bir serüvenci. Sınırsız ataklığıyla dünyanın en büyük kumarını oynuyor.”

Ne kolay, diye düşünüyordu içinden. Eskiden olsa, kullanılan dili bir onur tacı saydığı zamanlarda olsa, zor olurdu. O sıralarda, her sözünü yeminli ifade veriyormuşçasına sarf ederdi. Gerçeği söyleyeceğine, insanlara saygı göstereceğine yeminli. Şimdi ise yalnızca bazı sesler çıkarmaktan ibaretti. Cansız varlıklara yönelik anlamsız sesler. Gerçeklik, insanlık, onur gibi kavramlarla ilgisi olmayan sözler.

İlk sabah Bay Thompson’a John Galt’ı nasıl bulduğunu, evini nasıl keşfettiğin] açıklamak kolay olmuştu. Adamın yutkunup gülümseyişini seyretmek, “Aferin kızıma!” diye bağırışını dinlemek de kolay olmuştu. Bunu söylerken, bir yandan da yardımcılarına zafer dolu bakışlar yöneltiyor, bu kadına güvenmekte ne kadar haklı olduğunu kanıtlanmış gibi davranıyordu. Galt’a öfkeli bir nefret yöneltmek de kolay olmuştu. “Onun fikirlerine katıldığım günler olmuştu, ama benim demiryolumu mahvetmesine izin veremem!” Bay Thompson da buna karşılık, “Kaygılanmayın, Bayan Taggart, biz sizi ondan koruruz!” demişti.

Buz gibi zekânın somutlaşmışı havasına bürünmek. Bay Thompson'a beş-yüzbin dolarlık ödülü hatırlatmak da kolay olmuştu. Dagny’nin sesi bıçak gibi keskindi bunu söylerken. Yazar kasa, fiş çıkarıyormuş gibiydi. Bay Thompson'ın yüz kaslarındaki bir anlık duraklamayı, ardından onu izleyen daha

parlak, daha geniş gülümsemeyi görmüştü...bunu hiç beklemediğini, ama görmekten hoşnut olduğunu, Dagny'nin önem verdiği şeyleri yeni yeni öğrendiğini, o şeylerin çok iyi anlayabildiği şeyler olduğunu ilan eden bir gülümseme. 'Tabiî, Bayan Taggart! Elbette! O ödül sizindir...tümüyle sizin! Çekiniz size gönderilecektir!"

Kolay olmuştu, çünkü kendini bu dünya olmayan korkunç bir yerdeymiş gibi hissetmişti. O diyarda sözleriyle hareketlerinin gerçek olmadığını hissediyordu...gerçeğin yansıması da değildi bu. Yalnızca çarpıtan aynalardaki görüntülerdi, çünkü bilinç de bilinç değildi orada, içinde incecik bir tek akkor telin yanan basıncı vardı. Seyir rotasını seçen ibre gibi. Tek kaygısı oydu Dagny'nin...O'nun güvenliği.Geri kalanı, şekilden yoksun bir eriyikti...yarı asit, yarı sis.

Ama onlar hep bu durumda yaşıyorlar, diye düşündü ürperetek. Anlayamadığı onca insan. İstedikleri böyle yaşamaktı. Bu lastiksi gerçeği seçiyor, numara yapıyor, çarpıtıyor, kandırıyor, ödül olarak da herhangi bir Bay Thompson'ın panikten kamaşmış gözlerindeki ifadeyi bekliyorlardı. Böyle bir durumu seçenler...yaşamak istiyor olabilir mi, diye düşündü.

Bay Thompson kaygıyla soruyordu. "Dünyanın en büyük piyangosu, Bayan Taggart? Nedir? İstediği nedir onun?"

"Gerçeklik. Bu dünya."

"Ne demek istediğinizi tam olarak anlayamıyorum, ama...Bakın, Bayan Taggart, eğer onu anlayabildiğinizi düşünüyorsanız, acaba...onunla bir kere daha konuşmaya çalışır mısınız?"

Kendi sesini çok uzaklardan, ışık yılları kadar uzaktan geliyormuş gibi duydu. İçinden onu bir kere daha görmek için

canını vermeye hazır olduğunu sessizce haykırırken, bir yabancının anlamsız sesiyle konuşuyordu: “Hayır, Bay Thompson, istemem. Umarım onu bir daha hiç görmem.”

“Ona tahammül edemediğinizi biliyorum, aslında sizi suçladığımı da söyleyemem, ama acaba bir çaba gösterip...”

“Ben onunla mantıklı bir şekilde konuşmaya çalıştım. Onu ilk bulduğum gece. Ama karşılığında yalnızca hakaret dinledim. Bence bana olan nefreti herkese olandan fazla. Onu tuzağa düşürüşümü bağışlamıyor sanıyorum. Son teslim olacağı kişi ben olurdum.”

“Evet...evet, doğru...Sizce hiç teslim olacak mı acaba?”

Dagny’nin içindeki ibre bir an titredi, iki rota arasında sallanır gibi oldu: Olmaz deyip onu öldürmelerini mi seyredecekti?...yoksa olur deyip dünyaya mahvedene kadar direnmelerini mi seyredecekti?

“Olur,” dedi kesin bir sesle. “Teslim olur. Ona doğru dürüst davranmasını bilirseniz. Çok ihtiraslı biri olduğu için kendisine güç teklif ederseniz reddedemez. Kaçmasına izin vermeyin, ama onu tehdit etmeyin, ona bir zarar vermeyin. Korku işe yaramayacaktır. Korkuya karşı aşılı.”

“Ama ya o...yani...her şey böyle hızla çökerken, ya o fazla uzun süre direnirse?”

“Direnmez. Bunu yapmayacak kadar pratik biri. Bu arada, ona ülkenin durumu hakkında haber alma fırsatı tanıyor musunuz?”

“Şey...hayır.”

“Bence ona gizli raporlarınızın kopyalarını yollayın. Artık fazla zaman kalmadığını görür o zaman.”

“Bu iyi bir fikir! Çok iyi bir fikir!” Birdenbire çaresizliğe kapılmış gibi bir sesle, “Biliyor musunuz, Bayan Taggart, sizinle ne zaman konuşsam kendimi çok daha iyi hissetmeye

başlıyorum,” dedi. “Size güvendiğim için. Çevremdekilerin hiçbirine güvenmiyorum. Ama siz...siz farklısınız. Siz sağlamsınız.” Dagny ona sabit bakışlarla, dosdoğru bakıyordu, “Teşekkür ederim. Bay Thompson,” dedi.

Kolay oldu, diyordu içinden...sokağa çıktığında, mantosunun içindeki bluzunun terden sırtına yapışmış olduğunu fark edinceye kadar.

Yol boyunca terminale doğru yürürken, hissedebilecek durumda olsaydı, şu anda demiryoluna karşı hissettiği o ağır kayıtsızlığın aslında nefret olduğunu anlayacağını düşünmekteydi. İşlettiklerinin yalnızca marşandiz olduğu duygusundan bir türlü kurtulamıyordu. Yolcular onun gözünde artık yaşıyor olmadıkları gibi, insan da değillerdi. Cansız maldan başka bir şey taşımayan trenlerin kazalarını engellemek için bu kadar çabalayıp uğraşmak ona ziyankârlık gibi görünüyordu. Terminalde gördüğü yüzlere bakıyordu: Eğer o ölse, bu sistemin yöneticileri tarafından öldürülse, şu yaratıklar yine yiyip içmeye, uyumaya, seyahat etmeye devam edeceklerdi. Kendisi o zaman hâlâ onlara tren sağlamak için uğraşmaya devam edecek miydi? Avaz avaz haykırıp onlardan yardım istese...içlerinden bir tanesi ona yardıma koşar mıydı? Onun sesini duymuş olanlar...yaşamasını istiyorlar mıydı?

Beşyüzbin dolarlık çek, o gün öğleden sonra ofisine getirilip Dagny'ye teslim edildi. Bay Thompson’ın yolladığı bir buket çiçekle birlikte gelmişti. Dagny çeke baktı, elinden uçup dalgalanarak masanın üzerine düşmesine izin verdi. Hiç anlamı yoktu, ona da bir şey ifade etmiyordu. Suçluluk duygusu bile vermiyordu. Bir kâğıt parçasıydı. Ofisindeki çöp sepetine atılmış kâğıtlardan daha fazla önemi yoktu. O parayla bir pırlanta kolye mi alınır, kentin çöp alanlarından

biri mi alınır, yoksa ölmeden önce yiyeceği son yemek mi alınır, hiç fark etmezdi. Asla harcamayacaktı onu. O bir değerin simgesi değildi, onunla alınabilecek hiçbir şey de değer taşımayacaktı. Ama bu cansız kayıtsızlık, çevredeki insanların her zamanki hali, diye düşündü. Amaçsız ve ihtirassız insanlar. Bu durum, değer vermeyen bir ruhun durumuydu. Bunu seçenler yaşıyor sayılır mı, diye merak etti.

Akşam yorgunluktan perişan halde eve dönüp apartmana girdiğinde, otomatik ışıklar bozuktu. Kendi dairesine girerken, holün ışığını yakıncaya kadar ayaklarının dibinde yatan zarfı fark etmedi. Bembeyaz, damga basılmış bir zarfa. Kapının altından atılmıştı. Eğilip aldı, sonra kendini sessizce güler buldu. yarı diz çökmüş, yarı yere oturur durumdaydı. Olduğu yerden ayrılmak istemiyor, yalnızca o tanıdığı el yazısına bakmak istiyordu. Onu yazan el, kentin takvimine son mesajı yazan eldi. Notta şöyle yazılıydı:

Dagny:

Tetikte ol. Onları gözden kaçırma. Bize ihtiyacı olduğu anda, beni OR 65693'den ara.

Ertesi sabahın gazeteleri, Güney eyaletlerinde sorunlar olduğu söylentilerine inanan halkı azarlıyordu. Bay Thompson'a gönderilen gizli raporlar, Georgia'yla Alabama arasında silahlı çatışma çıktığını bildirmekteydi. Nedeni, elektrikli cihazlar üreten bir fabrikanın hangi eyalete ait olduğu meselesiydi. Çatışma yüzünden fabrika kapanmıştı. Zaten demiryolu da malzeme yokluğundan hizmet veremiyor, oraya ham madde taşıyamıyordu.

Bay Thompson o gece bir kere daha Galt'ın karşısına dikildi, "Yolladığım gizli raporları okuyor musun?" diye

sordu. Yanında James Taggart da vardı. Tutukluyu ilk defa tanımak için, bu ziyarete katılmaya gönüllü olmuştu.

Galt bir sandalyeye oturmuş, bacaklarını üstüste atmış, sigara içiyordu. Rahat bir hâli vardı. Yüzündeki ifadeyi yorumlayamadılarsa da...bir kaygı belirtmediği belliydi.

“Okuyorum,” diye karşılık verdi

“Fazla zaman kalmadı,” dedi Bay Thompson.

“Kalmadı.”

“Böyle şeylerin sürmesine izin mi vereceksin?”

“Ya siz?”

James Taggart, “Haklı olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?” diye bağırdı. Sesi aslında fazla yüksek değildi ama çığlık nitelikleri taşıyordu. “Böyle korkunç bir zamanda, kendi fikirlerine saplanıp bütün dünyayı mahvetme kararını nasıl alabiliyorsun?”

“Kimin fikirlerini izlemeyi daha güvenli sayayım?”

“Haklı olduğundan nasıl emin olursun? Nereden bilebilirsin? Kimse bildiklerinden emin olamaz! Kimse! Sen de başkalarından üstün değilsin!”

“O hâlde beni neden istiyorsunuz?”

“Başkalarının hayatıyla nasıl kumar oynarsın? Direnmek gibi bencil bir lüksü nasıl seçersin? Hem de insanların sana ihtiyacı varken!”

“Yani benim fikirlerime ihtiyaçları varken, mi demek istiyorsun?”

“Kimse tam haklı ya da haksız değildir! Siyah ya da beyaz yoktur! Doğrunun tekeli sende değil!”

Taggart’ın davranışında bir terslik vardı...Bay Thompson kaşlarını çattı...garip, fazla şahsî bir güceniklik vardı bu işte. Çözmeye geldiği sorun, politik bir sorun değilmiş gibi.

Taggart, “Bir sorumluluk duygun olsa, sırf kendi yargılarına güvenerek böyle kumar oynamazdın!” demekteydi. “Bize katılır, kendinin dışındaki bazı fikirleri dinler, bunların doğru olup olmadığına bakardın! Plân yapmakta bize yardım ederdin! Sen eğer...”

Taggart ateşli bir ısrarla sürdürüyordu konuşmasını. Ama Bay Thompson, Galt'ın dinleyip dinlemediğinden emin değildi. Galt ayağa kalkmış, odada dolaşmaya başlamıştı. Tedirgin bir hâli yoktu. Kendi hareketlerinden zevk alır gibiydi. Bay Thompson onun adımlarındaki hafifliği, omurgasındaki dikliği, yamyassı karnını, rahat omuzlarını inceledi. Galt hem vücudunun farkında değilmiş gibi, hem de vücudundan duyduğu gururun son derece farkındaymış gibi hareket etmekteydi. Bay Thompson, James Taggart'a baktı. O hımbıl duruş, uzun boyluların sık sık yaptığı gibi kendini çarpıtmakla başlamış bir alışkanlıktı. Taggart, Galt’ın hareketlerini öyle bir nefretle seyrediyordu ki, Bay Thompson doğruldu, bu nefretin odada kulakla duyulabilecek kadar yoğunlaşmasını önlemeye hazırlandı. Ama Galt Taggart’a hiç bakmıyordu.

“...vicdanın!” diyordu Taggart. “Ben buraya senin vicdanına seslenmeye geldim! Kendi aklına nasıl olur da binlerce insanın hayatından daha fazla değer verebilirsin? İnsanlar ölüp duruyor ve...öf Tanrı aşkına, dolaşmayı kessene!”

Galt durdu. “Bu bir emir mi?”

Bay Thompson telaşla, “Yo, hayır, hayır,” diye atıldı. “Emir değil. Niyetimiz sana emirler vermek değil...Sakin ol, Jim.”

Galt yine dolaşmaya koyuldu. Taggart, “Dünya yıkılıyor,” dedi. Gözleri istem dışı olarak Galt’ı izliyordu. “İnsanlar yok

oluyor...ve onları kurtarabilecek olan yalnız sensin! Kimin haklı ya da haksız olduğunun bir önemi var mı? Bizi haksız bile bulsan, yine de bize katılman gerekir.' Kendi aklını feda edip onları kurtarman gerekir!”

“Onları nasıl kurtaracağım?”

Taggart, “Kendini kim sanıyorsun?” diye bağırdı.

Galt durdu, “Biliyorsun.”

“Sen bir egoistsin!”

“Öyleyim,”

“Ne tür bir egoist olduğunun farkında mısın?”

“Sen farkında mısın?” Galt dosdoğru ona bakıyordu.

Taggart’ın gözleri Galt’a çakılıyken bedeninin koltuğa giderek gömülür gözükmesi, Bay Thompson’ın bir sonraki andan korkmasına yol açtı.

Parlak bir sesle söze karıştı. “Hey, ne marka sigara içiyorsun sen?”

Galt ona dönüp gülümsedi. “Bilmiyorum.”

“Bunu nereden aldın?”

“Nöbetçilerinizden biri bir paket getirmişti. Söylediğine göre, yoldan geçen bir adam onu bana hediye olarak yollamış...Kaygılanmayın,” diye ekledi sonra. “Sizin çocuklar bunu her türlü testten geçirmişler. İçinde gizli mesaj falan yok. Yalnızca isimsiz bir hayrandan gelen bir hediye.”

Galt'ın parmakları arasındaki sigaranın üstünde dolar işareti vardı,Bay Thompson, James Taggart’ın ikna konusunda pek de başarılı biri olmadığı kararına varıyordu. Ama ertesi gün yanında getirdiği Chick Morrison da daha yararlı olamadı.

Chick Morrison, yüzünde telaşlı bir gülümsemeyle, “Ben...kendimi sizin insafınıza bırakıyorum, Bay Galt” dedi. "Siz haklısınız. Haklı olduğunuzu kabul ediyorum...tek

yapabileceğim, acıma duygunuza hitap etmek. Kalbin sizin insanlara hiç acımayan bir egoist olduğunuzu asla kabullenmiyor.” Masanın üzerine yaydığı kâğıtları gösterdi. “Şurada onbin okul öğrencisinin imzasını taşıyan bir yakarı var. Bize katılıp onları kurtarmanızı rica ediyorlar. Şu da bir sakatlar yurdundan gelen yakarı. Buradaki, ikiyüz farklı mezhebin din adamlarından gelen başvuru. Şu, ülkedeki annelerin ricası. Okuyun bunları.” “Bu bir emir mi?”

Bay Thompson, “Hayır!” diye haykırdı. “Emir değil!”

Galt hareketsiz durdu, elini kâğıtlara uzatmadı.

Chick Morrison, derin tevazu duyguları yansıtan bir sesle, “Bunlar sıradan insanlar, Bay Galt,” dedi. “Size ne yapmak gerektiğini söyleyemezler. Çünkü bilemezler. Yalnızca size yalvarıyorlar. Belki zayıf, çaresiz, kör, cahil olabilirler. Ama siz bu kadar zeki ve güçlü olduğunuza göre, onlara acıyamaz mısınız? Onlara yardım edemez misiniz?”

“Zekâmı bir yana bırakıp onların körlüğünü izleyerek mi?”

“Yanılıyor olabilirler, ama daha iyisini bilmiyorlar!”

“Ama ben bildiğim hâlde, onların emrine mi uymalıyım?”

“Sizinle tartışamam, Bay Galt. Ben yalnızca acımanız için yalvarıyorum. Acı çekenlere acımanız için yalvarıyorum size. Ben...Bay Galt?” Bu arada Galt’ın pencereden dışarıya, uzaklara bakmakta olduğunu fark etmişti. Gözlerinde erişilmez bakışlar vardı. “Ne oldu? Ne düşünüyorsunuz?”

“Hank Rearden’ı.”

“Ih...neden?”

“Onlar Hank Rearden’a hiç acıdılar mı?”

“Ama o çok farklı! O...”

Galt dengeli bir sesle, “Sus,” dedi ona.

“Ben yalnızca...”

Bu sefer Bay Thompson, “Sus!” diye aksilendi. “Siz ona aldırmayın, Bay Galt. İki gecedir uyumuyor. Çok korkuyor, doğru dürüst düşünemiyor.” Ertesi gün Dr. Floyd Ferris korkmuyordu, ama Bay Thompson bu sefer sonucun daha da kötü olduğunu görmekteydi. Galt sessiz kalmış, Ferris’e hiç cevap vermemişti.

Dr. Ferris fazlaca havalı, rahat ve gayrıresmî izlenim yaratabilmek için fazlaca zorlamalı bir sesle, “Mesele sizin belki yeterince incelememiş olabileceğiniz ahlâkî sorumluluk meselesi, Bay Galt,” diyordu. “Sizin radyo konuşmanız hep işlenen günahlarla ilgiliydi. Ama bir de yapılmayanların günahını düşünmek gerekir. Bir hayatı kurtarmamak, cinayete denk ahlâksızlık taşır. Sonuçları aynıdır. Biz eylemleri sonuçlarına göre değerlendirmek zorunda olduğumuza göre, ahlâkî sorumluluk da aynı demektir...Örneğin, korkunç yiyecek kıtlığına karşı, on yaşından küçük çocukların her üç tanesinden birinin, altmış yaşından büyük yaşlıların da hepsinin öldürülmesi, bu yolla geri kalanların yaşama imkânı sağlanması önerildi. Böyle bir şeyin olmasını istemezsiniz, değil mi? Siz önleyebilirsiniz. Ağzınızdan çıkacak bir kelime önleyebilir bunu. Eğer reddederseniz ve onca insan idam edilirse...bu sizin suçunuz, sizin ahlâkî sorumluluğunuz sayılır!”

Bay Thompson, “Sen delisin!” diye haykırdı. Şokun etkisinden sıyrılmış,ayağa fırlamıştı. “Hiç kimse böyle bir şey önermedi! Hiç kimsenin aklına bile gelmedi! Lütfen, Bay Galt! Ona inanmayın! Ciddi söylemiyor!”

“Yo, ciddi söylüyor,” dedi Galt. “O itoğluna söyleyin, bana baksın, sonra da aynaya baksın, ardından da kendine sorsun, bakalım, ben kendi ahlâkî değerlendirmemi onun eylemlerine bağlar mıymışım.”

Bay Thompson, Ferris'i yakasından yakalayarak kaldırdı, "Defol buradan!" diye bağırdı. "Defol! Bir daha sesini duymayayım!" Kapıyı açtı, Ferris'i dışardaki nöbetçinin şaşkın bakışları altında koridora itti.

Sonra Galt'a döndü, kollarını iki yana açtı, tükenmiş bir çaresizlik ifadesine büründü. Galt'ın yüzü ifadesizdi.

Bay Thompson yalvaran bir sesle, "Bak," dedi. "Seninle konuşabilecek kimse yok mu?"

"Konuşulacak bir şey yok."

"Mecburuz. Seni ikna etmek zorundayız. Konuşmak isteyeceğin kimse yok mu?"

"Yok."

"Düşündüm ki belki...çünkü eskiden...arasıra o da senin gibi konuşurdu...belki Bayan Dagny Taggart'ı çağırtsam, onun sana anlatmasını..."

"O mu? Elbette benim gibi konuşurdu. O benim tek başarısızlığım. Onu bizden tarafa ait biri sanmıştım. Ama demiryolunu elde tutabilmek için bana kalleşlik etti. O demiryolu için ruhunu bile satar o. Tokat atmamı istiyorsan yolla buraya."

"Yo, hayır, hayır! Eğer böyle hissediyorsan, onu görmek zorunda değilsin. Seni sinir eden insanlarla daha fazla vakit kaybetmek istemem...Ama...Bayan Taggart da olmayacaksa...başka kimi düşüneceğimi bilmiyorum...Eğer...eğer senin dinlemeyi kabul edeceğin birini bulabilseydim ya da..."

"Fikrimi değiştirdim," dedi Galt. "Konuşmak istediğim biri var."

Bay Thompson hevesle, "Kim?" diye bağırdı.

"Dr, Robert Stadler."

Bay Thompson'ın dudaklarından upuzun bir ıslık çıktı, sonra başını tereddütlü bir ifadeyle iki yana salladı. Dürüst bir uyarıda bulunduğunu gösteren bir sesle, "O adam senin dostun değil," dedi.

"Görmek istediğim o."

"Pekâlâ, eğer öyle istiyorsan. Öyle diyorsan öyle olsun. Nasıl istersen. Yarın sabah burada olmasını sağlarım."

O akşam Bay Thompson kendi süitinde Wesley Mouch'la yemek yerken, önüne konan bir bardak domates suyuna öfkeyle baktı. "Ne? Greyfurt suyu yok mu?" diye terslendi. Soğuk algınlıklarına karşı doktoru ona greyfurt suyu önermişti.

Garson, "Greyfurt suyu yok," dedi. Tavrında garip bir vurgu var gibiydi.

Mouch karamsar bir ifadeyle, "Aslında bir grup çeteci, Mississippi üzerindeki Taggart Köprüsü'nün orada bir trene saldırmış," diye açıklama yaptı. "Rayları havaya uçurmuş, köprüye de zarar vermişler. Ciddi bir şey değil. Onarım başladı...ama tüm trafik gecikti, Arizona'dan gelen trenler geçemedi." "Gülünç bir şeyi Hiç başka..." Sustu. Mississippi'yi geçen başka demiryolu köprüsü olmadığını biliyordu aslında. Bir saniye sonra, kesik kesik konuştu. "Askeri birliklere söyleyin, köprüyü korusunlar. Gece gündüz. En iyi adamlarını seçmeleri için talimat verin. Eğer o köprüye bir şey olursa..." Sözünü bitirmedi. Sandalyesine yığılır gibi oturup masadaki pahalı porselen tabaklara, özenle hazırlanmış ordövrlere baktı. Greyfurt gibi basit bir şeyin yokluğu ilk defa olarak, Taggart Köprüsü'ne bir şey olursa New York'un başına gelecekleri somut biçimde kavramasını sağlamıştı.

Eddie Willers o akşam, “Dagny,” dedi. “Tek sorun köprü değil.” Uzanıp masadaki lambayı yaktı. Dagny işine öyle gömülmüştü ki, karanlık basarken, o lambayı yakmayı bile akıl etmemişti. “Kıta aşan trenlerin hiçbiri San Francisco’dan kalkamıyor. Oradaki silahlı gruplardan biri...hangisi bilmiyorum...bizim terminali ele geçirmiş, trenlere bir ‘kalkış vergisi’ koymuş. Kısacası, trenleri fidye için rehine tutuyorlar. Terminal müdürümüz işi bırakıp gitmiş. Şimdi orada kimse ne yapmak gerektiğini bilmiyor.”

Dagny taş gibi, “New York’tan ayrılamam” diye cevap verdi.

Eddie yavaşça, “Biliyorum,” dedi. “O yüzden, oraya ben gideceğim, işleri ben yoluna koyacağım. En azından, işin başına geçirecek birini bulacağım.” “Hayır! Gitmeni istemiyorum. Çok tehlikeli. Hem ne için? artık önemi yok. Kurtaracak bir şey kalmadı.”

“Burası hâlâ Taggart Transcontinental. Ben onun yanındayım. Dagny, sen nereye gidersen git, yeni bir demiryolu kurabilirsin, Ben kuramam. Yeni bir başlangıç yapmayı istemem bile. Artık istemem. Şu gördüklerimden sonra istemem. Senin yapman gerekir, ben yapamam. Bırak da yapabileceğimi yapayım.”

“Eddie! Sen istemez misin...” Sustu. Yararı olmadığını anlamıştı. “Peki Eddie,” dedi sonra. “Eğer öyle istiyorsan.”

“Bu gece Califonia’ya uçacağım. Bir askeri uçakta yer buldum...biliyorum ki sen...New York’tan ayrılabilecek duruma geldiğin anda...bırakıp gideceksin. Ben dönene kadar gitmiş olabilirsin. Hazır olduğun zaman, çek git. Benim için kaygılanma. Bana söylemek için bekleme. Gidebildiğin kadar çabuk git...Şimdiden vedalaşalım.”

Dagny ayağa kalktı. Ofisin soluk loşluğu içinde, karşılıklı durdular. Nathaniel Taggart'ın resmi duvarda, ikisinin arasına rastlıyordu. İkisi de, raylar üzerinde yürümeyi ilk öğrendikleri o eski günleri düşünmekteydiler. Eddie başını eğdi, uzun bir an boyunca eğik tuttu.

Dagny elini uzattı. "Güle güle, Eddie."

Eddie onun eline sımsıkı sarıldı. Kendi eline bakmıyor, onun yüzüne bakıyordu.

Gitmek üzere döneceği sırada durdu, ona dönüp alçak sesle, ama yakarı veya çaresizlik içermeyen, dengeli bir sesle, kalın bir seyir defterini kapatma yolunda son bilinçli adımı atar gibi sordu: "Dagny...senin için neler hissettiğimi...biliyor muydun?"

"Evet," dedi o yavaşça. Bunu yıllardan beri, kelimelendirmeksizın bildiğini o anda anlamıştı. "Biliyordum."

"Hoşçakal, Dagny."

Yeraltı trenlerinden birinin uğultusu duvarlarda titreşim yarattı, kapının Eddie'nin arkasından kapanış sesini yuttu.

Ertesi sabah kar yağıyordu. Eriyen taneler, Wayne-Falkland'ın uzun koridorlarında Kral Dairesi'ne doğru yürümekte olan Dr. Robert Stadler'ın şakaklarında pırıltılar yaratmaktaydı. İki yanında iki iri kıyım muhafiz yürüyordu. Bunlar Moral Şartlandırma Bakanlığı'ndandılar, ama hangi şartlandırma yöntemini tercih ettiklerine dair pek kuşkuya yer bırakmıyorlardı.

Bir tanesi tiksinti dolu bir sesle, "Bay Thompson'ın emirlerini hatırlasanız iyi edersiniz," dedi fizikçiye. "Bir yanlış ses çıkardın mı, çok pişman olursun, arkadaş."

Şakaklarımdaki karlardan oluyor, diye düşündü Dr. Stadler. Alev alev yanan bir basınçtı, Dün akşam Bay

Thompson'a, John Galt'la görüşemeyeceğini haykırdığı andan beri geçmiyordu o basınç. Kör bir korkuyla bağırmış, etraftaki ifadesiz suratlara, kendisini buna zorlamamaları için yalvarmış, onun yerine ne olsa yapmaya razı olacağını hıçkırıklar içinde tekrarlamıştı. O suratlar onunla tartışmaya, hattâ onu tehdit etmeye bile tenezzül etmemişti. Yalnızca ona emirler vermekle yetinmişlerdi. Geceyi uykusuz geçirmiş, kendi kendine, emirleri dinlemeyeceğini söyleyip durmuştu...ama şimdi o kapıya doğru yürümekteydi. Şakaklarındaki yanma, içindeki o baş döndüren, mide bulandıran gerçek dışılık duygusu, kendisinin Dr. Robert Stadler olduğu duygusunu bir türlü yeniden yakalayamamasından kaynaklanıyordu.

Kapıdaki nöbetçilerin süngülerinin metalik pırıltısını fark etti, bir anahtarın kapının kilidinde döndüğünü duydu. Kendini ilerler buldu, ardından kapı kapanıp kilitlendi.

Upuzun odanın karşısında John Galt'ı pencerenin kenarına oturmuş görüyordu. İncecik bir vücut, pantolon ve gömlek giymiş, tek bacağı eğimli olarak yere uzanmış, öbürü kıvrık, elleri dizini kucaklamış, güneşin ışıklandırdığı saçlarla kaplı başı gri gökyüzüne karşı...ve Dr. Stadler birdenbire karşısında, Patrick Henry Üniversitesi'nin kampüsü yakınında, kendi evinin balkon parmaklığına oturan genç delikanlıyı görür gibi oldu. Yine kestane rengi saçlara güneş düşmüş, o baş yine gökyüzüne doğru kalkmış...Yaz mavisi göklere. Kendi sesinin yirmiiki yıl önce ihtirasla söylediği sözler geliyordu kulağına: "Dünyada tek kutsal değer insan aklıdır, John...insanın ihlal edilmez aklıdır..." Odanın öbür ucundan ve yılların ötesinden o delikanlıya seslendi:

"Elimden bir şey gelmedi, John! Elimden bir şey gelmedi!"

Aralarında kalan bir masanın kenarına sarıldı, oradan destek bulmaya, araya koruyucu bir engel koymaya çalıştı...oysa penceredeki insan hiç yerinden kıpırdamamıştı.

“Seni bu duruma ben düşürmedim!” diye bağırdı. “Böyle olmasını istemedim! Elimden bir şey gelmezdi! Niyetim bu değildi!...John! Suç bende değil! Değil! Onlara karşı hiçbir zaman bir şansım olmadı! Dünyaya sahip onlar! Bana hiç yer bırakmadılar!...Mantığın onların gözünde ne anlamı var? Bilimin ne anlamı var? Ne kadar tehlikeli olduklarını sen bilmezsin! Onları anlayamazsın! Düşünmüyorlar! Onlar duygularla hareket eden akılsız hayvanlar...yalnız o açgözlü, kapmaya çalışan, kör ve nedensiz duyguları var! İstedikleri her şeyi kapıyorlar, tek bildikleri o; taleplerinin bir nedeni, etkisi ya da mantığı yok...yalnızca istiyor kanlı domuzlar! Akıl...Aklın o akılsız sürülere karşı ne kadar biçare olduğunu göremiyor musun? Bizim silahlarımız öyle çaresizcesine, çocukçasına gülünç ki! Doğruluk, bilgi, mantık, değerler, haklar! Onların tek bildiği, kaba kuvvet...kaba kuvvet, sahtekârlık ve yağma!...John! Bana öyle bakma! Onların yumruklarına karşı ne yapabilirdim ben? Yaşamak zorundaydım, öyle değil mi? Kendim için değil, bilimin geleceği için! Beni rahat bırakmalarını sağlamalıydım. Korunmalıydım, onlarla anlaşmaya varmalıydım...onların şartları dışında yaşama imkânı yok...yok! Beni duyuyor musun?...Yok!...Ne yapmamı isterdin? Ömrüm boyunca iş bulmak için yalvarmamı mı? Benden aşağı insanlardan fon ya da para koparmak için uğraşmamı mı? Benim çalışmalarımın, para kazanmaya yatkın açıkgözlerin insafına kalmasını mı isterdin? Onlarla para için, piyasalar için ya da onların o sefil maddesel amaçları için rekabet edecek vaktim yoktu benim! Senin adalet fikrin o mu...onlar paraları içkilere, yatlara,

kadınlara harcasın, benim hayatımın paha biçilmez dakikaları da bilimsel cihazların yokluğu yüzünden ziyan olsun, öyle mi? İkna, ha? Nasıl ikna edebilirdim onla? Düşünmeyen insanlara karşı hangi kelimeleri kullanabilirdim?...Ne kadar yalnızlık çektiğimi, bir zekâ kıvılcımı için ne kadar özlem duyduğumu bilemezsin! Ne kadar yalnız, yorgun ve çaresizdim! Benimki gibi bir zihin, neden cahil sersemlerle pazarlık etmek zorunda kalsın? Onların bilime bir kuruşluk bile katkısı olamaz! Neden zor kullanmayalım? Benim zor kullanmak istediğim sen değildin! O silah, zekâya çevrilmiş değildi! Senin, benim gibi insanlara değil, akılsız materyalistlere dönüktü!...Neden bana öyle bakıyorsun? Başka seçeneğim yoktu! Onları kendi oyunlarıyla yenmekten başka çare yok! Evet, tabii, oyun onların oyunu, kuralları onlar koyuyorlar! Bizler, düşünebilen birkaç kişi, ne kadar önem taşıyoruz ki? Tek umudumuz, dikkati çekmeden aradan süzülmek olabilir ancak...hileyle onları, bizim amaçlarımıza hizmet etmeye razı etmek olabilir!...Benim geleceğe dönük bilim vizyonumun ne kadar soylu bir amaç olduğunu göremiyor musun? İnsan bilgisi, maddî sınırlardan kurtulmuş! İmkansızlıklarla sınırlanmayan bir amaç! Ben hain değilim, John! Değilim! Ben aklın davasına hizmet ediyordum! İlerde gördüğüm, elde etmek istediğim, hissettiğim şey, sefil dolarlarla ölçülebilecek bir şey değildi! Ben bir laboratuvar istiyordum! İhtiyacım vardı ona! Onun nereden geldiğine, nasıl geldiğine niçin aldırış edeyim? Öyle çok şey yapabilirdim ki! Öyle yüksek düzeylere varabildim ki! Hiç acıma yok mu sende? İstiyordum onu!...Zorlansalar ne olurdu ki? Onlar kim ki, onları düşünelim? Neden onlara isyan etmesini öğrettin?

Pekâlâ iyi işleyebilirdi...eğer sen onla çekip devreden çıkarmasaydın! İşleyebilirdi, söylüyorum sana! Hiç de...böyle olmayabilirdi!...Beni suçlama! Hepimiz birden suçlu olamayız...yüzyıllardır...Bu kadar yanılmış olamayız!...Lanetlenmesi gerekenler biz değiliz! Başka seçeneğimiz yoktu! Dünyada yaşamanın başka yolu yok!...Niçin bana cevap vermiyorsun? Ne görüyorsun? Kendi yaptığın o konuşmayı mı düşünüyorsun? Onu düşünmeni istemiyorum! O yalnızca mantıktı! İnsan mantıkla yaşayamaz! Beni duyuyor musun?...Bakma yüzüme! Sen imkânsızı istiyorsun! İnsanlar senin dediğin biçimde var olamaz! Hiçbir zaaf ânına izin vermiyorsun, İnsan kusurlarını, insan duygularını dikkate almıyorsun! Ne istiyorsun bizden? Günde yirmidört saat rasyonellik, hiç gedik yok, dinlenme yok, kurtuluş yok, öyle mi?...Bakma bana, lanet olsun! Senden korkmuyorum artık! Beni duyuyor musun? Korkmuyorum! Sen kimsin de beni suçluyorsun, başarısız sefil! İşte, seçtiğin yolun seni getirdiği yer burası! Yakalandın, çaresizsin, muhafızlar arasındasın, her an o hayvanlardan biri tarafından öldürülebilecek durumdasın...üstelik de kalkmış, beni pratik davranmamakla suçluyorsun! Evet, tabiî, öldürüleceksin sonunda! Kazanacak değilsin! Kazanmana izin verilemez! Yok edilmesi gereken işi aslında sensin!”

Dr. Stadler’ın ağzından boğuk bir soluk kurtuldu. Sanki pencere kenarında oturan adam sessiz bir reflektördü de, ona kendi ağzından çıkan sözlerin gerçek anlamını gösterivermişti.

“Hayır!" diye inledi Dr. Stadler. Başını bir yandan bir yana çeviriyor, o şaşmaz yeşil gözlerden kurtulmaya çalışıyordu. “Hayır!...Hayır!...Hayır!” Galt’ın sesinde de

gözlerindeki ödünsüz anlam vardı: “Benim size söylemek istediğim her şeyi kendiniz söylediniz,” dedi.

Dr. Stadler yumruğunu kapıya indirdi; kapı açılınca da koşarak odadan çıktı.

***

Üç gün boyunca Galt’ın süitine, yemeğini getiren nöbetçilerden başka giren olmadı. Dördüncü gün, akşamın erken saatinde kapı açıldı, Chick Morrison yanında iki kişiyle birlikte içeriye girdi. Chick Morrison smokin giymişti. Gülümsemesi yine ürkekti, ama önceki sefere göre biraz daha güven kazandığı da bir gerçekti. Yanındakilerden biri otel görevlilerindendi. öteki kaslı yapısıyla dikkati çeken biriydi. Yüzüyle üstündeki smokin çelişiyor gibiydi. Taş gibi bir yüzü vardı. Göz kapakları uykulu, gözleri soluk renk, habire kıpırdayan gözlerdendi. Burnu da, boksörlerin burnu gibi kırıktı. Kafasını traş etmiş, en tepede bir tutam sarışın bukle bırakmıştı. Sağ elini pantolonunun cebinde tutuyordu.

Chich Morrison ikna edici bir sesle, “Lütfen giyineceksiniz, Bay Galt” derken eliyle yatak odasının kapısını gösteriyordu. Oradaki gardroba türlü türlü pahalı kıyafetler asılmış, ama Galt hiçbirini giymeyi seçmemişti. “Lütfen akşam yemeği için giyineceksiniz.” Sonra da, “Bu bir emir, Bay Galt,” diye açıklama yaptı.

Galt sessizce yatak odasına yürüdü. Üç adam birlikte onu izlediler. Chick Morrison bir sandalyenin kenarına ilişti, peşpeşe sigaralar yakıp söndürmeye koyuldu. Otel görevlisi gereksiz sayıda aşırı nazik hareketler yaparak Galt’ın giyinmesine yardım ediyor, ona gömleğini uzatıyor, giysin diye ceketini tutuyordu. Yarma adam bir köşede, eli cebinde, durmaktaydı. Hiç kimse tek kelime söylemedi.

Galt hazır olduğunda Chick Morrison, “Lütfen işbirliği göstereceksiniz. Bay Galt,” dedi, nazik bir hareketle kapıyı işaret etti. İri kıyım adam kimsenin farkedemeyeceği bir hareket hızıyla Galt’ı kolundan tutmuş, göze görünmeyen tabancasını onun kaburgalarına dayamıştı. İfadesiz bir sesle, “Yanlış bir hareket yapma,” dedi.

Galt, “Hiçbir zaman yapmam,” diye karşılık verdi.

Chick Morrison kapıyı açtı, otel görevlisi geride kaldı. Smokinli üç kişi çıkıp sessizce koridordan asansöre doğru yürüdüler. Asansörde sessiz kaldılar. Kapının üzerindeki ışıklı sayılar, aşağıya inmekte olduklarını gösteriyordu.

Asansör asma katta durdu. İki silahlı asker önlerine düştü, ikisi de onla arkadan izlemeye koyuldu. Upuzun, loş koridorlarda yürümeye başladılar. Dönemeçlere dikilmiş nöbetçiler dışında, koridorlar boştu. İri kıyım adamın sağ kolu, Galt’ın sol koluna girmiş, silah kimsenin gözüne çarpmayacak şekilde tutuluyordu. Galt, namlunun basıncını yan tarafında hissediyordu. O basınç çok ustaca dengelenmişti. Engel olmuyor, ama bir an bile unutulmuyordu.

Koridor geniş, kapalı bir kapıya vardı. Askerler o anda gölgeler içinde eriyip kayboldular. Chick Morrison’ın eli kapının tokmağına uzandı. Kapıyı açan o el oldu, ama bir anda beliren ışık ve ses tezatı, sanki kapı bir patlamayla açılmış gibi etki yaptı. Işık, Wayne-Falkland balo salonunun üçyüz avizesinden boşalıyor, ses ise beşyüz kişinin alkışlarından geliyordu.

Chick Morrison öne düşüp, masalarla dolu salonun ön tarafındaki platform üzerine kurulmuş konuşmacılar masasına yöneldi. İnsanlar hiçbir tanıtıma gerek kalmadan, arkadaki iki kişinden ince uzun, altın-bakır saçlı olanını alkışlamakta

olduklarını biliyorlardı. O yüzde, radyoda duydukları sesin nitelikleri vardı: Sakinlik, güven...ve ulaşılmazlık.

Galt'a ayrılan sandalye, uzun bir masanın ortasındaki şeref sandalyesiydi.Bay Thompson onu sağdaki sandalyede beklerken, iri kıyım adam da büyük bir ustalıkla soldaki yere süzüldü, bunu Galt'ın kolunu hiç bırakmadan, namluyu da kaburgasından ayırmadan yapmayı başardı. Kadınların çıplak omuzlarındaki mücevherler, avizelerden gelen ışıkları alıp karşı duvarlara kadar yansıtmaktaydı. Erkeklerin ciddi siyah-beyaz kılıkları salonun klasını kurtarıyor, haber kameralarının, mikrofonların, televizyon cihazlarının etkisini siliyordu. Herkes ayağa kalkmış, alkışlamaktaydı. Bay Thompson gülümsüyor, bir çocuğun çok cömert bir hediyeye göstereceği tepkiyi merak eder gibi Galt'ın yüzüne bakıyordu. Galt çılgın alkışların karşısında yerini alıp oturdu, alkışı ne duymazdan geldi, ne de ona bir cevap verdi.

Bir radyo spikeri, salonun köşesinde, önündeki mikrofona haykırıyordu. "Bu duyduğunuz alkışlar John Galt'ı selamlıyor. Kendisi şimdi konuşmacılar masasında yerini aldı! Evet, dostlarım, John Galt'ın ta kendisi...aranızda bir televizyon alıcısına ulaşabilen herkes az sonra bunu kendi gözleriyle görebilir!"

Dagny biraz uzaktaki bir masada, içinden, nerede bulunduğunu hatırlamak zorunda olduğunu düşünüyor masa örtüsünün altında yumruğunu sıkıyordu. Galt'ın var olduğu, kendisinden on metre ilerde oturduğu bir yerde, çifte gerçekliği sürdürmek zordu. Onun yüzünü görebildiği sürece dünyada hiçbir tehlike, hiçbir acı var olamazmış gibi hissediyordu...ama aynı anda da, onu ellerinde tutanlara baktıkça, şu düzenledikleri olayın kör mantıksızlığını hatırladıkça, içini buz gibi bir korku kaplıyordu. Yüz kaslarını

donuk tutma çabası içindeydi. Yüzünde bir mutluluk gülümsemesinin belirmesine ya da ağzından bir panik çığlığı yükselmesine izin veremezdi.

O gözlerin kendisini bu kalabalıkta nasıl bulabildiğine şaştı. Bakışlarının kısacık bir an boyunca kendi üzerinde durakladığını hissetmişti. Başka kimsenin dikkat edemeyeceği kadar kısa bir süre. O bakış bir öpücükten daha fazlasını içeriyordu. Bir tokalaşmaydı. Bir onay ve destekti.

Galt bir daha Dagny'den tarafa bakmadı. Dagny kendini başka yöne bakmaya zorlayamıyordu. Onu smokinli görmek şaşırtıcıydı. Hele bu giysiyi bu kadar doğal taşıyabildiğini görmek, daha bile şaşırtıcıydı. Smokine bir tören üniformasıymış gibi bir hava katıyordu. Vücudunun biçimi bir tür şöleni çağrıştırmaktaydı. Geçmiş günlerde olsa, belki ona bir sanayi ödülü sunuluyor olabilirdi. Dagny içinde acı bir özlemle kendi söylemiş olduğu sözleri hatırladı: Kutlamalar ancak kutlayacak bir şeyi olanlar içindir.

Başını çevirdi. Ona çok sık bakmamak için kendiyle mücadele veriyor, yanındakilerin dikkatini çekmemeye çalışıyordu. Kalabalığın görebileceği kadar önemli bir masaya oturtulmuştu, ama Galt'ın görüş alanının dışında kalacak kadar kenardaydı. Yanında Galt'ın hoşlanmadığı diğer insanlar oturmaktaydı; Dr. Ferris'le Eugene Lawson da onların arasındaydı.

Ağabeyi Jim'in platforma daha yakın bir masada oturmakta olduğunu görüyordu. Tinky Holloway, Fred Kinnan, Dr. Simon Pritchett gibi diğer ürkek görünümlü kişilerin arasında, onun asık suratı da göze çarpmaktaydı. Konuşmacılar masasındakilerin suratlarındaki işkence görüyorlarmış gibi ifadeler büyük sıkıntı içinde olduklarını saklamaktan uzaktı. Galt'ın sakin yüzü onların arasında adetâ

ışık saçıyordu. Dagny içinden, burada mahkûm kim, efendi kim, diye merak etti. Gözleri masadakileri sırayla taradı: Bay Thompson, Wesley Mouch, Chick Morrison, birkaç general, birkaç Meclîs üyesi ve...inanılır gibi değil ama, bir de Bay Mowen. Onu Galt'a bir ödün olarak, büyük işadamlarının temsilcisi olarak seçmişlerdi. Dagny salonu gözden geçirip Dr. Stadler'ı aradı, ama o yoktu.

Salonu dolduran sesler, hastanın ateşinin kaydedildiği grafik gibi, diye düşündü. Bir yükseliyor, bir iniyor, adetâ sessizliklere izin veriyordu. Arasıra yükselen bir gülüş yarıda kesiliyor, etraftaki masalardan başlatın o yana dönmesine yol açıyordu. Yüzler gergindi. Gerilimlerin en açığı, en gurursuzu göze çarpıyordu o yüzlerde...sahte gülümsemeler! Bu insanlar, bu ziyafetin aslında kendi dünyalarının çıplak esasının doruk noktası olduğunu, mantıklarıyla değil, ama panikleriyle biliyorlar, diye düşündü. Tanrılarının da, silahlarının da, bu kutlamaya onların uydurduğu anlamı yükleyemeyeceğinin farkındaydılar.

Önüne konan yiyecekleri yutamıyordu. Boğazı kasılmış, hareket edemiyordu. Masadaki diğerlerinin de, yiyormuş gibi numara yapmakla yetindiklerini fark etti. İştahı etkilenmemiş gibi görünen tek kişi Dr, Ferris'ti.

Önüne bir kristal kâse içinde dondurma konduğunu gördüğünde, salona yayılan sessizliği fark etti, ardından televizyon cihazlarının öne doğru çekilişinden kaynaklanan gıcırtı sesleri duyuldu, Şimdi, diye düşündü içi burkularak. Salondaki herkesin kafasında aynı soru işaretinin var olduğunu biliyordu. Hepsi Galt'a bakıyorlardı. Onun yüzü hiç hareket etmemiş, hiç değişmemişti.

Salonu sessizliğe davet eden olmamıştı. Bay Thompson elini sunucuya doğru salladığında, salon solumayı bile kesmiş

gibiydi.

Sunucu mikrofona, “Sevgili vatandaşlar,” diye bağırdı. “Bu ülkenin ve sesimi duyabilen diğer ülkelerin vatandaşları! Size New York’un Wayne-Falkland Oteli’nden sesleniyorum. Bugün John Galt Plânı’nın açılışını sizlere sunmaktayız!”

Konuşmacılar masasının arkasındaki duvarda mavimsi beyaz bir dikdörtgen belirdi. Bir televizyon ekranıydı orası. Ülkedeki vatandaşların seyrettiği görüntüyü bu salondakilerin de görebilmesi amacını taşıyordu. “Barış, Refah ve Kâr için John Galt Plânı!” diye bağırdı sunucu. Bu arada ekranda balo salonunun titrek bir resmi belirmişti. “Yeni bir çağın şafağı söküyor! Liderlerimizin insancıl ruhuyla John Galt’ın bilimsel dehası arasında uyumlu bir işbirliğinin ürünü! Eğer geleceğe olan güveniniz, hain söylentiler nedeniyle sarsılmışsa, şu anda mutlu ve birleşmiş lider grubumuzu kendi gözünüzle görebilirsiniz!...Bayanlar, Baylar...” Televizyon kamerası konuşmacılar masasına doğru eğiliyordu. Ekranı önce Bay Mowen’in aptallaşmış suratı doldurdu. “Bay Horace Mowen, Amerikalı Sanayici!” Kamera oradan gülümseme taklidi yapmaya çalışan eskimiş ve yaşlanmış bir surata döndü. “General Whittington S. Thorpe!” Kamera tıpkı polislerin sıraya soktuğu sanıkları gösteriyormuş gibi kaydı, yara izli bir surattan yara izli diğer bir surata doğru ilerledi...korkuların, kaçınmaların, umutsuzlukların, belirsizliklerin, kendine yönelik nefretin, suçluluğun yaralarını taşıyan suratlar. “Meclis Çoğunluk Grubu Lideri Bay Lucian Phelps!...Bay Wesley Mouch!...Bay Thompson!” Kamera orada bir an durakladı, Bay Thompson ulusa koskoca bir gülümseme sundu, sonra döndü, zafer dolu bir beklenti içinde sola doğru baktı. “Bayanlar, Baylar,” dedi sunucu ciddi bir sesle...“John Galt!”

Dagny, Ulu Tanrım! diye düşünüyordu. Ne yapıyor bunlar? John Galt'ın yüzü ekrandan tüm ulusa bakıyordu. Acı, korku ya da suçluluk taşımayan bir yüz...asude bir yüz...özsaygısı nedeniyle güçlü bir yüz. İşte bu yüz, diye düşündü Dagny. Bu yüz, ötekilerin arasında! Her ne plânlıyorlarsa, foslamış sayılırdı. Daha başka bir şey söylemeye gerek yoktu! İşte her iki kodun ürünleri yanyanaydı. Seçenek herkesin karşısındaydı. İnsan olan herkes görürdü farkı.

Sunucu, "Bay Galt'ın özel sekreteri, Bay Clarence 'Chick' Morrison..." diye devam etti. "Amiral Homer Dawley...Bay..."

Dagny etrafındaki yüzlere bakarken, onların da bu çelişkiyi farkedip etmediğini merak etti. Anlamışlar mıydı? Onu görmüşler miydi? Onun gerçek olmasını istiyorlar mıydı?

Tören yöneticisi olarak görevi devralan Chick Morrison, "Bu şölen, çağımızın en önemli kişisinin, en yetenekli üreticisinin, 'know-how'ın adamının, ekonominin yeni lideri John Galt'ın onuruna!" dedi. "Eğer onun olağanüstü radyo konuşmasını dinledinizse, işlerliği sağlayabileceği konusunda hiçbir kuşkunuz olamaz. Şimdi kendisi burada...işlerliği sizin için sağlayacağını size kendisi söyleyecek. Eğer onun asla bize katılmayacağını söyleyen o eski moda aşırı uçlar sizi yanıltmışsa, onun hayatıyla bizim hayatımız arasında hiçbir örtüşmenin mümkün olmadığını iddia etmişlerse, ya biri, ya da diğeri olmak zorunda demişlerse...bu gece size her şeyin örtüşebileceğini, birleştirilebileceğini kanıtlayacaktır!"

Dagny içinden, onu bir kere gördükten sonra diğerlerine bakmak isteyebilirler mi, diye merak ediyordu. Öyle birinin mümkün olduğunu, insanın öyle olabileceğini gördükten sonra, daha başka ne arayabilirlerdi ki? Onun ruhunda

başardığının aynısını kendi ruhlarında da başarmaktan başka bir arzuları olabilir miydi? Yoksa bu dünyanın Mouch'larının, Morrison'larının, Thompson'larının bunu başarmak istememiş olması onları durduracak mıydı? Mouch'ları insan olarak görürken, onu imkânsız olarak mı göreceklerdi?

Kamera balo salonunu tarıyor, ünlü konukların yüzlerini ülke vatandaşlarına gösteriyordu. Gerilim içinde dikkat kesilmiş liderleri dolaşan mercekler ikide bir John Galt'a dönmekteydi. O, sanki gözlemci gözleriyle bu salonun dışındakileri görebiliyormuş gibiydi Ülkenin çeşitli yerlerinden ona bakan insanları. Söylenenleri dinleyip dinlemediği belli değildi. Yüzündeki ifadede hiçbir değişiklik olmuyordu.

Sözü devralan Meclis Başkanı, "Dünyanın keşfettiği en yetenekli ekonomik düzenleyiciye, en kabiliyetli yöneticiye, en parlak plâncıya, bizi kurtaracak kişi olan John Galt'a saygılarımı sunmaktan gurur duyuyorum!" diye konuşmaya başladı. "Halk adına ona teşekkür etmek üzere buradayım!"

Dagny midesi bulanarak, işte namussuzların samimiyeti de bu, diyordu içinden. Sahtekârlığın en sahte yanı da, bu söylediklerine gerçekten inanmalarıydı. Galt'a kendi varoluş yaklaşımlarının sunabileceği en iyi şeyleri sunuyorlardı. Hayatta en büyük tatmin olarak neyi görüyorlarsa, onu bununla cezbetmeye çalışıyorlardı. Akıldan yoksun tapınma, dayanaktan yoksun mizansen, standartlardan yoksun onaylama, içerikten yoksun saygı, sebepten yoksun onur, mantıktan yoksun hayranlık, değer kodundan yoksun sevgi.

Wesley Mouch konuşmaya başlamıştı. "Ufak tefek görüş farklarını bir kenara bıraktık," diyordu mikrofona. 'Tüm partizan görüşleri, tüm kişisel çıkarları, bencil bakış açılarını

terk etlik...John Galt'ın bencillikten uzak liderliği altında hizmete koştuk!"

Neden dinliyorlar bunu? diye merak etti Dagny. O yüzlerde ölümün işaretini, onun yüzünde de hayatın işaretini göremiyorlar mı? Hangisini seçmek istiyorlar? İnsanoğlu için hangisini seçiyorlar?...Balo salonundaki çehrelere baktı. Ürkek ve boştu o yüzler. Uyuşukluktan, kronik bir korkunun bayatlığından başka bir ifade yoktu o yüzlerde. Galt'la Mouch'a bakıyor, sanki aralarında hiçbir fark görmüyor, bir fark olup olmadığına da kaygılanmıyorlardı. Bomboş, eleştirmeyen, değer biçmeyen bakışları, "Ben kim oluyorum ki bileyim?" dermiş gibiydi.Ürperdi, onun bir sözünü hatırladı: "Ben kim oluyorum ki bileyim, diyen insan, ben kim oluyorum ki yaşayayım, demek istiyordur!" Yaşamak umurlarında mı, diye düşündü. O soruyu soracak kadar bile ilgi duymuyormuş gibiydiler. Dagny bu konuya önem veren birkaç yüz de görebiliyordu arada. Onlar Galt'a umutsuz bir yakarıyla bakıyor, ezik ve trajik bir hayranlık duyuyorlardı. Elleri masaya ölgün biçimde dayanmıştı. Bunlar onun ne olduğunu görebilmiş insanlardı. Onun dünyasının özlemi içinde yaşamaktaydılar. Ama yarın onun bir cinayete kurban gittiğini görseler, elleri yine böyle hareketsiz kalacak, gözleri başka tarafa bakacak, "Ben kimim ki harekete geçeyim?" diyeceklerdi.

Mouch, "Eylem ve amaç birliği bize daha mutlu bir dünya getirecek!" demekteydi.

Bay Thompson, Galt'a doğru eğildi, dostça bir gülümsemeyle, "Ülkeye birkaç söz söylemeniz gerek," dedi. "Biraz sonra. Ben konuştuktan sonra. Yo, uzun bir konuşma değil, yalnızca bir iki cümle, o kadar. 'Merhaba vatandaşlar' falan gibi. Sesinizi tanısınlar diye." Yanında oturan

‘sekreter’in namlusunun kaburgasına bastırışı da bu sözlere yeni bir paragraf ekler gibiydi. Galt cevap vermedi.

Wesley Mouch devam ediyordu. “John Galt Plânı, tüm çelişkileri giderecek. Hem zenginlerin malını koruyacak hem de yoksulların daha fazla pay sahibi olmalarını sağlayacak. Vergi yükünüzü azaltacak, size daha fazla kamu hizmeti sağlayacak. Hem fiyatları düşürecek hem de ücretleri yükseltecek. Bireylere daha fazla özgürlük getirirken, kollektif yükümlülüklerin bağlarını da daha fazla güçlendirecek. Serbest girişimin etkinliğiyle plânlı ekonominin cömertliğini biraraya getirecek.”

Dagny bazı yüzlere bakıyor, gördüklerine inanmakta güçlük çekiyordu. Galt’a nefretle bakmaktaydı bu insanlar. Jim’in de onların arasında olduğunu fark etti. Ekrana Mouch çıkınca bu yüzler sıkkın bir rahatlama havasına bürünüyorlardı. Keyif almak denemezdi buna. Ama rahatlama denebilirdi. Kendilerinden hiçbir şey beklenmediğini, hiçbir şeyin kesin olmadığını bilmenin rahatlığı. Kamera Galt’a dönünce dudakları geriliyor, yüz hatları tetikte olduklarını belirtecek biçimde belirginleşiyordu. Birdenbire, bu adamların onun yüzündeki kesinlikten korktuklarından emin oldu. Dediklerinin açık ve kesin olduğunu ifade eden o hatlardan rahatsızdılar. Buz gibi bir korkuyla, ondan, o olduğu için nefret ediyorlar, dedi kendi kendine. Yaşama kapasitesinden ötürü nefret ediyorlar ondan. Ruhlarının bulmacasını çözmüştü sonunda. Onlar istiyor muydu yaşamayı? İçin için güldü. Zihninin uyuşmuşluğu içinde, yine onun sözünü hatırladı: “Hiçbir şey olmamayı istemek, var olmamayı istemektir.”

Şu anda mikrofona neşeli ve diri bir sesle bağırmakta olan, Bay Thompson’dı. “Size daha önce de söylediğim gibi,

nifak ve korku yayan o kuşkucuların çenesine tekmeyi patlatın! Size John Galt'ın hiçbir zaman bize katılmayacağım söylemişlerdi, öyle değil mi? İşte, kendisi karşınızda! Kendi özgür seçimiyle bu masada ve devletimizin başında! Halkın davası uğrunda hizmet etmeye istekli ve çok da güçlü! Bir daha hiçbiriniz kuşku duymaya, kaçmaya, pes etmeye kalkışmayın! Yarın artık bugündür...hem de ne yaman bir yarın! Yeryüzündeki herkese günde üç öğün yemek, elektrik enerjisi bedava, hiç görmediğimiz bir motorun üretimiyle sağlanıyor! Sizin tek yapacağınız, bir süre daha sabır göstermek! Sabır, inanç ve birlik...işte ilerlemenin reçetesi! Aramızda birlik olmalıyız, dünyanın geri kalanıyla birlik olmalıyız, koskoca mutlu bir aile olmalı, herkesin iyiliği için çalışmalıyız! Öyle bir lider bulduk ki, geçmişimizin en büyük zenginlik, en yüksek verimlilik rekorlarını bile kıracak! Onu buraya getiren, insanlığa duyduğu sevgidir...size hizmet etmek, sizi korumak, sizi kollamak için burada! Yakarılarınızı duydu, ortak insanlık görevine çağrıyı kabul edip cevap verdi! Her insan, kardeşlerinin bakıcısıdır! Hiçbir insan kendi başına bir ada değildir! Şimdi de onun kendi sesini duyacaksınız...onun size vereceği mesajı dinleyeceksiniz!...Bayanlar, Baylar, İnsanlığın kollektif ailesine John Galt'ı takdim ediyorum!"

Kamera Galt'a döndü. O bir an hareketsiz kaldı, sonra çok hızlı ve çok ustaca bir hareketle kıpırdadığında, sekreterinin eli o hıza ayak uyduramadı. Galt hafif yana eğilerek ayağa kalkarken bir an için o tabanca tüm dünyanın gözüne göründü...sonra o doğruldu, kameraya döndü, görünmez seyircilerin tümüne bakarak konuştu:

"Yıkılın yolumun üstünden!"

IX

JENERATÖR

“Yıkılın yolumun üstünden!”

Dr. Robert Stadler bunu arabasının radyosunda duydu. Onu izleyen sesin, yarı soluk, yarı çığlık, yarı kahkaha olan o sesin, radyodan mı, yoksa kendi ağzından mı fırladığını bilemedi...ama o sese son veren ‘çıt’ sesini duydu. Radyo susmuştu. Wayne-Falkland Oteli’nden başka ses gelmedi.

Elini uzatıp düğmeleri çevirmeye koyuldu. Ses yoktu. Ne bir açıklama, ne teknik arıza özürleri, ne de sessizlikleri saklayan müzikler. Tüm istasyonlar yayından çekilmişti.

Ürperdi, direksiyona sarıldı, öne doğru eğildi. Yarışın sonuna yaklaşan jokey gibiydi. Ayağı gaz pedalına yüklendi. Önündeki otoyolda ışıklar sanki sıçramaktaydı. Işıklı şeridin dışında hiçbir şey yoktu. Yalnızca Iowa’nın bomboş kırları.

O yayını neden dinlediğini bilmiyordu. Şimdi neden titrediğini de bilmiyordu. Sesli sesli güldü...ama sesi hain bir homurtu gibi çıktı. Bu ses ya radyoya yönelikti, ya da kenttekilere...belki de göktekilere.

Üzerinde rakamlar yazılı otoyol levhalarını izliyordu. Haritaya bakmak zorunda değildi: Dört günden beri o harita çoktan beynine kazılmıştı. Asitle çizilmiş çizgiler gibi. Onu benden asla alamazlar, diye düşündü. Durduramazlardı onu. İçinde izlenmekte olduğuna dair bir duygu vardı, oysa arkasında kilometreler boyunca hiç kimse yoktu...yalnızca arabanın kuyruğundaki İki kırmızı ışık, iki küçük tehlike sinyali gibi Iowa’nın karanlıklarında kaçıp durmaktaydı.

Elleriyle ayaklarını yönlendiren etken artık dört gün geride kalmıştı. Pencerenin kenarında oturan adamın yüzüydü o etken. Odadan kaçarken gördüğü oydu. Onlara bağırıp çağırmış, kendisinin Galt'la başa çıkamayacağını söylemiş, aslında onların da başa çıkamayacağını anlatmış, bir an önce Galt'ı yok etmezlerse onun hepsini yok edeceğini söylemişti. Bay Thompson soğuk soğuk, "Kurnazlığa kalkışma, Profesör," demişti. "Ondan nefret ettiğini söyleyip epey gürültü ettin, ama iş eyleme gelince bize hiç yardımcı olmadın. Hangi yandansın, bilemiyorum. Bize uslu uslu teslim olmazsa, baskıya yönelmek zorunda kalabiliriz...zarara uğramasını istemediği rehineler falan alabiliriz...listede ilk isim sensin, Profesör." "Ben mi?" diye bağırmıştı o zaman. Korkuyla titrerken bir yandan da ağzından çaresizlik dolu acı bir çığlık yükselmişti. "Ben mi? Ama dünyadaki herkesten çok beni suçluyor!" "Nereden bileceğim?" demişti Bay Thompson. "Duyduğuma göre, eskiden onun öğretmeniymişsin. Hem unutma, tek görmek istediği kişi de sendin."

Zihni korkudan sıvılaşmıştı. Üstüne üstüne gelen iki duvar arasında sıkışıyormuş gibi hissetmişti kendisi. Galt teslim olmayı reddederse...hiç şansı kalmazdı. Ama eğer Galt bu adamlara katılmaya karar verirse...o zaman şansı daha bile az olurdu. İşte o anda, uzaklardan bir form belirmiş, zihninin ön saflarına doğru yüzüp yaklaşmıştı: Iowa ovalarının ortasında mantar damlı bir binanın hayali.

O andan başlayarak her imayı zihninde biraraya gelmeye, birleşmeye başlamıştı. Proje X, diye düşünmüştü. Kendi ait olduğu dünyaya ait izlenimler algılamasının nedeni, o binanın biçimi mi, yoksa kırsal bölgeye hakim bir derebeyi şatosuna benzemesi mi, ondan pek emin olamıyordu. Ben Robert

Stadler'ın, demişti kendi kendine. Orası bana ait. Benim keşiflerimden doğdu. İcat edenin ben olduğumu söylediler...Gösteririm onlara! Bunu söylerken, pencerenin kenarında oturan adamı mı, diğerlerini mi, yoksa tüm insanları mı kastetmekte olduğunu da bilemiyordu. Düşünceleri sıvı içinde yüzen yongalar gibiydi. Birbiriyle bağlantıları yoktu: Kontrolü ele geçirmek...Gösteririm onlara! Kontrolü almak, yönetmek...Dünyada yaşamanın başka yolu yok...

Kafasındaki plânı tanımlayan kelimeler yalnızca bunlardı. Geri kalanının çok net olduğu kanısındaydı. Netleştirme gereği hissetmediğini avaz avaz haykırdığı vahşi bir duygu gibi netti. Proje X'in kontrolünü ele geçirecek, ülkenin bir bölümünü kendi özel feodal alanı gibi yönetecekti. Araçlar mı? Duyguları veriyordu cevabı: Bir şekilde. Ya amaç? Zihni ısrarla, amacın Bay Thompson ve çetesine karşı duyduğu korku olduğunu söylüyordu. Kendini onların arasında artık güvende hissedemezdi. Bu plân, pratik bir gerekliliğin sonucuydu. Sıvılaşan beyninin derinliklerinde bir başka tür korku daha vardı...o korku, kopuk düşünce yongaları arasında boğulup gidiyordu.

Dört gün dört gece boyunca rotasını yönlendiren tek pusula o yongalar olmuştu. Bu arada bomboş otoyollardan, çökmekte olan bir ülkenin kaosu içinden geçmiş, yasadışı yollardan benzin almanın türlü kurnazlıklarını keşfetmiş, arasıra adı duyulmadık motellerde, takma isimle, birkaç saatlik kaçamak uykular uyumuştu. Ben Robert Stadler'ım, diye düşünmüştü hep. Zihni bunu bir güçlülük formülü gibi tekrarlayıp duruyordu...yarı terk edilmiş kasabaların yararsız trafik ışıklarını geçerken, Mississippi üzerindeki Taggart Köprüsü'nde hız yaparken, Iowa'nın bomboş çorağında tek

tük kalmış çiftlik harabelerinin önünden ilerlerken, kontrolü ele geçirmek, diye düşünüyordu...Gösteririm onlara. Varsın izlesinler...oysa zaten izleyen yoktu. Şu anda da yoktu. Yalnızca kendi arabasının stop ışıklarıyla zihninde bozulan amaç vardı.

Sessiz radyoya bakıp sesli sesli güldü. Bu gülüşte, boşluğa doğru sallanan bir yumruğun niceliği vardı. Pratik olan benim asıl, diye düşündü. Başka seçeneğim yok...başka yol yok...gösteririm o küstah gangsterlere...benim Robert Stadler olduğumu unutuyorlar...Onlar çökecek, ama ben çökmeyeceğim! Ayakta kalan ben olacağım...kazanacağım! Göstereceğim onlara!

Kelimeler, zihninin bataklığındaki katı parçacıklardı. Aralarındaki bağlantılar, yüzeyin altına, dibe batmıştı. Eğer o bağlantıları kurulabilse, ortaya şöyle bir cümle çıkacaktı: Dünyada başka türlü yaşamanın imkânı olmadığını göstereceğim ona!...

İlerde görünen seyrek ışıklar. Proje X alanındaki kışlalardı. Orası Uyum Kent diye biliniyordu. Yaklaşırken Proje X'de alışılmadık bir şeyler olduğunu fark etti. Dikenli teller kopmuştu. Dış kapıda nöbetçi yoktu. Karanlık alanda ve bir iki spot ışığının altında bir şeyler kıpırdıyor, anormal bir faaliyet sürüyordu. Zırhlı kamyonlar, koşuşan insanlar, haykırılan emirler, süngü parıltıları. Onu kimse durdurmadı. Barakalardan birinin köşesinde, yere devrilmiş bir askerin hareketsiz yatmakta olduğunu gördü. Sarhoş, diye düşündü, neden böyle düşünmeyi seçtiğini bilemedi, emin olamayışına da şaştı.

Mantar bina karşı tepedeydi. Daracık pencerelerinde ışıklar görünüyor, kubbesinin altındaki o biçimsiz tüneller, ülkenin karanlığım hedef alıyordu. Arabadan indiğinde bir

asker yolunu kesri. Silahlıydı ama şapkası yoktu. Üniforması biraz düzensiz gibiydi. "Nereye gidiyorsun, ahpap?” diye sordu.

Dr. Stadler tiksintiyle, "Bırak geçeyim,” dedi.

“Burada ne işin var?”

“Ben Dr. Robert Stadler'im.”

“Ben de Joe Blow’um. İşin ne? Yenilerden misin, yoksa eskilerden mi?” "Bırak geçeyim, aptal! Ben Dr. Robert Stadler’ım!”

Askeri ikna eden o isim değildi, ama belki söyleniş biçimi ya da hitap şekli olabilirdi. ‘Yenilerden,” diye söylendi, kapıyı açıp içerdeki birine seslendi: "Hey, Mac, gel de dedeyi buradan al, ne istiyormuş bak!”

Betonarme binanın loş koridorunda onu biri karşıladı. Subay olabilecek biriydi, ama ceketinin yakası açıktı, ağzından bir sigara küstahça sarkıyordu. Eli son hızla kalçasındaki silaha gederken, "Kimsin sen?” siye kükredi. "Ben Dr. Robert Stadler’ım.”

İsim hiçbir etki yaratmadı. “Buraya gelmene kim izin verdi?”

“Benim izne ihtiyacım yok.”

Bunun etkisi oldu. Adam sigarayı ağzından çekti. "Kim yolladı seni?” diye sorarken güvenini biraz kaybetmişti.

Dr. Stadler sabırsız bir sesle, “Komutanınızla konuşmama izin verir misin lütfen!” diye aksilendi.

“Komutan mı? Geç kaldın, ahpap!”

“Öyleyse baş mühendisi görürüm!”

“Baş ne? Ha, Willie mi? Willie iyidir...o bizden biri. Ama şu ara çıktı. İşi vardı.”

Koridorda başkaları da belirmişti Merakla dinliyorlardı. Subayın eli kalktı, birine yaklaşması için işaret verdi. Traşsız

bir sivil çıkageldi. Üzerinde partal bir palto vardı, onu da omzuna atmıştı. Stadler'a, "Ne istiyorsun?" diye sordu.

"Biri bana söyler mi lütfen, bilimsel kadroda çalışan beyler nerede?" Bu soruyu tatlı-sert bir emir tonuyla sormuştu.

İki adam birbirlerine baktılar, burada böyle bir soruya hiç yer yokmuş gibi davrandılar. Sivil olanı kuşkuyla, "Sen Washington'dan mı geldin?" dedi.

"Hayır. O Washington çetesiyle işimin bittiğini rahatça söyleyebilirim."

"Ya?!" Adam memnun olmuş gibiydi "Halkın dostu musun öyleyse?"

"Halkın sahip olduğu en değerli dost benim diyebilirim. Onlara bütün bunları veren benim." Elleriyle çevreyi gösterdi.

"Öyle mi?" Adam etkilenmişti. "Patron'la anlaşmaya girenlerden biri misin?"

"Bundan böyle burada Patron benim."

Adamlar tekrar bakıştılar, birkaç adım geri çekildiler. Subay olanı sordu. "Adın Stadler mıydı?"

"Robert Stadler. Ve eğer ne demek istediğimi anlamadınsa, yakında öğrenirsin!"

"Lütfen beni izler misiniz?" dedi subay. Güvensiz bir nezaketle konuşuyordu.

Bundan sonra olanları Dr. Stadler pek de net kavrayamadı, çünkü aklı, gördüklerini kabul etmeyi reddediyordu. yarı loş, çok dağınık ofislerde dolanıp duran insanlar vardı. Hepsinin beli silahlıydı. Sinirli sesler ona mantıksız sorular soruyor, soranların sesleri küstahlıkla korku arasında değişen ifadeler yansıtıyordu. İçlerinden kendisine açıklama yapmak isteyen olmuş muydu, bundan bile tam emin olamıyordu. Dinleyemiyordu. Bunun doğru olmasına izin veremezdi.

Feodal derebeyleri gibi bir sesle, “Burada patron benim bundan böyle...emirleri ben veririm...devralmaya geldim...burası bana ait...Ben Dr. Robert Stadler...siz böyle bir yerde bu adı bilmiyorsanız, burada olmaya hakkınız yok, budala ahmaklar!” gibi lâflar söyleyip duruyordu. “Bilginiz bu kadarsa, kendinizi bile havaya uçurursunuz siz! Lisedeyken fizik dersine girmiş miydiniz bari? Benim gözüme, lisenin kapısından bile giremezmiş gibi görünüyorsunuz! Burada ne işiniz var? Kimsiniz siz?”

Anlaması çok uzun sürdü...zihni artık gerçeği bloke edemeyince kavradı durumu...Birileri onun plânını uygulamak için ondan önce harekete geçmiş, yarışı kazanmıştı. Birinin kafasında, yaşayabilme konusunda aynı düşünce belirmiş, o da aynı geleceği arayarak yola koyulmuş, buraya daha çabuk varmıştı. Kendilerine Halkın Dostları diyen bu insanların, Proje X’i bu gece ele geçirmiş olduklarını görüyordu. Birkaç saat önce. Kendi hükümranlıklarını kurma niyetiyle gelmişlerdi buraya. Acı dolu, inanmaz bir ifadeyle onların suratına güldü.

“Siz ne halt ettiğinizi bilmiyorsunuz, sefil serseriler! Yüksek presizyonlu bir bilimsel aracı siz...siz...kullanabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Lideriniz kim sizin? liderinizi görmeyi talep ediyorum!”

Sesindeki o otorite, o tiksinti, karşısındakilerin paniğini de kapıyordu. O panik, hiçbir güvenlik ya da tehlike standardına sahip olmayan şiddet adamlarının paniğiydi. Böyle bir birleşim karşısında, adamlar etkilendiler. Bu adam her kimse, belki de en üst düzeyde yetkileri vardır, diye düşünmeye başladılar. Her yetki karşısında, boyun eğmeye de, isyan etmeye de, aynı derecede yatkındılar. Bir tedirgin komutandan diğerine götürüldükten sonra, nihayet onu demir

merdivenlerden indirip, sesleri yankılandıran upuzun bir yeraltı koridoruna soktular, “Patron”la şahsen görüşmeye götürdüler.

Patron yeraltındaki kontrol odasına sığınmıştı. Ses ışınını çıkaran hassas bilimsel makinenin karmaşık spiralleri, bir yığın patlak levyelerin, ayarların ve ölçüm cihazlarının monte edildiği duvarın önündeydi. Hepsine birden Xylophone deniyordu. Robert Stadler o cihazların önünde, Proje X’in yeni yöneticisini gördü. Bu yönetici Cuffy Meigs’di.

Üstüne sıkı oturmuş, yarı askeri bir ceket ve deri pantolon giymişti. Boynunun etleri yakasının üstünden taşıyordu. Siyah bukleleri ter içindeydi. Xylophone'un önünde tedirgin bir tavırla, dengesiz adımlarla volta atıp duruyor, odaya bir dalıp bir çıkan adamlara emirler haykırıyordu.

“Çevremizdeki her yetkili makama kuryeler yollayın! Onlara Halkın Dostlarının kazandığını söyleyin! Artık Washington’dan emir almayacaklarını söyleyin! Halkın yeni başkenti Uyum Kent, bundan böyle de adı Meigsville olacak! Söyleyin onlara, her beşbin kişilik nüfus için beşyüzbin dolar istiyorum...paralar ya yarın sabah burada olur, ya da...!”

Cuffy Meigs'in çakmak çakmak gözlerinin Dr. Stadler üzerinde odaklanması için aradan bir süre geçmesi gerekmişti. “Ne oluyor? Nedir bu? Ne var?” diye terslendi.

“Ben Dr. Robert Stadler.”

“Hı? Ha, evet! Evet! Siz uzaydan gelen büyük adamdınız, değil mi? Atomları eliyle yakalayan, öyle şeyler yapan adam. Ee, burada ne arıyorsunuz?” “Asıl bu soruyu benim size sormam gerekir.”

“Hı? Bakın, Profesör, benim şaka kaldıracak hâlim yok ”

“Buraya kontrolü ele almaya geldim.”

“Kontrol mü? Neyin kontrolü?”

“Bu cihazların. Bu yerin. Operasyonun yarıçapının eriştiği alanın.”

Meigs ona bir an boş boş baktı, sonra alçak sesle, “Buraya nasıl geldiniz?” diye sordu.

“Arabayla.”

“Yani...yanınızda kimi getirdiniz?”

“Hiç kimseyi.”

“Silah olarak neler getirdiniz?”

“Hiç. Benim adım kâfi.”

“Buraya yalnız mı geldin...adınla ve arabanla, öyle mi?”

“Öyle.”

Cuffy Meigs patlayıp onun yüzüne karşı gülmeye başladı.

Dr Stadler, “Bu tür bir tesisi çalıştırabileceğinizi mi sanıyorsunuz?” diye sordu.

“Kendi işine bak, Profesör, kendi işine bak! Seni vurdurmadan defol buradan! Bizim buralarda entellektüellere ihtiyacımız yok!”

“Bunlar hakkında bilginiz ne kadar?” Stadler eliyle Xylophone’u gösteriyordu.

“Kimin umrunda? Günümüzde teknisyenlerin düzinesi on kuruşa! Washington değil burası! Washington’daki o hayalperestlerle işim bitti benim artık! O radyo hayaletiyle pazarlık edip nutuklar atmakla hiçbir yete varamazlar! Aksiyon...aksiyon gerek! Doğrudan eylem! Defol, Doktor! Senin günün geride kaldı!” öne arkaya sallanıyor, arasıra Xylophone’un levyelerinden birine sarılıyordu. Dr. Stadler, Meigs’in sarhoş olduğunu anlamıştı.

“Dokunma o levyelere, budala!”

Meigs elini istemeyerek çekiverdi, sonra panele doğru salladı. “Canım neye isterse ona dokunurum! Sen bana onu yap, bunu yapma diye emredemezsin!”

“O panelden uzak dur! Defol buradan! Benim burası! Anlıyor musun? Benim malım burası!”

“Malıymış! Hıh!” Meigs havlar gibi güldü.

“Ben icat ettim onu!Ben yarattım! Ben mümkün kıldım!”

“Öyle mi? Eh, teşekkürler, Doktor. Çok teşekkürler, ama sana artık ihtiyacımız yok. Bizim kentli teknisyenlerimiz var.”

“Bunu mümkün kılmak için neleri bilmek zorundaydım, farkında mısın sen? İçindeki tüplerin bir tekini bile sen düşünemezdin! Bir tek vidasını bile!”

Meigs omuz silkti. “Belki de düşünemezdim.”

“O zaman nasıl ona sahip olduğunu sanabilirsin? Ne gibi bir hakkın var üstünde?”

Meigs belindeki silahı okşadı. “Bu,” dedi.

“Dinle beni, sarhoş köpek!” diye bağırdı Dr. Stadler. “Sen neyle oynadığının farkında mısın?”

“Benimle böyle konuşamazsın, koca budala! Kim oluyorsun da böyle konuşuyorsun benimle? Boynunu çıplak elimle bile koparabilirim! Sen benim kim olduğumu biliyor musun?”

“Boyu yetmeyecek yerlere uzanan ödlek bir serserisin!”

“Öyle miyim? Ben Patron’um! Patron benim ve senin gibi bunak bir korkuluğun beni durdurmasına da izin vermem! Defol buradan!”

Xylophone’un yanında, bir an birbirlerine baktılar. İkisi de korkuya kapılmış durumdaydı. Dr. Stadler’ın korkusunun itiraf edilmeyen kaynağı, karşısında duranın kendi nihai ürünü olduğunu bilinçlendirmekten kaçınmaktı. Bu adamın kendi manevi oğlu olduğunu anlamak istemiyordu. Cuffy Meigs’in korkusunun kökleri daha genişti. Onunki tüm varoluşu kucaklıyordu. Zaten tüm ömrünce kronik bir korku içinde yaşamıştı, ama şu anda...neden korktuğunu hatırlamamaya

çabalıyordu. Şu zafer ânında, tâm kendini güvende hissetmesi gerekirken, o esrarengiz, kült yaratık...bir entellektüel...karşısına çıkmış, ondan korkmayı reddediyor, gücüne meydan okuyordu.

“Defol buradan!” diye hırladı Cuffy Meigs. “Adamlarımı çağırırım! Seni vurdururum!”

Dr. Stadler da, “Sen defol, beyinsiz, ayyaş salak!” diye hırladı. “Hayatımı sana yedirir miyim sanıyorsun? Ben senin hatırın için mi sattım onca...” Sözünü bitirmedi. “O levyelere dokunmayı kes, Allah belânı versin!”

“Bana emir vermeye kalkışma! Ne yapacağımı senin söylemene ihtiyacım yok! Klas zırvalarınla beni korkutamazsın! Canımın istediğini yaparım! Eğer istediğimi yapamayacaksam, ne diye savaş verdim ben?” kıkırdayarak levyelerden birine uzandı.

Odanın arkasında duran biri ileri fırlayarak, “Hey, Cuffy, ağır ol!” diye haykırdı.

Cuffy Meigs, “Geri çekilin!” diye kükredi. “Hepiniz geri çekilin! Korkuyormuşum, Öyle mi? Kimin patron olduğunu şimdi gösteririm size!”

Dr. Stadler onu durdurmak üzere atıldı...ama Meigs tek koluyla onu yana savurdu. Stadler’ın yere düşüşüne güldü, sonra öbür koluyla Xylophone’un levyesini çekiverdi.

Sesin saldırısı...yırtılan metalin o gıcırtısı, çarpışan ve çelişen devrelerin basıncı, kendi kendini kemiren bir canavarın sesini andırıyor, yalnızca binanın içinde duyuluyordu. Dışarda hiçbir ses yoktu. Dışarda tek olan, yapının birdenbire ve sessizce, olduğu gibi havaya kalkması, çatlayıp birkaç iri parçaya ayrılması, gökyüzüne tıslayan birkaç mavi ışık savurması, sonra da bir enkaz yığını hâlinde yere doğru yağması oldu. Yüz mil yarıçaplı alan içinde,

komşu eyaletlerin çeşitli kesimlerinde, telgraf direkleri kibrit çöpü gibi devrildi, çiftlik evleri yongalarına ayrıldı, kent binaları bir saniyelik bir darbeyle kıyılmış gibi yıkıldı, kurbanların eğri büğrü bedenleri hiçbir uyarı alamadan göçtü. Bu çemberin dışında, Mississippi'nin öte yanından yaklaşan trenin lokomotifiyle ilk altı vagonu, ikiye bölünüp batı kesimi çöken Taggart Köprüsü'yle birlikte nehre düştü.

Bir zamanlar Proje X olan yerde, enkazın arasında canlı kalan hiçbir şey yoktu...yalnızca bir zamanlar büyük bir akü olan, şimdi avaz avaz bir acı içinde kıvranan et yığını, sonu gelmez gibi görünen birkaç dakika boyunca dayanabildi.

***

Dagny tek ve ilk amacının, absolü amacının, bir telefon kulübesi bulmak olduğunu bilmekten ötürü çok garip, hiç ağırlığı olmayan bir özgürlük duygusu hissettiğini düşünüyordu. Sokaklardan gelip geçen insanların diğer amaçları onu hiç ilgilendirmiyordu. Bu durum, kendini kente yabancılaşmış hissetmesine de yol açmıyordu. İlk defa olarak, kendini bu kentin sahibi gibi hissediyor, bu kenti çok sevdiğini, daha önce hiç bu kadar sevmediğini, bu kadar kişisel, inançlı ve güvenli bir sahiplik duygusu hissetmediğini düşünüyordu. Gece sakin ve duruydu. Gökyüzüne baktı. Kendi duyguları neşeden çok ciddiyet içeriyordu, ama içinde geleceğe ilişkin bir sevinç de vardı. Bu yüzden de, hava ılıktan çok rüzgârsız olmakla birlikte, uzaklardaki bir ilkbaharın imasını taşıyordu.

Yıkılın yolumun üstünden, diye geçirdi aklından. Bunu güceniklikle değil, hemen hemen eğlenerek, mesafeli ama cömertlikle, yanından geçen insanlara, kendi yolunu arasıra

yavaşlatan trafiğe, geçmişte arasıra hissetmiş olabileceği tüm korkulara yönlendirdi. Onun ağzından bu sözü duyalı daha bir saat bile geçmemişti, ama onun sesi, sokakların havasında hâlâ çınlıyor gibiydi. Uzaklardaki gülüşlere karışan bir çınlama.

Wayne Falkland'ın balo salonunda onun bu sözü sarf ettiğini duyduğunda sevinçle gülmüştü. Gülerken elini ağzına bastırdığı için, ifade yalnız gözlerindeydi...onun da gözlerindeydi...çünkü o anda dosdoğru Dagny'ye bakmış, Dagny de kendi gülüşünü onun duyduğundan emin olmuştu. Bir saniye boyunca bakışmışlardı orada. Soluğu tıkanan, avaz avaz bağıran kalabalığın başları üzerinden bakışmışlardı. Devrilen mikrofonların gürültüsü arasından, sesi bir anda kesilen tüm radyo istasyonlarının arasından bakışmışlardı. Kalabalığın bir kısmı kapılara koşarken, devrilen masaların gümbürtüleri, kırılan bardakların şangırtıları arasından bakışmışlardı.

Ardından Dagny, Bay Thompson'ın bir yandan bağırıp bir yandan kolunu Galt'a doğru sallamakta olduğunu görmüştü. "Onu hemen odasına geri götürün, ama canınız pahasına da olsa, gözaltında tutun orada!" Kalabalık açılıp yol vermiş, üç adam Galt'ı salondan çıkarmıştı. Bay Thompson bir an için yıkılmış görünmüş, alnını koluna dayamış, ama sonra ayağa fırlamış, hempalarına kendisini izlemeleri için bir işaret verdikten sonra, özel bir yan kapıya doğrulup hemen oradan çıkmıştı. Konuklara kimse bir şey söylememiş, kimse bir talimat vermemişti Kimi kör gibi kaçmaya çalışıyor, kimi olduğu yere çakılmış, hareket etme cesaretini gösteremiyordu. Balo salonu kaptansız gemiye dönmüştü. Dagny kalabalığın arasından süzülen takımı izledi. Kimse onu durdurmaya çalışmadı.

Onları küçük, özel bir çalışma salonunda, başbaşa vermiş durumda buldu:

Bay Thompson bir koltuğa yığılmış, iki eliyle başını tutmuştu. Wesley Mouch inliyor, Eugene Lawon öfke krizine tutulmuş arsız çocuklar gibi hıçkırıp duruyor, Jim ötekileri garip, beklenti dolu yoğun bakışlarla izliyordu. Dr. Ferris,“Size söylemiştim!” diye bağırmaktaydı. “Söylemiştim, değil mi? Barışçı ikna yolunun sizi getireceği nokta buydu tabiî!”

Dagny kapının yanında durmayı seçmişti. Onun varlığını fark etmişlerdi ama ona aldırmıyor gibiydiler.

Chick Morrison, “İstifa ediyorum!” diye bağırdı. “İstifa ediyorum! İşim bitti benim! Ülkeye ne diyeceğimi bilemiyorum! Düşünemiyorum! O çabayı göstermem! Yararı yok! Elimden bir şey gelmedi! Beni suçlayamazsınız! Ben istifa ettim!” Kollarını çaresizlik ifadesiyle havada sallıyor, sanki veda ediyordu. Sonra kalkıp odadan koşarak kaçtı.

Tinky Holloway düşünceli bir sesle, “Tennessee’de her şeyini stokladığı bir saklanma yeri var onun,” dedi. Kendi de aynı önlemleri almış da, vakit geldi mi, gelmedi mi, diye düşünüyor gibi bir vardı.

Mouch, “Orayı da uzun süre elde tutamaz,” dedi. “Oraya varmayı başarabilirse tabiî.. Bir yanda baskın çeteleri, bir yanda ulaşım durumu...” Ellerini iki yana açtı, sözünü yarım bıraktı.

Dagny sessizliği dolduran gizli düşüncelerin ne olduğunu biliyordu. Bu adamlar kendilerine kaçış yeri olarak nereleri hazırlamış olurlarsa olsunlar, şu anda tuzağa düştüklerini hissetmekteydiler.

Yüzlerinde korku olmadığını gözlemliyordu. Korkunun iması vardı, ama yüzeysel bir korkuya benziyordu. İfadeleri

boş duygusuzluktan, rahatlamış hilekar suratlara kadar değişmekteydi. Oyunun sonunun böyle geleceğim zaten bilen, şimdi bununla kavgası olmayan insanların yüzü. Lawson hiçbir şeyin farkına varmamış gibiydi, varmayı reddediyordu, Jim'e gelince, onun yoğun ifadesi, gizli bir gülümsemeyi de içermekteydi.

Dr. Ferris, "Eee? Eee?" dedi sabırsız bir sesle. İsteri dünyasında rahat edebilen bir adamın çıtır çıtır enerjisini sergilemekteydi. "Şimdi ne yapacaksınız onunla? Tartışacak mısınız? Münazaralar mı yapacaksınız? Nutuklar mı atacaksınız?"

Kimse cevap vermedi.

Mouch yavaşça, "Bizi...kurtarmak...zorunda," dedi. Aklının son katresini boşaltmaya, gerçeğin karşısına geçip bir ültimatom vermeye çalışıyormuş gibiydi."Sistemi...devralıp...kurtarmak...zorunda."

Ferris, "Ona, o konuya ilişkin bir aşk mektubu yaz bari," dedi.

"Devralmasını...sağlamak...zorundayız...Onu yöneticiliğe zorlamak...zorundayız." Mouch uyurgezer gibi konuşuyordu.

Ferris sesini birdenbire alçaltarak, "Şimdi gördünüz mü Devlet Bilim Enstitüsü'nün ne kadar değerli bir kurum olduğunu?" diye sordu onlara.

Mouch cevap vermedi, ama Dagny onun ne demek istediğini hepsinin anlamış olduğunu görebildi.

Ferris alçak sesle, "Benim özel araştırma projeme, pratik değil diye itiraz etmiştiniz," dedi. "Ben size ne demiştim?"

Mouch yine cevap vermedi. Eklemlerini çıtlatıp duruyordu.

James Taggart beklenmedik bir güçlülük sergileyerek, "Mızmızlığın zamanı değil," derken onun da sesi peşten

çıkıyordu. “Bu konuda çocuklar gibi sızlanmaya gerek yok.”

Mouch bön bön, “Bana kalırsa...amaç her zaman araçları mazur gösterir,” dedi.

Ferris, “Şimdi ilkeleri tartışmak için çok geç,” diye tepki verdi. “Artık, ancak doğrudan eylem işe yarar.”

Kimse cevap vermedi. Tartıştıkları konuyu, sözleri değil, sessizlikleri ifade ediyormuş gibi davranıyorlardı.

“İşe yaramaz,” dedi Tinky Holloway. “O adam pes etmez.”

Ferris, “Size öyle geliyor,” deyip kıkır kıkır güldü. “Deneysel modelimizi çalışırken görmediniz. Geçen ay üç çözülmemiş cinayet davasında üç itiraf elde ettik.”

Bay Thompson, “Eğer...” diye başlayacak oldu, ama sesi çatladı, bir iniltiye dönüştü. “...ölecek olursa hepimiz mahvoluruz!”

Ferris, “Kaygılanmayın,” dedi. “Ölmez. Ferris İkna Aracı, o ihtimale karşı çok dikkatli bir şekilde yapılmıştır ve güvenlidir.”

Bay Thompson cevap vermedi.

Mouch, “Bana sanki...başka çaremiz yokmuş gibi geliyor,” diye fısıldadı.

Sessizleştiler. Bay Thompson, hepsinin kendisine bakmakta olduğunu görmemeye çalışıyor gibiydi. Sonra birdenbire, “Öf, ne isterseniz yapın!” diye bağırdı. “Ne isterseniz yapın!”

Dr. Ferris, Lawson’a döndü. “Gene,” dedi gergin bir sesle. “Radyo kontrol ofisine koş. Tüm istasyonlara hazır olma emri versinler. Bay Galt’ı üç saate kadar radyoda konuşturacağımızı söyle.”

Lawson ayağa fırladı. Yüzünde birdenbire neşesiz bir gülümseme belirmişti. Koşarak odadan çıktı.

Dagny artık biliyordu. Niyetlerinin ne olduğunu, bunu içlerinde var olan bir niteliğin mümkün kıldığını biliyordu. Yapacakları şeyin başarılı olacağına inandıkları yoktu. Galt'ın pes edeceğini hiç sanmıyorlardı. Kendilerini artık hiçbir şeyin kurtaramayacağını düşünüyorlardı...ama kurtarılmayı da istemiyorlardı. İsimsiz duygularının getirdiği panikle, ömürleri boyunca hep gerçekliğe karşı savaşmışlardı...şimdi de artık kendilerini evlerinde hissedecekleri noktaya varmışlardı. Neden böyle hissettiklerini bilmek zorunda değildiler. Ne hissettiklerini hiçbir zaman bilmemeyi seçmiş insanlardı onlar. Yalnızca bir aşinalık duygusu yaşıyorlardı, çünkü aradıkları şey buydu. Tüm duygularına, eylemlerine, arzularına, seçimlerine ve rüyalarına damgasını vurmuş olan şey buydu. Varoluşa karşı isyanın, isimlendirilmemiş Nirvanaya doğru tanımlanmamış seferin niteliği de, yöntemi de buydu. Yaşamak değildi istedikleri; onun ölmesini istiyorlardı.

Hissettiği dehşet kısacık bir batma gibiydi. Bir perspektif değişimi gibi. İnsan diye gördüğü objelerin insan olmadığını kavradı. İçinde net bir duygu vardı. Nihaî cevap karşısındaydı ve harekete geçmek gerekiyordu. Tehlikedeydi o. Vakit yoktu. Kendi bilincinde de bu insan-altı eylemlere yönelik duygulara ayıracak bir yer yoktu.

Wesley Mouch fısıltıyla, "Bunu hiç kimsenin öğrenmemesini sağlamalıyız..." dedi.

Ferris, "Kimse duymaz," diye cevap verdi. Sesleri komplocuların tonuna inmişti. "Orası Enstitü bahçesinde, apayrı, gizli bir ünite...Ses geçirmez, diğer binalarla arasında da güvenli bir uzaklık var...Kadrodan pek az sayıda insanın oraya girmişliği var..."

Mouch, “Eğer uçakla...” derken birdenbire sustu. Ferris’in yüzünde bir uyarı görmüş gibiydi.

Sonra Ferris’in gözleri Dagny’ye döndü, Dagny de bunu gördü. Ferris onun oradaki varlığını yeni hatırlamıştı benziyordu. Dagny ona dosdoğru baktı, kendi bakışlarındaki kayıtsızlığı gösterdi. Aldırmıyormuş, hattâ anlamıyormuş gibiydi. Sonra onların aralarında konuşmak istediğini yeni anlamış gibi, omuzlarını hafifçe kaldırdı, dönüp odadan çıktı. Şu aşamada artık onların kendisi için kaygılanmanın çok ötesine geçmiş olduklarını biliyordu.

Koridorlardan aynı acelesiz adımlarla geçti, otelin kapısından çıktı. Ama bir blok ötede, köşeyi döndüğünde, başı dimdik kalktı, etekleri bacaklarına yelken gibi sarıldı...çünkü koşmaya başlamıştı.

Karanlığın içinde yıldırım gibi gidiyor, bir telefon kulübesi bulmaya çalışıyordu, İçinde yükselen yeni duyguyu fark etti. Tehlike ve kaygının gerilimindeki farklı bir şey; Dünyada özgürlüğün asla sınırlanmaması gerektiği duygusu.

Kaldırımda bir ışık gördü. İlerdeki barın camından geliyordu. yarı boş bar salonunu geçerken kimse ona dikkat etmedi. Oradaki tek tük müşteriler, bomboş televizyon ekranının mavi ışığı önünde hâlâ bekliyor, gergin fısıltılarla konuşuyorlardı.

Telefon kabininin sıkışıklığı içinde, OR6-5693 numarayı çevirdi.

Cevap veren, Francisco’nun sesiydi. “Alo?”

“Francisco?”

“Merhaba, Dagny. Aramanı bekliyordum.”

“Yayını dinledin mi?”

“Evet.”

“Şimdi onu pes etmeye zorlayacaklar.” Sesini normal haber veriyormuş gibi çıkarmaya çalışıyordu. “Ona işkence etmek niyetindeler. Ferris İkna Aracı diye bir makineleri var. Devlet Bilim Enstitüsünün bahçesinde, tek başına duran bir binada. Enstitü New Hampshire’da. Uçaktan söz ettiler. Üç saate kadar onu radyoda konuşturacaklarından söz ettiler.”

“Anlıyorum. Sen paralı telefondan mı arıyorsun?”

“Evet.”

“Hâlâ gece elbisesi var üstünde, değil mi?”

“Evet.”

“Şimdi dikkatli dinle. Eve git, üstünü değiş, ihtiyacın olacak birkaç şeyi çantaya koy...sıcak bir şeyler seç. Daha sonra durup öyle şeyler aramaya vaktimiz olmaz. Kırk dakikaya kadar benimle Taggart Terminali ana girişinin doğusunda, iki blok ilerde, kuzeybatı köşesinde buluş.”

“Tamam.”

“Görüşürüz, Slug.”

“Görüşürüz, Frisco.”

Beş dakika geçmeden kendi yatak odasındaydı, üzerindeki tuvaleti yolacak çıkarıyordu. Onu yere attı...artık hizmet etmeyeceği bir ordunun üniforması gibi. Lacivert bir takım kaptı, Galt’ın sözlerini hatırladı, içine beyaz, dik yakalı bir kazak giydi. Bir valiz ve bir askılı çanta hazırladı. Onu omzuna asabilecekti. Mücevherlerini, bu arada Rearden Metal bileziğini çantanın köşesine koydu. Bunlar onun dış dünyada kazandıklarıydı. Vadide kazandığı beş dolarlık altını da onların yanına koydu.

Bir daha buraya belki de hiç dönmeyeceğini bildiği hâlde, daireden çıkıp kapıyı kilitlemek yine de zor olmadı. Ofisine geldiğinde, bir an için sarsılır gibi oldu. Dış ofis boştu. Koskoca Taggart binası olağanüstü sessizdi. Bir an durup

kendi çalışma odasına, o odada geçen onca yıla baktı. Sonra gülümsedi...hayır, o kadar da zor değil, diye düşündü. Kasayı açtı, buraya gelişinin nedeni olan belgeleri aldı. Ofisinden almak isteyeceği başka bir şey yoktu... yalnızca Nathaniel Taggart'ın resmi ve Taggart Transcontinental haritası. İki çerçeveyi de kırdı, resimle haritayı katladı, bavula koydu.

Tam bavulu kilitlerken telaşlı ayak sesleri duydu. Kapı uçarcasına açıldı, baş mühendis içeriye daldı. Tir tir titriyordu...yüzü çarpılmış, tanınmaz bir ifadeye bürünmüştü.

"Bayan Taggart!" diye bağırdı. "Ah, Tanrıya şükür, Bayan Taggart, iyi ki buradasınız! Sizi her yerde atıyorduk!"

Dagny cevap vermedi. Adama soru soran gözlerle baktı.

"Bayan Taggart, duydunuz mu?"

"Neyi?"

"O hâlde duymadınız! Ah, Tanrım, Bayan Taggart...inanamıyorum, hâlâ inanamıyorum, ama...Ah, Tanrım, ne yapacağız? Tag...Taggart Köprüsü gitti!"

Dagny ona bakıyordu. Kıpırdayamamıştı.

"Gitti! Patladı! Besbelli patlamış. Bir saniyede! Ne olduğunu kesin olarak bilen yok...ama görünüşe göre...Proje X'de bir terslik olmuş diyorlar ve...galiba ses dalgaları, Bayan Taggart! Yüz mil yarıçaplı alanda hiçbir noktayla iletişim yok! Mümkün değil, mümkün olamaz, ama sanki o halkanın içindeki her şey yok olmuş!...Hiç cevap alamıyoruz! Kimse cevap alamıyor...gazeteler de, radyo istasyonları da, polis de! Hâlâ atıyoruz, ama halkanın çevresinden gelen bilgiler...Adam ürperdi. "Kesin olan bir tek şey var: Köprü gitti! Bayan Taggart! Ne yapacağımızı bilmiyoruz!"

Dagny masasına atıldı, telefonu kaptı. Eli yarı yolda durdu. Sonra yavaşça, ömründe gösterdiği en büyük çabayla, elini yavaşça indirdi, telefonu yerine bırakmaya çalıştı. Bu iş

epey uzun zaman aldı. Kolu hiçbir bedenin savaşamayacağı bir atmosferik basınca karşı hareket ediyormuş gibiydi. Şu birkaç saniye içindeki, kör edici sessizlikte, Francisco'nun o gece...on iki yıl önceki o gece neler hissetmiş olduğunu anladı. Yirmialtı yaşındaki bir gencin, motoruna son kez bakarken neler hissettiğini anladı.

"Bayan Taggart!" diye bağırdı baş mühendis. "Ne yapacağımızı bilmiyoruz!"

Kulaklık bir çıt sesiyle yerine oturdu. "Ben de," diye cevap verdi.

Bir an sonra, artık bittiğini anladı. Kendi sesinin adama, olayı araştırıp kendisine daha sonra bilgi vermesini söyleyişini duydu. Sonra adamın adımlarının koridorda yankılanarak uzaklaşışını dinledi.

Terminalin ana holünü son kez geçerken, Nathaniel Taggart'ın heykeline göz attı, vermiş olduğu bir sözü hatırladı. Şimdi artık yalnızca bir sembol, diye düşündü, ama yine de, Nathaniel Taggart'ın hak ettiği bir veda sayılırdı. Yazı yazacak bir aracı yoktu. Çantasını açıp rujunu çıkardı, bunu anlayabilecek adamın heykeline gülümsedi, kaidenin yan tarafına kocaman bir dolar işareti çizdi.

Terminal girişinin iki blok doğusundaki köşeye ilk varan o olmuştu. Beklerken, yakında kenti saracak paniğin ilk işaretlerini görüyordu. Otomobiller çok fazla hızlı gidiyordu. Bazılarına ev eşyaları yüklenmişti. Çok sayıda polis aracı hareket halindeydi. Uzaklardan siren sesleri duyuluyordu. Köprünün patlaması haberi besbelli kente yayılmaya başlamıştı. Duyanlar, bu kent için artık kurtuluş olmadığını anlamış, kaçışa geçmişlerdi. Ama gidebilecekleri hiçbir yer yoktu...zaten bu, artık Dagny'nin sorunu da değildi.

Uzaktan Francisco’nun yaklaşmakta olduğunu gördü. Yürüyüşündeki hızı tanıdı, sonra gözlerine indirdiği kepi fark etti. Yaklaşırken onun kendisini gördüğü saniyeyi de hissetti. Francisco kolunu salladı, yüzünde bir selam gülümsemesi belirdi. Kolunun havada dönüşündeki bir şey, o hareketi tipik d’Anconia hareketi hâline dönüştürmüştü. Çoktan beri beklediği bir konuğu, kendi yuvasının kapısında karşılayan birinin sevinci!

O yaklaşırken Dagny dimdik duruyor, onun yüzüne bakıyor, arkasında dünyanın en büyük kentinin binalarını görüyordu. Karşısında tam istediği tanık vardı. Dengeli bir sesle konuştu:

“Hayatım ve hayatıma olan sevgim adına yemin ederim ki...hiçbir zaman bir başkası için yaşamayacağım ve başkasından da benim için yaşamasını istemeyeceğim.”

Francisco onaylar gibi başını eğdi. Gülümsemesi artık bir saygı selamına dönüşmüştü.

Sonra tek eliyle Dagny’nin bavulunu aldı, öbürüyle onun koluna girdi, “Haydi, gel,” dedi.

Mucidi olan Dr. Ferris’in onuruna “Proje F’ diye bilinen bina, küçük, betonarme bir yapıydı. Devlet Bilim Enstitüsü’nün gururla dikildiği tepenin eteğindeydi. Enstitünün pencerelerinden küçük binanın ancak gri çatısı görünüyordu, o da ağaçların arkasında saklıydı. Çok küçük bir yerdi; uzaktan bakınca neredeyse yollardaki kanal kapakları gibi bir şeydi.

İki katlı bir üniteydi. Üstüste iki küpten küçük olanı, büyüğünün üzerine asimetrik olarak kondurulmuş gibiydi. İlk katta pencere yoktu. Kapısındaki sivri demir oklar göze çarpıyordu. İkinci katın bir tek penceresi vardı. Gün ışığına istemeyerek ödün veriliyormuş gibi. Tek gözlü bir surat gibi.

Enstitüde çalışanlar, o binayla ilgili hiçbir merak hissetmez, oradan geçen yollardan uzak durmaya çalışırlardı. Kimse bir şey söylemiş değildi ama genel kanı, o binada ölümcül hastalıklara ilişkin deneyler yapıldığı yolundaydı.

İki katta da, çok sayıda köpek ve farenin kobay olmak üzere kafeslere kapatıldığı laboratuarlar vardı. Ama binanın yüreği ve anlamı, bodrumdaki odaydı. Yerin altındaydı orası. Duvarlarına ve tavanına gözenekli bir tür ses geçirmez malzeme, acemice kaplanmıştı. Artık, kaplama çatlamaya başlamış, aradan mağara duvarı gibi kayalar görünmüştü.

Burayı normalde dört kişilik bir tim koruyordu. Bu gece nöbetçilerin sayısı onaltıya çıkarılmıştı. Yedek adamlar şehirlerarası telefonla New York'tan çağrılmıştı. Gerek nöbetçiler, gerekse “Proje F’in diğer çalışanları, bir tek kritere göre dikkatle seçilmiş insanlardı, o kriter de, itaat konusunda sınırsız bir kapasiteye sahip olmaktı.

Onaltı nöbetçi, gece boyunca beklemek üzere, binanın dışına ve üst katlardaki boş laboratuarlara yerleştirilmişlerdi. Aşağıda gerçekleşen olayları merak ettikleri yoktu.

Yeraltındaki odada. Dr. Ferris, Wesley Mouch ve James Taggart, duvar dibine sıralanmış koltuklarda oturmaktaydılar. Biçimsiz bir küçük dolaba benzeyen makine, karşıki köşede duruyordu. Üzerinde sırayla cam göstergeler,düğmeler vardı. Çevrilip ayarlanacak düğmelerin, amplifikatörlerdeki gibi sağ tarafı kırmızıyla işaretli ekranları göze çarpıyordu. Sıralanmış rakamlar, sıralanmış tahta tokmaklar, plastik düğmeler ve bir de levye vardı. O levye, bir yandaki bir şalterle diğer yandaki cam göstergeyi kontrol ediyordu. Makinenin görüntüsü onu çalıştıran görevlinin yüzündeki ifadeden daha yoğundu. Gömleği terli bir gençti adam. Kollarını dirseğine kadar sıvamıştı. Açık mavi gözleri, işine konsantre olmuş, bulutlu

bakıyordu. Dudakları arasıra kıpırdıyor, sanki ezberlediği bir dersi tekrar ediyordu.

Makineden kısa bir kablo, arkada duran aküye uzanmaktaydı. Daha başka kablolar da yerlerde kıvrılarak ilerliyor, taş zeminde ahtapot gibi yayılıyor, koni biçimindeki parlak ışığın altına konmuş şilteye ulaşıyordu. John Galt şiltenin üzerine bağlanmıştı. Çıplaktı. El ve ayak bileklerine, omuzlarına, kalçalarına elektrotlar takılmıştı. Stetoskopa benzer bir alet de göğsüne konmuş, ucu amplifikatöre bağlanmıştı.

Dr. Ferris ilk defa ona doğrudan hitap ederek, “İyice anlaman gerek,” dedi. “Senden ülke ekonomisi konusunda tüm yetkiyi almanı istiyoruz. Diktatör olmanı istiyoruz. Yönetmeni istiyoruz. Anladın mı? Emirler vermeni, verilecek doğru emirleri bulmanı istiyoruz. İstediğimizi elde etmek niyetindeyiz. Şu anda yapacağın konuşmalar, yürüteceğin mantıklar, tartışmalar ya da pasif itaatsizlik seni kurtaramaz. Bize ya fikir verirsin...ya da...! Sistemimizi kurtarmak için atacağın adımları bize tam olarak anlatmazsan seni buradan çıkarmayız. Ondan sonra da radyoda aynı şeyi tüm ülkeye anlatacaksın.” Bileğini kaldırdı, kronometresini gösterdi. Sana otuz saniye veriyorum. Hemen konuşmaya başlayıp başlamayacağına karar ver. Cevabın olumsuz olursa, başlarız. Anladın mı?”

Galt dosdoğru onlara bakıyordu. Yüzü ifadesizdi. Gereğinden fazla şey anlıyormuş gibiydi. Cevap vermedi.

Sessizliğin içinde kronometrenin saniyeleri sayışını duydular, ardından Mouch’un boğuk, düzensiz solukları duyuldu, iki eli koltuğunun kollarına sarıldı.

Ferris makinenin başındaki teknisyene işaret verdi, adam şalteri çekti. Cam gösterge aydınlanırken peşpeşe iki ses

çıkardı. Biri elektrik jeneratörlerine özgü pesten bir uğultu, diğeri saat tıklaması gibi düzenli bir tempoydu, ama acayip bir rezonansı vardı. Bu sesin amplifikatörden geldiğini, Galt'ın kalp atışlarını dinlemekte olduklarını sonradan anladılar.

Ferris parmağını kaldırıp sinyal vererek, "Üç numara," dedi.

Teknisyen vanalardan birinin altındaki düğmeye bastı, Galt'ın vücudunda uzun bir ürperti dolaştı, sol kolu spazmlarla sarsılmaya başladı, bileğiyle omzuna verilen akımla titredi. Başı arkaya sarka, gözleri kapandı, dudakları gerildi. Hiç ses çıkarmadı.

Teknisyen parmağını düğmeden çekince Galt'ın kolundaki titreme kesildi. Hiç hareket etmiyordu.

Üç adam bir an için, yoklayan bakışlarla çevrelerine baktılar. Ferris'in gözleri boş boş bakarken, Mouch'unkiler korku yansıtıyordu. Taggart hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Sessizliğin içinde o tempolu ses duyulmaya devam ediyordu.

Ferris, "İki numara," dedi.

Bu sefer sarsılıp titreyen Galt'ın sağ bacağı oldu. Akım bileğine ve kalçasına verilmişti. Elleri şiltenin iki yanına sarıldı. Başı bir kere sarsıldı, bir yandan bir yana savruldu, sonra hareketsiz kaldı. Kalbin atışı belli belirsiz hızlanmıştı.

Ferris, "Bir numara, yavaştan başla," dedi. Galt'ın bedeni havaya fırlayıp şilteye düştü, uzun ürpertilerle sarsıldı, kayışlarla bağlanmış bileklere asıldı. Akım bir bileğinden diğerine gidip gelmekte, ciğerlerinden geçmekteydi. Teknisyen düğmeyi yavaş yavaş çeviriyor, akımın voltajını yükseltiyordu. Göstergenin ibresi tehlikeyi gösteren kırmızı alana doğru kaymaya başlamıştı. Galt'ın soluğu artık kesik kesik duyuluyordu.

Akım kesildiğinde Ferris, “Yetti mi?” diye sordu.

Galt cevap vermedi. Dudakları hafifçe kıpırdadı, hava alabilmek için aralandı. Stetoskopun vuruşları yarışa kalkmıştı. Ama solukları dengeli bir ritme dönüşüyordu. Gevşemek için kontrollü bir çaba serfetmekte olduğu belliydi.

Taggart, “Fazla yumuşak davranıyorsun ona!” diye bağırdı. Gözleri şiltede yatan çıplak adamdaydı.

Galt gözlerini açtı, bir an onlara baktı. Hiçbir şey anlaşılmıyordu. Ancak bakışlarının dengeli ve tam anlamıyla bilinçli olduğu belliydi. Sonra başını yine dayadı, hareketsiz yattı, onları unutmuş gibi davrandı.

Çıplak vücudu bu mahzenle garip biçimde uyumsuzdu. Bunun, onlar da farkındaydı, ama hiçbiri bunun farkında olduğunu bilinçlendirmiyordu. Vücudunun uzun çizgileri, ayak bileklerinden yassı kalçalarına, belinin açısına, dik omuzlarına doğru yükselirken, eski Yunan heykellerini düşündürüyor, o heykellerdeki anlamı yansıtıyordu...ama daha uzun, daha hafif, daha aktif bir güce göre stilize edilmiş gibiydi. Daha aktif bir enerji ifade ediyordu. At arabası süren birinin vücudundan çok, uçak imal eden birinin vücuduydu. Eski Yunan heykelinin anlamı, insanın tanrı olarak heykeli, nasıl bu yüzyılın niteliğiyle çatışırsa, onun vücudu da, tarih öncesi faaliyetlerin yeri olan bu bodrumla öyle çelişiyordu. Bu çelişmeyi daha da güçlendiren etken, onun da elektrik tellerinin, paslanmaz çeliğin, presizyon cihazlarının, levyelerin, kontrol panellerinin dünyasına ait oluşuydu. Belki de seyredenlerin duygularının köküne gömülen ve direnişlere neden olan şey aslında buydu. Onlar bunu ancak bir nefret, odaklanmamış bir korku biçiminde hissedebiliyordu. Belki de jeneratörü ahtapota dönüştüren, bir vücudu buraya, onun

kolları arasına atan şey, modern dünyada artık o tür heykellerin bulunmayışıydı.

Ferris, “Anladığıma göre sen bir tür elektrik uzmanısın ” diye güldü. “Biz de öyleyiz...değil mi?”

Ona iki ses cevap verdi. Biri jeneratörün uğultusu, öbürü de Galt'a kalbinin gümbürtülü atışlarıydı.

Ferris, “Karma dizi!” diye emir verirken tek parmağını havaya kaldırmıştı.

Şoklar bu sefer düzensiz, önceden bilinmeyen aralıklarla geliyor, bu aralıklar bazen bir dakikadan fazla sürebiliyordu. Akımın belli iki elektrot arasında mı, yoksa hepsi arasında mı dolaştığı ancak Galt'a kol, bacak, beden veya tüm vücudundaki seyrimeler ve sarsılmalardan belli oluyordu. Göstergelerin ibreleri kırmızı alana yaklaşıyor, sonra yine uzaklaşıyordu. Makine, kurbanın vücudunu sakatlamaksızın en yüksek düzeyde acı verecek şekilde yapılmıştı.

Aralardaki o kalp atışı sesleriyle doldurulmuş boşluklara dayanmak, izleyenlere zor gelmekteydi. Kalp atışları artık düzensiz bir tempodaydı ve hızlanmıştı. Aralıklar o atışların yavaşlamasını sağlayacak şekilde ayarlanmıştı, ama kurbanın dinlenmesine fırsat tanınmıyor, o her an yeni bir şoku beklemek zorunda kalıyordu.

Galt gevşek biçimde uzanmış görünüyordu. Sanki acıyla mücadele etmeye kalkışmıyormuş gibiydi. Ona teslim oluyor, onu inkar etmiyor, dayanıyordu. Dudakları soluk almak için açılıyor, sonra birdenbire bir akım gelince, yine sımsıkı kapanıyordu. Vücudundaki sarsıntılı gerilime dilenmiyor, ama akım kesildiği anda o gerilimin hemen yok olmasını da sağlıyordu. Yalnızca yüzünün cildi gerilmişti, dudaklarının birleştiği çizgi arasıra bir yana kayıyordu. Şok göğsünden geçerken, başının sarsmalarıyla bakır rengi saçları uçuyor,

rüzgarda geziyormuş gibi yüzüne geliyor, gözlerine düşüyordu. Seyredenler saçlarının renginin neden sürekli koyulaşmakta olduğuna pek akıl erdirememişlerdi, ama sonra bunun, terden olduğunu anladılar.

Kurbanın kendi kalbinin sesini duyması, onu her an patlayacakmış gibi hissetmesi de özellikle plânlanmıştı. O kalp ne zaman bir vuruş atlasa, ne zaman temposu bozulsa, korkuyla titreyenler, bu odadaki seyirciler oluyordu.

Kalp sanki sıçrıyor, kaburgalara çarpıyor, öfkelere kapılıyordu. İtiraz ediyordu kalp...ama adam...etmiyordu. Hareketsiz yatıyordu. Gözleri kapalı, elleri gevşek, kalbinin sağ kalma mücadelesini dinliyordu.

İlk fire Wesley Mouch oldu. “Öf, Tanrım, Floyd!” diye bağırdı, “Öldürme onu! Sakın öldürmeye kalkışma! O öldü mü, biz de öldük!”

“Ölmez,” dedi Ferris. “Keşke ölsem diyecektir, ama ölmeyecektir! Makine buna izin vermez! Matematiksel olarak hesaplanmış! Güvenli!”

“Of, yetmez mi artık? Şimdi sözümüzü dinleyecektir? Eminim dinleyecektir!”

“Hayır! Yetmez! Benim istediğim, sözümüzü dinlemesi değil! İnanmasını istiyorum ben! Kabullenmesini istiyorum! Bizim için gönüllü olarak çalışmasını sağlamalıyız!”

Taggart, “Devam et!” diye haykırdı. “Ne bekliyorsun? Akımı biraz arttıramaz mısın? Daha bağırmadı bile!”

Mouch şaşkınlık içinde, “Neyin var senin?” dedi. Akım Galt’ın vücudunu sarsarken Taggart’ın ona nasıl baktığını görmüştü. Çok yoğun bir ifade vardı Taggart’ın yüzünde...gözleri donuk ve ölüydü ama yüz kaslarında hemen hemen ayıp denecek bir zevkin karikatürü görülüyordu.

Ferris ikide bir Galt'a, "Yetti mi?" diye bağırıyordu. "Bizim istediğimizi istemeye hazır mısın?"

Hiç cevap gelmiyordu. Arada bir Galt başını kaldırıp onlara bakıyordu. Gözlerinin altında mor halkalar vardı, ama gözleri duru ve bilinçliydi.

Seyirciler giderek artan panik duygusunun etkisiyle, olaya anlam verme yeteneklerini de, kullanacakları dilin kontrolünü de kaybediyorlardı. Üçünün sesleri birbirinden farksız çığlıklarla birbirine karışıp durmaktaydı: "Senin devralmanı istiyoruz!...Senin yönetmeni istiyoruz!...Sana emirler vermeni emrediyoruz!...Diktatör olmanı talep ediyoruz!...Sana bizi kurtarmanı emrediyoruz!...Düşünmeni emrediyoruz!..."

Cevap gelmiyordu. Tek duyabildikleri, kendi hayatlarının da bağlı olduğu o kalbin atışıydı.

Akım, Galt'ın göğsünden geçiyor, kalp atışları düzensiz biçimde, bir yarışıp bir tökezliyordu ki...birdenbire vücut gevşeyip hareketsiz kaldı; vuruş sesleri de kesildi.

Sessizlik şaşırtıcı bir darbe gibi oldu. Onlar daha bağırmaya vakit bulamadan, korkularına bir korku daha eklendi. Galt gözlerini açmış, başını kaldırmıştı.

Derken motor sesinin de durmuş olduğunu fark ettiler. Kontrol panelindeki kırmızı ışık da yanmıyordu. Akım kesilmiş, jeneratör susmuştu.

Teknisyen parmağını düğmeye bastırıp duruyor, sonuç alamıyordu. Şalteri tekrar tekrar kapatıp açtı. Makinenin yan tarafına bir tekme attı. Kırmızı ışık bir türlü yanmıyor, ses de geri gelmiyordu.

"Ee?" dedi Ferris. "Evet? Ne oluyor?"

Teknisyen çaresizlik içinde, "Jeneratör arızalandı," dedi.

"Nesi var?"

"Bilmiyorum."

“Eh, bul ve tamir et!”

Adam, elektrik teknisyeni değildi. Bu göreve seçilmesi, bilgisinden ötürü değil, her düğmeye itirazsız basma kapasitesinden ötürüydü. O görevi öğrenmek için gereken çaba onu öyle yoruyordu ki, başka bir şey daha öğrenecek hâli kalmıyordu. Makinenin arka kapağını açtı, karmaşık kablolara şaşkın şaşkın baktı. Görebildiği kadarıyla, bir bozukluk yok gibiydi. Lastik eldivenlerini giydi, eline bir pense aldı, rastgele birkaç vidayı sıkıştırdı, sonra kafasını kaşıdı.

“Bilemiyorum,” dedi. Sesinde çaresiz bir uysallık vardı. “Ben nereden bilebilirim!”

Üç adam birden ayağa kalkmışlardı. Makinenin tepesine üşüşmüş, içinde parçalara bakıyorlardı. Refleks hareketiydi bu. Ne yapmaları gerektiğini bilmediklerinin kendileri de farkındaydı.

“Ama onu onarmak zorundasın!” diye bağırdı Ferris. “Çalışması şart! Elektrik gerek bize!”

Taggart, “Devam etmeliyiz!” diye haykırırken titriyordu. “Gülünç bu!Buna razı olamam! Yarıda kesilemez! Onu dünyada bırakmam!” Parmağıyla şiltenin bulunduğu tarafı gösteriyordu.

Ferris, teknisyene, “Bir şeyler yap!” dedi. “Orada durma öyle! Bir şeyler yap! Tamir et şunu! Sana tamir etmeni emrediyorum!”

Adam gözlerini kırpıştırarak, “Ama nesi var, bilmiyorum,” dedi.

“O hâlde öğren!”

“Nasıl öğreneyim?”

“Sana tamir etmeni emrediyorum! Beni duyuyor musun? Çalıştır onu...yoksa seni kovarım, hapse atarım!”

“Ama nesinin bozulduğunu bilmiyorum.” Adam şaşkın durumda içini çekti. “Ne yapmak gerektiğini bilmiyorum.”

Arkalarından bir ses, “Arıza vibratörde,” dedi. Yıldırım gibi döndüler. Galt soluk alma çabası içindeydi, ama mühendislere özgü o güvenli, işinin ehli sesle konuşuyordu. “Onu çıkar, alüminyum kapağını aç. Orada iki telin birleştirilmiş olduğunu göreceksin. Onları ayır, küçük bir törpü al, kirlenmiş yerlerini temizle. Sonra kapağı kapa, makineye yerleştir...jeneratörün çalışır.”

Uzun süren katıksız bir sessizlik oldu.

Teknisyen, Galt’a bakıyordu. Gözgözeydiler. Koyu yeşil gözlerdeki ışıltıyı o bile fark edebilmişti. O ışıltı, tiksinti ve alaycılık karışımıydı.

Bir adım geri çekildi. Bilincinin tutarsız loşluğu içinde, kelimesiz, şekilsiz, yorumsuz bir yolla, o mahzende olanların anlamını o bile birdenbire kavramıştı.

Galt’a baktı...üç adama baktı...makineye baktı. Ürperdi, penseyi elinden bıraktı, fırlayıp odadan kaçtı.

Galt patlayıp gülmeye başladı.

Üç adam makineden uzaklaşıyor, geriliyorlardı. Teknisyenin anladığı şeyi kendileri anlamama mücadelesi vermekteydiler.

Taggart birdenbire, "Hayır!” diye haykırdı. Galt’a göz açıp ileri fırlamıştı. “Hayır! Bunu onun yanına bırakmam!” Diz üstü çöktü, vibratörün alüminyum silindirini deli gibi aramaya koyuldu. “Ben kendim tamir ederim! Kendim çalıştırırım! Devam etmek zorundayız! Onu çökertmek zorundayız!”

Ferris tedirgin bir sesle, “Yavaş ol, Jim,” dedi, uzanıp onu ayağa kaldırdı.

Mouch yalvaran bir sesle, “En iyisi...bu gece bekleyelim mi?” dedi.

Gözü teknisyenin demin kaçtığı kapıdaydı. yarı imrenme, yarı korku vardı bakışlarında.

Taggart, “Hayır!” diye bir çığlık attı.

“Jim, yeterince çekmedi mi?Unutma ki dikkatli olmalıyız.”

“Hayır! Yeterince çekmedi! Daha bağırmadı bile!”

Mouch birdenbire, "Jim!” diye haykırdı. Taggart’ın yüzündeki bir şey onu fena halde korkutmuştu. "Onu öldürmeyi göze alamayız! Bunu biliyorsun!”

“Bana vız gelir! Onu çökertmek istiyorum! Bağırdığını duymak istiyorum! Ben onun...”

O anda birdenbire bağıran Taggart oldu. Uzun, âni, delici bir çığlıktı attığı, Apansız bir hayal görmüş gibiydi. Oysa gözleri boşluğa bakıyordu ve ifadesizdi. Yüzleşmekte olduğu görüntü aslında kendi içindeydi. Duygunun, kaçınmaların, numara yapmanın, eksik düşünmenin, sahte kelimelerin koruyucu duvarları...yollardan beri uğraşarak diktiği o duvarlar, bir an içinde çöküp gitmişti...Galt’ın ölmesini istediğini farkettiği anda...ardından kendi ölümünün de onu izleyeceğini bile bile, yine de bunu istediğini anladığı anda çökmüştü koruma duvarları.

Birdenbire, ömrünün tüm eylemlerini hangi amaca yönlendirdiğini görmüştü. Mesele ruhunda, başkalarına olan sevgisinde, sosyal görevlerinde, öz saygısını korumak için ileri sürüp durduğu diğer bahanelerde değildi...mesele yaşayan her şeyi mahvetmek, bunu da yaşamayan şeyler uğruna yapmaktı. Her yaşayan değeri yok ederek gerçekliğe meydan okumak, bu yolla, gerçekliğe rağmen kendisinin var olabileceğini kendine kanıtlamak, katı, somut gerçeklere

ihtiyacı olmadığını göstermekti. Daha bir dakika önce, Galt'a duyduğu nefretin, başka herkese olandan fazla olduğunu hissedebiliyordu. O nefreti, Galt'ın kötü olduğunun kanıtı sayabiliyordu. O kötülüğü daha fazla tanımlamaya ihtiyacı yoktu. Kendisi var olabilmek için Galt'ı yok etmek istiyordu. Ama şimdi, Galt'ı mahvetmeyi, kendi yokoluşu pahasına istediğini görmekteydi. Var olmayı, sağ kalmayı hiçbir zaman istememiş olduğunu, aslında Galt'ın büyüklüğüne işkence etmek, o büyüklüğü yok etmek istediğini görüyordu karşısında. Onu büyüklük olarak kabul eden...kendisiydi. Var olan tek standarda göre büyüklük...kabul etmek istense de, istenmese de. Gerçeğe hakimiyeti başka herkesinkinden fazla olan bir insanın büyüklüğü. O anda, James Taggart kendini bir ültimatomla karşı karşıya buldu...ya gerçekliği kabullenecek, ya da ölecekti. Duyguları ölümü seçmişti. Ölümü, Galt'ın böyle parıldadığı bir alana teslim olmaktansa, ölmeyi. Galt'ın şahsında tüm varoluşu yok etme peşinde olduğunu anlıyordu.

Bu bilgi onun bilincine kelimelerle ulaşmış değildi. Onun tüm bilgileri duygulardan oluşurdu. Şimdi de karşısında bir duygu ve bir vizyon vardı. O vizyonu silecek gücü kendinde bulamıyordu. Görmek istemediği çıkmaz yolları saklayan sisi artık geri çağıramıyordu. Her çıkmazın ucunda, varoluşa duyduğu nefreti görüyordu. Cherryl Taggart'ın yüzünü görüyordu...o coşkun yaşama hevesiyle! Hep yok etmeye çalıştığı da o heves olmuştu. Kendi yüzünü bir katilin yüzü olarak görüyordu. Her insanın haklı olarak nefret etmesi gereken bir yüz. Değerleri sırf değer oldukları için yok eden, kendi kötülüğünü fark etmemek için öldüren biri.

Karşısındaki vizyona bakarak, "Hayır..." diye inledi. Ondan kurtulmak için başını iki yana sallayıp duruyordu.

"Hayır...Hayır...”

“Evet,” dedi Galt.

Galt’ın gözlerinin kendi gözlerine baktığını görüyordu. Sanki Galt da kendi gördüğü şeyleri görüyormuş gibi.

“Sana bunu radyoda söylemiştim, değil mi?” dedi Galt.

İşte James Taggart’ın en çok korktuğu son damga buydu. Bundan kurtuluş yoktu. Damga...ve objektifliğin kanıtı. “Hayır...” dedi yine çok zayıf bir sesle. Ama bu ses artık yaşayan bir bilincin sesi değildi.

Bir an durup boşluğa öylece baktı, sonra bacakları büküldü, yere oturuverdi. Çevresindeki hareketlerden habersiz, hâlâ boş boş bakıyordu.

Mouch, “Jim...!” diye seslendi. Cevap gelmedi.

Mouch'la Ferris, Taggart’a ne olduğunu kendilerine sormadılar, merak da etmediler. Ona olan şeyi keşfetmeye çalışmamaları gerektiğini biliyorlardı, çünkü kendileri de aynı kaderi paylaşabilirlerdi. Bu gece kimin çökertildiğini anlamışlardı. Bunun artık James Taggart’ın sonu olduğunu görüyorlardı...vücudu sağ kalsa da, kalmasa da.

Ferris titreyen bir sesle, “Biz...Jim’i buradan çıkaralım,” dedi. “Ona bir doktor bulalım ya da...bir yete götürelim.”

Taggart’ı çekip ayağa kaldırdılar. O direnmedi. Uyuşmuş gibi uydu onlara. İttikleri zaman adımlarını atmaya başladı. Galt’ı indirmek istediği düzeye inen kendisi olmuştu. İki arkadaşı iki koluna girip onu odadan çıkardılar.

Kendilerinin de Galt'ın gözlerinden kaçmak istediklerinin bilincine varmaktan böylelikle kurtulmuş oluyorlardı. Galt onları son derece dikkatli gözlerle seyretmekteydi.

Ferris muhafızların başına, “Geri döneceğiz,” dedi. “Burada kal ve hiç kimseyi içeri bırakma. Anladın mı? Hiç kimseyi.”

Taggart’ı ağaçların oraya park etmiş arabanın içine ittiler. Ferris oradaki ağaçlara, gökyüzünün karanlığına da, “Geri döneceğiz!” diye duyuruda bulundu.

Şu an için bir tek şeyden emindiler, o da o mahzenden kurtulmak zorunda olduklarıydı. O mahzende, yaşayan jeneratörü ölü jeneratöre bağlı durumda bırakmışlardı.

X

İÇİMİZDEKİ EN İYİNİN ADINA

Dagny dosdoğru “Proje F”in kapısında duran nöbetçiye yürüdü. Adımlarının sesi amaçlı, dengeli, açıktı. Ağaçlar arasındaki patikada çın çın ötüyordu. Başını ay ışığına doğru çevirdi, adamın kendisini görmesini, tanımasını sağladı.

“İçeri giriyorum,” dedi.

Adam robot gibi bir sesle, “Girmek yasak,” diye cevap verdi.

“Dr. Ferris’in emri.”

“Ben buraya Bay Thompson'un emriyle geldim.”

“Hı?...Ben...Ben onu bilmiyorum.”

“Ben biliyorum.”

“Yani Dr. Ferris bana söylemedi...Bayan.”

“Ben söylüyorum.”

“Ama ben Dr. Ferris’ten başka kimseden emir alamam.”

“Bay Thompson’a karşı gelmek mi istiyorsun?”

“Yo, hayır, bayan! Ama...eğer Dr. Ferris içeriye kimseyi sokma dediyse, kimseyi sokma demektir...” Sonra güvensiz bir sesle, yakarırcasına ekledi. “Öyle değil mi?”

“Benim Dagny Taggart olduğumu, gazetede Bay Thompson’la ve ülkenin liderleriyle resimlerimi görmüş olduğunu hatırlamıyor musun?”

“Evet, Bayan.”

“O halde onların emrine itaatsizlik edip etmeyeceğine karar ver.”

“Yo, hayır, Bayan' İtaatsizlik etmek istemem!”

“O hâlde bırak, gireyim.”

“Ama Dr. Ferris’in emrine de itaatsizlik edemem!”

“O zaman seç.”

“Ama seçemem, bayan! Ben kimim ki seçeyim?”

“Mecbursun.”

“Bakın,” dedi adam çabucak. Cebinden bir anahtar çıkarmış, kapıya doğru dönmüştü. “Şefe sorayım. O...”

“Hayır,” dedi Dagny.

Sesindeki bir şey, adamın dönüp ona bakmasına yol açtı. Dagny elindeki silahı dosdoğru onun kalbine çevirmişti.

“Beni dikkatle dinle,” dedi. “Ya içeri girerim, ya da seni vururum. Elinden gelirse, sen daha önce beni vurmaya çalış. O seçeneğin hâlâ var...başka da seçeneğin yok. Şimdi karar ver.”

Adamın ağzı açıldı, anahtar elinden düştü.

“Çekil önümden,” dedi Dagny.

Adam başını telaşla iki yana salladı, sırtını kapıya dayadı. “Ah, Tanrım, Bayan!” Yutkundu, çaresizlik içinde inledi. “Bay Thompson tarafından geldiğinizi bile bile sizi vuramam! Dr. Ferris’in talimatının tersine içeriye girmenize de izin verememem! Ne yapacağım? Küçük bir insanım ben! Yalnızca emirleri yerine getiriyorum! Bana kalsa...!”

“Kendi hayatın,” dedi Dagny.

“Şefe sormama izin verseniz, o bana söyler ve...”

“Hiç kimseye soramazsın.”

“Ama gerçekten Bay Thompson’ın emriyle geldiğinizden nasıl emin olabilirim?”

“Olamazsın. Belki de onun emriyle gelmedim. Kendi kafama göre hareket ediyorum, sen de bana itaat ettiğin için hapse atılırsın. Belki gerçekten onun emriyle geldim, bu sefer itaatsizlik ettiğin için hapse atılırsın. Belki Dr. Ferris’le Bay Thompson bu konuda aynı fikirdedir. Belki de değildir, ya

birine, ya da ötekine karşı çıkmak zorunda kalırsın. Senin karar vereceğin bunlar işte. Soracak kimse yok, kimseyi arayamazsın, kimse sana talimat veremez. Kendi kararını kendin vermek zorundasın.”

“Ama ben karar verememem! Neden ben?”

“Çünkü kapıyı tıkayan senin bedenin.”

“Ama ben karar verememem! Karar vermek benim işim değil!”

“Üçe kadar sayıyorum,” dedi Dagny. “Üçte ateş edeceğim.”

“Durun! Durun! Evet ya da hayır demedim!” Kapıya sımsıkı yaslanıyor, bağırıyordu. Sanki zihnin ve bedenin hareketsizliğiyle koruyordu kendini.

“Bir...” dedi Dagny. Adamın gözlerinin korkuyla ona baktığım görüyordu. “...İki...Silahın yarattığı korku, karar verme korkusundan azdı. Bu belli oluyordu. "...Üç.”

Hayvana ateş etmekte bile kararsızlık gösterecek biri olan Dagny, sakın sakin tetiği çekti, sorumsuz ve bilinçsiz yaşamak isteyen adamı kalbinden vurdu.

Tabancanın susturucusu vardı. Kimsenin dikkatini çekecek bir ses çıkmadı. Yalnızca ayaklarının dibine yığılan vücudun gümlemesi duyuldu.

Dagny anahtarı yerden aldı, sonra kararlaştırıldığı gibi birkaç saniye bekledi.

Yanına ilk gelen Francisco oldu. Binanın köşesini dönüp ortaya çıkmıştı. Onu Hank Rearden izledi.Ardından Ragnar Danneskjöld belirdi. Binanın çevresindeki ağaçların arasında nöbet tutan dört muhafız vardı. artık dördünün de hesabı görülmüştü. Biri ölmüş, üçü de bağlanıp ağzı tıkanarak yerlerinde bırakılmışlardı.

Dagny tek kelime söylemeden anahtarı Francisco'ya verdi. Kapıyı o açıp içeriye yalnız girdi, kanadı arkasından tam kapamadı, birkaç santim aralık bıraktı. Öteki üçü o aralığın dışında bekliyorlardı.

Holü tavana asılmış çıplak ampul aydınlatıyordu. İkinci kata çıkan merdivenlerin dibinde bir muhafız vardı.

Francisco'nun kapıdan buranın sahibiymiş gibi girdiğini görünce, "Kimsin sen?" diye bağırdı. "Bu gece buraya kimse gelmeyecekti!"

"Ben geldim," dedi Francisco.

"Rusty neden içeriye bıraktı seni?"

"Herhalde kendine göre sebepleri vardı."

"Bırakmamalıydı!"

"Birisi o varsayımı değiştirdi" Francisco'nun gözleri ortalığın hızla bir envanterini çıkarıyordu. Merdivenin dönemecinde ikinci bir nöbetçi daha vardı. Başını eğmiş, onlara bakıyor, dinliyordu.

"İşiniz ne?"

"Bakır madenciliği."

"Hı? Yani...kimsiniz siz?"

"Adım şimdi söylenemeyecek kadar uzun. Şefinize söylerim. Nerede o?" "Soruları ben sorarım!" Ama bir adım gerilemişti. "Kodaman rolü yapmaya kalkışma burada...yoksa hemen..."

İkinci nöbetçi, Francisco'nun halinden etkilenip, "Hey, Pete, o sahiden kodaman!" diye bağırdı.

Birincisi bunu anlamazdan gelmeye çalışıyordu. Korkusunun artmasıyla sesi de yükselmeye başladı, "Ne peşindesin?" diye çıkışa Francisco'ya. "Şefinize söylerim dedim. Nerede şef?"

"Soruları ben sorarım!"

“Cevap vermem.”

“Ya, vermezsin, öyle mi?” diye hırladı Pete. Kuşkulu durumlarda başvurabileceği bir tek çare vardı. Eli kalçasındaki silaha doğru gidiyordu.

Francisco’nun eli, iki adamın da göremeyeceği kadar hızlıydı, tabancası da sessizdi. İlk gördükleri, Pete’in elindeki silahın uçması, parçalanan parmaklarından kanlar boşalması oldu, ardından boğuk bir acı çığlığı duyuldu, inleyerek yere devrildi. İkinci nöbetçi olup biteni kavrayana kadar, Francisco’nun namlusu ona dönmüştü.

“Vurmayın, bayım!” diye bağırdı.

Francisco tek eliyle namlunun nişanını koruyup ötekiyle kapı aralığına sinyal verirken, “Ellerini kaldırıp aşağıya in,” dedi.

Nöbetçi inene kadar, Rearden onun silahını almaya hazırdı, Danneskjöld de elleriyle ayaklarını bağladı. Adamı en çok korkutan Dagny’yi görmek olmuştu. Anlayamıyordu. Üç adamın başlarında kasket, üstlerinde anorak vardı. Hareket ediş biçimleri olmasa, insan onları haydut sanabilirdi. Ama bu kadının varlığını açıklamaya imkân yoktu.

“Şimdi,” dedi Francisco. “Şefiniz nerede?”

Adam başıyla merdivenleri gösterdi. “Yukarda.”

“Binada kaç nöbetçi var?”

“Dokuz.”

“Neredeler?”

“Biri bodrumda. Ötekilerin hepsi yukarda.”

“Nerede?”

“Büyük laboratuarda. Penceresi olan.”

“Hepsi mi?”

“Evet.”

Francisco koridorda gördüğü kapıları gösterdi “Bu odalar ne?”

“Onlar da laboratuvar. Gece olduğu için kilitlendi.”

“Anahtar kimde?”

“Onda.” Başıyla Pete’i işaret etti.

Rearden’la Danneskjöld anahtarı Pete’in cebinden aldılar, Francisco sorgulamasını sürdürürken odaları hızla ve sessizce denetlediler.

“Binada başkaları da var mı?”

“Yok.”

“Burada bir tutuklu yok mu?”

“Onu bilemem. Bize asla söylemezler.”

“Dr. Ferris burada mı?”

“Hayır. On, onbeş dakika önce gitti.”

“Şimdi, şu yukardaki laboratuvar...kapısı tam merdivenin üst sahanlığına mı açılıyor?”

“Evet.”

“Kaç kapı var orada?”

“Üç. Bu ortadaki.”

“Öteki odalar nedir?”

“Bir yanda küçük bir laboratuvar, öbür yanda Dr. Ferris’in ofisi var.” “Aralarında birbirine açılan kapılar var mı?”

“Evet.”

Francisco arkadaşlarına doğru dönerken, nöbetçi yalvaran bir sesle, “Bayım, size bir soru sorabilir mıyım?” dedi “Sor.”

“Kimsiniz siz?”

Cevap salon takdimleri havasında geldi: “Francisco Domingo Carlos Andres Sebastian d’Anconia ”

Nöbetçiyi ağzı açık bakar durumda bırakıp döndü, arkadaşlarıyla fısıldaştı. Rearden tek başına, hızla ve sessizce yukarıya yöneldi.

Laboratuarın duvarlarına kafesler içinde fareler ve kobaylar dizilmişti.Onları oraya dizen, ortadaki uzun laboratuar masasında poker oynamakta olan muhafızlardı. Altı tanesi oynuyor, ikisi karşıt köşelere dikilmiş, ellerinde silahlarıyla kapıyı kontrol ediyordu. Rearden'ı girdiği anda vurulmaktan kurtaran, yüzü olmuştu. O yüzü çok iyi tanıyorlardı...burada görmeyi ise, hiç ummuyorlardı. Sekiz suratın kendisine tanıyarak baktığını, gözlerine inanamadıklarını görüyordu.

Kapıda durmuş, ellerini pantolonunun ceplerine sokmuştu. İş patronlarının rahat, kendine güvenen hâli vardı onda.

Vakit kaybetmek istemeyen insanlara özgü net bir sesle, “Kim amir burada?” diye sordu.

Oyun masasında oturan ince yapılı biri, “Siz...aslında siz...” diye kekeledi.

“Ben Hank Rearden'ım. Şef siz misiniz?”

“Evet! Ama...siz nereden geldiniz?”

“New York’tan.”

“Burada ne yapıyorsunuz?”

“Demek size haber verilmedi.”

“Haber mi...ne hakkında?” Amirlerinin onun yetkisine hakaret ettiğinden kuşkulandığı ve gücendiği çok belliydi. Adamakıllı zayıf, uzun boylu biriydi. Kesik kesik hareket ediyordu. Çökmüş bir yüzü, tedirgin, odaklanmayan gözleri vardı. O gözler madde bağımlılarını hatırlatıyordu.

“Benim buraya gelişim hakkında.”

“Siz...sizin burada işiniz olamaz,” diye sesini yükseltti adam. Korkuyla blöf arasına sıkışmıştı. Önemli bir üst düzey karar alırken kendisini adamış olmasından çok korkuyordu.

“Siz hain değil misiniz...terk edip...” “Bakıyorum gerilerde kalmışsın, arkadaş.”

Odadaki diğer yedi kişi, Rearden'a dehşet içinde, bâtıl inancı zorlayan bir kararsızlıkla bakıyorlardı. Silahı olan ikisi, o silahları hâlâ ona dönük tutmaktaydılar. Otomaton gibi duruyorlardı. Rearden ise onları hiç görmüyormuş gibi davranıyordu.

Şef, “Neymiş peki burada işiniz?” diye sordu.

“Tutukluyu almaya geldim. Onu bana teslim edeceksiniz.”

“Merkezden geliyorsanız, tutukluyla ilgili hiçbir şey bilmemem gerektiğinin farkında olmaksınız...ayrıca ona hiç kimse elini süremez!”

“Benden başka.”

Şef ayağa fırladı, telefona koştu, kulaklığı kaptı. Daha kulağına götürürken hemen elinden bıraktı. Hareketindeki panik titreşimi, odadakilerin hepsini etkiledi. Telefonun kesik olduğunu duymuştu adam. Tellerin kesilmiş olduğu belliydi.

Yüzünde bir suçlama ifadesiyle Rearden’a döndü, ama Rearden’ın küçümseyen tiksintisiyle karşılaştı. “Böyle mi nöbet tutulur? Bunun olmasına nasıl izin verdiniz? Siz tutukluyu bana verseniz daha iyi olacak...başına bir şey gelmeden önce. Yoksa sizi ihmalden ve itaatsizlikten rapor ederim.”

“Kimmiş tutuklu?”

Rearden gülümsedi. “Arkadaş” dedi. “Kendi amirlerin sana söylemeyi uygun bulmuyorsa, ben hiç söylemem.”

“Sizin buraya geleceğinizi söylemeyi de uygun bulmadılar!” Şefin sesi, öfkenin çaresizliğini itiraf ediyor, güçsüzlüğünü kendi adamlarına ilan ediyordu. “Doğru söylediğinizi nereden bileyim? Telefon kesikken bunu bana kim söyleyebilir? Ne yapacağımı nereden bileceğim?”

“O sizin sorununuz, benim değil.”

“Size inanmıyorum!” Çığlığı kesinlik ifade edemeyecek kadar tizdi. “Hükümet sizi göreve nasıl yollar...siz ortadan kaybolan hainlerden biriyken, John Galt’ın arkadaşlarından biriyken ve o da...”

“Ama duymadın mı?”

“Neyi?”

“John Galt hükümetle anlaştı, hepimizi geri getirdi “Ah, Tanrıya şükür!” Bu çığlık nöbetçilerin en gencinden yükselmişti. “Kapa çeneni! Senin siyasî fikirlerin olamaz, olmamalı!” Şef, genç adamı tersledikten sonra Rearden’a döndü. “Radyoda neden duyurulmadı?”

“Hükümet politikalarının ne zaman ve ne yolla açıklanacağı konusunda, senin fikirlerine mi danışılacak?”

Uzun bir sessizlik süresi içinde, kafeslerdeki hayvanların tırmık seslerini dinlediler.

Rearden, “Sanırım size hatırlatmam gerek,” dedi. “Sizin göreviniz emirleri sorgulamak değil, onlara itaat etmek. Üstlerinizin politikalarım bilmek ya da anlamak zorunda değilsiniz. Yargılamak, seçmek ve kuşku duymak size düşmez.”

“Ama sizin sözünüzü dinlemem gerekiyor mu, onu bilmiyorum!” “Reddedersen sonuçlarına katlanırsın.”

Şef masaya yaslanıp gözlerini odada dolaştırdı. Bakışları Rearden'ın yüzünden, köşelerdeki iki silahlı adamına kaydı. Adamlar namluyu belli belirsiz bir hareketle yeniden kontrol ettiler. Odada ürkek bir hışırtı duyuldu, hayvanlardan biri kafesinde ciyakladı.

Rearden, “Sanırım sana söylemem gerek,” dedi. Sesi biraz sertleşmişti. “Yalnız değilim. Arkadaşlarım dışarda bekliyor.”

“Nerede?”

“Odanın etrafında ”

“Kaç kişi?”

“Öğrenirsin...şu ya da bu şekilde.”

Nöbetçiler arasından titrek bir ses, inilti gibi yükseldi. “Bakın, Şef, biz bu adamlarla kapışmak istemeyiz...bunlar...”

“Kes sesini!” diye uludu şef. Hemen dikleşmiş, tabancasını konuşan nöbetçiye çevirmişti. “İçinizden hiç kimse korkaklık edip bana lâf söylemeye kalkmasın!” diye kükredi. Öyle yaptıklarını biliyor, bunu örtbas etmek için bağırıyordu, Paniğin eşiğindeydi. Bir şekilde adamlarının yüreğini bir etkenin zayıflattığını anlıyordu. “Korkacak hiçbir şey yok!” Kendi kendine bağırıyor, güvenli saydığı şiddet havasını yeniden sağlamaya çalışıyordu. “Ne korkacak şey var, ne de korkacak kimse! Göstereceğim size!” Olduğu yerde döndü, sarsılan kolunu uzattı, Rearden’a ateş etti.

İçlerinden bazıları Rearden’ın sallandığını gördü. Sağ eli sol omzuna gitmişti. ötekilerse aynı anda şefin elindeki silahın yere düşüp çarptığını, ağzından kopan çığlıkla birlikte elinden kanlar boşaldığını gördüler. Ancak ondan sonra hep birlikte Francisco d’Anconia’yı fark ettiler. Soldaki kapıda duruyordu. Sessiz, silahı hâlâ şefe dönük bir vaziyette.

Adamların hepsi ayağa fırlayıp silahlarını çekti, ama ateş etmeye cesaret edemediklerinden, o ilk ânın avantajını kaybettiler.

Francisco, “Yerinizde olsam, yapmazdım,” dedi.

Nöbetçilerden biri, “Tanrım!” diye soludu, hatırlayamadığı bir adı kafasında aramaya çalıştı. “Bu...bu adam...dünyanın bütün bakırını havaya uçuran adam!”

Rearden, “Evet, o,” dedi.

Adamlar Francisco’ya bakarak gerilerken, bu söz üzerine dönüp Rearden’ın hâlâ girdiği kapıda durmakta olduğunu

gördüler. Elindeki silah onlara dönüktü, omzunda da kara bir leke yayılıp duruyordu.

Şef kararsız adamlarına, "Vurun, sersemler!” diye haykırdı. “Ne bekliyorsunuz? Vurup devirin onları!” Tek koluyla masaya asılıyor, diğer kolundan kanlar boşalıyordu. “Savaşmayan her adamı rapor edeceğim! idama mahkum ettireceğim bu yüzden!”

“Atın silahlarınızı." dedi Rearden.

Yedi muhafız bir an donmuş gibi durdular, iki emre de uymadılar.

Genç olanı, “Bırakın çıkayım buradan!” diye bağırıp sağdaki kapıya atıldı.

Kapıyı tutup açtı, bir anda geriye sıçradı: Dagny Taggart, elinde silahıyla eşikte duruyordu.

Muhafızlar yavaşça odanın ortasına çekilmeye başlamışlardı. Bir gerçek dışılık duygusuna kapılıyorlardı. Görmeyi hiç ummadıkları efsane insanlar karşılarındaydı. Hayaletlere ateş açmaları emredilmiş gibi davranıyorlardı.

“Atın silahlarınızı,” dedi Rearden tekrar. “Neden burada olduğunuzu bilmiyorsunuz. Biz biliyoruz. Tutuklunuzun kim olduğunu bilmiyorsunuz. Biz biliyoruz. Amirlerinizin neden onu korumanızı istediğini bilmiyorsunuz. Biz onu neden buradan çıkarmak istediğimizi biliyoruz. Siz savaşınızın amacını bilmiyorsunuz. Biz kendi savaşımızın amacını biliyoruz. Ölürseniz, ne uğrana öldüğünüzü bilmeyeceksiniz. Biz ölürsek, bileceğiz.”

“Onu...onu dinlemeyin!” diye hırladı şef. “Vurun! Size emrediyorum, vurun!”

Muhafızlardan biri şefe baktı, ellerini kaldırarak Rearden'a doğru gerilemeye başladı.

Şef, “Allah belânı versin!” diye haykırdı, sol eliyle bir tabanca kapıp kaçak askerine ateş etti.

Adamın devrilmesiyle birlikte pencerenin camı patladı, camlar odaya fıskiye gibi yağdı, bir ağacın dalından odaya mancınıkla fırlatılmış gibi, uzun boylu, ince bir adam daldı, ayakları üzerine iniş yaptı; erişebildiği ilk nöbetçiye ateş etti.

Kör korkuya kapılmış biri, “Sen de kimsin?” diye bir çığlık attı.

“Ragnar Danneskjöld.”

Ona üç ses aynı anda cevap verdi...upuzun, giderek şişen bir panik iniltisi, dört tabancanın yere düşmesi; bir de, nöbetçilerden birinin şefi alnının ortasından vurması.

Garnizonun sağ kalan dört kişisi bilinçlerinin artıklarını toparlamayı başardıklarında, kendilerini yere yatırılmış, bağlanmış, ağızlarını da tıkanmış buldular. Beşincisi ayakta bırakılmış, elleri arkasına bağlanmıştı.

Francisco ona, “Tutuklu nerede?” diye sordu.

“Bodrumda... herhalde.”

“Anahtar kimde?”

“Dr. Ferris’te.”

“Bodruma inen merdiven nerede?”

“Dr. Ferris’in odasındaki kapının ardında.”

“Yolu göster.”

Yola koyulduklarında, Francisco, Rearden'a döndü. “İyi misin, Hank?” “Tabiî”

“Dinlenmek ister misin?”

“Daha neler!”

Dr. Ferris’in odasındaki kapının eşiğinden, aşağıya inen dik taş merdivene baktılar, bir aşağıki sahanlıkta duran nöbetçiyi gördüler.

Francisco, “Ellerini havaya kaldır, buraya gel!” diye emir verdi.

Nöbetçi orada kararlı bir yabancının siluetini görüyor, tabancanın parıltısını algılıyordu...bu kadarı yeterdi. Hemen emre uydu. Rutubetli taş merdivenlerden kurtulduğuna memnun gibiydi. Onu da, kendilerine yol gösteren adamla birlikte bağlayıp ofiste bıraktılar.

Artık, dört kurtarıcı, hızla aşağıya inip dipteki çelik kapının kilidini açmakta serbestti. Şimdiye kadar kontrollü bir disiplin içinde hareket etmişlerdi, ama artık gemleri boşalmış gibiydi.

Danneskjöld’ün elinde, kilidi parçalayacak araçlar hazırdı. Bodruma ilk giren Francisco oldu, bir an için kolunu uzatıp Dagny’nin yolunu kesti...bu arada, gördüğü manzaranın dayanılır olup olmadığını anlamaya çalıştı...sonra onun koşup yanından geçmesine izin verdi. Yerdeki dolaşık kabloların ötesinde, Galt’ın başını kaldırdığını, onlara selamlar gibi bir tavırla bakmakta olduğunu görmüştü.

Dagny şiltenin yanında dizlerinin üzerine çöktü. Galt ona baktığında, yüzünde vadide o ilk sabahki bakışları gördü. Gülme sesi gibi bir gülümseme. Acıyı hiçbir zaman görmemiş bir gülümseme. Sesi yumuşak ve alçaktı.

“Hiçbirini ciddiye almak zorunda değildik, değil mi?”

Dagny gözlerinden yaşlar boşalarak, ama gülümsemesiyle kesin emin olduğunu belirterek, “Hiç değildik,” dedi.

Rearden'la Danneskjöld onu yatağa bağlayan bantları kesiyorlardı. Francisco elindeki brendi şişesini Galt’ın dudaklarına uzattı. Galt içti, sonra kolları serbest kalınca doğrulup dirseğine dayandı. “Bana bir sigara verin,” dedi.

Francisco dolar işaretli paketini çıkardı. Sigarasını aleve doğru uzatırken Galt’ın eli biraz titriyordu, ama

Francisco’nun eli çok daha fazla titriyordu.

Galt alevin üzerinden Francisco’nun gözlerine bakarak ona gülümsedi, onun sormadığı sorulara cevap verdi. “Evet, oldukça kötüydü, ama dayanılmaz değildi...kullandıkları voltaj türü de kalıcı hasara yol açmayan tür.”

Francisco, “Günün birinde bulacağım onları,” dedi. “Her kimlerse...” Sesi yamyassı, ölü, zor duyulan bir sesti. Geri kalanını o ses tonu ifade ediyordu.

“Bulursan, geriye öldürecek bir şey kalmadığını göreceksin.”

Galt çevresindeki yüzlere baktı, o gözlerdeki rahatlama ifadesini, yüz hatlarındaki öfkenin şiddetini gördü. Kendi yaşadığı işkenceyi şu anda onların da yaşamakta olduklarını biliyordu.

“Bitti artık,” dedi. “Kendinizinkini benimkinden beter hâle getirmeyin.”

Francisco başını başka tarafa çevirdi. “Sana olduğu için...” diye fısıldadı. “Sana...senden başka kime olsa...

“Ama bana olmak zorundaydı. Tabiî eğer son eli oynamak istiyorlarsa. Denediler ve...” elini sallayıp odayı işaret etti, burayı kuranların anlamını ifade eder gibi yaptı. Hepsini geçmişe gömdü. “Hepsi o kadar ” dedi.

Francisco başıyla evetledi. Hâlâ başka tarafa bakıyordu. Elinin bir an için Galt’ın bileğine sımsıkı sarılması, verdiği tek cevap oldu.

Galt doğrulup oturdu. Yavaş yavaş kaslarının kontrolünü kazanmaya başlıyordu. Dagny uzanıp ona yardım etmeye çalışınca, başını kaldırıp onun yüzüne baktı, o yüzde gözyaşlarına karşı verilen mücadelenin işareti olan gülümsemeyi gördü. Galt’ın çıplak vücudundan başka hiçbir şeyin önemi olmadığını ve o bedenin yaşıyor olduğunu

bilmekti mücadeleyi veren. O vücudun nelere dayandığını bilmekti. Galt gözlerini onunkilerden ayırmadan elini kaldırdı, parmak uçlarını onun beyaz kazağının yakasına değdirdi, bundan böyle önemli olmaya başlayacak şeyleri anladığını belli etti, ona da hatırlattı. Dagny'nin dudaklarındaki belli belirsiz titreme, yumuşayarak bir gülümsemeye dönüştü, o da ona anladığını ifade etmiş oldu.

Danneskjöld, Galt'ın gömleğini, pantolonunu, diğer giysilerini buldu. Hepsi odanın köşesine atılmış, duruyordu. "Yürüyebilecek misin acaba, John?' diye sordu.

"Tabii."

Francisco'yla Rearden, Galt'ın giyinmesine yardım ederken, Danneskjöld sakin sakin, sistematik hareketlerle, görünüşe göre duygularını işe hiç karıştırmadan, işkence makinesini parçaladı.

Galt ayakları üzerinde pek de sağlam duramıyordu, ama yine de ayaktaydı. Francisco'nun omzuna dayanmıştı. İlk birkaç adım zor geldi, sonra kapıya vardıklarında, yürüme hareketlerini düzene sokmayı başardı. Bir kolu Francisco'nun omzuna sarılmış, destek buluyor, diğeri Dagny'nin omuzlarını tutmuş, hem destek alıyor, hem de destek veriyordu.

Tepeden aşağıya yürürken konuşmadılar. Ağaçların karanlığı çevrelerini sarıyor, onlara ek koruma sağlıyor, ayın pırıl pırıl ışığını da, arkada Devlet Bilim Enstitüsü'nün pencerelerinden dökülen daha parlak ışığı da engelliyordu.

Francisco'nun uçağı, bir sonraki tepenin eteğinden başlayan çayırın kenarında, iri çalıların arasına saklanmıştı. Çevrelerinde uzanan kilometrelerce alanda hiçbir yerleşim yeri yoktu. Ölü yaban otlarının üzerine bir anda deli gibi boşalan uçak ışıklarını görecek, sorgulayacak kimse de yoktu. Pilot koltuğuna geçen Danneskjöld motoru çalıştırdı.

Kapı kapanıp tekerler dönmeye başlayınca, Francisco ilk defa gülümsedi.

Galt'a yatan koltuğa uzanması için yardım ederken, "Sana emir vermek için elime ilk defa fırsat geçiyor," dedi. "Sakin yat, dinlen, rahatına bak...Sen de öyle." Bunu Dagny'ye söylüyor, Galt'ın yanındaki koltuğu işaret ediyordu.

Tekerler giderek daha hızlı dönüyor, hız kazanırken amaç kazanıyor, hafiflik kazanıyor, toprağın küçük tümsek ve çukurlarının oluşturduğu güçsüz engellere aldırmıyordu. Hareket sarsıntısız bir kayganlığa ulaştığında, ağaçların aşağıya doğru kayışını, pencereden görünmez oluşunu izlediler. Galt sessizce uzandı, dudaklarını Dagny'nin eline dayadı. Dış dünyadan, tek kazanmak istediği şeyi yanına alarak ayrılmaktaydı.

Francisco bir ilk yardım çantası çıkarmış, Rearden'ın gömleğini çıkarıyor, yarasına bakım yapmaya hazırlanıyordu. Galt, Rearden'ın omzundan göğsüne doğru akan ince kan çizgisini gördü.

'Teşekkür ederim, Hank," dedi.

Rearden gülümsedi. "İlk görüşmemizde sana teşekkür ettiğim gün söylediğin şeyi, şimdi ben de sana söyleyeyim: Eğer kendim için hareket ettiğimi anlıyorsan, minnete gerek olmadığını da biliyorsun demektir."

Galt, "Ben de senin verdiğin cevabı tekrar ederim," diye karşılık verdi. "İşte sana onun için teşekkür ediyorum."

Dagny onların birbirine bakışını izliyor, bu bakışların bir tokalaşma anlamına geldiğini görüyordu. Sesli olarak ifade edilmesi gerekmeyen, sağlam bir bağ vardı aralarında. Rearden onun baktığını fark etti...gözlerinin hafif kısılışı, bir onay sunuyormuş gibi oldu. Ona vadiden yolladığı mesajı yineliyormuş gibi.

Birdenbire Danneskjöld'ün sesinin neşeyle konuşmaya başladığını duydular, uçağın telsizini açmış olduğunu anladılar. "Evet, sapasağlam geliyoruz...hepimiz...Evet, o da sağlam. Yalnızca biraz sarsılmış, dinleniyor...Yo, kalıcı bir durum yok...Evet, hepimiz buradayız. Hank Rearden bir yara aldı, ama...dönüp arkaya baktı..."şu anda bana sırıtıyor...Kayıp mı? Sanırım bir süre öfkelenip kontrolümüzü kaybettik. Birkaç dakika ancak sürdü, ama kendimize geliyoruz...Benimle yarışmaya kalkışmayın, Galt Kovuğu'na ilk ben iniş yapacağım...sonra da Kay'e restoranda yardım edeceğim, birlikte size kahvaltı hazırlayacağız."

Dagny, "Dışardan onu duyan olabilir mi?" diye sordu.

"Hayır," dedi Francisco. "Bu onların erişemeyeceği, erişmek için gerekli cihazlara sahip olmadıkları bir frekans."

Galt, "Kiminle konuşuyor?" diye sordu.

Francisco, "Vadideki erkek nüfusunun hemen hemen yarısıyla," dedi. "Ya da bu akşam kaçına uçak bulduysak onlarla. Şu anda hepsi arkamızda uçuyorlar. Hangisi evde oturup seni yağmacıların elinde bırakmaya razı olur sanıyordun? Gerekirse seni kurtarmak için Enstitüye ya da Wayne-Falkland'a silahlı saldırıya geçmeye bile hazırdık. Ama öyle bir durumda, yenileceklerini anladıkları anda seni öldürmeleri gibi bir risk vardı. O nedenle de, önce dördümüz yalnız başımıza bir deneyelim, dedik. Biz foslasaydık, ötekiler açık saldırıya geçecekti. Yarım mil ötede bekliyorlardı. Tepedeki ağaçların arasında adamlarımız vardı. Çıkışımızı görüp diğerlerine haberi ilettiler. Başlarında Ellis Wyatt vardı. Bu arada söyleyeyim, o da senin uçağındaki pilot. New Hampshire'a Dr. Ferris'ten önce varamayışımız, uçaklarımızı uzaklardaki saklama yerlerinden alıp gelmek

zorunda olduğumuz içindi. Oysa o, açık havaalanlarını kullanabiliyordu. Ama fazla uzun süre kullanamaz artık.”

Galt, “Hayır,” dedi. “Fazla uzun süre kullanamaz.”

“Tek engelimiz oydu. Gerisi kolaydı. Sonra sana hikâyenin tümünü anlatırım. Neyse artık...dördümüz onların tüm garnizonunu dağıtmaya yeterli olduk.”

Danneskjöld bir an onlara döndü, “Şu yüzyılların birinde, kendilerinden üstün kişileri kaba kuvvede yönelebileceklerini sananlar, karşılarına akılla kuvvetin bileşimi çıkınca neler olacağını da öğrenecek,” dedi.

Galt, “Öğrendiler,” diye cevap verdi. “Oniki yıldır onlara öğrettiğin ders bu değil mı?”

“Ben mi? Evet. Ama sömestr bitti. Bu geceki, ömrüm boyunca girişeceğim en son şiddet gösterisiydi. Oniki yılımın ödülüydü. Adamlarım artık vadide evlerini yapmaya başlıyorlar. Gemim hiç kimsenin bulamayacağı bir yerde saklı...ben onu çok daha uygar amaçlarla kullanılmak üzere satana kadar bekleyecek. Transatlantik yolcu gemisine dönüşecek. Boyu biraz küçük bile olsa, çok enfes bir gemi olacak. Bana gelince, ben de farklı bir ders için hazırlanmaya başlıyorum. Sanırım öğretmenimizin ilk öğretmeni tarafından yapılmış çalışmalara biraz eğilmem gerek.”

Rearden sesli sesli güldü. “Bir üniversite sınıfında vereceğin ilk felsefe dersinde ben de bulunmak isterim ” dedi, “Öğrencilerin akıllarını derse nasıl verebilecek, sen onların soracağı ilgisiz sorulara nasıl cevap vereceksin, görmek isterim...hoş, o sorular için onları suçlayamam tabiî.”

“Onlara cevapları konunun içinde bulacaklarını söylerim.”

Aşağıda pek fazla ışık görünmüyordu. Kırsal alanlar bomboş kara bir çarşaf gibiydi. Seyrek olarak, bir resmi binanın pencerelerinde ışık görünüyordu, o kadar. İnsanların

evlerinde ancak mum ışığı yanabiliyordu. Kırsal bölgelerde yaşayanların çoğu, geçmiş yüzyılların şartlarına döneli çok olmuştu. Yapay ışığın bir lüks olduğu, gün batımının insan faaliyetlerini sona erdirdiği bir hayatı yaşamaya başlamışlardı. Kentler seyrek gölcükler gibiydi. Çekilen sular, geride bu birikintileri bırakmış gibi. Böyle yerlerde hâlâ biraz değerli elektrik ışığı kalmıştı, ama vesikalar, kotalar, kontroller ve enerji tasarrufu kuralları nedeniyle giderek azalıyordu.

Ama bir zamanlar bütün yükselişin kaynağı olan New York karşılarında belirdiğinde, oranın ışıklarını hâlâ gökyüzüne savurmakta olduğunu, ilkel karanlığa meydan okuduğunu gördüler. Sanki son bir çabayla, son kere yardım diliyor, tepesinden geçen uçağa doğru uzanıyordu. İçgüdüsel olarak doğruldular, bir zamanlar büyüklüğün kendisi olan şeyin ölüm yatağına, saygıyla dikkatlerini yönelttiler.

Aşağıya baktıklarında, son titremeleri görmekteydiler. Sokaklarda hızla gidip gelen arabaların ışıkları, labirente sıkışmış hayvanlar gibi, delicesine koşturup çıkış arıyordu. Köprüleri araçlar doldurmuştu. Köprülere doğru gelen yollar far ışıklarıyla doluydu. Darboğazlar tüm hareketi durdurmaktaydı. Sirenlerin çığlıkları uçağa bile ulaşabiliyordu. Kıtanın kesilen atar damarının haberi yayılmıştı artık kente. İnsanlar işlerini terk ediyor, panik içinde New York’tan kaçmaya çalışıyor, tüm yollar tıkandığı, kaçış imkânı kalmadığı hâlde bir çıkış arıyordu.

Tam gökdelenlerin üzerinden geçiyorlardı ki, birdenbire, yer yarılıp New York’u yutmuş gibi, kent altlarından kayboluverdi. Birkaç saniye sonra ancak anladılar. Panik artık kentin santrallerine de ulaşmıştı. New York’un ışıkları sönmüştü.

Dagny’nin soluğu boğazına tıkanır gibi oldu. Galt sert bir sesle, “Bakma aşağıya!” diye emir verdi.

Dagny gözlerini onun yüzüne doğru kaldırdı. O yüzde, onun gerçeklerle karşılaştığında hep sergilediği o ciddi ifade vardı.

Francisco’nun anlattığı hikâyeyi hatırladı. “Twentieth Century’den ayrılmıştı. Salaş bir mahallede, salaş bir delikte yaşıyordu. Pencereye yürüdü, gökdelenleri gösterdi. Dünyanın ışıklarını söndürmek zorunda olduğumuzu söyledi. ‘New York ışıklarının söndüğünü gördüğümüz gün, görevimizi yaptığımızı anlayacağız,’ dedi.”

Üçünün, John Galt, Francisco d’Anconia ve Ragnar Danneskjöld’ün sessizce bakışmalarını seyrederken bunu düşünüyordu.

Rearden’a baktı. O aşağıya bakmıyor, dosdoğru karşıya bakıyordu. Dagny onun yabanıl kırlara bakarkenki hâlini hatırladı. Neler yapılabileceğini düşünen bir bakış!

Dönüp ilerdeki karanlığa baktığında, zihninde bir anı daha canlandı. Afton Havaalanı’nın üzerinde daireler çizerken, aşağıda bir uçağın gümüş gövdesinin karanlık yeryüzünden zümrüdüanka kuşu gibi yükselişi! Şu anda kendi uçaklarının, New York’tan geriye ne kaldıysa, hepsini taşımakta olduğunu biliyordu.

İleriye baktı. Dünya şu pervanenin biçip doğradığı karanlıklar kadar boş kalmak üzereydi. Nat Taggatt’ın ise başlarken neler hissettiğini biliyordu artık. Onun izinde yürümekte olduğunu neden ilk defa şimdi bu kadar güçlü hissettiğini de biliyordu. Boşlukla karşı karşıya olmanın ve bir kıta inşa edecek güce sahip olduğunu bilmenin güveni!

Geçmişteki tüm mücadelesi, üstünden sıyrılıp düşer gibi oluyordu. Kendisini burada terk etmişti o mücadeleler.

Yüksekte. Gülümsedi...kafasındaki kelimeler geçmişi değerlendiriyor, mühürlüyordu. Cesaretin, gururun, adanmışlığın kelimeleriydi onlar. Çoğu insan, hiçbir zaman anlayamamıştı o kelimeleri. İşadamlarının diliydi bu. “Amaca paha biçilmez.”

Aşağıda incecik bir dizi ışığın karanlıklar içinde yavaşça ilerlemekte okluğunu görünce, soluğu tıkanmadı, içi titremedi. Lokomotifin ışığı, yolun güvenliğini korumaya çalışıyordu. Bu trenin hedefinin yalnızca boşluk olduğunu bildiği hâlde, yine de sarsılmadı.

Galt’a döndü. Galt onun yüzünü seyrediyor, sanki düşüncelerini izliyordu. Onun yüzünde, kendi gülümsemesinin yansımasını gördü. “Sonu bu,” dedi.

Galt, “Başlangıç bu,” diye cevap verdi.

Sonra yanyana koltuklarına sessizce uzandılar, birbirlerine baktılar. Benlikleri birbirinin bilinciyle dolmuştu. Geleceğin anlamıyla dolmuştu. Ama bu anlama, her şeyin kazanılması, hak edilmesi gerektiğinin bilinci de eklenmişti. Bir başka benliğin gelip kişinin varlık değerini kucaklayabilmesi için, önce onun var olması şarttı. New York çok geride kalmıştı. Bir ara Danneskjöld’ün telsizden gelen bir soruya cevap verdiğini duydular: “Evet, uyanık. Bu gece hiç uyumaz bence...evet, sanırım gelebilir. Dönüp omzunun üzerinden arkaya baktı. “John, Dr. Akston seninle konuşmak istiyor.”

“Ne? O da mı arkadaki uçaklardan birinde?”

“Elbette.”

Galt fırlayıp mikrofonu kaptı. “Merhaba, Dr. Akston,” dedi. Sesinin alçak tonu, boşluktan geçerek giden gülümsemeyi taşıyordu.

“Merhaba, John.” Hugh Akston’ın sesindeki çok kararlı dengelilik, şu iki kelimeyi bir daha söyleyip

söyleyemeyeceğini ne büyük bir kaygıyla beklediğinin itirafıydı. “Sesini duymak istedim...iyi olduğundan emin olmak istedim.”

Galt güldü...öğretmenine hazırladığı, bitirdiği ödevi gururla sunan bir öğrenci gibi, ‘Tabii, iyiyim, Profesör,” dedi. “İyi olmak zorundayım. A, A’dır.”

***

Doğuya ilerlemekte olan Comet’in lokomotifi, Arizona çöllerinden birinin ortasında bozuldu. Görünür bir sebep olmaksızın, birdenbire durdu. Kendini fazla zorladığını bir türlü kabullenmeyen bir adamın, sonunda bir damar çatlatması gibi, aşırı yüklenen bağlantılarından biri temelli pes etti.

Eddie Willers kondüktörü çağırdı, adamın gelmesini çok uzun süre bekledi, soracağı sorunun cevabını adamın yüzündeki ifadeden okudu.

“Makinist arızayı bulmaya çalışıyor, Bay Willers,” dedi adam alçak sesle. İyi sonuçları ummak göreviymiş gibi konuşuyordu, ama yıllardır hiçbir konuda umut beslemediği de belliydi.

“Bilmiyor mu?”

“Üzerinde çalışıyor.” Kondüktör yarım dakika kadar terbiyeli terbiyeli bekledi, sonra çıkmak üzere döndü. Birden durdu, kendiliğinden bir açıklama yapmak istedi. Eskiden kalma rasyonel bir alışkanlık, açıklamaya çalışırsa korkunun hafifleyeceğini fısıldıyordu ona. “Bu bizim Diesel'ler yola koşulacak durumda değil, Bay Willers. Tamir etmeye değmez durumdalar. Çoktan beri.”

Eddie Willers yavaşça, “Biliyorum,” dedi.

Kondüktör yaptığı açıklamanın, hiçbir açıklama yapmamaktan daha beter olduğunu sezdi. Böyle bir sözün ardından, bugünlerde hiç sorulmayan sorular gelirdi genellikle. Başını iki yana salladı, dönüp çıktı.

Eddie Willers oturmuş, pencerenin dışındaki boş karanlığa bakıyordu. Uzun zamandır, San Francisco'dan doğuya gitmek üzere ilk kalkan Comet buydu. Bu Eddie'nin, kıta aşan hattı yeniden çalıştırma yolunda harcadığı acılı çabaların ürünüydü. Son birkaç günün kendisine nelere mal olduğunu, San Francisco Terminali'ni kör kaostan, amaçsız insanların savaşından korumak için neler yaptığını bilemiyordu. Her değişken dakikada başka anlaşmalar yapmış, şu ana kadar gelebilmişti. Tek bildiği, birbiriyle çatışan üç grubun liderlerinden, terminalin güvenliği konusunda onay koparabilmiş olduğuydu. Terminal müdürü olarak bulduğu adam, büsbütün pes etmemiş biriydi. Sonunda Eddie, Taggart Comet'i bir kere daha doğuya doğru yola çıkarmayı başarmıştı. Hem de eldeki en iyi dizel lokomotifi takarak. Kendisi de New York'a dönüş yolculuğu için bu trene binmişti, ama bu başarısının ne kadar süreceğini bilemiyordu.

Ömründe bu kadar çalışmamış, bu kadar kendini zorlamamıştı. Aslında, yine görevini hakkıyla yapmaya çalışmıştı ama, boşluk içinde çalışıyor olma duygusu bir başkaydı. Enerjisi hiç aktarma hattı bulamıyormuş, tüm gücünü kumlara veriyormuş gibi...şu pencerenin dışındaki çölün kumlarına. Ürperdi. Trenin durmuş motoruyla bir anlık bir özdeşleşme hissetti Bir süre sonra kondüktörü yine çağırttı. "Nasıl gidiyor?" diye sordu.

Kondüktör omuzlarını hafifçe kaldırdı, başını iki yana salladı.

“Ateşçiyi hattaki telefonlardan birine yolla. Bölge merkezine söylesin, bize en iyi teknisyeni yollasınlar.”

“Baş üstüne, efendim.”

Pencerenin dışında görülecek hiçbir şey yoktu. Eddie Willers ışığı söndürdüğünde, gri alandaki siyah kaktüsleri görebiliyordu. Bu manzaranın başlangıcı da, sonu da yoktu. Trenlerin olmadığı günlerde, insanlar burayı geçmeye nasıl cesaret etmiş, diye merak etti. Ne pahasına? Başını hemen çevirdi, ışığı yaktı.

İçinde böyle acil kaygılar uyanmasının tek nedenini, Comet’in sürgünde oluşuna yorumluyordu. Yabancı bir hattın üzerinde kalmışlardı. Atlantic Southern’den ödünç alıp kullandıkları bir hattı burası. Üstelik, bu kullanıma karşılık para da ödemiyorlardı. Onu buradan kurtarmalıyım, diye düşündü. Kendi hatlarına dönseler, böyle hissetmezdi. Ama o kavşak gözüne çok uzaktaymış gibi geliyordu. Varılamayacak kadar uzaktaymış gibi. Mississippi kıyılarında...Taggart Köprüsü’nde.

Hayır, diye düşündü. Hepsi o kadar değildi. Kavrayamadığı, ama yine de dağıtamadığı bir takım başka görüntülerin de içinde tedirginlik uyandırdığını itiraf etmek zorundaydı. Bunlar tanımlanmaya değmeyecek kadar anlamsız, defedilemeyecek kadar da açıklanması zor şeylerdi. Bir tanesi, yolun üzerinde iki saat kadar önce durmadan geçtikleri bir ara istasyondu. Peronda kimseler yoktu, ama küçük istasyon binasının pencerelerinden parlak ışıklar boşalıyordu, Bomboş odalar görünüyordu içerde. Eddie orada bir tek insan görmemişti. Ne binada, ne de dışardaki raylarda. Öbür görüntü de, ondan sonra geçtikleri ara istasyondu. Peronun üzeri heyecanlı bir kalabalıkla aklım tıklımdı. Şu

anda tren, herhangi bir istasyonun ışığının da, sesinin de ulaşamayacağı kadar uzaklaşmıştı.

Comet'ı buralardan çıkarmam gerek, diye düşündü. İçinde bu aciliyet duygusunu neden hissettiğini, Comet'in çalışmasını sürdürmenin neden bu kadar önemli göründüğünü bilemiyordu. Boş vagonlarda sarsıla sarsıla giden yolcu sayısı pek azdı. İnsanların gidecekleri bir yer de, ulaşacakları bir amaç da kalmamıştı. Eddie'nin mücadelesi onların batın için değildi. Kimin hatırı için olduğunu da anlayamıyordu. Buna cevap olarak kafasında iki cümle beliriyor, bunlar onu bir duanın belirsizliğiyle ve bir absolünün yakıcı gücüyle motive ediyordu. Biri: 'Okyanustan Okyanusa, sonsuza kadar' sözüydü, diğeri de, 'Bırakma sakın!' sözüydü.

Kondüktör bir saat sonra geri döndü. Ateşçi de yanındaydı. Ateşçinin yüzü garip biçimde asıktı.

"Bay Willers," dedi ateşçi yavaşça. "Bölüm Merkezi cevap vermiyor."

Eddie doğrulup dikleşti. Aklı buna inanmayı reddediyor, ama aslında böyle bir şeyi beklemekte olduğunu seziyordu. "İmkânsız," dedi alçak sesle. Ateşçi ona bakıyor, hiç kıpırdamıyordu. "Herhalde birileri hattaki telefonu bozmuş olmalı."

"Hayır, Bay Willers. Bozuk değildi.Hat çalışıyordu. Ama Bölge Merkezi çalışmıyordu. Yani...orada cevap verecek kimse yoktu...ya da, canları cevap vermek istemedi."

"Ama bunun imkânsız olduğunu biliyorsun!"

Ateşçi omuz silkti. Artık insanlar hiçbir şeyi imkânsız saymıyordu.

Eddie ayağa fırladı, kondüktöre, 'Tren boyunca yürü," diye emir verdi. "Her kapıyı vur...yani, dolu olan kabinlerin

kapılarını. Bak bakalım, yolcular arasında hiç elektrik mühendisi var mıymış.”

“Baş üstüne, efendim.”

Eddie onların ne hissettiğini biliyordu. Kendisi de aynı şeyleri hissetmekteydi. Yolcular arasından öyle biri çıkmayacaktı. Yüzlerini görmüşlerdi yolcuların. Uyuşuk, sönük ifadeli insanlardı hepsi. Eddie ateşçiye dönüp, “Benimle gel,” diye emretti.

Birlikte lokomotife tırmandılar. Kır saçlı makinist, sandalyesinde oturuyor, kaktüslere bakıp duruyordu. Lokomotifin farı yanıktı. Gecenin içine doğru, hareketsiz ve dümdüz uzanıyor, uzayıp giden raylardan başka hiçbir şeyi göstermiyordu.

Eddie paltosunu çıkarırken, yarı emir, yarı yakarı gibi bir sesle, “Arızayı anlamaya çalışalım,” dedi. “Biraz daha çaba gösterelim.”

“Peki efendim.” Ateşçinin sesinde direniş de, umut da yoktu.

Makinist kendi cılız bilgi haznesini çoktan tüketmişti. Aklına gelen her türlü sorun kaynağını kontrol etmiş, bitirmişti. Emekleyerek motorun altına girmiş, üstüne çıkmış, vidaları söküp parçaları ayırmış, yeniden birbirine takmış, eline geçirdiği saati söken küçük bir çocuk gibi, her şeyi yapmıştı. Ama, tabiî, bilginin mümkün olduğuna çocuklar kadar büyük bir güven duyuyordu.

Ateşçi ikide bir kabinin penceresinden sarkıyor, kara sessizliğe bakıp ürperiyor, gece havası giderek serinliyormuş gibi davranıyordu.

Eddie Willers sesini güvenli çıkararak, “Kaygılanma,” dedi. “Elimizden geleni yaparız, olmazsa, er geç bize yardım

yollarlar. Trenleri kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerde öylece terk etmezler.”

“Etmezlerdi,” dedi ateşçi.

Makinist arasıra yağ lekeli suratını kaldırıp Eddie Willers’ın yağ lekeli suratına, yağ lekeli gömleğine bakıyordu. Bir ara, “Ne yararı var, Bay Willers?” dedi.

Eddie hırsla, “Öylece bırakamayız!” diye cevap verdi. Aslında yalnız Comet’ten söz etmediğinin farkındaydı. Demiryolunun bile ötesinde anlamlar taşıyordu o cevap.

Kabinden üç motor ünitesine, sonra yine kabine gidip geliyor, elleri kanıyor, gömleği sırtına yapışıyordu. Lokomotifler hakkında bildiği her şeyi hatırlama çabası içindeydi Eddie Willers. Üniversitedeyken ya da ondan önce öğrendiği her şeyi. Rockdale İstasyonu’nda görevlilerin kendisini yedek lokomotiflerin durduğu yerden kovalamaya çalıştığı günlerden bu yana biriktirdiği her şeyi. Ama parça parça bilgiler bir işe yaramıyordu. Beyni tıkanmış gibiydi. Motor konusunun kendi mesleği olmadığını biliyordu. Bilmediğinin farkındaydı, o bilgiyi bulup çıkarmanın şimdi hayat memat meselesi olduğunun da farkındaydı. Silindirlere, pervane kanatlarına, kablolara, ışığı hâlâ göz kırpan kontrol panellerine bakıyordu. Aklının çevresinde gezinen ve baskı yapan düşüncenin, bilincine girmesine izin vermemek için mücadele halindeydi...matematiksel olasılık teorilerine göre, ilkel insanların doğru bileşimleri kurup bu motoru diriltme şansı ne kadardı acaba?

Makinist, “Ne yararı var, Bay Willers?” diye inledi.

“Böyle bırakamayız!” diye bağırdı Eddie.

Aradan kaç saat geçtiğinin farkında değildi ama ateşçinin bağırdığını duydu: “Bay Willers! Bakın!”

Ateşçi pencereden sarkmış, arkada kalan karanlıklara doğru bakıyordu.

Eddie Willers da dönüp baktı. Garip, küçük bir ışık, çok uzaktan, sallana sallana yaklaşıyordu. Çok yavaş geliyordu. Tanıdığı ışıkların hiçbirine benzemiyordu.

Bir süre sonra, iri, kara bir takım gölgelerin yavaşça yaklaşmakta olduğu duygusuna kapıldı. Hatta paralel bir çizgi üzerinde ilerlemekteydiler. Işık yere yakındı. Sallanıyordu. Eddie kulaklarını dikti, ama hiçbir şey duyamadı.

Sonra çok zayıf, at nallarının boğuk sesine benzer bir tempo duyar gibi oldu. Yanındaki iki kişi, yaklaşan kara gölgelere giderek artan bir korkuyla bakmaktaydı. Çölün içinden doğaüstü bir yaratık üzerlerine doğru geliyormuş gibi bir hâlleri vardı. Onlar gelen gölgeleri tanıyıp neşeyle gülmeye başladıklarında, bu sefer Eddie'nin yüzü hayalet görmüş gibi donuverdi. Onun gördüğü hayalet, ötekilerin düşündüğünden daha beter olmalıydı. Yaklaşan şey, kapalı at arabalarından oluşan bir konvoydu.

Sallanan lamba gelip lokomotifin yanında durdu. Lidermiş gibi görünen adam, "Hey, ahbap, götürelim mi?" diyor, gülüyordu, "Kalakaldınız, değil mi?"

Comet'in yolcuları pencerelerden bakıyor, kimi de basamaklardan inip yaklaşıyordu. Atlı arabalardan, yüklenmiş eşyaların arasından da kadınlar bakmaktaydı. Kervanın arkalarında bir yerden bir bebek ağlaması duyuldu.

"Deli misiniz?" diye sordu Eddie Willers.

"Yo, ciddiyim, arkadaş. Bol bol yerimiz var. Sizi de götürürüz...bir bedel karşılığında...tabii buradan kurtulmak istiyorsanız." İnce uzun, tedirgin bir adamdı. Hareketleri gevşek, sesi küstahtı. Gösteri çığırtkanlarına benziyordu.

Eddie Willers boğulur gibi, "Bu Taggart Comet'i," dedi.

“Comet, ha? Bana daha çok ölü bir tırtıl gibi görünüyor. Neyin var senin, arkadaş? Bir yere gittiğiniz yok, isteseniz de gideceğiniz yok.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Herhalde New York’a varacağını sanıyor olamazsın, değil mi?”

“Evet, New York’a gidiyoruz.”

“Yani...duymadınız mı?”

“Neyi?”

“Siz kendi istasyonlarınızla en son ne zaman konuştunuz?”

“Bilmiyorum...neyi duyduk mu?”

“Taggart Köprüsü’nün yıkıldığını. Yok artık. Parça parça oldu. Ses ışını patlaması mı ne. Kimse tam ne olduğunu bilmiyor. Ama artık Mississippi’yi aşan bir köprü yok. Yani artık New York da yok...en azından, senin benim gibi adamların ulaşabileceği bir New York yok.”

Eddie Willers bundan sonra ne olduğunu bilemedi. Dizleri gevşemiş, makinist koltuğunun yan tarafına yıkılmış, motor ünitesinin açık duran kapısına doğru bakıyordu. Orada ne kadar kaldığını da bilemedi. Ama sonunda, başını çevirdiğinde kendini yalnız buldu. Makinistle ateşçi kabinden inmişlerdi. Dışardan sesler, çığlıklar, hıçkırıklar, haykırılan sorular geliyor, arada çığırtkanın kahkahaları duyuluyordu.

Eddie kendini kabinin penceresine doğru sürükledi. Comet’in yolcularıyla mürettebatı, kervan lideriyle partal kılıklı yardımcılarının çevresine toplanmaktaydı. Adam elini kolunu sallıyor, emirler yağdırıyordu. Comet’ten inenlerden, nisbeten daha iyi giyinmiş olan bazı kadınlar, kapalı arabalara binmeye başlamışlardı. Besbelli kocaları, ilk anlaşmaları

yapanlar olmuştu. Kadınlar bir yandan hıçkırıyor, ellerinde zarif makyaj çantalarını taşıyorlardı.

Çığırtkan neşeyle, “Haydi, binin, ahali, gelip binin!” diye bağırıyordu. “Herkese yer açabiliriz! Biraz sıkışık olacak ama...hareket hâlinde olmak herhalde burada çakallara yem olmaktan iyidir! Demir atın günü gerilerde kaldı! Bizimkiler bildiğimiz eski atlardan! Yavaştır ama güvenlidir!”

Eddie Willers lokomotifin merdiveninden yarıya kadar indi, kalabalığı görebileceği, sesini duyurabileceği bir yere varmaya çalıştı. Tek eliyle üst basamağa asılıp öbür elini havada salladı. “Gidiyor olamazsınız, değil mi?” diye seslendi yolculara. “Comet’i terk ediyor olamazsınız!”

Ondan biraz uzaklaşır gibi yaptılar. Ona bakmak, ona cevap vermek istemiyorlardı. Akıllarının cevap bulamayacağı soruları duymak istemiyorlardı. Eddie onların panikle dolu kör suratlarını gördü.

Çığırtkan, “Teknisyenin nesi var öyle?” diye bağırırken, parmağıyla Eddie’yi gösteriyordu.

Kondüktör yavaşça, “Bay Willers, işe yaramaz...” diye fısıldadı.

Eddie Willers, “Comet’i terk etmeyin!” diye bağırdı. “Vazgeçmeyin! Ah, Tanrım, pes etmeyin!”

Çığırtkan, “Deli misin?” diye seslendi. “Demiryolu istasyonlarınızda ve merkezlerinizde neler olup bittiğinin farkında değilsin! Kafası koparılmış tavuklar gibi koşturup duruyorlar hepsi! Yarın sabaha kadar Mississippi'nin bu yanında hiçbir demiryolu çalışır durumda kalmaz herhalde!”

Kondüktör, “Gelseniz iyi olur, Bay Willers,” dedi.

Eddie demir basamağa, elinin oraya yapışmasını istiyormuş gibi sarılarak, “Hayır!” diye bağırdı.

Çığırtkan omuz silkti. “Eh, kendi cenazen!” dedi.

Makinist, Eddie'ye hiç bakmadan, "Ne tarafa gidiyorsunuz?" diye sordu.

"Gidiyoruz işte, arkadaş! Duracak bir yer asıyoruz...bir yerlerde. Biz California'daki Imperial vadisinden geliyoruz. 'Halk Partisi' güruhları ekinlere de, bodrumlara sakladığımız her türlü yiyeceğe de el koydu. Muhafaza edeceklermiş, öyle dediler. Biz de toplanıp yola koyulduk. Geceleri yolculuk etmek zorundayız...Washington güruhları yüzünden. Yaşayacak bir yer arıyoruz...Katılırsanız, memnun oluruz, arkadaşlar...eviniz yoksa, gelin. Ya da isterseniz sizi bir kente yakın bir yerde indiririz."

Eddie kayıtsızlık içinde düşündü...kervanın adamları, bir yerlerde gizli, bağımsız bir yerleşim yeri kuramayacak kadar şapşal görünüyorlardı. Hattâ kolaylıkla yağmacıya dönüşebilecek tiplerdi. Lokomotifin önündeki far nasıl kendine bir hedef bulamıyorsa, bu adamların da bulacağı yoktu. Tıpkı o ışık gibi onlar da ülkenin bomboş topraklarında dağılıp yok olacaklardı.

Eddie merdivenden ayrılmadı. Bakışlarını ışığın gösterdiği tarafa dikti. Taggart Comet'in son yolcusu da inip kervana binerken, o bakmadı.

En son kondüktör ayrıldı. "Bay Willers!" siye seslendi umutsuz bir sesle. "Gelin siz de!"

Eddie, "Hayır," diye karşılık verdi.

Çığırtkan, lokomotifin yanında duran Eddie'ye bakarak kolunu yukardan bir yay çizercesine salladı. "Umarım ne yaptığını biliyorsundur!" diye bağırdı. Sesi yarı tehdit, yarı yakarıydı. "Belki buradan biri geçer, seni alır...haftaya ya da gelecek ay! Belki! Kim geçer ki bugünlerde?"

Eddie Wilers, "Çek git buradan," dedi.

Arabalar sarsıla gıcırdaya, gecenin içinde yola koyulunca, o dönüp kabine tırmandı. Hareketsiz lokomotifin içinde, makinistin koltuğuna oturdu, başını artık işe yaramayan levyeye dayadı. Çaresiz kalmış bir transatlantiğin kaptanı gibi hissediyordu kendini. Kanolarla oradan geçen, kendi teknelerinin üstünlüğüyle övünen vahşiler tarafından kurtanlmaktansa, gemisiyle birlikte batmayı tercih etmişti.

Derken, birdenbire içinden umutsuz, haklı bir öfke dalgası, kör edici bir şiddetle kabardı. Ayağa fırladı, levyeye sarıldı. Bu treni çalıştırmak zorundaydı. Adını koyamadığı bir zaferin uğruna, çalıştırmalıydı bu lokomotifi.

Düşünme, hesaplama, korkma aşamalarını geride bırakmıştı. Meydan okuyordu artık. Levyeleri rastgele çekiyor, çubuğu öne arkaya oynatıyor, İşlemeyen pedala basıyor, hem uzak, hem yakın bir vizyonu seçebilmek için çabalıyor, bu umutsuz savaşını yalnızca o vizyonun beslediğini biliyor, onun uğruna devam ediyordu.

Vazgeçme, diye haykırıyordu zihni. Kafasında New York sokakları vardı. Vazgeçme! Demiryolu ışıkları hayalinde yanıp sönüyordu...Vazgeçme!...dumanlar fabrika bacalarından gururla yükseliyor, o dumanların arasından geçip tüm bu görüntülerin dibindeki vizyona ulaşmaya çalışıyordu,

Kangal kangal kabloları çekiştiriyor, birbirine bağlıyor, sonra ayırıyordu...birdenbire zihninin köşelerinden, çam ağaçlarının üzerinde parıldayan güneş ışıkları beliriyordu. Dagny!...diye sessiz bir çığlık atağını duydu...Dagny, içimizdeki en iyi şeylerin adına!...Hâla gereksiz levyeleri çekiyor, hiçbir şeyi kıpırdatamayacak hareketler yapıyordu...Dagny!...diye sesleniyordu oniki yaşındaki kıza, korudaki güneşli meydanda...içimizdeki en iyi şeylerin adına, şimdi bu treni çalıştırmalıyım!...Dagny, mesele buydu...sen

bunu o zamandan biliyordun, ama ben bilmiyordum...dönüp raylara bakarken biliyordun...ben sana, “iş olarak ya da hayatını kazanmak için değil” dedim, ama Dagny, iş zaten hayatını kazanmaktır ve insanlığı mümkün kılan da odur...içimizdeki en iyi şey odur, savunulması gereken şey odur...onu korumak adına, Dagny, ben şimdi bu treni çalıştırmalıyım...

Kendini kabinde yere düşmüş bulup, artık yapabileceği hiçbir şey kalmadığını anladığında, ayağa kalktı, merdivenden aşağıya indi. Aklında lokomotifin tekerlekleri vardı. Oysa makinistin onları kontrol ettiğini biliyordu. Tabanının atında çölün tozlarını hissederek yere bastı. Dev bir sessizliğin içinde öylece durdu. Karanlıkta dalgalanan yaban otlarının sesini duyuyor, bu ses,Comet hareket edemezken kıpırdayabilen bir görünmez ordunun gülüşünü andırıyordu. Yakında bir yerden daha sert bir hışırtı duydu...gri bir tavşanın arka ayakları üzerine kalkıp Taggart Comet vagonlarından birinin basamağına uzandığını, oraları kokladığını gördü. Cinayet işletebilecek bir öfkeyle fırlayıp tavşana doğru atıldı...sanki o minik gri yaratığı durdurmakla, ilerlemekte olan bir düşmanı alt edebilecekmiş gibi. Tavşan dönüp karanlıklara doğru kaçtı...ama Eddie, o düşmanı durdurmanın imkânsız olduğunu anlamıştı.

Lokomotifin önüne yürüdü, oradaki TT harflerine baktı, sonra rayların üzerine devrildi, hıçkıra hıçkıra orada kalakaldı, bu arada farın hareketsiz ışığı onun başının üzerinden sınırsız boşluğa doğru uzanmayı sürdürdü.

Klavyeden Richard Halley’in Beşinci Konçerto’su dökülüyor, pencerenin camından geçip havanın içinde yayılıyor, vadinin ışıkları arasında dolaşıyordu. Bir zafer senfonisiydi bu. Notalar birbirini izleyip akıyor, yükselişten

dem vuruyor, kendileri de yükseliyordu. Bu müzikte yukarıya doğru bir hareketin şeması ve formu vardı. Amaç olarak yükselişi seçmiş olan her insan eylemini ve düşüncesini kucaklıyordu. Seslerin bir güneş patlamasıydı, saklandığı yerden fırlıyor, açıkta dağılıyordu. Bu müziğin nereden kurtulduğu, ancak içindeki belli belirsiz bir yankıdan belli olmaktaydı, ama aslında hiçbir çirkinliğin, hiçbir acının var olmadığını, hiçbir zaman da var olması gerekmediğini, gülen bir şaşkınlıkla anlatıyordu. Bu müzik, dev bir kurtuluş senfonisiydi.

Vadinin ışıkları, yerleri kaplamakta olan karların üzerine düşüyordu. Granit raflar üzerinde de, çamların dalları üzerinde de, kar birikimleri vardı. Ama huş ağaçlarının çıplak dalları uçlarını biraz yukarıya çevirmiş, baharda yaprak açmaya hazırlanıyordu.

Dağın yamacındaki ışıklı dikdörtgen, Mulligan'ın çalışma odasıydı. Midas Mulligan masasına oturmuş, önüne bir haritayla bir üste dolusu rakamı çekmişti. Bankasının varlığını hesaplıyor, yatırımın projelerinin plânını oluşturmaya uğraşıyordu. Seçtiği yerleri de kayda geçirmekteydi: "New York - Cleveland - Chicago...New York - Philadelphia...New York...Nw York...New York..."

Vadinin dibindeki ışık dikdörtgeniyse Danneskjöld'ün evinin camıydı. Kay Ludlow bir aynanın önüne oturmuş, önüne eski bir çanta açmış, filmlerde kullandığı makyaj malzemelerinin rengarenk görüntüsüne düşünceli gözlerle bakıyordu. Ragnar Danneskjöld kanepeye uzanmış, Aristo'nun çalışmalarını anlatan bir kitabı okumaktaydı: ".. çünkü bu doğrular, var olan her şey için geçerlidir, diğerlerinden farklı özel bir genus ile sınırlı değildir. Ve tüm insanlar bunları kullanır, çünkü qua varlıklar oldukları

doğrudur...Anlayabilen herkesin sahip olması gereken bir ilke, hipotez değildir...Belit ki, böyle bir ilke, tüm ilkelerden daha kesindir; bunun hangi ilke olduğunu hemen söyleyelim. Aynı niteliğin, belli bir zamanda, belli bir süjeye, aynı şekilde hem ait olup hem de aut olmamasının mümkün olmadığı ilkesidir...”

Dönümlerce çiftlik arazisine bakan ışık dikdörtgeni. Yargıç Narragansett’in kütüphanesiydi. Yargıç masasına oturmuştu, lambasının ışığı eski bir dokümanı aydınlatmaktaydı. Bu belgede bulunan, günün birinde tüm değerlerin mahvedilmesine yol açmış olan bazı çelişkili ifadelerin altını çiziyordu. Şu sıra bir sayfaya yeni bir madde yazmakla meşguldü: “Kongre, üretim ve ticaret özgürlüğünü sınırlayan hiçbir yasa koyamaz...”

Ormanın dalları arasındaki ışık dikdörtgeni, Francisco d'Anconia’nın kulübesiydi. Francisco, yanan ateşten yükselip dans eden alevlerin yanıbaşında, boylu boyunca yere uzanmış, önündeki sayfaların üzerine eğilmiş, tasfiye tesisinin son çizimlerini tamamlıyordu. Hank Rearden’la Ellis Wyatt şöminenin yanıbaşında oturmaktaydılar. Rearden, “Yeni lokomotiflerin tasarımını John yapacak,” diyordu. “Dagny de New York’la Philadelphia arasındaki ilk demiryolunu kuracak. Tabiî o...” Francisco son cümleyi duyar duymaz kafasını kaldırıp gülmeye başladı. Bir selam, zafer ve rahatlama gülüşü. Şu anda damın yukarılarında bir yerlerde gezinen Beşinci Konçerto’yu duyamıyorlardı, ama Francisco’nun kahkahası da o seslere uyan bir kahkahaydı. Demin duyduğu cümlenin içinde Francisco, kırsal bir yerde, serilmiş çimenlerin üzerine düşen güneş ışıklarını görüyordu. Motorların pırıltısını, yükselen yeni gökdelenlerin çeliğinin

ışık yansımalarını, genç gözlerin geleceğe korkmadan ve belirsizlik hissetmeden bakabilişini görüyordu.

Rearden'ın söylediği ve Francisco'yu çok güldüren cümle şöyle bir şeydi: “Tabii, o, herhalde isteyeceği navlunla sırtımdaki gömleği bile alacak, ama...ben de ödeyebilecek durumda olacağım.”

Dağın yaya olarak ulaşılabilecek en yüksek kayası üzerindeki hafif pırıltı, yıldız ışığının Galt’ın saçlarındaki yansımasıydı, Galt orada duruyor, aşağıdaki vadiye değil, bu vadinin dışındaki dünyanın karanlığına doğru bakıyordu. Dagny'nin eli onun omzuna dayanmıştı. Rüzgâr Dagny’nin saçlarını uçuruyor, Galt’ın saçlarına karıştırıyordu. Onun bu gece dağlarda yürüyüşe çıkmayı niçin istediğini biliyordu Dagny. Neyi düşünmek istediğini biliyordu. Ne söyleyeceğini de, kendisinin o sözü ilk duyan kişi olacağını da çok iyi biliyordu.

Dağların ötesindeki dünyayı göremiyorlardı. Orada yalnızca bir boşluk ve kayalar vardı. Ama o karanlık aslında bir kıtanın enkazını saklıyordu. Damsız evleri, paslanan traktörleri, ışıksız sokakları, terk edilmiş rayları saklıyordu. Yine de, çok uzaklarda, dünyanın kenarındaki bir yerde, ufacık bir alev, rüzgârla dalgalanıp durmakta, kıvrıla büküle inatçı varlığını sürdürmekteydi. Wyatt Meşalesi’ydi o. Yırtılıp kopuyor, yine diriliyor, sönmüyor, söndürülmüyordu. Sesleniyor, çağırıyor, John Galt’ın şimdi söylemek üzere olduğu sözleri bekliyordu.

“Yol temiz artık” dedi Galt. “Dünyaya geri dönüyoruz.”

Elini kaldırdı, çaresiz dünyanın tepesinde havaya bir dolar işareti çizdi.